Biblioteca județeană
MUREȘ
TÂRGU MUREȘ

FLACĂRA

1
'71

ANUL XX
NR. 613
2 IANUARIE 1971

LA MULȚI ANI!

396776

DIALOG CU VIITORUL

Am trăit și am participat activ la împlinirea unui vis despre o Românie a civilizației prospere, întrezărită sau anticipată de atîția înaintași de seamă ai neamului nostru.

Ne mîndrim de a fi contemporanii celui mai impresionant, tulburător și pasionant capitol din istoria pămîntului românesc, sîntem creatorii și beneficiarii unei istorii alerte, născute din gîndul Partidului Comunist Român și spiritul de abnegație al concetățenilor noștri, am înfăptuit revoluția și construcția socialismului, corelînd și integrînd firesc și legic un fenomen al dezvoltării sociale a poporului nostru în istoria națională a României.

Realismul politicii partidului nostru, caracterizat pregnant prin concordanța deplină între teorie și practică, consonanța intimă între conducerea partidului, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, și masele largi de cetățeni, inițiativa, talentul și forța unei întregi națiuni au tradus în fapte axioma civilizației actuale: o economie stabilă și prosperă, capabilă să polarizeze principalele resurse materiale și umane, reprezintă singura garanție a progresului multilateral, chezășia independenței și suveranității naționale.

La temelia acestui grandios edificiu, scopul prim și ultim al politicii partidului nostru, obiectivul central și rațiunea întregii sale activități: creșterea gradului de civilizație, de bunăstare a întregului nostru popor.

Intrate în hora chimiei, în cingile electrolizei, în cuptoarele oțelăriilor, prelucrate în sute de uzine, fabrici și secții noi, bogățiile solului și subsolului românesc și-au redescoperit valoarea, importanța și marea lor semnificație în balanța economiei naționale. A fost începută și continuată cu succes dezvoltarea construcțiilor hidro și termoenergetice, principalul izvor energetic pentru întregul angrenaj al industriei naționale.

În același timp mecanizarea, chimizarea, irigațiile și întreaga știință agricolă, convertită în practică zilnică, a demonstrat cu prisosință superioritatea agriculturii socialiste. Ultimii ani, greu năpăstuiți de pîrjolul secetei și de năvala furibundă a naturii dezlănțuite, au demonstrat mai mult ca oricînd puterea agriculturii socialiste, singura capabilă să aplice cuceririle științei și practicii în cadrul unei politici agrare unitare, coerente și cu eficiență maximă.

Evoluția ascendentă a economiei, culturii, concepțiilor și formelor de viață moderne a constituit principala garanție pentru securitatea internă și externă a României, într-o epocă în care imperialismul impune în raporturile internaționale practicile arbitrariului, prevalării forței asupra dreptului. O țară lipsită de dinamism și forță în domeniul economiei naționale, în rezolvarea promptă și lucidă a problemelor dezvoltării sale interne, nu se poate aștepta decît la un loc modest în viața internațională a popoarelor, deoarece este știut că înapoierea nu generează garanții pentru independența de stat.

Astăzi, după mai bine de un pătrar de veac de la eliberarea României de sub jugul fascist, la început

Realismul politicii partidului nostru, caracterizat pregnant prin concordanța deplină dintre teorie și practică, legătura indisolubilă între partid și popor, consonanța intimă dintre conducerea partidului nostru, în frunte cu tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, și masele largi de cetățeni a reprezentat și va reprezenta în continuare principala garanție a victoriilor noastre. În fotografie, momentul solemn al inaugurării marelui arc transdanubian, în prezența conducătorilor de partid și de stat și a miilor de constructori.

Una dintre numeroasele construcții edilitare ale viitorului: spitalul clinic de pe malul Dîmboviței.

O BOGĂȚIE INESTIMABILĂ: PĂDUREA

Pădurea, acest magazin universal al naturii, capabilă să furnizeze o mie și una de produse, va continua să rămînă și pe parcursul viitorului cincinal una dintre principalele bogății naturale ale patriei noastre.

— Volumul de investiții — ne informează tov. Mihai SUDER, ministrul industriei lemnului — crește în viitorul cincinal cu 30% față de perioada 1966–1970. Fondurile

Chimia va continua și în actualul cincinal să realizeze cel mai înalt ritm de dezvoltare din industria țării. Producția acestei ramuri va crește pînă în 1975 cu 85–92% față de 1970. În mod deosebit va spori producția de îngrășăminte chimice, care va ajunge la sfîrșitul cincinalului următor la 2,2–2,4 milioane tone. O importantă pondere o va deține în această privință marele combinat de îngrășăminte cu azot din Slobozia, unitate proiectată să intre în producție în următorii ani.

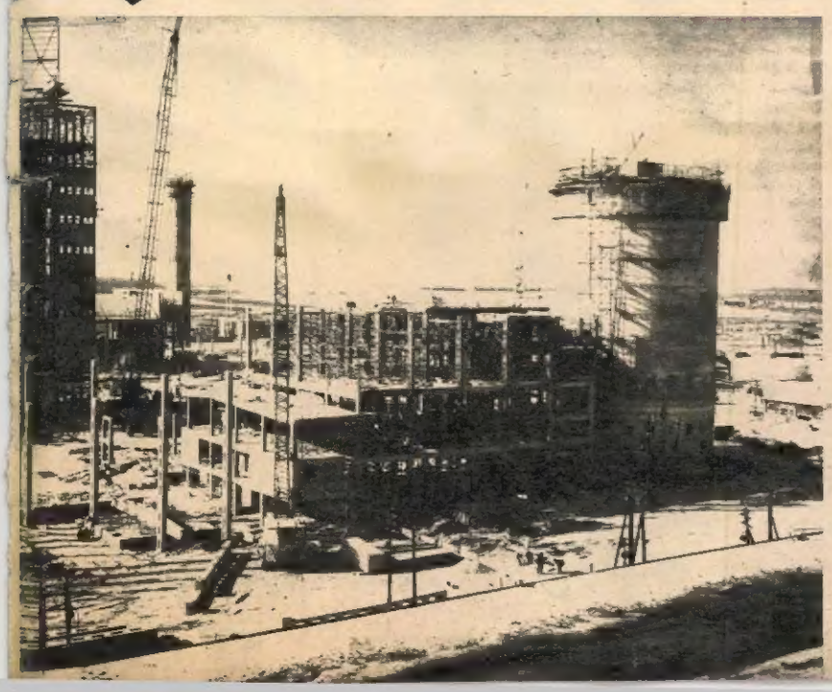

vor fi orientate cu prioritate spre extinderea rețelei de drumuri, dezvoltarea producției de plăci aglomerate din lemn și fibrolemnoase, în special cu suprafață innobilată, dezvoltarea industriei de mobilă, drojdie furajeră, celuloză, hîrtie, cartoane etc. În cadrul acestui program se va construi un număr de 93 fabrici și secții noi, printre care: 14 fabrici de plăci aglomerate din lemn, 2 fabrici de plăci fibrolemnoase, 9 fabrici de mobilă, combinate de celuloză și hîrtie, precum și 7 500 km de drumuri forestiere.

Cincinalul 1971–1975 va constitui o nouă etapă de dezvoltare și pentru industria de celuloză și hîrtie. Prin construirea de noi combinate, modernizarea și extinderea capacităților existente, producția din acest sector va crește în următorii 5 ani, față de 1970, cu 50% la celuloză și semiceluloză, cu 43% la hîrtie și cu peste 77% la cartoane și mucavale. Prin punerea în funcțiune a marelui combinat de la Tr. Severin, care va folosi ca materie primă lemnul de foioase, și extinderea C.C.H.-Dej se va produce în țară o gamă variată de hîrtie și cartoane (în prezent unele se importă), creindu-se chiar disponibilități pentru export.

Continua lărgire a cadrului în care lemnul își va găsi o utilizare cît mai rațională este exprimată sintetic în faptul că, în 1975, valoarea produselor obținute dintr-un metru cub de masă lemnoasă exploatată va fi de 1 058 lei față de 792 lei în 1970.

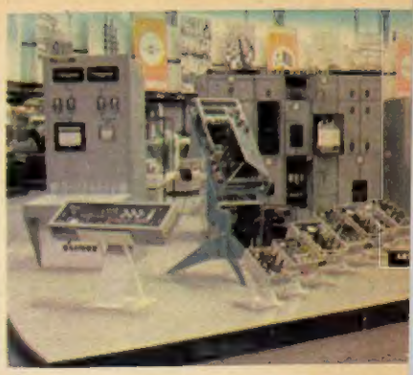

PIATRA UNGHIULARĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

În prezent industria construcțiilor de mașini din România deține circa 25 la sută din producția industrială a țării. Ea se va impune și în viitor drept ramura-cheie a industriei naționale, cu o importanță esențială pentru dezvoltarea întregii economii, prin realizarea de instalații și agregate de cele mai moderne tipuri și cu performanțe tehnico-economice ridicate. De remarcat de asemenea faptul că în conformitate cu recentul proiect al planului cincinal se preconizează elaborarea unui program special destinat unei mai ample dezvoltări a construcțiilor navale și unei realizări mult mai rapide a programului de dotare cu calculatoare electronice.

O dovadă elocventă a potențialului industriei constructoare de mașini din țara noastră, cît și a tehnicității ridicate a produselor pe care le realizează, a făcut-o și recenta întîlnire din cadrul Tîrgului internațional de la București, unde s-au întîlnit în competiție loială realizări de vîrf ale tehnicii și științei contemporane. În urma tranzacțiilor comerciale realizate cu acest prilej de către cele șapte întreprinderi de comerț ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini a fost perfectată încheierea unor contracte a căror valoare la export-import reprezintă peste 950 milioane lei-valută. Au fost, astfel, încheiate contracte privind exportul de locomotive diesel-electrice, vagoane de marfă, mașini-unelte, electromotoare, generatoare electrice, grupuri de sudură, tractoare, utilaj petrolier, agregate frigorifice, autocamioane, armături sanitare, frigidere, mașini de spălat rufe, biciclete etc.

---

de an nou și la confluența celor două cincinale, atenția noastră a tuturor se oprește în mod deosebit asupra ultimilor ani. Acordăm această prioritate nu obligați de prospețimea memoriei sau din considerente de ordin afectiv, ci datorită marilor semnificații pe care le-au avut ultimele două congrese ale partidului nostru în destinul colectiv al poporului nostru. Ultimii ani ai istoriei naționale rămîn cu totul remarcabili prin vigoarea, dinamismul și amploarea progresului multilateral, iar dezvoltarea viitoare a României este legată indisolubil de realizările obținute pînă în prezent și în mod cu totul deosebit de cele înregistrate în actualul cincinal, etapă încheiată în mod strălucit cu realizări ce depășesc proiectele inițiale și conturează cu realism imaginea zilelor de mîine.

Succesele viitorului rămîn fapte certe. Ele se vor naște pe trunchiul solid al prezentului, prin destoinicia unui popor harnic, a unei națiuni care și-a demonstrat virtuțile sub îndrumarea unui partid încercat, în fruntea căruia se află înțeleptul său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru partid. Proiectul noului plan cincinal — cuprinzînd la indicatorii de bază sarcini sporite față de prevederile Congresului al X-lea — prefigurează cu realism și luciditate, și într-o concordanță strictă cu realitățile și posibilitățile concrete ale țării noastre, o grandioasă frescă a României viitorului, un puternic demaraj cu ample propulsări în toate compartimentele vieții noastre.

Creșterea în continuare a forțelor de producție în vederea creării unei economii avansate, a unei industrii și agriculturi moderne, dezvoltarea susținută a științei, învățămîntului și culturii, creșterea bunăstării materiale și spirituale a tuturor celor ce muncesc,

(Continuare în pag. 4)

profiluri

de Petru ISPAS

O AUTORITATE

Asculta atent cuvintele rostite cu importanță de un bărbat important. Din cînd în cînd își nota cîteva banalități, cîteva fraze pe care le mai auzise și pe care, era sigur, le va mai auzi și de-acum încolo în astfel de împrejurări. Știa. Verificase asta. Cîndva notase chiar și o concluzie personală: «Vernisajul — prilej de etalare a elocinței cîtorva notabilități». Îl asculta pe vorbitor și știa ce urmează să spună. A învățat discursurile aproape pe dinafară. Acum se referă la trecuta expoziție a pictorului, pe care o critică aluziv pentru ca să poată sublinia apoi «saltul», «tușul», «acuratețea», «folosirea unei tehnici care permite autorului — într-un vădit progres — să exprime întregul său univers care...»

Și nota în grabă, mimînd cînd degajarea, cînd concentrarea, pentru că trebuia să facă ceva, să dea într-un fel impresia că face ceva.

Prima dată i-a fost greu. Credea că toată lumea se uită la el, îl suspectează, și se simțise stînjenit, ba chiar penibil.

Dar asta la început, atunci cînd s-a și întrebat de cîteva ori: ce caut eu aici? De ce nu mă aflu într-o instanță, acuzînd sau apărînd, așa cum fac toți colegii mei de facultate? De ce mă aflu aici, între oamenii aceștia străini, care spun niște fraze într-o limbă la fel de străină?

Cît de departe i se par toate astea acum.

Își aduce aminte, nu fără ironie, că în ziua aceea, întors de la vernisajul cu care trebuia să-și inaugureze noua sa profesie, a trecut printr-o criză de disperare cumplită. Trebuia să exprime în scris un punct de vedere, el, căruia culoarea nu i-a spus niciodată nimic, nu i-a transmis nici o emoție. Desenul l-a considerat ceva neserios, pînă cînd, în facultate, și-a dat seama că poate deveni un mod de investigare, că în ancheta penală sînt cazuri cînd schița este aproape indispensabilă.

Acum însă trebuia să vorbească de culori, de îmbinarea lor mai mult sau mai puțin fericită, de emoții estetice... Privea coala albă pe care mîna cu stiloul între degete rămăsese inertă, incapabilă să scrie măcar o singură literă. Disperarea lui a luat în acele clipe o asemenea proporție încît l-a ridicat de pe scaun, l-a așezat în fața oglinzii, i-a deschis gura și l-a obligat să strige: Gata! Ajunge! Nu fii timpit! Menirea ta e să faci justiție, să ajuți adevărul să triumfe.

Și atunci a avut revelația, acea revelație care cu vremea i-a adus statutul de azi de om cu autoritate în materie: să lupte pentru adevăr în lumea artelor. Un spirit justiționar se cere și aici, iar el are un asemenea spirit pentru că cunoaște și textele legii, iar pe deasupra nu trebuie să plece nici la cine știe ce judecătorie aflată la dracu-n prăsnic și să pledeze în apărarea nu știu cărui hoț de găini.

Oricum, e altceva.

Și așa a hotărît să se facă totuși critic de artă.

Și, la urma urmei, nu el a hotărît, ci redacția. El a trebuit să facă dovada că are studii superioare. Și a făcut-o. După care i s-a spus că singurul post vacant era acela de critic plastic. Dar se cereau studii superioare. Și el le avea.

Așa au trecut anii. Acum a devenit un bărbat matur, un frecvent al saloanelor de pictură și sculptură, al atelierelor maeștrilor.

I s-a dus vestea că este obiectiv, pentru că prezența lui este remarcată și la expoziția marilor dar și la expozițiile începătorilor. Și-a păstrat obiceiul să noteze cuvintele celui care-i vorbește, oricît de banale și aceleași ar fi, a învățat că la un tablou trebuie să te uiți de la o anumită distanță, și nu numai de aproape, că o sculptură face impresie «să o furi» cu coada ochiului și face o și mai mare impresie dacă din cînd în cînd clatini din cap și faci «ș-ș-ș», ceea ce poate să însemne și bine, și rău. Într-un cuvînt, a învățat să-și pună în scenă fiecare prezență într-o expoziție.

Și a făcut impresie.

Și face impresie.

Acum nu-i mai este teamă de privirile care îl urmăresc. La început stătea undeva în spatele mulțimii, aproape ascuns. Acum a ajuns în rîndul întîi. Stă cu mîinile încrucișate pe piept, cu capul lăsat pe un umăr, cu ochii pe jumătate închiși, iar cel ce-și ține expozeul își modelează avîntul după reacțiile maestrului. Dacă clatină din cap aprobativ, devine înflăcărat, capătă patos. Dacă maestrul rămîne impietrit, o lasă mai moale, expediază totul în fraze care să impună evidența circumstanței. Iar în timpul vizionării maestrul se lasă luat de braț și ascultă șoaptele de scuză ale fostului vorbitor: «Ce puteam să spun, vedeți și dumneavoastră cît e de banal...» Sau dimpotrivă: «Da, maestre, ați avut dreptate — cu toate că nu spusese nimic — e superb, magnific, moment de cotitură în arta noastră care...»

Și vizionarea continuă într-o atmosferă favorabilă, sau dimpotrivă.

Și maestrul se lasă purtat de la un tablou la altul, apropiat, îndepărtat pentru a avea perspectivă, primește explicații: «Vedeți pata cea de verde... și cealaltă de violet?... Magnifică, superbă...!» Și el se lasă tîrît mai departe, crezînd acum cu tărie în propria sa autoritate. Din cînd în cînd îi scapă cîteva fraze notate în grabă de confrații mai tineri: «Ce sonoritate!... O adevărată orgă a culorilor, un portativ aproape complet al tonalităților... Un alegro ma non tropo al degradeului, un fortissimo exploziv al petei din dreapta»... «Pastelul acesta mi se pare cam spălăcit, melodia lui se pierde într-o frazare ambiguă... Artistul ar trebui să lupte pentru mai multă claritate, sonoritatea coloristică este ternă... Oboi, oboi — asta îi trebuie...»

Și «ah!» în stînga, și alt «ah!» plin de admirație în dreapta, și maestrul e purtat mai departe fără ca nimeni să știe că el nu deosebește roșul de verde.

E daltonist.

DIALOG CU VIITORUL

(Urmare din pag. 3)

perfecționarea continuă a relațiilor de producție, a organizării societății, dezvoltarea democrației socialiste, toate acestea vor apropia România de țările cu cea mai puternică dezvoltare economică.

«Viitorul plan cincinal, în conformitate cu hotărîrile Congresului al X-lea al partidului privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — a arătat recent tovarășul Nicolae Ceaușescu — va asigura continuarea creșterii în ritm înalt a economiei naționale și, în același timp, accelerarea proceselor calitative din economie: introducerea tehnicii și tehnologiei avansate, perfecționarea organizării conducerii și planificării economice, sporirea eficienței întregii activități de producție».

În acest scop vor fi alocate investiții ce însumează peste 540 miliarde lei, adică mai mult decît s-a cheltuit în ultimul deceniu. De remarcat de asemenea că pe seama fondurilor centralizate ale statului se vor efectua investiții de 450—470 miliarde lei. Lucrul acesta va face posibilă traducerea în viață a hotărîrii Congresului al X-lea de a se repartiza pentru acumulare circa 30 la sută din venitul național. Un efort financiar considerabil atît pentru stat cît și pentru întregul nostru popor, dar care, faptic, reprezintă singura cale spre progres și bunăstare, singurul mod în care se poate garanta ridicarea României la nivelul statelor cu cea mai puternică dezvoltare economică.

Noua etapă în care intră edificarea țării noastre, caracterizată în principal prin continuarea unui înalt ritm de creștere economică și printr-o deosebită dezvoltare a laturii calitative a procesului de industrializare, prevede concentrarea în continuare a eforturilor necesare valorificării și promovării ramurilor-cheie ale economiei naționale: construcția de mașini, electronica și electrotehnica, mecanica fină, mașinile-unelte, petrochimia, metalurgia oțelurilor și a laminatelor speciale.

Consonanța intimă dintre partid și popor, caracterizată pregnant prin concordanța deplină dintre teorie și practică, prin aplicarea creatoare la condițiile concrete ale României a principiilor și legilor generale ale socialismului științific, se va concretiza prin dezvoltarea impetuoasă a tuturor sectoarelor de activitate — în actualul cincinal în mod special printr-o revitalizare a sectorului agricol, mulțumită recentelor măsuri privind îmbunătățirea conducerii, organizării și planificării agriculturii.

Întemeindu-și politica nu pe vorbe ci pe fapte, confruntînd în permanență realul cu idealul, partidul nostru va desfășura în continuare o largă activitate economică și socială, de descătușare a energiilor, de organizare și planificare judicioasă, lărgind și aprofundînd democrația socialistă, dezvoltînd accesul maselor la știință și cultură. Chezășia biruinței: înțelepciunea Partidului Comunist Român. Garanția succesului: talentul și hărnicia unui popor liber, pentru care munca a devenit scopul și rațiunea întregii sale existențe. La capătul acestui impresionant drum: îmbunătățirea condițiilor de viață, creșterea gradului de civilizație și bunăstare a poporului nostru, țelul suprem și ultim al politicii partidului nostru.

«Considerăm că dispunem de tot ceea ce este necesar pentru traducerea în viață a acestui program însuflețitor — a arătat secretarul general al partidului nostru de la înalta tribună a Congresului al X-lea — avem o bază de pornire tehnico-materială dezvoltată; avem un partid puternic, unit, înarmat cu învățătura marxist-leninistă, strîns legat de mase; sîntem un popor harnic, dîrz, înzestrat cu calități deosebite, devotat trup și suflet cauzei socialismului».

Activitatea didactică din învățămîntul superior — s-a subliniat de documentele de partid ale Congresului X — trebuie astfel concepută încît viitorii specialiști să aibă posibilitatea ca în anii de studii să efectueze o temeinică activitate practică de specialitate care să le permită, după absolvire, să se integreze cît mai rapid în producție. Asigurarea unei strînse legături între școală și viață reprezintă o sarcină primordială în cadrul dezvoltării învățămîntului de toate gradele în răstimpul actualului cincinal.

COMERȚUL INVIZIBIL

Planurile și măsurile de perspectivă, jalonate de-a lungul viitorului cincinal, rezervă în continuare un loc de cinste dezvoltării turismului internațional al României. Practica ultimilor ani a evidențiat cu pregnanță importanța și rolul ce revine «comerțului invizibil», ca sursă de devize atît de necesare echipării economiei naționale, demonstrîndu-se deopotrivă importanța lui în domeniul culturii și vieții sociale, în lărgirea serviciilor și comunicațiilor, în folosirea mai deplină a forței de muncă și în ultimă instanță în dezvoltarea multilaterală a forțelor de producție ale țării noastre.

În 1969 România a fost vizitată de 1 850 000 turiști străini. Potrivit cifrelor estimative, numărul vizitatorilor străini va putea atinge în 1975 cifra de 4 milioane persoane. În acest fel, ponderea încasărilor valutare, din turism, apreciate în 1969 la 3,5% din volumul exporturilor țării noastre, va atinge la sfîrșitul cincinalului următor 5% din vînzările de mărfuri pe piața externă.

VOM FI MAI FRUMOASE?

Măsurătorile antropometrice au stabilit că în clipa de față se poate vorbi de o creștere apreciabilă a numărului de femei frumoase. Alimentația rațională și variată, factori indispensabili în reglajul proceselor metabolice și deci în dezvoltarea armonioasă a corpului omenesc, nu mai constituie doar un privilegiu al celor puțini. Frumusețea mai beneficiază apoi de larga expansiune a industriei cosmetice și de ieftinătatea și varietatea îmbrăcămintei confecționate.

«Industrializarea» esteticii corporale rămîne un fapt al zilelor prezente, oricît de jenant ar suna la urechea frumoaselor noastre această sentință cu iz tehnocratic. Așa se poartă în toată lumea... Ridicarea indicelui de calitate și larga diversificare a produselor cosmetice și de îmbrăcăminte rămîn, cu alte cuvinte, suverane. Planurile de perspectivă, îmbunătățirea radicală a numeroaselor produse de consum, optimizarea spiritului de inventivitate, realizarea unor articole diverse, atrăgătoare, în pas cu cerințele modei vor fi capabile să declanșeze mult așteptatul reviriment. Pînă una-alta, planurile de perspectivă întocmite de specialiștii ministerelor industriei ușoare și alimentare ne îndeamnă să fim optimiști.

CÎND SE POATE VINDE CU ADEVĂRAT BLANA URSULUI DIN PĂDURE...

Programul național de dezvoltare a zootehniei și de creștere a producției animale, dezbătut și aprobat în cadrul Plenarei C.C. al P.C.R. din 17–19 martie 1970, jalonează concret și atotcuprinzător modul în care se vor înfăptui în viitorii ani larga dezvoltare a producției animaliere din țara noastră.

Industrializarea zootehniei a evidențiat cu prisosință influența decisivă pe care o comporta sectorul animalier în domeniul eficienței economice a agriculturii luate în ansamblu, iar experiența țărilor cu agricultură avansată a demonstrat, fără drept de apel, că dintre toate sectoarele producției agricole, sectorul zootehnic rămîne suveran.

La ora actuală un inginer zootehnist înarmat cu o simplă rigă de calcul poate demonstra cu exactitate cîte bovine, ovine, păsări sau porcine se pot «recolta», într-un timp determinat, de pe o anumită suprafață de teren cultivat. În condițiile aplicării unor metode moderne de lucru și prin instituirea unui raport exact între producția de furaje și creșterea animalelor, specialistul are posibilități certe pentru a vinde cu adevărat blana ursului din pădure.

Ca urmare a aplicării măsurilor preconizate în program și în conformitate cu recentele măsuri privind îmbunătățirea conducerii, organizării și planificării agriculturii, perfecționarea și retribuirea muncii în unitățile agricole — sectorul zootehnic va realiza pînă în 1975 o producție globală suplimentară în valoare de 44,5 miliarde lei, ceea ce echivalează cu producția globală anuală medie realizată de unitățile agricole socialiste în anii 1961–1966.

O CĂLĂTORIE FASCINANTĂ

În pragul celui de-al treilea mileniu al erei noastre, în veacul nostru încins, dominat de calculatoare electronice și brăzdat de zboruri cosmice, omul contemporan se întoarce mai mult ca oricînd spre trecutul planetei sale, prospectînd cu luciditate și pasiune zonele obscure ale istoriei scrise și nescrise. Mijloacele de investigație moderne, aparatele de cercetare ultrasensibile, marile cuceriri ale tehnicii actuale, care permit spectaculoasa și febrila ascensiune spre lumea viitorului, facilitează deopotrivă o vastă și emoționantă călătorie spre trecutul planetei noastre.

În această privință — sînt de părere istoricii și arheologii din întreaga lume — cercetările și descoperirile istoricilor români sînt într-un totul remarcabile. Marele sprijin material și moral acordat de către partidul și statul nostru a făcut posibilă descifrarea într-un timp-record a unor numeroase enigme ale trecutului istoric național. Informații literale, preluate necritic, teorii și păreri adumbrite de supoziții și incertitudini au fost anulate, clasificate sau atestate mulțumită descoperirilor arheologice ale ultimului deceniu.

O călătorie fascinantă pentru care statul nostru acordă în continuare importante fonduri bănești.

PE MA SOCIALISMUL

Anul 1970 a fost un an greu și exaltant. Greu, pentru că, în plin efort de realizare a unor sarcini cum n-a mai cunoscut istoria românească, a unor sarcini care solicitau mobilizarea intensivă a tuturor forțelor, asupra noastră s-au abătut, în proporții și ele nemaiîntîlnite, stihiile naturii. Exaltant, pentru că, în aceste condiții neînchipuit de grele, poporul nostru a dat un strălucit examen de dîrzenie, de capacitate creatoare, de unitate, de fidelitate necondiționată față de politica partidului și a reușit să îndeplinească exemplar și să depășească chiar indicii planului de dezvoltare a României pe anul care se încheie, pe întreg cincinalul 1966–1970.

Succesele cu care ne înfățișăm în pragul noului cincinal se datoresc, în cea mai mare măsură, realismului desăvîrșit al politicii partidului, capacității de a se orienta după realitățile concrete ale situației țării noastre, de a le studia cu profunzime și lucidi-

tate și de a porni de la ele în adoptarea tuturor măsurilor și hotărîrilor menite să ridice țara pe culmile civilizației și progresului.

De o importanță hotărîtoare în depășirea tuturor greutăților, în realizarea tuturor obiectivelor, s-a dovedit strînsa legătură permanentă dintre conducerea partidului, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, și masele largi ale poporului, contactul nemijlocit, aproape zilnic, consultarea permanentă a maselor de către conducătorii partidului și ai statului și, în primul rînd, de către secretarul general al partidului.

Prezența permanentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu în mijlocul celor care hotărăsc soarta producției, atmosfera temeinică de lucru pe care a imprimat-o tuturor acestor întîlniri, măsurile organizatorice menite să asigure celor ce muncesc participarea nemijlocită la dezbaterea și conducerea treburilor economice și obștești au creat cadrul necesar pentru stimularea și promovarea inițiativei de jos, factor fundamental în realizarea unei politici cu adevărat populare.

Fotografiile alăturate dau o imagine — fatalmente sumară — a muncii clocotitoare care s-a desfășurat în 1970 în toate orașele și satele țării și care chezășuiește îndeplinirea sarcinilor de viitor. Entuziasmul oamenilor muncii își are sorgintea în înțelegerea și aprobarea acelui principiu suprem pe care, cu atîta forță, îl exprima secretarul general al partidului: «Tot ceea ce facem, întreaga politică a partidului și statului nostru are drept țel suprem bunăstarea și fericirea omului. Partidul nostru, împreună cu întregul popor, va face totul pentru ca România să devină un stat socialist înfloritor, în care toți cetățenii să se bucure de cuceririle civilizației».

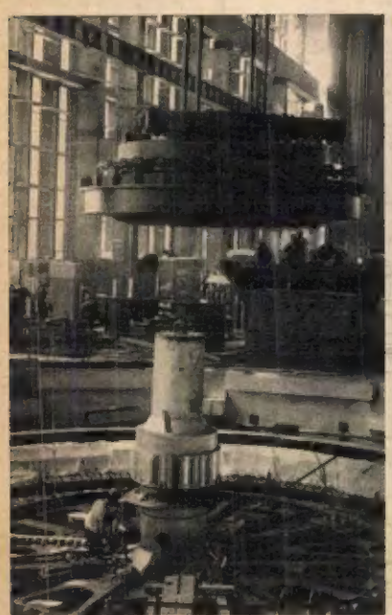

Producția industrială a României a crescut într-un ritm mediu anual, potrivit datelor preliminare, cu 11,7 la sută, deci superior ritmului de 10,6—11,6 la sută prevăzut în planul cincinal. Acest fapt a făcut să crească rolul industriei în economie, sporind participarea ei la crearea venitului național de la 49 la sută în 1965 la circa 60 la sută în 1970.

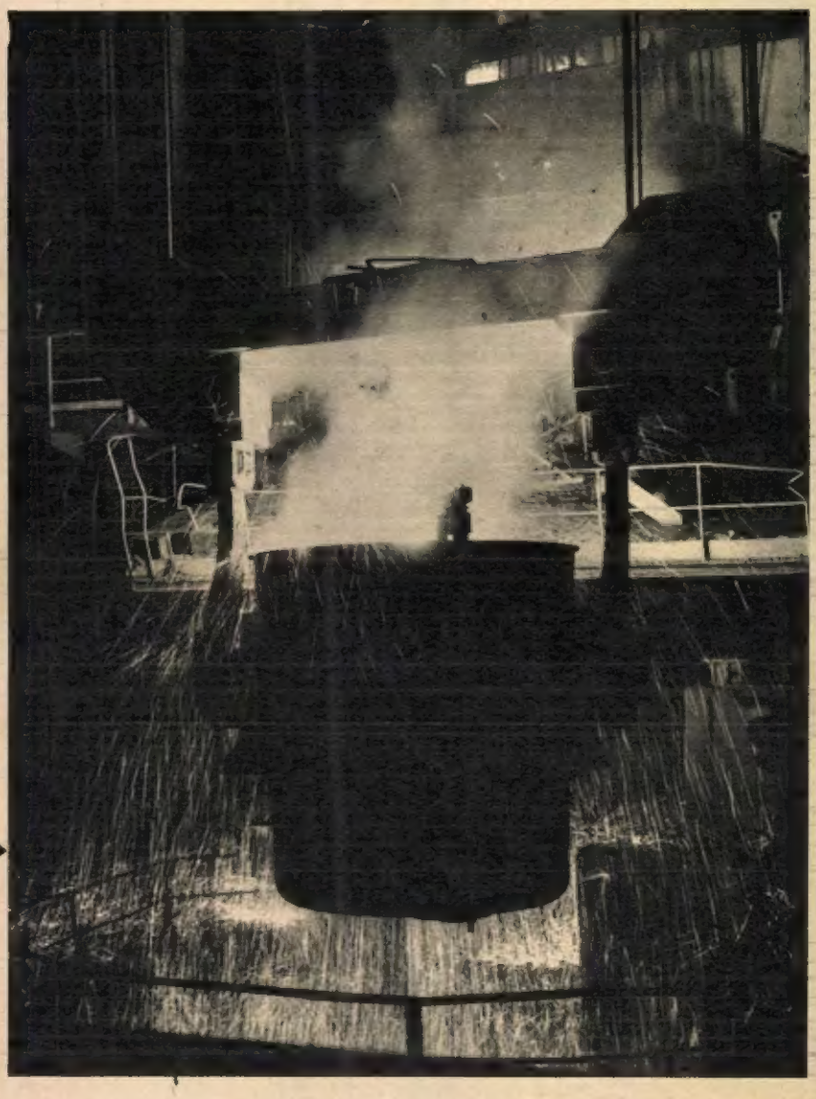

Față de anul 1965 producția industrială a combinatului siderurgic a crescut cu 40,5 la sută. Pînă la 31 decembrie siderurgiștii hunedoreni au realizat peste prevederile planului pe anul 1970 circa 9 000 tone cocs metalurgic, 23 000 tone oțel și aproape 7 000 tone laminate. Pornind la îndeplinirea obiectivelor mărețe ale cincinalului 1971—1975, la începutul noului an acest neobosit colectiv a dat patriei primele tone de oțel, înscriindu-se astfel cu hotărîre și entuziasm în efortul siderurgiștilor din întreaga țară, care vor trebui să atingă în 1971 nivelul unei producții de 6 695 mii tone de oțel.

GISTRALA UI

1 500 capacități și obiective industriale au fost construite și date în exploatare în ultimii cinci ani. Printre ele se numără și Fabrica de autoturisme-Pitești, care va produce în acest an 20 500 de autoturisme de oraș.

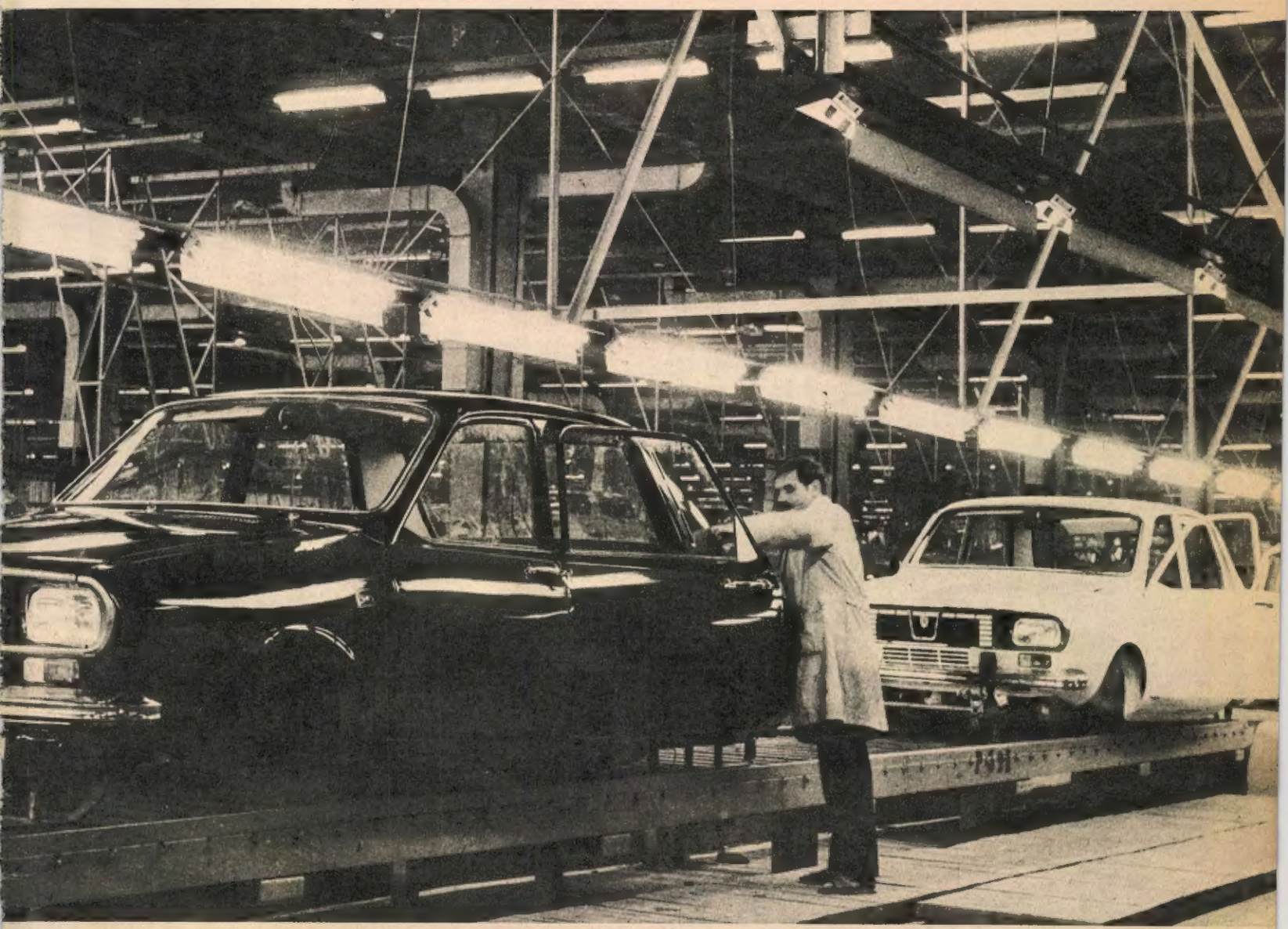

În anii 1965—1970 au fost date în folosință 323 000 de apartamente, construite din fondurile statului sau prin credite acordate de stat. La acestea se adaugă încă 5 000 de locuințe construite de stat în cadrul ajutorului pentru sinistrați. În anul 1971 vor fi date în folosință 50 mii de apartamente construite cu alocațiile din fondul centralizat al statului și 43 mii din fondurile populației, cu sprijinul statului în credite și execuție.

PE MAGISTRALA SOCIALISMULUI

Ca rezultat al eforturilor făcute de stat pentru modernizarea bazei tehnico-materiale — în pofida condițiilor climatice nefavorabile din ultimii ani — agricultura a înregistrat o creștere a producției globale cu 24 la sută mai mare ca în cincinalul precedent.

Activități științifice și de cercetare — factor primordial al dezvoltării economiei naționale și al progresului — i s-a acordat o deosebită atenție. Nenumărate institute nou înființate sînt o mărturie evidentă a acestei preocupări.

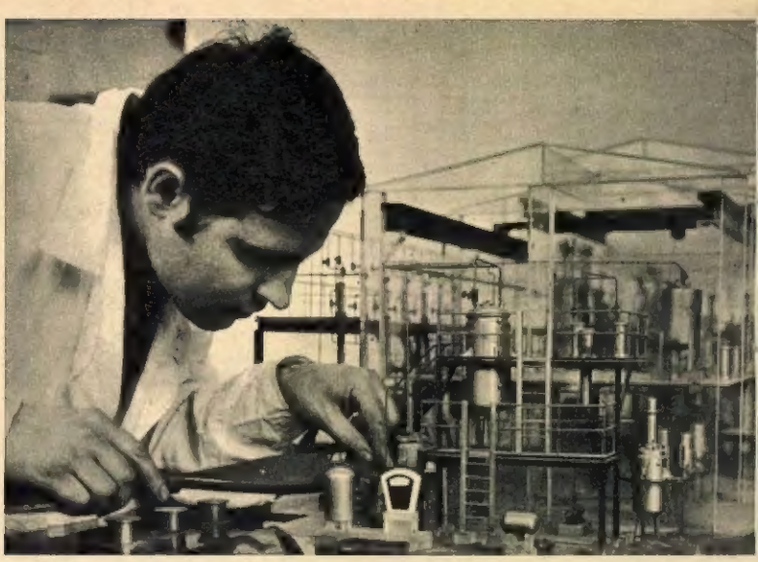

Grija față de om, de sănătatea populației, este o preocupare permanentă a partidului și statului nostru. În ultimii ani rețeaua noastră sanitară a fost îmbogățită cu utilaje și instituții spitalicești de nivel nemaiîntîlnit în trecut (ca cel din fotografie). Pentru anul 1971 s-au alocat din bugetul statului nu mai puțin de 7 284 400 000 lei.

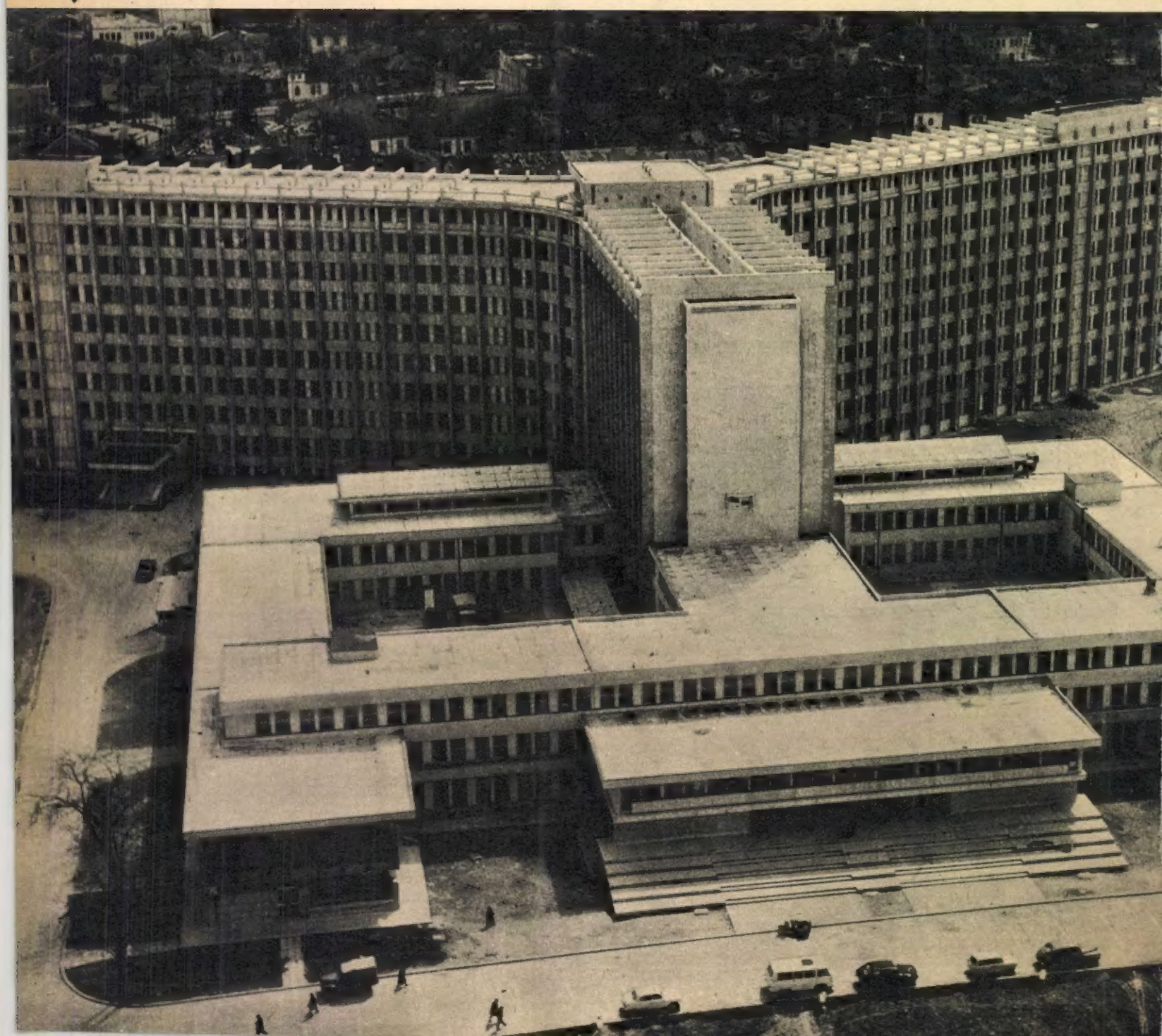

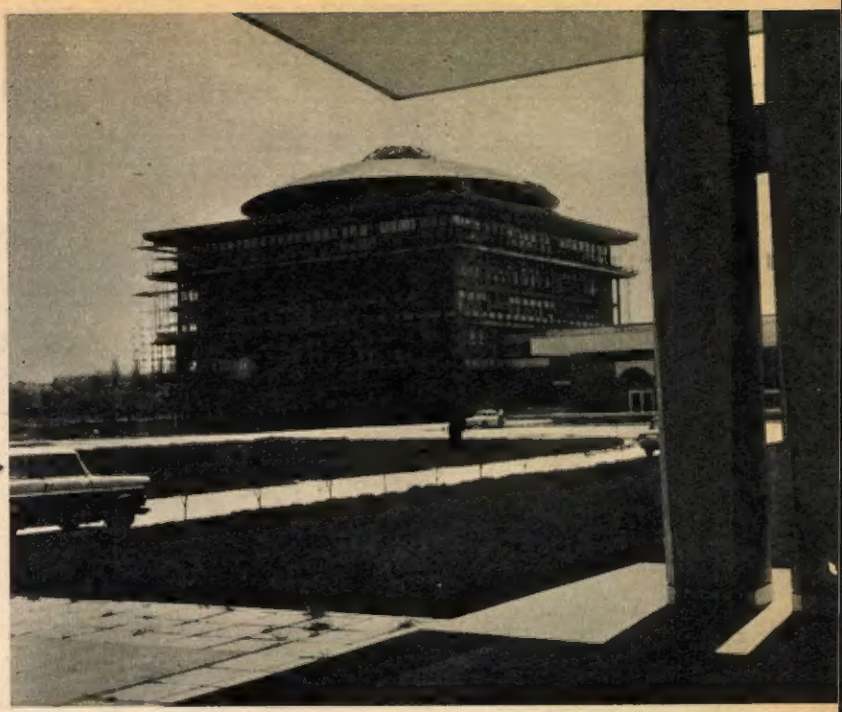

În anii ultimului cincinal
s-a perfecționat
întregul învățământ,
s-a construit noul institut politehnic din București,
numeroase institute,
școli și cămine.
Exprimînd concret
grija pe care o acordă partidul
și statul nostru
dezvoltării și perfecționării învățămîntului
de toate gradele,
bugetul de stat pe anul 1971 prevede,
pentru învățămînt,
cheltuieli în valoare de 9 892 100 000 lei.

800 000 de persoane au intrat în circuitul muncii
în ultimii cinci ani. Veniturile din salarii
au crescut în 1970 față de 1965 cu 31 miliarde lei.
Pensiile de asigurări sociale au fost sporite
cu 39 la sută și s-au mărit alocațiile pentru copii.
În consecință, a crescut puterea de cumpărare
și standardul de viață,
fapt înregistrat de comerțul de stat și cooperatist,
care și-a sporit în acești ani volumul desfacerilor de mărfuri de 1,5 ori.
În fotografia noastră, strada Lipscani în plin sezon.

ghici, ghicitoarea mea...

Nu vă grăbiți să citiți explicațiile fotografiilor. Încercați întîi singuri să descifrați misterul. Dacă nu reușiți, apelați la prieteni. Născociți eventual și un sistem de punctaj... Și acum, atenție!

Această nestemată desprinsă parcă dintr-un basm cu zîne și comori ascunse este de fapt un banal cristal de vitamina A, la o mărire puternică.

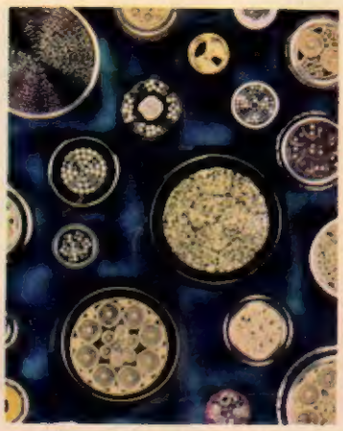

Pictură abstracționistă. Dificultatea ar fi doar de a indica autorul. Dar autorul nu este un om de artă... Fotografia înfățișează secțiuni prin cabluri de telecomunicații. Un cablu coaxial transmite **simultan** *peste zece mii de convorbiri!*

Cine altul decît un specialist ar recunoaște în acest «disc telefonic» un circuit logic, «cărămida» oricărei mașini electronice de calcul?

Stranie viețuitoare a adîncurilor oceanului... Așa s-ar părea, cel puțin. Dar, firește, veți raționa — dat fiind titlul grupajului — că de fapt este vorba de cu totul altceva, și veți avea dreptate. Sînt pur și simplu niște întrerupătoare «cu lamă suplă» (ILS), folosite în tehnica de automatizare și comutație telefonică.

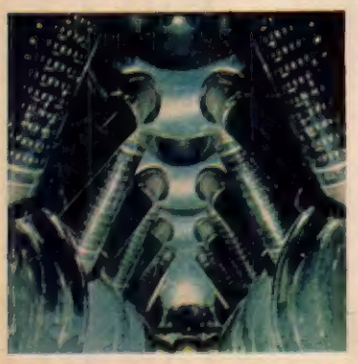

Imagine demnă de a figura într-un film științifico-fantastic, cu titlu provizoriu «Week-end în **Alfa Centauri**». *Dar vai, realitatea e mult mai prozaică — și totuși tulburătoare: este vorba de fotografia unui redresor în cascadă de 850 kv, cu elemente plasate între coloanele condensatorului.*

O centrală atomică? Un centru de control al unor rachete cosmice? Nu. Așa arată «pupitrul de comandă» al unei nave frigorifice moderne.

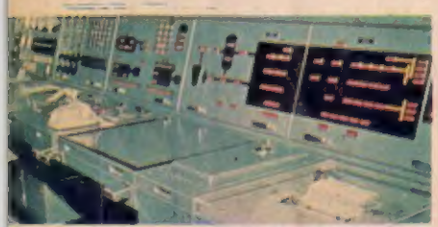

pe misterioasele poteci...

Un paradis pentru botaniști — și pentru toți iubitorii naturii: Grădina botanică de lîngă Batumi, U.R.S.S. Pădurea din terțiar și crîngul de bambuși din fotografie creează un straniu joc de culori și în același timp prezintă mare interes științific.

Ancheta noastră

• CEI MAI BUNI ACTORI ȘI CÎNTĂREȚI DE MUZICĂ UȘOARĂ AI ANULUI • CELE MAI BUNE FILME ALE ANULUI • CEL MAI BUN SERIAL TV AL ANULUI • CEI MAI BUNI PREZENTATORI TV AI ANULUI

RĂSPUNSUL CITITORILOR

Cel mai bun actor român de film:

FLORIN PIERSIC

locul II: VICTOR REBENGIUC și IURIE DARIE — ex aequo
locul III: DAN NUȚU

Cea mai bună actriță română de film:

IRINA PETRESCU

locul II: ANA SZELES
locul III: IRINA GĂRDESCU

Cel mai bun actor străin de film:

SIDNEY POITIER

locul II: ALAIN DELON
locul III: JEAN-PAUL BELMONDO

Cea mai bună actriță străină de film:

JULIE ANDREWS

locul II: CATHERINE DENEUVE
locul III: JULIE CHRISTIE

Cel mai bun film românesc:

CASTELUL CONDAMNAȚILOR

locul II: CANARUL ȘI VISCOLUL
locul III: RECONSTITUIREA

Cel mai bun film străin:

SUNETUL MUZICII

locul II: ÎN ARȘIȚA NOPȚII
locul III: MAYERLING

Cel mai bun actor român de teatru:

OCTAVIAN COTTESCU

locul II: ION MARINESCU
locul III: VIRGIL OGĂȘANU

Cea mai bună actriță română de teatru:

CARMEN STĂNESCU

locul II: VALERIA SECIU
locul III: MARIANA MIHUȚ

Cel mai bun cîntăreț român de muzică ușoară:

DAN SPĂTARU

locul II: FLORIN BOGARDO
locul III: GABRIEL DRĂGAN, din formația «Mondial»

(cu tot numărul mare de voturi întrunit de Florin Piersic, dat fiind locul I ocupat în preferințele iubitorilor de film, el nu a mai intrat în competiție și ca actor de teatru).

Cea mai bună cîntăreață română de muzică ușoară:

MARGARETA PÎSLARU

locul II: *dat fiind marea diferență numerică dintre voturile obținute de Margareta Pîslaru și celelalte cîntărețe, locul II nu a fost ocupat de nimeni*

locul III: MIHAELA MIHAI și ANDA CĂLUGĂREANU — ex aequo

Cel mai bun serial de televiziune:

INCORUPTIBILII

locul II: PORTRETUL UNEI DOAMNE

Celelalte versuri au obținut prea puține voturi pentru a intra în competiție.

Cel mai bun prezentator de televiziune:

SANDA ȚĂRANU

locul II: CRISTIAN ȚOPESCU
locul III: LIA TANCIU

VERMUT sau BITTER

Un cadou pe care-l puteți face acum, cu prilejul Anului nou, poate fi o sticlă de

Magazinele de specialitate vă oferă spre alegere:

Vermut roșu, 1 000 ml	— 15 lei
Vermut alb, 1 000 ml	— 17 lei
Vermut specialitate (alb și roșu)	— 25 lei
Vermut extrafin, 1 000 ml	— 30 lei
Bitter ZAREA, 1 000 ml	— 35 lei
Bitter SIBIU, 750 ml	— 25 lei

lume, lume!

Cu mulți ani în urmă, pe vremea cînd ziarele, radioul și televiziunea — încă neinventate — nu fericeau și nici nu exasperau omenirea, în satele din pusta maghiară știrile oficiale erau difuzate de un toboșar dotat de la natură cu o voce ce bubuia de-a lungul și de-a latul nesfîrșitelor cîmpii. Cînd știrea era f.f. importantă și f.f. urgentă, crainicul se deplasa călare pe un măgar pentru a străbate mai «rapid» distanțele.

Cu prilejul unor recente festivități folclorice, într-o localitate din estul Ungariei întregul program artistic a fost anunțat potrivit vechii tradiții, așa cum ni se înfățișează în fotografie. Dar și în tradiție s-a amestecat... microfonul-girafă (în stînga măgarului).

educație spartană!

În Suedia a venit iarna! Ceea ce n-o împiedică

pe leoaica Cleo, de la grădina zoologică din Boras, să-și deprindă puișorii, în vîrstă de patru luni, să facă față greutăților vieții!

pentru dumnezeu, nici sub apă?...

S-au întîlnit, s-au cunoscut și s-au simpatizat pe plaja de la Silver Springs, Florida. Pe plajă — ca pe toate plajele în plin sezon — omenire și iar omenire, și nici un ungher mai retras pentru o șoaptă de dragoste, pentru un sărut. Se știe însă că mai inventiv decît îndrăgostiții poate doar Thomas Alva Edison să fi fost. Căci iată ce au descoperit tinerii noștri dornici de un colțișor intim: sărutul subacvatic, în lumea tăcerii — cum se spune.

Numai că nici cea mai tăcută dintre lumi nu scapă — după cum se vede — de nesuferita curiozitate a fotoreporterului.

ce bun e cîteodată !...

Haina din blana de miel întoarsă, tivită cu blană albă și tighelită pe la cusături — iată mantoul ideal pentru a împăca toate lungimile

Nu mai contestăm, ne-am potolit. Nu mai simțim că ni se strepezesc dinții cînd privim, prin reviste, vreo sutană preoțească sau o manta de plutonier sortită nouă drept haină de gală. Nu mai întoarcem capul pe stradă, cu năduf, după vreo extravagantă care a ținut — Doamne, ce indecență! — să-și acopere, prima, genunchii. Pînă mai ieri, e adevărat, mai scăpam printre dinții strînși niște vorbe mărunte și nu prea amabile la adresa misoginilor ce ne-au dorit răul, maxiul și pierzania pungii. S-a terminat! Pacea a coborît în inimile noastre. Ochiul s-a învățat. Ne-am acceptat destinul maxi. Și, ca întotdeauna, începem să-i descoperim, cum se spune, părțile bune. Acoperă, acoperă grijuliu unele greșeli ale mamei-natura. Ține de cald — vine doar iarna, fraților! Produce mister, și ce bun e misterul cîteodată!... Ne face «altele», și cine nu dorește, măcar o dată, să se lepede de sine și să apară, cu sufletul nou-nouț, de după pulpanele unui mantou, fie el și maxi! Acum toată problema nu mai e a opțiunii, nu mai e *care pe care*, ci *cum:* cum adaptăm la pretențiile maxi bietele noastre lucrușoare mai vechi, lungi de doar două-trei palme? Problema e *cît:* cît metraj în plus e necesar acum, cînd ne facem o fustă, o dată, o dată și jumătate? Problema e *ce:* ce ne vine bine, Dumnezeule, din invazia asta de fuste lungi, înguste de nu poți păși ca lumea cu ele, ori largi de te împleticești în propriile-ți picioare? Ce ne mai poate întineri din cohorta aceasta de rochii cenușii, bătrînicioase, de mătușă nemăritată din propria vrere? Dar parcă era vorba că nu ne mai înfuriem, că nu ne mai indignăm, că ne-am liniștit; parcă ne hotărîsem la o dulce resemnare înțeleaptă... Calm deci, stimate cititoare, calm, stimați cititori, cîndva cointeresați estetic în problema miniului și dezolați acum de perspectivele maxiului; calm și fruntea sus! Grandoarea modei de azi ne garantează decăderea ei de mîine, așa că putem privi prezentul în față, hohotind cu satisfacție interioară la gîndul pieirii sale de poimîine. Și, precum spunea anecdota, să practicăm politica optimistului care vede sticla pe jumătate plină. Să decidem deci că vom păși în 1971 în foșnetul de taftale, satinuri și brocarturi al toaletelor noastre elegante, care au devenit, automat, lungi rochii de seară, fără ca ele să se cheme neapărat rochii de cocteil ori rochii de recepție, iar noi să ne amărîm că nu avem nici cocteilul, nici recepția la îndemînă: merge acum rochia lungă, chiar dacă te repezi pînă la vecina la televizor. Să dăm drumul la tivul fustelor noastre lungi de acum zece ani (dacă am avut cumva prevederea să nu le fi retezat), să le despicăm — cît ne ține curajul și frumusețea picioarelor — la o cusătură laterală ori chiar la cea din față, și — cu un cordon lat în talie și un pulover cu guler rulat sau o bluză vaporoasă, plină de volane, jabouri, funde — gata, sîntem sigur «dernier cri». Adăugați mantoului — dacă aveți șanse să mai găsiți în magazine stofă la fel — un tiv lat, tighelit frumușel din doi în doi centimetri, cambrați-l nițeluș, repetați tighelurile pe mînecă, și iarăși gata: aveți un maxi grozav! Iar dacă renunțați la mînecă și le intercalați în talie, căpătați un pardesiu-vestă de purtat peste pantaloni de toată frumusețea! Să nu-mi spuneți că toate acestea sînt cîrpăceli, că se cam simte improvizația, pentru că o să mă siliți să vă dau dreptate. Iar eu am hotărît să văd viața și moda în roz. Și, în fond, dacă nu vă convin încropelile, dacă nu vă plac înnăditurile, n-aveți decît, făceți-vă rochii noi. Idei, berechet, chiar și în paginile de față. De ce atunci să ne mai plîngem?...

Sanda FAUR

Cînd moda devine rezonabilă, cînd toate extravagențele se potolesc pentru o clipă, robe-manteau-ul clasic, butonat pînă jos, se dovedește neîntrecut în confortul și eleganța sa simplă

misterul

◀ *Pentru serile festive,*
maxiul s-a convertit
în rochie lungă de seară,
cu volănașe,
panglici
și manșete romantice,
tăiate dintr-un material
în care
pătrățelele negre
alternează,
îndrăznești,
cu altele — oliv.

▲ *Pălărie trasă*
pe ochi,
pelerină din stofă
scoțiană,
cizme înalte:
ne aflăm
în plină atmosferă
romantică

▲ *Căptușit cu o imitație*
de blană suplă
și ușoară,
lung până la gleznă sau,
mai modest,
până la jumătatea gleznei,
bunul,
practicul nostru
balon-seide din toamnă
se poate metamorfoza
într-o călduroasă
haină de iarnă.

Adio frig,
adio fuste înguste,
adio lupta mini-maxi:
cu două andrele,
câteva bune
kilograme de lină,
ciubotelele de anul trecut
și... o siluetă
de balerină
vă puteți asigura
cel mai confortabil costum
pentru zilele friguroase
ale iernii:
pulover, pantalon colant,
mantou și căciuliță,
toate împletite chiar de dv
Dacă aveți timp

Unul din șlagărele
modei actuale:
taiorul scurt,
fixat în talie pe cordon,
și confecționat din piele,
fusta lungută,
cizme înalte.

Tweedul
în țesătură de jaquard,
iată o noutate
care cred că va mișca
orice inimă slabă
de femeie,
mai ales dacă ar avea
această rafinată
combinație de negru,
gri și alb.

Tot ce vrea moda —
și multe din ce vrem noi —
în detaliile
acestui mantou:
lungime mi-mollet,
cordon în talie,
guler și manșete de blană,
butonaj dublu

Corsajul din catifea maron,
jupa din lamé
cu motive de inspirație persană,
iată o rochie
pe care
nu știu ce mă face să cred
că ați dori-o
multe dintre dvs.
pentru seara revelionului.

ce bun e

cîteodată!...

Satinurile pline, suple,
culorile aurului,
minecile ample
dau rochiilor elegante
o nuanță de feminitate misterioasă
pe care moda
a neglijat-o
prea multă vreme

Pentru fetele tinere,
care nu vor
să-și piardă,
o dată cu fustele lungi,
și avantajele
înfățișării adolescentine,
o rochie albă de seară,
cu sclipiri
de cristal și argint
pe mineci
și la gît

misterul

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

O veritabilă ilustrată de vacanță · ornată de elevi și studenți pe patinoarul «23 August» din Capitală.

Revelionul bate la ușă. Ce a mai rămas de cumpărat? ▶

INCURSIUNE ÎN PASAJ

Acum, după ce în Piața Bălcescu a fost reluată circulația normală — de la suprafață — urmărim curioși lucrările de finisaj ale intrărilor de acces în pasajul subteran. Angajamentul Întreprinderii de drumuri și poduri-București de a termina întreg interiorul pasajului, cu toate dotările comerciale aferente, pînă la sfîrșitul lunii martie 1971, ne face și mai curioși în a afla care este stadiul actual al lucrărilor acestui mare șantier subteran din centrul Capitalei noastre. Fotoreporterul nostru, S. Steiner, a făcut o incursiune «în adînc», realizînd această primă fotografie care, chiar dacă nu ne dă o imagine cuprinzătoare a felului cum va arăta pasajul, dovedește că aici nu se pierde timpul.

S-a pornit de la început cu un elan general. Cincinalul abia încheiat a creat premise majore și sigure unei creșteri substanțiale a producției. Cifrele de plan dezbătute cu competență au avut menirea de a trasa coordonatele majore ale viitorului, însemnînd în același timp un puternic stimulent

La Uzina de strunguri-Arad, se muncește intens pentru realizarea în 1971 a unei producții de mașini-unelte pentru așchierea metalelor în valoare de 1 074 milioane lei.

Adrian ANDRONIC

—Vă salut tov. Georgescu; și dumneavoastră tot în delegație la Centrala industrială-Brașov??!!

LA ANU' ȘI LA MULTE PIEȚE!

După cum vedeți, în cartierul Pajura se află în finisaj o nouă hală. De fapt fotografia noastră redă numai un aspect al unuia din viitoarele spații mari comerciale în curs de construcție. Consiliul popular al Capitalei, hotărît să soluționeze carențele rețelei de desfacere, a inițiat o serie întreagă de construcții în noile cartiere. Ca urmare, vom avea într-un viitor apropiat noi piețe moderne: și în «23 August», și în Titan, și în Drumul taberei, și în Armata poporului-II, și în Crîngași, și în Rahova, și în Progresul. Paralel cu acestea se vor mai face importante amenajări și construcții comerciale, cum sînt cele prevăzute în Hala centrală sau pe Bulevardul 1848. Dacă o dată cu aceste centre comerciale s-ar putea finisa și amabilitatea celor care trebuie să le asigure funcționarea, care cumpărător circotaș și-ar mai permite să protesteze?

ALCOR ȘI MONA

Chiar dacă se vor găsi năzuroși care să strîmbe din nas la ideea unui Miroiu ce cîntă arii de dragoste și a unei domnișoare Cucu care își spune acreala pe note, chiar dacă unii vor găsi că lirismul amărui al lui Sebastian nu se cuvenea tratat cu dans și muzică, «Steaua fără nume» convertită la legile musical-ului și rebotezată «Alcor și Mona» rămîne un spectacol incîntător. Teatrul de comedie a făcut o treabă excelentă găzduind spectacolul realizat de Sanda Manu (adaptare și regie), Camelia Dăscălescu (muzică), Flavia Bureț (versuri). O stea cu nume consacrat — Stela Popescu, un Miroiu plin de poezie și care — surpriză! — cîntă admirabil — Silviu Stănculescu, un Grig care are farmecul lui Iurie Darie, o formidabilă domnișoară Cucu — Ina Don, un șef de gară ce smulge aplauze la scenă deschisă pentru... evoluțiile sale coregrafice — Dem. Savu, iată doar cîteva din argumentele ce prevestesc viață lungă și înfloritoare noului spectacol al Teatrului de comedie.

După succesul pe care l-a avut «Evantaiul doamnei Windermere», o altă piesă a lui Oscar Wilde este invitată pe scena Naționalului clujean: «O femeie fără importanță». De data asta regizorul este Ioan Taub. Scenografia o semnează Mircea Matcaboji, iar costumele — Edith Schranz - Kunovitz. Din distribuție fac parte: Silvia Ghelan, Valentina Dain (în fotografie), Melania Ursu (recent premiată de revista «Teatru»), Anton Tauf, Ligia Moga, Liliana Weither și alții.

cum se descoperă o stea...?

de Cornel BOZBICI
Fotografii de Elena GHERA

Astăzi prea puțină lume se mai interesează — de exemplu — de filozofi. Astăzi sînt la modă «stelele», pe care le cunoaște toată lumea și despre care vorbesc toți. Stelele de cinema, de muzică ușoară, de... Mecanismele gloriei funcționează foarte complicat, contradictoriu și ciudat. Premiul Nobel dă un bilet pentru eternitate fiecărui ales, iar televiziunea un «certificat» de stea...

Dar să nu fim nici melancolici, nici ipocriți. Ne plac «stelele» din foarte multe motive, și în plus pentru că le putem contesta! Dar cine ar îndrăzni să conteste «relațiile de nedeterminare» ale lui Werner Heisenberg? Așadar, să dăm Cezarului ce-i al Cezarului și să vedem cum se naște o «stea»... la televiziune.

O stea se naște la o preselecție.

Un anunț al poetului Dan Deșliu în emisiunea de luni a «Stelei fără nume», și mii de inimi sînt cuprinse de febră. Se visează săli arhipline, concerte, aplauze, cîte un Ford Mustang roșu etc., etc., se visează clipa cînd juriul e înfrînt, se visează chiar proiectoarele din studio, după cum ne mărturisea cu sinceritate o fată, proiectoarele care, se pare, sînt una din spaimele inițiale ale unui concurent. Apoi se dau nenumărate telefoane. Ina Păcurariu (realizatoare împreună cu regizorul Sorin Grigorescu a «Stelei fără nume» — ediția de muzică populară), înaintea ultimei preselecții, primește următorul telefon: — Sînt orb, am 24 de ani. Părinții îmi spun că sînt chiar frumos. Visul meu este să cînt. Pot să mă prezint la concurs? Dacă mi-aș pune niște ochelari?... Și s-a prezentat, adus de mînă... Dar...

O duminică de decembrie... ora 9... într-unul din holurile radioului vreo 100 de tineri așteaptă să fie chemați în fața comisiei. Se memorizează cu voce joasă poezii, se sporovăiește, se schimbă păreri, unei tinere care a venit de la Hunedoara călătorind toată noaptea i-e somn, ora se face 9 jumate, au sosit alte trenuri, în hol sînt acum peste 200 și emoțiile sînt în creștere. Sînt în creștere pentru că primii concurenți au intrat în studio, timpul trece și cei din hol n-au nici o veste, cheful de vorbă a mai scăzut, dar speranțele persistă, persistă...

Arunc o privire peste această masă de oameni. Unde-o fi prezumtiva «stea»?

Și merg s-o caut în studio... Și aștept...

În fața unei «girafe» vin rînd pe rînd candidații. Se îndreaptă instinctiv spre microfon, respectînd o prejudecată,

Înainte de toate, interiorizarea...

Și dintr-o tentativă n-a rămas decît un zîmbet melancolic...

Orice candidat are personalitate...

Citeodată totul se sfîrșește melancolic...

fără să știe că «girafa» e mută și numai la un semn ea devine funcțională, atunci cînd consideră că s-a descoperit o voce. În fond, aici se caută «glasuri». Șapte oameni — comisia (compozitorul George Derieteanu, Tiberiu Alexandru, șeful sectorului muzical din Institutul de etnografie și folclor,conf. Vasile Dinu de la Conservatorul «C. Porumbescu», scriitorul Dan Deșliu și realizatorii emisiunii Ina Păcurariu și Sorin Grigorescu) ascultă cu seriozitate, atenție și răbdare glasuri, așteptînd cu bunăvoință, înțelegere și cu o dorință nedisimulată să apară vocea miraculoasă. Se aud sute de cîntece, din toate regiunile folclorice ale țării; ascult și mă minunez de memoria prodigioasă a comisiei, care din cînd în cînd corectează un ritm, sau, amintindu-și de frumusețea unui cîntec, îl fredonează în surdină.

Orele trec, candidații se perindă mereu, oprindu-se mai hotărîți sau mai șovăitori în fața aceluiași microfon mut și nemilos care-i ignorează. Unii doar o clipă, abia avînd timp că cînte o propoziție celebră: «Mîndra mea cu ochi frumoși...», pentru că vocea infidelă îi trădează; alții o perioadă mai îndelungată, pînă cînd li se cere de astă dată să repete un joc de cuvinte: «Șase sași în șase saci», dar «moa a înghețat, fața devine imobilă și se retrag resemnați, învinși de dicție. Și «steaua» tot nu apare. Alți candidați. Cei cîțiva pași pînă la microfon pot fi pașii spre un alt destin. Apoi vine clipa în care se hotărăsc să cînte. Adeseori tonalitatea s-a pierdut. Ochii se îndreaptă spre pianist. N-am văzut de mult un pianist atît de generos care împarte cu dărnicie un «re major» sau un «mi minor». Bănuiesc că, dintre toți cei de față, concurenții iubesc cel mai mult pe pianist. Cine ar fi crezut oare? El scoate un candidat din inerție și monotonie, accelerîndu-i ritmurile. Cînd totul părea pierdut, un licăr de speranță!... Comisia ascultă cu atenție sporită, fața candidatului e mai veselă și... Și zadarnic! «Steaua» n-a apărut... Citeodată, rar, o lovitură de teatru. Și lovitura de teatru o dă de astă dată o contabilă. Pare să aibă voce, dar comisia o respinge din cauza repertoriului: e nesemnificativ și mimetic. Originalitatea repertoriului și a interpretării cîntărește greu în balanță. E întrebată: «Dar nu știi nici un cîntec din satul dumitale?» Contabila e surprinsă. Evident că știe! Și cîntă din nou, personal, fără să imite pe nimeni. Barajul preselecției a trecut!

cum se descoperă o stea...?

Pasiunea e secretul oricărui succes!

Elena Munteanu (18 ani), elevă la Liceul «Petru Groza» din București, una din revelațiile preselecției.

Altă revelație: Aurelia Balaj (18 ani), bobinatoare la cooperativa «Electrotehnica» din București, originară din satul Păgaia-Bihor.

S-a pierdut un «mi minor»...

A trecut de mult și ora prînzului. În grupul încă numeros al celor care așteaptă bîntuie îndoiala. Unii au renunțat să se mai prezinte. Se interesează de mersul trenurilor. Dar alții persevează...

Stau de vorbă cu membrii comisiei. Ce caută ei în fond? Numai acel glas minunat? Evident, vocea e o condiție sine-qua-non, dar nu singura. Criteriile sînt multiple. Se caută în primul rînd autenticitatea în selectarea cîntecelor, în interpretare, departe de mistificările manieriste. Satele țării tezaurizează încă o bogată comoară de cîntece și de interpreți. Cu o bază melodică atît de vastă, muzica populară, nu îndeajuns cunoscută, poate concura, dacă nu e mistificată, oricînd cu muzica ușoară. Nu se caută cu orice preț, vedete, ci mai degrabă talente nealterate de spiritul mimetic. E un travaliu greu și exigențele comisiei ar putea părea severe dacă din peste 200 de candidați ea a selectat doar doi pentru emisiunea «Stelei fără nume», ediția de muzică populară din 21 decembrie.

Și totuși preselecția e numai un început. «Steaua» care apare în celebra emisiune de luni a televiziunii nu e aceeași cu cea de la preselecție. Ei i se conservă doar autenticitatea, prospețimea și farmecul personal, dar în multiple repetiții i se aduc nenumărate corecții, de la dicție pînă la estomparea șocului emoțional. E ceea ce telespectatorul n-are de unde să știe...

S-AU REMARCAT ÎN 1970

de Magda MIHĂILESCU

HELMUT BERGER

Timp de cinci ani austriacul Helmut Berger a bătut studiourile din Londra și din Roma
in căutarea unui contract.
Cu o valiză plină de fotografii ce speculau un fizic agreabil,
spera intr-o geană de noroc. Tot așteptîndu-l, a fost nevoit
să primească roluri modeste, nu de puține ori umilitoare, în filme comerciale.
Șansa cea mare s-a ivit în ziua în care Visconti a anunțat
un concurs pentru unul din personajele filmului său «Căderea zeilor»,
un tînăr sadic dar seducător, membru al puternicei familii de industriași
ale cărei ascensiune și degringoladă le urmărește cu ochi implacabil marele cineast.
O săptămînă întreagă Visconti a chinuit cu nemiloasele sale probe filmice 30 de candidați.
Austriacul nomad a cîștigat și, peste un an,
presa vorbea de nașterea unei noi vedete, a unui june-prim cinic,
care refuză în mod deliberat orice tentație a romantismului.
Bineînțeles, cu un film de Visconti la activ, cariera lui Berger se afla pe drumul cel bun.
Imediat, l-au solicitat De Sica pentru «Grădina Finzi Contini»
și Sergio Gobbi pentru «Un frumos monstru»,
titlu dat, pare-se, după chipul și asemănarea actorului.

JACQUELINE BISSET

Are un nume francez, dar este de fapt londoneza
iar cariera și-a întemeiat-o în S.U.A
A debutat, nebăgată în seamă, în 1964,
în comedia amară a lui Richard Lester, Spilul.
Tot nebăgate în seamă au trecut și apariţiile sale
din filmele Cul-de-sac și Doi la drum,
unde partiturile nu o ajutau să țină piept
unor vedete precum Françoise Dorleac,
Donald Pleasance,
Audrey Hepburn
sau Albert Finney.
Perseverentă și ambițioasă, își încearcă norocul la
Hollywood.
N-a făcut drumul degeaba.
Un producător cu cap vede în englezoaica cu ochi verzi
o nouă Lauren Bacall,
cea care cu douăzeci de ani în urmă
împărțea înfrîngerea și suferința
alături de Humphrey Bogart
în filmele de serie neagră ce au rămas modelul —
greu de atins — al genului.
Desigur, o îndelungată experiență de spectatori
ne-a deprins cu o sănătoasă neîncredere
în «remake»-urile actoricești
De cîte ori nu am auzit
de «o nouă Greta Garbo»,
«o nouă Marilyn» etc.
Cine le-a văzut?
Jacqueline Bisset, care în ultima vreme
a strălucit alături de Steve McQueen și Dean Martin
în Bullitt și, respectiv, Aeroportul
(filme de aventuri)
a avut însă inteligența de a deturna gîndurile inițiale
ale producătorilor americani
În 1970 a fost uitată «noua Lauren Bacall»,
a fost descoperită, în schimb,
adevărata Jackie Bisset.

S-AU REMARCAT ÎN 1970

SYLVIE FENNEC

Cinematograful francez nu mai are de mult ambiția să lanseze bombe sexy, gen B.B. Operațiunile sale au în vedere fie comediene «sare și piper», precum cunoscuta Marlène Jobert, fie actrițe spiritualizate precum Olga Georges - Picot (Te iubesc, te iubesc) sau mai nou sosita Sylvie Fennec. Trei filme apărute simultan, Balul contelui d'Orgel (care a deschis festivitățile de la Cannes), Specialistul și Midi minuit au impus numele acestei fete care, deși a debutat banal, ca manechină întîmplătoare și fără prea multă tragere de inimă, a sfîrșit prin a afirma un nou tip de intelectuală tînără, nealienată și nesofisticată. Hotărîtă «să-și facă un loc în societate, un loc care să nu se deosebească cu nimic de cel al unei croitorese sau al unei învățătoare onorabile», Sylvie își alege cu grijă rolurile (bine îndrumată, de altfel, și de către soțul ei, regizorul Jean-Daniel Simon, una dintre tinerele speranțe ale filmului francez) în așteptatea «unui film politic foarte convingător». Pînă atunci, cînd nu turnează, actrița continuă să fie «un șoarece de cinematecă ce rontăie peliculă de Lang, Hitchcock și Eisenstein, Chabrol și Truffaut».

JOANNA SOBIESKA

Nu putem numi, deocamdată, nici un titlu răsunător din cariera tinerei actriţe poloneze Joanna Sobieska.

Avem însă convingerea că nu peste multă vreme vom avea prilejul, cunoscînd bine destinul vedetelor de serial TV, puterea cu care acestea sînt catapultate pe marele ecran. Pentru că Joanna — absolventă a unei şcoli de muzică şi a Conservatorului de artă dramatică din Varşovia — şi-a cîştigat popularitatea cu personajul doctoriţei militare din foiletonul televizat Patru blindate şi un cîine. *Cum disponibilităţile ei de cîntăreaţă au rămas în afara cerinţelor rolului, actriţa le consumă în spectacole de varietăţi. Pînă în ziua în care va întîlni comedia muzicală pe care o merită.*

MASSIMO RANIERI

Nu cunosc un alt idol mai binecuvîntat, în lumea muzicii uşoare (de astăzi), care să aibă norocul lui Ranieri în momentul în care a păşit pe teritoriul cinematografului. Elvis Presley, Halliday sau Morandi — ca să luăm numai cîteva glorii internaţionale — au trudit ani de zile cu chitara sau cu glasul în studiourile de film, lăsînd în urma lor kilometri de peliculă ce nu avea alt merit în afara aceluia de a trăi pe seama sus-numiţilor cîntăreţi. Ranieri, «il ragazzo di Napoli», care abia a împlinit 20 de ani şi care s-a lansat în 1968 cu «L'amore è una cosa meravigliosa» («iubirea e un lucru minunat» sau, mai pe limba noastră, «e un lucru foarte mare»), n-a fost nevoit să scoată nici o notă muzicală în primul său film. Mauro Bolognini a vrut să facă din el «adolescentul» de care cinematograful italian ducea de mult lipsă, şi a reuşit. «Metello», prezentat în acest an la Cannes (o ecranizare după Pratolini), descoperea doi tineri actori de incontestabil talent: Ottavia Piccolo şi Massimo Ranieri — un Tom Courtenay meridional, poate cu mai puţin mister în privire, ceva mai scund, dar cu aceeaşi dorinţă sfîntă de a nu se lăsa înfrînt în multele încercări ale vieţii. Imediat Bolognini l-a solicitat pentru Bubu din Montparnasse, *iar Zeffirelli i-a rezervat un rol în ultimul său film,* Fratele soare, sora lună *(despre ambele am relatat pe larg în numerele trecute). Cu asemenea început de carieră cinematografică, Morandi şi Celentano trebuie să facă eforturi serioase să-l ajungă din urmă.*

ELLIOT GOULD

După două filme (Noaptea în care au atacat familia Minsky, Bob, şi Carol, şi Ted, şi Alice)*a vrut să se lase păgubaş. Acestui actor născut la Brooklyn acum 34 de ani, care cunoscuse şi succesul şi înfrîngerea pe Broadway, în nenumărate comedii muzicale, i se părea că a fi actor este, pînă la urmă, înjositor: «Mai întîi, pentru că există un scenariu, un producător şi un regizor, iar actorul nu este decît rezultatul final al acestora. Catalizatorul. Foarte multe realizări suferă de o groaznică lipsă de gust, sînt aruncate în lume doar din motive comerciale, iar actorul nu poate fi decît mediocru într-o producţie mediocră... Satisfacţia, adevărata justificare, vine doar atunci cînd lucrezi*

ceva care să fie cît de cît legat de ceea ce se petrece în lume la ora actuală». Cînd făcea această declaraţie, Gould avea gura aurită, cum se spune. Tocmai cînd era pe punctul de a se mulţumi doar cu faima de a fi soţul Barbrei Streisand şi — în continuare — un vrednic actor pe Broadway, i-a ieşit în cale filmul M.A.S.H., *grotesca comedie antirăzboinică «foarte legată de ceea ce se petrece în lume la ora actuală». Cu uriţenia sa înduioşătoare, nu victorioasă ca a lui Belmondo, cu aerul — ce nu-l părăseşte niciodată — că abia aşteaptă să-şi spună replica şi s-o ia din loc pentru că altminteri prea încurcă lumea, Elliot Gould a devenit unul dintre actorii despre care s-a vorbit intens în 1970. Şi pentru ca norocul să se cheme că a fost fără cusur, la sfîrşitul anului Ingmar Bergman — care, după cum se ştie, cu greu se hotărăşte să solicite colaborarea unei vedete străine — l-a angajat pentru filmul «Atingerea». «Sînt foarte măgulit — spune Elliot Gould. Cred că sînt primul actor american care lucrează cu Bergman. Sînt sigur că această experienţă va fi extraordinară pentru mine».*

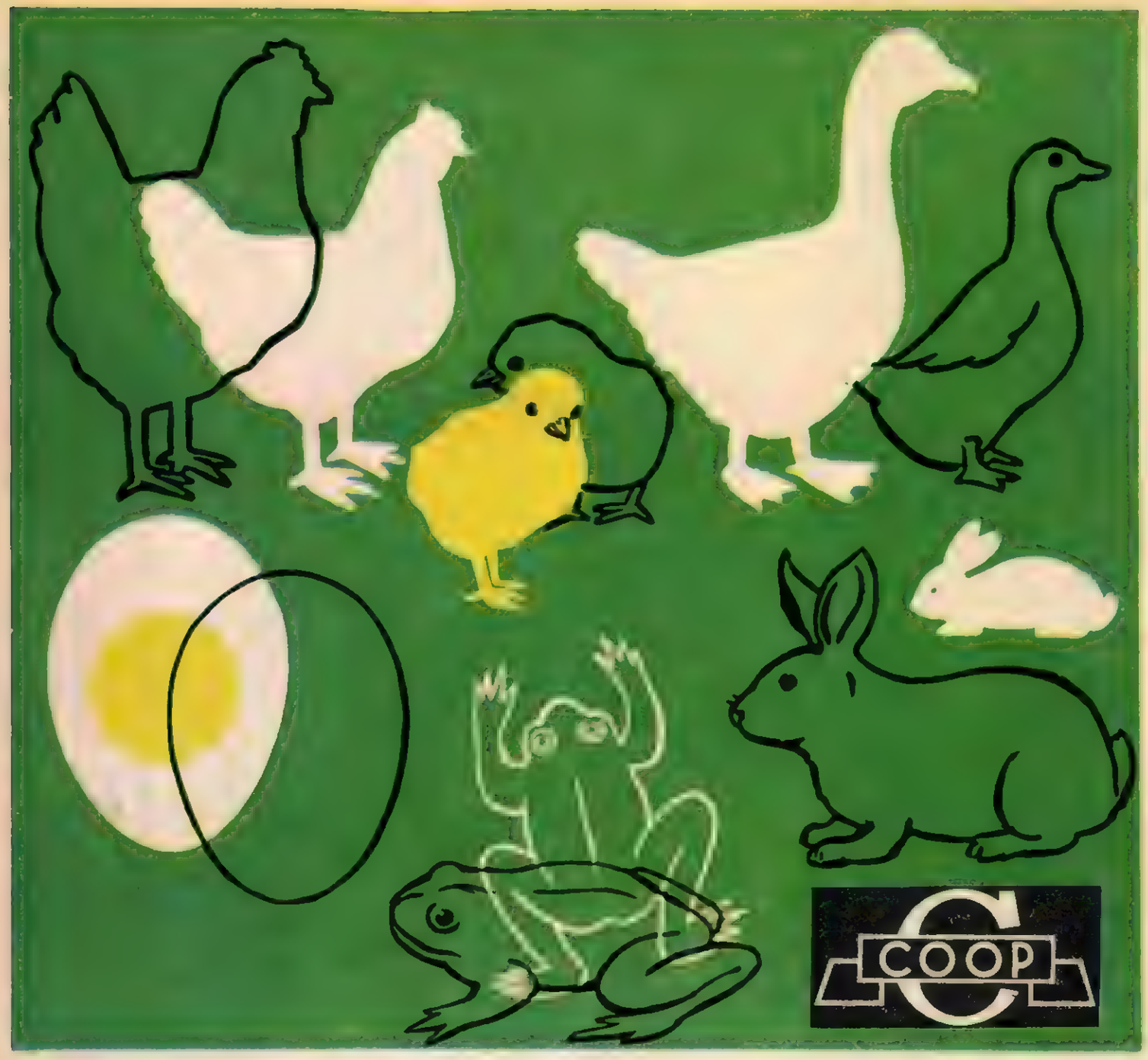

CENTROCOOP — CENTRALA DE CONTRACTĂRI ȘI ACHIZIȚII
felicită, cu prilejul
ANULUI NOU,
lucrătorii din sectorul de valorificări al cooperației de consum, conducerile și membrii C.A.P. și pe toți producătorii care în cursul anului 1970 au valorificat prin COOPERATIVELE DE CONSUM produse agroalimentare.
Totodată informează că și în anul 1971, prin COOPERATIVELE DE CONSUM, se pot valorifica, în condiții avantajoase, pe calea achizițiilor și contractărilor : găini și pui, gîște în stare de creștere și dezvoltare normală, gîște îngrășate și îndopate, rațe, ouă, pene și fulgi, miere și ceară de albine, porumbei, iepuri de casă, melci și broaște, plante medicinale din culturi și floră spontană, precum și alte produse ca legume, fructe, deșeuri metalice etc.

pentru cititorii „FLACĂRII"

„Cititorilor revistei „Flacăra" – nesfîrşite urări de bine !"

CLAUDIA CARDINALE

„Prietenilor filmului italian le urez numai bine, numai bine !"

PIER PAOLO PASOLINI

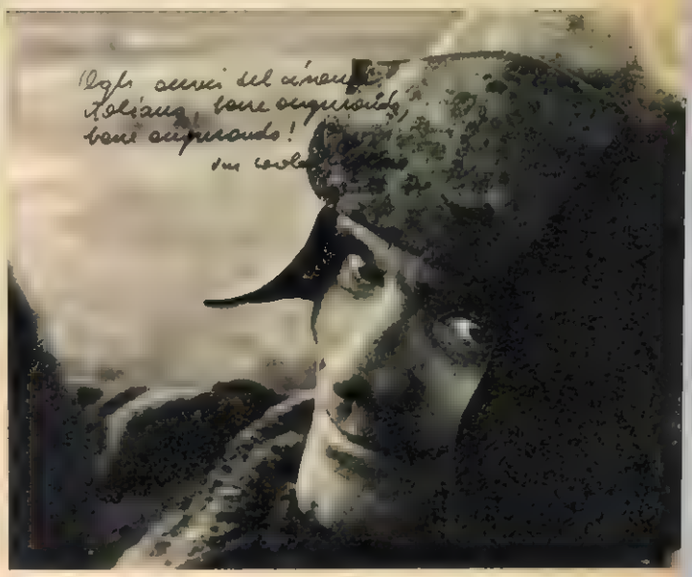

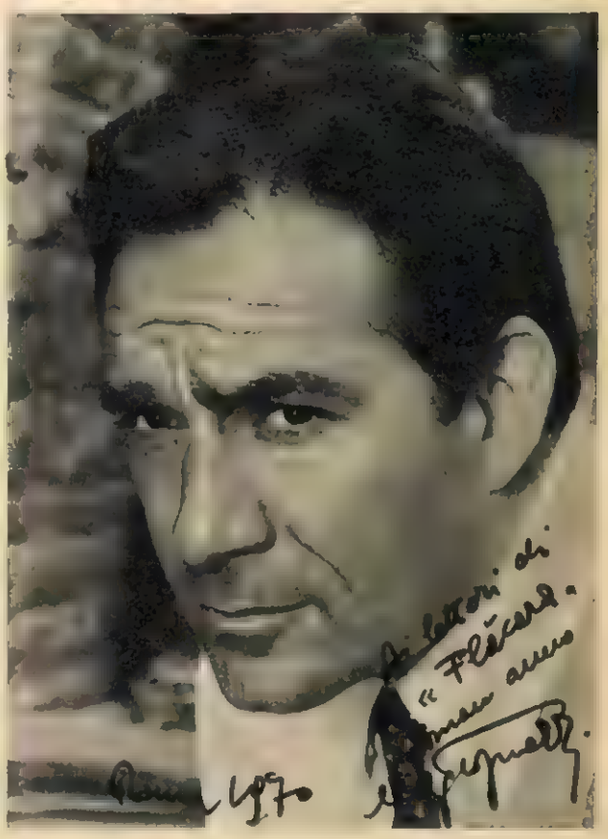

„Cititorilor „Flacării" – un an bun !"

UGO TOGNAZZI

„Multe urări de bine"

MONICA VITTI

- Covor tip MOLDOVA
- Saltele cu scamă din lînă
- Perne
- Jaluzele pentru ferestre, în diferite culori
  tip I
  tip II
  tip III

STILOURI

- Diplomat
- Emmy
- Jupiter
- Rîndunica

PIXURI

- Apollo
- MACO

- Săpun pentru rufe 60%

100%

DESCOMPUNERE

de Florica ȘELMARU

**Citită cu continuitate și cu atenție,
rubrica faptelor diverse —
accidente, incidente,
furturi, escrocherii, crime —
conturează treptat,
ca filmul fotografic la developat,
imaginea unei lumi într-un anume moment.
Cîteodată,
prin mediul în care se petrece
sau prin reverberațiile lui,
faptul divers sare din rubrica respectivă
în paginile cu titluri pe mai multe coloane:
nu mai e fapt divers, a devenit scandal.
Am ales din cronica anului 1970
cîteva din aceste fapte diverse
hipertrofiate
ale lumii occidentale.**

MICA INSULĂ PARADIZIACĂ

Cu un an și ceva în urmă, în lumina unei blinde toamne tîrzii care făcea să vibreze feeric jocul dantelat al țărmului grecesc cu marea, albastrul apei, ocrul roșiatic al pămîntului, verdele întunecat al măslinilor, călătoream de la Atena spre Corint cînd, la un viraj al mașinii, a apărut, încrustată între transparența cerului și transparențele mărunțelor valuri domoale, o bijuterie neagră. Trei catarge zvelte, un trup prelung și suplu se legănau ușor în aerul dimineții.

— E iahtul lui Niarchos — se întoarce către mine șoferul.

— Oare? — exclamă doamna care mă însoțea. Apoi, potrivindu-și ochelarii: Da, e «Creola». Coca vasului e toată îmbrăcată în lemn de teck negru. Mă mir însă că e pe aici, cînd se află în Grecia, ei stau mai ales la Spetsopoia...

— O localitate?

— O insulă, la intrarea în golful Argos. Are vreo patru kilometri pătrați. Era un deșert. Niarchos a cumpărat-o în 1958 și a amenajat-o. Aducînd nisip cu vapoarele și apă cu navele-cisterne — un utilaj care nu-i lipsește — a transformat-o într-un parc. Cu fazani, cu căprioare, cu tot felul de viețăți. Dar absolut neospitalier persoanelor neinvitate: interdicție de a acosta, interdicție de a survola, interdicție de a se apropia, interdicție de a fotografia.

— Are și un radar pentru asta — precizează tehnic șoferul.

Imaginea iahtului negru și — totuși — fotografia luată din avion a insulei de lîngă Argos le-am întîlnit după cîteva luni în mai toată presa internațională: mai întîi, astă primăvară, cînd Eugenia Niarchos a murit — apoi, către sfîrșitul verii, cînd procurorul din Pireu a acuzat de uxoricid pe celebrul armator.

Eugenia Niarchos, fiica armatorului Spyros Livanos și soția multimiliardarului — de asemeni armator, dar nu numai — Stavros Niarchos. Doar cele douăzeci și cinci de pastile de somnifer i-au pus capăt vieții?

CE S-A ÎNTÎMPLAT ÎN NOAPTEA DE 3 MAI?

Din punct de vedere juridic, dosarul e astăzi închis iar Stavros Niarchos scos din cauză. Dar fără îndoială că evenimentele petrecute în noaptea de 3 mai pe mica insulă paradiziacă sînt și astăzi controversate în saloane, pe pragul caselor modeste unde vecinele se așază alături croșetînd, în cluburi, în restaurante, în cafenele. În timpul vizitei mele la Atena, evenimentul recent — dar nu foarte recent — în familiile celor trei «mari» — Livanos, Niarchos, Onassis — mai era căsătoria acestuia din urmă cu Jacqueline Kennedy. Totuși, în mai puțin de două zile fusesem pusă la curent cu particularitățile biografice ale principalilor lor membri. De pildă, mi s-a atras atenția că Eugenia Livanos este în același timp a treia și a cincea soție a lui Niarchos: în 1965 un divorț-express în Mexic îngăduia acestuia să se căsătorească, tot în Mexic, cu Charlotte Ford, fiica lui Henry Ford II; după nașterea copilului lor, pe care aceasta îl aștepta, re-divorț și, cum din punct de vedere al bisericii ortodoxe căsătoria cu Eugenia rămăsese valabilă, întoarcere în sînul familiei.

Ce s-a întîmplat însă în noaptea de 3 mai?

Fapt incontestabil: pe la orele zece seara, camerista o găsește pe Eugenia Niarchos în comă, iar pe o măsuță, golit, un tub care conținuse douăzeci și cinci de pastile dintr-un somnifer puternic.

Alte fapte incontestabile: deși pe o insulă apropiată există medic, elicopterul pleacă tocmai la Atena să aducă de acolo pe doctorul Arnautis, medicul șantierelor navale ale lui Niarchos; Eugenia expiră cîteva clipe după sosirea lui Arnautis, iar acesta refuză să întocmească un certificat de deces, deoarece trupul moartei poartă pe gît, pe pîntec, urme de violență; medicul cheamă poliția.

De aci încep controversele.

Sesizat de poliție, judecătorul de instrucție deschide o anchetă. Niarchos declară că urmele de pe gît și de pe pîntec sînt datorate eforturilor sale de a reanima pe muribundă. După autopsie, decesul e atribuit otrăvirii cu barbiturice. O a doua autopsie — făcută de șase specialiști — se încheie cu același diagnostic. Se acordă permisul de înhumare. Eugenia Livanos-Niarchos este înmormîntată pe o colină a insulei. La jumătatea lunii iulie, Niarchos primește încuviințarea de a părăsi Grecia

Două autopsii au fost făcute înainte de acordarea permisului de înhumare — și aceasta datorită faptului că în afara tubului de somnifere de pe noptieră s-au găsit, pe trupul inert al Eugeniei, urme de violență. Și chiar după înhumare a fost ordonată efectuarea unei a treia autopsii. Pentru că tot continua să rămînă un mister ce s-a petrecut în noaptea de 3 mai 1970 în vila din insula Spetsopoia.

Cel care la cinci săptămîni de la înmormîntare a cerut, în baza studierii dosarului, redeschiderea anchetei, acuzîndu-l pe Niarchos de omucidere involuntară, a fost procurorul Fotutis din Pireu (în stînga).

100%

DESCOMPUNERE

A treia și a cincea soție a lui Niarchos a fost Eugenia. Cea de-a patra a fost „o aventură" — fiica magnatului american al automobilelor, Charlotte Ford.

CUM SE NAȘTE UN VERB NOU

«Scandalul Matesa» ar fi putut să nu facă parte din inventarul 1970. Ar fi putut izbucni — a fost pe punctul să izbucnească — în 1967, a devenit un «dosar Matesa» în 1968, o «afacere Matesa» în vara 1969, dar nu a ocupat coloane întregi în presa internațională decît cu un an mai tîrziu, după ce făcuse obiectul unui raport confidențial al comisiei de anchetă constituite ad-hoc de Cortes, parlamentul spaniol.

Cititorii care au văzut pentru prima dată în titluri mari «scandalul Matesa», n-au știut prea bine dacă Matesa este o regiune proaspăt trezită la vocație turistică și devenită teatru al speculei cu terenurile, o vilă elegantă în care și-au descoperit laboratoare clandestine de prelucrare a stupefiantelor sau o femeie fatală implicată în cine știe ce dramă misterioasă. La aceasta a contribuit uneori, după ce lectura trecea de titlu, și punerea în temă a cititorului. Un mare săptămînal ilustrat începea cu următorul dialog, demn de romanele de capă și spadă (cu toate că avea loc în cabinetul unui avocat) «— Trebuie să vă previn, maestre, că nu știu cînd vă voi putea achita onorariul... Avocatul, Gil Robles, fost ministru, dă un răspuns foarte spaniol: — Doamnă, chiar prin aceste cuvinte mă obligați să accept să pledez cauza soțului dumneavoastră».

Economiștii, oamenii de afaceri, n-au avut nedumeriri. Mai ales cînd au aflat că doamna care-și mărturisea îndoielile cu privire la solvabilitatea ei viitoare era soția recent arestatului Juan Vila Reyes. Juan Vila Reyes era președinte-director general al firmei «Matesa» (Maquinaria Textil del Norte de Espana), înființată în 1956 și care, începînd prin a exploata un brevet francez de război de țesut, a cunoscut o dezvoltare prodigioasă atît în ceea ce privește ritmul cît și în ceea ce privește ramificațiile. În august 1969 grupul controla, direct sau indirect, vreo douăzeci și cinci de societăți, unele naționale, altele internaționale, răspîndite în toată lumea și pe care «Le Monde», de unde luăm aceste date, le împarte în trei categorii: una alcătuită din întreprinderile însărcinate cu expansiunea comercială și desfacerea războaielor de țesut «Iwer»; din a doua fac parte firme exploatînd, în mai multe țări, uzine de textile; a treia este reprezentată în primul rînd de holding-ul «Brelic International», cu sediul în Panama, specializat mai ales în studiul brevetelor. Dar acest holding deține, de pildă — în prima categorie — totalitatea acțiunilor celor unsprezece întreprinderi «Iwer» existente în lume, inclusiv în țări ale Pieței comune (ceea ce asigură desfacerea în condiții privilegiate a produselor respective în toate țările membre). Și aceasta este o imagine schematizată a unei mult mai complexe rețele de dependențe și interdependențe...

UN DEBUT STRĂLUCIT

Se pare însă că, în 1956, printre ursitoarele care s-au întrunit în jurul leagănului «Matesei» a fost și una bintuită de un irepresibil duh al escrocheriei. După relatările unei persoane bine informate — însuși președintele-director general Juan Vila Reyes — chiar achiziționarea brevetului «Iwer», care avea să devină piatra de temelie a importantului edificiu economic, a fost efectuată în condiții simțitor diferite de toate modalitățile prevăzute în articolele și paragrafele legilor. Pur și simplu, brevetul a fost achitat cu devize scoase clandestin din Spania... După un debut atît de strălucit, minune ar fi fost ca tînăra firmă să reziste altor ispite. Cu atît mai mult cu cît avea ambiții mari să-și extindă raza de acțiune, să intre în competiție pe piața mondială. În numele sacrosanct al «expansiunii economice», a solicitat sprijin financiar Băncii spaniole de credit industrial (B.C.I.). Și l-a obținut. De aci încolo lucrurile s-au petrecut într-un mod care demonstrează că, pînă și într-o epocă de vertiginoasă tehnicizare a tuturor operațiunilor, escrocheria artizanală mai are uneori cîmp liber. Tocmai pentru că este imprevizibil de elementară. Raportul comisiei parlamentare spaniole relatează: «...Matesa, care pentru a-și vinde produsele nu avea deseori altă cale decît aceea de a accepta o asociere cu eventualii cumpărători, s-a văzut în necesitatea de a rezolva problema finanțării filialelor ei. Într-adevăr, acestea aveau de onorat polițele prezentate de B.C.I. pentru presupusa cumpărare de la Matesa a unor războaie de țesut, care, de fapt, fuseseră livrate în schimbul participării obținute de firma spaniolă în întreprinderile respective. Problema a fost rezolvată în modul cel mai simplu cu putință, prin scoaterea periodică din Spania a unor valize pline cu bancnote care, o dată convertite dincolo de granițe în devize, reveneau în general în țară și serveau la efectuarea plăților». Cu avantajele acordate întrărilor de valută și cu întărirea încrederii B.C.I. — care, cum sublinia un comentator, «era rambursată cu proprii ei bani, fără ca vreo vînzare să fi fost efectiv realizată» — într-un client atît de dinamic și de prosper. Încrederea B.C.I. s-a tradus de altfel în înmulțirea creditelor acordate «Matesei» care, de la 543 de milioane pesetas (1965), ajunsese în mai puțin de cinci ani la 10 miliarde (august 1970). Cît despre sumele trecute peste granițe în faimoasele valize, aprecierile valorice ezită, măsurătorile cele mai precise exprimîndu-se în greutăți: se pare că au fost scoase astfel din Spania patru tone de bancnote de cîte 1 000 pesetas.

A existat, în 1967, o împrejurare cînd acest confortabil trafic a ieșit pentru un moment la lumină: atunci cînd un oarecare salariat la «Matesa» a fost arestat la frontiera portugheză, pe unde intenționa să «expedieze» două valize doldora de bilete de bancă spaniole. Anchetă. Proces. Și condamnarea firmei la o amendă foarte modestă în raport cu conținutul valizelor, deoarece «expansiunea comercială a firmei Matesa, ale cărei exporturi sînt în progres constant, este foarte avantajoasă pentru economia națională»... Cînd magistrații cad pradă obsesiilor «expansiunii economice», afaceriștilor nu le rămîne decît să manipuleze legile și legalitatea. Ceea ce s-a și întîmplat. Cînd, la sfîrșitul lui 1968, directorul vămilor spaniole a constatat că vînzările de războaie de țesut pe care le declara firma Matesa constau în vînzări fictive și a informat pe ministrul de finanțe Juan José Espinosa San Martin, acesta a ignorat pur și simplu dosarul. Iar pentru Matesa jocul de-a valizele și jocul de-a obținerea creditelor a continuat — pînă la rotunjirea cifrică a cantităților de bancnote exportate (cele 4 tone) și a creditelor obținute (cele 10 miliarde).

RAMIFICAȚII, IMPLICAȚII, ACUZAȚII

Totuși, după 13 ani de «dinamism» și «expansiune», mecanismele de cercetare și instanțele de judecată au luat în studiu faptele, ramificațiile, implicațiile «scandalului Matesa». În mai 1970, fostul președinte-director general al societății a fost condamnat de tribunalul special pentru delicte monetare la trei ani închisoare și la amenzi pentru «exportul ilegal de capitaluri» (delictele de «escrocherie și malversațiune» aparțin competenței tribunalelor de drept comun). Dar dincolo de persoana lui Juan Vila Reyes s-au conturat din ce în ce mai clar siluetele celor care au avut posibilitatea de a tolera sau de a sprijini activitatea ciudatelor circuite comercial-financiare ale «Matesei» — și au făcut-o. La începutul lunii iulie, corespondenții transmiteau din Madrid că ședința în care comisia parlamentară de anchetă a expus în Cortes raportul său a durat peste patru ore, că numărul deputaților prezenți a fost neobișnuit de mare (peste cinci sute), că ziariștii, neadmiși în sală, au putut auzi de pe culoare murmurele și exclamațiile indignate provenind din hemiciclu. Cîteva zile mai tîrziu se afla că instanța judiciară cea mai înaltă a țării, Curtea Supremă, a hotărît ca personalități care au ocupat sau ocupă funcții oficiale și care au fost implicate în operațiile societății «Matesa» să fie trase la răspundere. Efectiv, aceeași instanță notifica deja menționatului fost ministru de finanțe Espinosa San Martin și fostului ministru al comerțului, Faustino Garcia Monco (ambii au părăsit guvernul cu prilejul remanierii din octombrie 1969) că sînt inculpați pentru «neglijență nescuzabilă» într-o afacere de «deturnare de bunuri publice». În același timp, Curtea Supremă cerea punerea sub urmărire pentru culpă similară a altui fost ministru de finanțe și guvernator în exercițiu al Băncii Spaniei, Mariano Navarro Rubio. Acesta demisiona,

și pleacă în străinătate — după ce depune o cauțiune somptuoasă.

UN DOSAR ÎNCHIS ȘI UN STIL DE VIAȚĂ

Cinci săptămîni mai tîrziu, procurorul din Pireu cere redeschiderea anchetei, acuzîndu-l pe Niarchos de omuciderе involuntară. După ce a studiat documentele primei etape a cercetărilor, a încredințat unui alt colectiv de medici legiști sarcina de a efectua o a treia autopsie: de data aceasta, splina apare distrusă ca urmare a unor loviturі. Or, asemenea leziuni sînt de cele mai multe ori mortale, cu sau fără barbiturice.

Procurorul a formulat clar acuzarea de omor neintenționat. Gura lumii — cum se spune la Atena, «radio-cafe» — a mers mai departe, deși nu există nici o dovadă în acest sens împotriva armatorului. De altfel, cum nota ironic un corespondent italian, «trebuie să se țină seama că în anturajul soților Niarchos și în lumea bună nimeni nu-și ucide nevasta pentru că are chef să-și ia altă femeie, altminteri în cercurile acestea s-ar produce un uxoricid pe zi. În anturajul soților Niarchos, fiecare face cum îi vine, soțiile se fac a nu băga de seamă, milioanele se rostogolesc și vindecă orice rană de orgoliu sau de prestigiu, copiii se nasc din feluritе căsătorii, deseori amabilele doamne prezintă soților lor pe ultimul lor amic — și viceversa». De unde, deci, conflictul, încordarea dintre Eugenia și Stavros Niarchos, la care se referă mai toți cei din apropierea lor și care poate să fi dus, în seara de 3 mai, la o ceartă îndîrjită, urmată eventual de violențe fizice?

Poate din faptul că Eugenia Niarchos nu avea de ce să «se facă a nu băga de seamă», averea ei personală îngăduindu-i să nu aștepte ca milioanele soțului să «vindece rănile de orgoliu sau de prestigiu. (Se pare, de altfel, că era în dezacord și cu felul în care el administra această avere.) Poate pentru că era geloasă pe feluritele legături sentimentale ale armatorului? Poate pentru că o jignea comportamentul lui despotic și coleric, agravat încă de înclinația spre băutură? Poate din toate acestea împreună. Căci flota de petroliere, șantierele navale, miliardele, chiar posesiunea unor fabuloase colecții de opere de artă (la urma urmei constituie și acestea investiții) sînt una, raporturile umane alta...

Ceea ce, firește, nu constituie o dovadă împotriva armatorului; dosarul este închis și Niarchos scos din cauză. Dar reprezintă o mărturie despre o condiție și un stil de viață. Superbul iaht negru și mica insulă de lîngă Argos nu adăposteau numai paradisul.

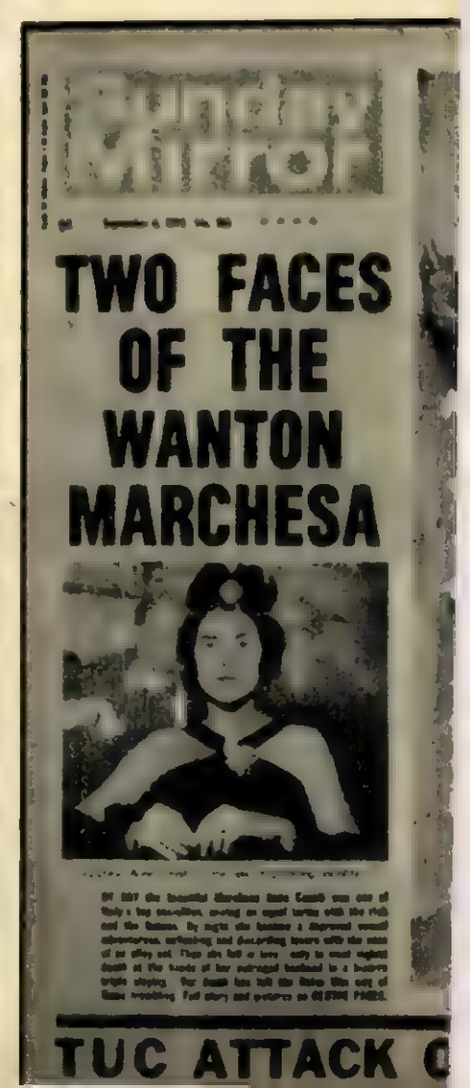

fără explicații, la sfîrșitul lui iulie. Două luni mai tîrziu, reluîndu-și activitatea după vacanță, Cortes-urile ridicau imunitatea parlamentară de care Navarro Rubio beneficia ca deputat...

Opinia publică se arată foarte sensibilă la tot ceea ce privește «afacerea Matesa», considerată ca un scandal financiar fără precedent în Spania. Unii observatori notează că vechii falangiști, dezamăgiți de locul din ce în ce mai strîmt care li se acordă în viața statului și de preponderența, din ce în ce mai marcată, a generației de relativ tineri tehnocrați, caută să speculeze indignarea cetățeanului onest împotriva acestor succesori pe care nu și i-au dorit. Se pare însă că opinia publică preferă să urmărească desfășurarea evenimentelor. Cu multă atenție — și nu fără umor. Dovadă, un verb nou apărut, consemnat de Luis Maria Anson în ziarul «ABC»: «matesar» — a învîrti, corupînd, afaceri necurate.

ROMA, VIA PUCCINI NR. 9

Prima relatare în presa străină spunea doar: «Roma. O dramă a geloziei a făcut trei victime, noaptea trecută, nu departe de villa Borghese. Marchizul Camillo Casati Stampa di Soncino, în vîrstă de 45 de ani, a ucis cu o armă de vînătoare pe soția sa, Anna Fallarino, în vîrstă de 41 de ani, și pe un tînăr student în științe politice, Massimo Minorenti, în vîrstă de 25 de ani. Ucigașul și-a curmat de asemeni zilele». Biletelul găsit pe biroul din camera unde se aflau cele trei cadavre — «Dragostea mea, iartă-mă dar nu pot îndura iubirea ta pentru altul. Îți mulțumesc pentru bucuria pe care mi-ai dat-o în trecut» — consacra caracterul de banală «dramă a geloziei» al celor întîmplate. În plus, sinuciderea, eliminînd perspectiva unui proces, se părea că publicitatea se va opri aici.

«Drama din via Puccini nr. 9» avea să înghită pagini întregi în presa italiană, precum și spații variabile, relativ importante și mai totdeauna ilustrate, în publicații din aproape toată lumea.

Cînd asasinul-sinucigaș nu e un meseriaș sau un salariat anonim ci aristocrat (don Camillo Casati, a cărui familie, de origine longobardă, e semnalată încă de prin 1040, avea titlul de marchiz și conte) și miliardar, «drama geloziei» nu poate rămîne un simplu fapt divers.

BLAZONUL CVASIMILENAR ȘI BOGĂȚIA MULTIMILIARDARĂ

S-ar fi și oprit, probabil, dacă asasinul-sinucigaș ar fi fost un oarecare meseriaș sau salariat anonim, cu cîteva rubedenii anonime, cu cîțiva prieteni și vecini, anonimi și ei. Dar «drama din via Puccini nr. 9» avea să înghită pagini întregi în presa italiană și, ca urmare, spații variabile, relativ importante și mai totdeauna ilustrate, în publicații din aproape toată lumea. Pentru că marchizul Casati Stampa di Soncino era aristocrat și miliardar. Aristocrat: «...după anuarele nobiliare — subliniau reporterii cuprinși de pasiune heraldică — don Camillo avea drept la titlul de marchiz și la acela de conte... familia, de origine longobardă, e semnalată încă de prin 1040» (unii dintre aceiași reporteri consemnau cu melancolie că, o dată cu dispariția marchizului, «stirpea se stinge», deoarece singurul descendent al familiei este fiica sinucigașului din prima căsătorie). Miliardar: «marchese Casati» poseda vreo cîteva moșii, printre care patru crescătorii de cai de curse și o rezervă de vînătoare; un palat rinascentian la Milano, o locuință somptuoasă la Roma (unde s-a și petrecut sîngeroasa răfuială), o insulă — reședință de vacanță — în Mediterana; plus, expresie mai modernă a averii, solide pachete de acțiuni (era și consilier al unei mari companii de asigurări, dar nimeni nu l-a văzut vreodată prin birourile acesteia). În virtutea dublului merit al blazonului cvasimilenar și al bogăției multimiliardare, marchizul și soția sa erau figuri marcante ale vieții mondene, iar numele unora dintre invitații lor pe insula Zannone — Torlonia, Ruspoli, Incisa della Rocchetta, Lancelotti — însumau mai multe veacuri de istorie. Unii dintre aceștia fac și acum elogiul foștilor lor prieteni. Ba a fost găsit, într-un sătuc din Toscana, unde s-a retras și lucrează împreună cu frații lui, un oarecare Felice Lucherini, fost între 1959 și 1968 majordom al marchizului Casati. În două numere succesive ale săptămînalului «Oggi», ex-majordomul evocă anii petrecuți sub aristocraticul acoperiș. Într-un stil care a suferit probabil numeroase remanieri, pentru că asociază opinii rudimentare cu o exprimare bombastico-pedantă, Lucherini oferă cititorului imaginea ideală a perechii blazonate dar umane și demne. Contestînd că în viața stăpînilor săi ar fi existat măcar ceva din toate cîte s-au spus, el declara: «Nu e adevărat că familia Casati ducea o viață dublă... Nu aveau nici măcar destulă fantezie ca să trăiască astfel, nici nu erau înzestrați cu acea raționalitate cu care animalul-om generează viciul. (Vă rog să credeți că n-am greșit traducînd — Fl.Ș.). Erau de altfel oameni extravertiți, incapabili de a gîndi în mod intelectual, ocupați doar să acționeze: mergeau la vînătoare, alergau dintr-o excursie în alta, de la un hipodrom la altul, de la o recepție la alta». Și, argument suprem: «în atîția ani cît am stat în casa lor, pe el nu l-am văzut niciodată luînd în mînă o carte, deși erau mai peste tot, frumos aranjate, în rafturi...» Criteriile și limbajul sînt uneori surprinzătoare și cînd vorbesc aristocrații. O ducesă cu nume foarte sonor declară: «Camillino era un om delicios. Știa totdeauna să facă sau să spună ceva drăguț, care stîrnea admirație pentru finețea purtărilor lui. Desigur, ne despărțea faptul că eu și soțul meu eram pasionați de galop iar el de trap, dar legăturile noastre nu se întemeiau numai pe comuna noastră dragoste pentru cai, ci pe încîntătoarea delicatețe a prezenței lui. El și Anna erau persoane cu o ținută absolut perfectă atît la recepții cît și la vînători sau curse de cai». Alte glasuri din aceeași lume se arată grijulii să despartă și mai categoric în aprecierile comunicate presei pe Casati, aristocrat, decî unul din «ai lor», de soția lui, intrusă (venită de la țară, la 16 ani, Anna Fallarino fusese mai întîi jupînească, apoi cheltereiță, în sfîrșit manechin, pînă se măritase cu un comerciant înstărit; după întîlnirea cu don Camillo, el însuși însurat, acesta izbutise să obțină anularea ambelor căsătorii de către Instanța specială a Vaticanului, iar cîteva luni mai tîrziu Anna devenea marchiza Casati): după aceste glasuri, în timp ce el era de o distincție fără cusur, ea «capricioasă», i se puteau imputa unele «rătăciri»...

Fiind mai mult decît la curent cu escapadele Annei, don Camillo asista la desfășurarea acestora, fotografiind și alcătuind chiar un album cu imagini ale soției sale în posturi de fel caste.

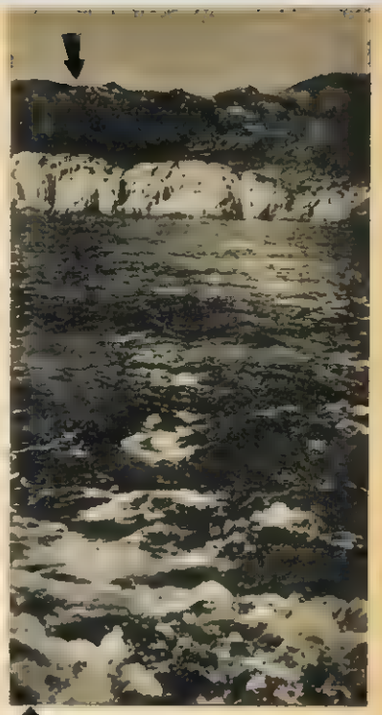

Insula Zannone, proprietatea familiei Casati, unde marchizul însuși organiza «rătăcirile» soției sale...

«DRAMA GELOZIEI» SAU EVAZIUNEA FISCALĂ?

Enorma publicitate pe care poziția socială a marchizului Casati a suscitat-o în jurul aparent banalei «drame a geloziei» din via Puccini nr. 9 a scos însă la suprafață — în afară de comentariile mondene ale foștilor amici — două scandaluri de mare anvergură. Unul de categoria «la dolce vita»: delicatisimul marchiz nu numai că era la curent cu «rătăcirile» soției sale, dar le și organiza, alegînd el însuși pe parteneri și plătindu-i, asistînd la desfășurarea întîlnirilor, fotografiind și consemnînd apoi meticulos (într-un jurnal descoperit de poliție), o dată cu... exclamații admirative la adresa Annei, sumele achitate de fiecare dată invitatului respectiv; se pare că atîta timp cît a crezut că intimitatea dintre marchiză și Massimo Minorenti se va menține pe aceste coordonate, a manifestat tînărului student o simpatie binevoitoare, considerîndu-se frustrat și ultragiat abia atunci cînd și-a dat seama că relațiile dintre cei doi îi scapă de sub control. Al doilea scandal se situează pe planul... evaziunii fiscale. Tot scormonind biografia și activitățile familiei Casati Stampa di Soncino, s-a descoperit că, la Roma, unde era trecut în registrele de impozit sub desemnarea «Camillo Casati, agricultor», marchizul nu plătise între 1960 și 1968 decît cîte 100 000 lire anual (ca pentru bunuri impozabile în valoare de 1,9 milioane lire — în timp ce averea lui este apreciată de experți la aproximativ 21 miliarde), că, în 1968, cînd autoritățile financiare romane au încercat o majorare a impozitului, marchizul a făcut contestație (încă neelucidată) și, între o vînătoare spectaculoasă și o mică orgie familială, și-a mutat domiciliul fiscal de la Roma într-un sătuc din apropierea castelului lui lombard. Ceea ce inspira săptămînalului milanez «L'Europeo» un comentariu sarcastic: «Astfel hărțuit de fisc, fără ocupație, cum o putea scoate la capăt sărăcuțul?! Traiul e din ce în ce mai scump, pelicula pentru fotografii în culori costă cît ochii din cap, militarii de rînd găsiți la întîmplare (aluzie la unul din prietenii aleși de marchiz pentru Anna) au pretenții din ce în ce mai mari... Fără îndoială că nefericitul ajunsese la fundul tuturor economiilor, cînd a fost lovit și de ultima năpastă: descoperirea că soția a dat amantului ei întreaga sumă pe care el o păstra cu strășnicie în rezervă pentru a plăti impozitul familiei pe 1970 (o sută de mii de lire). Ei bine, asta nu. Cine i-ar mai fi dat bună-ziua dacă rămînea cu impozitul neplătit? Așa încît nu i-a mai rămas decît să scrie rece, ca un om din Ottocento, cuvîntul «sfîrșit». Cu o pușcă de vînătoare».

muzica ușoară în 1970

BILANȚ SENTIMENTAL

de Octavian URSULESCU

Și muzica ușoară își are toamna sa, și ea are frunzele sale ruginite pe care călcăm cu nostalgia zilelor de vară, și ea are, desigur, bobocii săi ce se numără la sfîrșitul anului (deci, nu chiar toamna). Cele mai specializate reviste («New Musical Express», «Melody Maker», «Rock & Folk», «Salut les Copains») și-au publicat deja clasamentele, definitive sau provizorii. Bilanțul locurilor și numelor este, în paginile revistelor, rece, sec, obiectiv. Vom încerca să dăm culoare acestor atît de controversate clasamente, comentîndu-le, «subiectivizîndu-le», făcînd apel, din cînd în cînd și la vibrațiile sentimentale. Căci oameni sîntem, și iubim, și greșim...

Cei mai grăbiți au fost redactorii de la «*Melody Maker*». Aceștia, în funcție de voturile cititorilor, au stabilit noua clasamente, pe categorii. Publicarea primelor locuri ni se pare obligatorie, pentru a ne putea susține comentariul. Cel mai surprinzător loc 1 este la categoria «Formații», unde Led Zeppelin sînt plasați înaintea Beatles-ilor! Sentimental vorbind, aceasta ne întristează. Prea i-am iubit și îi iubim mult pe cei patru băieți din Liverpool... Dar se pare că admiratorii nu le iartă greșeala de a face publice neînțelegerile dintre ei, neînțelegeri care au dus la destrămarea celui mai unit și mai popular grup din lume. Oricum, locul prim acordat Zeppelin-ilor se justifică și printr-o activitate muzicală mult mai susținută (concerte, discuri etc.). Pe locul 3, singura formație britanică ce și-a păstrat neschimbată componența de la înființare și pînă astăzi: Who. Cei patru londonezi și-au atras egale aprecieri pentru muzică și pentru apariția lor scenică, deosebit de vivace, de antrenante.

Și la «Cîntăreți» săptămînalul britanic face dovada preferinței pentru necomercial, plasînd pe locuri fruntașe mulți soliști vocali ai formațiilor: Robert Plant (de la Led Zeppelin), Joe Cocker (în sfîrșit, recunoaștere în țara sa), Roger Chapman (Family), Paul Mc Cartney (am fi putut spune: de la Beatles...), Tom Jones, Cliff Richard («bătrînii» nu se lasă de loc...), Mick Jagger, Jack Bruce (fost la Cream), Paul Rogers (Free). Lipsesc multe voci și nume binecunoscute (și tare îndrăgite de mulți dintre noi), dar criteriile de clasificare sînt cele care decid: Elvis Presley (surprinzător), Engelbert Humperdinck (dar '70 a fost un an mai slab pentru el), Simon and Garfunkel (de necrezut! Dar unde să-i punem: la soliști sau la... formații?), cîntăreții de culoare. Dar, așa cum am mai spus, dacă vreți să păstrați imaginea clasamentului dv. «sentimental», mai bine vă uitați numai la fotografii. În fond, cîntăreții de valoare sînt foarte numeroși și, la nivelul valorilor certe, nimic nu ne îndreptățește să spunem că X este mai bun decît Y. Cel mult, că în anul în curs X a fost mai «activ», mai prezent în conștiința publicului. Așa stau lucrurile și la categoria «Cîntăreților»: Sandy Denny (fostă la Fairport Convention, acum la Fotheringay. O ascensiune uimitoare, dar meritată, a acestei fidele slujitoare a folk-ului), Christine Perfect (fostă în Chicken Shack), Julie Driscoll (de ce oare, pe 3? Ni se pare cam sus, căci din amintiri nu se trăiește...), Jacqui Mc Shee (de la Pentangle), Dusty Springfield (anul trecut era prima la «New Musical Express»... Lipsa melodiilor valoroase se face simțită), Mary Hopkin, Madeleine Bell (prima cîntăreață de culoare—pe locul 7, iată o mică nedreptate). Evident, clasamentele acestea trebuie judecate cu detașare, fără să ne încrîncenăm în a blama lipsa Dianei Ross, Arethei Franklin sau a altor excelente soliste de culoare. Chiar dacă ele sînt foarte dragi inimii noastre... Ultimul clasament din care vom cita toate primele zece locuri este cel al «Albumelor» (discurilor L.P.), care ar trebui să fie cel mai obiectiv, ținînd seama de vînzările de discuri: «Led Zeppelin II» (un «disc de platină» ca-l recomandă de la sine), «Let it Be» (ultimul L.P. al Beatles-ilor, oarecum inegal, dar pe care aceștia și-au pus amprenta geniului creator), «Live At Leeds» (Who) — disc imprimat din concert, «Abbey Road» (acest L.P. al Beatles-ilor, apărut în '69, s-a «întins» și în '70), «Ummagumma» (Pink Floyd), «Live Cream» (disc «pe viu» al foștilor Cream), «Tommy» (pop-opera grupului Who), «Mc Cartney» (L.P.-ul lui Paul Mc Cartney, creierul muzical al Beatles-ilor), «Deep Purple In Rock» (Deep Purple), «Liege and Lief» (Fairport Convention, care a «închiriat» locul 10...).

În clasamentele rezervate muzicienilor, relativ puține mutații față de anii trecuți, lucru normal dacă ținem seama că dacă formațiile se destramă, instrumeniștii rămîn... «Chitariști solo»: Eric Clapton (fost în Cream, fost în Blind Faith, acum lider al grupului Derek and the Dominoes), urmat îndeaproape de Jimmy Page (de la Led Zeppelin) și regretatul Jimi Hendrix. Pete Townshend, de la Who, nu este decît pe locul 7. Clapton este clasat mereu înaintea lui Hendrix, deși acesta ni se pare mai bun, mai complet. «Chitariști bas»: Jack Bruce, John Paul Jones (Led Zeppelin), Leo Lyons (Ten Years After). Cu privire nostalgice citim că Paul Mc Cartney este pe 7, iar Bill Wyman (Rolling Stones) pe 9... Altădată, cînd pronunțai numele «monștrilor sacri»...

Unui observator atent al fenomenului nu-i poate scăpa faptul că referendumul de la «Melody Maker» ține seama în general de valoarea în sine, valoarea certă, obiectivă, a muzicienilor sau discurilor, indiferent de popularitatea lor sau graiul sec al vînzărilor de discuri. Aceste clasamente pun în lumină linia directoare a orientării muzicale a revistei, caracterizează masa sa de cititori. În egală măsură este interesant de citat clasamentul parțial (pe primele 6 luni ale anului) stabilit de o altă revistă

O fotografie pe care am putea-o numi «istorică», căci «supergrupul» Blind Faith, alcătuit din muzicieni de o valoare excepțională, n-a ființat decît cîteva luni. Un L.P. de succes și apoi fiecare a luat-o pe drumul său... În această imagine, luată la o repetiție, îi avem pe unii dintre cei mai buni instrumentiști ai anului. De la stînga la dreapta: Steve Winwood, Ginger Baker, Eric Clapton și Rick Greck.

Cîntăreților «clasici» ca Frida Boccara, revista «Salut les Copains» nu le publică decît arareori fotografia. Există însă un alt public, foarte numeros și el, care apreciază calitățile muzicale și interpretative ale Fridei și ale celorlalți «de viță veche».

«Jimi Hendrix Experience»... În toamna aceasta, lumea muzicii l-a pierdut pe cel care era considerat de mulți cel mai bun chitarist solo al lumii. Jimi — o viață și o carieră trăite la cea mai mare intensitate...

britanică, *New Musical Express*. Acest clasament, pe puncte, este întocmit de data aceasta pe baza prezenței în top, deci este o oglindă fidelă a primirii de care s-au bucurat discurile respectivilor interpreți sau formații în rîndul publicului. Notabil este faptul că în primele 10 locuri se află doar un reprezentant al țării «gazdă» (Mary Hopkin): Jackson Five; Kenny Rogers and the First Edition; Glen Campbell (incluzîndu-se și duetul său cu Bobbie Gentry); Elvis Presley; Simon and Garfunkel; Mary Hopkin; Norman Greenbaum; Cuff Links și Lee Marvin (la egalitate); Andy Williams. Iată deci că în acest clasament, la baza căruia stau vînzările discurilor «mici» (single), apar nume adeseori efemere, ce au «prins» un «hit» norocos, care a staționat multe săptămîni în «chart». Este cazul lui Lee Marvin (prima, și pesemne ultima ispravă «pop» a reputatului actor, care a scos pe un single melodia «Wanderin Star», din filmul «Paint Your Wagon»), Cuff Links, Edison Lighthouse (pe 17), Dana (locul 20), Rolf Harris (un loc 12 explicabil prin... inexplicabilul succes al sentimentalei melodii de revelion «Two Little Boys»), dar mai ales al... echipei de fotbal a Angliei (England World Cup Squad) care a vîndut sute de mii de discuri cu marșul «Back Home», pînă în ziua cînd acel 0–1 cu Brazilia a făcut să scadă vertiginos numărul vînzărilor...

Deși în anul ce s-a scurs s-a accentuat ascensiunea soliștilor și formațiilor ne-anglo-saxone spre vîrfurile clasamentelor, aceștia sînt încă ignorați la stabilirea ierarhiilor de la finele de an. Așa încît, cu toată ponderea mult mai mică pe piața mondială a acestora, trebuie să aruncăm o privire și în curtea muzicii ușoare din alte țări. În Franța, referendumul revistei lunare «*Salut les Copains*» a dat aceiași trei învingători ca și anul trecut: Johnny Hallyday, Sylvie Vartan și Beatles. De remarcat însă că aceștia (îndeosebi Johnny) s-au desprins foarte greu de următorii clasați: Claude François, Sheila și respectiv Aphrodite's Child, precum și faptul că primele 3 locuri au aceiași ocupanți la primele două categorii (pe locul 3: Adamo, respectiv Mireille Mathieu). Nume noi printre primii 10: Joe Dassin, Gilles Marchal, Monty; Séverine, Cécile Valéry; Simon and Garfunkel, Chicago. În Franța, de asemenea, nici una din formațiile proprii (unele dintre ele notabile: Martin Circus, Variations, Triangle, Zoo) n-a reușit să se impună înaintea celor străine. Oricum, menajul Hallyday–Vartan privește cu mulțumire succesul total al familiei... În Italia nu s-a publicat încă nici un clasament, așa încît nu putem decît să prevedem un puternic asalt al noilor nume spre primele locuri. «Bătrînii» Caterina Caselli, Gigliola Cinquetti, Bobby Solo, Gianni Morandi nu vor avea de loc zile ușoare.

Bilanțul nostru, mai mult sau mai puțin sentimental, nu trebuie să vă influențeze: desigur, tot cîntărețul dv. preferat este cel mai bun, cel mai frumos și cel mai simpatic. Fiți siguri de asta și pregătiți-vă să înfruntați un nou an furtunos pentru muzica ușoară și clasamentele sale. La mulți ani și... audiție plăcută!

Cu toată ascensiunea cîntăreților de dată mai recentă, Gigliola Cinquetti și-a asigurat, prin muncă și talent, un loc de frunte încă mulți ani de-acum înainte.

În galeria tinerilor interpreți din R.P. Ungaria, Zalatnay Sarolta se numără printre promotorii liniei de avangardă. Nu este de mirare, dacă amintim că ea este căsătorită cu unul dintre membrii formației Métro...

Se poate fotografia și așa

Dintre imaginile insolite prin ele însele, sau datorită unghiului din care le-a privit ochiul magic al fotoaparatului, înregistrate în anul 1970 de fotoreporteri de la noi, din Europa și din America, am ales pentru acest număr de început de an cîteva pe care le reproducem în paginile de față.

ISTORII FĂRĂ (ȘI CU) CAP ORI CU (ȘI FĂRĂ) PICIOARE

Ediție 1970 a «omului invizibil» al lui H.G. Wells? Nicidecum! Tînărul din fotografia nr. 1 nu și-a pierdut capul, ci și l-a ascuns, de bunăvoie și nesilit de nimeni. El este un student al Universității din Raleigh, capitala statului Carolina de Nord din S.U.A. În anotimpul rece vîntul suflă aici cu atîta putere încît unii dintre cei ce traversează piața din fața Universității sînt siliți să renunțe... la cap, ca în imaginea de față.

Iată însă în fotografia 2 și o replică feminină dată omului care și-a pierdut capul. Imaginea nu este însă decît rezultatul unei indiscreții reportericești făptuite în momentul îmbrăcării, în spatele unui paravan ad-hoc, după o baie de soare.

Există însă și cazuri cînd oricine își poate pierde cu ușurință capul. De pildă, cînd te afli, ca eroul din centrul fotografiei nr. 3, între atîtea original împodobite capete (și, mai ales, atît de frumoase picioare)! Oricine — nu însă și Engelbert Humperdinck, vedetă a muzicii ușoare britanice, care nu se zăpăcește de loc printre cele șase frumuseți cu care toarnă, pentru televiziunea de peste Ocean, un serial de «show-uri internaționale».

ȘI UNDE NU EXISTĂ... CEEA CE CONDIȚIONEAZĂ BUNĂSTAREA PICIOARELOR

Să știți însă că nu tot ce e costumație excentrică face parte din lumea teatrului, a filmului sau a televiziunii. Dovadă fotografia nr. 4, surprinsă de un fotoreporter

pe străzile Londrei. Personajul în uniforma încărcată de fireturi pe care-l vedeți este membru al așa-numitei «Ceata Sigiliului», o asociație britanică care-și propune — nici mai mult nici mai puțin — decît să reînceapă vechea bătălie din timpul unui război civil de acum cîteva secole, cel dintre «Capetele rotunde» și «Cavaleri».

CE-I AFARĂ ZUGRĂVIT...

...nu-i totdeauna înăuntru viu și natural. Ca probă, fotografia nr. 5. Scena e, precum se poate înțelege, dintr-un studio cinematografic hollywoodian. Ceea ce și explică însemnarea făcută de autorul fotografiei: «urmăritorul», camermanul, strigă furios «urmăritei»: «Tremură, fetițo! Tremură cît poți! Tremuratul ăsta aparține meseriei!»

DE DATA ACEASTA, VERITABILE

Dacă în imaginea de mai sus am avut de-a face cu un animal realizat într-un atelier de butaforie, în continuare vă propunem să vedeți un serial de reprezentanți veritabili ai zoologiei:

— Ca, de pildă, pahidermul din fotografia nr. 6, care dacă ar fi călătorit cu un autobuz bucureștean n-ar fi trebuit să fie împins în felul acesta; ar fi fost suficient să i se spună, cu cunoscuta politețe itebistă: «Avansați înainte!»

— Sau aceeași specie zoologică, aflată într-un zoo din Roma, care în fotografia nr. 7 este privită prea... de la obraz. Vă asigurăm că trompa aceasta are dimensiunile obișnuite și că, dacă în imagine apendicele nazal elefantin apare de cîteva ori mai lung decît însuși corpul pahidermului, faptul se datorează numai nărăvașnicei comportări a «ochiului magic» fotografic în raporturile sale cu planurile mai apropiate sau mai îndepărtate.

— Ce specie credeți că a fost prinsă pe fotografia nr. 8? Oh, nu! Nu e un cap de cameleon fotografiat de aproape, ci unul de girafă, în care proprietatea de exagerare a

prim-planului și-a găsit din nou timp de aplicare.

— O fi ea, apa, udă, dar în apă nu te plouă. Pe cînd afară, pe vreme proastă, dacă ești un delfin care te respecți, ai musai nevoie de umbrelă (fotografia nr. 9).

— «Sus capul, tinere! Privește viața cu mai mult curaj! Ți-o spun eu, un dulău bătrîn, deși cunosc destul de bine fabula despre egalitatea cu cățeii!» (fotografia nr. 10).

BUCURIE ȘI TRISTEȚE JUSTIFICATE

Un ou are și el motive să fie vesel cînd îi merge bine, să se teamă cînd e amenințat, să cadă în deznădejde cînd «i se dă la cap» și să plîngă cu lacrimi amare cînd inevitabilul s-a produs... (fotografia nr. 11).

PE DEMOLATELEA

Iată, în fotografia nr. 12, o soluție practică, bună de aplicat atunci cînd telefonul public îți înghite fisele fără a-ți da nimic în schimb...

...și iată (fotografia nr. 13) că, atîta timp cît masa cu postav verde se mai ține pe picioare, bilele de fildeș stau la dispoziție și tacul are pe vîrful lui suficient tibișir, nici demolarea localului nu poate fi un impediment în calea unei ultime dar pasionante partide de biliard!

V. SAVIN

Se poate fotografia și așa

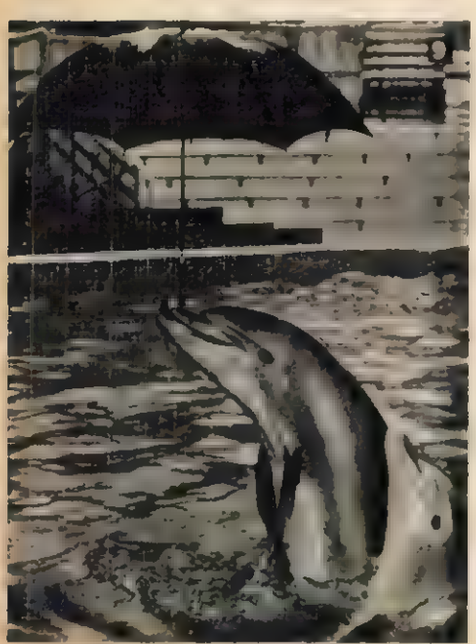

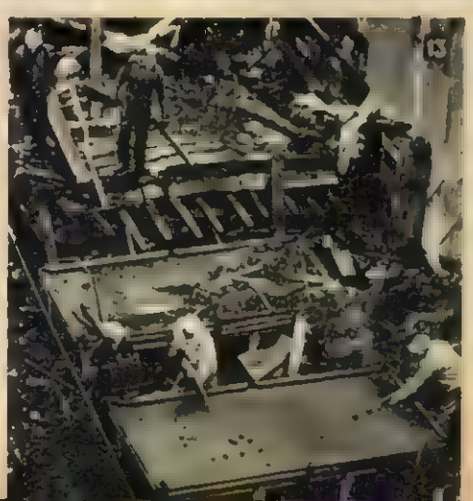

UN PEISAJ DE IARNĂ...

magazinele de specialitate
vă prezintă
noi și elegante modele
de încălțăminte de iarnă
pentru femei și bărbați.

...ȘI O CALDĂ RECOMANDARE PENTRU SEZONUL RECE

varietăți

un elev român în lună

Sau cel puțin aceasta ar putea fi explicația, logică și verosimilă, a fotografiei. Dar de teamă ca vreun inspector de la protecția muncii să nu cadă pe capul bietului elev Crișan Vasile dintr-a IV-a C din Oradea și să-l amendeze că a plecat pe Lună fără costum de protecție, o să vă mărturisim adevărul: fotografia a fost de fapt făcută în curtea școlii. Și fiindcă gluma fotografică ni se pare reușită, nici n-o să criticăm direcțiunea școlii orădene pentru aspectul curții.

NICI MĂCAR UN MILION... *Fabrica Honda din Suzuka (Japonia) a produs în ultimele zece luni ale anului 880 000 de motociclete. Fleacuri — nici măcar un milion!*

TREPTAT-treptat sînt distruse și ultimele redute ale exclusivității masculine în anume activități profesionale. Degustător de vinuri, nobilă îndeletnicire rezervată urmașilor lui Adam... S-a dus, nu mai e... Și aici au pătruns femeile, și nu numai că au pătruns, dar și țintesc la locuri de frunte în ierarhia breslei. Iat-o pe mistress P.A. Arnold, cu profesiunea de bază — e și jenant s-o spunem — gospodină. A fost decretată nici mai mult, nici mai puțin decît «cel mai bun degustător de vinuri al anului»...

alarmă!

Electronica
își face din plin
intrarea în spitale.
Iată o stație centrală
de observație
care dă permanent informații
asistentei medicale
despre activitatea cardiacă,
temperatura corpului,
frecvența respirației
și a pulsului
a 12 bolnavi
În cazul
cînd apar
iregularități grave,
instrumentul
dă singur alarma.

scutul invizibil

Centrul dentar din Rochester (S.U.A.) a pus la punct o rășină cu calități interesante pentru stomatologi. Este vorba de un lichid (deci ușor de aplicat pe dinți!) care se solidifică sub acțiunea unei lămpi de ultraviolete. Preparatul formează un «scut invizibil» care protejează dinții.

„pendulul" magnetic

Cît de des s-au răsturnat polii magnetici ai Pămîntului? Măsurători efectuate în anii din urmă au arătat că în ultima epocă geologică au avut loc în medie cinci răsturnări de polaritate magnetică la fiecare milion de ani. Perioadele de răsturnare au durate diferite, însă analiza statistică a lor indică o probabilitate foarte mică pentru repetarea răsturnării polilor la intervale foarte scurte, mai mici decît 150 000 de ani. În acest caz, firește, este cam greu de efectuat o verificare experimentală directă.

saltea de ceramică!

Pare o glumă, și totuși lucrurile stau chiar așa. Cercetări recente par să indice că o saltea compusă din grăunțe de ceramică prin care trece un curent de aer cald ar putea fi eficace mai ales în tratamentul unor insomnii. Metoda a fost experimentată la un colegiu medical din Carolina de Sud.
Inițial conceput pentru rănirile mari și arsurile întinse, patul «cu saltea fluidă» a fost utilizat cu folos pentru bolnavii care sufereau de ulcer gastric și insomnie.
Curentului de aer cald i se pot adăuga lichide, de exemplu medicamente, acțiunea aerului favorizînd absorbția lor de către piele.

sosit conteiner!

În interiorul marilor întreprinderi industriale, al instituțiilor, băncilor, hotelurilor, spitalelor etc. sînt azi tot mai frecvent folosite instalațiile de transport pneumatic, care asigură deplasarea rapidă și sigură la destinatar a probelor tehnologice, cartelelor perforate, probelor de materiale și mărfuri, actelor, cărților și corespondenței, chitanțelor și borderourilor, notelor de plată, filmelor și analizelor de laborator etc.
Această tehnică modernă de transport unește mai strîns între ele diferitele compartimente: secții, ateliere, birouri, servicii, laboratoare, clinici.
În cel mai scurt timp materialul de transportat ajunge la destinatar, procesul efectiv al muncii se accelerează, se economisesc drumuri, timp și, în final, bani.
Nu demult a fost pus în funcțiune la Institutul de proiectări pentru industria ușoară din București prima instalație de acest gen din țara noastră — o instalație de poștă pneumatică cu comandă prin disc la fiecare stație.
Atît proiectul cît și execuția lucrării se datoresc unui colectiv de specialiști din cadrul IPIU, sub conducerea ing. Florian Mercea. Din colectiv au făcut parte ing. Florin Bălan, ing. I. Lebădă și Gh. Stanciu.
În fotografie, una din «stațiile» liniei pneumatice.

un fir de păr — o frînghie

Nu sînt
«mosorele» obișnuite,
ci realizări de vîrf
ale industriei japoneze
cele mai subțiri
sîrme din lume
(0,06 mm diametru)
Față de ele,
firul de păr
(0,1 mm diametru)
apare ca o frînghie...

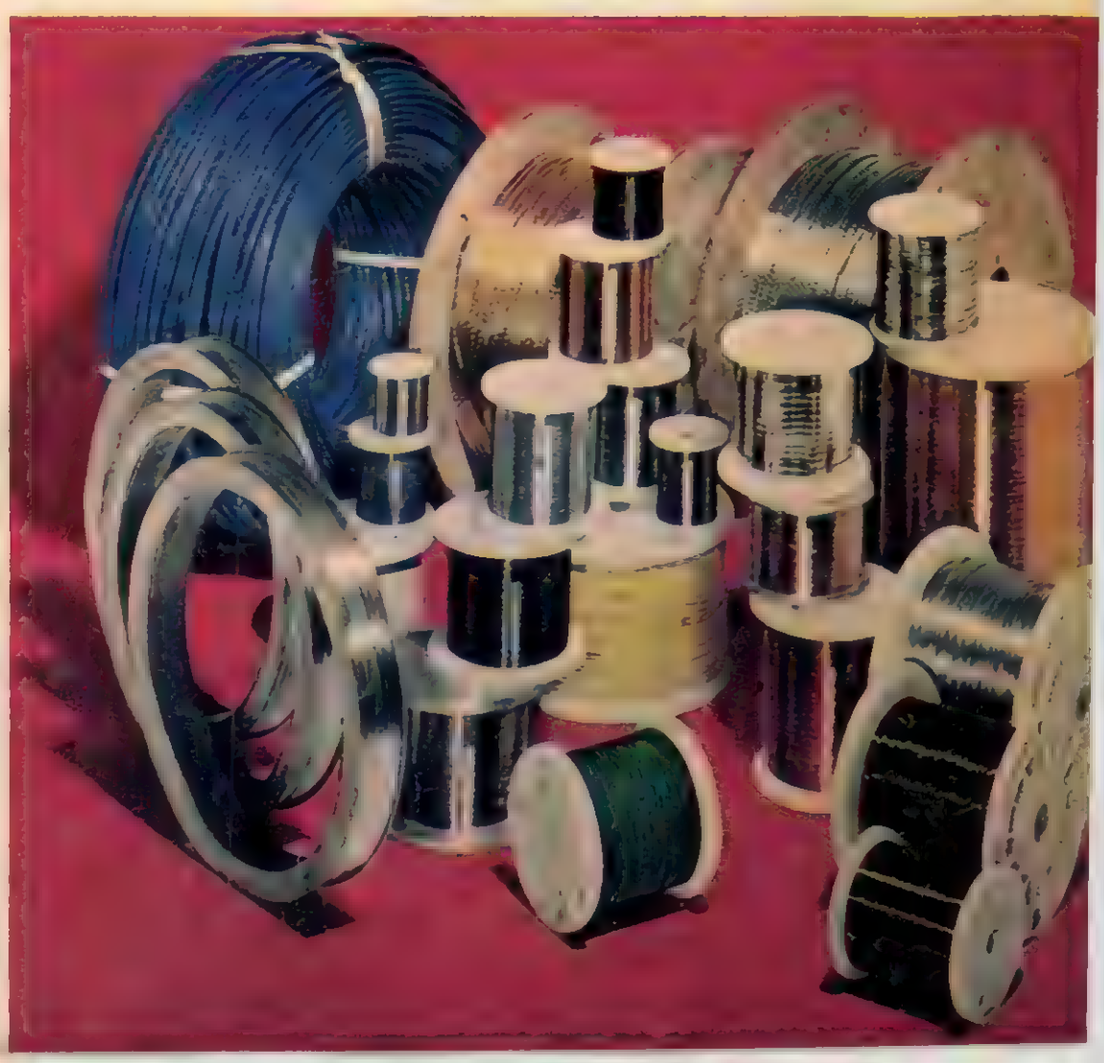

enigmă coloristică

Ciudate efecte
de volume și culori,
componente ale unei «camere mute»
de testare a aparatelor
de acustică submarină
la centrul de cercetări
din Cagnes-sur-Mer (Franța).

pentru cititorii „FLACĂRII“

În prag de An nou, cîțiva dintre actorii noștri cei mai îndrăgiți, precum și vedete internaționale a căror recomandare este inutil s-o mai facem, au transmis, prin intermediul *Flacării*, un gînd bun tuturor cititorilor ei.

)CTAVIAN COTTESCU

li urez revistei «Flacăra» și cititorilor ei, și — dacă-mi permiteți — și mie, spectacole și mai bune ca-n anul trecut, pentru ca «Flacăra» să poată avea poze mai frumoase, publicul mai multe seri de artă, iar noi, actorii, mai multe aplauze».

'i doresc revistei dumneavoastră să fie citită e toți cu plăcerea cu care o citesc eu. Iar ititorilor le-aș ura sănătate, pentru că este, um ar zice poetul, mai bună decît toate...»

CARMEN STĂNESCU

LILIANA TOMESCU

«Le doresc oamenilor să aibă tot ce-și doresc, atunci cînd își doresc; nici mai devreme, nici mai tîrziu!»

ION MARINESCU

«Și dacă, prin absurd, dacă totuși se va întîmpla să nu se împlinească întocmai urările multe pe care le-ați primit, eu vă doresc ca în anul ce vine măcar să nu vă fie urît».

GINA PATRICHI

«Să fiți iubiți!»

DAN NUȚU

«La mulți ani! La mulți ani!»

«Ura, ura de trei ori! Să vă zîmbească mereu norocul, să vă răsfețe mereu viața și... să vă placă întotdeauna cum joacă Florin Piersic».

FLORIN PIERSIC

LUDMILA MAKSAKOVA

STELA POPESCU

«Urez cititorilor revistei «Flacăra», care pot fi și spectatorii mei, să primească și să păstreze anul care vine cu zîmbetul pe buze. Iar unul din aceste zîmbete să fie și pentru Stela Popescu (asta-mi doresc mie)...»

Urez cititorilor de la «FLACĂRA» și prietenilor români multă fericire în noul an.

LUDMILA MAKSAKOVA

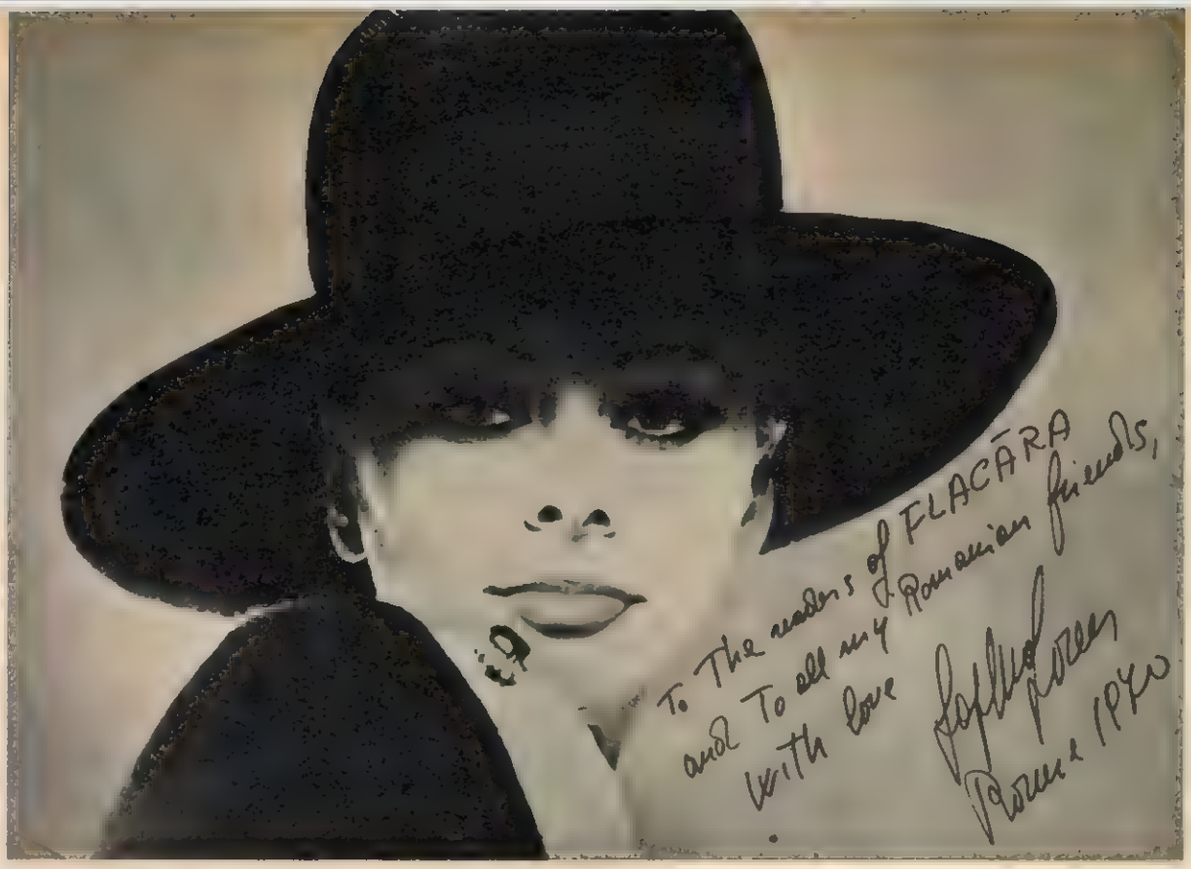

Cititorilor «FLACĂRII»
și tuturor prietenilor mei din Romînia,
cu dragoste.

SOPHIA LOREN

«Cu multă simpatie»

ROSANA PODESTA

«Cu prietenie»

BRIGITTE BARDOT

Un autograf de la

ROBERT STACK,

incoruptibilul Elliot Ness

ceasul

UN CADOU
ȘI UTIL,
ȘI PLĂCUT

1) Ceas de mînă — femei — SLAVA, 373 lei
2) Ceas de mînă bărbătesc, POLIOT, cu calendar, 508 lei
3) Ceas de mînă bărbătesc, POLIOT, 409 lei
4) Ceas de mînă bărbătesc, POBEDA, 292 lei
5) Ceas de mînă bărbătesc, POLIOT, cu sonerie, 544 lei
6) Ceas de mînă bărbătesc, RACHETA, 355 lei

Natura continuă să păstreze multe — nimeni nu știe cîte — secrete încă nedezlegate. Ele constituie motorul inepuizabil al investigației științifice, motivează «dorința arzătoare de a cunoaște», despre care a vorbit Claude Bernard, reprezentînd

necunoscutele de astăzi ale științei — descoperirile de mîine

Anchetă de Adrian COSTA

Zeci de mii de specii au evoluat. Această reptilă din vremuri imemoriale a rămas aceeași. Iată încă un fenomen care trebuie explicat.

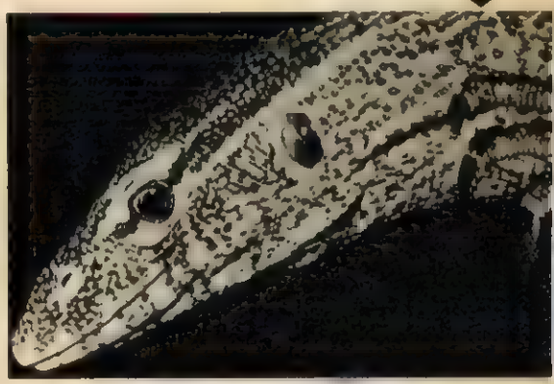

În toate, în absolut toate domeniile cercetării există probleme nerezolvate. Cele soluționate împodobesc cununa de lauri a științei, dar enigmele nedezlegate constituie, într-un anumit sens, însăși rațiunea de a fi a științei.

Ultimele decenii au fost martorele unei adevărate avalanșe de descoperiri în fizica nucleară, iar ultimii ani — în cel al biologiei. După ce omul a pătruns adînc în tainele atomului, a început să facă pași hotărîți către cunoașterea materiei vii, a fenomenelor vitale, în intimitatea lor.

În tot acest timp, un alt personaj a început să provoace surprize: planeta Terra. Însăși «casa» noastră s-a dovedit a nu fi atît de binecunoscută pe cît s-ar fi cuvenit după o... locuire de multe, multe milioane de ani.

Așadar, pornim în căutarea enigmelor nedezlegate.

Erwin FRIEDLÄNDER, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

CE SE AFLĂ „DINCOLO" DE NUCLEUL ATOMIC

Fiecare epocă și-a avut marile ei teorii științifice, marile ei controverse. Și epoca noastră are, din acest punct de vedere, cîteva probleme fundamentale, semne de întrebare la care cohorte de savanți nu izbutesc încă să răspundă. Una din problemele deschise: ce se află «dincolo» de nucleul atomic, mai bine-zis, dincolo de particulele elementare cunoscute azi?

Nu demult am avut cu un cunoscut om de știință, doctorul în fizică Erwin Friedländer, membru corespondent al Academiei, șeful laboratorului de raze cosmice al Institutului de fizică atomică, următorul dialog.

«EXACT NU ȘTIE ÎNCĂ NIMENI.. NUMAI IPOTEZE!»

— În cîte bucăți poate fi rupt un obiect oarecare?

— În două, în trei, în patru, în o sută șaptezeci și nouă, în oricîte...

— Pentru discuția noastră interesează însă ce s-ar putea înțelege prin **oricîte**. E de presupus că, tot rupînd obiectul în bucăți din ce în ce mai multe, la un moment dat să intervină o situație nouă.

— Dacă această fracționare repetată pînă la dimensiuni infime ar putea avea loc așa cum o imaginăm acum, pentru nevoile demonstrației, s-ar ajunge ca fracțiunile obiectului «rupt» să fie atomii săi. Este aceasta o situație nouă?

— Evident. Dar se știe că și atomii pot fi «fracționați». De pildă, nucleul poate fi separat de «norul» său de electroni...

— ...Și poate fi la rîndul lui fragmentat, pentru a se obține nucleonii — protoni și neutroni. Totodată apar și alte particule mult mai mici și efemere: mezonii, a căror existență nu durează decît o infimă fracțiune de miime de secundă. Familia particulelor așa-numite subatomice e numeroasă; există sute, cu caracteristici diferite.

— Prin urmare, dacă am continua operația de fragmentare ne-am găsi în fața unei «garnituri» de particule fundamentale, ultime, îndărătul cărora nu mai poate fi conceput nimic?

— Exact nu știe încă nimeni. Pentru moment se fac ipoteze. Un mare fizician american, Murray Gell-Mann, a postulat cel dintîi existența unui triplet de particule cu totul noi și «cu adevărat» fundamentale, din care ar fi formate toate celelalte. Este quark-ul, a cărui denumire fantezistă nu are nici o legătură cu fizica. Trei tipuri de quark, combinîndu-se în moduri diferite, ar constitui tot ce se cunoaște ca particulă. Într-un fel, ei ar fi «cărămizile» materiei.

S-AU GĂSIT ȘI... GĂSITORII

— E demn de semnalat faptul că, în timp, și alte particule au fost desemnate cu această titulatură demnă de invidiat...

— Gell-Mann singur a evitat să-și ia prea în serios ideea. Experimentatorii s-au năpustit însă imediat în căutarea ciudatelor «obiecte-fracții». Mulți nu au găsit nimic. Tentația era însă mare să găsești ceva cu tot dinadinsul. Și pînă la urmă s-au găsit și «găsitorii».

— Aveți în vedere, desigur, relatarea făcută de cercetătorii australieni Charles McCusker și I. Cairns la un simpozion internațional de specialitate la Budapesta. Diverse publicații de specialitate, ca de pildă «Physical Review Letters», și chiar presa pentru publicul larg, s-au ocupat de acest episod. După cîte știu, v-ați aflat în sala simpozionului în momentul în care profesorul McCusker a afirmat că a descoperit, a identificat quarcii. Vă întreb: care este valoarea acestei demonstrații?

— McCusker a prezentat 5 fotografii «anormale» dintr-un ansamblu de circa 60 000. Închipuiți-vă că cineva ar vrea să vă demonstreze afirmația: copiii sub un an se interesează de pictura impresionistă și, pe 60 000 de poze luate la întîmplare în muzeele lumii, vă arată 5 poze de oameni cu un copil mic în brațe. Dar dv. știți că cel puțin un om din 10 000 trebuie să-și ia copilul cu sine pentru că n-are cu cine-l lăsa acasă...

Mulți dintre specialiștii prezenți în sală au invocat cauze parazite care puteau determina apariția unor urme anormal de slabe caracteristice pentru ipoteticii quarci pe fotografiile lui McCusker. Ulterior articolului din «Physical Review Letters» au apărut alte două articole foarte serios argumentate, scrise de mari specialiști care, elaborînd majoritatea obiecțiilor ridicate la Budapesta, reduc practic la neant «demonstrația» lui McCusker.

ÎN LOC DE PARTICULE ELEMENTARE, «TRIPLEȚI FUNDAMENTALI»?

— În acest caz, trebuie să ne întrebăm care ar putea fi adevărul despre quarci, ce se știe cu precizie în momentul de față? Am în vedere varietatea reprezentărilor despre aceste «cărămizi», pe care de pildă profesorul Herbert Jehle de la Universitatea «George Washington» le imaginează «ca pe un fel de bucle magnetice, bucle ale unor linii de forță magnetice, care se pot combina, creînd anumite particule elementare». (Am citat din revista americană «Science News».) Dacă lucrurile stau așa, înseamnă că quarcii, deși formează particule, nu vor putea fi văzuți niciodată. Vreți să lămuriți această chestiune, ținînd seama și de experiențele conduse de dumneavoastră?

— În concepția lui Gell-Mann, atributul distinctiv al quarcilor trebuie să fie sarcina lor electrică fracționară — înțelegînd prin aceasta că ea reprezintă fie o treime, fie două treimi din sarcina electronului sau a protonului, sau a oricăreia din particulele elementare încărcate «obișnuite». De altfel, se cunosc azi și particule cu două sarcini elementare. Asemenea particule au căutat mulți alții înaintea lui McCusker și mai caută și acum numeroși cercetători care nu consideră nicidecum că există vreo dovadă pozitivă a existenței unor asemenea obiecte.

Descurajați de insuccesul primelor căutări, unii teoreticieni, în special Julian Schwinger și T.D. Lee, au imaginat o sistematică a particulelor elementare în care constituenții «fundamentali», tot în număr de trei, ca și quarcii lui Gell-Mann, ar avea sarcină întreagă. Un grup italo-german de la Universitatea din Freiburg a raportat recent observarea unor «obiecte» considerabil mai grele decît protonii care — în contextul observației lor — pot fi foarte bine interpretate ca asemenea «tripleți fundamentali».

ȘI LA I.F.A. SE «VÎNEAZĂ» CĂRĂMIZILE UNIVERSULUI

— Vreau să accentuez că dacă modelul lui Gell-Mann pleacă de la cea mai simplă reprezentare matematic imaginabilă a «cărămizilor fundamentale», o reprezentare cu sarcini întregi — necesarmente mai complicată — nu contrazice cu nimic coexistența celor două modele. La urma urmei, natura nu e obligată să fie maximum de simplă numai pentru a satisface nevoile noastre de comoditate cerebrală. Vă pot spune că în momentul de față în laboratorul de raze cosmice de la I.F.A. ne ocupăm, pe cît posibil fără idei preconcepute, de punerea în evidență a oricăreia din cele două sorturi de «cărămizi».

— În concluzie, considerați că la «limitele realului», pe planul divizibilității materiei, se află quarcii?

— În general, problema divizibilității se apropie rapid (aș zice de fapt că a trecut bine!) de limita la care conceptele intuitive, manipulabile de intelectul unui nespecialist, oricît de cult și dotat ar fi, mai au vreo valoare euristică.

Puteți diviza sume în lei, iar pe aceștia în bani. Închipuiți-vă însă o societate în care toate tranzacțiile, de la cumpărarea biletului de tramvai pînă la cea a unei uzine, s-ar face exclusiv cu cecuri, astfel că banii ar exista numai virtual. Însăși noțiunea de monedă divizionară și-ar pierde repede sensul.

Tot ce pot afirma este că, la limita reprezentărilor actuale, diferitele soiuri de quarci oferă cea mai simplă soluție a problemei. Vă pot garanta că după ce primul quark va fi în mod convingător «demonstrat pe tavă», se vor găsi numaidecît cuțite și furculițe pentru a se vedea «de unde îi cresc picioarele». La urma urmei, acest lucru îl știe orice copil cînd primește o jucărie nouă. Și ce altceva e o nouă particulă elementară pentru un fizician?.

necunoscutele de astăzi ale științei – descoperirile de mîine

Prof. univ. Mircea MEZINCESCU, Institutul de medicină și farmacie din București

CINE HOTĂRĂȘTE ÎN ARMONIA URIAȘULUI UNIVERS MINUSCUL AL CELULEI VII?

De ce milioane de atomi formează un organism viu? De ce se grupează într-un anumit fel pentru a alcătui un ochi, un ficat sau un creier? Cum se desfășoară sinteza proteinelor — principala «misiune» a celulei vii? De ce peștii s-au adaptat la viața acvatică iar păsările la cea aeriană? Cum se produce, în esență, evoluția speciilor?

De la Darwin se știe că speciile de animale și plante se transformă treptat unele în altele, prin așa-numita «selecție naturală» (care a fost înțeleasă cîndva drept supraviețuirea în lupta pentru existență a indivizilor celor mai «tari», mai «apți» etc., etc.). Astăzi, acest adevăr general, indeobște admis, nu mai e satisfăcător decît modulat în contextul științei moderne. Se poate oare admite că speciile s-au născut și se nasc numai pentru că, să zicem, jivinele pădurii se bat (s-a demonstrat, de altfel, că există și o luptă a plantelor între ele) iar învingătorii se perpetuează?

Biologia modernă — biologia moleculară, firește — este de părere că fenomenul evoluției, în esența lui, se produce la nivelul marilor molecule care alcătuiesc celula vie și că își are originea în modificări chimice întîmplătoare și «discrete» (minime, izolate) ale materialului ereditar din cromozomi.

Toată dezvoltarea unei ființe vii este «programată» de materialul ereditar din cromozomii oului. Însă acest material poate suferi «mutații» — modificări ca cele menționate mai sus — care antrenează anomalii funcționale, eventual și morfologice, ale organismului; în acest fel, organismul poate deveni mai apt pentru traiul și reproducerea în condițiile obișnuite de mediu sau, dimpotrivă, poate deveni mai mult sau mai puțin inadaptabil la aceste condiții, sau ajunge să prezinte un defect fizic sau funcțional ereditar. Este de înțeles că — în timpul zecilor și sutelor de milioane de ani, cît trăiesc speciile — aglomerarea de mutații favorabile, de un fel sau de un altul, duce la diversificarea speciei originale și la apariția unor specii noi, prospere; pe cînd aglomerarea cu mutații defavorabile duce la apariția unor tulpini degenerate, care cu timpul dispar.

INCONTESTABIL, PÎNĂ LA... PROBA CONTRARIE

Evoluția speciilor. Problema datează din secolul trecut și, de aceea, repunerea ei în discuție poate să apară justificată. Dar iată că adevăruri mai noi, mult mai noi, sînt puse din nou sub semnul întrebării. Spre exemplu, felul cum este controlată în celule sinteza enzimelor care, la rîndul lor, controlează nu numai procesele de întreținere, ci însăși dezvoltarea organismului, transformarea unui grup de celule într-un organ sau altul. În 1961, biochimiștii francezi Jacob și Monod (laureați ai Premiului Nobel în 1965) au arătat că desfășurarea sintezei proteinelor enzimatice este controlată grație interacțiunii dintre «represori», «corepresori» și «inductori». Anume represori, asociați eventual cu corepresorii care îi fac efectivi, împiedică sinteza unor proteine care nu-s necesare într-o anume fază de dezvoltare, în timp ce represorii altor proteine, de astă dată necesare, sînt neutralizați de inductori, așa încît aceste proteine pot să ia naștere. Problema controlului sintezei proteinelor părea astfel rezolvată, cu atît mai mult cu cît, în 1967, două echipe independente de cercetători americani au izolat și identificat represorii sintezei unor enzime bacteriene. Anul acesta însă alți oameni de știință au afirmat că însăși sinteza enzimelor studiate de Jacob și Monod este supusă unui dublu control: nu numai controlului descoperit de ei, ci totodată unui control suprapus, exercitat de un «activator» general al sintezei unui grup mai mare de proteine.

Și în acest caz, cine hotărăște în armonia activității acestui uriaș univers minuscul care este celula vie, «represorul» sau «activatorul», ori și unul și celălalt, sub conducerea unui «controlor» mai sus-pus?

Singurul lucru cert în momentul de față este speranța, și chiar convingerea cu care oamenii de știință acționează întru aflarea adevărului incontestabil, pînă la... proba contrarie.

Ne-am crede — privind această fotografie — în plin veac XXI. Instalația este totuși strict contemporană — un separator de particule elementare, care alimentează pe fizicieni cu «materia primă» indispensabilă pentru descifrarea tainelor microcosmosului.

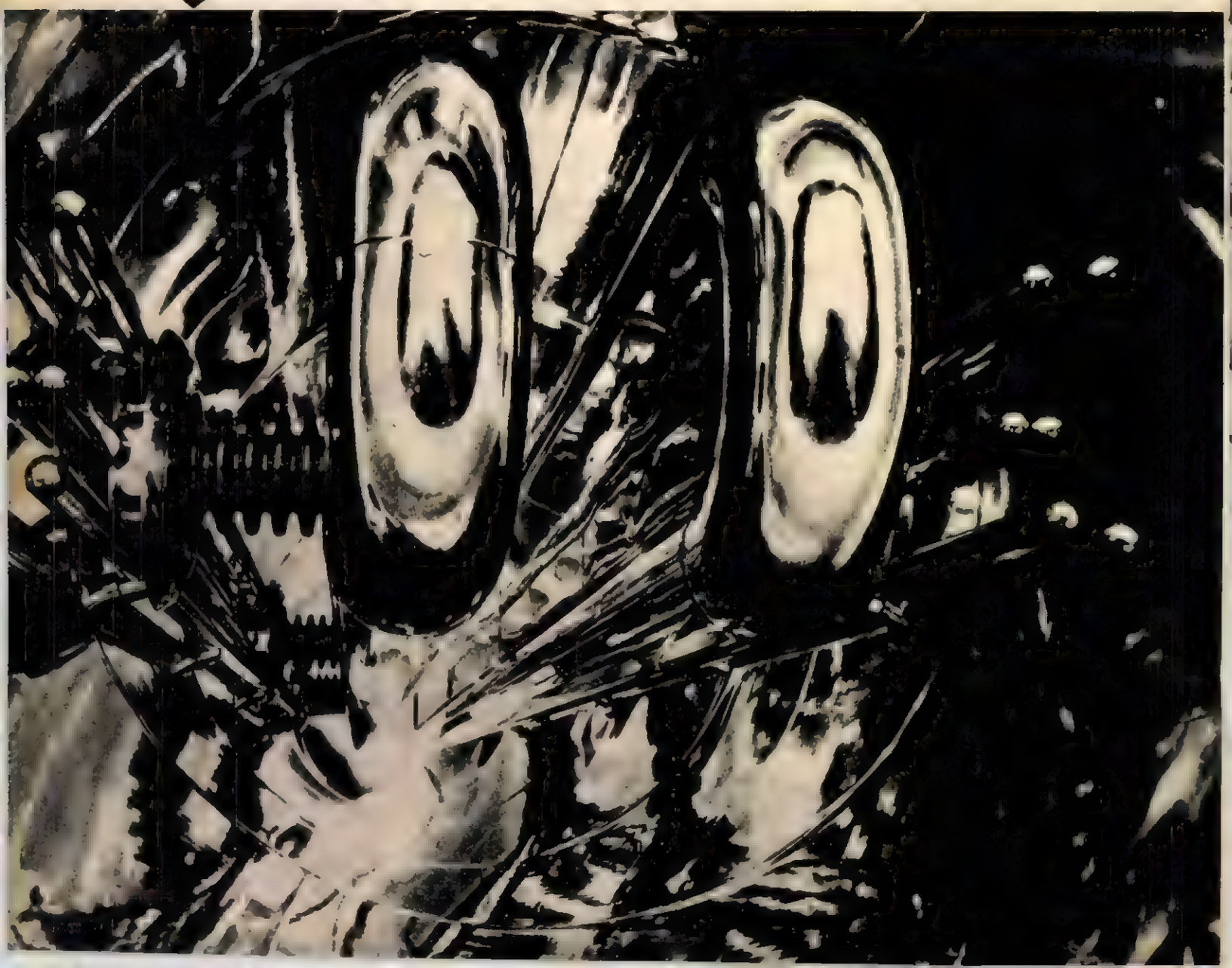

Sub imensitatea oceanului — un univers ciudat. Acvanauții încearcă să-i descifreze necunoscutele.

O fărimă de viață — un univers de enigme.

Descoperiri geografice în 1970?

Vasile SENCU, cercetător principal la Institutul de geografie al Academiei

BUNĂ-ZIUA, PĂMÂNT!

Epoca descoperirilor geografice a trecut, dar nu definitiv. Dovada o constituie faptul că asemenea acte se pot produce și în zilele noastre, mai precis, în anul 1969, cînd echipajul motonavei sovietice «Navarin» a descoperit, în Arhipelagul Nordenskjöld, situat în Marea Kara, ce scaldă țărmul nordic al Siberiei, o insulă necunoscută.

Bucuria descoperitorilor a fost mare, dar curînd s-a potolit, prefăcîndu-se în amintire. Ea a lăsat însă în urmă întrebarea stăruitoare: oare putem considera planeta Pămînt, casa noastră, ca pe un loc pe deplin cunoscut?

Evident că nu. Prin labirintul necunoscutelor ne-a ghidat tov. Vasile Sencu, pe care l-am rugat să aleagă una dintre cele mai semnificative.

TRANSLAȚIA CONTINENTELOR

Un savant german, F. Wegener, care a devenit renumit pentru teoria lui, a afirmat în 1912 că demult, cu 200 de milioane de ani în urmă, uscatul forma un singur bloc înconjurat de apă, un fel de insulă unică. Sub acțiunea mișcării de rotație a Pămîntului, a mareelor și a atracției exercitate de Soare și de Lună, continentul unic s-a rupt în bucăți care au început să «călătorească».

A trecut mai bine de o jumătate de veac de la lansarea teoriei și părerile — însoțite de dovezi pro și contra — curg.

ARGUMENTE PRO:

— decupați din planiglob continentele și alăturați-le: veți vedea că se îmbucă destul de bine;

— structurile geologice ale Europei, Africii și Americii sînt asemănătoare;

— măsurătorile efectuate au arătat că America se îndepărtează de Europa cu 4 centimetri în fiecare an;

și altele.

ARGUMENTE CONTRA:

— ipoteza nu explică mișcările scoarței terestre;

— structura scoarței nu permite producerea unui asemenea fenomen;

— chiar dacă lucrurile s-au petrecut așa, viteza de deplasare a continentelor este atît de mică încît ele nu ar fi avut timp să ajungă pînă acolo unde se află de fapt;

și altele.

O navă vest-germană de cercetări, numită «Meteor», a navigat timp de multe luni în Atlantic, avînd la bord savanți din R.F. a Germaniei, Franța, Anglia, Norvegia și alte țări, pentru a afla adevărul. Concluzia: **continentele nu s-au urnit.** Atîta doar, că marginile s-au rupt și au căzut în ocean. Deci, scuzele noastre, d-le Wegener!

Un cercetător american, R.S. Dietz, a enunțat «teoria expansiunii fundului oceanic» care, printre altele, arăta că scoarța oceanică se formează continuu din lavele bazaltice care ies prin depresiunile mediane (rift-valley) ale munților submarini, după care alunecă lateral. Prin stabilirea vîrstei acestor lave bazaltice s-a putut arăta că oceanele sînt relativ tinere și că ele s-au format prin **deplasarea laterală a continentelor** față de munții submarini (dorsalele oceanice).

Așadar, felicitări, domnule Wegener!

Și totuși răspunsul definitiv nu a fost dat: controversa continuă...

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

„CĂUTĂTORII DE COMORI"

O față ososă, sub care, mai pregnant decît trăsăturile chipului, apar liniile dure, colțuroase, ale craniului, tip levantin, privire vicleană, neliniștită, parcă mereu încolțită, mîini lombroziene, o voce înceată, răgușită, cîntărindu-și bine cuvintele, acesta este faimosul «Cicero», unul dintre marii spioni ai celui de-al doilea război mondial. L-am întîlnit într-un studio al televiziunii franceze. Venise să-și povestească viața, contra unui onorariu destul de ademenitor. A cerut banii înainte de a se lăsa filmat și pînă cînd contabilul nu i-a pus în față plicul cuvenit n-a scos un cuvînt. Apoi a verificat suma, controlînd bancnotă cu bancnotă, privind-o în lumină cu bănuiala omului grav înșelat. Are aproape șaizeci de ani și trăiește undeva în Turcia. Délcaux a scris despre el cîteva pagini senzaționale în care povestește că, după conferința de la Teheran, Cicero s-a prezentat la ambasada germană din Ankara și, pentru un rol-film fotografic pe care pretindea că înregistrare documente englezești de importanță capitală, a cerut nici mai mult, nici mai puțin de 20 000 de lire sterline. Așa, fără să arate ce anume conținea filmul, ci doar spunînd că îl chema Cicero și că era valetul de cameră al ambasadorului englez la Ankara, Anthony Eden. Misteriosul vizitator a plecat lăsîndu-i pe ambasadorul lui Hitler să «reflecteze». După trei zile a revenit, a încasat suma și a depus filmul. Fotografiase, filă cu filă, documentele ultrasecrete ale conferinței celor trei mari. Lovitura era uluitoare. Cicero a făcut de cincisprezece ori legătura cu oamenii lui Canaris, depunînd de fiecare dată un film și încasînd cîte o avere. După război, se vedea bogat.

Și într-adevăr, o dată cu pacea a pus pe picioare o importantă afacere imobiliară. Pînă într-o zi, cînd totul s-a prăbușit. Capitalul lui, depus la o bancă străină, s-a dovedit a fi în întregime compus din bancnote false, fabricate de imprimeriile speciale ale celui de-al treilea Reich. De șaisprezece ori și-a riscat viața pentru un vraf de hîrtii fără valoare. Și, ca printr-o ironie a soartei, documentele «vîndute» de el — cel puțin așa afirmă astăzi «Intelligence Service» — fuseseră în întregime falsificate de contraspionajul englez. Ciracii lui Hitler cumpăraseră, pe bani falși, documente false. Oare nu era de înțeles gestul de erou balzacian al bătrînului Cicero care controla bancnotă cu bancnotă banii cinstit cîștigați după senzaționala «lovitură» botezată cu numele lui?

Lumea căutătorilor de comori este încă preocupată de dibuirea locurilor unde potentații fasciști au ascuns, în ultimele zile ale războiului, fabuloasele valori ale vistieriei secrete germane. S-au scotocit peșterile, fundurile lacurilor, prăpăstiile munților, zidurile cazematelor. Cîte ceva s-a găsit. Așa au fost descoperite marile valori artistice ale galeriilor din Dresda, ascunse în fundul unei mine de calcar, așa s-a dat la iveală o parte din arhivele Cancelariei, dar marele «pot» e pierdut în necunoscut, spre amărăciunea descendenților din osul contelui de Monte Cristo. În ultimele zile ale celui de-al treilea Reich, Ernst Kaltenbrunner, șeful poliției secrete fasciste, a încredințat unor «comando»-uri speciale SS toate fondurile valutare, documentele cele mai importante și întreaga vistierie de război a SS. O parte din «Convoiul enigmei» a reușit să escaladeze «Munții Morții» — Totes Gebirge — în Styria austriacă; alta a ajuns pînă la bazele submarine din Schleswig-Holstein, în gurile canalului Kiel. Unde au dispărut?

La 17 iulie 1945, dimineața, în fața coastei argentiniene de la San Clemente de Tuyu au apărut din fundul oceanului două submarine germane de tipul «U-Boot 530». După zece minute au dispărut, pentru a reapărea după-amiaza, la cîțiva kilometri distanță, și a se scufunda din nou, pentru totdeauna. Unsprezece zile mai tîrziu, pe o plajă aflată la cinci kilometri de Rawson, în Patagonia, pescarii au descoperit cîteva bărci pneumatice părăsite, echipament militar, ambalaje de cauciuc, cutii de conserve, totul «made in Germany». Abia pe la sfîrșitul lui august s-a putut afla cîte ceva despre misterioasa debarcare, de la un marinar beat care făcuse parte din echipajul cuirasatului «Graf von Spee». El a fost primul om care a vorbit despre încărcarea pe submarine și transportarea în America de Sud a unor colete-seif cu inscripția: «Geheime Reichssache» — secret de stat. Cercetările ulterioare au demonstrat că era vorba despre o parte din vistieria SS supranumită «Disponibilul C al celei de-a IV-a Direcțiuni Schutztaffel». Mărturisirile făcute mai tîrziu de alți doi marinari de pe cuirasatul «Graf von Spee», radiotelegrafistul Rudolf Dettelmann și subofițerul Alfred Scholz, ca și documentele descoperite ulterior atestau că cele două submarine-fantomă transportau o parte din comorile fasciste, expediate clandestin de către amiralul Doenitz spre Argentina, lui Peron. Restul a dispărut în necunoscut. Și foștii ciraci ai Führerului, scăpați pe ici, pe colo de mînia popoarelor, continuă să scotocească locurile tainice unde presupun că au fost ascunse comorile «sacre» menite să finanțeze într-o zi renașterea fascismului. Captura posibilă care îi fascinează tulburîndu-le somnul nu este de loc de lepădat. Un singur submarin însărcinat cu misiunea secretă «17-44» transportase 187 692 444 mărci, 17 376 555 dolari, 4 682 500 lire sterline, 24 976 500 franci elvețieni, 8 379 000 florini olandezi, 17 281 000 franci belgieni și 54 963 000 franci francezi. În plus, 87 kg de platină, 2 311 kg aur și 4 638 carate de briliante și diamante. Trimise pe numele lui Ludwig Freude, unul din capii SS care acționa la Buenos Aires, fondurile au fost depuse la «Banca Transatlantică» și la alte două bănci — «Tornquista» și «Strupp», la dispoziția lui Peron și a soției sale, Eva Duarte.

De astă dată banii nu mai erau falsificați. Beneficiarii lor, șefii coloniilor fasciste din America Latină în care și-au găsit refugiul atîția potentați ai celui de-al treilea Reich, nu mai erau nevoiți să repete gestul plin de suspiciune al bietului Cicero, omul celei mai mari lovituri gratuite.

surîsul GIOCONDEI

în 1036 de poziții

Vineri, 20 noiembrie 1970, pe Calea Victoriei, la nr. 87–89, a avut loc deschiderea magazinului «GIOCONDA», prima unitate de prezentare a produselor COMBINATULUI DE MĂTASE–BUCUREȘTI.

De față la momentul inaugural, am solicitat scurte declarații inginerului Pavel Diniș, directorul general al combinatului, precum și primilor cumpărători care au pășit pragul magazinului.

— V-am ruga, tovarășe director general, să ne motivați deschiderea acestui magazin, arătînd succint și gama produselor sale.

— Rațiunea deschiderii acestui magazin, în care sînt prezente produse ale celor zece fabrici ale combinatului, a constituit-o cunoașterea mai profundă și mai operativă a cerințelor beneficiarilor, pentru a putea astfel adapta producția la necesitățile pieței. Caracterul de inedit al acestui magazin îl dă înseși cele 37 de articole noi, din totalul de 61 în 335 desene și 1 036 poziții coloristice. Cumpărătorilor le sînt prezentate și oferite spre vînzare ultimele creații de țesături din mătase pentru rochii de ocazie, lenjerie, capoate, halate bărbătești, căptușeli în zeci de nuanțe, cravate, fulare, eșarfe, baticuri, imitații de blană pentru mantouri, scurte și mesade etc. Avînd în vedere că majoritatea articolelor și totalitatea desenelor vor fi confruntate în premieră cu publicul, așteptăm nerăbdători reacția sa, care ne va fi un îndrumar prețios. Se oferă posibilitatea cumpărătorilor de a sugera idei noi de articole, confecții, desene, care, bineînțeles, vor constitui un fond valoros în documentarea noastră. Tot ca noutate înregistrăm și faptul că publicul vizitator al magazinului, cumpărînd din articolele prezentate, are avantajul primului beneficiar al seriei zero din aceste produse. Cele care vor întruni sufragiile unanime atît ale cumpărătorilor cît și ale reprezentanților comerțului, se vor găsi pe piață peste cîteva luni, după perioada contractărilor. Tot ca un sistem nou înregistrăm și posibilitatea comandării direct de către cumpărători, prin magazin, a acelor modele expuse în număr foarte mic și care nu se mai găsesc spre vînzare, acestea urmînd a fi executate de unitățile producătoare ale combinatului într-un timp foarte scurt.

— Ce surprize pregătiți cumpărătorilor în anul în care urmează să pășim?

— Colecția de țesături tip mătase, destinată contractărilor pe trimestrele II și III 1971, va cuprinde 239 articole, din care 26 noi, în 840 desene, 214 fiind de asemenea noi.

O mare afluență de cumpărători au ținut să fie prezenți încă de la ora deschiderii magazinului «GIOCONDA», curioși să ia contact direct cu produsele ce li se oferă. Ne-am oprit doar la opiniile a doi dintre ei.

— Cum vedeți utilitatea deschiderii unui astfel de magazin?

PENCIU CRISTINA, funcționară: *Era și cazul ca și o industrie destul de solicitată, cum e cea a mătăsurilor, să-și deschidă un magazin de prezentare, în care publicului consumator să-i fie oferite articole noi, a căror calitate să fie la înălțimea exigențelor. Consider binevenită inițiativa combinatului de a sonda gustul cumpărătorilor. Aș dori ca această inițiativă să fie extinsă și în alte sectoare.*

— Cu ce impresie veți părăsi magazinul?

POPESCU ION, funcționar: *În primul rînd, cu impresia că puține magazine îți pot oferi o astfel de... impresie bună, bineînțeles! Lucruri noi, amabilitate din partea vînzătorilor, prețuri acceptabile și, în plus, plăcerea de a fi fost printre primii cumpărători din seria produselor zero. Mi-am cumpărat, zic eu, o foarte frumoasă cravată.*

— Să o purtați sănătos!

— Vă mulțumesc!

Făcîndu-i o vizită «GIOCONDEI», vă veți convinge că, cu toate că de la deschidere s-au scurs cîteva săptămîni, «surîsul» (a se citi «produsul») rezervat pentru dv. vă așteaptă oricînd.

C. EMIL

PUBLICITATE

varietăți

UMOR

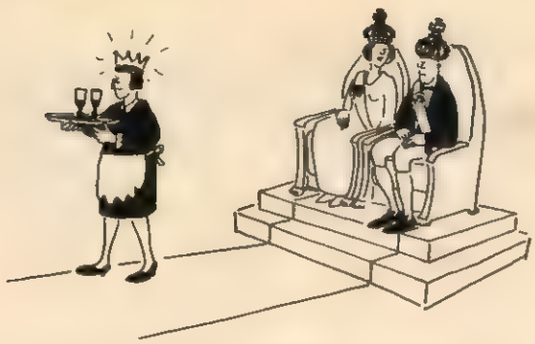

— M-a rugat să-i dau o pălărie pe care n-o mai port...

— Arată-i lui tăticu', puișorule, unde l-ai găsit...

— De cînd l-am mîncat pe dermatologul ăla, mi-a dispărut eczema...

— Trebuie să fie plăcut să locuiești la bloc...

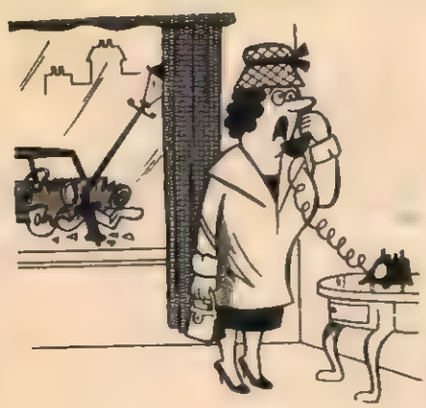

— Știi, George, felinarul ăla, din fața ferestrei, care nu te lasă să dormi...

ORIZONTAL: 1) Tremură la masa de revelion — Anunță solemn Anul nou (pl.). 2) Televizoare, magnetofoane, picupuri... — Falnic și imperturbabil, prezidează festivitățile noului an. 3) Convivii la un reușit revelion — Hai noroc și la mulți ani. 4) Ține neaua pomului de iarnă (pl.) — Beneficiarul vacanței de iarnă — Păstrătorul frumoaselor tradiții populare de sărbători. 5) Între satiră și umor — Nici zeci, nici sute, nici mii. 6) Tartă ciugulită la un colț! — La salata de boeuf. 7) Aperitiv la masă! — Piesă din costumul colindătorului. 8) Zile mari. 9) A rezerva — La Cluj, la ora 12, în noaptea veselă a Anului nou. 10) A țiui — Petreceri nocturne. 11) Făcută în noaptea veseliei (masc.) — Ieri, poimîine — În oala cu sarmale! 12) Dans, antren, veselie — Instrumente satirice din răvașe.

VERTICAL: 1) Sarea și piperul plăcintei tradiționale — Cel mai așteptat musafir. 2) Îl stîrnește masa de revelion — Începe veselia în mijlocul revelionului! — Vine în toiul petrecerii. 3) Pline de lumină, căldură și voioșie în noaptea de Anul nou — Ca după chef (pl.). 4) Lire rupte! — Element rar și plin de forță. 5) Consumat în cantități mari de revelion, la televiziune (să dea, Dumnezeu!) — Bate, bate într-una. 6) Folositori — Mame (arh.) — Date prin sită! 7) Nota revelionului! — Nu e cozonac, dar crește mereu — A se sfii. 8) Jumătate măduvă, jumătate văduvă! — Capcane aeriene. 9) În vîrful bradului! — Cristal de sezon. 10) Așezare umană pentru sărbătoarea celor mici — Ace răsturnate! 11) La un an odată (fem.) — Are multe revelioane — Iureș fotbalistic. 12) Apariții tipărite — Pe cerul senin și în pomul de iarnă.

Marcel RANTZER

Dezlegarea jocului «FĂRĂ MULTĂ BĂTAIE DE CAP» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) STELUTE — VAL. 2) PEREGRINARI. 3) ERES — ERODAT. 4) RE — PINET — BA. 5) ANTENA — AMEN. 6) N — IZA — ATOSI. 7) TUPILATA — CE. 8) ARA — BRE — LU. 9) ARTICULARA. 10) STIUTA — ABIL. 11) MATLASATA — B.

Istoria dansului în roșu, verde și albastru

Fotografii de S. STEINER

O lume ciudată, răsărind — așa cum vedeți și dv. în fotografii — cînd dintre baloane și mingi colorate azvîrlite ca pepenii în tîrg, cînd dintre baroce decoruri felliniene, cînd din străfundurile unor mări ireale...

Pînă cînd toate acestea se vor închega într-o proiectată peliculă de istorie plastică și policromă a dansului, aparatul fotoreporterului s-a oprit o clipă, vrăjit de feeria de forme și culori.

aurul incașilor

Comoara ascunsă de împăratul Atahualpa la poalele vulcanului Sangay reînnoadă, peste secole, firul unor incredibile... aventuri adevărate

Rîndurile care urmează par extrase dintr-un roman de aventuri. Tezaure fabuloase, munți inaccesibili, vulcani în erupție, zei răzbunători, indieni misterioși, potecI tăinuite, speranțe spulberate și apoi din nou reînviate, pînă cînd, în momentul culminant... Dar să nu anticipăm.

Și totuși partea cea mai de necrezut a acestor aventuri este că ele sînt adevărate. Cel puțin așa se pare. Și de data aceasta viața se dovedește mai puternică și mai surprinzătoare decît imaginația livrească. În orice caz, relatarea de față nu a apărut într-o colecție de literatură ci într-o revistă franceză de *istorie*, care, la rîndul ei, a preluat-o dintr-o publicație engleză. Autoarea: Jane Dolinger.

Totul a început acum patru secole și mai bine, în zilele agitate care au precedat ocuparea cetății Cuzco, din Anzi, de către conchistadorii conduși de Francisco Pizarro.

•

August, septembrie, octombrie 1533. Luni toride, încărcate de amenințări pentru cei zece mii de incași care lucrau din greu, febril, pe pantele abrupte, acoperite de lavă, ale vulcanului Sangay («zeul focului»).

Indienii coborau cu grijă într-o crevasă profundă, mii de idoli și de relicve sacre de aur, luate din temple și transportate cu caravane de *lama* pînă în această regiune puțin accesibilă a Ecuadorului de azi. Ei urmăreau să împiedice pe războinicii spanioli detestați să fure comoara sfîntă. Conchistadorii se apropiau de porțile cetății și își însușeau, pretutindeni pe unde treceau, aurul atît de dorit.

În această uriașă crăpătură a solului, largă de 800 de metri, au fost atunci îngropate lingouri masive de aur, atît de mari încît întreceau închipuirea. Se mai aflau acolo nu numai idoli păgîni, ci și giuvaeruri și tot felul de obiecte de preț din palatele aristocraților incași: farfurii și cupe de aur, veselă artistic sculptată și încrustată cu pietre prețioase, blocuri de aur curat care serviseră drept altare pentru sacrificii și cufere umplute cu smaraldele care împodobiseră templul Fecioarele Soarelui.

După ce a fost umplută această taină de la poalele vulcanului care nu încetase să-și scuipe lava sa de foc, totul a fost acoperit de ramuri, de iarbă și de tone de roci.

Incașii sperau că într-o bună zi, după ce spaniolii hrăpăreți se vor fi urcat din nou în corăbiile lor și se vor fi întors

Zeitățile incașilor par să ascundă, peste veacuri, taine de nepătruns.

Armata lui Francisco Pizarro cucerește «capitala din sud» a imperiului incașilor, Cuzco. Împăratul Atahualpa cade prizonier și este apoi ucis în temniță. Nu însă înainte de a fi reușit să facă să parvină familiei sale un mesaj secret.

în patrie, își vor putea reconstitui templele și regăsi idolii lor. Dar pînă atunci ei și-au încredințat comorile zeului focului, Sangay. ...Așa grăia una din numeroasele legende privitoare la aurul incașilor, păstrate pînă în zilele noastre.

Timp de secole arheologii și vînătorii de comori au cercetat pămîntul și apele pentru a descoperi bogățiile incașilor, dar pînă în vremea noastră eforturile lor au rămas zadarnice.

A existat și o altă ipoteză. Unii istorici au emis părerea că incașii transportaseră în acea toamnă fierbinte a anului 1533 aurul, statuile și celelalte obiecte prețioase pînă pe culmile Anzilor și le-au aruncat în lacul Titicaca, de la granița dintre Bolivia și Peru. Scafandrii au făcut numeroase expediții în adîncul apelor reci și agitate ale acestui lac, dar n-au găsit nici urmă din faimosul tezaur.

Alte expediții au întreprins cercetări minuțioase de-a lungul rîurilor și în zonele lacurilor din Anzi, au străbătut drumurile străvechiului imperiu al incașilor cu speranța de a descoperi tezaurul dispărut, dar, în ciuda tenacității lor, n-au avut mai mult succes.

NODURI PE FIRUL DE AUR

Iată însă că în ultimii ani doctorul Kurt von Ritter, un arheolog de origine elvețiană, a găsit o pistă care va duce poate la soluționarea acestui mister care dăinuie de secole. Dar nu este de loc ușor să-l faci pe doctorul von Ritter să-și dezvăluie secretul. Îl cunoșteam de aproape un an și îl vizitasem de mai multe ori, dar interlocutorul meu se retrăgea într-o mutenie impenetrabilă ori de cîte ori aduceam vorba despre tezaurul ascuns al incașilor. Și totuși eu știam că von Ritter descoperise *ceva*. Dar ce anume?

Nu există om care într-o bună zi să nu simtă nevoia să-și împărtășească gîndurile unui semen de-al său, presupunînd, bineînțeles, o ocazie favorabilă. Într-o seară mă aflam împreună cu arheologul elvețian într-un mic restaurant din împrejurimile orașului Quito. Pe masă ne îmbiau pahare cu bere rece ca gheața. Și atunci von Ritter a început să-și depene strania sa povestire.

— Încăpățînarea este poate o greșeală — mi-a spus el pe un ton sever — dar în cazul meu a fost de-a dreptul o calamitate.

El mi-a explicat apoi cum cercetările sale arheologice în Peru în ultimii zece ani i-au atras atenția asupra tezaurului pierdut al incașilor.

— Citisem — mi-a spus el — zeci de cărți asupra acestei probleme. De fapt am citit tot ce mi-am putut procura. În decursul anilor mi s-a întărit convingerea că dacă voi reuși să descifrez mesajul pe care îl conțineau nodurile misterioase ale incașilor, voi dispune fără îndoială de un indiciu fundamental care să mă conducă la locul tezaurului.

— Mesajul nodurilor? — l-am întrebat eu, curioasă.

— Firește, am uitat să-ți dau detalii. Cînd nu trăiești în miezul acestor frămîntări nu poți ști despre ce este vorba. Ei bine, iată. Incașii nu aveau o scriere a lor, dar de-a lungul secolelor ei au pus la punct o metodă de comunicare cunoscută sub numele de «mesajul noduri-lor». De fapt era vorba pur și simplu de noduri plasate în mod nereguiat pe fire de in. Noi le denumim astăzi *quipu*. Din istorie se știe însă că un singur om a trimis un «mesaj al nodurilor» pe fire de aur pur. Acest om era ultimul împărat al incașilor, Atahualpa, și *quipu*-ul de aur lăsat de el urmașilor este poate unul dintre cele mai importante asemenea mesaje din istoria acestui popor.

ÎN JUNGLĂ, URMĂRIND TAINA UNUI *QUIPU*

Mă pregăteam să-l întrerup pe von Ritter cu o întrebare, dar acesta mă opri cu un gest.

— Acest *quipu* de aur — a continuat el, ațintind asupra mea ochii lui de un albastru profund — a fost opera lui Atahualpa, după ce acesta căzuse în mîinile generalului Pizarro. Deținutul a reușit totuși să strecoare din temniță acest mesaj printr-un om de încredere, și acesta din urmă a adus firul de aur familiei regale.

Familia lui Atahualpa se ascundea pe colinele apropiate de satul Cajamarca. Împăratul detronat presimțea că va fi ucis, în ciuda promisiunilor care îi fuseseră făcute de cuceritorii spanioli. Cu cîteva ore înainte de a muri, el a jurat că obiectele religioase de aur precum și nestematele

(Continuare în pag. 52)

Această țesătură a incașilor reînvie o lume dispărută.

tv

de Felicia ANTIP

a fi (sau a nu fi?) telecronicar

«Decît să te laude telecronicarul X, mai bine să te îmbolnăvești de ciumă»

(Din folclorul televiziunii)

În momentul în care rubrica de față intră în cel de-al șaselea an al ei, ne îngăduim să facem o pauză de respirație și să ne întrebăm:

De ce sînt oare atît de puțini telecronicari statornici?

Cronica de televiziune nu este un gen gazetăresc destul de pasionant pentru a atrage și a reține ziariști de prima mînă?

De ce sînt atît de puțin numeroase ziarele și revistele care acordă programatic spațiu criticii emisiunilor TV?

Și cînd te gîndești ce rubrici de succes sînt puținele telecronici constante și constant bine scrise! Nu știu dacă redacția «Contemporanului» a socotit vreodată cîți cititori îi aduce spumoasa cronică TV a Ecaterinei Oproiu și nici dacă își dă seama cît de dezamăgiți sînt acești cititori cînd în locul știut găsesc un text semnat la mare plictiseală «Interim». Dacă Ecaterina Oproiu este campioana popularității în tagma telecronicarilor, Belphegor a fost de la bun început și va rămîne totdeauna cel mai simpatizat dintre noi. E aproape suspectă această simpatie revărsată uniform pe calea undelor, în scrierile celor mai înverșunați adversari — adversarii între ei, firește, iubirea față de el fiind singurul teren pe care se întîlnesc fără mînie — în scrisorile înflăcărate ale cititorilor și (e un adevăr) ale cititoarelor «Sportului».

Dar să lăsăm grădina noastră cu flori puține și să privim peste garduri la vecinii din satul acesta mare care este lumea. În țările cu o televiziune mai veche, telecronica e la mare cinste. O practică minți scînteietoare, condeie îndemînatice, oameni de opinie. De diverse opinii. Puține specii de gazetărie te dau de goi ca telecronica. Ești de stînga sau de dreapta? Se vede de la o poștă. Ai gust sau te pricepi doar să construiești fraze pentru a-ți ascunde bîlbîiala? Se simte. Ai înclinații profesorale sau ești fire de artist? Cititorul își dă repede seama. Căci, susținută sistematic, telecronica este o confesiune continuă. Zi de zi (sau, după caz, săptămînă de săptămînă) telecronicarul își etalează preferințele, fobiile și chiar manițle. Cititorul îl judecă într-o oarecare cunoștință de cauză: a văzut și el aceleași emisiuni și vrea să-și confrunte părerile cu cele ale criticului. Care, spre deosebire de toți ceilalți critici specializați într-un anume domeniu, e cînd critic cinematografic, cînd cronicar muzical, cînd comentator politic, cînd cronicar teatral și, în plus, i se mai cere să se priceapă la știință (toate științele), sport (idem), pedagogie, psihologia copilului, probleme specifice pentru mass-media, modă, istoria artelor, istoria omenirii și o mulțime de alte istorii și istorioare, cu alte cuvinte, e bun la toate (sau nu e, poate, bun la nimic). Telecronicarul trebuie să aibă deci vocația enciclopedistului (sau inconștiența diletantului). Dreptul lui la cuvînt e practic nelimitat. Se poate angaja (nepoftit) în orice discuție. Dacă simte nevoia să strige, ca bărbierul din poveste, că regele Midas are urechi de măgar, nu trebuie să sape o groapă și să încredințeze pămîntului primejdioasa taină. Între zecile de emisiuni ale televiziunii se va găsi oricînd una care să-i furnizeze prilejul pentru o dizertație despre forma și conținutul organului auzului în societatea contemporană.

Pentru gazetarul cu idei și cu mîncărime de condei, telecronica este un dar al cerului, un prilej nevisat de a ieși în față și de a spune ce are de spus. E adevărat că privilegiul se plătește. Se plătește cu seri pierdute în fața dreptunghiului de sticlă în așteptarea cuvîntului miraculos, a imaginii eliberatoare. Trec ore, trec zile, cărțile rămîn necitite, prietenii își găsesc alți prieteni, uiți cum arată o sală de spectacol pentru că ești în post, sentinelă investită (speri tu) cu încrederea cititorului telespectator. Și cîtă plictiseală emană din televizoare pe toate meridianele lumii! Cîtă butaforie, cît gablonț acoperă smaraldul pe care, amețit de atîta contrafacere, riști să nici nu-l vezi!

După orele pîndei epuizante urmează ceasul proceselor de conștiință. Cînd știi cîtă sudoare a curs pentru o ciosvîrtă de emisiune mizerabilă, nu te lasă inima să strigi «a fost mizerabilă, domnilor, mizerabilă și mai multe n-am de spus!». Dar nici că n-a fost mizerabilă nu te lasă cugetul să scrii. Și atunci stai, cîntărești și pritocești vorbele, nu spui dar zici, și e mai rău decît dacă n-ai fi zis dar ai fi spus. Pe urmă ți se comunică de către «binevoitori» că regizorul te detestă, că operatorul te urăște, că telespectatorul te bănuiește de complicitate cu realizatorul și că directorul programului criticat îți va trimite martori și o mănușă desperecheată. Cîte un cavaler (autoinvestit) al televiziunii se avîntă să te zdrobească în arena polemicii cu arme atît de boante încît te dă gata din prima clipă: mori de rîs. «Autorul (adică telecronicarul) scrie de pildă bravul cavaler, e dispensat, de către sine însuși, de argumente». (Strict autentic!) Ar vrea să spună, bietul, că incriminatul autor nu se ostenește să-și argumenteze opiniile. Dar crezînd că argumente ar însemna pe radical argumentare, se pierde el însuși într-o argumentație bogată în neîndemînatice răstălmăciri.

Așa e, desigur, numai la alții. La noi e altfel. La noi, profesiunea de telecronicar e sublimă, dar aproape că nu există. Ea e practicată ca un «hobby» de oameni cu meserii mai serioase. Nu există nici un român care la întrebarea administrativă «Ce ocupație aveți?» să răspundă: «Telecronicar». Telecronica e atît de respectată încît nu mulți redactori-șefi îi aduc ofensa de a o înghesui între genuri gazetărești mai puțin nobile. E lăsată să plutească într-o aureolată neființă, nu e chemată la slujirea modestă a opiniei publice. Propun Oficiului de sondaje al radioteleviziunii să facă o mică statistică. Pe rubrici la atîția melomani, atîția critici muzicali; la atîția spectatori, atîția cronicari dramatici; la cinci milioane de telespectatori, cîți telecronicari?

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CAPRA Frank

Regizor american de film, de origine siciliană, născut la Palermo, la 19 mai 1897, emigrează cu familia în 1903, în California. Cunoaște de copil mizeria, vinzînd ziare ca să poată ajuta pe ai săi și a se putea întreține în școală. După absolvirea liceului și a unui institut tehnic (1915) merge pe front, iar după război lucrează pe la ferme, practică profesia de inginer chimist. Finalmente se stabilește la Hollywood, unde face la început figurație în westerne (1921), devenind ulterior regizor și scenarist de scurt metraje comice: *Christie Comedies, Our Gang* (Banda veselă) și primele comedii ale cuplului Stan și Bran. E angajat «gagman» la Mack Sennett și colaborează cu celebrul comic Harry Langdon, la început ca scenarist, apoi ca regizor al celor mai reușite filme ale sale: *The Strong Man; Tramp-Tramp; Long Pants* etc... Din 1927 pînă în 1939 turnează pentru casa Columbia o serie de filme memorabile, de variată inspirație; conform gustului publicului de atunci: filme cu subiecte... naval: *Submarinul*; aviatic: *Zburătorii* și *Dirijabilul*, polițist *Donovan Affair*; de război: *Generalul Yen*; de circ *Circul în flăcări*; din lumea afacerilor: *Nebuna bancară*; din cea a curselor *Broadway Bill*. Descoperă tot pe atunci o vedetă de mari resurse: Barbara Stanwyck, pe care o lansează în trei filme notorii: *Romanul unei femei pierdute: Fluxii de fericire* și *Miracle Woman*. Dar marele aport al lui F.C. este fără îndoială faptul de a fi pus bazele unui gen special: comedia sofisticată, cu pronunțat caracter de satiră socială, de la *S-a întîmplat într-o noapte* (1934—Clark Gable, Claudette Colbert), campion al premiilor Oscar, la: *A Hole in the Head* (1959 — Frank Sinatra, Edward Robinson). Alte au fost: *Aristocrată pentru o zi* (1933) și remake-ul său: *Pocketful of Miracles* (1961) cu Bette Davis, Glenn Ford; *Extravagantul Mr. Deeds* (1936 — Gary Cooper, Jean Arthur) și *You can't take it with You* (1938— James Stewart, Jean Arthur) ambele obținînd premiul Oscar: *Mr. Smith Goes to Washington* (1939); *Meet John Doe* (1941 — Gary Cooper, Barbara Stanwyck); *Arsenic și dantele vechi* (1944 — Cary Grant).

CAPUCINE

Actriță de film internațională, născută Germaine Lefebvre, la Toulon (Franța), la 6 ianuarie 1938. Devine o figură cunoscută datorită fotografiilor ce-i reproduc chipul de o frumusețe clasică, pe mai toate copertele revistelor de modă și feminine și mai tîrziu, ca manechin al caselor Dior, Balmain și Givenchy. În timpul unui voiaj la New York face o probă de film cu regizorul Gregory Ratoff, datorită căruia va fi chemată de îndată la Hollywood, unde i se va încredința de la debut un rol de protagonistă, cel al prințesei Caroline, muza inspiratoare a lui Franz Liszt (Dirk Bogarde) din *Song Without End* (1960 — r: Charles Vidor). Personajele aristocratice, reci, statuare, par s-o prindă de minune, dar pentru o actriță nu e de ajuns. Pentru a-și verifica posibilitățile dramatice, casa Fox o distribuie într-un rol diametral opus, cel al demimondenei care devine fermieră în *La nord de Alaska* de Henry Hathaway (1960) alături de John Wayne. Europa o reclamă și iată-o că tînără rusoaică în *Michel Strogoff* (1961), nouă versiune a lui Tourjanski, alături de Curd Jürgens și în *I Don Giovanni della Costa Azzura* (1963). Manechinul de ieri a devenit prin rîvnă, inteligență și farmec o actriță capabilă să treacă cu ușurință de la dramă la comedie, de la film de suspens la cel istoric. O lungă listă de filme stă mărturie: *The Lion* (1962 — r: Jack Cardiff) după Kessel, cu William Holden; *Walk on the Wild Side* (1962 — r: Edward Dmytryk) cu Laurence Harvey, Barbara Stanwyck, Jane Fonda, Anne Baxter; *The Pink Panther* (1964 — r: Blake Edwards) cu Peter Sellers, David Niven, Claudia Cardinale; *The Seventh Dawn* (1964).

CARDIFF Jack

Regizor de film și operator britanic, născut la Yarmouth în 1914. A fost unul dintre cei mai buni operatori din lume. Și-a început cariera ca asistent-cameraman în 1928, lucrînd pe lîngă René Clair, Czinner, Feyder, Korda, Gabriel Pascal, Wilcox și Alfred Hitchcock. Debutează ca operator de imagine în 1944 cu *Western Approaches* (Pat Jackson), continuînd ca principal colaborator al cuplului regizoral Michael Powell-Emeric Pressburger la cele mai frumoase filme în culori realizate vreodată în Anglia: *Drumul spre stele* (1946); *Black Narcissus* (1947); *The Red Shoes* (1948). Splendoarea imaginilor sale va contribui în mare măsură la succesul mondial al unor filme engleze și americane semnate de mari cineaști ca: *Cezar și Cleopatra* (1946 — r: Gabriel Pascal); *Under Capricorn* (1948 — r Hitchcock); *Scott în Antarctica* (1949 — r: Ch. Frend) *Black Rose* (1950 — r: H. Hathaway); *The Magic Box* (1951 — r: J. Boulting); *Pandora* (id. — r: Albert Lewin); *Regina africanei* (1952— r: John Huston); *The Barefoot Contessa* (1954 — r. Mankiewicz); *Război și pace* (1956 — r: K. Vidor), *Vikingii* (1957 — r: R. Fleischer); *The Prince and the Show-Girl* (1957 — r: Laurence Olivier); *Jurnalul Annei Frank* (1958 — r: George Stevens); *Fanny* (1960 — r: J. Logan). J.C. devine între timp un regizor abil, care știe să-și dirijeze singur, cu gust și competență, actorii excelenți pe care și-i alege. Primul său film este: *Intent to Kill* (1957) cu Richard Todd, urmat de prima ecranizare a unui roman de D.H. Lawrence: *Fii și amanți* (*Sons and Lovers* — 1959) cu Trevor Howard; de: *Beyond This Place* (1960) cu Van Johnson, Vera Miles; *My Geisha* (1961) cu: Shirley MacLaine, Yves Montand, Edward Robinson; *The Lion* (id.) cu William Holden, Capucine; *Cordobile lungi* (1963) cu: Richard Widmark; *Young Cassidy* (1964 — col. r: John Ford) cu Rod Taylor, Julie Christie.

CARDINALE Claudia

Actriță internațională de film, de origine italiană, născută în Tunis, la 15 aprilie 1939. Cîștigînd titlul de «cea mai frumoasă italiancă din Tunis» este trimisă la Mostra din Veneția, unde chipul ei radios de fată sănătoasă și farmecul ei atrăsere asupra-i interesul producătorilor. Debutează în filmul *Goha*, de Jacques Barratier, turnat în Tunisul natal, alături de un alt debutant, egipteanul Omar Sharif, și, la invitația producătorului Franco Cristaldi, vine în Italia unde, după cîteva roluri insignifiante în: *I soliti ignoti* de Monicelli și *Les noces vénitiennes* de Cavalcanti (1958) se afirmă, datorită unor mari regizori ca: Pietro Germi (*O incursătură bîlestemată* — 1959); Mauro Bolognini (*Il bel'Antonio, La Viaccia* — 1960), Luchino Visconti (*Rocco și frații săi* — 1960, *Ghepardul* — 1962, *Sandra* — 1964); Valerio Zurlini (*Fata cu valiza* — 1961); Federico Fellini (*Opt și jumătate* — 1962); Luigi Comencini (*Fata lui Bube* — 1963); Francesco Maselli (*Indiferenții* — 1963). C.C. nu mai e fata robustă și senzuală, cu surîsul cald, al cărui unic atu era cinetețea ei irezistibilă. Ea devine treptat o actriță în plinătatea forțelor ei, cu neașteptate accente de mare interpretă de dramă: este solicitată în Franța (*Austerlitz; Cartouche; Les lions sont lâchés*), în Anglia (*Upstairs and Downstairs*), în URSS (*Cortul roșu*), în SUA (*The Pink Panther; Circus World; Blindfold; Last Command; Professionistu; Don't Make Waves; The Hell with Heroes*). Dintre ultimele ei filme reținem: *Una rosa per tutti* de Francesco Rosi (1965); *Cînd se oprește cucuveaua* de Damiano Damiani (1967); *C'era una volta il west* de Sergio Leone, cu Henry Fonda (1968).

aurul incașilor

(Urmare din pag. 51)

Indienii primitivi din Anzi — unii se trag poate din strămoșii incași — rezervă o primire ospitalieră rarilor călători. Acesta a fost și marele noroc al lui Kurt von Ritter.

fără preț la care tînjeau spaniolii cupizi nu vor cădea niciodată în mîinile lor. Cele 13 noduri pe care Atahualpa le-a însemnat pe lanțul fin de aur conținea de fapt ultima sa dorință: el dădea ordin supușilor săi să ascundă tezaurul lor și o parte din el să-l pună sub protecția zeului focului, Sangay.

Von Ritter mi-a explicat apoi că în cele cîteva ore care au urmat primirii mesajului transmis prin acest *quipu* de aur, sute de mii de incași au transportat de la Cuzco spre nord bunurile lor cele mai prețioase. Prin poteci secrete ei au dus comorile nu numai în ținutul Sangay, ci și în alte locuri desemnate dinainte.

— Firește — a precizat interlocutorul meu — această informație n-am obținut-o de pe o zi pe alta. Ani de zile am făcut cercetări, am cumpărat vechi *quipu*-uri pentru a încerca să descifrez taina lor, dar n-am descoperit nimic. La un moment dat îmi pierduse speranța și, dezgustat, m-am străduit să urmez pistele strămoșilor incași, acelea care plecau din Cuzco și se îndreptau spre miazănoapte, traversînd de la un capăt la altul întregul imperiu. În cursul acestor explorări m-am angajat pe o potecă care șerpuia pe coamele unor munți uriași, iar pe alții îi ocolea, și care în cele din urmă m-a dus la vulcanul Sangay, unul dintre cele mai active din lume la ora actuală.

Consultîndu-mi însemnările — a continuat dr. von Ritter — mi-am dat seama deodată că în decursul călătoriei mele trecusem pe lîngă 13 piscuri acoperite de zăpezi ale Anzilor. Treisprezecel Este numărul nodurilor pe care Atahualpa le făcuse cu atîta grijă pe al său *quipu* de aur. Simplă întîmplare? Am analizat problema din toate laturile posibile și am ajuns la concluzia că nu este de loc exclus ca incașii să fi îngropat o parte din uriașa lor comoară în apropierea vulcanului Sangay, care era pentru ei și zeul focului.

CROCODILI ȘI CANIBALI

Doctorul von Ritter se apropie și mai mult de mine, aplecîndu-se peste masa care ne despărțea.

— În acel moment am avut convingerea că descoperisem locul unde se afla o parte din tezaurul incașilor. Dar — adăugă el cu un aer foarte trist — această siguranță nu mi-a adus nimic bun pînă astăzi. Știu unde se află comoara, dar trebuie să găsesc și mijlocul de a intra în posesia ei, și pentru aceasta trebuie să înving blestemul acestui zeu al focului.

A urmat apoi descrierea aventuroasei călătorii a doctorului von Ritter în inima Anzilor. Arheologul elvețian a început prin a urma poteca strîmtă și întortocheată pe care merseseră incașii cu patru secole în urmă, după ce au încărcat din capitala lor din sud obiectele de preț pentru a le încredința lavei vulcanice de pe panta vulcanului Sangay. Exploratorul nu bănuia ce încercări îl așteptau...

Von Ritter nu a întîlnit în calea sa nici cea mai neînsemnată așezare civilizată. În schimb el a trebuit să traverseze fluvii în care mișunau uriași crocodilii negri. El s-a văzut înconjurat de *piranhas*, mîncători de oameni, și de enormi șerpi anaconda care nu o dată erau cît pe ce să-l devoreze. Era ca și cum infernul făcea să răsară în calea sa creaturile cele mai grotești și cele mai feroce pentru a-l întoarce din drum.

De multe ori el a fost obligat să ocolească triburi indiene sălbatice, canibali cu fața ca de maimuță, din fața cărora fugea înspăimîntat. La capătul multor încercări el a ajuns într-o bună zi pe un vast platou acoperit de ierburi. De acolo Sangay apărea în toată splendoarea sa. Dar deodată...

— ...M-am trezit parcă în infernul lui Dante — a exclamat el. Din craterul înconjurat de zăpadă, flăcări gigantice se avîntau spre cer; pămîntul tremura și din adîncuri se auzea un zgomot continuu, sinistru, punctat de explozii. Dar veneam de atît de departe încît nu mai puteam da înapoi.

GIGANTUL ANZILOR

Și acum cîteva cuvinte despre Sangay. Acest vulcan care se desprinde din lanțul Anzilor orientali pare că privește, de la înălțimea celor 6 000 de metri ai săi, întregul bazin al Amazonului. Deși se găsește la aproximativ 150 de kilometri la sud de ecuator, vîrful său este acoperit de o crustă groasă și solidă de gheață, «spartă» doar în cinci sau șase locuri de rîuri de lavă încandescentă care se scurge neîntrerupt la vale. La poalele versantului oriental începe o pădure tropicală care se întinde cale de 5 000 de kilometri și se pierde în Oceanul Atlantic. Pădurea este de nepătruns, dinspre răsărit.

Doctorul von Ritter și-a instalat cortul la circa un kilometru și jumătate departe de baza vulcanului și a așteptat mai multe zile ca muntele să se «calmeze». La un moment dat răsună zgomotul unei formidabile explozii, pămîntul se cutremură și urmă o liniște stranie. Dar pentru cît vreme? Nu exista nici un mijloc de a da un răspuns la această întrebare.

Doctorul a alergat atunci prin junglă spre vulcan, sperînd, poate, în mod nesăbuit, că «zeul focului» îi va îngădui măcar cîteva ore de liniște, în cursul cărora să examineze rapid cîteva crăpături ale pămîntului. Cu puțin noroc, poate ar fi descoperit chiar locul căutat.

Timp de trei ore vulcanul nu a dat semne de neliniște. Alerga în dreapta și-n stînga pe pantele abrupte în căutarea unui cît de mic indiciu. Dar soarta i-a fost împotrivă. Dintr-o dată, fără nici un avertisment, vulcanul a erupt din nou și a trebuit să fugă pentru a-și salva viața.

În săptămînile care au urmat von Ritter a trăit un adevărat coșmar. Aproape în mod continuu vulcanul scuipa flăcări și blocuri de piatră care măturau totul în calea lor. Desperat, arheologul a hotărît să abandoneze partida și să se întoarcă la Quito, capitala Ecuadorului. Încercarea sa dăduse greș.

IDOLUL

Tîrziu în noapte el a ajuns într-un mic sat și a hotărît să rămînă acolo cătăva vreme, la mijlocul indienilor primitivi, pentru a se înzdrăveni. Hainele sale se zdrențuiseră picioarele îi sîngerau, pielea îi era zdrelită de roca vulcanică dură și tăioasă.

Din fericire localnicii s-au arătat plini de înțelegere.

Acești urmași direcți ai incașilor adorau, ca și strămoșii lor, soarele, și de fiecare dată cînd se auzea o explozie, se prosternau și se închinau în tăcere.

După cîteva zile o tînără indiană, Ahana, a povestit arheologului că ea își petrecea multe ore pe coastele vulcanului atunci cînd «zeul focului» dormea. Se simțea fascinată de pămîntul dogoritor. O dată e a găsit o sculptură înfățișînd silueta unei femei, chiar la poalele vulcanului. Von Ritter i-a cerut să-i arate statueta, a zgîriat-o puțin cu unghia pentru a îndepărta stratul solidificat de lavă care o acoperea. Inima începu să-i bată mai repede: sub crustă, începea să se distingă o culoare gălbuie. El curăță cu frenezie statueta: nu încăpea nici o îndoială — era din aur pur. Tînăra indiană de 16 ani scosese la lumină, fără să știe, ceea ce el, von Ritter, nu reușise să descopere după luni de zile de eforturi.

— Țineam mîinile încleștate de micul idol de aur care înfățișa pe Illa-Tica, zeița creațiunii la incași. Oboseala mă părăsise cu totul și am insistat ca Ahana să-mi arate locul exact, pe coastele dezolante ale vulcanului, unde făcuse importanta descoperire. După multe rugăminți ea a consimțit să mă conducă acolo, dar numai după ce va fi trecut perioada de lună plină, cînd — spunea ea — vulcanul va cunoaște mai multă liniște.

«Săptămîna următoare — a continuat von Ritter — puțin înaintea zorilor am pornit și am urmat o potecă îngustă prin junglă, care ne-a scos din pădure și ne-a condus la poalele vulcanului. În jurul nostru, un peisaj plin de tristețe. De-a lungul secolelor, fluviile de lavă încandescentă distruseseră orice urmă de viață. Nici o pasăre în aer, nici măcar un fluture solitar. Nici un fir de iarbă, nici un arbust. Ne-am continuat drumul spre sud, și acolo pereții verticali atingeau — ni se părea nouă — înălțimi fantastice. Poteca ce urca era îngustă și un singur pas greșit ne-ar fi precipitat în abis. Crăpăturile pămîntului erau nenumărate. Nu era de mirare că singur nu putusem să descopăr nimic în acest labirint al oroarei».

În noaptea aceea, cei doi călători au dormit într-o mică peșteră, la lumina stelelor. Mai bine-zis, au încercat să doarmă, dar n-au putut închide ochii. De departe, din pădurea verde de la poalele vulcanului, se auzeau strigătele nocturne ale animalelor de pradă, chemarea jaguarilor solitari, urletul marelui *puma* al munților.

Dimineața în zori cei doi și-au continuat drumul. După cîteva ore de ascensiune au atins o culme care, după aprecierea lui von Ritter, domina valea de la 2 000 de metri. Deasupra lor scînteia amenințător conul craterului. Nori deși de fum vulcanic se înălțau spre cer. Sangay dormea, dar pentru cît vreme? După alte cîteva ore de mers, Ahana s-a oprit într-un loc străjuit de doi pereți uriași. Ea a spus:

— Aici e locul. Nu încape nici o îndoială. Aici este.

*

...Da, acolo se găsea comoara. Dar cu aceasta nu s-a încheiat decît unul din numeroasele episoade ale acestei aventuri moderne al cărei fir îl vom relua într-un număr viitor, mergînd pe urmele fabulosului aur al incașilor.

L.N.

NOU!
trebuie
neapărat
să-l gustați...
și veți spune da!!!
TOMIS,
un coniac
de cea mai bună
calitate!
TOMIS
Coniac superior
Zarea

COLŢUL AVICOL. La Alexandra Palace din Londra s-a deschis deunăzi o animată şi veselă expoziţie de păsările cîntătoare sau doar vorbăreţe, cu domiciliul în colivii sau în libertate, în sere şi grădini de iarnă etc. De la această gingaşă expoziţie vă prezentăm un instantaneu: Miss Anita Paul ia un interviu unuia din exponate — papagalul Joey din specia Cockatoo.

COUP DE FOUDRE. A fost de ajuns s-o zărească, pentru a se îndrăgosti nebuneşte. Şi să nu cumva să spuneţi că la mijloc e vreun interes, că, adică, de aia s-a îndrăgostit Louis urangutanul de Ethel Anderson, îngrijitoare la Fleming Zoo Park, fiindcă ea îl tratează adesea cu banane, nuci şi alte bunătăţi. Nu, nu! Nucile sînt nuci şi amorul, amor...

A FOST GREU... Poate că dumneavoastră nici nu ştiţi cît de greu a fost... Dar a trecut. Gemenii sînt sănătoşi, au făcut ochi şi cer, gălăgioşi şi toţi deodată, de mîncare. Cu ajutorul bunilor stăpîni, au însă şi ce să mănînce şi — precum se vede — şi unde să doarmă, feriţi de pericole.

FAMILIA COBRA ÎN INTIMITATE. Puţini oameni se pot lăuda că au văzut o cobră neagră altfel decît în captivitate. Chiar şi în grădinile zoologice de importanţă, prezenţa unei cobre negre este o raritate. Iată de ce evenimentul petrecut recent la Zoo din Hâvre (Franţa) a făcut senzaţie: Negriolis, o cobra neagră, clocoteşte 6 ouă, din care se aşteaptă ca în curînd să iasă la viaţă 6 cobrişoare negre. Probleme de spaţiu locativ fac ca Negriolis să-şi împartă cuşca de sticlă cu alte cobre, nu chiar atît de aristocrate. Un motiv în plus ca viitoarea mamă să fie suspicioasă: s-au văzut kidnaperi chiar şi printre oameni, darmite printre şerpi...

BIET ORFAN, găsit aproape mort de foame şi rebegit de frig pe întinsul nesfîrşit de gheţuri al Alaskăi, ursuleţul nostru (cel din picioare) a nimerit în vestitul Zoo californian San Diego. Aici a scăpat de toate grijile şi în plus şi-a făcut şi noi prieteni, de familie bună. O viaţă plăcută, plină de surprize, a început pentru tînărul fiu al Alaskăi. Urs să fii, noroc să ai!

DACIA-

O LOVITURĂ DE PRESTIGIU

Rafinamentul la care au ajuns specialiștii în domeniul amenajării interioa-relor locuinței contemporane — dinamizați de exigențele crescînde ale omului modern — ridică în fața producătorilor de mobilă probleme din ce în ce mai complicate.

Pentru rezolvarea lor, proiectanții Ministerului Industriei Lemnului creează noi tipuri de mobilier, după concepții evoluate și care sînt, de fapt, o sinteză a utilității și eleganței, a bunului-gust și funcționalității multiple.

Astfel, de curînd a fost lansată în fabricație industrială și, bineînțeles, în rețeaua de desfacere prin magazinele de specialitate, noua garnitură complexă și multifuncțională DACIA, un ansamblu de piese elegante, cu linii sobre și suprafețe plane, construit din PAL furniruit cu mahon și fag, avînd un finisaj excepțional, gen luciu oglindă, realizat cu lacuri poliesterice de cel mai nou tip.

Garnitura DACIA vă oferă tot ce-și poate dori cineva pentru confortul camerei de zi: bufet cu corp superior și inferior, prevăzut cu niște, sertare, compartimente închise cu uși; o vitrină extrem de elegantă și compartimentată rațional; o masă extensibilă; șase scaune tapițate cu stofe în culori perfect armonizate cu tonul închis al ansamblului; o masă-dulăpior pentru aparatul de televiz unde, prevăzută cu o placă turnantă care asigură orientarea aparatului în poziția cea mai confortabilă pentru privitori, toate aceste piese fiind montate pe picioare efilate, prevăzute cu «papuci» metalici, ceea ce conferă întregii garnituri o notă de distincție, subliniată și, de faroneria (broaște, balamale, mînere, chei etc.) estetică, din metal lustruit.

Dar nu numai atît. Constructorii s-au preocupat și de confortul dv. spiritual, completînd această garnitură de sufragerie cu o bibliotecă din patru corpuri modulate, cu o împărțire sistematică a spațiilor pentru cărți, obiecte de artă și chiar îmbrăcăminte. Este, de fapt, expresia cea mai avansată și completă a bibliotecii moderne, elegante și multifuncționale.

Garnitura DACIA vine însă în întîmpinarea altor dorințe și necesități ale dv. prin componentele adăugate, și anume: o canapea extensibilă, pe care pot dormi confortabil două persoane, o cochetă măsuță pentru servit și două fotolii, cu care puteți amenaja — fie separat, fie în același cadru — un colț de recreare dintre cele mai agreabile.

Iată așadar toate elementele utile și estetice întrunite într-o singură dar complexă garnitură — din care vă puteți procura oricîte piese — și care este astfel concepută încît să răspundă tuturor necesităților și pretențiilor dv. de a amenaja un autentic living-room, de o funcționalitate perfectă și de o prestigioasă eleganță.

Ion Valeriu POPA

cronică satirică

de Teodor MAZILU

despre tandrețe și despre formulare

Nu trebuie să ne mai chinuim noi cu redactarea scrisorilor de felicitare... Datorită progresului am scăpat și de grija asta... Nu trebuie să ne mai zbatem pînă găsim cuvîntul potrivit... L-au găsit alții pentru noi. Ei s-au adunat într-o bună dimineață și-au găsit exact cuvintele pe care noi, zadarnic, le căutăm. Nici cu exprimarea sentimentelor celor mai sincere nu trebuie să ne mai batem capul... Le găsim deja exprimate, frumos redactate, în schimbul unei sume rezonabile. Noi n-avem decît să scriem adresa — bineînțeles. S-o scriem, atît, și să le aruncăm în prima cutie pe care o găsim în cale... Pentru sentimente mai înălțătoare, pentru stări de spirit mai elevate există și felicitări de lux. Costă mai scump, e adevărat, dar și impresia e mai puternică... Unele ilustrate conțin numai banalul și sănătosul «La mulți ani», altele recurg și la nuanțe. Îți doresc chiar o viață fericită și succese în activitatea profesională... Aș vrea să fiu bine înțeles... Sigur, nu mă refer la felicitările trimise de instituții, ar fi absurd să ceri unui director să scrie de mînă 2 000 de felicitări. Oricîtă dragoste de oameni ar avea, așa ceva nu e cu putință. Să fim totuși realiști... Eu mă refer la felicitările pe care și le trimit oamenii unii altora... Aici formula de felicitare tip mi se pare cel puțin nepotrivită... Cînd un om în carne și oase îmi trimite o asemenea felicitare tipărită, cînd văd că n-a făcut decît să-mi scrie adresa și mi-a urat «La mulți ani» după cum a hotărît Ministerul Poștelor, nu ceea ce așteptam, o arunc la coș cu voie-bună...

O să mi se spună că asemenea felicitare-tip e un progres. Știu, în alte țări poți să cumperi și-o scrisoare de dragoste lungă de trei pagini, în care se poate anunța și sinuciderea, dar dacă asta e progresul, mai bine lipsă! Știu, așa ni se spune că se economisește timp. Că în felul acesta putem să felicităm mai mulți oameni. Că în felul acesta putem să felicităm și pe cei pe care îi disprețuim... Că în felul acesta putem să fim atenți și delicați fără nici un efort...

Știu-știu — sînt multe avantaje.

sportivi în „cetatea soarelui"

Specialist — după propriile mărturisiri — în canoe, sărituri de la trambulină, judo și yoga, primul ministru al Canadei, Pierre Eliott Trudeau, se dedă uneori, la reședința personală, și exercițiilor acrobatice la sol.

Dacă pentru desemnarea «regelui sporturilor»: fotbalul, vom obține probabil unanimitatea adeziunilor, mult mai greu ne va fi la determinarea sportului regilor. Bardul persan Firdusi acorda această onoare jocului cunoscut astăzi sub numele de polo călare. Sport pe care-l mai practică și susține doar soțul încoronat al reginei Angliei, prințul Philip, duce de Edinburgh. Unei practici asemănătoare i se dedică și Baudouin I,care poartă nu numai sceptrul belgienilor, ci și crosa de golf a echipei naționale. Cu două-trei decenii în urmă, regele Suediei, Gustav V, manevra cu dexteritate racheta de tenis la Salstjöbaden sau la Eskilstuna, în partide pe care le pot evoca și azi Caralulis sau Cobzuc, același care au purtat entuziaste schimburi de mingi și cu regretatul dr. Petru Groza pe terenurile de pe malurile lacului Herăstrău. Dintre regi, exilatul Constantin al grecilor și-a încununat cariera sportivă cu cea mai înaltă distincție: campion olimpic de iahting, la clasa Dragon, în rada portului Napoli, cu prilejul jocurilor din 1960.

Dar capetele încoronate nu au fost întotdeauna prea prietenoase cu sportul. Împăratul Theodosius suprimă jocurile olimpice în secolul al IV-lea, după 12 veacuri de glorioasă tradiție, iar Eduard al III-lea interzice, în 1369, joaca cu mingea pe străzile Londrei, sub amenințarea închisorii.

La Hyannisport, în preajma casei părintești, frații Kennedy erau de mici obișnuiți cu sporturile nautice. El conduceau cu rîndul cele patru veliere ale familiei, dovedindu-se excelenți navigatori. Tatăl, Joseph, completa educația cu devize de sorginte sportivă: «Te-ai născut pentru a cîștiga. Indiferent ce-ai face în viață, trebuie să fii întotdeauna cel mai bun». Mama însăși povestește: «Băieții erau datori să învingă, să fie primii în orice sport, să reușească în tot ceea ce întreprindeau». Probabil că starea fizică a lui John Fitzgerald Kennedy, nefericitul președinte al S.U.A., ar fi fost mai bună chiar în scurta sa viață, dacă nu ar fi suferit în tinerețe un accident grav la spinare în cursul unui dur meci de fotbal american.

Pe deplin beneficiar al educației sportive este președintele Finlandei, Urho Kaleva Kekkonen. Copilul crescut lîngă Cercul Polar s-a obișnuit cu alergatul prin păduri și cu mersul prin zăpadă pe tălpicele de lemn. Rezultatele sale atletice din adolescență sînt uluitoare: a alergat 100 m în 10,9 sec. și a cîștigat, în 1925, campionatul Finlandei la săritura în înălțime cu performanța de 1,85 m. Pe deasupra, a deținut recordul mondial într-o disciplină ce nu se mai practică astăzi: triplul salt de pe loc, cu rezultatul de 9,71 m. Astăzi, la 70 de ani, președintele Finlandei încalță încă schiurile de fond, de tip Järvinen, și parcurge în neostenite excursii prin Laponia sute de kilometri.

Dacă un sensibil interpret al lui Chopin, pianistul și compozitorul Ignacy Paderewski, a putut fi președinte al Poloniei în 1919, de ce nu am accepta racordul unor asemenea funcții cu virtuțile sportive? John (Jack) Lynch, fost internațional de fotbal al țării sale, a devenit prim-ministru în Irlanda. Jacques Chaban-Delmas, președintele Consiliului de Miniștri al Franței, nu ascunde apartenența sa, în trecutul apropiat (1945), la lotul echipei de rugbi a «cocoșului galic» și nici partidele de tenis pe care le joacă încă astăzi cu fostul campion Henri Pellizza. Premierul cubanez Fidel Castro este un practicant credincios al baseballului și al variantei americane a pelotei basce, așa-numitul joc «jai-alai». Noul prim-ministru al R.A.U., Mahmoud Fawzi, a studiat în perioada petrecută în Japonia exercițiile de judo, reușind prin perseverență și, fără îndoială, talent să obțină «centura neagră».

Dintre miniștrii aflați la post, probabil că cel mai celebru în lumea sportivă este membrul cabinetului britanic Christopher Chataway, fost prin 1954 deținător al recordului mondial pe 5 000 m și participant în dramatica probă de fond din cadrul Jocurilor Olimpice din 1952, de la Helsinki, în care ministrul de azi alunecă și căde în ultima turnantă, în timp ce atleți de talie mondială: Zatopek, Mimoun, Schade și alții atacă dezlănțuit finișul celor cinci kilometri. La 39 de ani deputat de Chichester, Chataway este numit ministru al poștelor și telecomunicațiilor în guvernul conservator. Noul post nu l-a scutit de glume, de vreme ce se spune că în fruntea departamentului poștelor nu se putea un om mai potrivit decît un fost campion al alergărilor de fond!

Și Franța a avut cu nu mulți ani în urmă, ca ministru al sporturilor și al tineretului, pe celebrul alpinist Maurice Herzog, eroicul învingător al Annapurnei, întîiul vîrf himalaian de peste 8 000 de metri cucerit de oameni.

Nici în domeniul diplomației sportivii nu lipsesc. Fostul ministru de externe al Norvegiei, John Lyng, este cunoscut în marele «Who's who» și drept autorul unui timpuriu manual de atletism (1937). Despre ambasadorul României la

John F. Kennedy, înainte de a-și face stagiul de ofițer de marină în Pacific, a fost un excelent iahtman, pentru care unghiurile de incidență ale velelor cu vîntul nu mai prezentau nici un fel de secret.

Tînărul prim-ministru al Suediei, Olof Palme (43 de ani), nu ezită să joace și astăzi un meci demonstrativ cu vedeta echipei naționale Kjell Johansson, chiar dacă — așa cum se vede în această fotografie făcută la Stockholm — va pierde cu 4–21, 8–21.

La cea de-a 90-a aniversare,
amintindu-şi de o pasiune a tinereţii sale,
Winston Churchill a încălecat
— deşi n-o mai făcuse de zece ani —
iar apoi a scris următorul aforism în jurnalul său:
«Fiului tău e mai bine
să-i dăruieşti un cal decît bani».

Moscova, Teodor Marinescu, se spune că a fost un excelent fotbalist. Copil precoce şi apoi mare maestru de şah al lumii, Raoul Capablanca a fost ministru plenipotenţiar al Cubei în mai multe ţări, printre care şi România. Mesager al păcii la Societatea Naţiunilor şi laureat al Premiului Nobel, Fridtjof Nansen n-a pregetat să traverseze Groenlanda pe schiuri.

Tot un atlet, incurabil îndrăgostit de sport, braşoveanul Virgil Ludu, ne-a amintit că în utopica sa carte «Cetatea soarelui», Tommaso Campanella anticipa o lume bizară, condusă de filozofi, savanţi şi artişti. În evul mediu era poate firesc să-i omită pe sportivi. Dar astăzi, o adevărată cetate a soarelui nu se mai poate concepe fără cei ce cred în mişcare şi în natură, în armonia omului şi în soarele vieţii, cei ce freamătă de bucuria de a trăi.

Victor BĂNCIULESCU

sport

de Emanuel VALERIU

ORAŢIE

Aş fi încercat un Pluguşor, acum, la început de An nou, dacă genul n-ar fi fost compromis în presa sportivă, aşa încît mă voi mărgini la o oraţie, obişnuită în mai multe împrejurări ale vieţii noastre, dintre care nu tocmai toate prea vesele...

Aşadar, ce aş ura eu sportului nostru pentru următoarele zile de calendar, în număr de peste 360? Dacă aş zice simplu şi general: «Succese!», n-aş fi generos cu pasiunea pentru sport care mă animă şi — mai ales — nu aş aduce nimic nou fiindcă — o ştim prea bine — sportivii ne-au bucurat în fiecare an cu victorii de prestigiu ori măcar cu unele consolatoare, din care am putut face oricînd, cu o oarecare bunăvoinţă, o manta prezentabilă. Jucînd pe mai multe fronturi (a se înţelege în mai multe discipline) am putut oricînd trece peste un insucces la tenis, să zicem, pentru că handbaliştii au obţinut cam în acelaşi timp un altul. Şi aşa mai departe, în lista noastră putînd figura, bineînţeles, şi fotbalul, atît cel jucat în ţară, cît şi cel din afara ei.

Astfel încît urarea mea va încerca alte sunete decît cele de atîtea ori auzite, în speranţa că şi urechile către care pornesc vor fi dispuse să le audă.

Aş dori sportului nostru un an echilibrat pe ansamblul său, la care să concure, în părţi corespunzătoare, activele obşteşti şi salariate din federaţii, cluburi şi asociaţii, sportivii activi şi cadrele tehnice. Un an în care bineînţeles să nu constituie turta exclusivă a celor din aşa-numitele «conduceri» (mici sau mari, la Bucureşti ori la Caracal, ori cine ştie unde), iar răul să fie destinat, integral sau în felii egale, antrenorilor şi sportivilor activi.

Aş dori ca acest an să lămurească federaţia de fotbal ce anume are de gînd să îndeplinească realmente din ambiţiosul său plan pornit de mult în pas de melc. Vom avea cluburi de fotbal sau numai experimente? Vom avea pregătire ştiinţifică sau ne vom mulţumi cu controverse la sfîrşit de an? Vom transfera jucătorii pe baza nevoilor fotbalului nostru, ori pe criterii «speciale», înmulate în nesincerităţi îndelung repetate? În fine: ne vom pronunţa pentru echipe tari la cluburi, sau pentru un unic club, în continuare, cel al naţionalei?

Aş mai ura Comitetului Olimpic Român să creadă în propria-i existenţă, chiar dacă actuala formulă de organizare îl obligă să se recunoască în aceeaşi oglindă în care se privesc de fapt alţii, cu numeroase preocupări, printre care cea olimpică se trezeşte la intervale îndeajuns de bine spaţiate ca activitatea lor să nu lase urme vizibile.

Doresc ca veşnic discutata «lecţie de gimnastică» — model sau mai puţin model — să iasă din şablonul în care au sugrumat-o anii şi discuţiile sterile şi să-şi dea sincer mîna cu sportul ori măcar cu sănătatea publică, de care avem nevoie în permanenţă. Aşa se va rezolva, probabil, şi marea problemă a sportului universitar, tentat în prezent mai ales de performanţă şi mai puţin de răspîndirea sa în masa tineretului studios.

Cum aş dori să văd rulînd prima bicicletă de curse românească, nu vă pot spune, dă teamă să nu supăr pe cineva mult mai conştient decît mine faţă de marile probleme, dar care n-a cunoscut, probabil, şi nici nu poate simţi, desigur, marea bucurie a mersului pe două roţi, şi încă prin superba natură românească! Oricît vi s-ar părea de curios, revin la fotbal şi zic: o echipă bună, că o fi ea olimpică, de tineret sau de seniori, nu-mi pasă, numai bună să fie, tare mult aş dori pentru milioanele de microbişti care vor s-o vadă, din nou, într-o mare finală şi cu mai multă ambiţie decît în Mexic.

Şi, la început de an fiind, mă şi gîndesc că şi acesta va trece şi că, o dată cu sfîrşitul lui, tare ne-ar sta bine să avem, în sfîrşit, un muzeu al sportului şi un laureat al unui premiu naţional pentrû sport. De unde alege, slavă Domnului, avem, şi pentru una dintre propuneri, şi pentru cealaltă!

Să vă fie de bine, la anu' şi la mulţi ani!

dialog cu cititorii

de H. DONA

Ca în fiecare an, publicăm în acest număr de început rezultatele anchetei întreprinse printre cititorii noştri cu privire la cele mai bune filme şi la cei mai buni interpreţi de teatru, film, muzică uşoară. Şi, tot ca în fiecare an, ne permitem să consacrăm un «dialog» prezentării citorva observaţii şi concluzii pe marginea anchetei.

Un vechi proverb nemţesc spune că «nici cea mai frumoasă fată nu poate da decît ceea ce are». Nici publicul nostru spectator nu-şi poate selecta favoriţii decît în limitele cadrului oferit de diferiţi organizatori ai vieţii culturale. Anul trecut, de pildă, ne bucuram constatînd o certă maturizare a gustului public, concretizată în aprecierea acordată unor filme de înaltă ţinută artistică. Anul acesta lucrurile stau ceva mai prost, în primul rînd datorită faptului că nivelul filmelor prezentate a scăzut şi el mult. De aceea nu trebuie să ne mirăm dacă pe locurile fruntaşe se găseşte o limonadă ieşietică cum este «Sunetul muzicii», un film «Oncle-Tom»-ist (aşa numesc negrii şi oamenii de stînga americani, în amintirea eroului povestirii d-nei Beecher-Stowe, operele paterneliste care eludează adevăratele conflicte ale vieţii şi predică pacea socială) cum este «În arşiţa nopţii», ca să nu mai vorbim de nenorocite pelicule comerciale cum sînt «Mayerling», «Păcatul dragostei», «Sub semnul lui Monte Cristo» etc., etc. Este demn de remarcat totuşi că, în pofida ambianţei generale, multe voturi au fost date pentru «Păsările», «Procesul», «Asul de pică». Cîţiva cititori au profitat de ultima zi în care se puteau trimite răspunsurile pentru a vota cu «Z». În ce priveşte actorii de film, dacă exceptăm primul loc obţinut de Julie Andrews (???), aprecierea calităţii autentice pare precumpănitoare (vezi numărul mare de voturi obţinute de Sidney Poitier, Alain Delon, Catherine Deneuve, Julie Christie, Annie Girardot, Jeanne Moreau, Belmondo, Brigitte Bardot, Audrey Hepburn etc.). Şi încă un fapt semnificativ: filmele stupide, de un grosolan prost-gust, pe care D.D.F. le aduce cu atîta perseverenţă şi care provoacă cozi interminabile, busculade şi spargeri de geamuri, n-au obţinut, practic, nici un vot. Ceea ce înseamnă că mulţi le văd dar nimeni nu le stimează. Nu e rău nici asta.

Un fenomen pozitiv îl constituie consolidarea statutului de vedetă al unor personalităţi actoriceşti româneşti. De ani de zile, printre interpreţii de muzică uşoară locul întîi îl deţine Margareta Pîslaru (la o diferenţă pur şi simplu considerabilă faţă de următorii clasaţi). Aceasta dovedeşte că publicul ştie să facă deosebirea dintre o interpretă de prim-rang, în care se împletesc talentul autentic, profesionalismul exigent, farmecul scenic, respectul pentru spectatori, şi diferite păsări călătoare (încununate sau nu cu coarne de cerb) sau eroi de şuşanele dubioase. Aceasta dovedeşte că publicul ştie să-şi menţină vreme îndelungată afecţiunea şi că nu-şi abandonează idolii de la o zi la alta. Aceeaşi este situaţia în ce-l priveşte pe Florin Piersic (atît în clasamentul actorilor români de film, cît şi în cel al actorilor de teatru), aceeaşi este situaţia şi cu Irina Petrescu şi Carmen Stănescu. Patru vedete care se menţin în admiraţia publicului de-a lungul a cinci ani succesivi, nu e puţin lucru. Mai ales că putem observa cum şi alţi actori încep să se bucure de o cotă înaltă, consolidată an după an.

În ce priveşte clasamentul actorilor de teatru, ca şi în anii precedenţi, desfăşurarea haotică a turneelor împiedică realizarea unei autentice anchete naţionale. Actori de mare calitate nu sînt cunoscuţi suficient (şi deci nu primesc voturi) decît în perimetrul din care-şi recrutează spectatorii teatrul la care oficiază. Avem impresia că singurul vehicul de popularizare a slujitorilor Thaliei rămîne televiziunea.

Introducerea, anul acesta, a unor întrebări privind televiziunea s-a bucurat de mare succes. Victoria detaşată în clasamentul prezentatorilor a Sandei Ţăranu a satisfăcut pe toţi admiratorii ei (care sînt milioane şi printre care ne numărăm). Dintre seriale, învingător a ieşit la mare distanţă «Incoruptibilii». E o expresie a adeziunii telespectatorilor la o modalitate modernă, frustă, gazetărească am spune, de tratare a unor fapte, prea puţin senzaţionale prin ele însîle, dar percutante prin impresia de autenticitate pe care le degajă. «Incoruptibilii» este, realmente, un produs de televiziune, aşa cum nu sînt, de pildă, Rocambole, Noile aventuri ale lui H. Finn, Moara de pe Pad, Bilciul deşertăciunilor etc. (care au obţinut foarte puţine voturi).

În ansamblu, răspunsurile zugrăvesc publicul nostru aşa cum este el (deşi, bineînţeles, o anchetă ca a noastră, la care răspunde cine are chef, nu poate avea rigoarea demonstrativă a unui sondaj organizat ştiinţific). Şi, aşa cum este, e un public bun, generos, stabil şi din ce în ce mai lucid. Totul e să-i oferim fapte de artă care să-i solicite calităţile, care să-l tragă în sus, şi nu produse derizorii aflate la graniţa banalităţii şi prostului-gust. Pentru că, să nu uităm, nu e un public de sfinţi. Şi se mai lasă şi el tentat.

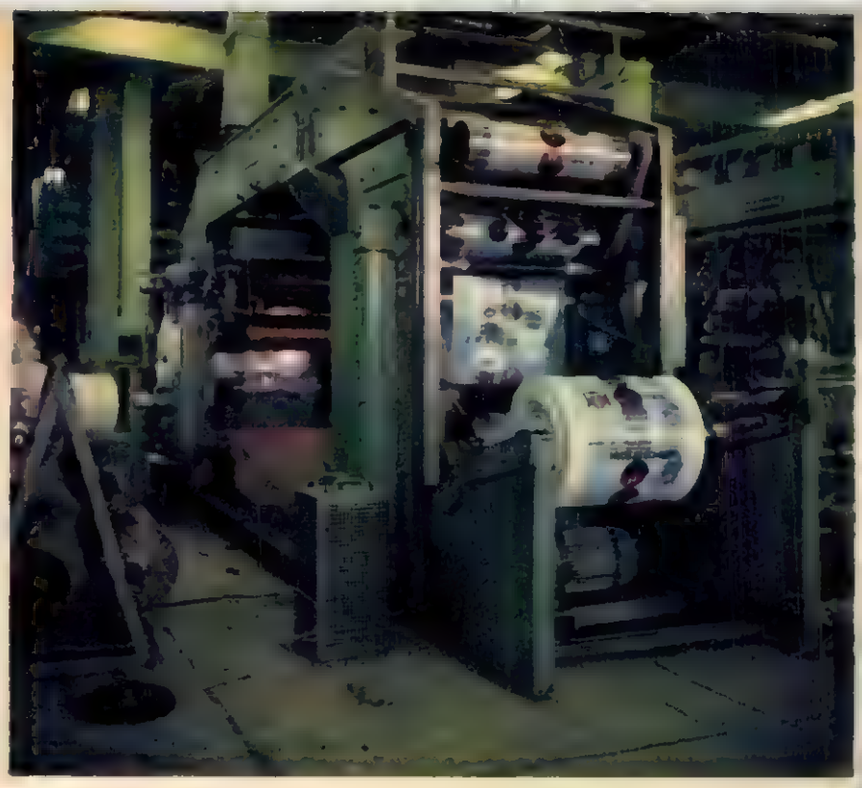

autograf industrial ieşean

Informaţia că a fost lansat un nou produs destinat industriei, uzului casnic şi altui domeniu de activitate, a cărui materie primă o constituie polimerii sintetici, aparţine cotidianului. Trei caracteristici principale — diversitate, calitate, multitudine de utilizări — justifică prestigiul de care se bucură pe plan naţional şi internaţional produsele realizate de una dintre cele mai reprezentative uzine din peisajul industrial al zonei Ţuţora-Iaşi — UZINA DE PRELUCRARE A MASELOR PLASTICE.

Indiferent că sînt solicitate de constructori sau instalatori, de producătorii de mobilă ori de constructorii de maşini, ca şi de marele public, produsele uzinei ieşene, intrate în al optulea an de existenţă, prind din ce în ce mai mult teren, înlocuind treptat materiile prime clasice.

În urma investigaţiilor făcute de institutele internaţionale de sondaj, prezumtiv se afirmă deocamdată, dar totuşi fără replică contra, că peste 30 de ani metalele vor reprezenta doar 19 la sută din necesarul de materiale al omenirii, în timp ce procentajul utilizării produselor sintetice indică cifra de 78 la sută. În acest context ne apare firească denumirea prezentului secol ca fiind cel al maselor plastice. Ar însemna să minimalizăm importanţa acestei materii prime tinzînd să credem că ea are doar rolul de a înlocui materiile prime tradiţionale. Practica a demonstrat că sînt domenii în care prezenţa maselor plastice e indispensabilă. Cifra sortimentelor realizate de U.P.M.P.-Iaşi se ridică la aproape 100. Numai din categoria celor prelucrate din policlorură de vinil fac parte peste zece produse, dintre acestea remarcîndu-se în mod special: ţevile pentru scurgere şi presiune (U, M, G), ale căror diametre sînt între 20 şi 280 mm; placondurile — plăcile ondulate destinate acoperişurilor uşoare; flexotuburile — tuburile uşoare; tuburile Bergman şi Pantzer — folosite în circuite electrice; covoarele şi dalele din pvc; peste 40 presaje de folii plastifiate, în diverse culori; poligrafvinil — folii pvc dublate pe hîrtie, cu diverse presaje şi culori, utilizate în industria poligrafică; plăci presate cu grosimi variind între 2 şi 20 mm; tuburi riflate — utilizate în instalaţiile electrice; diverse profiluri pvc.

În secţia produselor obţinute prin prelucrarea polietilenei semnalăm prezenţa diverselor recipiente pentru ambalarea şi transportul lichidelor, pastelor, uleiurilor, cu un volum între 1 şi 200 litri, precum şi a foliilor suflate, a sacilor, pungilor şi sacoşelor de material plastic

Printre produsele de ultimă oră ale uzinei se numără şi plăcile extruse din ABS, care vor oferi largi posibilităţi de utilizare în industria frigiderelor, ventilaţiei, placarii industriale, diverse confecţii. Rezistenţa foarte ridicată la diverse şocuri şi la temperaturi ridicate, maleabilitatea prelucrării, punctul de înmuiere ridicat, multiple calităţi electroizolante — iată succint sumarul caracteristicilor acestui produs superior cu o notă aparte similare (plăci polistiren, plăci pvc).

— Realizate într-o gamă largă de diametre (de la 11–60 mm) — mă informează directorul uzinei, inginerul Racu Aurel — tuburile riflate din policlorură de vinil înlocuiesc cu succes tuburile electroizolante Bergman şi Pantzer, destinate instalaţiilor electrice. Uşoare, rezistente la solicitările mecanice, aceste tuburi facilitează lucrările de montaj nu numai datorită posibilităţilor pe care le oferim noi la livrare — lungimi mari (12–15 m) — dar şi flexibilităţii şi razelor mici de curbură care permit astfel uşoare schimburi de direcţie, eliminînd în acest fel piesele de îmbinare (teuri, curbe, mufe). Tot ca recentă realizare a uzinei noastre înregistrăm şi confecţionarea din polietilenă, cu densitate mare, a butoaielor de 200 litri necesare transportului diferitelor produse chimice, alimentare şi altele. Din acelaşi nomenclator de produse fac parte şi tuburile din policlorură de vinil necesare transportării carburanţilor.

Adăugînd realizărilor citate cîteva cifre — beneficii peste planul cincinal, care a fost încheiat la 1 iulie 1970, 78 milioane, iar depăşirile înregistrate pînă la finele anului la producţia-marfă şi globală însumează peste 505 milioane — ne putem face o imagine întrucîtva completă asupra a ceea ce reprezintă UZINA DE PRELUCRARE A MASELOR PLASTICE-IAŞI în contextul celorlalte unităţi aparţinînd Centralei industriale de anvelope şi mase plastice-Bucureşti, uzină care, aşa cum remarcam şi la începutul prezentelor rînduri, şi-a cucerit un binemeritat prestigiu şi în Anglia, Albania, Bulgaria, Brazilia, Belgia, Coreea, Cehoslovacia, Ghana, Iugoslavia, Luxemburg, Libia, R.A.U., Turcia, U.R.S.S., Ungaria, prin intermediul produselor al căror autograf poartă semnătura: UZINA DE PRELUCRARE A MASELOR PLASTICE-IAŞI — ROMÂNIA

Emil CIULEI

UMOR

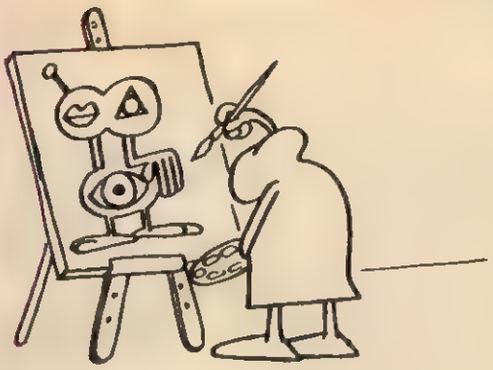

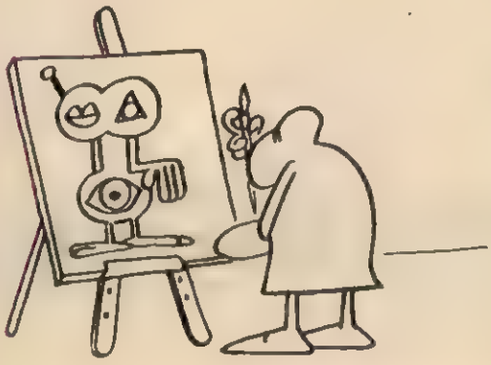

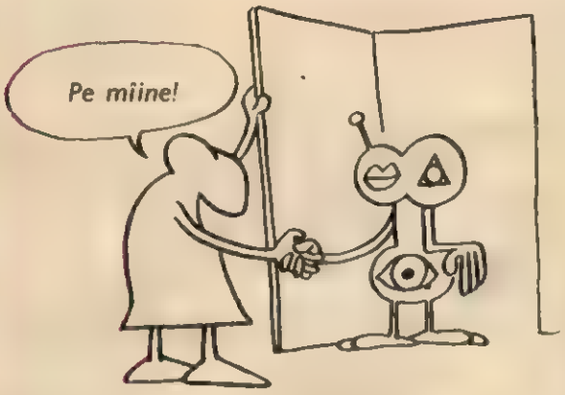

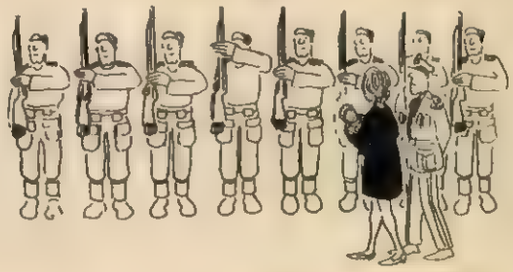

...16.327.379, fantastic!... 16.328.740, nemaipomenit!... 16.328.841... să vezi că nimeni n-o să mă creadă...

V. TIMOC

— N-ai spus să-ți fac plinul?...

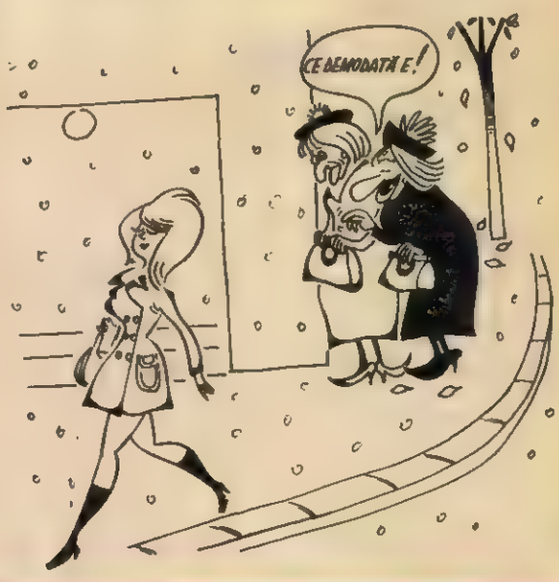

Silviu **BRUCAN**

optimism model 1971

Noul stîrneşte totdeauna optimism, mai ales în rîndurile celor care n-au nici un motiv să se bucure de rînduielile vechi, şi cum în lumea contemporană aceştia formează majoritatea (potrivit unor statistici — două treimi din omenire; potrivit altor statistici — chiar şi mai mult), comentariile şi prognozele privitoare la 1971 sînt dominate de optimism. La aceasta concură şi faptul că reprezentanţii vechiului, cunoscînd puterea tradiţiei de milenii a omului de a privi viitorul cu optimism la răscrucea anilor, se îmbracă şi ei în haină nouă sau — cum se spune acum — în ambalaj nou. Altfel, nu-şi pot vinde marfa.

În aceste condiţii, deşi trăim în secolul ciberneticii şi al energiei atomice, mari ziare şi posturi de radio şi televiziune răscolesc cele mai ascunse unghere ale lumii după ghicitori ai viitorului — chiromanţi vestiţi, profeţi ai Zen-Budismului, indieni cu barbă (la propriu şi figurat), Maharishi, pentru a nu mai vorbi de cei care transformă ghicirea viitorului în ştiinţă, futurologi. Toţi şi-au pregătit pe îndelete prognozele de An nou, ştiind că acum este pentru ei sezonul de vîrf, şi cum cererea priveşte în special politica internaţională, citim în aceste zile în marile ziare şi magazine ilustrate din Occident preziceri că 1971 va aduce sfîrşitul războiului din Vietnam, rezolvarea crizei din Orientul Mijlociu şi o conferinţă a securităţii europene la Helsinki. Sînt şi profeţi pesimişti care prezic tot felul de nenorociri, dar ecoul lor este slab, deoarece oamenii sînt obişnuiţi cu asemenea ştiri tot timpul anului, iar acum vor ceva nou.

Oare prezicerile optimiste enumerate mai sus îşi au geneza doar în starea de spirit caracteristică începutului de an nou? Realiştii în politică găsesc şi ei temeiuri de optimism în comentariile lor, chiar dacă problemele li se par mai complexe iar drumul spre soluţionarea lor mai sinuos şi plin de hopuri.

Ei amintesc, de pildă, că principala promisiune cu care a venit la putere Administraţia Nixon privea încetarea războiului din Vietnam şi înlocuirea politicii de confruntare militară cu una de negocieri. Iar alegerile prezidenţiale bat din nou la uşa Casei Albe şi lupta electorală pentru 1972 se anunţă aprigă acum, cînd partidul democrat pare a-şi fi găsit un lider hotărît să cîştige, în persoana senatorului Edward Muskie. Ultimele sondaje de opinie Gallup, imediat după bombardamentele în R.D. Vietnam, au relevat că popularitatea preşedintelui a atins punctul cel mai scăzut... Faptul că Gallup atribuie fenomenul unor cauze interne — şomajul şi inflaţia — nu schimbă datele problemei, deoarece aceste cauze sînt direct legate de imensele cheltuieli ale războiului.

Şi în Orientul Mijlociu sînt semne că părţile în conflict încep să recunoască necesitatea de a ieşi dintr-un impas care dăunează tuturor. Din păcate, recunoaşterea acestei necesităţi este însoţită de revendicări maximale, iar legea compromisului diplomatic cere concesiuni reciproce. Oricum, se profilează o fază mai serioasă de negocieri în anul care începe.

În Europa cursul spre o conferinţă generală de cooperare şi securitate este acceptat în prezent cvasiunanim ca o realitate ireversibilă. Unii observatori internaţionali apreciază că principalul — şi după părerea lor singurul — hop îl constituie statutul Berlinului occidental. Dar şi aici sînt semne că acest hop ar putea fi depăşit; în orice caz, părţile în cauză se află sub presiunea curentului, dacă nu sub presiunea angajamentelor luate.

Predicţiile optimiste s-au oprit la porţile dezarmării. Iniţiativa României la O.N.U. privind consecinţele sociale şi economice ale cursei înarmărilor a evidenţiat strigătoarea aberaţie a cheltuirii sumei exorbitante de 200 miliarde dolari anual pentru făurirea unor arme de distrugere, în timp ce planeta noastră este zguduită de mişcări sociale pentru hrană, locuinţe, şcoli şi universităţi, care în mare măsură ar putea fi satisfăcute cu această fabuloasă sumă risipită în scopuri distructive. Este oare atît de utopic să sperăm că şi aici lucrurile se vor mişca din punctul mort în care se află?

REVELION

▲

Dintre sutele de imagini ce ne parvin în acest sfîrşit de an, din toate colţurile lumii, prin intermediul marilor agenţii de presă, cîteva ne-au reţinut în mod dureros atenţia, mai ales luminate de neoanele multicolore ale oraşelor împodobite (din care vă oferim, mai sus, două imagini). Să nu uităm însă, nici măcar în seara aceasta, că neoanele lumii coexistă cu tragediile ei. Iată, pro memoriam,

În fotografia din stînga paginii, luminile Parisului, concentrîndu-se parcă într-un focar, în Place du Palais Royal.

În imaginea de jos, faimoasa ceață londoneză nu se poate așterne în aceste nopți peste Regent Street-ul copleșit de bijuterii luminînd à giorno.

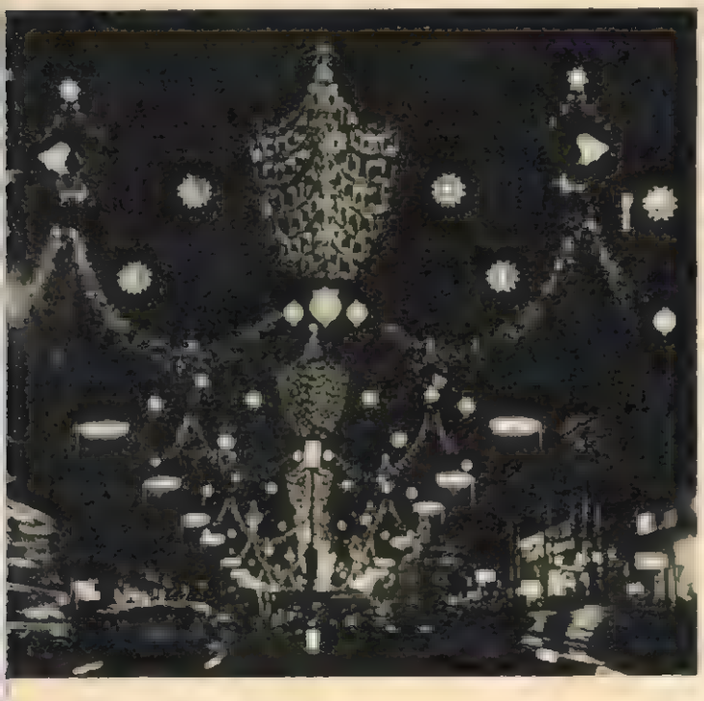

INTERNAȚIONAL

crîmpeie dramatice de viață dintr-o lume ce își zice «liberă» și care geme de inechitate socială, arbitrar politic, convulsii economice.

Comentariul nostru apare de prisos, de vreme ce fotografia însăși, în limbajul ei sugestiv, invită la reflecție... Așa încît, ne rezumăm la sumare texte explicative.

ÎN FAȚA AMBASADEI SPANIOLE DIN BRUXELLES

Întăriri polițienești au trebuit să fie aduse în grabă la ambasada spaniolă din Bruxelles, pentru a-i putea împiedica să pătrundă aici pe numeroșii demonstranți veniți să exprime protestul vehement al opiniei publice belgiene împotriva inscenării judiciare de la Burgos și a abandonării minimului de garanții constituționale spaniole față de libertățile individuale.

DINCOLO DE GRATII... ADEVĂRUL

Tînăra militantă progresistă americană de culoare, Angela Davis (în medalion), care, în pofida unor mărturii de evidentă nevinovăție, continuă să fie urmărită sub falsă acuzație de complicitate la crimă și conspirație, a fost transferată din închisoarea pentru femei din New York, ca urmare a extrădării ei, în statul California, unde ar putea fi condamnată la moarte. În fotografie: la sosirea avionului pe un aeroport californian, polițiștii încearcă să împiedice apropierea fotoreporterilor.

În ciuda valului de proteste stîrnit de această persecuție inumană și arbitrară, tribunalul a respins cererea de punere în libertate provizorie. Angela Davis va fi silită deci să-și petreacă revelionul dincolo de gratii.

SOLIDARITATE CU GREVIȘTII

Una dintre cele mai impresionante manifestări de solidaritate cu greva personalului sanitar, care a avut loc la Roma, este consemnată în imaginea fotografică.

Bolnavii spitalului S. Spirito, ca și cei internați în diferite alte unități, au ieșit cu paturile în stradă și au blocat circulația, în semn de protest împotriva condițiilor necorespunzătoare atît pentru personalul sanitar de serviciu, cît și pentru pacienții internați.

CRONICA DE TREI SECUNDE

BULDOZERUL

Caut să reținpentru bilanțul necesar la sfîrșit de an ce a fost mai important din declarațiile primilor-miniștri, miniștrilor și adjuncților lumii, din gesturile filozofilor, balerinelor și manechinelor, din mișcarea păsărilor, norilor și hîrtiilor, din titlurile cărților, filmelor și viconților, din ideile antrenorilor, antreprenorilor, mareșalilor și pianiștilor; tot ce a fost mai expresiv din conferințele de presă, presiune și tensiune (arterială), din fotografii, radiografii și hemoragii, din seisme, pesimisme și barbarisme; tot ce a fost mai plastic din ce a fost fie elastic, fie rigid sau hibrid; tot ce a fost mai memorabil din ceea ce s-a dovedit valabil, arabil, stimabil, inflamabil sau pur și simplu abil.

Oricum aș întoarce-o, orice aș face, orice aș visa, elabora, calcula sau minca — nu mă părăsește buldozerul lui Terence Round, buldozer de 42 tone, folosit la construcția șoselelor, cu care Terence a plecat — într-un minunat acces de mînie și dor — după Hilda, soția sa, fugită «la mama», cum se întîmplă uneori și-n Anglia cînd soțul și soția schimbă cîteva cuvinte mai grele decît o macara. Terence s-a lansat nebunește spre casa maternă, făcînd praf, pe drum, numeroase felinare, semnalizatoare, borne și stîlpi, două barăci, plus cîteva peluze de iarbă. El voia ca Hilda să se întoarcă acasă la el. Și Hilda — văzîndu-l cum vine spre ea — a fost zguduită de emoție, a deschis larg brațele și cînd el a oprit în pragul casei materne, i-a căzut la piept, îndrăgostită.

Eu zic că astfel, sub specia eternității — cum zic filozofii — anul 1970 n-a trecut zadarnic.

CALUL

..Ceea ce mai trebuie, de asemenea, să reținem cu toții la capătul anului 1970 este că minunatul cal Nijinski, «calul secolului», cîștigătorul derbyului de la Epsom, valorează exact cît tabloul lui Velasquez vîndut în noiembrie la Londra cu 30 000 000 de franci, tablou considerat azi drept cel mai scump din lume. La sfîrșitul lui '70 un cal valorează deci cît o pictură. Nu am pretenția enormă a sculptorului Giacometti care dorea ca oamenii să ajungă a salva din incendiul unui muzeu mai întîi o pisică și după aceea tablourile. Nu mă mai țin puterile intelectuale pentru a mai susține nobila idee a omului ca cel mai prețios capital (avînd printre altele în vedere și cît de complicate sînt căile de exploatare a capitalurilor) dar, pornind de la acest mîndru armăsar, de la această scumpă ființă, pe patru picioare dar tot ființă, mă gîndesc totuși să-mi urez ca:

în 1971 — un cal să însemne un cal, să fie cal și să fie numit cal;
în 1972 — o pisică să însemne o pisică și să fie numită pisică;
în 1973 — albul să fie alb și negrul — negru;
în 1974 — un muzeu să nu însemne mai mult decît un om;
în 1975 — un om să nu fie doar egal cu un alt om, ci să fie chiar un om;
în 1976 — orice are suflet să fie mai prețios decît tot ce nu are;
și în 1977 — ...să mai fim și sănătoși, dacă ajungem să realizăm visurile de mai sus.

Radu COSAȘU

COOP

VIZITAȚI

hanurile și cabanele cooperației de consum, care vă oferă și în sezonul rece condiții agreabile de odihnă și cazare.

varietăți

anul nou la antipozi

Ignorăm dacă și la Tokyo există o lună a cadourilor. Ceea ce știm însă — și o dovedește și fotografia — e că în zilele dinaintea Anului nou 1971 pe străzile unde sînt situate marile magazine takiote a fost nevoie să se întrerupă circulația vehiculelor de toate categoriile.

la mulți ani, your grace!

Yvonne Posso (19 ani), o tînără reprezentantă a unei agenții de turism pentru țările mediteraneene, îmbrăcată așa cum se vede în fotografie (presupunem că patronul agenției a omis să-i spună că la Londra, în decembrie, nu e chiar atît de cald ca pe Mediterana) s-a prezentat la Palatul Buckingham pentru a oferi flori și a face urări de Anul nou.

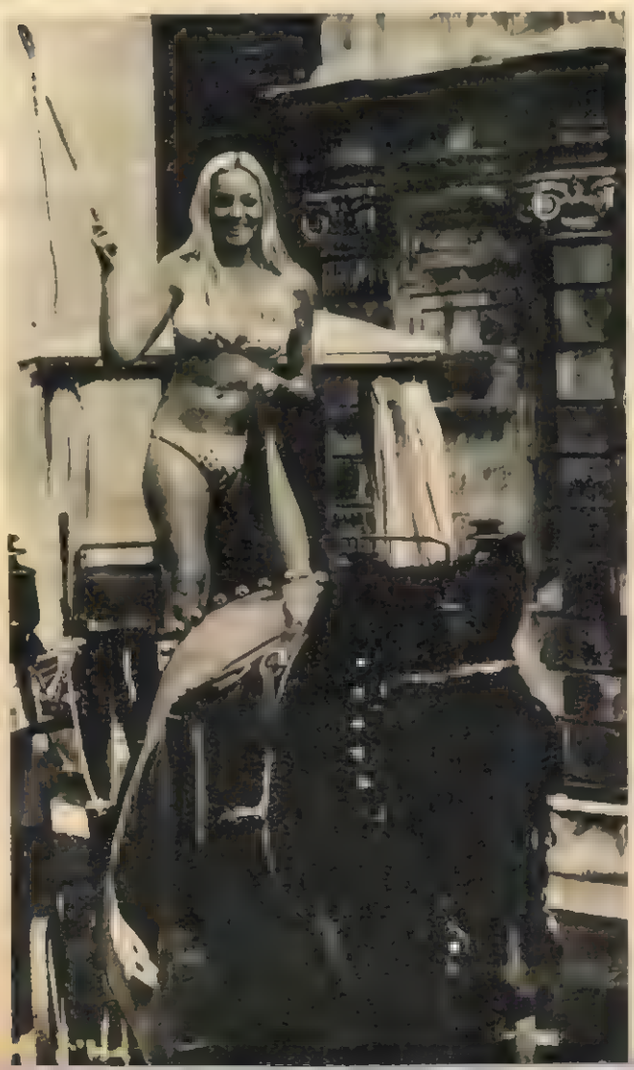

prozit, kogo!

Kogo locuiește la Usti nad Labem, în Cehoslovacia. El preferă însă să treacă cu vederea faptul că domiciliul lui este de fapt o grădină zoologică. Dar să lăsăm asta. Într-o bună zi Kogo a plecat să se plimbe cu un bun prieten pe care, de asemenea, Kogo preferă să nu-l numească — îngrijitorul său de la zoologică. În fine... S-au așezat la o masă în pridvorul unui han din apropiere și prietenul a comandat o halbă blondă cu spumă. Una singură, pentru el (foto 1). Kogo s-a făcut că nu observă nedelicatețea amicului și și-a exprimat dorința să bea și el o bere. Cererea însă i-a fost respinsă într-un fel cu totul jignitor (foto 2). În această situație, lui Kogo nu i-a mai rămas decît să aștepte un moment prielnic. Moment care n-a întîrziat (foto 3).

PRAGOPRESS

PRETUL REVISTEI: 5 LEI

41505

PLACĂRA-ALBUM

F
2
'71
FLACARA
ANUL XX
NR. 814
9 IANUARIE 1971

ÎNCEPUT DE AN, ÎNCEPUT DE CINCINAL

VIITORUL, O CERTITUDINE

La început de an nou, la confluența celor două cincinale și la hotarul a două decenii de activitate, întregul popor român își regăsește întărite marile sale certitudini. Succesele viitorului se prefigurează cu claritate; ele se vor naște pe trunchiul solid al prezentului, prin destoinicia unui popor harnic, a unei națiuni care și-a demonstrat virtuțile, sub îndrumarea unui partid încercat în fruntea căruia se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atît de pregnant crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru partid. Avem îndreptățirea să apreciem că vom dispune de condiții și mai bune pentru a ne face datoria, pentru a avansa spre țelurile pe care ni le-am propus.

Ultimii ani ai istoriei naționale rămîn cu totul remarcabili prin dinamismul și amploarea progresului multilateral, iar dezvoltarea viitoare a României este legată indisolubil de realizările obținute pînă în prezent și în mod deosebit de cele înregistrate în ultimul cincinal, perioadă care a adus o creștere substanțială a potențialului nostru economic, tehnic și științific.

Noua etapă în care intră edificarea țării este caracterizată în principal prin continuarea unui înalt ritm de creștere economică, și printr-o deosebită dezvoltare a laturii calitative a procesului de industrializare. «Pe drept cuvînt se poate spune — a arătat recent secretarul general al partidului nostru — că cincinalul viitor, întocmit pe baza directivelor celui de-al X-lea congres al partidului, va asigura ridicarea la nivel superior a întregii economii naționale, atît ca potențial, dar mai ales din punct de vedere calitativ». Esențial în această privință este nu numai sporirea efortului general, nu numai o judicioasă organizare și planificare a economiei, ci totodată adoptarea unui nou stil de muncă. Aceasta impune ca încă din primele zile ale anului 1971 problemele eficienței economice, îmbunătățirea calității produselor, sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale să solicite întreaga gîndire și toate eforturile colectivelor de muncă. Creșterea în continuare a forțelor de producție în vederea creării unei economii avansate, a unei industrii și agriculturi moderne, dezvoltarea susținută a științei, învățămîntului, creșterea bunăstării materiale a celor ce muncesc, perfecționarea relațiilor de producție, adîncirea democrației socialiste — toate acestea vor apropia România de țările cu cea mai puternică dezvoltare economică. Astfel, industria anului 1975 va produce zilnic 1,4 miliarde lei bunuri materiale, de circa 20 de ori mai mult decît într-o zi din 1938. Aceasta înseamnă că numai în două săptămîni se va obține o producție echivalentă cu întreaga producție industrială a României anului 1938. Sfîrșitul cincinalului va consemna deopotrivă o creștere sensibilă a nivelului de trai. Salariul real va spori în perioada 1971–1975 în medie cu 3,5–3,7%, depășind nivelul anului 1950 de circa 3,3 ori. Realismul politicii partidului nostru, caracterizat pregnant prin concordanța deplină dintre teorie și practică, consonanța intimă între conducerea partidului nostru și masele largi de cetățeni, forța, talentul și inițiativa unei întregi națiuni — toate acestea ne îndreptățesc la optimism. «Mersul înainte al României spre progres și prosperitate — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — este astfel rezultatul nemijlocit al creației conștiente a poporului, deplin suveran în țara sa, stăpîn pe destinele sale, liber să-și făurească viitorul așa cum dorește».

La Uzina de medicamente din București noul început de an se caracterizează printr-o apreciabilă creștere a efortului creator. În fotografie: noua instalație de peroxizi și apă oxigenată.

La întreprinderea de prefabricate «Granitul», una dintre cele mai mari furnizoare de prefabricate din beton din țară, primele zile ale anului 1971 au fost marcate și prin însemnate depășiri ale sarcinilor de producție planificate.

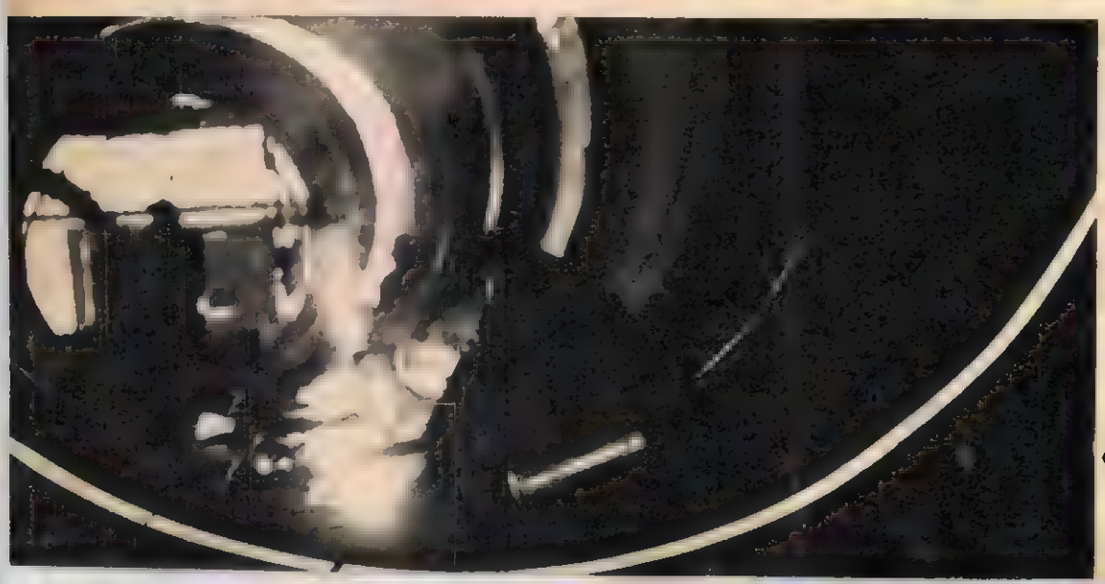

...Și tot de bun-augur s-au dovedit zilele noului an și pentru activitatea colectivului de muncitori, tehnicieni și ingineri ai întreprinderii «Independent

La Rîșnov, fabrică modernă devenită «școlarul-șef» al industriei noastre constructoare de mașini, oaspeților li s-au prezentat noile produse. Aici s-au aplicat an de an procedee noi, originale, de fabricare a burghiilor, s-au asimilat rapid și creator unele produse achiziționate de peste hotare. S-au creat astfel premisele ca în anul 1975 fabrica să livreze 3 150 tone de scule finite.

La Uzina de piese auto-Sibiu, în cadrul unei expoziții, sînt prezentate piesele fabricate aici pentru autovehicule. Vizitînd principalele secții ale întreprinderii, secretarul general al partidului a dat prețioase indicații privind optimizarea procesului de producție și modernizarea condițiilor de muncă.

ÎN PRIMELE ZILE, PRIMELE VIZITE DE LUCRU

Prima zi de lucru a anului 1971 — luni 4 ianuarie — a însemnat pentru colectivele de muncă din unitățile industriale ale municipiului și județului Brașov nu numai debutul în noul an, ci și reluarea unui contact direct cu conducerea partidului și statului nostru. Continuînd o tradiție adînc încetățenită în activitatea conducerii noastre de partid, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a întreprins o vizită de lucru la Uzina «Electroprecizia» din Săcele, la Uzina nr. 2, la uzinele «Hidromecanica» și «Metrom» din municipiul Brașov, la Fabrica de scule din Rîșnov și la Uzina «8 Martie» din Zărnești.

Continuîndu-și vizita de lucru, marți 5 ianuarie, înalții oaspeți au vizitat alte întreprinderi industriale din județele Brașov și Sibiu.

S-a stabilit în felul acesta un nou contact nemijlocit cu oamenii muncii, cu realitățile din economia și viața socială, vizita oferind posibilitatea unor analize lucide, la fața locului a modului în care prind viață sarcinile planului de stat.

Întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid cu lucrătorii din industrie, cu țăranii cooperatori, români și de alte naționalități, a constituit un prilej de largă manifestare entuziastă a strînsei unități dintre partid și popor. Ea a fost totodată un puternic imbold la muncă, la începutul acestui an — primul din mărețul cincinal în care am intrat.

Se dau la tot pasul indicații amănunțite, de mare preț, pentru perspectivele municipiului și județului Brașov.

ŞAPTE ZILE ÎN IMAGINI

COPERTA NOASTRĂ

Cleopatra Melidoneanu, din nou pe... malurile Tamisei: după succesul din «My Fair Lady», o vom revedea în noua operetă românească, «Soarele Londrei».

Fotografie de Eugen IAROVICI

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41-12 Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Petarde, flori,
artificii, cîntece
curcani fripți și bucurie,
dans,
criză de ficat,
toalete epatante,
bilanțuri generoase,
împăcări
și revederi emoționante,
tombolă, măști, șampanie,
și multă,
multă veselie.
Într-un cuvînt:
revelion.
La anu' și la mulți ani!

Foto: Pavel TÂNJALĂ

CÎNTECELE MĂRII

Începînd de luni, pe ecrane, coproducția româno-sovietică «CÎNTECELE MĂRII», scenariul de Francisc Munteanu (care semnează și regia) și Boris Laskin. Imaginea — Aleksandr Selenkov și Iolanda Cen, muzica de Temistocle Popa, decoruri — Giulio Tincu, sunetul — Oscar Coman și Olga Burkova. Vom vedea sau revedea un buchet de cunoscuți și îndrăgiți actori și cîntăreți de muzică ușoară: Dan Spătaru, Natalia Fateeva, Ștefan Bănică, Ion Dichiseanu, Dumitru Chesa, Reka Nagy, Peter Paulhoffer, Emil Hossu, Ștefan Sileanu, Valea Malianova, Marina Lobișeva, Anca Pandrea.

INTELIGENȚA ÎN ACȚIUNE

Am răsturnat clepsidra și firele de nisip au început să se cearnă. O zi, două, zece... Noul an a și intrat în drepturile lui. Dar 1971 reprezintă ceva mai mult decît simpla succesiune a 365 de zile. El deschide un nou cincinal, primă treaptă spre performanțe înalte, de anvergură. De pe această treaptă putem întrezări contururile civilizației românești de mîine, îndrăznețe, a cărei edificare de zi cu zi ne va proiecta în rîndul țărilor cu adevărat avansate, va permite poporului nostru să se bucure din plin de cuceririle civilizației. De pe soclul lui '70, cu experiența, cu forța economiei noastre socialiste, putem privi încrezători spre această perspectivă, avînd conștiința că stă în puterile noastre de a duce la îndeplinire planurile economice cu adevărat măreț ale viitorilor ani. Le vom îndeplini cu luciditate,cu simț de răspundere, apelînd la întreaga noastră energie. Pentru aceasta va trebui să muncim încă și mai bine, mai repede, mai inteligent, va trebui, cu alte cuvinte, să punem și mai plenar în evidență talentul, hărnicia, spiritul de inițiativă. Realismul politicii economice a partidului nostru, caracterul științific al planurilor elaborate sub conducerea sa, planuri ce oglindesc stadiul atins de civilizația socialistă românească, conștiința că acest efort se va materializa într-un spor impresionant de bunuri materiale și spirituale, ce ne va îmbogăți și mai mult viața, iată ce ne determină să fim optimiști și încrezători în forțele noastre. Sînt planuri, sînt perspective însuflețitoare. Ele pleacă de la un prezent tonic, bogat în realizări, ele s-au născut din necontenitul dialog dintre partid și popor. De nenumărate ori secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a venit în mijlocul nostru, interesîndu-se de bunul mers al producției, de cerințele oamenilor muncii, dînd prețioase indicații, analizînd temeinic fiecare situație.

În perspectiva unei asemenea finalități — de creștere necontenită a nivelului de trai și civilizație al nostru, al tuturor — înțelegem planurile economice ale anilor viitori. O noțiune aparent aridă — productivitatea — exprimă sintetic tocmai cerința imperioasă de a munci astfel încît această perspectivă să devină realitate. Cum va spori productivitatea muncii în viitorii ani? Iată întrebarea la care acum, la început de drum, au căutat să răspundă cîteva personalități din domeniul economiei naționale.

anchetă realizată de M. HETCO

Ion Rîmbu

ESTE NECESAR UN ADEVĂRAT SALT CALITATIV

Răspunzînd unor întrebări referitoare la acest subiect, *inginerul Ion RÎMBU, adjunct al ministrului industriei lemnului*, a spus:

— În perioada 1971–1975 se va acorda o atenție mărită valorificării superioare a masei lemnoase, sporirii în condiții de eficiență ridicată a producției de cherestea, celuloză și hîrtie, creării unui volum tot mai mare de sortimente pentru beneficiarii din țară și străinătate. Sintetic, preocupările noastre se vor materializa în faptul că,în următorul cincinal, productivitatea muncii va spori cu 28,4 la sută

— Rep. *Puteți să ne precizați principalele căi de creștere a productivității muncii în cincinalul următor în sectorul dv. de activitate?*

— De la bun început trebuie să arătăm că prelucrarea masei lemnoase a cunoscut un salt cu adevărat spectaculos în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice. Domeniile tradiționale, rudimentare, costisitoare de prelucrare și finisare, au cedat în mod irevocabil locul «imperiului» tehnicii și al tehnologiilor moderne. În acest context se vor depune eforturi pentru extinderea mecanizării lucrărilor grele și cu volum mare de muncă din exploatările forestiere, la fasonat de la 93 la sută la 95 la sută, la scos — apropiat de la 61 la sută la 74 la sută, la încărcat de la 67 la sută la 82 la sută, modernizarea proceselor de producție în unitățile existente, prin introducerea de utilaje cu parametri tehnico-economici superiori, înlocuirea utilajelor cu randament scăzut, utilizarea într-o proporție mai mare a creditelor de mică mecanizare.

În sfera preocupărilor noastre va continua să ocupe un loc de seamă îmbunătățirea proceselor de producție în unitățile existente, prin eliminarea locurilor înguste în fluxul tehnologic, precum și prin găsirea de soluții tehnice care să conducă la economie de forță de muncă, cît și reexaminarea normelor (de muncă) prin adaptarea lor la condițiile reale de lucru. Folosirea rațională a timpului de lucru prin reducerea pierderilor ca urmare a stagnărilor în producție, eliminarea absențelor nemotivate, a învoirilor și a concediilor fără plată, se va reflecta în creșterea indicelui de utilizare a timpului de lucru de la 95 la sută în prezent, la 97–98 la sută.

Se poate spune deci că o mare parte din sporul de producție se va obține în viitorul cincinal pe seama creșterii productivității muncii.

— Rep. *Desigur că rezultatele mai sus-amintite vor influența în mod pozitiv numeroase coordonate ale activității în acest sector important al economiei naționale. Ce puteți relata cititorilor revistei «Flacăra» în această direcție?*

— În perioada următoare, colectivele de muncă din combinatele de exploatare și industrializare a lemnului, fabricile de celuloză și hîrtie și alte unități, s-au angajat să obțină rezultate superioare. Aș arăta de pildă că beneficiul va înregistra în cincinal o creștere de circa 2,5 miliarde lei, iar cheltuielile la 1 000 lei producție-marfă vor scădea cu 4,6 la sută.

De asemenea, vom fi martorii inaugurării unor importante obiective industriale, printre care fabricile de plăci aglomerate din lemn de la Fălticeni, Comănești, Covasna, cele de plăci melaminate de la Bistrița și Caransebeș, Combinatul de hîrtie și celuloză de la Tr. Severin, fabricile de mobilă de la Toplița, Nehoiu, Curtea de Argeș, Botoșani, Miercurea Ciuc, Mediaș și Gheorghieni, precum și alte capacități de producție. Punerea lor în funcțiune va permite o mărire și o diversificare și mai mare a producției de mobilă, în special, oferind cumpărătorilor garnituri mai frumoase, mai practice, mai moderne.

Ion Căpățînă

SUB SEMNUL MAXIMEI EFICIENȚE

Cine nu cunoaște, cine n-a auzit de uzinele «Semănătoarea»? De aici, din uriașa întreprindere de pe malul Dîmboviței, au ieșit de-a lungul anilor mii și mii de combine, autopr ășitoare, secerători, mașini puternice, mașini care au asigurat belșugul ogoarelor. Viitorul cincinal pune în fața colectivului uzinei sarcini deosebit de mari. Și cînd spunem aceasta, ne gîndim la indicația conducerii superioare de partid și de stat, referitoare la realizarea pînă în anul 1975 a mecanizării tuturor lucrărilor agricole.

Directorul uzinei, ing. Ion CĂPĂȚÎNĂ, ne spunea în această ordine de idei:

— Sarcina de a produce mașini agricole puternice, bune, și într-un număr care să satisfacă nevoile agriculturii noastre, ne-a preocupat și ne va preocupa în continuare. Aș vrea să amintesc că sporul de producție în cincinalul care s-a încheiat a fost obținut în special prin creșterea productivității muncii. Vom continua să perseverăm în această direcție. Ne-am propus bunăoară pentru viitorii ani creșteri medii de 26,9% a productivității muncii. Procentul acesta implică o îmbunătățire substanțială a calității activității noastre. Au fost întocmite studii privind reducerea consumurilor specifice, se prevede reproiectarea unor subansamble cu scopul reducerii greutății lor. Cursuri de calificare pentru strungari, electricieni și turnători vor permite o sporire a eficienței muncii acestora. Ca să vă imaginați ce creștere calitativă trebuie să realizăm, amintesc că, fără investiții suplimentare, uzina noastră trebuie să realizeze un spor de producție de peste 100 milioane lei anual! O muncă deci sub semnul inteligenței, hărniciei, al maximei eficiențe. Dorim ca mașinile cu marca «Semănătoarea» să contribuie în cel mai înalt grad la realizarea unor recolte-record, la asigurarea, în final, cu produse agroalimentare din abundență a populației de la orașe și sate.

Iosif Steinbach

DEVIZA NOASTRĂ ESTE: CALITATE ȘI VARIETATE

Zeci de pliante cu sute de modele, un afiș care de acum a luat cu asalt zidurile Capitalei, avînd inserată obsedanta, devoratoarea dilemă: mini? midi? maxi? Sîntem în biroul *directorului general al Combinatului de confecții-București, tovarășul Iosif STEINBACH*. Solicitărilor noastre, domnia-sa, răspundu-se dintr-un dialog animat cu estatul major» al combinatului — director tehnic, inginer șef — ne-a răspuns:

— Consider că mărirea productivității muncii reprezintă cheia obținerii unor produse sporite ca număr, și în același timp de o calitate superioară. Noi ne-am propus

pentru anul 1971 să obținem o creștere a productivității muncii cu 6% și 7,5% la paltoane bărbătești și, respectiv, la costume bărbătești, și cu 8% la fuste femei. Cum vom realiza toate acestea? Prin introducerea în primul rînd a unor noi tehnologii și perfecționarea celor existente. Enumăr printre cele mai importante măsuri de acest gen: introducerea sistemului permanent presuri, mecanizarea unor operații executate pînă acum manual, la costumele bărbătești, înlocuirea operației clasice de coasere printr-un sistem de lipire chimic, mult mai rezistent și care permite cîștigarea de minute prețioase. Să mai adaug preocupările noastre legate de economisirea de materiale. Am calculat că numai prin reducerea consumului de materiale, prin recalcularea unor parametri, vom putea realiza în acest an economii în valoare de circa 50 milioane lei.

— *Sînt preocupări și cifre apreciabile. În ce se vor materializa ele?*

— În circa 4 000 de modele noi de confecții, multe dintre ele introduse în fabricație la sugestiile cumpărătorilor, în fabricarea unor produse noi, cum ar fi scurtele bărbătești și impermeabilele căptușite cu blană sintetică, paltoanele de damă din blană sintetică și relon matlasat, o gamă extrem de variată de țesături și tricoturi cașerate și multe altele.

— *Pe care sperăm că le vom întîlni fără întîrziere în magazine...*

Este angajamentul nostru, la care vă rog să-l adăugați pe cel privind calitatea superioară a tuturor acestor produse.

Dimitrie Grecov

O CONCENTRARE A TUTUROR FORȚELOR

— Proiectele noastre, ale constructorilor de pompe, pentru cincinalul 1971–1975, îndeplinirea lor, va fi posibilă doar prin mărirea considerabilă a productivității muncii, ne spune *ing. Dimitrie GRECOV — directorul Uzinei de pompe–București*. Aceasta înseamnă că va trebui să lucrăm mai bine, decît pînă acum, și spunînd aceasta mă gîndesc la toți factorii care determină un lucru făcut cu adevărat «bine».

Va trebui ca atît activitatea noastră de concepție cît și organizarea fluxului tehnologic să sufere îmbunătățiri radicale. Întărind sectorul de concepție al uzinei, mărindu-i eficacitatea, vom reuși o substanțială reducere a prețului de cost al produselor noastre. Vom introduce tehnologii moderne. Pentru aceasta este absolut necesar ca omul să cunoască la perfecție mașina ce i se încredințează, să-i ceară și s-o silească să dea tot ce poate. Cursurile de calificare, pe care intenționăm să le impulsionăm, ne vor permite, sper, să formăm un larg grup de muncitori bine pregătiți, specializați chiar, cu ajutorul cărora să atacăm fabricația unor serii de pompe noi, moderne. Ne pregătim de asemenea să proiectăm și să construim în uzină mașini-unelte speciale care să înlocuiască treptat unele agregate mai puțin productive. Continua perfecționare a procesului de producție, cu tot ce implică aceasta — organizarea unor fluxuri de uzinare optime, linii de fabricație noi sau îmbunătățite prin autodotare — iată o altă constantă a activității noastre. Doar așa, printr-o concentrare a tuturor forțelor de care dispunem, vom reuși să realizăm în condiții bune planul.

OGLINDĂ A MUNCII

de dr. N.S. Stănescu

Legătura dintre productivitatea muncii și dezvoltarea economiei constituie una din cele mai importante relații menite să asigure creșterea producției și a volumului de bunuri și servicii destinate consumului populației. Căci productivitatea muncii exprimă într-o formă sintetică și foarte elocventă capacitatea pe care au atins-o oamenii — în fiecare moment dat — de a crea o anumită masă de produse sau un anume volum de servicii. Altfel spus, productivitatea arată eficiența cu care este cheltuită o cantitate oarecare de muncă. Statistic, productivitatea muncii se exprimă prin cantitatea de produse obținute într-o unitate de timp. Să spunem, de pildă: muncitorul X reușește să strunjească 6 piese pe oră; tocmai aceasta este productivitatea muncii sale.

Este evident că productivitatea muncii diferă de la om la om, în primul rînd în funcție de îndemînarea sa dobîndită prin calificare (ea poate diferi și din cauza aptitudinilor personale). Dar productivitatea este influențată și de nivelul tehnicii folosite: cantitatea de pămînt dislocat va fi diferită dacă un om muncește cu o lopată sau cu un excavator. Nu mică este importanța pe care o are și sistemul de organizare a procesului de producție.

După cum se vede, productivitatea muncii poate fi sporită prin acțiunea asupra factorilor care o determină. De aceea, *creșterea productivității muncii este una din principalele pîrghii de folosire superioară a capacității de muncă de care dispune societatea la un moment dat*. Efectul direct al sporului de productivitate a muncii se traduce într-o masă crescută de produse.

Una dintre căile esențiale de mărire a producției, luate în considerație prin planurile economice ale statului nostru, este sporirea productivității. Astfel, în noul plan cincinal, 1971–1975, se prevede o creștere medie anuală de 6,7–7,7 la sută a productivității muncii în industrie (pe un salariat). Aceasta înseamnă că în 1975 se apreciază că se va ajunge la un nivel de productivitate cu circa o treime mai ridicat decît în anul 1970. Conform planului pe 1971, parte componentă inseparabilă a cincinalului, 70 la sută din sporul producției industriale din primul an al planului cincinal va fi obținut prin creșterea productivității muncii.

Pleacă de la considerentul că ridicarea calificării joacă un rol esențial în creșterea productivității, începînd din anul 1971 se acordă o atenție deosebită procesului de perfecționare continuă a celor ce muncesc, astfel încît să se asigure pregătirea profesională și economică a cadrelor. Această sarcină este cu atît mai importantă cu cît, după cum se prevede în planul de stat, în cursul anului 1971 numărul de salariați din economia națională va spori cu 180 000 de persoane

Dotarea economiei cu tehnică nouă — al cărui aport este de o importanță covîrșitoare în creșterea productivității muncii — se reflectă în volumul investițiilor, care vor fi cu 13 la sută mai mare decît în 1970.

Atenția se va concentra, de asemenea, în anii noului cincinal, *după cum arăta tovarășul*

(Continuare în pag. 22)

Muncă sub semnul înaltei calități (secție de montaj a Fabricii de mașini unelte-București).

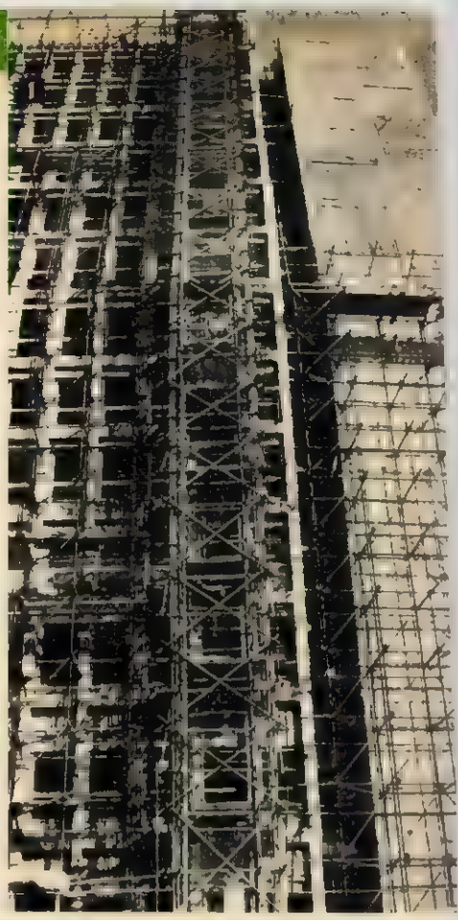

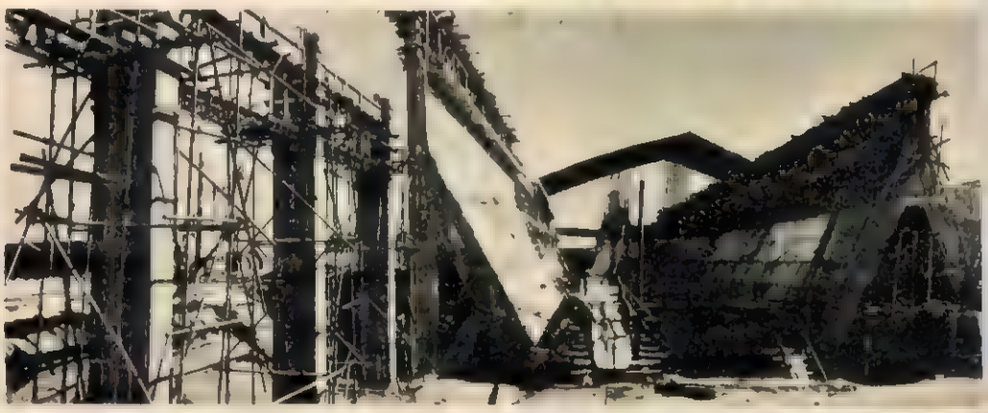

I.C.M.B.

ÎNTREPRINDEREA DE CONSTRUCȚII ȘI MONTAJE-BUCUREȘTI
din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale

a adus un aport însemnat la reușita Tîrgului Internațional București 1970, construind în numai 5 luni opt pavilioane în suprafață desfășurată de circa 20 000 metri pătrați cu instalații sanitare, posturi trafo etc.

Prin adoptarea unor soluții moderne în executarea lucrărilor de construcții s-au obținut o rentabilitate maximă, calitate superioară și scurtarea duratei planificate. Au fost înlocuite cofrajele greoaie și costisitoare și care consumau mari cantități de masă lemnoasă. Elementele de rezistență fiind alcătuite din prefabricate de beton armat cu fețe gata finisate ceea ce elimină, aproape în întregime, procesele umede (tencuieli, scliviseli etc.). În planul anului încheiat întreprinderea a înscris 80 poziții, din care 45 lucrări se execută în București.

Dintre cele mai importante enumerăm, la București, Platforma industrială a chimiei–Dudești, Platforma pentru mașini grele–Berceni, Platforma industrială–Popești Leordeni în care sînt cuprinse fabrica de cauciuc, fabrica de carne și alte obiective.

Lucrări de captare și aducțiune a apei din Dunăre la Călărași, iar la Tr. Măgurele se execută construcțiile pentru Combinatul chimiei, la Slobozia, Combinatul chimic de îngrășăminte, o filatură de bumbac, o fabrică de lactate și numeroase blocuri de locuințe.

1. *Clădirea Ministerului Industriei Chimice în faza de finisare.*
2. *Monumentala realizare adăpostește două ministere.*
3. *Pereți membrană la hala Uzinei de mașini grele–București.*
4. *Depozitul de nisipuri de la fabrica de articole de sticlărie. (S-a turnat parțial tronsonul de capăt.)*
5. *Picior de estacadă pentru conducte tehnologice prefabricat pe șantierele I.C.M.B.*
6. *Înlocuirea cofrajelor fixe cu cofraje glisante a adus economii bănești și scurtarea timpului de execuție la bateriile de silozuri pentru nisipuri la Fabrica de articole de sticlărie–București.*
7. *Turnurile de răcire etapa IV la Combinatul de îngrășăminte Tr. Măgurele.*
8. *Și vedere dinspre șosea a fabricii de acid azotic în care se văd secția de uree, castelul de apă și pavilionul administrativ.*
9. *Gospodăria de apă industrială pentru Combinatul de îngrășăminte Tr. Măgurele. (Se pot vedea cele 6 decantoare circulare și stația de tratare în prim plan.)*

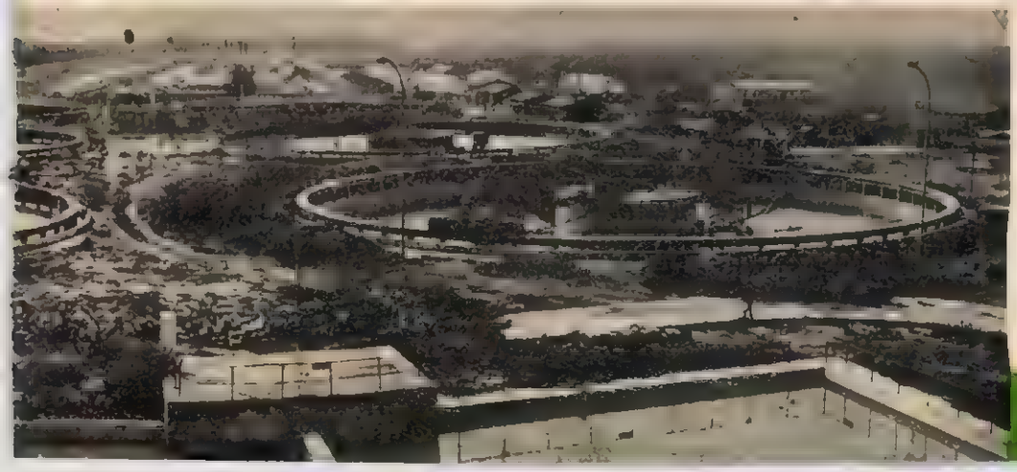

O eroare nefastă, o redresare spectaculoasă și o călătorie cu «mașina timpului»...

BĂTĂLIE ÎNTRE GIGANȚI

de Lionel NIȚESCU

— Domnilor membri ai consiliului de administrație, am sarcina neplăcută de a vă aduce la cunoștință că la firma noastră s-a produs o catastrofă. În întreaga ei istorie nu s-a întîmplat ceva asemănător.

— Catastrofă? A avut loc cumva o explozie, domnule președinte?

— Exact: a sărit ceva în aer.

— Dumnezeule! Și noi care n-am auzit, n-am știut nimic... Dar oricum, sîntem asigurați, vom fi despăgubiți.

— Nu. Contractul de asigurare nu prevede nimic în această chestiune: a sărit în aer direcția aprovizionării.

— ?!

— Dintr-o eroare inexplicabilă, această direcție a comandat 5 000 tone de materie primă în loc de 500. Marfa ne-a și fost livrată și n-o mai putem returna. E prea tîrziu.

— Bine, dar asta înseamnă că...

— Înseamnă că toate fondurile noastre disponibile sînt imobilizate...

— Gîndiți-vă ce fantastice cheltuieli de depozitare vom avea!

— Dacă am apela la împrumuturi pe termen scurt?

— Strașnică soluție: cu o dobîndă de 16%!

— Poate totuși am putea tenta un împrumut pe termen lung...

— Zadarnic. Am încercat eu, fără a vă mai consulta. Ne-au refuzat: nu sîntem solvabili. De altfel vă înștiințez că banii lichizi din casă nu ating nici un miar.

— Păi, în cazul acesta, însăși firma noastră e... lichidă. Ne-am dus pe copcă.

— Domnilor, să nu ne lăsăm pradă descurajării. Situația este sumbră, dar nu disperată. Dispunem totuși, în prezent, de un stoc de produse de bună calitate, gata fabricate, pe care le vom scurge pe piață. Este drept că nu avem cu ce plăti reclama cuvenită, dar să sperăm că renumele firmei va fi suficient pentru a atrage pe cumpărători. Apoi vom încerca să ne redresăm.

— Vom porni din nou de la zero. E singura soluție. Aș mai sugera, domnilor...

LA ETAJUL 78

Într-o altă încăpere a «buildingului», la etajul 78, în spatele ușilor capitonate, avea loc ședința consiliului de administrație al unei firme rivale. Reuniunea se desfășura la o temperatură mai scăzută. Chiar prea scăzută.

— Da, domnilor, este adevărat că am obținut profituri stabile, dar îmi permit să remarc că strategia noastră este prea «cuminte». Noi înaintăm mai mult în virtutea inerției. Aș putea spune că înaintăm... pe loc.

— Este un miez de adevăr în ceea ce spune onorabilul nostru coleg. Noi, domnule președinte, nu ne orientăm hotărît spre mărirea capacităților de producție, spre expansiune.

— Nu am încredere în actuala conjunctură a pieței. Prefer aventurii, beneficii modeste, dar sigure.

— Dacă am investi mai mult în calitate și dacă, în același timp, am lărgi producția, am putea vinde cu un preț scăzut o marfă de utilitate superioară. Vă dați seama ce perspective. Am putea...

— Himere, domnul meu. Iată statisticile, curba vînzărilor. Veți constata...

La etajul de dedesubt, membrii consiliului de administrație al celei de-a treia firme își depănau propriile lor necazuri și speranțe.

— Făcînd bilanțul primelor 21 de luni care s-au scurs de la lansarea produsului nostru, trebuie să recunoaștem ca, deși am reușit să ne menținem pe linia de plutire, nu am dat dovadă de flexibilitate suficientă, nu am știut să ne adaptăm mai bine cerințelor consumatorilor, să fim mai subtili, să dăm dovadă de mai multă imaginație.

— De acord. Deși au trecut aproape doi ani de la prima ședință a consiliului de administrație, pot spune că jocul de-abia acum începe. Cei doi ani care s-au scurs au fost mai mult o perioadă de acomodare.

— Dar acomodarea a durat destul. Eu propun, pentru perioada care urmează, o investiție care cred că se va dovedi rentabilă: să apelăm la cei mai buni consultanți științifici, cerîndu-le să ne facă o expertiză exhaustivă a calității produselor firmelor concurente.

— Excelentă idee. Pînă acum, am procedat mai mult empiric. Prima garanție a succesului este să știi exact ce vînd concurenții, cum se compară calitativ produsele lor cu ale tale.

— Și apoi mai am unele idei cu privire la reclamă. Ascultați...

CONCILIABULELE CONTINUĂ TÎRZIU ÎN NOAPTE

În ședința consiliului de administrație al celei de-a patra firme — printr-o stranie coincidență toate reuniunile aveau loc în aceeași zi și în același zgîrie-nori — domnea o atmosferă mai sărbătorească.

— Am plăcuta sarcină să vă informez, domnilor, că din datele bilanțurilor anuale, publicate conform legii, reiese că i-am întrecut pe toți concurenții. Mai popular spus, «i-am dărîmat», «i-am topit». Și totuși nu vă ascund că am trecut prin momente grele: la un moment dat nimeni n-a mai vrut să ne acorde credite. Depășisem plafonul... Dar ținînd seama de condițiile schimbătoare pe diferite piețe și adoptînd o strategie elastică a prețurilor, am reușit să progresăm continuu.

— Îmi permit să remarc însă, domnule președinte, că la capitolul «calitate» n-am prea strălucit.

— Recunosc, calitatea n-a sălțat în acești doi ani de cînd am lansat produsul nostru.

— Or, gîndiți-va, domnilor. În raport cu celelalte firme, noi avem situația financiară cea mai solidă. Dacă am investi masiv pentru a produce mărfuri de calitate net superioară, am deveni imbatabili.

— Ce propuneți?

— Să folosim cu îndrăzneală toate atuurile. Ascultați...

...Și conciliabulele la diferite etaje au continuat la nesfîrșit, fiecare grup ignorînd, firește, ceea ce punea la cale concurența, dar dispunînd de o serie de date obiective — în primul rînd, situația propriilor profituri sau pierderi, apoi aprecieri asupra situației economice generale, asupra gradului de saturație a piețelor etc. — care-i permiteau să se orienteze și să-și elaboreze strategia adecvată. Dar în condițiile date, foarte mult depindea de inițiativa grupului, respectiv de modul în care el manevra cele trei pîrghii principale — producție, desfacere, politică financiară — într-un cuvînt, conta în primul rînd *capacitatea de a conduce*.

În fond, care erau datele problemei?

CINCI PIEȚE PENTRU PATRU MARI

Patru mari întreprinderi erau concurente între ele. Ele fabricau și desfăceau unul și același bun tehnic de consum, utilizat în gospodărie. Prin cercetări științifice fiecare întreprindere putea îmbunătăți calitatea produsului său. Diferențe foarte mici de calitate și de preț influențau destul de puțin hotărîrea de a cumpăra a clientului.

Zona de desfacere era formată din cinci piețe independente, una din acestea fiind un centru aglomerat în care, pe o suprafață relativ mică, se găsea un mare număr de locuințe. Celelalte patru piețe erau mai puțin dens populate, iar toate aveau absolut aceeași structură și fiecare era în același timp și sediul uneia din cele patru întreprinderi.

Pentru desfacerea produselor pe piețele «autohtone» respective, întreprinderile aveau cheltuieli de transport mai reduse decît pe celelalte piețe, amplasate la o distanță mai mare.

Fiecare întreprindere poseda pe fiecare din cele cinci piețe cîte o organizație de desfacere proprie și putea impulsiona vînzările prin mărirea eficienței acestei organizații, prin calitatea produselor sale, printr-o reclamă bine dirijată și prin politica sa de prețuri. Comportamentul consumatorilor — adică «cererea» — depindea, în afară de aceasta, și de gradul de saturație al pieței și, firește, de situația economică generală.

După cum se vede — o situație extrem de complexă. În elaborarea strategiei de producție și vînzare pentru fiecare etapă de trei luni — interval în care se reunea consiliul de directori ai firmei respective — trebuia să se țină seama de sute de date, de sute de parametri a căror dinamică trebuia să fie bine stăpînită. Altfel... se profila dezastrul.

UN CÎMP DE BĂTĂLIE DESTUL DE NEOBIȘNUIT

Ar mai rămîne acum de dat cîteva amănunte. Nu despre ce anume produs era vorba, căci în esență strategia unei întreprinderi nu depinde de faptul dacă marfa respectivă este un frigider, o mașină de spălat sau un aparat de radio, să spunem. N-am spus însă cine sînt, unde și cînd s-au înfruntat cei patru giganți și care a fost rezultatul încleștării.

Bătălia a avut loc în memoria de ferită și în circuitele integrate ale unui calculator IBM 360–Gamma. Locul: București, Centrul pentru perfecționarea pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi, CEPECA. Timpul: patru zile, la jumătatea lunii noiembrie 1970. Cei patru «rechini ai marii finanțe» au fost: Vasile Boronea, director mecanoenergetic al Centralei industriale de gaz metan, Mediaș, Gheorghe Neculau, directorul general al Combinatului de celuloză și hîrtie din Brăila, Aurel Teodoru, directorul tehnic al Grupului industrial-Borzești, C. Petrescu, directorul tehnic al I.T.B. — cu toții aflați la un curs de perfecționare P_1, adică pentru cadrele de conducere de pe «prima treaptă»: nivel de centrală industrială și de mari uzine și combinate. (Precizăm că înșiruirea numelor nu corespunde neapărat ordinii în care a fost înfățișată, la începutul articolului, situația schimbătoare a celor «patru mari».) Discuțiile din grupurile din care făceau ei parte le-am reprodus în mod destul de fidel, făcînd abstracție de «coloratura» limbajului, care ne-a fost necesară pentru a nu dezvălui prematur secretul. Discuțiile s-au desfășurat concomitent în cîteva săli de clasă de la CEPECA, unde a avut loc o premieră sui-generis: cel dintîi «joc de întreprindere» pe calculator electronic, jucat în țara noastră.

(Continuare în pag. 12)

de Petru ISPAS

PROCESIUNEA

...O trăsură în care stăteau popa Nateș și dascălul Tache, în fața ei două coroane și un băiat sprijinind pe un umăr o cruce de brad de care atîrna un ștergar alb; după trăsură două perechi de cai albi, mascați, care trăgeau în pas domol un dric alb în spatele dricului, un bărbat singur, cu pălăria în mînă, păsea tăcut, cu capul în pămînt. Costumul negru făcea și mai evident părul omului albit acum complet. La cîțiva pași în urma lui un pachet de oameni, bărbați și femei, aproape toți muncitori la Franco-Română sau în port, la care se adăugau mereu alții și alții. Urma apoi fanfara lui Agop și în sfîrșit copiii, fascinați de strălucirea alămurilor.

Erau neființă de cuminți. O neliniște generală, o încordare care trecea de la băiatul cu crucea prin trăsura popii și ajungea pînă la ultimul instrumentist puseseră stăpînire și pe ei.

Au mai văzut mulți morți, se ținuseră după multe dricuri numai de dragul lui Agop și al alămurilor lui. Erau pe rînd cînd Agop, dirijorul, cînd contrabasistul, trompetistul sau toboșarul... Dar acum parcă se întîmpla ceva sau urma să se întîmple ceva pentru că teama strecurată în ei devenea din ce în ce mai puternică și îi paraliza. Mergeau în urma fanfarei și priveau speriați în jur fără să știe de ce.

La fiecare răscruce de drum cortegiul se oprea, popa Nates cobora iute din trăsură, privind și el speriat în jur, își făcea grăbit datoria și apoi urcîndu-se la locul lui îi înghiontea pe Gică birjarul să-i dea drumul.

De obicei, în asemenea împrejurări, în spatele dricului era un murmur continuu de voci care-i pomeneau pe răposatul căutînd fiecare să arunce în balanța judecății tot ce știa bun și frumos despre el.

Acum toți tăceau. Parcă tot ce se putea spune despre copilul acesta, care nu împlinise nici 17 ani, fusese spus.

Fața omului din spatele dricului era ca de piatră. La fel și a celorlalți care veneau după el. Era altceva și copiii nu înțelegeau. Nu se auzeau strigăte, nu se auzeau bocete. Nu se tînguia nimeni. Și asta le dădea un sentiment de teamă pentru că era neființă. Era în mulțimea adunată după dric o încordare atît de mare care transmisă copiilor se transforma la aceștia în teamă, într-o frică inexplicabilă lor, terminîndu-se la unii cu un plînș nervos.

Și dricul s-a oprit din nou și popa Nateș iarăși și-a făcut datoria în fugă buibucîndu-și speriat ochii în jur.

Încordarea creștea parcă cu fiecare pas. Popa înconjură dricul și se opri în fața omului cu capul încărunțit:

— Mai oprim, Pandele, sau mergem drept pînă la cimitir?

Omul ridică anevoie capul. Pe partea dreaptă a obrazului o pată roșie-vinătă parcă se zbătea. Se uită la popă apoi întoarse capul și se uită la oamenii din urmă și după aceea iar la popă:

— După datină, părinte.

Și cortegiul porni. Sus, pe dric, ciocîii holbau și ei ochii speriați în jur strîngînd fără să știe de ce hățurile. Cai scuturau capul nervos. Și deodată parcă totul încremeni. Prima s-a oprit trăsura popii, apoi dricul cu ciocîii gata să sară de pe capră și să o ia la goană. Alămurile lui Agop au tăcut una după alta într-un final îngrozitor. În fundul trăsurii popa se făcuse mic. Băiatul sprijinise crucea în pămînt și se ascunsese după ea ca după un scut. În fața lui, în mijlocul drumului — șase cămăși verzi.

Încordarea oamenilor se transformase în furie. Mulțimea se împărți în două, ocoli dricul și se îndreptă amenințătoare spre cei șase care rîdeau prostește, hidos. Pandele ieși înainte, făcu un gest oamenilor să rămînă pe loc, trecu pe lîngă trăsura popii, pe lîngă băiatul ascuns după cruce și se opri în fața unui flăcău înalt, frumos, cu ochi albaștri și limpezi ca cerul.

— De ce măi, tată, ce ți-a făcut copilul meu? De ce a trebuit să faci asta?

Și hohotul de rîs conteni o clipă și în privirea limpede a băiatului se aprinseră sclipiri de răutate.

— Mare pagubă. Un pui de comunist mai puțin. O să vină la toți rîndul.

Omul îl privea, mîngîindu-i parcă fața, obrajii fragezi, ochii...

— De ce măi, tată, de ce a trebuit să faci asta?

Și în vocea lui era durere, o imensă și omenească durere. Și oamenii au început să murmure revoltați pentru că ei nu-i înțelegeau pe Pandele. Cu toate că toți știau întîmplarea mai veche. Cu ani în urmă, cînd flăcăul cu diagonala de acum era de-o șchioapă, a luat foc casa plăpumarului. Acesta a fugit speriat, lăsînd înăuntru nevasta și copilul. Pandele a intrat prin flăcări și i-a scos. Atunci și-a ars fața de i-a rămas pata aceea vînătă-roșcată pe obraz pentru tot restul zilelor.

Drept răspuns băiatul a ridicat mîna să lovească dar a rămas cu ea spînzurată în aer ca într-un salut străniu, pironit de privirile lui Pandele. Și aceleași priviri i-au împins pe ei și pe ceilalți, asociați într-o crimă, pînă în rigolă și mortul a trecut mai departe iar oamenii nu s-au putut abține să nu-i scuipe.

Popa îl înghiontoli pe Gică birjarul să mîne mai repede, ciocîii îndemnară caii, grăbiți să termine o dată. Numai Pandele și cei care urmau după el și fanfara lui Agop, pentru că nu avea încotro, continuau să meargă în același pas negrăbit, distanța dintre ei și dric mărindu-se mereu, pînă cînd nu a mai rămas decît o coloană de oameni în frunte cu un bărbat cărunt, îmbrăcat într-un costum negru care pășea rar, cu capul puțin dat pe spate, urmat de o mulțime de oameni, descoperiți și ei, tăcuți și ei, și de instrumentiștii lui Agop cu alămurile țîrîndu-le pentru că nu mai știau dacă trebuie sau nu să cînte ca după mort.

BĂTĂLIE ÎNTRE GIGANȚI

(Urmare din pag. 10)

UN JOC SERIOS

Despre ce e vorba în esență? Iată ce ne-a declarat ing *Ion Niculescu*, directorul CEPECA:

— «Joc de întreprindere» este de fapt o denumire mai larg cunoscută și destul de sugestivă a unei metode foarte ingenioase și moderne de perfecționare a cadrelor de conducere din întreprinderi, centrale industriale sau alte organizații economice. Ideea de la care s-a pornit este aceea că pentru fixarea cunoștințelor de conducere a producției, aprovizionării, vînzării etc. este absolut necesară o aplicare *concretă* a metodelor teoretice însușite. Dar întrucît nu se pot construi întreprinderi «experimentale» cu care să facă exerciții participanții la cursuri, s-a recurs la *simularea* sistemelor economice prin modele matematice complexe. Astfel de simulări (bazate pe analize statistice vaste care conduc la stabilirea corelațiilor între parametrii caracteristici ai fenomenelor economice), dacă folosesc posibilitățile de interpretare și memorizare ale unui calculator electronic, permit o remarcabilă «apropiere» de condițiile în care-și desfășoară activitatea decizională colectivele de conducere ale organizațiilor economice.

— După cum am văzut, cursanții-concurenți s-au împărțit în patru grupe...

— Da, și în fiecare grupă ei au jucat rolul conducătorilor unor compartimente importante dintr-o mare întreprindere: producție, aprovizionare, desfacere, financiar... Firește, poziția în grup nu reflecta poziția reală a cursantului în întreprinderea de unde provenea.

— Și cum demarează un asemenea joc?

— Grupurilor li se comunică o «situație de pornire» a întreprinderilor imaginare pe care le conduc și — după un instructaj foarte temeinic — li se spune: descurcați-vă! Cursanții au astfel obligația să ia decizii cu privire la existența și dezvoltarea unităților economice respective. Hotărîrile se traduc prin cifre ce se înscriu în formulare speciale care sînt prelucrate de calculator, iar rezultatele măsurilor pe care le ia fiecare grup, pe linia investițiilor în producție, pe linie financiară, cheltuieli pentru reclamă, pentru cercetare și dezvoltare etc. apar extrem de rapid. *Într-o singură zi pot fi «simulate» 2–3 perioade de cîte trei luni.* Astfel, în cîteva zile se parcurge un interval de 4–5 ani și chiar mai mult.

— Nu se poate ajunge la o «saturare» (firește, imaginară) a piețelor și deci la o terminare prematură a jocului?

— Jocul s-ar termina în mod forțat atunci cînd toate piețele ar fi complet — sau mai bine-zis aproape complet — saturate. La acest rezultat însă nu se ajunge. Întrucît, conform programului introdus în calculator, produsul are o durată de viață medie de 20 de perioade de joc, se întîmplă (bineînțeles, tot în calculator...) ca acei gospodari care l-au cumpărat deja o dată să devină din nou solicitanți prezumtivi. Afară de aceasta, numărul gospodăriilor existente este un parametru care poate fi modificat de coordonatorul jocului. O creștere a acestui număr — sinonimă cu o scădere a gradului de saturație a pieței — este deci oricînd posibilă.

— Care este avantajul acestui gen de joc?

— El pune pe participanți în situații complicate — fie date la pornire, fie în care ajung ei înșiși datorită evoluției întreprinderilor, determinată de hotărîrile luate în fiecare perioadă, fie datorită unor erori în conducere sau pur și simplu unei lipse de atenție, care poate duce la situații delicate...

— Așa cum s-a și întîmplat, de altfel!

— Întocmai. Ei se pot trezi cu stocuri prea mari, deci cu fonduri blocate, și vă asigur că într-o asemenea situație calculatorul este inflexibil: nu acordă nici un sfanț credit! De asemenea, se pot vedea excluși de pe anumite piețe etc. Pentru a ieși la liman ei trebuie să stăpînească tehnicile cele mai moderne, de pildă, cele de marketing. Așadar, jocul oferă posibilitatea de a verifica într-un timp foarte scurt o multitudine de cunoștințe tehnice și de aptitudini psihologice de conducător. Firește, aceasta este numai *una* din modalități și ea nu trebuie supraapreciată, dar o considerăm o metodă interesantă și utilă pentru «testarea» cadrelor de conducere — a încheiat tov. director Niculescu.

CE AR SPUNE DL. WELLS?

Am mai cerut unele date suplimentare conducătorilor jocului, ing. *Ion Tomescu*, șeful catedrei de conducere generală din CEPECA, și ing. *Miron Popescu*.

— Jocul la a cărui desfășurare am asistat a fost elaborat de firma I.B.M. Întrucît se «acordă» el cu condițiile de la noi, dintr-o țară socialistă? — l-am întrebat pe ing. Tomescu.

— Jocul a fost pus la punct de șase specialiști de la I.B.M. după o muncă asiduă de peste un an de zile. Utilitatea lui pentru noi este evidentă. În primul rînd, după cum se știe, România este vital interesată să pătrundă cu produsele sale pe piața mondială, și pe o bună parte a acestei piețe domnesc legile concurenței. Nu este un secret pentru nimeni că vînzarea pe o piață capitalistă nu reprezintă un «meci amical», un joc sportiv între două echipe. Ea presupune competitivitate, maximum de eficiență.

— Eficiența trebuie în general să caracterizeze activitatea economică și înăuntrul unei țări socialiste ca a noastră...

— Perfect adevărat. Și cu aceasta atingem al doilea aspect al jocului. În fond, așa cum a fost conceput, el vizează la «modelarea» unei activități de conducere în spiritul unui maximum de eficiență economică. «Cîștigă» acei care gospodăresc mai bine mijloacele lor financiare, care administrează în mod chibzuit stocurile, care pun pe picioare o rețea de desfacere cît mai adecvată scopului urmărit, care nu se lansează în investiții fără a pregăti temeinic terenul în prealabil etc., etc. Sînt scopuri pe care le urmărește și un conducător de întreprindere socialistă. Unul din elementele care deosebesc în mod fundamental economia capitalistă de cea socialistă este problema utilizării *ulterioare* care se dă profitului — beneficiului, cum îi spunem noi. Dar aceasta este o problemă politică și socială, care nu are nimic de-a face nici cu jocurile de întreprindere, nici cu mașina electronică. De altfel, jocul la care ați asistat nu a fost decît un început. Noi intenționăm ca pe viitor să elaborăm un joc propriu, care va fi deci perfect adaptat condițiilor noastre.

— Calculatorul — remarcă ing. *Miron Popescu* — permite o modelare matematică a celor mai fine «nuanțe». Pe de altă parte, condensarea timpului realizată prin succesiunea deciziilor trimestriale la intervale de numai două ore și prin prelucrarea acestora pe calculator în mai puțin de două minute (materializare a unei «mașini a timpului» demne de un Wells) permite directorilor-participanți la joc să urmărească foarte ușor legătura de la cauză la efect între decizii, rezultatele generale ale unităților și să desprindă astfel necesitatea unei politici economice coerente.

FLUIERUL ARBITRULUI

Orice joc își are un arbitru. Și jocul de întreprindere la care am asistat a avut arbitrul său: ing. *Alexander Koran*, inginer de sisteme de la Oficiul regional I.B.M. pentru Europa centrală și răsăriteană. I-am solicitat opinia asupra desfășurării jocului.

— Părerea mea este că participanții au pătruns subtilitățile tehnicii de joc și s-au descurcat foarte bine. Merită remarcat, în paranteză, că grupul care a comis eroarea tehnică de a comanda de zece ori mai multă materie primă decît avea nevoie, cu rezultatele «dureroase» cunoscute, a reușit, pe parcursul mai multor etape, o redresare spectaculoasă... Eu am observat de la bun început greșeala — acel zero fatal în plus! — pe foaia trimisă calculatorului, dar n-am făcut nimic ca s-o îndrept. Aceasta nu intră în atribuțiile arbitrului... Au îndreptat-o înșiși «făptașii», grație ingeniozității lor!

— Cît de răspîndite sînt astfel de jocuri?

— În întreaga lume nu există decît circa 400 de modele de acest gen. Ele se introduc abia acum pe o scară mai largă. Scopul este mai cuprinzător decît apare la prima vedere: ele nu au un aspect pur economic, ci constituie un auxiliar pentru acea componentă fundamentală a conducerii care se cheamă «decision making» — știința luării deciziilor. Firește, un joc ca acela pe care l-am arbitrat aici, la CEPECA, nu va putea niciodată oglindi în întregime situația reală. Pe nici o cartelă perforată nu veți putea înregistra un element imponderabil atît de însemnat ca satisfacția psihologică a muncitorilor de a face o anumită muncă. Sau, să spunem, tendința de parvenire a unor anumiți membri ai personalului, intrigile, manevrele de tot soiul... Să nu ne ascundem: ele survin în viața reală și adesea se repercutează asupra bunului mers al întreprinderii. Calculatorul rămîne neputincios în fața unor asemenea situații, care nu pot fi puse în ecuații. Sau o altă problemă: cum se poate oare simula pe calculator dificultatea de a găsi cadre tehnice calificate? Am dat numai cîteva exemple, dar ele ar putea fi multiplicate.

Aceasta nu diminuează cu nimic eficiența jocurilor de întreprindere, ci numai le evidențiază limitele inerente. Dacă sîntem conștienți de aceste limite, utilitatea acestei tehnici pentru formarea unor buni conducători de întreprindere va reieși cu atît mai pregnant — a subliniat în încheiere inginerul de sisteme care, pentru cîteva zile, a părăsit circuitele integrate pentru a se transforma în «arbitru».

Astfel s-a încheiat primul joc de întreprindere din țara noastră. Un joc serios, cu numeroase implicații, și cu o singură morală: cu conducerea întreprinderilor nu e de joacă.

varietăți

ZĂU CĂ NU-I MINCIUNĂ. Puteți să spuneți pînă mîine că pescarii sînt lăudăroși și mincinoși. Există și excepții — ne asigură micuțul Yarut, fecior de pescar de pe malul Amurului. Iată, ca dovadă, recolta de pește dintr-o singură zi a iscusitului năvodor siberian.

RUGINA, ELEMENT DECORATIV. Despre arhitectul elvețian Justus Dahinden și îndrăznelile sale se vorbește mult. Ultima lui realizare șochează atît prin formă, cît și prin culoare: o construcție în formă piramidală la a cărei fațadă s-au folosit plăci mari dintr-un oțel special supus oxidării. Dar oxizii depuși pe plăci nu numai că nu atacă structura metalului, ci și formează un strat stabil și protector împotriva altor factori nocivi. Cît privește culoarea ruginie a plăcilor oxidate este de un mare și neașteptat efect estetic.

FACEM PARIU? Am putea să susținem prinsori cu toți cititorii noștri care-și imaginează că știu ce reprezintă fotografia de față. Fiindcă însă organizarea unui asemenea pariu prezintă unele dificultăți, vă rugăm să mărturisiți singuri că nu v-a trecut prin gînd că cei 18 iepurași care se văd (plus alții, dincolo de cadrul fotografiei) se află într-un laborator pentru a testa noi medicamente umane.

POFTIȚI RESTUL! Automate care schimbă o monedă mai mare în monede mai mici s-au mai văzut. Există și la București. Iată însă că la gara din Stuttgart (R.F. a Germaniei) au apărut aparate automate care schimbă bancnote. Și nu numai că le schimbă, dar, în prealabil, se asigură că nu sînt false. Cum? Secretul lor și al inventatorului...

MURĂ-N GURĂ

Parcă-i văd pe unii constructori,
cu întîrzieri mari
în realizarea planului,
privind
fotografia de față
și oftînd
după drăcia aia
care-ți aduce
casa la nas
gata montată,
numai s-o pui
binișor jos...

înțelepții printre noi

● *Pentru a proceda cît mai înțelept trebuie să uiți că ești bătrîn, cînd ești bătrîn, și să nu simți că ești tînăr, cînd ești tînăr.*

Joubert

● *Fiecare are necazurile lui: regii, ciobanii, cîinii și oile.*

Voltaire

● *Un om poate cădea foarte des, dar nu este cu adevărat ratat decît în ziua cînd își pune întrebarea cine l-a împins.*

Fernandel

● *Cîți oameni n-au voit să se sinucidă și s-au mulțumit să-și rupă fotografia!*

Jules Renard

● *O viață nu valorează nimic, dar nimic nu valorează cît o viață.*

André Malraux

● *Regretul este calitatea naturală a oamenilor cu părul alb.*

Pierre Daninos

● *Curajul tuturor nu se alcătuiește totdeauna din curajul fiecăruia*

Indira Gandhi

● *Întinde-te după lauri! Dar nu după cei de pe capul altuia.*

S.J. Laç

● *Gînd Hamlet se întreabă — A fi sau a nu fi, nu-i nevoie să-i suflați răspunsul.*

Vittorio Gassman

cronică satirică

de Teodor MAZILU

ARGUMENTE GLUMEȚE

Am poposit odată la un restaurant «cu specific...». Nu cine știe ce specific, dar, mă rog, specific. Prin reclame insistente, cei în cauză ne avertizau că ne oferă o delicioasă cafea turcească... Trebuie să recunoașteți și dumneavoastră că o turcească nu este chiar o raritate. Noi am fost și mai modești. N-am cerut o delicioasă cafea turcească, am cerut o cafea turcească pur și simplu. Chiar dacă n-o fi delicioasă, măcar să fie turcească.

Am văzut cu uimire cum în cîteva secunde s-a dus de rîpă tot specificul localului. Zob s-a făcut din el... În cîteva secunde, praf și pulbere s-a ales din ambianța anume creată, ambianța creată în cinstea cafelei turcești. Era decor, dar nu era cafea. Cu o voce timidă, ospătărița, îmbrăcată într-un frumos costum oriental, ne-a asigurat că ne servește nes...

Cînd am întrebat de ce nu au cafea turcească, adică de ce nu-și respectă «specificul», bată-l Dumnezeu să-l bată, ni s-a răspuns că n-a venit responsabilul să le deschidă magazia unde se afla ascunsă cafeaua.

Ei, așa da. Asta zic și eu responsabil... De ce să se ocupe un responsabil de treburile lui? Ar fi un nonsens.

De multe ori, auzim asemenea argumente glumețe.

Întrebi de ce lipsește un anume funcționar — și colegul lui îți răspunde plin de căldură și de solidaritate umană:

— N-a putut să vină la serviciu... A tăiat moțul băiatului...

Argumente de acest fel întîlnesc la tot pasul.

— Are o nuntă în familie...

— A plecat acasă că-l string pantofii.

— I-a venit o rudă de la Botoșani...

— A plecat cu mama-soacră să-i cumpere televizor.

Aceste argumente sînt socotite sacre... Căutam cu disperare un funcționar care trebuia să-mi rezolve o hîrtie importantă. De vreo două zile, importantul funcționar lipsea de la importanta slujbă... Credeam că s-a îmbolnăvit. Dar am fost imediat liniștit:

— N-a putut să vină zilele acestea la slujbă... Și-a tăiat porcul.

Toți cei care îl așteptam pe funcționar, am ascultat cu evlavie dramatica explicație... El, dacă își taie porcul, e altceva...

Sigur, dacă își taie porcul să stea de gardă acasă, la datorie.

UMOR POST FESTUM

DE PESTE HOTARE

— Dacă a fost plăcut la revelionul vostru?
O, desigur...
Numai despre asta vorbim .

— Alo, pompierii? Cum?... Ah, da... La mulți ani! Poftim?... Da, mulțumesc... da, asemenea... sănătate și dumneavoastră... Da... dar, altceva voiam să spun...

— Papa!

DUPĂ REVELION

de Nell COBAR

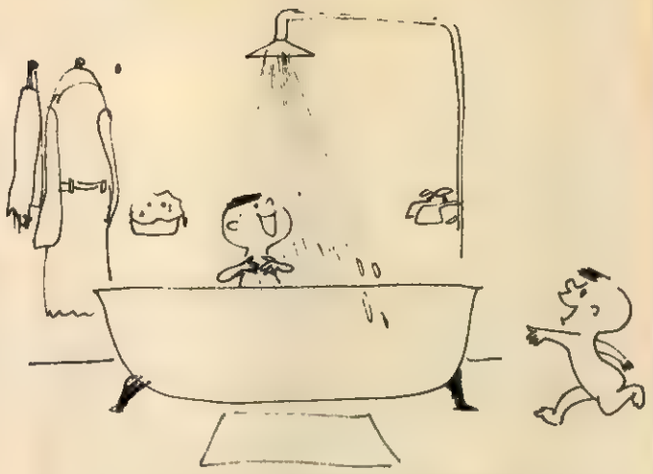

— Ura, ne putem iar folosi de baie... Revelionul i-a venit de hac curcanului.

— ...da, scumpă doamnă, mîncarea a fost delicioasă, vinul excelent, dumneavoastră o gazdă minunată... Pe nevastă-mea ați lăsat-o pur și simplu cu gura căscată...

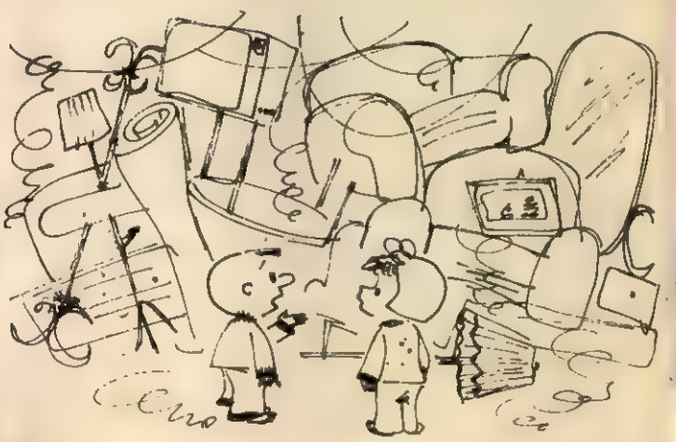

— ...și nouă ne spun mereu: jucați-vă, distrați-vă, dar nu mișcați nimic de la locul lor...

Petiționarul: — Nici nu visează ei c-am adus, în sfîrșit, copiile, dovezile, certificatele...
— Aveți dreptate: nici eu nu cred că ei visează acum tocmai asta...

DE PESTE HOTARE

— Revelion?...
Un etaj mai sus, vă rog!

— Mi s-a spus că
pe canalul II
se petrece mai bine..

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

AGRESIUNEA SONORĂ

Un dușman nevăzut, inodor și incolor, ne pindește din umbră. Armele lui sînt pe cît de brutale, pe atît de necruțătoare. Vechi de cînd lumea și pămîntul, dușmanul acesta a cîștigat în agresivitate pe măsura dezvoltării civilizației. Acum e prezent oriunde se află omul și, slavă Domnului, omul e pretutindeni. Numele lui este un cuvînt de rară plasticitate, neplăcut la ureche prin însăși rostirea lui. Prima lui silabă zgîrie timpanul, a doua este ca ecoul de tunet: zgo-mot!

Prin luna martie '70, tribunalul din Versailles a trebuit să rostească o sentință într-un proces de omucidere în care principalul acuzat nu putea fi adus pe banca acuzării: era zgomotul. Un ajustor exasperat de chinul la care îl supunea de cîtva timp o minge izbită cu piciorul de ușa lui a pus mîna pe cuțit, și, înnebunit de furie, l-a împlîntat în capul copilului care nu făcuse decît să se joace... Exact în același timp, într-un orășel din nordul Franței un om chinuit de televizorul vecinului deschis la maximum, repeta gestul acuzatului de la Versailles. Prin iunie, la Cagnes-sur-Mer, un invalid de război, agasat de picupul lăsat să urle într-un apartament alăturat, a pus mîna pe armă și a descărcat-o în ușa ferecată rănind grav o persoană. În aceeași lună, la Paris, în strada Faubourg-du-Temple, o pușcă se descărca de pe pervazul unei ferestre țintind un grup de tineri gălăgioși care terorizau cu larma lor strada: trei răniți. Principalul acuzat? Același dușman invizibil dar pretutindeni prezent, care traumatizează nervii, care exasperează, provocînd accese de furie demențială: zgomotul. Prin luna august, un pașnic locuitor al orașului Angers cădea răpus de loviturile unui tînăr cu care se luase la bătaie din pricina unui magnetofon cu înregistrări de muzică «pop» în supravoltaj. Aceeași cauză: zgomotul. La Paris s-a calculat că o motocicletă care traversează la ora două noaptea orașul, trezește din somn, pe traseul ei, nu mai puțin de un sfert de milion de oameni. Cetățenii din trei orășele aflate în apropierea aeroportului Orly au dat în judecată societățile de aviație cu cel mai mare trafic aerian: «Air France», «TWA», și «Pan-Am.», protestînd contra coșmarului în care trăiau din pricina zgomotului avioanelor. Într-adevăr, copiii lor prezentau grave traumatisme psihice, cauzate de zgomotul insuportabil al aterizării și decolării avioanelor de pe pistele din apropiere. Școlile au fost nevoite să-și modifice programul de învățămînt după orarul curselor aeriene, să-și țintuiască ferestrele și să-și insonorizeze pereții.

Specialiștii au identificat 36 de zgomote nocive pentru urechea omenească. «Poluarea sonoră» devine un flagel al lumii moderne. «Încărcătura» de zgomote dintr-un mare oraș crește în fiecare an cu un decibel. În ritmul acesta, surditatea se poate generaliza, devenind în viitorii 30–40 de ani cea mai răspîndită boală. Zgomotul ambiant nu traumatizează numai timpanele, ci întregul sistem nervos al omului. Se știe că dincolo de un anumit număr de decibeli — unitatea de măsură a zgomotului înregistrat de un sonometru — șocul sonor devine extrem de periculos. Peste 90 de decibeli, efectele lui sînt dezastruoase. Un pikhamer sau o motocicletă turată la maximum dau 120 de decibeli. Un avion la decolare sau la aterizare — 140 de decibeli. Un test făcut de specialiștii americani, pe un mare eșantion de tineri amatori de dans sub canonada chitarelor electrice, a demonstrat o pierdere a acuității auzului lor în medie cu zece decibeli. Chitariștii obligați să suporte timp îndelungat tortura propriilor lor instrumente, cuplate la megafoane de mare capacitate, prezentau simptome de surditate progresivă, unii dintre ei dovedind instalarea definitivă a unui traumatism psihic căruia medicina încă nu i-a găsit nume. Consecințele sînt grave: de la pierderea poftei de mîncare, la accesul de furie, la pușcă sau cuțit, o gamă întreagă de efecte dezastruoase. După profesorul Calvet și după celebrul ORL-ist parizian Aubry, zgomotul provoacă un sindrom complex cu perturbări respiratorii, cu creșterea presiunii diastolice, cu scăderea debitului cardiac, și cu mărirea presiunii arteriale. Efectele nu sînt mai puțin nocive asupra glandelor endocrine și a celor suprarenale. Supus timp îndelungat zgomotului intensiv, omul cade într-o stare de oboseală generală, capătă tulburări digestive capabile să provoace ulcere gastroduodenale, și își pierde pofta de viață. Excitațiile neuromusculare cauzate de agresiunea sonoră antrenează scăderea puterii de concentrare, alterarea funcțiilor psihomotrice, creînd o stare de irascibilitate sau de angoasă care duce la accese de furie sau de depresiune acută. Psihiatrii diagnostichează sursa unei maladii nervoase din două, în efectele zgomotului insuportabil.

Să-i invidiem pe surzi?

Dacă continuăm așa, vom ajunge curînd ca ei.

«Mapamondul» nu se vrea «Sfatul medicului». El nu poate decît să vă șoptească: oameni buni, stăviliți flagelul, că vă stă în puteri. Călcați pe vîrfuri. Și nu trîntiți ușile. Planeta e obosită, și pentru a visa, are nevoie de liniște. Nu-i luați omului auzul, căci mai cumplită decît lumea zgomotelor e lumea tăcerii!

pe platourile lumii

Batalov — în rolul unui intelectual inimos dar depășit de istorie.

ÎN 1971 — DIN NOU ÎMPREUNĂ

Spui **Alov** după care trebuie să adaugi neapărat și **Naumov. Alov** și **Naumov** au devenit un singur nume. Lumea a și uitat cum îl mai cheamă pe unul sau pe altul. «Pavel Korceaghin», «Pace noului venit» (Medalia de aur la Veneția în 1961), precum și alte succese ale cinematografiei sovietice au statornicit prestigiul acestui cuplu de regizori care din 1955 incoace deține secretul de a obliga un singur aparat să asculte de doi stăpîni, adică de patru ochi.

După cîteva încercări de a lucra și separat, 1970 i-a găsit din nou împreună, pe același platou, cel al filmului «Drumul abisului», după un scenariu de Mihail Bulgakov. Anii războiului civil, cu multiplele lor răsfrîngeri în destinul țării și al indivizilor, constituie fundalul acestui film conceput de autori în două serii, «Patria» și «Exilul». Înțelegerea realității istorice este piatra de încercare a eroilor filmului, fie ei simpli soldați sau generali, preoți sau negustori, intelectuali sau oameni de afaceri. Evenimente binecunoscute din istorie, cum sînt luptele din Crimeea, sfîrșitul armatelor lui Vranghel, fuga gărzilor albe, sînt reconstituite ca tot atîtea etape definitorii în viața personajelor. Drama celor care au priceput prea tîrziu mersul implacabil al istoriei, tragedia celor care și-au pierdut patria, stau în centrul atenției lui Alov și Naumov. Avem toate motivele să așteptăm din partea lor un film cu o largă deschidere către adevărurile pe care istoria le decantează neîncetat.

Cei doi cineaști și-au alcătuit una din acele distribuții care atrag ca un magnet; este de ajuns să amintim numele lui Aleksei Batalov, Mihail Ulianov, Ludmila Savelieva, Oleg Efremov, Evgheni Evstigneev.

DE LA BEATLES-I LA SAN FRANCESCO D'ASSISI

Zeffirelli se pregătește de drum. Începutul anului îl va găsi la Assisi și pe urmă în Umbria, unde vor avea loc turnările pentru **Fratele soare, sora lună**. Sub acest suav titlu de litanie, desprins din «canticele» Sf. Francisc din Assisi, cunoscutul cineast italian își va plasa un film despre... tineretul contemporan. În toamnă circulau la Roma multe presupuneri, inexactități și dibuieli cu privire la proiectele lui Zeffirelli, care anunțase odată, în treacăt, că în viitoarea sa peliculă se va ocupa de «il poverello, San Francesco d'Assisi». Dar nici vorbă nu era de o eventuală biografie romanțată. Lucrurile au fost puse la punct cu prilejul unei întîlniri amicale cu ziariștii, invitați ai cineastului în vila sa de pe Appia Antica. Am aflat atunci că autorul lui **Romeo și Julieta**, ediția 1968, a vrut cîndva să facă un film despre cei patru Beatles-i, care i se păreau un fel de simbol al tineretului de azi. «Din fericire am întîmpinat niște greutăți atît de mari pentru a putea lucra cu celebra formație engleză, încît m-am răzgîndit — spunea regizorul. Astăzi îmi dau seama că dacă totuși aș fi izbutit să realizez acel film, tot nu ar fi fost așa cum îl doream eu».

Ce-și dorește de fapt Zeffirelli? «Un film profund, pasionant, ce va prezenta destrămarea unui grup de prieteni în momentul în care pășesc pragul maturității, pentru a înfrunta responsabilitățile ce revin adulților. Filmul va acoperi un arc de trei ani, va debuta pe un ton vesel, dar se va încheia cu o adîncă neliniște».

Iubitorii de ordine, ziariștii îl roagă să precizeze trimiterea la unele motive din viața Sf. Francesco din Assisi. «Nu cumva filmul va fi pînă la urmă un imn închinat serafismului?», insinuează cineva. «Nu — răspunde Zeffirelli vehement. San Francesco nu a săvîrșit nici un miracol și nici nu și-a pierdut vremea cu divagații filo-

actori și roluri

De cînd a jucat în «Răzbunarea zeiței Shes» (în fotografie, alături de John Richardson), Olinka Berova este amenințată de pericolul de a multiplica la nesfîrșit același rol: seducătoarea în haine de epocă

Foto 20-th Century Fox

Singurul lucru cu adevărat frumos din submediocra serie «In ghearele invizibile ale doctorului Mabuse», aflată pe ecranele noastre: prezența distinsei actrițe germane Karin Dor, al cărei nume se află înscris pe genericul ultimului film al lui Hitchcock.

FOTO UNIVERSAL

zofice sau teologice; a acționat, a dat exemplu prin fapte. Acesta este punctul de contact între o istorie din evul mediu și lumea de astăzi care are nevoie de fapte de idei transpuse în acțiune... Eroii mei, cinci tineri, cinci prieteni mereu împreună, precum degetele unei mîini, surprinși în plină probă de foc — maturizarea — sînt obligați să țină seama de anumite permanențe ale istoriei, chiar dacă existența lor se desfășoară într-o epocă cumplit de materialistă cum este cea a noastră».

Întru dovedirea antiserafismului stă mărturie și prezența interpretului principal, actorul irlandez Frank Grimes, un băiat de 23 de ani, cu o înfățișare cît se poate de obișnuită; n-are nimic din iconografia italiană, din sfinții lui Cimabué Giotto sau Rafael. Este unul dintre mulți actori moderni care trec neobservați pe stradă dar care, în schimb, sînt în stare să incendieze o peliculă. «Premiul criticilor newyorkezi», acordat cu doi ani în urmă, l-a impus atenției regizorilor din multe țări și așa se face că astăzi Frank Grimes «nu știe cînd se va întoarce acasă». Alături de el vor mai apărea Massimo Ranieri (nu mai încape nici o îndoială că «il ragazzo di Napoli» a călcat cu dreptul în cinematografie), John MacEnery, Mike Feast, Patrick McGill, Valentina Cortese. Coloana sonoră va fi semnată de cîntărețul Donovan, ceea ce va adăuga «o altă dimensiune contemporană» filmului.

Scenariul este scris de Zeffirelli împreună cu Suso Cecchi D'Amico și Lina Wertmüler. Cineastul și-a mai propus, printre altele, ca filmul să nu depășească două milioane și jumătate de dolari. Și... să cîștige un Oscar.

Magda MIHĂILESCU

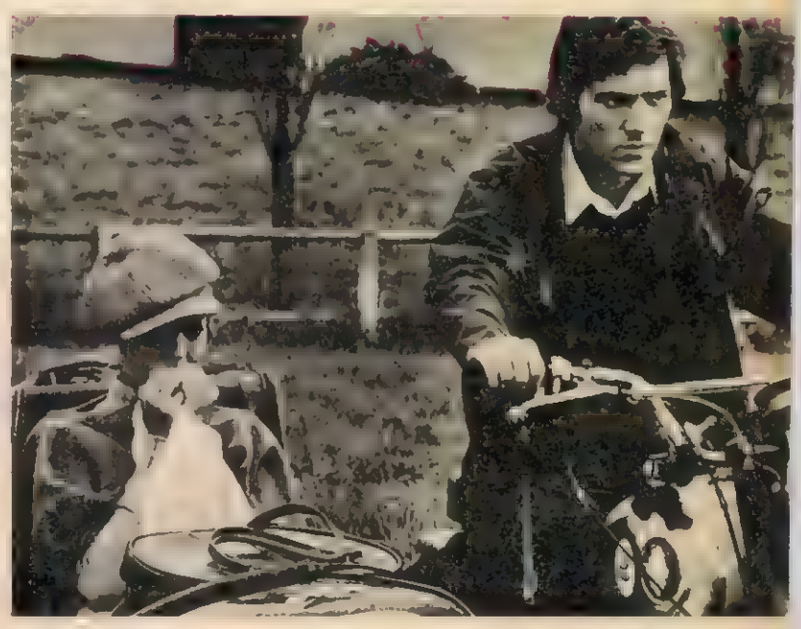

Frank Grimes — încă un irlandez aflat pe drumul celebrității.

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CARNÉ Marcel

Regizor francez de film, născut la Paris, la 18 august 1909. Unul dintre marii cineaști ai Franței de ieri și de azi, a cărui importanță în istoria filmului francez, în evoluția lui, este capitală. Critic de film la revistele: Cinémagazine, Cinémonde, Hebdo-Film, M.C. trece în domeniul creației, în 1929, cu scurt metraj de tentă socială *Nogent, Eldorado de dimanche*, care stârnește un interes enorm. După o lungă perioadă de asistență de regie pe lângă Jacques Feyder, el va debuta ca regizor în 1936 cu *Jenny*, pe un scenariu de Jacques Prévert, care va rămâne principalul său colaborator pentru o lungă serie de filme care au marcat cinematografia franceză. Influența filmelor sale a fost considerabilă. Ne gîndim în special la *Suflete în ceață (Quai des brumes)* și *Amanți (Hotel du Nord — 1938)*,la *Noaptea amintirilor (Le jour se lève — 1939)* și *La porțile nopții (Les portes de la nuit – 1946)*, în care C. a creat acel realism poetic popular de personajele prevertiene, devenind bardul cinematografic al iubirilor nefericite, al sfârșitului zadarnic și destinelor tragice ce se împlinesc în lumina cenușie a zorilor. Tot el este cel care a evocat pe ecran ca nimeni altul atmosfera de legendă medievală a *Trubadurilor diavolului (Les visiteurs du soir – 1942)*, care a recreat Parisul «Louis-Philippe» în acea somptuoasă sarabandă balzaciană intitulată *Oameni și măști (Les enfants du paradis — 1945)*. Fără Prévert, Carné cel de după război va fi cineastul acelorași opere nonconformiste, cel care va semna o serie de filme inegale, neînțelese, uneori, de critică sau de public, dar care nu pot lăsa indiferent pe nimeni: *Marie du port (1949)*; *Juliette ou la clé des songes (1950)*; *Thérèse Raquin (1953)*; *L'air de Paris (1954)*; *Le pays d'où je viens (1956)*; *Les tricheurs (1958)*; *Terrain vague (1960)*; *Du mouron pour les petits oiseaux (1962)*; *Trois chambres à Manhattan (1965)*; *Les jeunes loups (1967)*. Realizează, actualmente: *Les assassins de l'ordre*, după Jean Laborde, cu Jacques Brel.

CAROL Martine

Actriță franceză de film și teatru, născută Maryse Mourer, la 16 mai 1922, la Biarritz; moartă la 6 februarie 1967 la Monte-Carlo. Studiază arta dramatică (René Simon, Jean Wall) și debutează la teatrul lui Gaston Baty, sub pseudonimul Maryse Arley. După o serie de roluri, de la clasici la moderni, obține un succes personal în piesa *Tobacco Road*, după romanul lui Caldwell și debutează pe ecran în *La ferme aux loups* (1943) ca protagonistă. Devine în scurtă vreme o vedetă internațională, având șansa de a fi aleasă de mari cineaști: Cayatte (*Les amants de Vérone* – 1948), René Clair (*Frumoasele nopții* – 1952), Alberto Lattuada (*Plaja* – 1953), Christian-Jaque (*Adorables créatures*), Sacha Guitry (*Si Versailles m'était conté*), Preston Sturges (*Les carnets du major Thompson* – 1955). Popularitatea ei imensă și-o datoră însă unui fel de serial având ca eroină pe libertina *Caroline chérie*, imaginată de romancierul Cecil St. Laurent și mai presus de toate, faptului de a fi avut, ca puține alte actrițe, ocazia de a întruchipa unele dintre cele mai celebre personaje feminine din istorie și literatură: *Lucrezia Borgia* (1953); *Lysistrata* (Destinées-id); *Madame Dubarry* (1954); *Madame de Pompadour* (*Secrets d'alcove* – 1954); *Nana* (1955); *Lola Montès* (1955); *Joséphine de Beauharnais* (*Austerlitz* — 1960), *Vanina Vanini* (1961). Moartea o-a îndoliat cinematograful francez, lăsând amintirea unui chip luminos, a unei grațioase comediene, capabilă uneori de uimitoare performanțe dramatice, ca aceea din *Lola Montès*,cel din urmă film al lui Max Ophüls.

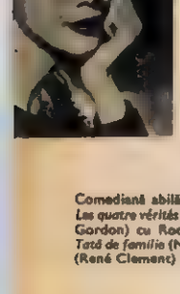

CARON Leslie

Actriță de film și teatru, de origine franco-americană, născută la Paris, la 1 iulie 1931. Studiază paralel dansul și arta dramatică, devenind balerină în trupa lui Roland Petit, «Les Ballets de Champs-Elysées». Descoperită de Gene Kelly, este chemată la Hollywood de regizorul Vincente Minnelli pentru a interpreta principalul rol feminin în *Un american la Paris* (1951) Triumful filmului îi dă ocazia să joace și să danseze în alte pelicule unde grația ei sariană, sensibilitatea și inteligența ei fac minuni. După câteva musical-uri memorabile ca: *Lili* (Charles Walters) cu Mel Ferrer; *The Glass Slipper; Glory Alley; Daddy Long Legs* (Jean Negulesco) cu Fred Astaire; *Gigi* (V. Minnelli) cu Louis Jourdan și M. Chevalier, L.C. devine o subtilă interpretă de dramă așa cum ne-o întâlnească filme ca: *Gaby* (Curtis Bernhardt), *The Doctor's Dilemma* (A. Asquith) după B. Shaw; *The Man Who Understand Women* (Nunnaly Johnson) cu Henry Fonda; *The Subterraneans; Austerlitz* (Abel Gance); *Fanny* (Joshua Logan) după Pagnol; *Camera în formă de L* (Bryan Forbes). Comediană abilă, L.C. știe să treacă cu ușurință la filme spirituale ca: *Las quatre vérités* (René Clair); *Father Goose; A Very Special Favour* (Michael Gordon) cu Rock Hudson; *Promise Her Anything* cu Warren Beatty; *Tată de familie* (Nanni Loy) cu Tognazzi și Nino Manfredi; *Paris brûle-t-il?* (René Clement) cu Orson Welles; *Madron*, cu Richard Boone.

CARRADINE John

Actor american de film și teatru, născut la New York, la 5 februarie 1906; mort la 10 septembrie 1961. Debutează ca actor de teatru în 1925,practicînd această profesiune și după ce, 10 ani mai târziu, se afirmă ca un excelent actor de compoziție în film. Figura sa spiritualizată, jocul său rafinat, îi permiteau să atingă, după nevoie, extremele, în rău și în bine. Putea fi intrigantul desăvârșit, după cum, cu o eleganță supremă, contura eroi de mare noblețe sufletească (David Rizzio din *Maria Stuart* sau căpitanul sudist din *Diligența*). L-am admirat într-o mulțime de filme de cele mai variate genuri, ca: *Mezerabin* (filmul său de debut – 1935); *Ramona; Prizonierul din insula recinuler; Winterset, Daniel Boone; Căpitanii curajoși; Uragenul; Rapsodia diabolică; Patru bărbați și un prăsmânt. Cei trei mușchetari, Jesse James; Fructele mâniei; Western Union, Swamp Water; Căpitanul Kidd*... A turnat peste 100 de filme. L-am aplaudat ultima oară tot într-un film de John Ford (al cărui actor preferat era): *Cine o ucis pe Liberty Valance?* A jucat mult teatru, mai ales modern (Giraudoux, Brecht) dar cu predilecție pentru Shakespeare.

film

STUDIOURILE DIN BRATISLAVA: 3 FILME NOI – 3 SECVENȚE

Turnul de aramă. Nici o aluzie la vreun «turn de filde» Pentru regizorul Martin Holly (laureat al Festivalului de televiziune de la Monte Carlo), «turnul de aramă» este locul în care omul «s-a ridicat copăcel la casa părintească» — cum ar zice Creangă al nostru — și căruia trebuie să-i rămîi credincios. Sedus de frumusețea peisajului pe care și l-a ales drept decor — Munții Tatra — cineastul și-a cam încărcat filmul, inițial conceput ca o tragicomedie, cu cîteva doze neplanificate de pitoresc. Interpreți — Stefan Kvietik, Milka Vasaryova, Ivan Mistrik, Ivan Rojniak, Michael Docolomansky.

O noapte cu o pisică. O hoinăreală cu aparatul de filmat prin periferia unui mare oraș, o notare atentă, apăsată — stil Forman — a unor chipuri banale și o neașteptată cotire pe o pistă polițistă, astfel s-ar putea rezuma filmul tînărului regizor Miroslav Hornak. Nu lipsesc nici diverse încurcături sentimentale. Interpreți — S. Minarova și F. Velecky.

Domnul nu a comandat nimic. O generație surprinsă la răscruce de epoci, o generație care se retrage cu lașitate într-un trecut conservat cu pedanterie inutilă, constituie pentru regizorul Peter Solan obiect de atentă introspecție umană. Ca de obicei, cineastul a plecat de la o lucrare a colaboratorului său statornic, scriitorul Peter Karvas. În rolul principal — excelentul actor Josef Kroner, cunoscut din «Magazinul de pe strada mare».

Foto Pragopress

tv

de Felicia ANTIP

O dată pe an

O dată pe an, stimați telespectatori, vă bucurați de un tratament privilegiat. Pentru o noapte, pentru noaptea aceea despre care toți vrem să credem că este alt fel decît celelalte, că întrerupe fuga neîndurătoare a timpului, că ar fi un sfîrșit și mai ales un început în curgerea cea fără de început și fără de sfîrșit, sute de oameni trudesc luni în șir să înalțe o piramidă de paiete, de cîntece zglobii, de glume spumoase, un imens prefabricat de strălucire, haz și antren, un conglomerat de dantele, lumini, grație și surprize vesele. Muncesc excesiv pentru acest obiect de mare lux menit să ne scoată vreme de cîteva ceasuri simbolice din monotonia și din plictisul celе de toate zilele. La alții nu-i așa. Cele mai multe televiziuni pregătesc un show, eventual o comedie muzicală, și în rest transmit, de-a lungul întregii nopți, melodii antrenante. Televiziunea noastră ne răsfață cu prețul unui efort supradimensionat și primul lucru pe care îl datorăm este să-i mulțumim. Simplu. Ca unui prieten care și-a dat osteneală să ne facă să ne simțim bine. Apoi trebuie s-o felicităm. Din toată inima. Pentru că de data aceasta, cel puțin, a izbutit din plin: prostul gust a lipsit (cu mici, neînsemnate, excepții), mai totul a fost bun sau foarte bun iar cîteva lucruri au fost de-a dreptul excelente. Și, în sfîrșit, ne simțim obligați să-i cerem scuze: pentru că în timp ce Marin Moraru și Vali Voiculescu-Pepino înaintau împinși de Toma Caragiu pe «drumul spinos al iubirii» imaginat de Teodor Mazilu, noi mai eram la coafor, încălzeam sarmalele sau ne lustruiam pantofii. Pentru că cele mai izbutite momente ale serii, «Revista cu trei fete» a lui Octavian Sava și mai cu seamă «Revelionul la telefon» de Al. Bocăneț, le-am întrezărit prin ochelarii de abur cu care ne-au blagoslovit șprițurile sau peste umărul partenerului de dans. Pentru că nu puțini dintre noi au cedat strașnicei tentații pe care a reprezentat-o pentru prima oară programul 2 și și-au petrecut toată noaptea în ritmurile lui. Vinile fiind, cum ziceam, ale noastre și numai ale noastre, îndreptarea rămîne în sarcina televiziunii: așteptăm reluări mai cuprinzătoare decît cele din seara de 2 ianuarie.

Cronica unui spectacol-mozaic de șapte ore și jumătate nu poate fi decît părtinitoare: oricărei citări îi vor corespunde zece alte momente, douăzeci de alte nume trecute cu vederea. Să alegem deci nedreptatea — nu știu dacă e mai mică — a felicitărilor globale: bravo, bravo, bravo pentru toți autorii decorurilor și ai costumelor, pentru toți operatorii, pentru toți regizorii, pentru toți cei ce au făcut ca imaginea de pe micul ecran să fie continuu agreabilă, surîzătoare, pe gustul tuturor.

Bancurile, spun unii, au fost cam vechi. Ei și? N-ați rîs oare încă o dată? Am citit o nostimă poveste științifico-fantastică despre originea extraplanetară a anecdotelor. Întrucît nimeni n-a văzut cu ochii lui cum se naște o poantă, întrucît totdeauna se începe cu cuvintele «ai auzit-o pe aia cu...?», autorul ajungea la concluzia că glumele au fost implantate în societatea omenească o dată pentru totdeauna de emisari din alte lumi și că noi am exista doar pentru a fi purtătorii lor. În orice caz, hazul provine din felul în care le spui și televiziunea le-a spus bine. Unele sînt mai ale timpului nostru decît altele. De pildă, sorcova cu șopîrla. În preistorie, ne-a încredințat Toma Caragiu, un dinozaur ajungea pentru 30 de colegi. Astăzi se întîmplă să se arunce în spînarea unui singur om un dinozaur sau chiar 30. Ah, dragii noștri prieteni specialiști în șopîrle! Cu cîtă plăcere v-am suci limba afurisită și cum i-am mai judeca pe toți cei ce «îți bagă șopîrla-n casă»!

Și să nu-l mai citățm într-una pe Averty. Gata! Ceea ce face Al. Bocăneț este excelent în sine (show-ul lui a fost de departe cel mai bun lucru din noaptea de revelion, cupletul cu Tom Jones și Adamo, irezistibil — la fel ca și apariția Lilianei Tomescu de data aceasta «Dita Flores» în de asemenea admirabila «Revistă cu trei fete» — fiecare moment al show-ului părînd mai bun decît cele care-l precedau). Aici m-aș opri o clipă pentru a sublinia extraordinara operă a lui Bocăneț care se numește Anda Călugăreanu. Cititorii acestei rubrici își amintesc poate rezervele noastre de altădată. Anda Călugăreanu nu mi se părea la înălțimea cuplului Pittiș-Tufaru. Ei bine, acum este. A fost făcută să fie. A fost creată din nou de un regizor care știa ce vrea. Aceasta mă încurajează să întreb de ce Margareta Pîslaru — cea mai înzestrată, cea mai harnică și mai dornică să învețe dintre cîntărețele noastre de muzică ușoară — nu este preluată de un regizor care s-o ajute să se autodepășească încă o dată. Se pot formula și alte întrebări: ce datorează Stela Popescu, sau Melania Cîrje, sau Toma Caragiu televiziunii și ce le datorează televiziunea lor? De ce numai de Anul nou avem voie să ne întristăm privindu-ne în oglinda întinsă hoțește de Al. Boiangiu și Radu Anagnoste care ne arată gregari, credili, gata să vedem cai verzi pe pereți? De ce o formație ca «Roșu și negru» apare atît de rar pe micul ecran? De ce e numai o dată pe an revelion?

valabilă pentru bienală?

Fără îndoială, vom fi cu toții de acord că opera de artă din imaginea noastră nu poate purta decît un singur titlu: «Îmbrățișare». În fapt, e o operă făurită de geniala mamă-natură pe meleagurile comunei Mălăești, jud. Argeș.

MARTORI OCULARI. De la o distanță de mii de kilometri sînteți martori oculari (prin intermediul fotoreporterului agenției Keystone) ai uneia dintre cele mai spectaculoase accidente din istoria curselor de viteză din Golful Floridei. Din fericire, victime n-au fost, conducătorul șalupei accidentate a ajuns pe plajă fără o zgîrietură, doar puțin cam amețit.

cine minte mai tare?

Un barometru uriaș, cu o coloană de 22 m, indică de cîtva timp locuitorilor Parisului prognoza meteorologică. De la o distanță de 30 km se pot distinge culorile verde pentru timp frumos, galben pentru variabil și roșu pentru ploaie și vînt. În imediata lui apropiere însă un sceptic compară exactitatea acestor date, consultînd părerile unei... broscuțe, dotată cu mijloacele clasice — borcănelul și scărița — de pe vremea străbunicilor.

Din nou, o «poștă» numai pentru corespondenții telefonici, adică pentru acei cititori care, în loc să se adreseze în scris redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii 1) sau Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5), au preferat mijlocul — mai simplu și mai comod — sunînd la 15 42 64.

Mai întîi însă vă rog să permiteți poștașului ADAS să adreseze un călduros «La mulți ani» tuturor cititorilor și corespondenților, tuturor celor care au încheiat asigurări sau sînt dornici să realizeze o astfel de măsură de prevedere.

Lucian Vasilescu, Iași. Este adevărat că la solicitarea cititorului al cărui nume îl menționați, ADAS i-a expediat cîteva calendare-fluturași și calendare de perete. Sînt materiale de popularizare care se difuzează gratuit, prin organele ADAS. Veți primi și dv., precum și toți cei care vor mai solicita. Cu o singură condiție: indicarea exactă a adresei. Poștașul așteaptă, deci, solicitări.

Niculina Lucian, Loco. Celsus Juventius, cunoscut jurist, spunea acum aproape două milenii că «*Ultra posse nemo obligatur*», susținînd un principiu elementar de etică: «Nimeni nu este obligat la mai mult decît poate». Dumneavoastră de ce încercați imposibilul? Doriți o asigurare mixtă de viață, pentru o sumă destul de consistentă: 100 000 de lei dar pe o durată foarte scurtă. Desigur, astfel stînd lucrurile, prima ce trebuie plătită de asigurat este mare, diminuează substanțial cîștigul lui. Dumneavoastră afirmați că nu puteți să vă angajați să respectați un astfel de contract și întrebați ce este de făcut? Două sînt soluțiile: diminuați suma sau fixați termenul de expirare al contractului după mai mulți ani. Normele legale prevăd posibilitatea ca primele să fie plătite timp de 17 ani, dar nu după ce asiguratul împlinește vîrsta de 75 de ani. Vă doresc să alegeți soluția cea mai convenabilă intereselor dv.

Mariana Stancu, Craiova. Condițiile de asigurare pentru posesorii de autoturism sau pentru conducătorii acestora sînt deosebit de avantajoase. Administrația Asigurărilor de Stat a diversificat continuu aceste măsuri de prevedere, a creat condiții corespunzătoare pentru satisfacerea celor mai variate dorințe sau preferințe. Prin condiții speciale s-a stabilit posibilitatea de a se asigura autoturismele cu: răspundere limitată, global etc. Se pot asigura conducătorii amatori care conduc autoturismele unităților socialiste, se poate contracta o asigurare specială — suplimentară — pentru cazurile de accidentare a conducătorilor autoturismelor și a altor persoane aflate în interiorul acestora. Tot condiții speciale stabilesc posibilitatea de a se încheia o asigurare suplimentară pentru cazurile cînd autoturismul este condus de alte persoane decît asiguratul. Din simpla enumerare de mai sus sper că înțelegeți că depinde doar de dv. să vă puneți la adăpost de diferitele supărări — pe care nu le doresc nici măcar celor care, obținînd numărul telefonului meu de acasă, mă trezesc pe la miezul nopții pentru informații despre asigurări — posibile și frecvente mai ales în acest sezon în care intemperiile, vizibilitatea redusă, șoselele cu polei și multe alte condiții specifice sporesc, în mod firesc, riscurile.

PUBLICITATE

Operațiuni militare desfășurate în Guineea, așa-zis «portugheză», sub conducerea directă a generalului Anconio de Spinola, guvernatorul coloniei. În războiul său disperat pentru menținerea «imperiului», Portugalia a aruncat o armată de 130 000 de oameni, înzestrată cu «cel mai bun armament pe care N.A.T.O. e în stare să-l furnizeze» («Wall Street Journal») și cu «experiența» regimurilor rasiste din sudul Africii. Rezultatul? «Situația noastră pe teritoriile africane se apropie de punctul în care nu vom mai putea rezista presiunilor rebelilor... Rebelii tind să-și instaureze controlul asupra întregului teritoriu». Sînt cuvintele ministrului de război Manuel Gomez de Aranjo — într-un interviu acordat ziarului «Ya ».

LA SUD DE CAPUL VERDE

Sub protecția armelor se dă lupta și împotriva unei triste consecințe a dominației coloniale: analfabetismul. În Guineea (Bissau), de pildă, unde analfabetismul cuprindea 95% din populație. În regiunile aflate sub controlul mișcării de eliberare s-au construit 130 școli, în care învață 15 000 copii. Iar unde nu există construcții, școlarii învață și sub cerul liber.

Nu este nevoie să privești ceasurile de pe aeroportul Lisabonei, care indică simultan ora exactă la Luanda, Lourenço Marques, Bissau, Macao și Lisabona, pentru a-ți da seama că mica țară iberică de pe țărmul Atlanticului se află încă la ora «marelui imperiu lusitan». Nici să asiști la spectacolul purtării steagului verde-roșu de către doi lăncieri, în sunetele stridente ale unei trompete, către și de la fortăreața luandeză. Sînt suficiente însești declarațiile oficialităților portugheze precum că «spațiul nostru, politic și economic, este african» — chiar dacă uneori îl definesc, mai eufemistic, «teritorii de peste mări». (Un spațiu care, se spune la Lisabona, trebuie apărat «oricît ar costa» și costă aproximativ 50 la sută din bugetul țării — aducîndu-i doar tristul privilegiu de a situa Portugalia pe primul loc în lume în ce privește cheltuielile militare.) Dar sînt suficiente chiar și numai acele știri care relatează despre o formă sui-generis a «asigurării prosperității în cadrul unei societăți multirasiale» — și anume despre reprimarea sîngeroasă a mișcării de eliberare din aceste colonii. Represiune care, deși delicat numită în capitala portugheză «simplă acțiune de poliție», a atins adevărate proporții de măcel. Îndreptățind astfel de afirmații ca aceea aparținînd unuia dintre ofițerii portughezi fugiți din Mozambic: «Masacre ca cel de la My Lai există nu numai în Vietnam, ele există și în coloniile noastre africane».

Așadar, la un deceniu de la adoptarea solemnă de către Organizația Națiunilor Unite a Declarației cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale — răstimp în care 53 milioane de oameni din 26 teritorii și-au cucerit independența — Portugalia refuză cu încăpățînare să admită că popoarele aflate sub dominația sa de aproape cinci veacuri au dreptul la libertate. Prima putere colonială a lumii vrea deci să se mențină ultima. Condamnată în repetate rînduri de la tribuna forumului mondial, Portugalia colonialistă sfidează, în virtutea unei concepții anacronice moștenite de la fostul dictator Salazar, și potrivit căreia africanii nu ar fi capabili să-și conducă singuri destinele încă cel puțin 4—5 veacuri de aici înainte. Dar nu «destinele africanilor» stau la inima Lisabonei. În fapt, este vorba de ceea ce premierul Caetano înțelegea prin afirmarea necesității «punerii în valoare a teritoriilor din Africa». Cu alte cuvinte exploatarea lor. Așa se explică și laitmotivul cuvîntărilor sale în timpul turneului din 1969 în colonii: «Sîntem aici pentru a rămîne». Intenții ce nu pot fi disimulate chiar dacă — așa cum se preconizează actualmente la Lisabona — coloniilor portugheze li se va da denumirea de «regiuni autonome cu competențe limitate».

I. CIOARĂ

Conferința internațională pentru sprijinirea popoarelor din coloniile portugheze, desfășurată la sfîrșitul lunii iunie 1970 la Roma, a avut drept scop mobilizarea forțelor solidare cu lupta acestor popoare, cunoașterea obiectivelor principalelor mișcări ce conduc lupta de eliberare — Mișcarea populară de eliberare a Angolei (M.P.L.A.), Partidul african al independenței Guineei și Insulelor Capului Verde (P.A.I.G.C.) și Frontul de eliberare din Mozambic (FRELIMO) — mișcări conștiente de particularitățile țărilor și popoarelor lor, dornice să găsească soluții specifice problemelor acestora.

În februarie 1961, cînd patrioții angolezi au deschis focul asupra închisorii din Luanda declanșînd lupta armată de eliberare, la Lisabona s-a hotărît «lichidarea în 48 de ore» a «micii rebeliuni». În prezent, nota, în săptămînalul italian «L'Espresso», Carlo Grigoretti, în Angola «portughezii sînt practic neputincioși. Cele 120–130 de posturi administrative rămase în spatele partizanilor — care controlează, efectiv, o parte vitală a teritoriului angolez — nu mai au nici o funcție, decît poate una simbolică: de a face să fluture steagul portughez». Nici în ce privește Guineea (Bissau) lucrurile nu stau mai bine. «Insurgenții — relata Ted Heinrich în revista vest-germană «Der Stern» — controlează două treimi din teritoriul guineez... Rapoartele oficiale existente la Bissau apreciază că cel puțin 75 la sută din populația africană participă direct, sub diferite forme, la mișcarea de guerilă». În Mozambic, de asemeni, un sfert din teritoriul țării se află sub controlul forțelor de eliberare. Fotografia înfățișează un grup de luptători angolezi în acțiune.

„Cruzimea acestui război — scria ziarul vest-german «Frankfurter Rundschau» despre reprimarea mișcării de eliberare din Guineea (Bissau) — este pînă în momentul de față ținută în ascuns în întreaga Africă. Zilnic bombardiere portugheze lansează atacuri asupra ținuturilor controlate de mișcarea de eliberare. Folosirea napalmului se înscrie în rutina războiului. Satele cultivatorilor de orez și arahide au foarte frecvent înfățișarea unor ruine carbonizate". Și tot în «rutina războiului» se înscriu și asemenea decapitări.

comunicabil și incomunicabil

de Henri WALD

S-au înmulțit, în ultima vreme, teoreticienii limbajului care deplîng incomunicabilitatea dintre oameni. Dacă se pleacă de la convingerea că nu oamenii vorbesc o anumită limbă, ci o anumită limbă **SE** vorbește de către oameni, atunci este firesc să se ajungă la concluzia că limbajul este o piedică în calea comunicării dintre oameni. «Cred că un om nu este niciodată cu adevărat liber, deoarece are mereu limbajul în spinare», regretă filozoful francez Brice Parain. Gîndindu-se cu nostalgie la un alt mijloc de comunicare decît limbajul, Brice Parain scrie: «Dacă am putea trăi comunicînd fără să vorbim, în mod nemijlocit, în sensul foarte tare al acestui cuvînt, ar fi frumos. Nu-i posibil. De aceea am sentimentul unui blestem analog cu păcatul originar». Nu e de mirare că Brice Parain ajunge, în cele din urmă, la concluzia că «istoria limbajului este istoria minciunii».

Este oare posibilă o asemenea comunicare directă, nemijlocită, nelingvistică? Evident! Există o asemenea comunicare: comunicarea **naturală** dintre animale. Ea se propagă nemijlocit, ca focul în pădure. Însă, comunicarea naturală, fiind nemijlocit legată de o împrejurare prezentă, este strict senzorială, nearticulată, nedialogală, invariabilă, concretă și individuală. Lătratul unui cîine semnalează un eveniment imediat și de aceea este manifestarea unei reacții exclusiv senzoriale; sunetele pe care le scoate nu le poate diferenția și deci nu le poate articula alt fel decît așa cum ies în mod spontan; fiind o reacție determinată de prezent și vizînd exclusiv prezentul, lătratul nu poate deveni întrebare și deci nu așteaptă nici un fel de răspuns; cîinii de azi latră ca pe vremea cînd nu existau încă oameni; în sfîrșit, fiecare cîine latră în felul său; **«lătratul»** este un cuvînt și deci o abstracție umană.

În vreme ce animalele comunică între ele prin semnale, oamenii comunică între ei prin semne. Semnalizarea este un fenomen natural, iar semnificarea este o creație culturală. A vorbi înseamnă a articula sunete prezente pentru a semnifica împrejurări absente. Viitorul este cea mai umană dimensiune a timpului. Numai omul poate prospecta viitorul, numai el poate transforma viitorul în prezent, numai prin idealurile lui poate viitorul să participe la acțiunile prezentului. Însă viitorul, spre deosebire de prezent, nu este sensibil, ci doar inteligibil. Viitorul nu poate fi arătat. La el nu se poate ajunge decît cu vorba. Siliți de lupta cu natura să-și comunice unii altora intențiile acțiunilor viitoare, oamenii s-au deprins, treptat, să-și păstreze și pentru ei înșiși vorbele prin care comunicau cu ceilalți. Așa au învățat să gîndească. Gîndurile nu pot fi formate și păstrate decît în și prin vorbe. Dacă este adevărat că poftа vine mîncînd și veselia vine rîzînd, atunci este cu atît mai adevărat că gîndirea vine vorbind. Atitudinile pragmatice și afective ale oamenilor nu devin gînduri decît în și prin vorbire. Comunitatea umană cere membrilor ei să-și comunice ceea ce este comun în lucruri și în atitudinea lor față de ele. Nu este comunicabil decît ceea ce este și ceea ce poate deveni un bun comun. Ceea ce este strict individual nu este comunicabil unei comunități umane, deoarece nu face parte din cultură, ci din natură. Fără a fi liniștită, natura e tăcută. Grăitoare nu este decît cultura. Tăcere nu poate exista decît «dincoace» de cultură, în natură sau «dincolo» de cultură, în cer; în cultură răsună necontenit trecerea vorbirii în gîndire și a gîndirii în vorbire. A gîndi nu înseamnă a nu vorbi, ci a nu rosti. În cultură, tăcerea nu înseamnă lipsa vorbirii, ci întreruperea exteriorizării ei. Așa se explică de ce tăcerea oamenilor poate fi atît de elocventă.

Spre deosebire de comunicarea dintre animale, care este naturală, nelingvistică și imediată, comunicarea dintre oameni este, dimpotrivă, culturală, lingvistică și mediată. Vorbirea recurge la sensibilitate, dar pentru a informa intelectul; ea este dublu articulată — în foneme distinctive și moneme semnificative — dialogală, evolutivă, abstractizantă și generalizantă. Istoria puterii umane asupra naturii începe cu îndepărtarea semnificației inteligibile de semnificantul sensibil audio-vizual. Vorbirea și scrierea devin din ce în ce mai rafinate și gîndirea devine din ce în ce mai abstractă și mai capabilă să descopere identitatea lucrurilor din spatele diversității lor.

Lupta îndreptățită împotriva **vorbăriei** a ajuns, astăzi, să nedreptățească însăși **vorbirea.** Suspendarea limbajului ar însemna însă renunțarea la cultură și recăderea în natură. În geneza omului, limbajul este într-adevăr «originar», dar nu este un «păcat», ci principalul instrument al construirii culturii. A dori să înlături rezistența pe care limbajul o opune gîndirii seamănă cu dorința porumbelului lui Kant de a scăpa de rezistența aerului în timpul zborului... Sentimentul tragic pe care îl trăiesc unii în fața limbajului provine din dorința absurdă de a comunica incomunicabilul, de a comunica intimitatea vieții prin intermediul limbajului sau de a comunica idei prin ocolirea limbajului. Prin limbaj, societatea vorbește în fiecare din noi și ne permite astfel să-i vorbim. Monologăm în limba poporului din care facem parte.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Mai mulți cititori au așteptat (sau mai așteaptă încă) de la noi să publicăm în revistă unul sau mai multe bilanțuri ale activității de creație artistică din anul care abia s-a încheiat. Trebuie să le spunem că în această privință nu vom face nimic mai mult decît am făcut pînă acum în revistă și în almanah. Bilanțurile sînt posibile și binevenite în ce privește socotelile bănești sau alte valori imediat măsurabile. Cît privește aprecierile, interpretările, ierarhizările (mai ales în domeniul cultural), e mai bine, poate, s-așteptăm sau, în tot cazul, să nu ne grăbim cu sentințe definitive. E posibil ca evenimente care ni s-au părut acum neînsemnate, accidentale, să devină sursa unor procese istorice de valoare hotărîtoare și viceversa, după cum e posibil ca opere pe care le considerăm realizări de seamă sau oameni care ne apar ca personalități de prim rang, să fie reduși de istorie la dimensiuni mult mai modeste. Poate ne vom amuza odată publicînd lista cărților considerate drept capodopere în 1910 sau în 1920. Cu o singură condiție: să nu ni se ceară să le procurăm celor care ar dori, eventual, să le citească. De unele din ele nu-și mai aduc aminte nici șoarecii care le-au ros.

Am fost foarte sensibili la scrisoarea pe care ne-a trimis-o cititorul *Al. Pădureanu* din București; dumneasa ne mulțumește pentru publicarea grupajului de fotografii și texte intitulat «Cel care credea în el și cel care nu credea...» și închinat luptei revoluționarilor basci. Avem sentimentul că oricît am scrie despre mișcarea antifascistă a poporului spaniol, despre lupta de eliberare națională a bascilor, tot n-ar fi pe măsura unor fapte care se înscriu printre cele mai exaltante ale vremurilor noastre. Are dreptate tov. Pădureanu atunci cînd consideră că despre basci s-a scris prea puțin, că oamenii de la noi nu cunosc prea multe despre acest mic și eroic popor, care-și duce din vremuri imemoriale existența pe coastele Golfului Biscaya, pe cele două versante ale Pirineilor occidentali, popor de păstori, mineri și pescari, care n-a cunoscut aproape niciodată libertatea și independența națională. De 34 de ani, de cînd efemera lor autonomie a fost zdrobită sub șenilele tancurilor fasciste și sub bombele avioanelor hitleriste, de cînd s-a consumat tragedia din legendara lor capitală, Guernica (tragedie imortalizată în tabloul lui Picasso), bascii desfășoară o bătălie care n-a contenit nici o zi pentru apărarea ființei lor naționale, pentru drepturile lor elementare, pentru apărarea limbii lor, *euskera*, bizară și fascinantă, aspră și zgrunțuroasă, căreia pînă-n ziua de azi lingviștii nu i-au putut găsi vreo înrudire cu vreo altă limbă vorbită în Europa. Planul dement al autorităților de la Madrid de a șterge de pe suprafața pămîntului naționalitatea și limba bască a eșuat. În lupta cu asupritorii, minerii, intelectualii și preoții basci au dat numeroase jertfe de sînge. În ultimele trei decenii Euzkadi-ul (Țara Bascilor) a fost nu numai unul dintre teritoriile cele mai asuprite ale Europei, ci și unul dintre cele mai agitate (ceea ce n-au știut sau n-au vrut să vadă miile de turiști imbecilizați care căscau gura pe străzile din San Sebastian sau Bilbao, încîntați că pot să facă «shoping» ieftin sau să capete un bilet la festivalul mondeno-cinematografic). Acuzații din procesul de la Burgos au fost condamnați la ani grei de închisoare; numai datorită presiunii opiniei publice cei șase condamnați la moarte au putut fi smulși călăului. Dar, indiferent de sentință, ultimele săptămîni ale anului 1970 au fost martore unei mișcări de solidaritate cu poporul spaniol, cu luptătorii basci, care fac cinste bătrînului nostru continent.

Am citit cu atenție scrisoarea cititorului ing. *C. Reinerth* din Buzău, cu privire la problema (mult discutată în aceste coloane) a învățării limbilor străine. Dacă am înțeles bine, tov. C. Reinerth propune ca specialiștii care cunosc perfect una sau mai multe limbi străine să fie concentrați într-un centru și folosiți pentru efectuarea de traduceri (actualmente — e vorba de literatura tehnică — nu totdeauna corespunzătoare). Soluția nu ni se pare realistă. De obicei, limbi străine cunosc tocmai specialiștii cei mai buni; și atunci, cum să renunțe industria la ei în favoarea editurilor și a institutelor de documentare? În al doilea rînd, problema nu e de a crea un corp de traducători, ci de a permite tuturor specialiștilor să folosească materialul documentar curent de care au nevoie. Deci, răspîndirea cunoștințelor și nu concentrarea specialiștilor.

Cititorul *V. Alexiuc* din Rădăuți ne trimite o listă de actori de cinema, ale căror nume încep cu litera A și B și pe care i-ar dori cuprinși în lexiconul «De la A la Z», pe care-l publică revista noastră. Din păcate, cum spunea un prieten al lui Voltaire, «casediul nostru e făcut», literele A și B s-au epuizat, acum sîntem la litera C și sperăm să mergem repede înainte. Eventuale completări ar putea fi luate în considerație după ce vom epuiza și litera Z. Dar pînă atunci, mai e vreme.

(Urmare din pag. 7)

Nicolae Ceaușescu în expunerea sa la plenara din 16 decembrie 1970, asupra problemei îmbunătățirii organizării activității productive, creșterii spiritului de răspundere, întăririi ordinii și disciplinei în muncă.

Realizarea tuturor acestor direcții la nivelul fiecărei ramuri de producție și întreprinderi este de natură să aducă o contribuție esențială la creșterea productivității muncii în fiecare verigă a activității economice, la sporirea rentabilității și a eficienței muncii cheltuite de societate, într-un cuvînt, la mărirea cantității de produse, la creșterea nivelului de trai

*

Iată dar cîteva aspecte ale productivității asupra cărora s-au oprit factorii de răspundere solicitați de noi. Creșterea productivității muncii este nu numai o sarcină de plan este preocuparea tuturor, este, dacă vreți, o stare de spirit, care a și început să fie materializată în planuri stricte, defalcate pe luni, trimestre, ani. O primă dovadă că viitorul începe, a început.

INTELIGENȚA ÎN ACȚIUNE

În halele uzinei «Independența»-Sibiu, uriașele virole de oțel, cu destinația hidrocentrala de pe Lotru, se fabrică într-un ritm tot mai accelerat.

cronică judiciară

PER'SABILITĂȚILE

O afacere cu vid. Cu spațiu pur. Să cumperi, să recepționezi cea mai grozavă marfă: NIMICUL. De la sticle goale la... golul din sticle.

Ideea a avut-o Gavril Lăcătuș. În mîna lui erau pîinea și cuțitul întregului grup de 10 infractori, el era cel trecut prin școala codului penal cu 3 ani de închisoare executați anterior pentru delapidare.

Adesea, ori de cîte ori auzim scuzele subțiri ale unor conducători de unități economice, care motivează prin lipsă de cadre angajarea unor gestionari ce au suferit condamnări, ne întrebăm cum de această pretinsă penurie nu cuprinde și pe cei care s-au dovedit incorecți? Cum de cei care s-au fript pe seama jonglării cu evidențele gestionare nu numai că nu fug de ele ca dracul de tămîie, ci se dau peste cap să ocupe măcar un post de manipulant, ori vitrinier, ceva care să le creeze, fie și ocazional, posibilitatea de a semna cîte o facturiță, cîte un avizuleț de expediție!?

Funcția lui Gavril Lăcătuș era ultrabanală: primitor-expeditor la izvorul de ape minerale-Floreni, gospodăriți de întreprinderea de industrie locală din Vatra Dornei. Primea camioane cu sticle goale și expedia camioane cu sticle pline. Apa e apă, curge dacă n-o captezi, sticlele sînt sticle, nu se căsătoresc între ele și nu fac copii.

Dar Lăcătuș voia să trăiască pe picior mare și pentru asta n-a fost de loc nevoie să forțeze natura. A avut la dispoziție altceva: culanta unor norme interne care prevedeau (și prevăd!) un procent exagerat de perisabilități pentru manipularea sticlelor cu apa minerală. Pe baza căror norme s-or fi stabilit acele procente, nu știm, fapt este că sticlele nu vroiau nicicum să se spargă în proporțiile prevăzute de instrucțiuni. În fața acestei situații, Lăcătuș avea trei posibilități: să nu invoce perisabilitățile — ceea ce ar fi fost împotriva firii lui de om cu antecedente — să pieze sticlele cu ciocanul, ceea ce ar fi consumat timp, manoperă și ar fi fost absurd, on să-și creeze plusuri în gestiune pe care să le sustragă prin acte de recepție fictive. Ați ghicit, G.L. a ales a treia soluție.

Avea neapărată nevoie de complici. În primul rînd — un furnizor de pale. L-a găsit în persoana lui Gheorghe Chiperi, gestionarul depozitului Filcoop din Vatra Dornei. În al doilea rînd — un cărăuș de nădejde. Cel mai potrivit s-a dovedit a fi Gavril Candrea, care și așa nu se prea omora cu conducerea autocamionului.

Planul era următorul: reprezentantul izvorului de ape, pe baza plusurilor de sticle ce nu vroiau să se fărîme, avea să confirme fictiv sticle «livrate» de depozitul Filcoop, depozitul la rîndul lui să recepționeze aceste sticle total invizibile de la gestionarii cooperativelor, care și ei să facă achiziții fantomă contra bani reali.

Tustrei au început să bată pe la ușile gestionarilor cu apropouri stravezii. Unii i-au refuzat indignați, atrăgîndu-și disprețul șnapanilor. Scuzați stîngăciile de stil, dar am preferat să transcriem fidel relatarea lui C.B. din Dornișoara, care a avut tăria să reziste ispitei: «i-am răspuns că cine ar putea semna un aviz tais și ei (Gheorghe Chiperi — nota noastră) a spus să fac măcar un cîrlig în formă de semnătură. Eu i-am răspuns că așa ceva nu pot face, care ei s-a supărat și mi-a răspuns că sînt un om de nimica și a plecat spunînd că n-am eu nevoie de bani!» Da, C.B. nu avea nevoie de bani murdari. Acum ține fruntea sus, în timp ce arogantul de atunci dă din colț în colț și meditează în pușcărie asupra a ceea ce înseamnă să fii om cu adevărat de nimic.

S-au găsit și 6 inși dispuși să contribuie la completarea filierei achizițiilor fantomă. Unii dintre ei, cum este Costan Florea din comuna Podu Coșnei, abia așteptau ocazia unor atacen «curate», care să nu le atecteze gestiunea. Cheltuielile lui C.F. întreceau de mult veniturile licite, luxul se extinsese pînă la angajarea unei îngrijitoare în casă. Alții, cum ar fi Gheorghe Dorottiesei de la cooperativa Dorna Candreni, dau atitudinli lor motivări cel puțin hilare: cică de ce să nu fi acceptat cîrdășia, dacă tot își îndeolinise planul de achiziții!

Cu complicitatea unor asemenea oameni, mii de lăzinavetă cu zeci de mii de sticle au început să circule în visurile și în imaginația infractorilor. E drept, șoferul Candrea se depăsa și el cu autocamionul. Dar nu pentru a cără ambalaje. Alerga de mama focului, pe cheltuiala și timpul de muncă al statului, *transportînd* formulare de la un falsificator la altul. La capătul «cursei» avea itinerarul perfect confirmat în documente, de multe ori cu tonaj care depășea posibilitățile record ale camionului, dar pecetluit în bună regulă de «furnizori» și «beneficiari». Activitatea febrila a depozitelor angro era înțesată cu șușoteli și tranzacții conspirative purtate pe după stivele cu mărfuri. Seara, complicii se strîngeau în jurul unor butelcuțe adevărate și, a doua zi, totul era reluat de la început.

Era firesc ca vadul fraudelor de la izvor să se înfunde și ulciorul delapidatorilor să nu mai meargă la apă minerală. Nu de altceva, dar un întreg sistem de controale și evidențe extracontabile fac imposibile, *teoretic*, confirmările de transporturi neefectuate. Dar acestui sistem preventiv, ideal — pe hîrtie — Lăcătuș et Co, i-au opus obiceiuri noi, proprii, al căror succes a mizat pe îndolența și nepăsarea funcționarilor din jur.

Devenise o regulă, spre exemplu, ca *un* recepționer să verifice marfa și *un altul* să semneze actele. Apoi rolurile se inversau. De ce? De unde această regulă demnă de Dănilă Prepeleac? Oricît de absurd ar fi, consecința practică imediată era ștergerea urmelor oricărei responsabilități, crearea unui haos în care să nu subziste nici o amintire. Nimeni nu mai știe ce a făcut și ce n-a făcut, ce a văzut și ce n-a văzut. Contabilitatea oficială se îneca în ceața formelor fictive, bruiată de infractori, în timp ce ei își țineau riguros evidența sumelor deturnate.

La data depistării grupului, ele totalizau 77 707 lei. Numai din sticle goale, care n-au vrut să se spargă!

Sergiu ANDON
Desen de Vasile OLAC

sport

de Emanuel VALERIU

erori?

A început un nou an și, ca de obicei, o dată cu el, amatorii de sport își fac iluzii. Să nu vă sperie faptul acesta atît de obișnuit, deoarece iluziile ne sînt necesare tuturor și să admitem, spre a evita spaimele, că a avea iluzii nu înseamnă, neapărat, să visăm cai verzi pe pereți, ci să îndrăznim, mai întîi în imaginație, ceea ce dorim să realizăm practic prin eforturi ulterioare (muncă propriu-zisă, dar și imaginație, foarte multă imaginație).

Cei mai mari amatori de iluzii sînt, fără îndoială, adepții jocului de fotbal pentru că, pe de o parte, ei sînt și cei mai numeroși și, pe de altă parte, pentru că la fotbal orice este posibil. Ar mai fi de adăugat ceva și anume faptul că jocul respectiv are un calendar competițional regulat și amplu atît pe plan intern, cît și pe plan extern, astfel încît există posibilități de afirmare și surse de nădejdi multiple. Dacă ar fi să ne gîndim doar la campionatul divizionar al primei categorii și la echipele care-l alcătuiesc, și ar fi de-ajuns spre a ne susține teza, multe echipe și simpatizanții lor urmărind cîștigarea titlului (vezi chiar și declarațiile antrenorului Gil Mărdărescu de la Politehnica Iași), iar altele la supraviețuire, în cadrul întrecerii respective. La nivelul internațional sperăm la participarea în finala campionatului european, la întrecerile intercluburi dorim să nu se repete eșecurile de pînă acum și așa mai departe.

În ce măsură aceste dorințe vor rămîne simple iluzii și în ce măsură șansele de a deveni realități se vor realiza? Răspunsul nu-l poate da decît desfășurarea întrecerilor respective la vremea sorocită. Acum nu se justifică decît discuțiile, presupunerile și — pe deasupra tuturor — modul de pregătire a viitoarelor succese și împliniri.

Urmărind lucrările consfătuirii antrenorilor de fotbal, care au încheiat activitatea anului trecut în disciplina numită (evident din relatările presei de specialitate întrucît tovarășii de la federația de fotbal ca și alții dintre cei care organizează conferințe de presă în sport uită cu consecvență să convoace — ori să invite! — și pe titularul rubricii «Flacării» crezînd, probabil, că o publicație săptămînală reprezintă cu totul altceva decît un organism de presă), am fost surprins de participarea tehnicienilor fotbalului nostru. În ce fel? Sigur nu pentru disciplina prezenței lor — era o obligație fără îndoială — ci pentru modul în care au știut să ocolească ceea ce era esențial, ori măcar ceea ce reprezenta intima lor convingere în problemele fotbalului. Nu vreau să fac nimănui proces de intenție dar sa aflu acum că la Dinamo, de pildă, atmosfera din cadrul echipei a constituit piedica bunelor rezultate, cînd informațiile noastre și ale altor colegi de meserie erau cu totul opuse, sau să citesc cîtă importanță se acordă turneelor de pregătire peste hotare în timpul iernii și să aflu apoi că antrenorul Coco Dumitrescu, de la U.T.A., dă acatiste că a scăpat de lungul «voiaj» ce i se propusese, ca să nu mai dau și alte exemple din cele multe ce se pot da, constituie pentru mine un prilej de mirare.

Unde se ascunde eroarea?

Cred că am întrezărit-o zilele trecute cînd am discutat, la o trecere prin Arad, cu același Coco Dumitrescu. În ceea ce-l privește, omul crede în metodele sale de lucru și în posibilitățile jucătorilor pe care-i are și pe care-i cunoaște foarte bine. Omul mai crede că, fiind vorba despre sport și despre competiție, gîndurile sale intime constituie o proprietate exclusivă a echipei pe care o antrenează, un secret de fabricație, dacă vreți. El, și absolut sigur, și ceilalți antrenori — mai ales cei cu adevărat valoroși — cred același lucru și de aceea nu agreează ideea unor «schimburi de experiență» de genul celor dintr-o ramură de producție oarecare. Una este să te întreci cu altă întreprindere în a face pantofi mai buni, destinați maselor de cetățeni, și alta este că încerci practicarea unui gen de fotbal prin care să-ți învingi adversarii și să cucerești gloria sportivă, în dauna lor.

Situația mi se pare foarte clară și mă întreb ce se urmărește prin organizarea unor astfel de consfătuiri și nu numai la fotbal? Crede cineva că se vor găsi idealiști totali care să dezvăluie «secretele» în care ei cred și «rețetele» după care lucrează? Personal, nu cred așa ceva. Aș crede într-o singură împrejurare: atunci cînd tehnicienii, și nu numai cei din fotbal, ar avea o asociație profesională permanentă, cu un caracter foarte precizat: cu un statut în toată regula, cu capacități juridice legale, cu un profil ferm al preocupărilor și activităților, un fel de sindicat, dacă vreți, pe care federațiile de resort să le poată urmări în activitate, să le poată îndruma, dacă vor crede necesar, să le tragă la răspundere și așa mai departe.

Altfel mă tem că munca depusă cu organizarea unor consfătuiri de acest gen corespunde unei risipe de energii și poate echivala cu o eroare multiplicată din obișnuință, intrînd în domeniul iluziilor pure, adică al celor fără împliniri.

Acest gen de iluzii, recunosc, nu este recomandabil. Mai ales unor instituții cum sînt forurile tehnice ale diverselor sporturi.

VIITORUL NEPREVĂZUT AL ROȚII OLARULUI

E lucru stabilit că roata olarului a însemnat și înseamnă un moment de victorie a gîndirii omenești în pașii noștri pe calea civilizației. Un moment însemnat și totuși un moment atît de demult, încît ni-l reamintim doar atunci cînd facem istorie.

Și totuși la Turda, roata olarului este prezentă. De fapt, prezentă — e un fel de a spune: pentru că minunea asta primară a suferit atîtea transformări încît nici nu mai e de recunoscut. N-avem de-a face decît cu spiritul ei. Un spirit care însă a făcut explozie. O explozie binecuvîntată.

La Fabrica de ceramică de acolo, pe la începuturile ei, s-a folosit roata cu prichia și meșteri incontestabili, ba chiar artiști, produceau cu talent și hărnicie, oale și ulcele; cu alte cuvinte, ceramică de menaj.

A venit însă epoca industrializării, a electrificării, într-un cuvînt epoca socialismului și explozia creatoare, de care am vorbit, a avut loc.

Fabrica s-a extins, utilajele ei s-au schimbat, oamenii ei s-au recalificat și au devenit mai numeroși, producția s-a diversificat și respecializat. Pînă și firma a trebuit schimbată: azi, la Turda, avem unica fabrică de electroceramică din țară.

Renăscută în ultimii ani ai cincinalului ce abia l-am terminat, fabrica răspunde foamei mereu mai mari a industriei noastre energetice, producînd, pe lîngă o întreagă serie de mici piese electroizolatoare, masivi izolatori de joasă, de medie și de înaltă tensiune, izolatori absolut necesari în echiparea liniilor, stațiilor, posturilor de medie și înaltă tensiune, în echiparea locomotivelor electrice, precum și în echiparea altor aparate și mașini electrotehnice.

La Turda s-a făcut pasul de la roata olarului, la strungul și presa automată de mare productivitate; pasul de la cuptoarele de construcție simplă, la cele tunel de mare randament. La Turda roata olarului a fost reinventată, potrivit gîndirii noastre moderne. La Turda, istoria își dezvăluie epocile.

I. NICOLAE
și S. STEINER

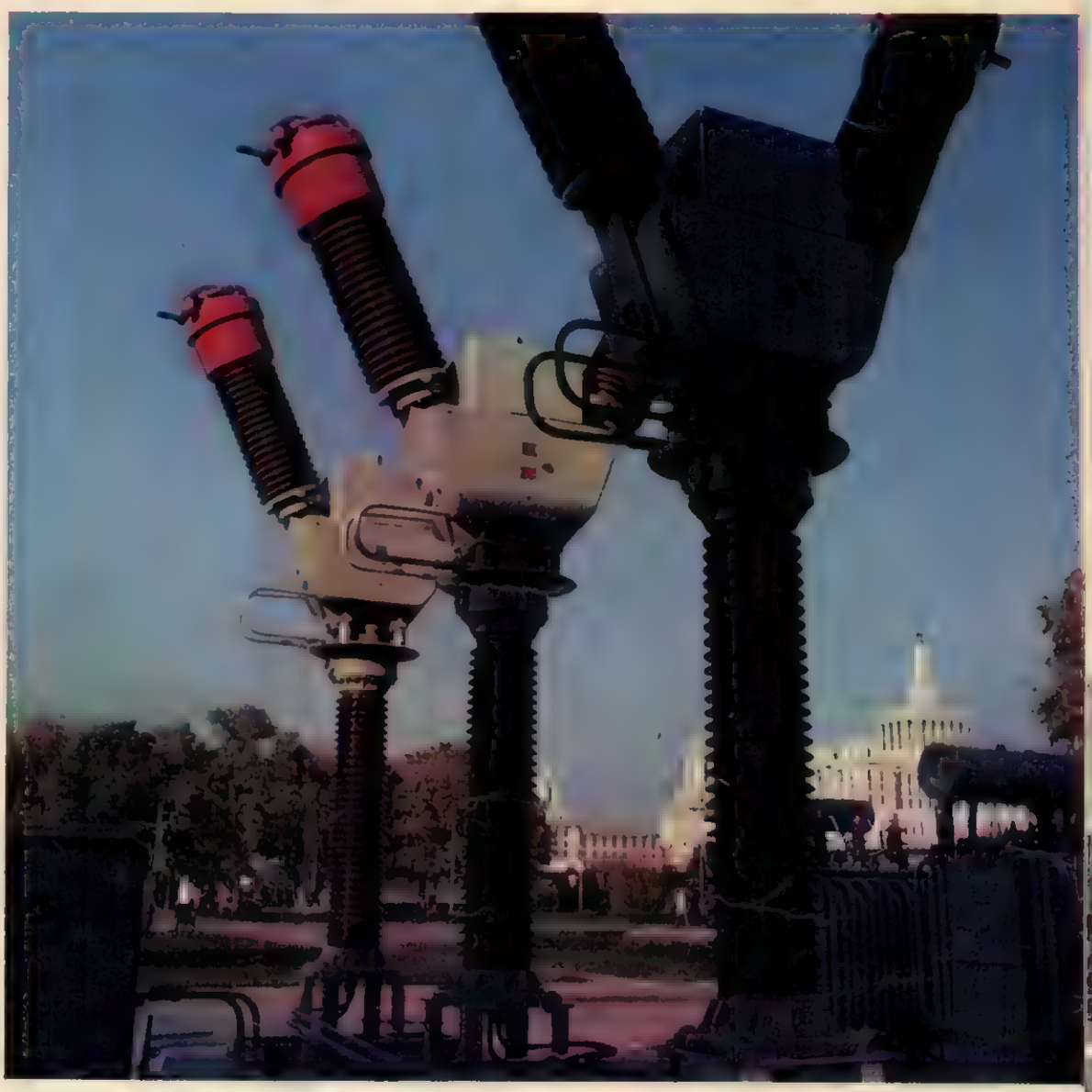

La Tîrgul internațional din 1970 de la București am dovedit, printre altele, că sîntem în stare să fabricăm electroizolatori la și de nivelul tehnicii mondiale.

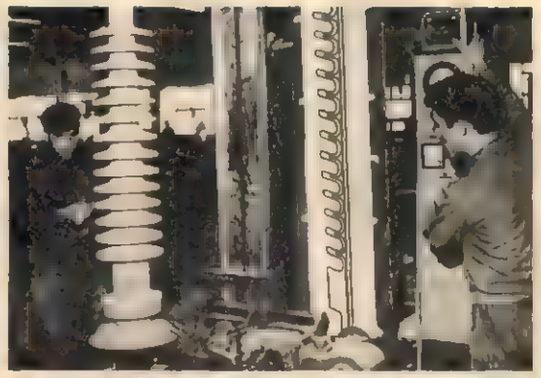

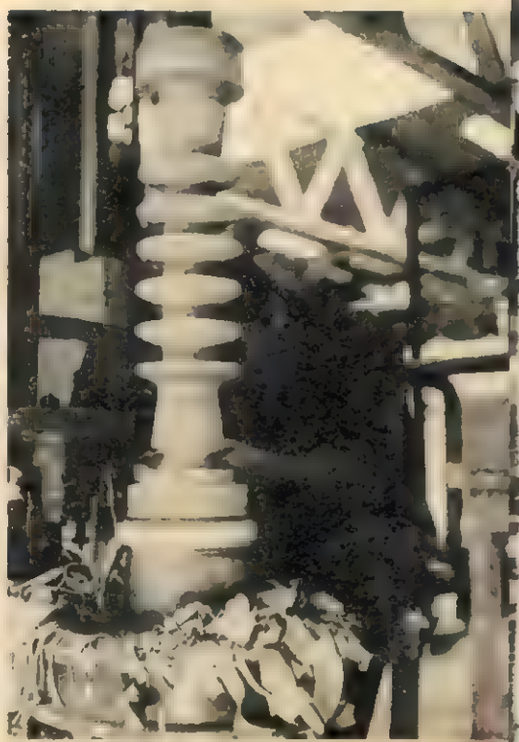

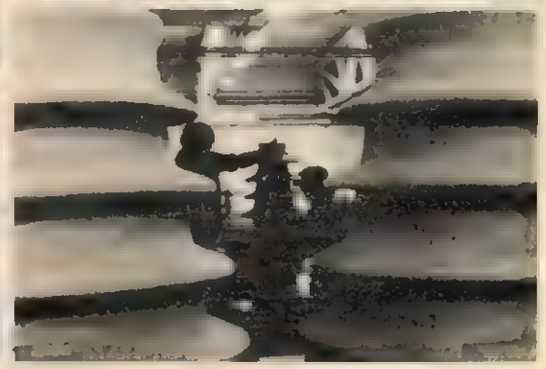

Roata olarului a făcut loc uțilajelor zămislite de virtejul creator al revoluției tehnico-științifice.

Fotografiile din stînga pot fi socotite ca o simplă suită de imagini luate de-a lungul procesului de fabricare a electroizolatorilor. Ele însă ascund și un traiect poetic: cel al drumului humei din adîncurile pămîntului spre înălțimile luminii.

Cine n-are bătrîni să-și cumpere. Din fericire, fabrica din Turda are. Iosif Labancz, care lucrează acolo de peste 20 de ani, se dovedește stăpîn și pe vechile și pe noile tehnologii ale modelării ceramicii.

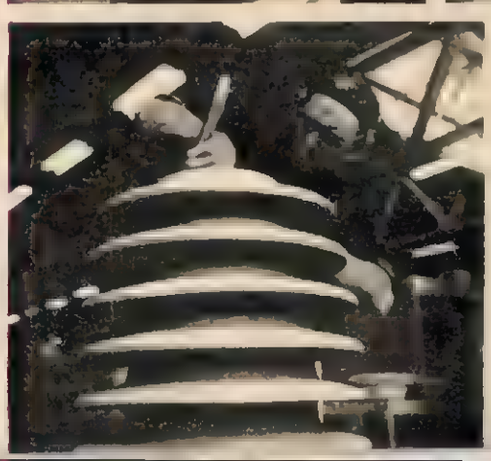

SALT — DUPĂ RUNDA A TREIA

După a treia rundă a convorbirilor SALT, încheiată la sfîrșitul anului 1970 la Helsinki, delegații i-au făcut o vizită de rămas bun președintelui Urho Kekkonen. (În prim plan, Gerard Smith, delegatul american, președintele Urho Kekkonen și delegatul sovietic Vladimir Semionov.) Prilej cu care s-au făcut tradiționalele urări în prag de an nou. Urări pe care opinia publică din întreaga lume le-ar dori concretizate în acest an în încheierea unui acord privind limitarea cursei înarmărilor strategice.

cronica de trei secunde

PARFUMEURUL

N-o fi prea exaltant pentru filozofi, dar reclamele au ajuns azi să le facă concurență în căutarea și explicarea adevărurilor. Iată cum sînt invitați francezii la conferințele d-lui François Castex, de meserie, «parfumeur»:

„«Parfumeurul» este o ființă rară care simte că între diverse esențe există un anume număr de armonii. În timp ce muzicianul studiază contrapunctul și compoziția, stabilite pe bază de legi și reguli scrise, în timp ce pictorul are la îndemînă bogata teorie a Marilor Maeștri, în timp ce sculptorul se întoarce mereu la Grecia, în timp ce scriitorul e ghidat mereu de gramatică — parfumeurul n-are la dispoziție nici o formulă prestabilită. El nu are în fața sa decît o serie de flacoane cu arome naturale și esențe sintetice. Toată arta sa este să descopere acordul dintre ele. Artă atît de dificilă încît azi în lume nu există mai mult de șapte sau opt mari parfumeuri...“

E și explicația cea mai valabilă, cred eu, pentru a lămuri de ce lumea invadată nu numai de trandafiri și flori de gheață dar și de atîtea miresme grele, de la cadavre în plină descompunere pînă la porcării în plină înflorire, nu mai poate deosebi nici măcar parfumul putreziciunii de putoarea zdravănă și proaspătă. Ba chiar le suportă; ba chiar îi se adaptează. Sînt prea puțini parfumeuri în lume, vai, da — și prea multe reguli bine învățate.

COAFORUL

Sfîrșit de an, început de an, știri peste știri, telegrame peste telegrame, vase peste vase, ibrice peste ibrice, recepții peste recepții, stipendii peste incendii, poezii, tragedii, schi, avalanșe, planșe, șosele, momele, bilanțuri peste lanțuri, revolte, recolte, remonte (o literă e suficientă ca un lucru să fie alt lucru, o idee altă idee, ce forță zace într-o singură literă, ca să nu mai spunem într-un singur cuvînt!), bomboane peste tromboane, plicuri peste dricuri, drame peste programe, volubili peste insolubili, trăsniți peste banditi, sifoane la cicloane, ciorbe peste vorbe, dar nici o vorbă, nici o vorbă, nici una, tăcere, totală uitare din partea tuturor agențiilor de presă mondiale, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat în acel salon de coafură din faubourg Saint Honoré unde, la sfîrșitul lui noiembrie, patronul a avut ideea de a oferi clientelei aflate sub casca de permanent — un program bisăptămînal de music-hall... Se tace din pudoare în fața prostiei? Din rușine față de tot ceea ce e prea pitoresc? Din dispreț pentru nesemnificativ? Sau din teamă pentru ce e prea semnificativ?

Complex lucrează autocenzura mijloacelor de informare mondială!

Radu COSAȘU

ULTIMUL SALT

Fotografia noastră vi-l prezintă pe Mario Gasparini, funcționar, parașutist amator, în timpul ultimului său salt, cu cîteva secunde înaintea momentului cînd s-a zdrobit de pămînt. Un salt fără parașută. Căci Gasparini și-a desprins-o, pentru a salva viața unui coleg mai tînăr. Se aruncaseră împreună, și sforile parașutelor lor se încurcaseră. Era prea tîrziu pentru a se apela la parașutele de rezervă. Dacă rămîneau așa — au apreciat martorii tragediei — riscau cel mult să-și rupă picioarele. Gasparini a preferat, se vede, să fie sigur, cu riscul propriei sale vieți, că partenerul său va ajunge la sol viu și nevătămat.

ÎN A TREIA ZI SELENARĂ

La Centrul terestru pentru legături cosmice la mare distanță, «creierul» Lunohodului se află din nou în plină activitate. Specialiștii recepționează semnale radio, imagini televizate, date științifice și telemetrice, trimit în eter comenzi — executate precis și aproape instantaneu pe Lună. După o pauză de două săptămîni, cît a durat noaptea lunară, bateriile solare ale laboratorului mobil sovietic «Lunohod-1» funcționează din nou. Lunamobilul a intrat în perioada de activitate a celei de-a treia zi selenare. Sînt așteptate noi informații științifice, noi performanțe ale laboratorului mobil lunar.

FLAMANZI ȘI VALONI

Dacă proiectul guvernamental de reformă constituțională n-ar fi întrunit majoritatea necesară pentru a fi adoptat de Camera Reprezentanților a parlamentului belgian, supoziții cu privire la o precipitată dizolvare a parlamentului și organizarea unei consultări electorale cu peste un an înainte de termen s-ar fi putut confirma. Versiunea adoptată, păstrînd ideea instituirii de «teritorii lingvistice», face unele concesii atît flamanzilor — reintegrînd, de pildă, în zona flamandă a capitalei belgiene, șase comune apropiate, cît și valonilor — acordînd permisiunea familiilor acestora din Bruxelles de a-și trimite copiii la școlile cu limba de predare franceză. Dar nici acum nu există în rîndul celor două populații belgiene o mulțumire deplină. Cum o dovedește și această demonstrație de la Bruxelles, după votul din parlament.

„CĂLĂUL DE LA TREBLINKA"

Criminalul de război nazist Franz Stangl, fostul comandant al lagărului de concentrare de la Treblinka, după pronunțarea sentinței de închisoare pe viață la Tribunalul din Düsseldorf (R.F. a Germaniei). Atît depozițiile martorilor, cît și documentele prezentate în instanță au permis să se conchidă că odiosul criminal supranumit «călăul de la Treblinka» s-a făcut vinovat de uciderea a cel puțin 400 000 de persoane.

Silviu BRUCAN

oceanul planetar

La început de an nou, perspectiva în care privim lucrurile este mai vastă, iar acum avem motive speciale să ne-o lărgim deoarece înșeși dimensiunile lumii noastre s-au schimbat: o mînă omul și-o întinde spre planetele universului, cealaltă spre adîncurile misterioase ale oceanului.

De fapt, ideea că tot ceea ce este important pentru politica internațională și pentru destinele omenirii se petrece pe scoarța terestră reflectă un stadiu de civilizație care începe să fie depășit, un mit care — ca orice mit — exprimă nivelul de conștiință și de cunoaștere al omului la un moment dat. În realitate, șapte zecimi din suprafața planetei noastre sînt acoperite de oceane și trăim acum sfîrșitul erei în care imensa întindere și marea lor adîncime le-au asigurat imunitate în fața tendinței omului de a explora și exploata bogățiile planetei. Dacă pînă azi oceanele erau doar căi de transport și teren de bătălii navale, iar dintre bogățiile lor era extras doar peștele, încă în acest deceniu 35% din resursele petrolifere vor fi pompate de sondele marine, iar minereurile de pe fundul oceanelor — la care tehnologia modernă a și ajuns — sînt atît de fabuloase încît unii savanți prezic că vor depăși considerabil pe cele de pe uscat, atît cantitativ cît și ca ieftinătate a prețului de cost. Goana marilor corporații spre adîncul oceanelor s-a și dezlănțuit și problema este dacă istoria conflictelor sîngeroase care a însoțit descoperirea și exploatarea bogățiilor pe uscat se va repeta pe ape.

Pe scurt, înainte de a fi profitabilă omenirii, revoluția tehnologică marină se anunță ca nouă sursă de conflicte pe plan istoric și destructivă pe plan ecologic. Aproximativ zece milioane de tone de petrol și alte reziduuri poluează anual apele mărilor și oceanelor, distrugînd peștii și fauna marină. Recent, la Conferința de la Roma, s-a relevat că de pe piața americană și japoneză au trebuit să fie retrase imense cantități de tuna și alți pești, pentru că conțineau mercur peste procentul admis. Caspica și Erie sînt practic moarte, albastra Mediterană a devenit latrina Europei, iar Heyerdahl constata că în Atlantic curenții poartă reziduuri petrolifere ucigătoare pentru viețuitoarele marine. Fluviile Americii de Nord și Europei sînt poluate în procente de 30 pînă la 80 la sută, iar comandantul Cousteau a constatat că cincizeci de mii de specii marine au fost eliminate definitiv de pe harta biologică a lumii. Meteorologii vestiți susțin că uraganele tot mai frecvente sînt cauzate tot de revoluția marină, iar în ultimii ani și cursa înarmărilor nucleare și-a extins demența în mediul oceanic. Minele nucleare au început să populeze fundul mărilor iar lugubra încărcătură americană de gaze otrăvitoare a fost plasată în adîncul Atlanticului.

Mai pot oare aceste forțe tehnice destructive să fie strunite și puse în serviciul omenirii? La recenta sesiune a O.N.U. a fost adoptată hotărîrea de a se institui un organism internațional pentru exploatarea bogățiilor oceanice care se găsesc în afara jurisdicției naționale a statelor. Dar definirea acestei limite este atît de spinoasă și interesele în joc atît de diferite și opuse încît sînt foarte puține șanse să se ajungă la un acord internațional pe această chestiune în timp util. Și pe oceane, poate chiar mai mult decît pe uscat, se înfruntă interesele marilor puteri maritime, care dispun de o flotă vastă, de potențial economic și tehnologic, de vase de război și submarine care împînzesc oceanele și tendința țărilor slab dezvoltate, în special latinoamericane, de a-și extinde jurisdicția națională ca o replică la expansiunea puterilor maritime. Deseori însă aceasta duce la lărgirea teritoriului oceanic în folosul altora, cum este cazul cu Peru, a cărui enormă cantitate de pește, în ultimii ani, este achiziționată de o corporație americană și transformată în hrană pentru cîini și pisicile din Statele Unite.

Tendința oarecum firească a națiunilor este de a extinde principiile și practicile formate de secole pe mater terra firma la mediu nou, ca spațiul extraatmosferic și oceanele, chiar dacă acestea se dovedesc improprii pentru hotare teritoriale rigide și precis demarcate. Nici gîndirea juridică formată pe această bază nu se prea sinchisește de aceea că apa și aerul se deosebesc chimic și morfologic de pămînt. Trăim într-o lume a decalajelor și poate cel mai caracteristic decalaj al zilelor noastre este cel care s-a creat între avansul extraordinar imprimat de revoluția științifico-tehnică unor laturi ale activității umane și stadiul în care au rămas valorile și concepțiile tipice societăților umane contemporane.

CUBA –ANUL XII

Numai cine a păşit pe pămîntul «perlei Antilelor» — cum pe bună dreptate a fost denumită Cuba de către descoperitorii săi — poate avea reala imagine a profundelor transformări petrecute în această ţară insulară din acel început de ianuarie al lui 1959, cînd forţele revoluţionare conduse de Fidel Castro au pătruns în Havana, punînd capăt pentru totdeauna regimului de teroare şi mizerie al dictatorului Batista. Momentul istoric a consacrat intrarea Cubei într-o nouă eră — era socialismului — în care ţara cu bogăţiile ei au fost redate adevăratului stăpîn — poporul cubanez...

Una din primele măsuri luate de guvernul revoluţionar al Cubei a fost reforma agrară, prin care pămîntul latifundiarilor a fost împărţit la peste 150 000 de familii de ţărani. Vizitînd ţara, mi-am putut da seama cum prin această măsură fundamentală s-au creat bazele unei noi direcţionări a producţiei agricole, menită să lichideze sistemul monoculturii — impus Cubei de monopolurile străine — să ducă la diversificarea producţiei agricole în aşa fel încît necesarul de produse agroalimentare să fie acoperit de producţia internă, creîndu-se totodată şi posibilităţi pentru export, să creeze, în ultimă instanţă, un standard ridicat de viaţă, material şi cultural, populaţiei sătesti.

În vechea Cubă, industria era ca şi inexistentă. Acestui vid industrial i-au luat locul în prezent fabrici constructoare de maşini, de materiale de construcţii, combinate de îngrăşăminte, termocentrale, unităţi ale industriei uşoare. Pe plan cultural, lichidarea analfabetismului, învăţămîntul general gratuit, crearea a 15 000 de şcoli, cei peste un milion de elevi şi studenţi — ce reprezintă oare toate acestea pentru o ţară cu o populaţie de aproximativ 8 milioane de locuitori? Un adevărat record care plasează Cuba, în acest domeniu, pe locul întîi în America Latină.

Sînt doar cîteva date din largul proces al înfăptuirilor care au făcut ca, în ciuda actului arbitrar al OSA — ce a impus membrilor săi, în 1964, ruperea relaţiilor comerciale şi diplomatice cu Cuba — interesul faţă de această ţară, realizările şi politica sa să sporească necontenit în rîndul popoarelor latino-americane.

Evoluţia pozitivă înregistrată în viaţa politică a unor ţări latino-americane a dat o nouă dimensiune preocupărilor faţă de relaţiile cu prima ţară socialistă a continentului, ajungîndu-se la restabilirea relaţiilor diplomatice dintre Cuba şi Chile. Alte ţări ca Peru, Bolivia, Ecuador, Columbia, Venezuela se înscriu în cursa ce publicaţia «L'Information Latine» denumea «largul proces, în curs de desfăşurare, tinzînd spre normalizarea relaţiilor cu Cuba».

Gh. POPA

O recentă expoziţie de fotografii şi aparataj audiovizual, organizată de Universitatea din Havana la Santiago de Chile, a stîrnit un viu interes în rîndul publicului vizitator din capitala chiliană.

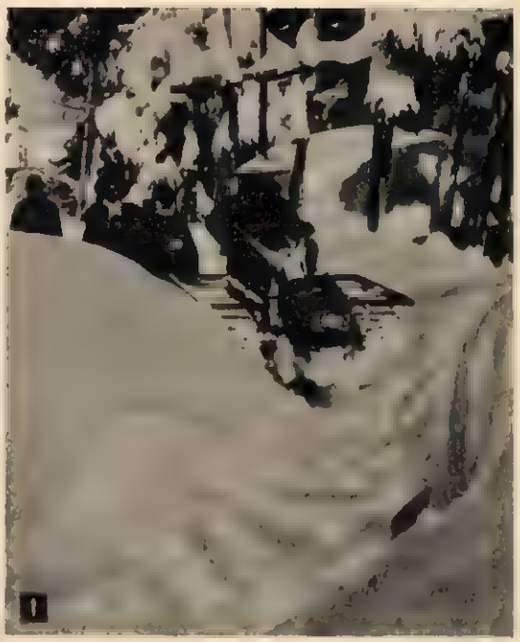

IARNA ÎN OFENSIVĂ

Colţii — parcă mai ascuţiţi decît de obicei — ai iernii se înfig zilnic în noi regiuni ale planetei. Anotimpul alb s-a instalat cu toate rigorile lui în clima îndeobşte blîndă a Peninsulei Iberice, a Africii de Nord şi a părţii sudice a Asiei, a cuprins aproape întreaga Europă, a adus viscole de o excepţională violenţă pe coasta estică a Statelor Unite şi a acoperit de zăpezi abundente ţărmul Mării Japoniei (fotografia 1). În Europa se semnalează un număr tot mai mare de localităţi izolate. Traficul — rutier (fotografia 2), feroviar, aerian, fluvial — cunoaşte mari dificultăţi. Mii de automobile au rămas abandonate pe şoselele troienite, pe străzi (fotografia 3 — în oraşul francez Valence).

Acolo unde nu s-a dovedit prea neîndurătoare, iarna a adus însă, ca de obicei, marea bucurie a copiilor (fotografia 4 — localitatea olandeză Volendam).

SUB PRESIUNEA OPINIEI PUBLICE MONDIALE

Uriașa campanie de protest desfășurată pe scară mondială, înainte și după pronunțarea sentinței de la Burgos, și-a dovedit eficacitatea. Sub presiunea irezistibilă a opiniei publice internaționale, celor șase patrioți basci condamnați la moarte le-a fost comutată sentința. Conștiința omenirii a impus această comutare dovedind încă o dată că există în lume suficiente forțe pentru a zădărnici înscenări judiciare și sentințe monstruoase împotriva luptătorilor pentru libertate, dreptate socială și demnitate umană.
În imagine, una din puternicele demonstrații de stradă care au avut loc în ultimele săptămîni în Europa. Fotografia redă un aspect al marșului de solidaritate cu militanții basci, organizat în Berlinul de Vest. Au luat parte 10 000 de muncitori germani, precum și un grup masiv de muncitori spanioli emigranți care lucrează într-o mare uzină siderurgică vest-berlineză.
Pe pancarte se poate citi: «Libertate pentru revoluționarii spanioli!»; «Alături de tovarășii spanioli!»

ÎN MÎINILE RĂPITORILOR

Ambasadorul Elveției la Rio de Janeiro, Giovanni Enrico Bucher (în medalion), continuă să fie obiectul tocmelilor dintre răpitorii săi și autoritățile braziliene. Organizația clandestină care și-a asumat răspunderea răpirii cere garanții sigure că cei 70 de deținuți politici, care ar urma să fie eliberați în schimbul ambasadorului, vor putea să ajungă teferi și la timp în Algeria, Chile sau Mexic. Altfel... Răpitorii au avertizat, printr-un mesaj, că orice tergiversare a tratativelor periclitează situația diplomatului.
În fotografie: un aspect de la reconstituirea momentului răpirii, făcută de poliție în prezența ziariștilor.

ANGELA DAVIS – ÎN AȘTEPTAREA PROCESULUI

Cu toate că procesul intentat împotriva ei în statul California s-ar putea încheia cu o sentință de condamnare la moarte, tînăra militantă americană de culoare Angela Davis nu și-a pierdut curajul. Iat-o la San Rafael, sub escortă polițienească, salutînd, cu pumnul strîns și zîmbetul pe buze, ziariștii.

60 milioane de oameni din 70 de țări ale lumii află ora exactă după ceasurile cu inscripția «Fabricat în U.R.S.S.»

CEASURILE SOVIETICE «POLIOT», «VOSTOK», «RACHETA», «SLAVA», «ZARIA», «CEAIKA», «LUCH»,

înseamnă:
- mecanism cu siguranță în funcțiune
- formă exterioară modernă
- prețuri accesibile

Exportator:
V/O «Mashpriborintorg»
MOSCOVA
G-200 U.R.S.S.

PUBLICOM

UMOR

V. CRĂIȚĂ-MÎNDRA

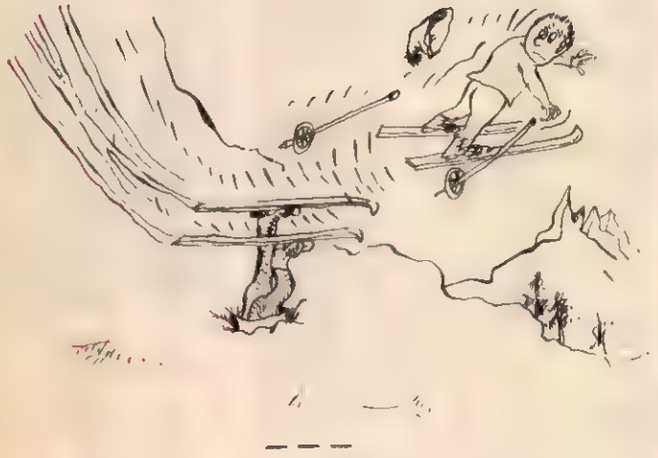

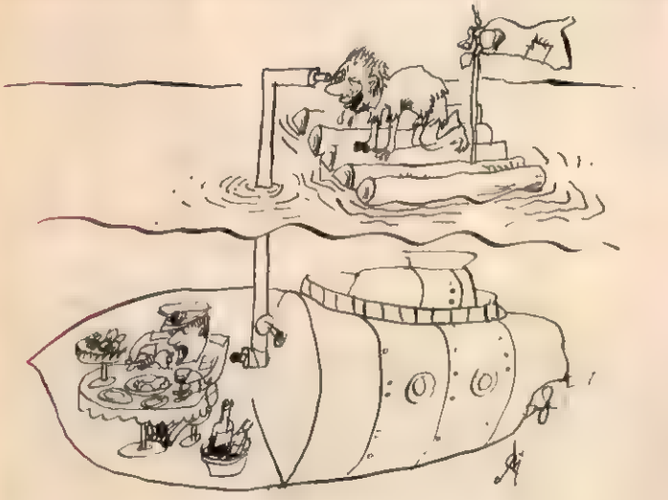

ADRIAN ANDRONIC

— Fără favoritisme, vă rog! Tovarășu' a fost în delegație astă-vară la Constanța, acum e rîndul meu să merg la Predeal!!!

PRETEXTE SUB

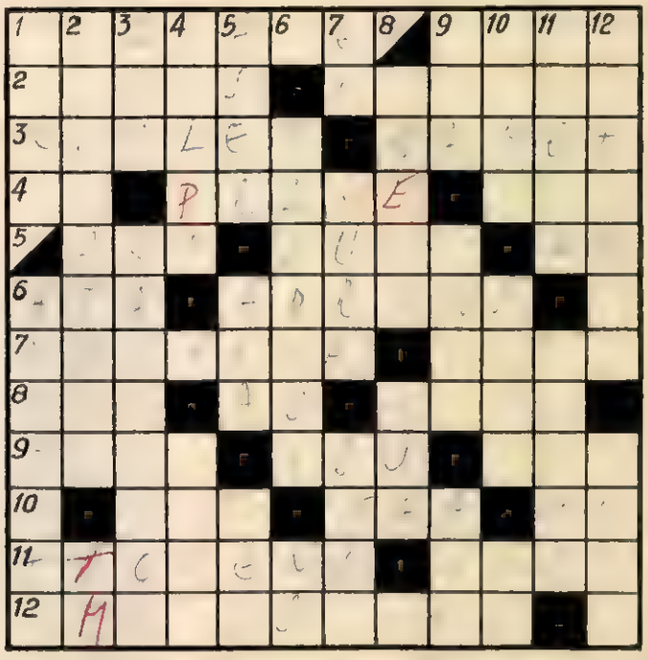

ORIZONTAL: 1) Gheață (2 cuv.) — Vinturat (fig.). 2) Patima schiului — Dezghețate. 3) Patinoar rural ad-hoc (dim.) — Troian mare. 4) Soi de primăvară — De valoare la un pol (pl.) — Rîu în U.R.S.S. 5) Nu mai departe — Intrigă cîinească — Staniol. 6) Plasă de pescuit — Roșu la față. 7) Friguri — Vas mai mic 8) Frig! — Turțur de gheață — Răcoritor dentar. 9) Prenume masculin — Localitate în China — Cămăși țărănești. 10) Din iarnă-n iarnă — Proverbialul ispășitor — Dumneata. 11) Munți de zăpadă cu patină — Ras. 12) Rece.

VERTICAL: 1) Poiei — Le tot ninge 2) Apus hibernal — Consoanele din. temă! 3) Îndată (pop.) — Fără răceală 4) Primii fulgi — Neagră (pop.). 5) Orășel în R.F. a Germaniei — A brăzda — Calul zăpezilor. 6) Schiurile... saniei — Nins pe margini! 7) El și ea! — Rîu în Italia — Stîncă. 8) Din arsenalul rozelor — Cu bănuți dar nu gheață. 9) Anul trecut (abr.) — Pol — Cu fulgi. 10) În expresie cu... poleit — Bloc de gheață — Zei! 11) Nu suflă — Peisaj hibernal coșbucian. 12) Îngropat sub zăpadă — Pișcător.

Toma MICHINICI

Cuvinte mai puțin cunoscute: TNA, ISU, III, ASEL, NURE.

Dezlegarea jocului LA MULȚI ANI 1971, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) RACITURI — ORE. 2) APARATE — BRAD. 3) VESELI — URARI. 4) ATE — ELEV — SAT. 5) SI — UNITATE — I. 6) TART — A — ULEI. 7) G — MA — ITAR — V. 8) EVENIMENTE — S. 9) RETINE — TUCAT. 10) I — IUI — SERATE. 11) LAT — MIINE — ALI.12) ANIMATIE — ACE.

Prezentat de: Traian STOICA (carte) Vlad MUSATESCU (disc) Cornel BOZBICI (plastică) Sanda FAUR (teatru) Magda MIHĂILESCU (cinema) E. DASCALU (muzică și televiziune)

carte

Spre finele anului, editurile noastre au făcut să apară o seamă de cărți menite a adăuga inedite bucurii spirituale la cele pe care le încercăm în frumoasele sărbători de iarnă. Să notăm cîteva dintre aceste apariții.

● **Editura Cartea Românească** a tipărit una dintre cele mai interesante lucrări epice românești și, fără îndoială, cel mai bun roman al prozatorului Al. Ivasiuc: **Păsările.**

● Nu demult a apărut o carte de mare originalitate prin factura ei: **Ingeniosul bine temperat** (Dicționar onomastic) de Mircea Horia Simionescu, carte la fel de bine primită de critică și de cititori. Lectura acelei cărți, zămislită din talent, cultură și rafinament artistic, ne e proaspătă în memorie. Iată însă că în pragul noului an vitrinele librăriilor au început să găzduiască al doilea volum din tetralogia **Ingeniosul bine temperat**, de astă dată purtînd subtitlul «bibliografia generală». Însă la delicioasele de ordin estetic oferite și de această carte ne vom referi într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre (Editura Eminescu).

● Literatura noastră memorialistică s-a îmbogățit substanțial la sfîrșitul lui '70 — cu volumul de **Memorii** de Demostene Botez, tipărit la Editura Minerva. Carte grea de aurul sincerității, prin care nu se transmit «în direct» portretele unor personalități ale culturii noastre, și în paginile căreia sînt reconstituite vremuri cu ascuțime observate de autor și oameni viu întruchipați de el, toate narate cu calm și pregnanță, atestîndu-se astfel acaparante virtuți de evocator.

● **Estetica** lui Benedetto Croce apare la Editura Univers. Prilej de mari satisfacții pentru publicul cititor, dar și de vii iritații — pentru o bună parte din el — deoarece tirajul s-a dovedit cum nu se poate mai nesatisfăcător. Frumos prezentată grafic, faimoasa lucrare e tradusă de Dumitru Trancă. Studiu introductiv: Nina Façon.

● Recent înființată, colecția Thalia a Editurii Univers și a Teatrului Național «I.L. Caragiale» s-a impus cititorilor. Ultimele trei apariții: **Ploșnița** de Vladimir Maiakovski (în românește de Tamara Gane); **Așteptîndu-l pe Godot** de Samuel Beckett (traducere de Gellu Naum); **Viața e vis** de Calderon de la Barca (traducere de Sorin Mărculescu).

● Altă binevenită inițiativă a aceleiași edituri: **Lecții de poetică structurală** de I.M. Lotman (în românește de Radu Nicolau; prefață de Mihai Pop).

● Și Editura Meridiane ne face acum o substanțială surpriză: tipărirea în cinci volume a **Istoriei artei** de Elie Faure. În românește de Irina Mavrodin. Cuvînt înainte de Dan Grigorescu.

cinema

● **Șoimii.** Fascinația universurilor închise, privite cu microscopul, marile lecții de cinematograf ale lui Miklos Jancso, analizate cu lupa, sînt liniile de forță ale unui tînăr cineast maghiar de incontestabil talent: Istvan Gali (Premiul special al juriului — Cannes '70). În distribuție — Ivan Andonov, György Banffy, Judit Meszleri, Ferenc Palanc, Imre Gulyos, Pal Hrizik, Jozsef Zemann

● **Urșul și păpușa.** Surprinzător de greoaie această comedioară semnată de Michel Deville pe care îl știam — cîndva — un meseriaș indemînatic. Păcat de interpreții! Dinspre partea lor — au făcut tot ce-au putut: Brigitte Bardot — cu farmecul și toaletele sale cam demodate (mini), Jean-Pierre Cassel — cu talentul.

● **Atenție, broasca țestoasă!** Încercare insolită de reîntoarcere în lumea copilăriei. Cel care riscă este actorul și regizorul sovietic

Brigitte Bardot

Rolan Bîkov. În distribuție — Aleksei Batalov, Irina Azer, Lila Malkina, Galia Budanova, Andrei Somotolkin, Misa Martirosian.

● **Genoveva de Brabant.** Legendele umilite de un cinematograf care nici măcar legile comerțului cinstit nu le respectă. Regia — José Luis Monter (coproducție hispano-italiană). Interpreți — Maria José Alfonso, Alberto Lupo, Stephan Forsayt.

● A se lua seama că în cadrul Paradei **filmului muzical** aflate pe afișul Cinematecii, organizatorilor nu le-a scăpat nici unul, dar absolut nici unul din filmele Sarrei Montiel.

disc

● «Nada florilor» — într-o fericită dramatizare semnată de Marioara Sadoveanu și Mihai Crișan — ne propune varianta sonoră a fascinantei călătorii în magica împărăție a apelor, zugrăvită de pana marelui vrăjitor — Mihai Sadoveanu. Regizoarea Elena Negreanu îndrumează cu un remarcabil și gingaș simț al nuanțelor colectivul valorosilor actori: Silvia Dumitrescu-Timică, Nelly Dordea, Eugenia Eftimie, Ion Manta, Boris Ciornei, Ion Enache, N.N. Matei, Mihai Dogaru, D. Mirea, Ion Ciprian, Carol Kron și Constantin Cristel. Se mai cuvine menționată și excelenta copertă a mapei discului, imaginată de Anna-Maria Smighelski (EXE-0479).

● «Olympic '64», formație-cap de pluton printre numeroasele, tinerețile și electronicele ansambluri la ordinea zilei, se distinge, de fiecare dată, prin noutatea căutărilor și valoarea rezultatelor. «Cîntec de haiduc», prelucrarea din folclor a lui Dimitrie Ingiessis și Dorin-Liviu Zaharia, precum și «Ziua bradului de noapte» (muzica și textul aparținînd celui de-al doilea) reprezintă notabile incursiuni în niște teritorii mai puțin umblate de profesioniștii genului (EDC-10 137).

● **Ioana Crăciun**, o interpretă care în scurtă vreme își va ocupa un loc fruntaș în galeria soliștilor noștri de muzică populară. Radu Voinescu, în fruntea orchestrei de specialitate a RTV, o acompaniază în excelentele: «Hai, neicuță, jos la moară», «Măi, Ioane, puiule», «Cucule, nu mai cînta» și «Măi bădiță, mai neicuță» (EPC-10 116).

plastică

● O poetică a obiectelor ne propune **Geta Brătescu** în acest «Atelier» al său, cum și-a intitulat seria de lavisuri. Dar atelierul nu este numai un spațiu al obiectelor, ci și unul al fascinațiilor, al luminii și umbrei, al unor combustiuni interioare, un ambiant plurivalent în care coabitează sentimente și forme. E ceea ce, poate, artista a vrut să releve și să facă vizibil privitorului (Galeriile de artă «Orizont»).

● Gravurile lui **Marcel Chirnoagă** (n. 1930) din ultimii ani (cu cîteva excepții notabile, cum au fost «Compozițiile cu material ruland» — Apollo 1969) proiectează pe ecranele lor metafore ale spaimei și alegorii ale răului. Realul se metamorfozează în viziuni fantastice, care nu sînt decît ecourile existențiale ale meditațiilor pe marginea unor evenimente (ciclurile «Orașul», «Răul» etc.). Imaginile se constituie dual: peisaj — figură, aceasta din urmă fiind purtătoarea structurii dramatice. Unele dintre lucrările expuse au figurat și la Bienala de la Veneția din 1970 (Sala de expoziții a I.R.R.C.S., str. Eminescu 8).

● **Mihu Vulcănescu** este printre puținii artiști care practică cu aplicație și talent peisajul, notîndu-l sau rememorîndu-l în detaliile sale eterne, reconstituindu-i morfologiile. Artistul expune la Biblioteca italiană (str. Nuferilor 27) o serie de lucrări de pictură și grafică intitulate «Peisaje toscane».

● La Biblioteca centrală universitară — prima expoziție personală a lui **George Mutcibabici** (n. 1921), sculptor remarcat la bienalele artiștilor amatori, și care, prin creația sa, se anunță a fi un autentic artist al formelor sculptate.

● Apărută în prima ediție în 1936, «Istoria criticii de artă» a lui **Lionello Venturi** (1885–1961), reputat istoric al artei italiene, nu este o simplă trecere în revistă a unor idei estetice, ci o sinteză a gîndirii critice privite din punct de vedere istoric, al sistemelor și direcțiilor care au guvernat judecățile asupra artei din antichitate pînă în primele decenii ale secolului XX, autorul bazîndu-și analiza pe cîteva concepte bine precizate (nu toate însă acceptate de exegeza modernă), ca cea a coincidenței dintre interpretarea istorică și cea critică, a gustului etc. (Editura «Univers»).

muzică

George Byrd

● Vă reamintim datele concertului de astăzi al Filarmonicii (Ateneu): dirijor — **George Byrd** din S.U.A. Programul — Simfonietta a IX-a de Mihail Andricu; patru arii din «Iuliu Cezar» de Haendel; valsurile pentru cor și orchestră «Cîntece de dragoste» de Brahms și Simfonia a II-a de Schubert. Solist — baritonul **Dan Iordăchescu.** Dirijorul corului **Vasile Pântea.**

● Tot un muzician american, **Thor Johnson**, dirijează și concertul săptămînal al Orchestrei simfonice a RTV. În program: «Primăvara appalașe», o primă audiție din opera interesantului compozitor newyorkez Aaron Copland (n. 1900); Simfonia spaniolă pentru vioară și orchestră de Lalo, solist **Ștefan Ruha**, și Simfonia a III-a de Saint Saëns (14 ian. Studioul de concerte al RTV).

● Dirijorul **Mircea Basarab** deschide concertul Filarmonicii din 15–16 ianuarie (Ateneu) cu lucrarea proprie «Variațiuni simfonice». Mai ascultăm Concertul pentru vioară și orchestră nr. 2 (Sol minor) de Prokofiev, solistă **Gabriela Ijac** și cea de-a VI-a Simfonie (Patetica) de Ceaikovski.

teatru

● **Acești nebuni fățarnici** (Teatrul Bulandra): un spectacol Maziu în cea mai pură și înaltă formă a sa, tragism topit în magma comediei, mizantropie violentă, țipînd din lucidități și tandrețe, tipuri și replici ce te urmăresc obsesiv. În regia lui Emil Mandric, din nou un recital Octavian Cotescu, secondat cu strălucire de Rodica Tapalagă și Gina Patrichi.

Gina Patrichi

● **Micul infern** de Mircea Ștefănescu (Teatrul satiric muzical «C. Tănase»): comedioară «de altădată», cu personaje, atmosfera și probleme de altădată (ginere ofițer, soacră tiranică, soți monogami, dulci infernuri conjugale cvadragenare), spectacol ținut în mînă de maestrul Sică Alexandrescu și interpretat cu ortodoxă strictețe realistă de oaspeți de seamă ai teatrului: Silvia Dumitrescu-Timică, Marcel Anghelescu, Septimiu Sever, Ileana Stana Ionescu, Mihai Fotino. Publicul, pare-se, se amuză.

● **Fata care a făcut o minune** de W. Gibson (Teatrul Mic): recital Leopoldina Bălănuță — Dahlia Gall (12 ani), într-o piesă care cere un imens consum fizic și o mare cheltuială artistică, garantînd emoții, dacă nu și lacrimi, tuturor celor ce-și plătesc cinstit biletul: o fetiță oarbă, surdă și mută redată vieții spiritului. Regia foarte laborioasă, Ion Cojar. În distribuție și alte nume prestigioase: Olga Tudorache, Ionescu-Gion, Dan Nuțu.

● **Ascensiunea unei fecioare** (Teatrul de stat din Galați): debutul dramaturgic al lui Paul Ioachim, sprijinit cu bunăvoință de imensa trupă gălățeană, cunoscută pentru consecvența cu care sprijină promovarea dramaturgiei originale.

● **Arena tinereții** (Circul Globus): toate vechile și noile ispite ale arenei (de la echilibristică și acrobație la meciuri de fotbal canin și de la splendidele evoluții ale balerinilor cabalini la clovneriile muzicale) aruncate în calea micilor spectatori și a mai marilor spectatori, cărora trecerea anilor nu le-a stins definitiv candorile.

● **Scufița roșie** și **Rățușca cea urîtă** (Teatrul de stat de păpuși din Oradea, secția maghiară): spectacole de păpuși realizate de remarcabilul plastician-regizor Paul Fux, cunoscut ca unul dintre animatorii de frunte ai vieții artistice orădene.

televiziune

ȘTIINȚĂ, ECONOMIE. Un «Prim plan» dedicat remarcabilului chirurg timișorean Pius Brînzeu (marți). «Informatica în etapa actuală» este subiectul reținut de Cabinetul economic TV (miercuri). Andrei Bacalu repune în discuție la «Univers XX» problemele delicate ale bătrîneții biologice (joi). Iar vineri, la rubrica «Mai aveți o întrebare?», problemele nu mai puțin delicate cuprinse sub tema «Inima».

ROMAN-FOILETON. Eveniment de stagiune: un nou roman foileton — «Doamna Bovary», capodopera lui Gustave Flaubert

Producție a studiourilor, foarte specializate, ale TV britanice (luni).

MUZICĂ. La «Amfiteatru muzical», Wilhelm Berger prezintă «Lumea cvartetelor în creația lui Beethoven» (duminică). Tot duminică, un concert vienez, devenit tradițional de Anul nou: Orchestra Filarmonicii și Baletul de la Volks oper din Viena prezintă un program Strauss. Admirabilul tenor Ion Buzea la «Gala marilor interpreți» (miercuri). Joi se transmite, parțial, concertul simfonic din studioul RTV (vezi «Muzica»). Din sumarul emisiunii «Seara melomanului»: Caragiale, Delavrancea și muzica; Celebrități ale pianului: Kempf, Horovitz, Ciccolini, Cziffra, Valentin Gheorghiu, Dan Grigore, Radu Lupu, Horst Gehann (simbătă).

FILM. Un western din 1946, în premieră pe țară: «Draga mea Clementine» cu Henry Fonda. Regia o semnează John Ford, autorul neuitatului «Diligența» (duminică). Telecinemateca prezintă «Nechemat în țărînă» după romanul lui William Faulkner. Presupunem că nu s-a uitat că numele marelui Faulkner a fost luat cîndva în deșert pe micul ecran (miercuri). D.I. Suchianu consacră scolii expresioniste germane cea de-a V-a emisiune din ciclul «Istoria filmului» (joi). Rita Pavone face film: «Feldmareșala» (vineri). Avem și simbătă telecinema: filmul sovietic «În fiecare seară la ora 11».

TEATRU. Duminică seară, în reluare, «Michelangelo» de Al. Kiriițescu în distribuția conjugatei. «Viligiatură» este intitulat scenariul TV de Constantin Stoiciu (marți). Să rîdem cu Marcel An-

Valeria Gagealov

ghelescu, Costache Antoniu, Radu Beligan, Coca Andronescu, Valeria Gagealov, Stela Popescu, Toma Caragiu, Dem Rădulescu, Mihai Fotino, Marin Moraru, Sandu Sticlaru și alții (simbătă).

EMISIUNI-CONCURS. Cei mai buni din județele Brăila, Harghita și Olt se întrec în competiția de proporții «Cîntare patriei» (duminică). În ciuda verdictelor, uneori stupefiante, ale juriilor, «Steaua fără nume» rămîne o emisiune-concurs de mare popularitate, iar varianta ei de muzică populară continuă să fie o revelație (luni).

DIVERTISMENT. «Noapte de iunie» — lieduri și romanțe... de sezon, în interpretarea soliștilor Angela Moldovan și Nicolae Florei (joi). Cîntă uimitorul Harry Belafonte (marți).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 2 din 10 ianuarie 1971

I.	Fiorentina – Lanerossi	1
II.	Foggia – Inter	X 2
III.	Lazio – Varese	1
IV.	Milan – Bologna	1 X
V.	Napoli – Cagliari	1 X
VI.	Sampdoria — Juventus	X
VII.	Torino – Roma	X
VIII.	Verona – Catania	1
IX.	Casertana – Catanzaro	1 X
X.	Mantova – Monza	1
XI.	Modena – Bari	X
XII.	Novara – Atalanta	1 X 2
XIII.	Perugia – Palermo	X

FLACĂRA-ALBUM

FLACARA

3
'71

ANUL XX
NR. 815
16 IANUARIE 1971

NOI TREPTE ÎN PROGRESUL ȚĂRII

Anul 1971 inaugurează încă o perioadă hotărîtoare în dezvoltarea națiunii române și în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, ale cărei coordonate au fost definite cu clarviziune profund științifică de programul adoptat de Congresul al X-lea al P.C.R. Noul plan cincinal înseamnă înainte de toate îmbogățirea politicii economice de creștere, bazată pe ritmuri înalte și pe primatul industrializării, cu noi coordonate rezultate din deplasarea centrului de greutate spre laturile calitative și factorii intensivi ai dezvoltării. Nivelul și proporțiile pe care le-au atins economia românească obligă să se abordeze problemele ritmului dintr-un unghi nou. De aceea în actualul cincinal eforturile vor fi îndreptate în direcția perfecționării structurilor industriale, a dezvoltării rapide a ramurilor de bază — energie electrică, construcție de mașini, chimie. Ritmurile înalte de creștere vor fi structurate pe exigențele impuse de revoluția tehnico-științifică contemporană. Se vor investi în actualul cincinal 540 miliarde lei mai mult decît în întregul deceniu 1961–1970. Producția industrială va spori într-un ritm mediu anual de 10–11 la sută; iar venitul național va crește cu 10–11 la sută.

Cît privește planul pe anul 1971, trebuie să subliniem caracteristica lui esențială: ridicarea calitativă a activității economice în toate domeniile. Aceasta înseamnă sporirea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, reducerea cheltuielilor materiale, sporirea eficienței economice, larga diversificare a produselor. Proporția dezvoltării economice reclamă asigurarea necesităților crescînde de metal. Planul prevede o producție de oțel de 6,7 milioane tone, dintre care o pondere însemnată o dețin oțelurile speciale. Industria constructoare de mașini va cunoaște o dezvoltare prioritară, cu un ritm de 13 la sută, ea avînd menirea să mențină dinamismul și modernizarea întregii producții materiale. Trebuie subliniată orientarea acestei ramuri spre sectoare de înaltă tehnicitate, cum este cea de aparate electrice de măsură și control și mijloace de automatizare, a căror creștere este estimată la 29 la sută, sau cea a producției de utilaje tehnologice pentru industria chimică, prelucrarea țițeiului, stufului etc., care va crește cu peste 35 la sută.

Planul prevede sarcini mari pentru dezvoltarea agriculturii. În vederea creșterii producției agricole și a modernizării bazei tehnice a acesteia, în anul 1971 se alocă agriculturii, din fondurile centralizate ale statului, aproape 10 miliarde lei, la care trebuie adăugate 4,5 miliarde lei investiții din fondurile proprii ale cooperativelor agricole de producție. În efortul de diversificare a produselor de mașini agricole vor fi asimilate încă în acest an noi tipuri de aspersoare și patru tipuri de agregate de pompare de mare capacitate. De altfel modernizarea producției și ridicarea calității mărfurilor domină toate sectoarele economiei naționale. Se estimează că în anul 1971 valoarea produselor noi și modernizate va reprezenta 11,5 la sută din producția totală a industriei.

Economia românească își propune sarcini importante în actualul cincinal. De aceea ridicarea la un nivel superior a economiei pune în fața tuturora sarcini deosebite și o participare activă.

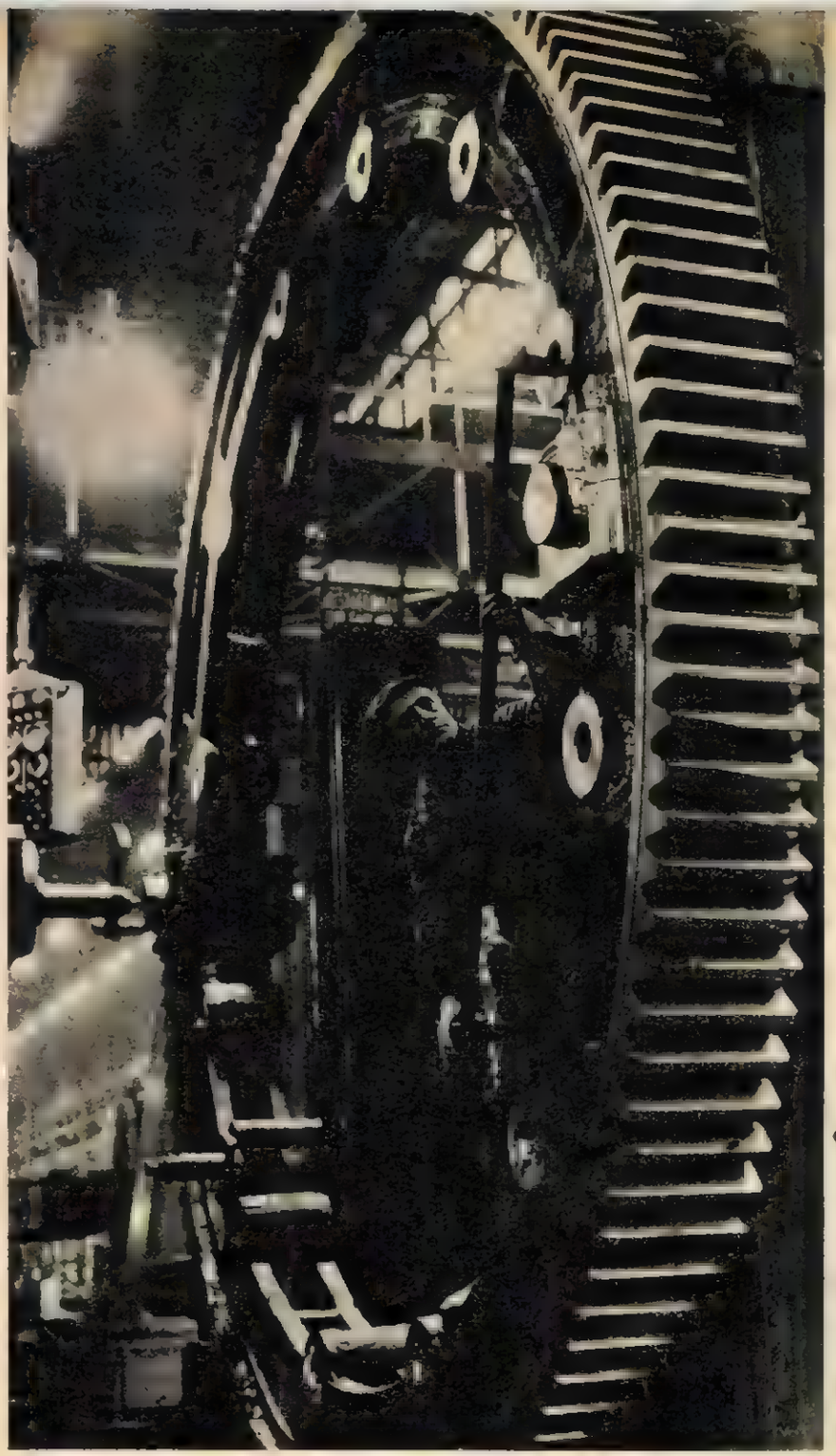

Zilele acestea a fost dată în funcțiune Uzina de prelucrare a aluminiului din Slatina. Capacitatea instalată pentru prima etapă de dezvoltare a uzinei este de 12 000 tone țevi de irigație și 6 500 tone produse extrudate trase. Pentru dezvoltarea ulterioară a uzinei slătinene diverse întreprinderi din țară lucrează la utilajele care vor fi montate în lunile viitoare. În fotografie: la «Progresul»-Brăila se execută o uriașă roată dințată pentru noua uzină de la Slatina.

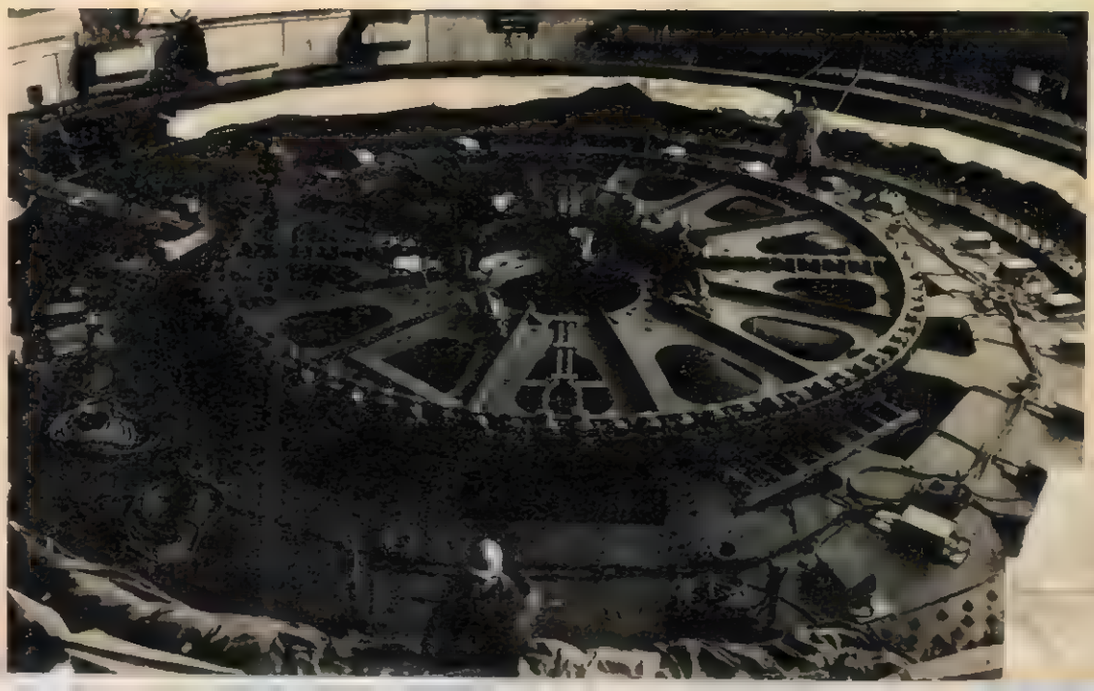

Început de an pe șantierul Sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier. Eveniment de seamă: a fost efectuată operația de introducere în interiorul statorului a rotorului celui de-al patrulea generator electric. Operația de mai sus, efectuată în avans față de grafic, a permis trecerea într-un timp cît mai scurt la fazele următoare ale lucrărilor de montaj. Merită a fi menționat faptul că principalele părți componente ale hidroagregatului nr. 4, aflat în momentul de față în curs de montaj, sînt realizate în țară, de către Uzina constructoare de mașini de la Reșița.

Vizitînd halele uzinei «1 Mai» din Ploiești și constatînd rezultatele acțiunii de modernizare a diferitelor secții, tovarășul Nicolae Ceaușescu felicită pe cercetătorii și proiectanții renumitei întreprinderi petroliere pentru succesele înregistrate.

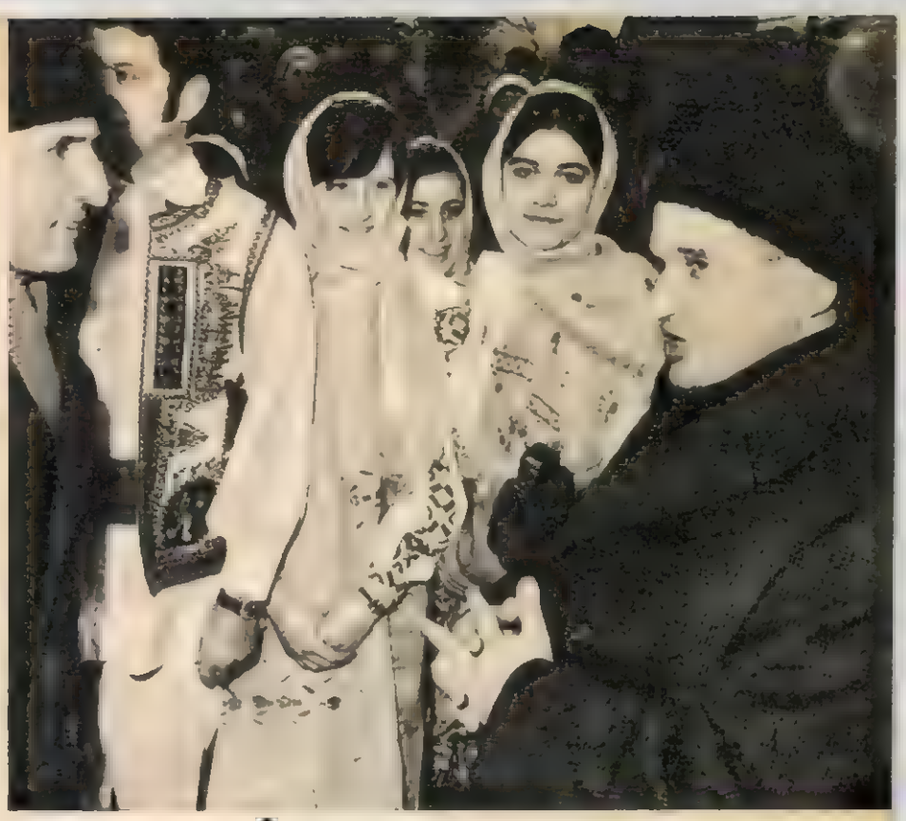

În drum spre municipiul Ploiești, un scurt popas în comuna Păulești, unde un grup de tinere și tineri îmbrăcați în costume specifice locului fac conducătorilor de partid și de stat o călduroasă primire.

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL PRAHOVA

La scurtă vreme după vizitele de lucru întreprinse în județele Brașov și Sibiu, marți, 12 ianuarie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, însoțit de tovarășii Gheorghe Pană, Maxim Berghianu, Manea Mănescu, Petre Blajovici și Vasile Patilineț, a efectuat o nouă vizită de lucru, de data aceasta în județul Prahova. Străbătînd localitățile Azuga, Bușteni, Poiana Țapului, Sinaia, secretarul general al partidului s-a întîlnit din nou cu factori de conducere și colectivele de salariați la locul de producție, la Uzina de mecanică fină din Sinaia, uzina mecanică «Neptun», Întreprinderea pentru reparații de utilaj electric (IRUE) și Uzina mecanică din Cîmpina, Uzina mecanică-Plopeni, Uzina de utilaj chimic și uzina «1 Mai»-Ploiești. În discuțiile purtate cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a abordat probleme dintre cele mai importante pentru buna desfășurare a activităților economice din unitățile vizitate, indicînd, cu clarviziune, măsurile adecvate, necesare realizării indicilor de plan. Interesîndu-se îndeaproape de condițiile de viață ale muncitorilor prahoveni, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ilustrat, încă o dată, grija statornică a partidului și statului nostru pentru bunăstarea și înflorirea generală a întregului popor, a României socialiste.

În timpul vizitei la Cîmpina, o mare și entuziastă mulțime de oameni a ieșit în întîmpinarea conducătorului iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

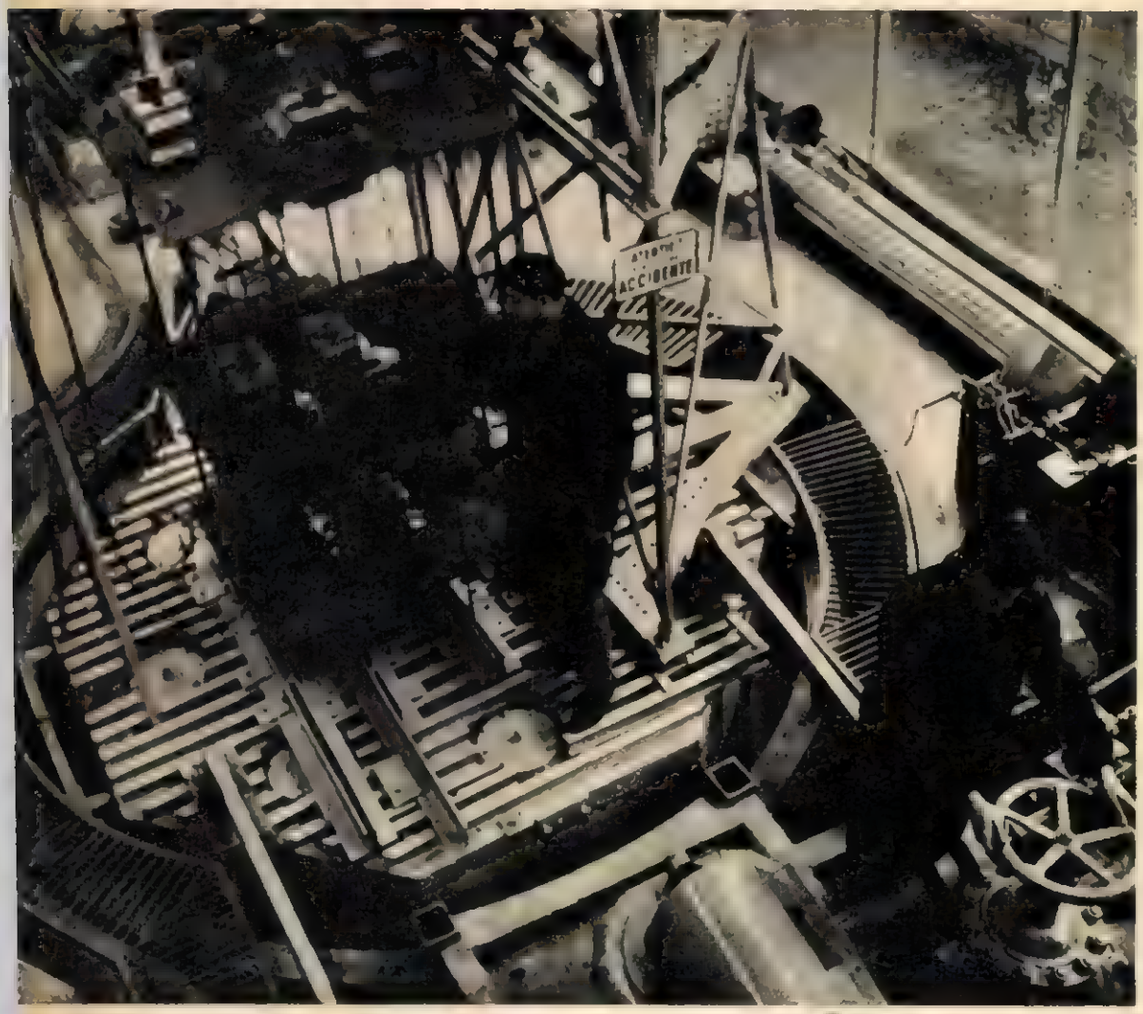

La Iași, în cadrul stației de încercări seismice funcționează o platformă mobilă de 140 tone forță, una dintre cele mai mari de acest gen din lume. Principiul de mobilitate și construcția sînt rodul muncii de cercetare a inginerilor de la I.N.C.E.R.C. și de la Institutul politehnic. În cadrul acestei stații se experimentează modelele fizice ale construcțiilor la scară mare sau transoanele de construcții, la scară naturală. Prin aceste experimentări se urmărește determinarea răspunsului seismic al structurilor acționate, în vederea obținerii unei siguranțe maxime la cutremurele de diferite intensități.

«SĂPTĂMÎNA PATIMILOR»

Naționalul bucureștean pregătește, pentru curînd, premiera spectacolului pe care îl așteptăm, cu răbdare îngerească, încă din stagiunea trecută: «Săptămîna patimilor» de Paul Anghel, în versiunea regizorală a lui George Teodorescu.

FATA CARE A FĂCUT O MINUNE..

.pe scena Teatrului Mic este Leopoldina Bălănuță. Din nou într-o piesă a lui William Gibson (autorul celor «Doi pe un balansoar»). Luptînd din nou cu primejdiile melo-ului și cu lipsa de nerv a textului, Leopoldina Bălănuță a făcut un cuplu de neuitat, cu a micuță și fenomenală actriță în vîrstă de 12 ani, pe nume Dalia Gali. Un spectacol bun, realizat de Ion Cojar și în mod sigur sortit avalanșei de «n-aveți un bilet în plus?»

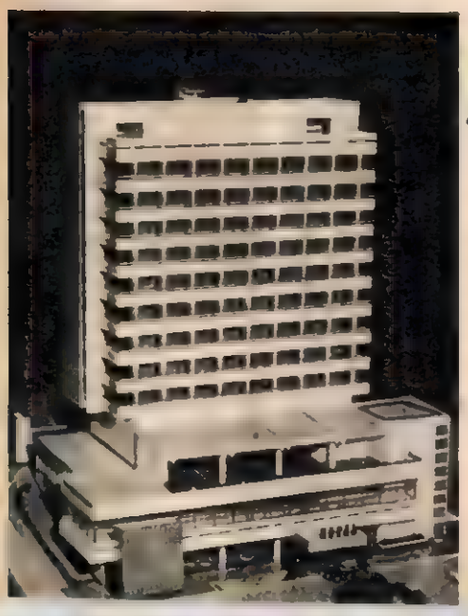

CEA MAI ÎNALTĂ CLĂDIRE DIN TG. MUREȘ

În zona centrală a municipiului Tg. Mureș, a început construcția noului hotel turistic. Edificiul va avea 13 niveluri, atingînd 50 m pe verticală, și va fi astfel cea mai înaltă clădire a orașului.

Corpul principal va cuprinde hotelul cu cele peste 120 de camere, saloanele de recepție, un restaurant de categoria I, un alt restaurant cu autoservire, un cafe-bar, un bar de noapte etc. Saloanele vor fi pardosite cu marmură și mozaic venețian.

PROFESORUL ELECTRONIC

Noul aparat «Studex» — conceput, realizat și experimentat cu succes la Universitatea ieșeană (autori Ilie Leizer și David Riemer) — realizează, mulțumită unui ingenios sistem de cabluje și relee selectoare, o strînsă legătură între profesor-examinator și întreaga masă a studenților prezenți la curs. Primind programul din partea profesorului (program alcătuit

COPERTA NOASTRĂ

LIA TANCIU — un oaspete al serilor noastre de telespectatori.

Fotografie de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

dintr-o întrebare și cinci răspunsuri virtuale), studentul este obligat să aleagă soluția corectă, apăsînd pe unul dintre cele 5 butoane aflate în fața sa. Alegerea se face o singură dată, deoarece celelalte patru butoane se blochează automat imediat după exprimarea opțiunii. Profesorul are de asemeni posibilitatea de a cunoaște într-un timp record nivelul de pregătire al grupului de studenți prezenți în sala de seminar, deoarece aparatul «Studex» înregistrează în trei secunde notele individuale, efectuînd totodată și o statistică a valorii cunoștințelor generale.

Iată cîteva cifre «rotunde», în stare să vorbească atît despre dibăcia constructorilor, cît și despre măiestria navigatorilor. La 10 ani după botezul apei, cargoul «Galați» a străbătut, în cele 100 de curse ale sale, peste 650 000 km, transportînd 300 000 tone mărfuri. Pavilionul său a fluturat în acest timp în 50 de porturi din Europa, Asia sau America Latină.

Cargoul «Galați» a însemnat pentru echipajul său și o veritabilă școală. Iată un exemplu: actualul șef-mecanic al vasului — Dumitru Stețenco — îmbarcat acum 10 ani ca motorist, a obținut între timp toate brevetele de calificare pe navă. Fotografia noastră vă prezintă cîțiva membri ai echipajului înaintea celei de-a 101-a curse.

PREMIUL „WILHELM LEOPOLD PFEIL" ACORDAT UNUI ROMÂN

La Universitatea din Freiburg — Republica Federală a Germaniei — a avut loc de curînd ceremonia decernării premiului «Wilhelm Leopold Pfeil», institut de fundație «Freiherr von Stein» din Hamburg, pentru merite excepționale în domeniul silviculturii.

Atribuit oamenilor de știință care s-au distins în mod deosebit pe acest tărîm, în orice țară din Europa, premiul «W.L. Pfeil» pe anul 1970 a fost decernat unui reprezentant al silviculturii românești, prof. dr. ing. ION POPESCU-ZELETIN, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, membru activ al Academiei de științe agricole și silvice, președintele grupei de lucru IUFRO pentru studiul amenajării pădurilor din Europa.

România este astăzi una din puținele țări ale lumii cu pădurile integral amenajate, operație științifică de mare amploare și de deosebită eficiență în valorificarea «aurului verde», la care prof. dr. Ion Popescu-Zeletin a contribuit cu întreaga sa capacitate în cei patruzeci de ani de muncă pentru dezvoltarea silviculturii moderne a țării noastre.

Premiul acordat de fundația «Freiherr von Stein» constituie, în acest sens, nu numai o confirmare a meritelor sale personale ci și recunoașterea prestigiului de care se bucură silvicultura românească în arena internațională.

Să nu ne amăgim: am fost, sîntem și vom fi întotdeauna, față-n față, direct, cu probleme de care depinde existența noastră. L-am amestecat și pe Edip în povestea asta pentru că, la fel cu mine, atunci cînd a dat ochii cu Sfinxul, era un simplu călător. Remarcați? E încălțat cu sandale de cale lungă, pe umeri are o pelerină bună pentru orice vreme, pe cap o pălărie protectoare, largă, alături, un toiag. Și e așezat pe o piatră, o bornă de pe marginea unui drum.
Cît despre Sfinx, se știe, el terorizează un oraș întreg cu problema pe care o pune și cu jertfa de vieți omenești pe care «ritmic» o cere

UN CUMPLIT DEVORATOR DE TIMP

Dezbatere imaginată și scrisă de Nelu IONESCU
cu probe fotografice de Traian PROSAN

ACUZA VICTIMEI:

DU-MĂ ACASĂ, MAI TRAMVAI!

Asta e păcatul meu: sînt una din sutele de mii de figuri umane șterse. De biete ființe anonime aduse la același numitor de transportul în comun. Fac parte din categoria celor care își cîștigă pîinea muncind șase din șapte zile în marele nostru oraș chemat București. Asta e cusurul meu, și îmi trag ponosul pe măsură.

Mă scol de dimineață și — să zicem — totul merge bine pînă ajung în stația de autobuz. Sau de tramvai. Sau de troleibuz. N-are importanță cu care încep întîi. Oricum, le mai schimb între ele ca să ajung la locul unde — potrivit unui contract în respectarea căruia sînt teribil de interesat — muncesc vreo opt ore. Eu încep cu autobuzul, continui cu tramvaiul și apoi cu troleibuzul. La întors, bineînțeles, ordinea e inversă. La alții însă, alții tot ca de-alde mine, ordinea e cu totul alta: încep cu troleibuzul, continuă cu autobuzul și isprăvesc cu tramvaiul. Din cele trei elemente, cele trei mijloace de transport, se pot face, în funcție de punctul de plecare și punctul terminus, toate combinațiile pe care gîndirea matematică le îngăduie. E o chestiune de soartă, deci o chestiune simplă. Însă ar fi exagerat să susțin că toți facem transbordări. Nu! Știu pe unul care merge doar cu autobuzul. 33 de stații nu se mișcă de loc. Pur și simplu stă agățat de una și aceeași bară. E un bătîos.

Dar uite că m-am luat cu vorba și m-am cam abătut de la drum. Deci rămăsesem în stația de lîngă casa mea. Asta e un fel de a spune, pentru că de-acasă și pînă la stația «proximă» fac opt minute, dacă bat pasul țeapăn, ca pe timpul stagiului militar. Și uite că iar am făcut o paranteză. Într-un fel, e explicabil: urmez un drum care și în realitate e pe ocolite.

Apoi urmează așteptarea. Mica așteptare, care rar ajunge la 25 de minute. O așteptare, bineînțeles, colectivă, doar nimeni nu-i singur pe lume. O așteptare pasională: «Vine sau nu vine? Ajungem la timp sau n-ajungem la timp?» Orizontul traseului, dinspre care trebuie să apară 84-ul, ori 72-ul, ori altul (fiecare dintre noi îl știe pe al lui) este urmărit cu tensiunea cu care urmărim un meci de fotbal crucial.

E o așteptare creatoare, o așteptare educativă: care ne oțelește nervii, mușchii gambelor și șalelor, care ne familiarizează cu idealul sportiv al cursei contra cronometru. E drept, iarna, cînd tovarășa meteorolog Bușiega anunță scăderi bruște dar îndelungate de temperatură, mai scade, la fel de brusc și îndelungat, și entuziasmul participării la aceste antrenamente forțate, implicate de viața metropolitană. Unii susțin că așteptînd te congelezi și devii reumatic, însă ăștia sînt niște exagerați și niște neinformați care habar n-au de sauna finlandeză și nici că frigul conservă totul, inclusiv nervul sciatic, sinusurile nazale și în general tinerețea și vigoarea. În ceea ce mă privește, sînt împotriva exagerărilor și a ignoranței manifestate tocmai acum, în epoca revoluției științifico-tehnice.

La cei răbdători, visele se transformă în realitate. De aceea mie, pînă la urmă, tot îmi vine mașina. Din clipa aceea nu mai am decît două neliniști: dacă o să oprească în stație (cînd și-a făcut prea-plinul de clienți, firește, n-are rost să mai oprească) și, în ipoteza că oprește, dacă reușesc să-mi pun măcar o jumătate din pingeaua de la dreptul (ori de la stîngul, nu-s mofturos!) pe scara ei. Dacă nu, mai aștept un rînd. În nici un caz două, pentru că nu-s nici prea bleg, nici prea bătrîn, nici prea femeie.

O dată ajuns în mașină, ar trebui să fiu mulțumit: pentru că am mai realizat ceva în viața asta a mea. Dar uite că nu pot fi. Probabil din pricina firii mele păcătoase; a «structurii», cum se spune în «Secolul 20». În timp ce toți călătorii normali se ceartă, se împing, își fac mizerii unul altuia și schimbă replici «de la obraz» cu taxatoarea și șoferul, ei bine, eu meditez. Am patru probleme care mă urmăresc, patru probleme pe care le sucesc și pe-o parte, și pe alta în fiecare zi, la dus și la întors, patru probleme de care nu pot scăpa.

O ființă specială, fiindcă poate spera la infinit — oare n-ar putea fi asta una din definițiile omului?

Prima este «problema nasturilor și a ciorapilor». Așa am intitulat-o eu, însă ea cuprinde în realitate cu mult mai multe și mult mai mari obiecte vestimentare. Vezi pălăria ori pantofii, poșetuța cu curelușă lungă ori ochelarii «puși bine» în indiferent ce buzunar, că tot se sparg, și apoi stofele și cusăturile hainelor noastre, ale hainelor noastre cele de toate zilele. Este o problemă care poate nici n-ar fi trebuit s-o amintesc aici, pentru că este atît de legată de urîta parte materială a vieții, încît nici nu știu dacă nu este de-a dreptul meschină. Și apoi, problema asta generează atîta umor, atîtea scene caraghioase ori picante, încît mai că-mi vine s-o consider de-a dreptul tonică și deci o realitate necesară. Ieri, bineînțeles în mașină, o blondă a urcat prin spate cu maxi și a coborît prin față cu mini. La servici le-am descris colegilor toată tehnologia procesului acesta transformator și tot restul zilei a fost acolo la noi o veselie nebună.

A doua este «problema oboselii». Nu știu cum se face, însă transportul de la domiciliu la locul muncii pe mine mă cam sleiește de puteri. Șeful chiar mi-a spus: «Mă, ăi fi tu proaspăt însurat, dar ar fi cazul să nu mai pierzi atîta nopțile!» Să-mi spună el o asemenea vorbă tocmai mie, mie care, după cum a remarcat judicios și nevastă-mea, adorm cu mult înaintea telejurnalului de noapte. Adevărul e că, pentru cei transportați în comun, confortul e o noțiune abstractă care devine concretă doar între anumite ore, cînd însă majoritatea dintre noi sîntem în cîmpul muncii. Cu alte cuvinte, există un contratimp între noi și fericirea pe roți.

A treia este «problema nervilor și a dezumanizării». Vreau să spun că oameni pe care-i știu pașnici și de treabă, binecrescuți, morali, ei bine, cum urcă într-un vehicul I.T.B. devin subit irascibili, belicoși, grosolani, bătăuși. Noroc mare că miliția nu ne dă voie să purtăm, în tramvaie, autobuze și troleibuze, Colt-uri 45, că altfel westernurile lui Sergio Leone ar fi niște dulci copilării. Am asistat la o scenă cînd o jumătate de autobuz a țipat — în cunoștință de cauză fiind — la un bărbat orb să nu se urce prin față.

A patra este «problema umilinței». Evident, o problemă mai subțire. Știu că numai bine nu-mi pot face astfel de gînduri și totuși mă întreb de ce eu, om cinstit și care îmi văd de treabă acolo unde sînt chemat s-o fac, trebuie să fiu pus de-a lungul celui puțin a uneia din cele 24 de ore ale zilei mele, într-o situație degradantă? De ce să fiu eu obligat să-mi fac loc cu coatele? De ce să-mi doresc să întîrzie vecinul meu (care are și el 3 copii de hrănit ca și mine), și chiar să-l «ajut» cumva la asta, ca să nu întîrzii eu? Apropo de «ziua bună se cunoaște de dimineață», de ce să fiu descurajat cu regularitate, și luni, și marți, și miercuri, și joia, și vinerea, și sîmbăta? De ce nu există pe undeva o comisie care să asigure protecția călătorului, a demnității, a muncii și a hainelor? De pildă, pe la Ministerul Sănătății! Ori pe la Ministerul Muncii! Ori pe la Uniunea sindicatelor!

(Continuare în pag. 23)

apărarea

«Frumos ești București, oraș al viilelor mele...» Fericiți poeții, și în general artiștii! Fericit textierul cîntecului cu pricina! Fericit Gică Petrescu, poate cel mai fidel bard al Bucureștiului! Și vai mie, prozaicul ultrarealist, care nu mă pot desprinde de farele orașului în care trăiesc, vai mie, care nu pot idealiza! Vai mie, care, atunci cînd aud cuvîntul București, văd înaintea ochilor planul unui oraș-caracatiță, care și-a întins brațele cam subțirele și întortocheate pe o suprafață de pămînt dăunător de mare pentru mine, cetățeanul lui.

Pe vremea lui Ștefan cel Mare se spunea: «În scări, feciorilă» Azi îndemnul s-a modificat: «Pe scări, băieți!»

CUVÎNTUL APĂRĂRII:

NU DA, FRATE, ÎNAINTE DE A MĂ ASCULTA!

Sînt un ITB-ist oarecare: nici prea mare, nici prea mic — dacă interesează pe cineva funcția. Chestia e alta: că mă simt deranjat și nemulțumit de felul în care a fost învinuit corpul din care fac parte, cei din întreprinderea mea.

Fără îndoială, sînt spuse acolo și lucruri adevărate. Ritmicitatea transportului nostru, de exemplu, e cam departe de a fi ca lumea. Însă, dacă am ajuns să fim judecați, să se țină seama și de greutățile noastre, de problemele noastre. Am să le înșir și eu aici, tot numerotate.

În primul rînd, este «problema orașului moștenit». Ar fi trebuit să-l primim sub beneficiu de inventar. Pentru că orașul ăsta nr. 1 al nostru e cumplit de întins, nejustificat de întins pentru numărul locuitorilor lui și, colac peste pupăză, are o rețea de străzi scurte, înguste, întortocheate, în două vorbe: îi lipsesc marile artere care să-l străbată de la un capăt la altul. Se fac acum străduințe de sistematizare, dar asta implică timp, mult timp. De altfel, nici n-ar fi drept să dăm vina numai pe bucureștenii altor generații, pentru că, la început, și arhitecții care au conceput noile cartiere, dintr-un fel de generozitate cam naivă, au plantat blocuri la distanțe neconceput de mari pentru un oraș modern.

Vinovați sînt și cei de la miliție, care nu reorganizează mai repede și mai sever circulația. Oare de ce nu s-a introdus pe marile artere «sensul interzis pentru mica mașină»? Și de ce nu s-au adoptat semne de circulație și indicatoare mai puțin numeroase, mai vizibile, mai semnificative, mai bine amplasate, mai moderne? O «undă verde» continuă ne-ar ajuta enorm să ameliorăm ritmicitatea transportului nostru.

În al doilea rînd, este «problema orei de vîrf». Ora asta să știți că-l blestemată și pentru ITB-iști, ca și pentru călători. Lansăm de-a lungul ei toate mijloacele noastre de transport și totuși nu facem față, și totuși ea rămîne o oră-coșmar. E adevărat, o mare parte din mijloacele de transport ale parcului nostru au îmbătrînit. Un autobuz trebuie să parcurgă 450 000 km în viața lui, și noi avem autobuze (200 la fiecare mie) care au parcurs 1 milion de km și tot mai trag, săracele. Parcul e în curs de reîmprospătare, însă nici operația aceasta nu se poate face peste noapte, că-i chestie de parale. Și fiindcă am ajuns la prozaica problemă a banilor, să mai spun unui lucru

(Continuare în pag. 23)

TIZIANO

cîteva tablouri din Prado

Cînd se stingea, în 1576, la o vîrstă memorabilă — aproape o sută de ani — Tiziano lăsa posterității o operă imensă. Un întreg secol exultă și se zbuciumă în aceste pînze și poate nu atît prin descrierea și glorificarea unor evenimente, cît mai ales prin felul de a privi lumea, prin spiritualitatea ei. «Tiziano a pictat viața universală», observă Elie Faure, de la trupurile superbe ale femeilor, la imensele întinderi ale existenței întruchipate în atîtea biografii ale privirilor, care nu sînt decît pătrunzătoare oglinzi îndreptate spre abisurile sufletului; de la pămîntul cu arborii și florile sale, la arhitecturile lui; de la marea și cerul universal, la toți atomii rătăcitori, care fac ca marea și cerul să-și unească fără odihnă forțele lor... Prezentul epocii, trecutul mitic și chiar viitorul, care se ghicește în tranziția armonică a nuanțelor, sînt prezente în opera bătrînului venețian.

Portretele sînt prezentul, lumea aceea contemporană lui. Și ce lumi! Demnitarii epocii îl solicită, și nimic nu e mai prețios decît un portret pictat de mîna lui. Francisc I îl cheamă la Paris, dar seniorul pictorilor venețieni îndrăznește să decline invitația, pictîndu-i chipul după o medalie și exprimînd limpede aerul de beției și de libertin al regelui. Nu-i va refuza însă pe Carol al V-lea. După ce îi pictase odată la Bologna, împreună cu clienele său, în 1533, se va duce de două ori la Augsburg. Muzeul Prado păstrează unul dintre tablourile lucrate la Augsburg, pe cel care-l înfățișează pe Carol Quintul după bătălia de la Mühlberg un bărbat obosit, bolnav, copleșit de greutatea armurii, călărind într-un peisaj fără îndoială încîntător. S-a spus despre portretele lui Tiziano că adeseori se supun emfazei. Poate. Dar dintre mătăsurile, catifelele și horbotele care le îmbracă, se ivesc acele fețe care spun totul. Zdrobită de timp, fața papei Paul al III-lea e numai neliniște, teamă și căutare (Muzeul din Napoli); tabloul de la Prado al regelui Filip al II-lea — o față clorotică, ornată de o barbă rară, roșcată — trădează cruzimea. Brocarturile sînt iluzia, chipurile, adevărul...

Legendele mitice sînt trecutul. Coborîte din cerurile

Bacanală (detaliu) — (sus)

Danae (mijloc stînga)

Santa Margarita (mijloc dreapta)

Salomeea (jos)

Vechiului și Noului Testament, zeci de personaje își retrăiesc dramele și chinurile lor pe pînzele lui Tiziano, patetic și melancolic, exaltate de acorduri în roșu, albastru sau oranj, într-o atmosferă simfonică a culorilor. Alte categorii de personaje coboară din miturile Eladei, întruchipînd candidele și purele visuri ale exuberanței risipite în attîtea ipostaze ale dragostei. «Bacanala» de la Prado a fost pictată pentru o încăpere a ducelui Alfonso de Ferrara, în același timp cu «Sărbătoarea Venerei». «Dornic să cîștige și să se facă cunoscut — povestește Vasari în «Viețile» sale — acesta (Tiziano — n.n.) a pictat cu multă rîvnă două scene... în prima («Bacanala») se află un șuvoi de vin roșu lîngă care stau cîntăreți și muzicanți beți, femei ca și bărbați, ca și o femeie goală, care doarme — atît de frumoasă încît pare vie — precum și alte multe personaje...» Prometeu, Sisif, Andromeda, Perseu, Diana, Venus și Adonis, Europa, Afrodita etc., etc., cortegiul personajelor mitologice trăiesc nemuritoare în pînzele lui Tiziano. Iat-o pe Danae...

...Oracolul prezisese regelui Acrisius din Argos că va muri de mîna nepotului său. Și ca oracolul să nu se împlinească, regele o închide pe fiica sa Danae într-un turn, unde nu putea ajunge nimeni. Dar destinul e implacabil. Transformat într-o ploaie de aur, Zeus sosește în iatacul Danaei... Un moment mitologic care a impresionat prin miracolul său spiritele epocii și care a fost pictat de-a lungul a multe secole, înainte și după Tiziano, de numeroși pictori, începînd cu Correggio («Danae, 1530–1532, Galeria Borghese, Roma) și terminînd cu Tiepolo (Danae, 1736, Stockholm), ca să nu amintim decît două extreme în timp. Chiar Tiziano este autorul mai multor tablouri cu acest subiect. Despre cel aflat acum la muzeul din Napoli, Vasari povestește cum l-a văzut împreună cu Michelangelo în 1545, pe cînd Tiziano îl picta la Roma, și despre care Buonarroti a spus o mulțime de lucruri, arătînd că îi plăceau coloritul și maniera acestuia...

Pînzele lui Tiziano, care sînt azi la Muzeul Prado din Madrid, provin din mai multe surse. Unele din ele au fost cumpărate de către Velazquez în a doua sa călătorie în Italia (1649–1650), lucrări printre care se numără și «Danae». Inchiziția spaniolă considera însă nudul feminin ca ceva absolut demoniac, și «Danae», împreună cu tablourile altor pictori, urma să fie arsă pe rug... Obscurantismul agresiv nu ținea seama că nudurile reprezentau noțiunea de «frumos» așa cum o concepuse Renașterea, că nudul italian, în speță, nu era în căutarea unui adevăr anatomic, și, chiar cînd nu era întru totul idealizat și rămînea fidel unui model real, nu respira un verism crud, ci mai degrabă aspira spre un acord de forme perfecte, spre o autorevelare. Ascunsă la Academia San Fernando, «Danae» a supraviețuit acelei epoci fanatice, învăluită de acea trainică și eternă frumusețe eternă ca și legenda din care coboară.

C.B.

COTITURĂ PE FRONTUL ANTICANCER

FORȚELE COALIZATE = MEDICINĂ + MATEMATICI SUPERIOARE + ELECTRONICĂ

de Lionel NIȚESCU

Universul celulei — univers infinit, tulburător, care ascunde încă multe enigme. Este scena luptei neîncetate dintre viață și moarte. Într-o singură celulă se va putea citi, cîndva, întreaga istorie medicală a pacientului. Deocamdată, analiza a doar cîteva sute de celule — printr-o metodă foarte nouă, care face apel la calculatorul electronic — furnizează oncologului o armă extrem de eficientă, la care pînă acum cîțiva ani putea doar să viseze.

COTITURĂ PE FRONTUL ANTICANCER

Pe marginea simpozionului de la București: «Cibernetica în biologie și medicină»

«Medicina nu-și mai poate permite să ignoreze matematicile superioare, informatica, cibernetica. Sub ochii noștri se înfăptuiește o revoluție determinată tocmai de aceste întrepătrunderi care fertilizează științele respective» — ne-a declarat prof. dr. Hans-Georg Schiemer. Este, de fapt, însuși punctul de plecare al cercetărilor sale, cu mari promisiuni în domeniul combaterii cancerului. Pentru a-și pune la punct metoda, oncologul a urmat un curs de programare. Un semn al timpului...

Recent s-a desfășurat la București, sub egida Asociației oamenilor de știință din Republica Socialistă România, simpozionul «Cibernetica în biologie și medicină». Reunind practic totalitatea specialiștilor români în această știință de frontieră cu mari promisiuni, simpozionul s-a bucurat și de participarea unor reputați ciberneticieni, medici și biologi de peste hotare.

Caracterizată drept știința care studiază procesele de comandă și de control în mașini și în organisme vii, cibernetica, încă de la nașterea ei, s-a bazat — am putea spune, prin definiție — pe biologie; la rîndu-i, cibernetica a introdus concepții noi și fecunde în biologie. Astfel, datorită ei — pentru a nu da decît un exemplu — sistemul nervos este considerat azi ca un sistem de «telecomunicații» care poate fi studiat ca orice alt sistem de acest gen.

Interferențele cibernetică-medicină sînt numeroase și — în unele cazuri — neașteptate. Iată de ce organizarea simpozionului de la București, primul de acest gen din țara noastră, apare cu atît mai meritorie. Vom reveni în paginile revistei noastre la această prestigioasă manifestare științifică, cu multiple și surprinzătoare implicații. În cele ce urmează, ne vom mărgini la abordarea, prin prisma ciberneticii, a unei singure probleme de arzătoare actualitate: cancerul.

«Cartea de vizită» a organismului

Pornind de la constatarea că celula este «cartea de vizită» a organismului, dr. **HANS-GEORG SCHIEMER**, profesor la Facultatea de medicină din Berlinul apusean și director adjunct al Institutului de patologie care funcționează pe lîngă această facultate, întrebuințînd cele mai moderne mijloace de analiză și de prelucrare matematică a datelor, a pus la punct o tehnică de investigare și de diagnostic de mare interes în lupta împotriva cancerului.

— Dacă v-am înțeles bine, d-le profesor, dv. susțineți că într-o celulă se poate citi istoria medicală a pacientului? — l-am întrebat pe prof. Schiemer.

— *Deocamdată n-am atins acest stadiu, însă cred că în cîțiva ani se va realiza acest deziderat în proporții de 95%. Dar mai întîi de toate, trebuie făcută o distincție esențială. Mai bine-zis, să precizăm dacă avem de-a face cu o celulă* **normală** *sau — pentru a ne limita la oncologie —* **canceroasă.** *În prezent putem identifica destul de ușor locul de proveniență a unei celule normale: ficat, rinichi, splină.. De asemenea, metode elaborate în ultimii ani permit să determinăm cu destulă exactitate sexul persoanei respective, iar dacă în loc de o singură celulă analizăm o populație de celule, să zicem 100–200, putem afla și etatea aproximativă — mă refer la vîrsta biologică «adevărată», nu la cea din acte — a individului. Problema se schimbă atunci cînd analizăm celule canceroase. În acest caz, noi nu mai putem fi siguri dacă ea provine din ficat, din hipofiză sau dintr-un mușchi, de pildă. În unele metastaze, celulele afectate dintr-un organ se fixează în altul; într-un anumit sens ele își pierd individualitatea. Singurul lucru pe care-l putem afirma cu siguranță este că ne aflăm în prezența unei celule canceroase, aberante...*

— Deci, iată-ne mai departe ca oricînd de țelul propus: a citi istoria medicală și — în acest context — a prescrie terapeutica cea mai indicată pornind de la un număr restrîns de celule analizate.

— *Ne-am îndepărtat numai aparent de la țelul propus. De fapt problema fundamentală care se pune azi este ca, atunci cînd considerăm o celulă, să depășim faza empirică. Este adevărat, și în prezent orice patologist experimentat poate constata: celula aceasta e normală, cealaltă e anormală — și, în acest ultim caz, el face supoziții asupra naturii bolii. Ceea ce se impune în oncologie este, după părerea mea, trecerea la o fază superioară, la o analiză cît mai exactă și mai multilaterală — implicînd* **sute și mii de măsurători** *— a unei populații de doar cîteva sute de celule de la un pacient. Dacă am realiza aceasta, și terapeutica ar fi mult mai adaptată particularității bolii. Un mare om de știință francez spunea: nu există boli, ci numai bolnavi. Dar, firește, trebuie adăugat: nu există numai bolnavi, există și boli, similarități care trebuie puse în evidență cît mai exact prin metode* **matematice.** *Iată și punctul de plecare al propriilor noastre cercetări în domeniul combaterii cancerului.*

— Dar unde intervine cibernetica?

Celula canceroasă — un complex cibernetic cu informație alterată

— *În fond, celula este un complex cibernetic a cărui activitate este de neconceput fără primirea, prelucrarea, înmagazinarea și transmiterea de informații. Informația necesită un «vehicul», iar în celulă acest rol îl joacă moleculele de acizi nucleici. În celulele canceroase, informația este alterată. Foarte recent s-a elaborat de către Brech (1968) «modelul» cibernetic al «ghidajului» enzimelor. Este un model foarte interesant și el ar putea fi descris în termeni pe care orice inginer cibernetician l-ar înțelege, deși, evident, problema este strict biologică, medicală. Iată interferența medicină-cibernetică în acțiune... Dar n-aș vrea să intrăm în detaliile modelului, ci să mergem mai departe, spre aspectul terapeutic. Cromozomii sînt, în momentul de față, purtătorii de «gene» (substratul material al caracterelor ereditare) cei mai bine studiați. Unii cercetători pun în legătură «perturbarea» cromozomilor 21 cu apariția leucemiei. Vaartai consideră malformațiile cromozomilor 18 răspunzătoare pentru creșterea malignă a celulelor. Or, grație examenelor efectuate cu ajutorul metodelor citometrice de investigare a celulei, noi putem azi măsura cantitatea de acid ribonucleic (A.R.N.), acid dezoxiribonucleic (A.D.N.), albumină, schimbul de substanțe etc.* **dintr-o singură celulă.**

— *Așadar, un «inventar» al celulei.*

— *Exact. Este de altfel elementul de bază al sistemului pe care-l preconizez.*

— Dar și înainte se făceau examene celulare...

— *Da, dar analizoarele ultramoderne permit detectarea unei* **bilionimi de gram** *de substanță! Aceasta pe plan cantitativ. Calitativ, noutatea constă în elaborarea unui sistem de măsurare foarte complex, în multitudinea planurilor de observație structurale și funcționale, care formează un adevărat mozaic. Eu și colaboratorii mei am elaborat un asemenea sistem complex la Institutul de anatomie patologică din Heidelberg în anii 1966–1969. Un microspectrofotometru universal măsoară absorbția în celulă a luminii vizibile și ultraviolete. Prin acest procedeu putem «inventaria» de pildă cantitatea de A.D.N. și de A.R.N. în citoplasma și nucleul fiecărei celule, și apoi repeta operația la 50, 100 sau 200 de celule de la un același bolnav. Acest «recensămînt» amănunțit al unei populații întregi de celule este atît de complex încît ar fi de neconceput fără ajutorul unui calculator electronic anume programat.*

Programe, programe...

— Evident, programarea nu o puteau face decît medicii. Deci ei au trebuit să se «recicleze», să învețe să programeze?

— *Întocmai. Eu însumi și un colaborator, Klaczkow, am elaborat un program pentru calculatorul institutului nostru, «RPC-4000». Dar trebuie să precizez că «RPC-4000» nu reprezintă decît o etapă intermediară. Datele privind suprafața celulelor investigate, absorbția luminii în nucleu, nucleol, citoplasmă și zonele lui Golgi, precum și alte date sînt trimise pentru prelucrare ulterioară și înmagazinare la un centru de calcul. Rezultatele analizei se înscriu în coloane nesfîrșite de cifre: «istoria» a 100–200 celule ale unui singur bolnav se oglindește în circa 2600 parametri. Se obține astfel un «diagnostic» într-o formă cu totul nouă, necunoscută acum 3–4 ani.*

— Poate intrăm într-o nouă etapă, de matematizare a medicinei?

— *Este prea devreme s-o afirmăm. În orice caz, pot să vă informez că de 2–3 ani s-au elaborat și alte programe similare pentru computeri medicali: programul de diagnostic Langreder, programul de cariodiagnostic, programele lui Sandritter (1970) și Wied (1968) etc. Clinica universitară din Tübingen experimentează în momentul de față un sistem de diagnostic și terapie controlat de un calculator «IBM-1800». În acest context merită menționat și proiectul unei clinici — pe această bază — la Palo Alto, California. Firește, nu toate aceste utilizări ale calculatoarelor au în vedere conceptul de analiză celulară așa cum l-am expus aci, ci abordează cercetarea maladiilor din multiple puncte de vedere. Eu personal m-am ocupat numai de un singur aspect, acela al analizei celulare în legătură cu lupta împotriva cancerului.*

— Lungile coloane de cifre pe care vi le furnizează ordinatorul sînt numai un material brut. Ce urmează?

— *Interpretarea lor medicală pe baza unor cunoștințe avansate de statistică matematică. Se stabilesc corelații, curbe de regresii ș.a.m.d., și în acest mod, după «citirea» diagramelor și stabilirea* **particularităților** *foarte fine ale tumorii respective, indicațiile terapeutice devin mult mai precise. Astfel oncologul poate spune radiologului cu ce fel de raze să bombardeze tumoarea («tari» sau «slabe»), ce medicament este mai nimerit (poate unul antimetabolic, poate unul antimitotic) etc. etc.*

Pentru bolnavul de plasmacitom interrelația medicină-matematică nu a fost o problemă teoretică

— Ideile dv. — care, firește, se oglindesc și în comunicarea dv. la simpozionul de la București — au fost verificate în practică sau se află în stadiu de «gestație»?

— *Să vă dau un caz care m-a impresionat profund. Am cercetat cu această metodă cîteva sute de celule dintr-o tumoare plasmacitom. Nu-l văzusem niciodată la față pe pacientul atins de această formă de cancer care distruge măduva osoasă, duce apoi la nefrită și are de obicei un sfîrșit fatal. După ce calculatorul și-a făcut «datoria» și am obținut curbele respective, mi-am amintit de un caz similar întîlnit cu circa trei luni în urmă:* **liniile coincideau!** *Această similitudine a sugerat și o anumită terapie: medicamente cu acțiune asupra citoplasmei, nu asupra nucleului. Trebuie să precizez că pe atunci sistemul nostru se afla abia în experimentare și deci bolnavii erau tratați după vechile metode. Noi efectuam în mod paralel analizele noastre celulare, fără a interveni în tratament. Aceasta era de înțeles, căci altfel s-ar fi produs perturbații, deoarece, repet, sistemul nostru nu era încă «rodat». I-am spus totuși asistentului meu: «Dacă bolnavului i se va da un medicament cu acțiune asupra nucleului, mîine îl vom vedea pe masa de disecție». Și chiar așa s-a întîmplat! Vă cer scuze pentru acest exemplu cam macabru — îl voi da de altfel și la simpozion — dar el mi se pare elocvent, căci marchează pregnant saltul de la* **empirism** *la* **«matematică»,** *pe care și-l propune să-l realizeze noua metodă. Vreau să subliniez în încheiere, în primul rînd, că nimeni nu se gîndește că aceasta este singura cale de a progresa în lupta împotriva cancerului. Este doar una din căi, și pe acest front dificil nu se poate înainta decît din mai multe direcții concomitent. În al doilea rînd, nu este vorba aci de o descoperire pur personală. Cercetări fructuoase se dezvoltă în paralel, în mai multe țări, pe aceeași linie. Și este normal să fie așa fiindcă medicina nu-și mai poate permite să ignoreze matematicile superioare, informatica, cibernetica. Sub ochii noștri se înfăptuiește o revoluție determinată tocmai de* **aceste întrepătrunderi care fertilizează în bloc științele respective. Poate ne vom mai întîlni peste zece ani. Veți vedea** *— este cel puțin convingerea mea — că ceea ce pare astăzi o îndrăzneală va deveni atunci rutină și că «lectura» de către diagnostician a unor lungi coloane de cifre nu va fi mai neobișnuită decît citirea unui banal buletin de analiză.*

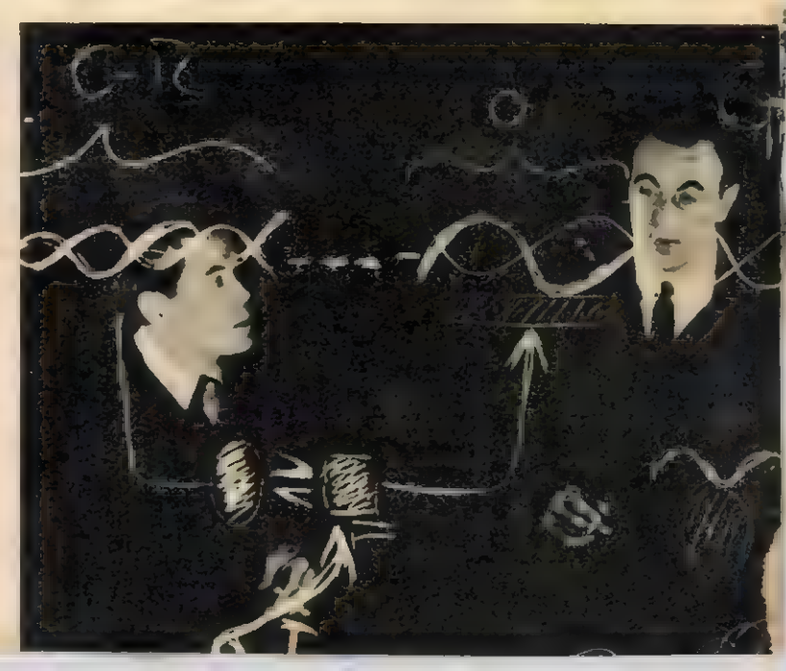

Această fotografie a laureaților Premiului Nobel pentru medicină, Jacques Monod, François Jacob, André Lwoff, îmbracă o valoare de simbol. Cei trei savanți studiază schema cibernetică a «reglării» intercelulare, desenată de ei înșiși... Abordarea cibernetică a proceselor celulare deschide vaste perspective medicinei moderne.

De altfel această mutație în pregătirea profesională a medicului am simțit-o eu însumi cînd acum cîțiva ani am urmat un curs de programare pe calculator la un centru de calcul din Darmstadt. Cursul se adresa în special medicilor.

— V-a venit greu să vă «reprofilați»?

— Cursul n-a durat decît două săptămîni. Este drept, toți cursanții au muncit din greu, cîte 10–12 ore pe zi. Dar ceea ce am învățat atunci mi-a fost suficient, și tocmai acesta, cred eu, este un element fundamental. Problema îmbinării medicinei cu matematica, cu utilizarea calculatoarelor în diagnostic și în terapeutică, nu este atît de grea pe cît pare. Esențială este schimbarea de optică, hotărîrea de a «vira». Acesta este lucrul într-adevăr dificil, «saltul». Restul vine de la sine... — a încheiat interlocutorul nostru.

Dar costul?

După interviul luat prof. Schiemer, am asistat și la comunicarea făcută de d-sa în cadrul simpozionului «Cibernetica în biologie și medicină». Comunicarea a fost primită cu un viu interes, ea constituind, după părerea acad. Ștefan Milcu, dr. Constantin Bălăceanu și a altor participanți la discuții, o linie într-adevăr nouă de investigare, o «spărtură» plină de promisiuni pe care o face cibernetica în medicină. Tov. acad. Milcu a ridicat însă o problemă importantă, care ar fi riscat, poate, să scape atenției: factorul preț. D-sa l-a întrebat pe prof. Schiemer:

— Cît costă instalația folosită de dv. la Institutul de patologie? Firește, inclusiv calculatorul.

— Un milion de mărci.

— Și în fond este vorba de o instalație relativ mică... Încape toată într-una sau două camere. În ce măsură se vor putea generaliza asemenea metode, la un preț atît de prohibitiv?

Discuțiile care au urmat au fost foarte instructive, ele indicînd perspective nebănuite azi. Presupunînd că laboratorul de analize respectiv ar fi legat de un calculator regional sau chiar național, care ar sluji drept «bancă de date» și în același timp drept creier electronic pentru prelucrarea cifrelor respective, costul ar scădea simțitor. Așadar, se poate.

Revenim deci la observația finală a profesorului Schiemer: importantă este schimbarea de optică.

«ȘTIINȚA ÎNCEPE DOAR O DATĂ CU MĂSURĂTORILE EXACTE»

Evocînd cuvintele ilustrului savant Gheorghe Marinescu, prof. univ. doctor docent EMIL C. CRĂCIUN ne vorbește despre «spargerea» realizată pe frontul cancerului grație ciberneticii.

Considerînd că metoda preconizată de prof. H.G. Schiemer în combaterea cancerului, și îndeosebi fundamentarea acestei metode pe mijloacele matematicii și tehnicii ultimului deceniu prezintă un interes deosebit și pentru publicul larg, nu numai pentru specialiști, l-am rugat pe prof. univ. doctor docent Emil C. Crăciun, membru corespondent al Academiei R.S. România, membru în Consiliul Național al Cercetării Științifice, să ne expună părerile d-sale.

Discuția cu binecunoscutul oncolog nu s-a desfășurat atît de «lin» cum ar reieși din textul care urmează. A fost o discuție punctată cu multe întrebări, o conversație caldă, aprinsă și plină de interes uman. Profesorul Crăciun are o experiență clinică și de cercetare rar întîlnite; o activitate neîntreruptă de peste 50 de ani... peste o jumătate de secol! Pentru a nu întrerupe firul expunerii am renunțat însă la forma interviului «tradițional».

Iată ce ne-a declarat, în esență, d-sa:

Aplicarea ciberneticii în medicină datează doar de cîțiva ani, dar ea și-a dovedit pe deplin roadele. Aș vrea să relatez, în acest context, cîteva impresii personale limitîndu-mă la o specialitate a mea: cancerul.

Mormane de benzi, dar cum să le folosim?

În 1964 am asistat la Congresul de histochimie și citochimie din Frankfurt pe Main, al cărui președinte a fost profesorul Caspersson din Stockholm. El și-a axat discursul inaugural pe problema deja abordată cu succes și de prof. Schiemer, și anume, pe măsurarea unor constituenți biochimici (acidul dezoxiribonucleic, cantitatea totală de apă și de albumine) din țesutul studiat. El ne-a demonstrat atunci aparatura sa, care era însă atît de complicată încît acoperea trei din cei patru pereți ai încăperii. În camera vecină se afla un adevărat morman de benzi pe care fuseseră înscrise datele foarte precise ale măsurătorilor înregistrate automat cu aparatura-pilot realizată de celebra fabrică Zeiss. Dar — după cum sublinia prof. Caspersson — problema era cum să putem folosi și interpreta în mod judicios toate aceste prețioase măsurători înscrise automat pe bandă.

Un nou progres în acest domeniu a fost realizat cînd savantul suedez a vizitat, la București, laboratoarele de histoenzimochimie, organizate recent, la un nivel superior, de prof. univ. dr. Ilie Diculescu. Cu această ocazie, prof. Caspersson a ținut o prelegere în amfiteatrul mare al Facultății de medicină, supunînd atenției noastre curbe elaborate care «rezumau» grafic rezultatele unor asemenea măsurători. Vorbitorul ne-a prevenit însă că interpretarea lor matematică este foarte laborioasă.

Despre o a treia «etapă» a acestui gen de cercetări l-am informat pe colegul meu dr. Hans-Georg Schiemer pe care l-am vizitat acum patru ani la Institutul de patologie generală din Heidelberg, unde lucra atunci. I-am vorbit despre încercările noastre începute în 1956, pe o linie similară, de un mic colectiv de patologiști și matematicieni din România, printre care și cel care vă vorbește acum. Colectivul bucureștean depusese o muncă migăloasă timp de mai multe luni, pentru efectuarea unor asemenea măsurători. Metoda noastră presupunea doar utilizarea unui microscop obișnuit și a unui calculator manual, iar rezultatele fuseseră publicate în reviste de specialitate din țările socialiste ca și din alte țări, inclusiv S.U.A. Simplicitatea aparaturii utilizate de noi reprezenta și un avantaj — căci metoda putea căpăta astfel o mai largă răspîndire — dar și un dezavantaj, căci aria de investigare era necesarmente mai limitată.

Aș vrea acum să vă dau un exemplu despre felul cum se aplică în practică metoda Schiemer, pentru a înțelege mai bine uriașele ei posibilități. Atunci, la Heidelberg, el m-a întrebat ce anume fel de cancer doresc să fie analizat cu metoda lui. Am propus plasmocitomul care știam că îl preocupa și pe dînsul în acea perioadă. El a introdus preparatul histologic sub microscop, a formulat programul ordinatorului și a pus în mișcare întreaga aparatură. Totul nu a durat decît circa o jumătate de oră. Între timp am discutat despre unele aspecte ale acestei chestiuni. În tot acest timp se auzea tăcănitul unei mașini de scris. Din cînd în cînd interlocutorul meu privea înregistrările cu calculele: apoi ne-a înmînat un text dactilografiat, cu lungi coloane de cifre, care permiteau caracterizarea respectivei «etape» a acelui bolnav. De fapt cifrele reprezentau trei parametri semnificativi ai unei populații celulare de cîteva sute de elemente. Orice oncolog necalificat în matematică — așa cum era și cazul meu — putea citi în acele coloane, ca într-o carte deschisă, cifrele, care bineînțeles erau doar un reper.

Dilema tragică a chirurgului

Pentru a desprinde semnificația majoră a metodei Schiemer trebuie să vă dau cîteva informații suplimentare și să previn unele întrebări care în mod firesc s-ar naște în mintea unui profan. În prezent, o operație de cancer (presupus) se efectuează, de regulă, în felul următor: chirurgul «deschide» pacientul, un patologist analizează rapid — în circa 5–10 minute — o mică porțiune din tumoare și informează chirurgul dacă este benignă sau nu. Vă dați seama că indicația patologistului este hotărîtoare pentru pacient, ea determinînd mersul intervenției chirurgicale. Sînt însă și cazuri complexe, care necesită o altă tehnică, adică secțiuni «clasice», la parafină. Există laboratoare organizate în acest sens, unde se poate obține un rezultat valabil în 3–4 ore. Dar într-un laborator obișnuit, cu tehnicile curente, trebuie de la 4 pînă la 6 zile. Chirurgul nu poate însă aștepta ținînd pacientul zile întregi pe masa de operație, așa că într-un asemenea caz de dubiu el acționează ca și cum tumoarea ar fi fost malignă. Metoda Schiemer evită o astfel de situație. În plus, ea are și un aspect: evaluarea absolut științifică a gradului de malignitate a unei tumori, permite oncologului să individualizeze în mod strict tratamentul aplicat și să compare obiectiv rezultatele obținute de dînsul și de alți specialiști. Iată deci o bază științifică de mare valoare pentru tratamentul modern al cancerului.

Sînt convins că extensiunea pe care o va cunoaște această nouă metodă va duce la scăderea costului aparaturii pe care ea o necesită, căci cu cît cererea va spori, cu atît producția de aparatură va crește și se va perfecționa. Deci este de așteptat ca prețul să se micșoreze. Pe de altă parte, tocmai generalizarea acestei noi metode — pe care o presupune ieftinirea aparaturii — va pune în mîna oncologului o armă de mare eficiență împotriva acestei boli atît de primejdioase.

Consider că ne aflăm la un moment de cotitură în lupta împotriva cancerului. În sfîrșit, avem acum posibilitatea să administrăm fiecărui pacient tratamentul cel mai adecvat, renunțînd la tratamente șablon luate din cărți și care reprezintă simple medii statistice ale unor cazuri studiate în alte țări și în alte condiții. Este o problemă extrem de importantă și nu rareori complet neglijată, care ține — între altele — de patologia geografică, adică de particularitățile bolilor în funcție de condițiile de viață din zona respectivă a globului.

Firește, rămîn numeroase alte probleme deschise pe «frontul anticancer» dar nu încape îndoială că o metodă ca cea preconizată de prof. Schiemer deschide perspective cu totul noi și îmbucurătoare.

Fie-mi permis să închei cu o amintire. La începutul carierei mele științifice, acum cinci decenii, am fost colaboratorul direct al profesorului Gheorghe Marinescu. El îmi spunea: «Știința începe doar o dată cu măsurătorile exacte». Dar pe atunci, în multe sectoare ale medicinei, acest punct de vedere reprezenta doar un deziderat. Azi în domeniul de cercetare căreia i-am închinat întreaga viață se realizează visul ilustrului om de știință român.

profiluri

de Petru ISPAS

EXPERIENȚĂ

A sunat de trei ori, scurt, ca unul de-al casei. Avea gulerul la palton ridicat, căciula înfundată pe ochi, o mină încă vînătă adînc în buzunar. Obrajii îi căzuseră, ochii îi erau obosiți — părea un om dărîmat, sfîrșit. Și-a scos paltonul, căciula, după care s-a așezat într-un fotoliu și a rămas multă vreme așa, cu bărbia căzută în piept, părînd că dormitează.

Nu-l mai cunoșteam. Era un alt om. Parcă străin, cu toate că în trăsăturile lui găseam încă ceva ce-mi era familiar. Acel ceva semăna însă cu un rest. Am crezut pentru o clipă că e beat, dar beat rău de tot. Pentru că nu puteam să-mi explic această transformare, această cădere a lui într-un fel de semibeligie.

Toți cei care-l cunoșteam ne obișnuisem cu el pe post de furtună. De altfel, așa-i spuneau și la fabrică: tovarășul furtună. Era omul deciziilor imediate, al ordinelor scurte, formulate precis, inteligibil, dar atît de ferm încît discuțiile cu privire la executarea lor erau de la început excluse. Și asta a creat în rîndul oamenilor un sentiment de siguranță. Oamenii se obișnuiseră cu el.

Știau că niciodată nu așteaptă «să se întîmple ceva», că va fi întotdeauna prezent înainte de a se întîmpla. Rămînea o clipă în ușa atelierului, cu halatul adunat în jurul lui, cu palmele frămîntînd nervos aerul, răscolind insistent cu privirea oameni și mașini. O pornea prin atelier încet, tăcut, cîntărind cu privirea, punînd întrebări scurte, precise, care cereau răspunsuri la fel de clare. Și asta putea să dureze o oră, două, uneori o dimineață întreagă, dar cînd pleca de acolo avea sentimentul și el și ceilalți oameni că roata a fost înțepenită bine la locul ei și căruța merge. Se spunea despre el că avea un formidabil simț al fabricii. În 15 ani nu l-a auzit nimeni plîngîndu-se vreodată de oboseală. Spunea: «Munca mă odihnește. Îmi mărește apetitul de viață, și mie îmi place al dracului să trăiesc».

Iar acum stătea dărîmat în fotoliu. După o vreme s-a ridicat să plece la fel, tăcut și sfîrșit așa cum a venit. L-am prins de mînă și l-am așezat la loc.

— Spune ce s-a întîmplat? Se pare că e ceva grav.

— Foarte.

— Acasă?

— Nu.

— În fabrică?

— Da.

— Ce?

— Ceva ce s-a acumulat în cincisprezece ani.

— Nu înțeleg.

— Sînt terminat, sfîrșit...

— Vrei să fii mai explicit?

— Mi-a demonstrat un puști, un inginer care n-are nici trei ani în fabrică, că nu mai sînt bun de nimic, că nu mai fac nici cît o ceapă degerată.

— ?!

— De cînd a venit ca stagiar, parcă avea pe dracul în el. Mereu voia să schimbe ceva, să răstoarne ceva, iar eu muncisem ani de zile să așez lucrurile într-un anume fel. Îmi tot bătea capul cu posibilitatea unui randament mărit, a unei productivități sporite dacă... Începuse să mă stîrnească. Atunci am inventat un laborator de concepție și l-am trecut acolo. Putea să facă ce voia. Să mă lase pe mine în pace. Și m-a lăsat. Aproape un an și ceva n-am mai auzit de el. Pînă acum două săptămîni, cînd a intrat ca o furtună la mine în birou și mi-a așezat sub nas o mapă doldora cu hîrtii, spunîndu-mi: «Ești inginer. Ai pierdut multe nopți pentru fabrica asta, mai pierde una citind și ce ți-am adus eu». Și, înainte de a ieși din birou, mi-a mai spus: «Să știi că nu țin de loc la paternitatea hîrtiilor astea». Abia după ce am citit tot dosarul, fraza aceasta de la urmă, reamintindu-mi-o, m-a lovit în cap ca un ciocan. Ceea ce propunea el acolo revoluționa fabrica, o transforma într-o adevărată uzină. Totul calculat, studiat în amănunt. Bazîndu-se pe experiența și calificarea cadrelor noastre, pe o reorganizare a fluxului tehnologic, el demonstra că doar cu o investiție de 10–15 la sută față de valoarea fondurilor fixe și cu o creștere similară a fondului de salarii se poate cel puțin dubla producția...

— Și orgoliul tău nu a suportat ca ideea să aparțină altuia.

— Nu, nu orgoliul, ci prostia. Mi-am dat seama brusc că am ajuns un rutinat, un depășit...

— Reciclează-te, dragă...

Credeam că la o asemenea replică îmi aruncă cu ceva în cap și, pentru a evita, am fugit în bucătărie să-i fac o cafea. I-am adus-o. Mă privea rîzînd:

— Ești prost. Nu pe el m-am înfuriat, ci pe mine. Lui îi sînt recunoscător. El mă obligă să muncesc. Pentru că de la o vreme mă tîram de la o zi la alta făcînd aceleași lucruri de rutină. Scădea apetitul de viață.

— Cam brusc te-ai schimbat. Cînd ai intrat la mine păreai un om pe dric.

— Eroare. Dormeam. Sînt patru zile și patru nopți de cînd n-am închis ochii. Ideea puștiului a fost acceptată. Greu, tare greu, dar pînă la urmă acceptată. Eu am primit aprobarea să plec pentru doi ani la studii, iar puștiului i-am obținut delegație de director pentru același interval de timp. Am ținut să i-o dau eu. Știi ce-a făcut? A citit-o o dată, de două ori, după care a rupt-o și mi-a spus fără nici un pic de rușine: «Ești un mare prost, tovarășe director. N-ai înțeles nimic din studiul meu. Ceea ce am propus eu are ca bază reală experiența. Fără ea totul e un vacs».

MADE IN ROMANIA

CINCI ANI DE MUNCĂ ȘI DE SUCCESE PRESTIGIOASE

Am pășit cu elan în noul cincinal și e firesc ca ochii să ne fie îndreptați înainte. Dar aceasta nu înseamnă că putem uita cei cinci ani încheiați, perioada unor grele încercări, dar mai ales a unor mari izbînzi. Sînt anii în care România a făcut pași uriași pe drumul progresului — consemnați de noi cu satisfacții sentimentale dar observați și de comentatorul străin și obiectiv. Succesele înregistrate au demonstrat în modul cel mai concludent, de netăgăduit, justețea liniei generale a politicii partidului îndreptate spre dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, perfecționarea vieții economice și sociale, creșterea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Am încheiat cinci ani în care am realizat ceea ce ne-am propus. Am ridicat obiective mărețe, pe măsura valorilor noastre. Nomenclatorul de fabricație al industriei românești s-a îmbogățit cu noi produse de înaltă tehnicitate; s-a diversificat producția bunurilor de consum. O serie întreagă de ramuri industriale au cunoscut un proces intens de valorificare superioară a resurselor naturale, s-a ridicat gradul de prelucrare a materiilor prime, s-a trecut la producerea unor sortimente valoroase din punct de vedere economic.

Instalații și produse pe care altădată le importam cu mari eforturi au devenit în acești cinci ani elemente curente ale industriei românești. Industria noastră constructoare de mașini a crescut mult, atingînd parametrii de nebănuit doar cu cîțiva ani în urmă, ea acoperă într-o măsură tot mai însemnată necesarul de utilaje și mașini.

În același timp, partidul a trasat sarcini concrete de a se lua toate măsurile pentru urgentarea dezvoltării construcțiilor de mașini, pentru a se însuși și produce în țară cea mai mare parte din aparatura și utilajele de înaltă tehnicitate.

Și roadele au fost pe măsura sarcinilor. Imaginile alăturate au darul să ne vorbească printr-un limbaj specific despre ponderea acestui cincinal în istoria industriei românești. Pe fiecare din ele am putea nota ca o inscripție dragă tuturor: s-a născut prin hărnicia și priceperea întregului neam, în timpul cincinalului 1966–1970, așezîndu-se astfel un puternic fundament noii zidiri — cincinalul 1971–1975.

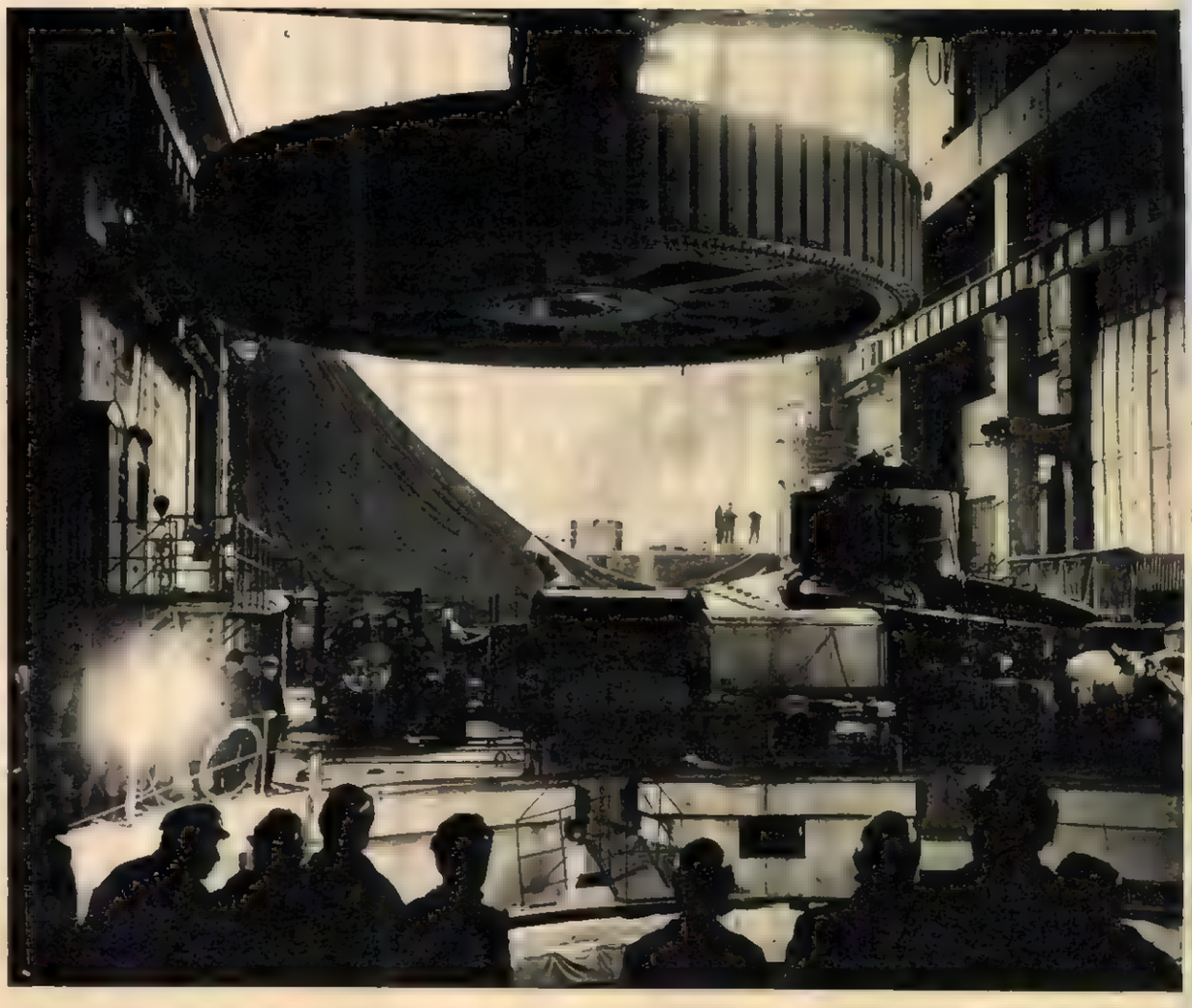

Reșița-Porțile de Fier
Prima localitate
semnează actul de naștere
al celei mai mari piese
montate vreodată
în țara noastră —
rotorul generatorului
care cîntărește 650 tone.
Pentru fabricarea sa
la U.C.M.-Reșița
s-a produs o adevărată revoluție:
hale noi, mașini noi, specialiști noi.
În cel de-al doilea loc —
șantierul hidroenergetic
și de navigație Porțile de Fier,
de unde vă prezentăm
imaginea
s-a dat examenul maturității:
turbina a funcționat
de la început
ireproșabil:
apele Dunării
au produs lumină!

La uzina «Vulcan»
an de an au fost asimilate
și introduse în fabricație
agregate de mare capacitate.
Consemnarea numai a cîtorva
ni se pare edificatoare:
pentru ritmul de înnoire continuă
s-au asimilat
cazane pentru termoficare de 100 gigacalorii,
generatoare mobile de aburi,
generatoare pentru apă fierbinte
destinate încălzirilor centrale
sau industriale.
Uzina satisface la un nivel
calitativ superior
necesarul de cazane din diversele ramuri industriale,
cum este cazul
celui din fotografie,
destinat industriei petroliere.

Fotografia nu este nici pe departe un vis al constructorilor de vase de la «Casa pionierilor». Ea reprezintă imaginea reală a navei «Petroșani», primul mineralier românesc de 12 500 tone, cel mai mare vas construit la noi. Anul nașterii, 1968 — în plină desfășurare a cincinalului.

(Continuare în pag. 14)

tv

de Felicia ANTIP

ACEASTA NU ESTE EMMA BOVARY!

Un străvechi obicei chinezesc cere ca la sfîrșit de an omul să-și plătească toate datoriile mai vechi și mai noi și să pășească în noul an curat la suflet, chiar dacă asta ar fi să însemne cu punga goală. Telecronica n-a izbutit să-și însușească acest frumos obicei. A rămas datoare televiziunii cu elogii pentru o seamă de emisiuni reușite, a rămas datoare telespectatorilor cu observații critice despre destule alte emisiuni așa și așa. N-am scris despre excelentele prim-planuri cu Milița Petrașcu și cu Lia Manoliu, poate pentru că am preferat să-i las pe alții să se minuneze constatînd că și femeia e om și, ca atare, uneori, om de mare valoare, după cum n-am relevat nici prim-planul cu Ștefan Tripșa, nepărîndu-mi-se că aducerea în față a muncitorului sau a sportivei ar trebui să provoace exclamații de uimire. Am trecut cu vederea mai multe anchete, dintre care cea mai bine condusă și mai convingătoare a fost cea despre viața și perspectivele elevilor celor 20 de clase de pian din București. Am omis să scriu că mi-a plăcut ținuta anchetei despre respectul cuvenit monumentelor istorice, că m-a nedumerit obiectivul nemărturisit dar evident al anchetei despre debuturile literare, că «Parada timpului pierdut» m-a făcut să mă gîndesc la înfima (totuși) pondere a mercerillor printre consumatorii timpului (și deci al vieții noastre) și să regret timiditatea reporterului care, aflînd că unele autorități pretind abuziv și nelegal acte inutile, nu s-a dus să le întrebe de ce și cum. Am scăpat prilejul de a scrie despre «Ciuta», dar «Ciuta» a fost singurul spectacol teatral al televiziunii pe care restul presei l-a elogiat după merit. Regret că n-am comentat plăcuta reîntîlnire cu Leopoldina Bălănuță și cu Victor Rebengiuc într-o nouă versiune a piesei «Doi într-un balansoar», realizată, ca și cea de la Teatrul Mic, tot de Radu Penciulescu. Am enumerat — fără a le încheia, firește — o mică parte din datoriile cu care am intrat în 1971 și mă angajez să mă achit, cu vremea, măcar de unele dintre ele: voi reveni astfel asupra repertoriului teatral anunțat pentru 1971, iar atunci cînd se va ivi prilejul de a comenta emisiuni cum sînt «Căminul», «Bună-seara fete, băieți», «Studioul N» etc. îmi voi îngădui să o iau ceva mai din urmă, căci tare multe au mai rămas de spus.

Deocamdată, un semnal critic pentru un domeniu care a pășit cu stîngul în 1971: serialul de luni seara. Cînd un producător american a luat în deșert numele lui Faulkner pentru a lansa un prea simpatic Ben Quick, zămislit de el însuși, contrafacerea nu i-a deranjat aproape de loc pe telespectatorii români. America e departe, de Faulkner mulți au auzit, puțini l-au citit. Cel mai memorabil aspect al reacției telespectatorilor mi s-a părut a fi constituit atunci de scrisorile celor care cereau editarea în limba română a «romanului» ecranizat sub titlul «Lungă vară fierbinte». Printre cei ce credeau că Faulkner a putut să scrie cu adevărat așa ceva se numărau grupuri de studenți și alți «intelectuali».

Cu Gustave Flaubert, cu «Doamna Bovary», lucrurile stau altfel. O operă fundamentală a literaturii franceze, intrată în conștiința universală ca o piatră de hotar, ca un punct de referință, este prezentată într-o formă alterată, degradată, falsificată, unui public care în bună parte o cunoaște și o stimează. Aici nu mai este locul să discutăm dacă ecranizarea unei capodopere apropie sau îndepărtează pe spectatori de lectură. Aici nu se mai pune — ca în cazul serialului despre aventurile comisarului Maigret — problema incapacității anumitor britanici de a sugera un mediu francez. Aici ne aflăm în fața unei denaturări flagrante. Eroina vulgară, meschină, cu o senzualitate agresivă, interpretată de Nyree Dawn Porter, *nu este Emma Bovary*. Partenerul ei nu aduce decît pe departe cu cumsecadele dar mărginitul doctor Bovary. E de prisos să mai adăugăm că lumea în care se învîrtesc nu este provincia franceză descrisă de Flaubert și că între personajele serialului nu se pot crea relațiile și tensiunile care duc inexorabil la cunoscuta dramă. Nu e greu să demonstrezi scenă cu scenă că orice asemănare între personajele și acțiunea cărții și cele ale serialului e întîmplătoare. Dar la ce bun? Toți cei care au citit vreodată «Doamna Bovary», și-au văzut violent contrazise, în primul episod, amintirile despre această carte de neuitat. Îi asigurăm că nu memoria îi înșală, ci studioul din Glasgow al BBC-ului, căruia îi datorăm — presupun — și alte ecranizări nefericite, ca «La răscruce de vînturi» sau «Moara de pe Floss». Pe cei prea tineri pentru a o fi citit, pe cei care, dintr-un motiv sau altul, n-au citit-o încă, îi rugăm din toată inima: închideți televizorul atunci cînd programul indică «Doamna Bovary»! E păcat să pornești cu gura amară spre deliciile lecturii sau chiar, dezgustat de contrafacere, să te privezi de ele.

O agricultură socialistă în plin proces de afirmare și de creștere a producției are nevoie de utilaje de înaltă tehnicitate. Acest lucru l-au înțeles în primul rînd constructorii. La «Semănătoarea», uzină de vechi tradiții în fabricarea mașinilor agricole, combina C-12 «Gloria», intrată în dotarea agriculturii noastre, vine să accelereze ritmul muncilor agricole. Această combină autopropulsată poate fi folosită cu succes în recoltarea de cereale, păioase, porumb, floarea-soarelui și alte culturi semincere.

Iată concurentul nr. 1 al metalului — masele plastice. Produsele fabricilor noastre înlocuiesc cu succes piesele metalice de la semănători, autocamioane, televizoare etc. Pe lîngă avantajele oferite de prețul scăzut, se cade să nu uităm că materia primă este, cel puțin teoretic, inepuizabilă.

MADE IN ROMANIA

(Urmare din pag. 13)

Cinescopul — un produs realizat pentru prima dată în țara noastră în cursul cincinalului trecut

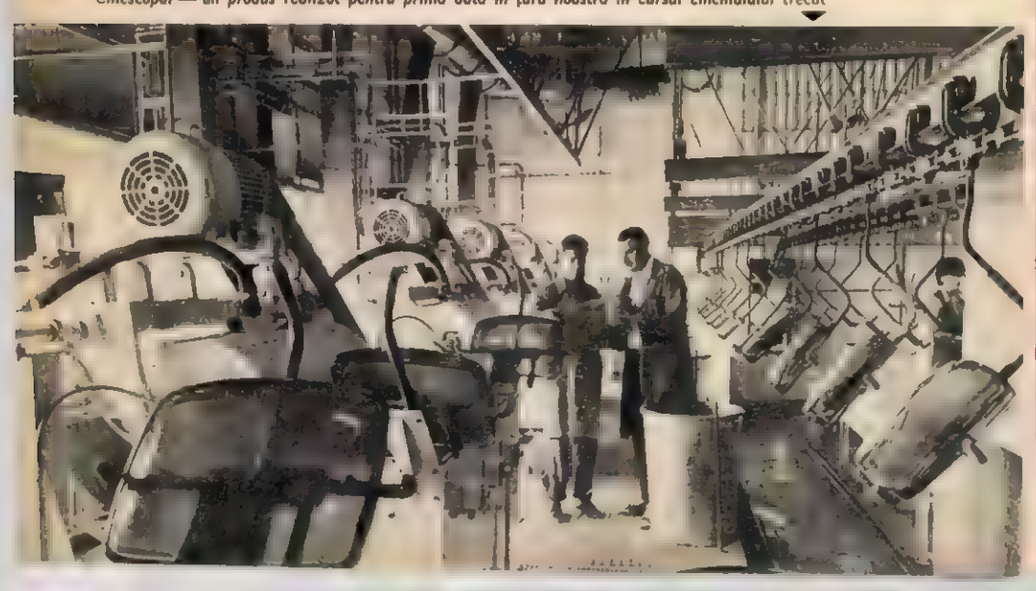

dialog cu cititorii

de H. DONA

Mai întîi și mai întîi (deși cu oarecare întîrziere) am vrea să mulțumim tuturor acelora — numeroși — care ne-au trimis urări de Anul nou. Cuvintele lor calde sînt pentru noi o mare încurajare și ne permit să asimilăm fără noduri criticile, adesea acidulate, pe care ni le adresează uneori (desigur, nu cu ocazia sărbătorilor).

Două scrisori sosite la începutul anului relau tema, niciodată epuizată (și probabil nici epuizabilă) a tineretului de azi. Cititorul **Ion Manolescu** din București se avîntă pe un drum pe care, din păcate, nu-l putem urma. Am mai scris — chiar în aceste coloane — de multe ori că nu putem fi de acord cu o viziune pesimistă care nu alege din comportările tinerilor de azi decît aspectele negative sau taxate — fără prea mult discernămînt — drept negative. Pornind pe panta aceasta, nu înțelegem nimic, nu explicăm nimic și nu rezolvăm nimic. Putem doar aglomera argumente bizare cum ar fi, de pildă, această — parțială — listă de manifestări condamnabile, pescuite din scrisoarea tov. Manolescu: a) niște tineri sînt înfierați pentru că «seamănă cu plăieșii lui Ștefan cel Mare» (de cînd plăieșii lui Ștefan au devenit prototipul personajelor negative iar asemănarea cu ei un fapt de rușine? În același timp, probabil, subofițerii din vechea armată prusacă, tunși «nemțește», sînt modele de atitudine pozitivă!!); b) fetele sînt criticate pentru că «poartă rochii viu colorate» (ar trebui să poarte oare uniforme de orfelinat? De ce se mai omoară tovarășii din industria ușoară să realizeze țesături vii și frumos colorate?); c) o expresie a descompunerii este și fumarea «țigărilor cu dublu filtru» (de ce? Trebuie să fumăm numai țigări fără filtru ca să arătăm a oameni cumsecade?) etc., etc. Nu mai continuăm, tema merită argumente mai serioase.

La un nivel indiscutabil mai ridicat poartă discuția cititorul **Sorin Mardare,** tot din București. Dumnealui se arată deosebit de îngrijorat de dezvoltarea violenței în societatea contemporană și de fascinația pe care această violență a exercită asupra multor tineri. Cititorul nostru ne descrie scene trăite în holurile și în sălile de cinema, aspecte de pe stradă, discuții cu unii tineri. Că violența, nu numai fizică ci și spirituală, constituie una dintre particularitățile vremii noastre e un fapt asupra căruia sociologii, psihologii, politologi eticieni s-au aplecat, cu interes și grijă, nu de azi și nici de ieri. Nu lipsesc, desigur, explicațiile fenomenului: experiența istorică nemijlocită (războiul mondial urmat de un ciclu neîntrerupt de alte războaie, fascismul și alte dictaturi sîngeroase), acuitatea luptelor sociale și naționale, amenințarea armelor de exterminare în masă, caracterul mecanizat și adesea dezumanizat al civilizației noastre (vezi, de pildă, holocaustele anuale provocate de accidentele de automobil), prăbușirea vechilor sisteme de valori morale și dificultățile încetățenirii celor noi, pătrunderea brutală a unor uriașe mase de tineri în mielul vieții economice, sociale, politice etc. Despre această uriașă avalanșă de violență vorbește literatura contemporană, filmele, celelalte arte, mijloacele de comunicare de masă.

Și totuși — și spunem aceasta nu pentru a introduce, cu orice preț, o notă de optimism — trebuie să ne ferim de exagerări. Orice s-ar spune, violența nu e un fenomen caracteristic contemporaneității, ci întregii istorii umane. Fără a ne referi la perioade mai îndepărtate, să ne amintim de pustiirea Palatinatului de către armatele franceze (conduse de finul, 'inteligentul, spiritualul mareșal de Turenne) în timpul războiului de treizeci de ani, de masacrul — desfășurat de-a lungul multor secole — a popoarelor coloniale de către națiunile «civilizate» ale Europei, de înfiorătoarea exterminare a comunarzilor parizieni (exterminare la care elegantele cuconițe luau parte înfigîndu-și vîrfurile umbrelelor în ochii prizonierilor încătușați, în aplauzele unor scriitori ca Georges Sand și Alexandre Dumas-fiul, renumiți pentru «sensibilitatea» și «umanismul» lor. De altfel, mai toți scriitorii animați de concepții «sănătoase» și de «grijă pentru sufletul omenesc», scriind în așa fel încît să fie «înțeleși de toți» l-au aplaudat pe călăi, în timp ce nenorociții «moderniști» ca Verlaine sau Rimbaud se băteau alături de proletarii Parisului). Exemplele ar putea fi înmulțite. Ni se pare că nu greșim dacă afirmăm că vremea noastră nu e neapărat mai violentă ci mai *sensibilă* la violență, mai puțin indiferentă, mai aproape de suferințele oamenilor de rînd. Altădată, doar sinuciderea de la Mayerling era considerată o tragedie; astăzi sufletul nostru vibrează cu și mai mare intensitate la durerea copiilor din Biafra sau Pakistan, la suferințele țăranilor vietnamezi sau a negrilor americani. Și tot astăzi, o nouă morală, cea socialistă, care presupune o altă concepție asupra relațiilor dintre oameni, cîștigă tot mai mult teren. Așa că avem tot dreptul să nu disperăm.

Am vrea să ne exprimăm acordul cu scrisoarea **anonimă** sosită din Hîrșova, jud. Constanța. Dar neștiind cine e preopinentul ne abținem. Cît despre un răspuns «prin fapte», vrem să amintim cititorului nostru că — slavă Domnului! — nu avem nici o putere în materie de muzică ușoară.

Cititorului **Eugen Birlădeanu** din Chiraleș, comuna Lechința, jud. Bistrița-Năsăud, îi comunicăm că vom mai reveni cu amănunte despre salvarea Veneției cînd vor surveni fapte noi. Cît despre Milano, să n-aibă nici o grijă Nu se scufundă mai mult decît ne scufundăm cu toții.

varietăți

• baba crăciun în duplex

Deși au întîrziat la întîlnire (femei, de!) Babele Crăciun din fotografie nu sînt mai puțin demne de atenția noastră. Mai întîi, pentru curajul lor de a sfărîma, după 1970 de ani, încă o tradiție de exclusivitate masculină. În al doilea rînd, pentru inovația de a lucra în tandem Și, în al treilea rînd (care ar putea fi și primul), pentru că tinerele noastre «babe» nu sînt chiar urîte de tot. Ba dimpotrivă — am putea spune...

• săniuță de buzunar

Mai simplu nici că se poate: un fel de sorț prevăzut cu o pernă din material plastic, care — încopciat cu ușurință peste veșmintele obișnuite — protejează părțile sensibile ale amatorilor de sănuș fără sanie. Inovația botezată «bob sliders», se bucură de mare succes la St. Moritz, în Elveția.

• viziuni, și încă artistice...

Nu-i recunoașteți?
Cum e posibil?
Doar fac parte
dintre cele mai
populare personaje
ale dramaturgiei universale:
sînt Othello și Desdemona,
celebrii eroi shakespearieni.
De ce arată așa?
Păi, cum să vă spunem,
asta e viziunea lui Jack Good,
autorul unui musical
pe tema tragicelor întîmplări
provocate de maurul gelos
ațițat de aghiotantul său intrigant.

1971- FILME, FILME, FILME

Schema relațiilor de lucru cu cei care au grijă de soarta noastră de spectatori este cam aceasta: în timpul anului criticăm, strîmbăm din nas, dăm sugestii, protestăm de fiecare dată cînd ne izbim de o comedie de doi bani ori de un western fără patrie. La început de an, solicităm interviuri conducătorilor D.D.F., aflăm ce ni se pregătește pentru următoarele 12 luni, ni se pare că vom avea ce vedea, pe urmă iar criticăm, protestăm etc. Am împlinit și de data aceasta ritualul, străduindu-ne să fim judecători «fără ură și părtinire», să nu trecem cu vederea bucuriile reale ale lui 1970. De altfel, celui căruia ne-am adresat cu rugămintea de a ne face prima cunoștință cu anul cinematografic 1971, tovarășul *Valerian Ston*, director adjunct al D.D.F., ne-a amintit: «Cu toate criticile binecunoscute, considerăm că anul cinematografic 1970 a însemnat, în mod clar, un salt față de anii anteriori. Numărul sporit de filme noi prezentate pe ecrane (94 din țările socialiste, 71 din cele occidentale, 10 premiere românești) — cu diversitatea lor de genuri — a permis lărgirea posibilităților de realizare a obiectivului central: educația spectatorului, o educație complexă, estetică, etică și care să țină seama de categoriile de iubitori de film, cărora ne adresăm, atît de variate. Nu trebuie să uităm că sîntem o întreprindere în sensul cel mai exact al cuvîntului, că ne încadrăm într-un plan financiar de stat. S-au întreprins acțiuni menite să concentreze atenția publicului asupra unor spectacole deosebite. În toate centrele județene s-au organizat, săptămînal, una sau mai multe vizionări (în funcție de cererea spectatorilor) cu filme din programul cinematografelor de artă. În felul acesta, credem că am adus o contribuție substanțială — alături de Cinematecă, de televiziune — la lărgirea cercului celor care iubesc filmul, acel film ce nu-și propune să fie doar un divertisment. Presa a subliniat satisfacția de a fi fost văzute pe ecranele noastre unele filme mai vechi, aparținînd unor cineaști al căror nume este înscris cu trăinicie în istoria cinematografului. Orson Welles *(Procesul)*, Hitchcock *(Păsările)*, Losey *(Pentru rege și țară)*, Buñuel *(Jurnalul unei cameriste)*, Elia Kazan *(Splendoare în iarbă)*. Au fost prezenți numeroși alți cineaști de prestigiu: *Alain Resnais* («Te iubesc, te iubesc»), *Truffaut* («Mireasa era în negru»), *Miklos Jancso* («Liniște și strigăt», «Așa am venit»), *André Delvaux* («Într-o seară, un tren»), «Omul cu craniul rasă»), *Schlesinger* («Departe de mulțimea dezlănțuită»), *Andrei Mihalkov-Kancialovski* («Un cuib de nobili»), *Humberto Solas* («Lucia»),

O feerie în zdrențe: Oliver, de Carol Reed.

Julietta (Olivia Hassey) în viziunea lui Zeffirelli.

Charles Bronson, «durul» la modă

Jerzy Hoffman («Pan Wołodyowski»), *Serghei Iutkevici* («Subiect pentru o schiță»), *Milos Forman* («Asul de pică»). Merituos pentru anul care a trecut ni se pare a fi și faptul de a fi adus cîteva filme recente: *Ghici cine vine la cină*, *Z*, *În arșița nopții*, *Eliberarea* (aici trebuie să se țină seama de posibilitățile noastre în cumpărarea filmelor noi). N-au lipsit nici filmele de divertisment, de largă audiență la public, dar și de o certă valoare artistică, precum *Sunetul muzicii*, *Așteaptă pînă se întunecă*, ori filmul educativ cu un caracter special, cum a fost *Helga*.

În ultima lună a anului am marcat aniversarea a 75 de ani de cinematograf printr-o antologie a filmului românesc și, respectiv, a *20 de ani de cinematografie socialistă* prin reluarea, în cadrul unei manifestări speciale, a celor mai valoroase creații realizate în anii din urmă începînd cu *Răsună valea*. Tot la sfîrșitul anului s-a organizat, pentru prima dată, un *Festival al filmului pentru elevi*, în colaborare cu organizațiile de cineret și Ministerul Învățămîntului.

Calitatea repertoriului cinematografic pe 1970, sporită față de anii trecuți, ne obligă să luptăm încontinuu pentru îmbunătățiri. Fără îndoială, ele reprezintă o sinteză a dorințelor exprimate de public, de cronicarii de specialitate, de profesioniștii din cinematografie și de noi înșine. Numărul premierelor va fi egal cu cel din anul trecut, *sporul* înregistrîndu-se doar în domeniul calității.

Vom vedea toate filmele românești ce vor fi gata pentru confruntarea cu publicul, în primul rînd, *Mihai Viteazul*. Cinematografia noastră va sărbători, împreună cu întreaga țară, 50 de ani de la înființarea P.C.R.; pe numeroase ecrane se vor relua principalele filme închinate istoriei noastre contemporane.

Cele 90–100 de filme din țările socialiste au fost selecționate din totalul de 280 de pelicule care reprezintă întreaga producție a acestor țări. Spectatorii se vor întîlni cu creații ale unor cineaști reprezentativi: *Lev Kulidjanov* («Crimă și pedeapsă»), *Ranghel Vilceanov* («Esop»), *Jaroslav Papoušek* («Ecce Homo Homolka»), *Vilo Radev* («Îngerii negri»), *Gleb Pamfilov*, autorul filmului «Prin foc nu se trece», prezentat la televiziune («Începutul»), *Kalatozov* («Cortul roșu»), *Veljko Bulajic* («Bătălia de pe Neretva»).

Vor fi prezenți pe ecranele noastre regizori prestigioși de pe toate meridianele: *Franco Zeffirelli* cu: «Romeo și Julieta», *Truffaut* cu ultimul său film, «Domiciliul conjugal», *Vittorio de Sica* cu «Florile soarelui», *Elia Kazan* cu «Aranjamentul», *Stanley Kramer* cu «Secretul de la Santa Vittoria», *Jean-Pierre Melville* cu «Armata umbrelor», *Sidney Pollack* cu «Cai se împușcă, nu-i așa?», *Andrew Mac Laglen* cu «Chisum». După cum vedeți, mai toate titlurile înșirate sînt creații recente. Dintre succesele mai vechi încercăm să aducem *West-side story*. Dintre cele noi vor mai putea fi văzute cîteva filme de mare montare: *Toro, Tora Tora*, al lui Richard Fleishe , *Watterloo*, realizat de Serghei Bondarciuk, *Oliver*, al lui Carol Reed, unele filme distinse cu Oscaruri, precum *Leul în iarnă* de Anthony Harvey (cu Peter O'Toole și Katharine Hepburn), *Marele Premiu* de John Frenkenheimer. La capitolul comedii reținem: *Omul orchestră*, cu Louis de Funès, *Creierul* de Gérard Oury, cu Belmondo, Bourvil, David Niven, *Marea hoinreală*, tot cu Bourvil, *Darling Lili* de Blake Edwards, cu Julie Andrews și Rock Hudson. Fiindcă am amintit aceste nume actoricești de rezonanță, trebuie să spunem că lista lor este foarte lungă. Mai desprindem doar cîteva: *Richard Harris* și *Alec Guiness* în «Cromwell», *Charlton Heston* în «Lîngă planeta maimuțelor», *Ingrid Bergman* și *Anthony Quinn* în «O plimbare pe o ploaie de primăvară», *John Wayne* în «Adevăratul curaj» (filmul pentru care a luat Oscarul). Vor putea fi întîlniți și actori care s-au afirmat puternic în ultima vreme *Cliff Robertson* («Charlie»), *Faye Dunaway* («Aranjamentul»), *Dustin Hoffman* («Mihoanele lui Madigan»), *Charles Bronson* («Călătorul în noapte»), *Claude Jade* («Domiciliul conjugal»). Lista rămîne deschisă.

Magda MIHĂILESCU

Faye Dunaway, vestita Bonnie, nu va lipsi nici ea la întîlnirile actoricești ale anului 1971.

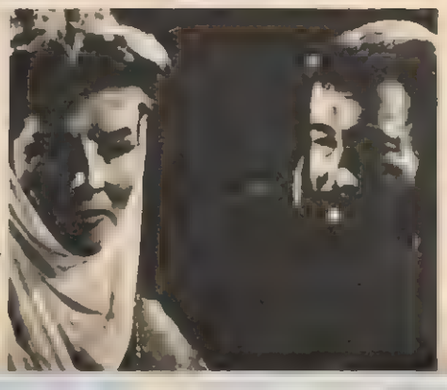

Îi vom revedea pe Peter O'Toole și Katharine Hepburn (Leul în iarnă).

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CARREL Dany

Actriță franceză de film și teatru, născută Suzanne Chazelles du Chazel, la Tourane (Indochina), la 20 septembrie 1935. Pierzîndu-și de timpuriu tatăl, se stabilește cu mama ei în Franța. Studiază arta dramatică la Paris, cu Marcel Herrand și Bauer-Thérond, pentru a se dedica teatrului. După cîteva succese pe scenă (printre care o frumoasă creație în *Idioata* de Archard), D.C. este solicitată, mai mult pentru tipul ei exotic (moștenire de la mama ei de origine vietnameză) decît pentru talentu-i de actriță, de către regizorul Henri Decoin, pentru a apărea în filmul *Dortoir des grandes*, alături de Jean Marais, Chipul ei fin, delicat, de miniatură asiatică (amintind insistent de Sylvia Sidney) rămîne în memoria spectatorilor, care se vor bucura regăsind-o într-o serie de filme, inegale, pînă la *Marile manevre*, unde René Clair știe să-i pună în valoare aptitudinile dramatice. Turnează rînd pe rînd filme din ce în ce mai bune: *La môme Pigalle*; *Les indiscrètes*, *Les possedées*; *Elisa*; *Club des femmes*; *Que les hommes sont bêtes*; *Escapade*; *La mauvaise* etc. Amintim de frumoasa creație pe care a făcut-o, alături de staruri ca Gérard Philipe și Danielle Darrieux în *Pot-Bouille* de Julien Duvivier, după Zola. Și consemnăm că între timp ea a devenit o vedetă internațională solicitată în S.U.A. (*The Ennemy General*), în R.F.G. (*Sans tambour, ni trompette*), în Anglia (*The Hands of Orlac*), în Italia (*Racconti d'estate*, *Mulino delle donne di pietra*). Noi am apludat-o mai ales în *Porte des Lilas* (René Clair — 1956), *Oameni fără importanță* (H. Verneuil — id.); *Un soareca printre bărbați*, *Un idiot la Paris* și, recent, *Poșo* (G. Lautner — 1968) cu Jean Gabin. A realizat o performanță deosebită în filmul lui Cayatte: *Piège pour Cendrillon*. Ultimele ei filme: *La petite vertu*; *Le prisonnière* (Clouzot); *Clérambard*; *Delphine*.

CARROLL Madeleine

Actriță anglo-americană de teatru și film, născută la West Bromwich (Stafford), la 26 februarie 1906. Studiază la Universitatea din Birmingham, pentru a debuta în teatru în 1927, după ce fusese cîteva timp profesoară de dicțiune. Cinematograful face apel la chipul ei fotogenic și ast-o solicitată simultan la Londra, la Berlin și Paris, unde se afirmă în ecranizarea piesei *Instinctul* de Kistmaeckers (r. Léon Mathot). Devine vedeta favorită a publicului britanic și a unor regizori de marcă: Victor Saville (*The W. Plan*; *Am fost sprodnă*, *Suprema iubire*), Alfred Hitchcock (*39 de trepte*, *Agentul secret*). Dar epoca de glorie a acestei actrițe grațioase, cu joc sobru și măsurat, în tente delicate, este cea a anilor '30 de la Hollywood. Amintim: *Lumea se mișcă* (1934 — r. I. Ford) cu Franchot Tone; *Aur chinezesc* (1936 — r: L. Milestone) cu Gary Cooper; *Curierul din Londra* (id. — r. Henry King) cu Tyrone Power; *Prizonierul din Zenda* (1937 — r: J. Cromwell) cu Ronald Colman; *Blocada* (1938 — r: W. Dieterle) cu Henry Fonda; filmele realizate în cuplu, cu Fred MacMurray: *Indiscreții*; *Luna de miere la Bali*; *Virginia*; *One Night in Lisbon* (1939–1941); *Safari* (1940) cu Doug. Fairbanks-jr; *Bahama Passage* (1941) cu Sterling Hayden; *Pasiunea cea mare* (id. — r: Ch. Vidor) cu Brian Aherne; *North-West Police* (id. — r: Cecil B. de Mille) cu Gary Cooper; *My Favorite Blonde* (1942) cu Bob Hope. Revine după 6 ani, în 1948, cu două filme: *An innocent Affair* (Lloyd Bacon) cu Fred MacMurray și *The Fan* (O. Preminger) cu George Sanders și Richard Greene, după care se retrage definitiv de pe ecran.

CARROLL Nancy

Actriță de film și teatru, născută Ann La Hiff, în New York, la 19 nov. 1906; moartă la 6 august 1965, New York. Debutează la un variateu ca «chorus-girl», alternînd apoi teatrul de revistă cu cel de proză, fixîndu-se apoi, din 1927, la Hollywood, unde devine star al filmelor muzicale. Primele ei filme aparțin epocii de început a sonorului. Filmele ei sînt intitulate: *Ladies Must Dress*; *Manhattan Cocktail*; *Close Harmony*; *Dansul vieții*; *Ritzi*; *Sweetie*; *Honey*, *Paroda Paramount*, *Follow Thru*. Spre meritul ei însă, N.C. devine o veritabilă actriță de dramă și comedie, renunțînd la stiurile ei revuistice, o actriță admirată de public (în 1929 este între primele «10 Money Making Stars») pentru jocul ei spontan, sincer. E partenera lui Gary Cooper în *Dansy*, a lui Richard Dix în *Easy Come, Easy Go*, a lui George Bancroft în *The Wolf of Wall Street*, a lui Fredric March în *Laughter*. E o excelentă actriță de comedie în: *Water Hole*, cu Jack Holt; *Nunta cu repetiție* cu Charles Rogers și realizează cîteva memorabile performanțe dramatice în filmele: *Dangerous Paradise* (1930 — r: William Wellman); *Devil's Holiday* (id. — r: Ed. Goulding), *Stolen Heaven* (1931); *Ingerul nopții* (id. — r: Ed. Goulding) cu Fredric March; *Am ucis!* (1932 — r: Ernst Lubitsch) cu Lionel Barrymore *Fiul Rusiei* (id. — r: W. Dieterle) cu Doug. Fairbanks-jr.; *Woman Accused* (1933 — r: P. Sloane) cu Cary Grant; *Sărutul în fața oglinzii* (id. — r: James Whale) cu Paul Lukas; *Transatlantic* (1934) cu Gene Raymond. Din 1935 se dedică din nou teatrului. În 1938 face o scurtă reintrare pe ecran, în două filme, ca actriță de compoziție, retrăgîndu-se apoi definitiv de pe ecran. Reapărută cu cîțiva ani în urmă la televiziune și se pregătea tocmai să-și reia activitatea teatrală cînd, în 1965, moare pe neașteptate datorită unui atac de cord.

CASARÈS Maria

Actriță franceză de film și teatru, de origine spaniolă, născută la Coruna (Spania), la 21 noiembrie 1922. Tatăl său, Santiago Casarès Quiroga, a fost ministru de interne în Spania, în timpul republicii, pînă la sfîrșitul războiului civil. Exilîndu-se în Franța cu familia ei, M.C. studiază arta dramatică la Paris, cu Dussane, debutînd în 1942 la Théâtre des Mathurins, unde va juca Pirandello, Dostoievski și Camus. Marcel Carné o invită să turneze în filmul său *Les enfants du paradis* (început în 1943) unde, fiancată de trei monștri sacri Arletty, Barrault și Brasseur, a reușit totuși să fie o revelație. Hipersensibilă, cu ochi enigmatici, cu gesturi expresive, M.C. devine interpreta ideală a pieselor existențialiste ale lui Sartre și Camus, eroina visată a filmelor lui Bresson *Les Dames du Bois de Boulogne* (1945), ale lui Cocteau: *Orphée* (1949); *Testament d'Orphée* (1961), interpreta Sanseverinei din *Mînăstirea din Parma* (1947) de Christian-Jaque. În 1952 trece la Comedia franceză, jucînd apoi în memorabile spectacole shakespeariene la T.N.P. Carrera ei mai numără puține filme de valoare inegală. Menționăm dintre ele: Roger *La Honte* (1945 — r. André Cayatte); *La septième porte* (1946); *L'amour autour de la maison* (id.); *Bagarres* și *Ombres et lumière* (1948 și 1950 — r: Henri Calef) *L'homme qui revient de loin* (1949); *La reine verte* (1964). O serie de critici au folosit, vorbind despre ea, despre creațiile ei, cuvîntul «genius». Păcat că cinematograful i-a oferit atît de rar ocazia să-l dovedească!...

OKINAWA

ciclonul care se cheamă: FURIA

Tîrziu după miezul nopții, cînd generalul James Lampert a fost trezit de soneria stridentă a telefonului de alarmă, nimic nu mai putea stăpîni furia dezlănțuită la Koza. Încremenit în pijama, lîngă aparat, înaltul comisar militar american al Okinawei înregistra buimăcit comunicări succesive și neliniștitoare în legătură cu mersul operațiunilor de stăvilire a puhoiului ce amenința să distrugă, ca un imens tăvălug, una dintre cele mai importante baze militare americane de pe insula japoneză, pe care încă nu demult Pentagonul o considera «portavionul nescufundabil» al S.U.A. Revolta populației din Koza — care nu este nici prima și poate nici ultima din Okinawa — a răbufnit cu violență deosebită și s-a desfășurat cu forța unui adevărat ciclon, ca efect imediat al unor acte arbitrare și de violență săvîrșite de militari americani pe străzile orașului în care avuseseră loc în ajun puternice demonstrații împotriva bazelor militare și a depozitelor de arme chimice instalate de ocupanții americani. Mînia mulțimii, alimentată și așa de tergiversarea evidentă a aplicării proiectului de retragere din Okinawa a stocurilor de proiectile cu gaze otrăvitoare și, în general, de amînarea repetată a închiderii ocupației americane, a explodat în ziua cînd o mașină aparținînd bazei militare Kadena a strivit sub roțile ei un locuitor din Koza, iar în aceeași noapte un ofițer american a acostat în centrul orașului o japoneză, fiind ajutat să scape de mînia trecătorilor de către un polițist.

Ciocnirile dintre locuitori și militari s-au transformat într-o adevărată bătălie de stradă care s-a soldat cu numeroase victime (30 militari americani răniți) și a durat aproape toată noaptea. Mulțimea a atacat cu pietre și sticle incendiare detașamentele militare și polițienești trimise să reprime revolta cu arme și cu gaze lacrimogene. Aproape o sută de automobile americane au fost distruse, oficii civile și militare devastate, iar în unele puncte manifestanții au reușit să pătrundă în perimetrul bazei americane Kadena, incendiind posturi de pază și o clădire administrativă. Abia cînd s-a luminat de ziuă baza a putut fi evacuată, dar ciocnirile au continuat pe străzi.

A fost o noapte de coșmar pentru generalul Lampert și pentru băieții săi. Și un avertisment totodată, sub forma unui nou și răspicat strigăt: «AMI, GO HOME!». Okinawa a dovedit în noaptea aceea de luptă, poate mai mult ca oricînd, că este mai curînd un teren minat pentru militarii americani decît un portavion nescufundabil pentru Statele Unite.

8.DIC

Cimitir de mașini americane în centrul orașului Koza, după declanșarea furiei de masă

Una din puternicele demonstrații care au precedat explozia minei populare. Defilînd cu steaguri desfășurate prin fața cazărmii companiei americane 267, peste 5 000 de locuitori din Koza cer să fie îndepărtate imediat toate stocurile de gaze otrăvitoare depozitate, aici și în restul insulei, de către americani

cronică satirică

de Teodor MAZILU

NU RÎDE, CĂ E DE RÎS...

Mă aflam odată într-o sală de teatru unde se juca o comedie. N-are importanță cine era autorul, cine erau actorii, dar în mulțimea de spectatori superficiali, fără un țel în viață, se afla și un om din cale-afară de serios. Atît de serios încît ți se făcea frică.

— Nu rideți, că nu e de rîs — îi apostrofă el cu inimaginabilă superioritate.

Culmea e că chiar era de rîs. Și oamenii, naivii, dacă au văzut că e de rîs, au rîs. Dar în marile împrejurări ale vieții găsești oameni capabili să pîrjolească și iarba din jur cu apocaliptica lor seriozitate. Ei văd în jur numai drame și probleme. De fapt, la mijloc nu e decît banala prostie, dar uneori noi înconjurăm prostia cu nimbul seriozității. Îmi amintesc că, cu ani în urmă, cineva se arăta foarte scandalizat că în timpul unei excursii cîțiva tineri se hîrjoneau. Omul cu pricina, care era nu numai serios, ci și un fel de responsabil, s-a simțit lezat în tot ce avea el mai sfînt.

— N-am venit în excursie să ne distrăm...

Am înghețat cu toții. El voia să transforme excursia într-o academie, așa cum alții doresc să transforme balurile într-un simpozion. Sigur, eu n-am nimic împotriva simpozioanelor, și cu atît mai puțin — Doamne ferește — împotriva instituțiilor academice. Dar e bine ca un bal să rămînă un bal, să nu ne punem prea mari speranțe în el; o excursie nu e decît o excursie, să nu credem că oamenii care vor pleca în excursie la Caraiman se vor întoarce de acolo mai culți și mai profunzi... Mi-a rămas și acum în minte, și poate că o să mă însoțească pînă în ultima clipă, fraza cumplită a unui asemenea idiot.

— N-am venit la bal să dansăm.

— Atunci de ce dracu' nu stăm acasă?

Spre fericirea noastră, nu toate evenimentele vieții sînt tragedii. Sînt destule necazuri — n-are rost să transformăm și lucrurile inofensive în belele. Mai sînt — și e bine că e așa — și destule comedii... Atunci, de ce să izbucnim în lacrimi toată ziua bună-ziua, de ce să ne trezim în fiecare dimineață cu citate în gură?

Vă rog, pe răspunderea mea. Dacă e ceva de rîs, rîdeți! Al meu să fie păcatul!

literare

de G. DIMISIANU

ZAMFIR VASILIU

„CUPOLA ANOTIMPURILOR"

Placheta aceasta de poeme, apărută recent la Editura *Eminescu*, prezintă un autor pînă astăzi necunoscut, înmulțind numărul acelor nume noi pe care editurile le-au pus în circulație în ultimii ani prin prospectări pe cont propriu, fără a mai aștepta verificarea prealabilă a publicării în reviste. Un succint text însoțitor semnat de poetul Vlaicu Bârna precizează totuși că versurile cuprinse în acest volum nu sînt ale unui tînăr debutant ci ale unui autor care nu mai e «în primăvara vieții». «Ele aparțin, scrie Vlaicu Bârna, unui om matur, pasionat și obsedat de vraja cuvîntului, pentru care poezia e o mărturisire necesară, o consemnare intimă a unor simțăminte de autentică vibrație».

Într-adevăr, constatăm imediat expresia echilibrată și fluența formulărilor, o liniște caracteristică a ritmărilor interioare, care mărturisesc familiarizarea îndelungată a lui Zamfir Vasiliu cu exercițiul poetic. Nefiind un începător, autorul tinde spre o notă a sa ce ar fi de aflat mai ales în primul din cele două cicluri ale volumului, deci în acela intitulat *Caietul cu dragoste*, unde tonalitatea confesivă e mai directă iar lirismul mai pur. Al doilea ciclu, *Ferestre deschise*, e prea descriptiv și rece, citeodată prețios în imagistică, nemulțumind prin vagul trăirilor tocmai pentru că poemele afectează o încordare dramatică și un tumult interior al căror obiect rămîne însă neprecizat: «Odată, cercul tăcerii/ A vrut să mă sugrume în somn,/ Am auzit scrîșnetul dușmănos/ Al lațului de fier/ Care mă strîngea în clește...» *(Și cercul tăcerii)*. Citeodată întîlnim totuși și aici imagini de o reală prospețime, mai ales în secvențele de pastel («Acoperișurile pluteau pe o mare de muguri»).

Dar, cum spuneam, preferința noastră se îndreaptă către primul ciclu, deși unor gusturi poate să li se pară cam vetustă maniera cantabilă, plăcut legănătoare, a versurilor acestora de inspirație erotică. Autorul e o natură elegiacă, mărturisind melancolii care nu strivesc ci potențează emoția generatoare de stări poetice. Modul său liric e al confesiei surdinizate: «Vino aproape să privești cu mine/ Amurgul săgetat adînc de toamnă,/ Ascultă vîntul, ruginită goarnă,/ Sunînd în calea nopții care vine.// Să nu vorbim! Auzi în preajma ta// Albastrul greu...»

CHIMIA

PRIETENĂ ABSOLUTĂ A NATURII?

Sub acest titlu, revista noastră a publicat în numărul din 28 noiembrie 1970 o amplă anchetă realizată cu concursul unui grup de specialiști din București. Amintim de asemenea cititorilor noștri că opiniile, propunerile și sugestiile exprimate cu această ocazie au avut menirea de a contribui la elucidarea unei probleme care astăzi, pe drept cuvînt, reține atenția unor agricultori din întreaga lume: «În ce măsură laboratorul intim al naturii beneficiază sau nu de aportul substanțelor chimice?»

Cum era de așteptat, ancheta a produs un larg ecou în lumea specialiștilor. În rîndurile care urmează publicăm cîteva extrase din scrisorile-răspuns expediate pe adresa redacției noastre.

AM FĂCUT DESTUL?

Hotărît, nu! Dezvoltarea impetuoasă a producției chimice nu a fost la timp însoțită de pregătirea corespunzătoare a celor care folosesc substanțele respective. Indicațiile Ministerului Agriculturii și Silviculturii sînt în această privință clare și eficace. S-a trasat un program concret de răspîndire a cunoștințelor necesare bunei folosiri și mînuiri a substanțelor chimice. Îndeosebi se relevă bogatul material documentar editat de direcția de profil din M.A.S.

Din păcate, deseori aceste materiale rămîn prin dulapuri și sertare fără a fi popularizate în rîndul lucrătorilor de pe ogoare. Așa se explică cazurile de intoxicații, poluarea surselor de apă sau vicierea solului arabil. Trebuie să fie clar pentru toată lumea că nici o substanță chimică nu este dată în folosință fără indicațiile respective. Consider necesar, de asemenea ca bazele de recepție să dispună de mijloace de determinare a conținutului chimic al produselor agricole. Buletinele de analiză care se întocmesc cu prilejul recepționării mărfurilor agricole să aibă o rubrică destinată conținutului chimic. O măsură care s-ar dovedi de bun augur și pentru ICIL, care, în prezent, la colectarea laptelui, determină prin analiză doar procentul de grăsime.

O largă acțiune de popularizare a substanțelor chimice — calitățile lor și tehnologia de aplicare — se desfășoară în școlile agricole răspîndite pe întreg teritoriul țării. Insistăm acum în actualizarea programelor școlare cu cele mai noi probleme, astfel ca absolventul școlilor noastre să știe cît mai amănunțit tot ceea ce îi este util în acțiunile întreprinse pe ogoare sau în zootehnie cu substanțe chimice.

Evident, la chimizare nu se poate renunța. În cincinalul pe care îl începem se prevede o creștere considerabilă a consumului de îngrășăminte chimice și insectofungicide, măsură care se va solda, în final, prin obținerea unor importante sporuri de produse agricole. Ne propunem de aceea să procedăm la o mai largă și mai eficace răspîndire a cunoștințelor de specialitate, a modului judicios de folosire a îngrășămintelor minerale, atît prin intermediul publicațiilor agricole cît și prin telelecțiile pe care le vom organiza la televiziune.

Ion TRICU
prof. dr., director adjunct al Direcției învățămînt, propagandă și personal din M.A.S.

RĂSPUNDEREA SPECIALISTULUI

Sînt inginer într-o cooperativă, am muncit cîțiva ani și în cercetarea științifică agricolă. Ca specialist, mă simt obligat să particip la discuția deschisă, convins fiind că numai printr-o dezbatere sinceră și curajoasă putem ajunge la concluziile dorite.

Fără îndoială, îngrășămintele minerale aduc inestimabile servicii agriculturii. Specialiștii noștri au calculat de pildă că pentru fiecare kilogram de substanță activă încorporată în sol obținem un spor de 5 kg cereale boabe, sau 15 kg floarea-soarelui, 50 kg cartofi, 15 kg legume, 40 kg porumb-siloz, 6–7 kg fructe și struguri. Dar aceasta nu înseamnă că trebuie să renunțăm la mijloacele agrotehnicii clasice și să recurgem necontrolat la substanțele chimice ca la un panaceu universal.

La noi, la C.A.P.-Moara Săracă, am văzut nu o dată că acțiunile de chimizare subminează echilibrul natural, aducînd grave prejudicii purității apelor, solului și fondului cinegetic, distrugînd o dată cu dăunătorii și pe prietenii tradiționali ai agriculturii, începînd cu microorganismele din sol și terminînd cu prădătorii naturali ai unor insecte și păsări dăunătoare.

În județul Tulcea am avut ocazia să constat cum răspîndirea la întîmplare a substanțelor chimice de către aviația utilitară a provocat vicierea unei întinse zone melifere, distrugerea unui număr considerabil de albine și otrăvirea unor specii de păsări și animale folositoare.

În consecință, mă raliez acelora care recomandă mai mult discernămînt în folosirea substanțelor chimice în agricultură și sugerez crearea unui organ care să coordoneze la nivel central această problemă.

Dinu MIHĂESCU
inginer la C.A.P.-Moara Săracă

Publicăm în continuare un fragment din scrisoarea tovarășului **inginer Ioan MOLDOVAN, adjunct al ministrului agriculturii și silviculturii,** prin care domnia-sa aduce unele precizări, referindu-se în principal la un foileton publicat în numărul 46 (1970) al revistei «Flacăra».

«În zilele de 17 și 18 septembrie, la ferma de vaci a Întreprinderii agricole de stat-Fundeni au apărut grave îmbolnăviri, 6 animale au murit, iar 9 au fost tăiate din necesitate, carnea fiind valorificată. Un număr de peste 60 animale îmbolnăvite au fost tratate și s-au vindecat...

Laboratorul pentru controlul alimentelor și furajelor și laboratorul pentru controlul nutreț urilor al departamentului I.A.S. au executat separat determinări chimice la sfecla dată în consum și la conținutul stomacal al animalelor moarte. S-a stabilit de ambele laboratoare că sfecla a conținut cantități de nitrați de 2–3 ori mai mari decît limita maximă admisă. În conținutul stomacal cantitatea de amoniac a fost dublă față de limita maximă admisă. Din cercetările făcute nu au reieșit probe și nici indici care să îndreptățească bănuiala că în hrana animalelor s-a introdus intenționat sau din neglijență substanțe chimice azotoase. În ceea ce privește cantitatea foarte mare de azotați aflată în sfecla furajeră trebuie să arătăm că este în mod unanim recunoscut de specialiștii în toxicologie din țară și din străinătate că sfecla (și alte furaje) cultivată pe terenuri fertilizate cu îngrășăminte azotoase poate acumula radicular din sol, în anumite condițiuni climatice, cantități însemnate de azotați, care nu se metabolizează, iar atunci cînd depășesc limita de 3 gr/kg pot produce intoxicații grave».

UMOR
de peste hotare

sport

de Emanuel VALERIU

SPAKOV

Finalul anului trecut a fost abundent în ştiri de tot felul, în clasamente generale sau parţiale, în decernări şi categorisiri, în bilanţuri mai variate parcă decît oricînd. Am avut chiar nesperata ocazie să asistăm la un spectacol televizat în care i-am reîntîlnit pe cei mai populari sportivi români ai anului, am dat mîna cu ei, prin intermediul lui Cristian Ţopescu, şi i-am felicitat, prin reprezentanţii cei mai autorizaţi ai oficialităţii sportive de la noi. Am înregistrat şi rezervele unor cronicari, bolnavi de fotbal, care au omis să spună pe şleau că cel mai bun sportiv al anului a fost desemnat, de către opinia publică pusă la treabă de ziarul «Sportul», jucătorul de tenis Ilie Năstase, pe care-l întîlnim în unele rubrici trecut după fotbalistul Dinu, doar ca şef al promoţiei de minuitori ai rachetei, şi nu ca pe un laureat suprem al gustului public.

Dar nu asta m-a impresionat cel mai mult, ci un fapt divers, poate, pentru foarte mulţi amatori de sport şi chiar confraţi: acordarea titlului de antrenor emerit lui Marcu Spakov. De ce? Foarte simplu şi în acelaşi timp foarte... lung de explicat. Mă voi mărgini doar la cîteva punctări ale entuziasmului meu (pe care, oricît aş vrea să par de modest, sînt convins că-l împărtăşesc mulţi dintre cei care, de mai multe decenii, urmăresc activitatea sportivă din ţara noastră).

Primul motiv este acela că Marcu Spakov este o figură... ameninţată de legendă a sportului autohton. Într-adevăr, pentru cei care nu-l cunosc, el pare adeseori un tip contradictoriu, un om nu prea instruit, certat chiar cu metodica modernă a disciplinelor arenei, unul care cam lucrează, cum se zice, după ureche. Or, se ştie că Marcu e cam tare de una dintre urechi... Şi totuşi, de mulţi, foarte mulţi ani, de pe vremea cînd tremuram la Arenele romane în braţele paterne pentru unul din cei mai mari campioni ai boxului nostru, Moţi Spakov, îl ştiam pe fratele acestuia, pe Marcu, stînd, cu calmul său imperturbabil, în colţul respectiv, vorbind arareori, gesticulînd cu reţinere, dar îngrijindu-l apoi pe Moţi cu o pricepere care altora le lipsea. Îl întîlneam apoi pe aleile umbrite ale Şoselei Kiseleff alergînd alături de alţi mari campioni pe care i-a avut boxul nostru, de alţii neconsacraţi încă, l-am văzut însoţindu-i la baia de aburi, asistîndu-i în timpul meselor al căror meniu îl fixa el însuşi, în funcţie de datele meciurilor, de efortul antrenamentului respectiv, l-am văzut, în fine, şi la antrenamente sfătuind, observînd, corijînd. Îl ştiu umblînd prin săli după talente proaspete, ori pe unde nu te aşteptai, descoperind, într-un bătăuş oarecare, pe viitorul pugilist disciplinat şi puternic de mai tîrziu. Îl mai ştiu pe Marcu şi din povestirile celor care i-au fost elevi şi care au găsit, nu o dată, în privirile mereu agitate de umor ale antrenorului lor, soluţia căutată într-o clipă de descumpănire în ring.

Marcu Spakov a slujit cu credinţă incomparabilă clubul «Steaua» încă din anii înjghebării acestuia. Modest dar permanent ironic (ceea ce pe unii i-a determinat să-l considere neserios şi superficial), sigur pe ştiinţa sa, Marcu a fost, rînd pe rînd, masor pe la diverse echipe, printre care şi la cea de rugbi din care am făcut parte, a frecţionat muşchii sportivilor bolnavi sau obosiţi din marea formaţie de fotbal a C.C.A., nu dormea liniştit dacă-i ştia pe un băiat, dintre ciclişti de pildă, insuficient pus la punct pentru cursa de a doua zi şi nu puţini au fost aceia care s-au trezit cu el acasă la ei, sau sus, la Postăvarul — dacă era sezon de schi — oferindu-se să le mai «aranjeze» puţin muşchii. Încet-încet, Marcu şi-a cîştigat locul meritat în clubul pe care l-a slujit cu credinţă, şi de mulţi ani se ocupă de boxeri. Vi-l amintiţi stînd în colţul lui Fiat? Dar al lui Şerbu Neacşu? V-aţi gîndit la ascensiunea lui Giju? Vă reamintiţi de Gyarmati şi Victor Schiopu? Dar de Vasile Boghiţă? Dar de Tiţă Vasile? Să mai înşir şi alte nume? Cred că, deşi posibil, ar fi inutil.

Marcu Spakov — contestatul, «incultul» boxului nostru, dar nu mai puţin vrăjitorul careului magic, omul care el însuşi ar fi devenit, poate, un mare campion, dar care s-a «limitat» la a-i pregăti pe alţii, are de multă vreme părul cărunt şi fruntea cutată adînc de cîte a văzut şi de cîte... era să vadă. Iată-l acum antrenor emerit! În talerul său, menit să echilibreze inegalitatea faţă de cel al «defectelor» sale, Marcu Spakov a aşezat cu migală, an de an, campioni. Campioni descoperiţi de el, şlefuiţi de el, înnobilaţi de el cu tot ceea ce scrima pumnilor poate oferi celor ce-o practică. Pentru Marcu, boxul nu are secrete. Singurul pe care nu-l cunoscuse încă era acela al unei medalii şi al unui act care să constate acest adevăr incontestabil. Actul i-a fost înmînat la sfîrşitul anului 1970, consfinţind oficial o situaţie de fapt. Iată de ce am dedicat cronica de azi lui Marcu Spakov, unul dintre cei mai vechi antrenori de box, un om de sport complet, un autodidact al pugilismului, un manual viu, o inimă de aur. Sau, cu alte cuvinte, un adevărat antrenor emerit. Şi mai am un motiv de bucurie: prin decernarea titlului amintit lui Marcu Spakov însăşi noţiunea de echitate pare onorată.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

ATELIERUL LUI BRÂNCUŞI

«Lăsaţi orice deznădejde, voi, care intraţi...» — ar trebui să fie scris pe pragul acesta. Căci înăuntru s-a materializat speranţa. Au plămădit-o mîinile noduroase ca rădăcinile de viţă de vie ale unui bătrîn, surîsul lui blînd, topit în barba colilie, şăgălnicia înţeleaptă din ochii de plumb în care o daltă măiastră a cioplit două crestături de argint. Brâncuşi e o legendă, şi chiar dacă el n-ar fi existat, pămîntul românesc trebuia să-l fi născocit. O legendă stranie, tulburătoare, enigmatică din care, pînă acum, n-am reuşit să descifrăm decît o infimă părticică smulsă din anecdotica vieţii cotidiene şi din amintirile celor ce l-au cunoscut. Marele lui secret rămîne ascuns în operă şi, deseori, neînţelegîndu-l, oamenii l-au huiduit. E implacabila soartă a profeţilor, a mistificatorilor de geniu, a artiştilor care şi-au depăşit epoca. Neputîndu-i pătrunde tîlcul, încă neputîndu-i-l pătrunde, parizienii au făcut cu el un gest unic. I-au transplantat atelierul din Montparnasse, aşa cum s-a găsit el la moartea marelui sculptor, cu toate operele terminate sau abia începute, cu toate ustensilele casei lui de ascet, în incinta Muzeului de arte moderne de lîngă Chaillot. Şi asta este cea mai senzaţională achiziţie a celebrelor galerii care, dintr-un secol de artă, nu pot înfăţişa în toată complexitatea lui nici un singur artist.

Brâncuşi lucrează acolo. Noaptea, joagărul îşi hîrşîie dinţii de oţel în carnea marmurii, foalele pufăie sub metalul topit, «păsările măiestre» dau rotocoale line pe sub geamlîcul oblic al mansardei, «Principesa» zvîcneşte, «Domnişoara Pogany» surîde fără gură şi doar «cucoşii» împrăştie vraja la ivitul zorilor — ţipete de piatră înălţate interogator spre cerul mut. Ziua, marele vrăjitor stă, pesemne, ascuns prin cine ştie ce ungher sau este deghizat în bătrînul paznic care moţăie pe un scaun, dormind cu un singur ochi, pentru a nu-şi scăpa de sub priviri comorile. Şi vine lume din toate colţurile pămîntului, mai ales tineret, şi, păşind cu sfială pragul atelierului strîmt, oamenii se opresc în deschizătura porticului cioplit din bîrne oltenesti şi privesc cu uimire într-un univers ce le depăşeşte măsura înţelegerii. Încă le-o depăşeşte. Joagărul stă cuminte, păsările măiestre au încremenit şi se lasă mîngîiate de căldura palmelor, Pogany, cu ochii ca nişte adînciturl de fîntîni, e tristă, cucoşii tac, iar Coloana fără sfîrşit nu mai vrea să spargă făgaşul acoperişului şi să se înalţe, pînă dincolo de cer. E o tăcere de cavou păgîn, ca în criptele puternicilor suverani ai antichităţii, în care au fost adunate comori pentru lumea de apoi. E o linişte sacră, ca după pecetluirea unor temute taine, o stare de aşteptare ce nu mai cunoaşte măsura timpului, căci cel ce-a legat şi dezlegat vrăjile n-a murit decît puţin şi trebuie să se întoarcă acasă, să-şi reia lucrul.

Pentru orice român, o astfel de întîlnire cu Brâncuşi este o punere faţă în faţă cu el însuşi. O răsfrîngere în oglinda propriei fiinţe, o regăsire de sine, o redescoperire a miturilor din sufletul său, a izvoarelor de unde şi-a pornit obîrşia. Pentru orice artist român, o astfel de întîlnire cu Brâncuşi este o înfăţişare la judecata de apoi, numai el poate descifra pe pragul de piatră cuvintele nescrise: «Lăsaţi orice deznădejde, voi care intraţi...» Căci totul, aici, este rodul unui chin sacru. Este ţipătul dorului, efortul de a se face înţeles de străini, rămînînd el însuşi, dărnicia unui inepuizabil avut spiritual, tălmăcirea într-o limbă universală a tot ce are mai nobil sufletul atît de încercat al omului mioritic din spaţiul carpato-dunărean. Brâncuşi este explozia unei acumulări de două ori milenare de latinitate română, el este desăvîrşirea expresiei profund populare a nevoii românului de a înfăţişa lumea aşa cum o vede el, rezultatul unei îndelungate opere de cizelare a materiei după puterea de zbor şi de imaginaţie a gîndului românesc. Cine şi l-a închipuit apărînd ca un demiurg pe un teren gol, ca un strigăt unic şi primordial într-un pustiu, nu l-a putut pătrunde pe Brâncuşi. Şi n-a fost capabil nici să înţeleagă de unde se trăgea şi ce voia el să ofere lumii. I-au zis «precursorul sculpturii moderne», dar moşii şi strămoşii lui Brâncuşi făceau artă modernă de mii de ani şi nepoţii şi strănepoţii lui vor continua s-o facă mult, infinit timp mai departe. «Precursorul» venea în urma tradiţiei, şi geniul lui n-a făcut decît să-i descopere şi să-i înfăţişeze esenţele dîndu-le sensuri contemporane.

Marea lui taină a fost unicitatea. Repulsia faţă de epigonism şi, presupun, dispreţul faţă de epigoni. Dacă s-ar întoarce astăzi printre imitatorii lui, ar pleca dezamăgit şi scîrbit. Nu este vina lui pentru că a oprit pentru o clipă dalta sculptorilor lumii, făcînd să nu se mai audă decît o bătaie — pulsaţia inimii sale — ci a acelora care şi-au reglat propriul ritm, mai mic, mai firav, după grandioasa şi inimitabila lui măsură. Şi n-au putut, şi el i-a privit cu milă, ca pe nişte sărăntoci cu duhul, şi a trăit sărman şi s-a dus în nemurire umil, lăsîndu-i pe pastişori să facă glorie şi averi din mărunta lor maimuţăreală. Aceştia şi-au zis «discipolii titanului», dar el i-a renegat. N-a avut discipoli. Pentru că el însuşi era discipolul unui suflet unic, căruia viaţa i-a dat o şansă nerepetată: aceea de a-l întruchipa.

„ACEȘTI NEBUNI FĂȚARNICI“

Nu știu exact cît îi face plăcere lui Teodor Mazilu adevărul acesta, dar gata, dramaturgia lui nu mai intrigă, nu mai șochează, nu mai ridică semne de nedumerire; gata, ne-am învățat cu stilul lui Mazilu, îi cunoaștem cifrul, știm să demontăm cu ușurință mecanismele vehemenței sale ironice, să deslușim urmele de tandrețe moralistă în avalanșa de personaje abjecte; gata, dramaturgia lui Mazilu a ajuns la acest mare «noi», care înseamnă publicul, face rîvnitul succes de public și sănătoasa rețetă de casă; în fond, dacă Eugen Ionescu s-a înșalat, comod, într-un fotoliu de academician, împreună cu piesele sale absurde, de ce nu ar deveni Mazilu un «consacrat» care să nu mai dea complexe ci, dimpotrivă, să-și alinieze alături de el spectatorii?... La începutul stagiunii, tripticul de la Teatrul Mic a mai stîrnit unele voci arțăgoase, iată însă că «Acești nebuni fățarnici», plantați de regizorul Emil Mandric pe pămîntul fertil pe care piesele lui Mazilu rodesc cel mai bine, cel al Teatrului «Bulandra», au fost primiți cu o, hai să nu spun unanimitate, dar, oricum, cu o impresionantă majoritate de cuvinte frumoase și aprecieri sincer elogioase, care îi recunoșteau lui Mazilu pînă și dreptul de a rămîne el însuși, chiar cu riscul repetiției de formule, de personaje, de aforisme usturătoare etc., etc.

Cert e că, după ce și-a «făcut» bine mîna cu cîteva piese de suflu scurt, Teodor Mazilu și-a încordat forțele și a construit cu migală această piesă de adîncă respirație, de foarte minuțioasă observație și de un sarcasm a cărui durere trece dincolo de strălucirea comică a situațiilor și replicilor, ajungînd la o reală vibrație tragică. Sigur, Mazilu nu-și părăsește obsesiile

Dulce înțelegere între Camelia, femeia care distruge moralul bărbaților și Silvia, care reface moralul acelorași domni (Rodica Tapalagă și Gina Patrichi).

Iordache, bărbatul care vrea să petreacă bine și să moară în somn (Octavian Cottescu).

și eroii preferați; sigur, el pornește și aici cruciada împotriva prostiei de astă dată bine înfiptă într-un «scaun» cu răspundere —, împotriva hoției de toate soiurile, de toate nuanțele și intensitățile (de la furtul pur și simplu al fondului de rulment, la furtul rafinat al sentimentelor și... transcendentului), împotriva fățărniciei care se recunoaște, spășit și cinstit, drept fățărnicie; sigur, va avea și aici cîteva puseuri de misoginism acut, bine puse în pagină prin portretizarea celor două personaje feminine, Camelia, cinica de profesie, «nudul cu cartea în mînă», care cucerește bărbații (și mai ales punga lor!) prin distrugerea sistematică a «sistemului lor de valori», și dulcea, ștearsa Sivie, care îi consolează și le refac același sistem cu ajutorul ceaiurilor de mușețel și al cîrpirii ciorapilor, aspirînd, vai!, la aceeași pungă. Iordache — obiectul rîvnei amoroase a celor două eroine — e în egală măsură delapidator și cretin, ceea ce nu-l împiedică să aibă conștiința importanței uriașe a scaunului pe care (cum Dumnezeu?!?) îl ocupă, să intoneze acel mare imn al scaunului-soare, să viseze absolutul și s-o șteargă acolo — în absolut! — cu cinica și consolatoarea după el, atunci cînd treaba se îngroașă aici, pe pămînt. Mazilu își înalță tot acest edificiu fantastic (călătoria în plictisitorul paradis și apoi, desigur, alungarea păcătoșilor sătui de bine, cu biblice lovituri de bici) pe o structură dramaturgică uluitor de simplă și nesofisticată, personajele sale se mulțumesc să monologheze sau să dialogheze, al treilea fiind de obicei de prisos în conversație; dar l-am recunoscut pînă și în această oroare de «meșteșug dramatic», ceea ce îl interesează pe Mazilu rămînînd totdeauna, cum singur o mărturisea, mișcarea sensurilor, a ideilor și personajelor piesei. Să cădem deci de acord că nu poate fi treabă ușoară pentru un regizor animarea acestor lungi monoloage sau punerea în scenă a nesfîrșitelor dialoguri, să facă din caracterul literal al textului o imagine scenică vie, care să capteze și dincolo de strălucirea replicii, să-i recunoaștem deci lui Emil Mandric meritul de a fi izbutit excelent treaba aceasta. Sub exploziile de comedie ale replicilor și situațiilor piesei zvîcnește tot timpul, subteran, acel filon de tragism, de suferință, pe care autorul o încearcă în fața minciunii și urîtului (ca să-l citez iarăși, dintr-un vechi interviu al nostru: «numai iubirea adîncă poate naște o intoleranță insuportabilă»); spectacolul lui Mandric capătă astfel dimensiuni sporite, adîncimi greu de pătruns la o lectură grăbită, reverberații cu ecou îndelungat în conștiința noastră. Mai mult poate ca altele, textele lui Mazilu își încredințează viața în mîinile actorilor, aceștia pot să le condamne cu ușurință la moarte ori la strălucire scenică, și e nevoie neapărat de acea «mare întîlnire», miracol rar și în viață, și în artă, dar care iată, s-a petrecut sub ochii noștri, aici, la Teatrul «Bulandra», și nu pentru prima oară. Octavian Cottescu — s-a spus nu o dată — pare predestinat întruchipării eroilor lui Mazilu, el conduce ca nimeni altul acest joc de planuri duble al psihologiilor maziliene, amestecă absolut inimitabil candorile mimate cu fățărniciile trăite, cretinismul dulce cu viclenia agresivă și, vorbind sau tăcînd minute în șir, mișcîndu-se agitat sau înțepenind într-un loc, revarsă asupra noastră aceleași efluvii de comic amar, irezistibil. Lîngă el, Rodica Tapalagă, fascinant de frumoasă și vitală, materializează noțiunea de inteligență scenică, scapără, sclipește, în ochii, fără a o pune totuși în umbră pe voit cenușia Silvia, căreia Gina Patrichi, punîndu-și în surdină temperamentul, îi dă niște tonuri și semitonuri de gri de un mare rafinament scenic. Paul Sava, Ion Besoiu, Aurel Cioranu, George Stilu, buni, foarte buni fiecare, în fiecare ipostază, desenînd rolul grațios (Cioranu) ori pictîndu-l cu pastă groasă (Sava), întregind un spectacol căruia nu i-am cere decît să se ferească a obosi (ceea ce i se întîmplă, din cînd în cînd, pe parcurs), pentru a fi unul din cele sigure reușite ale stagiunii actuale.

Sanda FAUR

Se știe că *repetitio est mater studiorum*, așa cum se pretinde că ar fi exclamat Quintilian, într-una din școlile vechii Rome, în fața învățăceilor care nu se prea întreceau în a repeta cunoștințele predate de dascălul lor. Poștașul ADAS este și el obligat să repete deseori unele amănunte comunicate celor ce s-au adresat redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii nr. 1) sau Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) cu întrebări privind asigurările de bunuri și de persoane practicate de ADAS. O face din convingerea că cititorii își vor reaminti mai ușor de posibilitatea ce au de a materializa — simplu și practic — spiritul lor de prevedere, încheind asigurări de bunuri sau de persoane...

AUREL VARLAM, Ioco. Doriți să știți dacă Asigurarea complexă a gospodăriei se poate încheia și pe un termen mai mic de un an. Răspunsul este afirmativ. Perioada minimă pe care se poate încheia asigurarea la care vă referiți este de 3 luni. Desigur, într-o astfel de situație prima de asigurare se calculează în mod corespunzător.

CONSTANȚA FILIPESCU, Brașov. Contractul de Asigurare familială de accidente se poate încheia cu persoane în vîrstă de la 16 la 70 de ani inclusiv. Asigurarea se încheie pe durata de 3 luni. Se cuprind: soția (soțul), în vîrstă de pînă la 70 de ani, și copiii, indiferent de numărul lor, în vîrstă de la 5 la 16 ani neîmpliniți. Prima de asigurare este de 25 de lei, contractul fiind valabil 3 luni. Informația ce ați primit cu privire la numărul de contracte ce se poate încheia de către fiecare cetățean este exactă. Într-adevăr, s-a stabilit că, pe aceeași perioadă, se pot face trei asigurări. Dacă fratele dv. a încheiat cinci, a greșit. Două sînt nule!

MIRCEA BOGAZI, Constanța. Un dialog cu dv. prin intermediul acestei rubrici nu este posibil. Sînt mult prea numeroase și personale amănuntele pe care le solicitați. V-am răspuns prin poștă, adăugînd și cîteva din prospectele editate de ADAS. De interes general mi se pare întrebarea cu privire la valoarea sumei asigurate pentru pagubele la bunuri, în cadrul Asigurării «Turist». Suma la care vă referiți este de 20 000 de lei. Bineînțeles, dacă paguba este mai mică, despăgubirea este cea care rezultă din evaluările făcute de specialiști.

DUMITRU GHERASIM, Călărași. Nu credeți în zvonuri? Foarte bine faceți! Acestea sînt — de cele mai multe ori — eronate. Concret, prima de asigurare ce se plătește — pe an — de cei care se hotărăsc să ia o măsură de prevedere pentru bunurile din gospodărie (asigurarea cuprinde — de altfel — și bunurile «de pe lîngă gospodărie», cum scrieți chiar dv., și — în plus — pe asigurat și soția acestuia) nu s-a modificat este tot de 2 lei pentru suma asigurată de 1 000 de lei. Rezultă clar că pentru asigurarea unor bunuri în valoare de 40 000 de lei va trebui să plătiți 80 de lei.

LIVIA CHARIUC, Suceava. Directorul direcției asigurări de persoane din Direcția generală ADAS, tovarășul Ștefan Pavel, afirmă că diversificarea formelor de asigurări de bunuri va continua. «Este — afirmă d-sa — o sarcină permanentă a Administrației Asigurărilor de Stat, căreia i se acordă importanța cuvenită. În prezent se studiază diferite propuneri, se analizează condițiile de aplicare a unor noi îmbunătățiri aduse asigurărilor existente, astfel încît ele să corespundă cît mai bine preferințelor, dorințelor și intereselor cetățenilor».

Referitor la autoturism, iată sfatul poștașului ADAS: asigurați-l. Este absolut necesar, mai ales pentru un conducător cu semn de exclamare pe parbriz.

PUBLICITATE

F varietăți

ÎNȚELEPȚII PRINTRE NOI

— Nu facem niciodată ceea ce vrem.
— Din fericire!

Jules Renard

— Ați vorbit mult aseară, și încă cu persoane destul de plictisitoare.
— Am vorbit de teamă să nu ascult.

Rivarol

INVĂȚĂTORUL: Din ce este făcută inima?
ELEVA (după o scurtă gîndire): Din zgîrci!

A. Cehov

— Doctorul D... este un om fermecător... Dacă ai ști cît de ușor îa viața!
— Viața celorlalți?

Aurélien Scholl

— Iată, dragul meu, adevărul pur și simplu.
— Adevărul este rareori pur și niciodată simplu.

Oscar Wilde

— El a parvenit!...
— Da, dar în ce stare!

Alfred Camus

— Pentru ce femeile fermecătoare nu se căsătoresc decît cu oameni insignifianți?
— Pentru că oamenii inteligenți nu iau în căsătorie femei frumoase.

Somerset Maugham

— Îl înșală pe toate drumurile!
— Infidelitatea e singurul lucru care o leagă de soțul ei!

Sacha Guitry

— Fii politicos!
— Politicos cu această canalie? Să folosesc mătasea pentru a coase un sac grosolan?

Ilf și Petrov

● *imn sezonului alb*

Ibex-ul, numele aristocratic al muflonului, simbolizează în Elveția sosirea iernii. Iată de ce, în ciuda puținătății zăpezii din acest an, locuitorii din Graubunden au găsit totuși suficientă materie primă ca să înalțe sezonului alb această frumoasă statuie de gheață.

Eveniment la faimosul zoo californian din San Diego: Potto, un exemplar femelă de lemurian, a dat naștere unui pui, fenomen rarisim în condiții de captivitate. Lemurienii, animale arboricole, trăitoare în Africa de vest, ceva mai mari decît veverița noastră, sînt denumiți, datorită încetinelii cu care se mișcă, și «leneși».

● *mama și fiul, perfect sănătoși...*

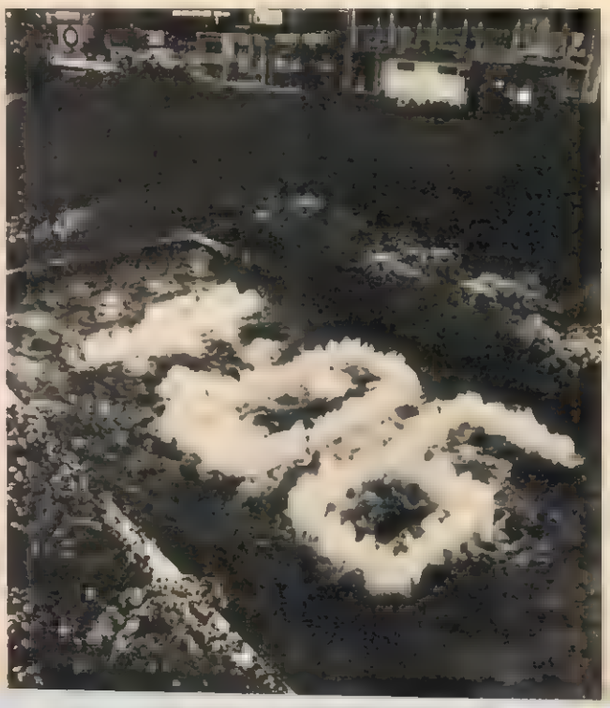

● *un ceas care stropește ora exactă...*

O putem afirma
fără nici o teamă
de a fi dezmințiți:
cel mai neobișnuit
orologiu închipuit
de mintea omenească
a fost instalat
pe o peluză din fața
elegantului hotel
Akasaka din Tokyo.
La acest orologiu
timpul este marcat
de niște fîntîni arteziene
închipuind orele și minutele,
dirijate de un mecanism
care determină
schimbarea lor
cu o mare exactitate.

UN CUMPLIT DEVORATOR DE TIMP

(Urmare din pag. 6)

Ori pe la Primăria municipiului! Ori pe la I.T.B.! Ori poate există și nu știu eu. Poate are grijă cineva de mine, călătorul, și încă n-am aflat.

Furat de gînduri, nici nu știu cînd ajung aproape de stația mea terminus. Numai de-ar opri! Pentru că pentru alții aceasta e stația zero, iar mașina e deja arhiplină. O dată am făcut trei stații în plus, noroc că nu-s omul care să se descurajeze ușor. A opriți! Îmi fac loc spre ieșire, cu multă, multă delicatețe. Totuși, doi domni îmi spun că-s nesimțit. Unuia îi replic cu multă demnitate și usturător, iar pe celălalt, care atinge cu creștetul capului tabla acoperișului mașinii, îl ignorez afișat. Și-așa ajung jos. Călătorul I.T.B., cînd redevine pieton, are trăirile îmbătătoare ale pasării țîșnite din colivie direct în văzduhul cel mare. Poetic! Mă uit însă la ceasul de la mînă și, cătrănit rău, revin pe pămînt. Așa se face că în vreme ce alerg spre poarta cu orologiu a întreprinderii, încerc să mai rezolv o problemă. Deci a cincea, sau «problema timpului». O problemă strict matematică.

Am pornit de la unul din rezultatele testului făcut de I.T.B. asupra a 2 000 de salariați din București, și anume de la rezultatul care ne destăinuie că, în medie, un bucureștean pierde zilnic, călătorind cu mijloacele I.T.B., între 50 și 60 de minute, deci aproximativ o oră. Pe de altă parte, scăzînd dintr-un an duminicile și alte sărbători naționale și personale, mi-au rămas, rotunjit, 300 de zile lucrătoare pe an. Și acum, pornind de la aceste două date primare, iată concluziile:

Fiind călător I.T.B., pierd într-un an (numai în zilele de lucru) un timp lung de 300 de ore, adică 12,5 zile. Cu atît este mai mic anul pentru mine și pentru toți cei care folosesc (de voie, de nevoie) transportul în comun. (Cîte nu se pot face în 12 zile și jumătate! Victor Hugo a scris «Bug Jargal», primul său roman, în 12 zile; iar un inginer stagiar le-ar putea folosi ca un concediu anual în plus și, fiind dublu odihnit, ar putea da alt randament; ce vorbă, ar fi mai rentabil!)

Pierzînd cu drumurile tot cîte 12,5 zile, un cetățean ca oricare dintre noi, în 40 de ani de activitate pierde 500 de zile, sumă care dacă o împart la 365, numărul zilelor unui an, constat că de-a lungul unei vieți active pierd 1,3 ani. Deci un an și peste patru luni! Adică 12+4 = 16 luni. Oare ce aș putea face în 16 luni de viață? Dacă aș fi femeie, aș putea duce o sarcină pînă la capăt și o a doua pe trei sferturi. Așa, ca bărbat, aș putea să joc șah și table încă 16 luni, cu pensia trimisă plocon acasă.

Doamne, dar oare ce importanță are soarta mea față de aceea a celor 3 milioane și jumătate de cumpărători de bilete care, asemeni mie, sînt cărați într-o singură zi, în felurite direcții, de I.T.B.? Vorbesc de 3 milioane jumătate de călători, pentru că un bucureștean face mai multe călătorii pe zi. De aceea cifra mea nu-i incompatibilă cu aceea mai mică care spune numărul locuitorilor Bucureștiului. Și acum, să trec la socoteli!

3 500 000 călători × 300 ore=1 050 000 000 ore pierdute într-un an în București, multumită transportului în comun; sau, transformate în zile: 3 500 000 călători × 12,5 zile = 43 750 000 zile pe an pierdute. Timp necesar edificării, de pildă și cu aproximație, a unei termocentrale de putere medie.

Pe de altă parte, o viață de om socotită în număr de zile se ridică la 25 550 zile (70 ani — vîrsta medie la noi — × 365 — cît are un an pretutindeni — = 25 550 zile).

Dacă împart numărul zilelor pierdute într-un an în București (43 750 000) la numărul zilelor cît reprezintă o viață (25 550) obțin cifra 171.

Deci, 171 de vieți pe an sacrificate pe altarul mișcător al transportului colectiv bucureștean. Deci transporturile astea desființează într-un singur an populația unui cătun, iar în zece ani, a unei comune mărișoare.

Înseamnă că I.T.B. este medic. Concluzia mea poate părea nelogică, paradoxală, absurdă. Dar numai despre medici am auzit că «ar avea fiecare cimitirul său». Mi-a spus-o chiar un medic înainte de a-mi tăia burta ca să-mi scoată apendicele. Mi-a spus-o ca să-mi facă plăcere, să rîd, și așa să mi se deconecteze sistemul nervos central.

Atunci, pe masa de operație, am rîs. Am rîs și prima dată cînd m-am suit într-un troleibuz. Azi însă am vechime și mi-a pierit hazul. Am devenit grav și răutăcios.

Pentru motivele mai sus expuse și pe baza probelor fotografice alăturate, cer grabnica trimitere în judecată și sancționarea cu asprime... etc., etc.

«Du-mă acasă, măi tramvai,
Du-mă iute, ce mai stai?»...

Ca să vezi cum un text glumeț de cîntec de pahar poate dobîndi profunzimi de problematică socială gravă, ba chiar funebră

(Urmare din pag. 7)

pe nume: după ce trece ora de vîrf, 38,3% din numărul autobuzelor noastre trebuie să se retragă pentru că n-au călători. Ceea ce e foarte nerentabil pentru noi. Lucrurile s-ar îmbunătăți mult dacă, așa cum ni se cere nouă să fim receptivi, înțelegători față de problemele cetățenilor, ar fi și întreprinderile unde acești călători-salariați sînt încadrați. Vreau să spun că ar trebui făcută o decalare a orei de începere și terminare a lucrului, o reprogramare a timpului de lucru, reprogramare coordonată pentru toate întreprinderile Capitalei. La Suceava am auzit că s-au întocmit orarele trenurilor locale în așa fel încît muncitorii din împrejurimile orașului, navetiștii, să piardă minimum de timp. Deci, se poate.

Într-al treilea rînd, este «problema dependenței noastre» de felul în care își respectă, sau mai precis, în care nu-și respectă, întreprinderile ai căror beneficiari sîntem contractele prin care s-au obligat să ne livreze la timp piese de schimb, lubrifianți, cauciucuri. Greutățile noastre sînt enorme în această privință și se răsfrîng direct asupra numărului de vehicule în circulație, asupra ritmicității transportului, asupra călătorilor. În al patrulea rînd este «problema domiciliilor călătorilor». Pare fără legătură, dar socotesc că ar trebui trași la răspundere, alături de noi, și toți cei care ani de-a rîndul au repartizat, și încă repartizează, locuințe neținînd seama de locul unde noul fericit locatar își face serviciul. La fel de dăunător este și sistemul greoi, aproape imposibil, de a se face schimburi de locuințe între cetățeni. Ar trebui să existe o întreprindere care să se ocupe numai cu lucrul ăsta să-i ajute pe oameni.

În fine, în al cincilea rînd, este «problema oamenilor noștri». Sînt socotiți nepoliticoși, dar se uită că în condițiile în care restul lumii doar călătorește un ceas pe zi, ei lucrează permanent. Se uită că au și ei nervi, că sînt obosiți. Se uită sau nu se știe că cei care lucrează pe cei mai bun traseu de autobuz (31) au de transportat într-o singură zi 123 000 de călători. Se uită, ori nu se știe, că mulți dintre șoferii noștri provin din mediul rural și au dificultăți de adaptare la mediul urban, care pur și simplu îi obosește cu mult mai mult decît pe cei-lalți șoferi «băștinași». Se uită, sau nu se știe, că un șofer de pe a cărui mașină lipsește o piesă care n-a putut fi înlocuită, un fleac de furtun care face o legătură între două, știu eu ce piese, trebuie să «tragă mai tare la volan». Și asta înseamnă că îi dor mușchii de la omoplați și cei de la brațe, că îl dor răzbit.

Iată de ce, dacă s-a ajuns să se facă o judecată, drept este să fie chemați să dea socoteală și toți cei pe care i-am amintit aici și care sînt coautori la masacrul anual al celor 171 de călători, să le spunem victime teoretice.

Nu da, frate, înainte de a mă asculta, nu da numai în mine!

En attendant 105, ori 84, ori 72, ori... fiecare îl știe pe-al lui. O întîlnire realizată doar în proporție de 50 la sută: au venit la timp numai călătorii.

O imagine care ar face sardelele să jubileze.

ÎNCHEIERE

Începînd cu acest număr veți găsi, tot în aceste pagini ale revistei noastre, la fiecare două-trei săptămîni, un astfel de, să-i spunem așa, proces public, la care dv., cei peste jumătate de milion de cititori ai «Flăcării», sînteți invitați să aveți rolul de judecători.

Cele mai interesante dintre opiniile dv. — inedite și obiective — vor fi reproduse, de asemeni, în aceste pagini, urmînd să țină loc de sentință, de hotărîre judecătorească a celui mai puternic juriu din țară: opinia publică.

Cu alte cuvinte, ne declarăm intenția de a stîrni dezbateri publice, în sensul cel mai larg, și firește, pe marginea celor mai acute probleme ale vieții noastre cotidiene contemporane.

Tragem nădejde ca pseudoprocesele noastre să-și dobîndească, curînd-curînd, rostul pe care îl-l dorim: să îndrepte lucrurile acolo unde nu merg ca lumea și să prevină alte eventuale fapte dăunătoare.

Iar pentru ca cercul să fie fericit închis, așteptăm de la dv. nu numai sentințe, ci și idei arzătoare la ordinea zilei, care să facă obiectul unor viitoare dosare, unor viitoare «Procese-Flacăra»

Cît despre «încheierea procesuală» de față, în afară de ce v-a informat pînă acum, mai are menirea «să dea termen în cunoștința părților» pînă cînd judecătorii vor isprăvi de chibzuit și se vor pronunța.

AUDIȚII DE PURITATEA CRISTALULUI
vă asigură aparatele de radio:

• **TRAVIATA**
Prețul:
2 260 lei

• **EFORIE**
Prețul:
1 720 lei

• **TEHNICĂ MODERNĂ**

Se vînd și cu plata în rate

• **ASPECT ESTETIC**

• 4 lungimi de undă, mare selectivitate

• iată calitățile radioreceptoarelor TRAVIATA și EFORIE

60 milioane
de oameni
din 70 de țări
ale lumii
află ora exactă
după ceasurile
cu inscripția
«Fabricat în U.R.S.S.»

CEASURILE
SOVIETICE
«POLIOT»,
«VOSTOK»,
«RACHETA»,
«SLAVA»,
«ZARIA»,
«CEAIKA»,
«LUCH»,

înseamnă:
- mecanism cu siguranță în funcțiune
- formă exterioară modernă
- prețuri accesibile

Exportator:
V/O «Mashpriborintorg»
MOSCOVA
G-200 U.R.S.S.

PUBLICOM

Silviu **BRUCAN**

MISIUNEA JARRING

Unul din evenimentele promițătoare cu care începe anul diplomatic 1971 este reluarea misiunii Jarring. Dacă însă înțelepciunea bătrînească ne învață că nu tot ceea ce se promite se și realizează, în diplomație experiența îndeamnă la precauție dublă

Chiar și optimiștii incorigibili care văd în politica internațională numai tendințe de armonie și destindere sînt nevoiți să-și amintească faptul crud că ambasadorul Jarring nu se află la prima tentativă de a găsi un compromis între cele două (după unii numărul este mult mai mare) părți ale conflictului din Orientul Apropiat. De data aceasta, optimiștii s-ar mulțumi chiar și cu prelungirea acordului de încetare a focului care expiră la 5 februarie, aceasta fiind o condiție oarecum preliminară a oricărei negocieri de fond. Dar și în această privință părțile au poziții diferite. Președintele R.A.U., Anwar Sadat, subliniază răspicat că țara sa nu va accepta transformarea încetării temporare a focului într-un armistițiu permanent, în timp ce conducătorii israelieni văd în aceasta o modalitate de consolidare a statu-quo-ului.

Trecînd la problema de fond, misiunea Jarring acționează pe baza rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967. Aici conflictul de interese apare mai vizibil, deoarece partea israeliană leagă evacuarea teritoriilor ocupate de stabilirea unei «păci contractuale» în cadrul unor frontiere «sigure și recunoscute», iar partea egipteană susține că obiectul primordial trebuie să fie evacuarea totală a teritoriilor ocupate în prezent de armata israeliană. De aci și preferințele diferite în privința metodei găsirii unei reglementări politice a conflictului: Israelul înclină spre negocieri directe, avantajoase părții care are mai mult de dat decît de luat; R.A.U. preferă intermediul O.N.U., care atît juridic, prin Cartă, cît și politic, prin rezoluția Consiliului de Securitate, apare mai favorabil poziției arabe. Ca un corolar, Israelul insistă ca negocierile să se desfășoare la nivelul miniștrilor de externe și într-un alt loc decît New York. Premierul Golda Meir a declarat recent că privește misiunea Jarring drept un efort în direcția păcii, dar că «pentru a-și atinge scopul, ea trebuie să parvină la negocieri directe între părți».

După cum se știe, în afara celor două părți cu care tratează ambasadorul Jarring, conflictul cuprinde și mișcarea palestiniană de eliberare, un factor care nu poate fi neglijat nici în problema încetării focului (vezi recentele incidente de frontieră), nici în găsirea unei soluții de fond

În sfîrșit, așa cum se întîmplă deseori în viața internațională, firul Ariadnei din Orientul Apropiat duce în marile capitale ale lumii. Ultima reuniune a reprezentanților U.R.S.S., S.U.A., Franței și Marii Britanii a salutat reluarea misiunii Jarring. Secretarul de stat Rogers a subliniat «concertarea celor patru» și a apreciat că în momentul de față «trebuie lăsate să acționeze părțile direct interesate». În presă însă au apărut știri că Rogers intenționează să viziteze Cairo și Tel Aviv.

Iată de ce observatorii politici manifestă de astă dată o precauție specială în lansarea predicțiilor optimiste în legătură cu misiunea Jarring. Se subliniază totuși că există și elemente care ar putea să miște lucrurile din impas și care acționează asupra ambelor părți ale conflictului. Cel mai des citat este interesul comun de a se redeschide traficul maritim prin Canalul de Suez. Mai sînt și alte elemente din aceeași categorie care ar putea avea efecte pozitive asupra ambianței generale și, în cele din urmă, asupra conflictului însuși. Într-un cuvînt, misiunea nu este lipsită de speranță.

la ora viscolului

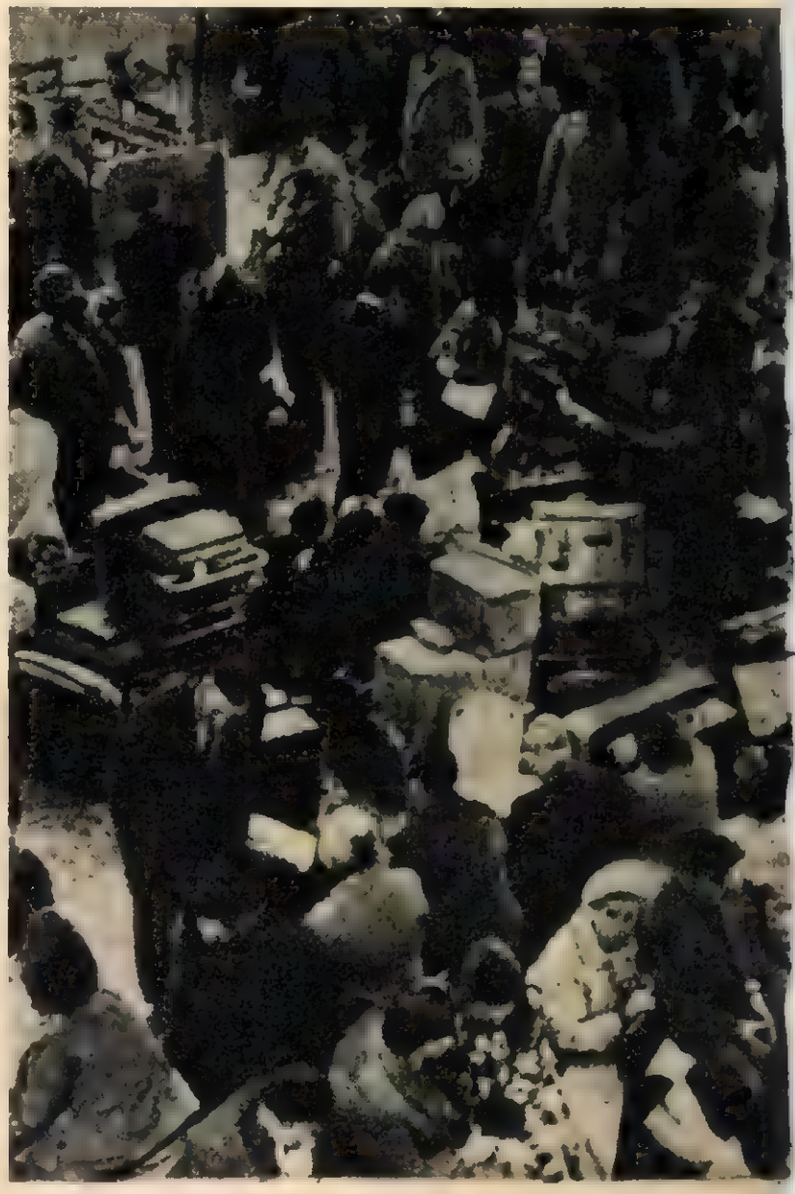

Forțele dezlănțuite ale acestei ierni nu cruță nici zonele altădată ferite de intemperii excesive. Viscolul ce a bîntuit în ultimele zile la Triest a fost atît de puternic, încît trecătorii care s-au încumetat să-l înfrunte au trebuit să înainteze cu pași de melc și numai ținîndu-se zdravăn de frînghii întinse de-a lungul trotuarelor.

victimele „smog"-ului

Timp de cîteva zile sălile de așteptare ale aeroportului londonez Heathrow s-au transformat parcă în adevărate tabere de sinistrați. 10 000 de pasageri au fost obligați, de aburul dens al tradiționalului smog, să aștepte, lîngă bagajele lor, semnalul verde care să permită decolarea avioanelor încremenite pe pista înghețată.

La invitația ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al Republicii Italiene, Aldo Moro, a făcut în această săptămînă o vizită oficială în țara noastră. În fotografie, aspect din timpul convorbirilor.

„nu mai sînt locuri"

Undeva în decorul romantic al orașului vechi (Staré Mesto) din burgul praghez, funcționează de cîtva timp un restaurant românesc foarte solicitat: «La știuca de aur». Seară de seară, o tăbliță fixată la intrare indică «plinul»: NU MAI SÎNT LOCURI. Amenajat cu gust rafinat, în cel mai caracteristic stil românesc, localul cochet a devenit una din atracțiile amatorilor de vinuri alese și specialități culinare românești

Foto: PRAGOPRESS

Dic. **BABOIAN**

O REALITATE IMPUNĂTOARE ÎN ARENA MONDIALĂ

Bilanțul anului internațional recent încheiat a consemnat, ca unul din momentele de capitală însemnătate revirimentul aproape spectaculos care a avut loc — spre dezolarea ultimilor mohicani ai «războiului rece» — în problema atît de artificial creată și atît de controversată a recunoașterii Republicii Populare Chineze și a drepturilor legitime ale acesteia în O.N.U. și, în general, în arena mondială. Ceea ce vreme de 21 de ani s-a chemat «blocus diplomatic», concretizat printr-o urzeală densă de calomnii, manevre și piedici, urmărind în mod absurd excluderea din concertul internațional al unei țări de dimensiunile unui continent și cu o populație de 700 milioane de oameni, a ajuns — e drept, tîrziu, dar a ajuns — în pragul destrămării virtuale. Mutațiile considerabile produse în acest sens și-au găsit o afirmare pregnantă atunci cînd, la 20 noiembrie 1970, Adunarea generală a O.N.U. s-a pronunțat — prin acel memorabil și fără precedent vot majoritar — în favoarea reintrării R.P. Chineze în acest for, concomitent cu înlăturarea impostorilor ciankaișiști. Artificiul procedural american care a frînat, pentru ultima oară poate, concretizarea voinței majorității, nu a reușit să ascundă însă ceea ce presa franceză a calificat «sfîrșitul unei epoci» și «eșecul politicii anacronice de blocadă» Sub presiunea opiniei publice, dar mai ales ca o cerință vitală a propriilor lor interese, Canada și Italia au restabilit raporturi diplomatice cu Pekinul, desolidarizîndu-se nedeclarat, dar implicit, de vechea politică americană, lipsită de perspectivă. Săptămînile și lunile care au urmat n-au făcut decît să lărgească aceste breșe cu efecte directe asupra unor țări ca Austria, Belgia, Finlanda, Tunisia, Etiopia. În Japonia, într-o serie de țări din Orientul Apropiat și America Latină, și chiar în Statele Unite, politica de ignorare a gigantului chinez este supusă unui val de critici vehemente. Analizînd situația creată, New York Times *a trebuit să admită că acțiunea în favoarea Chinei a căpătat «un impuls important» ceea ce, după* Washington Post, *«ar trebui să servească Statelor Unite drept avertisment că a sosit timpul să-și revizuiască politica devenită de mult falimentară». Cum ar putea fi altfel, de vreme ce, în lumea contemporană, prezența Chinei populare ca membră a clubului nuclear și spațial constituie, sub privirile întregii omeniri, o realitate impunătoare, un factor indispensabil în abordarea și rezolvarea celor mai importante probleme ale vieții internaționale. Sub acest aspect, China nouă se bucură de sprijinul țărilor socialiste și al tuturor forțelor progresiste din lume.* «România consideră — *a declarat tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna O.N.U.* — că este absolut necesară restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze în Organizația Națiunilor Unite și în organismele sale; aceasta corespunde intereselor tuturor popoarelor, cauzei colaborării și păcii în lume».

Primele zile ale noului an au adus multiple confirmări ale justeții unei asemenea politici. Într-o declarație a partidului populist din Austria, făcută în sprijinul intenției guvernului vienez de a stabili relații diplomatice cu Pekinul, se arată că este în interesul tuturor popoarelor ca R P Chineză să fie prezentă la masa negocierilor internaționale și în marile organizații mondiale. *Guvernul japonez, pornind de la considerente la fel de realiste, declară* că este pregătit să discute problema normalizării raporturilor cu R.P. Chineză. *Alt act pozitiv cu puternic ecou internațional îl constituie stabilirea relațiilor diplomatice dintre R.P. Chineză și Republica Chile. Reținem, ca semnificativă, declarația ministrului de externe chilian:* «Fără China nu poate fi conceput nici un efort în vederea realizării păcii și securității mondiale, nu poate fi organizată colaborarea internațională necesară atingerii marilor obiective ale lumii în dezvoltare».

Logica realităților contemporane presupune, ca cerință majoră, prezența și participarea activă a Chinei noi și dinamice, tot așa cum respinge neechivoc politica «blocus»-ului, absurdă și vetustă.

I. CIOARĂ

MATERII PRIME

Arena unde, în momentul de față, ofensiva pentru eliminarea influenței unor monopoluri străine, pentru preluarea controlului național asupra resurselor interne se vădește a fi elementul «la ordinea zilei» — este continentul latino-american.

De-a lungul vremii, politica de acaparare a materiilor prime ale țărilor de la sud de Rio Grande de către «marele vecin» din nord a adus majoritatea acestor state în situația actuală de subdezvoltare, cu o economie bazată în general pe mono producție. Pentru Chile, de pildă, cuprul reprezintă 70% din resursele de devize ale țării. 80% din exporturile Boliviei le constituie cositorul. Iar cît de tributară este petrolului economia Venezuelei reiese din faptul că aurul negru înseamnă pentru această țară 93% din exporturi și 89% din devizele obținute. În asemenea condiții este lesne de înțeles ce înseamnă, pentru astfel de economii, orice perturbare pe piețele materiilor prime — cu atît mai mult cu cît nu o dată «perturbările» au fost organizate pentru a duce la scăderea prețurilor și a face, implicit, jaful și mai crunt. Această situație s-a transformat însă în bumerang. Prefacerile politice ce constituie astăzi o veritabilă forță de atracție s-au petrecut tocmai în acele țări unde repercusiunile exploatării străine au fost din cele mai nefaste — respectiv în zona «triunghiului andin»: Peru, Bolivia, Chile. Și astfel aceste materii prime încep să-și manifeste adevărata vocație de forță motrice a dezvoltării economice. La Lima, în baza reformelor progresiste inițiate după octombrie 1968 și vizînd cucerirea «unei a doua și depline independențe» (măsuri între care menționăm naționalizarea petrolului, principala sursă de energie a țării, legea generală a industriei, reforma agrară etc.) se are în vedere organizarea unui «front național împotriva subdezvoltării» care va avea drept obiectiv coordonarea tuturor forțelor din Peru în scopul asigurării dezvoltării economice și sociale. O «strategie socio-economică a dezvoltării» este luată în considerare și în capitala boliviană, La Paz — acum, după ce, la capătul unui an de frămîntări politice, au fost înfrînte forțele de dreapta și cînd statul controlează producția de hidrocarburi, peste jumătate din extracția de minereuri, circa 35% din producția industrială globală. Iar la Santiago de Chile a fost declanșat un întreg program de măsuri «pentru ca țara să poată deveni într-adevăr stăpînă pe resursele sale de bază», cum sublinia președintele Allende — program în centrul căruia se află «chilenizarea cuprului», care să permită finanțarea reformei agrare, reorientarea și dezvoltarea producției industriale pe baze raționale. Cele petrecute în aceste țări nu puteau să nu-și afle un puternic ecou. Îl atestă, de pildă, recenta declarație a președintelui venezuelean Rafael Caldera care, subliniind că țara sa trebuie să pună în valoare, în propriul său folos, bogățiile naționale, menționa: «Avem obligația să adoptăm în această problemă o poziție fermă, corespunzătoare intereselor noastre naționale». Și tot în același context se înscrie și hotărîrea recentă a Comitetului pentru apărarea bogățiilor naturale, de a convoca o conferință latino-americană (în luna iunie, la Lima), în cadrul căreia să fie adoptate recomandări în vederea aplicării unor măsuri comune față de monopolurile străine și promovării unei colaborări mai strînse între statele din această emisferă.

șah pe zăpadă...

Cine știe cît va fi insistat fotoreporterul englez pentru obținerea unei asemenea «poze» insolite. Și aceasta tocmai în toiul Campionatului internațional de șah de la Hastings, la care participă 250 de jucători virtuoși din lumea întreagă. Oricum, după cum vedeți, partida de șah pe zăpadă — și, evident, pe ger — nu pare să constituie pentru campionul american Robert Byrne și partenerul său englez Raymond Keene un exercițiu dezagreabil. Aici, pe cheiul înghețat din Hastings, poate fi asigurat oricum un... cap mai limpede. Singurul martor al înfruntării originale este jucătorul sovietic de șah Nicolai Krogius, care face parte din aceeași grupă în cadrul campionatului internațional.

...și film sub arșiță

Departe de zăpezile care au acoperit în această iarnă furibundă marea insulă engleză, Liz Taylor și Richard Burton îndură chinurile temperaturilor suprainalte sub arșița deșertului african. Într-una din pauzele repetat solicitate în timpul turnării filmului palpitant «Operațiunea anti-Rommel», cei doi actori sorb cu nesaț băuturi răcoritoare, cu nostalgia — nemărturisită poate — a unei vacanțe hibernale la temperaturi mai acceptabile, undeva în Europa.

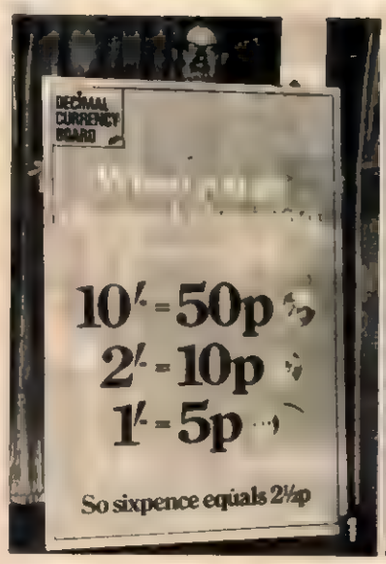

în așteptarea „zilei d"

Pregătirile în vederea «Zilei D» — data de 15 februarie, pentru care a fost hotărîtă în Marea Britanie trecerea de la sistemul monetar duodecimal la cel decimal — se desfășoară în ritm febril. Complicata operațiune face obiectul unei vaste campanii de lămurire a populației, care în «Ziua D» va trebui să știe să se descurce cu noile subdiviziuni ale lirei sterline și noile monede puse în circulație. «Biroul monedei decimale», care s-a ocupat de întreaga acțiune, a organizat recent o conferință de presă în cadrul căreia au fost prezentate, printre altele, o parte din materialele tipărite (foto 1) pentru informarea populației — afișe, broșuri etc. Pentru prevenirea dificultăților inerente începutului se fac de asemenea diverse teste, ca de pildă lecții practice la care participă conductorii de autobuze (foto 2), vehiculele fiind transformate ad-hoc în școli de experimentare a folosirii noului sistem decimal.

instantaneu sută la sută

Fotografia a apărut pe prima pagină a marelui cotidian american «International Herald Tribune». A fost achiziționată, la un preț respectabil, de la un fotoreporter etiopian care a surprins, mai mult sau mai puțin întîmplător, momentul în care trenul ce face legătura între Keren și Asmară, în Eritreea, s-a prăbușit în gol, datorită unei acțiuni de sabotaj întreprinse de o organizație politică operînd în clandestinitate

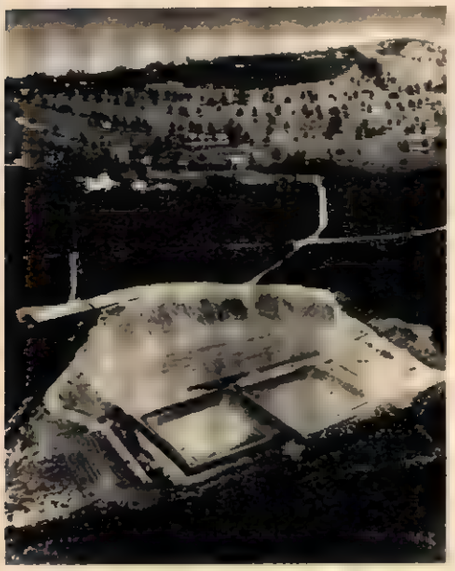

apă pentru bahamas

Locuitorii uneia din insulele Bahamas, Eleuthera, care sufereau din moși-strămoși de lipsă de apă potabilă, vor avea de acum înainte apă la discreție. Apă de ploaie. Dar distilată — după ce a fost în prealabil captată în acest uriaș rezervor — și trimisă apoi pe întreaga suprafață a insulei, care pînă de curînd folosea... apă de import.

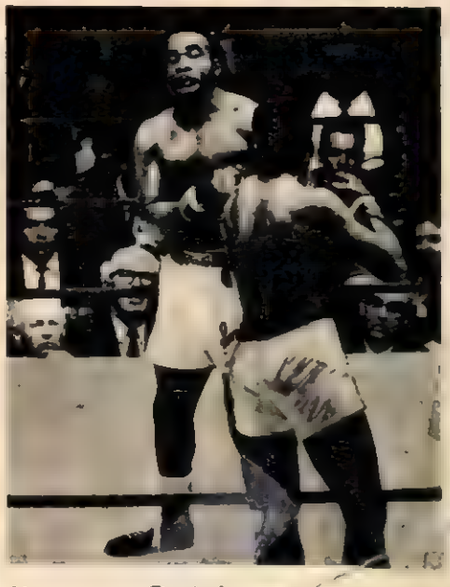

liston – finish

O moarte fulgerătoare a pus capăt, la 38 de ani, vieții lui SONNY LISTON — celebrul boxer american de categorie grea, supranumit și «Mr. Urs» (în fotografie în timpul meciului cu Cassius Clay). Datorită faptului că soția sa, la reîntoarcerea dintr-un voiaj de 10 zile, i-a găsit corpul neînsuflețit, a fost deschisă o anchetă.

cronica de trei secunde

DESTINUL

...Citind mereu ziarele, dezvoltîndu-ne zi și noapte simțul informației — pierdem totuși ceva, treptat-treptat: simțul marilor povești. Faptele nu le mai înserăm ca basme, ca legende, nu le mai integrăm în acel fastuos vis eminescian care zice că evis al morții eterne e viața lumii întregi...

Iată — trebuiau să moară, la sfîrșitul anului, cîțiva oameni. Fuseseră judecați de alți cîțiva oameni și condamnați la moarte. Mult mai mulți oameni ieșiră pe străzile lumii și implorară iertare pentru cei condamnați. Judecătorii se îndurară și iertară, în ultima clipă. Ultima clipă fu lungă. Cît de lungă? Dar la cîteva zile după aceea, alte mii de oameni priveau bucuroși un minunat meci de fotbal, care de obicei n-are nici o legătură cu moartea. Pînă în ultimul minut, nici una din echipe nu marcă vreun gol. Ultimul minut avea și el 60 de secunde, ca orice minut. Și într-una din cele 60 de secunde, se marcă un gol. Oamenii înnebuniră de plăcere. În secunda următoare, echipa care primise un gol, egală. Oamenii înnebuniră. Foarte rar un minut e atît de încăpător. Și așa cum în ultima clipă cîțiva oameni nu mai muriră, fiind grațiați — tot așa la alt capăt al lumii, în delirul lor, oamenii se prăbușiră de pe tribuna stadionului și muriră în număr de 66, acolo, pe teren, în ultimul minut, în cîteva secunde, de parcă o bombă căzuse peste ei, în plină pace. O adevărată grămadă de cadavre se înălța pe stadionul acelui minunat meci de fotbal.

...Mulți ani ne vor trebui ca să legăm aceste știri într-o poveste stranie a lumii, mulți ani vor fi necesari ca această poveste să devină o legendă și nesfîrșit de mulți ani vor sta înțelepții, filozofii, psihanaliștii și șamanii să dezlege ce a vrut să spună destinul legînd așa și nu altfel faptele, ultimele știri și ultimele clipe — în primele zile ale anului 1971.

DESTINAȚIA

Mă voi uita mult mai atent, de azi înainte, la tunuri. Voi privi — de azi înainte — mult mai atent mitralierele. Voi căuta să fixez — cu alți ochi — bombardierele. De azi înainte îmi voi schimba optica față de tancuri. Nu intru în detalii. N-am timp de detalii. Cred că voi evolua și mă voi uita mai atent la o pușcă. La o halebardă, la o archebuză și chiar la un berbec roman. Tot ce e armă îmi cere o altă privire, de cînd am aflat — prin recentul proces al lui Franz Stangl, «călăul de la Treblinka» între august '42 și august '43, asasinul a cel puțin 400 000 de oameni — că părul femeilor omorîte era transformat în material pentru asigurarea etanșeității submarinelor.

Cine-mi poate lua dreptul ca de azi înainte să privesc altfel submarinele trecute, prezente și viitoare? E totdeauna timp pentru o altă optică.

Radu COSAȘU

agenda

GUNNAR JARRING, reprezentantul secretarului general al O.N.U., care și-a reluat săptămîna trecută activitatea de mediator în conflictul din Orientul Apropiat, a întreprins o scurtă vizită la Israel, pentru consultări politice cu conducătorii acestei țări. Înainte de întoarcerea sa la New York, dl. Jarring a declarat că nu intenționează pentru moment să viziteze altă țară din Orientul Apropiat. Cît privește tratativele purtate cu conducătorii israelieni, într-un comunicat dat publicității, după întrevederea cu premierul Golda Meir, se arată că ea a fost «pozitivă și constructivă».

Marea maestră a romanului polițist, scriitoarea engleză AGATHA CHRISTIE, care a împlinit recent vîrsta de 80 de ani, a pășit acest prag înalt al vieții și carierei sale prodigioase lansînd cel de-al 81-lea roman polițist, concomitent cu premiera celei de-a 17-a piese de teatru, de aceeași factură palpitantă. Recent, Agatha Christie a fost distinsă cu titlul de «Cavaler al imperiului britanic», care se acordă celor mai marcante personalități britanice.

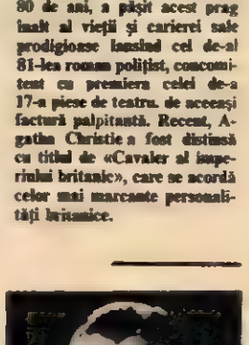

Una din temele «arzătoare» lăsate moștenire de cel de-al 91-lea Congres al S.U.A. — dizolvat oficial la 3 ianuarie — legislaturii următoare ce-și va începe lucrările la 21 ianuarie este proiectul de lege comercială protecționistă prezentat de senatorul republican WILBUR MILLS. În cercurile interesate din afara hotarelor S.U.A. se menționează că acest proiect de lege care «cumulează toate măsurile protecționiste imaginabile» (Le Figaro) poate duce la un adevărat «război comercial» intercccidental.

Chirurgul sud-african CHRISTIAN BARNARD, a cărui activitate laborioasă în domeniul transplanturilor cardiace i-a conferit o strălucită celebritate, s-a remarcat recent pe plan politic printr-o declarație publică de condamnare a apartheid-ului. El a precizat, într-un interviu publicat în «Sunday Express», că nu va accepta să lucreze într-o instituție medicală care practică discriminarea rasială. Totodată a afirmat că, deși este amator de sport, nu va asista, ca spectator, la acele manifestări sportive din Africa de Sud la care accesul este permis doar albilor.

Spre a cinsti amintirea pastorului MARTIN LUTHER KING, militantul de culoare asasinat în S.U.A. în 1968, la Washington a fost creat un comitet care va acționa pentru declararea zilei de 15 ianuarie, data nașterii lui King, ca sărbătoare națională cu caracter memorial. O petiție în acest sens semnată de milioane de americani a fost înaintată Congresului S.U.A. de însăși văduva luptătorului pentru pace și echitate socială.

UMOR

de peste hotare

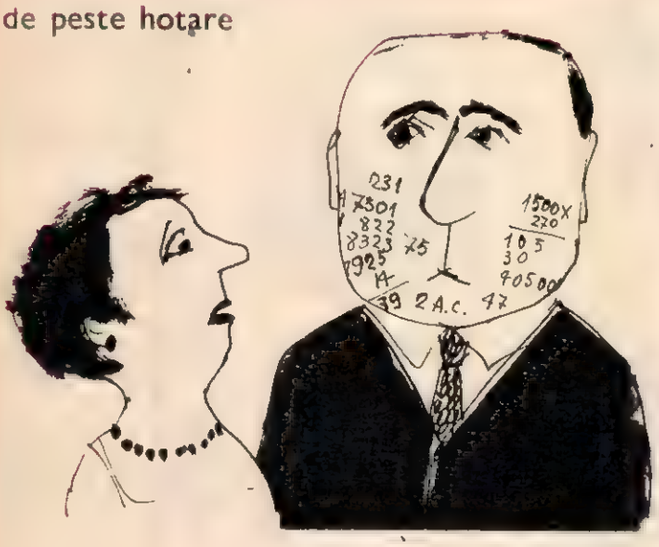

— Cred că secretara ta exagerează puțin..

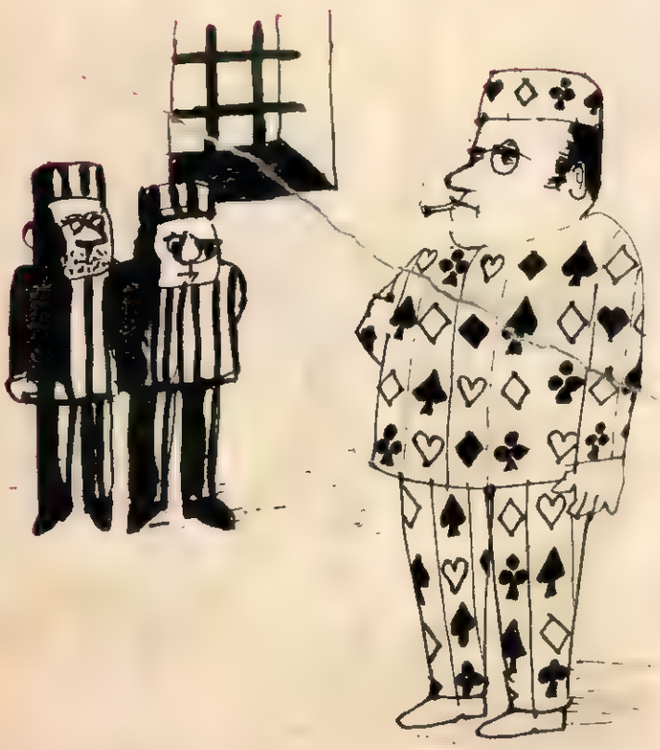

— E regele trișorilor de pe Coasta de Azur...

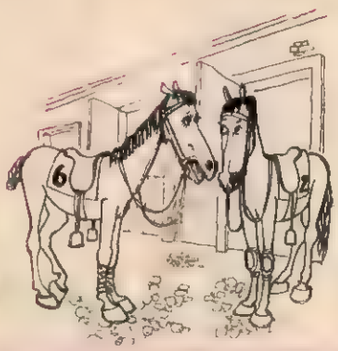

— Dacă cîștig Derbyul, îmi cumpăr un om de curse...

CÎND ÎNGHEAȚĂ APELE

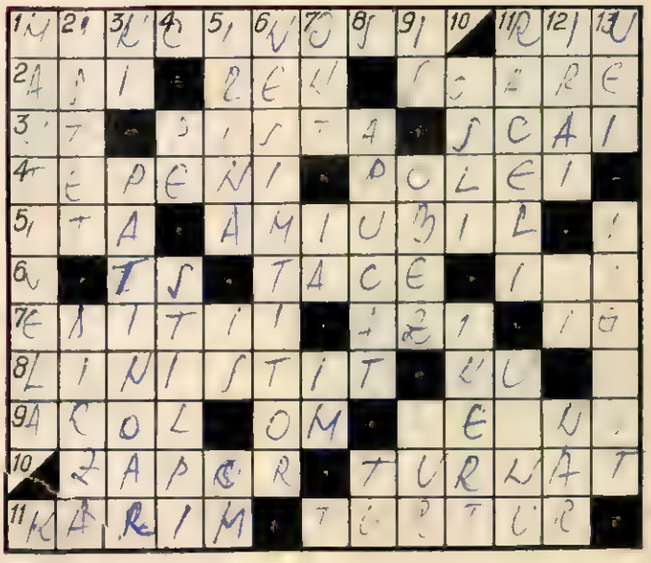

ORIZONTAL: 1) Îngheață apele (pl.) — Îngheață iarna. 2) Patinatori de elită — Trage sania în ținuturile veșnic înghețate — Topește gheața. 3) Se înscriu ultimele la cuînt! — Locul de întrecere al patinatorilor de viteză — Se agață de oameni. 4) Înghețat tun (pl.) — Ghețuș. 5) Fierește! — Sparge repede gheața... 6) Un tuns! — Înghețat (fig.) — Autorul poeziei «Melancolia copiilor care se dau pe gheață» (Dumitru M.). 7) Cea de anul trecut a campionatului mondial de hochei pe gheață (grupa C și B) a fost găzduită de țara noastră, la București și Galați (pl.) — Ziua pe care o trăim — Se lasă frig, la urmă! 8) Stă cuminte — Refuz. 9) Fața unei monede (reg.) — Se face iarna din zăpadă — Autorul romanului «Sfînxul ghețarilor». 10) Baraj de gheață ce se formează primăvara pe un rîu — Deșertat. 11) Personaj feminin din povestirea «Dezghețul» de Ilya Ehrenburg — Gheață la streașină.

VERTICAL: 1) Marginea terenului la hochei pe gheață. 2) Dezghețat — Se ține tare (fem.). 3) Numai pe margini! — Teren de gheață. 4) Stă la mijloc la hochei pe gheață! — Susținători (fig.). 5) Eroină din romanul «Chemarea ghețarilor» de Alex. Wedding — Trimis pe extrema dreaptă! — Scos în lume de mic copil. 6) De gheață. 7) Organizatorul excursiilor noastre — Început de iarnă! — 1 ianuarie și 1 martie! 8) Lucru mecanic — Evul mediu! 9) Sînt (pop.) — Un om cu greutate — Servește la zugrăveli. 10) Localitate în Islanda (sau sloi în anagramă) — Înghețat. 11) Înghețuri (fig.) — Jucătorul de hochei pe gheață din nuvela «Așteptare» de D.R. Popescu. 12) Localitate în Brazilia — Un grad sub zero! — Riu antic în Italia. 13) Oraș în R.P. Chineză — Responsabil cu oglinzile lornil.

Adam STOICA

Cuvinte rare: AROL, OSLI, IRAI, NAR, UEI.

Dezlegarea jocului «PRETEXTE SUB 0°», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) APA TARE — ALES. 2) URCUS — ISTEȚE. 3) RIULET — PRIAM 4) IM — ELANI — TNA. 5) ACI — LUNA — SN. 6) AVA — APRINS — A. 7) MALARIE — OLUT. 8) ARD — AC — ODOL. 9) RAUL — ISU — III. 10) I — RAR — TAP — TU. 11) TROIENE — UZAT. 12) INSENSIBIL — E.

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte) · Vlad MUȘATESCU (disc) · Cornel BOZBICI (plastică) · Sanda FAUR (teatru) · Magda MIHĂILESCU (cinema) · E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

● Poetului Eugen Jebeleanu i s-a decernat Premiul internațional de poezie *Etna Taormina* pe anul 1970 pentru volumele de poezie apărute în Italia: *La porta dei leoni* (versiune italiană de Dragoș Vrînceanu și Roberto Sanesi, Editura Palazzi) și *Il sorriso di Hiroshima e altri versi* (versiune italiană de Dragoș Vrînceanu și F. S. Accrocca. Editura Guanda). Din acest modest colț de pagină trimitem proaspătului laureat al prestigiosului premiu o caldă strîngere de mînă, exprimîndu-ne astfel satisfacția pentru această sărbătorească recunoaștere a unei poezii de mari valori umane și estetice.

● Aurel Covaci publică la Editura Univers bune tălmăciri din *Versurile* spaniolului Don Francisco de Quevedo Y Villegas (1580-1645).

● Magdalena Constantinescu *Absențe din miazănoapte*. Debut editorial. Sensibilitatea poetei e evidentă. De asemenea, capacitatea de a o exprima. Nu de puține ori ne întîmpină versuri și metafore citabile. Îi sugerăm ca pe viitor să se ferească de «poetizări» prețioase, de manieriste exprimări (Editura Eminescu).

● Editura Academiei Republicii Socialiste România inițiază — sub egida Institutului de geografie o nouă colecție: Județele țării. Primul volum: *Județul Vîlcea* de L. Badea și Constanța Rusenescu.

● La Editura științifică apare cartea *Suveranitatea de stat și dreptul internațional contemporan* de Gheorghe Moca, lucrare cercetînd cu rigurozitate științifică probleme de stringentă actualitate.

● Tot la aceeași editură Vasile Buia semnează o carte utilă, tratînd despre *Angajarea gestionarilor, constituirea de garanții și răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor organizațiilor socialiste*.

● În ultimele două numere ale revistei «Familia», Eugen Luca semnează un amplu studiu intitulat *Sadoveanu — scriitor necunoscut*. Imaginii tradiționale a unui Sadoveanu cîntăreț al primitivismului și regresiunii, criticul îi opune, convingător, pe acela a poetului slăvind cultura și efortul civilizatoriu. Această nouă viziune asupra marelui scriitor e ilustrată, printre altele, de opinia privitoare la «dezserafinizarea» haiducului. Considerațiile cu referire la motivul «județului», lauda înțelepciunii etc... constituie de asemenea contribuții substanțiale la înțelegerea adecvată a operei lui Mihail Sadoveanu.

cinema

Rita Tushingham

● *Cîntecele mării*. Francisc Munteanu — instalat cu arme și bagaje pe teritoriul fragil al comediei muzicale. Dintre cîntece (cîteva vor deveni în mod sigur șlagăre) culori și încurcături răsare un nou actor de film căruia îi spunem «bun venit»: Dan Spătaru. În alte [illegible] Fateeva, Ștefan [illegible] Chessa, Reka [illegible]offer, Emil Hosseanu, Marina Pandrea. Copro-[illegible]vietică. Scenariul — Francisc Munteanu și Boris Laskin. Imaginea — Aleksandr Selenkov și Iolanda Cen. Muzica — Temistocle Popa. Decoruri — Giulio Tincu.

● *Semnale pe drum*. Recîștigarea demnității — într-un film aflat sub semnul unei remarcabile severități artistice. Regia — Andrzej Piotrowski. În distribuție: Tadeusz Janczar, Leon Niemczyk, Galina Polskih, Zygmunt Malanowicz, Mieczyslaw Janowski.

● *Circ fără frontiere*. Lumea circului de pretutindeni, văzută de fantezia reunită a cîtorva cineaști francezi și români: Georges de de la Grandière, Tiberiu Ghidali, Marc de Gastyne (scenariul și regia), Adrian Ianuli, Alain Derobe (imaginea).

● Nu pierdeți, la sfîrșitul acestei săptămîni, la Cinematecă, *Prînzul pe iarbă* al lui Renoir.

● Mari actori pe ecranele noastre: Bourvil, William Holden (Podul de iarnă), Rita Tushingham, Oliver Reed (Capcana), Rod Taylor (Păsările), Audrey Hepburn, Cary Grant (Sarada).

plastică

● *Geta Crăciun-Costin* — pictură și tapiserie. Oricare ar fi denominațiile lucrărilor, imaginile lor se constituie invariabil în același fel: prin expansiunea unor rețele care proliferează în spațiu. O explozie de structuri care se ordonează după jocul pur al fanteziei, un limbaj cifrat, în care irregularitatea formei e transformată în factor expresiv. Imaginile abstracte sînt receptate de privitor doar printr-un efort de participare (Simeza, Bd. Magheru 20).

● Ancorată în lumile miraculoase ale folclorului, *Germaine Sterian* reconstituie în desene momente baladești («Iedera», «Ana lui Manole» etc.). Imaginile sînt lucrate laborios, fără divagații imprevizibile. Dar ordinea și rigoarea nu estompează țîrîsmul imaginii. Acuarelele, mai școlărești, reconstituie arhitecturile vechiului Sibiu (Casa de cultură «Fr. Schiller»).

● *Roadele pămîntului* — 91 de fotografii semnate de 51 de fotoreporteri sau pasionați ai fotografiei, imagini care pe lîngă valoarea lor artistică au și calitatea de document (Galeriile de artă fotografică, str. Brezoianu 23-25).

● Disputa în jurul celei mai celebre pînze a lui Picasso — «Guernica» (1937) — s-a încheiat. Pictorul a semnat cu Muzeul artei moderne din New York un protocol care prevede ca muzeul newyorkez să restituie Spaniei pictura pe care-o deține de 30 de ani, împreună cu toate desenele și studiile preparatorii, în ziua în care «libertățile publice vor fi restabilite în această țară»...

● Un uriaș tezaur artistic care cuprinde zeci de mii de obiecte, printre care colecții de medalii, de arme, antichități, tablouri etc., luate de naziști din colecțiile particulare în timpul celui de-al doilea război mondial și care au fost ascunse în diverse mine din Austria, vor intra în patrimoniul muzeelor austriece. Ele au fost puse sub sechestru în 1945 și au fost păstrate pînă acum în mănăstirea de la Mauerbach.

muzică

● Azi la Filarmonica: Variațiuni simfonice de Mircea Basarab; Concertul pentru vioară și orchestră de Prokofiev; Simfonia «Patetica» de Ceaikovski. Dirijează *Mircea Basarab*, solistă *Gabriela Ijac*.

● Cu o singură modificare, programul de mai sus se repetă la 18 ianuarie (Concert simfonic pentru studenți): în locul Concertului de Prokofiev, ascultăm Triplul concert pentru pian, vioară și violoncel de Beethoven. Pe podium, un trio de instrumentiști care s-au

Mircea Basarab

impus în trecuta stagiune ca profund cunoscători și sensibili interpreți ai creației beethoveniene: pianistul *Valentin Gheorghiu*, violonistul *Ștefan Gheorghiu*, violoncelistul *Cătălin Ilea*.

● Semnificativ pentru seriozitatea eforturilor ce se depun în realizarea ciclului de concerte pentru elevi «Întîlnire cu artiștii Filarmonicii» ni se pare programul de «Sonate pentru pian și vioară» de Beethoven, în interpretarea valorosilor artiști-instrumentiști *Valentin Gheorghiu* — pian și *Mihai Constantinescu* — vioară (17 ianuarie, Ateneu).

● La Studioul de concerte din strada Nuferilor, un dirijor din Iugoslavia, *Angel Surev*, sub a cărui conducere Orchestra simfonică a RTV va prezenta: Suita pentru orchestră de compatriotul dirijorului, compozitorul Kotar Baranovici, în primă audiție; tot în primă audiție — «Variațiuni pentru pian și orchestră pe o temă de colind» de Tudor Ciortea — solist *Alex. Hrisanide*; Simfonia a IV-a de Antonin Dvorak (21 ianuarie).

● Sala Studio a Ateneului găzduiește la 19 ianuarie recitalul de pian *Dan Bădulescu* (Bach, Chopin, Debussy, Carmen-Petra Basacopol) și recitalul de vioară *Arnold Scherer* (Bach, Isaye, W. Berger, Paganini, Tartini, Sarasate).

● Cele trei Sonate pentru pian și vioară de Brahms într-o integrală a acestor producții din creația marelui compozitor hamburghez. Interpreți sînt violonista *Cornelia Bronzetti* și pianistul *Gabriel Amiraș* (20 ianuarie, sala mică a Palatului).

disc

● «Trio de jazz» — titlul sub care apare cel de-al doilea număr din seria «Jazz» — cuprinde un grup de piese înregistrate în 1967, în Suedia, de Guido Manusardi (pian), Sture Nordin (bas) și Al Heath (baterie). Din repertoriul discului se disting: «Poinciana» de N. Simon, «Blue train» — de Manusardi, «Nigerian Walk» — de Shaughnessy și «Monk's blues» — de Mc Coy Tyner. De reținut excelenta prezentare semnată de Mircea Theodor Ciortea. Mai puțin «publicitara» copertă a mapei! (EDE-0476).

● Coborînd cu mai multe trepte sub înregistrarea de mai sus, Lucia Altieri, solistă italiană de muzică ușoară (chiar foarte ușoară!), dă (să zicem) viață cîtorva melodii mai mult sau mai puțin inspirate. Se străduiesc s-o acompanieze orchestrele Carlo Esposito și Marcello de Martino. Să fi secat, oare, adevăratele izvoare de muzică ușoară demnă de înregistrare pe disc? (45-EDC-10 143)

● Marcel Budală, acordeonist de faimă, a imprimat un nou disc de muzică populară. «La cules de vii», «Sîrba lăutărească», «Cîntă cucul de trei zile» și «Sîrba de la Podul Ilioaiei», sînt doar cîteva din titlurile pieselor incluse în programul înregistrării. Acompaniază orchestra Constantin Mirea (EPD-1246).

teatru

● *Balul hoților* de Jean Anouilh (Teatrul tineretului din Piatra Neamț): reîntîlnire între regizorul Radu Penciulescu și trupa sa preferată, desfășurată pe teritoriul dramaturgiei abile și spirituale a lui Anouilh, într-un spectacol care nu va mai arunca, e sigur, aceeași sămînță de aprigă polemică precum «Lear»-ul ce a înfierbîntat lumile acestea viața noastră teatrală. Colaboratori de primă mînă: Gabriela Nazarie (costume), Cecilia Dumitrașcu (mișcare scenică) și actorii Mitică Popescu, Leliu Săndulescu, Const. Cojocaru, Adina Pamfil, Almăjan, Olga Bucătaru, Th. Danetti etc.

● La Teatrul de stat din Oradea spectacol coupé cu caracter omagial, celebrînd centenarul «Societății pentru crearea unui fond al teatrului român» (printre creatorii S.T.R. și neobositul animator al vieții culturale orădene, Iosif Vulcan). O duioasă seară de teatru alcătuită din vechi texte ale vremii: *Gărgăunii dragostei* de Iosif Vulcan, *Trei doctori* localizare de Virginia A. Vlaicu și *Zoe* de J. Mirande. Regia, pe fehi, actorii Dorel Urlățeanu, Eugen Țugulea și Jean Săndulescu.

● *Legenda frumoasei Agigea* de Alex. Mitru (Teatrul de dramă și comedie-Constanța): feerie mitologică, construită de Alex. Mitru, cu știuta-i competență în materie, exercitată în cazul de față asupra mitului «frumoasei adormite», adormită de astă dată nu în codru ci, mai pe gustul localnicilor, în peisajul familiar al țărmului mării. Regia — Val. Mugur, și o distribuție bine alcătuită: Emil Sassu, Manuela Matak, Virgil Andriescu, Sandu Simionică, Ana Mirena, Costel Rădulescu etc.

● *Duet* de Andi Andrieș: Teatrul Național «Vasile Alecsandri» din Iași, consecvent în promovarea grupului de dramaturgi locali, prietenii ai teatrului, încredințînd textul interesant al lui Andrieș regizorului Victor Tudor Popa și scenografului T. Th. Ciupe, ambii oaspeți din Cluj ai teatrului.

● *La mulți ani* Teatrului de Comedie, cu prilejul împlinirii unui deceniu de activitate. O substanțială fișă biografică primită la redacție ne oferă bilanțul artistic al teatrului, care numără pînă la această oră 28 de premiere, 4 200 reprezentații și 2 100 000 spectatori, precum și o serie de prestigioase trofee și turnee internaționale. Urăm trupei, condusă în prezent de regizorul Lucian Giurchescu, să țină bine în mîini și să consolideze bunul renume al teatrului fondat, în ianuarie 1961, de Radu Beligan.

Gh. Stana (Oradea)

televiziune

REPORTAJ. Sub titlul pe cît de concis pe atît de definitoriu, «România '71», și cu semnături calificate, se inaugurează un amplu ciclu de reportaje de pe toate meleagurile țării, organizat pe criteriul unității administrative — județul. În săptămîna care urmează, județele Alba (duminică), Arad (marți), Argeș (miercuri), Bacău (vineri).

FILM. Jacques Prevèrt (scenariu), Marcel Carné (regie), Joseph Kosma (muzică), Pierre Brasseur, Serge Reggiani, Yves Montand, Dany Robin (interpretare) se întîlnesc pe unul și același generic de film: «Porțile nopții» (miercuri). «Cînd se arată cucuveaua» — un film despre teroarea Mafiei, cu Claudia Cardinale, Franco Nero și, din nou, Reggiani (joi). Mosfilm a ecranizat romanul lui Turgheniev, «Un cuib de nobili». E cu frumoasa Beata Tyszkiewicz (vineri).

TEATRU. Non multa, sed multum: un spectacol Arthur Miller în premieră pe mica scenă, «Prețul», în interpretarea binecunoscută și excelent apreciată de pe scena Teatrului Mic — Ion Marinescu, Doina Dutescu, Tudorel Popa, G. Ionescu-Gion (marți).

MUZICĂ. În locul «Amfiteatrului muzical», un «Album al compozitorilor români» — Paul Constantinescu (duminică). Tot duminică, o Stagiune lirică — «Don Juan» de Mozart. Emisiunea de actualitate muzicală «Ateneu» se anunță, ca de obicei, atractivă (marți). Marina Crilovici, Ludovic Spiess și Nicolae Herlea cîntă pentru Întîlnire arii celebre din Rossini, Verdi, Puccini (miercuri), iar televiziunea bulgară ne oferă o peliculă cu marele Nicolai Ghiaurov (simbătă).

Stela Popescu

ȘTIINȚĂ. La «Cărți și idei» o dezbatere pe marginea recentei apariții editoriale «Citindu-l pe Marx» (joi). Un «Panoramic științific» cu sumar dens (vineri).

EMISIUNI-CONCURS. «Unul din doi» (duminică), «Ocolul țării în 8 luni» — județele Brașov, Covasna, Harghita, Sibiu (luni). «Brățara de aur» (marți).

DIVERTISMENT. Cuprinzător program de Varietăți chujene (duminică). «Revista cu trei fete» ne promite — citîm din Programul RTV — «30 de minute de umor, muzică și dans». Ni se dau și garanții, cu plăcere acceptate: Melania Cîrje, Liliana Tomescu, Stela Popescu, Mihai Fotino, Sandu Sticlaru, Radu Zaharescu (joi). Cîntă Margareta Pîslaru cu formația Savoy (simbătă). Teodora Lucaciu și Valentin Teodorian în postură ultrasentimentală de interpreți ai vechilor romanțe (simbătă).

SPORT. Există un campionat european de săniuțe, disputat anul acesta, la Imst în Austria (duminică).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 3 din 17 ianuarie 1971

I.	Bologna-Napoli	1 x
II.	Cagliari-Milan	1 x 2
III.	Catania-Torino	1 x
IV.	Inter-Fiorentina	1
V.	Juventus-Foggia	1
VI.	Lanerossi-Lazio	1
VII.	Roma-Verona	1
VIII.	Varese-Sampdoria	1
IX.	Bari-Brescia	x2
X.	Massese-Mantova	x2
XI.	Monza-Modena	x
XII.	Palermo-Reggina	1
XIII.	Pisa-Novara	x

PLACĂRA-ALBUM

FLACARA

4
'71

ANUL XX
NR. 816
23 IANUARIE 1971

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

Constanța se îmbogățește cu un nou hotel. Va fi cel mai mare și mai luxos hotel al primului nostru port maritim. Este vorba de vechiul «Palace», construit în 1917, dar deteriorat în timpul ultimului război. Renovat și amenajat în 1970 după ultimele cerințe ale confortului, hotelul va fi dat în folosință în primul trimestru al acestui an. Va avea 241 camere cu 376 locuri, un restaurant cu 170 de locuri, săli de recepție etc. O bună parte a camerelor au vederea spre mare.

După ce au intrat în funcțiune secțiile de roți dințate și tratament termic, de asamblare a elementelor de tablă ambutisală, încheindu-se astfel etapa a doua de integrare a autoturismului Dacia-1300, la Pitești se află într-un stadiu avansat de execuție lucrările de construcții și montaj de la secțiile de presaj, de forjă și la turnătoria de metale neferoase și matrițerie. Se merge cu pași repezi spre atingerea, în 1973, a capacităților proiectate — 40 000 autoturisme anual.

Carpați, iarna... Iată o asociație de cuvinte ce spune totul: concediu, schi la altitudine, cetină înveșmîntată sărbătorește în zăpadă strălucitoare, itinerare temerare cu punct terminus la vreo cabană abia zărită din imensitatea albă, cu acea odihnă binecuvîntată, agrementată de nelipsitul ceai cu rom, discuții, glume, transistor în fortissimo. Imaginea tonică a acestor tineri se vrea o invitație la iminente expediții montane hibernale.

În zorii vineți ai Alpilor tirolezi, la ora 6, matinalii spectatori care au înfruntat gerul nopții urmărind ultimele două manșe, hotărîtoare pentru soarta competiției, au aplaudat cu mâinile înghețate pe noii campioni europeni de bob: românii Ion Panțuru, Ion Zangor, Dumitru Pascu și Dumitru Focșeneanu. Cu 4 ani în urmă, pilotul sinăian (având alt echipaj) obținuse același titlu, tot pe pârtia austriacă de la Igls. Acum 7 ani, tot aici, în bobul mic (de 2 persoane) Panțuru avea ca frînar în cursele olimpice pe actualul său antrenor: Hariton Pașovschi. Cu aproape 40 de ani în urmă, pe pistele de gheață europene, piloții Al. Papană și Al. Frim își înscriau numele în palmaresele mondiale. Există aci o anumită continuitate în prezența românească pe primul plan a bobului internațional. Ultimul făclier al acestei tradiții, marele pilot Ion Panțuru, și-a asumat la Igls neobișnuite riscuri pe virajele înșelătoare ale pistei și a câștigat, deși știa (sau poate tocmai de aceea) că în alte împrejurări a jucat riscant și a pierdut.

PORȚILE DE FIER. Pe șantierele marelui sistem hidroenergetic se lucrează intr-un ritm accelerat. În centrala electrică, după cele două hidroagregate (intrate în funcțiune cu un avans de aproape 200 de zile) și după ce la cel de-al 3-lea hidroagregat s-au făcut probele tehnologice «cu apă», montorii lucrează intens la celelalte agregate. Potrivit proiectelor, 1971, primul an al cincinalului, este punctul de finalizare a marilor obiective de la Porțile de Fier, printre care și barajul deversor, pentru ca lacul de acumulare să poată atinge cotele prevăzute și să se termine lucrările la ecluza de pe malul românesc al fluviului în vederea funcționării ei în două trepte.

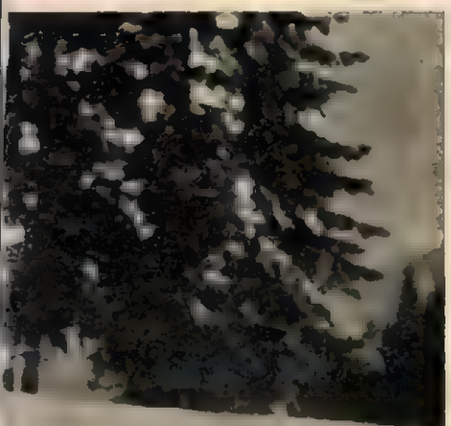

Argeșul cunoaște noi prefaceri. După ce în cincinalul trecut au fost puse în funcțiune, la parametrii proiectați, centralele hidroelectrice de la Albești, Oești, Corbeni și altele, în prezent se află într-un stadiu avansat lucrările de la lacul de acumulare de la Bascov și de la centrala hidroelectrică de la Noapteș, unde au început lucrările de fundație a turbinelor. Față de 540 000 000 kWh capacitatea proiectată a hidrocentralelor intrate în funcțiune, pînă în prezent, s-a ajuns la peste 700 000 000 kWh, sporind astfel substanțial potențialul energetic al țării.

Așa arata Reghinul la începutul noului an și cincinal, același Reghin greu lovit de furiile dezlănțuite ale apelor.

ŞAPTE ZILE ÎN IMAGINI

ATLEŢI ZBURĂTORI ŞI TOBOŞARI DE BUHARA ..

Este, într-un fel, umilitor pentru ei să stea închişi în colivie, ta îndemîna curiozităţii tuturor. Se pare, totuşi, că nu există o altă modalitate de a se face cunoscuţi. Publicul obişnuit nu-i vede nici de aproape, nici de departe pe aceşti temerari sportivi. Bunăoară, performanţele atletului înaripat cu numărul 12 940 (în loc de nume), care în ultimii cinci ani a străbătut 18 000 de kilometri, n-aveau cum fi urmărite de noi, tăpturile terestre. Pentru bunul motiv că fuga acestor sportivi este, la propriu, aeriană.

La cea de-a doua Expoziţie naţională columbofilă şi-au expus virtuţile 250 de porumbei zburători şi standard (adică ideal conformaţi). Ghidul spunea, mai în glumă, mai în serios, că moda în materie de culoare şi coafuri a cuprins în «exponate» un vast domeniu de inspiraţie. Încintarea oscila între penajul porumbeilor de porţelan şi al toboşarilor de Buhara, între guga sobră a «Mariei Stuart» şi crizantema prinsă în piept a pescăruşilor chinezeşti. Papagalii şi canarii au venit şi ei la întrecerea zburătoarelor de agrement

Reflecţiile vizitatorilor expoziţiei columbofile vor fi sau nu urmate de vreo mişcare sufletească? Certă este, în schimb, răsplata minuţioasei şi gingaşei griji faţă de pregătirea recordmenilor înaripaţi: între 11 şi 14 februarie 1971, la tradiţionala Olimpiadă columbofilă de la Bruxelles, România va trimite (pentru prima oară) 31 de porumbei.

MUZEUL ŢĂRII CRIŞURILOR

În preziua deschiderii Muzeului Ţării Crişurilor, fotoreporterul nostru S. Steiner ne-a adus la redacţie această imagine simbolică a porţilor ce se deschid, primitor, spre marele palat baroc (construit între 1762 şi 1777, 177 încăperi, 365 de ferestre), de curînd şi foarte grijuliu restaurat pentru a găzdui amplul panoramic al istoriei şi culturii oamenilor de pe aceste locuri. Alcătuit după cuprinzătoare criterii ştiinţifice, Muzeul Ţării Crişurilor va avea patru secţii — o secţie de istorie etalînd vestigii încă din paleolitic, o bogată secţie de artă populară şi etnografică — concludentă pentru folclorul multinaţional al acestei zone, o secţie de artă plastică — cu reprezentative lucrări ale unor maeştri români şi străini şi, în sfîrşit, o inedită expoziţie de artă decorativă şi aplicată.

Festivalul datinilor şi obiceiurilor de iarnă, desfăşurat de curînd pe străzile (jos) şi în instituţiile culturale din Sighetul Marmaţiei, a atras peste 900 de «festivalişti» din Maramureş şi numeroşi turişti din ţară şi chiar de peste graniţă.

Alaiul formaţiilor folclorice şi parada carelor alegorice i-au încîntat şi pe cei patru micuţi (trei fetiţe şi un băieţel) pe care părinţii lor i-au adus la acest spectacol inedit tocmai din ţinutul marilor lacuri din America de Nord (dreapta).

«Lovitura» lui Sergiu Fărcăşan şi-a verificat din nou forţa de şoc şi actualitatea polemică în spectacolul montat pe scena Teatrului din Baia Mare de doi oaspeţi bucureşteni: regizorul Petre Popescu, de la «Bulandra» şi cunoscutul scenograf de film şi teatru, arh. Giulio Tincu. În fotografia noastră, actorii Sandu Popa şi Ţenka Velceva-Binder sugerîndu-ne ceva din atmosfera spectacolului.

ARTA VECHE ROMÂNEASCĂ LA LONDRA

În sălile celebrului British Museum din Londra vor fi prezentate publicului, începînd de la 28 ianuarie a.c., tezaurele de artă veche românească etalate pînă acum în expoziţiile organizate vara trecută la Paris, iar în ultimele trei luni din 1970, la Stockholm şi Göteborg. Expoziţia din capitala Marii Britanii va rămîne deschisă pînă la sfîrşitul lunii martie.

După francezi şi suedezi, e rîndul englezilor — specialişti sau simpli vizitatori — să admire piesele de o mare bogăţie şi frumuseţe care atestă înaltul grad de dezvoltare a prelucrării artistice a metalului pe teritoriul României de-a lungul unei perioade istorice de cîteva milenii. În expoziţia de la British Museum vor fi iarăşi rînduite podoabele datînd din epoca Daciei preromanice, alături de minunatele piese de orfevrărie greacă sau latină, de vestitul tezaur de 12 piese de la Pietroasa, denumit «Cloşca cu puii de aur», şi de atîtea alte mărturii ale măiestriei meşterilor şi atelierelor locale de prelucrare şi cizelare a metalelor preţioase.

Dintre comorile neoliticului românesc, expoziţia londoneză va prezenta idolii de aur de la Moigrad, celebra statuetă «Gînditorul», descoperită în anii noştri la Cernavodă, vestita ceramică de Cucuteni etc. Din epoca bronzului, vor figura armele de la Pierşinari, podoabele găsite de arheologi la Ostrovu Mare. Fereceturile în aur şi argint ale unor evanghelıare din epoca feudală şi alte piese de artă religioasă făcînd parte din patrimoniul artistic al mănăstirilor din diferite regiuni ale ţării întregesc această veritabilă panoramă a artei româneşti, începînd din neolitic şi pînă în secolul al XVII-lea.

Pe lîngă valoarea lor istorică, artistică şi culturală, aceste tezaure ilustrează vîrsta şi continuitatea unei vechi civilizaţii pe teritoriul românesc, integrarea ei în marile curente ale civilizaţiei continentului nostru.

Claudiu MIHAIL

COPERTA NOASTRĂ

MAGDA STIEF, căreia i-a trebuit o singură apariție în Capitală (în spectacolul clujean al lui Vlad Mugur — «Un vis în noaptea mieziului de vară») ca să câștige și publicul bucureștean, și premiul revistei «Teatrul».

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41-12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

PICASSO, CHAGALL, MAX ERNST LA ATENEUL ROMÂN

Iubitorilor de artă plastică, un moment de regal artistic: Expoziția internațională de sculptură în sticlă deschisă zilele acestea la Ateneul român. Cel mai friabil dintre materiale, devenit nemuritor prin imixtiunea creatoare a unor mari artiști ai lumii printre care Picasso, Chagall, Cocteau, Max Ernst, Arb, Tobey, adunați în atelierul său de stăruitoarea, pasionata activitate creatoare a venețianului Egidio Constantini. Redînd celebrei sticle de Murano marile sale virtuți de expresie, grupul de artiști cuceriți de jocul volumelor și transparențelor au creat o serie de sculpturi figurative sau nonfigurative, dintre care reproducem alăturat acest interesant joc de șah cu piese din sticlă, pe care Max Ernst și l-a intitulat «Nemuritorul».

Anton DRAGOȘ

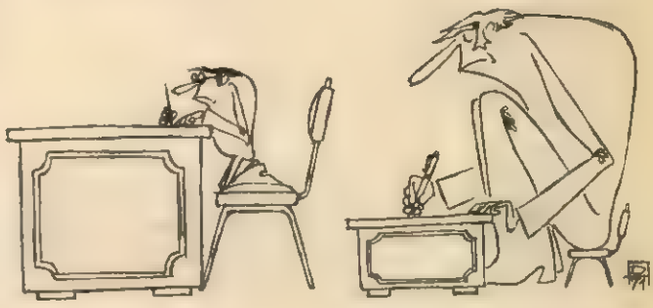

OMUL POTRIVIT LA LOCUL POTRIVIT

CRONICA JUDICIARĂ

În locul acesta a fost comis un omor. Pe șantierul cu aspect neutru, între blocurile abia finisate, în vreme ce excavatorul sapă, ziua la amiază, lîngă trotuarul abia turnat pe jumătate, un om și-a pierdut viața la numai cîteva minute după ce descărcase ușile din partea dreaptă a fotografiei. S-a comis un omor prin imprudență. Anchetatorii își bat capul să încheie raportul de cauzalitate — recunoaștem, cazul e dificil — s-a format un dosar, e greu să arăți exact pe cineva cu degetul ca fiind răspunzător de eveniment, dar îți vine să urli în fața hîzului de improvizație și indolență care înconjură, de jur împrejur, acest accident cu adevărat stupid:

A fost turnat un trotuar din beton. La capătul lui cineva a așezat pe doi bolovani, în chip de îngrădătură pentru protejarea cimentului ud, niște bețe și o țeavă. Capetele țevii au fost lăsate să atîrne libere, în afara lățimii trotuarului.

Din autocamionul nr. 21-Ag-3064, condus de Emanoil Guțu, trei muncitori descărcaseră cîteva uși pe șantier. O altă parte a încărcăturii urma să fie lăsată la două blocuri distanță. Mașina a pornit, unul dintre muncitori — Nicolae Iubitu — nu s-a mai urcat în ea, luînd-o pe jos. Era un drum scurt. Numai că roțile grele ale autocamionului, hurducăind prin șantier, au trecut cu grosolănie și peste capătul liber al țevii așezate pe cele două pietroaie. Ranga s-a răsucit prin aer, ca o bagheta, și l-a izbit sec pe omul nevinovat, care mergea grăbit după camion, ca să ajute și la descărcarea restului de uși.

Cazul a intrat în cercetarea căpitanului Gheorghe Pitulan de la Miliția municipiului Pitești.

CTITORIILE CINCINALULUI

Ctitorul alături de ctitoria sa — o imagine fericită, surprinsă de ochiul conservator al aparatului fotografic la Combinatul petrochimic apărut la Pitești în anii cincinalului de care ne desparte, calendaristic, doar o lună.
În timp ce producția industriei chimice în ansamblul ei a crescut în acest cincinal de 2,4 ori, producția petrochimică a crescut de 4 ori.
În 1970, România a produs față de 1965: de două ori mai mult cauciuc sintetic; de 3,2 ori mai multe mase plastice și rășini sintetice; de circa 4 ori mai multe fibre și fire sintetice; de 4,5 ori mai multe îngrășăminte chimice.

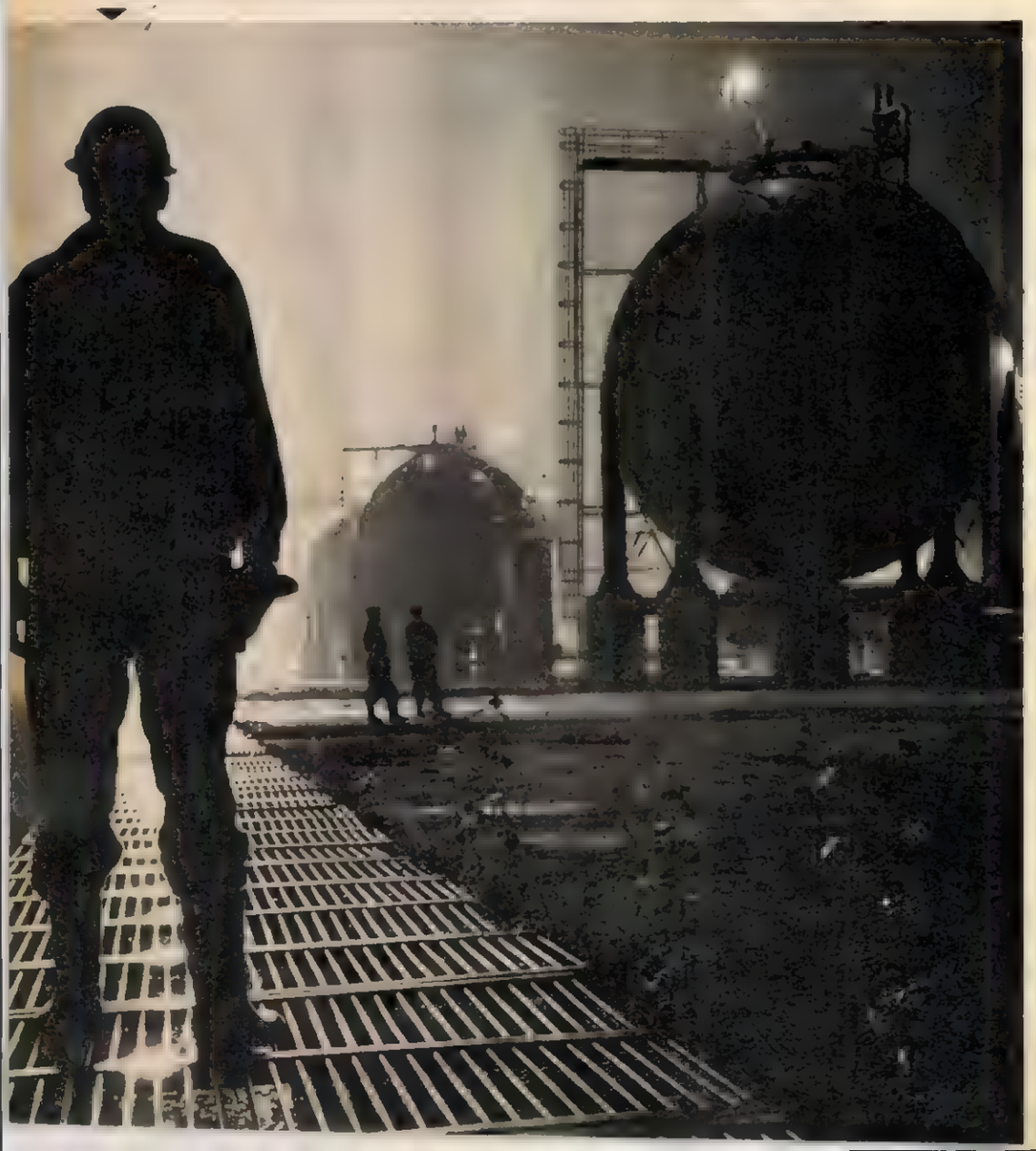

Nu știu cum stau lucrurile la alte neamuri, însă la noi a fi ctitor e un nume de mare merit, un nume de mare cinste.

Din adîncurile timpului a apărut și s-a înrădăcinat obiceiul de a nu mai fi niciclnd despărțită ctitoria de numele ctitorului ei și adeseori chiar de chipul lui.

Petru Rareș cu familia lui, la Moldovița și la Rișca; frații Preda și Stroe Buzescu, la Călugu; Vasile Lupu și Ecaterina Doamna, la Golia din Iași; Neagoe Basarab și Despina Milița, la Curtea de Argeș; Ștefan cel Mare, la Dobrovăț — pretutindeni ctitorii își țin ctitoriile pe palmele întinse, oferindu-le poporului din care fac parte și oferindu-se, supuși, ei înșiși, judecății Timpului.

Prețuirea ctitorilor nu e altceva decît recunoașterea spiritului constructiv, recunoașterea inițiativei și străduinței demiurgice, recunoașterea muncii creatoare. De aceea, eu unul am avut sentimentul că mă aflu în fața celui mai adevărat și celui mai — să-i spun așa — răspîndit ctitor, atunci cînd la Voroneț am descoperit, pictată cu vopsele care pătrund adînc în zid, imaginea lui Adam lucrînd, cu plugul tras de boi, pămîntul. Bărbatului de la coarnele plugului i se spune Adam dar seamănă teribil cu un țăran de-al nostru. Și de aceea am înțeles că adevărații ctitori ai zidirilor care înfruntă veacurile sînt cei mulți, cei care prin munca lor fac posibilă nașterea ctitoriei.

Spun asta fără vreun gînd de a știrbi ceva din meritul celor care au avut inițiativa și s-au învrednicit pentru fundarea ctitoriei de care li s-a legat numele. Ar fi nedrept să fac așa. Pentru că marii ctitori și-au pus amprenta personalității lor pe întregi epoci. Iar cînd Ei au dispărut, s-a simțit.

Și fiindcă a venit vorba despre epocile ctitoricești, să ne judecăm și propria noastră epocă.

Nici chiar defăimătorii noștri — căci din păcate, mulți-puțini cîți or fi, totuși sînt — n-ar putea spune că în anii aceștia în România nu s-au pus temelii, nu s-au înălțat ctitorii. Pînă și ei trebuie să recunoască avîntul, virtejul ctitoricesc care a cuprins poporul și pămîntul României.

Azi, ctitorii au împînzit țara. Figurile lor nu sînt solemne ca ale voievozilor din vechile picturi votive, ci pasionate; și nici încremenite în aceeași atitudine, ci, vorbind modern, «diversificate» în zeci, în sute de atitudini implicate de efortul creator. Azi, ctitorii au chipuri de proiectanți, de zidari, de sudori, de mecanici – minuitori pe macarale-turn, de metalurgiști, de chimiști, de energeticieni, de... A, nu, nu, e imposibilă enumerarea tuturor ipostazelor chipului lor, a muncii lor!

De altfel, important e altceva! Că au acoperit țara; că întemeiază pretutindeni! Că edifică chiar și în condiții vitrege, de felul inundațiilor din '70; că edifică neîntrerupt, fără descurajări, eroic. Că întemeiază conștienți că acordarea existenței lor la exigențele epocii revoluției științifico-tehnice este o necesitate vitală pentru ei și urmașii lor! Că edifică înverșunat pînă la sacrificiu! De aceea mă închin, cu tot respectul și cinstirea, înaintea Ctitorului-anonim al zilelor mele, înaintea Ctitorului-Popor, a Ctitorului-Națiune.

Nelu IONESCU

(Continuare în pag. 8)

'66-'70

Pornind de la drumul de beton și oțel aruncat peste Dunăre la Giurgeni-Vadul Oii, să vedem ce a însemnat cincinalul trecut pentru transporturile noastre rutiere, cu alte cuvinte, pentru ctitoriile cele mai «desfășurate» în spațiu.

Față de 1965, în 1970 volumul transporturilor rutiere a crescut cu 178 la sută iar parcul de vehicule auto de peste 1,5 tone, cu 132 la sută.

Rețeaua transporturilor interurbane depășește azi, cu mult, o fișie lungă de 40 000 kilometri. Și ea se va lungi mereu, spre binele nostru, pentru că — oameni nervoși ai secolului XX ce sîntem, recenți proprietari ai unei uzine de autoturisme ce sîntem — am devenit mari pofticioși de rapiditate, mobilitate, posibilitate de a ajunge în colțurile cele mai greu accesibile, legături directe și așa mai departe.

Imaginea a fost luată dintr-un elicopter care a survolat orașul Iași, dar ea este tipică pentru întreg fenomenul ctitoricesc socialist român: în peisajul moștenit al vechilor noastre așezări își fac loc petele din ce în ce mai întinse ale noilor zone de blocuri-locuințe, ale noilor zone industriale.

Între 1966 și 1970 au fost construite și date în folosință 323 000 apartamente la care trebuie adăugate cele 5 000 de locuințe construite de stat pentru ajutorarea sinistraților. Și tot între 1966 și 1970 au fost edificate și date în exploatare circa 1 500 capacități și obiective industriale; în paralel au fost dezvoltate și modernizate un mare număr din cele existente.

La noi a existat o tradiție: capitalele județelor să aibă «palate» administrative frumoase. Tradiția a fost preluată în timpul cincinalului '66–'70, însă, firește, linia arhitecturală a noilor palate este total nouă, total modernă.

S-au înălțat astfel de edificii la Constanța, la Iași și în alte părți, dar cred că acela care va înfrunta îndelung timpul și-i va ului prin farmecul său cel puțin și pe strănepoții noștri, acela care este cu adevărat o mare ctitorie, îl găsim la Baia Mare.

CTITORIILE CINCINALULUI '66-'70

Numărul și valoarea cetăților Lui sînt de-a dreptul copleșitoare
Nici nu știi despre care să vorbești
mai întîi. Limitîndu-ne doar la ultimii cinci ani,
oare care dintre cele 750
de noi obiective industriale socotite de mare importanță,
oare care dintre casele care cuprind
cele peste 325 000 apartamente nou construite,
oare care dintre construcțiile
privind agricultura ori transporturile,
trebuie socotite de prim rang?
La care să te oprești mai întîi?
La hidrocentrala de la Porțile de Fier,
la aceea de pe Argeș, ori la Craiova,
la cel mai mare agregat
termoenergetic din țară?
La podul Giurgeni-Vadul Oii,
ori la Uzina de autoturisme din Pitești?
La noile supercetăți
ale chimiei sau ale petrochimiei,
construite sau extinse
în anii cincinalului, de la Brazi,
Gheorghe Gheorghiu-Dej, Ploiești,
Teleajen, Suplacu-Barcău,
Pitești, Rîmnicu Vîlcea,
Urziceni, Craiova, Săvinești,
Baia Mare, Victoria,
Tîrgu Mureș, Turnu Măgurele,
ori la colosul metalurgic din Galați?
La Fabrica de elemente
de automatizare din București,
ori la serogara din Otopeni?
La clădirile televiziunii,
ori la portul
constănțean renăscut?
La Uzina de fibre
poliesterice din Iași,
ori la sistemul
de pompare-repompare
și la rețeaua de canale
de irigații
din Valea Carasu?
La Uzina de cinescoop
Pipera-București,
ori la noile
exploatări
miniere
de la
Moldova Nouă,
Leșul Ursului
și Vișeu?
La șantierele navale
redimensionate
de la Oltenița și Galați,
ori la noile unități
ale uzinelor
în care se făurește aluminiul
de la Slatina și Oradea?
La combinatele de celuloză
și hîrtie
de la Suceava și Dej,
la ultimele unități metalurgice
de la Hunedoara și Suceava,
la Fabrica de mobile
și placaje de la Constanța,
ori la Întreprinderea textilă
din Negrești Maramureșului?
Nu, nu, cred că nu-i decît
o singură posibilitate:
să te oprești
la fenomenul ctitoricesc
numit România socialistă.
Ce se petrece astăzi cu noi,
ce vrem noi, pentru noi
și urmașii noștri,
care este grija noastră cea zi,
în privința muncii ctitoricești,
a fost spus răspicat de către
tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU:**
«Ne preocupă să așezăm
dezvoltarea societății noastre
pe o bază economică
cît mai trainică,
să asigurăm ca următorul cincinal
(1971–1975 — n.n.)
să contribuie la apropierea României
de țările avansate
din punct de vedere economic».
Cu alte cuvinte, ctitorim
potrivit pretențiilor civilizației moderne.
Ne legăm numele de ctitoria industrială a țării
Ne ctitorim noi înșine, stăpîni pe noi, Țara.
Ne clădim prezentul și viitorul
sub îndrumarea unui ctitor clarvăzător,
a unui ctitor cu o gîndire
pe cît de democratică pe atît de științifică,
a unui ctitor devotat în cea mai înaltă măsură
intereselor poporului nostru: Ctitorul — Partid.
Istoricii de azi spun că în ctitoriile lui Ștefan cel Mare
și în picturile de pe pereți lor
se simte spiritul de independență
și de demnitate care a caracterizat politica marelui Domn,
se simt înseși năzuințele poporului român al acelor timpuri.
Îmi doresc ca istoricii de mîine,
judecîndu-ne faptele noastre
ctitoricești de azi, să poată spune
că am fost generația care a durat României
un pod de argint spre Bunăstare, spre Civilizație,
spre Demnitate, spre Viitor, spre Comunism.

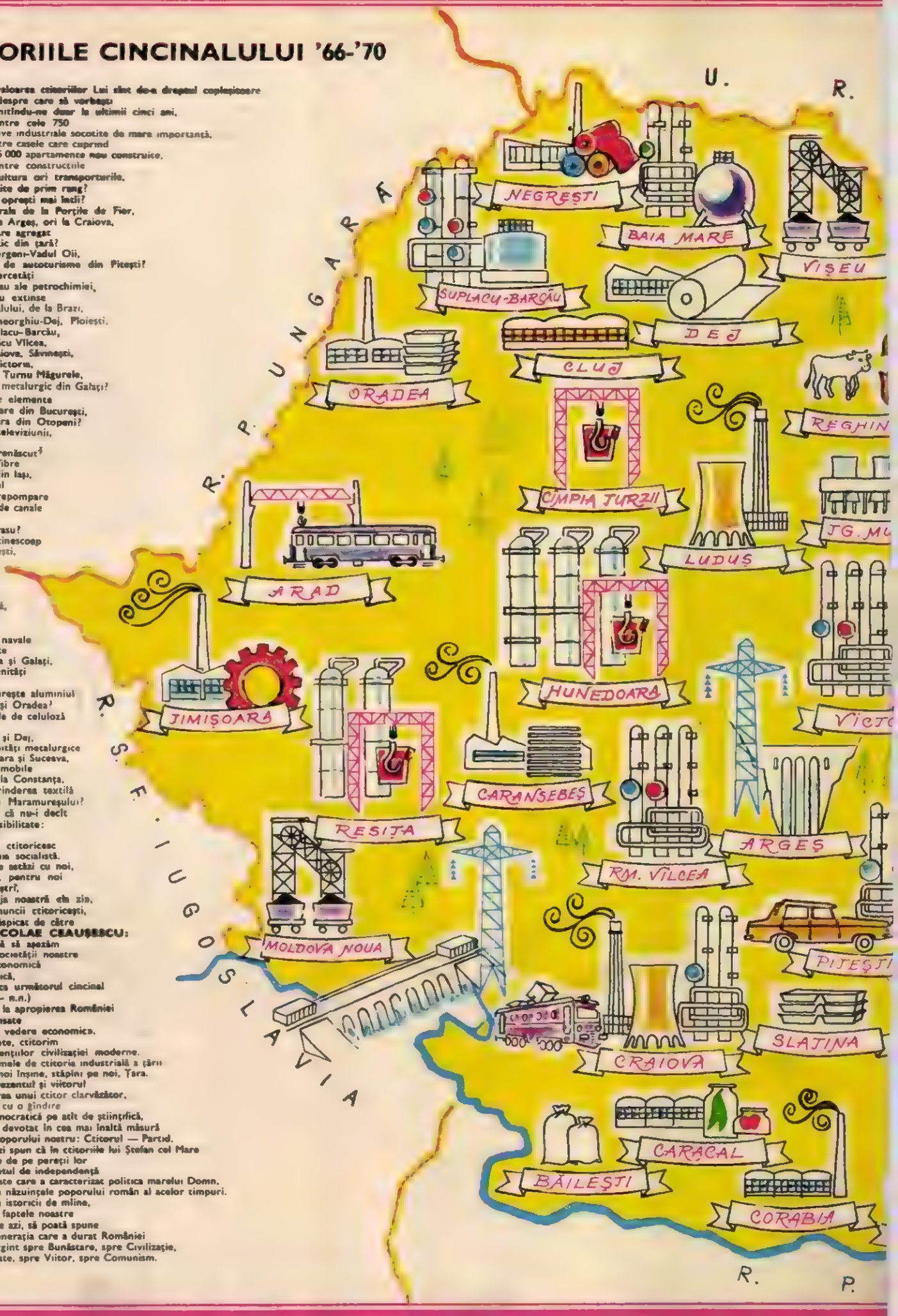

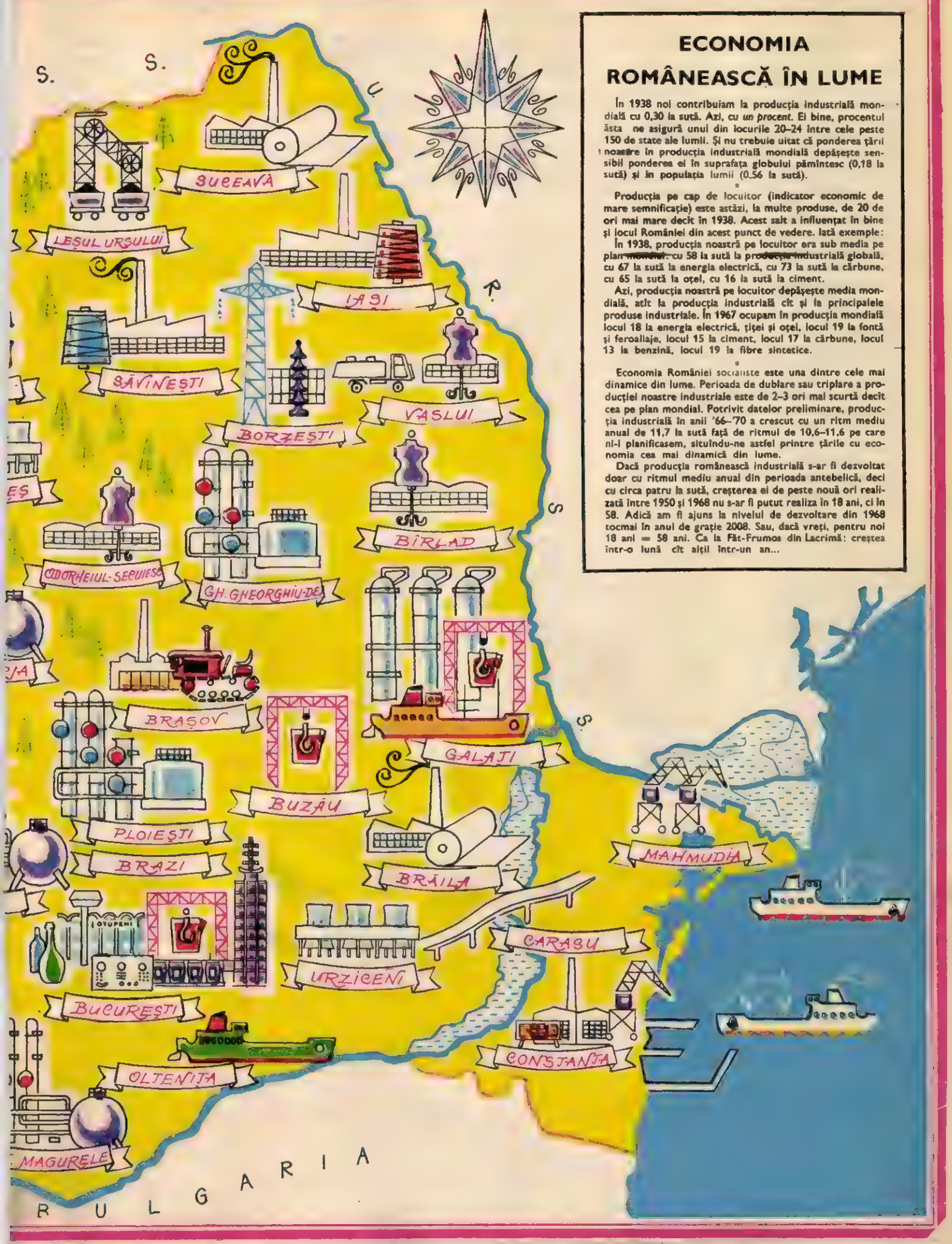

ECONOMIA ROMÂNEASCĂ ÎN LUME

În 1938 noi contribuiam la producția industrială mondială cu 0,30 la sută. Azi, cu *un procent*. Ei bine, procentul ăsta ne asigură unul din locurile 20–24 între cele peste 150 de state ale lumii. Și nu trebuie uitat că ponderea țării noastre în producția industrială mondială depășește sensibil ponderea ei în suprafața globului pămîntesc (0,18 la sută) și în populația lumii (0,56 la sută).

Producția pe cap de locuitor (indicator economic de mare semnificație) este astăzi, la multe produse, de 20 de ori mai mare decît în 1938. Acest salt a influențat în bine și locul României din acest punct de vedere. Iată exemple:

În 1938, producția noastră pe locuitor era sub media pe plan mondial: cu 58 la sută la producția industrială globală, cu 67 la sută la energia electrică, cu 73 la sută la cărbune, cu 65 la sută la oțel, cu 16 la sută la ciment.

Azi, producția noastră pe locuitor depășește media mondială, atît la producția industrială cît și la principalele produse industriale. În 1967 ocupam în producția mondială locul 18 la energia electrică, țiței și oțel, locul 19 la fontă și feroaliaje, locul 15 la ciment, locul 17 la cărbune, locul 13 la benzină, locul 19 la fibre sintetice.

Economia României socialiste este una dintre cele mai dinamice din lume. Perioada de dublare sau triplare a producției noastre industriale este de 2–3 ori mai scurtă decît cea pe plan mondial. Potrivit datelor preliminare, producția industrială în anii '66–'70 a crescut cu un ritm mediu anual de 11,7 la sută față de ritmul de 10,6–11,6 pe care ni-l planificasem, situîndu-ne astfel printre țările cu economia cea mai dinamică din lume.

Dacă producția românească industrială s-ar fi dezvoltat doar cu ritmul mediu anual din perioada antebelică, deci cu circa patru la sută, creșterea ei de peste nouă ori realizată între 1950 și 1968 nu s-ar fi putut realiza în 18 ani, ci în 58. Adică am fi ajuns la nivelul de dezvoltare din 1968 tocmai în anul de grație 2008. Sau, dacă vreți, pentru noi 18 ani = 58 ani. Ca la Făt-Frumos din Lacrimă: creștea într-o lună cît alții într-un an...

varietăţi

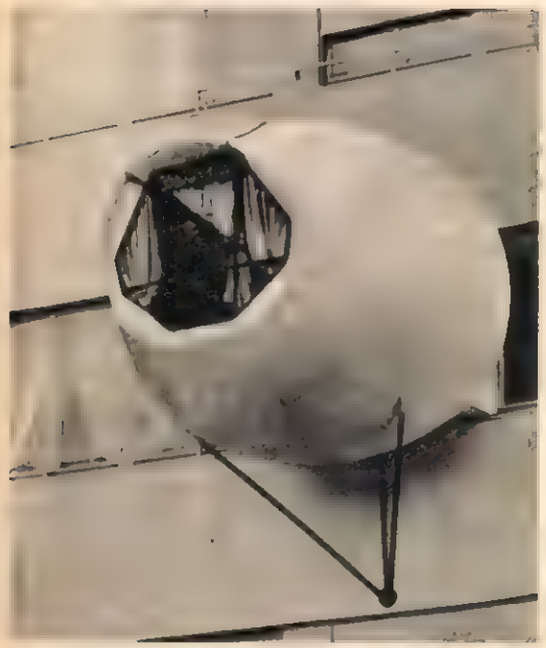

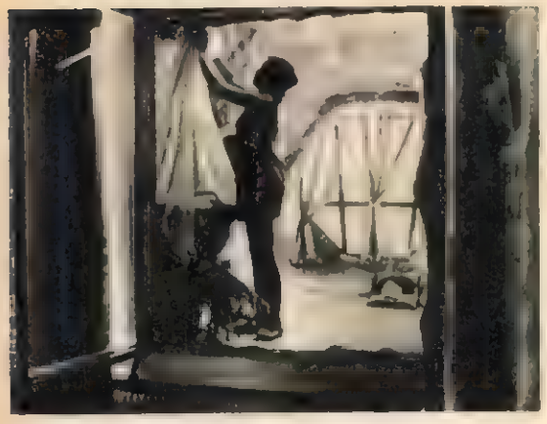

ieşirea pe geam...

Cînd s-a născut şi un copilaş, spaţiul — şi aşa limitat — ocupat într-un apartament din Geneva de familia domnului Marcel Lachot a devenit, în cel mai strict sens al cuvîntului, neîncăpător. Pornind de la înţelesul metaforic de «cuib», pe care poeţii tuturor şcolilor lirice şi de pe toate meridianele l-au dat locuinţei, domnului Lachot i-a venit ideea unui transfer de la sensurile poetice ale noţiunii la cele prozaice, dar mai practice. În consecinţă, şi-a construit, asemenea păsărelelor, un cuib pentru puiul său. Ataşat la o fereastră, prin escaladarea căreia se ajunge în interior, cuibul e făcut din ziduri, fierărie şi tencuială şi decorat cu covoare, perdele, flori. Aşa cum îi stă bine unui cuib.

Această caleaşcă miniaturală, creaţie a unui bijutier tokiot, valorează aproape cincizeci de mii de dolari. Să fie atît de mult preţuită măiestria realizatorului? Fără îndoială că şi asta, dar credem că mai greu a căzut în balanţa aprecierii materia primă folosită: 2 506 grame de aur de 22 carate, 25 de grame de platină, 350 de diamante şi 100 de topaze!

ca în basme!

înţelepţii printre noi

● *De ce — cînd ai făcut o greşeală — spui: «altă dată voi şti ce am de făcut», cînd ar trebui să spui: «altă dată voi păţi la fel?»*

CESARE PAVESE

● *Cred că gîndiţi prea rar. Există puţini oameni care gîndesc mai mult de trei sau patru ori pe an. În ce mă priveşte îmi datorez celebritatea faptului că gîndesc o dată sau de două ori pe săptămînă.*

G.B. SHAW

● *Ce păcat că spre paradis nu putem călători decît într-un dric!*

S.J. LEÇ

● *Şi pe plaja nudiştilor am întîlnit arbitri ai eleganţei.*

COCO CHANEL

● *Cei care spun că merg totdeauna pe un drum drept, nu înseamnă că nu-şi schimbă, din cînd în cînd, drumul.*

CARLO GOLDONI

● *Singurul farmec al trecutului este că el a trecut.*

OSCAR WILDE

● *Demonstrezi tot ceea ce vrei; adevărata greutate constă în a şti ceea ce vrei să demonstrezi.*

EMILE CHARTIER—ALAIN

● *Există cineva care ştie mai mult decît oricine: omenirea.*

TALLEYRAND

● *Cînd te apucă durerea de dinţi, uiţi de durerea de burtă.*

ŞALOM ALEHEM

● *Cel mai mare orator din lume e succesul*

NAPOLEON I

● *Poate că nu există paradis dar ar trebui să ne străduim a merita să existe unul.*

MARCEL MARCEAU

în numele sfîntului hubertus, patronul vînătorilor

Ioan Dogaru din Bucureşti este un interesant şi multilateral colecţionar. Numismatică, filatelie, entomologie, cinegetică etc. — iată doar cîteva dintre obiectivele pasiunii sale de colecţionar. Printre cele mai originale colecţii se află, desigur, cea de insigne. Ea numără nu mai puţin de 5 000 de bucăţi, grupate pe 20 de teme: ştiinţă, artă, cultură, industrie, agricultură, medicină, sport, jubilee generale etc. Numai ramura «vînătoare» cuprinde 40 de insigne româneşti şi străine, unele dintre ele provenind din donaţia făcută colecţionarului de către prof. Nicolae Săulescu, membru fondator al Asociaţiei vînătorilor din România şi membru al Comitetului internaţional al vînătorilor cu sediul la Paris.
Iată cîteva mostre din colecţia de insigne cinegetice a lui Ioan Dogaru.

profiluri

de Petru ISPAS

IEDERA

Ieșise din ședința colectivului de conducere pur și simplu revoltat. Avea dreptate și știu că are dreptate. Ceea ce îl revolta era lipsa de înțelegere a celorlalți. Nu a tuturor, e adevărat. Dar chiar și numai a trei oameni cînd aceștia formau majoritatea, cum a fost cazul acum, e suficient, ba chiar mai mult decît trebuie. Dar ceea ce i se părea mai grav, prin faptul că era stupid, caraghios și îi adîncea revolta, era că el îi înțelegea și pe cei trei care formaseră majoritatea și le dădea dreptate. Într-o oarecare măsură, cu anumite limite, dar, mă rog, aveau și ei dreptatea lor. La urma urmei s-au purtat cu el cît se poate de civilizat și corect.

Erau numai ei cinci, colectivul restrîns din conducerea direcției. După ce au rezolvat problemele importante pe care le aveau de rezolvat, directorul i-a rugat să mai rămînă cîteva clipe. A scos din sertar scrisoarea și a citit-o. Evident stînjenit, agasat, că trebuie să o facă... «Tovarășu' s-a rupt de mase... Tovarășu' a uitat de unde a plecat... S-a ajuns. Nu mai vrea să știe de cei în mijlocul cărora a copilărit. Tovarășu' are frică de persan că se murdărește care atunci cînd vii ca omu' să-l întrebi ce mai face, zice că nu cunoaște și nu poate și omu' rămîne afară în frig și tremură la ușa lui...» Cînd a terminat de citit scrisoarea, unul din colegii lui a spus: «Dă-o dracului, tov. director. E o timpenie». Directorul a clătinat din cap, și după el încă doi, apoi a zis: «Timpenie, timpenie dar scrisă. Omul semnează, își dă adresa și eu trebuie să-i trimit răspuns». După care s-a întors spre mine: «Fii și tu mai atent, măi, nu ne mai pune în situația să primim asemenea timpenii». Și a ridicat ședința.

Și nu scrisoarea l-a revoltat și nici citirea ei de față cu toată lumea, cît fraza de la urmă care suna ca o concluzie, ca o sarcină de viitor cu privire la conduita lui în asemenea împrejurări. Și asta nu putea înțelege. Pentru că și semnatarul scrisorii ca și alții ca el îi cereau pur și simplu un trafic de influență. Și el ce trebuia să facă ca să «fie atent, să nu-i mai pună în asemenea situații»?

Au apărut ca din pămînt și s-au agățat de el ca iedera. Unchi și mătuși ai unor veri și verișoare, cunoscuți de-ai vecinilor de pe strada unde a locuit în copilărie, oameni de care nu a auzit și pe care nu i-a văzut în viața lui au venit la el cu cele mai năstrușnice cereri, convinși fiind că el poate, că el trebuie să le rezolve

— Nu mă cunoști? Nu. N-ai cum, erai prea mic. Eu sînt cumnatu' lui Gicu Băcanu'. De Gicu Băcanu trebuie să-ți amintești.

Sigur că de Gicu Băcanu își aducea aminte. Întotdeauna de cineva își aducea aminte. Și era suficient. Omul se lumina, devenea familiar, îl bătea pe umăr, îi vorbea două cuvinte despre niște cunoștințe comune de care el habar nu avea, că a ajuns acum să cunoască mai multă lume din orășelul lui decît cunoștea cînd a plecat din el, după care ataca direct:

— Pentru tine e un fleac... Am o fată. Optsprezece ani. Se ofilește în provincia asta a noastră. Știu, nu mai e cum a fost, dar oricum, nu e București. Un serviciu pe undeva. Îi facem și un buletin de București... cu relațiile tale... Fată drăguță, poate ai și un prieten burlac prin minister. O măritam... Îi asigurăm fetii un viitor. O vorbă de-a ta și o băgăm și la un seral ca să-și termine fetița și liceul, că a trebuit să întrerupă mititica. Un necaz cu unul care părea serios... Derbedeul...

Și cu toată revolta din el nu l-a dat pe ușă afară. Un sentiment de jenă l-a făcut să mormăie un aproape neînțeles: «Bine, bine, o să vedem...» Că mai bine își mușca limba. În tîrgul lui vorba s-a întins ca o pecingine. «Ai ceva de rezolvat? Ce te chinui, dragă! Urcă-te în tren și du-te la București la... că treaba e ca și făcută. Nu-l cunoști? Nu se poate. Păi e nepotul lui cutare, care este cumnat cu cutărică, care l-a botezat pe ăla micu al nepoatei mătușii nevestei lui frate-tu...»

Și îl cunoștea.

Și au început să vină.

Fața Leana: — Niște cherestea, maică Am cerere de un an. Zice la noi că cîtă cer eu numai ministeru' aprobă. Tu minister, ăia minister — vezi maică ce faci

Nea Titi, cizmarul: — Mă știi! (nu-l știa) toată viața cu calapodul: poc-poc toată ziua. Am cîrpit toată mahalaua. Zice că n-am fost încadrat. Primesc acum numai ajutor social. Dar de ce nu pensie? Uite aici cererea. Ce zici, într-o lună, două primesc pensie?

Domnul Karaklisky: — Eu am avut furaje. În clasa întîi primară ai fost coleg cu băiatul meu. Amîndoi te rugăm: o autorizație de mandatar. Mi-a spus cineva că dacă o obțin de la București, ăia de la noi o să-mi ia un impozit mai mic.

Tache, dascăl la biserică: — Vreau s-o rup cu misticismul. O dau dracului de treabă. Toată viața m-a ciupit popa. M-am săturat. Se zice pe la noi că se caută tenori în corul Operetei. Sînt tenor. Angajează-mă.

Pentru buletin de București au venit patru o dată: — Că avem aceeași problemă. Ne-au mai rugat și alții să punem o vorbă pentru ei, că ei chiar sînt gata să contribuie la costul biletului de tren, dar am zis că nu se face, că asta ar fi abuz și ar putea să deranjeze...

Dar el nu a mai putut răbda și i-a dat afară. Și le-a strigat din ușă că nu-i cunoaște, că nu cunoaște nici un Gicu Băcanu, nici o țață Leana, nici un nea Titi cizmaru, nici un domn Karaklisky, fost negustor de furaje, sau Tache — dascăl de biserică, că să spună la tot tîrgul că el nu s-a născut acolo, că nici nu a auzit că există un asemenea oraș și că el personal nici nu crede că există, și chiar dacă ar exista și mai vin la el cu cereri de intervenții, el personal se va deplasa la fața locului și va da foc orașului... După care a rupt numărul de la poartă, a stricat soneria, a încuiat ușa de două ori și a ordonat întregii familii să circule numai pe scara de serviciu.

Iar acum i se recomandă, la modul cel mai serios, să fie atent și să nu-i mai pună în situația... Ba o să-i pună, ba o să-i pună. Și alergînd spre casă aproape striga: «Ba o să-i pun, ba o să-i pun...»

tv

de Felicia ANTIP

Nu era nimeni în haină

Un tînăr lucrează la o masă de laborator. Din off, vocea lui, devenită astfel vocea cugetului lui, ne povestește cine e tînărul și ce vrea el de la viață. Povestirea sună stîngaci, greoi. Al cui e vocabularul acesta sărac dar pretențios, încărcat de clișee? Deprinși cu automatismele verbale folosite de dramaturgi ca Mazilu sau Băieșu pentru a-și caricaturiza personajele, sperăm, vreme de cîteva minute, că și aici intenția e satirică și că în curînd gogoașa poncifelor va fi spartă cu un ac subțire. Așteptarea ne este însă înșelată. Autorul nu ia în rîs locurile comune prin care se autodefinește Adrian Rădulescu. Interminabila vorbărie literaturizantă îi aparține.

Începe, în sfîrșit, «Vilegiatura», propriu-zisă, o excursie cu autobuzul prin țară, și ne dăm seama cu cîtă dăruire se străduiește regizorul Andrei Blaier să drapeze în mantia unor imagini sugestive frazele neexpresive prin care sîntem informați că în timpul călătoriei s-au întîmplat și lucruri «senzaționale», că raporturile dintre turiști s-au schimbat etc. Sîntem, deocamdată, în zona telereportajului cu comentariu excesiv și tern și așteptăm încă anunțatul «teatru TV». Autobuzul se oprește, apare un personaj pitoresc, tînărul Anselm D. (ah, cît mister și cît romantism în acest nume), iar Adrian Rădulescu se decide (în contrast cu ceea ce ne explicase pedant despre propria sa psihologie) să-și părăsească pe neanunțate tovarășii de călătorie și să rămînă cu Anselm.

Anselm e artificier, meserie despre care ni se sugerează că ar fi la fel de primejdioasă și de inrudită cu aventura ca și cea de cascador. Iată-i, așadar, față-n față: un viitor burtăverde (de fapt un băiat conștiincios în muncă și în studii, ale cărui ambiții se limitează la a-și asigura un loc bunicel pe scara socială și a-și întemeia o familie așezată) și un neliniștit, un visător capricios, instabil, nesatisfăcut, căruia soarta îi rezervă o moarte «frumoasă». Ce va ieși din această întîlnire? Nimic. Pentru că totul se consumă în planul declamației inconsistente, construcția dramatică și conflictul propriu-zis lipsesc. Ni se povestesc fel de fel de lucruri, unele adevărate, altele închipuite. O clipă avem impresia că se va întîmpla ceva: Anselm, înconjurat de un numeros grup de prieteni, se prefață a nu-l mai recunoaște pe Adrian Rădulescu. (Patronimicul îi însoțește neabătut numele, ceea ce se vrea a fi un simbol al rotunjimii opace.) Adrian Rădulescu e năucit, dar foarte repede Anselm (D.) îi va explica (într-un mod cu totul nesatisfăcător) purtarea lui: seara aceea nu-i era rezervată lui Adrian Rădulescu. În seara aceea, el, Anselm, era și se proclama fericit pentru alt prieten. Aceasta nu-l determinase însă să-și renege ceilalți cunoscuți și rămîne de neînțeles de ce lui Adrian Rădulescu i se rezervase un tratament de excepție. Mai întîlnim doi bătrîni simpatici — el visător, incorigibil, ea femeie cu spirit practic, amîndoi foarte limbuți

Am dat atît de multe amănunte despre pirpiriul subiect pentru că nu pot să-mi explic ce anume a determinat redacția de teatru a televiziunii să accepte această scriere elementară. Pe regizor îl înțeleg. Cu Constantin Stoiciu, ne amintește el în programul Radio TV, «am lucrat ultimele mele lung metraje, *Diminețile unui băiat cuminte* și *Așa s-o născut legenda*». Blaier i-a făcut așadar lui Stoiciu un enorm serviciu prietenesc: cu seriozitatea și priceperea sa profesională unanim recunoscute, a realizat un film TV din aproape nimic. Povestea copilului care a avut curaj să strige că regele e gol se regăsește aici într-o versiune răsturnată: nimeni n-a avut, pare-se, curajul să spună că nu e nici un trup de îmbrăcat, că se croiește o haină pentru nimic Haina a fost așadar croită și cusută și încă foarte bine. În decorurile Doinei Levință, un grup de actori, dintre care cel mai mult mi-a plăcut George Mihăiță, a evoluat corect, în planuri bine filmate și bine puse cap la cap.

Totul a fost însă zadarnic. Un «scenariu» de televiziune e totuși o operă dramatică, iar aceasta nu poate exista fără un dialog cît de cît coerent și interesant. Tema, fără a fi originală, era promițătoare. Dar întîlnirea, care ar fi putut să capete valoare de simbol, a fost ratată pentru că autorul n-a știut să găsească cuvintele potrivite. Acolo unde ar fi fost de dorit să fie poezie n-am găsit decît platitudine. Textul nu rezistă nici celei mai puțin exigente analize literare.

Știu că televiziunea dorește scenarii scrise anume pentru ea și că dramaturgii români consacrați nu sînt tentați de modicele drepturi de autor pe care ea le poate oferi. Ideea de a atrage și forma scriitori tineri este admirabilă. Aceasta nu înseamnă însă că trebuie să se accepte cu ochii închiși orice text. Teatrul televiziunii are un excelent renume, dobîndit în anii îndelungați de eforturi creatoare, cu o mare investiție de talent, imaginație, bun-gust. Nu există, cred, nici un motiv pentru coborîrea baremului calitativ cu care am fost deprinși.

După vizionarea «Vilegiaturii», cineva a ridicat din umeri spunînd cu dispreț: «Teatru modern, ce pretenții poți avea?» Nu, stimate prieten telespectator. Nu acesta este teatrul modern. «Vilegiatura» nu e decît o biată pastișă de teatru modern.

sport

de Emanuel VALERIU

„Amănunte" esențiale

Prin urmare, anul cel nou a început sub excelente auspicii. De fapt, nici nu știu de ce să ne mirăm? Oare nu de fiecare dată boberii noștri sînt aceia care ne aduc mari satisfacții o dată cu schimbarea calendarului? Ați uitat, poate, într-un an de zile, de bravii băieți din Sinaia, așa cum uită foarte mulți dintre cei care n-ar trebui s-o facă? V-ați gîndit, poate, că șoferul Ion Panțuru a îmbătrînit și nu va mai apăra culorile țării cu același curaj devenit proverbial în lume și cu același talent care nu s-a veștejit încă? Ei bine, iată, «Flăcăra», care i-a urmărit în fiecare an cu același entuziasm și cu aceeași grijă și care a salutat toate evoluțiile lor chiar și atunci cînd ele nu s-au soldat neapărat cu aur, o face și de data aceasta cu o mîndrie care este acum a dv., a tuturor.

Anul sportiv al boberilor a început, ca și altă dată, într-o Europă lovită de o iarnă capricioasă, zgîrcită însă cu zăpada tocmai acolo unde era așteptată. Pe pîrtia de la Igls, ca și anul trecut în munții Italiei și ca și în America, mai tîrziu, dacă-mi aduc bine aminte, zăpada a lipsit și întocmai ca la Olimpiada de la Grenoble, din 1968, organizatorii i-au chemat la start pe boberi la ore extrem de matinale, transformîndu-le întrecerea în spectacol nocturn. Dar ce importanță avea acest «amănunt» pentru cei patru români care — cel puțin în anii lor de ucenicie — s-au obișnuit să se scoale cu noaptea în cap pentru a ajunge la locurile lor de muncă, din fabrică! Puțini s-au gîndit poate la acest «amănunt» atît de important și tocmai într-un sport care, pentru mulți, înseamnă o oază de snobism, dar noi, cei de aici, nu putem omite proveniența băieților care s-au încoronat cu aurul campionilor Europei, pentru că toți cei patru sînt muncitori în adevăratul sens al cuvîntului. Vă mai amînțiți de emoțiile lui D. Focșeneanu, frînarul, cînd își dădea examenele de maistru? Ați uitat antrenamentele dure făcute de toți pe bucățele de pîrtii improvizate sus, în platoul Bucegilor? Sînt unele lucruri care se cer memorate. De pildă, un fapt cutremurător cum este acela că D. Pascu nu-i altul decît fratele celui care, cu un an în urmă, s-a accidentat mortal la Sinaia într-o întrecere internațională în vreme ce actualul campion european se afla peste hotare (tovarășii săi au întîrziat, în mod deliberat, să-i anunțe tragica veste pentru a nu-i zgudui sufletește în ajunul cursei). Pascu nu s-a retras din bob, ci, dimpotrivă, a perseverat și a pus alături de fratele său cea mai frumoasă floare pe care o putea așeza acolo: medalia de aur a Europei. Iată ce fel de om este D. Pascu! Nici alte «amănunte» nu trebuie date uitării: în bobul lui Panțuru sînt, cu el împreună, firește, patru mari sportivi ori mai exact polisportivi. Unii cred că nu este tocmai un lucru deosebit să stai, ca un balast, într-o sanie, în timp ce altul, face restul, adică te dă la vale, așa ca să-ți placă. Am văzut prima fotografie transmisă de acolo, unde cu excepția lui Panțuru, ceilalți par să privească doar podeaua bobului. Cît de ușor și fals pot fi judecați uneori oamenii! A uitat cineva că Nelu Zangor este același cu fotbalistul din Sinaia și cu schiorul care a asaltat ani la rînd primele locuri în cursele de coborîre și slalom, unul din familia Zangorilor din Azuga? Ori alții cred că l-au confundat pe fotbalistul de valoare D. Focșeneanu — și el dintr-o numeroasă familie de sportivi — în vreme ce nu este vorba decît despre una și aceeași persoană?

Despre Ion Panțuru ce să mai spunem? El s-a consacrat de mulți ani și în prezent, cînd marele său adversar și prieten, Eugenio Monti s-a retras, se prezintă ca singurul succesor legitim la supremația în Europa, cel puțin pentru bobul de 4. Acum, unii se și gîndesc că băieții vor trebui să cîștige neapărat și mondialele. Vai cît ne-ar bucura! Dar vai, cît de greșiți putem fi *pretinzînd* și titlul suprem ca pe o *obligație!* Nu vrem, tocmai din acest loc, să invităm la nesportivitate, sîntem de aceea siguri că Panțuru și tovarășii săi vor face totul spre a birui și acolo, dar dorim, în primul rînd, ca el să nu comită erori în vederea cuceririi supremației mondiale. Este adevărat că un palmares ca al lui obligă, dar nu este mai puțin adevărat că apărarea prestigiului o dată cîștigat creează probleme mai grele decît însăși obținerea succesului. Să punem, pentru o dată, frîu dorințelor noastre de glorie sportivă și să știm să-i privim și să-i primim pe campionii continentului nostru cu căldura meritată pentru ceea ce au făcut pînă acum. Dacă vor reuși și în continuare, cu atît mai bine. Deocamdată, cred că boberii și-au cîștigat dreptul de a participa la J.O. de la Sapporo.

CA LA MAMA (VITREGĂ)

Ospătarul Nicolae Ionescu stă cu mîinile încrucișate la un pahar dé... vorbă. Scăpărarea, din senin, a blietzului i-a reamintit că-i în timpul serviciului și deci nu trebuie să fie recunoscut...

Un aspirant la titlul de bucătar-șef sau bucătar-specialist trebuie să știe prepara, obligatoriu, cel puțin 91 feluri de mîncare. Și la numărătoare nu intră, așa, orice cașcaval tăiat în pătrățele... Fiecare meserie cu rigorile sale — veți zice. Absolut de acord, în principiu. Numai că, uneori, anumite profesii sînt reprezentate de asemenea manieră, încît stai și te întrebi dacă nu cumva definiția lor e o farsă. Despre asta vorbiți și dv. zilnic și cu năduf, scriem și noi, gazetarii, mereu și, iată, mai avem încă foarte mult de scris și de vorbit.

Știți unde e restaurantul «Zig-zag»? Aproape de Piața Amzei, în plin centrul Bucureștiului. Am intrat acolo, în calitate de consumatori, mai întîi. Dar o privire dușmănoasă și rea, a unui om învestit cu însemnele profesiei de ospătar, ne-a stăvilit orice fel de elanuri... gastronomice. N-aveam voie să ne așezăm decît la o anumită masă, cu toate că era încă devreme și locuri se aflau din belșug. Dar interdicția am deslușit-o nu atît din cuvinte, cît din niște gesturi crispate plus cîteva mormăieli agresive. După un răstimp de așteptare «onorabil» (știți dv.), ne-am trezit în față cu un coșuleț cu pîine, în care, etalată parcă anume, se afla o felie pe jumătate, ca un mulaj pentru dinți. Minunată invenție de anihilat apetitul! Ne-a rămas, ba încă ne-a sporit, în schimb, pofta de a vorbi cu responsabilul restaurantului. Nu era (chipurile). Nu aveam, deci, decît să facem singuri cunoștință cu «amabila» noastră gazdă. Ne-am declinat identitatea și am pretins același lucru. Dar:

— Vreți să știți cum mă cheamă? Atunci mergeți la minister!

Am cutezat să-i adresăm o altă întrebare:

— Sînteți de mult ospătar?

(Vîrsta putea să ateste o experiență îndelungată, dar nu era totuși un semn concludent)

— Hm! Uitați-vă la mine!

Pînă la urmă n-am făcut nici un drum la minister; am aflat de la responsabil (care era în restaurant) numele mult rîvnit — Nicolae Badea. Are un stagiu vechi de ospătar, a lucrat și la «Berlin» dar... Dezolarea — sinceră sau nu — a responsabilului nu ține de cald nimănui; bine totuși că am putut comunica prin grai omenesc...

La restaurantul «Postăvarul» din Brașov am riscat, cu bună-știință, să fim păcăliți asupra adevărului, stînd la masă chiar cu șeful de sală — Ion Boț. Nu noi, ci dînsul i-a cerut o sticlă cu bere unui ospătar tînăr. A sosit cu tărăgănări și fără nici un «bună seara». Abstracție făcînd de cel mai elementar semn al recunoașterii dintre oameni (vedeți, mă feresc să spun politețe), am abordat o discuție cu tînărul aspirant la virtuțile serviciului public. Așa mi-a fost dat să aflu că Virgil Rișnoveanu (20 ani) a revenit la îndeletnicirea de ospătar în martie 1970, după un curs de calificare a uzinei «Rulmentul», care l-a pregătit în meseria de lăcătuș-mecanic. Sper că ați reținut: a revenit... De ce? Pentru că munca în restaurant e mai curată... Rațiunile sale contează mai mult sau mai puțin. Mă întreb numai ce criterii a folosit I.H.R.-Brașov atunci cînd l-a angajat ori l-a reangajat. Fiindcă șeful de sală însuși ne-a mărturisit, după unele ezitări, că «Rișnoveanu e un ospătar cam slăbuț» (nu la propriu!).

În ceea ce se cheamă servicii de alimentație publică, Brașovul și-a căpătat de ani de zile o adevărată glorie a breslei. Și pe drept. În oraș sau sus, în Poiană, manierele, stilul civilizat, ba, aș zice, chiar grația cu care sînt tratați turiștii, alcătuiesc perpetuu un model de relații cu oaspeții, care-și întregesc astfel încîntarea excursiilor sau a vacanțelor. Localurile mici — de pildă, cel cu profil dietetic — sau marile hoteluri și restaurante brașovene excelează prin curățenie și bunăvoință, parcă mai mult decît profesională. Așadar, o abatere cît de mică de la această fericită tradiție apare drept stridentă, într-un chip cu totul aparte. E ca și cum în armonia perfectă a unei formații orchestrale izbucnește, neașteptat, o notă falsă. De aceea am zăbovit și noi asupra unor amănunte supărătoare. Fiindcă-i păcat ca cineva să-și strice bunele impresii, din cauza unor... note false. Bunăoară, în seara vizitei noastre atmosfera la braseria «Cerbului carpatin» aducea, pe alocuri, cu cea de bufet periferic. Am vorbit despre asta cu unul dintre responsabili — Victor Bunea — care pretindea că numai clienții sînt de vină. Oare? Aparatul nostru fotografic a surprins, mai mult sau mai puțin expresiv, un instantaneu: ospătarul Nicolae Ionescu făcea corp-comun cu o masă de cheflii, stînd, cu brațele încrucișate, la șuetă. Sclipirea de fulger a magneziului l-a speriat, nu însă îndeajuns ca să nu poată riposta cu aplomb: «Și ce dacă sînteți de la ziar? Cine vă dă dreptul să faceți fotografii?» Îmi place să cred că pînă la ora asta și-a limpezit nedumeririle cu privire la drepturile gazetărești. Cît despre ținuta constantă a unui local, probă este însuși «Cerbul carpatin» (restaurant) și multe altele de pe Valea Prahovei. Și tot în aceeași ordine de idei, mi-a răsărit în memorie o amintire tonică. La Suceava, aproape de piață, există un restaurant pe nume «Casa bucovineană» unde se mănîncă cei mai buni hribi cu smîntînă din lume. Dar nu despre calitatea bucatelor vreau să amintesc, în primul rînd. Localul acesta nu-i deschis nici el, de ieri. Îl țin (nu cu mandat), cîteva femei și fete, la fel de ingrijit ca în cea dintîi zi. Perdelele de borangic și ștergarele sînt curate ca floarea: gingășia cu care te salută Oltița, bunăoară, nu-și pierde nimic din farmec nici atunci cînd îi comunică unui client neavizat sau neatent că nu are voie să fumeze, fie chiar și pentru protejarea covoarelor românești de pe jos. Cînd intri în «Casa bucovineană» (pe lîngă fîntîna cu găleată, în mărime naturală, de lîngă ușă) te sfiești să ridici tonul sau să ai o atitudine într-alt fel stridentă. Întreaga atmosferă îți impune un anume comportament și eu cred că tonul îl dau ospătărițele — gazde într-adevăr îndatoritoare, atente, politicoase. Deci, iată o altă adresă unde se pot afla secretele reputației constante ale unui local de alimentație publică.

Am discutat — și nu o dată — în ultima vreme cu tovarășul Constantin Rusu (directorul Centrului de formare, perfecționare și de studii pentru cadrele din industria hotelieră și turistică) despre veșnica problemă răs-răs-discutată a (ne)însușirilor profesionale ale personalului din restaurante și hoteluri. Reții ce mi-a spus într-un rînd despre unii funcționari de la recepție: «Parcă sînt surdo-muți». Și îmi mai aduc aminte de o altă frîntură de conversație: «Intrați la restaurantul „Ambasador" și-o să vedeți că nici măcar acolo nu se dă frecvent „bună ziua"; sînt cazuri cînd nimeni parcă nu știe cum să-i așeze scaunul unui client ori să-i întrebe, de îndată, ce vînt îl aduce la o masă». M-am convins, mai deunăzi, și de adevărul acestor spuse. La ușă stătea un plic de tineri ospătari, chicotind indecent, iar în sala restaurantului, aproape goală, nu se mai arăta nimeni «de-ai casei» dornic să-ți acorde vreo atenție.

Și-așa, descoperind cusururi după cusururi, te întrebi (a cîta oară?) ce-i de făcut?

La o recentă conferință de presă am aflat că în 1971 centrul despre care aminteam va pregăti și va perfecționa peste 20 000 de bucătari, ospătari, șefi de sală, recepționeri, guvernante etc., etc. Arta serviciului pentru public va cunoaște un reviriment substanțial începînd cu felurile de mîncare și terminînd cu ghicirea dinainte a oricărei dorințe a clientului de restaurant sau hotel. Firește, personalul de specialitate va deveni, într-un viitor apropiat, poliglot.

De acord cu toate cursurile — științific stabilite — de psihologie, de geografia turismului și așa mai departe. Dar cine sînt cei care învață de la capăt ori se perfecționează în arta relațiilor cu publicul? Gurile rele spun că un post de ospătar se plătește cu bani grei. Nu am intrat, deocamdată, în intimitatea acestui gen de afaceri. Dar dacă se va cultiva și în viitor (chiar în mică proporție) angajarea unor tineri sau mai puțin tineri care oscilează între meseria de lăcătuș-mecanic și cea de ospătar, nu se va curma, prea curînd, acest subiect frecvent de discuție, pe care l-am abordat și noi acum. Pictura și muzica intră, consacrat, în domeniul artelor care presupun har. Și meseria de «maître d'hôtel» este tot o artă (și cea de ospătar etc.). Pînă cînd acest adevăr nu-i înțeles în chip practic, degeaba sînt lecțiile de psihologie strecurate cu pilnia în urechea unui surd.

Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

Ilustrație fotografică pentru o poveste banală cu un ospătar și un picolo, care se întreține amical, în timp ce clienții...

«Fotbal de masă» — un joc distractiv, alcătuit din capsule de sticlă și tirbușon — e de natură să-l destindă pe «jucător», pe cită vreme, consumatorii stau încleștați în încordarea așteptării!

ACASĂ !

Majordomul de la Nord Hotel parcă-i anume făcut să primească și să petreacă oaspeți. Să mai spună cineva că în meseria asta nu-i nevoie de har!

dialog cu cititorii

de H. DONA

Cititorul *Gheorghe Pascu* din Semlac — Arad ne trimite, pe lîngă multe cuvinte de încurajare, și cîteva întrebări și propuneri. Îi vom răspunde pe scurt: 1) nu credem că este indicat să revenim la vechiul format, ieșit din modă și care ne obligă să publicăm fotografii mai mici și mai proaste; 2) nu putem renunța la fotografia color de pe prima copertă; s-ar supăra — și pe bună dreptate — toți cititorii. Nici titlurile materialelor din interior nu le putem imprima cu regularitate pe copertă, pentru că aceasta din urmă se realizează, de obicei, cu multe săptămîni înainte și ne-am interzice, astfel, orice intervenție de actualizare asupra materialului publicat; 3) fără excepție, fotografiile tuturor cîștigătorilor ultimei anchete-«Flacăra» au apărut pe coperțele revistei (unele și de cîte două ori). Dacă actualitatea o cere, vom mai reveni; 4) n-avem condiții și nici nu găsim prea interesant să publicăm cîte o fotografie de vedetă pe cele două pagini din mijloc ale revistei. Nu dispunem nici de spațiul necesar pentru asemenea risipă.

Cititorul *Anghel Rădoi* din Pitești ne sugerează publicarea unor reportaje despre «celebre cazuri polițiste rămase nerezolvate». Poate vom încerca să facem acest lucru, dar nu știm dacă vom începe cu Jack Spintecătorul. După cum se cunoaște, acum vreo două-trei luni cazul în speță părea elucidat. Un istoric englez, în urma unor cercetări îndelungate și pe baza unor documente incontestabile, stabilise că celebrul spintecător nu era altul decît unul dintre fiii regelui Eduard al VII-lea, adică un nepot al reginei Victoria și un frate al regelui George al V-lea. Îngrozit, probabil, de descoperirea făcută și fiind un gentleman desăvîrșit, istoricul englez a socotit că cel mai elegant lucru pe care-l putea face era să moară imediat (de infarct, bineînțeles). Nepotul și unicul său moștenitor, de asemeni un perfect gentleman, nici n-a așteptat să-și îngroape unchiul pentru a da foc tuturor documentelor adunate cu atîta caznă. De unde se vede că povestea lui Jack Spintecătorul e bună numai pentru gentlemeni.

Într-o scrisoare din Giurgiu, cititorul *N. Stan*, discutînd despre serialele de la televiziune, se arată nemulțumit de «Vidocq». Faptul nu ne miră (deși nu ne bucură); acest serial care a stîrnit entuziasmul publicului francez n-a cunoscut la noi decît o primire rezervată. Unde credem că tov. Stan se înșală, e atunci cînd afirmă că «Vidocq» e «lipsit de orice idee». O idee există și încă una profundă. După cum se știe, povestea lui Vidocq s-a petrecut pe vremea lui Napoleon. Or, în film acest lucru nu se spune și nu e nici măcar sugerat (cu excepția ultimului episod). Nici tu bătălii formidabile, nici tu uniforme sclipitoare, nici tu fraze nemuritoare (de tipul «Soarele de la Austerlitz...», «Din umbra piramidelor...», «Garda moare dar...» etc., etc.), nimic din recuzita grandilocventă a «măreției», nimic din prezența cutremurătoare a istoriei (cu I mare) preparată pentru uzul manualelor școlare. Personajele din «Vidocq» duc cea mai banală (și mai umană) existență cu putință: băieților le plac fetele, fetelor le plac băieții, ocnașii încearcă să evadeze, polițiștii încearcă să-i prindă, oamenii simpli sînt simpatici, reprezentanții autorităților viceversa, pe cerul Franței zboară ciori sau prepelițe și nu vulturi imperiali. Ostașii (da, da, ostașii Marii, învincibilei armate napoleoniene) visează să se întoarcă acasă și să-și pună pușca-n cui, polițiștii, deși aflați sub ordinele Marelui, Inegalabilului Fouché, sînt mai toți ridicoli, poltroni sau ciubucari etc., etc. Te cuprinde spaima, cînd te gîndești ce ar fi făcut dintr-un asemenea subiect vreunul dintre teribilii confecționeri de «Austerlitz»-uri și «Waterloo»-uri (neapărat supraproducție, neapărat coproducție, neapărat ecran panoramic, neapărat 1 000 de vedete și 1 000 de luni de turnare...). «Vidocq» e filmul celor mici care-și caută de viața lor necăjită (și uneori veselă), în timp ce cei mari făuresc și destramă imperii. Și mai este o idee în «Vidocq» (de aceea personaiul l-a fascinat, la vremea lui, pe Balzac), o idee care se concretizează în a doua serie, încă neprezentată pe micile noastre ecrane: într-o anume societate, cei mai vajnici apărători ai «ordinii și legii» sînt bandiții, mai mult sau mai puțin pocăiți...

Un cititor nervos este *I. Simionescu* din București, care-l invocă pe Plaut pentru a protesta împotriva prezenței femeilor în publicistică (mai ales cînd au păreri deosebite de ale dumisale). Ne pare rău, dar scrisoarea tov. I. Simionescu nici nu ne-a convins, nici nu ne-a indignat, ne-a amuzat.

Un prieten din Varna (Bulgaria), cititorul *I. Teodorof*, bun cunoscător al Bucureștiului, ne scrie rînduri emoționante despre Capitala noastră. Îi mulțumim. Nu-i împărtășim însă supărarea față de existența unor străzi purtînd numele de Aluatului, Aracului, Caerului, Eucaliptului, Oițelor etc. Au și aceste denumiri poezia și farmecul lor și ar fi păcat să le înlăturăm. Bietele oițe nu fac rău nimănui.

UNIREA PRINCIPATELOR – OPERA POPORULUI

Primă etapă pe drumul formării statului național român, Unirea Principatelor a rămas unul dintre memorabilele evenimente ale istoriei patriei noastre. Rezultat firesc al unui îndelungat proces istoric, actul de la 24 ianuarie 1859 a marcat întemeierea României moderne, creînd premisele cuceririi independenței în 1877 și ale desăvîrșirii unității naționale din decembrie 1918.

Prin probriile-i forțe, poporul român a făurit unirea Moldovei cu Țara Românească, deziderat ce fusese exprimat clar încă în timpul revoluției de la 1848, care dinamizase energiile și eforturile maselor populare. Lupta poporului pentru unitatea sa națională a fost impusă diplomației europene de către mișcarea unionistă din țară cît și de intensa activitate desfășurată în apusul Europei de către emigrația română. Datorită intereselor contradictorii ale marilor puteri în sud-estul Europei, problema «viitorului» celor două «Principate Dunărene» a fost viu disputată în Congresul de la Paris ce pusese capăt războiului Crimeii.

Deși participanții la congresul din 1856 n-au putut ajunge la un acord asupra «unirii», ei au dat totuși posibilitatea populației celor două principate să-și spună cuvîntul prin intermediul Adunărilor ad-hoc. Alegerea divanurilor ad-hoc de la București și Iași, care au exprimat dorința poporului român de a șterge hotarul de la Milcov, înfruntînd uneltirile separatiste ale marii boierimi din țară și mai ales pe cele ale unora din guvernele marilor puteri, a constituit un moment important în seria de evenimente ce au precedat Unirea de la 24 ianuarie 1859 cînd a fost ales domn al ambelor principate Alexandru Ioan Cuza. Se deschidea o nouă epocă în dezvoltarea istorică a poporului român.

În paginile de față redăm un episod puțin cunoscut din lupta diplomatică din perioada premergătoare Unirii. Este o acțiune de diplomație secretă, nelipsită de pitoresc, care recreează o atmosferă, o epocă...

Relatarea se bazează pe documente din Fondul Kogălniceanu (Memoriile baroanei Durand de Fontmagne), aflate la Biblioteca centrală de stat.

Pagini puțin cunoscute din „Cronica Unirii"

DIPLOMAȚIE SECRETĂ PE MALURILE BOSFORULUI

de Beatrice MARINESCU
și Șerban RĂDULESCU-ZONER
de la Institutul de istorie «N. IORGA»

O nouă aniversare a Unirii Principatelor Prilej de aduceri aminte: lupta unioniștilor, în majoritate foști pașoptiști, pentru făurirea României moderne, Hora Unirii a lui Vasile Alecsandri, îndoita alegere a lui Alexandru Ioan Cuza ca domn la Iași și la București. Unul dintre idealurile revoluționarilor de la 1848, de altfel cu rădăcini mult mai adînci, fusese realizat la 24 ianuarie 1859: Unirea Țării Românești cu Moldova.

Lupta pentru unire, încununată de succes în memorabilul an 1859, prin acțiunile poporului român avînd în fruntea sa pe Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Costache Negri, frații Golești, C.A. Rosetti cît și pe viitorul domn al «Principatelor Unite», s-a desfășurat pe plan european în contextul acțiunilor diplomatice ale marilor puteri pentru modificarea hărții vechiului continent și împărțirea sferelor de influență, economică și politică, în urma războiului Crimeii. Printre problemele aflate pe agenda Congresului de la Paris din februarie-martie 1856, ce pusese capăt războiului, figura și organizarea viitoare a principatelor dunărene, marile puteri luînd față de chestiunea «unirii», reclamată de majoritatea muntenilor și a moldovenilor, poziții diferite în funcție de propriile lor interese.

În timp ce Franța și Rusia au fost tot timpul de acord cu o viitoare unire a celor două principate, Turcia, puterea suzerană, se opunea din răsputeri, socotind constituirea statului unitar român drept o etapă spre independență. În spatele sultanului se găsea în acea vreme diplomația britanică, reprezentată la Poartă prin abilul lord Stratford Redcliffe, un dîrz susținător al «integrității» imperiului otoman. Prin atitudinea sa, guvernul englez urmărea, de fapt, întărirea influenței britanice în Orientul Apropiat. Un alt adversar era și Austria — care nu vedea cu ochi buni unirea Moldovei cu Țara Românească, spre care ar fi gravitat ulterior și românii din imperiul habsburgic — în timp ce primul ministru al Sardiniei, Cavour, se opunea diplomației vieneze susținînd «unirea», cauză asemănătoare pentru acea vreme cu cea a poporului italian.

Unele amănunte mai puțin cunoscute ale luptei diplomatice dintre marile puteri în jurul chestiunii «Unirii Principatelor» sînt cuprinse în notele de călătorie ale baroanei Durand de Fontmagne, rudă apropiată a ambasadorului francez la Constantinopol, Thouvenel. De aceea credem interesant să reproducem mai jos cîteva din aceste note, legate de criza diplomatică din 1857, cînd caimacamul Moldovei, Alexandru Vogoride, cu sprijinul Porții, falsificase alegerile pentru divanul ad-hoc, chemat, potrivit stipulațiilor tratatului de la Paris, «să exprime dorințele populațiilor cu privire la organizarea Principatelor». În culori vii, autoarea descrie atmosfera încărcată de pe malurile Bosforului, devenit, în vara anului 1857, centrul intrigilor diplomației europene

«Vara anului 1857... Criza principatelor dunărene s-a înrăutățit

4 iunie 1857. Ambasadorul nostru e necontenit hărțuit de manevrele adversarilor săi. Nici nu-și poate închipui cineva ce reprezintă o asemenea luptă, în care rivalitățile sînt cu desăvîrșire ațîțate și în care șefii de misiuni nu știu decît cum să se înșele unii pe alții. În fiecare zi vedem cîte o manevră a lordului Stratford (ambasadorul Angliei) sau a baronului de Prokesch (ambasadorul Austriei). Diplomația din Constantinopol nu face altceva decît să sfătuiască și să conducă Poarta strigîndu-i la ureche «Păzește-te de colegul meu!»

D. Thouvenel e hotărît să nu întrebuințeze decît arme leale și dacă știe să răspundă la atacuri cînd trebuie o face cinstit și pe față. În această privință ne spunea: «În politică nu trebuie să te descurajezi niciodată. Cînd nu înaintezi de loc sau nu așa de repede cum ai vrea, trebuie să te bizui și pe greșelile și retragerile altora».

ALEGERI FALSIFICATE

30 iunie. Sosesc telegrame îngrijorătoare din Principate. S-a jucat festa! Alegerile din Moldova au fost falsificate scandalos, din ordinul Porții, de caimacamul Vogoride. Anglia și Austria susțin Turcia, și se declară pe față contra Franței în această afacere însemnată.

19 iulie. Lordul Stratford s-a instalat ieri la Therapia. Fără ca eu să fiu absolut la curent cu ceea ce se întîmplă și cu toate intrigile ascunse, mi se pare limpede că purtarea domniei-sale devine de neiertat.

Ieri, domnul Thouvenel a avut audiență la sultan spre a-i mulțumi pentru colierul trimis soției sale. Tot Bosforul a fost în mișcare. Prilejul de a vorbi suveranului căzuse într-adevăr într-un moment potrivit. S-a întors nemulțumit zicînd că «văzuse un prinț slab, nehotărît și un guvern laș tremurînd în fața nedemnelor amenințări ale lordului Stratford».

20 iulie. Lordul Stratford a venit ieri dar fără a fi primit. A lăsat, ca și fiica sa, cărți de vizită pentru d. și d-na Thouvenel și pentru mine.

Alianța de deunăzi, ce s-a făcut?

«Vom vedea — a zis vărul meu ministrului Spaniei care a prînzit în astă-seară aici — care din cele două guverne va obosi văzînd că cei doi ambasadori ai Franței și Angliei nu mai au nici o relație între dînșii în Constantinopol».

21 iulie. Lordul Stratford nu s-a lăsat bătut: a venit azi iar, cu miss Canning. Nu știu de ce Pietro, portarul, cu toate că avea ordin, i-a lăsat să urce scările. D-na Thouvenel nu era acasă. Ambasadorul a trimis răspuns că nu este acasă, dar m-a rugat pe mine să-i primesc și «să fiu amabilă». E de la sine înțeles că n-am vorbit de politică.

FRANȚA CERE ANULAREA ALEGERILOR, DAR...

26 iulie. D. Thouvenel, pe care l-am zărit după dejun, mi-a spus: «Draga mea, lupta începe. O telegramă din Paris mă anunță că acolo se știe tot adevărul; că împăratul e furios și că va cere îndată destituirea lui Reșid-pașa, a caimacamului Vogoride și anularea alegerilor din Moldova sau va da instrucțiuni pentru cererea pașaportului meu!»

Bravo! Afacerea o să meargă bine.

După ce a primit două depeșe, d. Thouvenel a comunicat miniștrilor otomani voința formală a guvernului său de a obține anularea alegerilor din Principate, sub amenințarea unei rupturi diplomatice. Plecarea vaporului de mîine a fost întîrziată cu 24 de ore spre a se da timp Porții să ia o hotărîre.

O altă scrisoare către sultan, spre a-i cere o audiență în acest timp de criză supremă, ne-a fost citită înainte de a fi trimisă înălțimii sale. Are un ton de mare solemnitate.

Cît despre lordul Stratford, fie că a lucrat conform ordinelor guvernului său, fie că a lucrat din propria sa inițiativă..., trebuie să fie foarte încurcat.

Domnul Thouvenel a reușit să facă pe

Deputații divanului ad-hoc ales în Moldova (septembrie 1857) după anularea de către sultan a vechilor alegeri, ca urmare a crizei diplomatice de la Constantinopol din vara anului 1857.

Orașul și portul Constantinopol în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În imagine se vede și podul ce leagă Stambulul de Pera, cartierul ambasadelor, unde s-a desfășurat, în «vara fierbinte» a anului 1857, un adevărat război al nervilor.

Iată și o vedere din portul Constantinopol, cartierul Galata. Deși ulterioară evenimentelor descrise în aceste pagini, imaginea te duce, parcă, cu gîndul la acel august 1857 cînd vasul AJACCIO se pregătea în mod demonstrativ să îmbarce personalul diplomatic al Franței din Turcia. Dar acțiunea a fost întreruptă în ultimul moment de o lovitură de teatru.

cei din Paris mai hotărîți. Numai de ar ține această stare!

Se pare că opinia populației turce și aceea a funcționarilor care n-au luat parte la uneltirile ascunse este foarte favorabilă Franței. Așteptăm cu mai multă curiozitate decît teamă ceea ce se va întîmpla.

28 iulie. Sosirea unei depeșe telegrafice de la împăratul Rusiei, prin care domnul Buteniev e invitat «să lucreze în același sens ca d. Thouvenel și să protesteze formal împotriva alegerilor falsificate din Moldova».

Sardinia și Prusia fac tot așa. Cît despre Anglia, a invitat pe lordul Stratford să stea în nemișcare.

Cu toate că ambasadorul nostru e încrezător, cheful nostru de la Therapia e plin de lăzi: ne pregătim foarte serios, cu toate că vecinii noștri englezi pretind că nu e vorba decît de un «simulacru».

MAZILIREA MARELUI VIZIR

29 iulie. Sublima Poartă, ca întotdeauna, nu se gîndește decît să cîștige timp. Asta e tactica orientală. Turcii nu acordă nimic pînă acum, ceea ce nu înseamnă că nu vor ceda în ultimul moment, dacă vom fi hotărîți.

Astă-seară, pe cînd eram la masă, Seferpașa (omul de încredere al marelui vizir Reșid-pașa) a venit din partea marelui vizir; s-a arătat servil în fața d-lui Thouvenel, încredințîndu-l că «plecarea lui ar fi un doliu pentru Turcia».

Ambasadorul a răspuns cu mîndrie la asigurările de prietenie pe care i le trimitea Reșid-pașa. Sefer întrebă «dacă Excelența sa pleacă mîine». «Aș vrea, răspunse ambasadorul. Eram gata, dar domnul ministru al Rusiei, care dorește să plece o dată cu mine, m-a rugat să-l aștept».

«Și ce vreți d-voastră de la Alteța sa, marele vizir? Pierderea sau demisia sa?», întrebă îngrijorat pașa...

În așteptare toată colonia, toți prietenii sînt emoționați și îngrijorarea este generală. Primim multe vizite.

Deoarece mîine este «Curbam bairam» nu se poate obține nimic de la turci, dar simbătă domnul Thouvenel va cere ultimul cuvînt al guvernului sultanului, iar dacă acesta va stărui în refuzul său de a anula alegerile moldovene, **Ajaccio** va fi pus sub presiune și vom spune rămas bun Constantinopolului.

31 iulie. Trecătorii, marinarii de pe vapoare, toți privesc cu mirare pregătirile noastre, lăzile de pe chei etc. Ministrul Spaniei este înștiințat că în caz de plecare, apărarea intereselor francezilor care stau în Turcia și a intereselor catolicilor va rămîne în mîinile sale. Caicele străbat Bosforul într-o activitate extraordinară.

Seara ne vine știrea despre numirea lui Mustafa-pașa ca mare vizir și formarea unui minister nou, e adevărat, dar provizoriu.

O SCENĂ MIȘCĂTOARE

4 august. Ce zi plină de emoție! Se dăduse termen turcilor pînă la orele 10 spre a se hotărî să primească anularea alegerilor din Moldova. La orele 11 domnul Autrey nu sosise încă și eram foarte îngrijorați. Nu ne mai rămînea decît să executăm ordinele împăratului.

D. Thouvenel s-a dus să-și ia rămas bun de la sultan nu ca ambasador al Franței, ci ca simplu particular care nu vroia să părăsească o țară, unde a primit atîtea dovezi despre bunătatea Maiestății Sale, fără s-i mulțumi pentru cea din urmă oară.

A fost scena cea mai mișcătoare din toată această criză diplomatică. Sultanul, care se plimba, a fost prevenit, s-a coborît repede de pe cal și a alergat înaintea domnului Thouvenel. Mîhnirea și regretele sale au fost repetate de atîtea ori și cu atîta înverșunată emoție, încît nădușeala îi curgea pe frunte.

Vărul meu se întoarse zdrobit.

6 august. Rușii, sardinienii și prusienii au rupt azi dimineață relațiile cu turci.

7 august. Vaporul ce pleacă în Franța a dus azi dimineață scrisori care anunțau familiilor apropiata noastră întoarcere. Marți plecăm.

Ambasadorul Franței la Constantinopol, Thouvenel, era un optimist. El spunea: «În politică nu trebuie să te descurajezi niciodată. Cînd nu înaintezi de loc sau nu așa de repede cum ai vrea, trebuie să te bizui și pe greșelile și retragerile altora».

O LOVITURĂ DE TEATRU

11 august. Credeam că plecăm. Totul era gata. Împăratul a hotărît alt fel. Ce lovitură de teatru!

Astă-seară, în timpul unui prînz de rămas bun dat miniștrilor Spaniei, Suediei, Greciei, abia ne-am așezat la masă, cînd a sosit o telegramă din Paris cu ordinul de a suspenda plecarea. Această depeșă era deschisă și desigur că a bucurat pe turci tot atît cît a necăjit pe sărmanul meu văr.

Se zice în adevăr că de la Osborne[1] s-a dat ordin ambasadorului englez «de a sfătui pe turci să cedeze asupra anulării alegerilor moldovene». Dar milord nu ascultă... El știe foarte bine, în fond, că lucrînd cum vrea, face pe placul guvernului său. Cîte comedii și șiretenii în politică! Mi-e groază de ele!

16 august. O săptămînă foarte agitată. Telegrama din Paris care a suspendat plecarea noastră a fost urmată de opt zile de tăcere neînțeleasă. Poziția domnului Thouvenel devine din ce în ce mai grea. Știu acuma din izvor sigur că turcii aveau o fregată sub presiune gata să plece după **Ajaccio** spre a împiedica pe ambasadorul Franței să-și continue călătoria. Comandantul vasului turc era purtătorul tuturor supunerilor și făgăduielilor posibile.

E de neînțeles cum n-a aflat dragomanul nostru de acest lucru.

20 august 1857. Aci scena se schimbă dintr-o clipă în alta. Iată că și Franța *are* acum o izbîndă! Întrevederea de la Osborne a început să-și dea roadele! Reșid-pașa, creația lordului Stratford, e definitiv înlăturat, guvernul otoman consimte în sfîrșit să anuleze alegerile din Moldova și să destituie pe caimacamul Vogoride.[2] Nu cerem nici noi mai mult».

1 **Între 6 și 10 august 1857 are loc întrevederea de la Osborne între Napoleon III și regina Victoria, la care au luat parte și miniștrii de externe ai celor două state. Înțelegerea orală la care se ajunge are ca urmare acceptarea de către Anglia a anulării alegerilor din Moldova, dar Napoleon renunță la Unirea deplină, mulțumindu-se cu Principatele să fie dotate cu «instituțiuni organice similare». Poporul român nu s-a lăsat intimidat și a ales în ambele principate același domnitor, pe Alexandru Ioan Cuza.**

2 **De fapt, a fost destituit ministrul de interne Vasile Ghica.**

semiotica

de Henri WALD

Pînă nu demult se credea că semnele semnifică niște semnificații anterior elaborate, că la început a fost informația și apoi a apărut comunicarea. De cîteva decenii se știe că semnele nu sînt numai mijloace de comunicare a informației, ci participă nemijlocit la însăși constituirea informației. Informația se formează în și prin comunicare. La temelia diverselor informații pe care le transmite, fiecare mijloc de comunicare are chiar propria lui informație. Semnele vorbirii — sunetele — prin debitul, intonația și accentul lor, transmit o informație preponderent pragmatico-afectivă și personală, în vreme ce semnele scrierii alfabetice — literele — prin caracterul lor uniform, neutru și reversibil, transmit o informație preponderent intelectuală și impersonală. Trăirile oamenilor nu se pot transforma în idei decît prin intermediul diverselor sisteme de semne și în primul rînd prin **vorbire.**

Descoperirea faptului incontestabil că semnul nu este numai un mijloc de transmitere a informației, ci și un mijloc de elaborare a ei, i-a determinat pe mulți teoreticieni contemporani să exagereze importanța semnului în dauna semnificației. După părerea lor, cultura nu este nimic altceva decît o rețea de semne prin care oamenii își organizează raporturile dintre ei, precum și raporturile lor cu natura. Semnificația se reduce astfel doar la un raport imediat între două semne. Orice semnificație care s-ar afla **dincolo** de un anumit sistem de semne, într-o lume transcendentă, sau **dincoace** de ei, într-o lume transcendentală nu poate fi decît o iluzie și o prejudecată. Sîntem invitați să ne integrăm într-o cultură fără «Dumnezeu» și fără «Eu». Vechile semnificații teologice și egologice se vor scurge, încetul cu încetul, prin ochiurile rețelei de semne din care va fi alcătuită noua cultură, iar oamenii vor reveni în cele din urmă printre celelalte lucruri ale acestei lumi. O dată cu parazitismul gîndirii și al conștiinței se va termina și cu străvechea prejudecată care a împărțit lumea în două tărîmuri: materie și spirit, obiect și subiect, fenomen și esență...

De pe urma acestor exagerări, cunoașterea s-a ales totuși cu un cîștig: **Semiotica,** știința semnelor.

Cultura este, într-adevăr, sistemul de semne prin care oamenii își reglează relațiile lor cu natura și cu societatea. Însă, tăurind unealta și vorbirea, omul a devenit singura ființă capabilă să dea naturii semnificații umane. Fiind un mijloc de comunicare și de elaborare a informației, semnul unește în și prin el materia și ideea: materia semnificantă cu ideea semnificată. Semnul este important nu prin materia sensibilă pe care o **prezintă,** ci prin ideea inteligibilă pe care o **reprezintă.** Creșterea distanței dintre semnificația ideală și semnificantul material sporește tensiunea gîndirii și duce la intensificarea elaborării unor idei din ce în ce mai generale. Istoria culturii este istoria stăpînirii semnificantului și a abstractizării semnificației. În vreme ce, în structura semnalului, semnificația și semnificantul nu sînt încă diferențiate, în structura semnului, semnificația se îndepărtează din ce în ce mai mult de semnificant. Semnalul aparține naturii, semnul aparține culturii.

Semiotica studiază sistemele de semne, analizînd modul în care unitățile distinctive compun unitățile semnificative, adică modul în care literele **o** și **m** compun cuvîntul **om,** sau modul în care «ieșirea muncitorilor dintr-o uzină taylorizată» și «ieșirea oilor dintr-un țarc» compun, în faimosul film al lui Charlot, protestul împotriva gregarizării omului.

Prin semiotică, cunoașterea s-a îmbogățit cu o nouă definiție a omului: **Homo significans.** Omul este singura ființă creatoare de semnificație. Numai el este în stare să folosească materia pentru a semnifica, cu ajutorul ei, ideea. Dacă prin semnale animalele se adaptează la natură, prin semne, omul o transformă, dîndu-i rosturi omenești. Prin semnale, animalele rămîn în cadrul naturii; prin semne, oamenii izbutesc să «iasă» din natură, să se ridice deasupra ei și să-i adauge cultură.

Dezvăluind contribuția semnelor în formarea semnificațiilor, semiotica aduce pe pămînt raiul ideilor «pure» și permite înțelegerea mai adîncă a gîndirii creatoare. Spiritul supraviețuiește trupului deoarece are propriul său trup: **vorba.** În și prin vorbire, ideile se formează, se păstrează și, eventual, durează. Semiotica este o teorie **CRITICĂ** a culturii.

o cîntăreață pe nume...

TATIANA DORONINA

La studioul Mosfilm a fost recent terminată turnarea filmului «Cîntăreața». Solicitat de un corespondent al Agenției «Novosti» să spună ce anume l-a atras în scenariul acestui film — autor E. Radziminski, regizorul Konstantin Voinov și-a mărturisit admirația pentru felul în care a fost conceput și construit personajul principal. „Filmul — a declarat el — povestește un episod din viața cîntăreței de estradă Nadejda Kazanțeva, dar noi am încercat să nu insistăm prea mult asupra specificului profesiunii ei. Kazanțeva ar fi putut tot atît de bine să fie medic sau profesoară, cercetător științific sau inginer. Ar fi rămas în oricare dintre aceste eventualități ea însăși. Indiferent de meserie, munca n-ar fi fost pentru ea o obligație, ci o bucurie. Ca orice om pasionat de profesiunea lui, Kazanțeva are momente de descurajare, insuccese, face greșeli, dar ele nu împietează asupra a ceea ce este cel mai important — senzația utilității sale. Senzație care decurge din însăși esența caracterului ei, dominat de o trăsătură care nu poate să nu te cucerească: maximalismul. Indiferența, autolinistirea îi sînt străine, ea trăiește din plin, pentru că nu poate trăi alt fel. Nenorocirea e că viața personală a eroinei rămîne, în episodul prezentat în film, neîmplinită. Dar ești convins că, mai devreme sau mai tîrziu, ea va întîlni fericirea.

Rolul principal al filmului este deținut de Tatiana Doronina, actriță a MHAT-ului și de asemenea cunoscută actriță de film («Sora cea mare», «Tandrețe» ș.a.). Pentru numeroșii admiratori ai marelui ei talent, rolul Kazanțevei va constitui o surpriză, căci ipostaza în care apare aici Doronina este cu totul inedită. Și deoarece eroina e o cîntăreață de estradă trebuie să mai adaug că, pentru acest film, compozitorul E. Artemiev a trebuit să compună melodii care să i se potrivească ei și manierei sale de a cînta. A fost de două ori mai complicat, pentru că aceste cîntece trebuiau să joace rolul unor monotoage muzicale, să contribuie la dezvăluirea lumii interioare a eroinei. Mi se pare că nici o altă actriță n-ar fi izbutit să cînte ca Doronina. Originalitatea interpretării muzicale o deosebește de oricare altă cîntărețe.

Foto A.P.N.

Partenera lui Morandi este o debutantă Stefania Casini.

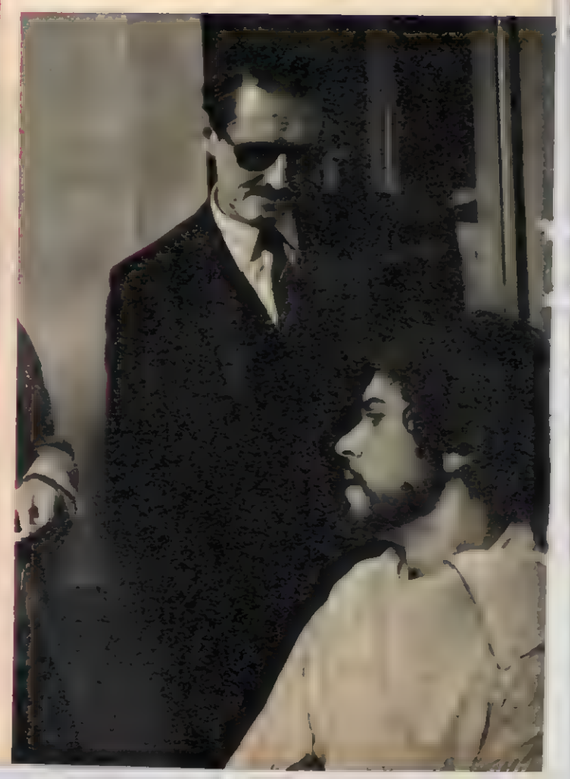

Pietro Germi supraveghează machiajul interpretului.

un film de Pietro Germi:

«CASTANELE SÎNT BUNE»

Corespondență specială de la Michele RUBINI

Ecranele noastre sînt invadate de atîtea filme așa-zis de dragoste, de fapt semipornografice, încît o creație cum este aceasta a lui Pietro Germi ne apare deosebit de curată și dreaptă». Dar dincolo de povestea de iubire dintre un regizor de TV și o studentă, ca toate filmele lui Germi și acest *Castanele sînt bune* are profunde semnificații sociale. Îți trebuie curaj ca să faci în zilele noastre un astfel de film, să vorbești despre dragostea adevărată într-o epocă care nu știe ce să facă cu sinceritatea și căreia îi place să acopere totul cu un scepticism superficial. Ideile despre viață și relații sociale ale eroilor filmului sînt diametral opuse. *El* este un cinic, înclinat către o trăire sub semnul provizoratului, pe toate planurile; *Ea* este gata să apere cu orice preț valorile fundamentale ale vieții noastre de fiecare zi. În cele din urmă se vor întîlni pe un teren comun. Protagonistul, adept al unui scepticism foarte mărunt de altfel, va învăța să distingă sentimentele ce dau adevăratele dimensiuni ale existenței noastre. Este inutil — pare să spună Germi — să trăim frenetic, dacă în frenezia noastră distrugem însăși natura omului, împovărindu-i cu angoase, complexe și nevroze. Este inutil să protestăm, să contestăm, dacă nu sîntem capabili să alegem, conștient și responsabil, obiectul nemulțumirii noastre. Este absurd să ne îndopăm cu droguri — și să le mai facem încă și reclamă — atîta timp cît pe pămînt mai există bucurii genuine

Filmul lui Pietro Germi ne ajută să găsim în noi înșine sensul unor emoții pe care le-am crezut dispărute o dată cu trecerea timpului dar care, de fapt, stăteau liniștite, la locul lor, și nu așteaptau decît să ne reamintim de ele. Interpretul principal, nimeni altul decît Gianni Morandi, s-a dovedit un surprinzător actor. Probabil că după acest film va avea serios de ales: muzica ușoară sau cinematograful. De curînd a început o nouă peliculă, sub conducerea lui Alberto Lattuada. Date fiind solicitările din partea cineaștilor, se crede că nu va participa la ediția San Remo 1971.

te

le

gra

me

● *Jean-Pierre Melville* (care a fost distins de curînd cu premiul René Jeanne — acordat de Societatea scriitorilor de cinema și televiziune — pentru Cercul roșu) va începe luna viitoare un Arsène Lupin cu *Alain Delon*, bineînțeles, în rolul principal.

● *Steve Mac Queen* (foto), pasionat de curse de automobile, după cum se știe, continuă fanatic filmările pentru «Les 24 Heurs du Mans». Actorul, aflat acum și pe post de regizor și de producător, nu se arată preocupat de costul din ce în ce mai ridicat al filmului. Numai «accidentele» provocate pentru necesitățile unei reconstituiri veridice a curselor de la Mans au costat 300 000 dolari. În timpul filmărilor dublura lui Mac Queen, David Piper, și-a pierdut un picior, iar cascadorul Derek Bell s-a ales cu arsuri grave pe față.

● *Cunoscutul scriitor iugoslav Miroslav Kleja și-a dat, pentru prima dată, consimțămîntul de a i se ecraniza una din lucrările sale*: este vorba de Drumul către paradis, al cărei regizor va fi Mario Fanelli, realizator de emisiuni TV.

● *Claude Lelouch* se gîndește la un film care să poată fi turnat în două zile și care să nu coste mai mult de 100 000 de franci: Weekend-ul unui celibatar.

● *Danny Kaye* revine pe o scenă de pe Broadway după o absență de 20 de ani. Va fi protagonistul unui musical de Richard Roger Doi ori doi.

● *Deborah Kerr* și *Robert Mitchum* sînt parteneri în filmul lui Dimitri de Grunwald, Turnul.

● *Se vorbește tot mai insistent* că în acest an Charlie Chaplin va reveni pe platouri cu filmul Fantezia, pe genericul căruia se vor afla numele fiicelor sale, Josephine și Victoria.

● *Viitorul film al lui John Schlesinger*, Hadrian al VII-lea, va fi turnat la Roma, în primăvara acestui an.

● *Marcello Mastroianni* va fi protagonistul noului film al lui Alexandar Petrovici, Maestrul și Margareta.

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CASSAVETES John

Actor de teatru, film și TV, regizor și producător de film american, născut la New York în 1929. După o scurtă activitate teatrală, devine actor de film și TV, făcînd parale asistență de regie. Se impune ca actor de film în: *Night Holds Terror*; *Crime in the Streets*; *Edge of the City*; *Affair in Havana*; *Saddle the Wind*, specializîndu-se în roluri de gangsteri, de aventurieri. Ca să-și poată realiza primul film, ca regizor și producător independent: *Shadows* (Umbre, 1960), face o colectă printre prietenii și colaboratorii de la TV. Dezamăgit de frasco-ul public al filmului (deși critica l-a răsplătit în stil), J.C. se întoarce în actorie: *The Webster Boy*; *The Killers*; *Dirty Dozen*; *Devil's Angels*, *Rosemary's Baby* (R. Polanski) și *Rome contre Chicago*. El va mai realiza cîteva filme despre care se va vorbi: *Too Late Blues* (1961) cu Bobby Darrin, Stella Stevens; *A Child is Waiting* (1962) cu Judy Garland, Burt Lancaster. *Faces* (1968) Pentele sale de vedere diferă însă fundamental de cele ale Hollywoodului. E un cineast dificil care-și caută încă mijloacele de exprimare ideale. Pînă atunci, se mulțumește să fie un excelent actor de compoziție.

CASSEL Jean-Pierre

Actor francez de film, teatru și TV, născut J P Crochon, la Paris, la 27 octombrie 1932. Studiază trei ani arta dramatică, susținînd apoi mici roluri în teatru. Frecventînd cercurile artistice din St. Germain des Pres, are ocazia să cunoască pe regizorul Philippe de Broca, care-i oferă posibilitatea de a se afirma în film cu trei peliculе consecutive: *Les jeux de l'amour*; *Le farceur* și *L'amant de cinq jours*(1960–1961). El debutase de fapt în cinema, în 1957 în filmul balet al lui Gene Kelly: *The Happy Road* și de-atunci mai apăruse în alte cîteva filme franceze, dar consacrarea lui se datorește numai filmelor lui Broca și mai ales lui *Candide* (1960), transpunere modernă după Voltaire de Norbert Carbonnaux. Personajul candid și maliție pe care-l creionează aci, îi va rămîne prototip pentru alte filme ulterioare, unde verva sa nesecată va străluci ca un foc de artificii. E tipul de actor ideal pentru comedia satirică. Așa l-am admirat în *La Gamberge* (1962) cu Françoise Dorléac, în *A trecut o femeie* (1964 — r: Bardem) cu Corinne Marchand, în *Acei oameni minunați în mașinile lor zburătoare* (1965) și *Serbările galante* (id. — r: René Clair), în *Urzeala și pădurea* (Michel Deville). Așa îi vom apăsuda (probabil) în: *Arsène Lupin* (Ed. Molinaro); *Paris brûle-t-il?* (René Clément); *Le caporal epinglé* (J. Renoir), *Cyrano contre d'Artagnon* (Abel Gance); *Un monsieur de compagnie* (P. de Broca), *Jeu de massacre*; *L'armée des ombres* (J.P Melville); *La rupture* (C. Chabrol); *Oh! What a Lovely War* (R. Attenborough)

CASTELLANI Renato

Regizor italian de film, născut la Finale Ligure, la 4 septembrie 1913. Studiază arhitectura la Milano, și în același timp frecventează asiduu sălile unde se dau filme de Chaplin, Sternberg și Flaherty și ia parte efectivă la turnarea unui film pe platou. Scrie scenarii pentru cineaști ca: Genina, Camerini, Blasetti. Publică articole de teorie și critică în revista Cinema. Debutează în sfîrșit în regie cu filmul *Duelul* (Un colpo di pistola) în 1941, inspirat din Puskin. Criticii îl taxează pe dată de scaligrafie și cinetecturiste influențat de Sternberg. Dar decorul la el are o funcție dramatică bine definită. Așa va fi și în *Zazà* (1942) cu Isa Miranda și în *La donna della montagna* (1943). După un eșuat *Mio Figlio Professore* (1946), R.C. își găsește după război adevăratul stil într-o serie de comedii dramatice profund atașate neorealismului dar încărcate de o poezie autentică, cum au fost: *E primavera* (1949) și *De doi bani speranță* (1951, Grand-Prix la Cannes 1952). După magnificul *Romeo și Julieta* (1954 — marele premiu la Veneția), R.C. revine la teme cotidiene în: *Visuri spulberate*; în *Nella città l'inferno*, în care spărseau împreună Magnani și Masina, în *Il more matto*, cu Gina Lollobrigida și Belmondo, în *Questi fantasmi* (după De Filippo) cu Sophia Loren și V. Gassman. Ultimul său film este *Una breve stagione* cu Christopher Jones.

CAVALCANTI Alberto

Regizor internațional de film, de origine braziliană născut la Rio de Janeiro, la 6 februarie 1897. Desfășoară de fapt, de aproape 50 de ani, atît în Europa, cît și în țara sa de bastină, activități multiple: regizor de filme artistice și documentare, scenarist, producător și scenograf. A studiat la început dreptul și arhitectura la Geneva. În 1920, străinîndu-se cercurilor avangardiste din Paris, debutează în cinematograf ca scenograf la filmele lui Marcel L'Herbier și Delluc. Devine regizor cu un film original *Le train sans yeux* (1925), urmat de: *Rien que les heures*; *En rade*; *Yvette* (după Maupassant); *La p'tite Lise* (unde are ca interpreți pe Jean Renoir și soția lui, Catherine Hessling); *Căpitanul Fracasse* și *Le petit chaperon rouge*. Între 1930 și 1934 semnează la Paris versiunile franceze ale cîtorva filme americane Paramount și o serie de documentare pe teme variate. Stabilit în Anglia din 1934 se alătură faimoasei școli a documentariștilor devenind prin numărul și calitatea filmelor sale unul dintre cei mai reprezentativi exponenți ai ei. Tot în Anglia va realiza, între 1942 și 1948 o serie de filme artistice de calitate, ca: *Went the Day Well*; *Champagne Charlie*; *Dead of Night* (un schecz); *Nicholas Nickleby*, după Dickens; *They Made Me A Fugitive*, *The First Gentleman*; *For Them That Trespass*. În timpul activității sale, a format la studiourile Ealing cadre noi de regizori valoroși ca: Harry Watt, Basil Wright, Charles Crichton etc. În 1948 se reîntoarce în patria fondînd o casă de producție și realizînd, printre altele, un important film pe temă socială: *Cîntecul mării* (1953). Cineast de formație progresistă și prieten al lui Brecht, transpune pe ecran, în Austria, piesa acestuia: *Dl. Puntila și slugа sa, Matti* (1955) și realizează în R.D.G filmul *Roza vînturilor*, în colaborare cu cineaștii din țările socialiste. După cîteva filme izolate (*La prima notte* — Italia — 1956 și *The Monster of Highgate Ponds* — Anglia,1960), revine în patrie, ocupîndu-se exclusiv de producție.

Orașul și portul Constantinopol în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. În imagine se vede și podul ce leagă Stambulul de Pera, cartierul ambasadelor, unde s-a desfășurat, în «vara fierbinte» a anului 1857, un adevărat război al nervilor.

Iată și o vedere din portul Constantinopol, cartierul Galata. Deși ulterioară evenimentelor descrise în aceste pagini, imaginea te duce, parcă, cu gîndul la acel august 1857 cînd vasul AJACCIO se pregătea în mod demonstrativ să îmbarce personalul diplomatic al Franței din Turcia. Dar acțiunea a fost întreruptă în ultimul moment de o lovitură de teatru.

cei din Paris mai hotărîți. Numai de ar ține această starel

Se pare că opinia populației turce și aceea a funcționarilor care n-au luat parte la uneltirile ascunse este foarte favorabilă Franței. Așteptăm cu mai multă curiozitate decît teamă ceea ce se va întîmpla.

28 iulie. Sosirea unei depeșe telegrafice de la împăratul Rusiei, prin care domnul Buteniev e invitat «să lucreze în același sens ca d. Thouvenel și să protesteze formal împotriva alegerilor falsificate din Moldova».

Sardinia și Prusia fac tot așa. Cît despre Anglia, a invitat pe lordul Stratford să stea în nemișcare.

Cu toate că ambasadorul nostru e încrezător, cheful nostru de la Therapia e plin de lăzi: ne pregătim foarte serios, cu toate că vecinii noștri englezi pretind că nu e vorba decît de un «simulacru».

MAZILIREA MARELUI VIZIR

29 iulie. Sublima Poartă, ca întotdeauna, nu se gîndește decît să cîștige timp. Asta e tactica orientală. Turcii nu acordă nimic pînă acum, ceea ce nu înseamnă că nu vor ceda în ultimul moment, dacă vom fi hotărîți.

Astă-seară, pe cînd eram la masă, Seferpașa (omul de încredere al marelui vizir Reșid-pașa) a venit din partea marelui vizir; s-a arătat servil în fața d-lui Thouvenel, încredințîndu-i că «plecarea lui ar fi un doliu pentru Turcia».

Ambasadorul a răspuns cu mîndrie la asigurările de prietenie pe care i le trimitea Reșid-pașa. Sefer întrebă «dacă Excelența sa pleacă mîine». «Aș vrea, răspunse ambasadorul. Eram gata, dar domnul ministru al Rusiei, care dorește să plece o dată cu mine, m-a rugat să-l aștept».

«Și ce vreți d-voastră de la Atteța sa, marele vizir? Pierderea sau demisia sa?», întrebă îngrijorat pașa...

În așteptare toată colonia, toți prietenii sînt emoționați și îngrijorarea este generală. Primim multe vizite.

Deoarece mîine este «Curbam bairam» nu se poate obține nimic de la turci, dar simbătă domnul Thouvenel va cere ultimul cuvînt al guvernului sultanului, iar dacă acesta va stărui în refuzul său de a anula alegerile moldovene, **Ajaccio** va fi pus sub presiune și vom spune rămas bun Constantinopolului.

31 iulie. Trecătorii, marinarii de pe vapoare, toți privesc cu mirare pregătirile noastre, lăzile de pe chei etc. Ministrul Spaniei este înștiințat că în caz de plecare, apărarea intereselor francezilor care stau în Turcia și a intereselor catolicilor va rămîne în mîinile sale. Caicele străbat Bosforul într-o activitate extraordinară.

Seara ne vine știrea despre numirea lui Mustafa-pașa ca mare vizir și formarea unui minister nou, e adevărat, dar provizoriu.

O SCENĂ MIȘCĂTOARE

4 august. Ce zi plină de emoție! Se dăduse termen turcilor pînă la orele 10 spre a se hotărî să primească anularea alegerilor din Moldova. La orele 11 domnul Autrey nu sosise încă și eram foarte îngrijorați. Nu ne mai rămînea decît să executăm ordinele împăratului.

D. Thouvenel s-a dus să-și ia rămas bun de la sultan nu ca ambasador al Franței, ci ca simplu particular care nu vrea să părăsească o țară, unde a primit atîtea dovezi despre bunătatea Maiestății Sale, fără a-i mulțumi pentru cea din urmă oară.

A fost scena cea mai mișcătoare din toată această criză diplomatică. Sultanul, care se plimba, a fost prevenit, s-a coborît repede de pe cal și a alergat înaintea

Ambasadorul Franței la Constantinopol, Thouvenel, era un optimist. El spunea: «În politică nu trebuie să te descurajezi niciodată. Cînd nu înaintezi de loc sau nu așa de repede cum ai vrea, trebuie să te bizui și pe greșelile și retragerile altora».

domnului Thouvenel. Mîhnirea și regretele sale au fost repetate de atîtea ori și cu atîta înverșunată emoție, încît nădușeala îl curgea pe frunte.

Vărul meu se întoarse zdrobit.

6 august. Rușii, sardinienii și prusienii au rupt azi dimineață relațiile cu turcii.

7 august. Vaporul ce pleacă în Franța a dus azi dimineață scrisori care anunțau familiilor apropiata noastră întoarcere. Marți plecăm.

O LOVITURĂ DE TEATRU

11 august. Credeam că plecăm. Totul era gata. Împăratul a hotărît alt fel. Ce lovitură de teatru!

Astă-seară, în timpul unui prînz de rămas bun dat miniștrilor Spaniei, Suediei, Greciei, abia ne-am așezat la masă, cînd a sosit o telegramă din Paris cu ordinul de a suspenda plecarea. Această depeșă era deschisă și desigur că a bucurat pe turci tot atît cît a necăjit pe sărmanul meu vărl.

Se zice în adevăr că de la Osborne[1] s-a dat ordin ambasadorului englez «de a sfătui pe turci să cedeze asupra anulării alegerilor moldovene». Dar milord nu ascultă... El știe foarte bine, în fond, că lucrînd cum vrea, face pe placul guvernului său. Cîte comedii și șiretenii în politică! Mi-e groază de ele!

16 august. O săptămînă foarte agitată. Telegrama din Paris care a suspendat plecarea noastră a fost urmată de opt zile de tăcere neînțeleasă. Poziția domnului Thouvenel devine din ce în ce mai grea. Știu acuma din izvor sigur că turcii aveau o fregată sub presiune gata să plece după **Ajaccio** spre a împiedica pe ambasadorul Franței să-și continue călătoria. Comandantul vasului turc era purtătorul tuturor supunerilor și făgăduielilor posibile.

E de neînțeles cum n-a aflat dragomanul nostru de acest lucru.

20 august 1857. Aci scena se schimbă dintr-o clipă în alta. Iată că și Franța are acum o izbîndă! Întrevederea de la Osborne a început să-și dea roadele! Reșid-pașa, creația lordului Stratford, e definitiv înlăturat, guvernul otoman consimte în sfîrșit să anuleze alegerile din Moldova și să destituie pe caimacamul Vogoride.[2] Nu cerem nici noi mai mult».

1 **Între 6 și 10 august 1857 are loc întrevederea de la Osborne între Napoleon III și regina Victoria, la care au luat parte și miniștrii de externe ai celor două state. Înțelegerea orală la care se ajunge are ca urmare acceptarea de către Anglia a anulării alegerilor din Moldova, dar Napoleon renunță la Unirea deplină, mulțumindu-se ca Principatele să fie dotate cu «instituțiuni organice similare». Poporul român nu s-a lăsat intimidat și a ales în ambele principate același domnitor, pe Alexandru Ioan Cuza.**

2 **De fapt, a fost destituit ministrul de interne Vasile Ghica.**

semiotica

de Henri WALD

Pînă nu demult se credea că semnele semnifică niște semnificații anterior elaborate, că la început a fost informația și apoi a apărut comunicarea. De cîteva decenii se știe că semnele nu sînt numai mijloace de comunicare a informației, ci participă nemijlocit la însăși constituirea informației. Informația se formează în și prin comunicare. La temelia diverselor informații pe care le transmite, fiecare mijloc de comunicare are chiar propria lui informație. Semnele vorbirii — sunetele — prin debitul, intonația și accentul lor, transmit o informație preponderent pragmatico-afectivă și personală, în vreme ce semnele scrierii alfabetice — literele — prin caracterul lor uniform, neutru și reversibil, transmit o informație preponderent intelectuală și impersonală. Trăirile oamenilor nu se pot transforma în idei decît prin intermediul diverselor sisteme de semne și în primul rînd prin **vorbire.**

Descoperirea faptului incontestabil că semnul nu este numai un mijloc de transmitere a informației, ci și un mijloc de elaborare a ei, i-a determinat pe mulți teoreticieni contemporani să exagereze importanța semnului în dauna semnificației. După părerea lor, cultura nu este nimic altceva decît o rețea de semne prin care oamenii își organizează raporturile dintre ei, precum și raporturile lor cu natura. Semnificația se reduce astfel doar la un raport imediat între două semne. Orice semnificație care s-ar afla **dincolo** de un anumit sistem de semne, într-o lume transcendentă, sau **dincoace** de el, într-o lume transcendentală nu poate fi decît o iluzie și o prejudecată. Sîntem invitați să ne integrăm într-o cultură fără «Dumnezeu» și fără «Eu». Vechile semnificații teologice și egologice se vor scurge, încetul cu încetul, prin ochiurile rețelei de semne din care va fi alcătuită noua cultură, iar oamenii vor reveni în cele din urmă printre celelalte lucruri ale acestei lumi. O dată cu parazitismul gîndirii și al conștiinței se va termina și cu străvechea prejudecată care a împărțit lumea în două tărîmuri: materie și spirit, obiect și subiect, fenomen și esență...

De pe urma acestor exagerări, cunoașterea s-a ales totuși cu un cîștig: **Semiotica,** știința semnelor.

Cultura este, într-adevăr, sistemul de semne prin care oamenii își reglează relațiile lor cu natura și cu societatea. Însă, făurind unealta și vorbirea, omul a devenit singura ființă capabilă să dea naturii semnificații umane. Fiind un mijloc de comunicare și de elaborare a informației, semnul unește în și prin el materia și ideea: materia semnificantă cu ideea semnificată. Semnul este important nu prin materia sensibilă pe care o **prezintă,** ci prin ideea inteligibilă pe care o **reprezintă.** Creșterea distanței dintre semnificația ideală și semnificantul material sporește tensiunea gîndirii și duce la intensificarea elaborării unor idei din ce în ce mai generale. Istoria culturii este istoria stilizării semnificantului și a abstractizării semnificației. În vreme ce, în structura semnalului, semnificația și semnificantul nu sînt încă diferențiate, în structura semnului, semnificația se îndepărtează din ce în ce mai mult de semnificant. Semnalul aparține naturii, semnul aparține culturii.

Semiotica studiază sistemele de semne, analizînd modul în care unitățile distinctive compun unitățile semnificative, adică modul în care literele **o** și **m** compun cuvîntul **om,** sau modul în care «ieșirea muncitorilor dintr-o uzină taylorizată» și «ieșirea oilor dintr-un țarc» compun, în faimosul film al lui Charlot, protestul împotriva gregarizării omului.

Prin semiotică, cunoașterea s-a îmbogățit cu o nouă definiție a omului: **Homo significans.** Omul este singura ființă creatoare de semnificație. Numai ei este în stare să folosească materia pentru a semnifica, cu ajutorul ei, ideea. Dacă prin semnale animalele se adaptează la natură, prin semne, omul o transformă, dîndu-i rosturi omenești. Prin semnale, animalele rămîn în cadrul naturii; prin semne, oamenii izbutesc să «iasă» din natură, să se ridice deasupra ei și să-i adauge cultură.

Dezvăluind contribuția semnelor în formarea semnificațiilor, semiotica aduce pe pămînt raiul ideilor «pure» și permite înțelegerea mai adîncă a gîndirii creatoare. Spiritul supraviețuiește trupului deoarece are propriul său trup: **vorba.** În și prin vorbire, ideile se formează, se păstrează și, eventual, durează. Semiotica este o teorie **CRITICĂ** a culturii.

Cooperația meșteșugărească din jud. Sibiu, prin unitățile sale, vă oferă produse elegante, durabile și moderne:

— confecții pentru femei, bărbați și copii
— articole din piele
— marochinărie
— tricotaje etc.,

precum și un bogat sortiment de produse de artă populară și artizanat din zona Sibiului.

PUBLICITATE

Legionarii își făceau un titlu de glorie că sînt simbriașii naziștilor Iată-i aici dînd onorul adevăraților lor stăpîni.

GARDA DE FIER — ORGANIZAȚIE A CULTULUI MORȚII

de conf. univ. Ion ARDELEANU

În cronica marilor acțiuni ale mișcării revoluționare și democratice din România, în șirul bătăliilor pentru eliberare și progres social se reliefează ca un fir roșu, călăuzitor, lupta hotărîtă a Partidului Comunist Român împotriva forțelor reacționare din viața politică românească. Este un merit de deosebită însemnătate faptul că mișcarea muncitorească, Partidul Comunist Român au atras atenția și au luptat neclintit împotriva acțiunilor grupurilor șovine și antimuncitorești care spărgeau în anii 1919-1920 grevele de la unitățile industriale din Iași și a căror acțiune criminală s-a conturat prin organizațiile politice de extremă dreaptă de la «Liga Apărării Naționale Creștine», înființată în februarie 1923, pînă la partidul «Totul pentru țară» ca ultimă încarnare a Gărzii de fier. Mișcarea legionară, organizație politică de extremă dreaptă alcătuită pe un mediu interlop, s-a preocupat de-a lungul existenței sale să-și racoleze membri din rîndurile micii burghezii, ale țărănimii și chiar din rîndurile unor muncitori înapoiați. Ea a înscris cel mai odios episod al istoriei României din perioada interbelică prin sîngeroasele și hidoasele cruzimi săvîrșite împotriva proletariatului, țărănimii muncitoare și intelectualității. Mulți militanți ai mișcării muncitorești și ai partidelor democrat-burgheze au fost asasinați în perioada existenței Gărzii de fier, după cum mulți oameni — români, maghiari, evrei — au fost masacrați în perioada septembrie 1940-ianuarie 1941 cît au exercitat legionarii guvernarea.

Mișcarea legionară s-a bucurat din plin de sprijinul și încurajarea Germaniei hitleriste, precum și a celor mai reacționare vîrfuri ale burgheziei și moșierimii române ca Al. Vaida-Voievod, N. Malaxa, Max Auschnit, D. Mociornița. Garda de fier a pus la baza întregii sale activități teroarea. De altfel, în 1923, la scurt timp după constituirea L.A.N.C., inspiratorii săi conduși de Corneliu Zelinski Codreanu au hotărît asasinarea politicienilor care se opuneau planurilor lor. Prima victimă a fost prefectul poliției din Iași, Constantin Manciu, împușcat de Corneliu Codreanu la 25 octombrie 1924 în sala de ședințe a Judecătoriei Ocolului II din Iași. Demascînd esența acestei crime monstruoase, în manifestul «Încotro»?, Partidul Comunist Român arăta: «Partidul Comunist vede în actele teroriste individuale ca cel de la Iași nu episodul unei lupte măreț, ci manifestarea desperării unei mișcări fără perspectivă și fără putință de sprijin în masele largi ale poporului»

Datorită sprijinului politicienilor ultrareacționari, asasinul Codreanu în loc să-și primească pedeapsa meritată a fost achitat. Parodia justițiară dă curaj bandelor legionare iar criminalul devine idolul acoliților săi. Cu participarea unor politicieni descompuși ca generalul Gh. Cantacuzino-Grănicerul și pseudofilozoful Nae Ionescu, Garda de fier a început să propage pe toate căile anticomunismul, antisemitismul, obscurantismul și misticismul religios. Ideologic, Garda de fier reprezenta nu numai un curent irațional și mistic, dar și forma cea mai brutală a unor instincte de ură față de tot ce era înaintat și revoluționar, împletite cu cultul primitivismului și al morții. Pentru a deruta și atrage masele muncitoare împilate, legionarii foloseau o intensă demagogie socială, lansînd lozinci ca: «omul și pogonul», «cinste și dreptate». Dar înaintea tuturor

Savantul de renume mondial Nicolae Iorga, ucis în mod bestial de asasinii legionari.

Căpetenia Gărzii de fier, Corneliu Zelinski Codreanu, stăpînit de un primitivism brutal, avea un adevărat cult al morții. Asasin odios, se simțea la el acasă printre cadavre și rămășițe omenești, după cum arată și această fotografie făcută în 1936.

ei promovau înfeudarea țării față de Germania nazistă, executarea planurilor expansioniste, agresive ale hitleriștilor ai căror simbriași erau. Sub pulpana naziștilor, a elementelor ultrareacționare din protipendadă, ca urmare a adoptării legilor de interzicere a Gărzii de fier, legionarii proferau amenințări și continuau asasinatele. Astfel, I.G. Duca, prim-ministru, adept al menținerii formelor parlamentare burgheze de guvernare, cu vederi antihitleriste, care a interzis Garda de fier, a plătit cu viața acest act. La 29 decembrie 1933, pe peronul gării din Sinaia, a fost asasinat mișelește de nicadorii legionari. Dar și de data aceasta făptașii direcți ai asasinării lui I.G. Duca au fost tratați cu indulgență. Au apărut în continuare ziare legionare, s-au ținut congrese și manifestări fasciste. În timpul acestora au căzut noi victime din rîndurile oamenilor cinstiți, devotați țării, poporului. În piețe publice legionarii aprindeau ruguri în care flăcările mistuiau cărțile unuia dintre cei mai de seamă scriitori, Mihail Sadoveanu. Împotriva acestei infamii la 1 aprilie 1937 a fost publicat un protest semnat de: Liviu Rebreanu, C. Rădulescu-Motru, Victor Eftimiu, Mihail Ralea, Petre Andrei, Eugen Lovinescu, G. Topîrceanu, Demostene Botez, dr. Petru Groza, Otilia Cazimir, George Călinescu, Andrei Oțetea și alți intelectuali de frunte ai țării

Între legionari și hitleriști — inspiratorii și susținătorii lor — nu existau deosebiri nici în privința metodelor de

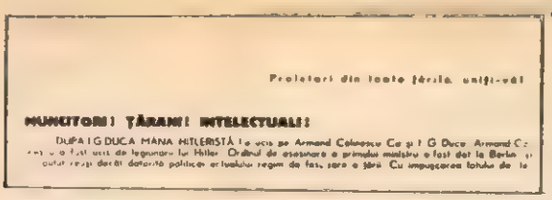

Proletari din toate țările, uniți-vă!

MUNCITORI! ȚĂRANI! INTELECTUALI!

DUPĂ I.G. DUCA MÂNA HITLERISTĂ l-a ucis pe Armand Călinescu. Ca și I.G. Duca, Armand Că... a fost ucis de legionari. Ordinul de asasinare a primului ministru a fost dat la Berlin și... putut rezista dorit dotorită politicei criminalului regim de la... sprijinul țării. Cu împușcarea lotului de la...

Manifest al C.C. al P.C.R. din septembrie 1939.

Manifestație antifascistă la București în 1936.

reprimare, nici a concepțiilor politice.

În anii 1933-1937, cînd Garda de fier a fost în plină ascensiune, Partidul Comunist Român, Uniunea Tineretului Comunist, organizațiile de masă legale în care activau comuniști precum și unele organizații ale Partidului Social-Democrat au desfășurat mari acțiuni de demascare, înfierare și combatere a legionarismului, atît în uzine și în fabrici cît și în școli și facultăți.

Realizarea planurilor agresive ale lui Hitler a dat și mai mult curaj mercenarilor legionari. În țară au loc noi acte de huliganism, noi crime. Se înființează — după modelul nazist — corpuri speciale a căror deviză era: «gata de moarte» La 1 martie 1937 a fost atacat și rănit rectorul universității din Iași, Traian Bratu, la 28 noiembrie 1938 a fost împușcat Florian Ștefănescu-Goangă, rectorul universității din Cluj, iar la 21 septembrie 1939 prim-ministrul țării, Armand Călinescu, a fost ucis banditește de legionari, în piața Eleftherie din București. Cu deosebită energie a înfierat Partidul Comunist Român aceste asasinate. «După I.G. Duca — se scria în manifestul editat și difuzat ilegal în septembrie 1939 — mîna hitleristă l-a ucis pe Armand Călinescu. Ca și I.G. Duca, Armand Călinescu a fost ucis de legionarii lui Hitler. Ordinul de asasinare a primului ministru a fost dat la Berlin...». Garda de fier s-a dovedit în mod deschis ca principala agentură hitleristă în România.

Anul 1940. România, izolată, lipsită de sprijinul puterilor Europei, era sfîșiată în interior de acțiunile sălbatice ale legionarilor care din iunie 1940 erau reprezentați în guvern prin Horia Sima. În urma înlăturării lui Carol al II-lea și instaurării lui Ion Antonescu a urmat, după 5 septembrie 1940, domnia celor 140 de zile și nopți în care dezmățul cămășilor verzi a îmbrăcat forme sălbatice. În acele zile, mulți dintre cei care s-au manifestat deschis — prin fapte, vorbe și scris — împotriva gardiștilor au plătit cu viața luciditatea și curajul lor. În noaptea de 26 spre 27 noiembrie 1940 la ora 1 și 30 de minute a fost dezlănțuită în închisoarea Jilava, apoi la Prefectura Poliției Capitalei, o adevărată noapte a sfîntului Bartholomeu. Au căzut uciși 64 de oameni politici și ofițeri de poliție. Lipsiți de apărare au căzut pradă gloanțelor Victor Iamandi, fost ministru al justiției, membru al guvernului în anii 1933-1939, generalul Gh. Argeșanu, fost prim-ministru și mulți alții. La 27 noiembrie un grup de legionari îl smulg din locuința sa pe fostul ministru, profesorul universitar Virgil Madgearu. Între orele 15 și 15,30 a fost ucis cu mai multe gloanțe de revolver în pădurea Băneasa, de pe șoseaua București-Ploiești. În aceeași zi legionarii au pătruns tîlhărește și în locuința savantului de renume mondial Nicolae Iorga, fost prim-ministru. L-au smuls de la masa de lucru. A doua zi dimineața i s-a descoperit cadavrul, oribil mutilat, în apropiere de șoseaua Strejnicu-Ploiești.

În anii care au premers celui de-al doilea război mondial, ani în care nazismul infesta Europa pregătind dezlănțuirea groaznicului carnagiu, România a fost singura țară în care patru prim-miniștri, aparținînd partidelor claselor dominante din acea epocă, au fost uciși în mod bestial de cozile de topor ale lui Hitler.

În pofida măsurilor represive săvîrșite de legionari, organizațiile P.C.R. au continuat să activeze și să mobilizeze masele muncitoare. Comuniștii nu pregetau să răspîndească manifeste și apeluri care chemau oamenii muncii să-și unească rîndurile, să acționeze hotărît împotriva fasciștilor. Atacurile legionarilor continuă, după cum se intensifică acțiunile în vederea acaparării totale a puterii în stat. În acești ani cad asasinați militantul comunist Constantin David și luptătoarea Ocsko Tereza.

O dată cu desfășurarea acțiunilor teroriste și cu aplicarea măsurilor de jefuire a populației în lupta pentru putere, legionarii se compromit definitiv chiar și în fața unor adepți care-i susțineau, ajungînd să se confrunte direct cu gruparea lui Ion Antonescu. Urmărind să ajungă singuri la putere, ei au dezlănțuit, cu ajutorul Gestapo-ului, între 22 și 24 ianuarie 1941, o rebeliune în cursul căreia, constituiți în bande, au săvîrșit noi omoruri, au jefuit magazine, întreprinderi și instituții, au devastat locuințe.

Gruparea lui Antonescu, cu ajutorul armatei și al cercurilor hitleriste din țară, a îndepărtat Garda de fier de la conducerea statului și a format un nou guvern din militari și tehnicieni. Din acest moment Ion Antonescu și-a legat soarta de Germania hitleristă.

Dar lupta maselor populare a continuat, s-a intensificat. Este meritul nepieritor al Partidului Comunist Român, al miilor de militanți comuniști, patrioți cunoscuți și anonimi, care au luptat cu eroism pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste, pentru scoaterea țării din orbita fascismului și orientarea destinelor poporului pe făgașul libertății și progresului social.

Prin luptă și sacrificii, poporul nostru sub conducerea Partidului Comunist Român a demascat, sfărîmat și nimicit, politic și organizatoric, reziduurile mișcărilor de extremă dreaptă, s-a angajat deplin în construirea societății socialiste și comuniste pe pămîntul României.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

Taj Mahal

Da, fericit cel ce, ca Ulise..., n-a regretat popasul.

De cîte ori, adunat de pe drumuri, nu mă întorc cu gîndul la depărtările pe unde mi-am purtat umbra? Memoria curăță imaginile de zgura uitării și descopăr că timpul n-a făcut decît să șlefuiască clipa, s-o facă eternă.

Undeva, în nord-vestul Indiilor sacre, la trei kilometri de Agra Marilor Moguli, pe malul Jumnei, se înalță Taj Mahal. Fantasmă de vis, n-am putut asemăna această plăsmuire de marmură decît cu plutirea unui pescăruș în noapte. Ședeam într-o casă pe țărmul Mării Negre, și peste orașul adormit se roteau pescărușii. Era o turlă de biserică, un cer de ultramarin, o lună palidă, topită în cețuri, și pescărușii aceia n-aveau somn, planau în cerc în jurul cupolei, fără să bată din aripi, parcă zburau în vis și nu știau că zboară. Așa stătusem cîndva între ruinele palatului lui Akbar privind cum licărea în noaptea subtropicală, ca într-un zbor lin, fantasma Taj Mahalului pe care depărtările o făceau parcă să plutească încet peste apele Jumnei ca o enormă pasăre albă. Apoi au venit zorii și pasărea a încremenit prefăcîndu-se ca în poveste într-un neasemuit palat.

Era o noapte de vrajă, căci numai așa îmi explic cum de am simțit, deodată, lumea moartă a palatului roșu trezindu-se, și viața întorcîndu-se acolo de unde pînă și năpîrcile fugiseră. Cît de mîncinoasă e veșnicia în care cred tiranii, ce trecătoare le este puterea, ce mare le e neputința în efortul de a lega destinul lumii întregi de mărunta lor soartă!

Misterioasa și fabuloasa Indie trăia de milenii în fast legendar și mizerie apocaliptică. Era prin 1610, anul cînd întregul imperiu sărbătorea logodna prințului Khurrem, «Magnificul», fiu al deșertului, cu Mumtaz, Gioconda Orientului. De un veac India era stăpînită de descendenții Marilor Moguli, urmașii lui Tamerlan, tiranii poposiți din nord cu hoardele lor barbare, supuse sabiei lui Mahomed, cu tăișul spălat în sîngele tuturor credințelor «păgîne». La curtea lui Akbar domnește șahul Djahanghir, tatăl lui Khurrem, regele desfrîului, nomad încoronat care nu poate dormi în palat, ci numai într-o imensă tabără de corturi aflată mereu în nepotolită strămutare. O armată neîndupecată, un harem de lux cu patru sute de favorite și două sute de baiadere, sipete grele în care s-au strîns parcă toate comorile Golcondei, o sută douăzeci de bucătari, elefanți albi, prostituate dezlănțuite și fecioare de sacrificiu, vin și mirodenii, poeți ai amorului, zarafi și îmblînzitori de șerpi...

Khurrem n-are decît cincisprezece ani, iar aleasa inimii lui, fecioara persană Mumtaz, abia a împlinit patrusprezece. O lună întreagă s-a băut, s-a jucat, s-a luptat și s-a ucis la logodna lor, și alte nouăzeci de zile la nunta lor, care n-a avut loc decît după patru ani. Apoi, intrigile de la curte, această termită a tuturor puterilor fără glorie, au săpat, tatăl s-a rupt de fiu, făcîndu-și-l dușman de moarte, numele «Magnificului» a fost schimbat în Be Daulat, «Mizerabilul», și Khurrem a fost alungat din palatul lui Akbar cu sotia lui. Dar tocmai suferințele și peregrinările le-au călît dragostea și fata persană care îi oferea iubitului ei un harem într-o femeie s-a dovedit o inegalabilă înțeleaptă. Asta i-a readus Magnificului gloria, și treisprezece fii au fost rodiți de pîntecele femeii iubite. La 4 februarie 1628, Khurrem s-a urcat pe tronul Indiei, încoronîndu-se sub numele de Jehan Șah. Al patrusprezecelea prunc creștea în trupul lui Mumtaz, dar de data aceasta nu mai era băiat, ci fată, și la nașterea ei Gioconda Orientului a murit. Legenda spune că, înainte de moarte, Mumtaz l-a cerut lui Jehan să-i ridice un mausoleu care să poată vorbi generațiilor viitoare despre frumusețea dragostei lor. Douăzeci de mii de meșteri au lucrat timp de douăzeci de ani la înălțarea și șlefuirea Taj Mahalului. Sipetele s-au golit de comori, dar Magnificul și-a ținut făgăduiala. Un fantastic cort de marmură și onix, înconjurat de patru minarete albe, a răsărit pe Jumna. Înăuntru, două sarcofage alăturate. Într-unul zace Mumtaz, într-unul Jehan. De patrusprezece ori ecoul cavoului-palat trebuia să-i răspundă atunci cînd Magnificul striga numele iubitei sale. Cîte o șoaptă, pentru fiecare rod al dragostei lor. Ecoul a răspuns, și inima tiranului îndrăgostit s-a oprit. Taj Mahalul a rămas ca o candelă aprinsă pe trupul chinuit al Indiei. Oamenii vin și astăzi, strigă «Taj» — diminutivul lui Mumtaz — și vocea stinsă răspunde de patrusprezece ori, de dincolo de lume...

Iar noaptea, fantasma albă pare că plutește peste apele Jumnei, ca un pescăruș care doarme zburînd...

monoxila din răbșig

Muzeul marinei din Constanța a făcut de curînd o achiziție prețioasă: o monoxilă din secolul X sau XI. Monoxila este o ambarcație construită dintr-un singur lemn. Cu astfel de ambarcații se «navigă» în vremuri îndepărtate. În evul mediu existau flote întregi de monoxile care participau chiar la lupte navale. Piesa expusă acum la muzeul din Constanța era folosită, cu un mileniu în urmă, pe rîul Criș și a fost găsită în satul Răbșig (jud. Bihor), de unde a fost adusă la Constanța. Este lungă de zece metri și a fost confecționată dintr-un trunchi de stejar. În țară nu se cunosc decît două sau trei monoxile rămase din vremuri îndepărtate. Una se află la Muzeul tehnic din București, alta la muzeul din Oradea. Nici una dintre ele nu e atît de lungă ca cea descoperită acum

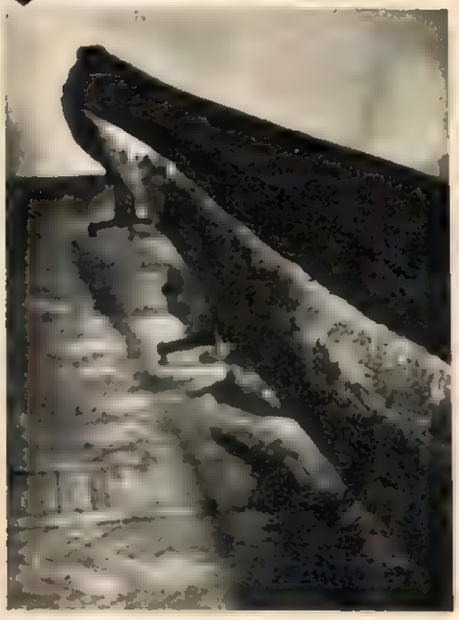

... te spălai, te pieptănai...

Pornirile înnăscute ale neamului pisicesc spre curățenie sînt notorii: au fost chiar folosite pentru educația igienico-sanitară a puiului de om: «Pisicuță pis-pis-pis/ Te-am visat azi noapte-n vis/ Te spălai, te pieptănai» etc., etc. Prin locul ales pentru relaxare și reflecții, prin atitudine și expresie, mița din fotografia noastră poate servi foarte bine ca ilustrație la versurile, cu nedisimulate aluzii, de mai sus.

Cea de-a doua pasiune a actriței Olga Linden — prima fiind studioul cinematografic și cel de televiziune — este joaca cu soldați de plumb. Uneori, ca în cazul nostru, asemenea pasiuni — hobby, cum le spun anglo-saxonii — capătă un caracter foarte specializat. Olga Linden nu acceptă orice fel de soldat, ci numai din perioada istorică, înscrisă în începutul veacului XIX, și nu numai orice soldat de la începutul veacului XIX, ci numai cei aparținînd armatelor franceze. Și încă ceva: eroina noastră își procură soldați în stare brută și îi pictează ea, manifestînd un strict respect pentru adevărul amănuntului — modelul și culoarea uniformei, armament, harnașamente etc. Pe lîngă latura relaxantă — explică Olga Linden — colecțiile mele îmi oferă și posibilitatea să mă instruiesc într-un domeniu atît de interesant ca situația politico-militară a Franței imediat după Marea Revoluție.

frumoasa și utilul

roma italienilor descoperă roma romanilor

Asidue lucrări arheologice au loc în prezent pe Via del Tritone din Cetatea Eternă. S-au descoperit aici urme trainice ale unui cartier care, acum circa 1800 de ani, pulsa de viață, cu străzi străjuite de prăvălii (chiar dacă nu supermagazine), instituții, reședințele unor demnitari ș.a.m.d.

Nu înțeleg de ce unii cititori afirmă că numai poștașul ADAS le poate satisface dorința de a afla amănunte despre asigurările de bunuri și de persoane practicate de ADAS. Orice unitate, orice lucrător al Administrației Asigurărilor de Stat sînt bine documentați în această privință. În cazurile mai complicate se pot consulta reglementările în vigoare, dacă nu sînt suficiente amănunte prezentate în diferitele materiale propagandistice (pliante, foi volante etc.), editate în tiraje de milioane de exemplare de Direcția generală ADAS. Desigur, încrederea acordată redactorului acestei rubrici este îmbucurătoare. Trebuie să reamintesc însă că spațiul de care dispun nu ajunge pentru «convorbiri» cu toți corespondenții: Unora dintre cei care s-au adresat redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii 1), Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) sau au telefonat la 15.42.64 vom continua să le răspundem prin poștă, mai ales dacă problemele ridicate nu interesează un număr mai mare de cititori.

Gheorghe Dobrescu, Vatra Dornei. Apreciez sfaturile dv. Din păcate, în spațiul rezervat pentru această rubrică nu mai pot fi cuprinse și ilustrații. Răspunzînd întrebării adresate, vă comunic că Asigurarea mixtă de viață se încheie cu persoane în vîrstă de la 16 la 60 de ani. Aștept noi vești de la dv., ca de altfel și de la cei cărora le-am răspuns mai de mult.

Dan Hurezeanu, Rm. Vîlcea. Mulțumesc pentru invitație. Cînd mă voi afla pe meleagurile vîlcene nu voi uita să vă vizitez. Colecția dv. de ceramică, despre care mi-ați scris, nu poate fi prezentată în cadrul... acestei rubrici. Am predat însă scrisoarea și fotografiile unui redactor de specialitate, care a promis să nu le uite pe fundul vreunui sertar. A promis! Nu voi uita să-i reamintesc.

Lucrările de ceramică din colecția dv., fiind obiecte de artă, pot fi asigurate de ADAS. Încheiați, în acest scop, o Asigurare complexă a gospodăriei.

Elena Georgescu, Turda. Prima ce se plătește la încheierea unei Asigurări «Turist» este de 15 lei. Măsura de prevedere respectivă este valabilă o lună.

Elena Gheorgniadi, Arad. Asigurarea motocicluriilor se poate face și pe 6 luni, nu numai pe un an întreg. Prima de asigurare pe 6 luni este de 130 lei. Pentru avarii, asigurarea dă posibilitatea să se primească o sumă de pînă la 5 000 de lei.

Gh. Paraschiv, Alba Iulia. De ce nu discutați cu părinții dv.? Nu Administrația Asigurărilor de Stat stabilește data la care se plătește suma asigurată prin Asigurarea cu termen fix, ci persoana care a încheiat asigurarea. Înțeleg temerile dv., dar nu vă pot fi de folos în nici un fel. Chiar dacă aș pune «o vorbă bună», cum spuneți dv., la conducerea Direcției generale, tot nu s-ar rezolva nimic. Ca student al unei facultăți de drept, știți desigur că «unde-i lege, nu-i tocmeală», astfel încît cea mai dreaptă cale mi se pare tot discuția cu părinții. Sînt convins că ei vor înțelege, pînă la urmă, dorința dv.

Nadia Șoimu, Loco. Părinții dv. vor să încheie o asigurare paușală. Mă întrebați dacă au acest drept, ei nefiind membri ai unei cooperative agricole de producție. Răspunsul este negativ. Asigurarea la care vă referiți poate fi încheiată numai de membrii C.A.P. Altfel, Administrația Asigurărilor de Stat oferă Asigurarea complexă a gospodăriei, utilă și avantajoasă pentru orice cetățean. Dacă în gospodăria părinților dv. există și diferite animale, se poate încheia — o dată cu asigurarea complexă a gospodăriei — și o Asigurare pentru animale, ceea ce, ca măsură de prevedere, dă posibilitatea să se obțină despăgubiri substanțiale, în caz de pagube.

Nicolae Fortunescu, Galați. La Asigurarea viageră de deces cu plata primelor pe timp limitat suma se plătește persoanei înscrise în poliță de asigurare la decesul asiguratului. Sumele asigurate sînt de 2 000 și 5 000 de lei, primele putînd fi plătite anual, semestrial, trimestrial sau lunar în funcție de posibilități și de interese

Londra netradițională

ÎNTRE CARNABY STREET ȘI PICCADILLY CIRCUS

Corespondență specială de la Iosef SCHREIBER

«Cel mai convențional oraș din lume a dărîmat convenționalismul», iată cum ai putea începe — convențional — un reportaj despre Londra de azi. Gazetarul care sesizează specificul londonez trebuie însă să recunoască, vrînd nevrînd, că Londra a păstrat totuși urmele convenției, pentru că englezii țin la tot ce e vechi, la tot ce e tradiție, inclusiv curiozitățile diverselor timpuri. Curiozități care nu sînt numai «de epocă». Printre ele se numără și Carnaby Street — de al cărei nume s-au legat moda mersului cu picioarele goale pe stradă, cea a costumației tip «Bonnie and Clyde» și multe alte mode ale ultimilor cîțiva ani.

Strada Carnaby, care poate fi regăsită și în amintirile orașului de odinioară, reprezintă azi mai mult decît o stradă comercială de celebritate recentă. Situată în imediata apropiere a «inimii Londrei», Piccadilly Circus, și a aristocraticei Regent Street, ea constituie un contrast și chiar, într-un anume fel, o formă de protest. Spre deosebire de luxoasa ei vecină, Regent Street, pe care se înșiruie vitrinele celor mai ilustre case și saloane de modă ale orașului, furnizoare ale aristocrației britanice, tot ce se vede în vitrinele și magazinele de pe Carnaby este accesibil buzunarelor modeste, tot ce se vinde aici se răspîndește repede, nu numai în întreaga Anglie, ci în întreaga lume.

Carnaby Street abundă în culori. Nu e un caz aparte, o excepție care să confirme regula, adică prejudecata larg răspîndită potrivit căreia Londra e îmbîcsită și cenușie. Căci Londra este, cred, unul dintre cele mai colorate orașe ale acestei planete. Albul, albastrul și roșul pot fi regăsite printre culorile naționale ale multor țări — sînt și culorile Marii Britanii. Și nu întîmplător întîlnești adesea aceste culori în Carnaby Street. «Back Britain» s-ar putea traduce prin sprijină Marea Britanie. E un magazin cu o vitrină pestriță în care predomină culorile naționale și la intrarea căruia se află un gramofon reproducînd ultimele șlagăre «top pop». Tot ce e expus aici, atît în vitrină, cît și înăuntru, este cît se poate de «specific englezesc». Dacă vrei să cumperi un serviciu de cafea la «Back Britain Shop», alege-l pe cel decorat cu steagul britanic: e mai ieftin. Același principiu se aplică tuturor mărfurilor — de la scrumiere la sacoșe pentru «shopping». În magazine de felul acesta găsești de asemenea accesorii de uniforme militare ieșite din circulație sau chiar uniforme întregi — care au reprezentat la un moment dat «răcnete» ale modei tineretului. Dacă mai adăugăm portretele cîntăreților «en vogue» de muzică ușoară, mii de bibelouri de toate felurile, tăblițe cu inscripții, ce pot fi agățate cuiva de spate sau pantaloni, pe care scrie el am backing Britain» — sprijin Anglia — putem avea o imagine asupra felului cum arată magazinele de pe Carnaby Street.

Magazine tot timpul pline de mărfuri și de cumpărători — poate din cauza muzicii care răsună tot timpul din megafoane, poate, pur și simplu, pentru că știu să se facă atrăgătoare. Printre tinerii cărora le este destinat acest comerț, e greu să-ți dai seama care sînt englezi și care nu. După cîte am putut observa, cea mai mare parte a clientelei era alcătuită din americani și francezi. Să fie oare ei mai sensibili la patriotismul englez?

«Make love, not war» — dragoste nu război — este inscripția cea mai frecventă pe zidurile londoneze. E, în ultimii ani, unul dintre sloganurile preferate ale tineretului occidental. Mi-am amintit de un tînăr englez care îmi spunea într-unul din porturile de pe Canalul Mînecii: «Părăsesc această țară pentru că aici nu există libertate».. Tineretul patriei parlamentarismului nu se simte liber în țara sa, dar nu se sfiește s-o declare.

Piccadilly Circus poate fi comparat cu un mare teatru, numai că repertoriul său este în fiecare zi același: aici bate cel mai puternic pulsul metropolei, te înconjoară o mare de reclame, te asurzește urletul miilor de motoare și, în contrast, te izbește liniștea tinerilor care stau impasibili, tăcuți, lîngă fîntîna arteziană din centrul pieței, sub monumentul lui Eros. Nimeni nu îi întreabă ce fac. Stau acolo pentru că așa vor și pentru că au ce vedea. Căci, deși repertoriul marelui teatru este în fiecare zi același, spectacolul este zilnic altul.

M-am înapoiat în Carnaby Street, voiam să fac o fotografie, dar n-aveam un element specific, un «model». Pe Carnaby nu e lipsă de modele. Dar e suficient ca «managerii» să observe că ai un aparat fotografic: «Poftiți, domnule! Am un model extraordinar. Nu vă costă decît cinci lire!»

«Cinci lire? Mulțumesc...»

Nu departe de intrarea unui restaurant, văd un magazin în care doi tineri vînd portrete în mărime-afiș ale unor actori și cîntăreți cunoscuți — marfă cu destulă căutare pe Carnaby Street. Pe mine nu mă interesau portretele — mă interesa o fată pe care o zărisem în magazin: cu o minijupă cochetă și ochelari mari de soare, era exact ce îmi trebuia pentru fotografia mea. Numai că a fost de ajuns să îndrept spre ea obiectivul aparatului, și a dispărut. Să fi fost timidă? Pentru asta noi, fotoreporterii, avem un leac: luăm prin surprindere. În sfîrșit, la un moment dat fata a reapărut în ușa magazinului. I-am făcut un semn cu capul și am apăsat pe declanșator.

«De ce nu m-ați întrebat înainte?» — a izbucnit fata.

«V-am întrebat. Nu v-am făcut un semn cu capul ca să vă cer încuviințarea?»

«Dumneata crezi că e de ajuns?»

«Mi s-a părut că acceptați».

Fata, care de fapt era și ea o «model-girl», cu statut și pretenții bine stabilite, a găsit că cel mai potrivit răspuns este să-mi trîntească ușa în nas. Conflictul se încheiase

(Continuare în pag. 24)

Magazinele de pe Carnaby Street au clientela lor specifică, cu totul deosebită de cea a Regent Street-ului. Vestimentația nu ține seama de canoanele modei la zi.

Luminile străzii Carnaby.

Aici se vînd de toate: haine vechi și noi, lenjerie, bibelouri, ultimele tipuri de transistoare și, poate, chiar și droguri...

Un gramofon de pe vremea bunicii, din pîlnia căruia răsună șlagăre de muzică pop, o umbrelă în culorile naționale ale Marii Britanii și prețuri reduse la toate mărfurile decorate cu steagul național...

Londra netradițională

(Urmare din pag. 23)

cu remiză. A doua zi lucrurile aveau să se lămurească cu bine, ajungîndu-se la un compromis avantajos atît pentru ea cît și pentru fotoreporter.

▪

Chiar dacă asfaltul străzilor londoneze este cenușiu — ca asfaltul tuturor străzilor din lume — e suficient să ridici capul și să privești în jur ca să te simți invadat de culoare. Iar Carnaby Street, una dintre cele mai vechi străzi ale orașului, este totodată una dintre cele mai tinere și mai pitoresc colorate. Și, într-un fel, o stradă tipică pentru Anglia contemporană, țara tradiției și a «big-beat»-ului, a decenței și a celor mai puțin cuviincioase localuri de noapte.

Îmi aduc aminte de sfatul pe care l-am primit înaintea primei mele călătorii în Anglia: «Nu te opri la Londra, e un oraș îmbîcsit și cenușiu». Cu toată stima pentru opiniile celor mai vîrstnici, mi-aș permite să exprim o părere diametral opusă. Și pe cei care merg pentru prima oară în Anglia, l-aș sfătui — dacă vor să vadă un oraș într-adevăr colorat și divers — să se oprească la Londra

Piccadilly Circus, piața supranumită «inima Londrei», la ceasul cînd elementul cel mai frapant îl constituie reclamele ei multicolore.

GEAMURI SECURIZATE — rezistente la şocuri termice şi mecanice — cu multiple utilizări în industria constructoare de maşini pentru parbrize auto, geamuri protecţie. În industria construcţiilor pentru glasvanduri, uşi, ghişee, panouri despărţitoare, plăci placare pereţi.

Geamurile securizate se pot oferi din geam tras, geam şlefuit (cristal) şi geam laminat.

La indicaţia beneficiarilor, geamurile securizate se pot livra emailate într-o gamă variată de culori şi de dimensiuni pînă la 1800/2500.

ÎNTREPRINDEREA DE GEAMURI – BUZĂU

Produsele Întreprinderii de geamuri-Buzău satisfac cele mai înalte şi variate exigenţe ale cumpărătorilor, oferindu-le o gamă largă de articole din geamuri.

OGLINZI DIN GEAM TRAS ŞI CRISTAL — garantate calitativ avînd o durată de utilizare îndelungată, păstrîndu-şi proprietăţile optice datorită unei protecţii suplimentare prin cuprare chimică şi lac plastic. Oglinzile se produc la dimensiunile şi formatele solicitate de beneficiari.

Silviu **BRUCAN**

Războiul petrolului

Corespondență telefonică de la Paris

Petrolul a revenit pentru moment în centrul afacerilor internaționale. Aici, la Paris, un conflict ascuțit a izbucnit între Franța și Algeria în legătură cu livrările de petrol. Curînd însă a devenit evident că problema are un context mult mai larg, exprimînd un conflict global între țările producătoare de petrol organizate în O.P.E.C. și țările industriale din Occident care consumă nu numai petrolul importat, ci și o mare parte din acumulările țărilor producătoare. Mecanismul acestui sistem economic Nord-Sud e pregnant evidențiat de un recent studiu publicat de Organizația țărilor prelucrătoare de petrol. Aflăm din acest studiu că din fiecare 100 de franci de petrol vînduți unor consumatori străini, țările producătoare nu primesc decît 10,60 franci, în timp ce țările industriale care prelucrează și distribuie petrolul încasează 89,40 franci pentru transport, rafinare și distribuire, inclusiv beneficiul net al societăților petroliere (6,30 fr.). În ceea ce privește impozitele percepute asupra întregii operațiuni, țările producătoare încasează 7,90 franci, în timp ce țările importatoare și distribuitoare încasează 47,50 franci. Cu un asemenea sistem de relații, nu este de mirare că bogații devin mai bogați și săracii mai săraci. Așa cum observa un economist francez, de fapt țările slab dezvoltate sînt acelea care ajută pe cele industriale.

Algeria a înregistrat în numai cîțiva ani o spectaculoasă creștere a producției de petrol, atingînd în prezent 50 milioane tone anual. Din acestea, 40 milioane sînt comercializate de companiile petroliere franceze. În mod paradoxal, conflictul din Orientul Apropiat a constituit un factor de accelerare a producției algeriene de petrol, datorită unuia din efectele majore ale acestui conflict, blocarea Canalului de Suez. Petrolul provenit din Irak, Iran, Kuweit este nevoit în cea mai mare parte să facă ocolul continentului african. După cum s-a exprimat o personalitate arabă, esența poziției țărilor producătoare față de presiunile companiilor petroliere de a ridica producția se rezumă în întrebarea următoare: de ce am face să crească producția cu 20%, cînd putem obține același rezultat cu o creștere a prețului cu 5 sau 6%? În cealaltă tabără marile companii petroliere acționează pentru făurirea unui bloc comun. Standard Oil și celelalte companii americane care controlează peste 50% din petrolul de pe piața capitalistă urmăresc o alianță cu «cei trei mari» europeni: Royal Dutch Shell, British Petroleum și Compagnie Française du Petrole, care să impună țărilor producătoare menținerea sistemului actual de condiții și prețuri. Și pentru că politica externă a puterilor occidentale «miroase a petrol», la Washington a avut loc o reuniune a delegaților guvernamentali american, englez, olandez și francez. Cu alte cuvinte, avem de-a face cu o aliniere de o parte și de alta, care va duce la o încercare a raportului de forțe pe plan internațional. Oricum s-ar termina această bătălie, este clar că războiul petrolului va continua și ceea ce se poate spune de pe acum este că țările producătoare vor pierde multe bătălii, în afară de ultima.

INAUGURAREA COMPLEXULUI HIDROENERGETIC DE LA ASSUAN

La 15 ianuarie a fost inaugurat în prezența președintelui R.A.U., Anwar Sadat, a unei delegații sovietice conduse de Nikolai Podgornîi, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., și a unor delegații oficiale din Sudan, Libia și alte țări, Complexul hidroenergetic de la Assuan, realizat în colaborare cu Uniunea Sovietică. Curentul produs de cele 12 turbine ale centralei electrice acoperă în prezent jumătate din necesitățile de energie electrică ale R.A.U. Iar construcția barajului și terminarea digului de la Assuan vor duce la creșterea cu o treime a suprafețelor cultivate și irigate constant.

VICTIME PE PATRU ROȚI

13 milioane metri cubi de zăpadă au căzut în ultimele zile deasupra Budapestei, așternîndu-se într-un strat de aproape un metru înălțime. În timp ce municipalitatea desfășoară — cu efective de peste 3 500 de persoane, avînd la dispoziție circa 800 camioane — bătălia pentru degajarea arterelor de circulație, automobilele, ca totdeauna extrem de vulnerabile la rigorile iernii, așteaptă cuminți, înșiruite de-a lungul străzilor, să le vină rîndul să fie dezgropate din nămeți.

MICROBIȘTII NU SE DEZMINT

În zilele cînd un strat neobișnuit de zăpadă s-a așternut deasupra orașului Milano, părea că, cel puțin, activitatea pe stadioanele sportive va fi suspendată «temporar». Dar iată că pasiunea proverbială a microbiștilor s-a dovedit și de această dată imbatabilă. Încercînd parcă să împiedice, printr-o presiune morală, amînarea unui derby programat la San Siro, mii de spectatori, înarmați cu umbrele, au pătruns pe stadion, așteptînd ca zăpada să fie înlăturată și meciul să înceapă. Cum însă stratul de omăt depășea grosimea de 20 de centimetri, derby-ul a fost totuși amînat «pentru o dată care se va anunța la timp». Oricum, gestul colectiv al microbiștilor merită consemnat, mai mult decît ca un banal exces de zel.

EFECTUL PROTESTULUI POPULAR

Sub presiunea opiniei publice din Okinawa, ca și din intreaga Japonie, Comandamentul militar american a hotărît evacuarea containerelor cu gaze toxice de la baza militară Chicana din Okinawa. Convoaiele (în fotografie) au fost îndreptate spre localitatea Tengan, de unde, îmbarcate pe o navă militară, urmează a fi transportate în insula Johnson din Pacific

NAUFRAGII „...PE JUMĂTATE"

(1) Un puternic incendiu a izbucnit la bordul vasului vest-german «Rheinstein». Datorită intervenției rapide a pompierilor portuari din Bremen, focul a putut fi localizat. Dar nava s-a scufundat... «pe jumătate», la numai cîțiva metri de chei. Ceea ce poate fi considerat totuși un... noroc; în largul oceanului naufragiul ar fi fost total.

(2) La cinci mile de Folkestone (Canalul Mînecii), petrolierul «Texaco Caribbean» (13 604 tone) s-a ciocnit cu cargobotul peruvian «Paracas» (10 000 tone). Explozia violentă, izbucnită la bord, ca și ciocnirea însăși n-au avut totuși un deznodămînt tragic. Bancurile de nisip din preajma coastei engleze au oferit, după cum vedeți, un culcuș aproape «confortabil» vasului naufragiat «pe jumătate».

Delia ȘTEFAN

INDIA:
Înfruntare electorală dură

Conflictul permanent dintre cele două aripi ale partidului Congresului Național Indian — fracțiunea conservatoare, scizionistă, și aripa de stînga, adeptă a reformelor sociale și economice — s-a transformat într-o dispută electorală dură, poate cea mai dură din istoria Indiei independente, rezultatul proximelor alegeri legislative urmînd să determine pentru viitorii ani echilibrul de forțe în arena politică indiană, drumul dezvoltării viitoare a statului. Cerînd devansarea cu un an a alegerilor pentru Camera inferioară a Parlamentului, primul ministru Indira Gandhi și-a exprimat speranța ca forțele care se pronunță pentru progres economic și social să obțină cu acest prilej o majoritate absolută în Parlament — majoritate pe care partidul de guvernămînt nu o mai deținea de la data scizionii de aripa dreaptă a C.N.I. Forțele conservatoare, exponente ale intereselor marii finanțe și ale marilor latifundiari, s-au folosit în acest răstimp de toată gama posibilităților ce le erau oferite de poziția majoritară în Parlament pentru a bloca, fie direct, fie prin diverse mijloace juridice și administrative, punerea în aplicare a reformelor preconizate de guvernul Indirei Gandhi — naționalizarea băncilor, crearea Comitetului guvernamental pentru aplicarea reformei agrare, decretul privind abolirea privilegiilor maharadjahilor.

Alături de sancționarea de către corpul electoral a programului guvernamental, organizarea alegerilor anticipate mai urmărește, potrivit unui mare număr de observatori, bararea formării alianțelor de dreapta care au dus la instalarea unor coaliții ostile guvernului în statele Uttar Pradesh și Bihar. Evenimentele din aceste două state, precum și recenta invalidare de către Curtea Supremă a proiectului de lege privind abolirea privilegiilor maharadjahilor sînt apreciate ca fiind elementele care au determinat direct devansarea alegerilor.

Manifestul electoral adoptat de Partidul Congresului Național Indian de guvernămînt evidențiază hotărîrea de a depune eforturi sporite pentru crearea unei economii de sine stătătoare, cu accent pe dezvoltarea sectorului de stat, relevă necesitatea încheierii reformei agrare și a combaterii șomajului.

Luate prin surprindere de anticiparea alegerilor, formațiunile politice din opoziție fac eforturi pentru gruparea forțelor. Principalul adversar al partidului de guvernămînt, aripa conservatoare a C.N.I., a constituit împreună cu alte două partide — Jana Sangh, național hindus de extremă dreaptă, și partidul socialist de dreapta Samyukta — un front comun, fără a fi reușit să adopte și o platformă comună. Se fac în continuare încercări de constituire a unei de mult visate «mari alianțe» a dreptei. Chiar și în eventualitatea unui eșec, frontul dreptei ar putea pune în dificultate partidul de guvernămînt în unele circumscripții, folosind atît argumente de ordin religios, cît și social-economic — ca situația inflaționistă din țară și nivelul ridicat al somajului.

Liderii partidului de guvernămînt prezintă candidați pentru toate cele 523 locuri ale Camerei inferioare. Jagjivan Ram, președintele C.N.I., a declarat că partidul său este de acord să colaboreze cu alte partide, pe plan regional. Majoritatea observatorilor apreciază că succesul în alegeri care ar permite C.N.I. să obțină majoritatea parlamentară scontată va fi determinat de măsura în care acesta va reuși să reactualizeze coaliția cu toate forțele progresiste ale țării — cea mai sigură garanție a realizării unui program care ar putea valorifica premisele create, acum un sfert de secol, de eliberarea țării de sub jugul colonial.

PHENIAN— IMAGINI DIN ROMÂNIA

O expoziție de fotografii prezentînd frumusețile țării noastre, realizările constructorilor socialismului din România, deschisă în capitala R.P.D. Coreene — Phenian — s-a bucurat, precum se vede, de un deosebit interes din partea numeroșilor vizitatori.

EXPUNE A. MIHAILOPOL

Cele două expoziții ale artistului fotograf Aurel Mihailopol, deschise la Tel Aviv (24 zile) și Ierusalim (16 zile), au înregistrat același mare succes pe care l-au avut în urmă cu doi ani lucrările prezentate la prima sa expoziție în Israel. Aproape 16 000 de vizitatori s-au perindat prin fața celor 214 fotografii artistice, în alb-negru și color. În presa israeliană au apărut aprecieri elogioase despre măiestria artistului fotograf român. Mihailopol a reușit întotdeauna — scrie cronicarul ziarului «Les informations» — să găsească pentru problemele spațiului o soluție echilibrată, armonioasă. «...Imaginea operelor lui Mihailopol este pur și simplu uluitoare». În drum spre țară, A. Mihailopol a fost solicitat să deschidă la Roma o expoziție, în 1972. Pînă atunci artistul fotograf pregătește un album intitulat Vive la Roumanie, precum și o expoziție originală cu 113 fotografii obținute.. dintr-un singur negativ. În imagine, aspect de la expoziția din Tel Aviv.

„CAZUL LAPORTE" — ULTIMA FILĂ

«Dosarului Laporte» i se va adăuga probabil, curînd, ultima filă: sentința în procesul ce urmează să înceapă la 25 ianuarie. Pe banca acuzării se vor afla patru membri ai Frontului pentru eliberarea Quebecului: Bernard Lortie, frații Paul și Jacques Rose și Francis Simard. Ei au putut fi făcuți oficial răspunzători din punct de vedere penal» de asasinat — deși mandate de arestare împotriva lor au fost emise încă în octombrie — numai după ce, arestați fiind (Lortie, la 6 noiembrie și ceilalți trei la 28 decembrie, într-o mică fermă la 30 km de Montreal), s-au recunoscut vinovați de răpirea, la 10 octombrie, și asasinarea, o săptămînă mai tîrziu, a fostului ministru canadian al muncii, Pierre Laporte. Fotografia îi înfățișează (de la stînga la dreapta) pe Paul și Jacques Rose și Francis Simard la arestarea lor la ferma din cătunul Saint Luc.

LA LOCUL TRAGEDIEI

Stadionul Ibrox Park din Glasgow, martorul celui mai grav accident petrecut pe terenurile de sport ale Marii Britanii, este cercetat de specialiștii însărcinați cu efectuarea unei anchete complete asupra împrejurărilor și cauzelor catastrofei. Tragedia de la Glasgow a readus brutal în atenția opiniei publice problema securității stadioanelor, prilejuind o nouă recapitulare a tuturor antecedentelor soldate cu grele pierderi de vieți omenești. Dacă la Glasgow ancheta va stabili că — așa cum s-a afirmat anterior — balustradele stadionului erau de curînd instalate și solide, inginerii vor trebui de acum înainte să țină seama și de «factorul psihologic», să includă în calculele de rezistență indicele entuziasmului specific spectatorilor de fotbal.

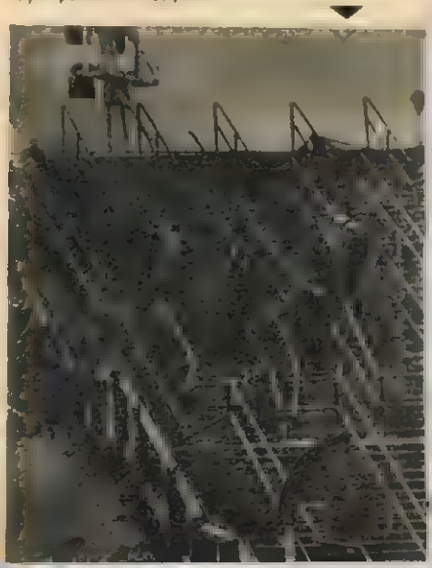

STUDENȚI AMERICANI LA HANOI

Tot mai numeroase sînt delegațiile de cetățeni americani ce se pronunță împotriva războiului din Vietnam și care vizitează Republica Democrată Vietnam pentru a lua contact cu realitățile din această țară, cu poporul său și cu personalități ale vieții politice. Între aceste delegații s-a numărat recent și cea cuprinzînd reprezentanți ai Asociației naționale a studenților din S.U.A., pe care fotografia îi înfățișează în timpul unei conferințe de presă la Hanoi.

CHIAR ȘI FĂRĂ ANGLIA

Hotărîrea autorităților britanice de a renunța să-și aducă contribuția la realizarea, alături de Franța și R.F. a Germaniei, a unui avion «european» de mare capacitate pare să nu fi afectat cîtuși de puțin trampunerea în fapt a programului «Airbus A 300 B». Cel puțin așa reiese din această imagine, înfățișînd transportul tronsonului 12 al prototipului Airbusului de la uzina din St. Nazaire la Toulouse, unde urmează să se facă asamblarea. De altfel, firma britanică «Hawker-Siddeley» și-a anunțat intenția de a conlucra, cu titlu particular, cu societatea franco-vest-germano-olandeză «Airbus industrie» la construirea acestui «curier» de mare capacitate pentru distanțe medii și scurte.

cronica de trei secunde

«CUM VĂ PLACE?»

...Și tot pentru că pierdem încet-încet simțul feeriei, această veste venită din Brest riscă să rămînă un anunț de «mică publicitate», fără ecou shakespearian, departe de zine, pitici și Jacques Fatalistul, departe de Rosalinda și de acea fundamentală întrebare din «Cum vă place?»

Pentru amatorii de larg, ploaie și vînt, ocazie excepțională — trei insulițe de vînzare pe coasta bretonă: Bannec (4 ha), Balannec și Trielen (15 ha, fiecare). Bannec e clasat ca rezervă ornitologică. Iepuri ziși «de mare», necomestibili, forfotesc la Balannec (și ce nume mirifice!), Trielen e loc știut de odihnă pentru rațe sălbatice. «Lipsesc apa și electricitatea, singurătatea e deplină și asigurată, aerul e nepoluat, vederea la mare sublimă...»

Și pentru a da realiștilor ce-i al realiștilor — să precizăm că proprietarul, la ora actuală, e un preot care a încercat să înființeze aici un centru pentru adolescenți delincvenți dar proiectul a căzut și că apoi omul s-a gîndit să crească tot aici taurine...

Triste ca anecdotele, sărace ca textele micii publicități sînt eșecurile noastre cînd ni se dă ploaie și vînt dar nu știm să construim cu ele castele pe nisip

NOAPTEA

Trei găște chinezești, foarte valoroase, vreo 700 de franci bucata, au fost furate din grădina zoologică a orașului Crodock. Noaptea. Clinii de pază n-au simțit nimic. Directorul — minios și dornic ca orice om mînios de o schimbare radicală a situației — a hotărît: clinii vor fi înlocuiți. Paza de noapte va fi asigurată de un crocodil. Prea bine. «Clinii vor asigura paza, ziua — noaptea voi da drumul crocodilului din cușca sa și-l voi lăsa să se plimbe în voie. Atunci să văd ce vor face hoții...»

Prea bine.

Dar nici aici, în lumea grădinii zoologice, nu pot scăpa de obsedanta întrebare, cunoscută de toți, din leagăn:.. și va fi mai bine pentru crocodili?

Radu COSAȘU

agenda

JACQUELINE KENNEDY (38 de ani), soția armatorului-miliardar Onassis, și-a descoperit, se pare, o nouă vocație: aceea de stea cinematografică. În schimbul unui gaj de un milion de dolari, fosta primă doamnă de la Casa Albă ar urma să joace într-un film ce va fi turnat la New York. Partenerul ei este actorul american Rock Hudson, regizorul filmului fiind deținătorul premiului «Oscar», Mike Nichols, un vechi prieten al doamnei Kennedy-Onassis. Unele surse afirmă că viitoarea stea intenționează să depună numele ce-i vor reveni, prin contract, în contul Crucii Roșii.

Seria neagră a răpirilor senzaționale a fost îmbogățită recent cu o nouă victimă: GEOFFREY JACKSON, ambasadorul Marii Britanii în Uruguay. În plină zi, la Montevideo, barînd calea limuzinei în care se afla diplomatul, răpitorii l-au silit, sub amenințarea armelor, să coboare și să-i urmeze. Șoferul și cei doi oameni care formau garda personală au fost făcuți inofensivi. Poliția uruguayană a declanșat o vastă operațiune pentru descoperirea răpitorilor și a locului unde este ținut ca ostatic ambasadorul.

Printre numeroasele personalități politice și culturale din Anglia care și-au manifestat solidaritatea cu milioanele de muncitori ce se ridică împotriva legii antisindicale pregătite de guvernul conservator (așa-zisul Industrial Relations Bill) s-a numărat și cunoscuta actriță progresistă britanică VANESSA REDGRAVE. Ea a participat recent la un miting de masă în care a fost vehement criticată încercarea evidentă de a se legifera interzicerea practică a grevelor în Marea Britanie.

După eșecul recentei tentative de lovitură de stat, pusă la cale de ofițeri reacționari din cadrele armatei, situația în Bolivia a revenit la normal. Principalii complotiști au fost arestați. Într-o cuvîntare rostită de la balconul palatului prezidențial din La Paz, cu prilejul unei masive demonstrații de sprijin popular, președintele TORRES a declarat că s-au luat măsuri urgente pentru epurarea elementelor de extremă dreaptă din armată. De asemeni, va fi interzisă activitatea pe teritoriul Boliviei a tuturor organizațiilor autohtone sau străine care «nu respectă dreptul la autodeterminare a țării».

După moartea unui alt «monstru sacru» din lumea modei și cosmeticii feminine, Nina Ricci — un nou doliu în rîndul acesteia: GABRIELLE «COCO» CHANEL, proprietara renumitei case de mode și articole cosmetice cu același nume, s-a stins din viață la vîrsta de 87 de ani, în apartamentul pe care-l ocupa de ani de zile la Hotel Ritz din Paris.

Senatorul american EDMUND MUSKIE, considerat unul dintre principalii pretendenți la candidatura democrată în alegerile prezidențiale din 1972, a întreprins un important turneu într-o serie de țări — între care Israel, R.A.U., Uniunea Sovietică — în legătură cu situația din Orientul Apropiat.

UMOR LA COPCĂ

POMPILIU

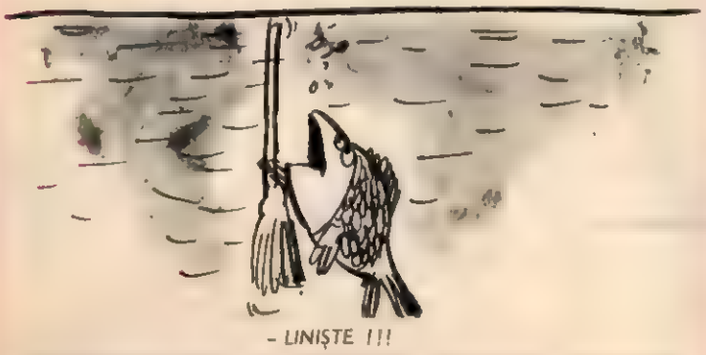

– LINIȘTE !!!

UMOR DE PESTE HOTARE

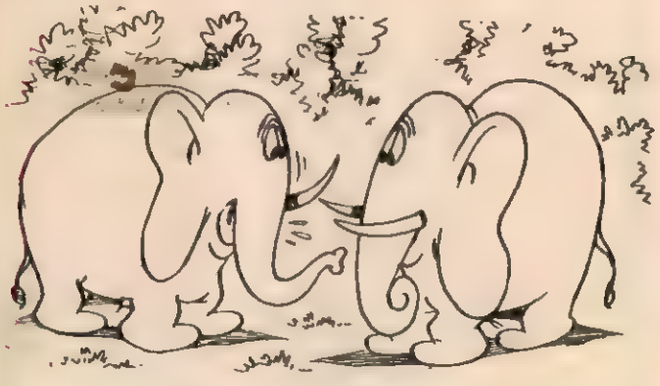

— *Am vrut eu să-mi pun un dinte de aur, dar dentistul mi-a cerut 45 de milioane.*

ÎN TOIUL IERNII

1 T	2 U	3 D	4 O	5 R	6 A	7 R	8 S	9 H	10 E	11 Z	12
2 K	R	■	M	A	N	U	L	E	S	C	U
3 A	N	T	A	R	C	T	I	O	A	■	T
4 N	A	R	T	■	O	I	S	E	■	D	A
5 S	■	O	■	P	R	E	A	■	O	E	■
6 P	O	I	E	N	A	R	■	P	I	S	C
7 O	I	E	D	■	T	E	C	I	■	C	A
8 R	■	N	O	U	A	■	Î	■	L	A	C
9 T	E	I	S	M	■	V	I	N	E	R	I
10 U	N	T	■	E	M	I	N	E	S	C	U
11 R	D	■	A	D	I	T	I	O	N	A	L
12 I	E	R	N	A	R	E	■	N	E	T	A

ORIZONTAL: 1) Mare poet român, autorul poeziei «Viscolul» (două cuv.). 2) Bîrl — Alt poet român, autorul poeziilor «Strofe pentru zăpadă» și «De vorbă cu iarna». 3) Patria iernilor nesfîrșite. 4) Preț obligatoriu fixat de autorități pentru mărfuri de primă necesitate — Riu francez, afluent al Senei — Scoase din zăpadă! 5) Calificativ pentru o iarnă geroasă — Reci și nu prea! 6) Locuitor al satului Poieni — Vîrf cu zăpezi eterne 7) Cu turma la munte — Păstăi — Vîrf în Carpații 8) Între 8 și 10 — Patinoar natural 9) Doctrină filozofică idealistă — Una pe săptămînă. 10) Aliment — Autorul poeziei «Cînd crivățul cu iarna...»11) Rîde! — Suplimentar. 12) Petrecerea iernii — Clară.

VERTICAL: 1) În timpul iernilor grele își reduc activitatea. 2) Nelipsită la secția de votare — Asigură materie primă pentru îmbrăcămintea de iarnă (pl.) — Oraș în Indonezia. 3) Acoperit cu zăpadă. 4) Zăpadă moldovenească — Zeul iubirii în mitologia greacă — Se înnoiește în toiul iernii. 5) Puțină apă în Algeria — Genel — Atmosfera în iernile mai puțin geroase. 6) Navă în port, pe timpul iernii — Stațiune științifică sovietică în Antarctica. 7) Transporturi pe șosele — Animale. 8) A aluneca — În regiunile cu ierni grele și îndelungate sînt folosiți la transporturi. 9) Oraș în Suedia — Primele din Pitești — Gaz nobil neinflamabil. 10) Eșantion dintr-un eșantion!— Stau în frig! — Ușor. 11) Zece! — Golit. 12) Plantă textilă originară din India — A produs hazul copiilor din poezia lui George Coșbuc «Iarna pe uliță».

Alexandru GALIȘ

DICȚIONAR: NART, OISE, ENDE, RIR, HEDE.

Dezlegarea jocului «CÎND ÎNGHEAȚĂ APELE», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) MINCINOSI — RIU. 2) ASI — REN — SOARE. 3) NT — PISTA — SCAI. 4) TEPENI — POLEI. 5) ITA — AMIABIL — I. 6) N — TS — TARE — ION 7) EDITII — AZI — IG. 8) LINISTIT — NU — H. 9) AROL — OM — VERNE. 10) ZAPOR — VARSAT. 11) MARIA — TURTUR.

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte), Vlad MUSATESCU (disc), Cornel BOZBICI (plastică), Sanda FAUR (teatru), Magda MIHĂILESCU (cinema), E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

cinema

● **Crimă și pedeapsă.** Dostoievski — mereu înduioșat de cineaști, mereu generos cu cei care se încumetă să se apropie de literele sale sfinte și, bineînțeles, mereu retras în lumea lui, cu totul altă decît a cinematografului. Regia — Lev Kulidjanov. Interpreți — Iuri Tarațorkin, Viktoria Fedorova, Innokenti Smoktunovski, Evgheni Lebedev, Efim Kopelian, Maia Bulgakova, Tatiana Bedova.

● **Bătălia pentru Alger.** Demnitatea filmului politic asigurată de un cineast care transformă realitatea zilei în document istoric: Gillo Pontecorvo. Filmul a fost distins la Bienala de la Veneția din 1966 cu cîteva premii printre care: Leul de Aur San Marco. Premiul criticii FIPRESCI. În distribuție — Jean Martin, Jacef Saadi, Brahim Haggiag, Tommaso Neri, Fawzia El Kader, Michèle Kerbash.

● **Cinci pentru infern.** O oarecare peliculă de spionaj semnată de Frank Kramer. Interpreți — John Garko, Margaret Lee, Klaus Kinski, Nick Jordan, Sal Borghese, Luciano Rossi.

● **Pe luciul gheții.** Pentru cine simțea dorul încurcăturilor sentimentale cu patine și în decorul revistelor pe gheață. Regia — Franz Antel. Interpreți — Marika Kilius, Hans-Jürgen Bäumber, Peter Kraus, Heinz Erhardt, Gunther Philipp, Mady Rahl etc.

● Manole Marcus a început turnarea filmelor «Puterea» și «Adevărul», după un scenariu de Titus Popovici. Din distribuție fac parte Mircea Albulescu, Octavian Cotescu, Ion Besoiu, Amza Pelea, Irina Gărdescu, Lazăr Vrabie, Zephy Alșec.

● Claudia Cardinale va fi protagonista filmului lui Serge Korber — «Rose», adaptare a unui roman de Maurice Pons.

Margaret Lee

carte

● LaEditura Univers poetul Vasile Nicolescu a antologat avizat, a tradus excelent și i-a prefațat frumos poeme din opera marelui liric francez și al literaturii universale contemporane: Henri Michaux în cartea **Spațiul dinăuntru**.

● Tot la aceeași editură au apărut în două volume **Pagini** din vestitul **Jurnal** al fraților Goncourt (Edmond și Jules). Traducător: Aurel Tita. Prefațator: Șerban Cioculescu.

● Vasile Zamfir: **La marginea lumii.** E multă lumină de blînd amurg în versurile acestui poet. Aflat la a treia carte de poezie, Vasile Zamfir confirmă virtuțile unui liric de autentică emotivitate, comunicată prin muzicalitatea unei expresii de atenuată, dar cu atît mai sugestivă, plasticitate (Editura Eminescu).

● Editura «Junimea»-Iași publică tălmăcirile lui George Lesnea din Serghei Esenin în cartea **Scrisoarea mamei.** Postfață: Ionel Teodoreanu.

● Sub egida Institutului de geografie, la Editura Academiei, în colecția Județele patriei, au mai apărut: **Județul Cluj** de T. Morariu, Al. Savu; **Județul Vrancea** de H. Grumăzescu, Ioana Ștefănescu; **Județul Ilfov** de P. Gâștescu, I. Iordan.

● La Editura științifică semnalăm apariția cărții **Arthur Schopenhauer. Filozofie și etică** de Florica Neagoe.

● Victor Dușescu: **Lut rău.** Debut editorial. E de bun augur aspirația tînărului autor de a evada din «lutul rău» spre lumină, spre soare. Spunem aceasta, deoarece versurile sale reușite sînt acelea care atestă o stare de suflet mai senină, neîncărcate de o atitudine filozofantă (Editura Litera).

● Am primit la redacție suplimentul politic, social, cultural al ziarului «Flacăra roșie» din Arad, datat decembrie 1970: **Cariatide.** Ca și celelalte numere anterioare, și recentul exemplar se conturează ca o publicație de sine stătătoare. E mult entuziasm, dar și exigență, adunate în paginile ei. Cel ce gospodărește Cariatidele, poetul dăruit și publicistul de talent George Ciudan, se vădește a fi un bun animator. Articole de diverse preocupări semnate de Teodor Hașu, Gheorghe Gogu, Florian Ochiș, Lucian Emandi, Ștefan Aug. Doinaș, epică și poezie de Ligia Tomșa, Damian Ureche, Ion Murariu, Volbură Poiană-Năsturaș, exegeze literare și de artă (George M. Ciobanu, Dan Alexandrescu) — firește, enumerarea e departe de a fi completă — dau varietate și substanță acestui periodic interesant, ce-și înscrie tot mai apăsat numele în peisajul nostru revuistic.

disc

● În prestigioasa colecție «Antologie poetică» s-a ivit, în sfîrșit, și mult așteptatul «Ion Barbu — Versuri». Din păcate, spre deosebire de precedentele apariții («Bacovia», «Zaharia Stancu», «Philippide»), în care lecturile erau întreprinse chiar de către autori, cea de față ne lipsește de această bucurie. «Joc secund», «Bălcescu trăind», «Oul dogmatic», «Timbru», «Umanizare» și «Panteism» ne sînt citite de actorii G. Ionescu-Gion și Dinu Ianculescu. Dar trebuie să existe, pe undeva, prin fonoteca RTV, uluitorul recital barbian oferit cîndva de Emil Botta. Și-ar fi găsit, aici, un loc dintre cele mai nimerite (EXC-10 145).

● Acum vreo trei decenii (și ceva), pe cînd nu se pomenea de «steaua fără nume» și nici de «televarietăți», Mia Braia și Petre Alexandru (sau alții) cîntau pe «post» de Margareta Pîslaru și Dan Spătaru. Alte cîntece, alte ritmuri! Dar tot atît de interesante, și astăzi! Să-l ascultăm deci (recondiționat) pe Petre Alexandru (EDC-10 135).

● Țara de Sus a Moldovei își găsește în Alexandru Dumbravă un vrednic reprezentant al folclorului ei. «Cîte fete sucevene» «Mîndro, dragă, de departe», «Izvoraș cu șipot dulce», iată cîteva adaosuri la frumusețea muzicii populare **moldovenești** (EPC — 10 121).

muzică

● Martor al unor vaste investigații și experimente în domeniul creației muzicale a lumii sale, melomanul contemporan nu s-a desensibilizat — spre cinstea lui — în fața marilor opere ale predecesorilor. Prezentarea, de pildă, a uneia sau alteia dintre lucrările vocal-simfonice fundamentale ale clasicismului continuă să aibă rezonanță de eveniment muzical. Orchestra simfonică (dirijor, **Mircea Cristescu**) și corul Filarmonicii (dirijor, **Vasile Pântea**) prezintă oratoriul «Messias» de Haendel la 29 și 30 ianuarie, Ateneu.

● **Pietro Spada**, emerit pianist italian, e oaspete al Orchestrei simfonice a RTV care, sub bagheta dirijorului **Emanuel Elenescu**, îl va acompania în execuția prețiosului Concert pentru pian și orchestră de Ceaikovski. Mai ascultăm «Continuo» de Corneliu Dan Georgescu (o primă audiție) și Simfonia fantastică de Hector Berlioz (28 ianuarie, Studioul RTV).

● Muzică de cameră. Un concert al Cvartetului «Philarmonia» alcătuit din **George Nicolau** — vioara I, **Theodor Tiocu** — vioara a II-a, **Gh. Jaiobeanu** — violă, **Marius Suciu** — cello. Lucrări de Schumann, Schubert și o primă audiție (Cvartet nr. 5) de Zeno Vancea (25 ianuarie, Sala mică a Palatului).

● Azi la Ateneu: Orchestra simfonică a Filarmonicii dirijată de **Djura Iaksic** din R.S.F. Iugoslavia. Concerto grosso nr. 6 (opus 5) de Haendel; Concertul pentru vioară și orchestră de Glazunov; Simfonia nr. 35 «Haffner» de Mozart; «Les Francs-Juges» — una dintre cele șapte uverturi ale lui Hector Berlioz. Solistul concertului — violonista **Silvia Marcovici**.

Silvia Marcovici

plastică

● **Artă plastică sovietică.** Sălile Dalles găzduiesc o selecție a lucrărilor de pictură, sculptură și grafică prezentate la Moscova în cadrul Expoziției unionale consacrate Centenarului nașterii lui V.I. Lenin. Sînt opere create în ultimii 3 ani de artiști din republicile unionale și care oglindesc momente semnificative din viața și activitatea lui Lenin, evocări ale Revoluției din Octombrie și războiului civil sau ale reconstrucției țării.

● **Expoziția de sculptură în sticlă** (Italia). Peste 70 de lucrări, semnate de nume prestigioase de la Picasso, Max Ernst, Arp, Chagall, la Arman, Mark Tobey, Fontana, Jenkins sau românii Eugen Ispir și Sever Frențiu, ale căror desene «focul le-a transformat în sticlă». Sculpturile sînt realizate de venețianul Egidio Constantini (Ateneul român).

● **Cornelia Victoria Dedu** a-n-a tentat aventuri formale și prezența spirituală a unor maeștri (Luchian, dar mai ales Pallady) se presimțea în lucrări mai vechi (mai ales în cele expuse la Kalinderu în ianuarie 1970). Desprinsă din orbita maeștrilor, ne apare acum mai independentă și mai personală, cultivînd realul în ipostazele sale pitorești («Ochi bătrîni», «Cioară» etc.) Culorile bogate și contrastante contribuie la crearea unui climat simbolic și expresiv în multe dintre lucrări, dar, din păcate, unele rămîn doar la stadiul de eboș («Cules», «Vară» etc.) (Holul Teatrului Mic).

● Experimentînd fascinațiile petei de culoare, a ipostazelor ei neliniștite și explozive, **Geta David** se înscrie în rîndurile informalilor. Tablourile cuceresc prin libertatea ciudată a aspectului mortologic, prin aleatoriile aluzii la un posibil real («Pasărea», «Acvatic II» etc) și prin inocența șocului cromatic și al formelor care profilează și se organizează în peisaje abstracte (Kalinderu).

● Imaginile **Angelei Cosoreanu** sînt caligrame ale unor confluențe formale. Semnele se ordonează magic, după legile unor geometrii subiective și reci, care au înghețat reacțiile afective (Kalinderu).

● O sintază vizuală care își are punctele de plecare în invenție și variație; o căutare lucidă a expresiilor corelative ale punctului în interiorul unui plan sau a tensiunilor și dinamismului unui spațiu etc... Tablourile lui **Tudor Nicolau** sînt reactualizări ale unor vechi experiențe devenite clasice prin Kandinsky (Kalinderu).

teatru

● **Galy Gay** (ultima versiune românească a titlului piesei lui Brecht, «Un om = un om») a văzut luminile scenei în interpretarea inimosului teatru orădean. Autorii spectacolului, doi tineri absolvenți — regizorul Alex. Colpacci și scenograful Dan Erceanu. Spectacolul poartă amprenta acestei tinerești efervescențe de gîndire și de inventivitate scenică, echilibrate de interpretarea unei trupe de un profesionalism încercat, în care notăm prezența actorilor Nicolae Toma, Doina Joja, Ion Mlinea, Grig Dristaru, Ben Dumitrescu, Octavian Uleu etc.

● **Casa Bernardei Alba** de Federico Garcia Lorca și **Asta-i cîndat** de Miron Radu Paraschivescu: titluri ispititoare înscrise pe invitația pe care Teatrul de stat din Turda o adresează spectatorilor bucureșteni pentru zilele de 26 și 27 ianuarie, găzdă fiindu-i Teatrul Mic. Două argumente convingătoare: spectacolele sînt montate de Vlad Mugur și respectiv Val Mugur, în reprezentații fiind invitate cunoscutele actrițe de la Naționalul clujean: Maria Cupcea și Carmen Galin.

● **La mulți ani** Teatrului din Timișoara, cu prilejul dublei sale aniversări: împlinirea a 100 de ani de la prima reprezentație în limba română prezentată de o trupă timișoreană de amatori și a unui sfert de veac de la înființarea Teatrului Poporului — primul teatru permanent de stat din Banat, nucleu ale actualei trupe ce poartă numele «Matei Millo».

● Așteptăm cu mult interes noua premieră a Teatrului «Țăndărică», **Lingică piciulică** de I. Malik — cunoscutul păpușar praghez — asupra căreia lucrează în prezent un trio devenit celebru pînă departe de granițele țării: regizoarea Margareta Niculescu, scenografa și creatoarea de păpuși Mioara Buescu, actorul R. Zolla.

● După avalanșa de premiere bucureștene înghesuite toate în cursul a doar zece zile, o perioadă de acalmie, în care afișul bucureștean nu anunță nici o noutate teatrală. Doar studenții anului IV de la Institutul de teatru (clasa prof. Sanda Manu și lector V. Moldovan), cei pe care îi cunoaștem din excelentele «Caragiale», dar nu teatru» și «Divertisment '70», ne făgăduiesc un moment de artă, de astă dată însă nu neapărat deconectantă: drama lui John Webster, **Diavolul alb.** Îi vom reîntîlni cu plăcere pe Margareta Kraus, Mircea Diaconu, Gelu Nițu, Carmen Strujac, Mircea Crețu, Mugur Arvunescu și alții.

Margareta Kraus

televiziune

MUZICĂ. Opera italiană — pe primul plan al programelor muzicale ale săptămînii: pagini din istoria operei italiene («Boema» de Puccini) cu Marina Crilovici, Ludovic Spiess, David Ohanesian ș.a (duminică) și o închinare lui Verdi cu selecțiuni din «Traviata», «Aida» și «Othello», interpretate de Virginia Zeani, Arta Florescu, Marina Crilovici și David Ohanesian (miercuri). La «Seara melomanului», Horst Gehann prezintă o mică antologie a creațiilor pentru orgă (sîmbătă).

FILM. Săptămîna telecinematografică debutează atractiv: comedia «O femeie distinsă» cu Rosalind Russel (duminică). Telecinemateca prezintă un film ceh din 1949, «Baricada mută» după o nuvelă de Jan Drda (miercuri). «Împotriva întunericului verde» și-a intitulat Eugen Mandric evocarea cutremurător demascatoare a legionarismului (joi și vineri). «Westernul» și «comedia americană burlescă» — iată la ce s-a oprit pentru azi emisiunea «Istoria filmului» a lui D.I. Suchianu (joi). «Escapada» cu Dany Carrel și Louis Jourdan (vineri). Un nou serial de aventuri — «Aghiotantul excelenței sale», producție a televiziunii sovietice (sîmbătă).

TEATRU. Teleteatrul omagiază memoria scriitorului I.A Bassarabescu la 100 de ani de la naștere, montînd trei schițe ecranizate, în interpretarea unei foarte bune echipe de actori în frunte cu Silvia Dumitrescu-Timică, Victoria Mierlescu, Maria Voluntaru, Ninetta Gusti, Silviu Stănculescu, Dumitru Furdui ș.a. (marți).

ALTE ARTE. A. Buhoiu, ajutat decisiv de doi dintre cei mai avizați «magiști» ai TV, George Stînea și George Brătianu, îl prezintă în «Prim plan» pe venerabilul și neobositul pictor Schweitzer-Cumpăna (marți).

ȘTIINȚĂ. Ce este operațiunea «Ergos»? Deocamdată nu vă putem dezvălui decît că tainicul cuvînt e în legătură cu ergonomia, o știință nou-nouță. În rest, ascultați-i pe Andrei Bacalu în emisiunea «Univers XX» (joi).

REPORTAJ. Ciclul «România '71» continuă cu județele Bihor (duminică), Bistrița-Năsăud (marți), Botoșani (miercuri), Brașov (vineri).

EMISIUNI-CONCURS. «Cîntare patriei» — Satu Mare, Bacău, Vîlcea (duminică). «Steaua fără nume», poate că de data asta și fără răgușeală (luni).

DIVERTISMENT. După ce i-am văzut și ascultat pe toți laolaltă, apoi pe fiecare în parte, îi revedem și reascultăm din nou împreună pe: Therese Steinmetz, Lize Marke, Doina Spătaru, Julie Saget, Bernadette, Franco Koren, Lilian Harlett, Tonicha Vinici azi nu ne explicăm cum de n-a figurat în palmares), Galina Nenașeva, Esin Afșar, Dorin Anastasiu, Marlyn Powell, Pașa Hristova, Peret, Francine Jerzy Polomski în filmul «Serenadă pentru un cerb» (joi). Operetă, cu soliști și mari ansambluri din R.D.G. (sîmbătă).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 4 etapa din 24 ianuarie 1971

I. Fiorentina-Juventus	1 x
II. Foggia-Varese	1
III. Lazio-Inter	x 2
IV. Milan-Roma	1
V. Napoli-Catania	1
VI. Sampdoria-Lanerossi	1 x
VII. Torino-Bologna	1 x
VIII. Verona-Caligari	1 x 2
IX. Brescia-Catanzaro	1
X. Livorno-Bari	x
XI. Mantova-Ternana	1
XII. Novara-Cesena	1
XIII. Perugia-Atalanta	x

PLACĂRA-ALBUM

MARINA VLADY a terminat de curînd filmul Sapho în regia lui Jean Dewever.

FOTO UNIFRANCE

5
71

FLACARA

ANUL XX
NR. 817
30 IANUARIE 1971

SAPTE ZILE ÎN IMAGINI

La uzinele de utilaj petrolier «1 Mai» din Ploiești s-a trecut la fabricația de serie a unor noi instalații de foraj pentru mare adîncime. Realizate după o concepție a proiectanților uzinei în colaborare cu I.P.C.U.P.-București, noile instalații prezintă importante avantaje, printre care: reducerea consumurilor specifice de metal cu 15%; creșterea puterii de forare. Din complexul proces de producție al uzinei am ales pentru dv. o imagine din timpul montării rotorului la o nouă instalație de foraj.

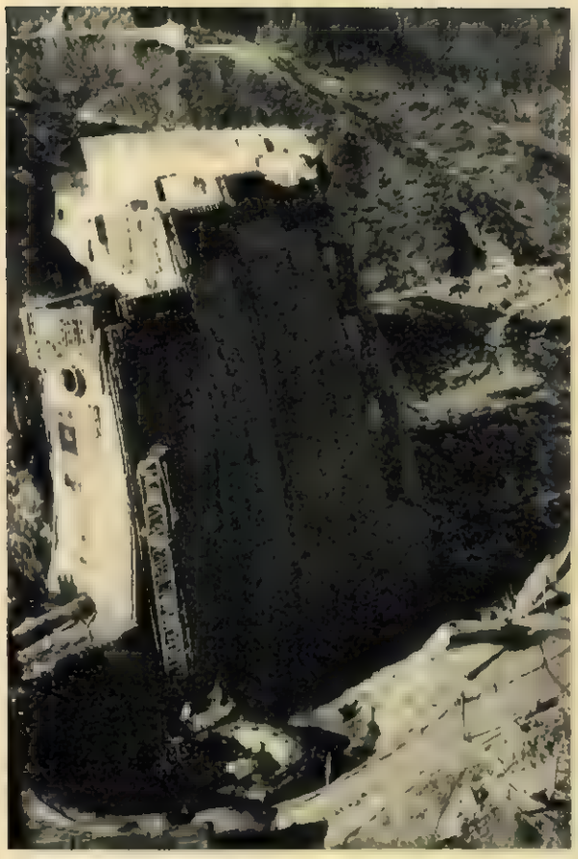

Acest impresionant baraj, cu o înălțime de 108 metri, nu înseamnă doar promovarea unui examen dificil impus de condițiile speciale de lucru. Lacul de acumulare format, cu o capacitate de 55 milioane mc, va rezolva problema alimentării cu apă a platformei industriale Ploiești-Brazi. Totodată deschide largi perspective zonelor agricole din județ, datorită posibilităților de irigare.

La poalele barajului s-a amenajat o centrală electrică de 40 MW, care va fi conectată sistemului energetic național. La sfîrșitul cincinalului trecut barajul a fost dat parțial în folosință, execuția lucrărilor înaintînd într-un ritm susținut, astfel încît la sfîrșitul trimestrului II al anului curent nivelul lacului de acumulare să atingă cota 600 deasupra Mării Negre. Fotografia noastră reprezintă stadiul de edificare a barajului Paltinul, în a doua decadă a lunii ianuarie.

Traulerele sub pavilion românesc desfășoară în prezent o intensă activitate în diferite regiuni ale Oceanului Atlantic. Iată cîteva spicuiri din radiogramele transmise de echipajele acestor nave. La mii de mile depărtare de țară, în zona Walwis Bay — coastele Africii de vest, în calele navei «Galați» au fost depozitate peste 600 tone de sardine, tai și merculius, iar peste puțin timp urmează să sosească tot aici, pentru același scop, și cea mai nouă navă a flotei noastre: «Mureș». În apele Labradorului și Newfoundlandului, vasele «Sinoe», «Delta Dunării» și «Ceahlăul» au inaugurat sezonul codului, iar «Razelm», «Marea Neagră» și «Negoiu» se întorc în țară dintr-un lung drum, cu o bogată încărcătură, de la George's Bank, sudul Africii, Marea Barenț și insulele Spitzberg. «Constanța» a și ancorat la Tulcea cu o încărcătură de 1 000 tone pește.

Potrivit unor preliminări, la sfîrșitul actualului cincinal volumul activității de pescuit oceanic va crește de peste opt ori în comparație cu realizările din anul 1970. Acest spor se va obține îndeosebi prin dotarea flotei noastre de pescuit oceanic cu încă 20 traulere și 6 nave colectoare, prin îmbunătățirea proceselor de prelucrare și conservare a peștelui, precum și datorită organizării mai judicioase a întregii activități din acest sector al industriei alimentare

O dată cu începutul anului, uzinele «23 August» din Capitală au lansat în producție locomotiva diesel-hidraulică de 250 CP.

Noul produs intrat pe liniile de montaj este al șaptelea dintr-o gamă de locomotive ce se extinde între 250 și 1 250 CP. Ca și celelalte tipuri fabricate la uzina bucureșteană, locomotiva de 250 CP este un produs de prestigiu al industriei noastre și are chiar de la început șanse frumoase de a face carieră internațională, fiind de pe acum cerută la export.

Pentru realizarea unui plan sporit de locomotive se află în fază înaintată de execuție o nouă hală de montaj pentru locomotive mari.

La 15 ianuarie, cînd am vizitat uzina, de pe liniile de montaj porniseră în cursă de rodaj primele șapte locomotive ale anului acestuia.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

Studii originale referitoare la mecanismele care duc la apariția bolilor cronice degenerative (ateroscleroza, hipertensiunea arterială, emfizemul pulmonar, cirozele etc.) au fost efectuate în cadrul Institutului de medicină internă al Academiei de științe medicale din București, de către dr. C. Velican și colaboratorii săi. Editura «Interscience» din New York a invitat pe dr. C. Velican să scrie un capitol cu tehnicile utilizate pentru studiul membranelor bazale — capitol ce va fi cuprins într-o mare lucrare despre metodele biofizice și biochimice aplicate în cercetările de morfologie. Volumul, elaborat de un colectiv de specialiști din întreaga lume, se află în prezent în curs de apariție.

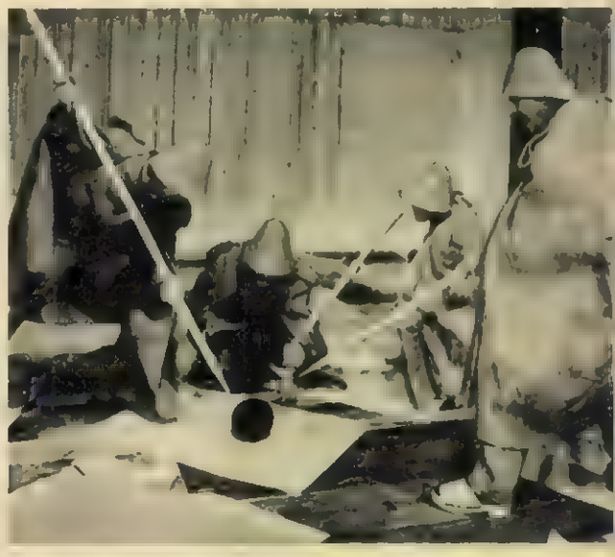

Oferindu-ne premiera piesei lui Lucian Blaga «Zamolxe» în regia și versiunea scenică a proaspătului absolvent al I.A.T.C. — Alexandru Tatos, Teatrul de stat din Sibiu își concretizează ambiții de invidiat. S-ar putea spune că atenția regizorului față de descifrarea sensurilor celor mai profunde ale acestei speciale piese (poetică, filozofică, dar și politică în măsura în care ni se dezvăluie «mecanismul istoriei») a fost aproape rituală în grija față de crearea atmosferei și realizarea scenică a unor simboluri. Remarcăm scenele de grup, în general bine ritmate, din care vă prezentăm un moment. Decorurile: Helmut Stürmer. Costumele: Miruna Boruzescu.

Dana și Valeriu Florea, un cuplu tînăr de talentați dansatori ai Operetei, care au putut fi aplaudați în «Contesa Maritza», «Țara surîsului», «Sînge vienez» și în recenta premieră, «Soarele Leodrei».

RITMURILE TINEREȚII

Comitetul municipal-București al U.T.C. organizează «În cinstea celui de-al IX-lea Congres al U.T.C.», pentru elevii din școlile profesionale și tehnice, olimpiade pe meserii, schimburi de experiență, demonstrații practice, cercuri de specialitate care atrag tinerii în procesul de policalificare și reciclare a cunoștințelor tehnice și economice. În același timp, pentru absolvenții școlilor generale care s-au remarcat în cercurile de îndeletniciri practice pionierești sînt înființate în aceste zile cabinete de orientare școlară și profesională. Menționăm, de asemenea, inițierea concursului «Tehnicus», la care sînt prezentate cele mai bune lucrări realizate de elevi în cercurile tehnico-aplicative și de creație.

Tot în cinstea celui de-al IX-lea Congres al U.T.C., în întreaga țară se vor desfășura «Săptămîna filmului pentru tineret» și «Decada cărții pentru tineret». Sînt prevăzute și apariția unei monografii intitulate «U.T.C., organizație revoluționară a tineretului din România» — în limbile română, franceză, engleză, rusă, germană și spaniolă — a unei culegeri de cîntece de masă, în colaborare cu Casa centrală a creației, precum și a 5 000 de insigne «Congresul al IX-lea al U.T.C.».

În timpul lucrărilor, care vor începe în a doua jumătate a lunii februarie, participanții vor avea posibilitatea să vizioneze fotoexpoziția «Din viața și activitatea tineretului», precum și Expoziția cu lucrări tehnico-aplicative executate de tineretul din toate județele țării. Se vor vizita, de asemenea, obiective industriale, social-culturale și științifice bucureștene, vor avea loc întîlniri cu veterani, vechi militanți ai mișcării de tineret. În final «Carnavalul primăverii» se va desfășura la pavilionul central al expoziției din Piața Scînteii.

COPERTA NOASTRĂ

Actorul TOMA CARAGIU, omul (cu) care ride (m).

Fotografie de Elena GHERA

Prezentarea artistică: Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41-12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Dramaturgia lui Horia Lovinescu, purificată și înălțată într-un text de voită și, uneori, înșelătoare tensiune, glosînd cu mare noblețe și seninătate asupra morții. Spectacolul lui Dan Nasta cu această frumoasă piesă, «Și eu am fost în Arcadia», lansează cu forță un actor cunoscut prea puțin pînă acum, un actor de o frumusețe romantică și o sensibilitate discretă Alexandru Repan (în fotografie).

Fotografie de N. SVAICO

NOUTĂȚI ÎN INDUSTRIA MOBILEI

Ce noutăți vom consemna în industria mobilei în 1971 și în anii imediat următori? În primul rînd — baza de producție va crește, prin construcția unor noi fabrici de mobilă la Topliță, Caransebeș, Bistrița, Miercurea Ciuc, Nehoiu, Botoșani și Curtea de Argeș. Concomitent, vor fi reutilate, pentru rațiuni de modernizare, întreprinderile existente.

Combinatele și fabricile noastre de exploatare și industrializare a lemnului promit că își vor concentra preocupările în vederea realizării unei mobile multifuncționale, suple, elegante, finisate pe baza celor mai noi tehnologii. Folosirea cu precădere a lucriului-oglindă și a celui mat, înlocuirea arcurilor clasice cu materiale noi, caracterizate printr-o mai mare comoditate, lărgirea nomenclatorului de accesorii din material plastic sînt alte intenții pe care le așteptăm cît mai repede materializate. Principalul obiectiv al tuturor acestor proiecte este asigurarea necesarului pieței interne. Contracte recente asigură și exportul produselor industriei noastre de prelucrare a lemnului în peste 70 de țări.

Adrian **ANDRONIC**

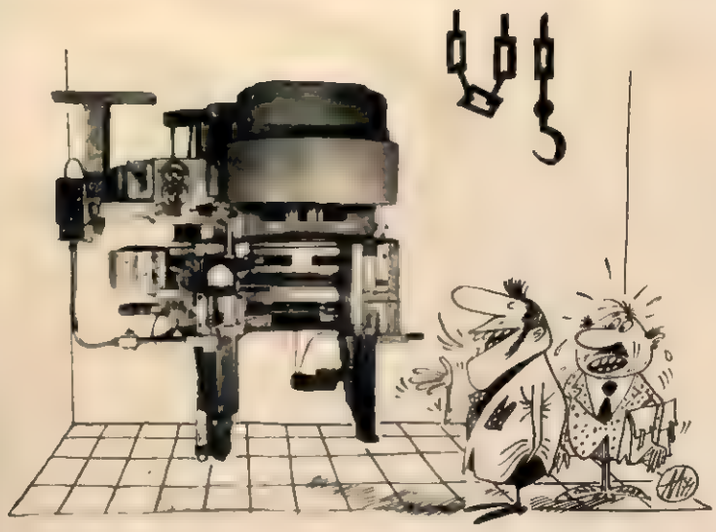

— Și la ce servește mașinăria asta achiziționată din străinătate?
— Cum la ce? La îndeplinirea planului de investiții!!

CRONICA JUDICIARĂ

DE CE S-AU LĂSAT DUȘI CU PREȘUL MAI MARII SECȚIEI DE COVOARE ?

Acum trei ani, conducerea Întreprinderii de industrie locală-Făgăraș a hotărît să înființeze un atelier de covoare. Foarte frumos! Activitatea fiind cu totul nouă, s-au angajat muncitoare din împrejurimi, care să fie calificate la locul de muncă. Din nou — foarte frumos! Tainele țesătoriei urmau să le fie împărtășite de Emilia Pop, care își «reciclase» specializarea în a doua parte a vieții. Pînă aici — toate bune.

Numai că, o dată cu începerea activității productive și cu încadrarea specialistei ca responsabilă de atelier, acesteia i s-au încredințat și atribuții de gestionar de fapt. Probabil că cititorul a și prins cîrcel: Emilia Pop nu a fost verificată dacă are sau nu antecedente penale. Ei bine, nici nu era nevoie de această formalitate! De ce? Pentru că însuși certificatul de calificare în meseria de țesătoare de covoare emana de la... colonia în care E.P. ispășise destui ani de închisoare pentru DELAPIDARE.

Vrem să fim bine înțeleși. Pledăm pentru încadrarea în muncă a oricărui om, indiferent de trecutul lui, ba chiar — cu atît mai mult — în continuarea unui proces de reeducare. Putea să fie Emilia Pop de zece ori șefă de atelier, cu o singură condiție: să nu administreze valorile. Pentru că e riscant, pentru că practica arată... pentru că, pentru că E NELEGAL!

Abia a început activitatea, și E.P. s-a întîlnit cu o veche cunoștință de prin locurile de detenție: escroaca Victoria Oprea. Revederea lor a fost — după cum plastic se exprimă procurorul Mihai Tunaru în rechizitoriul întocmit — cordială. Cele două femei s-au îmbrățișat în fața muncitoarelor, s-au declarat rude, iar V.O. a ținut să anunțe martorelor regăsirii că «are suficienți bani să le cumpere și pe ele».

De fapt avea suficienți bani de restituit numeroaselor persoane escrocate sub diferite pretexte.

Din ziua aceea șefei de atelier au început să nu-i mai placă minunile țesute de fete, cerîndu-le să lase pe masă carpetele «cu defecte» ca să le «ajusteze» ea, evidența materialelor și manoperei a devenit haotică, încît «nici cel mai exigent control nu s-ar fi putut descurca», iar întreprinderile beneficiare au început să reclame că suprafața covoarelor se micșorează în mod suspect pe parcurs. Tot din acea zi, Victoria Oprea a început să apară pe la ușile a diverse persoane cu covoare de vînzare.

N-a trecut mult și infracțiunea a fost descoperită. Nu prin grija conducerii întreprinderii, nu prin supravegherea gestionarei, nu prin punerea în ordine a evidențelor, ci prin sesizarea făcută organelor de miliție de o cumpărătoare ce nu s-a lăsat amăgită de justificările Victoriei Oprea, cea care desfăcea produsele sustrase.

În fața «surprizei», directorul întreprinderii — Traian Lincaru — și contabilul șef — Ion Puchin — și-au amintit că Emilia Pop are antecedente penale și au dat o decizie prin care atribuțiile de gestionar erau transferate lui Ioan Dan. Măsura a fost atît de formală încît așa-zisul gestionar i-a lăsat delapidatoarei pînă și cheile atelierului, ea continuînd să se ocupe atît de problemele tehnice, cît și de administrarea valorilor. Consecința? Pînă să se termine urmărirea penală, efectuată fără arestarea vinovatelor, cele două inculpate au reușit să rotunjească prejudiciul la douăzeci și opt de mii un leu. Și 64 de ani.

Sergiu ANDON

Civilizația — o noțiune fascinantă, un cuvînt la modă pe buzele tuturor — își schimbă mereu de cîteva decenii sensurile intrinsece și noi dominante îi determină profilul. Factorii economici și științifici se impun din ce în ce mai mult și mai autoritar, ei dînd noul profil al noțiunii de civilizație. Și etaloanele de comparație s-au schimbat. Cine mai crede că o națiune care are o industrie cu productivitate scăzută mai poate fi aliniată printre țările înaintate? Acest sfîrșit de secol a impus drept etaloane de măsură a puterii economice producția de oțel și cea de energie electrică, numărul calculatoarelor electronice și cel al cercetătorilor. Dar în primul rînd energia. Ea înseamnă posibilitatea promovării tehnicii avansate, extinderea mecanizării și automatizării producției, înseamnă oțel electric și aluminiu, înseamnă dezvoltarea transporturilor și a irigațiilor, înseamnă cultură. Nu e deci de mirare că printre ramurile-cheie care au dominat net dinamica industrială mondială, energetica se află pe primul plan. După cum relevă statisticile O.N.U. (vezi: United

Opera de industrializare, accentuata modernizare a tuturor ramurilor economiei solicită un consum tot mai mare de energie electrică. În actualul cincinal producția de energie electrică va crește de la 34,8 miliarde kWh (în 1970) la 55–57 miliarde kWh (în 1975). În fotografie: vedere panoramică a Termocentralei de la Craiova.

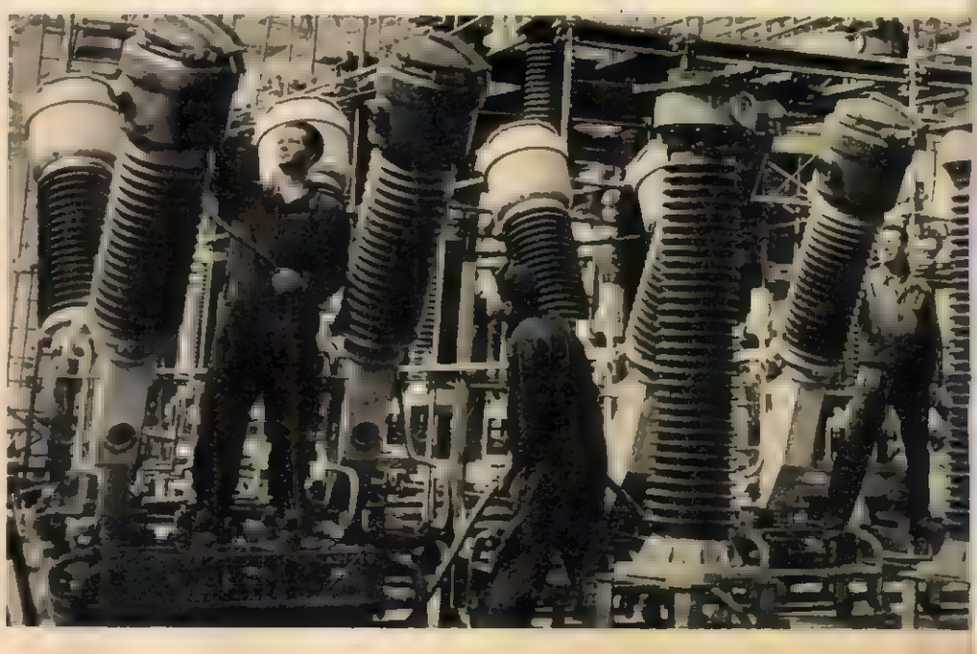

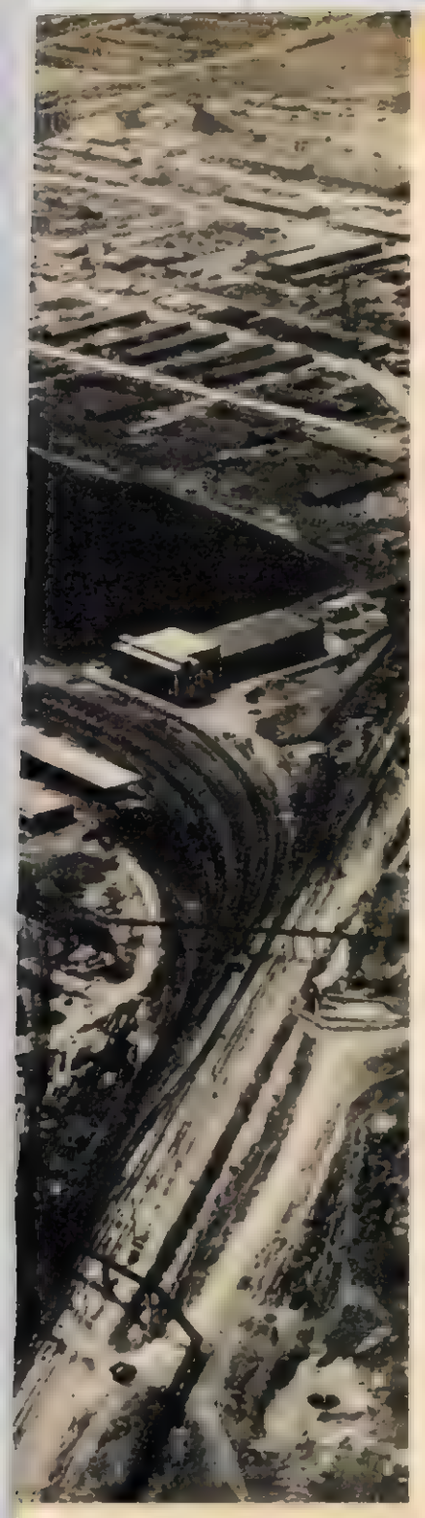

ÎN PRIMUL RÎND ENERGIA

CINCI ANI DE MUNCĂ ȘI DE SUCCESE PRESTIGIOASE

Producerea combinată de energie electrică și termică prezintă avantaje economice însemnate. În perioada 1971–1980, cel puțin 35 la sută din puterea nouă ce se instalează în centralele termoelectrice se va realiza cu agregate de termoficare

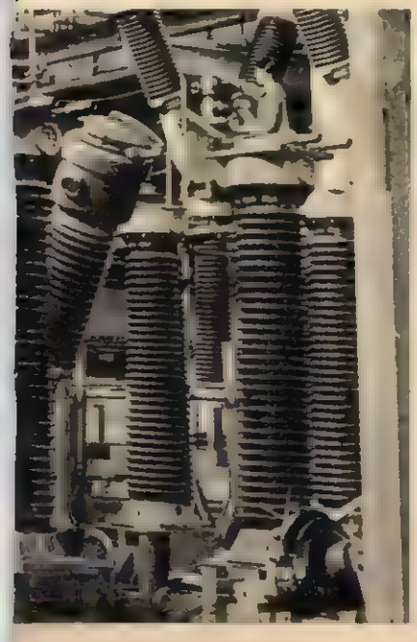

Colectivele uzinelor «Electroputere» din Craiova, una din uzinele care au o pondere importantă în electrificarea țării, au păşit în primul an al noului cincinal cu realizări remarcabile. La fabrica de transformatoare a intrat în probe funcționale cel mai mare produs electrotehnic realizat aici: autotransformatorul de 400 MWA.

Nations, Monthly Bulletin of Statistics, novem. 1970) energetica a înregistrat pe plan mondial, într-un deceniu, sporuri substanțiale, contribuind hotărîtor la dezvoltarea industriei și chiar a întregii economii mondiale. Iată cîteva repere în evoluția ei (energie electrică, în miliarde de kWh): 1960: **2 245**, 1965: **3 306**, 1969: **4 505**.

Ideea dezvoltării prioritare a energeticii a fost aplicată în țara noastră ca parte integrantă a programului de industrializare socialistă, văzînd capacitatea de orientare creatoare a partidului. În ultimul deceniu România se afla în fața unor opțiuni hotărîtoare pentru viitorul și destinul ei: ori să se integreze în plutonul națiunilor avansate, și aceasta însemna o industrializare accentuată, o dezvoltare multilaterală a societății, ori să se supună unor ritmuri tradiționale, și aceasta ar fi însemnat rămînerea pe mai departe în rîndurile țărilor subdezvoltate. Că națiunea a optat pentru prima din variante, e un fapt notoriu. Și dezvoltarea prioritară a industriei energetice e un argument. Primul plan decenal de electrificare a țării a permis României o dezvoltare apreciabilă a economiei Dar realitățile ne demonstrează că eram încă departe de realizarea unui potențial energetic care să permită națiunii să-și desfășoare toate forțele intensiv. Statisticile demonstrau fără drept de tăgadă că dacă în România, în 1964, producția de energie electrică era pe cap de locuitor de 732 kWh, în Austria — de exemplu — aceasta era de 2 829 kWh, în R.D. Germană de 3 000 kWh, în Suedia de 5 905 kWh.

Noul plan decenal de electrificare a țării, care corespundea cu lansarea cincinalului 1966–1970, avea să solicite energeticii românești ritmuri mai accelerate și noi coordonate de dezvoltare. Se impunea deci descoperirea de noi rezerve de combustibil, creșterea producției de energie primară care să țină seama de rezervele geologice, valorificarea imensului potențial al resurselor hidroenergetice ale Dunării și, mai ales, ale rîurilor interioare. Trebuia schimbată astfel mecanica milenară a bătrînelor noastre ape și captate în turbine milioanele de kilo-

Dezvoltarea energeticii a permis dezvoltarea intensivă a traficului feroviar.

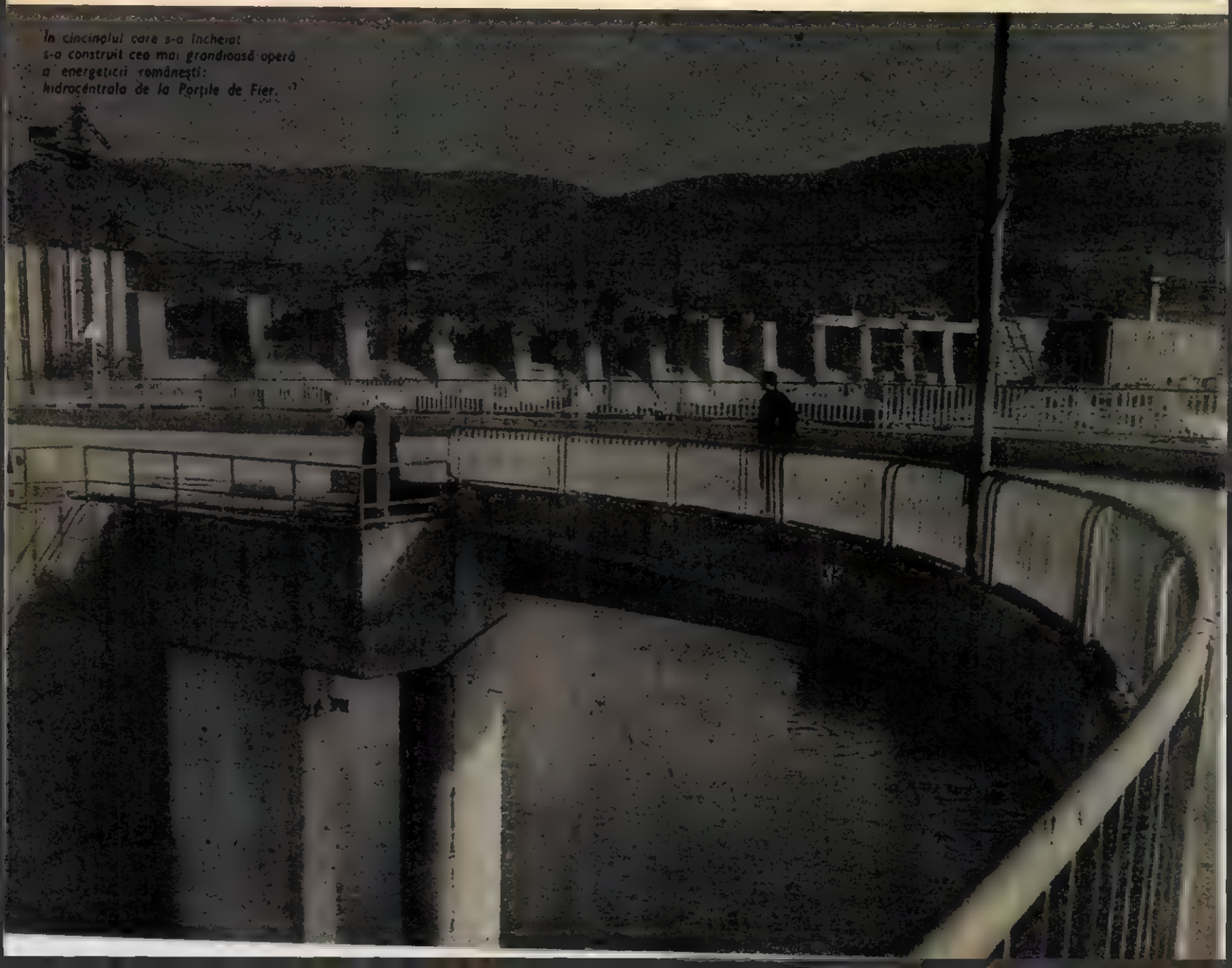

În cincinalul care s-a încheiat s-a construit cea mai grandioasă operă a energeticii românești: hidrocentrala de la Porțile de Fier.

wați. Se impunea de asemenea perfecționarea metodelor și soluțiilor de proiectare, prin aplicarea în condițiile țării noastre a unor criterii generale de progres tehnic aplicate pe plan mondial: mărirea puterii unitare a agregatelor, concentrarea puterii în centrale termoelectrice mari, producerea combinată a energiei electrice și a căldurii absolut necesare în condițiile dezvoltării industriei și orașelor, realizarea unor sisteme energetice bine precizate etc. Prima premieră energetică a cincinalului care a trecut a fost pe Argeș, unde sînt construite, de-a lungul anilor, 7 hidrocentrale cu o putere instalată de 289 MW. Apoi Dunărea, care prin Sistemul hidroenergetic de la Porțile de Fier va trebui să dea țării, în final, o producție anuală de 5 miliarde kWh (și a cărui putere instalată pe partea românească va fi de peste 1 000 MW). În cincinalul care a trecut încep lucrările de la sistemele hidroenergetice de pe Lotru și Someș, Olt etc., care vor intra în funcțiune în actualul cincinal. Pe Someș, obiectivul principal îl constituie hidrocentrala de la Mărișelu (putere instalată 220 000 kW). Vaste lucrări vor aduna în bazinul Someșului Cald alte cursuri de rîuri care se vor îndrepta spre noua lor matcă printr-o rețea de galerii cu o lungime totală de 25 km. La cîțiva kilometri mai departe, la Tarnița, o altă hidrocentrală, care va avea o putere instalată de 45 000 kW, va intra în funcțiune pînă în 1975. Oltul intră și el spectaculos în actualitate. Pe el vor fi construite în viitor 34 de hidrocentrale totalizînd în final 1 000 MW. Primul act: în a doua decadă a lunii ianuarie 1971 au început lucrările de deviere a Oltului în dreptul orașului Rm. Vîlcea. Centrala de aici inaugurează lucrările primei etape, care prevede realizarea a încă trei centrale hidro la Dăiești, Govora, Ostroveni, însumînd o putere instalată de 176 MW.

Directivele Congresului al X-lea prevăd ca în următorii 10 ani puterea instalată în centralele electrice să fie mărită cu 13 000–13 800 MW, din care 4 300–4 400 MW în centrale hidroelectrice. La dezvoltarea energeticii vor contribui însă și combustibilii clasici, prin valorificarea lor superioară. Termocentrale — ca cea de la Rogojelu — vor fi construite în vecinătatea bazelor carbonifere, astfel ca în 1980 mai mult de 50 la sută din producția de energie a uzinelor termoelectrice să se realizeze cu cărbuni. Energetica românească va face în cincinalul 1971–1975 un mare salt înainte. Producția de energie electrică va crește de la 34,8 miliarde kWh (1970), la 55–57 miliarde kWh în 1975, iar puterea instalată cu 5 400–5 800 MW. Consumul de energie electrică pe locuitor, care în 1950 era de numai 129,5 kWh iar în 1970 de 1 600 kWh, va crește la 2 400–2 500 în 1975.

Analiștii care se vor ocupa de epoca în care trăim vor putea aprecia poate mai bine ce au însemnat aceste două planuri cincinale în viața națiunii noastre. Dar în afara tuturor acestor cifre, care de fapt conțin grandoarea unor realizări nemaiîntîlnite, vor putea înțelege uriașa pasiune, inteligență și efort pe care le-a cheltuit — și nu în zadar — o națiune care se vrea liberă și independentă și care s-a străduit să asigure progresul țării și crearea unei civilizații conforme cu aspirațiile epocii, adică făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Cornel BOZBICI

profiluri

de Petru ISPAS

ce-i trebuie ? !

Groaza vieții lui au fost propunerile. Dar nu orice fel de propuneri, ci în mod deosebit cele care conțineau idei noi, valoroase. Pe celelalte le accepta. Cu cît erau mai inutile și mai evident inaplicabile, le accepta mai zgomotos: «Bravo, iute dom-le un om care gîndește». Propunerea cu idei valoroase îl aducea însă într-o stare de agitație generală, îi acoperea fruntea cu broboane de sudoare rece, iar persoana în cauză devenea brusc un dușman personal.

Spiritul conservator din el se opunea cu înverșunare la orice idee nouă, la orice transformare posibilă. Ideea nouă strica liniștea. Strica ordinea. Liniștea și ordinea lui. Îl obliga să iasă din somnolența dulce care făcea ca timpul să treacă neobservat de la un salariu la altul. A acceptat o dată, o singură dată o idee nouă și asta l-a costat trei luni de spitalizare pentru astenie. A trebuit să facă efortul de a gîndi și s-a ales cu dureri de cap, cu insomnii, ba, forțîndu-se, a avut chiar amețeli cu senzații de vomă. S-a învățat minte. Ce-i trebuie?! Și, prin reflex, și-a format, pentru fiecare caz în parte, metoda cea mai bună de a respinge. A găsit în asta chiar o voluptate, o plăcere. Dacă propunerea urma să o facă un timid, atunci schimba subiectul, nu-l lăsa să deschidă gura, nu-i lăsa deschisă nici o portiță pentru ca omul să spună ce are de spus, convins fiind că el, timidul, nu-i capabil să forțeze. Va tăcea și va aștepta un prilej.

Și el va avea grijă să nu i se ofere.

Dacă totuși propunerea apuca să fie făcută, ideea lansată, atunci o înconjura de tăcere. Era ca și cum săpa în tăcere un mormînt și o îngropa: «Dumnezeu s-o ierte». Și greu scapă o idee, oricît de mare ar fi ea, din mormîntul tăcerii. Pentru că nu numai uitarea este cea care o acoperă și o macină, ci mai ales îndoiala care cu timpul se strecoară și la proporții în sufletul autorului.

Dar sînt și oameni perseverenți, insistenți. Îi dai afară pe ușă și intră pe fereastră. Dacă ideea lui nu a fost ascultată sau auzită în comitetul de direcție, ți-o spune în adunarea generală a salariaților ș.a.m.d. Cu perseverenții procedează altfel. Îi laudă. Îi laudă sforăitor, îi laudă exagerat, umflă valoarea ideii, a propunerii pînă la paroxism. Și cînd simte că ea a devenit suspectă, pentru că nu se poate să nu devină suspectă, o amînă: «Să mai vedem, să ne mai gîndim, să mai discutăm», mai ales «să mai discutăm», și, dacă e cazul, mai strecoară și cîteva cuvinte despre campania de economii, despre cheltuielile suplimentare pe care le-ar necesita aplicarea și care nu sînt prevăzute pentru anul în curs...

Omul va respira ușurat că a scăpat de belea și-i va fi recunoscător că l-a scos din încurcătură.

Dar astea sînt metode care au mers odată, demult. Acum, gata, nu mai țin. Sînt alte timpuri, alte exigențe și alte cerințe. Și el a simțit asta și s-a adaptat. Acum nu mai spune pur și simplu nu. Nu mai tace, nu mai laudă exagerat și nu mai ridiculizează. Nuu. Acum o primește, ideea, cu o figură concentrată de profundă meditație. Acum spune: «Da, da, interesant, foarte interesant». Și ca să dovedească autorului cu cîtă seriozitate a privit propunerea lui, o supune dezbaterii colective pe brigadă, pe secție, pe atelier, la cabinetul tehnic și în cercul de idei înaintate de la club, pînă cînd se face din biata idee harcea-parcea. După care nu-i rămîne altceva decît să-i sugereze autorului să caute o idee mai bună.

Nici revoluția tehnico-științifică nu a trecut pe lîngă el fără să lase urme. A copiat de prin revistele de specialitate cîteva fraze pe care le-a amestecat între ele scoțînd niște formule — mama sănătății. Dacă propunerea este de ordin tehnic, atunci recită una din fraze, ca de exemplu aceasta: «Pentru a realiza propunerea dumneavoastră trebuie să procurăm un oscilograf cu pulsații, cuplat la un interferometru emisferic, caz în care vor apărea în primul resort, sub influența undelor necontrolate, un proces de retroacțiune negativă, pe care desigur dumneata nu îl dorești».

Trecerea de la dumneavoastră la dumneata este semnificativă și persoana vizată o va observa neapărat.

În ultima vreme, rezultatele cele mai bune, el spune neașteptate, i le-au dat comisiile. Pentru fiecare sugestie formează o comisie care primește sarcina să o studieze.

Simplu și eficace.

Dar a mai învățat ceva, «Vezi, dom-le, omul cît trăiește învață», nu este bine totdeauna să-ți astupi urechile. Dacă ideea este bună, păstreaz-o. Împrumută-i de la tine niște haine și, cînd nimeni nu se mai așteaptă, lanseaz-o.

Beneficiile le puteți aprecia singur.

P.S. Dacă încercați vreuna din metodele lui și nu reușiți, să nu fiți supărați pe el și cu atît mai puțin pe semnatarul acestor rînduri. Înseamnă că ceva s-a schimbat, că ceva foarte important s-a schimbat...

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

GOYA decapitat

Șaizeci de pînze, șaizeci de zile, șase sute de mii de vizitatori și cel mai fantastic, cel mai senzațional, cel mai halucinant Goya: fețele celor veniți să-i admire opera. L-am înțeles mai bine nu atît privindu-i tablourile, cît chipurile vizitatorilor. De altfel, pînzele adunate de prin cele mai celebre galerii și muzee ale lumii nici nu prea puteau fi privite. Doar crîmpeie, colțuri de rame, cîte un chip încremenit pe pînză, intersectat de trecerea mulțimilor, și cefele oamenilor, numai cefe, guleie, spinări. Ca să-l vezi pe Goya trebuia să te așezi în spatele tablourilor și să privești fețele oamenilor. Uimire și oroare, spaimă și încîntare.

Copleșit de onorurile regale, Goya spunea despre cei ce formau panopticul curții spaniole că sînt niște «îngeri». Dar îl picta ca pe diavoli. Se vorbea cîndva despre potentatul chior care a cerut să i se facă portretul. Și pentru că pictorii îi înfățișau așa cum era, capetele îi se rostogoleau la picioare, retezate de paloșul miniei. Pînă s-a găsit unul să-l picteze la vînătoare, cu ochiul chior la țintă. Goya l-a pictat pe chiori, dar cu ochiul bun lipit de cătarea armei. Și s-a spus că a fost părintele artei moderne.

S-a vrut el asta, a fost oare conștient de ceea ce reprezenta pentru viitorul artei, își dădea oare seama de geniul său? Nu cred. Ca toate geniile, s-a dăruit cu generozitate, s-a risipit, a ars în focul mistuitor al creației, neînțelegînd pentru el altă rațiune de a exista. Mulți au văzut în el un demiurg al urîtului, dar nu era decît un om care nu i-a văzut pe ceilalți oameni decît așa cum erau — și înălțători, și josnici, și mîndri, și umiliți, și demni, și nedemni. N-a urît oamenii, ci găunoșenia potentaților, decrepitudinea mediocrității, pompierismul artei flatante, lingușitoria adulatorilor, obtuzitatea criticii oficiale. În fastul curții vedea opereta, în setea de putere, neputința, în ipocrizia puritanilor, abjecția. Îl privești și te cutremuri scuturat de un fior. Cîți artiști au putut avea curajul lui? Și totuși, cele șaizeci de pînze adunate din toate colțurile lumii la Orangerie sînt capodopere ale frumosului. De zece ani mă obseda un tablou văzut în muzeul din Lille, și l-am regăsit aici, ca pe un coșmar de care mă temeam dar doream să-l retrăiesc: «Timpul», sau «Bătrînele». Două chipuri hide, mutilate de decrepitudine, rînjind sinistru ca în fața unui obiect obscen, cu obrajii pungă, fardați strident, cu ochii storși, încărcați de răutatea neputinței, cu gurile știrbe, cu toaletele de paradă ca niște straie de circ. Nu, nu bătrînele acestea trebuiau privite, ci fețele acelora care se uitau la ele. Rar mi-a fost dat să văd așa portrete-oglinzi! Și totuși, cîtă căldură a pus Goya în culoare, ce omenească lumină, ce suflet debordînd de compasiune și de bunătate! Le-a iubit, dar nu le-a înfrumusețat, așa cum a iubit și a urît totodată timpul, pentru scurgerea lui nemiloasă...

Două pînze de la Besançon, mici cît o carte deschisă, l-au adus în suprema ipostază a ironiei sale: «Canibalii» și «Prînzul canibalilor». Pentru Goya canibalii sînt oameni albi mîncînd semeni de-ai lor. Și haica de carne sau gura hulpavă își pierd atributele anatomice și devin idee. «Taurul sacru», adulat de fascinația femeilor, e ipostaza sacramentală a puterii obtuze copleșite de o virilitate oarbă, «Cocoșul» înălțat pe curbura planetei ca o Godzilă a unui veac revolut e fatalitatea destinului timp și irațional dominînd prin forță mulțimile în derută. Un Goya fantasmagoric, deopotrivă fermecător, misterios și tandru, căci alături de halucinațiile unui penel rebel a pus armoniile de lumină și dragoste din trupul de nacru al Majei, surîsul inocent al infantelor, neliniștea Tiranei, frumusețe și urîțenie contopite în adevăr.

Geniul lui s-a relevat plenar abia atunci cînd a încetat să vrea să mai placă. Cînd a început să picteze nu pentru a provoca plăcere sau încîntare, ci pentru a spune ceea ce avea de spus.

Lovit la 46 de ani de surditate, ca Beethoven sau ca Smetana, a descoperit în lumea tăcerii sunetele patetice ale culorii. Și tablourile lui țipă. Descris de literatură, el ne apare ca un torturat de halucinațiile unei Spanii tragice, hărțuite de coșmaruri, un pictor al obsesiilor, descendent direct din Bosch, chinuit de ipohondrii și amoruri neîmplinite, un «blestemat». Dacă ne gîndim că era contemporan cu Fragonard, cu David și cu Delacroix, înțelegem că n-a fost decît un curățitor de zgură de pe obrazul picturii, un spălător de mîzga rozului, un torturat de adevăr. A avut toate slăbiciunile omului, și poate că tocmai de aceea i-a putut înțelege atît de bine pe oameni. I-au plăcut onorurile, banii, femeile — cu un cuvînt, viața, tocmai acea viață care avea să-i trimită simultan două lovituri mortale: surditatea și dragostea tîrzie. Deposedat la cincizeci de ani de tot ce-i dăduse pînă atunci strălucire, refuză să mai fie pictorul idioților încoronați și penelul lui începe să înspăimînte lumea. Avea forța lui Rembrandt și misterul lui Cervantes și, ca atîți iberici care n-au fost în stare să se complacă în compromis, văzînd în asta o treaptă a lașității celei mai abjecte, s-a lăsat mistuit de focul nimicitor al credinței în adevăr. Și astfel a ajuns la esența sufletului care, așa cum spunea Montherlant, «este ca focul din miezul pămîntului». Eroii lui sînt ca o magmă de carne hidoasă învăluind frumosul fără să-l poată sufoca.

Și pentru că pe chior l-a pictat chior, a căzut și capul lui. Dar nu cît a fost în viață, ci după moarte. Cînd, în 1888, i-au dezgropat osemintele din cripta unei mănăstiri bordeleze pentru a fi restituite Spaniei, craniul din sicriu dispăruse. Se spune că ar fi fost sustras de discipolii lui Franz-Joseph Gall, inventatorul frenologiei, preocupați de pătrunderea tainei din jurul uluitoarei aventuri care a fost viața acestui mare precursor al artei moderne.

Or fi descoperit-o?

Ea era la Orangerie, în cele șaizeci de pînze.

reflector ştiinţific

• niciodată nu e prea tîrziu... să fii exact

O întîrziere cu cinci secunde pe lună nu este, la drept vorbind, o mare nenorocire! Şi cam acesta este ordinul de toleranţă al ceasurilor cu electrocuarţ şi circuite integrate care şi-au făcut apariţia recent pe piaţa elveţiană. Fabricanţii promit că în curînd vor fi puse în vînzare Megacuarţuri cu toleranţe de o secundă pe lună. Bazate pe un principiu cu totul diferit de cel al ceasurilor obişnuite, aceste instrumente de mare precizie nu au arcuri şi resorturi, ci «traduc» în cifre şi în poziţii ale acelor indicatoare oscilaţii ale cristalelor de cuarţ (fotografia de jos). Ele oglindesc o idee de mult recunoscută : exactitatea mereu sporită a măsurării timpului este ea însăşi o «măsură» a dezvoltării civilizaţiei.

• 180 km pe oră...

O viteză care, desigur, n-o recomandăm nici unui automobilist, dar care, vrînd nevrînd, se «impune» pe marile autostrăzi (fotografia 1 a fost făcută la această viteză, pe o nouă autostradă care leagă Riga de împrejurimile ei).
La o asemenea «alură» problema securităţii călătorilor capătă noi şi dramatice dimensiuni. Una din rezolvările pe care le dă electronica acestei probleme spinoase o constituie un patent al companiei Ford (fotografia 2) : proiectorul lansează raze invizibile care se reflectă de automobilul din faţă. Razele reflectate acţionează un microcalculator electronic care modifică automat acceleraţia sau, la caz de nevoie, opreşte brusc vehiculul. Sigur, e foarte sigur, dar parcă mai sigur e mersul pe jos. Fireşte, nu pe autostradă.

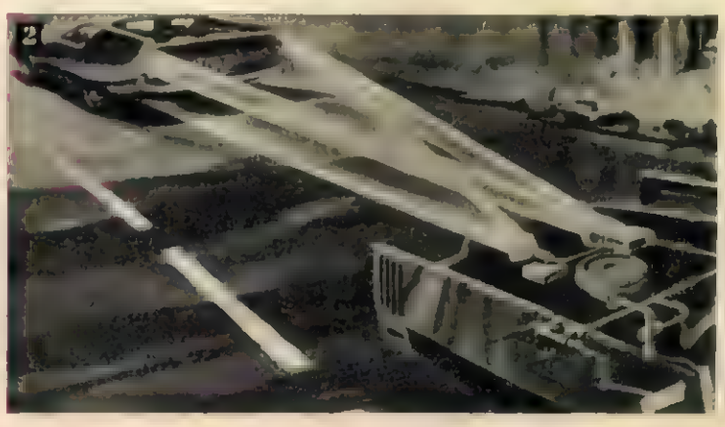

• koala în sanctuar

Acest titlu cam eliptic — o recunoaştem — redă fidel «situaţia». Marsupialul Koala din Australia era în pericol de a fi exterminat de vînători, foarte amatori de blana lui. Într-un tîrziu au fost adoptate legi severe de protecţie. Iată pe acest graţios animal într-o rezervaţie. Este o fotografie rară.
Koala înseamnă în limba unor băştinaşi australieni «nu beau». Oricît ar părea de curios, eroul fotografiei noastre nu bea apă (era să spunem : «ca toţi oamenii»), ci extrage lichidele conţinute în hrana solidă pe care o consumă sau le suge de pe frunzele eucaliptilor. O curiozitate a naturii.

Acid salicilic, Acid benzoic, Benzoat de sodiu, Acid acetilsalicilic.
INSECTICIDE ORGANOFOSFORICE:
Carbotox 37%, Fosfatox R 35%, Sintox 25%, Cimexan.
LACURI ŞI VOPSELE:
Linoxin, Durol, Inol, Ideal, Deruginol, Durax.
PIGMENŢI ANTIORGANICI ŞI MATERIALE DE UMPLUTURĂ:
Galben de crom, Verde de crom, Albastru de fier, Oxid roşu de fier Al, Silicocromat bazic de plumb.

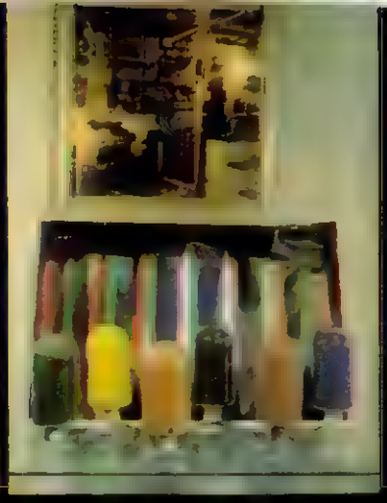

Sortimente bogate de legume şi fructe proaspete sau conservate găsiţi în permanenţă la centrele de

LEGUME ŞI FRUCTE DIN ORADEA

CE VEȚI REALIZA ÎN 1971

Cu această întrebare ne-am adresat cîtorva conducători de întreprinderi. Stadiul actual de dezvoltare a economiei noastre socialiste, sarcinile și activitățile extrem de complexe ale colectivelor care lucrează în producția materială pot ocupa în acest început de cincinal tomuri întregi. În contextul efortului general cu care am pășit cu toții în anul 1971, chiar și enunțarea succintă, în aceste pagini, a cîtorva preocupări este suficient de edificatoare pentru a ilustra direcția dinamică, mobilizatoare, îndreptată spre prosperitate și civilizație.

NOILE FRIGIDERE IAU STARTUL!

În ultimele zile ale lui decembrie '70 a fost pus în vînzare un lot de frigidere de un tip cu totul nou — prima «șarjă» de frigidere electrice cu compresor, realizate la noua și moderna fabrică de frigidere de la Găești. A fost — cum se spune — un lot de sondaj. S-au vîndut cît ai bate din palme. Creație a cincinalului încheiat de curînd, noua unitate industrială de la Găești urmează să devină în curînd un mare furnizor de frigidere moderne atît pentru piața internă cît și pentru export.

Care sînt măsurile principale ce vor fi întreprinse de fabrică în vederea realizării cu succes a sarcinilor pe anul 1971?

Răspunsul la întrebarea de mai sus ni-l dă inginerul *Hero AREȘTEANU*, directorul de fabricație al Centralei industriale de mașini și materiale electrotehnice, centrală de care depinde fabrica de la Găești.

Primele frigidere cu compresor, din cele puse deja în vînzare — ne spune d-sa — fac parte dintr-un tip mijlociu, așa-numitul tip cabinet, cu capacitate utilă de 180 litri, căruia i s-a dat denumirea de « «Frigero Super». Încă în acest an, respectiv în trimetrul al II-lea, fabrica de la Găești va începe să livreze un al doilea tip de frigider cu compresor (model masă), avînd o capacitate utilă de 140 litri, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să iasă pe poarta fabricii un al treilea tip: «Frigero Lux» (model cabinet), cu o capacitate utilă de 240 litri. Vom fabrica, așadar, încă în acest an — continuă interlocutorul nostru — trei tipuri de frigidere, fiecare din aceste tipuri reprezentînd cea mai modernă concepție în domeniul fabricării frigiderelor. Fabrica de la Găești a intrat deocamdată parțial în funcțiune. În final (1973) ea va produce anual nu mai puțin de 200 000 frigidere cu compresor. Și, desigur, după cum se speră, și noi tipuri, printre care se vor număra și refrigeratoarele. Merită să ne oprim și asupra cîtorva caracteristici tehnice ale frigiderelor fabricate la Găești. În primul rînd, agregatul frigorific cu care este echipat frigiderul este conceput și executat la nivelul tehnic cel mai ridicat. Are de pildă un motocompresor ermetic care funcționează cu 3 000 rot/minut, reglajul temperaturilor fiind asigurat printr-un termostat, care la modelele «Super» și «Lux» asigură dezghețarea semiautomată. În afară de faptul că sînt încăpătoare, noile frigidere electrice cu compresor au și calități izolante superioare. În plus — și aceasta ne interesează în mod deosebit — sînt foarte economicoase în ceea ce privește consumul de energie electrică. Un frigider model cabinet (tip mijlociu), cu o capacitate de 180 litri, așezat într-o încăpere în care temperatura nu-i mai mare de 25 grade Celsius, consumă 0,8 kWh în 24 ore, ceea ce reprezintă un consum lunar de curent electric care nu depășește costul de 7,50 sau 8 lei.

F. URSEANU

DIVERSIFICARE ȘI EXIGENȚĂ

Principala noastră preocupare în anul 1971 se îndreaptă către lărgirea gamei produselor uzinei. În vederea diversificării și îmbună-

tăţirii prezentării produselor, în acest an vom pune la dispoziţia beneficiarilor o serie de noi tipuri şi variante de radioreceptoare şi televizoare. Concomitent cu aceste noi produse vom continua fabricarea unor aparate proiectate şi intrate în producţie în 1970.

Astfel, paralel cu continuarea fabricaţiei produselor din luna decembrie, în 1971 va fi reluată fabricaţia radioreceptoarelor «Sinaia» şi «Mangalia», care au fost bine primite de cumpărători. De asemenea vom asimila radioreceptorul «Cora», receptorul «Maestro» şi radioreceptorul «Select T-70»

«Cora» este un radioreceptor de buzunar cu o singură lungime de undă, de dimensiuni foarte mici (67 × 37 × 110 mm), prevăzut cu 7 transistoare şi prezentat în 10 variante coloristice. Radioreceptorul «Maestro» are sunet stereofonic şi două difuzoare detaşabile, care se pot muta în orice loc din încăpere. Complet transistorizat, acest aparat deschide seria radioreceptoarelor stereo

La televizoare gama produselor se va îmbunătăţi cu noile variante «Olimp», «Diana», televizorul portabil transistorizat şi televizorul «Hibrid», destinate exportului, paralel cu începerea echipării acestora cu receptoare cu acord continuu, în locul rotactoarelor.

O noutate o constituie cele două televizoare «Hibrid» şi televizorul portabil. Televizorul «Hibrid» va avea selector de canale pentru acord continuu, cinescop auto protejat, echipat parţial cu transistori, iar schema electrică va beneficia de comenzi automatizate.

Televizorul portabil, de dimensiuni mici, cu cinescop auto protejat de 28 cm, are antenă telescopică, bornă pentru audiţie la cască şi este complet transistorizat. Totodată va avea şi posibilităţi de alimentare la reţea sau acumulatori.

Fabricaţia produselor noastre va creşte în 1971 cu 25 000 radioreceptoare şi 25 000 televizoare

În vederea realizării unui ritm înalt de creştere a productivităţii muncii vom aplica o serie de măsuri tehnico-organizatorice, printre care: punerea în funcţiune a unei benzi-pilot pentru execuţia seriilor zero la noile produse, introducerea lipirii în undă staţionară a cablajelor imprimate, echiparea televizoarelor cu cinescoape moderne, ceea ce va permite eliminarea măştii frontale. Paralel cu aceasta ne vom preocupa şi de creşterea nivelului profesional al muncitorilor şi tehnicienilor. În acest scop vom încadra în producţie un număr de 1 250 absolvenţi ai diverselor forme de calificare, ceea ce va contribui atît la creşterea productivităţii muncii cît şi la îmbunătăţirea calităţii execuţiei produselor

Aceste măsuri vor permite ca în 1971 peste 93% din sporul de producţie să fie realizat pe seama creşterii productivităţii muncii.

Avem convingerea că în primul an al noului cincinal ne vom îndeplini în întregime sarcinile pe care ni le-am propus şi vom da pieţei produse de cea mai bună calitate, conform cerinţelor actuale ale pieţei interne şi externe.

Ing. Constantin FAUR
director general
al uzinelor «Electronica»

CALITATEA, CALITATEA ŞI IAR CALITATEA

Etichete strălucitoare, culori pastel, efluvii de parfumuri. Pe biroul directorului fabricii de săpun «Stela», tov. ing. *Cezar NISTOR*, s-a acumulat o mare varietate de mostre de săpunuri. Era răspunsul prompt şi material la întrebarea noastră. Cîteva detalii tehnice veneau să ne convingă şi mai mult despre preocuparea principală ce animă colectivul fabricii în actualul an.

— Ea poate fi sintetizată într-un singur cuvînt: calitate — ne spune tov. Cezar Nistor. Ne continuăm efortul început încă din anul precedent de a obţine săpunuri de toaletă, de semitoaletă, de menaj, de o calitate net superioară celor produse pînă acum. Ne-o cer cumpărătorii, mereu mai exigenţi, ne-o cere, cu alte cuvinte, stadiul de civilizaţie atins de cetăţenii României anului 1971. Pentru a satisface aceste exigenţe, ne-am propus să obţinem, am şi obţinut deja, noi sortimente de săpunuri cu calităţi mult îmbunătăţite, cu parfumuri mai subtile, superior ambalate, în culori plăcute, de bun-gust. Aş menţiona în această ordine de idei săpunurile de toaletă «Sabina», «I.M.P.», «Iasmin», care vor apărea nu peste mult timp în vitrinele drogheriilor şi care — sperăm noi — vor întruni sufragiile unanime. Ne preocupă de asemenea îmbunătăţirea substanţială a calităţii săpunurilor de semitoaletă şi de menaj. În curînd, săpunurile «Cheia», «Palmier» nu vor mai fi de recunoscut, în aşa măsură le vom îmbunătăţi calităţile tehnice cît şi aspectul exterior. Vom livra apoi noi sortimente de săpunuri de menaj cum ar fi «Tigrul», săpun cu conţinut de substanţă activă, mult superior celor aflate în prezent în comerţ, un alt săpun de menaj transparent, în sfîrşit, un săpun în formă de «ace», care va fi livrat în pungi şi care are avantajul de a se dizolva foarte repede în apă, uşurînd şi îmbunătăţind calitatea spălării. Ar fi încă multe, foarte multe de spus. Avem multe proiecte, cercetătorii noştri caută să realizeze noi formule de săpunuri, cu indici calitativi şi mai înalţi. Ne-o cere, încă o dată, exigentul client al anului 1971, pentru care micile «amănunte» ale traiului cotidian au început să conteze enorm de mult.

M. H.

DISCIPLINA CONTRACTUALĂ, PE PRIMUL PLAN

În anul 1970 sectorul economic de care mă ocup a întîmpinat unele greutăţi în ceea ce priveşte disciplina contractuală. Cauzele au fost determinate atît de unele utilaje străine instalate şi aflate încă în garanţie, cît şi de primirea cu întîrziere a extraselor de program, care au dus la schimbări dese de furnizori. Din acest motiv, ne-am propus ca în 1971 să rezolvăm definitiv această deficienţă care ne-a creat dificultăţi în activitatea de producţie. Ca urmare, conducerea uzinei a trecut la reorganizarea serviciilor desfacere-producţie. Programarea producţiei va fi făcută de serviciul desfacere în funcţie de termenele de contractare. În felul acesta a fost schimbată metodologia urmăririi contractelor. Acest lucru are ca rezultat reducerea unui mare volum de muncă, deoarece toţi ceilalţi factori din uzină care erau antrenaţi pînă acum în urmărirea contractelor au căpătat alte întrebuinţări. Altfel spus, începînd cu acest an producţia îşi vede de producţie şi nu de altceva, serviciul desfacere fiind cel care se ocupă de încadrarea în timp şi de înregistrarea producţiei. Totodată însă a crescut răspunderea tuturor factorilor din uzină antrenaţi în realizarea sarcinilor de plan

Scopul urmărit este asigurarea disciplinei contractuale, livrarea la timp şi la dimensiunile cerute a laminatelor, scoaterea pe poarta uzinei a unei producţii de calitate

Trebuie să menţionez că datorită dezvoltării într-un ritm rapid a uzinei şi a măririi producţiei a fost nevoie de o extindere corespunzătoare a spaţiilor. De aceea am hotărît construirea unui depozit care va asigura locul de stocare a laminatelor finite şi eliberarea la timp a spaţiilor de producţie

Avînd, la sfîrşitul anului trecut, o situaţie financiară bună, s-au creat toate premisele reducerii substanţiale a stocurilor supranormative, în prezent înregistrîndu-se o reducere de 50%. De asemenea, anul 1971 a fost început cu zero în ceea ce priveşte creditele imobilizate, ceea ce înseamnă noi posibilităţi de plată pentru uzină, în relaţiile cu furnizorii şi beneficiarii.

Ing. Mihai SĂLĂJEAN
director comercial
al uzinei «Republica»

1 000 000 DE PASAGERI ANUAL

Anul 1971 va fi marcat de aviaţia civilă a ţării noastre printr-o îmbunătăţire substanţială a activităţii sale atît din punct de vedere a volumului, cît şi a calităţii serviciilor. Eforturile întregului nostru personal navigant şi de la sol — piloţi, radiotelegrafişti şi mecanici, ingineri, economişti, tehnicieni, însoţitori de bord, dispeceri — se axează anul acesta în direcţia creşterii cu 20 la sută a volumului transporturilor aeriene faţă de anul precedent. Procesul acesta exprimă un fapt de o deosebită semnificaţie: traficul aerian va atinge în 1971 cifra de un milion de pasageri. În vederea realizării acestui obiectiv va trebui să creăm condiţiile materiale necesare. Iată cîteva dintre ele:

În primul rînd, ne propunem să dezvoltăm reţeaua liniilor aeriene externe prin deschiderea unor trasee directe care să lege Capitala României cu Teheranul şi Algerul. Vom lua de asemenea măsurile corespunzătoare pentru elaborarea unor orare care să satisfacă cît mai multe solicitări primite din partea pasagerilor noştri din întreaga lume. În acest context avem în vedere traseele Atena şi Roma. Vom extinde de asemenea colaborarea cu firme turistice din străinătate, efectuînd astfel, în cooperare cu Ministerul Turismului, mai multe zboruri speciale sau de croazieră în Asia, Africa şi America. Aceste prime măsuri urmăresc ca începînd din acest an reţeaua liniilor aeriene interne şi externe să sporească cu 30 000 km, mai ales prin deschiderea unor rute directe de la Bucureşti spre Bombay, Addis-Abeba, Recife, Rio de Janeiro, Detroit şi New York. Nu va fi neglijat, desigur, nici transportul internaţional de mărfuri.

O atenţie deosebită o vom acorda traficului aerian intern. Modernizarea în ultimii ani a numeroase aeroporturi, printre care Cluj, Baia Mare, Constanţa, Oradea, Suceava şi Timişoara, mărirea parcului de avioane care efectuează curse interne au dus la o îmbunătăţire substanţială a călătoriilor. În cursul lui 1971 vom deschide noua linie directă Bucureşti-Sibiu-Cluj, iar pe alte rute, cele mai solicitate, va spori numărul de curse zilnice. Avem în vedere şi alte măsuri, pe care le vom anunţa la timp. Printre ele menţionăm: achiziţionarea de noi turbopropulsoare cu capacitate şi viteză sporită, pe care le vom folosi cu preponderenţă pe liniile interne; modernizarea aeroporturilor Tulcea şi Deva; îmbunătăţirea deservirii la bordul avioanelor a tuturor pasagerilor, inclusiv a celor care călătoresc pe itinerarele interne.

Constantin ŞENDREA
director general al Direcţiei generale
a aviaţiei civile
din Ministerul Transporturilor

1 *Inginerul Mihai Sălăjean: «Obiectivul numărul unu al anului 1971 îl constituie întărirea disciplinei contractuale».*

2 *Primele noi tipuri de frigidere româneşti pe bancul de montare al fabricii din Găeşti.*

3 *«Ne continuăm efortul început încă în anul precedent» — ne spune inginerul Cezar Nistor, directorul fabricii de săpun «Stela».*

cronica satirică

de Teodor MAZILU

MÎNCĂUL

X e într-adevăr un mîncău, fără să fie un gurmand. În ceea ce privește nutriția, se mulțumește cu un ceai și puțin unt. În loc să înghită fripturi în sînge, cum ar fi firesc, înghite distracții, filme, idei, oameni. X crede că există o mare performanță culturală în faptul că «mănîncă cinematograf pe pîine»... De fapt X nu vede film, ci-l înghite în întregime. Un singur film nu e de ajuns pentru un stomac atît de cultural. X bate cinematografele cu desperare, de atîta pelicula înghițită îl dor ochii...

Ca să fim drepți, trebuie să precizăm că X înghite și cărți, cu subiect cu tot, cu coperte cu tot, cu personaje cu tot, bineînțeles, cărți polițiste, dar totuși cărți. Cum vede o carte polițistă, X se repede asupra ei și pînă n-o termină nu se lasă... Nu se satură niciodată, oricît ar citi, tot ar mai citi; pofta vine mîncînd. Dar X nu citește cărțile, ci doar le înghite, de aceea nu ține minte niciodată subiectul, ci numai gustul de cerneală tipografică... El și-a transformat capul în stomac, și aruncă acolo tot ce găsește.

X își mănîncă și prietenii. Nu îi vizitează, îi mănîncă pur și simplu — de aceea îi și schimbă atît de des. Evident, un prieten mîncat pînă la ultimul oscior nu mai poate fi folosit... Obține tot ce vrea de la un om, și cînd a terminat de rontăit, caută o altă amiciție... X își caută prietenii cu desperarea cu care animalele sălbatice își caută hrana... Caută prietenia ca să aibă ce devora.

X mănîncă tot ce vede în cale. Cărți, filme, oameni, flori... În jurul lui, iarba nu mai crește... La nevoie, X înghite și abstracțiuni, nu se dă în lături de la nimic... Desigur — abstracțiile nu sînt mîncarea lui preferată, dar ce să-i faci, omul nu face numai ce-i place!

În așteptarea poștalionului de Iași.

PARADA TIMPULUI PIERDUT

Stăm și așteptăm tramvaiul, cocîrjați de frig, zoriți din urmă de scurgerea implacabilă a timpului.

Facem coadă în fața caselor de bilete, urmărind ca într-un coșmar mișcările lente, ireal de încete, ale omului postat în spatele ghișeului.

Trecem pragul I.L.L. înarmați cu un geamantan de acte; zîmbim șiroși, peste zeci de capete, domnului notar, aferat și iritat din motive personale; ne luăm concediu fără plată și poposim zile bune în incinta «Spațiului locativ»; așteptăm crispați în cabinetele dentare; ne burdușim buzunarele cu bonuri de ordine și întocmim liste interminabile în sălile de audiență.

Vreme pierdută, oboseală, consum nervos.

Și logică strîmbă: de ce să fie simplu cînd poate fi complicat? De ce, cu alte cuvinte, să pretindem acestor oameni să ne ofere servicille în chip civilizat, cu promptitudine și prin metode moderne un lucru, cînd e mai simplu să pui cetățeanul pe drumuri, să-i ineci viața în hîrtii și hîrtiuțe, să-i furi sănătatea omorîndu-i ore scumpe?

La capătul acestui drum sinuos, dătător de astenii, omul nostru, sărmanul, nu-și poate oferi decît o singură explicație: proasta organizare. Iar în spatele dezordinei și birocrației, tot o singură cauză: indolența, nepăsarea, lucrul făcut de mîntuială.

În rîndurile care urmează vă prezentăm prin text și fotografii cîteva mostre devenite clasice. Din păcate nici singurele, nici ultimele. Redacția noastră își propune să inventarieze în continuare această paradă a timpului pierdut, solicitînd concursul dumneavoastră, al cititorilor. Cine și în ce fel vă obligă să vă pierdeți timpul în mod inutil, unde și în ce ocazie v-ați izbit de nepăsarea, tembelismul și reaua-credință a celui însărcinat să vă servească cu oportunitate și în chip civilizat? Ce observații, propuneri și sugestii aveți în această privință? Paginile «Flacării» vă stau la dispoziție.

S-A ÎNTORS ȘI ION GHICA DE LA IAȘI

Ne-a fost prezentată o scrisoare inedită a lui Ion Ghica către Vasile Alecsandri. Nu garantăm autenticitatea documentului, în schimb garantăm veridicitatea celor descrise cu privire la condițiile unei călătorii de la Iași la București, făcută în decembrie 1970–ianuarie 1971, după 139 de ani de la hazardatul voiaj al boierului muntean spre fosta capitală a fostului principat al Moldovei. Iată «documentul»:

IUBITE AMICE,

În scrisoarea mea trecută, cea din 1881, nu ți-am zis nici o slovă despre întoarcerea la București. Aceasta pentru că, drept să-ți spun, am întîrziat cam mult pe îmbălsămatele maluri ale Bahluiului. Nu m-am mai săturat să ascult frumoasa romanță irlandeză **Late rose of summer** cîntată de grațioasa domnișoară Bishop și de marele harpist Boza. Dar, mai ales, m-am bucurat să prînzesc zi de zi cu Mihai-vodă Sturdza la vila sa de la Socola, nu atît de fericirea bucatelor, cît din nădejdea că îl voi schimba credința sa că «acel care răspunde înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor de soarta unui norod datorește să fie prudent». Mare lucru n-am reușit și am purces la întoarcere.

Cu multă ușurință am renunțat la drumul Siam–Rîmnicului, alegînd șleaul mai nou prin Tecuci–Făurei. Am luat poștalionul 6002, ori, cum i se mai zice, trenul de persoane Iași–București. Era pe la sfîrșitul lui decembrie 1970. Îmi scosesem podorojnă pentru clasa întîia, amintindu-mi cît de bine am călătorit pe vremea cînd trenurile plecau din Ghergani. Numai, ce să vezi, pînă dincoace de Bîrlad am dus-o cum am dus-o, dară într-o stație numită Ghidigeni s-au urcat niște români cu mulți curcani vii, pe care i-au cocoțat în plasele de bagaje. Paserile, de cînd e lumea, se simt bine cățărate cît mai sus, așa că și curcanii, de bine ce s-or fi simțit, au început să sloboade ce nu le mai trebuia pe hainele mele. Văzînd eu că nu apare nici un om de-al otcupcilului, ori altcineva care să-i întrebe de marfă, a trebuit să cobor la Făurei și să aștept poștalionul accelerat dinspre Galați.

Mare ispravă n-am făcut, deoarece el a sosit cu o oră întîrziere. Cellalți călători se sfădeau din această pricină. Unii ziceau că s-au obișnuit cu întîrzierile, alții că nu sînt firești, deoarece au citit el că undeva, prin Japonia, într-un an în care toate trenurile au însumat 8 minute de întîrziere, ministrul transporturilor a trebuit să-și ceară scuze la televizor. Eu nu m-am putut pronunța în nici un chip, deoarece pînă în Japonia nici măcar Milescu spătarul nu a ajuns.

În schimb am coborît să înnoptez în urbea Urzicenilor, pe unde mai fusesem, după cum ți-am mai scris. Am trecut pe la sprăvnicie, pe la agie, pe la casa poștei și am aflat că a doua zi «ieșii»-ul n-o să vină la amiază, ci abia seara, ceea ce s-a și întîmplat. Mare amărăciune pe mine și pe toți călătorii, încît logofeții stației s-au îndurat să vorbească pe sîrme cu mai marii lor, care au poruncit să se formeze un alt tren, chiar de aici, din fosta capitală a județului Ialomița. Acestea se întîmplau pe 21 decembrie. Noul tren, înlocuitor al vestitului 6002, a pornit din Urziceni la timp, adică la ora 13,44. Dar numai ce a pornit și a început a zăbovi în fiecare stație. Se vede că n-aveau cai de schimb. Cînd am văzut că trenul prinde 80 de minute de întîrziere pe numai 70 de kilometri, am coborît în tîrg la Fierbinți, cu gîndul să mai las să treacă o zi.

M-a îndemnat inima să fug pînă la poșta Movilitei, ca să-mi văd vechile cunoștințe. Muriseră atît căpitanul politicos, cît și căpităneasa, cea care dormea cu pruncul la țîță. Pînă m-am întors la Fierbinți s-a făcut 30 decembrie. Iarăși toată nădejdea mea a rămas în personalul 6002, și iarăși el a întîrziat blestematele de 80 de minute. Cred că e drumul rău, calcă prin cîte un peș și își rupe osia. Altfel, cum?

Trosc, pleosc, am ajuns, de bine, de rău, pînă la Bariera din afară, numită și gara Mogoșoaia, unde ne-a ieșit în cale un împiegat cu guler roșu și cu spangă și ne-a făcut semn să oprim. Nu știu ce se întîmplase, dar am auzit că unul dintre surugii a deshămat repede șăoașul și a pornit călare spre București să ceară voie ca să pornim mai departe. Eu n-aveam de gînd să mă apuce anul nou prin cușete, deci am coborît în Mogoșoaia, m-am interesat dacă există vreun han de-al lui Petrea Bacalu și am tras pînă la urmă la un logofețel de la streaja, așteptînd să treacă sărbătorile.

Stam la gura sobei și citeam în **Foaie pentru minte, minimă și registratură** că departamentul căilor ferate va mări grozav numărul vagoanelor de sărbători. M-am înființat și eu cu bagajele pe peronul gării Mogoșoaia în ziua de 4 ianuarie. Lung și greu tren trebuie să fi fost compus, îmi ziceam, dacă trecuseră cele 80 de minute de întîrziere și trenul tot nu sosea. Cînd s-au împlinit două ceasuri în cap, a apărut și locomotiva șasemidoiului, fluierînd de zor și trăgînd viteaz 4 vagoane! Nici chip să mă urc, măcar la a-ntîia. M-am uitat după surugii. Stăteau înciuțați într-un compartiment cu pluș. Le-am cerut ajutor, dar mi-au răspuns prin geam că de la Iași pînă aici au dat amenzi de trei sute de lei și mai mult n-au ce face.

Pînă la urmă am ajuns în București pe jos. Dar mi-am făcut un obicei: merg în fiecare zi la Gara de Nord și notez cu cît întîrzie trenul meu, 6002.

Iată cele observate:

marți 5 ianuarie – 80 de minute
miercuri 6 – 80 de minute
vineri 8 – 80 de minute
simbătă 9 – 95 de minute.

Duminică, 10, ți-am scris eu această epistolă. Nu doresc decît dacă s-o rătăci să ajungă la cei care au urechi de auzit. Că dacă se vor face că n-aud, eu m-apuc să chiui. Am învățat de la surugii, cîtă vreme am stat pe drum.

Pt. conf. Sergiu ANDON

DE LA „1001 DE ARTICOLE" LA „FORTUNA"

Două imagini de la casele de piață ale unor magazine. Prima este făcută la parterul magazinului «1 001 de articole» din Bd. 1848. Aici vin să-și facă tîrgurile un număr de cumpărători ce depășește, zilnic, de cîteva ori numărul articolelor de pe firmă. Mii de cumpărători ce au trecut în dimineața de 15 ianuarie prin acest magazin au trebuit să reziste la cozi imense și enervante, în fața singurei case aflate în funcțiune. Alături se mai afla o casă, dar... fără casieriță. «E în concediu» — ne-a spus o vînzătoare. «Numai după-amiaza sînt necesare două case» — ne-a spus responsabilul.

O fotografie asemănătoare am fi putut obține și la cunoscutul magazin «Fortuna» din Calea Victoriei: la cele două case situate în apropierea ușii de intrare în magazin «coada» imensă anulează tot timpul pe care l-ai cîștigat prin autoservire. Am preferat însă să fotografiem alte două case: cele plasate în partea din fund a magazinului și care, deși îndeplinesc același rol cu cele din față, totuși... șomează. De ce? Cumpărătorii preferă să se aglomereze în față din simplă pasiune de a ieși prin ușa cea mare? Poate. Dar poate și pentru că personalul magazinului nu se gîndește că ar putea face ceva pentru a descongestiona casele din față: lămurindu-i pe cetățeni că la celelalte case nu vor plăti nici cu 5 bani în plus, dar că vor scăpa, în schimb, mult mai repede.

V. SAVIN

EXPEDITORI ȘI DESTINATARI

«Folosiți la expedierea obiectelor de mesagerii ambalaje tip PTTR». Folosiți-le, am putea subscrie noi la această invitație, cu încredere, dar să nu care cumva să transformați recomandarea într-un adevăr absolut. Însuși fotoreporterul nostru a comis un asemenea «păcat» sperînd că fixarea pe peliculă a ambalajului oferit pentru vînzare de către o fermecătoare funcționară a PTTR poate constitui, în sfîrșit, un test exclusiv pozitiv. Lucrurile însă nu prea stau așa cum apar la «vedere». Ambalaje, ca acesta din fotografie, se găsesc pretutindeni la ofiicile poștale din Capitală, fapt cu totul îmbucurător dacă ne amintim «vremurile de restriște» — cum ar spune un expeditor poet. Numai că inițiativa Poștei s-a oprit aici. Închipuiți-vă, de pildă, că sînteți un expeditor de colete aflat «în mers»; intri într-un magazin, tîrguiești un obiect mărunt — o pereche de mănuși, un fular sau o batistă (de ce nu?) — pentru care te-ai angajat cuiva în provincie. Ei bine, speri că, trecînd vizavi, la oficiul de peste drum, trebușoara cea mai incomodă — expedierea — se va rezolva fără nici o bătaie de cap. Iluzii, simple iluzii. Pentru batista pe care o așteaptă colecționarul din provincie (în treacăt spus, nu vă sfătuim să vă deprindeți cu această pasiune lipsită de perspective) nu veți găsi «ambalaje tip (adică potrivite) PTTR». Singurele ambalaje sînt, în ceea ce privește dimensiunile, două sorturi siameze (5,50 lei și 6,50 lei bucata). Soluția? Cumpărați unul din ele, purtați-l sub braț pînă la domiciliul dv. (plimbările lungi sînt plăcute), introduceți în el batista cu pricina și, respectînd, la împachetare, instrucțiunile în vigoare, îl predați, contra recipisă, celui mai apropiat oficiu PTTR din cartierul dvs.

Napoleon IANCU

NOTA BENE! Se întîmplă totuși ca oficiul la care vă adresați să fie mai puțin aglomerat iar funcționarele atît de amabile încît să vă servească prompt. De regulă, pentru un obiect mărunt vi se face, cum este și firesc, un simplu pachețel. Personal, ne-am bucurat de acest avantaj și, în consecință, îl apreciem recomandîndu-vi-l călduros. Dar se poate întîmpla și altfel...

Pe cînd deci formula: «Folosiți la expedierea obiectelor de mesagerii ambalaje **de toate tipurile** oferite de PTTR»?

literare

de Valeriu CRISTEA

BEETHOVEN VĂZUT DE CONTEMPORANI

Spre sfîrșitul anului trecut, ca pentru a marca printr-o coincidență de calendar tipografic data bicentenarului nașterii Titanului de la Bonn: 16 decembrie 1970, în «Editura muzicală a Uniunii compozitorilor» a apărut lucrarea *Beethoven văzut de contemporani* (Scrisori, memorii etc., reunite și adnotate de J. G. Prod' Homme. Traducere din limba franceză și prefață de Theodor Bălan). Să sperăm că această admirabilă inițiativă a colegilor de la editura ce are ca emblemă lira orfică va constitui un exemplu și un imbold și pentru alte edituri în cazul altor mari aniversări. Căci, cu toate că ideea de a disloca imaginea unitar simbolică a unui mare artist într-o fărîmițare anecdotică poate părea discutabilă, ea corespunde unei nevoi lăuntrice adînc înrădăcinate, a sufletului nostru, de a regăsi tiparul material și omenesc al acelor făpturi excepționale care prin creație și spirit lasă impresia de a se fi degajat întru totul din ei. E ca și cum am căuta să ne convingem — sorbind detaliile dintr-o dată vizibile ale unor biografii ce păreau în întregime sublimate în artă — că acești oameni mari, care ne depășesc într-atît, au existat cu adevărat. Chipul lui Beethoven, văzut de contemporani din unghiuri și de pe înălțimi diferite (alături de un Goethe, de un Liszt, un Weber, mai comunică amintiri și fapte o serie de personaje obscure sau care au devenit cu timpul astfel), se concentrează în cîteva atitudini definitorii; conștiința demnității artistului, mizantropia agresivă cedînd locul unor bruște înseninări, dezordinea exterioară a existenței sale etc. Ca într-un vis (în care sentimentul realului este adesea foarte ascuțit), peretele opac al existenței compozitorului se desface pentru cîteva fracțiuni de secundă într-o succesiune de pîrtii luminoase: iată-l pe Beethoven croindu-și cu indiferență drumul prin mijlocul unui grup select de altețe imperiale, în vreme ce Goethe, retras respectuos într-o parte, salută ceremonios; iată derutîndu-i pe oamenii ordinei publice prin înfățișarea sa teribilă dintr-o clipă de inspirație, și arestat în plină stradă; iată-l pe compozitor, după o repriză infernală de fugoase improvizații, izbucnind în hohote triumfătoare de rîs în fața unui auditoriu impresionat pînă la lacrimi; improvizații risipite în eter din nepăsarea unui talent prea îmbelșugat, și în legătură cu care unul dintre memorialiști afirmă că întreceau în strălucire creația scrisă. Cu toate că există în aceste pagini și unele pasaje fade și convenționale, mai ales atunci cînd autorii lor încearcă să-și exprime admirația și entuziasmul provocat de muzica lui Beethoven (fiind pedepsiți parcă pentru «păcatul» de a fi voit să exprime ceea ce e de neexprimat), ele reușesc să transmită în ansamblu acel sentiment de aderență strînsă la real, de participare directă care promovează evenimentele și întîmplările trecutului în planul unui prezent iradiant. «Făcurăm după aceea o plimbare în frumosul Helenenthal — își amintește cu o delicată peniță senină una dintre contemporanele compozitorului; noi, fetele, mergeam înainte; Beethoven mergea în urmă, cu tata...» Concretul unei clipe oarecare — dar de neprețuit pentru noi — în care «Beethoven mergea în urmă, cu tata», resuscită dintr-o dată cu întreaga sa putere de convingere și farmec indicibil în actual. Iar această capacitate de a ne actualiza în trecut este principala trăsătură a oricărei evocări eficace.

REVOLUȚIA PROSTAGLANDINELOR?

O denumire greoaie, dar o nouă speranță pentru medicină. După descoperirea hormonilor și a antibioticelor, o nouă «revoluție» se conturează la orizont: se speră că substanțe nu de mult misterioase, azi sintetizate în laborator, vor da posibilitatea medicilor de a acționa nu «global», ci în intimitatea țesuturilor, la nivelul celulei.

Prostaglandine? Firește că nu ați auzit de această denumire. De altfel, chiar în rîndurile specialiștilor sînt relativ puțini aceia care s-au familiarizat cu aceste misterioase prostaglandine. De fapt este vorba de substanțe naturale care se găsesc în majoritatea țesuturilor umane și animale. Sînt solubile în apă și administrarea lor nu ridică nici un fel de probleme. În plus, ele sînt deosebit de active, deoarece s-a constatat că organismul reacționează la doze de ordinul milionimii de gram! Toamna trecută Academia de științe din New York a convocat o reuniune la care au participat 500 de biologi și medici din lumea întreagă pentru a trage primele concluzii asupra cercetărilor desfășurate în acest domeniu. Și ei au căzut de acord că descoperirea prostaglandinelor reprezintă un pas înainte, poate tot atît de important ca descoperirea hormonilor și antibioticelor.

Se poate vorbi astăzi de o adevărată goană după prostaglandine — afirmă revista «L'Express» din 24 ianuarie a.c., din care împrumutăm majoritatea datelor din acest articol. Pînă în prezent în presa de specialitate, și în special în ultimii doi ani, au apărut mai mult de o mie de articole în această problemă. Revista «Medical World News» consideră că la ora actuală se publică cam două articole pe zi. Aproximativ 500 de echipe de cercetători din Statele Unite, Suedia, Marea Britanie lucrează numai în acest domeniu. De altfel, una din echipe, sub direcția doctorului Alejandro Zaffaroni, în S.U.A., a hotărît să formeze o societate privată, «Alza Corporation», la Palo Alto, în California, pentru a exploata comercial noul produs. În ceea ce privește marile laboratoare farmaceutice internaționale, îndeosebi «Ciba», «Lilly», «Merck», «Roche», «Pearle», «Squibb», ele consacră azi forțe importante pentru studiul prostaglandinelor și al derivatelor lor.

O DESCOPERIRE FOARTE NOUĂ... CARE DATEAZĂ DE 40 DE ANI

Cel mai curios fapt în toată această afacere este următorul: descoperirea de bază, observația inițială care a declanșat totată agitația de astăzi datează de vreo 40 de ani. Într-adevăr, în 1930, doi ginecologi din New York, Raphael Kursok și C.C. Lieb, au constatat că injectarea spermei proaspete în uter cauzează contracții violente.

Doi ani mai tîrziu, doi biologi, englezul M.W. Goldblatt și suedezul Ulaf von Euler, reușeau, fiecare lucrînd separat, să izoleze în lichidul seminal substanța corespunzătoare pentru aceste contracții. Ea acționa nu numai asupra fibrelor mușchiului uterin, ci părea capabilă să determine scăderea tensiunii arteriale. Dr. von Euler, presupunînd că substanța în studiu era produsă de prostată, a botezat-o prostaglandină.

Dr. Goldblatt a decedat nu mult după descoperirea sa, însă pînă la război dr. von Euler și asistentul său, dr. Sune Bergström, au continuat cercetările asupra străniei substanțe la Institutul Karolinska din Stockholm. Fără însă prea mare succes. Ceasul revoluției prostaglandinelor nu bătuse încă, deoarece lipseau, pe atunci, metode perfecționate de analiză chimică. Iată de ce, în 1940, dr. von Euler a părăsit această «pistă» pentru a se consacra studiului «mediatorilor» chimici ai sistemului nervos — cercetări recompensate ulterior cu Premiul Nobel.

În 1956 dr. Bergström reia studiul asupra acestei chestiuni și descoperă că se poate extrage prostaglandină (la acea epocă nu se cunoștea decît un singur tip) din glandele de miel supracongelate. Dar pentru a-și procura mieii necesari medicul suedez avea nevoie de credite și în acest scop el s-a adresat unui vechi coleg de facultate, dr. David I. Weisblat, care deținea pe atunci funcția de vicepreședinte al companiei farmaceutice americane «Upjhon», una dintre cele mai puternice din lume.

UN MISTER ELUCIDAT

Din acel moment ritmul cercetărilor, cel puțin pe plan chimic, s-a accelerat considerabil. Dr. Bergström izolează și analizează o serie de prostaglandine, iar în laboratoarele «Upjhon» se reușește, în 1966, să se sintetizeze aceste substanțe. În adevăr, este vorba de o întreagă familie. La ora actuală se cunosc nu mai puțin de 16. Șase dintre ele par să existe în organism în stare naturală, celelalte se crede că sînt metaboliți, adică produși de descompunere rezultați din diverse reacții chimice.

Aceste substanțe sînt acizi grași cu lanțuri lungi, cuprinzînd 20 de atomi de carbon. Formula lor este deci destul de asemănătoare cu cea a hormonilor, însă mai simplă. Principala diferență constă în aceea că hormonii sînt fabricați de către glande specializate, care le trimit apoi în organism, în locurile unde sînt necesari. Dimpotrivă, se pare că prostaglandinele sînt fabricate «la fața locului», de către țesuturi, și nu circulă în organism.

Prostaglandinele sînt foarte abundente în sperma umană, precum și în cea de maimuță și de miel. La un mare număr de animale, ele au fost identificate în țesuturile cele mai variate, inclusiv cele ale creierului. Ele se găsesc, de asemenea, în cantități apreciabile în unele organisme marine și în corali, care ar putea să devină furnizori ieftini de prostaglandine. La om, diverse substanțe mai mult sau mai puțin misterioase, izolate, înainte de război, în iris, intestin, rinichi, s-au dovedit a fi prostaglandine.

EFECTE INTENSE... ȘI CONTRADICTORII

Care este rolul prostaglandinelor? Cum acționează ele? Medicii care se străduiesc să răspundă la aceste întrebări — în prezent ei dispun de cantități suficiente pentru a proceda la experiențe sistematice — nu-și ascund uimirea: n-au văzut încă niciodată substanțe cu efecte atît de intense, atît de diverse și uneori atît de contradictorii.

O prostaglandină face să scadă tensiunea arterială; o a doua determină urcarea tensiunii! Aceeași prostaglandină injectată într-o anumită parte a corpului are un efect calmant, iar în altă parte a corpului, mărește presiunea internă.

«E 1», prostaglandina cea mai mult studiată pînă în prezent, stimulează anumite țesuturi musculare, combate hipertensiunea, blochează secreția sucului gastric și formarea de cheaguri sanguine. Ea decongestionează nasul în caz de guturai și dilată bronhiile în caz de emfizem și în crizele de astmă. Nu demult, doi doctori newyorkezi au sugerat că prostaglandina ar putea fi eficace împotriva artritei.

PARADOXURI

Acțiunea prostaglandinelor în domeniul fecundației — domeniu în care ele au fost de altfel pentru prima dată identificate, după cum am arătat mai sus — este de-a

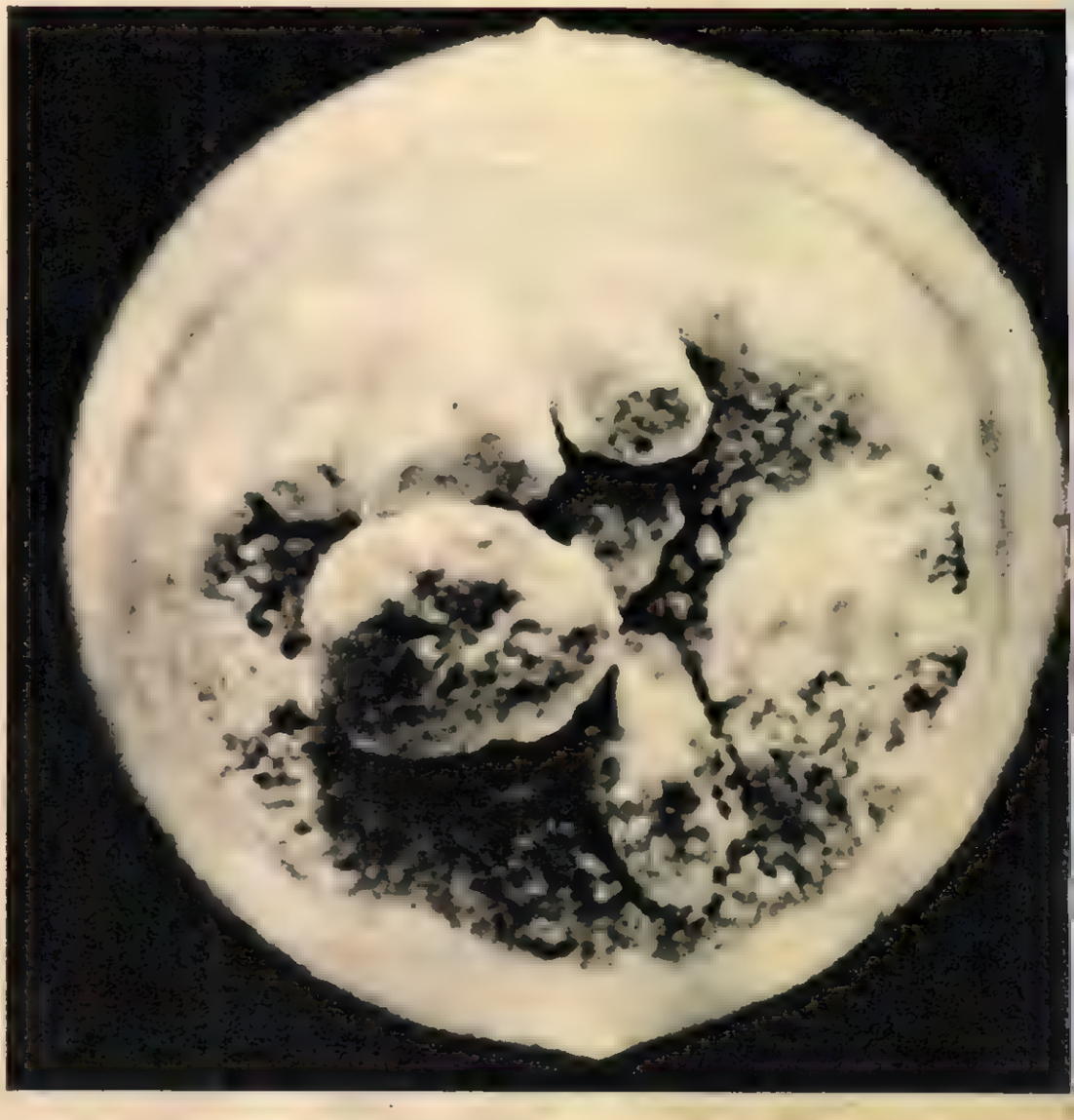

Cîteva cristale din această substanță pînă mai ieri misterioasă dar care azi concentrează atenția biologilor. Se apreciază că în publicațiile de specialitate din lumea întreagă apar pe zi două articole consacrate prostaglandinelor. Cum se explică acest subit interes? Articolul de față încearcă să răspundă la întrebare

dreptul paradoxală. Se apreciază în prezent că aproximativ 8% din cazurile de sterilitate masculină se datoresc lipsei de prostaglandine. Dar în același timp ele acționează asupra mușchiului uterin, silindu-l să se contracte și astfel să faciliteze trecerea spermatozoizilor. Dr. von Euler declară: «Ar fi un exemplu unic: o aceeași substanță joacă roluri care diferă de la un sex la altul».

De pe acum s-a constatat că prostaglandinele, utilizate local și în doză mică, reprezintă un contraconceptiv puternic pentru femeie, și totodată foarte bine tolerat. Așadar, poate fi un mijloc contraconcepțional ideal. În doză mare, injecțiile cu prostaglandine provoacă un avort spontan chiar în luna a 5-a de sarcină.

Mai multe echipe medicale au verificat aceste fapte în clinică. Citățm, astfel, cercetările doctorului Marc Bygdeman, de la Institutul Karolinska din Stockholm, ale dr. Sultan Karim, actualmente la Universitatea Makarere din Uganda, ale doctorului Gilbert M. Filshie, de la spitalul King's College din Londra.

Aceste proprietăți contraconcepționale ale prostaglandinelor au declanșat vii dezbateri în cercurile medicale. Nu este nici prima și nici ultima oară că o substanță chimică utilizată în medicină are două tăișuri și că ea poate fi folosită «și la bine, și la rău» — pentru ca să folosim limbajul de la oficierea căsătoriilor. Firește, o utilizare neiudicioasă, fără control medical și în cazuri contraindicate ar putea avea efecte extrem de dăunătoare. Și cercurile medicale sînt conștiente de aceasta. Dar această posibilitate nu a determinat însă încetarea cercetărilor asupra prostaglandinelor și nici nu a anulat planurile de a se trece la comercializarea — — în anumite condiții — a noului produs în cursul acestui an. Motivul? Prostaglandinele s-au dovedit prețioase și în declanșarea nașterii normale — declanșare care poate fi stinjenită în anumite cazuri patologice. Mai mult, prostaglandinele sînt considerate a fi foarte promițătoare pentru combaterea bolilor cardiovasculare, mai precis, pentru prevenirea trombozelor coronare și a infarctului.

ASEMĂNAREA PROSTAGLANDINELOR CU HORMONII NU ESTE ÎNTÎMPLĂTOARE

O revoluție poate fi întîrziată dar nu oprită. Se pare că descoperirea acestor stranii substanțe reprezintă o adevărată revoluție în medicină — scrie «L'Express». Pînă în prezent medicii «lucrau» la nivelul corpului și al organelor, încercînd, cu mai mult sau mai puțin succes, să acționeze *global*. Or, cercetătorii sînt din ce în ce mai convinși că prostaglandinele oferă posibilitatea de a pătrunde în intimitatea țesuturilor, la nivelul celulei. Tocmai aceasta explică și dificultatea de a înțelege, în momentul de față, mecanismul lor de acțiune.

În orice caz, din punct de vedere chimic asemănarea prostaglandinelor cu hormonii nu poate fi datorată hazardului. În momentul de față ipoteza cea mai susținută este aceea că prostaglandinele joacă, ca și hormonii, un rol de «reglare» în organism, însă acționează la nivel local, prelungind sau blocînd acțiunea hormonilor. În ziua în care se va elucida pînă la capăt acest mecanism, se va produce o mare schimbare în medicină. Unii afirmă că în acel moment nu numai una sau alta din boli va fi mai bine tratată sau chiar vindecată, ci ansamblul maladiilor va putea fi abordat într-un mod cu totul nou și că doctorii vor putea atunci acționa cu mai multă finețe, cu mai multă eficiență și — lucru nu mai puțin important — într-un mod mult mai natural.

Dr. Ulof von Euler, laureat al Premiului Nobel, unul din primii cercetători ai prostaglandinelor și cel care le-a dat numele.

Suedia a anunțat intenția de a trece la fabricarea industrială a prostaglandinelor. Problema comercializării a dat însă naștere la controverse în lumea științifică.

sport

de Emanuel VALERIU

Monte-Carlo — via București

Dintre evenimentele de sezon cele mai recente, raliul Monte-Carlo mi s-a părut cel mai demn de atenție, cu toate că dacă ar fi să ținem seama de startul extrem de modest (doar trei echipaje au învîrtit cheile de contact în noaptea de 22 spre 23 ianuarie la București) am putea lăsa impresia că exagerăm în alegerea noastră sau că ne lăsăm în voia unui subiectivism elementar.

Să vedem dacă lucrurile stau așa sau altfel.

Aș începe prin a spune că sportul nostru este angajat de multă vreme, și în special în ultimii 20 de ani de cînd a început să pășească cu regularitate în arena olimpică și în competițiile europene și mondiale (organizînd chiar în țară astfel de întreceri), într-o acțiune constantă de afirmare pe plan internațional. Desigur, pentru un popor de numai 20 de milioane de cetățeni apare dificilă impunerea multiplă în vasta lume a stadionului, dacă o serie de rezultate ale reprezentanților noștri nu m-ar contrazice, ca și exemplele altor națiuni cu o populație nu mult diferită de a noastră. Aceasta înseamnă că se poate.

Dar nu numai atît. În cucerirea prestigiului mondial — cel puțin în sport — este necesară, în primul rînd, prezența celor ce vor să se facă cunoscuți și să aspire, mai apoi, la glorie. Desigur, nu toate disciplinele cunoscute azi în lumea sportivă permit o ascensiune rapidă, și nici măcar egală. În ceea ce privește interesul public, oricît ni s-ar părea de curios, un succes în tenis sau scrimă este punctat cu mult mai substanțial decît unul la popice sau haltere, să zicem (pentru a alege efectiv la întîmplare, deoarece alt fel am putea nota și alte ramuri ale aceluiași domeniu, extrem de populare la noi, dar mai puțin apreciate de gustul public internațional). Anchetele de la sfîrșitul fiecărui an ne demonstrează, printre altele, acest adevăr.

Ei bine, automobilismul, cel dintîi printre sporturile cu motor, agită profund opinia publică mondială și din pricina dedesubturilor ce se țes o dată cu orice cursă, dar mai ales din cauza modernității sale. Vorbind ziarului «Sportul» despre unele aspecte publicitare, francezul Louis Chiron, el însuși — cîndva — un as al volanului, se mărginea să constate doar interesele firmelor automobilistice și pe cele reieșite din inaugurarea sezonului respectiv. Eu cred că implicațiile publicitare sînt cu mult mai ample și le depășesc pe cele citate. Mă gîndesc cu un tainic fior la cele trei mașini pornite de pe strada C.A. Rosetti într-una din nopțile săptămînii trecute și care vor străbate Europa purtînd cu ele numele Bucureștilor, panoramat de sute de mii și milioane de ochi. Revăd scenele filmate și redate apoi la diversele posturi de televiziune, pe marile ecrane, la articolele din presa mondială, la fotografii, în fine la toată publicitatea care va angrena, automat, noțiunile atît de dragi nouă: București, România. Iată un singur aspect profitabil nouă întru totul.

Dar, pe lîngă el, mă gîndesc că acum, cînd producem noi înșine autoturisme, autocamioane, motoare diverse, anvelope, un raliu ca cel despre care vorbim ar trebui să includă prezența noastră nu numai ca gazdă ci cu mult mai mult. Să nu vi se pară prea îndrăzneață sugestia aceasta, pentru că vi-o facem după ce, foarte recent, ne-am putut convinge de măiestria tehnicienilor noștri în ale motoarelor în uzinele vizitate la sfîrșit de cincinal. În ceea ce privește priceperea și curajul piloților români, am avut o emoționantă dovadă, din partea aceluiași Louis Chiron, care nu i-a uitat încă pe Cristea și Zamfirescu, cîștigători — cîndva — ai Raliului Monte-Carlo.

În plus, am vrea să-i hotărîm pe cei în drept să provoace o discuție serioasă și amplă pe problemele sporturilor cu motor sau ale celor mecanice, dar nu cu ideea preconcepută de a ni se demonstra că nu se poate, ci cu aceea de a vedea, împreună cu constructorii de motoare de la Pitești și Brașov, ce se poate face, de a încerca să fie convinse uzinele respective să-și înființeze secții de automobilism și motociclism, ceea ce ar revitaliza aceste sporturi mai întîi pe plan local și apoi mondial. Să nu uităm că publicitatea are și aspecte pozitive, chiar foarte pozitive, și că, în afara el, însăși tehnica profită imens de pe urma severelor teste reprezentate de orice întrecere în sporturile cu motor.

Pentru a se porni trebuie ca Bucureștii să se mențină ca loc de start în marile curse automobilistice internaționale și să devină gazda altora. Dacă o federație este mai greu de pus pe... roate, A.C.R. i se poate substitui profitînd de propriile sale roți.

C-4 NU VA MAI ARDE!

Cînd treci cu trenul pe lîngă Brazi, cerul apare dintr-o dată iluminat de imense flăcări trimise spre înălțimi prin tuburi înalte. Spectacolul este feeric și mulți nu-și ascund admirația. Aceștia, bineînțeles, sînt profani în materie de petrochimie. Specialiștii sînt mai sceptici: ei știu că în vîlvătăile acelea se mistuie produse încă destul de valoroase — produse secundare, rezultate din procesul de prelucrare a substanțelor petrolifere. Desigur, flăcările trebuie să existe, deoarece într-o asemenea întreprindere ele sînt un fel de «supape de siguranță» unde se ard reziduurile care altfel ar putea produce accidente. De la un timp însă, unele din aceste flăcări au scăzut în intensitate și curînd vor fi și mai mici: specialiștii Combinatului petrochimic de la Brazi au găsit posibilități de a transforma în produse utile o bună parte din gazele ce se pierd prin ardere. Soluția tehnică a fost elaborată în laboratorul combinatului, un adevărat «atelier de idei».

Se naște o idee.

Deși se intitulează modest «serviciu de cercetări», în laboratoarele de la Brazi, modern utilate, se întreprind nu numai diferite analize curente necesare procesului de producție al diferitelor fabrici ce compun combinatul, ci și o serie de investigații cu un caracter mai larg, de *perspectivă*, aplicate atît aici, cît și în alte întreprinderi chimice și petrochimice. E de ajuns să amintim că încă în timpul construcției Combinatului din Pitești s-au aplicat unele rezultate ale cercetărilor întreprinse la Brazi.

Studiile efectuate aci au drept scop punerea în valoare a produselor secundare, perfecționarea tehnologiilor de fabricație, diversificarea produselor prin valorificarea superioară a producției de bază, înlocuirea auxiliarelor din import etc. Un țel important: pregătirea tehnologiilor *ulterioare*, deci a produselor ce abia urmează a fi introduse în producție. Iată de ce se acordă un loc atît de însemnat serviciului de cercetări — unul dintre primele sectoare de activitate intrate în funcțiune la Brazi. Și apoi, dacă ținem seama că acest combinat furnizează materii prime pentru o serie întreagă de întreprinderi, că polietilena produsă aci acoperă aproape întregul necesar al țării și că în privința plastifianților, a materiilor necesare industriei de fibre poliesterice, a clorurii de colină (un biostimulator utilizat în zootehnie) la Brazi se fabrică tot ce se consumă în țară — este clar că rezultatele obținute în laboratoare se repercutează asupra unei bune părți a industriei noastre chimice.

Toate aceste investigații se desfășoară în strînsă colaborare cu cadrele didactice de la catedrele de specialitate ale Universității și Institutului politehnic din București, cu ICECHIM și PETROCHIM, cu Institutul de chimie «Petre Poni» din Iași etc., de la care cercetătorii combinatului au avut multe de învățat, în special în privința metodologiei și acurateței cercetării. De un mare ajutor sînt inginerii din diferite secții ale combinatului, atragerea lor în colectivele care studiază o problemă sau alta facilitînd introducerea rezultatelor în producție. La aceasta contribuie și existența unui atelier propriu de proiectare, care preia concluziile cercetătorilor pe parcurs și proiectează atît tehnologia cît și utilajele modificate și perfecționate.

FOLOSUL... SUBSTANȚELOR NEFOLOSITOARE

Să revenim însă la flacăra de care vorbeam la început. Printre componentele gazelor care o alimentează se află și fracția C-4; ea apare ca un produs secundar în procesul de piroliză, la fabricarea olefinelor. Este un amestec de hidrocarburi, și pentru că nu se utiliza era pur și simplu trimisă prin conducte la locul de combustie.

Cercetările făcute în laboratoarele de la Brazi au arătat că această fracție poate fi folosită, printre altele, la obținerea anhidridei maleice — un produs foarte necesar în industria maselor plastice. Fracția C-4 înlocuiește, în procesul de fabricare a anhidridei maleice, benzenul, care este destul de costisitor. Aceleiași fracții i s-au găsit utilizări și în sinteza unor copolimeri, ca vinacetul și alte substanțe macromoleculare — din care se fac atît piese pentru industrie, cît și numeroase obiecte de uz casnic.

Stadiul cercetării privind utilizarea fracției C-4 este avansat. S-a elaborat procesul tehnologic corespunzător care s-a brevetat în România, fiind apoi solicitat de alte țări.

Dar în cursul fabricării unei game atît de variate de substanțe, cîte se realizează aici, mai apar și alte produse secundare. De pildă, acolo unde se fabrică polietilena rezultă și unii polimeri inferiori, de greutate moleculară relativ mică. Pînă nu demult, la noi în țară aceștia nu erau folosiți. Acum cercetătorii de la Brazi au găsit calea de a-i pune în valoare ca lubrifianți utilizați în întreprinderile care prelucrează materiale plastice. Din alți produși secundari s-au obținut agenți de dispersie a coloranților și negrului de fum, acid fumaric (foarte necesar pentru industria chimică) etc.

Descoperirea rezervelor interne și îmbunătățirea calității produselor constituie o preocupare permanentă a colectivului. În acest scop s-a inițiat o amplă acțiune de testare a utilajelor din diferitele sectoare ale combinatului.

O asemenea testare a fost necesară la fabrica de polietilenă. Acolo, în procesul de producție, apăreau uneori «strangulări». Cercetătorii au căutat cauzele, le-au dezvăluit și au propus modificări la unele utilaje, simplificări de circuite, stabilind și valorile optime pentru parametrii de funcționare a agregatelor. Ca urmare, calitatea acestei polietilene a crescut simțitor. Un alt test funcțional, de astă dată la fabrica de olefine, a dus la modificarea sensibilă a raportului dintre substanțele supuse prelucrării și la schimbarea unor parametri ai utilajului de purificare-separare. Astfel, capacitatea inițială a fabricii, care era de 105 tone, a fost sporită la 117 tone. La fabrica de anhidridă italică, după investigația întreprinsă de cercetători, a scăzut considerabil consumul specific de materii prime.

PENTRU CA APA DIN MOTOARE SĂ NU ÎNGHEȚE

Orice șofer știe că, iarna, apa poate îngheța în radiatorul automobilului. Ca să se evite acest lucru, se adaugă glicoli, care coboară temperatura de înghețare a apei la minus 40 de grade C. Numai că, îndeobște, glicolii sînt corosivi — atacă metalul motorului. Ocupîndu-se de acești glicoli, cercetătorii de la Brazi au realizat o substanță care rezistă la ger puternic, nu e corosivă, asigurînd totodată și un bun transfer de căldură.

Și aviatorii au beneficiat de cercetările din cadrul acestui combinat petrochimic: ei au acum la dispoziție antijivranți (de tipul eterglicol), care împiedică înghețarea particulelor de apă absorbite în benzina folosită la avioane. Deși în cantități infime (25 de părți la un milion), aceste particule netratate cu antijivranți ar îngheța și ar înfunda conductele motoarelor.

Dar gheața mai dă de furcă aviatorilor și în alt mod: în timpul zborului ea se depune pe aripile avioanelor, împiedicînd manevrarea profundoarelor. Dejivrantele produse la Brazi după rețetele furnizate de laboratorul combinatului, pulverizare pe aripile avioanelor, sfărîmă gheața în bucățele mici, ferind avioanele de nu puține pericole.

Contribuția serviciului de cercetare la diversificarea producției nu se limitează însă numai la cele amintite. Aici au fost create noi tipuri de substanțe tensioactive, cu multiple utilizări. De pildă, la prelucrarea țițeiului, pe care îl omogenizează, spărgînd bulele de apă existente sub formă de emulsie în petrol. Altfel, țițeiul nici n-ar putea fi supus prelucrării. Asemenea substanțe înlocuiesc și costisitorul ulei de pin în industria de flotare a minereurilor, permițînd obținerea unor concentrate de calitate superioară. Și textiliștii folosesc substanțe tensioactive pentru prelucrarea firelor și pentru eliminarea (deocamdată parțială) a fenomenului de încărcare cu electricitate statică a țesăturilor. Tot aici au fost create substanțe care au salvat de degradare biologică (e vorba de atacul unor microorganisme) documente vechi, de o inestimabilă valoare, aflate la Arhivele statului. De asemenea, au fost realizate noi tipuri de polietilene pentru agricultură, care permit trecerea unor radiații solare, oprindu-le pe cele nocive, și care se degradează foarte greu la intemperii.

Contribuția acestui «atelier» unde prind viață ideile este simțită și în ceea ce privește scăderea importului unor materiale, căci aici s-au realizat o serie de uleiuri ușoare și grele, coloranți și negru de fum pentru polietilenă, precum și o întreagă gamă de catalizatori care pînă nu demult se aduceau din alte țări, plătindu-se sume importante în valută.

Combinatul își va extinde capacitatea de producție pentru a pune la dispoziția economiei naționale o varietate mai mare de produse, de o calitate competitivă pe piața mondială. Asimilarea unora dintre ele a și început de pe acum în cadrul serviciului de cercetare, a cărui menire este să meargă cu un pas înaintea producției. Căci ceea ce înseamnă *mîine* pentru întregul combinat, pentru cercetători înseamnă *astăzi*.

Dan LĂZĂRESCU

Prin această fereastră sui-generis se verifică rezultatul analizei unor noi tipuri de catalizatori.

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

Din partea unui cititor (prof. *Dionis Fărcășiu*) din Gherla, jud. Cluj, a sosit o scrisoare pe adresa colaboratorului nostru, scriitorul Ioan Grigorescu. Deoarece tov. I. Grigorescu se află la Paris, în calitate de corespondent, ne permitem să răspundem noi la această scrisoare. O facem (de ce n-am recunoaște-o?) și pentru că ea conține o serie de laude la adresa revistei, care ne-au făcut (oameni sîntem!) plăcere. Cititorii noștri știu că nu prea avem obiceiul să reproducem elogiile care ni se aduc, așa că ne vor ierta pentru această abatere. Scrie tovarășul Fărcășiu: «Sînt un vechi cititor al revistei «Flacăra» — mîndrindu-mă cu o frumoasă colecție a ei — unul dintre acei zeci și sute de mii care așteptăm — la fel ca pîinea caldă — apariția ei, pentru a ne potoli foamea sufletească, savurîndu-i articolele atît de inspirate, competente și documentate, scrise la un ridicat nivel intelectual.

Vă rog să mă credeți că nu exagerez și nu intenționez să vă flatez prin aceste rînduri ce vi le adresez pe cît de spontan, pe-atît de sincer.

...Trebuie să vă mărturisesc că nu o dată am fost tentat să vă scriu dumneavoastră (tov. I. Grigorescu — n.n.), Feliciei Antip, lui Teodor Mazilu, Petru Ispas, G. Dimisianu și H. Dona pentru minunatele articole scrise și susținute atît de academic la rubrica flecăruia»... În continuare, cititorul nostru își exprimă adeziunea la ideile susținute în articolul «Agresiunea sonoră» și se întreabă dacă zgomotul excesiv n-are cumva influență asupra apariției cancerului. A existat, într-adevăr, o teorie în acest sens, care considera agresiunea sonoră nu drept o cauză ci drept un factor favorizator al dezvoltării cancerului.

O mare bucurie ne-a produs scrisoarea primită de la un ostaș în termen, care ne spune că e «un mare admirator al lui Picasso» și ne roagă să-i trimitem adresa celebrului pictor. Ne-am bucurat pentru că am putut constata încă o dată că printre ostașii noștri sînt oameni mai inteligenți, mai culți și mai moderni decît fel de fel de pseudointelectuali care nu pricep nimic, dar (sau tocmai de aceea) condamnă tot ce nu înțeleg. Îl rugăm pe corespondentul nostru să ne trimită scrisoarea către Picasso și noi o vom expedia la destinație.

Pe *cititorul din Craiova* care semnează cu inițialele I.D.M îl rugăm să ne comunice numele și adresa completă; numai așa îi vom putea comunica informațiile care-l interesează.

Și iată acum o mostră de optimism, realmente contagios: «Sînt în etate de 59 de ani și mi-am refăcut sănătatea într-un mod nesperat; nici la 28 de ani nu-mi amintesc să fi fost într-o stare mai bună... Reumatismele și alte boli ale vîrstei, ce ar fi vrut să se lege de mine, le-am lăsat pe drum, ca să zic așa... De trei ani încoace nu mai iau nici un medicament, ci numai cît mai mult oxigen din aer și fac automasaj; mă simt excelent, sănătatea mi se îmbunătățește continuu și cred că și la 80 de ani și mai departe să practic alergarea, acest exercițiu minunat care îți aduce sănătate și bună-dispoziție sufletească». Am reprodus dintr-o scrisoare a cititorului *Gheorghe Pop* din Cluj, practicant (și, după cum se vede, propagandist) al exercițiilor fizice, respectiv al alergărilor. Scrisoarea dumisale conține o serie de sfaturi practice asupra cărora vom reveni, poate. În tot cazul, cei interesați îi pot scrie tov. Gh. Popa la Cluj, str. Vasile Lucaciu nr. 21.

Frații *Cornel* și *Rodica Drăghici* din București ne scriu: «Deoarece în cadrul rubricii «De la A la Z» ați ajuns la litera C, am dori foarte mult să nu treceți peste actorul și cîntărețul nostru preferat, Cliff Richard». Nu vom trece: vă rugăm să ne reamintiți promisiunea prin 1973, cînd vom ajunge la litera R (acolo-i locul favoritului dv.).

Cititorul *N. Stelian* din Tîrgoviște ar vrea să cunoască unele amănunte despre revista «Planète» și despre cartea «Le matin du magicien». Revista «Planète» a dat faliment; acum apare un înlocuitor al ei, intitulat «Le nouveau Planète». Cartea lui Louis Pauwels «Le matin du magicien» a apărut acum cîțiva ani și s-a bucurat de un mare succes comercial în Franța; era o combinație dibace de preocupări științifice sau pseudoștiințifice și interpretări fantastice, cu iz ezoteric. De atunci rețeta a fost mereu folosită: urme misterioase lăsate de călători astrali, civilizații apuse (și uitate) față de care noi părem a trăi în epoca de piatră, întîmplări senzaționale explicate prin acțiuni parapsihologice, explicații bubuitoare ale unor fenomene actuale pe bază de texte din Zohar, Nostradamus sau Upanișade etc., etc. Desigur, s-au găsit imediat și pe malul Dîmboviței oameni care să rămînă căscați de admirație în fața unor asemenea subtilități abisale. Cartea și revista lui Pauwels ofereau avantajul de a satisface în același timp gustul pentru literatura de aventuri (sau polițistă) și nevoia de metafizică, fără de care nici un asemenea personaj mazilian nu poate trăi. Dintr-o împușcătură, doi iepuri: te distrai și erai și profund în același timp. Succesul ulterior la sindrofii și cafenele era asigurat. Între timp, «planetismul» lui Pauwels a ieșit complet din modă în Franța; la noi, după cîte știu, mai sînt unii care scot conspecte după best-sellerul din 1960.

PE ECRANE

cîntecele mării

Dintre multele ilustrate ale filmului Cîntecele mării, *noi am ales-o pe aceasta, cu zăpadă, mestecemi, cu Natalia Fateeva și Dan Spătaru*

Fotografie de Alexandru BILU

Comedia noastră cinematografică — muzicală sau nemuzicală, polițistă sau nepolițistă — este, în felul ei, o adevărată mană cerească pentru cronicari. Tot omul devine brusc foiletonist, mai agresiv sau mai mucalit (păcat că harul divin nu ne miruiește și în fața filmelor dimbovițean-lelouchiste, cu trufașul lor intelectualism). Desigur, se apropie un timp cînd piere și cheful de a mai face «haz de necaz» unii în fața altora. Prea îl fac din plin cineaștii (și încă pe bani grei, cum se obișnuiește a se spune și cum îndeobște stau lucrurile în această a 7-a artă).

Din slăbiciunile filmului lui Francisc Munteanu îți poți alimenta serios condeiul. Dar nimic nu ne dă ghes să facem asta. Știm că regizorul a ținut mult să aibă la activ această comedie muzicală, realizată în colaborare cu cineaștii sovietici și așteptată de noi cu un îndreptățit interes. Este trist acum să vezi un cineast inimos încurcat pînă peste cap în propriile lui intenții, făcînd concesii gusturilor sărace. Nu are rost să-i înșirăm noi, ca la carte, secretele parodiei. Probabil că știe mai bine cît de greu se lasă îmblînzit genul cu pricina. Cred că dacă nu ar fi pornit la drum cu gîndul de a desface comedia muzicală în bucățele și a o recompune în fața noastră, a spectatorilor, ar fi stăpînit alt fel firul drept. Așa, toate poncifele comediilor în loc să fie zeflemisite, își fac de cap și încep să-și trăiască o viață a lor, ca în epocile bune, yhnită și acaparatoare: unde să mai fie loc de lirism și de haz civilizat, cînd Bănică face o apă și un pămînt din Perinița și din Serenada de Schubert, cînd rămîne pironit în fața unui *Y am sorry?* Este de ajuns un gram de umor de acest fel pentru a pulveriza și un gag bun — iar scenariul scris împreună cu dramaturgul sovietic Boris Laskin con ține cîteva exemplare — și un cîntec.

De altfel tot filmul pare o continuă răzvrătire a tuturor elementelor sale: parodia este îmbrîncită cînd de autoparodie, cînd de jocul de-a-adevăratelea, realitatea nu știe cînd trebuie să facă loc visului și invers, cîntecele și dansul — departe de a fi prelungiri ale cuvintelor — vin cu apucăturile lor de la estradă. Mă întreb însă cine a fost de partea lui Francisc Munteanu în acest film? Pelicula color se cuvenea a fi dată cel mult unei echipe de amatori, costumele par de cîpătat. Cît despre coregrafie, nu încetez să mă minunez cum de nu au fost zgîriați ochii cei albaștri ai admirabilului balerin Cornel Patrichi (aici maestru de coregrafie) în fața acelor dansatoare mult prea abundent hrănite pentru a mai avea și grație! Și dacă tot s-a apucat să însuflețească niște găleți și butoaie colorate — după legile musical-ului — de ce nu a făcut-o pînă la capăt? După cum, tot în calitatea domniei-sale de coregraf, ar fi trebuit să aibă ceva mai multă inimă și să-i învețe și pe actori cum se coboară o scară în ritm de dans. Nici colaboratorul cel mai apropiat al regizorului, compozitorul Temistocle Popa, nu a creat în stilul comediei muzicale. Cîntecele sale, luate în parte, sînt, bineînțeles, șlagăre virtuale, dar nici unul nu se constituie într-o cîptușeală sonoră a filmului, nu dialoghează cu culoarea, cu mișcarea. Am lăsat, nu întîmplător, la urmă prezența lui Dan Spătaru, protagonistul. Mulți cred că acest film și-a propus de la început să se sprijine pe succesul cîntărețului, să-și transfere ilicit o parte din magnetismul acestuia. Cei cu memorie bună își amintesc că Francisc Munteanu a dorit să facă «un film cu Dan Spătaru» încă de acum cîțiva ani, cînd campionul popularității abia începea să prindă aripi. Avea încredere în el — ca și noi, de altfel — așa cum a avut încredere și în Margareta Pîslaru.

Păcat că acum, cînd, în sfîrșit, l-a avut în mîini, nu l-a exploatat îndeajuns — ca și pe frumoasa Natalia Fateeva, de altfel — nu l-a ajutat să se scuture de unele stîngăcii din mișcare și din replica vorbită. Cîntărețul nu are doar «veleități» de actor — avem noi alte stele, cu sau fără nume, foarte tari la acest capitol — el poate fi actor. Ca și Margareta Pîslaru, el este o carte pe care îndrăznesc să joc. Dar urcușul de unul singur e greu.

Magda MIHĂILESCU

INGRID BERGMAN

Tot frumoasă, tot tînără, dar nu actriță de cinema, ci de teatru. În curînd va apărea pe o scenă londoneză într-un spectacol după Shaw «Captain Brasshound's Conversation». Partener — un alt cunoscut interpret de film: Kenneth Williams.

Foto: KEYSTONE

FILM

ACTORI SI ROLURI

Eroii unei povești de dragoste, marca David Lean («Scurtă întîlnire»). Filmul, intitulat Fiica lui Ryan, reprezintă a treia colaborare a cineastului englez cu dramaturgul — tot englez — Robert Bolt.

SARAH MILES SI CHRISTOPHER JONES

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CAYATTE André

Regizor și scenarist francez, născut la Carcasonne (Aude), la 3 februarie 1909. Licențiat în litere, doctor în drept, A.C. profesează mai întîi avocatura, pe care o va abandona pentru ziaristică și literatură. Scrie cîteva romane, semnînd apoi dialogurile și scenariile unor filme notorii, antebelice (*Entrée des artistes*, *Remorques*). Debutează ca regizor în 1942 cu: *Prietenă de ocazie*, cu Danielle Darrieux, urmat de o ambițioasă ecranizare a romanului lui Zola: *Au bonheur des dames*, cu Michel Simon. După cîteva pelicule «de comandă», Cayatte se afirmă cu adevărat în 1948 ca regizor al unui film neobișnuit, *Amonții din Verone*, unde legenda lui Romeo și Julieta este evocată prin prisma contemporană și amară a lui Prévert (cu revelația a două talente tinere: Anouk Aimée și Serge Reggiani). După un emoționant film în scheciuri despre readaptarea celor întorși din război, *Retour à la vie* (1949), A.C. se dedică unei curajoase pledoarii pentru dreptate, atacînd, într-o suită de filme, rasele justiției burgheze. Fac parte din acest ciclu: *Justice est faite* (1950); *Nous sommes tous des assassins* (1952); *Le dossier noir* (1958); *La glaive et la balance* (1962) și *Riscurile meseriei* (1967). Preocupat de temele politice și sociale, A.C. descrie angoasa zilelor războiului rece în *Avant le deluge* (1953) și ale celui «cald» în *Le passage du Rhin* (1960). Filmul polițist psihologic o prezintă în filmografia lui A.C. prin două opere majore: *Oeil pour oeil* (1958) și *Piège pour Cendrillon* (1965). O lucidă (și uneori feroce) analiză a marasmului burghez găsim în *Oglinda cu două fețe* (1958) și *La vie conjugale* (1963). În ultimele sale opere, A.C. se arată îngrijorat de pericolul drogurilor și corupției tineretului: *Les chemins de Kathmandou* (1969) și încă o dată indignat de intoleranța justiției, relativ la o dramă petrecută nu demult într-un oraș din Franța: *Mourir d'aimer*, producție 1971, cu Annie Girardot.

CERKASOV Nikolai Constantinovici

Actor sovietic de teatru și film, născut la Leningrad la 27 iulie 1903; mort la 29 august 1966. Debutează ca figurant în 1918 la teatrul Mariinski și în compania de curînd «Studioul tinărului balet». Absolvent al Institutului de artă teatrală, el apare în compania lui Boris Cirkov și în cea a lui Berezov în pantomima acrobatică «*Charlie Chaplin, Pot și Potachon*». După o perioadă de activitate la Teatrul tinărului spectator, e angajat în 1933 la Teatrul de artă academic din Leningrad, la contact cu cinematograful în 1926, în filmul *Țar și poet* de V. Gardin, dar gloria o va cunoaște abia 10 ani mai tîrziu în *Deputatul de Baltica* (r: Zarhi și Herlîț). Laureat în mai multe rînduri al Premiului de stat, N.C. devine «Artist al poporului» și deputat în Sovietul Suprem. Actor universal recunoscut ca unul dintre cei mai mari interpreți ai ecranului, el știa să-și adapteze chipul și ținuta celor mai diverse personaje. Astfel, în *Ivan cel Groaznic*, rolul său de căpetenie, el reușea să treacă imperceptibil de la tinerețea trufașă la maturitatea grea se răspunderi și la bătrînețea roasă de amărăciuni. Actor al școlii tradiționale rusești (Stanislavski), el poseda o uimitoare facultate de a comunica cu spectatorul de teatru sau de film, chiar în momentele de excesivă vigoare temperamentală. Așa l-am cunoscut în filmele *Timerețe* (1935 — r: Zarhi-Herlîț); *Copiii căpitanului Grant* (1936), *Insula comorilor* (1937), *Petru cel Mare* (1937 – 1939 — r: V. Petrov); *Prietenii* (1938 — r: L. Arnstam); *Alexandru Nevski* (id. — r: S.M. Eisenstein); *Omul cu arma* (id.); *Concert pe ecran*, *Lenin în 1918* (1939 — r: M. Romm); *În numele vieții* (1946 — r: Zarhi-Herlîț); *Pirogov* (1947 — r: Kozințev), *Primăvara* (id — r. Alexandrov); *Aleksandr Popov* (1950); *Musorgski* (id — r. Gr. Roșal); *Rimski-Korsakov* (1952); *Don Quijote* (1957 — r: Kozințev).

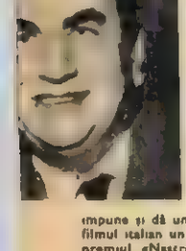

CERVI Gino

Actor italian de teatru și film, născut la Bologna, la 3 mai 1901. Se dedică teatrului abia după moartea tatălui său, care, deși critic teatral, detesta această profesiune. Debutează pe scenă în 1924 cu roluri modeste în compania Borelli, parvenind cu timpul să se impună ca interpret al dramelor lui Bataille și mai tîrziu ale lui Pirandello, în însăși teatrul acestuia de la Roma: Compagnia d'Arte. După ce trece prin multe alte companii teatrale, se stabilește la Teatro Eliseo, unde, alături de Novelli, Ninchi și Stoppa, joacă Shakespeare. Debutează în film în *Armata azzurra* (1932) într-un rol episodic. De atunci el apare paralel, în teatru și film, afirmîndu-se imediat ca un actor cinematografic apt pentru cele mai variate genuri, peste tot în nota justă. Este o prezență care impune și dă un relief neobișnuit rolurilor interpretate. Și-a creat în filmul italian un loc de frunte și o popularitate răsplătită, în 1953, cu premiul «Nastro d'argento» pentru complexul interpretărilor sale. Are meritul de a fi asigurat filmului italian, în afară, un prestigiu destul de greu de apărat, dată fiind calitatea destul de mediocră a filmelor anilor '30 (epocă în care el s-a impus). Dintre cele aproape 100 de filme în care a jucat, vom aminti: 1935–1942: *Aldeboran*; *Ettore Fieramosca*; *Fii marchizului*; *Salvator Rosa*; *La peccatrice*; *O aventură romantică*; *Melodii eterne*; *Coroana de fier*; *Logodnicii*; *Regina de Navarra*; *Don Cesare di Bazon*; *Apele primăverii*; *Patru pași în nori*. Din 1945: *Miserie del Signor Travet*; *Daniele Cortis*; *Cronaca nera*; *I Miserabili*; *Fabiola*; *Guglielmo Tell*; *Cristo proibito*, serialul *Don Camillo*; *Deamna fără camelii*; *Stazione termini*, *Cei trei muschetari*, *Dama cu camelii*; *Si Versailles m'était conte*, *Nerone e Messalina*; *Napoleon*; *Frou-Frou*; *Beatrice Cenci*; *Mayo Desnudo*, *Lunga noapte a lui '43*, *Anii înflăcărați*.

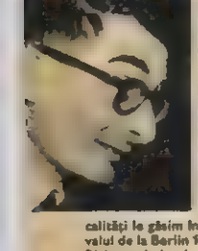

CHABROL Claude

Regizor francez de film, născut la Sardent (Creuse), la 24 iunie 1930. După terminarea studiilor secundare vine la Paris pentru a urma cursurile Facultății de farmacie, dar, pasionat după film, intră în echipa celor de la «Cahiers du cinéma», unde a fost timp de patru ani unul dintre criticii cei mai virulenți, dar și dintre cei mai ascultați din presa franceză. Primul său film, socotit un fel de portdrapel al «noului val» francez, *Le beau Serge*, cucerește în 1958 premiul pentru regie la Festivalul din Locarno. Era un film de atmosferă provincială, zugrăvind două tipuri de eroi care accentuau la maximum opozițiile morale și sociale, denotînd din partea autorului (ora și scenarist) un talent robust, vizibil mai ales în descrierea unui mediu, în crearea unei atmosfere. Aceleași calități le găsim în filmul său următor, *Les cousins* (Ursul de aur la Festivalul de la Berlin 1959), interpretat de aceiași actori: J.C. Brialy și Gérard Blain, jucînd roluri exact inverse față de cele din primul film. Sclipitor dar vădind un eclectism adeseori derutant, C.C. realizează pe rînd filme ca: *A double tour*; *Les bonnes femmes*; *Les godelureaux* (1960); *Les sept péchés capitaux* (scheciul *L'Avarice*); *L'oeil du malin* (1961); *Ophélia* (1962), *Landru*; *Les plus belles escroqueries du monde* (scheci) (1963), *Le tigre aime la chair fraîche* (1964), *Marie-Chantal contre Dr. Ka*; *La tigre se parfume à la dynamite*; *La ligne de démarcation* (1965); *Le scandale* (1966); *La route du Corinthe* (1967); *Les biches*; *La femme infidèle* (1968), *Que la bête meure* (1969); *Le boucher* (1969–1970); *La rupture* (1970), *Le jour des Porques* (1971). Pregătește *La décade prodigieuse*, după Ellery Queen, cu Orson Welles și Catherine Deneuve.

film

UGO TOGNAZZI — un Don Juan retras în bucătărie

Corespondență specială de la Giuliano ORLANDO

La 48 de ani, Ugo Tognazzi este un actor realizat, unul dintre cei cîțiva «mari» care domină filmul italian. Dar, atenție! Nu este ușor să pui mîna pe el dacă nu-i cunoști bine caracterul. Nu trebuie să ai încredere în rolurile sale de personaj care trece de la o aventură la alta, care schimbă logodnica în orice moment. E drept, cu ani în urmă ducea o astfel de viață. Acum, probabil, nu-i mai place să riște. Omul a devenit mai «așezat». Într-atît de mult, încît pentru ultimul său film «Vino să iei cafeaua la noi» l-a propus regizorului Lattuada să turneze în propria sa reședință, o casă nouă, construită pe marginea unui lac, în apropiere de Varese: «De ce nu — ne povestește Tognazzi — acțiunea cărții (este vorba de romanul «Împărtirea» al lui Pietro Chiara, după care s-a realizat filmul) se desfășoară exact prin aceste părți, de ce ar fi trebuit să mă duc aiurea?» Actorul ne prezintă locuința construită în formă de bumerang sau de potcoavă, cam așa ceva. Impresionează bucătăria uriașă, ce amintește pe cele din marile sate. Are o vatră în care s-ar putea frige un bou întreg. Aflăm că stăpîn peste acest «colț» de casă este actorul însuși: «Pînă la urmă toți colegii mei de echipă au fost mulțumiți cu alegerea locului, întrebați-l pe Lattuada și pe toți actorii pe care i-am ghiftuit cu tot felul de bunătăți: porci de lapte în orice versiune, paste făinoase, vinat la frigare. Totul pentru... o cești de cafea — glumește Tognazzi. Dar în ceea ce privește încasările, *cafeaua* asta a mers bine. Se pare că a intrat deja în rîndul fimelor despre care se crede că vor aduce cele mai mari încasări în stagiunea 1970–1971. Cel puțin în Italia». Actorul nu-și ascunde un anumit orgoliu: «Bineînțeles, pentru că au făcut așa cum am spus eu de la bun început: nici o scenă decoltată, nici o exhibiție de nuduri. Trebuie să înțelegem publicul, a obosit și el să tot vadă fete frumoase dezbrăcate, personaje fără creier, fără nici o idee. În acest film femeile sînt urite, dar fiecare are o personalitate. Recunoaștem un moment de viață reală, recunoaștem provincia italiană, cea din nord, închisă în ea însăși, care nu vrea să arate și să dea nimic altora. Acest gen de film este de fapt o anchetă, iar efectul este dublu. Se rîde, dar cu o anumită amărăciune, sînt zgîlțîiți anumiți oameni care se recunosc în eroi și, implicit, se ajunge la un examen de conștiință... Eu sînt personajul cel mai detestabil al povestirii (dar nu protagonistul), contabilul Emerianzino Paronzini, funcționar la percepția din Luino. Am exact vîrsta la care ar trebui să mă hotărăsc să mă însor, dar nu mă gîndesc decît la căpătuială. Cele trei surori Tettamanzi, urîte ca dracu' dar bogate, reprezintă ocazia așteptată. Bineînțeles, profit cît se poate și nu nedreptățesc pe nici una. Mă însor cu cea mai bătrînă și fac curte pe ascuns celorlalte două».

Desigur, în fața unui astfel de personaj lumea continuă să creadă că Tognazzi este și în realitate contabilul Emerianzino Paronzini, calif cu trei femei la picioare. Puțini știu că actorului îi place să stea serile în casă, cu soția sa Franca, cu fiul lor, și să se ocupe de bucătărie.

tv

de Felicia ANTIP

TEATRU

Teatrul televiziunii este în rond cel mai mare teatru național. Un public de milioane asistă, prin intermediul lui, la un număr de premiere, care depășește cu mult posibilitățile unui teatru obișnuit. De ani de zile teatrul a ajuns unul dintre sectoarele fruntașe ale televiziunii în ceea ce privește înțelegerea responsabilităților care îi revin. Aș îndrăzni chiar să spun că este sectorul care ne-a adus cele mai multe satisfacții și cele mai puține decepții. Pentru că nu a adoptat niciodată linia minimei rezistențe, soluțiile comode. Pentru că a avut totdeauna ambiția unui repertoriu de ținută.

Cerîndu-mi încă o dată scuze pentru că n-am fost de față la discuția la care am fost invitată, îmi îngădui să expun aici cîteva opinii. Aș putea să încep cu semnalarea absențelor nemotivate. Valentin Silvestru, de pildă, începuse un ciclu din istoria farsei. A dispărut fără urmă, iar proiectul de repertoriu nu-i mai menționează. Dar ceea ce frapează la prima vedere nu sînt golurile ci, dimpotrivă, prea plinul. Repertoriul este enorm, el cuprinde aproape o sută de titluri ferme sau în discuție, și e greu de crezut că va putea să fie realizat integral la nivelul cu care am fost deprinși.

Noul repertoriu conține, bineînțeles, piese de o valoare incontestabilă, cîteva din capodoperele tuturor timpurilor. Dar sînt și unele disproporții ciudate: nici o piesă de Shakespeare (deși din repertoriul unui asemenea «Național» n-ar trebui să lipsească niciodată autorul care de la «Furtuna» pînă la «Richard al III-lea» l-a prilejuit numai succese) și în schimb patru dintre dramele lui Ibsen. Dacă repertoriul ar fi cuprins cicluri (pe autori sau după alt criteriu), seria Ibsen s-ar fi justificat. Așa însă ea apare ca un simplu capriciu inexplicabil. S-ar putea semnala și lipsa totală a teatrului politic, atît de gustat în ultimii ani în întreaga lume. De la admirabilul pamflet antihitlerist al lui Kästner, «Școala dictatorilor», pînă la «Vicarul» sau oricare alta dintre piesele lui Hochhutt (pentru a aminti numai teatrul scris în limba germană), repertoriul universal s-a îmbogățit în ultimele decenii cu opere de un tip nou. Adeziunea publicului român ar putea să fie considerată dinainte cîștigată, dacă ținem seama de succesul de care s-au bucurat la noi filmele de același tip («Procesul de la Nürnberg», «Z» etc.).

Cel mai modest, mai șters, mi se pare capitolul teatrului românesc clasic și contemporan. Autorii de azi figurează cu piese puțin reprezentative pentru opera lor. Am avut de curînd prilejul să vedem «Fabre» de Horia Lovinescu, în regia Letiției Popa. Piesa aparține unei epoci de creații pe care Horia Lovinescu a depășit-o de mult și, ca atare, deși bine interpretată, ne-a lăsat un sentiment de insatisfacție. N-ar fi fost preferabil să se aleagă «Cîtadela sfărîmată»? Mi se spune că alți dramaturgi de succes nu admit ca televiziunea să includă în repertoriul ei piesele lor recente de teamă că ele nu vor mai fi jucate, din această cauză, de teatre din țară.

De ce nu sînt solicitați atunci autori poate mai puțin jucați, dar nu neapărat mai puțin valoroși? De ce nu se răsfoiește colecția revistei «Teatru», între ale cărei pagini atîtea și atîtea piese își așteaptă de ani de zile regizorul? În orice caz, nedumerește absența totală din repertoriu a numelui unor dramaturgi de recunoscută valoare ca D.R. Popescu sau Teodor Mazilu. Am văzut prima din piesele ciclului dedicat aniversării partidului: «Vilegiatura» de C. Stoiciu. Celelalte titluri ferme ale acestui ciclu nu mi se par nici ele mai promițătoare. Ne mai rămîne însă o speranță: în proiectul de repertoriu sînt menționate «un scenariu de Mirodan, lucrări în discuție semnate de Ion Băieșu, Fănuș Neagu, Al. Ivasiuc, Mihai Stoian, Leonida Teodorescu, M.R. Paraschivescu». Poate că de aici o să iasă ceva.

Teatrul clasic ar urma să fie reprezentat, între altele, prin «Trandafirii roșii» de Zaharia Bârsan, melodramă în versuri care în anii antebelici se juca la serbările școlare, sau «Brîncoveanu» de N. Iorga. O mai minuțioasă cercetare a istoriei literare ar adăuga «Nopții furtunoase» și dramei în versuri «Zamolxe» de Lucian Blaga alte opere cu adevărat remarcabile.

Salut ciclul «Momente ale istoriei teatrului», prin care Mihnea Gheorghiu va relua firul rupt la moartea lui Ion Marin Sadoveanu. Mai pe larg despre acest ciclu — după începerea lui.

— Sînt gata să jur, tovarăşe Toma Caragiu, că o lume mă invidiază acum pentru acest ceas de taclale la o cafea, în cabina teatrului, cu dumneavoastră. Îşi imaginează, desigur, că abia îmi mai pot trage răsuflarea de rîs în faţa marelui spectacol comic pe care mi-l oferiţi în exclusivitate.

TOMA CARAGIU: «rîd, tovarăşă, rîd tot timpul...»

de Sanda **FAUR**

Fotografii de Elena **GHERA**

— ...Şi cînd colo, iată-te la cazne. La muncă silnică. Greu de scos un zîmbet civil şi o vorbă de duh de la mine, nu-i aşa?

— *Tovarăşe Caragiu, nu mă demobilizaţi în muncă. Nu-i frumos din partea dv. Dialogul meu cu Cottescu a început cu un reproş adresat breslei noastre cronicăreşti, bietul Birlic* — *Doamne, ce repede devin oamenii legendă! — mi s-a arătat în orele libere cam irascibil, te pomeneşti că Toma Caragiu e hotărît să facă tocmai acum, şi tocmai cu mine, greva umorului!*

— Nu, tovarăşă dragă, linişteşte-te, rîd imediat. Să ştii că eu rîd tot timpul, dimineaţa cînd mă spăl pe dinţi, la prînz cînd mestec, noaptea cînd dorm, rîd chiar dacă întîmpin — în timpul acestor acţiuni — dificultăţi de ordin fiziologic. Consum rîsul în loc de vin tonic. Face bine, face bine...

— *Am o bănuială cumplită, dacă-mi daţi voie: nu cumva sînteţi un cinic, un dur?*

— O să te dezamăgesc: sînt un biet timid, un sărman sentimental. Iar de astă dată, poţi să mă crezi, am spus adevărul. Ştii, eu sînt născut în munţi, la o stînă de la 2 000 m înălţime; pe acolo oamenii vorbesc cu cerul, cu oile, cu copacii, şi-i spun tu chiar şi lui Dumnezeu (ai observat cred că ţi-am spus şi dumitale «tu» de vreo două ori...).

— *Mă rog, mă rog, nu vă formalizaţi. În compania în care m-aţi plasat...*

— Aşa că sufleţelul meu poetic de aromân crescut în susurul apelor, a tălăngilor şi a cîntarilor «Iliadei» şi «Odiseei» (pe care bunicul meu le ştia pe de rost) suferă de boala aceasta de domnişoare, care se numeşte sentimentalism. Să-ţi fac o confidenţă: eu cînd iubesc o femeie, o iubesc cu credinţă statornică pe o întindere de minimum zece ani. Dac-ar fi numai după mine, ar ţine şi mai mult.

— *Şoc după şoc, stimate tovarăşe Caragiu: întîi, un caracter grav, apoi o inimă romanţioasă. Pot să pariez că după aceste mărturisiri suporterii dv. — în majoritate de sex masculin, după cum am citit într-o anchetă din revista «Teatrul» — vor căpăta o dominantă feminină.*

— Vezi ce-nseamnă să fii sincer cu o gazetăriţă? Aşa-mi trebuie, dacă am acceptat să-mi pun sufletul în stiloul dumitale!

— *După ce v-aţi tot refuzat, vedetistic, acestui interviu, un an şi-o vară... Tovarăşe Caragiu, de ce şi de cine rideţi dv. toată ziulica?*

— Rîd de cei care-şi pun morga pe obraz — ca gulerul tare la gît — şi eu simt licheaua şireată de dedesubt; mă leşină de rîs privirea caldă, sinceră, tovărăşească, în care eu zăresc demagogia fălcoasă; hohotesc cu sughiţuri de principialitatea care acoperă, ca un capac, interesul ce dă în clocot

— *Nu e rîs de om vesel acesta, e un rîs amar. Nu e cumva şi un rîs de mizantrop?*

— Ai văzut vreun comic (prost cuvînt, dar n-am altul) care să rîdă degeaba? Dar rîsul meu nu e rîs rău, cel mult lucid. Eu nu rîd de oameni, ci cu oamenii, îi iau cu mine, mă înţeleg, comunic cu ei.

— *E ceea ce se cheamă, în argoul profesional, priza la public. O aveţi, şi încă din plin. Sînteţi, într-adevăr, ceea ce se cheamă un actor foarte popular.*

— Publicul mi-a mai rămas... Pentru că prieteni n-am. Am bănuit o vreme că sînt prieten cu Besoiu, la un moment dat i-am suspectat chiar şi pe Amza Pellea de ceva sentimente amicale, dar le-a trecut la amîndoi. Noroc de Beligan, care-mi place şi mă iubeşte mult...

— *Eu zic să trecem uşor peste asta: «Flacăra» n-are, din păcate, vocaţia răfuielilor prieteneşti. Dar aţi haiducit vreo trei filme împreună, cu «pradă» bună de popularitate pentru fiecare în parte...*

— Cinci filme. Două le-am făcut anul trecut, nu s-au dat încă pe piaţă: «Zestrea domniţei Ralu» şi «Săptămîna nebunilor».

— *Tot şugubăţul haiduc răspopit?*

— Tot. Astă-vară, lîngă mănăstirea Horezu, un ţăran mi-a făcut cinste cu două pahare de vin pe chestia răspopitului şi m-a sărutat o dată pe obrazul stîng şi o dată pe cel drept. I-a plăcut. Îmi place şi mie. Poate pentru că, pe undeva, sînt şi eu un haiduc.

— *Azi haiduc, mîine vardist. Grea soarta actorilor: te întorci mereu pe dos, ca o mănuşă. Dac-ar fi să alegeţi între căpitanul mucalit al «B.D.-ului în acţiune» şi, să zicem, fostul ofiţer Vasilescu, bandit de felul lui, din «Facerea lumii», la care filmaţi în prezent, la care v-aţi opri?*

— La Sem, pungaşul din «Gluga pe ochi». Nu numai pentru că e personaj de teatru, ci pentru că mă ajută să rîd cum ştiu eu, de cine ştiu eu.

— *Am înţeles deci că preferaţi teatrul, filmului... În asta semănaţi leit cu Alain Delon.*

— Ai înţeles foarte bine, chiar dacă nu seamăn: el e totuşi un dur!... E bun şi filmul: circuli prin ţară cu el, mai circuli (dacă iese pasienţa, dar iese rar!) şi prin lume, ajungi să circuli pe chestia asta şi în maşinuţa proprie, nu strică, facem sport, tot zic doctorii că sîntem, noi, modernii, nişte prăpădiţi de sedentari, mă mai întorc cu maşinuţa în sînul naturii, nu strică, ne mai spălăm ochii cu cer, poţi să şi pescuieşti, e foarte şic, ba poţi să-ţi cumperi şi tablouri. Eu cumpăr tablouri. Le ador (acum iar sînt serios). Am păsări de-ale lui Ion Pacea, fluturi de-ai lui Vincenţiu Grigorescu, colaje de-ale lui Biţan, nuduri desenate de Piliuţă, peisaje de Alin Gheorghiu, am şi-o sculptură de-a Georgetei Caragiu. Asta pe gratis, pentru că e de la sora mea.

— *Aşadar, familia Caragiu mustește de talente artistice.*

— Cea mai grozavă e însă Matilda, sora mea, filolog de meserie. A scris o carte de vreo 200 de pagini despre — imaginează-ţi! — funcţiile gerunziului, două sute de pagini despre fugind, tăind, spînzurînd, turnînd; acum predă limba şi literatura română la Salzburg. Cînd eram acasă, eu cu Geta ne mai ţineam de şotii, eu făceam pe Agamemnon, ei îi plăcea să bocească demn, ca Penelopa, dar sora noastră mai mică nu se clintea de la învăţătură nici s-o pici cu ceară.

— *Îmi face plăcere tot ce-mi spuneţi, pentru că, iată, am avut şi eu un secret faţă de dv. — Matilda Caragiu mi-a fost colegă de facultate.*

— Şi tăceai... Şi nu spuneai nici o vorbă... Iar mie îmi ceri să torn într-una din guşă în căpuşă!

— *Asta mi-e meseria. De fapt, cum aţi ajuns la teatru, tovarăşe Caragiu? După cîte am înţeles, pe linie de familie...*

— Pe linie de familie am fost ciobani, drăguţă tovarăşă. E adevărat, ciobani cu Homer în traistă. Dar totul mi se trage de la bunica: o bătrînică uscată, mică, Daphna o chema, care mergea tot timpul îmbrăcată în negru şi

(Continuare în pag. 27)

Urmărirea continuă, ziua și noaptea, pe front larg.

O VÎNĂTOARE FANTASTICĂ DE APROAPE OPT ANI PENTRU UN SUPERHOLD-UP DE... 14 MINUTE. 10 000 DE DETECTIVI, REȚEAUA INTERPOL ȘI 15 POLIȚII NAȚIONALE ÎN CĂUTAREA LUI RONALD BIGGS, EVADATUL DE LA WANDSWORTH, UNUL DIN «CREIERELE» BANDEI CARE A SĂVÎRȘIT «JAFUL SECOLULUI».

Faimosul «tren de aur» la Bridego-Bridge. Aici a început și s-a sfîrșit «jaful secolului»: 14minute de suspens.

Nici măcar reapariția subită a fantomei lui Jack Spintecătorul pe malurile Tamisei n-a fost în măsură să distragă atenția zecilor de milioane de britanici care urmăresc, cu sufletul la gură, cea de-a doua parte a serialului polițist nefilmat și netrucat, dar palpitant, desfășurat sub ochii lor de aproape 8 ani, din ziua de 8 august 1963, cînd un grup de bandiți mascați au atacat, la Cheddington, trenul poștal Londra–Glasgow, ce transporta un adevărat tezaur în bancnote: 2 631 784 lire sterline. Hold-upul epocal, care a pus Scotland Yardul în fața unui caz de o dimensiune și complexitate fără precedent, n-a durat decît... 14 minute. 14 minute care au uluit lumea întreagă, obligînd trezoreria maiestății sale să înregistreze la capitolul «manco» suma fabuloasă dispărută o dată cu cei 120 de saci sigilați, pe care bandiții i-au subtilizat, conform unui plan minuțios elaborat, în dreptul semaforului dirijat de la Bridego-Bridge.

BUTLER CÎȘTIGĂ ȘI... CAPITULEAZĂ

Prima rundă a vînătoarei de anvergură întreprinsă de Scotland Yard s-a încheiat – se știe – la 5 noiembrie 1968, după 1 917 zile de la săvîrșirea «jafului secolului». În dimineața cînd patru Jaguar-uri ale brigăzii speciale comandate personal de superintendentul Thomas Butler frînau în fața unei vile arătoase din Torquay (Comitatul Devon) părea cert că acolo se desfășura ultimul act al urmăririi aventuroase. Aflîndu-se pentru prima oară față-n față cu Bruce Reynolds, socotit capul bandei pe care o hăituise fără cruțare timp de peste 5 ani experimentatul copoi al Scotland Yardului avea toate motivele să creadă că a atins apogeul carierei sale de polițist. Cititorii care ne-au urmărit reportajele publicate acum doi ani în «Flacăra», în legătură cu operațiunile pentru capturarea autorilor loviturii de la Cheddington, își amintesc probabil de o anumită rezervă pe care o formulam atunci în concluziile noastre. Citățm: **«Banditul nr. 1 a fost capturat — jubilează legitim Scotland Yardul. Dar dacă totuși Reynolds nu a fost acela?»**

Triumful lui Butler, pentru care acesta își pusese în joc ultimii ani ai carierei sale prodigioase, nu putea fi considerat deplin și categoric, de vreme ce nici măcar după arestarea lui Reynolds trezoreria britanică nu a reintrat în posesia integrală a sumei furate. Au fost recuperate circa 400 mii de lire sterline. **Dar restul?** Mai mult decît atît, conducerea poliției londoneze avea o mie de motive să se aștepte la noi «surprize», întrucît era de presupus că rețeaua organizată a bandei nu se rezuma doar la cei 12–14 arestați. Și aici intervenea aceeași întrebare: **«Dar restul?»** Cel mai cunoscut deocamdată și ca atare cel mai temut component al acestui «rest» era Ronald Biggs, colaboratorul apropiat al lui Reynolds și eroul principal al spectaculoasei evadări de la închisoarea Wandsworth, care a avut loc la 8 iulie 1965, stîrnind deopotrivă stupefacția opiniei publice și trăsnetele de furie ale Scotland Yardului.

Din clipa cînd Biggs a dispărut fără urmă, cazul a căpătat o nouă turnură, urmărirea polițienească devenind mai intensă și amplificată pe planuri multiple.

Butler, care între timp ieșise la pensie, a trebuit să urmărească «de pe tușă», runda a doua. Plin de amărăciunea unei evidente neîmpliniri, el a murit anul trecut, înainte de a-l revedea în cătușe, așa cum sperase, pe Biggs, care i-a scăpat, cum s-ar zice, printre degete.

TRANZACȚIA LUI BIGGSIE: «CUM AM EVADAT»

Despre fuga lui Ronald Biggs au circulat în Anglia zeci de versiuni, majoritatea romanțioase, lipsite de temei. La început nici Scotland Yardul n-a fost în stare să elucideze împrejurările evadării. Se presupunea doar că organizatorul acțiunii trebuie să fi fost cineva care cunoștea perfect mecanismul de funcționare al închisorii și avea sprijin atît dinăuntru cît și din afară. Întrucît era vorba de o răpire de «zile mari», specialiștii poliției londoneze și-au îndreptat bănuielile asupra unui gangster, vestit în lumea interlopă sub porecla de «Ministrul», despre care se știa că are la activul său cel puțin zece răpiri numai de la Wandsworth. Și cine altul, în afară de un deținut «bogat» ca Biggs, putea să plătească «ministrului» taxa de 30 000 lire sterline, cît obișnuia să încaseze acesta de... cap de evadat?

Devenit peste noapte figura centrală a bandei urmărite, **Biggsie – el fugitivo,** a

SCOTLAND YARD — «operațiunea MAMUT»

Ferma Lathersdale, prima ascunzătoare a bandei — locul în care s-a făcut operațiunea aritmetică elementară — 2 631 784 : 17 = ? Pînă în prezent trezoreria britanică a recuperat abia o șesime din suma furată.

Butler jurase să-i captureze pe TOȚI. A părăsit scena înainte de a-și vedea visul împlinit.

Mecanicul de locomotivă Jack Mills, despre care se știa că a fost lovit și obligat să execute ordinele bandiților, a recunoscut înainte de a muri, la scurt timp după pensionare, că de fapt n-a opus rezistență și că s-a rănit singur căzînd, în timp ce fugea pe terasament.

de Dic. BABOIAN

descoperă birlogul lupilor: **ferma Lathersdale**. Încep primele arestări. Reynolds, Biggs și ceilalți sînt la curent cu mersul cercetărilor. Într-una din zile, Biggs primește o vizită de prost augur: inspectorul de poliție Basil Morris, care vine însoțit de un detectiv. Prima întrebare: **«Cînd l-ai văzut ultima oară pe acest teribil Bruce Reynolds de care se vorbește atîta acum?»**

O veche experiență de ocnaș îl ajută pe Biggs să se descurce, mințind cu seninătate: **«Să tot fie vreo trei-patru ani, la închisoarea Wandsworth».**

— Ești sigur? — insistă inspectorul.

— Sută la sută!

În acest timp, singurul gînd care îl chinuia pe Biggs era cum să evite percheziția. Afară, în curte, sub un morman de cărbuni, era ascunsă provizoriu toată partea lui din prada împărțită la fermă. Cea mai simplă cercetare ar fi dat de acest ascunziș nesigur. Musafirul pare însă mai curînd dispus să apeleze la concursul gazdei. Are nevoie de informații despre Reynolds; așteaptă. Ron promite; n-are altă ieșire. În aceeași zi valizele cu bani ajung la loc sigur. La timp, pentru că la două zile după capturarea lui Charlie Wilson, zece oameni ai Scotland Yardului năvălesc în casa lui Biggs și efectuează o percheziție furibundă. Cîteva ore mai tîrziu, superintendentul Butler începe interogatoriul. Necruțător de dur. Biggs îl sfidează, ceea ce îl obligă pe anchetator să-i azvîrle în față: **«Ești acuzat că ai jefuit trenul poștal; avem suficiente dovezi!»**

După ce îi mai amintește că nu-și va mai revedea pentru multă vreme familia, Butler se ridică și ordonă să fie pregătită mașina care îl va transporta la închisoare. **«Ai avut o șansă; n-ai folosit-o; treaba ta»**

Cenușa bancnotelor carbonizate a fost pentru experții Scotland Yardului un prim indiciu că banda a trecut pe la fermă.

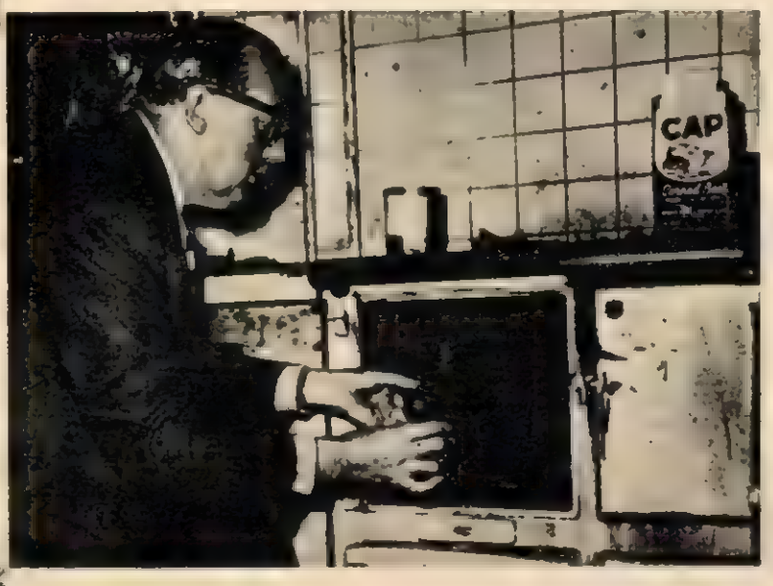

Mașina care a servit la evadarea de la Wandsworth.

socotit că este momentul cel mai potrivit să exploateze confuzia produsă de fuga sa, și mai ales publicitatea debordantă alimentată în scopuri evident comerciale de presa de scandal. Urmărind exemplul altor gangsteri celebri, el s-a grăbit să-și scrie memoriile, condimentate cu nelipsitele «senzații tari», pentru care a găsit imediat cumpărători la prețuri astronomice. Cam în același timp, soția sa Charmaine, care se putea mișca oricum «mai liber», și-a vîndut de asemenea memoriile la prețul de 70 000 de dolari. **«Așa a descoperit Biggsie** – scrie revista vest-germană DER STERN – **că prin amintirile despre marele atac banditesc asupra trenului poștal se pot cîștiga cam tot atîția bani cît i-au revenit, ca parte, de pe urma jafului propriu-zis».** Pentru a garanta autenticitatea memoriilor furnizate, gangsterul-fugar a aplicat amprenta degetului său mare pe fiecare filă de manuscris, trimițînd textul, spre comercializare, în condițiile indicate de autor, cunoscutei firme de prestații juridice J.T. Hasett din Melbourne. Prețul fixat: 120 000 de dolari.

Numeroase ziare australiene și cîteva ziare londoneze (ca «Daily Mirror» și «Daily Sketch») par dispuse să accepte oferta. Dar intervenția Scotland Yardului împiedică inițial tîrgul, avertizîndu-le că a cumpăra «opera» lui Biggs înseamnă a acorda sprijin material unui bandit urmărit pentru participare la jaf. Mai îndrăzneț și mai ingenios decît colegii săi, redactorul-șef al cotidianului londonez «The Sun» nu ezită să achiziționeze documentul la un preț «redus» (100 000 dolari), anunțînd în mod expres că va depune suma ca fond de ajutor în favoarea celor trei copii ai lui Biggs: Nicholas, Christopher și Farley. Concurenții lui «Sun» sînt în derută. Renunțînd la orice reticențe, cumpără, la rîndul lor, o variantă a povestirii, relatată de același autor nevăzut, care își dublează conturile «literare».

Memoriile lui Biggs, scrise undeva în Australia, au făcut ocolul lumii. Evident, ele evită să dezvăluie toate dedesubturile marii lovituri și, în unele cazuri, urmăresc deliberat derutarea cercetărilor polițienești. Multe din mărturiile așternute pe hîrtie conțin o notă de autenticitate, sesizată ca atare de cei ce urmăresc de aproape acest caz ce poartă amprenta insolitului.

La 15 august 1963, la numai o săptămînă de la atacul asupra trenului poștal, poliția – mai adaugă polițistul.

Cîteva zile mai tîrziu, cererea de eliberare sub cauțiune este respinsă. La procesul care are loc la Aleysburry, după aproape șase luni, Ronald Biggs și alți șase membri ai bandei sînt condamnați la cîte 30 de ani temniță. Din clipa aceea, singura preocupare a deținuților este evadarea. Principalul organizator este Paul Seabourne, unul care și-a ispășit pedeapsa și urmează să fie eliberat curînd. Omul are legături în afară; poate cu «ministrul», poate cu «Lordul». În sfîrșit, data «ieșirii la lumină» se fixează pentru 8 iulie. O dată cu Biggs va sări zidul și Eric Flower. În memoriile sale, Biggsie descrie etapele succesive ale evadării organizate cu o precizie de cronometru. Ideea instalării unei scări telescopice într-un camion de cărat mobile s-a dovedit salutară. La ora stabilită, asemenea unui periscop de submarin, coloana metalică s-a ridicat la înălțimea zidului închisorii și două simple scări de nailon au permis celor doi deținuți să ajungă la platformă, în timp ce, în învălmășeală, gardienii din curte erau împiedicați de alți deținuți să-i prindă pe fugari. Abia cînd Biggs a ieșit din camion și s-a instalat

Arestarea lui James Everett.

Eric Flower a trebuit să se reîntoarcă la Wandsworth.

Iată operațiunea evadării lui Biggs și Flower, descrisă cu ajutorul unui desen apărut recent în presa vest-germană.

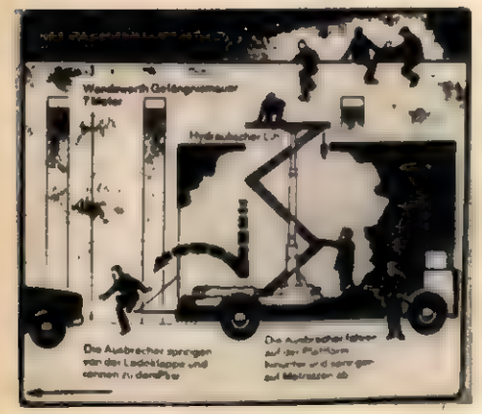

«ONLY IN THE SUN TODAY (numai în THE SUN, astăzi), EXCLUSIVE IN THE SKETCH». Concurența și rivalitatea în jurul memoriilor lui Reynolds Biggs, a cărui amprentă vrea să fie garanția autenticității documentului vîndut în variante.

«Operațiunea MAMUT»

Biggs (în stînga) și Wilson — bandiți turnați în... ceară pentru colecția de figuri celebre a doamnei Tussaud.

În limuzina care aștepta în apropiere au început să răsune sirenele de alarmă. Era prea tîrziu, căci evadarea reușise. Ascunși provizoriu într-o stațiune de odihnă de pe coasta de sud a Angliei, fugarii nu se gîndeau acum decît să ajungă cît mai departe de urmăritori, chiar dacă ar fi să plece pînă la capătul lumii.

UN CANDIDAT LA «MUZEUL NEGRU», ÎN COLECȚIA MADAME TUSSAUD

Evadarea de la Wandsworth l-a adus gangsterului Ronald Biggs o celebritate mai mare decît aceea de complice la «jaful secolului». E drept că ani în șir visase să pună la cale o lovitură ca-n filme, dar pînă la vîrsta de 32 de ani se resemnase cu cîteva jafuri de categorie mijlocie, pricopsindu-se pe deasupra – și între altele – cu o condamnare pe șapte ani.

Dacă în 1963 nu l-ar fi vizitat Bruce Reynolds pentru a-i stimula pofta de acțiune, poate că Biggs ar fi continuat și azi să-și conducă mica întreprindere de construcții pe care o înjghebase cu intenția de a se retrage definitiv din «marile afaceri». Reynolds, care îl știa ca pe un versat spărgător de... bănci, aflase de asemenea că îl paște mai de mult gîndul atacării unui tren de coletărie. Așa încît, atunci cînd i-a vorbit, la o cafea, despre perspectiva jefuirii trenului poștal Londra–Glasgow, Biggsie n-a ezitat. Miza era mai mult decît «convingătoare»: peste 100 000 lire sterline de cap. De la început, antreprenorul convertit s-a dovedit a fi, alături de Bruce, un adevărat «creier» în acțiune. De unde și poziția sa recunoscută în ierarhia bandei, ca și în dosarul, încă incomplet, al Scotland Yardului. Oricum, locul lui Biggs în rîndul marilor spărgători ai timpului pare să fie, încă de pe acum, pregătit la «Muzeul negru» al poliției britanice. Într-o zi, numele lui va figura cu siguranță acolo, alături de cel al lui Jack Spintecătorul, înconjurat de sutele de exponate evocînd crime și tîlhării celebre: securi, ciomege, șperacuri, bancnote false, stilete, pistoale, măști mortuare, fotografii, amprente, cele mai variate corpuri delicte. Nu vor lipsi din muzeul sinistru nici complicii săi – Reynolds sau Wilson.

Înainte de a se instala definitiv în «Muzeul negru», Biggsie a ajuns, în chip de figură de ceară, în faimosul cabinet al doamnei Tussaud, acolo unde sînt imortalizați, în mărime naturală, numai cele mai reprezentative personalități ale timpului.

Urmînd, sau precedînd în multe cazuri modele de hold-up oferite de gangsterii americani, bandiții britanici au un palmares ce nu poate fi trecut cu vederea. Faptul că ei folosesc uneori metode mai rafinate și în general evită vărsările de sînge nu diminuează virulența activității lor. Acum, cînd vinarea autorilor atacului asupra trenului poștal continuă cu intensitate, mulți englezi au prilejul să-și reamintească de seria neagră a unor lovituri similare, e drept, mai modeste, săvîrșite în Anglia. O lovitură memorabilă în 1945, imediat după război. Alta în 1946, cînd trenul Londra–Manchester este atacat pentru capturarea unei casete cu inele de aur. În 1947, garnitura Reading–Shresburry este oprită în cîmp, printr-un semnal de alarmă. În cîteva minute, vagonul poștal este devalizat; dispar 16 000 lire sterline. Statistica indică 15 asemenea lovituri, dintre care poate cea mai ingenioasă a fost aceea din 1959, cînd, cu cîteva clipe înainte de plecarea din stație a unui tren spre Scoția, un infirm împins într-un cărucior de un tînăr își face apariția în dreptul vagonului poștal. Însoțitorii vagonului acceptă să-l primească în vagon, pentru ca infirmul să nu piardă trenul. Pe drum, la un semnal de alarmă, trenul se oprește. Însoțitorii vagonului poștal coboară să vadă ce s-a întîmplat. Cînd trenul se pune în mișcare, se reîntorc și încearcă să urce în vagon. Sînt întîmpinați însă cu ciomege și azviriți din mers de către «infirmul» și complicele lui. La cîțiva kilometri distanță, la un punct dinainte fixat, sacii cu lire sterline sînt azviriți «celor de jos», iar la prima stație bandiții se fac nevăzuți. «Trenul de aur», atacat de banda Reynolds–Biggs, a însemnat, în 1963, un moment culminant în istoria atacurilor banditești săvîrșite vreodată în Anglia.

ALERTĂ CONTINUĂ PE CINCI CONTINENTE

Este practic de necrezut ce forțe uriașe pot fi puse în mișcare în cadrul «operațiunii Mamut», desfășurată de Scotland Yard cu sprijinul activ al Interpolului și al polițiilor naționale din 15 țări de pe cinci continente. Nici un autor de romane polițiste nu a imaginat vreodată o asemenea desfășurare de forțe, pe o arie atît de cuprinzătoare și pe o durată atît de mare. Faptul că pentru această alertă continuă pe cinci continente, pentru acest **război pe toate fronturile**, declarat de Scotland Yard, trezoreria britanică a cheltuit, potrivit unor evaluări aproximative, o sumă apropre egală cu cea furată la Cheddington, demonstrează cît de mare și importantă este socotită la Londra miza acestei afaceri epocale.

În primele zile ale acestui an, telegramele de presă au anunțat că Scotland Yardul, urmărind să forțeze soluționarea acestui caz atît de sinuos și dificil, a declanșat o campanie de presă și televiziune pentru capturarea lui Ronald Biggs. Eric Flower este deja în cătușe. Nu demult a fost capturat, la Sydney, și James Everett, unul din «colaboratorii» bandei. Dar misterul în jurul ascunzișului actual al lui Biggs continuă să persiste. Urmărirea pas cu pas a soției acestuia în Anglia și în Australia s-a soldat pînă acum cu eșecuri. Acțiunea de «popunia. Nici nu s-a adeverit știrea și alte presupuneri i-au luat locul. Unele surse pretind că Biggs ar fi rămas fără bani și încearcă să reintre în posesia sumelor depozitate în țară. Altele pomenesc de o legătură amoroasă care l-ar fi ispitit să tenteze aventura unei reîntoarceri. Cea mai persistentă versiune este aceea a unei răfuieli în care Biggs l-ar avea ca adversar pe Eric Flower, prezumtiv denunțător al ascunzătoarei australiene a lui Biggs. Se afirmă că n-ar fi exclus ca Flower să fi încercat, împreună cu alți bandiți, să scape de Biggs și să intre în posesia banilor ascunși de aceșta. În acest caz s-ar justifica ipoteza că Biggsie urmărește să-l lichideze pe Flower, la nevoie chiar și în celula în care se află deținut. Este greu de apreciat care dintre aceste ipoteze se află mai aproape de adevăr. Un lucru este însă cert: la aproape opt ani de la comiterea «jafului secolului», unul din gangsterii principali continuă să scape de colții Scotland Yardului.

Zeci de milioane de englezi se întîlnesc zilnic cu chipul său surîzător pe panouri și afișe de diferite mărimi, în ziare și pe ecranele de televiziune. La radio, prin megafoane mobile, în gări și aeroporturi, la intrări și ieșiri de metrou, în porturi și șantiere, la cinema sau pe stadioane sportive, aceeași obsesivă chemare: **«PRIVIȚI CU LUARE-AMINTE ACEST OM, REȚINEȚI CU ATENȚIE CHIPUL SĂU, GÎNDIȚI-VĂ, NU CUMVA L-AȚI VĂZUT UNDEVA, AZI, IERI, ALTĂ DATĂ? NU ESTE EXCLUS CA LA PROXIMUL WEEKEND EL SĂ SE AFLE ÎN SPATELE DV., ÎNTR-UN LOCAL PUBLIC»**.

Recompensa pentru descoperirea banditului este la fel de neobișnuită, ca și întreaga operațiune de urmărire: 250 000 de lire sterline. Totuși fiecare zi ce trece în loc să aducă un element nou care să îngăduie depistarea ascunzătorii fugarului și a stocului de bancnote furate, pare să adîncească brеșa nebuloasă de incertitudini. Spre dezolarea urmăritorilor, se impune tot mai insistent ipoteza că Biggs nu este ultimul mare al bandei și că, potrivit unor specialiști, o lovitură de anvergura celei de la Bridego–Bridge presupunea o echipă de cel puțin 25 de persoane, ceea ce ar avea ca efect imediat o reconsiderare a sentințelor date pînă în prezent împotriva gangsterilor arestați.

EXCES DE ZEL CU SURPRIZE

Uneori urmărirea capătă asemenea turnură încît se acordă orbește credit unor denunțuri ce se dovedesc apoi cu totul nefondate și orientează cercetările pe pistă greșită. Recent, o bancă din împrejurimile orașului Sydney a fost atacată de bandiți care au reușit să dispară cu suma de 400 000 lire sterline. Știrea a produs senzație, iar numeroase ziare australiene s-au și grăbit să lanseze ipoteza că ar fi vorba de o lovitură organizată de gangsterul englez Ronald Biggs, deși, așa cum s-a dovedit ulterior, acesta n-a avut nimic comun cu jaful de la Sydney.

Nu o dată, soția lui Biggs a fost ea însăși obiectul unor acțiuni de urmăriri vădind un exces de zel nerecomandabil din partea detectivilor englezi și australieni. Recent, la sediul poliției din Melbourne a parvenit un anunț telefonic anonim: **«Dacă vreți să-l capturați pe Biggs, aveți acum șansa cea mare; el se întîlnește în acest moment cu soția sa»**. Vocea necunoscută a indicat un restaurant central, după care a pus receptorul în furcă. N-au trecut nici 10 minute și localul era înconjurat de poliție. Detectivi înarmați și-au făcut apariția în sala de mese și au recunoscut-o de la distanță pe Charmaine Biggs, stînd la o masă în compania unui domn elegant, cu ochelari fumurii. Într-una din fotografiile aflate în dosarele poliției Biggs apărea și el cu asemenea ochelari. Cu o mînă în buzunar, ținînd strîns un revolver, omul legii se apropie prudent și discret de masă și roagă politicos pe domnul cu ochelari să-l însoțească în foaier. Între timp o duzină de agenți apăruseră la mesele alăturate. Doamna Biggs, dîndu-și seama despre ce este vorba, n-a schițat nici un gest. Cîteva clipe mai tîrziu domnul a revenit la masă și a povestit că a fost «confundat» cu Ronald Biggs. Ca să-i liniștească pe polițiștii zeloși a trebuit să le arate legitimația de ofițer al poliției federale la Canberra...

După cum se vede, serialul atît de dramatic și palpitant al jafului secolului cunoaște cele mai neașteptate avataruri, oferind pe alocuri secvențe care frizează grotescul. Cît despre odiseea lui Biggs, o incursiune mai adîncă în sfera unor mărturii scrise și nescrise ne vor îngădui să descifrăm, în numărul următor, alți parametri ai «jafului secolului» în contextul «operațiunii Mamut».

TOMA CARAGIU

(Urmare din pag. 23)

avea un haz nemaipomenit. Era invitată la toate petrecerile din sat: povestea ca nimeni altul, schimbîndu-şi glasul pentru fiecare personaj, imitîndu-i pe fiecare. Maică-mea, Atena (îmi zice şi acum «frate», «Tumuli, frate», nu fiule), i-a moştenit umorul: eu sînt cel mai slab actor din familie, te asigur. La aromâni există un adevărat cult al familiei, eu nu am ieşit niciodată din cuvîntul tatei. Care e, de altfel, un mare înţelept...

— *Nici atunci cînd aţi făcut actorie?*

— Pentru tata am făcut Dreptul. Pentru sufletul meu — şi pentru marele meu profesor şi prieten Victor Ion Popa — m-am apucat de histrionie. M-a descoperit la un spectacol de amatori, voia să facă un teatru studenţesc, şi m-a îndemnat să intru la Conservator. Am avut noroc: a făcut parte şi din comisia de admitere, mi-a fost apoi şi profesor.

— *Iată deci că tot la noroc ajungem cînd e să păşeşti — cu dreptul — într-o carieră artistică.*

— Eu cred că norocului nu-i plac totuşi cei ce stau cu mîinile în sîn: şi norocul cere să umbli după el, să-l fugăreşti, să-l ajungi, să lupţi să-l păstrezi. Să ştii că în viaţă nu mi-a venit nimic uşor, nimic de-a gata: în liceu dădeam zeci de meditaţii, ca student am fost angajat încă din anul III la Naţional. M-am încurcat însă cu armata — distrat cum sînt, am uitat pur şi simplu ordinul de recrutare pe un raft, aşa că într-o zi am fost luat pe sus, tuns şi încălţat în bocanci, am făcut un an jumate de cătănie şi cînd m-am întors postul meu era ocupat. Aşa mi-am încheiat cariera pe prima scenă a ţării...

— *Ca s-o continuaţi însă cu brio pe post de director de teatru de la bun început, la o aruncătură de băţ de Bucureşti, la Ploieşti.*

— Mai întîi mi-am făcut stagiul de... vară la Constanţa opt roluri importante — printre care Hlestakov şi Rică Venturiano — într-un singur an. Cred că nici un tînăr absolvent n-ar trebui să ocolească, pentru început cel puţin, provincia: numai acolo îşi poate face cu adevărat mîna, numai acolo se poate înfrupta din plin din marile roluri.

— *Dacă are noroc, cum spuneaţi... Tovarăşe Caragiu, dacă ar fi să cred că sînteţi într-adevăr un mare timid, cum se explică vocaţia dv. de conducător? Patrusprezece ani director de teatru la Ploieşti, acum secretar de partid la «Bulandra», deputat, membru în diferite comisii şi comitete, cum merg toate acestea cu o fire timidă? Cum aţi putut lucra cu subalternii dacă timiditatea vă aşeza noduri de emoţie în gît?*

— Timiditatea (ca şi modestia!) şade uneori bine şi unui conducător. Şi noduri nu mi se puneau în gît chiar la fiecare ceas... Adevărul e că îmi place să construiesc, să ridic, să am iniţiative, să string oamenii în jurul meu la treabă. Nu prea ştiu eu să fiu aspru, ce-i adevărat, dar cred că tot am făcut o trupă bună la Ploieşti. L-am adus pe Valeriu Moisescu ca regizor permanent şi sper că nu mă laud degeaba cînd spun că s-au făcut atunci la noi spectacole de antologie. Nu ştiu dacă ai văzut «D'ale carnavalului», «Poarta» lui Everac ori «Bertoldo la curte» sau «De Pretore Vincenzo»... Îmi amintesc că am deschis o dată stagiunea cu trei piese româneşti dintr-o dată: «Celebrul 702», «Siciliana» şi «Nota zero la purtare», şi am jucat aceste spectacole luni de zile cu casa închisă...

— *Am o mică şi nevinovată curiozitate, tovarăşe Caragiu: un director de teatru, care e şi actor, nu e ispitit să alcătuiască repertoriul ţinînd seama în primul rînd de dorinţele personale ale domniei-sale?*

— Oameni sîntem şi cunoşti fraza citată de toţi oamenii culţi cum că nimic din ce e omenesc nu vrem să ne fie străin... Dar un director cu adevărat bun nu ţine seama chiar în primul rînd de el, ci doar în al treilea sau al patrulea. În primul rînd interesează trupa, faptele ei de artă, eficienţa activităţii ei, atmosfera în care se lucrează. Şi să ştii că pentru un director realizarea unui echilibru, a unei stări de veritabilă emulaţie artistică — şi nu de circoteală ori de «frăţească» invidie — este o muncă de Sisif.

— *Aşa treabă de Sisif, cum e, nu regretaţi totuşi vremea cînd eraţi «părintele» unei trupe? Gustul puterii nu trece aşa uşor din cerul gurii...*

— De loc. Mi-a fost totdeauna greu să decid asupra existenţei unor oameni, să răspund pentru cariera lor — dacă greşesc totuşi? mă întrebam într-una —, să trebuiască să sancţionez, să merg mereu pe sîrmă în relaţiile cu oamenii. Mă simt aici, la Teatrul «Bulandra», admirabil. Lucrez cu Ciulei, cu Pintilie, cu Moisescu. Ce-şi poate dori omul mai mult? Uite, am aici textul adaptării de către Pintilie a «Revizorului», îl repetăm acum, e pur şi simplu formidabil. Eu joc rolul primarului. Pintilie îl vrea cu totul alt fel ca pînă acum, va fi nemaipomenit, însă îmi pare rău că nu-ţi pot spune acum mai multe...

— *Secret?*

— Surpriză.

— *Să rămînem deci la cuvîntul surpriză. E un cuvînt bun pentru un final de interviu.*

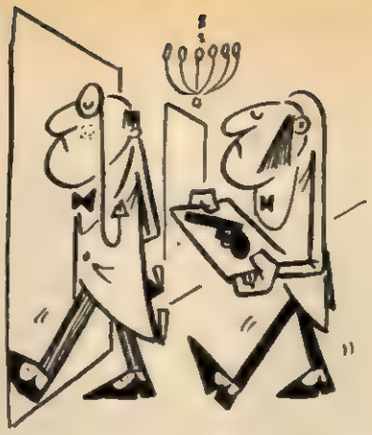

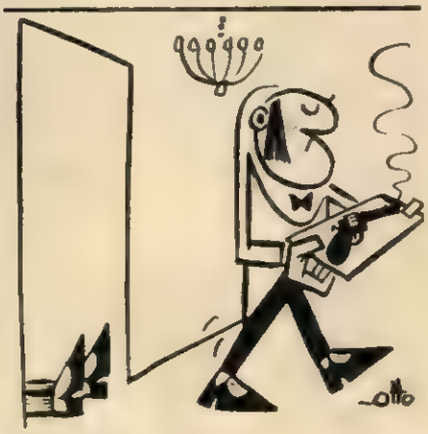

UMOR de OTTO și DRAGOȘ

Jocheul Grigore Crişan, pe calul «Qadrat», după victoria din «Derbiul 1970» al Iugoslaviei.

SĂ-I SCOATEM DIN ANONIMAT!

Armăsarul «Super» — cîştigător al «Derbiului Poloniei» — are în şa pe jocheul român Vasile Huţuleag.

Presa, radioul şi televiziunea oglindesc cu lux de amănunte performanţele obţinute de ambasadorii sportului nostru în întrecerile desfăşurate în afara graniţelor ţării.

Există însă şi unii sportivi care, deşi ne reprezintă cu succes peste hotare, în ţară continuă să rămînă într-un desăvîrşit anonimat. Este vorba de jocheii români care — pînă la construirea mult aşteptatului hipodrom din Bucureşti — activează în Cehoslovacia, Polonia, Iugoslavia etc.

Despre performanţele lor citim în presa ţărilor respective numai cuvinte bune. Şi este normal să fie aşa cînd un jocheu ca Vasile Huţuleag cîştigă în Polonia curse extrem de disputate şi de mare prestigiu, printre care două Derbiuri.

O performanţă deosebită, subliniată de revista «Ilustrovana Politika» din Iugoslavia, a obţinut şi jocheul român Grigore Crişan — în sezonul 1970 — încălecînd pe hipodromul din Belgrad caii herghelii de stat Koradordevo. Despre ce este vorba? În fiecare an, trei mari curse clasice sînt aşteptate cu nerăbdare de iubitorii acestui sport: «Premiul de încercare», care este o repetiţie generală a Derbiului, apoi, după două săptămîni, «Derbiul», cea mai importantă alergare pe toate hipodroamele din lume, şi, în toamnă, «Premiul St. Leger». Desigur că obţinerea victoriei într-una din aceste întreceri este o bună carte de vizită pentru un jocheu.

Dar călăreţul român s-a întrecut pe sine, reuşind să treacă primul potoul în toate aceste trei curse clasice, încălecînd mereu acelaşi cal: armăsarul de trei ani «Qadrat»! De remarcat că au trebuit să treacă 17 ani pînă cînd — în Iugoslavia — Grigore Crişan să reuşească să reediteze această triplă victorie.

Transmiţînd felicitările noastre acestor călăreţi pentru comportarea lor, amintim observaţia lui Cristian Ţopescu făcută într-o emisiune a televiziunii, şi anume că Bucureştiul este singura capitală din Europa fără hipodrom. Oare pînă cînd?

Constantin DUMITRU

COMBINATUL DE PIELĂRIE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE-ORADEA

FABRICA DE BLĂNURI «1 MAI» — ORADEA

Un bogat sortiment de haine și jachete din blănuri înnobilate și piei velurate, șepci și căciuli moderne, într-o gamă variată de culori, pentru bărbați, femei și copii.

FABRICA DE ÎNCĂLȚĂMINTE - CRIȘUL

Încălțăminte comodă, de bună calitate, cu fețe de piele și înlocuitori. Poșete de piele și material plastic, într-o bogată paletă de culori și de modele.

UMOR

SIRENE ȘI „SIRENE“
cu si fără cuvinte...

de Cik DAMADIAN

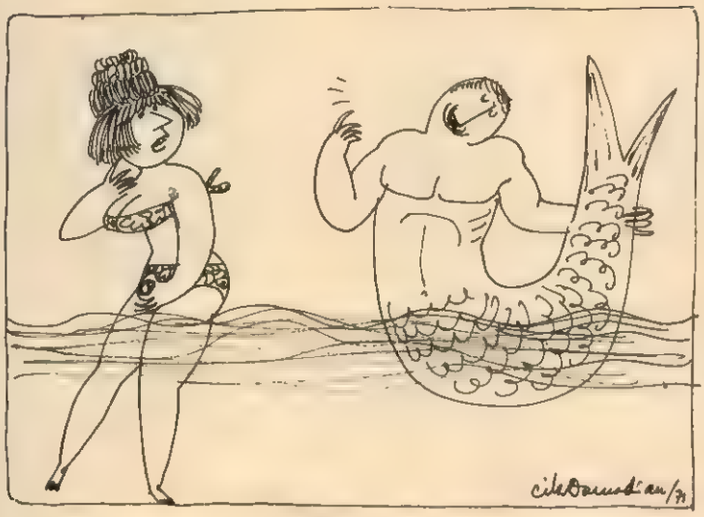

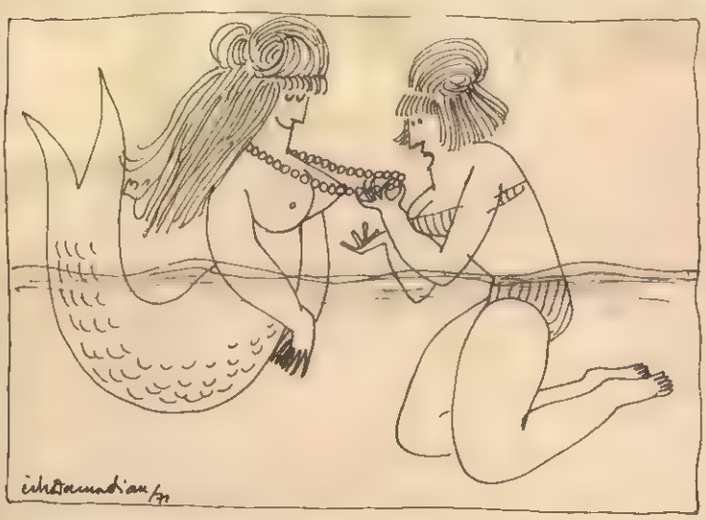

— De necrezut! Sînt veritabile?!...

FLORI DE GHEAȚĂ

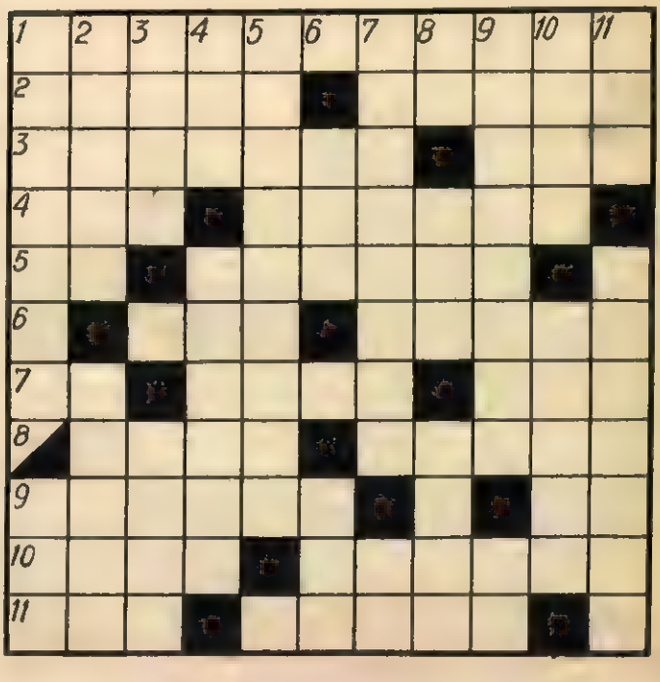

ORIZONTAL: 1) Rece (fem.). 2) Cadrul iernii lui Coșbuc — Înfrigurat. 3) Friguri — Recea! 4) Moș... Morfeu — Visul unei nopți de iarnă. 5) În frig și în crivăț! — Nins (fig.). 6) Ține de cald — Apă rece (pl.). 7) Bir! — Maxi-palton — Poartă blană naturală. 8) Mantou alb, de sezon — O urare ceva mai solemnă. 9) Prins de friguri (fig.) — Simbol alb! 10) Trăiește toată viața printre ghețuri și zăpezi — Frate cu viscolul. 11) Apă din analiză! — Rece (fig.).

VERTICAL: 1) Gheață — A fi la un loc! 2) Cerbii ghețurilor eterne — Material izolant termic... popular. 3) Circuite între cei doi poli — O zi de iarnă. 4) Jumătate gheață! — Înghețată. 5) Specialitate culinară hibernală (dim.). 6) Iarnă fără nea! — Înghețat... proverbial. 7) Semne de ger (sing.) — Rece la început... 8)...și răcoare pe la mijloc! — Vin iarna si pleacă iarna — Încălzește pământul, iarna și vara. 9) Varzăl... de iarnă — Ghete! 10) Ceartă (pop.) — Merge... la «noroc». 11) A îngheța la picioare! — Rece (fig.)

Ioan CARAIMAN

Dezlegarea jocului «ÎN TOIUL IERNII» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) TUDOR ARGHEZI. 2) RR — MINULESCU. 3) ANTARCTIDA — T. 4) NART — OISE — DA. 5) S — O — GREA — RE. 6) POIENAR — PISC. 7) OIER — TECI — CA. 8) R — NOUA — I — LAC. 9) TEISM — VINERI. 10) UNT — EMINESCU. 11) RD — ADITIONAL. 12) IERNARE — NETA.

moda noastră la treabă!

Două din piesele de rezistență ale colecției prezentate de creatorii noștri din industria de confecții: maxi-mantouri cu jupele cloșate, bustul mic, strimt, gulerele ample. O să le vedem oare vreodată și în magazine?

Și două din visele noastre de duminică: rochiile de seară. La voia dv.: cu pantalon evazat ori făr-de, cu șal spaniolesc ori făr-de, dar obligatoriu cu chip de madonă.

de Sanda DIMA
Fotografii de C. HACA

...Ei, și acum la treabă! Cîtă vreme au sărit scîntei polemice doar pe hîrtie (fără s-o aprindă, ca de obicei!), cîtă vreme ne-am indignat platonic în fața jurnalelor de modă și am protestat, noi între noi, mestecîndu-ne ofurile o dată cu sandvișul din pauza de la prînz, cîtă vreme am mai găsit prin dulap o fustă antediluviană cu tiv dătător de speranțe midi ori am putut cîrpi poalele paltonului cu un lat de blană, a mai mers. Ce să faci, nu mai ține! În atelierele meșterilor se coace primăvara. Războiul tivurilor s-a încheiat, armistițiul poartă numele midi, dar nu ne-a învățat oare pe noi istoria că e mai ușor să cîștigi o bătălie decît să consolidezi ca lumea o biată pace? Pacea aceasta tripartită (știam la început de maxi, a venit rezonabilul midi, am aflat recent și de împăciuitorul mixi) se ține, ca și obrazul curat, cu cheltuială. Singure. fără ajutorul confecțiilor, nu putem face față, cinstit vorbind. Dar unde ne sînt creatorii, oameni buni, unde ne sînt midi-rochițele de gata și fustele fermecător de lălîi care ne bat carîmbul cizmei, și unde ne sînt paltoanele antigel, care ne-ar prinde bine iarna aceasta, cînd ninge la Veneția și înghează portocalii Portugaliei? Le-am așteptat prin magazine, cu sfînta încredere ce ne caracterizează, am tras cu ochiul prin rafturi, ne-am mai documentat prin «Moda» și «Modern», și — pînă una alta — cam aici am rămas. Așteptam cu febrilitate punctul de vedere al industriei noastre ușoare, așteptăm să-și spună cuvîntul faimoșii creatori de la CCTB (of, inițialele! Citiți pe scurt, combinatul «București»), am așteptat nu chiar un an și-o vară, dar, oricum, o primăvară, o vară și-o toamnă, să le tot vedem colecția pînă cînd, în sfîrșit, ei bine, da, am văzut-o. Și nu zece-cincizeci de aleși ai soartei, ci 3 000 o dată și 3 000 a doua seară, în Sala Palatului.

Pantalon bufant
de zuav,
cizmă scurtă, șnuruită,
cordon lat de piele:
cutezanță vestimentară
care nu e
— precum se vede —
monopolul
cochetei noastre
Margareta Pîslaru.

E drept că superba sală are o acustică și un ecran formidabil, dar parcă nu te predispune în egală măsură la recepționarea, pe cale vizuală, a tuturor bumbilor dubli, a șabacelor împletite rustic ori a șăgalnicelor pasmanterii din mătase, și mă îndoiesc că toți cei 3 000 de spectatori au văzut cum se cuvine și altceva decît linia — în mare — ori, hai să zicem, culorile celor 300 de modele prezentate. Semnatara acestor rînduri l-ar supăra pe Dumnezeu și pe gazde dacă ar pretinde că nu i s-a oferit un strategic punct de observație, din care se vedeau bine și harul, și păcatele colecției, dar nu mă lasă inima să nu mă gîndesc la semenii mei de la balconul III, sectorul G, care au urmărit niște minuscule fîpturi mișcîndu-se grațios într-un spectacol de sunet și lumină în care se demonstra orice, în afară de arta modei, care rămîne o artă a detaliilor. Bine intenționat, gestul acesta de a arăta — pedagogic — colecția în fața a cît mai mulți spectatori, își demonstra astfel splendida sa ineficiență, dacă nu ajungea chiar vătămător sie însuși, modelele apărînd adesea mult sub virtuțile lor reale, stîlcite de lumina slabă, pierdute în imensitatea sălii. Soluția? Poate o sală mai mică și prezentări mai multe. Făcute la timpul lor, adică — precum în toată lumea modei — de două ori pe an, vara și iarna, și prezentînd moda cu o anticipație de două sezoane.

Dar colecția aceasta a avut o calitate pe care să ne grăbim a i-o recunoaște: a fost o colecție cinstită. Tot — sau, mă rog, aproape tot — ce ni s-a arătat a fost propus la contractările cu comerțul. Tot — sau aproape tot — este realizabil industrial. Totul — sau a-

Iar cînd
ne hotărîm
să ne îmbrăcăm
mai modest,
așa, ca pentru
toată ziua,
să ne gîndim
și la acest
taior cuminței,
în dungi,
cu fusta
confortabil despicată,
care poate fi,
la nevoie,
alcătuit și din
ce mai găsim
prin dulapuri.

proape totul — a fost făcut din țesături pe care fabricile noastre le pot oferi confecționărilor în cantități suficiente. Drept care totul sau — ca să nu fim creduli chiar peste poate — destule din modelele prezentate au fost contractate de comerț. S-au mai tocmit ei la tivuri — cerînd cîte un model și în versiunea midi, și în cea mai scurtuță — s-au mai certat între ei pentru nuanțe, pentru termene sau cantități, dar, oricum, speranțe ne putem îngădui să avem. Mai ales în sectorul mantourilor, al pardesiurilor și taioarelor, al compleurilor cu pantaloni: după părerea mea, aici e zona în care stăm cel mai bine, în care avem creatorii cei mai miruiți, în care punctul nostru de vedere e cel mai ferm. Hainele acelea cu talia bine strînsă în cordon, cu bustul mic, delicat, strîmt, și cu fustele evazate, aproape cloș (amintiți-vă de mantoul verde și de cel negru), paltoanele roșii, castanii ori în carouri, cu tivuri late de blană și gulere imense, trenciurile maxi de ploaie, bine croite, din clasica țesătură în nuanța nisipului, costumele cu jachețele scurte, aproape cît niște bolerouri, și cu fuste lungi, îndrăznețe spintecate, vestele lungi, cu borduri din blană ori cu tot felul de suitașuri montate rustic, toată această parte a colecției este bine gîndită, bine executată, bine lansată. Înaintînd însă spre zilele mai călduroase, colecția parcă se moleșește, ni s-a părut mai puțin sigură de ea, mai oscilantă, mai fadă: rochiile

Șlagărul modei
de primăvară:
taiorul
cu jachetă scurtă,
prinsă în talie
cu cordon
(tip bluzon),
cu fusta depășind
cu o palmă genunchiul.
Roșu și negru —
o combinație
ce nu a ieșit
din modă
de la Stendhal
încoa...

de stofă au fost, multe din ele, sălcii și fără personalitate, compleurile — bătrînicioase, unele fuste — de-a dreptul lălîi. Neîncrezătoare în propriile ei șarmuri — ca de altfel moda întregii lumi în acest punct sensibil — colecția s-a arătat aici mai sărăcuță, mai neinspirată, mai «industrială» ca oriunde și, vai, nu ne-a convins de loc că vom arăta grozav îmbrăcînd aceste veșminte de vrăbii cenușii și plicticoase. Pentru la vară, soarta noastră s-a desenat în bumbacuri vaporoase, cu mîneci lunguțe, fuste lărguțe, busturi șnuruite, vom fi deci romantice, eterice și cumplit de stînjenite de această modă ce ne vrea neapărat grațioase și feminine. Bine, vom fi feminine. Chiar dacă pentru aceasta vom muri de cald în tramvaie. Chiar dacă va trebui să ne apretăm rochiile la fiecare două zile. Și să le călcăm zilnic.

Să nu vorbim de rochiile de seară. Ele sînt visul nostru de duminică: splendid și inutil. E happy-end-ul unei iubiri pe care o știm imposibilă. Le privim, ne mințim ochii cu ele timp de un sfert de oră și le uităm. Cu seninătate. E soarta tuturor viselor mincinoase...

secretul isabellei

O vedeți în fotografie (poate ați și recunoscut-o, în ciuda ochelarilor imenși) pe faimoasa Isabelle Mir, multicampioană franceză de schi, revelație a coborîrilor și slalomurilor actualului sezon competițional internațional. Ceea ce nu știți — și nici nu aveați de unde, de vreme ce se însăși a aflat abia acum cîteva zile — e că Isabelle Mir este posesoarea a 3 rinichi. «Mai bine 3 decît unul singur» — spunea nostalgic un amic cu musca pe căciulă.

printre primii

În iarna anului 1910 s-au desfășurat la Sinaia concursurile de schi, săniuțe și bob — ediția a doua, începutul fiind făcut cu un an înainte. Așii timpului — puțini la număr — au fost admirați și aplaudați de «cîteva sute de amatori, veniți din mai multe orașe; chiar și de la București și de la Brașov», cum ne spun ziarele timpului. Printre aceștia se afla și poetul Cincinat Pavelescu, pe care-l vedem (cel din mijloc, pe bob) încercînd senzația amețitoare a coborîrii unei pîrtii. La volanul strașnicului vehicul se află o femeie; o stea a noului sport — doamna Costinescu, deținătoarea premiului întîi al întrecerii dintre două boburi cu echipaje feminine, care se organizase în ziua acesa de 2 februarie 1910

autostup

Nici mai mult nici mai puțin de 400 de autoturisme își vor afla pacea și liniștea parcajului în această originală construcție cu 8 nivele, denumită «Meccano», din Marylebone Lane de pe Oxford Street, Londra.

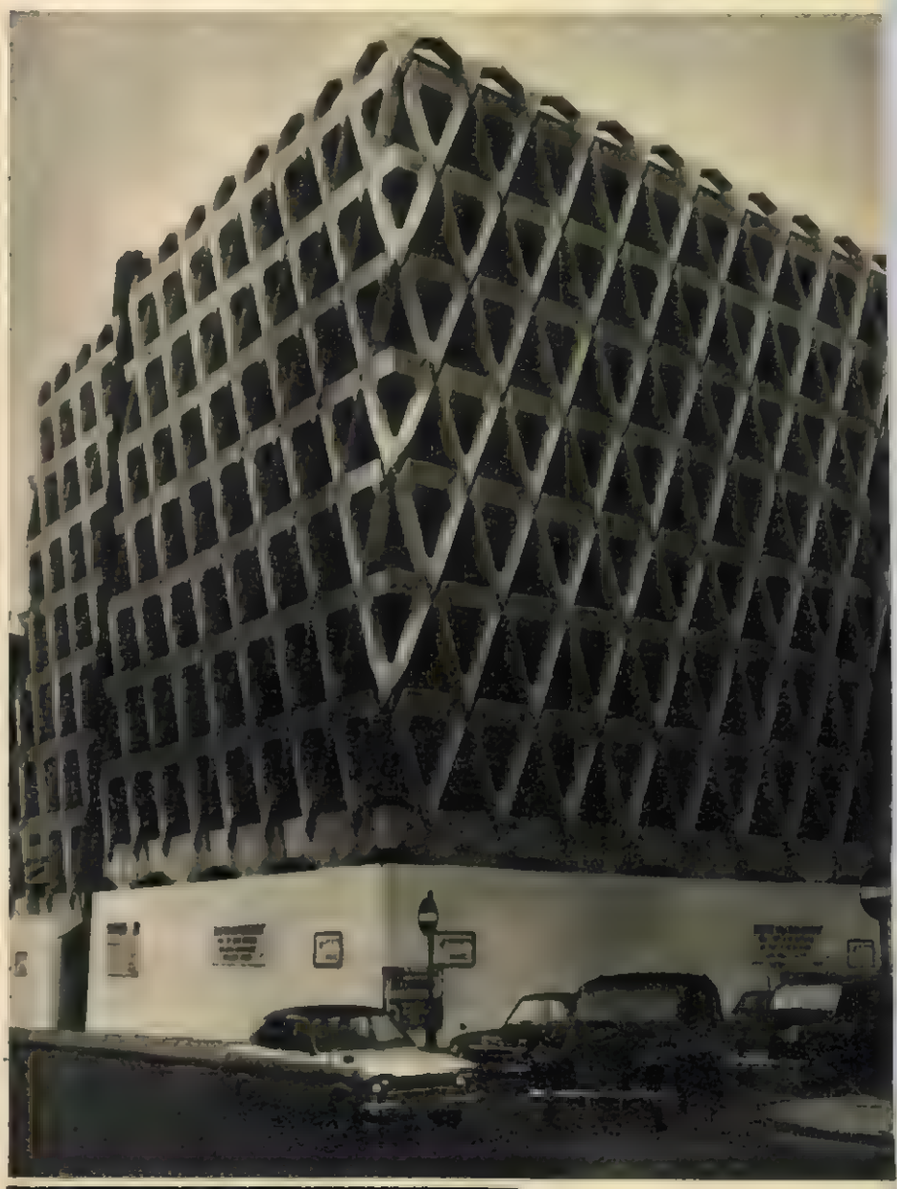

ÎNȚELEPȚII PRINTRE NOI

definiții aproximative (I)

● *OPINIE — Adevărul fiecăruia.*

«Dicționarul Academiei umorului francez»

● *OMUL — Singurul animal care roșește. Sau care ar trebui să roșească.*

Mark Twain

● *GENTLEMAN — Un om capabil de două lucruri: să descrie o femeie frumoasă fără să facă gesturi și să asculte totdeauna o anecdotă ca și cum ar auzi-o pentru prima dată...*

Jerry Lewis

● *FALIMENT — Se spune atunci cînd un bancher își bagă banii în buzunarele pantalonilor și îi pune pe creditori să-i caute în buzunarele hainei.*

Edouard Herriot

● *CUCUIE — La unii, singura dovadă de autodepășire*

J.K. Jerôme

● *MEMORIA — O sită următoare, care reține numai lucrurile bune despre sine și cele rele despre alții.*

Alfred Hitchcock

● *URA — Nu este decît un semn de înfrîngere a imaginației.*

Graham Greene

● *ISTORIA — Este un roman care a fost; romanul este o istorie care ar fi putut fi.*

E. și J. de Goncourt

● *ONOAREA — Cea mai frumoasă poezie a datoriei.*

A. de Vigny

● *OGLINDA — Un individ demn de consultat, fiind capabil să reflecteze.*

Tristan Bernard

teleouătoarea

Clara, una din găinile
fermierului britanic
Peter Hume
din Old Windsor,
de altfel
o foarte harnică ouătoare.
a adoptat recent
o hotărîre
cel puțin stranie,
chiar dacă nu afectează
în sens negativ misiunea
ei economico-biologică.
După părerea Clarei,
la ora actuală
nu există un loc
mai propice pentru ouat
decît carcasa televizorului
în culori al familiei Hume.
La ora fixată
pentru această treabă cotidiană,
Clara se suie pe televizor
și, sub privirile
deosebit de interesate
ale stăpînului,
ale celor trei copii ai săi
și chiar ale miței,
își îndeplinește, conștiincios,
demn și imperturbabil,
datoriile ei intru
perpetuarea speciei galinacee
și creșterea stocului
de ouă al fermei.

o familie fericită...

...de roboți a fost prezentată la Expoziția unională de realizări ale tineretului, deschisă de curînd la Moscova. Faceți cunoștință: fiul cel mic — cadet la marină; tatăl — controlor la căile ferate; fiul cel mare — tehnician supratransistorizat, și mamușca în minirochie — de profesie casnică. Ce știu să facă? Orice: vorbesc, socotesc, muncesc în specialitatea respectivă, uneori se mai și odihnesc. De, ca oamenii!

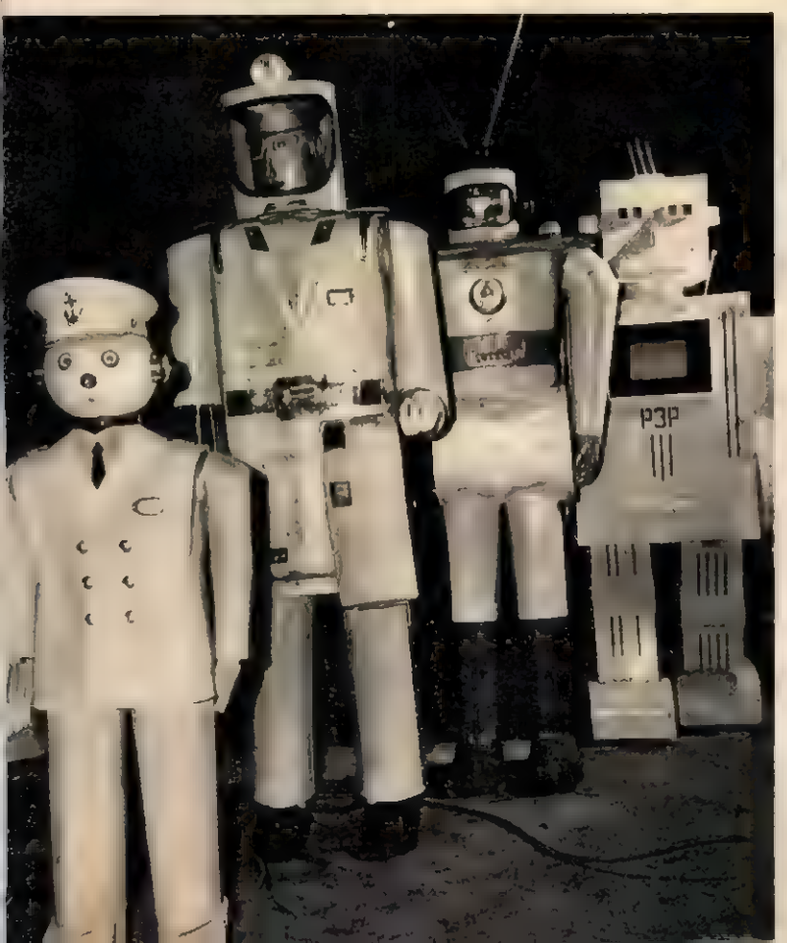

ex-campionul

Nimănui pe lumea asta
nu i-a trecut prin cap să-i conteste
lui Scout (în traducere «Cercetașul»)
titlul de campion mondial
al porumbeilor poștași.
Dar nici nu i-a trecut cuiva
prin minte că Scout
va fi vîndut de stăpînul său,
fie și pentru frumoasa sumă
de 3 500 de lire
(echivalent a cinci
autoturisme Ford Cortina).
Așadar, Scout nu va mai
participa la competiții,
nu va mai înregistra
noi recorduri de distanță,
nu se va mai împodobi
cu alte trofee.
Pe campion l-a cumpărat
un crescător de porumbei
în speranța că
din progenitura lui Scout
se vor ridica noi campioni.

Comunicînd faptul că poștașul va trimite tuturor solicitanților calendare de perete și calendare-fluturași, editate de ADAS, numărul scrisorilor sosite pe adresa redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii 1) și a Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) a crescut considerabil. Îmi sînt adresate totodată întrebări despre unele forme de asigurări practicate în prezent, diferite amănunte. Calendarele au fost expediate operativ. La fel se va întîmpla și în viitor. Mai greu este să răspund cu promptitudine tuturor cititorilor. Iată de ce unii vor primi informațiile solicitate prin scrisori. Mă refer și la cei care telefonează la 15 42 64, folosind acest mijloc mai comod de comunicare.

ION GROZEA, Giurgiu. Rîndurile scrise de dv. ne-au impresionat în mod deosebit Accidentul suferit este într-adevăr un eveniment cu urmări neplăcute, dureroase pentru dv. și familie. Din păcate scrisoarea dv. nu conține elementele necesare pentru a vă putea da un răspuns concludent. Dacă ați încheiat o *Asigurare mixtă de viață* sau o *Asigurare de accidente*, puteți primi de la ADAS o sumă echivalentă cu cea rezultată din înmulțirea sumei asigurate cu coeficientul de invaliditate permanentă stabilit de comisia de specialitate. Pentru a primi suma asigurată sau o parte a acesteia, plata primelor trebuie făcută pînă la zi. Vă rog să vă adresați cu toată încrederea PUNCTULUI OPERATIV DE LUCRU ADAS din Giurgiu. Sînt sigur că va analiza situația dv. cu toată atenția.

ION DESPAN, Izvoarele-Prahova. «*Ex malis eligere minima*» a îndemnat Cicero pe contemporani și posteritatea. Aceasta înseamnă că este o datorie morală să alegem dintre rele pe cel mai mic, pe cel mai neînsemnat Iată de ce mă bucură scrisoarea dv. și cele ce îmi comunicați. La întrebările adresate, răspunsurile sînt următoarele: 1) Asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor se poate încheia și de cei ce nu sînt membri ai cooperativelor agricole de producție. 2) Incendiul este un risc asigurat de ADAS. 3) Încheiați o asigurare mixtă de viață.

DUMITRU POPA, Iași. Doriți să știți unele amănunte despre *Asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași*. Aceasta se încheie pentru sume de cel puțin 12 000 de lei, cu persoane în vîrstă de la 16 la 50 de ani, durata contractului de asigurare putînd fi de 10, 12, 15 sau 20 de ani. Primele se pot plăti în 8, 10, 12, 15 sau 17 ani, conform dorinței asiguratului. Particular la această asigurare este faptul că în caz de deces al asiguratului, ADAS plătește jumătate din suma asigurată, în momentul respectiv, o pensie anuală de 10 la sută din suma asigurată înscrisă în poliță, începînd după un an de la decesul asiguratului și pînă la termenul de expirare a asigurării, și a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării, o dată cu plata pensiei pentru ultimul an sau pentru fracțiunea de an rămasă.

Pentru alte amănunte vă puteți adresa la orice lucrător ADAS, sau chiar telefonic la Direcția județeană ADAS-Iași.

I. CIOARĂ

ÎN CURSA PENTRU INVESTITURĂ

Inaugurarea noii legislaturi a Congresului S.U.A a fost oarecum estompată de debutul, cu mult înainte de data tradițională, al competiției în vederea scrutinului prezidențial din noiembrie '72. Așadar, campania electorală a intrat pe făgașul realității. În timp ce senatorul George McGovern își anunța hotărîrea de a obține investitura, un alt reprezentant al partidului democrat, senatorul Edmund Muskie, fără a-și oficializa intenția, acționa ca un virtual candidat, întreprinzînd, însoțit de experți și ziariști, un turneu într-o serie de țări din Orientul Apropiat și Europa, pentru a aborda cu personalități politice oficiale probleme ale actualității internaționale. Deși ambii sînt apreciați ca făcînd parte din aripa liberală a partidului, observatorii politici, ca și pronosticurile institutelor specializate în «polls» (sondaje de opinie), converg către aceeași concluzie: «Muskie este candidatul democrat cel mai bine plasat pentru 1972». În ce-l privește pe Edward Kennedy, intrarea sa în cursa pentru investitură pare în momentul de față mai puțin posibilă, mai ales din cauza votului-surpriză din ajunul deschiderii Congresului, cînd a fost înlocuit din funcția de adjunct al liderului majorității democrate din Senat.

Chiar dacă, aproape concomitent cu McGovern, și-a anunțat oficial intenția de a candida pentru postul de președinte și ultrarasistul guvernator al statului Alabama, George Wallace, republicanii nu dinspre această parte văd profilîndu-se un pericol virtual. Observatorii remarcă, de altfel, că în rîndurile lui «Grand Old Party» nu domnește cea mai perfectă armonie — semnificativă fiind în acest sens «punerea în gardă» a președintelui de către aripa liberală a partidului, în sensul că, dacă nu va renunța să sprijine elementele conservatoare, riscă să vadă «mulți republicani moderați, care constituie cheia majorității sale electorale, desolidarizîndu-se de el». Pe de altă parte, în 1972 vor interveni cele 11,5 milioane de noi alegători, proveniți dintre tineri între 18 și 21 de ani. Ceea ce explică recentele apeluri adresate tineretului de președinte în cuvîntările rostite în fața studenților și profesorilor de la Universitatea din Lincoln (Nebraska). Dincolo însă de schimbarea de atitudine față de tineret se desprinde și o altă tactică — aceea de captare a bunăvoinței partidului democrat. Recenta numire în Administrația Nixon, în funcția de ministru de finanțe, a lui John Connally, fost guvernator al statului Texas, este elocventă. Ca și refuzul președintelui Nixon de a exclude posibilitatea alegerii unui democrat drept colistier în 1972 (!). În tactica politică a șefului executivului american se înscrie, de altfel, și prezentarea — în ciuda problemelor acute pe care le ridică intervenția din Indochina și agravarea situației economice interne — a unui tablou optimist asupra situației interne și internaționale.

Pînă la convențiile celor două partide mai sînt încă circa 18 luni, iar pînă la alegeri și mai mult. Deocamdată e greu de spus dacă maliția acelui cronicar italian care punînd titlul «Nixon se gîndește la viitor» comentariului privind hotărîrea actualului locatar al Casei Albe de a spori pensiile ex-președinților a fost de rău augur. Cert este însă că observatorii scenei politice americane se arată mai preocupați în momentul de față în a urmări nu atît raportul de forțe dintre republicani și democrați, cît ce forțe politice vor predomina, indiferent de partid — liberale sau conservatoare.

„apollo 14"—count down

Count Down, numărătoarea inversă, a început. Echipajul lui «Apollo 14» a intrat în faza marilor emoții ale startului în misiunea selenară ce urmează să înceapă mîine.

La 9 ianuarie, cei trei cosmonauți americani Alan Shepard, Stuart Rosa și Edgar Mitchell au putut fi văzuți pentru ultima oară în public. După conferința de presă, devenită tradițională, ei au fost supuși «purgatoriului» carantinei, sub controlul medical desfășurat pe minute și secunde. Între timp, specialiștii NASA au comunicat că defecțiunile semnalate la rezervoarele de combustibil ale rachetei «Saturn», care au determinat modificări în programul lansării simulate, au fost remediate și că s-a executat un examen minuțios al întregului complex spațial.

În fotografia 1 (de la stînga la dreapta): Edgar Mitchell, Alan Shepard și Stuart Rosa; fotografia 2: cu ajutorul unui vehicul electric special construit, Alan Shepard și Edgar Mitchell sînt transportați spre cabina navei spațiale «Apollo 14».

o torță plutitoare pe mekong

Forțele de rezistență populară din Cambodgia și-au intensificat în ultimele săptămîni operațiunile în zone situate în proximitatea orașului Pnom Penh. Încercarea trupelor generalului Lon Nol de a organiza o linie de aprovizionare cu arme și alimente cu ajutorul unor ambarcațiuni militare pe fluviul Mekong este zădărnicită prin atacuri-surpriză.

În imagine: un vas petrolier care transporta combustibil pentru comandamentul din Pnom Penh a fost atacat și incendiat de patrioții cambodgieni.

stockholm—clădirea nouă a parlamentului

Modernizarea structurii parlamentului în Suedia, prin înlocuirea sistemului bicameral cu o Adunare Națională unică, a fost încheiată recent și de înălțarea unui nou edificiu, unde își desfășoară lucrările, începînd de la 12 ianuarie a.c., cei 350 deputați. După cum se știe, cel mai mare număr de mandate îl deține partidul social-democrat, care guvernează însă fără majoritate absolută.

„seria neagră" a răpirilor

În ciuda măsurilor severe de pază și de urmărire luate în diverse țări din Europa Occidentală, S.U.A. și America Latină, seria neagră a răpirilor continuă. Pînă în prezent numărul acțiunilor de răpire și sechestrare se ridică la 23, această cifră cuprinzînd doar numele personalităților mai importante care au devenit ostatecii răpitorilor pentru un timp mai scurt sau mai îndelungat. Cea mai recentă victimă a organizației «Tupamaros», care acționează în Uruguay, este ambasadorul Marii Britanii la Montevideo, Geoffrey Jackson, răpit pe una din străzile capitalei uruguayene. În timp ce tratativele pentru obținerea eliberării diplomatului sînt în curs, în Uruguay au fost suspendate pe timp de 40 de zile drepturile constituționale, poliția a primit împuterniciri speciale iar în sînul guvernului s-au operat remanieri. În fotografii: scenă de stradă la Montevideo — un trecător considerat suspect · este supus unei percheziții corporale (dreapta sus); ambasadele din Montevideo sub pază armată (dreapta jos).

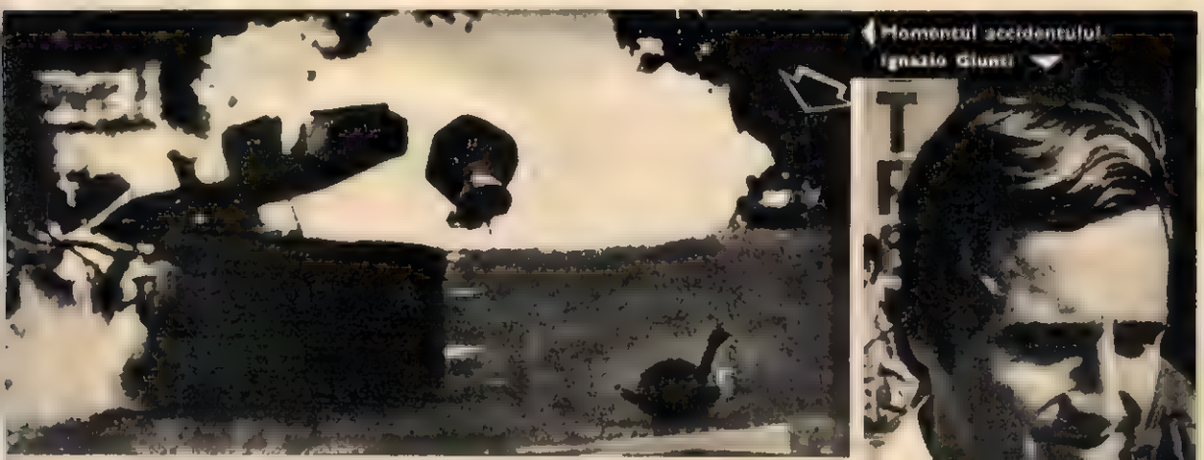

Momentul accidentului. Ignazio Giunti

„rugul tragic de la buenos aires"

Sub acest titlu, ziarul «Paese Sera» descrie împrejurările în care și-a găsit moartea cunoscutul automobilist italian Ignazio Giunti în cursa pentru «Marele premiu» din Argentina, pe distanța de 1 000 kilometri. Întreaga presă italiană consideră că ciocnirea, care s-a soldat cu incendierea automobilului «Ferrari» la bordul căruia se afla Giunti, se datorește faptului că francezul Jean-Pierre Beltoise, rămas la un moment dat fără benzină, și-a împins mașina spre marginea pistei, tăind calea bolidului italian.

O anchetă de mari proporții a fost deschisă simultan la Buenos Aires, la Roma și la Paris pentru a se stabili atît vinovăția piloților cît și cea a organizatorilor competiției.

ISTANBUL

GEDIZ LA ORA RECONSTRUCȚIEI

Marele cutremur care a avut loc în primăvara anului 1970 a distrus micul orășel Gediz din regiunea Mării Egee. Bilanțul cutremurului: 8 000 case dărîmate, 2 500 morți, 3 000 răniți. Și iată că, după 10 luni de la dezastru, în partea de sud-est a munților Murat, la o depărtare de 7 km de vechiul Gediz, a fost inaugurat, într-un cadru festiv, noul Gediz. Construit pe o mică înălțime, noul Gediz are 1 872 case de trei tipuri diferite. Dintre acestea, 400 sînt blocuri cu cîte 3 etaje și 6 apartamente, restul — case individuale cu sau fără grădini, ocupînd o suprafață de circa 300 mp fiecare. Pentru a se asigura locuitorilor noii așezări condiții de viață normale, s-au mai construit o piață, o hală, trei hoteluri, trei geamii, trei școli elementare, o școală medie, două cinematografe, o baie publică, un spital, și au fost instalate un număr de fîntîni arteziene. Cheltuielile efectuate pentru construirea noului Gediz se cifrează la aproximativ 800 milioane lire.

salvarea vine din văzduh

Iarna cu totul neobișnuită ce s-a abătut și asupra sudului Franței continuă să provoace, în numeroase localități izolate de barajele zăpezii, mari dificultăți în aprovizionarea populației cu alimente și medicamente. În imagine, o scenă redînd operațiunile de ajutorare prin intermediul elicopterelor, în apropiere de Montélimar.

Zone întinse din Pakistanul devastat de ciclon nu sînt accesibile decît elicopterelor. Ajutorul — care nu poate veni pentru supraviețuitorii amenințați de foamete și epidemii decît pe calea aerului — este așteptat și primit ca o adevărată pronie cerească. Această fotografie o demonstrează din plin.

ROMA

CAZUL „NEVESTEI VÎNDUTE"

Corespondență specială de la Michele RUBINI

La Roma face vîlvă o întîmplare tulburătoare: o nevastă a fost vîndută pentru cincizeci de mii de lire. Cu contract. Ciudatul document nu a avut efectul scontat: «cumpărătorul», care a semnat în acest sens și opoliță, nu a mai onorat-o, argumentînd că, între timp, femeia se îndrăgostise de el și, în această situație, nu se mai simte dator să-și achite datoria. Protagoniștii neobișnuitei vînzări-cumpărări sînt Luigi Giacinti, de 50 de ani, soția lui, Rosa Pizzuti, 45 de ani, și prietenul lor, Romano Da Prato, 44 ani.

Soția lui Luigi Giacinti a prezentat împreună cu prietenul ei un denunț în care explică detaliile și condițiile neobișnuitului contract. Luigi Giacinti respinge acuzațiile ce i se aduc, afirmînd că ar fi semnat contractul sub presiunea amenințărilor lui Da Prato. El a cerut separarea legală de soția sa. Toată istoria s-a desfășurat sub ochii celor doi copii ai familiei, Giuseppe, 10 ani, și Marco, 8 ani.

Ocupîndu-se de cazul «nevestei vîndute», numeroși ziariști au arătat că asemenea întîmplări sînt caracteristice așa-zisei «lumi bune», constituind o raritate printre oamenii de condiție modestă, asemeni soților Giacinti. Prin analogie cu un scandal celebru izbucnit în înalta societate italiană, presa a denumit întîmplările tragico-burlești ale soților Giacinti «un caz Casati al periferiei romane».

Eroii scandalului: Luigi Giacinti, Rosa Pizzuti și Romano Da Prato, și facsimilul neobișnuitului contract de vînzare-cumpărare, căruia, pentru a deveni document legal, nu îi mai lipsea decît ștampila tribunalului...

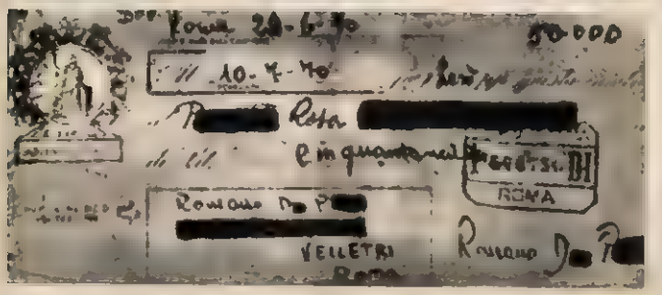

bombele explodează în casa domnului ministru

Valul acțiunilor de protest împotriva legii antisindicale «Industrial Relations Bill», care urmărește în mod practic să interzică grevele în Marea Britanie, a culminat zilele trecute cu o încercare de a arunca în aer locuința ministrului folosirii forței de muncă și al productivității, Robert Carr, considerat autorul principal al acestei legi, pe care guvernul conservator intenționează să o treacă prin parlament. Cele două bombe explodate au pricinuit grave stricăciuni, fără a face însă victime omenești. În imagine: locuința domnului Robert Carr, după explozie și după sosirea poliției.

cronica de trei secunde

„REVISTA PRESEI"

«Consternare în Statele Unite». «Decesul a fost anunțat imediat la radio și la televiziune». «Majoritatea ziarelor americane îi consacră lungi articole». «New York Times» îi consacră trei coloane». «La Londra, «Times» îi consacră o întreagă pagină, concluzionînd că influența ei a fost incalculabilă».

În Franța — declarații:

«Ea a fost mai presus de omagii, în afara criticilor... O admiram pentru că era simplitatea însăși, a murit în plină glorie, cu cîteva zile înaintea unui nou triumf — colecția ei de primăvară. Cred că asta e extraordinar. Dar influența va stărui. Spiritul ei va rămîne prezent, peste tot»...

«Îmi plăcea ce făcea fiindcă corespundea temperamentului meu. Era eleganța și simplitatea, adică esențialul. Avea un rafinament extraordinar și niciodată nu a fost excentrică, în scopuri publicitare. Am fost oare influențat de dînsa? S-ar putea»...

«Stilul ei se va perpetua. Dar, din păcate, nimeni nu va crea ca dînsa, căci a fost unică»...

«Era o femeie extraordinară și minunată. Moartea ei constituie o pierdere ireparabilă»...

«A murit regina noastră»..., «împărăteasa noastră și-a dat ultima suflare»...

«Era, mai ales, o inteligență. Se exprima cu o rară acuitate. În creația ei găsim tocmai această calitate... Stilul ei era viața»...

«Stilul ei e imuabil, îl vom continua, pentru noi acest adevăr e în afara discuției și nu constituie o problemă crucială»

«Nu pot spune nimic. Într-o asemenea împrejurare, e mai bine să taci»...

Nu știu ce s-a scris la moartea lui George Sand, a Cleopatrei sau a Ecaterinei a doua. Nu știu cum se va comenta decesul Simonei de Beauvoir sau al Gretei Garbo; nu știu cum au arătat ziarele la vremea săvîrșirii din viață a Mariei Curie sau Virginiei Woolf. Dar făcînd această «revistă a presei» la moartea celebrei croitorese Coco Chanel, constatînd cu cîtă ușurință și firesc tragismul evenimentului a adus sub tipar și în glasuri competente vocabularul propriu operei de artă — de la «stil și inteligență» pînă la «temperament și influență» — nu pot spune decît că secolul nostru conține în incontestabila sa superioritate zone de mister medieval și exaltări idolatre rupte, dacă nu din rai, atunci din comuna primitivă...

«FAPTUL DIVERS»

...Dar în comuna primitivă nu apăreau ziare. «Revista presei» era imposibilă. Faptul divers exista, dar nu se știa de el, omul era vînător și pleca la vînătoare să împuște căprioare. Ca atare, nu-i de mirare că la 11 ianuarie 1971 se semnala la «fapte diverse» că doi oameni din țara numită Franța s-au dus să omoare sălbăticiuni și unul dintre ei, pînă să dea de urma vînatului, a început să facă zgomot, să fluiere, să cînte, ceea ce l-a enervat cumplit pe bipedul de lîngă el. «Nu mai fă zgomot, că sperii vînatul!» — a atras atenția drastic și logic cel enervat. Omul n-a dat urmare sfatului civilizat și s-a trezit cu două șarje de alice în cap. Omul a murit pe loc. Singura diferență față de comuna primitivă constă în aceea că, despre acest fapt divers, în 1971 se scrie la gazetă. Altfel, e indiscutabil că omul s-a născut, din adîncul timpului, vînător și vînător a rămas, iubind bipedul cît patrupedul.

Radu COSAȘU

agenda

PIERRE ELLIOTT TRUDEAU, premierul Canadei, se află la capătul unui lung turneu într-o serie de țări asiatice. Etapele călătoriei au inclus Pakistanul, India, conferința țărilor membre ale Commonwealth-ului de la Singapore, Indonezia, Ceylonul și Irakul. În diversele sale luări de cuvînt, primul ministru al Canadei a exprimat îngrijorarea țării sale în legătură cu construirea, de către Anglia și S.U.A., a unor baze militare în Oceanul Indian.

Condamnat la moarte de tribunalul militar din Yaoundé, împreună cu alți cinci acuzați de complot împotriva guvernului, episcopul ALBERT NDONGMO a fost grațiat de șeful statului camerunez, președintele Ahmadou Ahidjo. Comutarea sentinței inițiale în închisoare pe viață se datorește în bună parte presiunilor opiniei publice exercitate în primul rînd de țările catolice, precum și apelurilor de clemență ale Vaticanului.

Sentința de expulzare pronunțată împotriva lui RUDI DUTSCHKE de tribunalul britanic al imigrărilor — sub motiv că prezența sa permanentă în Anglia ar constitui un pericol pentru securitatea statului — a stîrnit un puternic val de proteste, concretizat în atacuri la adresa ministrului de interne Maudling, o amplă și violentă campanie în presă, la radio și televiziune, demonstrații ale studenților din toată Anglia. Rudi Dutschke, protagonist al mișcării contestatare studențești din 1968 din R.F. a Germaniei și victimă în acea perioadă a unui atentat care l-a pus în pericol viața, își pregătea la Cambridge teza de doctorat.

Secretarul general al ONU, U THANT, a afirmat că nu are intenția de a accepta un nou mandat pe cinci ani după expirarea, la 31 decembrie 1971, a actualului termen pentru care a fost ales. U Thant își mai manifestase intenția de a părăsi funcția pe care o deține în cadrul Organizației Națiunilor Unite cu prilejul realegerii sale, în 1966.

JULIETTE GRECÓ a fost și ea victima unei răpiri. La sfîrșitul unui recital în orășelul belgian Huy, celebra șansonetistă franceză a fost sechestrată de un grup de studenți ai Institutului tehnic agrar din localitate — care voiau pe această cale să atragă atenția autorităților asupra necesității restructurării învățămîntului superior agricol. Juliette Grecó nu s-a împotrivit răpitorilor. Eliberată după zece ore, ea le-a urat — după cum se afirmă în comunicatul dat de studenți — ca gestul acesta să le fie de folos.

serviți languste?

Figurinele, unele cu înfățișarea grotească, pe care le vedeți în fotografie, nu-s realizate nici din lemn, nici din metal și nici măcar din plastic, ci dintr-un material cu totul inedit: cruste de homar, de crab sau de langustă. Cine-i meșterul? Un marinar român, pe nume Costache Mihai, de pe traulerul «Marea Neagră» — navă care pescuiește în largul Atlanticului. O colecție de asemenea figurine a fost oferită de marinar Muzeului marinei din Constanța.

fac viața mai roză?

Ochelarii de soare s-au integrat de mult și total în moda feminină, urmînd linia ei sinuoasă și capricioasă. Poate n-ați aflat încă de existența, de pildă,

un templu la domiciliu

Onorabilul profesor de limba engleză Mr. Hugh Hamilton McGoverne are și el un hobby: egiptologia. Drept care a transformat o încăpere a locuinței sale într-un singular templu egiptean. Nu știm cît umor britanic trebuie căutat în ideea domnului profesor; ceea ce știm însă e că reproducerile murale realizate aici sînt apreciate de cei mai buni specialiști egiptologi ca deosebit de valoroase. Principalul zeu adorat în acest templu este Min-Ra, al cărui cult datează din anul 3600 î.e.n. Sînt prezente și alte zeități sub chipuri umane, de animale sau obiecte, în total 47 de zei.

Și cînd te gîndești că totul a pornit de cînd, copil fiind, Mr. McGoverne a auzit, povestită de mama sa, o frumoasă legendă — «The Lady of the Pyramids» — care i-a trezit gustul și mai tîrziu interesul științific pentru lumea stranie, de milenii apusă, a piramidelor.

a unor ochelari maxi. Din cele cinci modele pe care le prezintă — ați ghicit, la o expoziție — tînăra din fotografie, primul de sus se cheamă «Maxi-look»; următorul model are un suport care ține loc și de bandă pentru strîns părul; cea de-a treia pereche de ochelari este din aur și nu costă decît... 856 de lire sterline; a patra se numește «nas-protector»; în sfîrșit, cel de-al cincilea model are un nume împrumutat probabil din filmul lui Antonioni — «Blow-up».

vicarul zburător

Directorul unei întreprinderi londoneze producătoare de materiale de protecție a muncii a donat bisericii St. Crispin, rămasă cu grave avarii încă de la bombardamentele din timpul ultimului război mondial, suma de 5 000 de lire în vederea unor radicale lucrări de refacere. În semn de recunoștință pentru prețioasa danie, vicarul bisericii, reverendul Percy Gray, în vîrstă de 42 de ani, s-a oferit să experimenteze personal un nou produs al firmei, o centură de siguranță pentru cei ce lucrează la mari înălțimi. Ceea ce ar mai fi de adăugat este că reverendul nostru este, nu întîmplător, una și aceeași persoană cu capelanul familiei directorului și cu capelanul unui regiment de parașutiști. Fotografia îl înfățișează pe vicar în plin test, pe un pod de pe Tamisa în construcție, dovedind nu numai trăinicia noii centuri de siguranță, ci și faptul că sfinția-sa însuși nu se teme decît de... Dumnezeu.

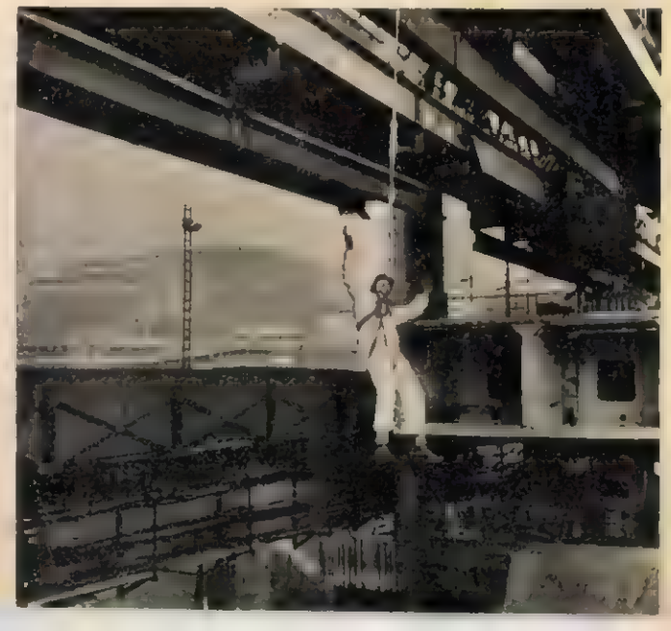

GASTRONOMICĂ

mai mult lichidă

Nimic nu deschide mai mult apetitul și nu ajută mai mult la digestie decît o conversație interesantă. Panseul respectiv mi-a fost confirmat mai deunăzi cînd am auzit, fără voia mea, pe o junĂ belă, ahtiată după literatură, comentînd cu istețime romanul scris anul trecut de... Ștefan Zweig. Printr-o asociație de origine mi s-a făcut pe loc poftă de un șnițel austriac din piept de curcan, poftă care a fost direcționată, la scurt interval, de afirmația că un autor cunoscut ar fi lansat ideea evoluției în.... zigzag și spre un sprițuleț curățel.

Însă, să fim serioși, o conversație de asemenea nivel riscă să se împotmolească atunci cînd vorbitorii au gura plină. Așa că e mai bine pentru dv. cînd aveți — într-o după-masă cu vreme incertă — musafiri subțiri, ce conversează despre cultura lui Manitas de Plata sau lirismul lui Marcuse,să fiți moderat și nu lacom: dați intîietate plăcerilor spirituale oferind cîteva cocteiluri de nivel corespunzător. Iată cîteva rețete corespunzătoare.

Augen der Soraya — cockteil. Într-un shaker (agitator) se introduc 6 cuburi de gheață, zeama de la o lămîie, un albuș de ou, o linguriță de lichior de mentă și 50 ml gin. Totul se bate bine, se mai adaugă 50 ml gin și se bate din nou. După ce se așază, se toarnă lichidul în pahare și se adaugă sifon după gust.

Onassis — cockteil. Pentru două pahare se introduc într-un agitator 6 cuburi de gheață, 150 ml de tescovină veche sau secărică, zeama de la o lămîie și o linguriță de sirop de zahăr. După ce se lasă cîteva minute să se limpezească,se toarnă în pahare mijlocii în care se introduc una-două bucăți de gheață. Deasupra se adaugă la fiecare pahar cam o frunză de mentă zdrobită (se găsește la Plafar) și se completează cu sifon.

Liz Taylor — cockteil. Se toarnă într-un agitator sucul de la o portocală și de la jumătate de lămîie, se adaugă un pahar mic de cremă de cacao și un pahar de lichior de anason. Amestecul respectiv se introduce în pahare în care se adaugă coajă de lămîie, cîte două cireșe crude sau zaharisite și două frunzulițe proaspete de mentă. După gust,se adaugă sifon.

În afară de aceste specialități lichide se pun pe masă și cîteva solide. De pildă: o farfurioară cu măsline Crespo, o farfurioară cu cubulețe de brînză de Olanda cu o picătură de Kečup (cehoslovac), o farfurioară întinsă cu felii de cartofi prăjiți. În nici un caz pline.

Vizita și conversația intelectuală în stilul prezentat la început nu trebuie să dureze mai mult de două ore. La sfîrșit conduceți-vă oaspeții pînă în stradă, mulțumiți-le pentru lucrurile pe care le-ați aflat de la ei și luați un taxi care să vă ducă la prima zahana. Veți avea o poftă de mîncare mai dihai ca (scuzați) lady Moby Dick.

P.P. NASU

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte), Vlad MUSATESCU (disc), Cornel BOZBICI (plastică), Sanda FAUR (teatru), Magda MIHĂILESCU (cinema), E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

• Încă o filă însemnată cu roșu în calendarul literaturii noastre contemporane: acordarea **premiului Herder** pe anul 1971 poetului de mare autenticitate și valorosului prozator Zaharia Stancu.

• La Editura Minerva a apărut volumul **Chipuri din viața literară** de I. Valerian. Paginile cărții contribuie — pe bază de documente și date strict autentice — la reconstituirea atmosferei vieții literare interbelice. O parte importantă a lucrării o constituie publicarea interviurilor cu o seamă de personalități scriitoricești, completare la cartea «Cu scriitorii prin veac» apărută în 1967. În afară de prețiosul ei material documentar, recenta apariție, în ciuda modestiei autorului, pune într-o justă lumină și chipul de animator al aceluia care, cu repetate sacrificii bănești, a făcut să ființeze timp de 15 ani revista «Viața literară».

• În colecția «Biblioteca pentru toți» apare, în trei volume, romanul **Moromeții** de Marin Preda. Prefață de Mihai Gafița.

• Cartea poetei Violeta Zamfirescu **La poarta celor care dorm** cuprinde două poeme dramatice. Unul, «Gheorghe Șincai», puternică evocare a marelui cărturar, în care limba și structura poemului par a fi descoperirile autoarei, optimist convinsă că «fiecare chip rămîne undeva în aerul pămîntului sau în aerul inimii». «Lumea și cucul», cel de-al doilea poem, inspirat din actualitate, întruchipează zborul în zigzag, spre împlinire, al unei firi însingurate (Editura Eminescu).

• Cartea lui Dic Baboian **Pașaport pentru infern** poartă subtitlul: halucinanta aventură a stupefiantelor. Autorul, folosind o bibliografie amănunțită, reconstituie într-un tablou impresionant — cu forță epică — drumul acestui flagel care este toxicomania, dînd la iveală, după cum afirmă în prefață Nestor Ignat: «cauzele psihice, fiziologice, sociale ale «exploziei» acestui viciu în lumea capitalistă și metodele terapeutice actuale» (Editura politică).

• Opera celui de a scris «Crimă și pedeapsă» e cercetată într-o lumină inedită în cartea **Problemele poeticii lui Dostoievski** de M. Bahtin. Traducere din limba rusă de S. Recevski (Editura Univers).

• Tot la aceeași editură a apărut **Din țara trandafirilor**, tălmăciri din lirica populară bulgară.

• Vasile Cucu e autorul unei interesante și binevenite lucrări: **Orașele României**, care, spune prefațatorul ei, prof. dr. docent Ioan Sandru, e prima sinteză geografico-economică asupra orașelor țării noastre (Editura științifică).

cinema

• **Orologiul Kremlinului.** Cunoscuta piesă a lui Nikolai Pogodin scoasă în aer liber, cu toate adaptările și riscurile de rigoare, de către regizorul Viktor Gheorghiev. În distribuție: Iuri Kaiurov, Anatoli Falkovici, Boris Livanov, Antonina Pilius, Iuri Kamornîi, Valentina Serova, Mark Prudkin, Harri Liepins.

• **Nemurirea.** Cinematografia albaneză reconstituie istoria țării și totodată își scrie propria ei istorie. Regia — Viktor Ghica. Interpreți — Sander Prosi («Rîni vechi»), Piro Mani, Petrika Riza.

• **Vara de altădată.** Eva Ruttkai, Vera Venczel, Zoltan Latinovits — nume de încredere într-o peliculă a vechiului meșteșugar Marton Keleti. În alte roluri — Ulla Sallert, Manyi Kiss, Zoltan Varkonyi, Hilda Golbi, Sandor Pecsi.

• **Primul curier.** Un tînăr regizor bulgar, Vladimir Iancev, narează cu sobrietate o poveste ce aparține istoriei începutului de veac. În distribuție — Stefan Danailov, Janna Bolotova, Veselin Pehlivanov, Evgheni Leonov, Valentin Gaft, Nikolai Gubenko, Galina Volcek.

Jane Fonda

• Mari actori pe ecranele noastre — Innokenti Smoktunovski («Crimă și pedeapsă»), Audrey Hepburn, Cary Grant («Șarada»), Marlon Brando («Omul din Sierra»), William Holden, Bourvil («Pomul de Crăciun»).

• Presa anunță reîntoarcerea pe platouri a actriței Jane Fonda, în filmul «Albatrosul» de Jean-Pierre Macky.

plastică

• Ana Asvadurova Ciucurencu expune, la galeriile «Orizont», 40 de uleiuri. Discursul culorilor depășește temperanța, oprindu-se în zone mai sonore. Tendința spre simplificarea formelor trădează aspirația spre un stil al esențelor, dar îndrăzneala e temperată de supremația desenului. Realitatea e prezentă, așadar, fără echivoc, prin reconstituirea lirică a peisajului sau prin revelarea intimă a motivelor.

• Artista clujeană **Ileana Balotă** a fost mereu prezentă în ultimii ani în expozițiile Capitalei. Urmărindu-i creația constatăm o evoluție lentă de la un figurativ expresiv («Călușarii, 1968 etc.) spre un non-figurativ experimental și decorativ. Prezența de acum, de la «Apollo», nu ni se pare însă concludentă, deoarece cu excepția a trei tapiserii, celelalte au fost expuse vara trecută, la expoziția «Cluj '70».

• Reputat grafician de carte **Anton Perussi** (n. 1936) se prezenta cu cîțiva ani în urmă cu inspirate echivalențe plastice la Esopia sau proverbele românești. Xilogravura sa își avea sorgintea în imagistica folclorică și miniatura populară, surse azi părăsite, artistul pornind în căutarea unor sensuri noi ale spațiului, dincolo de reprezentarea fidelă a realului (Apollo).

• Departe de inovațiile formale, **Mircea Ștefănescu** (n. 1929) este un sculptor care caută expresivul cu mijloace tradiționale. «Domnițele» și «Maternitățile» sale, cu costumele lor cu falduri care proliferează pe verticală, cu zvelțeța lor fusiformă și figurile hieratice (dar fără patetismul suferinței), amintesc — melancolic — de statuetele gotice (Apollo).

• Lucrările pe care le expune **Lehel Domokos** (n. 1945) sînt eterogene, de la portrete care reproduc, fie și simbolic, figura umană, pînă la geometriile spațiale de tip constructivist. Din aglomerarea materialului, sau deschiderea lui pe verticală, prin crearea unor tensiuni sau dinamici a suprafețelor plane se nasc forme care sugerează catedrale, fosile sau o libelulă, sculpturi arhitecturale care ne descoperă un artist cu imaginație fertilă (Amfora, str. Mihai Vodă 2).

• În aula Bibliotecii centrale universitare, inginerul **Anatol Popovici** expune peste 30 de picturi, «privelîștile lumii noastre, filtrate prin sensibilitatea sa», cum se exprimă unul dintre prefațatorii expoziției.

muzică

• Azi, la Filarmonică: Oratoriul «Messias» de Händel pentru soliști, cor și orchestră. Dirijor **Mircea Cristescu**, dirijorul corului **Vasile Pântea**, soliști: **Emilia Petrescu, Nicolae Andreescu, Gh. Crăsnaru** (Ateneu).

• Mîine, tot la Ateneu (ora 10 și ora 12), Orchestra de cameră a Filarmonicii, dirijor **Mircea Cristescu**, violoniștii **Ștefan Gheorghiu, Varujan Cozighian** și organistul **Horst Gehann** oferă elevilor liceelor din Capitală un concert educativ Bach — Händel.

• Joi (4 februarie) la Studioul de concerte din strada Nuferilor: Orchestra simfonică a RTV dirijată de **Mircea Basarab**, solistă — tînăra, dar de pe acum remarcabila pianistă franceză **Anne Queffelec**. Program: «Scoarțe» de Mihai Moldovan (primă audiție) Concert (Sol major) pentru pian și orchestră de Maurice Ravel. Simfonia I de Gustav Mahler.

• Dirijorul american **George Byrd** își continuă turneul în țara noastră. La 31 ianuarie apare în pupitrul dirijoral al Orchestrei simfonice din Tg. Mureș cu următorul program: Suita IV (La major) de J.S. Bach, Concert nr. 3 (Do minor) pentru pian și orchestră de Beethoven, Simfonia IV de Fr. Schubert. Solistă — pianista **Ilinca Dumitrescu**.

• **Maria Coronada Herrera**, distinsă soprană spaniolă prezintă la 3 februarie în Sala mică a Palatului un recital de arii și lieduri de Mozart, Beethoven, R. Strauss, Duparc, de Falla, Obradors. Acompaniază la pian **Doina Micu**.

• O pianistă din R.D. Germană, **Annerose Schmidt**, este solista viitorului concert al Filarmonicii (5–6 februarie), dirijat de **Emanuel Elenescu**: poemul simfonic «Marsyas» de Castaldi; Simfonia nr. 103 (Mi bemol major) de Haydn; Concertul pentru pian și orchestră nr. 1 de Brahms (Ateneu).

Ilinca Dumitrescu

disc

• **«Meșterul Manole»**, drama în cinci acte a lui Lucian Blaga, adaptată pentru radio de Dan Nasta (care își asumă și regia), se află acum la îndemîna tuturor iubitorilor de teatru pe disc. Distribuția cuprinde cîteva din numele prestigioase ale scenei românești: Ion Marinescu, Valeria Seciu, Gh. Ionescu-Gion, Petre Gheorghiu, Dinu Ianculescu, Matei Alexandru, Mircea Anghelescu ș.a. Pentru «teatrul la domiciliu», imprimarea de față constituie un autentic eveniment (16–EXE–0480).

• «Cvartetul de coarde nr. 7 în Fa major», întîiul din grupul celor trei cvartete dedicate contelui Razumovski de către Ludwig van Beethoven, prilejuiește formației «Muzica» (George Hamza — vioara I, C. Costache — vioara a II-a, Ludovic Lang — violă, Robert Sladek — violoncel), o impresionantă reafirmare a calităților care au impus-o în viața noastră muzicală (ECE–0464).

• «Trio-sonata în Sol major» de Dietrich Buxtehude, «Trio-sonata în Re minor» de Georg-Philipp Teleman, «Trio-sonata în Sol minor» de Johann-Christoph Pepusch și «Trio-sonata în Fa major» de Georg-Friedrich Händel, opere caracteristice pentru definirea structurii sonatei baroce, atrag atenția publicului asupra uneia din cele mai tinere formații de muzică veche: cvartetul «Collegium musicum academicum» al Conservatorului «Gh. Dima» din Cluj (ECE–0461).

• «A șters ninsoarea pașii tăi» deplînge *Marioara Tănase* dramă uitării... Dar pe Marioara Tănase, fata care a părăsit lumea asta la vîrsta cînd abia trebuia să înceapă să trăiască, pe Marioara Tănase și cîntecul ei cald, vibrant, sincer, nimeni din cei ce le-au iubit nu le vor uita... «Electrecord» și-a îndeplinit o pioasă datorie punîndu-ne la dispoziție discul de pe care vocea Marioarei Tănase ne înfioară din nou: «Te-ai strecurat în mine, dragoste», «A șters ninsoarea pașii tăi», «Mi-ai scris pe-o filă de hîrtie». Acompaniază orchestra de muzică populară a RTV dirijată de Victor Predescu (EPC 10 157).

Marioara Tănase

teatru

• **Paquito cel Negru** (Convertirea căpitanului Brassbound) de G.B. Shaw: Marietta Sadova, din nou oaspete al Teatrului Național ieșean, din nou exercitîndu-și cunoscutul profesionalism pe un text clasic, din nou construindu-și spectacolul în jurul unui solid pilon actoricesc — de astă dată, Teofil Vâlcu.

• **Duet de Andi Andrieș** (Teatrul «Mihai Eminescu»-Botoșani). la puțină vreme după premiera sa absolută (ieșeană!), teatrul botoșănean reia textul dramaturgului ieșean, încredințîndu-l în mîinile foarte bune ale regizorului Valeriu Moisescu și unei distribuții din care notăm: Const. Măru, Despina Prisăcaru, Alex. Anghelescu, Dorin Brădescu, Ildiko Iarcsek.

• **Patria și poezia**: recital de poezie (Eminescu, Arghezi, Blaga, Jebeleanu, Blandiana, Sorescu etc) organizat de Teatrul constănțean în colaborare cu Uniunea scriitorilor și închinat aniversării semicentenarului partidului. Recită actorii Ana Mirena, Valentina Bucur, Dan Herdan, Ileana Ploscaru, Aurora și Sandu Simionică, Romel Stănciugel și alții. Regia — Gh. Jora.

• **Suflete tari** (Teatrul de stat Reșița — în turneu): spectacol lipsit de combustia ideatică și tensiunea cerute imperios de textul lui Camil Petrescu, interpretat la o temperatură scăzută artistic de cuplul Const. Manolescu — Coca Mihalache. Regia: Ioana Ottescu.

• **Patru oameni fără nume** de Radu Bădilă, **Epoleții invizibili** de Silvia Andreescu și Th. Mănescu, **Oameni care tac** de Al. Voitin, iată piesele asupra cărora s-au oprit teatrele Bulandra, Giulești și evreiesc, în vederea realizării spectacolelor omagiale închinate aniversării partidului.

televiziune

REPORTAJ. Suspens-uri în ceruri cu «Apollo—14»: lansarea (duminică), plimbare pe Lună (vineri). Din ciclul de reportaje «România '71» — județele: Brăila (duminică), Buzău (luni), Caraș-Severin (marți), Cluj (miercuri), Constanța (vineri), Covasna (sîmbătă).

MUZICĂ. Amfiteatru muzical: dirijorul Paul Kletzki și «Eroica» lui Beethoven (duminică). Și din nou despre Beethoven, la «Seara melomanului» — un film (R.F.G.) despre viața și opera Titanului (sîmbătă).

FILM. Program foarte bogat! Din zilele glorioase ale lui Paul Muni — filmul «Sînt un evadat» (duminică). Ultimul episod (slavă Domnului!) din romanul foileton «Doamna Bovary» (luni). Minunata poveste cinematografică a ultrafaimosului cetaceu «Moby Dick». Pe generic: regizorul John Huston și actorii Orson Welles și Gregory Peck (miercuri). «Aventurile lui Salavin» după romanul, cunoscut, al lui Georges Duhamel (joi). Suzy Kendall alături de Olivera Vuco și Kenneth Moore într-una din variantele peliculelor dedicate marii spioane «Domnișoara doctor» (vineri).

TEATRU. «Nemaipomenita pantofăreasă» de Federico Garcia Lorca, adusă în premieră pe micul ecran într-o bună distribuție: Coca Andronescu, Mihai Fotino, Matei Alexandru, Tamara Buciuceanu, Mircea Constantinescu, Ion Caramitru, Eva Pătrășcanu și alți (marți).

LITERATURĂ. Semnează paginile emisiunii «Viața literară»: Ion Dodu Bălan, Radu Popescu, Ov. S. Crohmălniceanu ș.a. (joi). Tot joi — emisiunea «Biblioteca pentru toți», închinată lui Anton Pann (Al. Piru și Paul Cornea).

EMISIUNI-CONCURS. «Unde-i greșeala?» (duminică). «Ocolul țării în opt luni» — județele Alba, Bihor, Cluj, Mureș (luni).

SPORT. Pentru cei ce au rămas cu gustul intact, în ciuda repetărilor, pentru patinaj artistic — Campionatele europene de la Zürich (miercuri, joi, vineri și sîmbătă). Mai vedem: judo (duminică), motociclism pe gheață (tot duminică), campionate mondiale de săniuțe (luni), handbal, revanșa Steaua-Hellas (joi).

DIVERTISMENT. Balet, fotbal, clovnerii... pe gheață (marți) Canzonissima — Mina, Patty Pravo, Rocky Roberts, Fred Bongusto (joi).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul Pronosport nr. 5, etapa din 31 ianuarie 1971

I.	Fiorentina – Roma (pauză)	X
II.	Fiorentina – Roma (final)	1 X
III.	Lanerossi – Bologna (pauză)	X
IV.	Lanerossi – Bologna (final)	X 2
V.	Lazio – Milan (pauză)	X
VI.	Lazio – Milan (final)	X 2
VII.	Sampdoria – Cagliari (pauză)	X
VIII.	Sampdoria – Cagliari (final)	X 2
IX.	Varese – Napoli (pauză)	X
X.	Varese – Napoli (final)	X
XI.	Foggia – Torino	1 X 2
XII.	Inter – Verona	1
XIII.	Juventus — Catania	1

PLACĂRA ALBUM

VIRNA LISI — frumuseţe desăvârşită, decor perfect. Altceva se pare că [illegible] nu o interesează.

6
71

FLACARA

ANUL XX
NR. 613
6 FEBRUARIE 1971

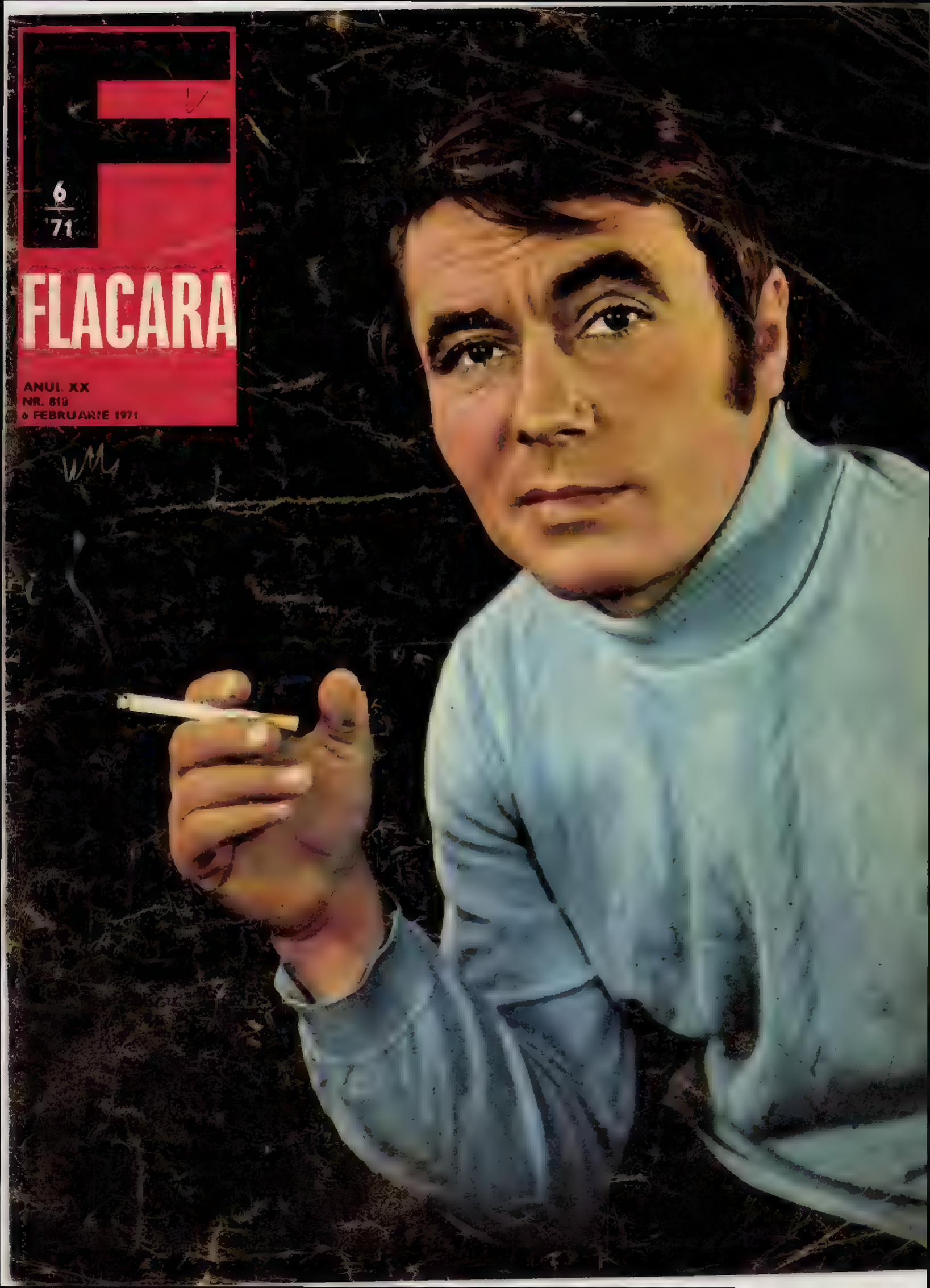

Luni 1 februarie, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a avut loc la Slobozia Consfătuirea de lucru a cadrelor de bază din agricultură și a activului de partid din județul Ialomița. În aceeași atmosferă de lucru, de puternic entuziasm, mărturie elocventă a democratismului orînduirii noastre, a legăturilor indisolubile dintre partid și popor, au avut loc în zilele următoare, în toate județele țării, consfătuiri ale cadrelor de bază din agricultură și ale activului de partid, la care au fost prezenți membri ai Prezidiului Permanent, ai Comitetului Executiv al Comitetului Central.

UN D

Continuînd o tradiție adînc încetățenită în activitatea conducerii noastre de partid, vineri 29 ianuarie, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu alți conducători de partid și de stat, a făcut o nouă vizită de lucru prin cîteva întreprinderi ale industriei constructoare de mașini din Capitală.

Reliefînd pregnant unitatea dintre partid și popor, vizita înalților oaspeți a constituit, totodată, un nou prilej de dialoguri rodnice cu numeroși ingineri, tehnicieni și muncitori, o analiză concretă, lucidă și multilaterală, privind situația prezentă și perspectivele deschise de actualul plan cincinal. Pretutindeni, sfaturile, sugestiile și recomandările tovarășului Nicolae Ceaușescu, convorbirile avute în largi colective de oameni ai muncii, au purtat amprenta înaltei exigențe, atît de caracteristică stilului de muncă propriu secretarului general al partidului.

A doua zi, sîmbătă 30 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu alți conducători de partid și de stat, a fost oaspetele țăranilor cooperatori, al oamenilor muncii din județul Ialomița. Vizita de lucru a consemnat și cu această ocazie dezbateri vii, concrete, privind problemele actuale ale agriculturii. Discuțiile cu muncitorii, cu specialiștii, cu țăranii cooperatori au prilejuit în continuare un fructuos schimb de idei, de propuneri valoroase, constituind un puternic stimulent pentru inițiativa creatoare, pentru activitatea de zi cu zi a oamenilor muncii. Secretarul general al partidului nostru a subliniat și cu această ocazie marea importanță ce revine agriculturii socialiste, rolul acesteia în contextul economiei naționale, menirea ei de a deveni o adevărată industrie producătoare de bunuri agroalimentare.

La Fabrica de elemente de automatizare. Indicațiile secretarului general al partidului constituie pentru colectivul întreprinderii un amplu program de activitate.

ALOG VIU ÎNTRE PARTID ȘI ȚARĂ

Două zile mai tîrziu, luni 1 februarie, oamenii muncii de pe ogoarele Bărăganului au avut din nou bucuria de a avea în mijlocul lor pe secretarul general al partidului nostru, sosit să participe la Consfătuirea de lucru a cadrelor de bază din agricultură și a activului de partid din județul Ialomița. Trăsătura dominantă a lucrărilor Consfătuirii — desfășurată în aceeași atmosferă de lucru, de puternic entuziasm — a constituit-o analiza multilaterală, bazată pe o bogată experiență, pe realități, a muncii din toate sectoarele agriculturii județului.

În încheierea lucrărilor a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea amplă, atotcuprinzătoare a secretarului general, care deschide noi orizonturi, noi perspective muncii din agricultură, a fost urmărită cu cel mai viu interes de toți participanții fiind subliniată în repetate rînduri cu îndelungi aplauze.

Marele dialog dintre partid și popor a prilejuit nu numai o analiză profundă a problemelor actuale ale industriei și agriculturii țării, ci și o dezbatere vie, dinamică, asupra căilor și metodelor pentru înfăptuirea planului pe anul 1971, acum la început de cincinal, cînd întregul nostru popor își exprimă plenar adeziunea fierbinte, voința fermă, entuziasmul pentru transpunerea în fapt a hotărîrilor Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român.

Popas la cea mai nouă întreprindere a județului Ialomița: filatura de bumbac, intrată în producție la începutul actualului cincinal.

De vorbă cu crescătorii de animale de la cooperativa agricolă de producție din comuna Gheorghe Doja.

Pretutindeni conducătorii de partid și de stat sînt întîmpinați cu multă căldură, cu manifestări de fierbinte atașament, cu totală adeziune pentru politica Partidului Comunist Român.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

Moderna fabrică de tricotaje «Zimbrul» din Suceava a fost începută în cincinalul trecut, dar în anul 1971 a și atins capacitatea proiectată de producție: peste 5,3 milioane bucăți tricotaje pe an.

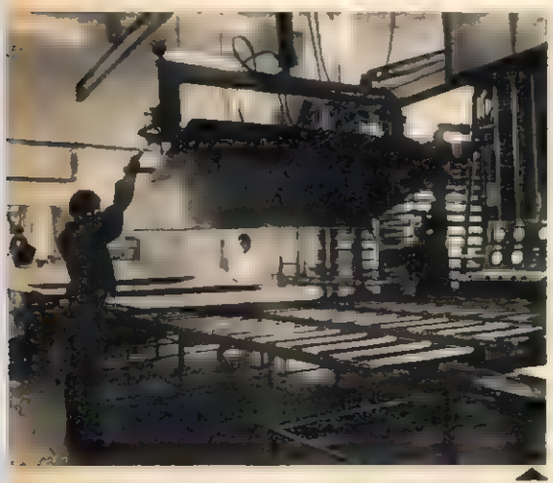

Lemnul și prelucrarea lui au constituit o altă preocupare importantă în activitatea economică a județului Suceava. Printre capacitățile de producție intrate în funcțiune recent se numără și Complexul de industrializare a lemnului-Suceava, a cărui nouă secție de mobilier de P.F.L. (în fotografie) are o capacitate anuală de 1 800 000 mp

FEBRUARIE 1971

instantanee sucevene

În contextul actual de dezvoltare cît mai armonioasă a tuturor regiunilor țării, prevăzută de înțeleapta politică a partidului nostru, județul Suceava a avut mai mult decît altele de luptat cu moștenirea lăsată de trecut. Anii socialismului au schimbat însă în întregime peisajul economic și social al județului. Realizările cincinalului 1966–1970, în toate variatele și multiplele aspecte ale activității umane (economice, industriale, agricole, social-culturale), și continuarea lor în planurile cincinalului actual îi deschid noi perspective. Acum județul Suceava poate spune că: are o puternică industrie minieră (la Vatra Dornei și Leșul Ursului); și-a dezvoltat un centru al industriei de utilaj și piese de schimb și cel producător de mașini unelte, la Suceava; s-a afirmat industria ușoară la Suceava și Fălticeni; paralel cu creșterea producției agricole printr-o mai bună organizare și mecanizare a agriculturii, s-a dezvoltat industria alimentară; noi hoteluri s-au dat în funcțiune («Arcașul» și «Balada» la Suceava); s-a încheiat electrificarea rurală a întregului județ; s-au construit numeroase școli, spații comerciale și locuințe (din fonduri de stat sau fonduri proprii)

Vom alătura cîteva imagini fotografice care, sperăm, vor reuși să constituie un punct de reper în plus în ilustrarea activității de pe întreg cuprinsul județului, activitate care se desfășoară și se continuă în cincinalul actual în același perimetru de multilaterală înflorire a patriei și mereu mai viguroasă afirmare a personalității umane.

Noua clădire a uneia dintre cele mai tinere cetăți universitare din țară, Suceava. Institutul pedagogic.

Dacă extracția minieră deține o pondere importantă în județul Suceava, construcția noii așezări miniere «Ostra» din bazinul Leșul Ursului vine să confirme grija pe care organele de partid și de stat o au pentru creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii. Vă prezentăm un aspect al ansamblului de locuințe ale minerilor, în peisajul de iarnă al acestui început de februarie.

revedere după un an

Joséphine Baker, care desigur nu a uitat aplauzele frenetice de la Brașov, se află din nou în mijlocul nostru. Bineînțeles, noi am mai îmbătrînit cu un an, ca toți muritorii, dînsa a mai întinerit cu cîțiva. Drept care, mai îndrăgită decît oricînd, vrea să ne învețe încă o dată cum să trecem prin viață cîntînd și dansînd.

școala viitorului

De curînd a avut loc la Institutul de arhitectură «Ion Mincu» inaugurarea expoziției «Tehnologia instruirii».

Repartizată pe o suprafață de 700 mp, expoziția cuprinde 17 compartimente a căror delimitare tematică sugerează direcțiile către care se vor întreprinde, în cel mai scurt timp, eforturile de perfecționare a învățămîntului de toate gradele — cu deosebire cel școlar — potrivit tehnologiei moderne de instruire. Introducerea, pe scară largă, în practica școlară și universitară, a mijloacelor tehnice audio-vizuale, cum și a altor soluții care vizează tehnologia instruirii (dispozitive electronice, aparate pentru verificarea cunoștințelor ș.a.), prefigurează — prin intermediul expoziției — fizionomia unui învățămînt științific pe care doar eufemistic îl mai denumim «al viitorului». Mașina, tehnica autoinstruirii, tot ceea ce ține de realizarea învățămîntului modern, conform cu marile progrese înregistrate pe tărîmul cunoașterii științifice vor veni în sprijinul integrării rapide a tineretului studios în producția de înaltă tehnicitate. Începutul a fost deja marcat, în acest an școlar, o dată cu introducerea, în întregul sistem de cultură generală, a pregătirii tehnice productive ca disciplină de studiu obligatorie.

Expo «Tehnologia instruirii» — plasticizare spațială.

COPERTA NOASTRĂ

Dan Spătaru merită o comedie muzicală.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41-12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

„premiera"

Un eveniment de primă importanță al actualei stagiuni teatrale: A.T.M.-ul și-a inaugurat în sala mică a Ateneului Român ciclul de seri de teatru «dedicate marilor noștri artiști și numeroaselor talente cunoscute și necunoscute», cum precizează vicepreședinta asociației, Dina Cocea. Premiera serilor o face «Premiera», piesă într-un act, scrisă în 1968 de actorul-dramaturg englez John Cromwell, și interpretată magistral de Olga Tudorache și Ica Matache. Un ceas de mare artă, permițînd o incursiune în acel univers interior, chinuit și chinuitor, al actorului, și oferindu-ne din nou prilejul de a medita, nu fără o umbră de tristețe, asupra extraordinarelor disponibilități ce zac, prea puțin folosite, în teatrul nostru. Se reține și un nume nou în regie: Laurențiu Azimioară.

80 noi tipuri de jucării

Comisia tehnico-artistică pentru jucării de pe lîngă Ministerul Învățămîntului a avizat pentru producția de serie a întreprinderilor de specialitate — în 1971 — peste 80 de noi tipuri de jucării. Astfel, jocurile de construcții «Micul arhitect» și «Pagoda», necesare formării capacității creatoare a preșcolarilor și deprinderii corecte a diferitelor mărimi și culori, vor fi realizate la Fabrica de mase plastice «Viitorul» din Oradea. Tot aici vor fi confecționate traforaje electrice, foarte utile elevilor din ultimele clase.

Pentru fetițe, 12 noi sortimente de păpuși. Acestea vor fi produse la unitatea «Arădeanca», și — după cum ne informează artizanii arădeni — ele vor dispune de mai multă mobilitate în mișcări și totodată vor fi îmbrăcate cu rochițe și costumașe la modă.

Pentru micuții din cămine și grădinițe, Întreprinderea poligrafică «Banatul» va realiza numeroase figurine atractive din material plastic, jocuri variate din carton viu colorat, iar uzinele «Emailul roșu» din Mediaș, triciclete cu basculante.

N-au fost uitați nici copiii mai mari. Ei vor găsi curînd în comerț avioane electrice, jocuri de montaj mecanice etc., toate acestea fiind înscrise în planul anual de producție al I.I.S.-«Metaloglobus» din București.

Adrian ANDRONIC

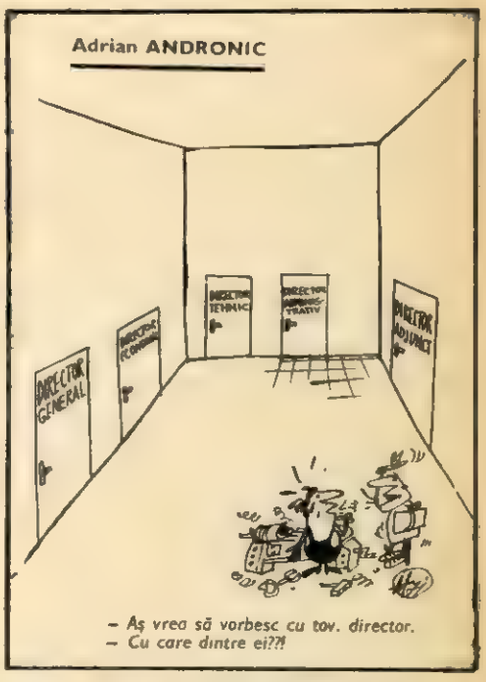

– *Aș vrea să vorbesc cu tov. director.*
– *Cu care dintre ei??!*

evenimentele săptămînii?

Nu o dată omul de pe stradă constată cu stupoare că sub firma-deviză «EVENIMENTELE SĂPTĂMÎNII» zac abandonate și uitate cu lunile fotografii care prezintă evenimente petrecute cu săptămîni în urmă. Ca să nu mai vorbim de explicațiile la fotografii, date anapoda, cu nume de personalități din viața internațională scrise stîlcit sau atribuite altor persoane. În plus, panouri cu geamurile sparte cum e și cel din Drumul Taberei, reprodus mai sus.

Ce părere au gospodarii orașului despre această problemă? Presupunem că cineva «se ocupă» (dacă putem să ne mai exprimăm astfel!) de aceste panouri. Nu credeți că a sosit momentul ca cel în cauză să cedeze locul altcuiva, care ar înțelege să-și facă treaba operativ, cu simț de răspundere, cu inimă, cu demnitate cetățenească?

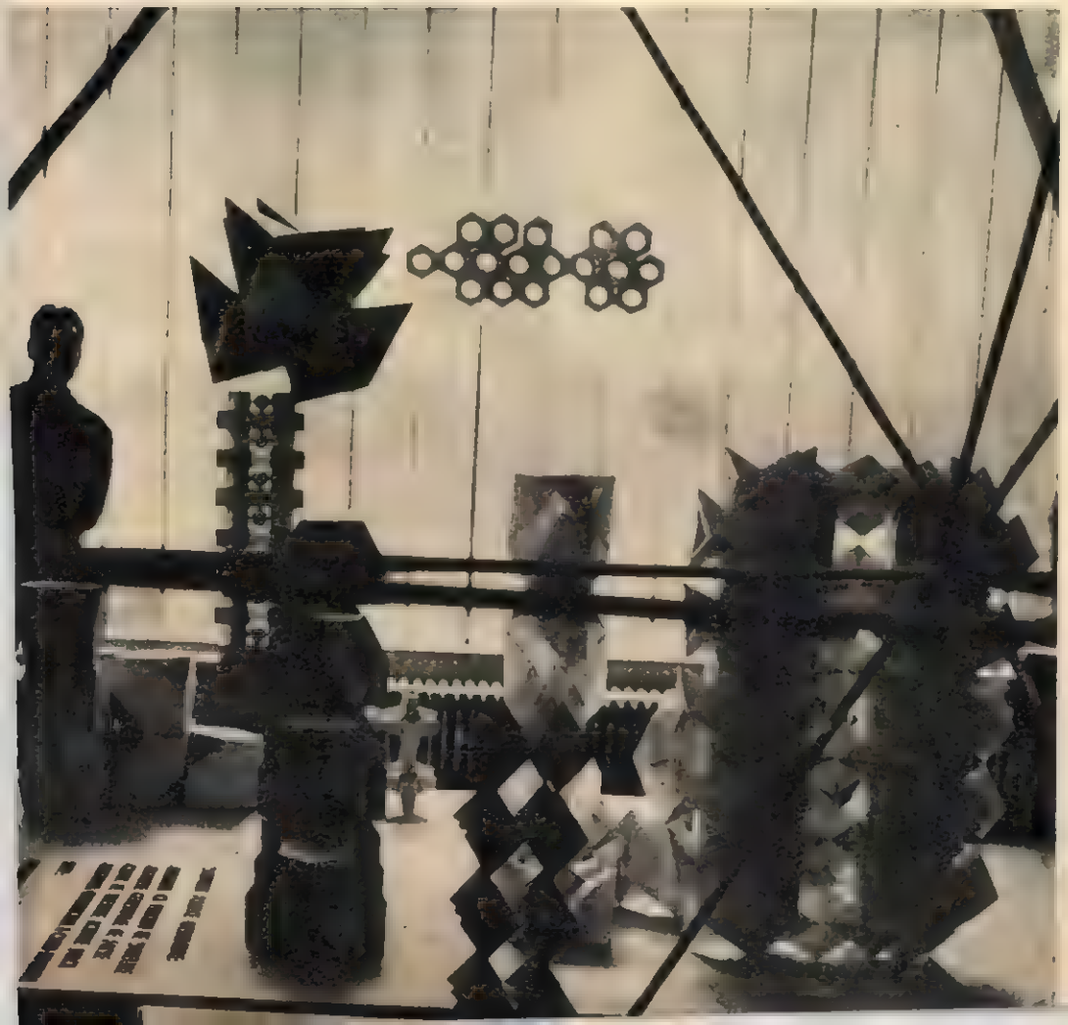

DIALOG PER
ÎNTRE PROD

Cinci ani de muncă și de succese prestigioase

Început de nou deceniu, anul 1971 are pentru noi o dublă semnificație: el marchează aniversarea a 50 de ani de la crearea partidului și, totodată, debutul noului cincinal, etapă importantă pe drumul progresului și prosperității țării noastre. În acest context, științei îi revine, în toate domeniile vieții, dar mai ales în economie, un rol deosebit, în concordanță cu exigențele impuse de revoluția tehnico-științifică contemporană. Continuarea într-un ritm susținut a industrializării pe baza tehnicii celei mai avansate, dezvoltarea agriculturii la dimensiunile unei producții moderne și intensive, introducerea în toate sectoarele economice a celor mai de seamă cuceriri ale științei — ca o condiție *sine qua non* a obținerii unei productivități înalte — sînt obiective ce au darul de a mobiliza, alături de ceilalți oameni ai muncii, pe cercetători și specialiști, cu toate resursele și energiile lor creatoare.

Ce s-a realizat în știința românească în ultimii ani și ce perspective se deschid în viitorul cincinal? Sigur, la aceste întrebări se poate răspunde pe paginile unui volum întreg. Împreună cu *acad. prof. NICOLAE TEODORESCU, membru în Consiliul Național al Cercetării Științifice*, decanul Facultății de matematică a Universității din București, am căutat să fixăm cîteva repere din drumul străbătut și din calea ce i se deschide științei noastre în anii ce vin.

«Interesul deosebit acordat științei de P.C.R. — ne-a spus interlocutorul nostru — este cît se poate de firesc, căci întreaga politică a partidului se fundamentează pe știință — pe cea mai înaintată concepție asupra lumii, pe marxism-leninism. Conducerea de partid și de stat, punînd întreaga sa politică de edificare a socialismului pe baze științifice, a încurajat permanent și cu clarviziune acțiunea de formare a cadrelor de cercetători. Astăzi, numărul celor ce s-au dedicat acestei profesiuni este de peste 23 de mii!»

un laser pentru șantiere

Institutul de fizică atomică a adus economiei naționale o contribuție substanțială prin introducerea fizicii nucleare în producție. Reactorul de aici a pus la dispoziția întreprinderilor, a institutelor de cercetare, a clinicilor medicale circa 300 de unități nucleare. Pornind de la ideea valorificării rezultatelor cercetărilor fundamentale și de dezvoltare, oameni de știință de la I.F.A. au elaborat, între altele, o gamă largă de aparate electronice necesare în tehnica nucleară. Totodată, în laboratoarele I.F.A. au fost construite primele lasere românești. De remarcat că datorită acestor studii, România s-a numărat printre primele țări din lume care au avut lasere cu gaz. Astăzi s-au creat și alte tipuri de generatoare cuantice de lumină, între care și laserul cu argon ionizat cu funcționare continuă (pe care îl vedeți în imagine). S-au făcut, totodată, o serie de investigații în vederea utilizării în producție a acestui instrument cu performanțe neobișnuite, între altele, elaborîndu-se o metodă specifică de aliniere prin rază laser, destinată unor mari șantiere hidroenergetice.

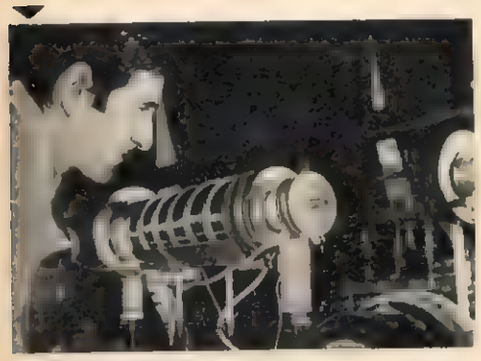

„tehnologul-șef" al metalurgiei

București, cartierul Giulești. Un punct pe harta Capitalei, de unde pornesc numeroase fire spre Hunedoara și Galați, spre Cîmpia Turzii și Reșița, spre Arad, Roman și Oțelul Roșu, spre toate centrele din țară unde metalul fierbe în cuptoare, iar mașinile fac din ei alte mașini. Locul de unde pleacă toate aceste fire se numește ICEM. Institutul de cercetări metalurgice, care și-a cîștigat pe drept faima de «tehnolog-șef» al metalurgiei noastre. În laboratoarele lui se caută și se găsesc răspunsuri la problemele puse în metalurgie. Aici s-au elaborat noi tehnologii de turnare a metalelor în lingouri, s-au făurit materiale refractare cu calități superioare, s-au produs piese dure din pulbere metalică și țevi de oțel-carbon placate cu oțeluri inoxidabile, s-au elaborat tehnologii care au dus la sporirea producției de fontă, aliaje, laminate, cocs cu calități înalte, precum și noi mărci de oțeluri. Unul din aceste «tipuri» de metal se studiază la «bateria» de fulaj a oțelurilor termorezistente, pe care o vedeți în fotografie. Aceste oțeluri vor fi utilizate la rafinăriile de petrol și la centralele termoelectrice.

debut

Cu cîteva luni în urmă, în pavilionul central al primului Tîrg Internațional de la București, debuta în public calculatorul electronic de producție românească. Acesta reprezintă unul din elementele principale ale programului de dotare cu calculatoare electronice în vederea realizării Sistemului național informațional. Programul amintit este menit să asigure înzestrarea economiei cu echipament de calcul electronic de toate categoriile. Calculatoarele electronice se vor introduce în principal cu scopul de a realiza sisteme integrate de informatică, care să fie utilizate pentru o conducere operativă și modernă a întreprinderilor și chiar a unor întregi ramuri economice.

chimie și industrie

Dealul Copoului nu este numai locul nostalgiilor eminesciene, ci și unul dintre punctele de focalizare ale științei în vechea cetățeală culturală care este Iașul. Aici, printre tei și case liniștite, se înalță Institutul de chimie macromoleculară «Petru Poni». Cercetările întreprinse în laboratoarele lui sînt strîns legate de necesitățile industriei noastre chimice. Să amintim, de pildă, că în retortele acestui institut s-a născut o nouă fibră sintetică pe bază de acrilonitril, a cărei tehnologie de producere a fost pusă la dispoziția Combinatului de la Săvinești. Chimiștii ieșeni studiază principalii componenți ai lemnului de plop (fără nici o aluzie la «Plopii fără soț»!), în scopul înlocuirii rășinoaselor folosite în industria celulozei. Fotografia noastră a surprins — în laboratorul de transformări chimice ale polimerilor — un moment din activitatea de determinare a așa-numiților schimbători de ioni cu proprietăți speciale.

pentru «fabricile» de... case

Cînd trecem pe lîngă o clădire nouă, impunătoare, ce înfruntă semeață înălțimile, de obicei ne gîndim la arhitecții care au proiectat-o, la inginerii care au calculat-o, la constructorii care au zidit-o, dar foarte puțini dintre noi își amintesc de cercetătorii a căror muncă este inclusă în acea construcție. Pentru cei ce nu se gîndesc la acești cercetători, deoarece poate că nu sînt la curent cu ceea ce fac ei, iată pe scurt cîteva din realizările specialiștilor de la Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor (INCERC): ei au oferit celor de pe șantiere noi metode de calcul al rezistenței materialelor; au elaborat noi tipuri de betoane comprimate; au creat noi materiale pentru finisaj. Hala pe care o vedeți în imagine a fost dată nu de mult în folosință la INCERC. Aici se experimentează procedee moderne de accelerare a întăririi betonului.

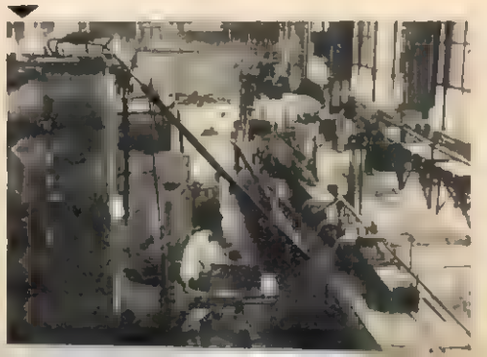

o coincidență neîntîmplătoare

Anul trecut, Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice (I.C.P.E.) a împlinit două decenii de existență. Tot atîți ani a împlinit și industria electrotehnică. Coincidența, firește, nu este de loc întîmplătoare. I.C.P.E. a lucrat, din primele zile ale existenței sale, în strînsă legătură cu «Electroceramica» (Turda), «Electromagnetica» (București) și cu alte întreprinderi ale acestei ramuri industriale. Între altele, I.C.P.E. a furnizat proiectele unor motoare pentru instalațiile de foraj, materiale ceramice, piese din materiale izolatoare din rășini expoxidice etc. În fotografie: o imagine din laboratorul unde se realizează izolatori din aceste rășini.

MANENT ÎNTRE UZINĂ ŞI LABORATOR
UCŢIE ŞI CERCETARE

«Liantul» principal al ştiinţelor contemporane: matematica.

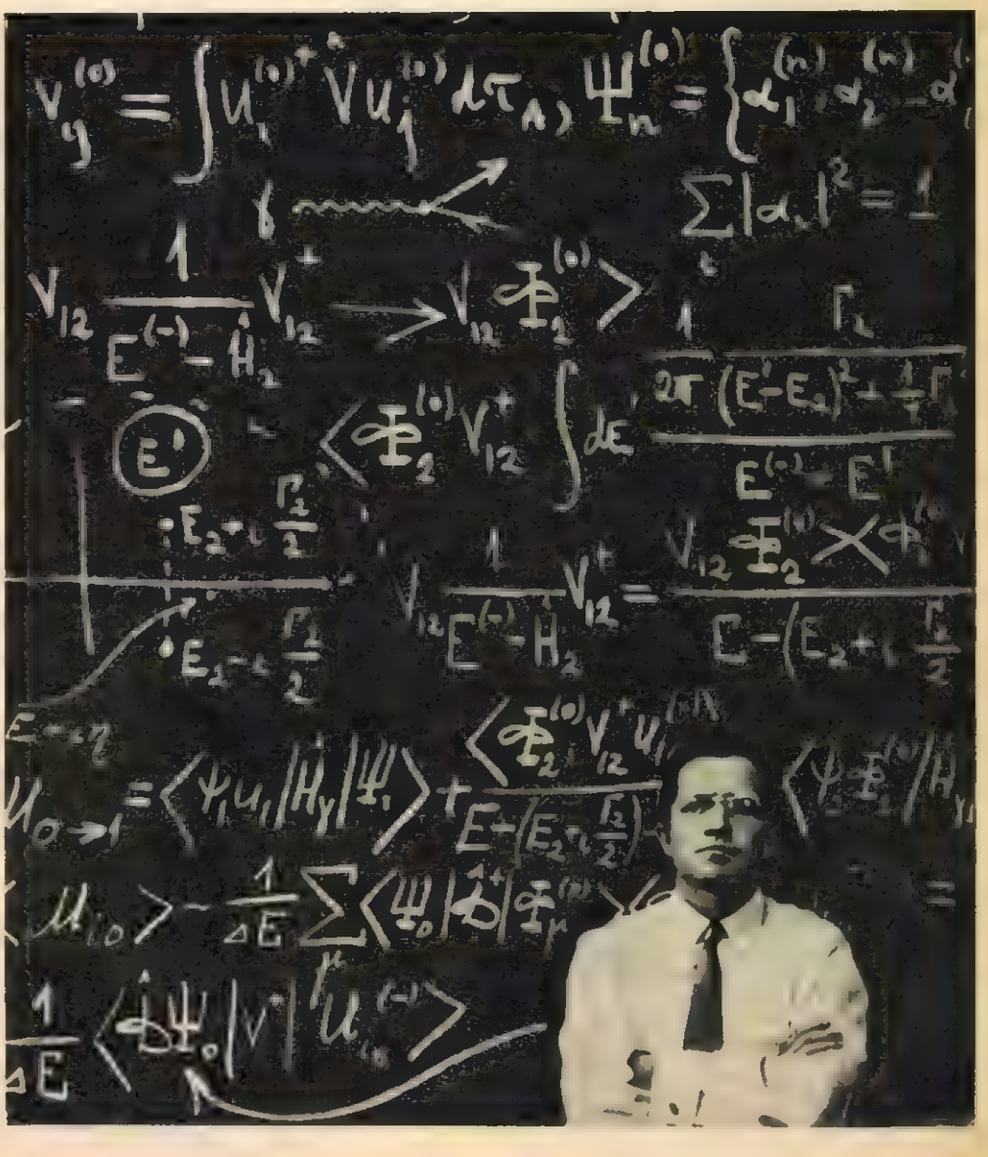

Pe măsura înaintării pe calea industrializării, socialismul a acordat un rol de prim plan ştiinţei, considerată a fi o nemijlocită forţă de producţie, capabilă să contribuie într-o măsură însemnată la modernizarea economiei, la creşterea productivităţii muncii. «Pentru a corespunde acestor necesităţi — ne-a spus acad. N. Teodorescu — ritmul cercetării ştiinţifice a fost mult accelerat, au apărut noi ramuri şi discipline ştiinţifice. Congresul al IX-lea al P.C.R., după cum vă amintiţi, a sintetizat rezultatele obţinute în cercetarea ştiinţifică legată de construcţia noii orînduiri şi a trasat, pentru cincinalul 1966–1970, noi direcţii corespunzătoare etapei ce se deschidea în desăvîrşirea construcţiei socialiste. În centrul acestei activităţi a stat legarea tot mai strînsă a cercetării, atît fundamentale, cît şi aplicative, de problemele dezvoltării industriei şi agriculturii. A apărut, în acelaşi timp, şi necesitatea stringentă a unui organism de coordonare a întregii activităţi ştiinţifice. La iniţiativa partidului, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu personal, a fost creat Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice. Menirea acestui for a fost de a stabili, în primul rînd, un program unitar al cercetării ştiinţifice şi de a urmări realizarea lui. În al doilea rînd, misiunea consiliului este de a lega, de a coordona diferitele sectoare ale cercetării, în scopul promovării studiilor aplicative, a celor teoretice (care se fundamentează pe primele), ca şi a celor de dezvoltare, pentru a materializa prin intermediul producţiei aportul pe care ştiinţa trebuie să-l aducă la progresul economic şi social al ţării».

institutul marilor energii

Utilizarea raţională a bugetului energetic al ţării, funcţionarea sistemului energetic naţional, tehnica tensiunilor înalte, arderea combustibililor în instalaţiile industriale energetice şi în motoare termice, metodele de determinare a tipurilor optime de centrale nucleare-electrice — iată numai cîteva din preocupările cercetătorilor Institutului de energetică în trecutul cincinal. Multe dintre ele sînt continuate şi dezvoltate şi în prezent, în noua formă de organizare. Fotografia prezintă laboratorul de maşini electrice, unde este supus probelor un grup de acţionări electrice.

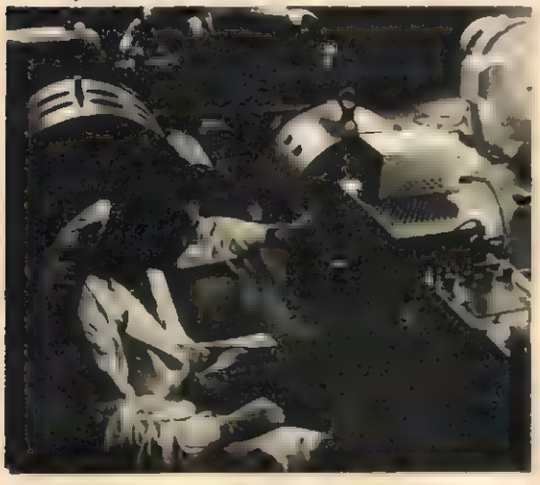

detectivii nevăzuţi

Izotopii stabili acţionează ca adevăraţi detectivi invizibili: cu ei se marchează diferite substanţe, care apoi pot fi urmărite cum circulă în plante, în organisme sau sub pămînt. Aceşti izotopi sînt studiaţi la Cluj, în laboratoarele fostei secţii a Institutului de fizică atomică, devenită de curînd Institutul (independent) de izotopi stabili. Tehnicile elaborate aici au dus, între altele, la utilizarea, pentru prima oară în lume, a hidrogenului greu în investigaţia zăcămintelor petrolifere, precum şi la o originală tehnologie de fabricare a azotului greu, cu largi aplicaţii în agricultură (marcarea îngrăşămintelor chimice, pentru a se urmări gradul de asimilare în plante) şi în medicină (pentru studiul efectelor chimioterapiei). Separarea acestor izotopi se studiază în laboratoare moderne utilate, ca cel din fotografie.

DE LA SISTEME MECANICE SIMPLE LA CONDUCEREA NAVELOR COSMICE

Care sînt realizările obţinute în cadrul acestui dialog permanent între uzină şi laborator, între producţie şi cercetare? Acad. N. Teodorescu ne citează cîteva sectoare mai importante, firește, fără pretenţia de a contura un tablou exhaustiv: «Aş începe cu ştiinţele tehnice, pentru că ele au, în zilele noastre, o pondere deosebită. La noi în ţară, acest domeniu de investigaţie ştiinţifică era, la un moment dat, rămas în urmă, deoarece pe vremea cînd România nu avea o industrie dezvoltată s-au întreprins cercetări cu totul sporadice. Se punea, deci, problema recuperării acestui handicap, cu atît mai grav, cu cît el exista într-o perioadă de plin avînt al revoluţiei tehnico-ştiinţifice. Trebuie spus însă că eforturile oamenilor noştri de ştiinţă din acest domeniu au fost încununate de succes. Să amintim, de pildă, că în domeniul construcţiilor de maşini şi mecanisme s-a pus la punct cercetarea experimentală a mecanismelor prin metode mecano-electrice, iar cu ajutorul

Dan LĂZĂRESCU

(Continuare în pag. 10)

Combinatul pentru fibre artificiale «DUNACOR»-Brăila, şos. Vizirului km 10, produce:

- *celofibră tip bumbac alb, matisat;*
- *celofibră tip lînă albă sau colorată în masă;*
- *pale de celofibră tip lînă, albe sau colorate;*
- *celofan normal (PT) sau lăcuit (MSAT), simplu sau imprimat, în coli, role ori confecţii (pungi de diferite forme şi mărimi);*
- *carboximetilceluloză pură şi tehnică;*
- *sulfat de sodiu tehnic anhidru, de calitate extra;*
- *reţea cord viscoză în ţesătură carcass. breacker, topplay pentru confecţii din cauciuc;*
- *fir cord simplu sau cablat, pe bobine conice.*

Informaţii se pot obţine la telefon 16100, telex CELOSTUF.

FOTOGRAFI ŞI FOTOAMATORI !

Veţi obţine fotografii excelente pe orice timp, folosind hîrtia fotografică

ARFO

Produs al Combinatului de Îngrăşăminte Azotoase – Tg. Mureş.

COOP

ŞI BUNICA MĂNÎNCĂ PEŞTE OCEANIC

plachie de stavride, macrouri, lufar, sebasta

(cantităţi pentru cinci persoane)

Peşte — 1 kg; ceapă — 4 buc. (½ kg); bulion — 2 linguri; ulei — o ceaşcă (200 ml); făină — 4 linguri; piper — 15 boabe; foi de dafin — 3 foi; sare — o linguriţă; oţet — o linguriţă; cimbru praf — un vîrf de cuţit; roşii proaspete — 5 buc. (½ cutie conserve).

MODUL DE PREPARARE. Peştele se pune în apă rece pentru decongelare (nu este voie să se decongeleze în apă caldă, deoarece peştele se alterează uşor), apoi se curăţă de intestine şi branhii. Se lasă să se scurgă bine, se taie în bucăţi şi se sărează, se dă prin făină şi se prăjeşte în uleiul bine încins.

Separat se curăţă ceapa, se taie felii şi se spală bine cu apă rece. După ce peştele a fost prăjit, fără a se rumeni, se pune ceapa în uleiul rămas de la prăjirea peştelui şi se călеşte bine, apoi se stinge cu bulion şi se adaugă restul de făină (cernută), se sărează şi se adaugă piperul, foile de dafin şi cimbrul.

Se toarnă compoziţia într-o tavă şi se aşază peştele. Se spală şi se taie roşiile în felii şi se aşază peste ceapă. După aceea, se dă 30 minute la cuptor, stropindu-se cu apă caldă (3—4 linguri de apă), în care se pune oţetul. Plachia se mai poate stropi cu 2 linguri de vin alb.

Se serveşte caldă şi rece.

PEŞTE OCEANIC
DE VÎNZARE ÎN UNITĂŢILE COOPERAŢIEI DE CONSUM

Cinci ani de muncă și de succese prestigioase

(Urmare din pag. 7)

radioizotopilor s-au făcut studii aprofundate în privința frecării și uzurii în construcțiile de mașini».

«Energetica și electrotehnica au fost îmbogățite cu teorii ce stau la baza unor aplicații practice în domeniul curenților turbionari, al refulării curenților electrici și al ecranizării electromagnetice prin conductori masivi, al calculului regimurilor în care lucrează aparatele și mașinile electrice. Cercetătorilor români le revine și meritul elaborării cu precizie a hiperstabilității sistemelor de reglare pentru sistemele automate neliniare, care au largi aplicații în sectoare foarte diverse, de la unele sisteme mecanice și electromagnetice, pînă la conducerea avioanelor supersonice și chiar a navelor cosmice».

INVENTIVITATE

«Spiritul inventiv al cercetătorilor noștri este ilustrat și de alte fapte îndrăznețe: turbinele hidraulice noi instalate utilizează rotoare cu palete de concepție românească; producem cazane de 120 tone abur pe oră după o concepție substanțial deosebită de cea folosită în străinătate; instalațiile grele de foraj, atît de apreciate în țară și peste hotare, sînt în mare măsură de concepție originală, iar recipientele de foarte mare presiune se execută prin depuneri de cordoane de sudură printr-o metodă întru totul elaborată în România. Chimiștii au creat noi materiale sintetice, noi mase plastice, dar și metode avansate de valorificare superioară a unor bogății naturale cum sînt țițeiul, gazele naturale, sarea etc. Epoca actuală se caracterizează prin avîntul luat de electronică, prin pătrunderea acesteia deopotrivă în casele noastre, ca și în uzine sau laboratoare. În România, electronica, de la cercetare și pînă la producție, este în întregime o creație a regimului nostru. Investigațiile de laborator în acest sector și-au găsit aplicarea imediată și concretă într-o serie de fabrici intrate nu demult în producție sau care își vor deschide nu peste multă vreme porțile, cum sînt fabricile de aparate electronice de măsură și control, cele de circuite integrate, de semiconductori cu siliciu etc., precum și în înzestrarea cu diferite aparate a întreprinderilor».

«În construcțiile industriale și civile ridicate în întreaga țară se include și munca multor cercetători care au elaborat noi tipuri de beton armat și precomprimat, noi calcule privind fundațiile și structurile constructive, noi sisteme și dispozitive de precomprimare. S-au înregistrat succese frumoase și în domeniul hidrotehnicii, al fundării unor construcții industriale în pămînturi sensibile la înmuiere, și al unor procedee care au fost utilizate la hidrocentralele de pe Argeș și de la Porțile de Fier».

SPRE INDUSTRIALIZAREA ENERGIEI NUCLEARE

«Tot mai largi aplicații își găsește și fizica nucleară. De altfel, Programul nuclear național elaborat la noi în țară are drept scop principal industrializarea energiei nucleare Fizicienii noștri au obținut bune rezultate în studierea rezonanței magnetice, în microscopia electronică, în spectrometria cu neutroni și radiochimie, în elaborarea unor metode de analiză a materialelor nucleare iradiate, în aplicațiile izotopilor stabili la prospecțiunile petroliere și în alte domenii, în elaborarea și construcția de aparatură electronică și de măsură, necesară unor tehnici nucleare cerute de industrie, printre care un loc aparte îl ocupă betatronul mobil de 15 MeV etc.»

«Un sector de o deosebită importanță este cel al științelor agricole, unde scopul principal al investigațiilor a urmărit și urmărește sporirea producției vegetale și animale. Datorită acestor studii, în producția vegetală au fost introduse noi soiuri și hibrizi de plante agricole și horticole de mare productivitate, cu însușiri calitative și tehnologice superioare. S-a urmărit, în același timp, stabilirea diferențiată a măsurilor agrotehnice specifice diferitelor culturi de cereale, plante tehnice și furajere, de legume și soiuri de viță-de-vie»

Complexitatea unei economii moderne în plină dezvoltare impune și necesitatea organizării științifice a conducerii întreprinderilor. Este oare o problemă pur economică? «Nicidecum — ne răspunde interlocutorul nostru. De altfel, astăzi prea puține direcții de cercetare sau de producție s-ar putea spune că aparțin în exclusivitate unui domeniu sau altuia. Firește, nevoia de a rezolva aceste probleme de conducere, de planificare, de optimizare a luării deciziilor, a impulsionat considerabil științele economice, în particular calculul economic și cibernetica economică»

DE CE «ANTICIPARE» PE ZECE ANI?

Trecerea la o nouă etapă — dezvoltarea multilaterală a societății noastre socialiste, preconizată de Congresul al X-lea al partidului — oferă științei un cîmp de activitate și mai larg ca pînă acum. Care sînt obiectivele cercetării în perspectiva cincinalului început anul acesta? «În linii mari — ne răspunde acad. N. Teodorescu — direcțiile fundamentale ale politicii partidului în domeniul științei prevăd legarea și mai strînsă a teoriei de practică, a cercetării fundamentale de cea aplicată, valorificarea cercetării în practica înțeleasă în sensul cel mai larg, precum și stabilirea unor domenii prioritare de cercetare. Aș vrea să subliniez un fapt deosebit de important și anume că liniile directoare ale cercetării științifice sînt trasate nu numai pentru cincinalul în curs, ci pe perioada 1971–1980. Alegerea unei perioade atît de mari corespunde evoluției rapide a științei și tehnicii actuale, care impune cercetării, pe de o parte, să ia în considerație problemele de acută actualitate, iar pe de altă parte să privească spre viitor. De altfel, experiența mondială arată că o asemenea perioadă de anticipare este optimă pentru multe direcții de cercetare și concordă cu necesitățile de dezvoltare ale societății. Mă refer, mai ales, la programul de dotare cu mijloace electronice moderne de prelucrare a informației; la dezvoltarea aplicării matematicii în economie; la introducerea, dezvoltarea și generalizarea sistemului informațional unitar; la aplicarea cercetărilor fundamentale din fizică; la crearea de noi tipuri de produse alimentare; la investigațiile pentru obținerea unor noi tipuri de oțeluri și de materiale înlocuitoare. Printre obiectivele majore ale științei în perspectiva cincinalului și a deceniului se mai înscriu atît dezvoltarea cercetării fundamentale în domeniile în care avem o poziție de prestigiu în știința mondială, cît și încurajarea studiilor interdisciplinare, adică a disciplinelor de frontieră și de sinteză».

SISTEMUL INFORMAȚIONAL UNITAR ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ

În cursul convorbirii, acad. N. Teodorescu s-a referit pe larg la crearea unui sistem informațional unitar. «De fapt astăzi se pune cu extremă acuitate o necesitate ce există de foarte multă vreme: obținerea operativă a unor informații ample. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, vorbind la Consfătuirea din toamna trecută cu specialiștii în informatică, sublinia, între altele, necesitatea introducerii treptate a Sistemului informațional unitar în economia națională. În acest scop se lucrează la elaborarea unui program special, a cărui organizare și aplicare în practică reprezintă — așa cum spuneam mai înainte — o activitate de durată care cuprinde cel puțin actualul și viitorul cincinal».

În continuare, interlocutorul nostru ne-a arătat că obiectivele acestui sistem cuprind o arie largă de probleme, de la studiul caracteristicilor fluxurilor informaționale specifice și pînă la organizarea de centre de calcul dotate cu mașini electronice, care vor fi conectate într-o unică rețea ce va «acoperi» întreaga activitate social-economică de pe tot cuprinsul țării. Firește, abordarea acestor sarcini noi presupune și o activitate largă de formare a cadrelor de specialiști de diverse niveluri, în stare să conducă și să asigure funcționarea Sistemului informațional.

MATEMATICA — UN «LIANT»

...O discuție cu un savant matematician, chiar dacă se referă la problemele generale ale științei, nu poate să nu

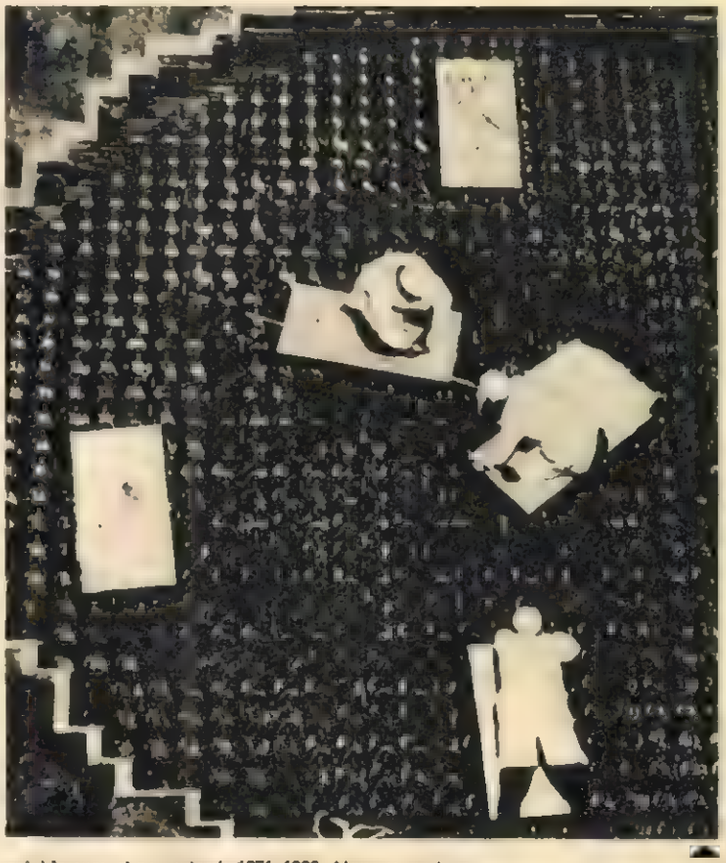

Două fotografii cu valoare de simbol. revoluția informației («interiorul» unui calculator electronic — fotografia din dreapta) și revoluția energiei (asamblarea unui reactor atomic — fotografia de sus). Sînt realități pe care cincinalul abia terminat și cincinalele următoare le înscriu tot mai pregnant și în viața României socialiste.

ajungă și la matematică. Și aceasta nu pentru că am vrea să fim excesivi de politicoși, nici pentru că interlocutorul nostru ar avea intenția unei pledoarii *pro domo*, ci, pur și simplu, pentru că vorbind despre diferitele ramuri ale științei contemporane nu poți omite liantul lor principal, care nu e altul decît matematica. «Revoluția tehnico-științifică — ne spunea acad. N. Teodorescu — a pus în lumină aplicabilitatea chiar și a formelor celor mai abstracte ale matematicii într-o serie de domenii la care acum trei decenii nimeni nu s-ar fi gîndit. Sigur, există ramuri ale științei, ca fizica, mecanica, astronomia, unele științe tehnice, ca electrotehnica, construcțiile de mașini, telecomunicațiile, construcțiile, unde matematica avea dintotdeauna nu puține aplicații. Astăzi însă, mai ales datorită introducerii în practica tot mai largă a calculatoarelor electronice, matematica este solicitată în cele mai diferite discipline. Și dintre acestea, în primul rînd trebuie amintită economia, unde matematica superioară a devenit indispensabilă cel puțin pentru planificare, pentru rezolvarea problemelor de conducere și a celor de gestiune. Pentru a răspunde acestor solicitări, s-au dezvoltat studii originale în teoria probabilităților și în statistica matematică, în teoria algoritmelor, în cea a grafelor, a jocurilor, a firelor de așteptare, a informației, a codurilor, a deciziilor, în programarea matematică, în informatica teoretică, în logica matematică, în lingvistica matematică etc. Din ce în ce mai mult pătrunde matematica — e vorba, mai ales, de teoria codurilor, a informației, a jocurilor strategice — în cele mai «neașteptate» zone ale științelor sociale, inclusiv în arheologie, lingvistică, sociologie, fără să mai vorbim de biologie, unde biomatematica — alături de biofizică și de biochimie — deschide cercetătorilor perspective largi, mai ales în descifrarea codurilor genetice».

«Toate aceste cercetări — ne-a spus în încheiere acad. N. Teodorescu — dezvoltate în cincinalul trecut, capătă noi dimensiuni pe fondul mobilizator al sarcinilor actualului cincinal, în care se reflectă cerințele revoluției tehnico-științifice contemporane».

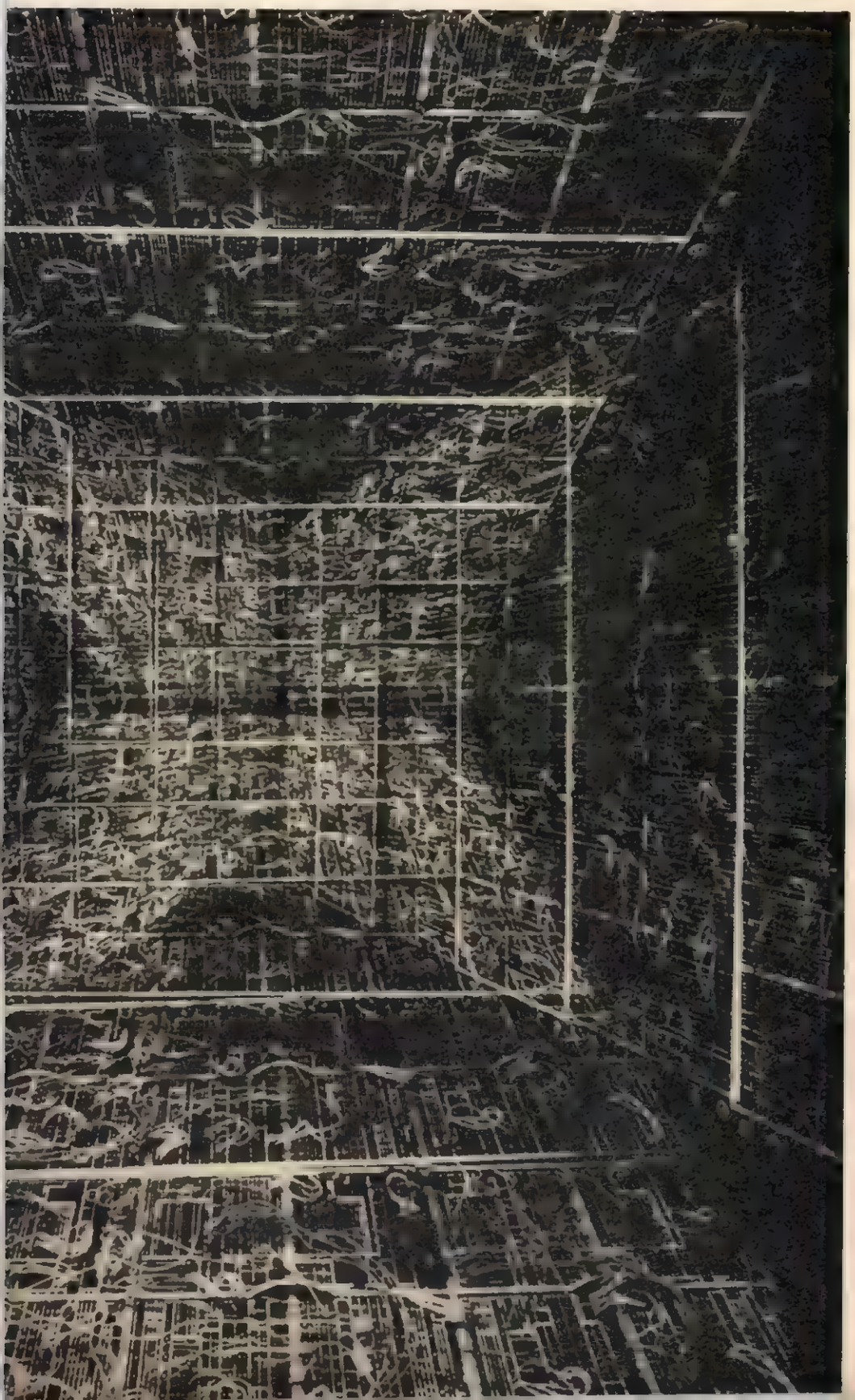

creație

de Henri WALD

Natura nu creează. Ea se dezvoltă, execută programul genetic înscris în structura acizilor nucleici din cromozomi. Natura are tendințe, nu intenții. Ea nu este nici vitregă, nici binevoitoare, ci indiferentă. Numai omul este creator, deoarece numai el, inventînd unealta și vorbirea, a reușit să «iasă» din natură, să i se opună și, încetul cu încetul, să o cunoască și să o stăpînească. Creația este un act de răzvrătire. Omul este nemulțumit cu ceea ce îi oferă natura și de aceea începe să-i adauge cultură.

Ca **descoperire,** creația este asigurată de unitatea dintre natură și om, dar ca **invenție,** creația este alimentată de **opoziția** dintre om și natură. Într-o lume în care esențele inteligibile nu sînt accesibile direct, ca în raiul lui Platon, ci indirect, prin fenomenele sensibile prin care se manifestă, omul nu poate stăpîni natura prin practică decît dacă se supune legilor ei prin teorie. Adevărurile reflectă realitatea, dar sînt creații omenești. Omul nu poate cunoaște decît **omenește** ceea ce există independent de om...

Gîndirea străbate distanțele dintre fenomen și esență prin scurtcircuitarea distanței dintre sensibilitate și rațiune. Creația este, în primul rînd, străfulgerarea prin care percepțiile se conceptualizează dînd naștere unei noi idei. **Evrika** înseamnă că «percepere» s-a transformat în «pricepere», că rațiunea a izbutit să scoată la iveală esența inteligibilă din oglindirea sensibilă a fenomenului. Cu cît esența căutată se află mai departe de fenomenul perceput, cu atît «cîmpul de creație» care se întinde între sensibilitate și rațiune trebuie să fie mai amplu și mai cultivat. Cum ar fi reușit altfel Marx să parcurgă distanța întortocheată care unește dar și desparte «prețul» mărfurilor de «munca socialmente necesară» din care izvorăște «valoarea» lor?... O întîmplare obișnuită nu prilejuiește o descoperire excepțională decît dacă i se întîmplă unui om excepțional. Nu **mărul** care cade într-un cap, ci **capul** în care cade un măr poate descoperi legea gravitației... Ca să descoperi că pomul din fața ta este un caz nu este necesar ca rațiunea să se fi îndepărtat cine știe cît de sensibilitate, dar ca să întrezărești penicilina într-un mucegai trebuie ca rațiunea să-și fi cîștigat mult mai multă independență față de sensibilitate. Uneori rațiunea este nevoită să contrazică informațiile primite din partea simțurilor pentru a ajunge la adevăr. Copernic și Einstein nu sînt singurele exemple.

Omul este singura ființă creatoare, deoarece, prin inventarea uneltei, poate produce mai multă valoare decît consumă, iar prin inventarea vorbirii, poate furniza mai multă informație decît primește. Istoria omenirii a început cu adevărat o dată cu apariția plus-produsului și a plus-informației. Însă, după cum circulația banilor ascunde faptul că munca poate să realizeze un plus-produs, tot așa circulația ideilor ascunde faptul că vorbirea poate să creeze o plus-informație. Plus-informația rezultă din capacitatea omului de a abstractiza și de a generaliza cu ajutorul vorbirii.

Vorbele nu se mulțumesc să indice prezentul, ci făcînd posibile, prin energia lor metaforică, abstractizarea și generalizarea, ele vizează esența reiterativă a lucrurilor și prospectează astfel și viitorul. Importanța prețurilor lasă în umbră rodnicia muncii în fabricarea mărfurilor, iar strălucirea înțelesurilor lasă în umbră fecunditatea vorbirii în formarea ideilor. În vreme ce orînduirea capitalistă speculează plus-produsul realizat prin muncă, filozofia idealistă speculează plus-informația realizată prin vorbire. Plus-produsul devine «venit», iar plus-informația devine «Idee», absolută sau apriorică. Munca neplătită a lucrătorilor generează capitalismul, iar activitatea ignorată a vorbirii generează idealismul.

O idee filozofică este atît de îndepărtată de vorba prin care s-a format și se exprimă încît pare că vine din altă lume, transcendentă sau transcendentală. Înțelesul unei categorii filozofice fiind universal, vorba prin care circulă devine transparentă și aproape imperceptibilă. Uitarea vorbirii favorizează idealismul. Însă tot atît de idealistă este și uitarea contemporană a gîndirii.

Ideile se formează, se păstrează și se dezvoltă în și prin vorbire. Organizarea socială are nevoie să se știe, în primul rînd, ceea ce este comun și deci comunicabil în diferitele lucruri cu care au de-a face oamenii și în diferitele atitudini umane față de ele. Dezvoltarea societății cere însă să se treacă de la oglindirea însușirilor comune la reflectarea proprietăților generale și apoi la cunoașterea trăsăturilor universale. **Comune** sînt însușirile prin care se **aseamănă** unele lucruri, **generale** sînt proprietățile prin care se **identifică** toate lucrurile de același gen, iar **universale** sînt trăsăturile **inerente** oricărui lucru.

Prin limbaj, societatea pune la dispoziția fiecăruia principalul instrument de creare a ideilor.

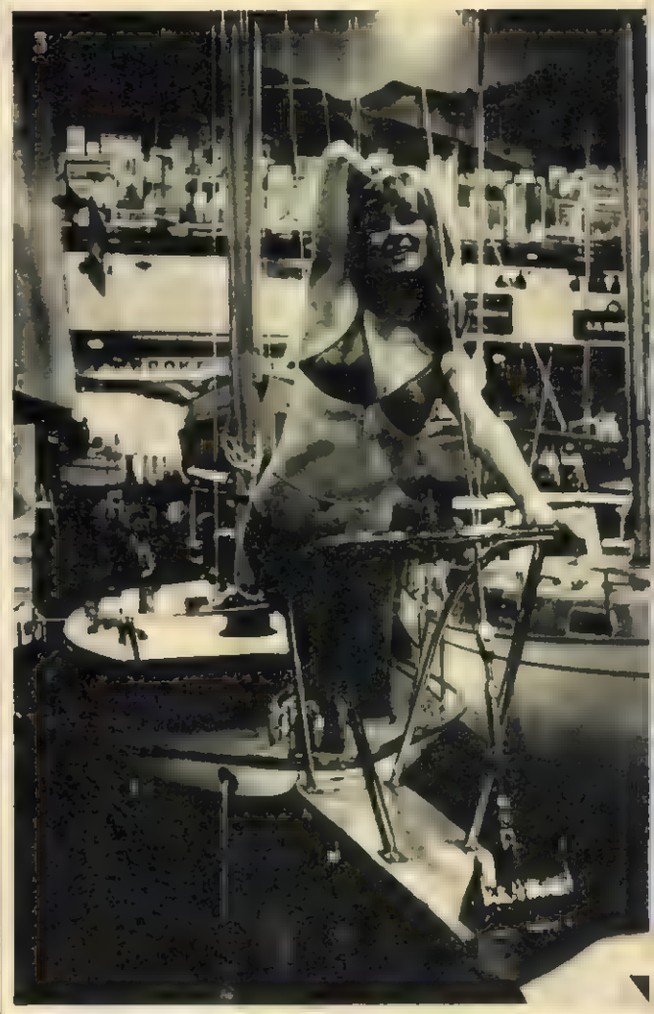

la urma urmei sînt expoziții...

Practica nu-i nouă. De cînd există expoziții (cu sau fără vînzare și indiferent de obiect), scenografia lor a fost considerată de către organizatori ca esențială. Iar dacă avem în vedere acele expoziții din țările capitaliste avansate, unde, între vecinii expozanți există vechi și acute relații de rivalitate comercială, ne putem ușor imagina că spiritul lui «care pe care» se va manifesta și în căutarea celor mai năstrușnice idei în materie de prezentare a exponatelor. Încercăm, cu ajutorul imaginilor fotografice luate în cîteva expoziții londoneze, să ilustrăm această idee

1) Bineînțeles că Linda Frost (21 de ani) n-a condus în viața ei o motocicletă. Dar, după părerea producătorilor motocicletei «Munch», dacă, pe lîngă date precum centimetri cubi — capacitate, cai putere — forță litri de benzină — consum etc., va sta și Linda, vizitatorii expoziției de motociclete de sport și rutiere, recent deschisă, se vor opri o clipă în plus în fața exponatelor «Munch».

2-3) Să ne aruncăm o clipă privirile și în sălile expoziției internaționale de ambarcații și articole de sporturi acvatice deschisă la Earls Court. Aici o s-o vedem, de pildă, pe Diane Terry demonstrînd, în ținută corespunzătoare, excepționalele calități ale «ultimului răcnet» în materie de schi pe apă realizat de firma X, în timp ce Vicki Hodge va arăta, prin toată atitudinea ei, cît de plăcută este viața pe noul model de iaht prezentat de firma Y

4) COLEX'71 este titlul unei alte expoziții internaționale prezentînd motociclete, autoturisme, rulote și alte obiecte pentru vacanța în aer liber. Triciclul «Honda», o minune a minunilor, de 7 cai-putere, cu schimbător automat de viteză, putînd circula pe cele mai accidentate terenuri etc., etc., este prezentat de domnișoara Anita Paul. Și are Anita un dar de convingere..

5) Iată și o expoziție de obiecte pentru luminatul public. Firește, cumpărători, de data asta, nu mai sînt persoane particulare. N-are a face! Este de presupus că dl. primar cutare sau dl. consilier cutare, care-și vor pune semnătura pe comanda de felinare, o vor face cu inima mai ușoară după ce o vor asculta pe miss Carol Attenborough lăudînd calitățile exponatelor.

sport

de Emanuel VALERIU

Conferințele continuă... dar cum?

Nu, rubrica noastră nu are de gînd să vă poarte acum prin toate forurile care-și țin conferințele obișnuite ori extraordinare, deoarece, în ciuda frecvenței excepționale (în privința numărului și ritmului), a reuniunilor de tot felul, dar cu aceeași titulatură, credem că o conferință este — cel puțin teoretic — un fapt serios. Cînd niște oameni se adună spre a dezbate o problemă înseamnă că ei au început să priceapă că tocmai schimbul de păreri este mijlocul cel mai bun în vederea unor rezolvări de situații. Cu atît mai mult cu cît o fac cei cu opinii diferite despre o situație sau alta.

Mă refer și la așa-numitele conferințe de presă, obicei de mare prestigiu pentru cei care le convoacă și care consideră că — la anumite intervale — este necesar să apeleze la serviciile ziarelor și revistelor spre a informa opinia publică despre activitatea forului respectiv ori, pur și simplu (așa pare cel puțin la prima vedere), spre a afla și ce gîndesc reprezentanții opiniei publice în legătură cu exercitarea unor mandate de către cei cărora acestea le-au fost acordate. Desigur, cele de mai sus nu au pretenția unei definiții. Ele ne-au servit doar ca simplu argument întru exprimarea unei nedumeriri de loc personale. La noi în țară, de mai mulți ani, s-a încetățenit bunul obicei al conferințelor de presă în mai toate sectoarele vieții sociale. Din acest loc am solicitat, nu o dată, ca și forurile sportive să adopte sistemul informării publicului asupra unor probleme interesante prin intermediul presei. Așa, bunăoară, îmi amintesc despre Comitetul Olimpic Român care — de regulă — organizează conferințe de presă doar în preajma J.O., adică destul de rar, cu toate că a fost solicitat s-o facă mai des.

Federația de fotbal s-a dovedit mai consecventă, în ultimul an ținînd oarecum regulat aceste întîlniri cu ziariștii sportivi. Dar, în același timp, ne-am arătat mîhniți și surprinși că, atunci cînd îi convoacă pe profesioniștii scrisului, aceeași federație o face după criterii subiective. Revista noastră nu a primit nici o dată o astfel de convocare, luînd cunoștință prin alte publicații de ținerea respectivelor întruniri ale biroului federal cu presa. Nu avem pretenția ca acești activiști să citească toate publicațiile. Dar să nu fi aflat cei care se ocupă cu propaganda la federația de fotbal că există și alte publicații în afara celor pe care le primesc gratuit sau nu? Greu de crezut.

Știu că F.R.F. a mai avut niște președinți care se «supăraseră» pe ziariști crezînd că ignorîndu-i vor merge mai bine treburile. Nu mai știu cum îi chemă că s-au schimbat de mult... Sînt cei de azi, de la federație, atît de binevoitori cu unii dintre noi, încît vor să ne scutească de încă o ședință? Tot nu cred. Atunci? Să prefere ei ca propria lor activitate să fie circumscrisă la unul sau două ziare? Nu și-ar cunoaște interesul. M-aș fi bucurat să aflu direct că, pentru prima oară, F.R.F. și-a socotit bine bugetul trăind pe propriile-i picioare, mai cu seamă că aci, în «Flacăra», am susținut și noi ideea autonomiei. De ce să ne lase federația să plecăm urechea la zvonurile străzii în legătură cu întîrzierea plecării Rapidului în Brazilia? Sau poate federația a aflat că la asemenea conferințe ziariștii obișnuiesc să pună și întrebări (de obicei indiscrete, că d-aia sîntem presă: să fim curioși).

O soluție ar exista: să le convoace la sala Dalles ori la Ateneu (sala nu restaurantul) și să pună bilete de intrare. Oricum, metoda secretă nu se împacă cu ideea unei conferințe de presă. Și, slavă Domnului, fotbalul nu mi se pare un domeniu nici al secretelor și nici al conspirațiilor. Cine nu mă crede să apeleze la testul... Cooper.

UMOR DE PESTE HOTARE

– Am impresia că mă place...
De cîte ori trec pe-aici, se ține după mine...

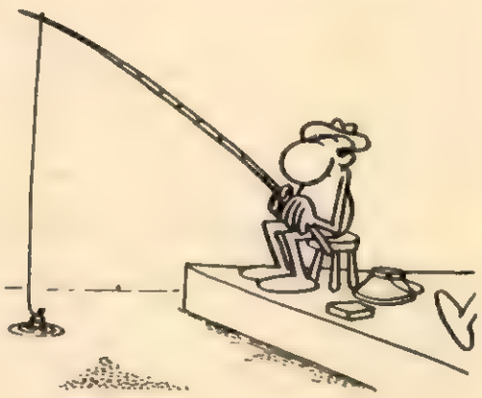

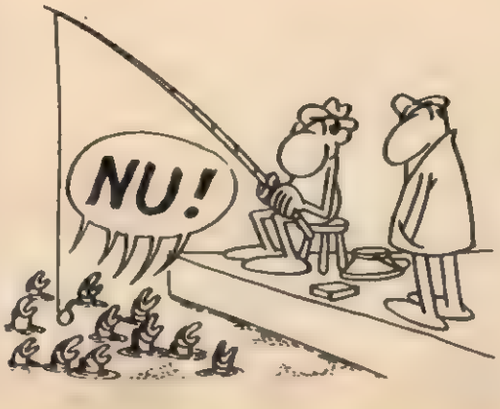

dialog cu cititorii

de H. DONA

Este probabil inutil să mai subliniem că toate, absolut toate scrisorile pe care le primim de la cititorii noștri, indiferent de natura lor sau de felul în care sînt scrise, ne sînt la fel de prețioase, și tuturor căutăm să le dăm răspunsul cel mai potrivit. Desigur, în coloana care ne stă săptămînal la dispoziție nu putem sta de vorbă decît cu o mică parte dintre cei care ne scriu; ceilalți primesc, toți, răspuns prin scrisoare și mulți își văd propunerile luate în considerație în cadrul altor rubrici ale revistei. Din păcate, uneori întîmpinăm dificultăți în buna rezolvare a corespondenței chiar din partea unor cititori. Mai sînt unii care, din motive pe care nu le putem înțelege, refuză să se iscălească. *O cititoare din Hîrșova*, jud. Constanța, care și-a păstrat mai multă vreme anonimatul, semnează ultima scrisoare, dar ne roagă («ne imploră») să nu-i dăm cumva numele. De ce? Toți cititorii sînt egali și din moment ce tuturor celor citați în dialog (cu excepția unor cazuri de forță majoră) le dăm numele și adresa, nu vedem de ce am crea cuiva condiții speciale. Oare faptul că este o mare admiratoare a Margaretei Pîslaru e un motiv de rușine? Și eu sînt un admirator al simpaticei noastre cîntărețe și nu mă sfiesc să mă iscălesc sub această declarație. Alt cititor, care ne cere unele date despre Dan Spătaru și ne anunță că vorbește în numele «tinerilor din Slobozia-Ialomița» (n-am știut pînă acum că la Slobozia a avut loc un referendum pe această temă!) «uită» de asemenea să semneze.

Avem și alte cazuri. Sînt cititori care, pentru a obține un răspuns, cred că e necesar să ne flateze, și-și încep scrisorile printr-o declarație de admirație și fidelitate față de «Flacăra». Tuturor acestora le propunem: treceți la plebicist! Mai ales că excesul de zel poate duce la demascarea unor inocente neadevăruri. Astfel, *o cititoare din Arad* ne scrie: «Veșnic citind revista, am văzut că aveți o rubrică cu diverși cetățeni care doresc să corespondeze cu alți cetățeni pe diverse teme etc.». Nu știm la cît se reduce veșnicia corespondentei arădene, dar o asemenea rubrică nu mai apare de peste patru ani. Nu era mai cinstit să ne spună că de-abia acum intenționează să citească «Flacăra»? I-am fi răspuns cu aceeași bunăvoință.

Și acum, trei răspunsuri scurte la trei ecouri pe marginea unor texte apărute în revistă. Cititorul *Constantin Petrache* din Constanța ne semnalează că defecțiunile în ce privește transportul în comun din București, semnalate în ancheta «Un cumplit devorator de timp», se întîlnesc întocmai și la Constanța. «Probabil că ambele întreprinderi lucrează după un același plan», conchide mucalitul nostru cititor. O fi așa, n-o fi așa, noi ne rezervăm plăcerea de a ne extinde ancheta și la Constanța. Pe cititorul *Emanuel Bandu* din București îl asigurăm că vom ține seama de sugestiile dumisale pe marginea prezentării unor opere de Tiziano. În fine, cititoarea *Domnica Gheorghian* din Sighetul Marmației are dreptate, dar nu sută la sută. Lemurul, despre care s-a scris în nr. 3/71, trăiește mai cu seamă în Madagascar, dar nu numai acolo, ci și în unele regiuni ale Africii tropicale (și nu «de vest», cum greșit s-a scris în revistă).

Cititorul *D. Marcian* din Brașov ne face imputarea «că prea glumim» despre fel de fel de lucruri, că ne permitem «ironii cu privire la lucruri serioase», că, într-un cuvînt, nu avem un ton suficient de grav. Și, în definitiv, de ce am avea un asemenea ton? Solemnitatea generalizată, sentențiozitatea, refuzul ironiei denotă nu numai uscăciune sufletească ci, adesea, și nesiguranță în stăpînirea valorilor culturale, crispare provenită dintr-o lipsă de înțelegere autentică a fenomenelor. În general, un om care face abia primii pași (nesiguri) pe tărîmul culturii se simte dezonorat dacă rîde la filmele cu Stan și Bran; un asemenea personaj mimează interesul pentru «profunzimi» și gravități. Lui nu-i va plăcea «Sîrba popilor», ci cîntecele «filozofice» ale lui Al. Mandy pe care, învingîndu-și plictiseala copleșitoare, le va asculta pînă la capăt, convins că a luat «o baie de metafizică». În ce ne privește, noi ținem cu cei care totdeauna au rîs cu poftă, văzînd un personaj solemn și grav alunecînd pe o coajă de banană (sau, în celelalte unsprezece luni ale anului, pe o coajă de cartof).

O propunere oarecum insolită ne face cititoarea *Elisabeta Furlan* din Tg. Jiu: să publicăm mesaje adresate de cititori celor dragi lor. Ni-e teamă că am face astfel concurență «Micii Publicități» din «România liberă» și alte ziare. Și apoi, procesul de tipărire durează la noi foarte mult, uneori chiar patru săptămîni. Mai operativă ar fi folosirea poștei; cum merge poșta noastră, o recomandată expres în maximum două-trei săptămîni ajunge la destinație.

Un accident... un proces... sau drumul lung și curat al adevărului

de Sergiu **ANDON**

Mortu-i vinovat? O cauză oarecum obișnuită dar totuși neobișnuită. Procesul care a durat 1201 zile.

Într-o dimineață de primăvară, pe șoseaua Brașov–Făgăraș, la o curbă cu nume poetic — «Fîntîna de sub coastă» — s-au tamponat fulgerător două camioane. Circulau în sensuri opuse. Unul dintre ele, încărcat cu oameni și cu miei, a fost azvîrlit pe partea (să-i zicem) stîngă a șoselei. Celălalt, un vehicul cu inscripția «ȘCOALĂ», a fost răsucit în loc cu mai mult de o sută optzeci de grade și s-a oprit pe marginea opusă a drumului. Cînd infernul de o clipă s-a stins, cu zgomotele și luminile lui nefirești, cînd liniștea — și mai nefirească — s-a așternut din nou peste cîmpie, pasagerii primei mașini, vătămați, vătămați grav sau nevătămați, au putut să-i vadă pe toți cei trei ocupanți ai cabinei autocamionului rival proiectați pe asfalt. Doar unul dintre ei mai mișca și a fost transportat la spital. De aici și de atunci a început drumul lung și spinos al căutării adevărului.

Dintr-o privire, analiștii chemați și nechemați ai locului faptei și-au format părerea infailibilă (cine nu se pricepe în materie de circulație?) că vinovat de producerea accidentului se face «autocamionul» cu inscripția «ȘCOALĂ». Un «Carpați» de culoare vernil, cu dublă comandă. Părea evident că vehiculul inocent, un «GAZ» de 2,5 tone, circulase cuminte pe partea lui dreaptă, în timp ce bolidul opus i-a tăiat curba și calea. Așadar... șoferul «Carpați»-ului!

Deși accidentul egalizase pentru moment soarta celor trei persoane din cabina mașinii «vinovate», prin lipirea tuturor de asfalt, se părea că identificarea omului de la volan nu ridică nici o problemă. Nu era de stabilit decît care dintre ei era șofer.

Ancheta a întîmpinat de la început dificultăți: fiecare dintre cei trei, în virtutea unei calități sau alteia, ar fi putut conduce mașina. C.C., mort pe loc, fusese șoferul propriu-zis al camionului și instructor la Școala de soferi profesioniști-Turnișor, căreia îi aparținea vehiculul; tînărul Gh. B., de asemeni decedat, fusese elev la aceeași școală, făcea parte din grupa instructorului C.C., iar mașina — după cum ați reținut — avea dublă comandă, în sfîrșit, Gh. P., supraviețuitorul, revizor contabil principal în ministerul tutelar, poseda și el permis de conducere, dar, mai ales, era cunoscut pentru pasiunea de a străbate șoselele învecinate școlii ori de cîte ori venea în inspecție și pentru obiceiul de a cere cu insistență șoferilor profesioniști să-i încredințeze volanul. În ziua cu pricina el se afla în verificare și plecase fără nici un motiv la drum, posibil deci a fi dorit încă o dată să-și satisfacă *microbul*.

Întrebat, revizorul contabil a declarat din primul moment că autocamionul a fost condus de decedatul C.C., iar el se afla la mijloc, între șofer și elevul Gh. B.

Nici conducătorul, nici pasagerii cei mulți ai «GAZ»-ului nu observaseră cine s-a aflat la volanul mașinii care le-a tăiat calea. S-ar fi,ajuns,așadar, la vechea și de trist renume zicală «mortu-i vinovat». Numai că, mai mult chiar decît numărul victimelor și decît marele prejudiciu material creat,înseși legile certitudinii, adică ale dreptății, obligau ca afirmația lui Gh. P. să fie verificată. Cu atît mai mult, cu cît la locul faptei se afirmase insistent că *el, supraviețuitorul*, comisese accidentul. Cine putea da amănunte?

Desigur că organele de anchetă au trebuit să ajungă la o ipoteză oficializată. Preferăm însă ca din acest stadiu să rulăm filmul procesului în dialog pe dosar cu persoana pe umerii și conștiința căreia a apăsat, în modul cel mai direct, răspunderea activității justițiare, cea care a trebuit să țină fără tremur în mînă balanța dreptății: președinta completului de judecată și a Judecătoriei Făgăraș — Otilia Stoica. Nu de altceva, dar pe parcursul celor 11 termene ale judecării în fond, întreaga anchetă penală a fost nu numai reluată, ci și completată cu toate probele posibile și imposibile, cu tot ceea ce ca investigații era omenește posibil.

Primul pas a fost identificarea necunoscuților, martori vizuali, cei care lansaseră afirmația categorică de la locul accidentului. Erau doi. Primul —

I P. — mergea spre Şercaia şi făcuse autostopul în faţa Casei de cultură din Făgăraş. Camionul cu pricina a oprit la semn şi i s-a oferit posibilitatea să se urce în caroserie. El a refuzat iar maşina a plecat mai departe, nu înainte ca martorul să fi observat ordinea de aşezare a ocupanţilor şi cine era la volan. Peste o jumătate de oră a luat o camionetă de ocazie şi s-a trezit la locul accidentului. Era firesc să se fi oprit cu emoţie în faţa autocamionului făcut zob, în care — dacă nu ar fi existat un capriciu de moment — trebuia să se fi aflat şi el. Al doilea martor — inginerul I.S — remarcase maşina tot în Făgăraş, datorită unei deformaţii profesionale: lucrează la o autobază I.T.A. Mergea spre serviciu şi, citind inscripţia «ŞCOALĂ», a privit mai atent pe cei din cabină. L-a frapat eleganţa bărbatului pleşuv care conducea. Curînd, după ce a ajuns la birou, un telefon a adus vestea groaznicului accident şi amănuntul că în el e antrenată o maşină pentru elevi. Curiozitatea faptul că evenimentul se petrecuse aproape de oraş, posibilitatea de a se deplasa imediat, l-au determinat pe inginer să meargă la faţa locului. I.P. şi I.S. au fost cei ce au afirmat că maşina «Carpaţi» nu fusese condusă de nici una dintre persoanele ulterior decedate. Tot ei au recunoscut în persoana revizorului contabil internat în spital pe omul de la volan. S-a făcut şi o recunoaştere a hainelor acestuia.

— Cauza părea lămurită, chiar fără recunoaşterea inculpatului.

— Dimpotrivă, eram departe de a ne considera edificaţi. Am primit cele două mărturii cu unele rezerve. I.P s-ar fi putut să fie influenţat de impresia primejdiei care-l ocolise. Pentru I.S. ne-am pus întrebarea dacă, admiţînd că maşina l-a atras atenţia, putea observa din mersul acesteia, *prin parbriz*, caracteristicile ocupanţilor. Am obţinut date, spre exemplu, că forma concavă, unghiul de înclinaţie şi compoziţie sticlei geamului parabolic al autocamioanelor «Carpaţi» sînt construite special ca să nu dea fenomene de reflexie pentru privitorul dinafară, ceea ce ar stînjeni circulaţia celorlalte vehicule. Deci, I.S. a putut vedea Totuşi, circumspecţia noastră era hrănită continuu de apărătorii inculpatului, care chiar persiflau pe cei doi martori, afirmînd, la un moment dat, că ei s-au comportat «ca într-un film poliţist», «urmăritori asidui ai accidentului». A trebuit să identificăm maşinile cu care cei doi martori au ajuns la locul faptei.

— Apărătorii? Au fost mai mulţi?

— Da. Inculpatul Gh. P. a avut trei avocaţi.

— Care este numărul maxim permis de lege?

— Nelimitat. În faţa instanţei o persoană se poate prezenta cu cîţi apărători doreşte.

— Cele două mărturii se coroborau însă şi cu cinci declaraţii ale unor salariaţi de la şcoala de şoferi, care au descris fără echivoc practica lui Gh. P de a prelua la drum volanul...

— ... Da. Dar cît timp revizorul contabil se aflase *în verificare* la acea unitate nu puteam exclude eventualitatea unor resentimente. Mai mult — admiţînd că Gh. P. conducea în timpul trecerii prin Făgăraş, n-aveam dreptul să conchidem *automat* că tot el a condus şi în momentul accidentului.

— Bine, dar reaua lui credinţă, insistenţa cu care a negat că a ţinut vreo clipă volanul în mînă?...

— Acestea nu sînt argumente pentru un judecător.

Aşa se explică prezenţa la dosar a unei expertize efectuate de trei specialişti cu grade universitare, dintre care doi conferenţiari de la Institutul Politehnic din Braşov.

— Este proba cea mai *de greutate*

— Mă rog, *literar* dacă vreţi. Pentru că legea nu admite nici o ierarhizare a mijloacelor de probaţiune.

Expertiza menţionată a oferit instanţei un martor neaşteptat: FORŢA CENTRIFUGĂ. Cei trei ocupanţi ai cabinei fuseseră proiectaţi pe şosea, pe uşa din dreapta, *în timpul răsucirii* în loc a autocamionului «Carpaţi». Distanţa la care s-au aflat ei după azvîrlirea în afară a permis reconstituirea ordinii de aşezare în cabină. Ea concorda cu declaraţiile celor doi martori oculari: Gh. B. lîngă uşă, C.C. la mijloc, Gh.P., inculpatul, la volan. Concluziile expertizei tehnico-balistice mai erau confirmate şi de expertizele medico-legale Victimele fuseseră cu atît mai traumatizate, cu cît s-au aflat la o distanţă mai mare de centrul rotaţiei, deci mai departe de volan. În plus, în prima fracţiune de secundă a şocului, ei se izbiseră şi de componentele cabinei suferind leziuni care respectau aceeaşi proporţie

— Şi totuşi, aţi admis supraexpertize, nu numai tehnico-balistică, ci şi medico-legală

— Apărarea releva că pe schiţa cercetării locului faptei inculpatul apare, înainte de ducerea la spital, într-o poziţie cel puţin dubioasă: în spatele autocamionului. Nu se putea trece peste acest amănunt.

Rezultatul supraexpertizelor a survenit ca două lovituri de teatru. Cea tehnică (efectuată de data aceasta de cadre universitare din Capitală) admitea calculul anterior dar ridica ipoteza că, în timpul şocului, ordinea de aşezare a ocupanţilor cabinei putea fi inversată. Cea medico-legală (efectuată de Institutul central de cercetări ştiinţifice în materie) răsturna în şi mai mare măsură concluziile provizorii: pur şi simplu se afirma că proiectarea nu a survenit pe uşa din dreapta, ci pe cea de lîngă volan, deci conducătorul autovehiculului ar fi fost elevul Gh. B.

Datele deveneau din ce în ce mai contradictorii. În acest stadiu s-a cerut părerea Institutului de criminalistică. Un fel de supra-supraexpertiză. Răspunsul a fost următorul: în condiţiile concrete ale accidentului, ipoteza că persoanele din cabină au fost mai întîi «amestecate» şi apoi proiectate în afară nu rezistă nici măcar în raport cu reconstituirea cu manechine. Cît priveşte părerea supraexpertizei medicale, ea s-a bazat pe o simplă dar gravă eroare: comisia reţinuse greşit că autocamionul s-a răsucit în sensul acelor de ceasornic. În realitate fusese exact invers, deci martorul — forţa centrifugă — nu mintise

— Şi totuşi, o întrebăm pe judecătoarea Stoica, ambele uşi ale «Carpaţi»-ului au fost găsite deschise?

— Datorită comprimării cabinei Chiar admiţînd că omul de lîngă volan a ieşit pe uşa din stînga, acesta nu putea fi nici unul din cei doi care au decedat spontan şi a căror poziţie a rămas neschimbată pînă la sosirea anchetatorilor. Se observă din fotografiile locului faptei

— Cum rămîne cu poziţia ciudată a celui salvat?

— S-a ajuns la concluzia că a coborît singur, a mers cîţiva paşi în jurul maşinii şi a leşinat.

Era de aşteptat ca în faţa probelor apărarea să se predea. Şi alte indicii se aliniau împotriva inculpatului: improbabilitatea să fi acceptat — ca «şef» — locul incomod din mijloc, faptul că — judecînd după răni — cei doi morţi se comportaseră ca persoane «neprevenite» de pericol, în timp ce supravieţuitorul reacţionase reflex ca «prevenit», grava culpă de a tăia calea unei alte maşini într-o curbă *cu vizibilitate* denotă o insuficientă experienţă de şofer etc., etc. Dar apărarea nu se predă niciodată, pentru că justiţia se realizează prin contradictorialitatea dezbaterilor S-a schimbat doar tactica. Fără să admită nici o clipă că a condus autocamionul, inculpatul a pus în discuţie — în subsidiar — ipoteza că vinovat nu ar fi fost şoferul «Carpaţi»-ului, ci cel al «GAZ»-ului, ori chiar elevul din dreapta, care ar fi acţionat pe dubla comandă influenţînd traiectul maşinii. Şi aceste probleme au fost elucidate cu aceeaşi meticulozitate ca şi dilema principală. Apoi alte şi alte amănunte erau ridicate ca semne de întrebare în faţa judecătorilor: de unde provenea bucata de tablă găsită în gura uneia dintre victime, dacă părţilor civile reprezentate prin apărători să li se deconteze şi cheltuielile de transport la sediul instanţei, este sau nu exagerată cantitatea de 14 l de ulei consemnată de atelierele de reparaţii în devizul de zeci de mii de lei întocmit numai pentru unul din camioane etc., etc. Printr-o exemplară străduinţe a asigurării garanţiilor procesuale, instanţa a făcut 24 de adrese numai pentru alcătuirea cît mai judicioasă a uneia din comisiile de supraexpertiză, a argumentat pe 6 pagini cu citarea a 4 celebrităţi ale dreptului civil şi a 5 jurisprudenţe, numai aspectul dacă inculpatul putea fi considerat în timpul serviciului sau nu.

— Totuşi, acest proces nu a durat prea mult?

— Operativitatea ne interesează numai în măsura în care judecata ar fi tărăgănată de manevre şicanatorii, de cereri neconcludente. Aici era însă vorba de adevăr.

— Cînd v-aţi format convingerea că Gh.P. este vinovat?

— O dată cu încheierea dezbaterilor. Judecătorul nu are voie să-şi formeze o părere, mai mult sau mai puţin preconceputâ.

— Dar îşi poate el cenzura, ca om, cu atîta rigoare, ungherele tainice ale conştiinţei?

— Îi intră în reflex, devine o deformare profesională. De altfel, dacă observaţi, după încheierea dezbaterilor, pronunţarea a fost amînată de trei ori. Deliberarea a durat 9 zile. Abia în acest interval ne-am permis să ne formăm convingerea că Gh. P. este vinovatul şi trebuie să răspundă pentru cele două vieţi pierdute, pentru răniţi, pentru pagube.

— Aveţi mustrări de conştiinţă?

— Hotărît, nu! Dacă aveam cea mai mică îndoială, pronunţam achitarea ori restituirea dosarului pentru completarea urmăririi penale. Nu am mustrări de conştiinţă nici pentru acest caz, nici pentru celelalte judecate de mine în cei 11 ani de magistratură Este însuşi sensul existenţei mele şi a colegilor mei ca judecători, ca realizatori ai dreptului, într-un sistem de norme juridice care asigură legalitatea şi egalitatea relaţiilor sociale.

literare

de Traian STOICA

marginalii la poezia lui Corneliu STURZU

Poetului Corneliu Sturzu i-au apărut aproape simultan două cărţi de versuri: *Duhul pietrelor* (Ed. Albatros) şi *Cantilene* (Ed. Junimea). Mai cunoaştem din activitatea sa poetică anterioară alte două cărţi: *Autoportret în nisip* (1966) şi *Restituirea jocului* (1969). Apariţii care confirmă o vocaţie certă şi care, totodată, ne pot prilejui aproximaţia unui profil.

Încă de la începuturi, Corneliu Sturzu s-a arătat a fi adeptul unei poezii *elaborate*, tributară mai mult lucidităţii decît primului impuls emoţional. Poetul cultivă vocabula curăţată de zgura ei cotidiană, cu sunet cît mai pur, versul ce presupune şlefuire şi migală. Mijloacele de expresie ne relevă pe poetul ce zăboveşte îndelung în laboratorul său de creaţie, neîngăduindu-se ispitit de spontaneităţi. Opţiunea pentru o astfel de exprimare e congruentă poetului, care e un meditativ, concepînd lirica drept un instrument de investigaţie a realului şi nu unul de reliefare pitorească a lui. De aceea, pastelul sau decorul sînt absente din paginile versurilor sale. Dar e timpul să spunem că factura conceptuală a poemelor lui Corneliu Sturzu nu provine dintr-o neaderenţă sau frigidă receptare a datelor generatoare de poezie, aceasta datorîndu-se însăşi structurii poetului, atestată şi mai clar de ultimele două cărţi pomenite. Primează şi aici lucidul ce investighează, prin mijloacele poeziei, condiţia noastră umană. Însă această predominanţă nu trebuie să ne ducă la o falsă perspectivă asupra poeziei de care ne ocupăm. Emoţia nu e absentă, ea apărîndu-ne ca albastrele arderi ale alcoolului — *esenţializată* printr-un proces savant de filtrare a combustiunii originare. Din acest punct de vedere, modelele tutelare pot fi numite Mallarmé, Valéry, Ion Barbu. Fapt lăudabil, numai atunci cînd nu se ajunge la un procedeu formal, de confecţie uşor detectabilă: «*Bizare umbre în solarele deluvii,/ Epave-nfipte-n plajă tutelară,/ Puls alb şi respiraţie de plasmă/ Din scoici umile care mă-nconjoară —/ Doar biruit, în miezul greu, din creste,/ Refluxu-şi lasă cosmicile goluri/ În clătinarea mărilor augustе*» (Secreta răsuflare). Accidente rare, dar nu le ocolim semnalarea.

În genere, însă, descărnată de pitorescul exteriorului, lirica lui Corneliu Sturzu e o permanentă aspiraţie la stările pure: «*Nu te opri pe marginea tihnită /Cu-mpodobite foi de lampadare./ E dincolo de noapte, bănuită,/ O zbatere mai pură-n fiecare*» (Inscripţie pe asfalt). În visul său treaz, poetul tinde spre parcele de mari puricăţi: «*Totul este să treci pînă dincolo/ De grilajul norilor, de vergelele stufului/ De zăbrelele meridianelor să treci şi de umbra/ Genelor, dincolo, în fereastra văzduhului*» (Fereastre).

Nu e vorba însă de căutarea unor zone de esenţă platoniciană, transcendentală. Stihurile prefigurează o realitate imaculată. Aceasta nu înseamnă o evadare din contingent ; rîvna poetului e de a-l ridica pe acesta la condiţia incoruptibilului. Nu se neagă «piatra», dar cum şi ea e perisabilă, se caută a se capta şi a se pătrunde de «duhul» ei. Din înaltele «ferestre ale văzduhului» se poate comunica egal de strîns cu trecutul şi viitorul: «*Caut mereu ferestre de patrie,/ largi/ Pentru lacrima tatei, pentru floare şi rouă,/ pentru chipul ce trebuie iarăşi să-l las/ Cînd alerg într-o albie nouă*» (Ferestre).

Spirit cultivat, Corneliu Sturzu are o superioară conştiinţă estetică a poeziei, contopită însă cu una de generoasă umanitate. Pentru această ultimă trăsătură stă mărturie, printre altele, şi acel antologic *Memorial* — datat Majdanek 1970 — care începe atît de tulburător: «*Copii conduşi în crematorii co-ntr-o excursie duminicală/ şi mamele aşteptîndu-i să se întoarcă de pe cer*»...

PE ECRANE

BĂTĂLIA PENTRU ALGER

de Iuliana POP

Relatare în stil de reportaj (de altfel, înainte de a deveni regizor autorul a fost ziarist) a ciocnirilor dintre două comunități angrenate într-un puternic conflict, filmul «Bătălia pentru Alger», realizat de Gillo Pontecorvo, se alătură altor pelicule-document (politic și social) realizate în ultimii ani.

Colonialism, rasism, intervenție armată, acte de terorism, atentate — iată, pe scurt, mijloacele prin care forța brutală atrage mînia și protestul popoarelor, de la evenimentele petrecute în trecut în Indochina, Coreea, Algeria sau Biafra pînă la cele de azi din Vietnam. Regizorul își exprimă la rîndu-i adeziunea fermă pentru mișcările de eliberare națională. Dar o face într-un mod propriu prin intermediul peliculei și al aparatului de filmat. Maturizarea și luarea de conștiință ale unei națiuni aflate sub dominația colonială, modalitatea ei de luptă, iată momentul istoric asupra căruia își concentrează atenția regizorul Gillo Pontecorvo, pentru a face accesibile înțelegerii noastre, cu ajutorul imaginii cinematografice, noțiuni de politică și istorie.

„În Franța, ca oriunde, mandatarul, adică colonialismul, trebuie condamnat, și nu executanții... «Bătălia pentru Alger» nu este decît un episod al luptei mondiale pentru dreptul țărilor de a dispune de ele însele — una din marile teme ale mișcării istorice actuale", declara într-un interviu regizorul. Filmul reușește să surprindă, cu obiectivitate și simplitate care înfioară, valul de «foc și pucioasă» creat de un popor dornic de libertate. În dramatica încleștare nu se ține seama de dimensiunile forței materiale: sacoșele cu bombe se dovedesc la fel de eficiente ca avioanele cu napalm sau dinamita; strigătele de luptă izbucnite în cartierul arab al Algerului, Casbah, sînt un avertisment adresat armatei coloniale parcă nu numai de oameni, ci de un univers întreg: pămînt, case și cer. Dar dincolo de demonstrația puterii de neînvins care animă un popor dornic să-și definească singur destinul istoric, Pontecorvo nu uită că «sîngele are aceeași culoare și de o parte și de alta». În-

(Continuare în pag. 18)

Micuțul Omar îi citește lui Ali La Pointe (interpretat de Brahim Haggiag) scrisoarea care va marca începutul activității acestuia în rîndurile F.N.L.-ului.

ACTORI ȘI ROLURI

FLORINDA BOLKAN,

frumusețea braziliană aclimatizată în Italia, se află pe drumul unei promițătoare cariere cinematografice. Deși în filmul lui Elio Petri, Anchetă asupra unui cetățean *aflat în afara oricăror bănuieli, deține un rol mic, simpla prezență pe genericul unei creații cu puternic conținut social i-a sporit prestigiul de vedetă.*

FAYE DUNAWAY

(vestita Bonnie) se va afla de două ori pe ecranele noastre în 1971, în filmele Aranjamentul *de Elia Kazan (din care reproducem această imagine ce o înfățișează alături de Kirk Douglas) și, respectiv,* Îndrăgostiții *de Vittorio de Sica.*

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CHAMBERLAIN Richard

Actor american de film și TV, născut la Los Angeles, la 31 martie 1935. Studiază cantoul și arta dramatică la Conservatorul din Los Angeles. Devine actor TV, căpătînd roluri secundare în diverse seriale : *Gunsmoke, Rescue 8; Bourbon Street Beat; Mr. Lucky, Thriller, The Deputy* și *Orele Alfred Hitchcock*. Westernul *The Paradise Kid*, în care este protagonist, îl impune atenției celor de la «Metro», care în 1961 voiau să producă pentru TV un remake, în serial, al vechiului lor succes *Doctor Kildare*. Și astfel R.C. devine starul unuia dintre cele mai populare seriale TV americane și mondiale. În *Doctor Kildare*, R.C. interpretează rolul unui doctor tînăr, la începutul profesiei, confruntat cu cazuri dificile din punct de vedere clinic și uman. Chipul lui cu trăsături fine, vioi, inteligent, rasat, jocul său nuanțat, fac din el un favorit al publicului și în referendumul TV Guide 1963 e ales actorul masculin preferat nr. 1 al telespectatorilor. Dar telefilmele sale cele mai reușite artistic rămîn: *Rome, Will Never Learn You* (1964), turnat în Italia, cu Alida Valli și Ramon Novarro și *Portrecul unei doamne*, turnat în Anglia, după Henry James. Din 1960, R.C. apare și în filme pentru marele ecran: *The Street of the Purple Reef; A Thunder of Drums* (1961); *Twilight of Honor* (1963); *Joy in the Morning* (id.); *Petulia* (1968); *Madwoman of Chaillot* (1970). Ultimele sale filme sînt biografia romanțată a marelui compozitor rus *Ceaikovski*, realizat de Ken Russell, și *Iulius Cesar*, după Shakespeare, cu Charlton Heston.

CHANDLER Jeff

Actor american de film și teatru, născut în Gossel la New York, la 15 decembrie 1918, mort la 17 iunie 1961. După o neasemănătoare activitate teatrală și radiofonică, debutează în film în *Johnny O'Clock* (1947), afirmîndu-se abia în 1949 în rolul ofițerului israelit din *Sword in the Desert*. Devine protagonist în filmul lui Robert Siodmak *Deported* (1950) și o dată cu *Broken Arrow* de Delmer Daves, dă viață unor interesante figuri de eroi de western psihologic. În ciuda părului său, prematur cărunt, este chiar în galeria «seducătorilor» ecranului american, pentru tipul lui viril, erou ideal al filmelor de aventuri, al dramelor sentimentale psihologice, așa cum l-am văzut în *Femeia de pe plajă* (1955), cu Joan Crawford sau în *Prietenul meu* (1959) cu June Allyson. Mai amintim dintre filmele sale: *Two Flags West* (Robert Wise), cu Linda Darnell; *The Bird of Paradise* (Delmer Daves), cu Debra Paget; *Because of You*, cu Loreta Young, *East of Sumatra*, cu Anthony Quinn; *The Sign of the Pagan* (Douglas Sirk), cu J. Pe Ilance; *Foxfire; The Spoilers; Jeanne Eagels*, cu Kim Novak; *Lady Takes a Flyer; Thunder in the Sun; Ten Seconds to Hell* (R. Aldrich), cu Martine Carol; *Story of David; The Plunderers; Return to Peyton Place*, cu Lana Turner; *Merrill's Marauders*.

CHANEY Lon

Actor american de film și teatru, născut la Colorado Springs, la 1 aprilie 1883; mort la New York, la 26 aug. 1930. Rege necontestat al filmului de groază din epoca mută, L.C. e marcat încă din copilărie de infirmitatea amîndor săi părinți care erau surdomuți. Lucrează la început în teatru ca garderobier, actor, autor, impresar de operete și organizator de turnee. Abilitatea sa de a-și compune diverse capete (fu numit mai tîrziu «omul cu o mie de fețe») provine din nevoia de a juca mai multe roluri, datorită lipsei de personal artistic al acestor modeste companii volante. Intră în cinema în 1912 în scurt metraje comice ca actor (și uneori regizor) și în westernuri. În 1919, o dată cu primele sale filme de groază, L.C. pornește pe calea celebrității. Filmografia sa cuprinde de-acum o lungă serie de personaje monstruoase, diforme, infirme, care fascinează și înspăimîntă milioanele de spectatori din lumea întreagă. Recurge uneori (pentru mai mult realism) la adevărate operații chirurgicale. Rezultatul este terifiant: *Miracle Man; The Penalty; Cocoșatul de la Notre Dame; Cel care primește palme; Unholy Three; Road to Mandalay; Mr. Wu; The Unknown; Mockery; Rîzi, paiață; Omul care moare; La vest de Zanzibar; Thunder; Where East is East*; etc..., sînt toți actorii culeși ale filmului de groază și toți actorii performanța în materie de compoziție. Moartea sa tragică, la 47 de ani, făcu să se creadă că o dată cu el a murit și filmul de groază. El lăsă însă această prețioasă moștenire fiului său Creighton Chaney (născut la Oklahoma City, la 10 februarie 1907), care preluă numele tatălui său, devenind *Lon Chaney-junior* și o dată cu aceasta continuitatea într-un gen, pentru care avea (moștenire, desigur) toate aptitudinile: un chip expresiv și resurse dramatice în fel de bogate. El intră în arenă abia după declinul lui Boris Karloff, starul nr. 1 al genului în anii '30. Dar el nu va interpreta numai roluri de monștri, ca venerabilul său tată. Pe lîngă diverși Frankensteini, Ciclopi, Fantome sau Oameni-Aligator (sînt titlurile unor filme de-ale sale) el va contura personaje realiste de un intens dramatism, ca acelea din: *Oameni și șoareci, High Noon; Nu ca un străin; Lanțuri, Johnny Reno* etc...

CHANTAL Marcelle

Actriță franceză de film, teatru și operă, născută Marcelle Favrel (Pascal), la Paris, la 9 februarie 1898. După o carieră destul de scurtă de cîntăreață de operă la Paris, căsătorindu-se cu un bancher britanic, renunță la profesiune, revenind după cîțiva ani ca actriță de film, în producții la care soțul ei a participat ca finanțator. E vorba de versiunea franceză a filmului *Piccadilly* de E.A. Dupont (1928) și de unul dintre primele filme vorbitoare franceze: *Celestul regines*, în rolul destinat inițial Polei Negri. De o frumusețe impunătoare, posedînd acea distincție de «grande dame», atît de necesară eroinelor de drame sentimentale de tip '30, M.C. devine una dintre vedetele cele mai sărbătorite ale filmului francez comercial, de ingrijită ținută artistică. Am văzut-o în decursul anilor în: *Cocaina, Ordonanța, Amok* (după Zweig); *Baccara; Secretul doctorului, Tandrețe; Rechizitoriul, Antonia, 24 de ore din viața unei femei, Gondola cu lumere, Nitchevo, Chemarea tinereții; Insula văduvelor; Procesul Marie Laforge; Tragedia imperială; Prizonierele destinului*. Refugiată în Elveția în timpul războiului, își face o scurtă reapariție pe ecrane între 1948 și 1950 în 3 filme: *Fantomas contra Fantomas*, în *Julia de Carneilhan* și *Chéri*. A fost și o apreciată actriță de teatru, în limitele permise de intensa ei activitate cinematografică.

film

BĂTĂLIA PENTRU ALGER

(Urmare din pag. 16)

tr-adevăr, secvențele în care sînt sacrificați copii, brutalizate femei, terorizați bătrîni sau împușcați oameni de tot felul, vor să amintească o dată în plus că *o omori un om este egal cu a omori un om*. Responsabili de toate aceste cruzimi se dovedește a fi nu atît colonelul Mathieu sau comandantul poliției, ci mecanismul istoric care le determină acțiunile și care se cheamă colonialism.

Filmul are ca erou nu atît poporul, cît acel mers înainte al istoriei care nu poate fi oprit de nici un fel de opresiune sau intervenție armată.

Succesul răsunător obținut la Festivalul de la Veneția — ediția 1966 (Leul de Aur, Premiul juriului internațional, Premiul orașului Veneția) — se datorește corespondenței pe care regizorul a știut să o găsească între încărcătura ideatică și exprimarea cinematografică. Filmul e dominat de o deosebită senzație de autentic, de surprindere directă, documentară, a evenimentului, avînd astfel o puternică încărcătură psihologică și emoțională. Abilitatea cu care regizorul își conduce figurația și interpreții neprofesioniști, utilizarea procedeelor tehnice de laborator pentru a crea similitudini ale imaginii cu cele ale televiziunii sau ale jurnalelor de actualități, adăugate modului dramatic și ritmat în care folosește coloana sonoră (muzica e scrisă de regizor în colaborare cu E. Morricone), pot îndreptăți afirmația că acest autor continuă experiența neorealistă, în special pe cea a lui Roberto Rosselini.

Un film care nu juxtapune scheme moarte realității autentice.

telegrame

● *Viitorul film al regizoarei Nadina Trintignant va avea drept protagonistă pe Catherine Deneuve. «Nu se întîmplă decît altora» — titlul filmului — va fi, ca mai toate peliculele semnate de soția actorului Jean-Louis Trintignant, o dramă de familie.*

● *Încă un membru al clanului Sinatra bate la porțile cinematografiei: este vorba de Christina Sinatra, angajată de Jean-José Richer pentru filmul său «Goana iepurelui peste cîmp». Pe generic, numele proaspetei actrițe va sta alături de cel al Jeannei Moreau și al lui Trintignant.*

● *Jane Birkin și Serge Gainsbourgh turnează în Iugoslavia comedia muzicală «19 fete și un matelot».*

● *După ce va ieși din hainele lui Rimbaud, Terence Stamp va intra în cele ale lui Dracula, într-un nou film de groază ce se pretinde a fi «Adevărata poveste a prințului Dracula». Partener — Jean Marais.*

● *Belmondo a lăsat în urmă «Mirii onului II» și s-a instalat — pentru a cîta oară? — în lumea filmului polițist din care, de mai mulți ani, cineaștii nu se prea îndură să-l scoată. Regizorul în cauză este de data aceasta Henri Verneuil care ecranizează un roman (marca Serie noire) al lui David Goodis. Partenerul lui Jean-Paul va fi Robert Hossein.*

● *Gustav Holoubek («Marisa și Napoleon») este interpretul principal al filmului «Peisaj cu un erou» de Wlodzimierz Haupe. Admiratorii talentatului actor polonez îl vor vedea de data aceasta în ipostaza unui profesor însingurat și visător incapabil să trăiască cu picioarele pe pămînt (în fotografie).*

● *Unifrance comunică box-office-urile naționale: pe primele locuri se află Catherine Deneuve și Alain Delon.*

tv

de Felicia ANTIP

Rămîneți pe recepție!

Cuminte ca o compoziție școlară, evocarea lui Mateiu Caragiale ne-a făcut să reflectăm la ridicolul care nu-l iartă nici măcar pe individul de geniu atunci cînd, orbit de prozaismele și de miticismele lumii înconjurătoare (foarte reușită noua ecranizare a schițelor lui I.L. Caragiale sub direcția de scenă a lui Sică Alexandrescu), se înscrie în fals împotriva ei, se agață fraudulos de neguroasa glorie a unui trecut zis nobiliar și își însușește misticismele și manierismele corespunzătoare. De la miticism la misticism se mai întîmplă să treacă însă și personaje care nu pot invoca în apărarea lor nici un talent ieșit din comun, nici revolta de tip edipian împotriva unui părinte copleșitor.

*

Un reportaj pe care nu-l vom uita curînd: soldați americani din Vietnam văzuți și intervievați de un ziarist englez. Nu știu și declară fără sfială că nu știu de ce au fost trimiși să ucidă și să fie uciși. Unii au figuri năuce. Alții par simpatici. Un puști spune zîmbind: «Am avut un prieten căpitan. A fost împușcat pe la spate. Le ordona soldaților să pornească la atac, și el l-au împușcat». Mulți se drogheză. Ni se arată cum sînt distrați, cum îi se omoară timpul liber. Asistăm parcă la un absurd dresaj menit să răpească unui număr imens de tineri credința în existența unui sens al vieții. Întregul reportaj este dominat de figura obtuză a ofițerului care îi «informează» pe ziariști la Saigon: «N-am înțeles întrebarea dv. Nu am statisticile pe care le cereți. Nu am la mine cifrele solicitate, dar repetați oricum întrebarea, pentru ca să-i pricep mai bine sensul. Precizați ceea ce doriți să știți, oricum îmi lipsesc datele necesare pentru a vă răspunde». Și tot așa, la infinit.

*

De ce s-or fi vînînd oare rechinii? Evident, nu pentru a-i stîrpi. Ar fi prea frumos ca să fie adevărat. Specia rechinilor e din cele care nu pier. Se pare însă că, din rațiuni care-mi scapă, oamenii au din cînd în cînd nevoie de rechini morți. Și atunci îi vînează. Deși însăși ideea de vînătoare îmi repugnă, nu mi-a displăcut lupta dintre om și rechin. Vînătorul înfruntă fără nici o armură, gol și deci nespus de vulnerabil, un dușman crud, infinit mai puternic decît el și-l răpune. E o mare deosebire între această luptă superbă și vînătoarea din alt film despre care prezentatorii — după o interesantă dizertație pe tema filmului politic — ne-au spus că «nu e un film politic». Grădina zoologică dorea să includă printre prizonierii ei încă un ursuleț polar. O echipă numeroasă și bine dotată a instalat într-o ascunzătoare aparatajul de filmat necesar pentru a spiona moravurile familiei de urși polari. O clipă de neatenție a ursoaicei și haț! un pui a dispărut pentru totdeauna de lîngă ea.

*

Vidocq s-a reîntors pe ecranele televiziunii franceze. Bernard Noël nu-i mai poate împrumuta chipul său. Rolul e interpretat, în noua serie, de Claude Brasseur. Fotografii ale personajului în cele două ipostaze, reproduse de «L'Express», ne fac să credem că, fizic, noul Vidocq se deosebește prea puțin de cel pe care-l vedem noi în aceste zile. Alta e deosebirea esențială: Vidocq a trecut de partea opusă a baricadei. Nu mai e pușcăriașul mereu urmărit și mereu prins, pentru a evada iar și iar și pentru a făptui de fiecare dată acte de generozitate, de patriotism, de demascare a negrei reacțiuni vendeene. E, dimpotrivă, șeful siguranței. „Claude Brasseur, scrie Jacques Siclier în «Le Monde», îl întruchipează cu mare talent pe acest Vidocq instalat în societate, dar dotat cu puterea specială, cu superioritatea față de lumea înconjurătoare, conferite de experiența ocnei. El nu ne face să-l uităm pe Bernard Noël, nu-l înlocuiește, ci îl continuă". Mărturisesc, nu regret că va trece probabil destul de multă vreme pînă cînd Vidocq redivivus va ajunge și pe micul nostru ecran. Cronicarul francez se declară «convins de pe acum că noua serie o va depăși pe prima, deși și aceea a fost excelentă». În ceea ce mă privește mă tem totuși că, în prezența șefului siguranței voi continua să suspin de dorul condamnatului fără vină.

cronica satirică

de Teodor MAZILU

ai cuvîntul meu de onoare

Auzim mereu această frază solemnă ca sunetul de orgă al unei catedrale.

— Ai cuvîntul meu de onoare... Individul care s-a ridicat în picioare în acea clipă divină are impresia că o dată ce ţi-a dat cuvîntul lui de onoare, poţi să dormi liniştit. Dacă ai cuvîntul lui de onoare, toată lumea îţi aparţine...

Alţii confundă «cuvîntul meu de onoare» cu un fel de legitimaţie specială, pe care o scot cu discreţie, ca şi cum a avea onoare ar fi ceva de ruşine sau ceva cu care oamenii pot fi speriaţi. Unii merg şi mai departe în privinţa asta. Cred că onoarea e ceva de contrabandă, nu e bine să vadă alţii cîtă fermitate de caracter ai tu...

Am văzut şi oameni care cred, săracii de ei, că onoarea lor valorează cît tot aurul din lume. Onoarea e fondul lor de rulment. Cînd îţi dau cuvîntul lor de onoare îţi acordă nu asigurarea unui nobil şi abstract sentiment, ci un cec. Onoarea lor li se pare atît de materială încît cred că pot să-şi facă şi piaţa cu ea. Îşi pun onoarea la butonieră, îşi iau sacoşa, şi se duc în piaţă după tîrguieli.

— Bine, dar tu ce dai?

— Cum ce dau? Îţi dau cuvîntul meu de onoare...

Şi cu asta se socoteşte achitat de toate obligaţiile, chiar şi cele băneşti... Dacă ţi-a dat şi onoarea lui, înseamnă că şi-a dat şi haina de pe el!... Ce să-i mai ceri?

Alţii sînt cel puţin mai modeşti. Atîta au, atîta dau. Altceva să nu le ceri, că n-au de unde, chiar dacă s-ar scotoci prin toate buzunarele... Aşa că aceştia îşi strecoară cuvîntul de onoare, pe furiş, pe întuneric, la înghesuială, cînd e lumea de faţă, ca nu cumva să te apuci să-i controlezi cuvîntul. Există, bineînţeles, şi firi mai nărăvaşe. Firile astea nărăvaşe nu-ţi dau pur şi simplu cuvîntul de onoare, ci te lovesc cu el în moalele capului. Onoarea lor ţine loc de cuţit. Te prind la drumul mare şi te lovesc pe la spate cu cuvîntul lor de onoare. Curge sînge şi ei zic că e onoare...

Cuvîntul de onoare se transformă adeseori şi într-o monedă fără acoperire.

— De ce-ţi dai,domnule, cuvîntul de onoare, toată ziua, bună ziua?

— De ce să nu-l dau? Nu mă costă nimic...

Că ieftin mai e,Doamne, cuvîntul de onoare!

SCOTLAND YARD — «operaţiunea MAMUT» (II)

pe urmele proaspete ale evadatului BIGGS

• Cum a reuşit omul-cheie în afacerea jefuirii trenului poştal ta Bridego-Bridge să fugă din Anglia. • Expertul George, două paşapoarte false şi o salutară operaţie de chirurgie estetică. • Charmaine şi copiii sub ocrotirea unei mîini nevăzute dar «sigure». • Locul reîntîlnirii: al cincilea continent. • Zile şi nopţi de coşmar în ascunzişuri ştiute şi nestiute. • Omul care mizează pe ultima carte are o singură şansă: amînarea epilogului.

de Dic BABOIAN

Crimă perfectă nu există — susţin clasicii criminalisticii Teza şi-a găsit în istoria urmăririlor poliţieneşti şi penale nenumărate confirmări. «Jaful secolului» — atacul atît de laborios pregătit şi întreprins împotriva trenului poştal Londra-Glasgow în 1963 — a fost apreciat de experţii Scotland Yardului şi ai Interpol-ului drept una dintre culmile ingeniozităţii în materie de hold-up. Şi, totuşi, nici această lovitură «epocală» n-a fost perfectă, chiar dacă ea a reuşit, permiţînd bandei de gangsteri să dispară cu cei 120 de saci cu lire sterline. Faptul că Scotland Yard-ul a izbutit să-i captureze pînă în prezent pe Bruce Reynolds şi pe încă 13 jefuitori este o primă dovadă că undeva calculul atacatorilor trenului poştal a fost eronat, că undeva s-a greşit cu urmări fatale pentru ei. Proza stufoasă aşternută pe hîrtie în ascunzătoarea sa de către Ronald Biggs «omul cel mai căutat» de Scotland Yard, redă mişcările decisive pe tabla de şah a aventurii care — cu excepţia celor 14 luni petrecute la închisoarea Wandsworth — l-a transformat într-un paria al societăţii, într-un «el fugitivo» atît de hăituit, încît la ora aceasta se fereşte probabil pînă şi de propria sa umbră.

UN RENDEZ-VOUS RATAT CU ANTICIPAŢIE

După ce prada a fost împărţită sub directa supraveghere a lui Reynolds şi Biggs, s-a hotărît părăsirea fermei Lathersdale, întrucît la posturile de radio se anunţase că poliţia se pregăteşte să încercuiască întreaga zonă pînă la o distanţă de 25 km de Bridego-Bridge. Un «Austin» şi un «Cortina» urmau să asigure primul transport. La bordul lor se aflau căpeteniile Bruce şi Ron, care urmau să se despartă în dreptul aeroportului londonez. Ca să se asigure că totul va decurge în ordine, Biggs opreşte undeva pe şosea şi telefonează acasă; îşi anunţa soţia că a terminat treaba în pădure şi că se întoarce.

— A meritat efortul? — îl întreabă cu candoare Charmaine, gîndindu-se la dificultatea tăierii... copacilor.

— Aproape că da; aşteaptă să ne vedem

Pe drum, Ron îl iscodeşte, ba în glumă, ba în serios, pe Bruce: *«la spune, băiete, acum cînd eşti doldora de bani ai de gînd să te retragi din afaceri?»* Reynolds răspunde prompt: *«După ce voi lichida grămada asta de lire sterline mă voi apuca de ceva mai grandios»*. Este de reţinut că dialogul redat în memoriile lui Biggs dezvăluie setea nepotolită de bani a lui Reynolds constituind o mărturie în plus la actul de acuzare al acestuia

Scena reîntîlnirii cu Charmaine ar putea fi considerată grotescă dacă n-ar reflecta o clipă de fericire efemeră, ce va fi urmată de exodul dramatic al familiei Biggs

Ronald Biggs este aşteptat la închisoarea Parkhurst cu... porţile larg deschise. Bineînţeles, cele de intrare.

Cînd am intrat în casă, ţinînd în mîini geamantanul greu soţia m-a întîmpinat veselă. «Hello! — i-am strigat — poate vrei să-ţi săruţi soţul care a muncit din greu!"

Eram îmbrăţişaţi cînd a sosit şi Bruce cu un cufăr. «Hello, Bruce, rise ea, cînd am aflat ieri ştirea, am făcut imediat legătura; să ştii că băieţii sînt împreună. Curată expediţie de tăiere a pomilor».

«Mi s-a oferit ceva mai interesant» — am intervenit eu şi am deschis geamantanul, întrebînd-o în treacăt: «Spune-mi, ai fost să plăteşti chiria?»Charm înmărmurise în faţa pachetelor de bancnote de cîte cinci lire sterline. «Mii de trăsnete» — strigă ea într-un tîrziu şi ceru un scaun"...

125 000 de lire sterline, o avere în casa gangsterului, pînă atunci valeitar, nu erau lucru de glumă. În acele clipe însă nici Ron, nici Charm nu se gîndeau la altceva decît la bani aceştia furaţi din trenul poştal.

Reynolds nu avea timp de pierdut. Ora petrecută la Biggsie îl putea costa, la urma urmei,viaţa. S-au înţeles să nu se mai vadă vreme de şase luni, ca să se poată şterge orice urmă. Totul părea în ordine; fiecare avea să urmărească la radio şi în coloanele presei desfăşurarea vînătoarei pentru prinderea lor şi a complicilor răspîndiţi în ascunzătorile «primei etape». Oamenii de legătură aveau să apară la momentul oportun. Pînă atunci, fiecare trebuia să se ascundă pe cont propriu.

Cei doi «bossi» şi-au dat rendez-vous peste şase luni. Locul şi data urmau să fie comunicate din timp de către «colaboratorii acoperiţi»! Un rendez-vous de la început ratat. Pentru că, între timp, Scotland Yard-ul cîştigase prima manşă sub cel puţin două aspecte: a) *descoperise ferma Lathersdale, înainte ca aceasta să fi fost mistuită de flăcări, aşa cum plănuise banda;* b) *brigada specială a superintendentului Butler operase primele arestări*

BOGNOR — PARIS — DARWIN; UNDE APARE MR. TERENCE FURMINGER

Arestarea şi evadarea lui Biggs în 1965 au deschis un nou şi palpitant capitol în viaţa de gangster-fugar a acestuia. «Echipa din umbră» pregătise din timp totul pentru scoaterea din ţară a «marelui urmărit». Ron ştia că se poate bizui pe încercaţii săi suporteri, dar în ascunzătoarea din Bognor, unde se retrăsese pentru a se pregăti de start, era copleşit de teama ca nu cumva Butler să-l înhaţe în ultima clipă Acum, omul providential era pentru el, ca şi pentru Eric Flower (al doilea evadat de la Wandsworth), maestrul George, expertul în treceri clandestine peste

SCOTLAND YARD – «operațiunea MAMUT»

De fiecare dată agenții poliției capturează doar... hainele banditului-fugar.

Intr-un Night-Club din Melbourne — Ronald și Charmaine, inainte de descinderea din Hibiscus Street 52.

granță, operațiuni de contrabandă, transbordări de oameni, de aur și stupefiante. «Omul de platină» — cum era poreclit George pentru intervențiile lui salutare în asemenea acțiuni — opera «curat», dar cerea sume enorme. Biggs era gata să accepte orice condiție; nu voia nici în ruptul capului să se reîntoarcă în celula din Wandsworth. La Bognor, George a expus planul întregii operațiuni:

1) Ron și Biggs vor călători cu pașapoarte false procurate de el.

2) Trecerea peste Canalul Mînecii se va face la bordul unui cargobot englez.

3) Cei doi evadați vor călători ca pasageri orbi, care trec în Franța ca să practice cerșitul.

4) Vor debarca la Anvers.

5) La un punct fixat pe harta orașului îi va aștepta o limuzină «Simca» de culoare albă, care îi va transporta la un motel unde se vor reîntîlni cu George.

6) Trecerea din Belgia în Franța se va face cu alte două pașapoarte false. Biggs va purta numele Ronald King, iar Eric se va da drept Gerald Shaw.

Oferindu-le pașapoartele și un geamantan cu hainele pe care le vor purta fugarii, George le-a amintit, fără să clipească, prețul voiajului pînă la Paris, cerînd pentru biletele de călătorie «cu toate mijloacele posibile» pînă în Australia, inclusiv pentru operația de metamorfozare prin chirurgie estetică, cîte 75 000 dolari de cap. În acest preț intrau și toate cheltuielile ședерii de cîteva luni la Paris. George i se părea rezonabil lui Biggs, care știa de altfel că nu are de ales; că nu putea scăpa «șansa vieții». De altfel, «Omul de platină» oferise și unele înlesniri: un acont de 25 000 dolari la începerea voiajului și achitarea restului sumei stabilite, după debarcarea cu succes în «țara cangurilor». După traversarea Canalului Mînecii, primele emoții au început la vama franceză Ca să-i deruteze pe vameși, George avusese grijă să aducă în scenă o blondă plină de vervă, care a reușit să concentreze asupra ei atenția personalului francez Ron și Biggs au răsuflat ușurați abia cînd s-au văzut instalați într-un elegant apartament parizian pe Rue Vivienne, lîngă bursă.

Actul următor se chema *«metamorfoza»*. Într-o clinică franceză de specialitate, doi gangsteri englezi își schimbau înfățișarea, după ce mai înainte își schimbaseră actele de identitate. Din relatări ale revistei vest-germane «Der Stern» desprindem următoarele *Flower va căpăta un alt nas, Biggsie la fel. Dar în afară de aceasta, Biggs va avea o față prelungă, buza va fi redusă, una din pleoape va fi extinsă și o ureche va fi ciuntită.*

Evident nu se poate ști în ce măsură datele furnizate corespund realității, cu atît mai mult nici unul dintre urmăritorii gangsterilor nu poate afirma cu certitudine că l-a văzut pe Biggs sub noua lui înfățișare. Oricum, în memoriile ei, Charmaine Biggs, deși se referă la această intervenție chirurgicală, evită să furnizeze alte date care ar putea înlesni identificarea soțului ei.

În timp ce la Paris așteptau cu înfrigurare sosirea pașapoartelor noi purtînd ștampila Home Office-ului, Ron și Eric petreceau cele mai frumoase zile din viața lor. O dată cu operația căpătaseră un sentiment ciudat de dedublare a personalității. Omul lor de încredere, Henry, ținea legătura permanentă cu George și îi informa pe amîndoi despre mersul acțiunii. Era în luna decembrie a anului 1965, cînd George a comunicat că a rezervat biletul de avion pentru expedierea lui Flower. Pașaportul lui Biggs nu era încă gata. Împreună cu Henry, cei doi își permit luxul riscant al unei ieșiri la «Moulin Rouge». Nici n-a plecat Eric și Ron a primit vestea mult așteptată; George îi comunica sosirea iminentă la Paris a soției sale și a copiilor pentru a-l îmbrățișa la plecare.

În noaptea de Crăciun are loc o ultimă petrecere, după care, la 29 decembrie, omul căutat de Scotland Yard și Interpol se prezintă la aeroport cu un pașaport fals, de astă dată sub numele de **Terence Furminger.** Destinația: Darwin – Australia.

Cîteva zile mai tîrziu, Biggs se întîlnea — așa cum era stabilit — la Sydney cu un anume **Bob Jasper,** care nu era altul decît Eric Flower. Următoarea ascunzătoare avea să fie Adelaide, cel puțin pînă la sosirea soției și a copiilor.

CHARMAINE ÎȘI AMINTEȘTE

La o oră după ce a avut loc despărțirea dintre Charmaine și Ronald, mîna nevăzută care organizase venirea soției lui Biggs la Paris a intrat din nou în acțiune. În fața hotelului, o limuzină aștepta s-o transporte pe Charmaine și pe cei doi copii la Dunkerque, de unde urmau să plece la Londra, pentru a nu stîrni bănuielile agenților Scotland Yard-ului.

„Mă aflam din nou la Londra — își amintește Charmaine. Și viața reintrase parcă în normal. Oricum,«mîna nevăzută» ne ocrotea sub toate aspectele". În luna martie 1966, atunci cînd se aștepta mai puțin, doamna Biggs primește printr-un curier, care sună la ușă și se făcu nevăzut, un plic. Îl deschise și constată că echipa din umbră i-a procurat pașaportul. Din clipa aceea, trebui să se obișnuiască cu gîndul că a devenit doamna **Margaret Furminger** care, împreună cu cei doi copii ai săi, va pleca în Australia, la o dată ce i se va indica, ca să-și întîlnească soțul, domnul Terence Furminger

Înainte de a părăsi Londra, Charmaine ține să-l mai revadă pe Ron, turnat în ceară la cabinetul doamnei Tussaud. „Eram cu totul pierdută văzîndu-l pe Ron alături de Charlie, încremeniți în fața unei tăblițe pe care stătea scris: *«Jefuitorii trenului poștal».* De aceea poate nu l-am observat pe domnul care apăruse lîngă mine. L-am văzut abia în clipa cînd mi-a vorbit: *«Îl veți vedea curînd; voi avea grijă de aceasta»* — îmi spuse, cu o voce care mi s-a părut amenințătoare. Am întors capul îngrozită: lîngă mine se afla detectivul șef al Scotland

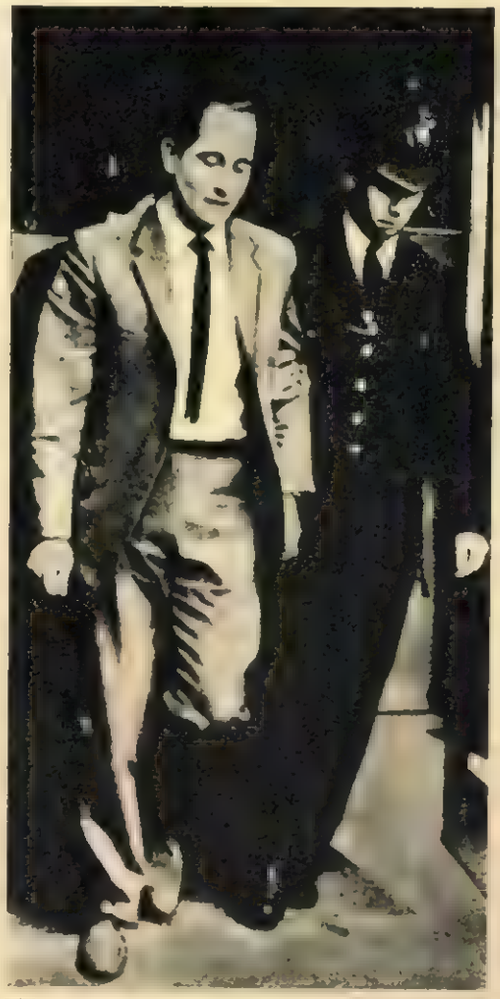

Se va mai repeta oare această scenă: arestarea lui Ronald Biggs în 1965.

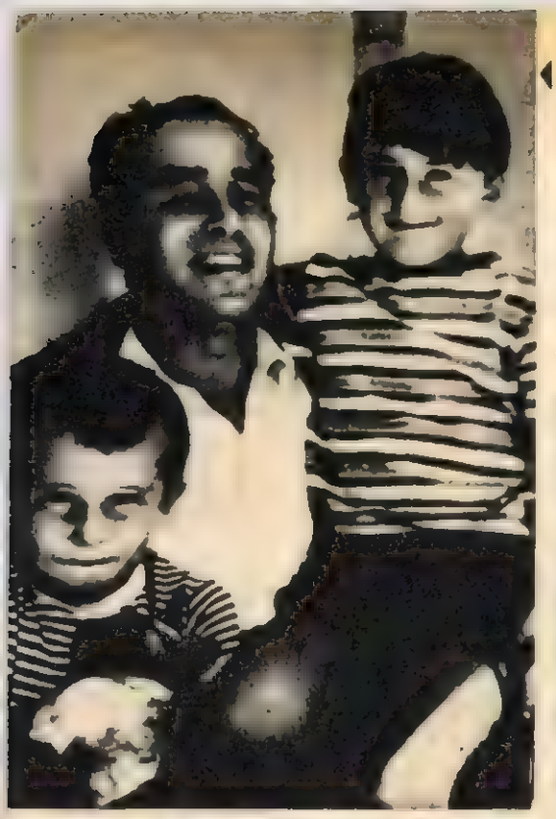

Copii care nu-şi vor mai vedea probabil tatăl.

Scotland Yard — sala hărţilor. Se elaborează mereu noi planuri de acţiune în vederea prinderii lui Biggsie.

Yard-ului, Thomas Butler, unul dintre «gemenii teribili» care îl urmăreau pe soţul meu. «*Sîntem pe urmele lui şi îl vom prinde cît de curînd*» — spuse omul. Apoi salută politicos cu pălăria în mînă, adresîndu-se parcă nu atît mie, cît statuii de ceară a lui Ronald Biggs, expusă la dimensiunea sa de 180 cm înălţime".

Zborul spre Darwin a decurs fără incidente. Dar soţia gangsterului fugar a trecut printr-o altă emoţie la vama aeroportului australian. Vameşul i-a cerut să deschidă o casetă în care doamna cu cei doi copii avea 2 000 de lire sterline. La vederea bancnotelor, controlorul, oarecum uimit, i s-a adresat cu aerul cel mai serios din lume: «*Seamănă cu pachetele de bancnote furate din trenul poştal*». Charmaine era atît de surprinsă şi deconcertată, încît nici nu l-a mai auzit pe vameş, atunci cînd acesta a invitat-o să treacă: «**All right!**»

«BIVOLII» ADULMECĂ PRADA; ULTIMUL PARADIS AL LUI RON

Reîntîlnirea, nu lipsită de peripeţii, a avut loc la Darwin, după un an de la despărţirea de pe malurile Senei. Eric îşi adusese şi el familia în Australia. Cei doi bandiţi reuşesc să-şi găsească de lucru la Adelaide şi un timp lucrurile par să se liniştească. Numai că Scotland Yard-ul nu renunţă la acţiune. Din noianul de date şi documente prelucrate cu mijloace electronice, în cabinete şi laboratoare, în birouri speciale, se desprind indicii care orientează cercetările pe coordonate australiene. Astfel, într-una din zile, Terence Furminger primeşte un mesaj de la un prieten din Anglia: «*Numele actual este compromis. Plecaţi neîntîrziat. Bivolii* (cum sînt numiţi agenţii poliţiei engleze în jargonul lumii interlope — n.n.) *au aflat că vă mai numiţi King şi că locuiţi la Adelaide*».

Soţii Biggs şi Flower nu stau pe gînduri, încep să împacheteze şi, în aceeaşi noapte, îşi încarcă mobila într-un camion. Pornesc cu toţii spre Melbourne. Au trecut trei ani de la sosirea în Australia şi încă nu se simt în siguranţă. Au prieteni, relaţii. Ron şi Eric au găsit de lucru şi aici. Chiar şi Charmaine lucrează. Pentru că legătura cu «casierul» din Londra devine tot mai anevoioasă şi rezervele de bani se subţiază văzînd cu ochii

Cu toate avatarurile şi imperfecţiunile şederii la Melbourne, partida părea în parte cîştigată de familiile fugarilor. Dar speranţele lor s-au dovedit încă o dată deşarte, atunci cînd postul de televiziune australian GTV 9 a transmis o emisiune consacrată «operaţiunii Mamut».

Pe micul ecran a apărut chipul lui Ronald Biggs. «*Cel mai periculos gangster din banda care a atacat trenul poştal*» — răsuna în cameră vocea crainicului. În clipa cînd acesta i-a avertizat pe telespectatori că, după toate informaţiile, «*banditul trăieşte undeva în Melbourne*», Biggs a sărit ca ars. Căzuse şi această ascunzătoare, trebuia să dispară fără urmă, oricum şi cu orice risc.

HIBISCUS STREET 52 — DESCINDERE ÎN... GOL

Cartea de vizită de la intrare indica reşedinţa familiei de imigranţi englezi Terry Cooke. Aici locuia domnul Cooke împreună cu cei trei copii, ultimul născut de curînd pe pămînt australian. Vecinii puteau să jure că familia aceasta este cea mai cumsecade din lume. Discretă şi aparent onorabilă.

Bungalovul soţilor Cooke la Melbourne.

Nimeni nu ştia însă ce urmări avusese în sînul familiei Cooke emisiunea transmisă în seara aceea la televizor. La cîteva ore de la plecarea lui Ron, Charmaine a hotărît să iasă puţin în oraş ca să-i studieze «pulsul». Abia a pornit maşina cînd a observat că în jurul casei staţionează cîteva limuzine. La cîţiva paşi a fost oprită de un agent: **Actele dv., vă rugăm!** Şi apoi: **Vreţi să ne urmaţi, doamnă Biggs.**

Cînd au pătruns în bungalov, poliţiştii erau convinşi că-l vor găsi pe faimosul gangster. Dar descinderea s-a desfăşurat în gol. Biggs scăpase şi de astă dată. Era în 18 octombrie 1969.

Mai tîrziu, poliţia australiană a mai înregistrat cîteva eşecuri asemănătoare. De fiecare dată însă agenţii au avut cel puţin satisfacţia de a fi descoperit **urmele proaspete** ale gangsterului căutat. Numai că acesta nu s-a lăsat prins în laţ nici la motelul din Collins Street din Melbourne, nici în diferitele lui ascunzători la Sydney şi la Darwin. Abia atunci cînd urmele lui au început să se rărească, s-a emis ipoteza că Biggs ar fi părăsit Australia. Un prilej pentru Scotland Yard de a intensifica urmărirea în Anglia şi în alte ţări din Europa occidentală. Telegramele care anunţau deunăzi declanşarea unei campanii de presă pentru prinderea banditului au readus pe prim plan cazul Biggs, care, aşa cum evoluează, oferă legitime insatisfacţii Scotland Yard-ului. La ora aceasta, investigaţiile progresează doar în pas de melc, întîrzînd epilogul acestei afaceri unice în felul ei. Pornind de la o informaţie potrivit căreia evadatul Biggs ar fi fost accidentat, alegîndu-se cu o fisură la maxilar, Scotland Yard-ul cere tuturor stomatologilor englezi să fie cu ochii în patru.

Altă ştire recentă despre un accident de automobil suferit de unul din fiii gangsterului a dat loc la presupunerea (sau speranţa) unora dintre urmăritori că tatăl înduioşat s-ar putea preda poliţiei de bunăvoie.

La peste şapte ani de la furtul celor aproape 2 700 000 de lire sterline, misterul în jurul lui Ronald Biggs persistă la fel de nebulos ca la început. Dar partida nu este încă jucată. În orice moment pot interveni noi surprize, pro sau contra lui Biggs; pro sau contra Scotland Yard-ului. Un lucru este însă cert: undeva, într-o ascunzătoare echivalentă cu o celulă fără gratii, un om mizează totul pe ultima carte, neavînd altă şansă decît aceea de a mai amîna încă un timp epilogul inevitabil al afacerii «Jaful secolului».

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

oul pătrat sau principiul lui peter

O carte feroce. Pentru a o ilustra, nici că se putea găsi ceva mai bun ca schiţele lui Ronald Searle din ciclul «Oul cubic sau cercul vicios». Melcul cu două capete, cu coarne de cerb, unul trăgînd hăis, celălalt, cea, este cea mai plastică oglindire a aberantului efort inutil.

Şi pentru că pe ici, pe colo, prin părţile esenţiale ale globului, mai trăim încă într-o lume nebună, nebună, nebună, atunci cînd se găseşte cîte o minte sănătoasă care să ne pună diagnosticul, îl arătăm cu degetul ca pe cel mai smintit dintre ţicniţi. Profesorul american Laurence J. Peter este autorul unei revelaţii brutale, cunoscută astăzi în lume sub numele de «Principiul lui Peter». Un gazetar abil i-a adunat constatările într-un volum pe care l-a intitulat «Principiul lui Peter, sau de ce totul merge prost în lume». Dedicînd-o celor ce muncesc, iubesc, trăiesc şi mor la propriul lor *nivel de incompetenţă*, celor care i-au furnizat savantului informaţiile necesare fundamentării unei noi ştiinţe — ierarhologia — Raymond Hull, coautorul lucrării, dă cititorului un teribil avertisment: «Nu vă decideţi cu uşurinţă. Hotărîrea de a citi această carte este irevocabilă. Dacă o citiţi, nu vă veţi mai regăsi niciodată actuala stare de preafericită ignoranţă, niciodată nu vă veţi mai venera orbeşte superiorii, nici domina subalternii. Niciodată. Aflat, principiul lui Peter nu mai poate fi dat uitării».

Teribilă şi temută ameninţare. În ce constă «principiul lui Peter»? Pe baza unor exemple reale din viaţa americană, Peter a constatat că, în toate domeniile de activitate umană, orice individ tinde să fie promovat la nivelul la care incompetenţa sa se va manifesta în cea mai crasă formă. În consecinţă, toate posturile ierarhiei sociale tind să fie ocupate de către indivizi incapabili să-şi exercite în mod optim funcţiile. Activitatea utilă societăţii este realizată numai de către acei oameni care încă nu şi-au atins adevăratul lor «nivel de incompetenţă». Printr-o serie de demonstraţii de nerăsturnat şi sute de exemple concrete, autorul arată cu o rară forţă de convingere că lucrurile se petrec astfel în toate domeniile.

Limita lui Peter constă în convingerea acerbă că incompetenţa şi superincompetenţa ar explica totul. Că dacă ele n-ar exista, lumea s-ar schimba de la sine. Că incompetenţa ar fi unicul rău capital şi că eradicarea ei ar modifica structural eficacitatea societăţilor. Or, viaţa a demonstrat de prea multe ori că cea mai riguroasă aplicare a principiului competenţei indivizilor rămîne ineficientă atîta vreme cît ea acţionează în cadrul unei societăţi incompetente prin înseşi bazele ei. Pornind de la ideea că, pe scara ierarhică a societăţii, fiecare om aspiră din toate puterile să fie promovat la funcţia pe care nu este competent să şi-o asume, «principiul lui Peter» dezvăluie una din racilele cele mai grave ale raportului individ-societate, cu efecte dintre cele mai funeste pentru colectivităţi, dar revelaţia lui nu oferă soluţii radicale, deşi ea a fost numită de apologeţi «cea mai pătrunzătoare şi cea mai importantă descoperire socială şi psihologică a secolului». Exemplele furnizate de el sînt răscolitoare şi, într-adevăr, ele ne pot tulbura tihna. De la cele mai minore, pînă la cele mai flagrante, cu implicaţii de gravitate majoră asupra vieţii unei societăţi. Competent pînă la un anumit grad de exercitare a funcţiilor sale, individul promovat, în urma succeselor obţinute, la un nivel superior, la care curînd se dovedeşte incompetent, devine un adevărat flagel social. Peter explică pe larg mecanismul conform căruia individul capabil să exercite o anumită funcţie pentru care era exact ce spunem noi: «omul potrivit la locul potrivit» devine incapabil din momentul atingerii treptei ierarhice superioare la care a aspirat, ajungînd la super incompetenţă. O dată atins acest stadiu, efectele promovării se răsfrîng la fel de nefast în două direcţii: asupra societăţii şi asupra incompetentului, care nu va înţelege niciodată cum se face că el, cel atît de capabil pînă la un anumit punct, se dovedeşte ineficient şi incapabil în momentul în care a ajuns acolo unde a aspirat dintotdeauna să ajungă. Dintr-un excelent chirurg, un foarte prost director de spital. Dintr-un mecanic de mîna întîi, un şef de secţie falimentar. Dintr-un vînzător excepţional, un gestionar al dezordinii. Dintr-un exemplar şef de secţie la un ziar sau redactor şef adjunct, un lamentabil preşedinte de trust ziaristic. Dintr-un foarte capabil director de uzină, un ministru incapabil şi incompetent. Gradul lui de incompetenţă se răsfrînge şi asupra propriului său organism, şi atunci încep astenii, ulcerele, oboseala, angoasele. De asemenea, referirile la convingerea acerbă că toţi ceilalţi sînt incapabili, atît superiorii cît şi subalternii, şi că numai el este cel neînţeles, cel împiedicat «să se realizeze» în continuare, deoarece, pe o anumită treaptă, a putut da examenul de capacitate. Readus la nivelul competenţei sale reale, fostul aspirant la treapta supremei sale incompetenţe va fi un infirm, un veşnic nemulţumit, un om «lucrat» de ceilalţi, un neînţeles, un «torpilat». Cum să se convingă că adevărata sa realizare nu se putea produce decît atunci cînd era «omul potrivit la locul potrivit», cînd tocmai datorită acestui lucru a reuşit să se caţere pe treapta la care rîvnise, dar care nu fusese pentru el decît stadiul suprem al său incompetenţe? După Peter, mecanismul, cu toate implicaţiile sale, funcţionează în orice formă de manifestare a activităţii individului: în muncă, în creaţie, în dragoste, în relaţiile cu ceilalţi indivizi, pe verticala ierarhică, pe orizontala plafonării. Incompetentul ajuns va frîna manifestarea competenţei semenilor săi şi va fi primul care să le arate cu degetul «incompetenţa». Prin aceasta, «principiul lui Peter» rămîne o «revelaţie» de mult descoperită. Arghezi spunea: «Să vrei de-o sută, şi să poţi de şase!» Ce dramă a existenţei ratate!

Că aceasta ar fi un mare rău al societăţii omeneşti, de acord. Că ar fi cel mai mare rău, e discutabil, deoarece rămîne în discuţie însăşi «competenţa» societăţilor iremediabil condamnate de istorie prin atingerea nivelului lor suprem de incompetenţă. Peter însuşi cred că trăieşte o dramă. Vrînd să ofere lumii un remediu capital, socotindu-se descoperitorul «tainei» care explică de ce totul merge prost în lume, şi-a atins propriul nivel suprem de incompetenţă, aşa cum, judecîndu-l pe el, o face însuşi semnatarul acestor rînduri.

varietăți

aveți o țigară în plus?

Și dacă da, ați fi dispus să o aruncați pe rugul aprins din zeci de mii de pachete de țigări de către liga canadiană de luptă împotriva cancerului pulmonar, într-o piață din Ottawa? După ce reușiți să faceți gestul ăsta fără regrete, puteți să vă aprindeți liniștit ... o țigară! Dar despre ce vorbeam?

dunărea albastră

Un exemplar din «L'origine del Danubio», tipărit în 1684 la Veneția (ediție princeps), una din cele mai rare și interesante cărți de navigație ale secolului al XVII-lea, a intrat de curînd în posesia Muzeului marinei din Constanța. Volumul (170 pagini), conținînd 127 lucrări de hidrografie (a Dunării și a riurilor din Europa), precum și 40 de planșe (adevărate lucrări de artă) reprezentînd cetățile și orașele aflate de-a lungul fluviului, a fost donat muzeului de către Constantin Strîmbeanu din Turnu Severin, fost inspector-mecanic în marină, azi pensionar. Cartea o avea de la tatăl său, Gh. Strîmbeanu, fost la rîndul său tot marinar. O dată cu această lucrare rarisimă, pensionarul a mai trimis muzeului ceasul pe care tatăl său l-a primit în dar pentru abnegația cu care a luptat în Războiul de independență.

din nou pe Maracana?

Așadar, zvonul prinde consistență: încă în acest an, și tot la Ciudad de Mexico, va avea loc — se pare — încă un campionat mondial de fotbal: senzaționala ediție feminină. Pînă în prezent nu cunoaștem gîndurile sau intențiile federației noastre de specialitate în legătură cu acest moment de răscruce din istoria celui mai popular sport din toate vremurile. Pe alte meridiane însă pregătirile pentru noul Mexico sînt în toi. Fotografia de jos înfățișează echipele feminine «Lumley Lightfoots» și «Robinson Rovers», ambele din Londra, înaintea unui meci de verificare ale cărui încasări au fost destinate unor scopuri de binefacere. În fotografia din stînga — căpitănesele celor două echipe: Sally Ann Vancliffe și Pamella McCarthy.

Mi-am amintit, zilele trecute, de cuvintele scrise de Alecu Russo în «Cîntarea României»: «*Viscolul pustirei a suflat pe-acest pămînt...*»

Prilejul mi-a fost oferit de corespondența unui cititor din Satu Mare, oraș greu încercat de stihiile dezlănțuite ale naturii în primăvara anului trecut. Din «viscolul pustiirei» a rămas doar amintirea. Rănile au fost vindecate. Și la aceasta a contribuit, așa cum relevă corespondentul sătmărean, și Administrația Asigurărilor de Stat, care «*a plătit cu promptitudine importante despăgubiri*». Ce a fost necesar în acest scop? Desigur, asigurări. Ce fel? Care sînt avantajele oferite? În ce situații au fost și sînt utile? La astfel de întrebări — și la altele — va continua să răspundă poștașul ADAS celor ce se vor adresa în scris redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii 1) și Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) sau vor telefona la 15 42 64, așa cum au procedat cei menționați în rîndurile următoare:

***Diaconescu Ciprian,* Tecuci. Vă interesează, dacă am înțeles bine, cum se face încadrarea în diferite categorii tarifare în vederea stabilirii primelor la asigurarea de accidente. Regretînd faptul că nu îmi comunicați profesia dv. — caz în care vă puteam da un răspuns concret — vă comunic că muncitorii, tehnicienii, inginerii ș.a., care iau parte direct, chiar cu întreruperi, la procesul de producție, se încadrează în categoriile tarifare corespunzătoare întreprinderilor la care lucrează; ceilalți angajați, care nu iau parte direct la procesul de producție, se încadrează în categoriile tarifare corespunzătoare profesiilor lor.**

***George Olteanu,* Timișoara. Poștașul ADAS nu este — și nu poate fi — un birou public pentru sesizări și reclamații. Primesc numeroase scrisori cărora nu le pot răspunde la această rubrică, problemele abordate fiind foarte complexe, necesitînd verificări, analize etc. Toate, absolut toate rîndurile primite se bucură însă de atenția cuvenită. Așa cum s-a întîmplat și cu scrisoarea primită de la dv. Dacă salariatul ADAS a fost vinovat, nu vom întîrzia să consemnăm faptul la această rubrică. De ce n-am face-o? ADAS acordă o importanță deosebită bunei serviri a asiguraților, netolerînd nici un fel de abateri de la această îndatorire ce-i revine.**

***Walter Roth,* Sibiu. Spune, undeva, Vergiliu: *Carpent tua poma nepotes.* Aceasta înseamnă că, la fel ca în Asigurarea cu termen fix pe care ați încheiat-o, «*nepoții vor culege roadele*». Pe ei i-ați indicat ca beneficiari ai asigurării, al cărei termen de expirare l-ați fixat peste 15 ani. Ne întrebați dacă puteați alege un termen mai îndepărtat. Răspunsul este afirmativ. Durata maximă a unei astfel de asigurări este de 20 de ani. Fără îndoială, primele de asigurare ce se plătesc în fiecare lună sînt cu atît mai mici cu cît termenul de expirare a asigurării este mai îndepărtat. Dacă doriți să plătiți aceste prime anticipat, pe mai mulți ani, așa cum afirmați, beneficiați de un avantaj important: ADAS acordă o reducere de 4 la sută pentru fiecare an de plată anticipată, începînd cu al doilea an socotit de la expirarea anului de asigurare în curs.**

***Maria Constantinescu,* Loco. Vă indic unele cazuri în care se acordă despăgubiri celor care au încheiat asigurări complexe pentru bunurile din gospodărie: incendiu, trăsnet, explozie (chiar dacă trăsnetul sau explozia nu au fost urmate de incendiu), ploaie torențială, grindină, inundație, furtună, uragan, cutremur de pămînt, prăbușire de teren, alunecare de teren sau în caz de pagube produse de greutatea zăpezii sau a gheții, precum și cazurile de furt prin spargere. Menționez că ADAS mai acordă despăgubiri și pentru pagubele cauzate bunurilor asigurate de distrugeri sau stricăciuni prilejuite de măsurile de salvare în timpul daunei, precum și pentru cheltuielile făcute cu măsurile de salvare a bunurilor asigurate.**

În numărul viitor al revistei voi menționa, ca răspuns la scrisoarea unui cititor, alte cazuri care antrenează răspunderea ADAS.

***Dumitru Badea,* Săcele. ADAS nu are obligația să amintească asiguratului scadența primei de plată și nici să încaseze suma la domiciliul asiguratului. Supărarea dv. este deci neîntemeiată. Treceți pe la ADAS. Neînțelegerea se va rezolva operativ.**

PUBLICITATE

UN SCRIITOR AL ADOLESCENȚEI

de Eugenia TUDOR

Nu s-ar putea spune că adolescența — această vîrstă de hotar — nu și-a găsit ecoul meritat în conștiința și afectivitatea scriitorilor din deceniul 61–70, că problematica ei delicată, spinoasă, nu și-a aflat slujitori devotați. Dimpotrivă. Dacă unii, ca Octav Pancu-Iași, au tratat-o dintr-un unghi de vedere mai mult poematic într-un volum cum este «Cartea cu ochi albaștri», Nicuță Tănase a privit-o glumind serios (paradoxul se potrivește), Constantin Chiriță, în cunoscuții lui «Cireșari», a mers mai mult pe latura romantică a problematicii adolescenței, evidențiind natura spectaculoasa, elanul generator de aventură al eroilor săi. Desigur, aci intră în joc natura temperamentală a fiecărui scriitor, dar și ecoul specific, particular pe care îl are în afectivitatea scriitorului. Nu puține sînt cazurile cînd unii dintre scriitorii citați, și încă mulți alții, necitați, sînt în așa măsură atrași de problematica aceasta complexă a adolescenței, încît materia însăși devine din obiect de studiu, obiect de simpatie și înțelegere nemărginită, mai puțin eficientă din punct de vedere pedagogic, însă nu nesugestivă pe plan literar. Sînt cazuri în care această adeziune totală față de complicațiile inerente vîrstei se convertește uneori într-o pasionată pledoarie pentru eroii prezentați, pentru ocrotirea și cultivarea candorii, a naivității, care frîntă, brutalizată, poate duce la schilodiri morale dintre cele mai triste. Cînd un scriitor se ocupă dintr-un restrîns unghi etic de aceste cazuri, cînd atenția sa cade pe natura noțională a problemei, el caută a prezenta mai mult faptele, fiind obsedat de ecuația morală (cu toate implicațiile ei sociale), dornic să dezbată aspectele prezentate într-o manieră mai mult eseistică, furat de vibrația condeiului și demonstrației. Este cazul lui Iuliu Rațiu, preocupat de problematica adolescenței, avînd la activul său mai multe cărți dedicate vîrstei elanurilor mari, a candorilor totale. «Planetă de adolescent», «La revedere Făt-Frumos» și de curînd «Ah, acești adolescenți» intenționează o scrutare plină de înțelegere și de gravitate în lumea fragilă, dar puternică totodată, a adolescentului pentru care scriitorul are o admirație neumbrită de suspiciuni. O asemenea atitudine față de subiect nu-l duce pe prozator la efuziuni lirice, la declanșări stilistice eruptive, în genul lui Ionel Teodoreanu. Cărțile lui Rațiu sînt concepute într-un stil sobru, aproape sec; întîmplările, «dramele» (ne referim la caracterul dualist al dramei la această vîrstă ironizată de maturi — poate cu îndreptățirea pe care le-o dă experiența îndelungată, «școala vieții», dar trăită intens — cu cel puțin tot atîta îndreptățire de către adolescent), așadar, «dramele» adolescentine sînt tratate în mod pronunțat eseistic, cu lansări îndrăznețe în problematica acestui timp al generozității totale, al elanului plenar. Căci eroii săi sînt niște generoși în nobilul sens al cuvîntului, generozitate care poate apărea celor dinafară, vîrstnicilor, drept fanfaronadă. Scriitorul se situează în miezul problemelor dezbătute. Eroii lui sînt preocupați de clarificarea unor noțiuni etice, de comportament, și în ciuda unor situații uneori rizibile (doar adolescentul este prin natura sa ființa cel mai ușor vulnerabilă cînd este vorba de comportamentul în societate, la școală, acasă!), sînt pătrunși de gravitatea acestor noțiuni pe care se clădește viața lor intimă și socială. «Lașitatea», «eroismul», «dragostea», «curajul» nu sînt simple cuvinte, nici noțiuni reci, ele sînt adevărate «trăiri la cald», care îl neliniștesc, îl umplu de întrebări și-l fac să se comporte cînd caraghios, cînd eroic, cînd uman, cînd tandru.

Un băiat, de pildă, acuzat de o faptă reprobabilă, urîtă, dar care nu s-a făcut vinovat decît de un gest romantic (a îngenuncheat la picioarele unei fete), nu înțelege să se dezvinovățească, așa cum ar fi făcut dacă n-ar fi avut vîrsta orgoliului ce nu suferă să fie rănit. El lasă lucrurile să avanseze pe o pantă aproape periculoasă, nedorită, nu numai fiindcă este sigur de sine, de nevinovăția sa, dar și dintr-un anume cavalerism (trebuie s-o spunem, prost înțeles, în cazul acesta). El nu vrea ca fata implicată în nevinovata aventură să împartă cu el vina aceasta imaginară. Cavalerism? Da, într-o măsură, dar și inconștiență, și multă bravadă, aceea de a tîri, ca pe o trenă grea, romantică, o vină urîtă. În alt caz (în altă carte), elanul cu care un adolescent este în stare să iasă în întîmpinarea dragostei pentru colega de clasă, îndrăgostită bineînțeles, mai exact fascinată de renumele unui artist — un pictor care lansează falsul zvon că-și lucrează pînzele la lumina lunii (sic!) — este în stare să o conducă el însuși la casa rivalului. Refuzul platitudinii, al banalității cotidiene îi conduce uneori (dacă nu de foarte multe ori) pe acești eroi ai lui Iuliu Rațiu spre fapte și hotărîri necugetate, decisive. Poate autorul, care sesizează aceste adevăruri de psihologie și de comportament, nu duce problemele pînă la capăt, nu caută a vedea și aspectele mai dure, mai puțin romanțioase, căci sînt și prăpăstii care-i pîndesc pe adolescenții aceștia de o generozitate aproape înduioșătoare. El se lasă prins de farmecul, de candoarea lumii sale, transformîndu-se adesea într-un apărător subiectiv; eseul lasă loc unei pledoarii calde, însuflețite. Privind lucrurile de pe poziția celui care se străduiește să *înțeleagă* și să absolve, Iuliu Rațiu are meritul de a atrage luarea aminte asupra unor lucruri, stări și probleme adevărate.

„lotca" și „brînza de Brăila"

«Lotca — restaurant pescăresc» își aruncă năvodul în centrul Brăilei și prinde pe cei care doresc o mîncare bună de pește. Decorul din interior — stuf, plase de pește, prove de lotci, imagini din Deltă — este cît se poate de îmbietor. Dar, vai! Ciorba de pește s-a terminat, crapul pescăresc nu mai este, rasol — să vedem, vă aduc pește prăjit (ca în orice bufet!) și responsabilul, care ar putea da explicații, nu este de găsit.

A doua zi la prînz am mîncat totuși ciorbă de pește și rasol, însă, zău, deși nu sînt năzuros, n-aș putea spune că mi-au plăcut: dimpotrivă. În lipsă de responsabil (care nici seara, nici la ora prînzului nu s-a găsit), am stat de vorbă cu un ospătar: «Avem numai crap de creșcătorie — nu e vina noastră, asta ni se dă... Icre am avut o dată, înainte de Anul nou, cînd am făcut expoziție — atunci am avut mai multe preparate...»

Celor care se ocupă atît de calificat de restaurantul cu specific pescăresc din Brăila, ne permitem să le sugerăm un schimb de experiență cu restaurantul similar din Galați, sau, dacă nu suportă aerul de Dunăre, să meargă la Brașov, unde vor găsi preparate de pește, și variate, și bine gătite!

Tot la Brăila, cine ar fi tentat să intre în cel mai mare magazin specializat în produse lactate să ceară «brînză de Brăila» ar primi prompt răspunsul: «Telemea de oaie nu mai avem!» În schimb, magazinul este foarte bine aprovizionat cu tot felul de brînzeturi topite care nu au căutare. Șeful unității, Ion Pungă, ne-a afirmat că primește mai puțin de o treime din cantitatea necesară de telemea de oaie. Dar asta e altă... brînză. Ceea ce am vrut să aflăm a fost dacă mai există renumita «brînză de Brăila».

Pensionarul Ștefan Nicolau, aflat întîmplător în magazin, susținea hotărît că nu. Șeful unității (cu ucenicia făcută la un brînzar) a început prin a ne da detalii tehnice despre procentajele de grăsime, sare și apă, însă, pînă la urmă, a conchis și el că nu mai există brînza tradițională de Brăila.

«Păcat! — a remarcat un tînăr inginer. Se pierde o «marcă de fabrică», cu renume și parametri bine stabiliți. «Camembert», «Brie», «Roquefort», brînză de Olanda, Schweitzer — sînt și ele «mărci de fabrică», care poartă numele unor localități, regiuni sau țări. «Telemea» e un oarecare nume lipsit de noblețe și de precizie. De ce nu profitați de avantajele unei mărci de fabrică cunoscute și, mai ales, de ce nu o respectați?!"

Orice comentariu ar fi de prisos.

Eugen IAROVICI

GASTRONOMICĂ

provenceala

M-am gîndit, într-un timp, ca toți cititorii rubricii de față să se organizeze într-un club, după pilda oricărui gourmet francuz care ține la reputația sa și ca atare este membru plin în «Club de la casserole». Dar am renunțat din trei motive: întîi că s-ar putea observa că rubrica n-are cititori, în al doilea rînd că în românește «Club de la casserole» are o rezonanță cam nesărată, și în al treilea rînd cotizațiile și planul de muncă ar putea afecta apetitul membrilor, ceea ce din capul locului ar face clubul fără obiect. Ca atare, rămînem tot la formula adunărilor amicale în jurul unor mese bine asortate. Dar cu ce? Să-i epatăm pe oaspeți cu niște «Spaghetti alle vongole»? Nu! E mai recomandabil să le mîncați direct la restaurantul italian Mediterraneo din Sorrento că le prepara destul de bine. Nu vă recomand nici «Canard a l'orange» ca la restaurantul «Lasserre» din Paris, pentru că mie personal îmi displac portocalele la friptură. De asemeni nu vă sfătuim să reeditați meniul de la Grand Vefour servit de Robespierre și Napoleon — care se dădeau în vînt după porumbel umplut și stropit cu Armagnac — pentru că ambii comeseni au avut un sfîrșit nu prea vesel. Nici măcar o supă de pîine cum găteau șmecherii de călugări ai mănăstirii Galluzzo din Florența că prea se aseamănă cu coțcăria borșului nostru de fasole mînăstiresc, de post, cu costița afumată dosită în fundul oalei. Cred că trebuie gătită o chestie mai «provencească» și mai de sezon. De pildă, o pulpă umplută, de miel, cu crustă, precum o prepară meșterul bucătar Thuiller din Provence. Știți care, nu? În orășelul Les Baux. Bucătarul de la restaurantul «Oustan de Baumanière». Trebuie să-l cunoașteți, că-l știe toată lumea din localitate. Dar, mă rog, să vă spun ce face el: ia pulpa de miel și-i scoate osul. Apoi frige separat în unt șase rinichi de miel. Adaugă 100 grame de ciuperci tăiate fin, puțin tarhon, rozmarin, sare și piper. Stinge totul cu un păhăruț de vin negru dulce și lasă totul să scadă. După ce se răcește, amestecul rezultat îl introduce în pulpa de miel pe care o coase la loc. După treaba asta unge pulpa cu unt și o ține la foc tare, să se prăjească preț de 15 minute. O scoate, o învelește într-o foaie subțire de aluat obișnuit și o coace la cuptor vreo 20–30 de minute.

Isprava aceasta o pune pe un platou, o taie în felii, o așezonează cu legume (cartofi, mazăre etc.), salată verde, avînd grijă și de un vinișor.

Miel se găsește, unt se găsește, cartofi, salată, vin, așijderi (cu sifonul e mai dificil că nu se găsesc capsule pline; ce să-i faci, mai sînt și lipsuri).

Nu vă mai rămîne decît să preparați mielul și să vă mobilizați prietenii.

P.P. NAȘU

CUM SE «STING» IDOLII

scurt raid în lumea muzicii ușoare

de **Octavian URSULESCU**

Pentru cei care nu urmăresc îndeaproape muzica ușoară, lumea acesteia pare un bazar în care figurile se schimbă în fiecare clipă. Adevărat, în parte. În afară de o mînă de privilegiați care se bucură, prin șansa destinului sau un talent ce a surmontat toate piedicile, de aceeași popularitate de ani de zile, viața celorlalți cîntăreți de muzică ușoară este deosebit de dificilă pe planul stabilității. Într-un articol trecut veneam cu exemple reprezentative pentru ambele categorii: cei «rezistenți în timp» și cei «efemeri», promițînd ca într-un material viitor să elucidăm misterul «stingerii», mai mult sau mai puțin timpurii, a unor idoli pe care primele succese îi propulsaseră în constelația vedetelor, făcîndu-i aparent invulnerabili. Brusc, într-o bună zi, nu mai auzim nimic despre cîntărețul X. Ce s-a întîmplat, de ce vocea atît de agreată ieri nu mai obține triumfurile cu care ne obișnuisem? Și nu o dată circulă zvonurile cele mai negre.

Cu mai bine de un an în urmă, revista «*Salut les Copains*» încerca să jaloneze cîteva din cauzele care fac ca o vedetă să-și piardă brusc popularitatea, eventual să cadă în dizgrație. Se știe, patronii industriei discului sînt preocupați în primul rînd de factorii economici și apoi de cei umani. Nu o dată un cîntăreț în plină ascensiune și-a văzut cariera stopată brusc datorită «crah»-ului unei case de discuri. Prin 1962–1963, spre exemplu, toți cîntăreții casei de discuri *Ricordi* au avut de suferit de pe urma greutăților financiare în care se zbătea firma. Tînăra cîntăreață de origine germană *Ria Bartok*, care obținuse un frumos succes în rîndul «teenagers» cu primul său disc («Parce que j'ai revu François»), n-a mai reușit să se impună după trecerea, forțată, la casa *Pathé*. Fără a mai vorbi de «cabalele», care apar datorită politicii marilor organisme de difuzare și disensiunilor care pot interveni între un artist și cei ce se ocupă de el. Cu cîțiva ani în urmă, postul de radio Europe 1 a decis, în cursul unei reuniuni, organizată în scopul «relansării» cîntecului tradițional francez, să nu mai transmită discurile lui *Claude François*, acesta fiind reprezentantul tipic al stilului «combătut», «yé-yé». *Christophe* declară negru pe alb că a fost «pedepsit» pentru părăsirea firmei AZ, fiind interzis la același post de radio. De asemenea, nu arareori intervin și rațiuni politice. Într-un timp, *Jean Ferrat* a fost «interzis» la televiziunea franceză datorită cîntecelor sale venement protestatare.

O altă cauză de loc de neglijat ar fi... căsătoria vedetelor! Mult timp (mai ales peste ocean), mariajul unui idol echivala cu o sinucidere artistică. Admiratoarele cele mai necondiționate pun, ca primă condiție a «fidelității», ca preferatul lor să rămînă celibatar, fiecare din ele avînd naiva impresie (un drept, oricum...) că ar avea ea însăși șansa de a se căsători cu personajul adorat. *Elvis Presley* a ezitat ani de zile înainte de a se căsători, managerul său, colonelul *Parker*, zugrăvindu-i fără încetare tabloul dezastrului ce ar interveni în top-uri. În ziua cînd *Paul McCartney*, ultimul celibatar (și cel mai seducător!) din formația *Beatles*, a anunțat căsătoria sa cu *Linda Eastman*, sute de mii de admiratoare au anunțat public că și l-au luat de la inimă, ceea ce nu putea să aducă nimic bun pentru vînzarea discurilor grupului... Dacă *Johnny Hallyday* s-ar fi căsătorit cu *Patricia Viterbo*, prima sa logodnică, mii de admiratoare nu i-ar fi iertat-o. Dar *Johnny* a cîrmit la timp: căsătorindu-se cîțiva ani mai tîrziu cu *Sylvie Vartan* el nu-și trădă fanii, *Sylvie* fiind portdrapelul tinerei generații feminine. Din fericire, după cum afirmă *Bob Dylan*, ducrurile sînt pe cale să se schimbe», deși lent; însuși *Adamo*, a cărui popularitate este totuși solidă, a resimțit un «șoc» în urma căsătoriei...

Un alt caz: serviciul militar. «*Partir, c'est mourir un peu*», și memoria fanilor e scurtă... Desigur, există soluția evitării satisfacerii stagiului militar, dar este riscantă. *Elvis Presley*, *Michel Polnareff*, *Frank Alamo*, *Eddy Mitchell*, *Johnny Hallyday* au știut-o. Deși astăzi peste ocean este mai elegant, și în orice caz mai curajos, să-ți rupi în public livretul militar...

În plus, neșansa și circumstanțele nefericite pot juca adesea un rol important în cariera de «show man», plină de pericole greu de evitat. Pare de necrezut, dar uneori vedetele sînt «pierdute» de însăși popularita-

Gloria Cristian

În 1961, o cîntăreață cu voce gravă devenea vedetă mondială în mai puțin de 2 luni, la numai 15 ani: Helen Shapiro *(«You Don't Know», «Walking Back To Happiness»). Azi, aproape nimeni nu mai vorbește de ea.*

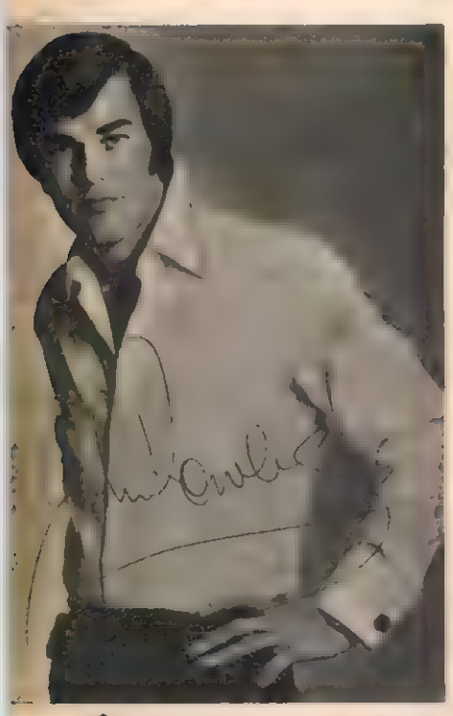

Neozeelandezul John Rowles *(23 de ani), după cîteva succese frumoase în Anglia («If I Only Had Time», «Hush, Not A Word To Mary», «One Day»), n-a mai reușit să le reînnoiască, mulțumindu-se cu cele cîteva apariții în cabaretele din Las Vegas.*

Frumoasa **Michèle Torr**, *distinsă în '64, pe cînd avea 17 ani, cu premiul pentru «Cei mai frumoşi ochi de pe Coasta de Azur», a obţinut cîteva succese onorabile în muzica uşoară («Dans mes bras oublie ta peine» «La grande chanson»), dar apoi...*

Doi australieni, verii **Graham Bonnet** şi **Trevor Gordon**, *într-un cuvînt: duetul* **Marbles**. *Îndrumaţi de Barry Gibb (din «Bee Gees»), au avut două succese mari: «Only One Woman» →*
şi «The Walls Fell Down», după care Bonnet, posesorul unei voci excepţionale, s-a dedicat carierei solistice, căzînd în anonimat...

Hervé Vilard: *în '70, după o şedere lungă în Argentina, un neaşteptat «come back», cu melodia «Les anges du matin» (după succesul parţial din '69, cu «Sayonara»). Să-i urăm succes, căci n-are decît 24 de ani...*

Udo Jürgens *a ştiut să evite greşelile care pot face dintr-un idol un «fost». Nu este un nume de marcă la bursa internaţională, dar în ţările de limbă germană este adorat.*

tea lor. În vara lui 1965, «Aline» şi «Capri c'est fini» făcuseră din creatorii lor, peste noapte, supervedete. Deveniţi idoli înainte de a fi artişti completi, *Christophe* şi *Herve Vilard* au fost depăşiţi de evenimente şi sfărîmaţi de maşina infernală care îi aruncase în faţa publicului. Nici unul, nici celălalt nu puteau susţine un spectacol onorabil şi spectatorii au fost imediat decepţionaţi. Cazuri identice sînt cele ale lui *Barry Ryan* sau *David-Alexander Winter*, ca şi ale tuturor cîntăreţilor aşa-zişi «de studio». Pe de altă parte, unii interpreţi se cramponează să rămînă fideli unui personaj şi unei muzici perimate, depăşite, nereuşind niciodată să mai egaleze primele succese: *Dick Rivers*, *Helen Shapiro*, *Neil Sedaka*, *Bill Haley*, *Little Richard* (ultimii doi, parţial). Alţii, foarte talentaţi, au fost răpiţi din mijlocul nostru în mod tragic: *Buddy Holly* («That'll Be the Day»), *Jim Reeves*, *Eddie Cochran*, *Otis Redding*, *Jimi Hendrix*, *Janis Joplin*, *Brian Jones*, *Alan Wilson*... O categorie aparte, desigur, o formează «efemerii» ce-şi datorează scurta strălucire exhibiţionismelor şi comportării voit şocante, fără ca acestea să fie grefate pe un talent autentic: *Edouard* («Hallucinations»), *Evariste* («Connais-tu l'animal qui inventa le Calcul Intégral?»), *Hector* («Je vous détestes»). Mulţi dintre cîntăreţii americani, la începutul deceniului şapte, au trecut de la onorurile de vedetă «pop» la cele de «cabaret star», călcînd pe urmele lui *Frank Sinatra* (o mutaţie care pare să fascineze pe mulţi dintre soliştii de peste ocean, deşi, de cele mai multe ori, aceasta duce la o scădere vădită a popularităţii): *Paul Anka*, *Frankie Avalon*, *Johnny Rivers*. Desigur, există şi excepţii: *Elvis Presley*, *Andy Williams*, acelaşi *Sinatra*. Consultînd clasamentele întocmite de revista britanică «*Pop Tops*» la sfîrşitul anului 1968 la categoria «Promisiuni» (tinere speranţe), constatăm că mulţi dintre cei cărora li se prevedea o carieră fructuoasă s-au «stins»: *Barry Ryan*, *Arthur Brown*, *Jeannie C. Riley*. Doar *Joe Cocker*, primul clasat, a reuşit să depăşească o vremelnică eclipsă în ţara sa de baştină, Anglia, pentru a-şi face în '70 o a doua, eclatanta, carieră în Statele Unite.

N-avem pretenţia că am epuizat în acest prim episod al «*serialului*» nostru toate aspectele dispariţiei premature a unor vedete ale muzicii uşoare. În articolul viitor vom trata un subiect asemănător în aparenţă, dar diferit şi mult mai actual: «*De ce se destramă formaţiile pop? Beatles, un mit ce părea inexpugnabil...*» Vorbind despre muzica uşoară de azi, nu-i putem uita pe muzicienii de ieri, mai ales că pentru mulţi tot *Brenda Lee*, *Animals* sau *Neil Sedaka* au rămas cei mai dragi inimii...

N. POPESCU-BOGDĂNESTI

O privire retrospectivă

Luna care a trecut, prima dintr-un nou deceniu, prima din întîiul an al cincinalului 1971–1975, a fost, am spune, o perioadă de intensă activitate, furtunoasă, o etapă în care țara și-a făcut bilanțul înfăptuirilor din anii precedenți și a statornicit jaloane sigure pentru realizări viitoare. Cu dinamismul ce-i este propriu, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a efectuat, încă în zilele de început ale anului, o serie de vizite de lucru în întreprinderi industriale din țară și Capitală, în unități ale agriculturii, consultîndu-se, la fața locului, cu colectivele de salariați, cu factorii de conducere ai întreprinderilor, cu țărani cooperatori, asupra unor probleme concrete ale muncii desfășurate, în scopul găsirii soluțiilor optime pentru mai buna gospodărire a unităților, pentru ridicarea pe trepte superioare a nivelului calitativ și cantitativ al producției. Nimic neobișnuit în aceasta: contactul nemijlocit cu realitățile se înscrie ca o magistrală în practica de lucru curentă a partidului nostru, a conducerii sale.

Ce s-a petrecut în planul politicii externe a țării, în intervalul de timp de o lună?

Calendarul evenimentelor ce s-au succedat relevă și în acest compartiment o activitate la fel de încărcată, la fel de intensă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, a avut convorbiri cu tovarășul Stefan Olszowski, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Unit Polonez. Ne-a vizitat țara ministrul afacerilor externe al Italiei, Aldo Moro, care a avut o întrevedere cu președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, și a dus convorbiri cu președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu. Cu acest prilej, în numele președintelui Republicii Italiene, Giuseppe Saragat, ministrul afacerilor externe al Italiei a adresat președintelui Consiliului de Stat al țării noastre invitația de a vizita Italia. Președintele Consiliului de Miniștri a primit pe însărcinatul cu afaceri a.i. al Republicii Arabe Unite. Și-au prezentat scrisorile de acreditare președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, ambasadorii Japoniei, Republicii Orientale a Uruguayului, noul ambasador al Iranului. Au fost ratificate Tratatul româno-polon și Tratatul româno-bulgar de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Socialistă România și cele două state socialiste frățești, expresie, ambele documente, a politicii consecvente a partidului și guvernului României socialiste de dezvoltare a relațiilor de colaborare și cooperare cu toate statele socialiste. A fost dat publicității răspunsul guvernului Republicii Socialiste România la Aide-mémoire-ul guvernului Finlandei cu privire la organizarea conferinței de securitate a statelor europene. La Paris au avut loc lucrările celei de-a treia sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale româno-franceze de cooperare economică, științifică și tehnică, finalizată prin încheierea unui nou protocol, semnat, din partea română, de vicepreședintele Consiliului de Stat, Manea Mănescu. O delegație a Ministerului Afacerilor Externe, condusă de adjunctul ministrului, Vasile Gliga, a făcut o vizită în R.P. Albania. S-a aflat în țara noastră Hervé Alphand, secretar în M.A.E. al Franței. În Franța a apărut un volum închinat vieții și operei tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Aceasta ar fi o privire retrospectivă, o pură consemnare, pe alocuri incompletă poate, asupra activității de o lună în planul politicii externe a țării, dar suficient de sugestivă pentru arborescența fenomenului investigat.

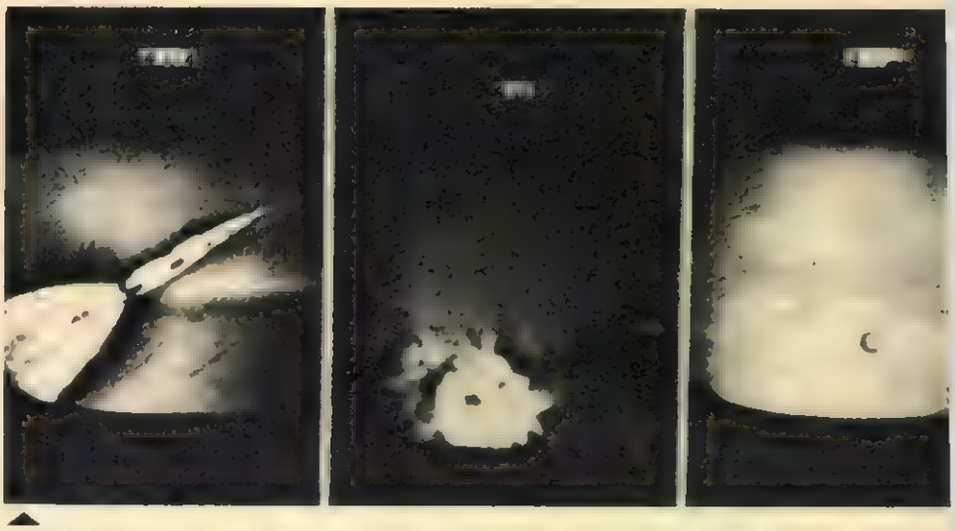

„APOLLO-14"

Umbrită — la propriu și la figurat — încă înainte ca numărătoarea inversă să fi ajuns la momentul 0,00 (cu 40 de minute întîrziere datorită amenințătorilor nori de furtună), misiunea «Apollo-14» avea să provoace, după numai două ore și jumătate de la lansare, noi minute de tensiune (peste 120!) din clipa în care comandantul Shepard anunța că «ceva nu-i în regulă» și pînă cînd, după a șaptea tentativă, reușită, tot el transmitea centrului de la Houston: «cuplarea a reușit». După verificarea, în cosmos și pe pămînt, a dispozitivului de cuplare, coordonatorii programului au hotărît: «Se continuă obiectivul principal al misiunii». În pofida acestor dificultăți — e adevărat, oarecum minore — comentatorii prezenți la Centrul spațial de la Houston remarcă optimismul ce domnește în cercurile NASA, care-și exprimă speranța că echipajul lui «Apollo-14» nu va avea de făcut față nici unuia din momentele critice grave care ar mai putea să se ivească. Împărtășind aceleași speranțe, am fost însă nevoiți să ne oprim cu relatarea evenimentelor în seara de miercuri, cînd am încheiat ediția. Secvențele înfățișează aspecte de imediat după lansare, la desprinderea primei trepte a rachetei.

GREVA POȘTAȘILOR

«Toate serviciile de expediere a scrisorilor sînt suspendate. Nu puneți scrisori în cutii». Avertismentul e de prisos, căci cutiile au și fost — după cum se vede în imagine — sigilate. Implicînd întregul sistem de comunicații telefon-telex-poștă, greva la care participă cei 230 000 de lucrători poștali britanici, revendicînd mărirea salariilor, are repercusiuni de o deosebită amploare și gravitate asupra majorității domeniilor de activitate din Marea Britanie

METRO LA MEXICO

La Mexico City a fost terminată de curînd construcția primei linii de metro. Realizată în condiții extrem de dificile la mică adîncime, din cauza unui sol neprielnic unei lucrări de acest gen, construcția este considerată o reușită a inginerilor mexicani. Alte două tronsoane — însumînd, împreună cu cel deja terminat, 42,2 km — urmează să fie date în folosință pînă la sfîrșitul acestui an.

LA UZINA NR. 1

Producția de autocamioane
este în continuă creștere în Republica Populară Chineză.
Ca rezultat al măsurilor de extindere
și modernizare efectuate la uzina nr. 1 din Ciang-Ciuen,
pe porțile acestei puternice unități industriale
ieșe un număr din ce în ce mai mare de autocamioane
purtînd marca «Eliberarea».
În fotografie, un lot de asemenea mașini puternice,
gata de a porni spre unitățile industriale sau agricole
cărora le sînt destinate.

RULETA MORȚII LA 550 KM PE ORĂ

Sute de spectatori adunați pe aerodromul militar britanic din Kemble urmăreau cu sufletul la gură evoluția spectaculoasă a echipajelor de acrobație aeriană cu care se mîndrește Royal Air Forces. Era un spectacol de virtuozitate, de mare frumusețe și de stil. La un moment dat, două avioane se prăbușesc, cu aripile frînte. Dansul acrobatic, transformat subit într-o ruletă a morții, se soldează cu o catastrofă, căreia îi cad victime patru dintre cei mai buni piloți ai aviației engleze. Cauzele accidentului sînt atribuite, pentru moment, antrenamentului insuficient al piloților. Fostul as al aviației britanice, Raynham G. Hanna, a declarat în această privință: *«Piloții nu trebuie să renunțe la antrenament nici măcar două-trei zile. După două săptămîni fără antrenament, pilotul acrobat nu mai are voie să se urce în turboreactor».*

Iată cele trei secvențe ale tragediei de la Kemble
1) decolarea; 2) ciocnirea; 3) prăbușirea.

1

2

3

CHRUDIM

HOTELUL „ROMÂNIA"

Corespondență specială de la
Alice Skálová
PRAGOPRESS

Chrudim (circa 17 000 locuitori), oraș medieval din Cehia de răsărit, este cunoscut în România îndeosebi de artiștii teatrelor de păpuși, pentru că aici au loc în fiecare an festivaluri păpușărești la care vin oaspeți din întreaga republică, precum și de peste hotare. Pînă nu demult, în vechiul oraș nu exista decît un hotel cu 24 de locuri.
La începutul acestui an a fost dat în folosință un hotel nou și modern, care a primit numele de «România». Hotelul a fost construit în baza acordului dintre întreprinderea de comerț exterior «Strojexport» și organizația română «Arcom» în mai puțin de doi ani. Este primul obiectiv de acest fel construit de România în Cehoslovacia.
Hotelul «România» poate găzdui 100 de oaspeți, iar restaurantul are 120 de locuri.

GLOB COMENTAR FOTO

SCANDAL ÎN JURUL UNUI TABLOU

Recent a fost expus la Marlborough-Gallerie din Londra portretul copilului Sophiei Loren, realizat de celebrul pictor Oskar Kokoschka. Firma vest-germană «Alete», care desface produse pentru copii, comandase lucrarea, plătind pentru aceasta suma de 150 000 de mărci. Atunci însă cînd au fost difuzate în masă reproduceri ale tabloului în scopuri publicitare, Carlo Ponti și Sophia Loren s-au sesizat, refuzînd să accepte ca fiul lor să fie folosit drept obiect de reclamă, chiar și într-un tablou valoros. Scandalul a luat proporții și se va solda cu un proces intentat de Carlo Ponti, care declară că nu va accepta un compromis chiar dacă i s-ar oferi un milion de dolari. În imagine: Oskar Kokoschka alături de tabloul cu pricina

DIN NOU VIOLENȚĂ LA REGGIO

În orașul italian Reggio Calabria au izbucnit din nou tulburări. O atmosferă de tensiune domnește aici încă de anul trecut, cînd stabilirea capitalei regiunii Calabria la Catanzaro a provocat nemulțumirea locuitorilor orașului. Grave dezordini de care s-au făcut vinovate elemente extremiste de dreapta au dat atunci naștere, timp de mai multe luni, unui climat de teroare în intreaga regiune. De data aceasta comitetele de agitație, constituite de aceleași elemente extremiste, au hotărît declanșarea unei greve de protest, au ridicat baricade, au incendiat mașini aflate pe străzile orașului.

MR. CARR ÎN «PASĂ NEAGRĂ»

Hotărît lucru, Mr. Robert Carr se află, cum se zice, în «pasă neagră». Săptămîna trecută am publicat fotografia înfățișînd locuința sa după atentatul cu o bombă explozivă, săvîrșit în semn de protest împotriva legii antisindicale elaborate de ministrul englez, lege care a stîrnit furtunoase dezbateri în parlament. Iată acum limuzina elegantă (Vauxhall Viva) a ministrului folosirii forței de muncă și al productivității, după un accident suferit cu prilejul ultimului week-end.

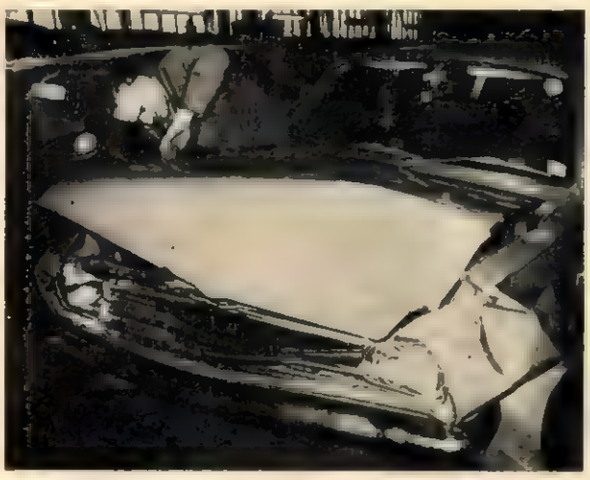

ÎMPOTRIVA NEONAZISMULUI

Intensificarea activității organizațiilor neonaziste din R.F. a Germaniei provoacă îngrijorarea crescîndă a opiniei publice vest-germane. Hotărîrea organizației de extremă dreaptă, partidul național-democrat, de a ține un congres în Norderstedt, lîngă Hamburg, a fost întîmpinată de locuitori cu ample manifestații de protest, în cadrul cărora s-a cerut de asemenea ratificarea tratatului polono-vest-german. Presiunile opiniei publice din Norderstedt au determinat revocarea hotărîrii inițiale a P.N.D. și convocarea congresului în satul Leezen.

PASIUNEA LUI JOHN FROST

Este o colecție care cuprinde unicate ce pot concura, ca valoare, cu multe opere de artă din diferite muzee. Este o colecție densă de... ziare. Un om a adunat și a achiziționat cu substanțiale sacrificii materiale, vreme de 30 de ani, ziare și reviste apărute în diferite colțuri ale lumii. John Frost, acest pasionat colecționar englez, dispune în prezent de 10 000 exemplare, între care raritățI datînd din 1630. Agenția «Keystone», care ne trimite această fotografie a lui Frost în mijlocul unei expoziții improvizate, o însoțește cu următorul text: «Dacă doriți să citiți relatări despre un eveniment istoric care vă interesează, adresați-vă lui John Frost. El vă va trimite ziarul respectiv».

cronica de trei secunde

LUMINĂ ÎN ÎNTUNERIC

S-a dezlegat, în sfîrșit, una din cele mai apăsătoare enigme ale contemporaneității care, chiar dacă nu se poate spune că nu ne-a lăsat să dormim, ținea totuși — ca să spunem așa — de somnul nostru. Era un mister la fel de încurcat ca orice mister al creației, e ceea ce poartă azi titlul grav: «Efectele penei de lumină din anul 1965 asupra nașterilor în orașul New York» — articol apărut în revista americană «Demographyn, sub semnătura lui M.J. Richard Udry. Cred că se știe despre ce e vorba, ca să nu intru în prea multe detalii: la 9 noiembrie 1965, o pană de curent electric a aruncat în întuneric adînc regiunea de est a Statelor Unite și o mare parte din Canada. La New York, îndeosebi, lipsa de curent a produs cele mai grave dezordini. La 10 august 1966, deci 9 luni mai tîrziu, «New York Times» titra pe o întreagă pagină: «Creșterea natalității la nouă luni după pana de curent». Într-adevăr, la spitalul Muntele Sinai, în ziua de 8 august 1966, se înregistra un record al nașterilor: 28, față de vechiul record: 18. La 9 august, de la spitalul Bellerue se anunța un nou record: 29 de prunci față de 11, înainte cu o săptămînă. Spitalul Columbia (la 8 august): 15 — față de o medie de 11, spitalul Saint-Vincent: 10 față de media 7, Braklade: 13 față de media 10 etc.

Specialiștii explicară ciudățenia prin ceea ce fiecare înțelesese singur. Un sociolog precizează cult că «stingîndu-se lumina, oamenii s-au dedat unor interacțiuni mutuale» — termen, firește, foarte interesant. Alt sociolog, mai puțin sofisticat, găsi că la originea fenomenului se găsește pur și simplu nefuncționarea televizoarelor, ceea ce iar e logic, dacă ne gîndim cît ne răpește televizorul din viață și de la cîte acțiuni esențiale ne împiedică.

Dl. Udry, în studiul său, demonstrează însă pe baza unor statistici irefutabile că celebra pană de curent din '65 n-a avut nici o consecință asupra natalității: durata cunoscută de gestație fiind de 270 de zile, 90 la sută din nașterile concepute în noaptea de 9 spre 10 noiembrie 1965 urmau să se producă în perioada dintre 27 iulie și 14 august 1966. Or — și aici e lovitura de teatru — media de nașteri în New York în această perioadă s-a dovedit cea mai scăzută din ultimii ani: 434,5 față de 457,7 în 1965, 470,2 în 1964, 475,2 în '63 etc.

Ceea ce s-a întîmplat, deci, la acele spitale a fost o întîmplare..

...Și atunci? Atunci se dovedește încă o dată că oamenii, de cîte ori se găsesc în fața întîmplării, nu o suportă și aleargă repede la recorduri, la sociologi, la psihanaliști și de acolo la tabloul de siguranță, iar de aici în pat. Ei nu mai suportă să spună «nu știu» în fața întîmplării, ei nu mai acceptă să declare «se întîmplă» în fața întîmplătorului. Ei sînt bolnavi de acea maladie numită: «nimic-nu-e-întîmplător».

Mi se va răspunde că «nu știu» nu dezleagă nici un mister. Voi răspunde: de ce nu dezleagă? Mai ales misterele creației se dezleagă cu «nu știu». Și nu e întîmplător.

NUMERELE LA PANTOFI

Englezul Geoff Lewis avea la piciorul stîng numărul de pantof 42 iar la cel drept 40 1/2. Dînsul a dat la ziarul «Norwick Eastern Daily Press» un anunț: «Domn cu picioare diferite — stîngul 42, dreptul 40 1/2 — ar dori să întîlnească un domn cu picioare complimentare». Învățătorul Douglas Presland, care încălța 40 1/2 la stîngul și 42 la dreptul, i-a răspuns, cei doi s-au întîlnit și sînt foarte mulțumiți de cunoștință.

O, dacă lumea — atît de complimentară în atîtea privințe, dar nu-și dă seama și nu îndrăznește o-și anunța sau o-și denunța propriile dizarmonii — ar gîndi din cînd în cînd și cu picioarele (sau s-ar gîndi măcar la picioarele ei!), de cîte întîlniri fericite nu ne-am bucura și la cîte înțelegeri pașnice și complimentare am ajunge!

Radu COSAȘU

ÎNAINTEA „MECIULUI SECOLULUI"

Milioane de iubitori ai sportului cu mănuși așteaptă cu înfrigurare ziua de 8 martie cînd, sub reflectoarele din Madison Square Garden din New York, se vor întîlni pe ring doi coloși ai boxului — campionul mondial oficial la categoria grea (Joe Frazier) și un campion mondial virtual, dar deposedat de titlu în împrejurările cunoscute (Cassius Clay). Confruntarea se anunță crîncenă, necruțătoare, lupta pentru titlul mondial fiind dotată cu o miză astronomică. Organizatorii contează pe un beneficiu brut de nu mai puțin de 40 milioane de dolari, cea mai mare parte obținută din partea posturilor de televiziune și radio care și-au asigurat din timp drepturile de transmitere în direct.

Fiecare dintre «greii furioși» urmează să încaseze cîte 2 500 000 dolari fără nici un procentaj asupra rețetei meciului și a drepturilor de transmitere.

O dată cu semnarea contractului (în fotografia din stînga, Frazier în stînga, Clay în dreapta) au și început ostilitățile în cadrul obișnuitului «război al nervilor» cu efecte publicitare considerabile. Giganții își aruncă reciproc... mănușa: Joe Frazier declară cu emfază: *«Meciul nu va dura nici șapte reprize. Clay nu va putea rezista ritmului meu. Îl voi lovi fără cruțare încă de la primul gong»*. Replica lui Cassius Clay, la fel de fermă: *«În seara de 8 martie nu va exista decît un singur campion mondial la categoria grea, universal recunoscut, și acela voi fi eu și nimeni altul»*.

Ca o sfidare a adversarului, Frazier (în fotografia de sus) ține să demonstreze în public că pentru a-l învinge pe Clay n-are nici măcar nevoie să se antreneze cu asiduitate, preferind să bea, să cînte și să danseze în baruri, împreună cu membrii orchestrei sale. Rămîne de văzut cine va rămîne în picioare pe ring la gongul final al «meciului secolului».

... ȘI ÎNAINTEA DEZGHEȚULUI

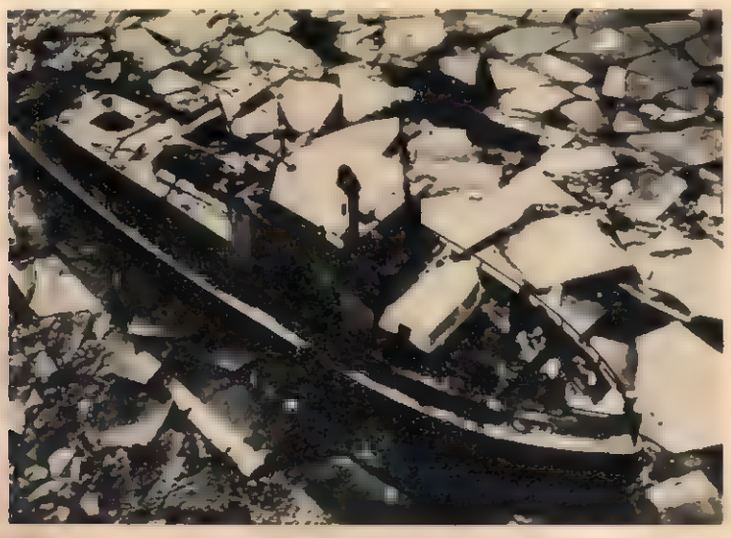

Iarna neobișnuit de grea
ce s-a abătut
asupra Europei
occidentale
și centrale
continuă
să-și impună rigorile.
Pentru înlăturarea
efectelor ei
imediate
este nevoie,
după cum vedeți,
ca omul și tehnica
să intervină.
În cazul de față,
pentru sfărîmarea ghețurilor
pe Dunăre,
în dreptul Budapestei.
Abia atunci însă
cînd ultimele
«rezistențe albe»
vor dispărea,
traficul fluvial normal
va putea fi reluat.
Oricum,
dezghețul se lasă
încă așteptat.

În mai multe rînduri, în ultimele săptămîni, cercuri oficiale japoneze s-au pronunțat în favoarea normalizării raporturilor cu R.P. Chineză. Zilele acestea, în cadrul dezbaterilor din Camera Consilierilor a Dietei, premierul japonez,* EISAKU SATO, *a declarat că țara sa trebuie să acorde deosebită atenție relațiilor sale cu R.P. Chineză, întrucît acestea sînt foarte importante nu numai pentru interesele naționale ale Japoniei, ci și pentru perspectiva păcii și slăbirii tensiunii în Extremul Oriens.

YASSER ARAFAT, *președintele Comitetului Central al Organizației pentru eliberarea Palestinei, a efectuat un turneu prin cîteva țări arabe între care Algeria, Tunisia și Libia. El a participat, de asemeni, la o discuție publică la Amman, la care au fost prezenți premierul Wasfi Tall și alți membri ai guvernului iordanian. Problemele abordate au fost cele legate de situația din Orientul Apropiat și conflictul dintre guvernul din Amman și organizațiile palestiniene de gherilă.*

La vîrsta de 25 de ani, RITA PAVONE *a ajuns la concluzia că a sosit momentul cînd trebuie să-și scrie memoriile. După recentul ei conflict cu televiziunea italiană, populara stea s-a retras într-o stațiune liniștită din Alpi, unde a și început să-și așternă pe hîrtie amintirile.*

Generalul* VESTMORELAND, *șeful statului major al armatei S.U.A., și alți comandanți militari americani urmează să apară ca acuzați într-un proces care le-a fost intentat la Chicago de către organizația pentru apărarea libertăților cetățenești* — Civil Liberties Union. *Capul de acuzare îl constituie faptul, dovedit prin mărturii complete ale unor foști angajați ai serviciilor secrete ale armatei americane, că numeroși particulari și reprezentanți ai vieții publice sînt «spionați», prin interceptarea convorbirilor telefonice și prin alte mijloace, de către organele secrete ale Pentagonului.

În cadrul dezbaterilor din Ricksdag, consacrate politicii externe și comerciale a guvernului suedez, premierul* OLOF PALME *a declarat, fără echivoc, că țara sa nu intenționează să adere la Piața comună, întrucît un asemenea act este incompatibil cu «politica fermă de neutralitate, cooperare nordică și comerț liber», practicată de Suedia.

După lovitura de stat din Uganda, în cadrul căreia puterea a fost preluată de unități militare ostile guvernului președintelui Obote, generalul* IDI AMIN *s-a proclamat «șef militar al statului», pînă la organizarea alegerilor generale. Fostul președinte, Milton Obote, care în timpul loviturii de stat se afla la Singapore, la Conferința Commonwealth-ului, a declarat că a fost victima unui complot și continuă să se considere șef al statului ugandez.

UMOR

DE PESTE HOTARE

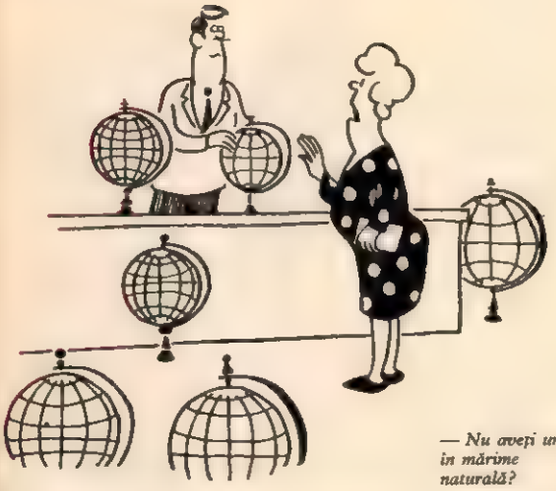

— Nu aveți unul în mărime naturală?

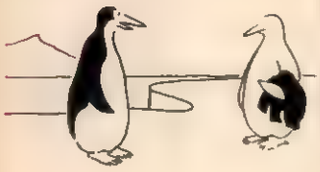

— Phii, ce căldură e astăzi!...

— Iar mi-aduci lemne?...

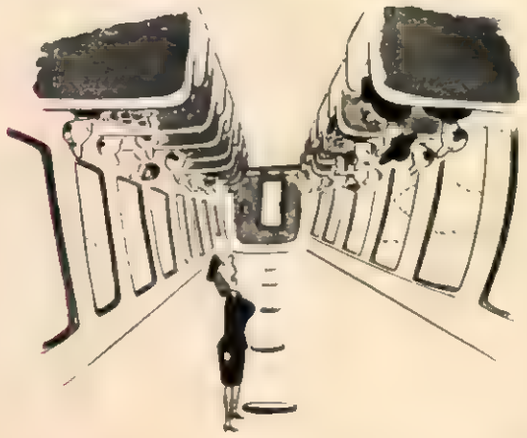

— Vă recomandăm stăruitor să nu vă scoateți centurile de siguranță...

— Așa! Picioarele se țin paralel, genunchii puțin îndoiți, greutatea corpului adusă în față.

STELE

1 A	2	3 T	4 E	5 R	6	7	8	9	10	11	12	13
2 S						■	E	L	O	■		L
3 T	E		E	H	■		T		L			E
4 R				■					■			
5 O			■	S				■			■	S
6 N		■		T					O	A	R	A
7 O		T	■		L	A	■					
8 M	C	■							■			
9 I	L	A	■		A	■			E	■	A	R
10		L		■				■				
11 E		B					■				T	■
12 F					■					■		

ORIZONTAL: 1) Steluțe călăuzitoare. 2) Stelar (poet.) — Localitate în S.U.A. — Steaua ei. 3) Loc de evoluție al echipei «Steaua» — Argintii pe drumuri înstelate. 4) Așa cum sînt marile stele (masc.) — Cunoștea — Constelație (neart.). 5) Produse galinacee — Unitate de forță (fiz.) — Stea din gîtul constelației Lebăda. 6) Poftim — Steluță. 7) Numărul planetelor din sistemul nostru solar, exceptînd planeta noastră — Diminutiv de la Stela — Prenumele unei cunoscute stele de film (Welles) 8) Marin Oprescu — Cel ce ne vinde florile numite stelițe — Comună în Elveția. 9) Refren în cîntecele populare — Steaua visurilor lui — Murdărie corporală — Sfîrșit de star! 10) Apel — Insulă în Adriatica — A mișca din loc. 11) Clasa din care face parte planta «stelița» — Steluțe căzătoare. 12) Materialul din care se fac steluțele comestibile — Autorul poeziei: «Pînă la stele» din volumul «Versuri» — Stea sportivă.

VERTICAL: 1) Cei mai competenți cunoscători ai stelelor — Elena Florescu. 2) Stea călăuzitoare (2 cuv.). 3) Planeta noastră — Culoarea steluțelor de zăpadă (pl. masc.). 4) Exclamație — Soi de pește (tr.). 5) Fluviu în Europa — Licurici împrăștiați pe întinsa cîmpie a cerului — Calciu. 6) Plantă industrială — O stea de mari dimensiuni. 7) Privitor la stele — Steluțe calde în farfurie. 8) Împodobite cu steluțe în noaptea de Anul nou — Stea în emisfera australă, numită popular «Mănăstirea». 9) Personaj din piesa «Apus de soare» de Barbu Delavrancea — Stele — Raze de soare! 10) Mona din piesa «Steaua fără nume» — Onomatopee imitînd sforăitul — Generator de... stele verzi. 11) Gigante — Zeul soarelui la vechii egipteni. 12) Stea în constelația «Argus» — Steluța pe muzică de Gh. Florescu... 13) ...și autorul versurilor creației de mai sus.

Oprică PREDA

Cuvinte rare: ELO, STEN, EMD, RIP, ISA, OAN, HOR.

Dezlegarea jocului «FLORI DE GHEAȚĂ», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) NEPASATOARE. 2) ULITA — RACIT. 3) MALARIE — RCA. 4) ENE — MAMAIA. 5) RI — CARUNT — D. 6) A — SAL — RIURI. 7) RR — SUBA — RIS. 8) OMAT — TOAST. 9) AGITAT — L — CA. 10) FOCA — URAGAN. 11) IZA — INERT — T.

Prezentat de:

Traian STOICA (carte)
Vlad MUSATESCU (disc)
Cornel BOZBICI (plastică)
Sanda FAUR (teatru)
Magda MIHAILESCU (cinema)
E. DASCALU (muzică și televiziune)

carte

● Eveniment editorial: au apărut în cele două volume **Scrieri 2** și **3** **Memorii** și **Aquaforte** de E. Lovinescu. Binevenită inițiativa criticului Eugen Simion, îngrijitorul ediției, de a include într-o Anexă și alte texte cu caracter memorialistic, precum: E. Lovinescu, schiță bibliografică semnată de marele critic cu pseudonimul Anonymus Notarius, cîteva portrete din Antologia scriitorilor ocazionali, scrisoarea adresată lui T. Arghezi etc. (Editura Minerva)

● La Editura Eminescu semnalăm apariția «poemului» **Ochii Maicii Domnului** de Tudor Arghezi.

● Tot la aceeași editură a apărut ediția a II-a a **Jurnalului** de Tudor Vianu.

● Henri Wald ne-a obișnuit ca în scrierile sale filozofice să găsim întotdeauna dezbătute și interpretate original, într-un stil lapidar, aforistic, probleme de acută actualitate ale gîndirii timpului nostru. În recenta sa carte, **Homo significans**, autorul relevă capacitatea distinctivă a omului de a crea semne. Fără îndoială că în aceste sumare rînduri nu putem intra cît de cît în comentarea cărții și nici măcar să o recomandăm spre lectură, aceasta din urmă datorită epuizării ei instantanee din rafturile librăriilor. Fapt ce credem că e încă un argument — al cîtelea? — pentru intrarea într-o situație mai reală a stabilirii tirajelor. Se cere deci din partea factorilor răspunzători o încredere corespunzătoare în apetitul pentru valoare al consumatorului de carte (Editura enciclopedică română).

● Făcîndu-și debutul în anul 1968 ca poet («Bărci părăsite»), Romulus Guga ne-a dat de curînd prima sa carte de proză, realizatul roman **Nebunul și floarea**, asupra căruia vom reveni într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre (Editura Dacia — Cluj).

● Studii semnate de Ovidiu Bădina, Vladimir Krasnaseschi, Octavian Neamțu, Iacob-Marius Nestor, Constantin Popovici, Virgil Stancovici, I.M. Ștefan, R. Vasiliu alcătuiesc sumarul interesantului volum **Scientica** sau **știința despre știință** (Editura politică).

● În colecția «Biblioteca Eminescu» a apărut **Casa Voită în tradiția populară**, antologie alcătuită cu note și postfață de V. Adăscăliței.

● La Editura Univers a apărut cartea **Povestiri sălbatice**, pentru care autorul ei, Nikolai Haitov, a primit în anul 1968 Premiul Dimitrov. Traducere din limba bulgară de Aurel Lambrino și Laura Fotiade.

cinema

● **Ultimul samurai.** Amintirea tuturor frumoaselor filme japoneze de altădată — adică de acum 10-12 ani — revine în această creație a lui Masaki Kobayashi («Harakiri»), ultimul cineast care mai are puterea să închine elegii samurailor revoltați. În rolul principal, cine altul decît magnificul Toshiro Mifune (care a investit și ceva bani, în calitate de coproducător). Parteneri — Tsuyoshi Kato, Jobo Tsukasa, Tatsuya Nakadai («Harakiri»), Shigeru Kamiyama, Masao Mishima.

● **Un italian în America.** Alberto Sordi ne invită să avem încredere nu numai în zîmbetul său de mascalzone cu candori, ci și în darurile regizorale ale domniei-sale. Firește — exercițiul se desfășoară, deocamdată, tot în registrul comic. În alte roluri — Vittorio de Sica, Alice Condon, Lou Perry, Gray Frederikson, Bettina Branna.

● Cîteva scurt metraje noi pe ecranele noastre, din păcate unele excesiv de descriptiviste și înecate în frunze veștede de toamnă, după cum zice și titlul: **Babadag în coloritul toamnei** (regia — Dumitru Dădîrlat). Le consemnăm pe celelalte: **Invitație la zbor**, **A doua premieră**, **Unde se joacă copilul dv.**, **Ajutați-i pe bătrîni.**

● După medalionul Max Ophüls, încă un ciclu de zile mari la Cinemateca: **John Ford.** Dar de ce fără **Diligența?**

● Regizoarea italiană Liliana Cavani, al cărei film **Galileu** a atras atenția criticilor, se pregătește pentru o nouă realizare care va purta, probabil, titlul **Nici o intimitate ilicită.** În rolurile principale — Lucia Bosè și Thomas Milian.

Lucia Bosè

plastică

● **Costumul de curte în Țările Române.** Prezentată în premieră mondială la Belgrad în 1970, expoziția reconstituie vestimentația domnitorilor și curtenilor români din secolele XIV-XVIII, de la costumele cavalerești de tip occidental și mantiile somptuoase de croială bizantină pînă la caftanul de sorginte otomană și contășul de jupîniță etc. icoane și tablouri votive, monede, țesături, bule completează cu imaginile lor documentare această paradă a modei de odinioară (Muzeul de artă).

● **Lucia Dem. Bălăcescu** — pictură și grafică. O retrospectivă care ilustrează activitatea prestigioasă de mai bine de o jumătate de veac a unei artiste care totdeauna a receptat prezentul cu exuberanță și ironie înțeleaptă sau, aventurîndu-se în domeniile imaginarului, l-a repovestit cu fantezie, echivalentul pictural al acestei frenezii narative fiind, cum observă prefațatorul expoziției: «...libertatea compoziției, minuirea impetuoasă a culorilor, tentativa dufyescă a unui pictor balcanic» (Dalles).

● Fără să-l nareze sau să-l descrie, realul e prezent în pictura lui **N. Drăgușin,** în ipostazele sale particulare de maximă materialitate. Imaginile se realizează de obicei prin repetarea unui model (o rețea, o petală etc.) pe cîmpul pictural, prin dilatarea formelor și prin ritmarea unui motiv («Primăvara I» etc.). Lucrările trădează lungi elaborări și efortul e compensat adeseori de acel optic pe care îl au asupra privitorului (Simeza).

● În tempera sau pastel **Teofil Moldovan** își exersează sensibilitatea reproducînd cu fidelitate frumusețile naturii: un peisaj, o floare etc. Am remarcat în expoziția sa de la Casa de cultură a sectorului IV două compoziții care ni s-au părut revelatorii: «Spălătoresele» și «Vînzătoarele de pepeni».

● Obiectivul fotografic al lui **Victor Stamate** nu selectează insolitul și nici pitorescul. Aplicată spre portret și spre nud, dar mai ales către tehnicile de laborator (solarizări, montaj), e evidentă (Galeriile de artă fotografică, Brezoianu, nr. 23).

● **Pictura românească în imagini.** O sinteză a picturii românești de la începuturile ei pînă în zilele noastre, scrisă de patru reputați critici și istorici ai artei. Urmînd în linii mari periodizările culturii românești, autorii prezintă patru mari secțiuni: Pictura românească veche, secolele XII-XVIII (Vasile Drăguț), cea din secolul XIX (Vasile Florea), din primele decenii ale secolului XX (Dan Grigorescu), și pictura românească contemporană (Marin Mihalache), în care descriu epoci, școli, curente și creația artiștilor importanți. Sînt reproduse opere ale tuturor pictorilor citați (Editura Meridiane).

disc

● Piesa lui Nicolae Iorga, «Constantin Brîncoveanu», în adaptarea dramaturgului Dan Tărchilă, reactualizează — pe disc — teatrul marelui nostru istoric, prin una din cele mai valoroase opere. Regia artistică a lui Paul Stratilat este susținută de actorii G. Ionescu-Gion, Irina Răchițeanu-Sîrianu, George Calboreanu, Fory Etterle s.a. (EXE-0518).

● Discul «Alexandru Țitrus» — un virtuos al arcușului» ne înfățișează, viu și sonor, personalitatea unui nespus de înzestrat interpret al folclorului transilvănean «Învîrtitele», «hațeganele», «doinele», prezente pe disc — douăsprezece la număr — alcătuiesc un fascinant și muzical portret, de intensă culoare, al lui Alexandru Țitrus (EPE-0509).

● Radu Simion și Simion Stanciu, tineri soliști ce-au cucerit nenumărate distincții în cadrul mai multor festivaluri internaționale de folclor, nu se înfățișează ca niște autentici maeștri ai naiului. De la «Hora munteneacă», «Geampara de la Murfatlar», «Breaza din Prahova» și pînă la «Sîrba de la Cotnari», străbătînd mai toate regiunile țării, cei doi artiști cuceresc, cu fiecare piesă, aplauze la «scenă deschisă» (EPE-0505).

muzică

● Azi la Filarmonică: Poemul simfonic «Marsyas» de Castaldi; Simfonia nr. 103 (Mi bemol major) de Haydn; Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Brahms. Dirijează, **Emanuel Elenescu,** solistă pianista **Annerose Schmidt** din R.D.G. (Ateneu).

● O altă baghetă de prestigiu din S.U.A. (după George Byrd și Thor Johnson), dirijorul **Lawrence Foster** la București. În concertul din 12-13 februarie al Filarmonicii: Simfonia nr. 32 (K.W. 318) în Sol major de Mozart; Concertul pentru două viori și orchestră de Wilhelm Berger în primă audiție, soliști, **Ștefan Gheorghiu** și **Varujan Kozighian;** Suita a III-a de P.I. Ceaikovski (Ateneu).

● Un «Festival Mozart-Bruckner» într-un ciclu de trei concerte dirijate de sibianul **Erich Bergel** cu selecții din opera corifeilor a două mari (și atît de deosebite) școli ale simfonismului german — lăudabilă inițiativă a Orchestrei simfonice a RTV: în programul primului concert (1 februarie, Studioul RTV): Simfonia nr. 39 de W.A. Mozart și Simfonia a V-a de Anton Bruckner.

● **Josephine Baker,** nimitor fenomen de longevitate artistică, vedeta de music-hall care, într-o bună măsură, a inventat instituția «tan»-ilor pe vremea cînd Elvis Presley nici nu se născuse încă. Joséphine Baker din nou la București. Nu ne îndoim de succesul concertelor ei din 6, 7 și 8 februarie de la sala de 3 000 de locuri a Palatului.

Lawrence Foster

teatru

● **Asta-i ciudat** de Miron Radu Paraschivescu (Teatrul de stat din Turda, în turneu): spectacol excelent, impregnat de poezia tandră și amară cu care M.R.P. a cîntat mahalaua bucureșteană de odinioară și borfașii ei sentimentali, presărat chiar și cu cîteva «cîntece țigănești». Realizat de regizorul Val. Mugur — pe textul recent premiat de revista «Teatrul» — cu o trupă de un bun profesionalism, poate prea modestă (și din păcate prea puțin cunoscută) față de realele ei disponibilități artistice. Memorabil, cuplul Șarpele (Puiu Neagu) și Broasca (Const. Miron). Am fi așteptat totuși mai mult de la mvitata teatrului, Carmen Galin, care a rămas mult datoare față de clocotul interior al Mangelicăi.

● **Harap Alb** de Ion Creangă, redescoperit și repovestit scenic de trupa din Piatra Neamț (regia Zoe Anghel-Stanca), cu o fantezie și o mișcare scenică (Gheorghe Căciuleanu) exuberantă, mustind de umor popular și inteligență. Un decor (arh. Vladimir Popov) și o costumație (Diana Ioan) de o inventivitate și o savoare cuceritoare, o trupă talentată, prinsă cu tot sufletul în acest joc de-a basmul și teatrul.

● **Balul hoților** de Anouilh (Teatrul din Piatra Neamț, în turneu): spectacol semnat de Radu Penciulescu, așteptat deci cu febrilitate și asaltat realmente de spectatorii bucureșteni, dar oferindu-le o tristă dezlănuire prin lipsa de vervă și strălucire, prin platitudinea — zgomotoasă! — a gîndirii regizorale și a interpretării actoricești.

● **Cum se jefuiește o bancă** de Samy Fayad: premiera cea mai proaspătă a Naționalului ieșean, spectacol «de autor», realizat de tînărul G. Teașcă. Anunțată și pe scena Teatrului Mic, să vestească oare, după voga lui Robert Thomas, cea a comediei lui Fayad?

● **Pisica în noaptea Anului nou** de D.R. Popescu: Naționalul clujean cu un pas înaintea Naționalului bucureștean în prezentarea noii piese a lui D.R. Popescu într-un spectacol care se bucură de prestigioasa semnătură a lui Vlad Mugur, de prezența invitatului bucureștean G. Ionescu-Gion, precum și de o distribuție de prima mînă: Silvia Ghelan, Anca Neculce-Maximilian, Melania Ursu, Rodica Dominescu, Valentin Dam, George Motoi, Marin D. Aurelian, Viorel Comănici etc.

televiziune

Noutatea săptămînii. Primul episod al noului roman-foileton «Deșertul dragostei». După experiența cam poticnită cu ecranizarea lui Flaubert pe englezește, ne așteptăm la o revanșă cu François Mauriac, pus pe peliculă la el acasă (luni).

REPORTAJ. Ciclul de reportaje «România '71» continuă cu județele: Dîmbovița (duminică), Dolj (luni), Galați (marți), Gorj (miercuri), Harghita (joi), Hunedoara (vineri), Iași (simbătă).

FILM. «Împotriva întunericului verde», film realizat de Eugen Mandric pe baza unor documente autentice și inedite ale unei epoci istorice de mari primejdii pentru destinele României, depășită prin luota și jertfele poporului acestei țări (luni și marți). Telecinemateca ne amintește din nou că au fost cîndva filme mari: «Îngeri cu fețe murdare», realizat în 1938 de Michael Curtiz («Căpitanul Blood», «Elizabeth și Essex», «Casablanca»). Interpreți, la înălțimea realizării: James Cagney, Ann Sheridan, Pat O'Brien, Humphrey Bogart (miercuri).

TEATRU. Și redacția de teatru ne rezervă o mică surpriză: «Bărbați aleși», spectacol reunind trei miniaturi dramatice de Alun Owen, realizat de televiziunea britanică cu sprijinul giganților: Laurence Olivier, Paul Scofield, Sean Connery, Katharine Page (marți).

MUZICĂ. Paginile albumului compozitorilor români din emisiunea «Amfiteatru muzical» se deschid azi la Mihail Andricu (duminică), iar la «Gala marilor interpreți» îl ascultăm pe Nicolae Secăreanu (miercuri).

EMISIUNI-CONCURS. Patrium Carmen — cu coriști din județele Hunedoara, Ialomița și Neamț (duminică). «Steaua fără nume» (seria folclor) pe care ne-o dorim deopotrivă de proaspătă, tonică, încîntătoare ca de la debut încoace (luni).

ȘTIINȚĂ. Emisiunea Univers XX programează o temă a zilelor noastre și ale urmașilor noștri — Aviația supersonică (joi). Mai aveți o întrebare? S-or găsi destule pentru subiectul «Sistemul nervos și limitele suprasolicitărilor» (vineri).

DIVERTISMENT. Un spectacol de «Varietăți» cu foarte multe nume cunoscute și iubite (istoria televarietăților a demonstrat, din păcate, că asta nu-i de ajuns) din care citam doar cîteva: Miriam Răducanu, Stela Popescu, Marina Voica, Trio Grigoriu (redivivo). Doina Spătaru, Cristina Hamel, Ștefan Tapalagă, Mihai Fotino, Virgil Ogășanu, Dem Rădulescu, Horia Șerbănescu s.a. (duminică).

SPORT. Cunoscutul «Spectacol pe gheață» care încheie Campionatele europene de patinaj artistic (duminică și luni).

Cristina Hamel

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 6, etapa din 7 februarie 1971

I. Bologna-Juventus	1, x
II. Cagliari-Lazio	1
III. Catania-Lanerossi	1
IV. Milan-Foggia	1
V. Napoli-Sampdoria	1
VI. Roma-Inter	1, x 2
VII. Torino-Varese	1
VIII. Verona-Fiorentina	x
IX. Atalanta-Ternana	1
X. Novara-Catanzaro	1
XI. Pisa-Mantova	x, 2
XII. Reggina-Bari	x, 2
XIII. Taranto-Brescia	x, 2

ANUNȚ

Reviste ilustrate și reviste ilustrate de cinema în bună stare din perioada 1932-1940 (românești și străine) și 1953-1961 (străine) CUMPĂRĂ, cu plata în numerar, revista «Flacăra».

Telefonați în fiecare zi de lucru între orele 9 și 14,30 la 17.78.82.

FLACĂRA ALBUM

FLACARA

7
'71

ANUL XX
NR. 819
13 FEBRUARIE 1971

ŞAPTE ZILE ÎN IMAGINI

după 38 de ani

Un document istoric din perioada dramaticelor acțiuni ale muncitorilor petroliști și ceferiști : unul din mitingurile organizate de comuniști în curtea Atelierelor C.F.R. din București.

În istoria mișcării muncitorești din țara noastră un loc de onoare îl ocupă eroicele lupte ale petroliștilor și ceferiștilor din ianuarie-februarie 1933. Inițiată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român — al cărui semicentenar îl vom sărbători în acest an — dramatica și curajoasa luptă a petroliștilor și ceferiștilor a zguduit orînduirea burghezo-moșierească, a zăgăzuit înaintarea fascismului.

După 38 de ani de la aceste memorabile evenimente, oamenii muncii din România socialistă sînt stăpîni la ei acasă și se bucură de roadele muncii lor. Anul 1971 îi găsește acum pe lucrătorii căilor ferate în pragul unor evenimente deosebite, cu profunde semnificații în viața economică, politică și socială a țării. Luptele din anul 1933 consemnează încheierea unei perioade de ample realizări (1966—1970) și totodată înrolarea unanimă a feroviarilor patriei noastre în rîndurile milioanelor de participanți ai înfăptuirii unui nou cincinal. O scurtă retrospectivă în acest sector important al economiei naționale înfățișează în mod grăitor un bilanț rodnic, dar mai ales certitudinea îndeplinirii importantelor obiective prevăzute pentru perioada 1971—1975.

Iată cîteva exemple. Alături de marile premiere, ilustrate la timpul respectiv în presă, inclusiv în paginile revistei noastre, printre care electrificarea magistralelor feroviare București-Brașov și Craiova-Orșova-Caransebeș, executarea noii variante a liniei din zona Porților de Fier, dezvoltarea și modernizarea a numeroase stații de călători, revizii de vagoane și depouri, dotarea cu locomotive electrice și diesel și mii de vagoane, se înscrie un nou plan de mare anvergură, ale cărui prevederi sînt în curs de realizare. Ne despart mai puțin de cinci ani de momentul cînd vom nota că 95% din traficul total va fi realizat pe seama tracțiunii electrice și diesel; cînd rețeaua căilor ferate va fi înzestrată cu 967 locomotive noi, cu încă 45 000 de vagoane de călători și marfă și va fi rezolvată centralizarea electrodinamică a mii de macazuri. Sînt doar cîteva din coordonatele noului plan care va înfățișa viitorul activității Căilor Ferate Române.

prefață la sărbătoarea tinereții

Urmînd firul tradiției muncii voluntar-patriotice născute în urmă cu peste două decenii pe marile șantiere ale reconstrucției, aproape două milioane de tineri au dedicat, în cursul cincinalului, prinosul hărniciei lor pentru sprijinirea muncii desfășurate de cei vîrstnici.

Ne sînt proaspete în minte detașamentele de tineri în uniforme albastre, miile de fete și băieți de la Lotru, Porțile de Fier, Pietroiu-Ștefan cel Mare, Rogojelu, Carasu de pe cele peste 4 300 șantiere locale ale cincinalului, răspîndite pe întreg cuprinsul patriei. Iată și alte cîteva succinte enumerări menite să sugereze cititorului amploarea contribuției tinerilor la construcțiile cincinalului, participarea lor nemijlocită la edificarea socialismului. În perioada amintită, oțelăriile patriei au primit 1 900 000 tone de metal vechi colectat, iar patrimoniul forestier a cunoscut împădurirea a peste 23 000 de hectare, precum și plantarea a mai bine de 9 milioane puieți. Aceste frumoase realizări sînt încununate de amenajarea pentru irigații a 133 300 hectare și întreținerea pășunilor naturale pe o suprafață de 2 266 000 hectare. În total, peste un miliard ore-muncă voluntară. Un prinos al hărniciei pe care cei 2 400 000 de uteciști ai țării îl închină astăzi celui de-al IX-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist

1821 în documentele epocii

La Arhivele statului s-a deschis recent expoziția «1821 în documentele epocii», consacrată aniversării a 150 de ani de la mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu. Acte oficiale, proclamații ale lui Tudor către populația Bucureștiului, scrisori etc refac pentru vizitatori tumultul acelei epoci. Putem așadar urmări în timp dezvoltarea ideii și luptei de libertate la poporul nostru, anul 1821 fiind o dată ce se înscrie cu litere de aur, anticipînd momentul 1848 și, mai departe, Unirea. Actuala expoziție este deci un prilej de a surprinde un moment important din lunga luptă pentru libertate socială și națională, un episod luminos al tradițiilor noastre revoluționare.

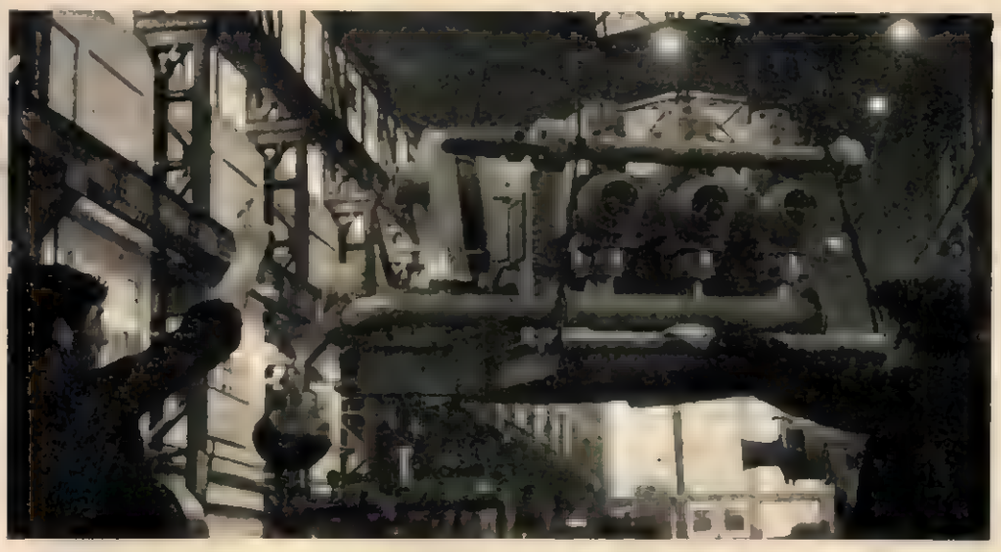

Uzina de utilaj petrolier «1 Mai»-Ploiești continuă să-și consolideze bunul renume cîștigat în lume prin produse noi, cu un înalt grad de tehnicitate. Printre acestea, recent a intrat în probe de omologare pompa de noroi 3 P.N. 1 000 (în fotografie).

în 1971

...vor fi alocate consiliilor populare fondurile necesare pentru construirea în primul an al actualului cincinal a 100 000 de apartamente, 1 700 săli de clasă în mediul urban, 4 000 locuri în internate, 3 500 de locuri în grădinițe, spitale și policlinici și pentru alte investiții gospodărești și social-culturale. În fotografie, un aspect al noilor blocuri de locuințe construite în ultimii ani la Bacău.

ŞAPTE ZILE ÎN IMAGINI

examene

O nouă sesiune de examene. Sesiunea universitară de iarnă (1 februarie—16 februarie). 18 centre universitare, cuprinzînd 192 de facultăţi, îşi dispută într-un amplu dialog profesional, cu nerăbdarea şi emoţia caracteristice vîrstei şi pregătirii concurenţilor — în număr de 152 000 — satisfacţia celor mai convingătoare rezultate. Numai în Capitală 65 516 studenţi trec, în aceste zile, proba examenelor. Excelentele condiţii materiale oferite studenţilor ne îndrituiesc să prevedem obţinerea unor rezultate nu mai puţin excelente. Mult succes!

FOILETON

ca de la om la om...

de L. TIMBUS

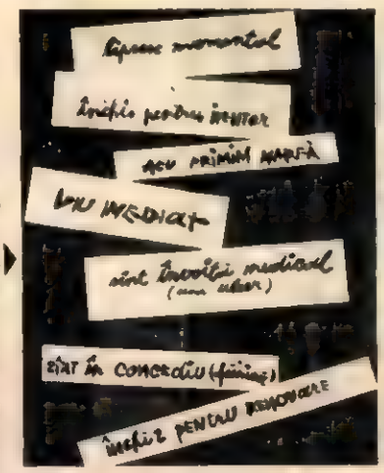

Am înregistrat cu răbdare aceste ferpare comerciale după numai trei ore de promenadă calmă pe cîteva din arterele principale ale Bucureştiului. Vi le reproducem în facsimil, fără a mai indica şi adresele respective, deoarece boala a devenit, pare-se, endemică şi infestează ciclic absolut toate magazinele oraşului.

Am scris şi noi şi alţii despre programul magazinelor, cheltuind tone de cerneală tipografică; am citit cu lupa instrucţiunile Ministerului Comerţului Interior, dar magazinele cu obloanele trase persistă pe întreg cuprinsul Capitalei, încurcînd şi amărînd viaţa bietului cetăţean. Citind afişul, omul murmură printre dinţi şi înţelege pe loc că în spatele rîndurilor strîmbe, garnisite cu mici poante gramaticale, şade cuibărită indolenţa, lucrul făcut de mîntuială, se ascund probleme şi ofuri strict personale.

Sînt plecat după marfă. (Felicitările noastre, dar de ce în timpul orelor de serviciu? Marfa, ştim noi, se primeşte înainte sau după programul de lucru.) *Închis pentru inventar.* (Sau, ceea ce este valabil şi pentru debitul de peste drum, şi pentru cel de lîngă Facultatea de drept. De ce nu afişaţi: «Pe o rază de 500 mp, fumatul interzis») *Sînt în concediu, Fănică.* (Petrecere frumoasă, tată dragă, dar de ce cu obloanele trase?) *Sînt învoită medical.* (Să-ţi dea domnul sănătate şi O.C.L. noroc în găsirea unui nou vînzător.) «Lipsesc momental» (... «căci cunun nişte fini la Lehliu şi mă întorc cu o ocazie între 4 şi 6 precis». Era mai cinstit.)

...Astfel stînd lucrurile, ne-am gîndit că ar fi mult mai nimerit să ne adresăm cumpărătorului direct, amical, să înlocuim stereotipia afişului clasic prin vorbe de duh, să-i anulăm bănuielile prin cuvinte încărcate de emoţie, smulse din inimă şi din nevoile omeneşti ale vînzătorilor. I-am cîştiga în felul acesta înţelegerea, răbdarea, vorbindu-i pe cinstitelea, ca de la om la om... Prezentăm pentru exemplificare cîteva modele:

SÎNTEM ÎN LUNA DE MIERE (BOMBONEL ŞI BOBOCICA)
SÎNT ÎN LUNA DE BERE (ACELAŞ)
SE DAU OUĂ LA «UNIC»
BEA BĂIATUL UN ŞPRIŢ LA VARICE
RESPONSABILUL ÎNCHIS PENTRU INVENTAR
SÎNT PLECATĂ DUPĂ MARFĂ ACASĂ
SÎNTEM ÎN CONCEDIU DE CREAŢIE (SIMPOZION LIRIC TAPL)
SALUTĂRI DE PE LITORAL! PA ŞI PUSI.

mihai viteazul triumfă pe ecrane

Aflat pe ecranele bucureştene de numai trei zile, filmul **MIHAI VITEAZUL**, realizat de Sergiu Nicolaescu după un scenariu de Titus Popovici, creaţie de prestigiu a cinematografiei noastre, este întîmpinat cu o îndreptăţită satisfacţie de toţi iubitorii artei. Este un succes în faţa cărula nu avem dreptul să folosim cuvintele «de public şi de stimă». Este un succes autentic (vom reveni, pe larg, în cronica din numărul viitor).

COPERTA NOASTRĂ

ŞTEFAN BĂNICĂ, actorul care se plimbă cu dezinvoltură între «Victimele datoriei» şi «Cîntecele mării»...

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuţa poştală 41-12 Of 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

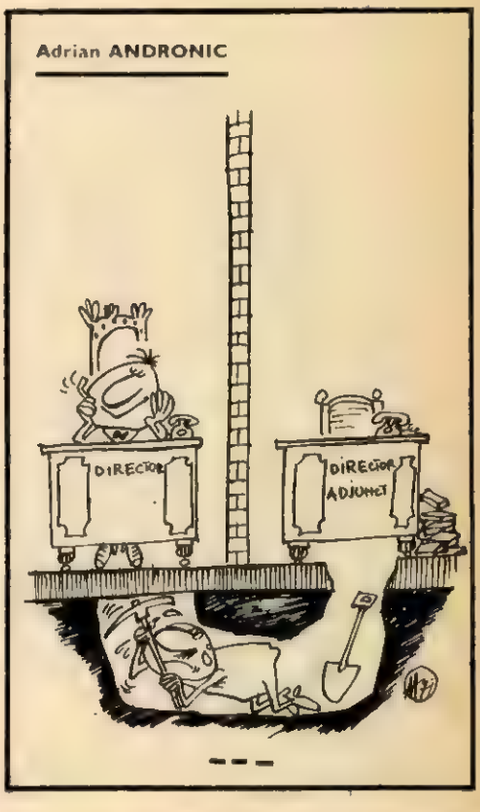

păpuşile magdalenei borănescu

O expoziţie care ne îndeamnă să vedem viaţa mai veselă şi colorată: expoziţia de păpuşi a Magdalenei Borănescu, foarte potrivit găzduită de Ateneul tineretului. Univers plin de candoare şi haz, stimulînd fantezia şi pofta de joacă a tuturor vîrstelor şi făcîndu-ne să credem în visele frumoase: poate-poate într-o zi producătorii noştri de jucării în serie vor accepta colaborarea mai strînsă cu artiştii, poate că vor lua în sfîrşit drept prototip aceste fermecătoare jucării din fetru, carton, plastic, stambă — absolut toate realizabile industrial — şi poate că, în locul ororilor care ne mai invadează încă rafturile magazinelor, vom putea în sfîrşit cumpăra acest încîntător Mic Prinţ şi acest trio de clovni cu zîmbete triste, această pereche de pe Tîrnave sau această idilă... pisicească, poate că vom găsi prin magazine şi acest «Bucătar» utilitar cu şorţul numai bun de pus lingurile în el, această «Blîndă Milca» gata să primească perile în spinare, sau acest colîndător care acoperă, discret, o sticlă de băutură... Să credem deci în viitorul roz al jucăriilor noastre, tovarăşi!

Accidentul s-a petrecut pe şoseaua Roman-Piatra Neamţ. Numele şoferului este Ştefan Gaburoi. Autobuzul circula pe drum liber, acoperit însă cu polei şi înconjurat de ceaţă. La o frînă bruscă, vehiculul s-a răsucit în loc şi s-a răsturnat. Un mort şi doi răniţi. Curba statistică a accidentelor de circulaţie a mărcat din nou, în luna ianuarie, o uşoară creştere. Ne îngrijorează faptul în sine, ne întristează fiecare eveniment în parte, dar neliniştea şi nedumerirea noastră sînt cu atît mai mari cu cît cavalerii nesocotinţei se află şi la volanul unor vehicule de transport în comun.

TREPTE PE CALEA BUNĂSTĂRII (I)

ÎNVĂȚĂMÎNT

În 1938, numărul total al elevilor din învățămîntul de cultură generală de-abia dacă depășea cifra de un milion jumătate. În 1965, această cifră este de 3,7 milioane. În ultimii cinci ani, învățămîntul de toate gradele s-a diversificat, s-a specializat, au apărut ramuri noi, mai ales în domeniul învățămîntului tehnic, ca urmare a dezvoltării vertiginoase a industriei. Am trecut la generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani, am înființat facultăți și institute cu profile noi (Universitatea din Craiova, Institutele de subingineri de la Baia Mare, Pitești, Hunedoara etc.). Numărul studenților a trecut în acest an de 152 000, față de 131 000 cît erau în 1965 iar numărul elevilor din școlile de cultură generală a atins în 1970 cifra de 3,9 milioane.

Un număr impresionant de școli, laboratoare, amfiteatre au fost ridicate în acești ultimi ani, toate beneficiind de o dotare tehnică de prima mînă (să amintim doar de construcția noii Politehnici bucureștene). Doar în 1970 am construit cu 6,6 mii săli de clasă mai mult decît în 1965. Să mai adăugăm numărul sporit de cămine, de burse, multiplele posibilități de agrement oferite studenților etc., etc. Un efort uriaș, menit să asigure în condiții optime creșterea și dezvoltarea viitoarelor generații de specialiști.

PENTRU FIECARE DIN NOI

Ne place să ne îmbrăcăm mai bine, prețindem de la industria noastră ușoară haine, încălțăminte variată, mașini casnice din ce în ce mai perfecționate, la un preț de cost din ce în ce mai scăzut. Este normal să fie așa.

Trăim mai bine, avem pretenții sporite. Sigur, aici este oricînd loc de mai bine. A spus-o în repetate rînduri secretarul general al partidului, referindu-se la necesitatea diversificării în continuare a produselor textile, la creșterea necontenită a calității lor, precum și a diverselor aparate de uz casnic. Oricum, este un fapt evident că radioul, mașina de spălat electrică, frigiderul, televizorul au cucerit și cuceresc noi și noi locuințe, că oamenii sînt mai bine îmbrăcați, femeile mai elegante. Fabrica de frigidere de la Găești, combinatele de fire și fibre sintetice de la Oltenița, Tg. Secuiesc, Miercurea Ciuc, fabricile de confecții de la Vaslui, Focșani, Craiova, marile complexe de tip industrial pentru creșterea animalelor și păsărilor de la Căzănești-Ialomița, Covasna, Sibiu etc., iată doar cîteva din impresionantul număr al obiectivelor realizate în actualul cincinal, a căror punere în funcțiune a sporit considerabil producția de bunuri de larg consum, precum și a produselor agroalimentare, contribuind direct la creșterea nivelului de trai al populației.

NUMĂRUL DE SALARIAȚI

În actualul cincinal numărul de salariați s-a mărit cu circa 800 000 de persoane, o impresionantă armată a inteligenței și energiei, de care economia noastră în continuă dezvoltare are acută nevoie. Această creștere a avut o influență foarte favorabilă asupra bugetului familial. În plus, majorarea salariilor tuturor categoriilor de salariați a sporit și mai mult acest buget. Pe baza acestor măsuri, veniturile din salarii sînt în 1970 cu circa 31 miliarde lei mai mari decît în 1965. În același interval de timp au fost sporite pensiile de asigurări sociale cu circa 39 la sută și s-au mărit alocațiile pentru copii.

CINCI ANI DE MUNCĂ ȘI DE SUCCESE PRESTIGIOASE

S-a încheiat un cincinal. Un cincinal care a însemnat pentru țara noastră un salt prodigios înainte în toate domeniile. În cei cinci ani, am înălțat cetăți industriale, am zăgăzuit ape năvalnice silindu-le să nască energie electrică, am sfredelit munți, am construit șosele, am învățat să fabricăm mașini cu care s-ar mîndri orice industrie modernă din lume. Și, mai ales, am căutat cu toții, într-un admirabil efort colectiv, să muncim mai bine, mai inteligent, să folosim cît mai plenar, cît mai eficient, resursele noastre de energie, precum și resursele țării. Agricultura, în ciuda unor condiții climatice nefavorabile, a obținut succese de anvergură. Hergheliile de cai putere ale Brașovului, mașinile complexe ale «Semănătoarea», lucrările de hidroameliorații executate pe scară largă, dublate de munca viguroasă a milioanelor de țărani cooperatori, iată doar cîteva din atuurile de bază ale acestei agriculturi.

Am construit și dezvoltat o puternică industrie grea, am creat o economie dinamică, multilaterală. Am învățat să folosim cît mai plenar resursele noastre naturale. Productivitatea muncii a sporit neîncetat, grație aceleiași hotăriri unanime de a lucra mai bine, mai repede, mai eficient. Urmarea acestui efort constructiv la scara întregii noastre societăți este sporirea vertiginoasă a venitului național, fapt care a permis creșterea necontenită a nivelului de trai al celor ce prin muncă au creat această economie modernă, aceste bogății.

Finalitatea acestor eforturi care au dinamizat economia socialistă a României înălțind-o spre cotele înalte ale adevăratei civilizații este clară. Este scopul suprem al orînduirii noastre, este punctul spre care converg energiile comuniștilor, ale tuturor celor ce muncesc: asigurarea unor condiții de viață, de dezvoltare multilaterală mereu mai bune pentru toți cetățenii României socialiste.

Roadele acestei permanente preocupări sînt vizibile peste tot, le poate constata oricine. În acești ultimi cinci ani am beneficiat mai mult ca oricînd de avantajele unei economii dinamice, în plină dezvoltare, care răspunde din ce în ce mai prompt, mai eficient, exigențelor noastre firesc sporite. Cifrele, graficele, sînt de multe ori mai elocvente decît orice comentariu. Ele reflectă sintetic drumul parcurs, ele sînt oglinda vie a eforturilor neobosite întreprinse în această direcție. Ele reflectă grija permanentă pe care o manifestă partidul, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru nevoile celor ce muncesc. Ele demonstrează adîncul umanism al orînduirii noastre socialiste, justețea politicii Partidului Comunist Român, care a pus, pune și va pune în continuare în centrul preocupărilor sale: OMUL.

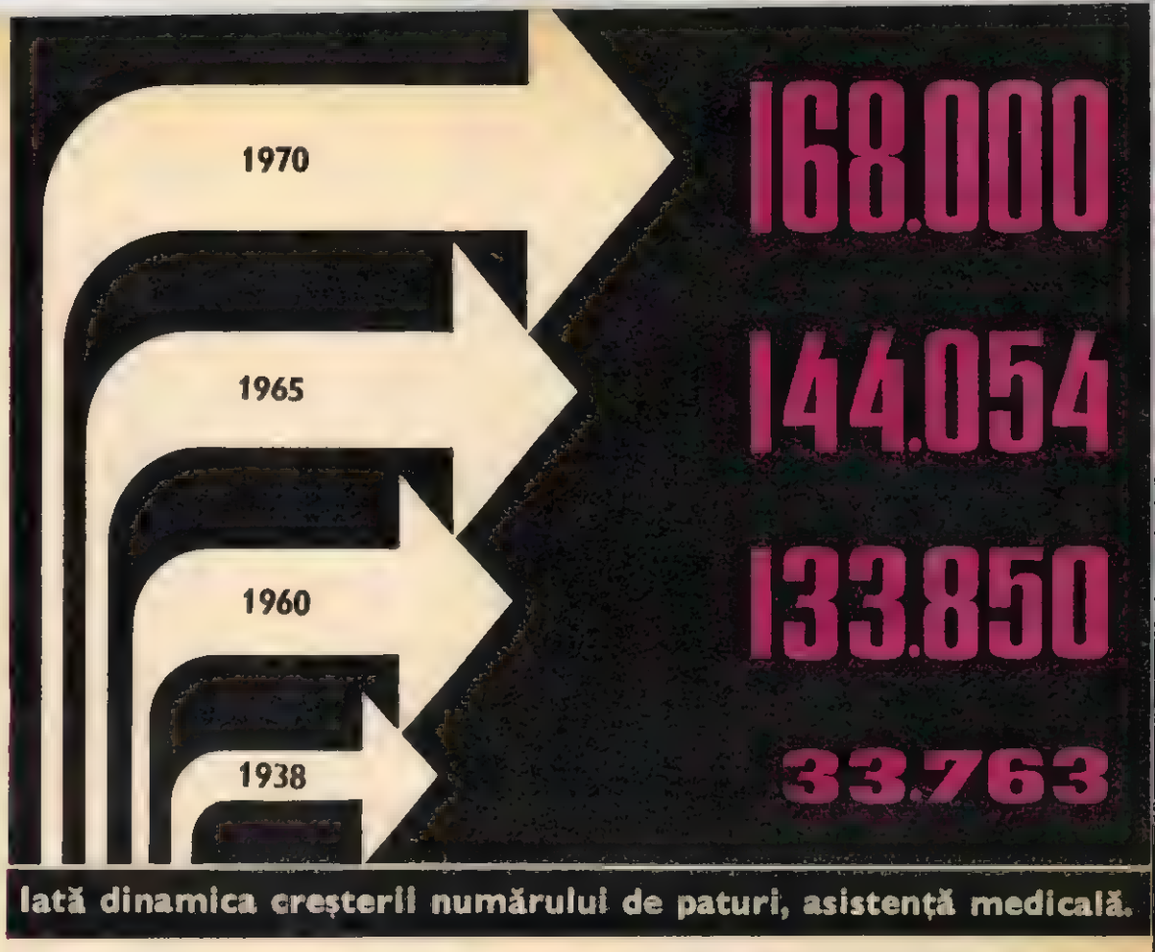

Iată dinamica creșterii numărului de paturi, asistență medicală.

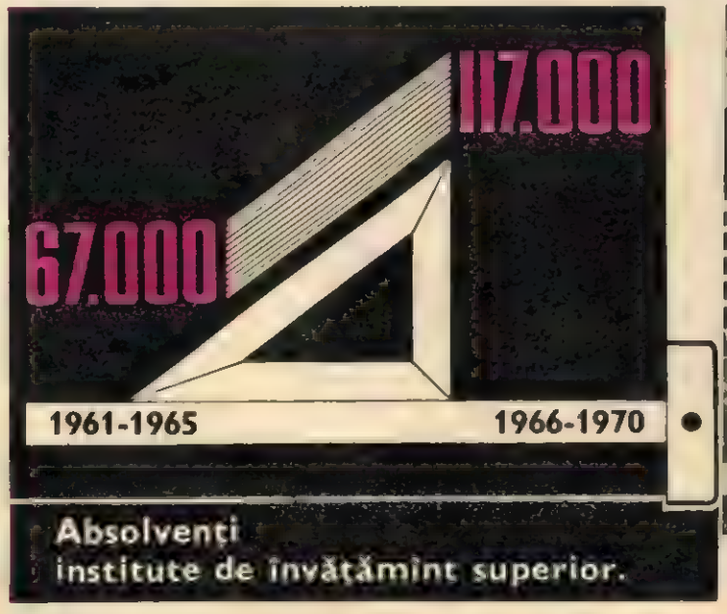

Absolvenți
institute de învățămînt superior.

SĂNĂTATE, OCROTIRI SOCIALE

Totul pentru OM. Iată o formulă care în acești ultimi cinci ani a stat în permanentă atenție a partidului nostru. Pentru apărarea sănătății, pentru ca omul acestor ani să fie mai robust, să se bucure din plin de viață, s-au acordat de către stat 7 miliarde lei (o sumă de circa 11 ori mai mare decît cea alocată în 1950!). Ea s-a materializat în construcția și dotarea ultramodernă a 16 spitale cu o capacitate efectivă de circa 8 800 paturi, a 29 de policlinici. Sînt într-o fază avansată a construcției spitale noi la Baia Mare (fotografia noastră), Galați, Caransebeș, Alexandria, Slatina, Miercurea Ciuc etc.

Pentru ajutorarea mamei și copilului s-au alocat în cincinalul care s-a încheiat 600 milioane lei.

Față de cele 123,2 milioane de lei alocate în 1966 pentru concedii de sarcină și lehuzie, în 1970 s-a ajuns la 400 milioane lei. Finalitatea acestor eforturi: a sporit populația țării de la 19 141 000 în 1966 la 20 252 541 în 1970, a crescut durata medie a vieții de la 65,9 ani în 1961, la 68,6 în 1969.

Craiova, veche cetate a banilor, a cunoscut în ultimii ani o adevărată revoluție urbanistică. În locul cartierelor sărăcăcioase s-au deschis largi magistrale, blocuri cu mai multe nivele, modern concepute, dotate cu tot confortul (8 898 de apartamente au fost construite în județul Dolj în ultimii cinci ani).
Iată cum arată noua Cale a Severinului.

CINCI ANI DE MUNCĂ ȘI DE SUCCESE PRESTIGIOASE

Orașele noastre s-au îmbogățit în cincinalul care s-a încheiat cu numeroase lăcașuri de cultură, cinematografe, cluburi. Splendida casă de cultură din centrul orașului Bacău a fost construită tot în același interval de timp.

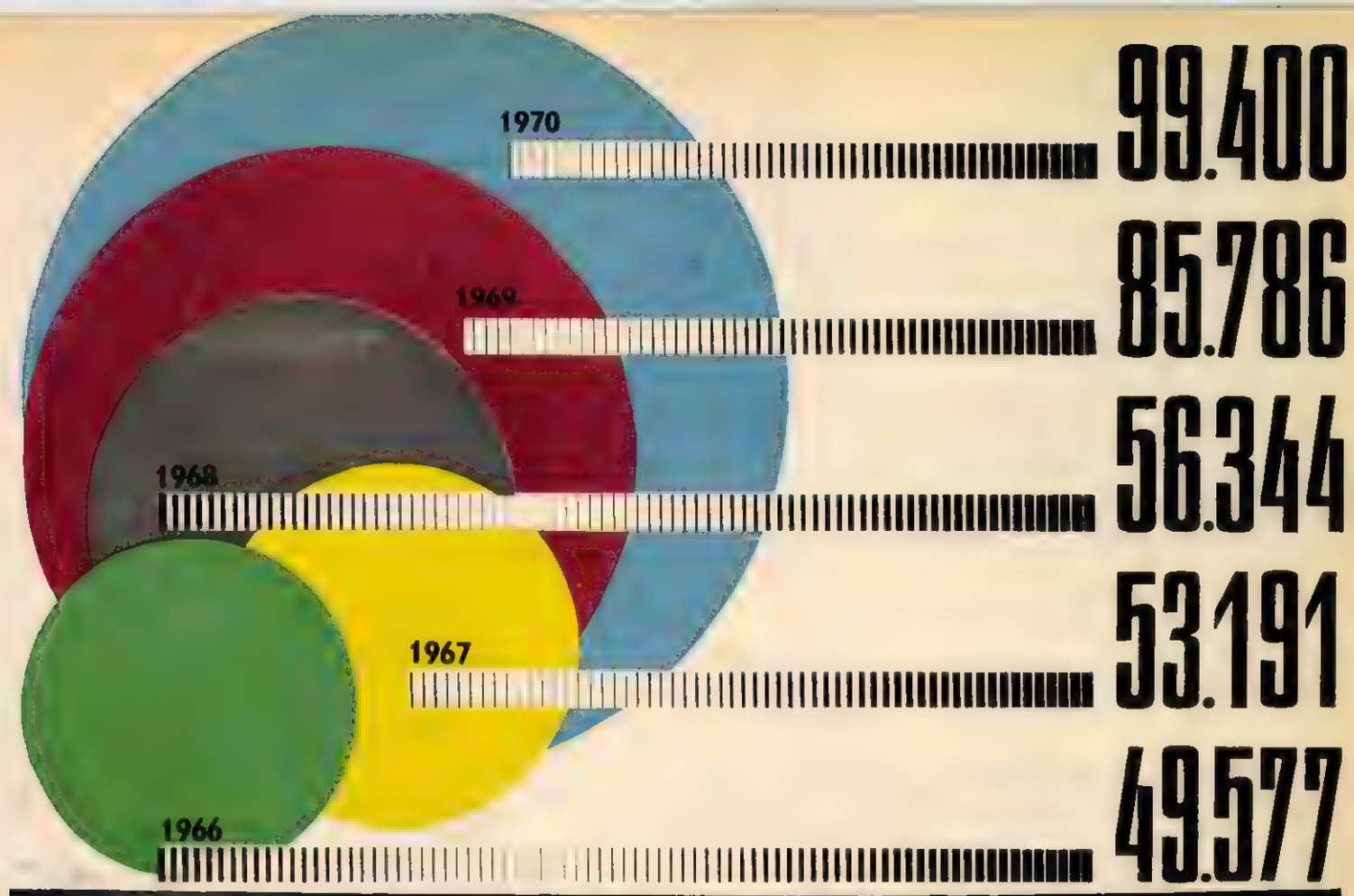

În ultimii cinci ani s-au construit mai multe apartamente decît în cele trei cincinale precedente!

LOCUINȚE

Cincinalul care s-a încheiat a stat sub semnul construcției. Nu numai a celei industriale, ci și a construcției de locuințe, care a atins indici fără precedent. În acești ani, din fondurile statului sau prin credite acordate de stat au fost date în folosință 344 300 apartamente (la care se adaugă cele 5 000 apartamente construite de stat în cadrul ajutorului pentru sinistrați), 1 250 000 de cetățeni (adică echivalentul a cîtorva orașe mari) s-au mutat în apartamente construite în această perioadă de timp. Statul a alocat peste 16 miliarde lei pentru apartamente puse la dispoziția oamenilor muncii și s-au investit alte 7,5 miliarde pentru obiective destinate gospodăriei comunale.

Practic, nu există oraș care în această perioadă de timp să nu se fi îmbogățit cu străzi, blocuri, cartiere noi, din an în an mai frumoase, mai bine construite.

Linie arhitecturală modernă, dotare la nivelul tehnicii mondiale: așa se prezintă noua Fabrică de confecții din Focșani.

Așa arată interiorul unui mare magazin de produse electrotehnice și de uz casnic din centrul Capitalei. O gamă variată de frigidere, radiouri, televizoare, mașini de cusut ș.a., de o calitate mereu mai bună, stau la dispoziția exigentului cumpărător al anului 1971.

Întrebarea aceasta va naște, sigur, sute și sute de controverse. Nu mi-aș dori să fiu arbitru între luarea deciziei celei mai obiective. Și totuși, după unele completări, mulți vor admite că, într-adevăr...

Există o categorie de meseriași — în ultimul anuar statistic figurează peste 500 000 — care au scos «din pămînt» și au presărat pe toată harta țării palatele industriei din era socialistă a României. Oamenii aceștia cu domiciliu instabil, care pleacă bucuroși de la Suceava la Turnu-Măgurele sau la orice altă adresă nouă, și-au statornicit pasiunea și priceperea în acești ani ai noștri, cînd șantierele au devenit un peisaj tot mai frecvent și familiar. Se vorbește deseori despre constructori-veterani, chiar dacă vîrsta de pe buletin nu atestă acest titlu. Și școala constructorilor capătă — sub semnul perspectivelor îndrăznețe, elaborate de partid — mereu și mereu mai mulți elevi și dascăli, «generația șantieriștilor» măsurîndu-se după repere mai puțin obișnuite. Constructorii lasă în urma lor certitudini durabile, vizibile pentru mulți ani înainte. Iată de ce meseria de constructor are toate șansele să fie considerată cea mai frumoasă din lume.

ȘTIȚI CARE-I MESERIA CEA MAI FRUMOASĂ DIN LUME?

Pentru maistrul principal Matei Stadler performanțele se măsoară pe verticală: cel mai înalt coș al termocentralei de la Mintia-Deva, de 220 m, era însă nu numai cota cea mai înaltă a construcțiilor realizate, dar și încununarea activității sale de veteran. Căci cei 15 ani petrecuți pe șantierele de la Călan, Hunedoara, Borzești, Galați, București-Sud sau Craiova constituie o carte de vizită care recomandă nu numai pasiunea constructorului, dar și frumusețea muncii sale.

Inginerul Constantin Saulea și-a început cariera de constructor instalații la Galați. Chipul și vîrsta îi prezintă ca pe un om tînăr. Și totuși cele trei laminoare — de tablă groasă, Siebing și de benzi la rece — conferă biografiei sale o consistență care îi măsoară în alt fel anii decît obișnuita numărătoare calendaristică (stînga sus).

O VIAȚĂ ÎN 72 DE „VIEȚI" ȘI CEVA...

I-am cunoscut familia, întîmplător, anul trecut, prin vară. Copiii — un băiat și o fată — sînt acum oameni în toată firea, cu facultatea absolvită, la rosturile lor, ba chiar cu un proaspăt moștenitor — un băiat al băiatului. Soția este și dînsa pensionară. Zic: «și dînsa...», pentru că în vara trecută... Tatăl familiei făcuse cerere de pensionare. Cîteva zile, poate chiar o săptămînă să fi trecut de cînd scrisese cererea. Cîteva zile în care toți ai casei nu mai recunoșteau în dînsul pe cel de totdeauna. Devenise tăcut, neliniștit și trist. Soția știa mai bine decît oricine ce gînd și ce dor îl macină. Și i-a spus doar începutul unei fraze: «Dacă vrei tu...» Atunci, fața i s-a înseninat: «Nu-i așa? Încă nu mă pot simți pensionar. Plec!» Și a plecat...

Mi-am reamintit episodul acesta mai zilele trecute. La vremea lui îl înregistrasem ca pe un amănunt cotidian din viața unui om. Se pare însă că selecția amintirilor o face, mult mai înțelept, subconștientul nostru. Pentru că, duminica trecută, cînd știam că «nea Iulică» vine în București, am simțit nevoia să fac o vizită familiei sale, cu intenția precisă de a-l descoase. Știind că sînt ziaristă și ghicindu-mi, probabil, «stratagema», a ținut să mă prevină din capul locului: «Dacă scrii ceva despre mine, dacă-mi dai numele în ziar, să nu mai intri niciodată în casa mea!» O spunea foarte serios, ba chiar aspru. Așa că mi-am pus caietul, frumos, în geantă și am vorbit cu gazda mea într-un mod absolut... inofensiv. Am parcurs cu dînsul amintiri care l-au înviorat într-atîta încît aveam senzația că discut cu un adolescent. Chiar și chipul său arăta așa: «...Cînd abia pornisem șantierul fabricii de la Turda, vine pe-acolo un «domn» și-mi zice cu zîmbet antipatic, uitîndu-se la cei cîțiva flăcăiași: «Cu ăștia de poartă căciuli și-n toiul verii crezi că ai să construiești industrie în Turda?!» Nu l-am suduit, deși aveam mare poftă s-o fac. I-am prezis numai că «ăștia cu căciuli» vor deveni, peste puțin timp, experți în construcțiile cele mai complicate. N-am spus drept? Doar se vede în toată țara. Ei, am mai avut eu o mare ambiție: să mă plimb cu un automobil făcut în România. Și iată că...» Aici soția îl întrerupe: «Da, numai că tu nu ai mașină «Dacia». «Ei și, ce dacă n-am eu?! Au alții alții! Mă plimb cu a lor. Esențial este că umblă pe șosele mașini de fabricație românească. Îmi pare rău numai că am scăpat ocazia să lucrez și eu la construcția uzinei...»

În schimb, de cînd a ieșit inginer, «nea Iulică» a lucrat la mai toate obiectivele noi ale chimiei. Ca montor, în special. Zîmbește, zîmbește și nu mai e lîngă noi, la masă. Umblă în trecut, pe la Făgăraș, Copșa Mică, Roznov, Săvinești, Suceava, Năvodari, Tîrgu-Mureș, Turnu-Măgurele...

Au tot încercat unii și alții să-l rețină prin minister. N-a putut să stea. «Eu în două-trei ceasuri mîntuiam cu hîrtiile. Și după aceea, pînă treceau cele opt ore de lucru simțeam cum turbez».

— În 1950 lucra în minister. Începuse construcția primelor furnale la Hunedoara (intervine în vorbă, soția). Și primul care s-a înscris, voluntar, ca să plece acolo a fost el (unii ziceau că-i cam sucit). Copiii erau mici. Totuși ne-am dus...

— Pe cîte șantiere ați lucrat pînă acum? — întreb eu.

— Păi, m-am pornit eu, odată, să le număr. Mai demult. Erau, la un moment dat, 72 de șantiere...

— Și nu v-ați săturat să tot bateți drumurile și... noroaiele șantierelor? În loc să vă odihniți...

— De ce să mă odihnesc dacă nu-s obosit?! (Iar se răstește cam tare la mine).

— Păi, aveți tot dreptul. Știți, pensia...

— la mai dă-o încolo! M-am întors, de fapt, la Rîmnicu Vîlcea pentru inginerul Carp Tiberiu — directorul grupului de șantiere. Uite, despre el ai putea să scrii. Ai avea ce.

— Cum adică, v-ați întors pentru el?

— Vezi, l-am întîlnit anul trecut, l-am spus că ies la pensie și el m-a rugat: «Haide nea Iulică să mai facem un cincinal!» Puteam să-l refuz? Pe inginerul Carp îl cunosc din '47. Am lucrat ultima oară împreună la prima etapă a platformei chimice de la Rîmnicu Vîlcea. Acuma, avem de făcut Uzina de utilaj chimic, dublarea capacității combinatului, care s-a terminat în 1969, urmează soda III — Govora. E mult de lucru acolo. De pensie-mi arde mie?

— Și deci... numai pentru inginerul Carp v-ați întors? Numai pe dînsul îl cunoașteți acolo?

— Da' de unde?! Cu maistrul Giurgea am lucrat iarăși de-o viață. Pe inginerul Tronaru Nicolae l-am cunoscut la Ocna Mureș, cînd era student, în practică. Ce băieți buni! Uite, Ieremia Cramarenco a lucrat ca șofer la I.M.B. Își terminase liceul și umbla cu manuale în mașină! Cum avea un pic de răgaz, învăța. Este un inginer eminent, lucrează și el cu noi la Vîlcea. Și cu maistrul Doican Vasile ne știm de-o veșnicie. Acum e la Făgăraș, dar ne-a anunțat că vine

— Pe vremea cînd se construia Suceava industrială, mai pe la început, am cunoscut și eu (și am scris) doi ingineri, tineri absolvenți, pe Sanițchi și Boghez. Nu cumva știți pe unde mai sînt? Tot pe șantierele chimiei?

— Sigur! Dinu Boghez e inginer șef la noi, la Vilcea Puiu Sanițchi lucrează la Slatina.

— Și de ce ziceați că directorul dv. e un om atît de grozav încît v-a convins...

— Cum, adică, de ce-i atît de grozav? Fiindcă face combinate, de aceea! Vouă, ziariștilor, vă place să scrieți despre lucruri neesențiale. Știi ceva? Nu există meserie mai frumoasă pe lume decît cea de constructor. Mă crezi?

Sigur, cum să nu cred! Oricine crede, pentru că nu-i de crezut doar cu sufletul, ci și cu ochii. Ceea ce face un constructor rămîne. Un constructor nu va avea niciodată senzația că și-a irosit viața de pomană. Cînd zici șantier, știi sigur că acolo se pregătește să bată o inimă puternică și generoasă, care îmbogățește, o dată mai mult, viața întregii țări. Meseria de constructor conține atîta robustă poezie încît ți-e și rușine să te aventurezi în descripții...

Cît despre «nea Iulică» — acuma m-am hotărît: nu-i dau numele «la ziar». Altfel risc, într-adevăr, să nu-i mai calc pragul. Și mi-ar părea rău.

Viorica CIORBAGIU

SCRISORI CĂTRE UN PRIETEN

Iubite prieten, mă achit de promisiune scriindu-ți despre oamenii și faptele întîlnite în peregrinările mele. Despre cele care consider eu că merită consemnate. Încep cu Porțile de Fier, nu numai fiindcă aici se înalță (sau, mai precis, s-a înălțat deja) una din cele mai impunătoare cetăți ale luminii, ci și pentru că aici l-am cunoscut bine pe inginerul Gheorghe Sălăgeanu, șeful șantierului 1-I.C.H., un nume care nouă, gazetarilor, ne e familiar: cunoscut din presă, din relatările colegilor, de pe semnăturile lăsate simbolic pe alte șantiere. Să nu te aștepți la fapte senzaționale, fiindcă ele nu depășesc adesea cotidianul. Cel puțin pentru ei, oamenii șantierelor, învățați să facă zilnic ceva nou.

Omul are 44 de ani, și dacă n-aș cunoaște acest amănunt mi-ar fi greu să-i apreciez vîrsta. Pare cînd prea bătut de vînturi, cînd mult mai tînăr, dacă-ți povestește despre munca lui, despre viața de pînă acum, care se confundă cu istoria marilor șantiere energetice ale țării. Și de obicei așa se întîmplă. Mie această transfigurare mi se pare normală. Și iată de ce: n-am mai recunoscut șantierul, deși «îl învățasem» bine cu cîteva luni în urmă. Or, cum să nu fii cuprins de sentimente, cum să vorbești fără pasiune cînd vezi că viața ta, truda spiritului și a mîinilor tale prind contur cu marile ziduri înnoitoare ale socialismului. La Bicaz, lucrînd între 1953 și 1961, a cunoscut o fată, s-au căsătorit. Pe șantier i s-au născut cei doi copii, — Maria și Puiu. A urmat apoi Argeșul. Ce s-a făcut acolo, știi și tu. În 1964 întreaga familie s-a mutat la Porțile de Fier. Cînd a pus Sălăgeanu piciorul pe malul Dunării, vîntul era la fel de dușmănos ca și astăzi, cînd am fost obligat să-mi pun căciula. Cu o singură deosebire. În afară de apă și piatră seacă, nu se vedea nimic. Ce e acum, e greu să spun. Dacă ți-aș descrie hidrocentrala în cîteva tomuri, cînd ai vizita-o tu ți-ar părea la fel de necunoscută.

A urmat organizarea coloniei (simbolic acest cuvînt găsit de constructori, nu de poeți). «La 7 septembrie 1964 — îmi spune cu exactitate inginerul, fără să consulte vreo însemnare — era deja atacată prima fază a digului».

Îl întreb ce i s-a părut mai anevoios pe șantier, și rîde. Apoi se reculege și-mi răspunde: «La început, devierea fazei întîi a Dunării, partea de batardare celulară — o lucrare clasică dar de concepție nouă — apoi lucrările de betonare la ecluză și centrală».

Îi prezint în culori deschise Bucureștiul. «N-am tînjit după centru — îmi spune — aș fi ajuns cu siguranță, dar ce să fac la oraș? Lucrările pentru care mă zbat eu rămîn, se văd, necazurile au trecut, par niște amintiri ale altuia, străine».

Să-ți prezint cel mai adevărat lucru despre Sălăgeanu. dacă ai să-l cunoști, ai să vrei să rămîneți prieteni.

Dacă îți închipui că oamenii despre care îți scriu au învățat să vorbească precum în cărți, te înșeli. Procesul e exact invers: ziariștii și scriitorii simt nevoia să îi reproducă, să-i citeze, și nu numai pentru a da culoare scrierii. Sînt frazele cele mai pline de autenticitate. Inginerul Ion Bugar, inginerul-șef al șantierului energomontaj de la Porțile de Fier, îmi mărturisea cu tonul cel mai firesc că această hidrocentrală a însemnat pentru el un vis. «Tatăl meu — zice — îmi vorbea cu zeci de ani în urmă ca despre o șansă îndepărtată. Eu, fiind din Moldova Nouă, treceam des pe șoseaua din apropiere și îmi închipuiam cum și unde se va înălța. De fapt, Porțile de Fier au fost o speranță a tuturor inginerilor din promoția noastră, sau cel puțin a celor din acest colț de țară. Pentru mine a fost și o alegere sentimentală.

De altfel, e prima hidrocentrală la care lucrez. După absolvirea facultății am mai lucrat pe șantiere, dar numai la termocentrale: Ovidiu, Constanța, Singiorgiu de Pădure. La Paroșeni am trecut la montaj și exploatare. Era prima centrală care utiliza deșeurile de cărbune. A urmat Brazi, cu turbine care dădeau nu numai lumină, aburul lor era folosit în industrie. S-au redeschis Paroșenii și m-am întors, deși nu bănuiam că o voi lua de la capăt. Am trecut deci prin toate centralele termo, acum sînt la o hidrocentrală și țin să particip și la montarea unei centrale atomoelectrice».

Omul mi se destăinuie calm, firesc, și tocmai în această liniște bănuiesc certitudinea realizărilor și a dorinței exprimate. Vreau să menționeaz un amănunt care te va ajuta să-l cunoști mai bine: pe toate șantierele de care ți-am amintit a mers de la început și a plecat cînd s-au încheiat lucrările.

Dacă am să spun că pentru inginerul Bugar între familie și șantier se poate pune semnul egalității, n-ai cum să afirmi că exagerez, fiindcă am să-ți aduc argumente: omul s-a căsătorit la Paroșeni, pe șantier deci, iar cei doi băieți — Alexandru și Ion — sînt născuți tot aici. Ți se pare un lucru obișnuit? Și lor, cred, din moment ce toate șantierele sînt cunoscute și de copii, și de soție. Nu cred însă că viața e chiar de invidiat, mai ales dacă o privești din afară. «La Singiorgiu am început-o de la lampa de gaz, nu aveam nici o sursă de lumină în jur. Abia pe urmă am montat un mic generator ca să ne putem organiza șantierul». Cred totuși că în acești oameni ai șantierelor există un foc lăuntric clocotitor, pasionat și generos, pe care îl transmit coloșilor pe care-i construiesc.

Petre ANGHEL

Chiar pentru un ochi neavizat această construcție a fundațiilor este imaginea binecunoscută a începutului. Spre deosebire de teoria clasică, în cazul șantierelor, paralelele sfîrșesc însă prin a se întîlni în aceleași impresionante construcții ale socialismului.

porție dublă

Mai deunăzi, stăteam cuminte la rînd, la un pachet de carne preambalată, într-unul din magazinele cele mai centrale, mai frecventate, mai bine aprovizionate din Capitală: POLAR, din apropierea Pieței Romane.

Șirul de oameni se urnea tare încet, că, deh!, pînă se cîntărește marfa, pînă se calculează suma de plată, vremea trece!

Ciudat era însă faptul că pe fiecare pachet de carne se găsea lipită cum nu se poate mai vizibil o etichetă pe care se menționa clar, cu litere mari: CARNE DE PORC, apoi un șir de hieroglife, precum: N.I.D. 731/63 CICLCF, și apoi iarăși pe înțeles: «Fabrica Antrefrig», după care, pe eticheta pachetului clientului din fața mea se mai găsea scris: prețul: lei 23,50/kg; greutate: 1 345 g; costul 31,60 lei.

Prezența cîntarului în asemenea situație era, desigur inutilă, iar folosirea lui, superfluă.

Vînzătoarea însă nu era de această părere. Din care cauză, probabil, fire vigilentă fiind, punea cu grijă pe taler fiecare pachet cu carne și de fiecare dată avea altă opinie decît... eticheta fabricii! Nu divergențe mari, ferit-a sfîntul! Cam între 15 și 75 de bani la un pachet; o bagatelă. (De pildă, pentru pachetul sus-menționat a pretins și încasat 32,25 lei!)

Am întrebat-o, naiv, de ce se mai obosește cu cîntăritul, cu care se obosiseră mai înainte alții, tocmai ca s-o scutească pe dînsa de oboseală. Atît mi-a trebuit! Ce nu mi-a spus? Cum nu m-a făcut? Și zgîrie-brînză, și cîrpănos, și unghie-n-gît, și burghez îmbuibat, și huligan, pînă chiar și intelectual, și... «ce te bagi unde nu-ți fierbe oala? Te găsiți mai deștept? Eticheta e pentru ăia de la fabrică, nu pentru clienți!» (?!).

Iar ca să mă învăț minte, pe mine a refuzat să mă servească. Că un făcut, responsabilul magazinului n-a fost de găsit nicăieri, așa că a trebuit să părăsesc localul cu coada între picioare, după ce am încercat zadarnic să aflu de la ceilalți salariați ai magazinului măcar numele vînzătoarei cu maniere atît de «civilizate» față de buzunarul și obrazul cumpărătorilor.

Am avut totuși un pic de noroc: alături, la «Leonida», aceeași marfă se vindea în ritm alert, corect, în condițiile pecuniare stipulate pe eticheta fabricii; pe scurt, fără «ciupeală». M-am ales și eu cu un pachet și m-am îndreptat spre casă.

Perdaful cu care am fost tratat la «Polar» nu mi-a fost însă suficient pentru ziua respectivă. Urcat în troleibuzul 86 pentru a ajunge la domiciliu, asist la următoarea scenă: un elev de vreo zece ani îi dă încasatoarei nr. 17 919 o monedă de 1 leu, cere bilet de 50 de bani și primește rest... trei piese de 15 bani! Elevul roagă sfios să i se mai dea și cei 5 bani la care mai avea dreptul, pentru ca să poată să-și plătească și biletul de întors; la care, de loc impresionată, nr. 17 919 răspunde acru: «N-am!», și începe a privi pe fereastră. Eu, iar îmi fac de lucru și atrag atenția că cele două piese de 25 de bani cu care tocmai îmi plătisem biletul ar reprezenta soluția fericită a problemei.

Ce-a urmat? Poate că n-o să mă credești, dar chiar dacă nr. 17 919 ar fi fost de față cînd a «discutat» cu mine vînzătoarea de la «Polar» și tot n-ar fi putut să reproducă mai exact și mai fidel absolut același logos (expresii, conținut și diapazon). Și, culmea, n-a omis să mă trateze și cu: «Ce-ți bagi nasul unde nu-ți fierbe oala?»

Noroc că ajunsesem la destinație și am coborît repede, curmînd firul «amabilităților» cu care aș putea jura că aș fi fost firitisit în continuare, pînă la capătul liniei.

Ajuns acasă, n-am îndrăznit să-i relatez nimic consoartei; nu de alta, dar încă de la plecare, cunoscîndu-mi năravul, îmi atrăsese atenția insistent... «să nu-mi bag nasul...»!

Mircea NOVAC

UMOR

MARELE ORAS

Note de călătorie de Dorina RĂDULESCU

Începutul, nașterea unui oraș, îndeosebi a orașelor vechi, este mai totdeauna legat de legendă. Apoi vine istoria să scormonească legenda în praful vremurilor trecute Unele orașe și-au pierdut legenda în uitare Există, acolo unde se află, parcă de cînd lumea, ca munții și marea, de atunci cînd s-a desprins uscatul de ape

Leningradul își începe existența mînă-n mînă cu istoria. Se știe că în anul 1703 un bărbat,pe nume Petru, mare și la propriu și la figurat, a pus temelia primei cetăți de pe una din cele o sută și una de insule, spunînd poate: Eu sînt Petru și pe această piatră voi zidi orașul meu care va fi capitala Rusiei...

Leagănul orașului a rămas cetatea Petropavlovsk, care a cuprins apoi insulele și insulițele, a îndiguit canale, a desfășurat, ca un prestidigitator, panglicile vrăjite de poduri lungi și s-a așezat solid, omenește, pe aceste locuri vitrege, în gura Nevei, la confluența fluviului cu valurile Golfului Finic, supunînd-o.

Mai tîrziu, în cursul secolelor care-i despart începutul de ziua de azi, Leningradul își țese singur legenda din fapte și realități ce par desprinse din lumea miracolelor. Țării și-au instalat reședința la Petersburg. Peticul de tron a fost mereu disputat de țarevici și țarevne. Lupte subterane cu rețele încîlcite de intrigi au frămîntat și aici, ca și aiurea, familiile domnitoare. Fiecare țar, cu domnie lungă ori mai scurtă, a avut ambiția curții sale personale; așa au apărut palate romantice sau rigide, după caracterul stăpînitorilor, care și-au lăsat pecetea pe stilul clasic arhitectonic rusesc.

Aici au trăit, au creat, și au murit savantul Lomonosov, arhitecții Veronikin, Zaharov, Carlo Rossi, fabulistul Krîlov, compozitorii Glinka, Musorgski, Borodin, Ceaikovski și Rimski-Korsakov, aici a murit marele Dostoievski, care, ca și Cernișevski și Maxim Gorki, fusese întemnițat de țari în cetatea Petropavlovsk, transformată în temniță.

Această «Veneție a nordului», cum i se spune, este leagănul revoluției ruse. Acum e liniște în Piața Decembriștilor, s-au șters urmele «Duminicii însîngerate», Palatul de iarnă, în această dimineață nordică, are reflexe metalice. De aici, de la Palatul Smolnîi, a izbucnit revoluția și tot aici, în Petrograd, Lenin a proclamat instaurarea statului sovietic.

O istorie ale cărei momente cruciale s-au încrustat în monumente arhitecturale, în opere de artă ce domnesc peste timpuri, dovedind că arta adevărată este permanentă. Toate aceste monumente, palate, biserici și străzi au fost martore ale tragicei epopei a Leningradului, care va dăinui pînă va intra în legendă, epopeea blocadei din ultimul război.

Nouă sute de zile, orașul asediat de hitleriști a rezistat. Leningrădenii s-au luptat cu foamea, cu frigul și cu bombardamentele. S-au luptat și cu morții care, parcă protestatari, s-au întins de-a lungul străzilor, cu dușmanul care se apropia încet de centura orașului, vrînd să-l sugrume. Numai datorită extraordinarului drum croit pe ghețurile lacului Ladoga, «Drumul vieții», cum l-au numit asediații, pe unde erau aprovizionați cu alimente și muniții, au putut fi salvate șase sute de mii de vieți eroice, cîte mai rămăseseră la ridicarea blocadei.

Am străbătut aleile impresionantului cimitir memorial al celor cinci sute de mii de morți-eroi, pe ale căror morminte, din loc în loc, în ciuda gerului, străluceau flori vii.

Leningrădenii te conduc zîmbind peste rănile vindecate ale trecutului, peste trecutul țarist ce se îndepărtează, pînă la piatra de temelie a orașului. Pe chei, pe podurile Nevei, pe străzi, se plimbă perechi romantice de tineri și bătrîni, fiecare cu Leningradul lui.

Astăzi, șantierele navale începute de Petru cel Mare sînt adevărate uzine pentru o flotă puternică, foștii mujici cu bărbi, semisclavi ai unei industrii rudimentare, sînt adevărați meșteri ai industriilor cu care se mîndrește orașul: radio, electrică, optică, turbine mari, electronică etc. În fiecare zi înfloresc 150 de locuințe noi.

Peste istorie, leningrădeanul rămîne harnic, capabil, vesel, prietenos și dispus să-ți vorbească de orașul lui pe care-l iubește și de care este mîndru, de monumentele și muzeele orașului în care te conduce îndrăgostit și competent. Iarna, împotriva nopților lungi care se întind pînă aproape de amiază, oamenii lucrează în același ritm ca și cînd ziua ar fi egală cu noaptea. Iar seara, pe care o poți defini numai după ceasornic, își cere drepturile ei. Sălile de spectacole sînt pline, în restaurante, orchestre de tineret îmbie lumea la dans, la Teatrul de operă și balet «Giselle» demonstrează cît de mare este dragostea.

Orașul acesta început de Petru cel Mare, continuat de Ecaterina cea Mare, orașul în care au trăit atîția artiști mari, leagănul Marii Revoluții conduse de marele Lenin, orașul strangulat de marea blocadă fascistă, unde a domnit, o perioadă, marea foamete în rezistența blocadei și unde șase sute de mii de asediați au rezistat toți, cum să-l numești altfel decît Marele oraș Leningrad?

Pe străzi, vîntul spulberă o zăpadă abia căzută. Cu fruntea ridicată, «Călărețul de aramă» privește cu mîndrie silueta puternică și grațioasă a orașului învăluit în ceață, se propteste mai tare în scări, cunoscînd, de ani și ani, vîntul potrivnic, de nord, pe care va trebui să-l înfrunte totdeauna iarna, deci și în această iarnă.

Leningrad, iarna 1970–1971.

sport

de Emanuel VALERIU

ARENA SELENARĂ

Vorbim despre istoria sportului dar participăm arareori la crearea ei. Sîntem, cu alte cuvinte, martorii unor realităţi născute în alte timpuri şi care s-au perpetuat în gustul public, cu o mai mare sau mai mică stabilitate.

Atletismul este multisecular, chiar milenar, ca şi pugilatul, cursele de cai sau luptele. Sub forme oarecum schimbate, mai ales în ceea ce priveşte arsenalul lor material, jocurile sportive respective nu s-au îndepărtat prea mult de originile lor şi conservatorismul nostru inconştient este prea slab combătut de încercările ce se fac în vederea descoperirii unor noi discipline, mai direct izvorîte din noutatea vieţii moderne. Schiul pe apă e încă foarte costisitor, ciclobalul prea singular, fotbalul feminin încă controversat şi aşa mai departe. Ne-am aşteptat ca drumurile cosmice ale omului epocii aflate cu un picior în ziua de azi dar cu celălalt în cea de mîine să ne aducă noutăţi revoluţionare, şi poate de aceea am căzut atît de repede de acord să-i adoptăm în marea familie a campionilor sportului pe cosmonauţi, la concurenţă cu alte austere «clanuri» cum sînt, fără îndoială şi fără supărare, cele ştiinţifice. Într-atît sîntem de afectaţi, la modul pozitiv, de călătoriile interastrale, încît nu ne supără nici îndrăzneala proprie şi nici... concurenţa. Ni-i disputăm paşnic pe astronauţi şi ni-i distribuim în părţi oarecum egale cu aiţii, încărcîndu-i şi cu responsabilităţi şi titluri onorifice cîntărind desigur chiar mai mult decît echipamentul lor strict necesar şi — sigur — peste ceea ce le-ar permite să care cu ei centrul atît de sever şi prevenitor de la Houston.

Faptul că primii vizitatori ai lumii au comparat suprafaţa ce le stătea înaintea ochilor cu un teren de rugbi (fotbal american, spre a nu-i revolta pe «tifoşii» minglei peticite) a născut o întreagă literatură.

Curiozitatea altui zburător printre stele care s-a interesat, de-acolo din drumul deschis chiar de el, de rezultatul unui meci de basse-ball de pe Pămînt a răscolit alte vanităţi şi a trezit multe susceptibilităţi.

În orice caz, din bagajul atît de minuţios drămuit al celor porniţi spre Lună nu a putut fi exclus sportul, pentru că acesta era încastrat în însăşi fiinţa fiinţelor trimise acolo şi care — pentru a fi întregi — nu se puteau şi sper nici să n-o fi dorit (!) debarasa de sport.

Dar iată că cea mai recentă expediţie lunară a avut şi un episod sportiv făcîndu-ne, pentru o dată, martori uimiţi dar reali ai istoriei sportului. Acolo sus, foarte departe, unul dintre cosmonauţi — nu ştiu dacă cel cu dungi pe costum ori celălalt, atît am fost de emoţionat, cel care număra greşit ori bine, în legea lui Lunară — şi-a permis să ignoreze orele prelungi de simulare, regulamentele care-i leagă electronic de pupitrele staţiei de lansare, şi să joace golf. Unde anume? Vă rog reţineţi: pe Lună! Evenimentul este, fără discuţie, istoric. Prima manifestare sportivă selenară a fost una de golf. Cred că tocmai prin aceasta natura selenară şi-a dovedit rudenia cu cea terestră acceptînd, fără să se cutremure (sau cutremurîndu-se de plăcere), tocmai acel sport atît de firesc al loviirii unei mingi cu un băţ şi care cere,fără nici un fel de concesie, o condiţie fundamentală: să fie jucat în plin aer, afară, în natură.

Pentru prima oară mi s-a părut că spaţiile care separă Pămîntul de Lună s-au topit cu adevărat şi prezenţa umană acolo s-a făcut simţită cu tot ceea ce are ea mai pur şi mai nobil, dacă nu vă supăraţi: cu dorinţa unor mişcări libere (în ciuda costisitoarelor costume şi aparate), a unui gest firesc pînă la identificarea lui cu instinctul, acela al loviirii unei mingi sau pietre cu un băţ, care putea să fie sau nu o croşă Dunlop, Spalding sau... Reghin.

Arena selenară ne invită deci tot în natură, tot spre gesturile elementare, spre mişcarea pură, eliberată de complicaţii, de regulament.

Iată pentru ce cred că nu greşesc cînd îmi explic de ce sporturile noi se nasc (dacă se nasc) foarte greu şi de ce nu supravieţuiesc pe Pămînt. Ba cred chiar că nici pe Lună nu prea au şanse. Acolo a pus piciorul, deşelenind pulberea selenară, un joc vechi de cîteva sute de ani...

cronica satirică

de Teodor MAZILU

OMUL DE PAIE

«Omul de paie» nu e numai o figură de stil reuşită, ci şi o realitate, la fel de reuşită. Omul de paie există, trăieşte, are salariu, se plimbă de colo pînă colo.

Desigur, nimeni nu se naşte om de paie, tot aşa cum nimeni nu se naşte om de ştiinţă. Deabia după ce individul dă ochii cu viaţa, se uită în dreapta şi-n stînga, se transformă într-un om de paie... Schimbarea se poate produce greoi, încetul cu încetul, tot la fel de bine cum se poate produce brusc... S-au văzut cazuri de oameni înzestraţi cu un caracter de bronz, care s-au trezit de paie fără să se mire prea mult; chiar cînd ţrau de bronz, ei tînjeau în adînc după paie.

Omul de paie are multe avantaje. De aceea uneori sînt şi foarte căutaţi. În primul rînd, omul de paie este extraordinar de mobil. Poate fi mutat fără nici un efort dintr-un loc în altul. Omul de paie n-are nici bagaje, n-are nici mobilă, nici consistenţă, aşa că poate fi uşor transportat. Adevărul este că omul de paie e o natură profund fericită. El seamănă într-un fel cu o sperietoare de ciori, ei nu există de fapt, ci doar sugerează că există. Unui om de paie nu i se pretinde nimic. Aşa e şi drept, ce s-ar putea pretinde unui om de paie? Nimic. Datoria unui om de paie e să nu facă nimic: cum încearcă să se agite, cum nu mai are nici un haz. Un om de paie care dovedeşte o cît de plăpîndă iniţiativă îşi trădează destinul.

De multe ori omul de paie nici nu e considerat un om, ci un fel de ornament, aşa, să mai înveselească decorul... Dacă e de genul masculin, se poate confunda uşor cu o mobilă; dacă e de genul feminin, se poate confunda, la fel de uşor, cu un bibelou... Căci există şi femei de paie... Nu nasc, nu gătesc, nu muncesc. Zac în casă numai aşa, de frumuseţe. N-au nici o utilitate practică. Aceste femei îşi păstrează cu înverşunare condiţia lor de femei de paie... Sînt fericite — ăsta e tot hazul. Dacă ar deveni femei adevărate, s-ar simţi nenorocite. Unele femei de paie care, fără voia lor, au devenit femei în carne şi oase, sînt bîntuite de gîndul sinuciderii.

Desigur, omul de paie are multe avantaje. Are însă şi un singur mare deznodămînt... Aşa de uşor şi de discret, îl mistuie focul.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

CAII LUI GÉRICAULT

Ironia soartei a făcut ca doi mari pictori francezi,Géricault şi Delacroix, să fi fost elevii unui dascăl cu totul lipsit de vocaţie care, paradoxal, a pus mîna pe penel şi s-a «consacrat» picturii numai pentru a se conforma dorinţelor familiei sale: Guérin. Anost, de o dezarmantă răceală conformistă, a devenit un exemplu tipic al academismului neoclasicist apărut la începutul secolului nouăsprezece. Pictura se putea foarte bine lipsi de el, dar este greu de spus dacă, fără el, i-am mai fi avut pe genialii lui discipoli. Căci tocmai în atelierul lui de la Paris a fost dat să se întîlnească, la amestecatul vopselelor, cele două uluitoare destine. Eugene Delacroix s-a situat, din 1822, în fruntea romantismului francez prin tulburătoarea sa pînză «Barca lui Dante», urmată de cîteva din capodoperele epocii, găzduite astăzi de Luvru: «Masacrul din Chios», «Sfîrşitul Greciei la Missolonghi», «Moartea lui Sardanapal» şi «Libertatea conducînd poporul».

Este greu de spus dacă în asta Guérin a avut vreun merit. Legile echităţii cer să dăm Cezarului ceea ce aparţine Cezarului, şi atunci trebuie să recunoaştem că fără Guérin ar fi existat poate şi Delacroix, şi Géricault, deşi s-ar fi putut să fie şi altfel, şi că mulţumită acestora a rămas un cuvînt în istoria artelor şi despre netalentatul lor maestru. Apărat cu cerbicie de Baudelaire, atacat cu causticitate de Ingres, Delacroix şi-a plimbat penelul pe plafoanele şi pereţii Palatului Bourbon, transformînd nişte ziduri reci în opere inestimabile. Lupta dintre genii n-a fost niciodată ignobilă, şi triumful lui s-a produs simultan cu gloria rivalului său, anul 1855 aducîndu-i marea consacrare lui Ingres, iar 1866 — laurii de academician lui Delacroix. Ultimul avea pe atunci 68 de ani, şi obscurul său profesor murise de mai bine de trei decenii, întrînd în uitare o dată cu neplînsa lui înmormîntare. Opt ani mai tîrziu se ducea dintre vii şi Delacroix, singurul pictor autentic al şcolii romantice, cel mai mare colorist al turmentatului veac pe care l-a zugrăvit.

Destinul lui Théodore Géricault a fost mult mai crud. Mort în 1824, în vîrstă de 33 de ani, el fusese cea mai necruţătoare sfidare a academismului practicat de netalentatul său profesor şi, cu toate că era cu opt ani mai tînăr decît Delacroix, acesta i se considera elev. Cît timp i-a avut pe amîndoi în atelierul său, Guérin n-a încercat altceva decît să le sufoce amîndurora adevărata vocaţie, nu din pismă, ci din convingerea că artele plastice se opreau la stadiul neoclasicismului şi că nimeni şi nimic nu le mai putea da ceva în plus peste acest nivel de «supremă desăvîrşire». În artă, neputinţa se grăbeşte întotdeauna să instaureze legi, numai talentul le sfidează, nu atît din frondă ci din incapacitatea de a se încorseta în ele. Cînd Géricault şi-a trimis primele pînze la Salonul oficial din 1812, toate tunetele şi fulgerele criticii s-au abătut asupra lui. Aşa cum pe Delacroix avea să-l şicaneze Ingres, furia stîrnită de apariţia lui Géricault alimenta causticitatea unui alt mare pictor al curentului revolut: David. Dar nici lupta lor n-a fost ignobilă.

În anii mei de studenţie, Ilya Ehrenburg, care conferenţia din cînd în cînd la Institutul de literatură unde îmi făceam studiile, amintea deseori de o pînză de Géricault pe care am revăzut-o recent, la Luvru: «Cursa de cai». Scriitorul îşi ilustra cu ea teoria despre realism, demonstrîndu-ne că furia stîrnită în rîndurile criticii în jurul acestui tablou nu era decît aparent justificată. Într-adevăr, caii lui Géricault nu alergau ca nişte cai de curse, nici măcar nu alergau ca nişte cai adevăraţi, deoarece în secunda de goană nebună în care îi surprinsese pictorul, picioarele lor se aflau toate în aer, ca într-un galop dement, cele din faţă întinse aproape la orizontală, cele din spate desprinse de pămînt şi aruncate înapoi, într-o poziţie în care nici un cal real n-ar putea să-şi menţină vreodată echilibrul. Şi totuşi, forţa acelui tablou, senzaţia cursei frenetice, întrecerea într-un suprem efort al autodepăşirii erau date tocmai de acest amănunt. Ehrenburg mai evoca în sprijinul tezei sale despre realismul transfigurat şi o statuetă de fildeş pe care o văzuse în casă la Matisse. Era un pahiderm miniatural, cioplit de un artizan african care ţinuse să surprindă elefantul în atac. Pentru aceasta, coiţii animalului au fost răsuciţi de sculptor într-o poziţie care răsturna legile firii.

Dar impresia furiei dezlănţuite era copleşitoare.

Caii de pe hipodrom n-au alergat niciodată aşa cum i-a văzut Géricault. Guérin avea de ce să-şi apese inima văzînd ce «ororI» ieşeau de sub penelul ucenicilor săi. Caii aceia erau o aberaţie fiziologică, o absurditate de iconoclast, o elucubraţie de om care sfida anatomia şi legile sacre ale proporţiilor. Numai un om care nu văzuse niciodată cai îi putea picta aşa.

Or, freneticul, exuberantul, vulcanicul Géricault nu fusese în pictură decît un «pursînge», o creatură de rasă deosebită, un fel de cioară albă a cărei neliniştitoare apariţie părea un semn rău, atrăgător de huiă. Marea slăbiciune a vieţii lui au fost caii. Nimic nu i-a apărut mai pur, mai sublim, mai nobil ca aceste fiinţe de vis, nimic mai înălţător decît contopirea trupurilor călăreţului şi al armăsarului său într-un efort total de autodepăşire. De aici i s-a şi tras moartea. A căzut de pe un cal, s-a prăbuşit în timpul unei goane nebune, şi a murit la cîţiva paşi de animalul care îl ucisese. Iar Guérin îi învăţase să picteze cai frumoşi, cuminţi, măsuraţi cu echerul, cu anatomia studiată pe butucii măcelarilor, cai paşnici, imperiali, în ţinută de paradă, cu un picior ridicat în aer, a triumf... El i-a văzut altfel. Caii lui nu erau simpli cai, ci un ideal de frumuseţe. Caii lui nu fugeau, ci zburau, şi pentru că nu le putuse pune aripi, îi învăţase să alerge pe pînzele lui altfel decît în realitate şi să rămînă astfel în istoria artei ca o tulburătoare lecţie de realism.

dialog cu cititorii

de H. DONA

O scrisoare interesantă am primit de la cititorul *Sp. Proca* din Iași. Ca și alți corespondenți ai noștri, dumneasa își exprimă adeziunea față de înnoirile introduse încă de la sfîrșitul anului trecut în alcătuirea paginilor de actualități «inițiativa redacției de a spori numărul de fotografii — și încă reușite — prin diminuarea spațiului rezervat materialului scris... conferă publicației un aspect mult mai variat și atractiv... Nu abandonați noul procedeu adoptat, ca și noul mod de prezentare a materialelor din revistă: formula e sugestivă». Nu o vom abandona pînă nu vom găsi una mai bună.

În continuare, cititorul nostru își exprimă dezacordul față de unele aprecieri apărute în revistă cu privire la filmul «Sunetul muzicii» și la serialul «Doamna Bovary». Respectăm părerea interlocutorului nostru, mai ales că e expusă în modul cel mai urban cu putință și se sprijină nu pe sentințe, ci pe argumente, dar îl rugăm să accepte și dreptul unora sau altora dintre cei care scriu în revistă de a avea puncte de vedere personale în legătură cu producțiile puse în discuție. Am publicat — respectînd cu strictețe adevărul — rezultatele anchetei pentru cititori, dar e clar că aceste rezultate nu ne obligă la adoptarea unor păreri pe care nu le împărtășim.

Din Dorohoi, un cititor, *M. Andreico*, ne întreabă ce este «Kitsch»-ul, despre care a citit în unele cărți și publicații. Kitsch este un cuvînt german care exprimă o anumită formă de prost-gust. Desigur, prostul-gust este etern și prezența lui (deseori masivă) poate fi înregistrată de-a lungul întregii istorii, de la sumerieni pînă în zilele noastre (și, probabil, și în continuare). Kitsch-ul este acel tip de prost-gust pretențios și adesea costisitor care a înflorit în Europa (și mai ales în Europa centrală) la sfîrșitul secolului trecut și în primele decenii ale secolului nostru. Fiecare dintre noi s-a întîlnit cu manifestări tipice ale Kitsch-ului: piticii de ipsos sau faianță din grădinile burgheze de altădată, pahare de țuică sau de vin pe care sînt pictate scene istorice, butelii sau sticluțe de colonie în formă de monumente istorice, perdeluțe cu brizbize la cabinele camioanelor de mare tonaj, vile în stil maur cu elemente rustice și agrementate cu un acoperiș de pagodă etc., etc. Spre deosebire de prostul-gust, să-i zicem plebeu, Kitsch-ul se vrea «cultural», «elevat», și devine prin aceasta și mai ridicol. În rîndul unor snobi ultrarafinați din Occident a apărut în ultimii ani moda de a colecționa obiecte «Kitsch» sau chiar de a aranja încăperi întregi în acest «stil». Operația e foarte delicată și cere nu numai un bun-gust perfect, ci și un anumit geniu al ironiei decorative.

Cititorul *V. Beldoiu* din Tr. Severin ne trimite o lungă diatribă împotriva «modernismului». După cît se pare, cunoștințele în materie ale celui care ne scrie sînt recoltate nu atît prin studierea operelor respective, cît prin foiletarea paginilor de varietăți ale ziarelor. E cam puțin. Ne încîntă însă rapiditatea cu care cititorul severinean și-a însușit un argument foarte mult vehiculat în anumite publicații: vina principală a moderniștilor nu constă în faptul că se îndepărtează de o anumită viziune tradițională (teză care, în definitiv, poate fi susținută), ci în faptul că nu sînt suficient de... moderniști, că se raliază unor curente vechi de 10, 20, 30 de ani!

O scrisoare plină de umor am primit de la cititorul *Rusu Kolea* din Vaslui. Dumnealui a avut neplăcuta surpriză să primească cîteva scrisori anonime de la niște șmecheri sau tembeli care îl amenințau cu «flăcările iadului» dacă nu continua stupida corespondență. Dar mai bine să-i dăm cuvîntul: «Mi-aduc bine aminte că la primirea celei de-a treia anonime am ținut să văd ce mi se întîmplă a treisprezecea zi, dată fixată de omul din umbră, cînd asupra mea se va abate o mare nenorocire în cazul în care nu expediez treisprezece copii după scrisoarea lui... Pe la orele 15 ale acelei zile de noiembrie a apărut și nenorocirea travestită într-o decizie prin care mi se aducea la cunoștință majorarea salariului meu de la 1720 la 1840 lei». Pe tovarășul Rusu îl felicităm pentru avansare, iar despre autorii anonimelor nu putem decît constata că mare e grădina lui Dumnezeu și încă slabă acțiunea de depistare întreprinsă de serviciile neuropsihiatrice ale policlinicilor și spitalelor.

Dintr-o anonimă demascatoare, sosită dintr-un oraș de la marginea Transilvaniei, citățm o singură frază: «Sîntem partizanii unor ore de calvar care ne fac viața imposibilă». În materie de profesiune de credință masochistă, n-am citit de mult așa ceva reușit.

Pe marginea fotoreportajului «Viitorul neprevăzut al roții olarului» de la Electroceramica-Turda, apărut în nr. 2/71, inginerul *Emil Creță Vincșan* de la fabrica Ceramica din Timișoara ne scrie, pentru a ne informa, că și fabrica la care lucrează (și care aparține Combinatului de industrie locală) fabrică articole de ceramică electrotehnică, unele dintre ele în exclusivitate pe țară. Am luat notă, iar reporterii noștri și-au trecut în agendă și mica uzină timișoreană.

Coco Chanel, într-o fotografie recentă, purtînd, bineînțeles, unul din taioarele ei clasice. Criticii de specialitate afirmă că ea ar fi fost «principala responsabilă» pentru felul cum arată și cum se îmbracă femeia secolului XX.

COCO CHANEL
SAU PARADOXUL MODEI NEDEMODABILE

«Printr-un soi de miracol aplica modei legi care pînă atunci păreau aplicabile numai picturii, poeziei, muzicii». (Jean Cocteau)

Un simț artistic rafinat, refuzul oricăror extravaganțe, intuiția faptului că vestimentația trebuie adaptată noilor condiții de viață ale femeii au făcut din Coco Chanel — de curînd decedată la Paris, în al 88-lea an al vieții — cea mai mare creatoare de modă a secolului XX. Coco Chanel a reușit să se impună și să domine elaborînd un stil de o eleganță simplă și confortabilă. A lansat — spre deosebire de cei de-o breaslă cu dînsa, care urmăreau exclusivul, unicatul — modele a căror imitare era la îndemîna oricui. *«Dacă o modă nu e adoptată de toată lumea — susținea ea — nu valorează nimic. Rămîne o excentricitate gratuită... Vreau ca rochiile mele să coboare în stradă».* Și rochiile ei au coborît în stradă, reproduse în milioane de exemplare. Croitoreasa care a îmbrăcat pe cele mai celebre și mai bogate femei ale ultimelor decenii — actrițe și regine, cîntărețe și soții de magnați — a făcut totodată din eleganță un ideal accesibil micii funcționare cu buget modest, femeii obișnuite. Inovațiile ei au dăinuit. Maestra a reușit să creeze solid și trainic, într-un domeniu fatal supus efemerului, în care «marile noutăți» se nasc și mor în fiecare sezon. Folosind puterea de convingere a simplității și bunului-gust, a izbutit să realizeze, după cum spunea Christian Dior — un alt faimos creator în domeniul vestimentației — «o revoluție majoră în modă, cu o rochie neagră și un șirag de perle».

În evocările prilejuite de dispariția ei se amintește momentul cînd, în 1914, recent sosită la Paris, Gabrielle Bonheur Chanel — supranumită din copilărie Coco, din cauza obiceiului de a se trezi o dată cu cîntatul cocoșilor — și-a făcut apariția în mijlocul mulțimii elegante care asista la cursele de cai. Cochetele timpului aveau pe atunci «talii de viespe», strînse în corsete zdravăn, șnuruite, purtau rochii lungi și complicate, agrementate cu volănașe și dantelușe, pălării împodobite cu păsări și flori, savante construcții de bucle și cocuri. Taiorul sobru și pălăria simplă a domnișoarei Chanel le-au făcut pe toate celelalte femei să pară brusc demodate, îmbrăcate pretențios și fără gust. Multe au considerat-o doar o originală — și mai multe au fost impresionate de noutatea acestui fel de îmbrăcăminte. Unul dintre marile merite ale Gabriellei Chanel a fost faptul că stilul creat de ea a eliberat femeia de atributele chinuitoare ale vestimentației anilor de la începutul secolului, de corsete, rochii pînă la pămînt și pieptănaturi complicate. În concepția ei o haină elegantă era haina în care te simți bine, care nu deformează trupul după propriile ei canoane, ci se adaptează lui și îl lasă să se miște liber.

Și-a început cariera modest, deschizînd în 1913, la Deauville, un «boutique» în care vindea pălării, pe lîngă ele cîteva pulovere tricotate de mîna ei și — culmea! — pantaloni pentru femei. Și-a continuat-o la Paris transformînd jerseul, folosit pînă atunci numai pentru confecționarea lenjeriei, într-un material din care a croit rochii suple, în stilul devenit clasic sub numele de «chemisier», taioare la care a asortat bluze de mătase. În mai puțin de cinci ani, «La Maison Chanel» se bucura de faimă și prestigiu în întreaga Franță, iar curînd după aceea stilul promovat de ea se impunea de ambele părți ale oceanului.

În cei peste 50 de ani de activitate, «la grande Mademoiselle» a adus vestimentației feminine inovații esențiale, multe dintre ele rămînînd legate de numele ei. Clasicul taior «Chanel», simplu, drept, fără guler — «modelul cel mai imitat din lume» — este poate cel mai nimerit exemplu în acest sens. Dar trebuie, în egală măsură, amintită «la petite robe noire» — cum le place francezilor să numească rochia neagră sobră, nepretențioasă, potrivită în toate ocaziile, împodobită numai de cîteva rînduri de mărgele — tot atît de îndrăgită azi ca și acum zece sau douăzeci de ani. De asemenea, moda revoluționară a pantalonului și puloverului, taiorul sport din tweed, fusta plisată, trenciul, bluza în dungi, pălăria bretonă ș.a. Tot ea a lansat — într-o epocă în care femeile nu se parfumau decît cu mirosuri de violete, lavandă, garoafe sau chypre — celebrul «Chanel 5», amestec subtil de esențe, botezat cu numărul ei porte-bonheur — inaugurînd cea dintîi, pe scară mare, îmbinarea creației de modă cu parfumeria și cosmetica. Căutînd elemente care să învioreze culorile îndeobște închise pe care le prefera pentru rochiile și taioarele ei, să facă sobrietatea lor mai feminină, Coco Chanel a inițiat moda perlelor artificiale și a bijuteriilor «fantaisie» din cristal alb sau colorat. Și — să nu uităm — voga părului scurt «à la garçon» și a pielii bronzate i se datoresc tot ei.

În anii din urmă, continuînd războiul declarat exceselor și extravaganței, Coco Chanel a respins categoric atît rochia ultrascurtă («e ridicol la 60 de ani să vrei să pari de 20», «o expoziție de carne» — afirma ea categorică și caustică, ca de obicei), cît și pe cea ultralungă («dă femeilor un aspect monahal», «le ascunde prea mult trupul»).

A murit în plină putere de muncă. În ultima ei săptămînă participase la trei prînzuri de afaceri și fusese în fiecare zi prezentă în atelierul din Rue Cambon 31, unde supraveghea pregătirea colecției de primăvară-vară 1971. Rochiile din colecția ultimelor ei creații ajung exact pînă la genunchi. Lungimea ideală, așa cum o decretase pentru totdeauna Coco Chanel, pare să fi revenit în actualitate. Un ziarist american observa, pe bună dreptate, că multe dintre modelele ei sînt tot atît de actuale azi ca și în momentul cînd au fost prezentate pentru prima dată, în multe cazuri cu cincizeci de ani în urmă.

Cum ar fi arătat oare femeile secolului nostru fără pasiunea fecundă pentru simplitate și perenitate a celei ce a fost supranumită *«regina modei nedemodabile»*? Întrebarea merită, poate, sacrificiul unei clipe de meditație.

Delia ȘTEFAN

1

2

3

4

Printre celebrităților pentru care a lucrat se numără văduva fostului președinte al Statelor Unite, actuala doamnă Onassis (fotografia 1 o înfățișează imediat după asasinatul de la Dallas, cu taiorul încă pătat de sîngele soțului ei), doamna Pompidou (2), Greta Garbo (3), Romy Schneider (4), precum și Grace de Monaco, Brigitte Bardot, Marlene Dietrich, Ingrid Bergman și multe, multe altele.

În perioada cînd uimea cele mai selecte saloane ale Parisului cu o rochie neagră și un șirag de perle.

Împreună cu Paul Valéry, Mademoiselle Chanel, femeie cu o puternică personalitate și o strălucitoare inteligență, s-a bucurat de prietenia unor spirite alese ale anilor ei. Printre oamenii apropiați ei se aflau Cocteau, Picasso, Diaghilev, Dali, Stravinski, Luchino Visconti.

Deși locuia la hotelul Ritz, avea un mic apartament și în Rue Cambon 31, deasupra etajelor ocupate de casa de modă. În ultimul an de activitate cifra de afaceri a «imperiului Chanel» a atins echivalentul a 160 milioane dolari pe an, sumă din care o parte considerabilă se datorează vînzării parfumurilor Chanel

La vîrsta cînd vedetele şi-au văzut nepoţii mari,
Mae West, gloria cu forme pline a Hollywoodului de altădată,
înfruntă curajoasă reflectoarele, sfidează anii, tinereţea
şi splendoarea partenerei sale Raquel Welch.
«Myra Breckinridge», peliculă care le-a chemat pe acelaşi platou,
va fi «un film cu Mae West» sau «un film cu Raquel Welch»?

ACTORI ŞI ROLURI

Mylène Démongeot
este ocupată cu citirea unui singur fel de scenarii
cele pe care i le încredinţează soţul său, regizorul Henri Simenon,
fiul celebrului scriitor, creator de suspens-uri pe hîrtie.

Foto: UNIFRANCE

zilele tînărului cinematograf vest-german

Filmul prin care regizorul Volker Schlöndorff s-a prezentat publicului nostru, «Tînărul Törless», ecranizare după Robert Musil, a fost fără îndoială momentul de vîrf al zilelor tînărului film vest-german. Şi nu numai din pricina celebrităţii romanului, ci şi datorită faptului că regizorul a ştiut să exprime cu personalitate, în limbajul său cinematografic, ideile romancierului

Manifestul, semnat în 1962 la Oberhausen de 26 tineri cineaşti, proclama naşterea noului film vest-german, care trebuia să urmărească eliberarea de «convenţiile tradiţionale, de orice tentativă de comercializare, de orice tutelă financiară». Premisa exista: scurt-metrajul (care a permis cunoaşterea posibilităţilor de exprimare ale tinerilor) se impusese deja atenţiei specialiştilor şi acum era considerat de către tinerii protestatari «şcoală şi laborator al filmului de ficţiune».

Nu vom urmări în ce măsură semnatarii de la Oberhausen şi-au realizat crezul lor artistic şi social, căci o parte din personalităţile noului cinematograf s-au desprins din rîndurile lor, ci vom sublinia că această nouă atitudine a creat în rîndurile tinerilor o emulaţie importantă, invitîndu-i ca prin intermediul aparatului şi al peliculei (în special pe 16 mm) să-şi spună ideile despre lumea şi societatea în care trăiesc, să influenţeze în mod real producţia marii industrii cinematografice. Considerîndu-l ca unul dintre cele mai importante mijloace de comunicaţie de masă, conştienţi de puternica influenţă exercitată de film asupra publicului, tinerii tind să transforme această a 7-a artă, pe cît le este cu putinţă, într-o artă sinceră, capabilă să exprime problemele majore ale existenţei.

Festivalurile, aceste, doar aparent, sărbătoreşti întîlniri între creatori de pretutindeni, sînt de fapt pentru tineri un serios prilej de confruntare a experienţelor acumulate pe plan uman, social şi cinematografic. Astfel că, alături de Mannheim sau Oberhausen, un alt oraş vest-german simte nevoia să lanseze o invitaţie similară dorinţei de comunicare, de cunoaştere reciprocă şi de afirmare. Este vorba de oraşul Hamburg, care în 1970 se afla la primul său festival internaţional al *filmului non-comercial*. Film care, parafrazîndu-l pe Heinrich Böll, trebuie să acorde problemelor realităţii o atenţie activă. În programul ce anunţa desfăşurarea acestei manifestări (în care, alături de proiecţii, discuţiile tematice deţineau un rol important), se insista asupra «posibilităţii şi necesităţii existenţei filmului ca mijloc eficient de comunicaţie, de propagandă şi de agitaţie».

Am avut prilejul să urmăresc cîteva din scurtele filme prezentate. Cu toată diversitatea tematică şi stilistică (portretul unui băieţaş, un interviu despre violenţă luat unei bătrîne casnice, un coşmar suprarealist, o prezentare documentară a tinerilor cercetători ştiinţifici, o satiră la adresa alegerilor, biografia unui mare magnat realizată din ferparele omagiale întocmite cu ocazia morţii sale ş.a.m.d.) ele au un fond comun: sinceritatea, duioasă sau brutală, ironică sau crudă, cu care tinerii cineaşti pun în problemă aspecte ale societăţii sau relaţiilor umane. Sinceritate care ţine de profilul moral al unei generaţii dornice să se integreze activ în epocă.

În condiţiile în care noua mişcare cinematografică vest-germană capătă o deosebită amploare şi importanţă, iniţiativa Cinematecii noastre de a organiza (cu concursul Ambasadei R.F. a Germaniei şi colectivului producătorilor noului film din R.F. a Germaniei) Zilele tînărului film din R.F. a Germaniei este meritorie.

Într-un amplu studiu dedicat acestei cinematografii, criticul francez Francis Coustade sintetizează astfel caracteristicile noului curent: «Chiar dacă exprimă (...) momente din realitatea vest-germană contemporană, chiar dacă a putut ajunge (...) la unele filme-mărturie autentice, tînărul cinematograf vest-german nu poate fi considerat pentru acest motiv (...) un cinematograf angajat. Se repun permanent aceleaşi probleme: antagonismul dintre vechea şi noua generaţie, cuplul, femeia. (...) Totuşi aici găsim primul lui aport: năruirea eroului clasic şi refuzul happy-endului în favoarea unui realism neobişnuit».

Chiar dacă este prea severă, judecata se dovedeşte a nu fi contrazisă, cel puţin de selecţia oferită nouă: o ironică şi lucidă analiză a unui grup de tineri care, pradă plictisului şi dezorientării, îşi convertesc bruma de interes în manifestări brutale, cu germeni de rasism *(Mincători de pisici*, r: Rainer Werner Fassbinder, 1969); o lentă şi crudă disecţie a plictisului fără ieşire a familiei «prospere» mic-burgheze, care împinge la distrugere şi autodistrugere *(De ce aleargă domnul R. Amok?* r: R.W. Fassbinder, 1970); sau care determină părăsirea căminului *(Staţi în cap, doamnă*, r: Christian Rischert, 1967); o sintetică explicaţie a naşterii şi impunerii violenţei ca criteriu de existenţă socială, datorată «neangajării» *(Tînărul Törless*, r: Volker Schlöndorff, 1965); lipsa de responsabilitate care duce la destrămarea cuplului, laşitatea şi slăbiciunea morală a bărbatului *(Prinzuri*, r: Edgar Reitz, 1966); atroce şi grotescă parabolă a mecanismului revoltei împotriva ordinei instituţionalizate, mizînd pe o brutalitate ce ţine de domeniul patologicului *(Şi piticii au început de mici*, r: Werner Herzog, 1970); dramatica existenţă a unei femei în lupta pentru supravieţuire *(Tomasa*, r: Fieter Kautzner, 1969).

Dincolo de merite ce ţin de domeniul tehnicii vizuale (prioritatea evidentă acordată imaginii: subtilă, finisată, expresivă sau pur şi simplu frumoasă, fotografică, sau folosirea rafinată a culorii), aportul pe care îl are tînărul cinematograf vest-german în ansamblul cinematografului tradiţional de pînă acum se poate defini ca o luare de cunoaştere nemijlocită a realităţii, ca o creare de documente ale unei stări de spirit marcate de derută, plictiseală sau violenţă. Este un prim pas spre acea tendinţă majoră a viziunii asupra lumii din perspectiva ei istorică, pe care o reclamă criticul francez.

Am fi dorit, poate, ca în programul de la Cinemateca să nu lipsească acele rare filme angajate, de analiză socială, ale lui Alexander Kluge, Ulrich şi Peter Schamoni, Peter Fleischmann, regizori ale căror filme, alături de căutările experimentale, adeseori estetizante, ale lui Jean-Marie Straub sau Vlado Kristl, au impus curentul noului film vest-german deopotrivă atenţiei publicului, cinefililor şi producătorilor.

Iuliana POP

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CHAPLIN Charles Spencer

Actor și regizor de film, scenarist și compozitor american de origine engleză, născut la Londra la 16 aprilie 1889, dintr-o familie de artiști de music-hall. Personalitate cvasilegendară, C.C., cu neputință de desociat de personajul său Charlot, a trecut încă din viață în galeria nemuritorilor! De peste o jumătate de veac presa, criticii și istoricii de film, cele mai ilustre condeie ale literaturii, ale oamenilor de cultură de pretutindeni, ale marilor oameni de stat au scris despre acest Janus-Charlot, personajul, și Chaplin-omul, o cantitate de articole, studii, biografii și eseuri, opinii și conferințe, capabile să umple o bibliotecă. Neobosit, astăzi, la 82 de ani, acest unic artist nu se gîndește o clipă să abandoneze cîmpul de luptă, o luptă de o jumătate de veac împotriva tiraniei, a răutății și prostiei, dusă în felul lui, cu rîsul și cu lacrima, pentru dreptate, pentru o viață mai demnă. A vrut să amintească mereu oamenilor că sînt oameni. Că e nevoie de mai multă omenie pe pămînt. Un hohot de rîs universal a întîmpinat de peste o jumătate de veac lungul șir al operelor sale, dar tot el ne-a făcut să ne rușinăm de trufia noastră, să ne amintim că pe lume mai există infirmi, umiliți și obidiți. A început-o ca un biet saltimbanc de variețeu, mai întîi în Londra natală, trecînd apoi oceanul, întocmai acelui vagabond pirlit din *Emigrantul*, în căutarea unei vieți mai bune. Și biografii ne spun în detaliu cum, după cîțiva ani de acomodare, el reușește să capete un contract la Mack Sennett, pentru a debuta pe ecran în 1914 în comedia *Making a Living*, cum pînă în 1925, anul primului său film de lung metraj, *Goana după aur*, a realizat cifra impresionantă de 70 de filme (a drept, de metraj scurt și mediu), printre care întîlnim capodopere ca: *Emigrantul*; *Charlot soldat*; *Viață de cîine*; *Vagabondul*; *Idilă pe cîmp*; *Piciul*; *Pelerinul*; și unicul său film, ca regizor, fără participarea actorului, *Opinia publică*.

Goana după aur (1925), *Circul* (1928) și, dacă vreți *Luminile orașului* (1931) (în ciuda efectelor sale sonore și a muzicii sale imprimate), și chiar *Timpuri noi* (deși realizat în 1935, de fapt tot mut, cu tot cupletul cîntat de Charlot), pot fi considerate ultimele culmi ale peripețiilor sale mute. Toate aceste 75 de filme (am adăugat aci și *Dictatorul*, fiind ultimul film în care mai apare personajul Charlot, deși sub alt nume) sînt de fapt o lungă suită de nuvele, sau un lung roman în 75 de episoade, cu același personaj principal: Charlot, în 75 de ipostaze diferite ale existenței sale de «lumpenproletar». Cînd a vorbit pentru prima dată, tot în acest film de cotitură care a fost *Dictatorul*, cuvintele lui au fost pline de revoltă, adresînd un mesaj și un avertisment întregii omeniri: să lupte pentru doborîrea dictaturii fasciste și să ia seama la pericolul ca o pațe: războiul de exterminare, care se profila deja clar în acel an de răscruce 1940. După o tăcere de 7 ani, ca un semn de doliu pentru marele carnaj, C. revine cu un alt teribil act de acuzare, îndreptat, spune el, «împotriva civilizației noastre contemporane, care vrea să ne transforme pe toți în ucigași de masă». Printr-un amar și ironic tertip, el ne înfățișa pe fiorosul criminal Landru, botezat pentru circumstanță *Monsieur Verdoux*, pledîndu-și inocența în fața acuzatorilor, arătînd că n-a făcut decît să se conformeze concepțiilor unei societăți care face din fiecare om, la război, un asasin de masă. Virulența acestui film demascator îi aduce, se știe, oprobriul presei reacționare și forțele obscure făcură totul pentru a-l stîlci să se expatrieze. «Sînt cetățean al lumii», spunea el atunci. Și, reîntors în Londra natală, turnă, într-un interval de 10 ani, două filme: *Limelight* (*Luminile rampei* — 1952), melancolic pelerinaj sentimental în lumea tinereții (music-hallul londonez) și *A King in New York* (*Un rege în N.Y.* — 1957), satiră acidă la adresa «modului de viață american». Revine după 9 ani de pauză în calitate de regizor, cu multdiscutata comedie dramatică *Countess from Hong-Kong*; în sclipitoarea interpretare a cuplului Sophia Loren—Marlon Brando, secondați de Sidney Chaplin (fiul său mai mare) și Tippi Hedren (grațioasa eroină a *Păsărilor*). Indiferent față de primirea ostilă făcută filmului de o mare parte a criticii pentru lipsa de «preocupări majore» și (mai grav) de umor, el rămîne fidel lumii sale interioare, unde întotdeauna a fost loc și pentru puțină duioșie, pentru tonuri minore. Turnează din ce în ce mai rar. A abandonat pînă acum o serie de proiecte. Care va fi oare subiectul filmului său de mîine?

CHAPLIN Sidney (1)

Frate vitreg al lui Chaplin, născut la Capetown (Africa de sud), la 17 martie 1885. Debutează primul în trupa lui Fred Karno, unde-l va aduce și pe fratele său. Actor și regizor la Keystone și Triangle, va apărea ulterior în filmele ilustrului său frate: *Viață de cîine*; *Charlot soldat*, *Zi de plată*; *Pelerinul*. Comic mediocru, el va sfîrși prin a deveni administratorul bunurilor fratelui său. Moare în 1965.

CHAPLIN Sidney (2)

Născut la Hollywood, la 30 martie 1926. Din numerosul clan familial Chaplin am mai reținut numele acestui al doilea fiu, din mariajul lui Chaplin cu Lita Grey. Cariera sa cinematografică destul de neconcludentă, în ciuda unei cantități apreciabile de filme în S.U.A. și Europa (a turnat și la noi în țară, în filmul lui Berdeniov *Șapte băieți și o strengăriță*, alături de Jean Marais) a marcat ici-colo de cîteva roluri de relief. După ce debutează în filmul tatălui său *Limelight*, el va apărea în filme ca *An Act of Love*; *Land of the Pharoans*; *ACountess from Hong-Kong*; *A doppia faccia*, *Abdullah the Great*; *Columbus entdeckt Krähwinkel*, *The Deadliest Sin*; *Four Girl in Town*; *Survez cet homme*; *The Adding Machine* etc.

CHAPLIN Geraldine

Născută la Santa Monica (California) la 31 iulie 1944, din mariajul cu actuala lui soție, Oona O'Neill. E cea mai talentată dintre toți copiii Chaplin, singura care calcă (păstrînd proporțiile) pe urmele tatălui său. După un promițător debut ca balerină în Londra, și ca actriță (de 8 ani) în *Limelight* (1952), sfîrșește prin a urma cariera glorioasului său tată. La o vîrstă destul de cînără, ea are deja un palmares de invidiat: critica și publicul au aplaudat creațiile ei din filme ca: *Per un bacio matin d'été (Într-o dimineață de vară)*, *A Countess from Hong-Kong*; *Dr. Zhivago*, *Andremo in città* (copr. italo-iugoslavă); *J'ai tué Raspoutine*, *Stranger in the House* (*Străini din casă*); *Peppermint frappe* și *La terrier*, filme de Carlos Saura; *The Hawaiians* (*Master of the Islands*); *Stress es tres tres*; *La Madriguera*; *Sur un arbre perché*, cu Louis de Funès (1970)

film

PE ECRANE

ULTIMUL SAMURAI

Mor ultimii cowboy, pier ultimii samurai. Se cutremură pînzele albe ale cinematografelor. Europa încearcă să întrețină cu propriile ei puteri miturile altor meridiane sau să se folosească profitabil de ele, și — orgolioasă cum o știm — ajunge pînă la urmă să nu mai aibă ochi nici măcar pentru pilpîirile legendelor îndepărtate.

În 1967, la Veneția, *Ultimul samurai* (Revolta) a fost respins la preselecție. Criza de după 1960 a cinematografului japonez, cufundarea lui în erotism și violență pusese capăt marelui entuziasm al niponofililor. Alungat de oficialități, ultimul samurai a trebuit să-și croiască drum singur. Ceea ce vedem noi astăzi este *un film de Masaki Kobayashi* (Harakiri, Kwaidan) și în același timp amintirea tuturor frumoaselor filme japoneze de altădată, este o creație de sine stătătoare și, totodată, răsfrîngerea altor povești, adunate și risipite de-a lungul timpului. Isaburo Sasahara, eroul lui Kobayashi, este roninul din *Harakiri*, sau chiar *Sanjuro* (al lui Kurosawa), ajuns la o altă vîrstă și la o altă înțelegere. Temutul cavaler a obosit, s-a strîns de pe drumuri, iar din cînd în cînd își mai încearcă spada — care cîndva a semănat prăpăd în dreapta și în stînga — pe cîte o sperietoare de cîmp ori își varsă năduful de soț care toată viața a trăit cu frica nevestei. Ce poate fi mai trist decît un samurai îmbătrînit, care, pe deasupra, a stat și douăzeci de ani sub papuc? Excelentul debut al filmului lui Kobayshi ne lasă să credem, o clipă, că vom avea de-a face cu radiografia unei nostalgii, dar, consecvent cu sine însuși, autorul lui *Harakiri* înțelege să reconsidere existența unui samurai cu acele unități de măsură ce i-au fost totdeauna apropiate: demnitatea umană, capacitatea de a înfrunta monstruosul sistem social încleștat de veacuri în inechități pedant legiferate. Tiraniei, arbitrariului și umilințelor senioriale, bătrînul samurai — care nu-și mai dorește decît un amurg cinstit — le răspunde cu sfidare încrîncenată. Abia acum, cînd se împotrivește cu om, nu ca minuitor de sabie, «simte, pentru prima dată, că trăiește cu adevărat». Tot filmul este o îndelungată pregătire a unei explozii de sfîntă mînie umană, la capătul căreia individul își capătă tîrzia conștiință de sine. Omul care o viață întreagă și-a tot reînnoit contractul cu moartea, cu moartea altora, își asumă propriul sfîrșit.

Călătoria sa către un stăpîn mai mare și mai înțelegător este de fapt drumul către pieire, iar lupta cu «căpetenia hotarelor» este însăși măsurarea cu îngerul morții. Scenăcheie a filmului, Kobayashi o construiește cu toată tensiunea și migala baletelor tragice japoneze. Undeva, într-un loc al nimănui, într-un cîmp cu ierburi foșnitoare, samurailul, îmbrăcat în alb, adversarul, în negru, cu chipul încremenit, execută nu un duel, ci un ritual pe care fiecare îl închină, în secret, morții posibile a celuilalt. Eroul va cădea răpus în chip laș, pe la spate, de trăgători care nici măcar n-au avut curajul să se arate. Săbiile cinstite nu pot fi puse pămînt decît de gloanțe, și în acel moment cineastul anihilează faimosul «cod al onoarei» și meșteșugita sa literatură despre lupta dreaptă. Astfel se sfîrșește această elegie pentru toți samuraii revoltați. Ca un ultim omagiu, Kobayashi i-a dat luptătorului chipul lui Toshiro Mifune, interpretul magistral al atîtor cavaleri fără teamă, actorul care știe, ca nimeni altul, să însufletească geometria împietrită a jocului tradițional japonez, singurul care nu ascultă de îndemnul baudelairean și nu «urăște mișcarea care deplasează liniile».

Magda MIHĂILESCU

tv

de Felicia ANTIP

FRUMOȘII TINERI ARDELENI

● Frumoși sînt băieții și frumoase sînt fetele din Ardeal! Dinspre concursul «Ocolul țării în opt luni» adie aer proaspăt, înviorător. Întrecerea între echipele din Covasna, Harghita, Sibiu și Brașov m-a încîntat. N-ai seria următoare — Cluj, Alba, Mureș, Bihor — nu m-a dezamăgit. Tinere și tineri admirabili, serioși, aplicați, dar veseli, degajați, cu aplomb. Recunoști în tot ceea ce fac și spun o acurateță, o bună creștere, o siguranță care nouă, celor de dincoace de munți, ne par a fi specific transilvănene. Concursul — interesant, amuzant, aproape captivant — este prezentat cu farmec de Mihai Florea, care se mîndrește vizibil cu fiecare dintre concurenți și se bucură de fiecare din izbînzile lor. Singurul element discordant îl constituie formularea căznită a unor întrebări, prea lungi pentru că se vor atotcuprinzătoare.

Băieții și fetele din Cluj mi-au plăcut și în seara aceea în care au fost invitați să cînte, să danseze și să spună versuri pentru colegii lor din toată țara. E reconfortant să afli pentru cu ce se pasionează o bună parte a generației născute după 23 August, să vezi adunate laolaltă atîtea vocații, atîtea talente. Prefer să cred că neîndeminatica punere în scenă — greoaie, «ca la teatru» — se datorește cunoscutei spaime de spontaneitate a unora dintre specialiștii televiziunii, nu clujenilor. Oricum, televiziunea a introdus mai puține elemente discutabile în această emisiune «Bună-seara fete, bună-seara băieți» decît în spectacolul de varietăți transmis tot din Cluj și poluat de un umor gros, de calitate similară cu cel al partidei de fotbal pe gheață (purcei, hornari etc.) inclusă într-un altminteri simpatic program austriac.

Mi-au plăcut și niște ardeleni bătrîni: clujenii despre care a fost vorba în reportajul consacrat vechiului studio cinematografic.

● Citesc în curierul revistei «Cinema» scrisoarea unui student la filozofie: «Să-mi fie cu iertare, să mi se arate un loc pe suprafața globului unde se petrece ceea ce se petrece în «Procesul», și mă plec». Iată o atitudine robustă, sănătoasă, de bun-simț. Kafka a fost un impostor, nu cel mai trist vizionar al secolului nostru. Arestările fără motiv, procesele fără justiție, condamnările fără proces, execuțiile fără condamnare n-aveau să existe niciodată însufletită de același bun-simț elementar, apostrofez, la rîndul meu, televiziunea: «De ce ne întunecați o seară de duminică prezentînd o melodramă atît de răsuflată ca «Sînt un evadat»? Ne aflăm în 1971, nu în 1920 și ceva, cînd se petrece acțiunea filmului. Mai există, credeți, undeva pe lume, ocne în care demnitatea oamenilor să fie călcată în picioare cu atîta brutalitate și în care să poți fi aruncat pentru nimica toată? Dați-ne filme care nu s-au perimat, nu ne arătați o lume întoarsă pe dos și, în orice caz, de multă vreme depășită!

● Să militățm pentru folosirea intensivă a gheții, în spiritul cel mai contemporan cu putință! Ne-am săturat de piruetele celor ce dansează pe luciul ei, chiar dacă unele se numesc abuziv, pentru a ne induce în eroare, «spirala morții». Nu ne mai satisface nici victoria stilului atlet asupra stilului balet. Patinajul artistic a rămas un prea molatic joc, bun pentru domnișoare și pentru tinerii efeminați. Vrem sporturi dure, cel puțin la fel de dure ca gheața. Motociclism pe gheață, de pildă. Înlocuiți benzina cu spirt, în loc de ulei puneți untdericin (hai, fără fasoane) și porniți într-o goană năprasnică! Noi, spectatorii, care în copilărie ne înghesuiam la iarmaroc să vedem cum se suie pe pereți (Ce zici, mă, cade sau nu?) motocicleta morții, rîvnim acum la senzații și mai tari. Nu ne cruțați nervii! Nu vă cruțați viața! Hai băieții!

● Au fost 40 de minute interminabile. Timpul își pierduse recea măiestate de postulat kantian, se dilata bergsonian, incremenise absurd în minutul minus 8,02. Priveam fleacul acela de nori care spuneau nu unei tehnici în stare să sară peste pragurile a două gravitații, nu doar niște amăriți de tumultus sau cumulus, și mă gîndeam că această tehnică măiastră nu cutează totuși să-i înfrunte. Mă apăsa copleșitor înțeleapta vorbă străbună despre «obietul om sub vremi» în cea mai elementară accepție a ei. Pentru a evita fulgerele cerului, Apollo 14, imensă mașinărie cu mii de dispozitive senzaționale și cu o forță în stare să urnească munți, a rămas încremenit respectuos, așteptînd ca norii să-i dea cale liberă. În jurul lui zburau nepăsătoare păsări mari, nu știau că, dintr-o clipă în alta, obeliscul cărului îi dădeau tîrcoale avea să se transforme într-o coloană de foc și să le prefacă în cenușă. Norii s-au îndurat, Apollo 14 a pornit în extraordinara lui călătorie. Noi am rămas pe loc, să meditățm la rosturile de-a-ndoaselea ale unei lumi în care, de cînd hăul, buturuga mică poate să răstoarne carul mare. Dar păsările? Cine are timp să se gîndească la păsări?

varietăți

Călare pe cal, călare pe catîrcă, călare pe asin, călare pe cămilă, călare pe băț... Vacs! La grădina zoologică din München poate să călărească pe un rinocer oricine vrea (dacă, bineînțeles, vrea și rinocerul).

totu-i să vrei!

și mai maxi decît maxi...

În bătălia pentru depășirea limitelor impuse modei de natura staturii umane, unele case de modă din Occident fac apel la soluții ce țin mai curînd de arena circului. Jaques Esterel, faimosul boss parizian al modei, încearcă, de pildă, să lanseze un «supermaxi» cu ajutorul cataligelor. Pentru demonstrația care a avut loc în acest sens pe Champs Elysée s-au găsit un băiat și o fată bucuroși să fie vreme de un ceas «la înălțime». Mai greu va fi — presupunem — cu vînzarea modelului en gross și en detail.

am aflat ce și cum...

Ezitînd în fixarea destinației acestui vehicul arhaic între «jucărie pentru copii» sau «motocar pentru culesul viei», realizatorul modelului s-a oprit la un compromis: mașina va fi folosită de copii în joaca lor «de-a culesul viei». A fost dotată cu un motor cu petrol putînd «dezvolta» o viteză de 45 m/h Prototipul a mai fost dotat și cu o fată frumușică cu rochie scurtă și cizme lungi Să fie!

cumul

Bravul sergent Barry Wright de la comisariatul de poliție din Woolwich nu mai vrea să aștepte pînă ce va muri pentru operația de transfer a sufletului său într-un corp mai puțin compromis decît cel de polițist. Și atunci a hotărît ca purificarea prin metempsihoză să aibă loc încă în viață fiind. Așa a ajuns B.W. cumulard. În rest, vorbesc cele două fotografii:

1. Sergentul Barry Wright pornește, cu punctualitate de polițist englez, în patrulare.

2. Sfinția-sa Barry Wright, paroh adjunct al bisericii «Înălțarea» din Plumstead, întors din patrularea cu mașina poliției, se roagă pentru sufletul borfașului arestat de alter egoul său cu un ceas mai înainte.

Se întreba cineva: cum de admite biserica un polițist între slujitorii ei? Și se întreba altcineva: cum de admite poliția un popă între slujitorii ei? Cine poate ști?... Bizarerii britanice...

înțelepții printre noi — DEFINIȚII APROXIMATIVE (II)

● *LAUDA — o floare care miroase chiar cînd e artificială.*

Luigi Pirandello

● *RECUNOȘTINȚA e o povară și, ca orice povară, fiecare vrea să scape cît mai repede de ea.*

Diderot

● *EDUCAȚIA — nu ne face mai buni, dar ne împiedică să devenim prea răi.*

Simone de Beauvoir

● *PLICTISELILE de fiecare zi constituie pentru mulți singura distracție.*

Orson Welles

● *VISUL e luxul gîndirii.*

Jules Renard

● *POLITEȚEA este modul în care se comportă persoanele civilizate, atunci cînd au timp.*

Louis de Funès

de G. DIMISIANU

ALEXANDRU IVASIUC:

PĂSĂRILE

De la debutul editorial din 1967 (cu romanul *Vestibul*) Alexandru Ivasiuc a tipărit anual cîte o carte, fixîndu-se astfel la un ritm de creație invidiabil de majoritatea romancierilor noștri actuali, cam inconstanți în productivitate, după cum se știe.

Față de scrierile anterioare ale autorului, *Păsările* reprezintă un moment nou, în special din punctul de vedere al formulei literare, fiindcă problematica romanului comunică prin numeroase canale cu aceea a cărților sale precedente. În *Păsările* eseismul deszăgăzuit, citeodată fastidios, caracteristic pînă mai ieri lui Alexandru Ivasiuc, suportă un regim de comprimare, prozatorul întorcîndu-se la o atitudine care încurajează epicul, creația impregnată de materialitatea cotidianului. În mult mai mare măsură decît înainte, ideile cărții trăiesc în personajele ei, sînt incorporate adică substanței din care s-au plămădit eroii al căror destin îl marchează. Constatăm că autorul este un bun povestitor, construiește situații tensionate prin acumulări de fapte semnificative, ilustrîndu-se cu efecte remarcabile în ipostaza de prozator epic, după ce în cărțile mai vechi ne convinsese de vocația speculativă.

Dacă formula narativă a noii scrieri este așadar substanțial deosebită de a celorlalte, rămîne același cadru de explorări morale, aceeași stăruință în discernerea unor procese sufletești legate inseparabil de mutațiile sociale adînci petrecute în lumea românească postbelică. Ivasiuc nu e un observator detașat al acestor realități și, expunînd evenimente, fapte de viață umană, el caută legea, motivația interioară, determinările imperioase, unghiul din care privește existența fiind acela al dialecticianului. De aici una din caracteristicile prozei sale, ea însușindu-și aspectul unei demonstrații ce pornește totdeauna de la un număr de premise și ajunge la o concluzie (o judecată asupra existenței).

Cazul lui Dumitru Vinea, unul din personajele proeminente ale romanului, reface, pe o anumită porțiune, traiectoria eroului din *Cunoaștere de noapte*, cartea anterioară. Ca și acela, Dumitru Vinea e un învingător al vieții, structură tare, om de inițiativă și de perpetuu elan existențial, dominînd fără eforturi mediul în care evoluează. Survine însă un fapt care destramă fulgerător trufașul echilibru (accidentul din halele uzinei) oferind martorilor nedumeriți spectacolul unei abdicări sociale neverosimil de rapide. Pentru toți, și în special pentru hiperenergica Victorița, e inexplicabil de ce Vinea pierde atît de repede o luptă decisivă, în care de altfel nici nu se mai angajează, de ce e dintr-o dată apatic, absent, inert, el, altădată atît de profund implicat în evenimentele zilei, atît de adînc mistuit de pasiunea puterii care-l activiza în orice împrejurare. La fel cu Ion Marina, înaltul demnitar din *Cunoaștere de noapte*, Dumitru Vinea, directorul marelui combinat industrial, are prilejul, într-o circumstanță dramatică, să simtă adîind sufiul morții, o realitate cu totul străină înțelegerii sale pînă în acel moment. Ceva în alcătuirea interioară se rupe, și anume ceva esențial. Invadat de stări ciudate, eroul nu mai trăiește în afară ci exclusiv înlăuntrul său, astfel că tot ceea ce se petrecuse cu el din clipa groaznicului accident (ședințele de la uzină, ancheta, destituirea ș.c.l.) constituie o realitate paralelă și neimportantă. Treptat prinde contur în conștiința sa ideea răspunderii morale și a necesității de a și-o asuma, nu formulată explicit ci mai mult presimțită, tocmai aceasta creîndu-i eroului un punct de reazem pentru posibila regenerare viitoare.

Episodul Vinea și toată acea secțiune privitoare la lumea uzinei și la trepidația ei cotidiană, cu cele cîteva personaje rotitoare în jurul eroului principal (Victorița, inginerii Mateescu și Domide), nouă ni se pare că formează zona cea mai densă a narațiunii, nucleul ei viu. Celălalt erou de prim-plan, Liviu Dunca, e o prezență mai mult simbolică — legînd cazul Vinea (petrecut în actualitatea nemijlocită) de semnificația unor fenomene sociale ai căror germeni sînt de aflat în împrejurările dramatice și contradictorii din epoca începuturilor, în urmă cu două decenii. Cartea se rarefiază mai ales în sfera relațiilor dintre Liviu Dunca și Margareta Vinea, iubirea dintre aceștia și, de asemenea, bovarismul cu consecințe funeste al eroinei fiind aspecte tratate totuși prea sumar.

Dincolo de inegalități, *Păsările* este o carte de bogate semnificații actuale, în linia preocupărilor acaparante ale autorului ei, temerară explorare a contextului contemporan și a frămîntărilor ce-i sînt caracteristice. Ca și *Intrusul* lui Marin Preda, *Păsările* dezbate chestiunea integrării individului în fluxul istoriei, complicatele raporturi dintre acesta și marele organism social restructurat de revoluție. Este o carte angajată și angajantă, mărturisind adeziunea pasionată a lui Alexandru Ivasiuc la problematica prezentului.

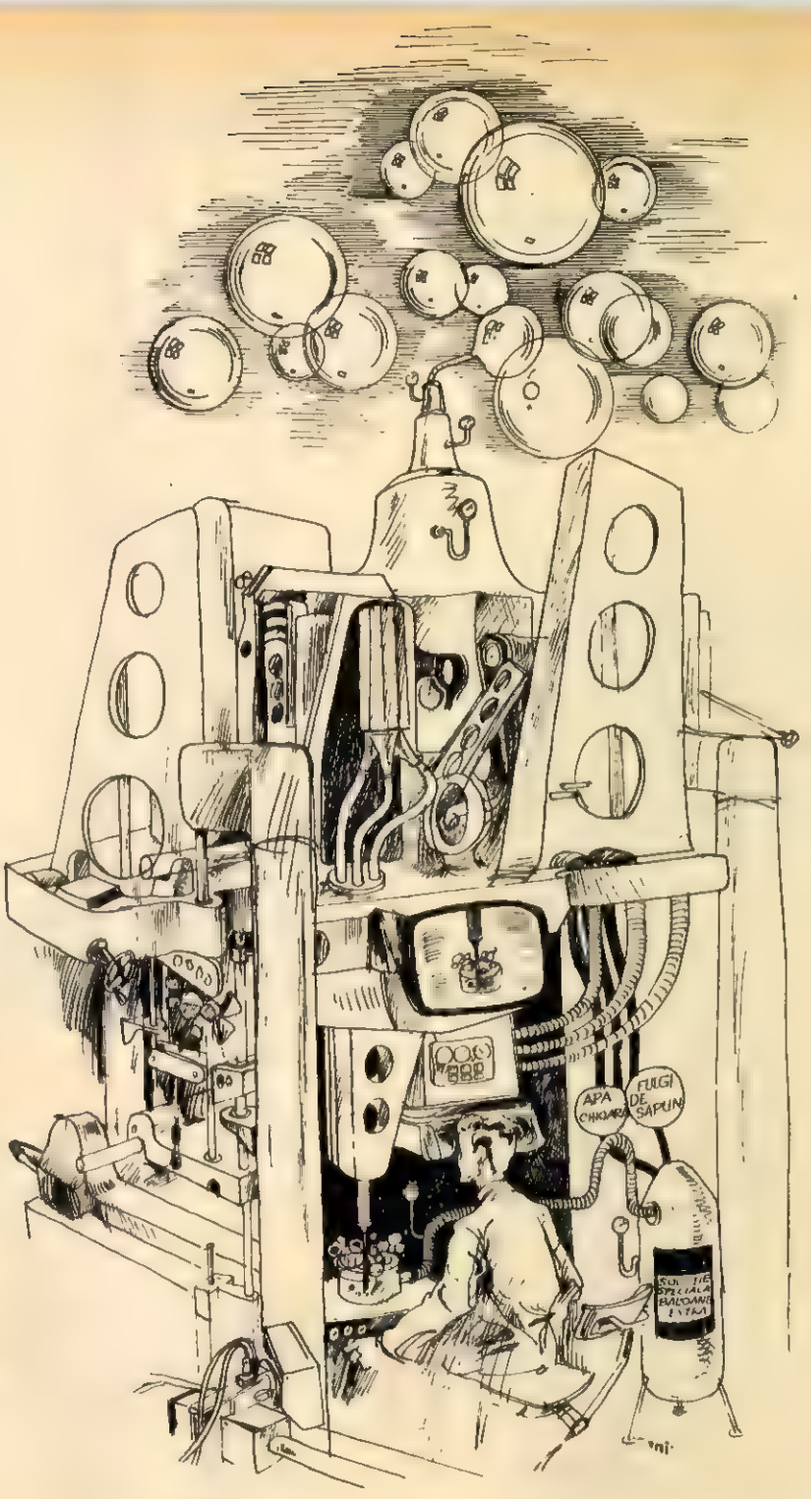

puneți mîna pe marele inventator și legați-l fedeleș!

- UN SCAMATOR FĂRĂ JOBEN — DIRECTOR DE PROFESIE
- CÎND VA FI BREVETATĂ INSTALAȚIA AUTOMATĂ DE AZVÎRLIT CU PRAF ÎN OCHI?
- COAUTORUL INOVAȚIILOR — O DIJMĂ BINE TICLUITĂ.

Asul de trefă al tuturor cacealmalelor trase pînă acum de Gheorghe Buțincu, director, fost director, iar director, iar fost director, și din nou director în industria locală, a constat în impresionanta «sa» listă de invenții. De cîte ori s-a aflat la ananghie și a fost chemat să dea socoteală în fața a fel de fel de organe de anchetă, Gh. B. a făcut *poc!* din pistolul vorbelor fără șir, a scos din mîneca dreaptă meritele altora, a băgat în mîneca stîngă erorile sale, a împăturit în 99 cearșafuri abuzurilor, l-a învîrtit pe bagheta dispozițiilor verbale nerecunoscute și l-a transformat în vestă bună de acoperit pieptul cînd te bați cu pumnu-n el.

La a doua venire a sa în postul de director a Direcției industriei locale din județul Suceava, Buțincu se lamenta pe toate drumurile că e înconjurat de subalterni incompetenți, ingineri-mineri care se amestecă în problemele carierelor de piatră și turbăriilor, piscicultori ce se vîră în industria lemnului. Își rezerva sie însuși dreptul de a se pricepe la toate și de a fi coautor a fel de fel de ingeniozități tehnice, de la cărucioare de copii pînă la mori de măcinat caicar și de la tehnologii pentru fabricarea cărămizilor pînă la instalații de deferizare. N-avem aproape nimic împotriva reciclării specialității. Toate ofrandele savanților multilaterali! Numai gînduri bune pentru mințile inscoditoare ale celor din producție, care se mistuie zi și noapte pentru o idee care nu ține de șurubul lor! Dar ce se ascunde în spatele listelor pompoase care, dacă ar fi să dăm crezare lui Buțincu, totalizează sute de milioane de lei beneficii? Trei mari categorii de soluții:

1) *Raționalizări* și asimilări, care nu sînt deci nici invenții și nici inovații, ci simple îndatoriri de serviciu, executate în mod direct de cei de la locul de producție (Buțincu apărea din cînd în cînd pe post de băgător de seamă) și care nici n-ar fi trebuit să fie onorate ca opere de autorat. (Textul reglementării legale, voit elastic, nu poate constitui temeiul unor interpretări abuzive.)

2) *Dispozitive* noi, valoroase, dar concepute nu de Buțincu, ci *de subalterni* din diferitele unități subordonate conducerii lui ferme, a căror omologare a trecut mai întîi pe la moara de venituri a directorului, foarte preocupat în a-și asigura cu impertinență prezența numelui în fruntea colectivelor de inovatori.

3) Roade ale fanteziei exclusive, de data aceasta a lui B. Gh., *aventuri inginerești* ce ar fi trebuit — în visurile părintelui lor — să revoluționeze tehnica, dar care, o dată realizate, n-au rămas decît simpli mastodonți din metal, caraghioși și impotenți, fără alt «merit» financiar decît acela de a fi înghițit la realizarea lor zeci și zeci de mii de lei din bugetul industriei locale.

În anul 1968 Buțincu a trăit una din marile lui inspirații tehnico-organizatorice. I-a venit ideea fabricării celui mai dificil mijloc de transport din era cuceririi cosmosului. Pe scurt, a descoperit... cărucioarele de copii. Nu știm cît de în secret era ținut patentul acestei complicate mașinării de către rivalii săi de pe piața internă și mondială, dar B. Gh., fără a sta prea mult pe gînduri, s-a deplasat la I.M.I.L.-Rădăuți și a dispus asimilarea produsului cu realizarea prealabilă a unui prototip. Foarte valoroase trebuie să fi fost formula blindajului, schema aparatajului de radiolocație și secretul vehiculării pe pernă de aer, din moment ce drepturile *de concepție* pentru acest prototip au însumat 22 961 lei, din care 20 la sută au revenit stăpînului.

— Care a fost contribuția lui Buțincu la realizarea prototipului?

— Venea din cînd în cînd și ne întreba cum merge treaba — ne răspunde Victor Schipos, maistru la secția sculărie.

Asemenea «contribuții» de muncitor *cu gura*, în contul cărora s-au încasat bani grei ca drepturi de autor, au fost cu dărnicie aduse de B.Gh. și la modificarea unei mori cu bile pentru măcinat caicar de la cariera «Izvorul Alb» a I.I.L. «Rarăul» din Cîmpulung Moldovenesc, activitate tipică de raționalizare a procesului de producție care intra în atribuțiile de serviciu ale tehnicienilor industriei locale.

— Nu era nicidecum o invenție sau inovație — declară M. Vasile, șeful sectorului de producție de la carieră.

Comerțul cu idei era cu atît mai abitir practicat de B. Gh. cînd era vorba de mostre adevărate, de ingeniozitate, de soluții novatoare. Emulația creatoare a poporului nostru reactivează și un soi de inteligență ce nu a avut în trecut posibilitatea să se manifeste decît sporadic — geniul tehnic. Și tocmai de aceea reacția noastră nu poate fi decît drastică atunci cînd întîlnim personaje abuzive, care profită de funcția lor administrativă pentru a dijmui drepturile morale și materiale ale adevăraților și realilor inventatori. Ar fi cazul să ne întrebăm mai des de unde au anumiți directori și directorași timp și resurse intelectuale să participe la nașterea și realizarea tuturor ideilor prețioase apărute sub jurisdicția lor? B.Gh. se împăunează, printre altele, cu meritul de a fi realizat un injector pentru arderea prafului de cărbune în cărămidării și a unei prese de balotat turbă. Spicuim, în legătură cu ele, dintr-o declarație a inginerului Gheorghe Plămadă: «Injectorul pentru praf de cărbune este în fond concepția și lucrarea muncitorului Vasile Popescu, a cărei realizare a fost făcută cu ajutorul inginerilor și tehnicienilor de la I.M.I.L.-Rădăuți și însușită cu nerușinare de Buțincu. Așa-zisele inovații ale sale privind presele de turbă sînt proiectele mele personale după o presă realizată de mine, care se află la întreprinderea forestieră Vatra Dornei».

Acum patru ani, în timpul astenici de primăvară, Buțincu a purces la realizarea unei instalații cu adevărat personale și nouă: o presă pentru obținerea benzilor transportoare cu lărgime dublă decît cea normală. El însuși contestă în prezent că mintea unui om putea concepe și memoriza, fără creion și hîrtie, cele 3 000 de cote ale presei, unele dintre ele presupunînd toleranțe minime, de sutimi de milimetru. Și totuși, așa a procedat. Fără proiect, fără schițe, a dat dispoziții întreprinderii mecanice din Rădăuți, care nici nu avea dotările necesare turnării și prelucrării pieselor pentru un asemenea agregat, să-l execute. S-au ridicat schele, s-au folosit macarale, s-au făcut adaptări și, după multe cazne, a ieșit o măreață pirilitoare din fontă și oțel, care a înghițit 3 tone și jumătate de metal și 91 252,76 lei, fără să poată presa măcar un covrig. Fugeau subalternii după piese pe la uzinele metalurgice din țară, hai cu piese de schimb și readaptări... pirilitoarea nu voia să funcționeze și pace! Atunci s-au întocmit niște schițe *care să formeze documentația pentru cheltuielile făcute* (și care, ulterior, cînd a fost vorba de presat punga vinovaților — au dispărut) iar Buțincu și-a repudiat opera și a exilat-o să zacă în curtea secției din Pălținoasa. Nu chiar fără urmări, pentru că minunea fusese cuprinsă în planul de beneficii suplimentare antecalculate ale unității ce trebuia să devină fericita beneficiară a invenției — fosta întreprindere de industrie locală din Gura Humorului (subordonată tot genialului inginer), sub aspectul că din acele beneficii trebuie să fie ramburs costul utilajului. Or, cum utilajul zăcea, au zăcut și mijloacele circulante ale întreprinderii, pînă ce s-a găsit o comisie de falsificatori care să îmbătrînească presa cu 15 ani și să o caseze în locul altui utilaj mai vechi.

Aceeași soartă au avut-o și mașina de tăiat placaj din piatră (care a costat întreprinderea «Rarăul» din Cîmpulung Moldovenesc vreo 48,000 lei), așa-zisa instalație pentru vibrarea betoanelor și autoclavizare de la secția Pălținoasa (30 000 de lei), și altele.

Și totuși am fi nedrepți dacă am nega în totalitate ingeniozitatea lui Gh. B. Ea s-a manifestat din plin atunci cînd a fost vorba de profitat abuziv de pe urma funcției deținute, în afara dosarelor de invenții și inovații. Spre exemplu:

Întreprinderea de industrie locală «Producția» din Suceava a împrumutat pentru 5 zile întreprinderii județene de construcții-montaj o bandă transportoare nou-nouță, nefolosită. Banda a fost restituită, cu mult scandal, după 5 × 8 = 40 de zile, degradată și descompletată. Coincidență: fusese folosită pe șantierul uneia dintre casele personale ale directorului industriei locale, Buțincu.

Sau: Gh.B. a dat dispoziții la I.I.L. «Cheile Dornei» să execute prototipul unui garaj din prefabricate, pentru a se prospecta (după aceea?) piața. Garajul a stat cît a stat pe verticală și i s-au înmulat oasele. Întreprinderea a construit un nou prototip și a prospectat din nou piața. În ambele cazuri studiul cererii s-a făcut prin... adăpostirea mașinii personale a lui Buțincu.

O mînă spală pe alta... Nu degeaba a înghițit conducerea fostei întreprinderi din Gura Humorului colosul mort numit presă hidraulică! Dacă a venit vorba să se impute 150 290 lei, contravaloarea unor betoane degradate din cauza proastei depozitări, Buțincu personal s-a ocupat ca paguba să fie trecută pe costuri. Cînd procuratura a pus la dispoziție documentația pentru recuperarea unei pagube de 41 195,35 lei cauzate la întreprinderea ce construise prototipurile de garaje iar Oficiul juridic a redactat acțiunea de chemare în judecată civilă a vinovaților, tot Buțincu a regizat din umbră reținerea acțiunii și mușamalizarea cazului. Dar șirul abuzurilor faimosului inventator este lung. S-a format un dosar penal, un altul l-a adus pe Gh. B. în fața comisiei averilor. Din păcate, mai zbîrnîie niște telefoane, mai există niște rezerve. Se pare că Buțincu și-a pus în funcțiune singura invenție care l-a reușit: mașina de aruncat cu praf în ochi.

Sergiu ANDON
Desen de V. OLAC

COOPERATIVA MEȘTEȘUGĂREASCĂ DE PRODUCȚIE

ARTA MOBILĂ

DIN TÎRGU MUREȘ

Piața Trandafirilor nr. 6

produce
și livrează
pe bază de comenzi o întreagă gamă
de produse de artă populară
și artizanat
executate din lemn, fier forjat, ceramică și textile.
Unitatea noastră execută mobilă de diferite tipuri
și de calitate superioară.

PUBLICITATE

ADRESAȚI-VĂ CU ÎNCREDERE UNITĂȚII NOASTRE.

UMOR

— ...Și regimul ăsta trebuie să-l țin înainte sau după masă?

— Iubito, ghici ce-am adus din Japonia?...

— Mai înainte de a spune «da», te întreb: ești cu Juventus sau cu Inter?...

SCARLAT-SIR

PRINTRE BRAZI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2	N	I	N	A	■						M	
3	M	A	T	■	D						U	■
4	U	■			V		■				■	
5	P	A	S	■	R	I	S	■	M			
6	I	■		T	I				I	■		
7	■			I	C				■			
8	M		■	O	E		■					
9	I			H	■							
10	■	R	■	O	C	A	■			■		P
11	A	I		F		A	■	R	E		■	
12	■	■		R		C	P	■	N	U		■
13				■		V	R					

ORIZONTAL: 1) Cînd brazii își cern în vînt polenul, fenomen numit în popor «nunta brazilor» (pl.) — Cucuruz în cetina de brazi. 2) Lacrimi parfumate în brădet — Pe cărare sub un brad. 3) Steluțe în brazii iernii — Masivul celor «patru frați», întruchipați de patru brazi crescuți din aceeași tulpină, lîngă izvorul Troiței. 4) Obîrșia Kubanului! — Se inspiră printre brazi — Tolbă turistică. 5) Brad din Apuseni — Pantera Carpaților — Bradul cu frunza căzătoare. 6) Ață — Ai noștri, ca brazii — Foc la inimioară. 7) Prinsă... — ...în pini! 8) Zeul care stîrnește freamăt prin frunziș — Fost-a fost crenguță verde — Gătit la întemeiere cu crengi de brad în poartă. 9) Negruța lui Răzvan — Sămînța bradului. 10) Măsură de-altădată — Brad la București (abr.) — În iarnă, în vară și în primăvară! 11) Parfumată — Haină fără margini! 12) Bradul numit de moldoveni «crinul Ceahlăului» — La ramificarea crengilor. 13) Vechi popor european ce-și împodobea bradul cu panglici la «sărbătoarea luminilor» — Florile chipului.

VERTICAL: 1) A compus romanța «Brazii» pe versurile lui Pușkin — Foiculca bradului (pl.). 2) Cetini — Brazi și păltinași i-a avut nuntași. 3) Tisă cu coroana retezată! — «Copilul rege al codrilor de brad» — Trunchi de molid! 4) Cu fire lungi și creț — Din orașul «Pinilor» lui Respighi. 5) Primit la naștere cu toate făcliile aprinse în brazi — Tratează pieile cu tanin. 6) Rezervație pe versantul Penteleului, cu străvechi codri de brazi — Chipeșul păstor preschimbat de Cybele într-un brad. 7) E-n pom... (fem.) — ... la ora asta. 8) Țeposul din liziera pădurii — Ansamblu vestimentar — Picior de vers! — Pere! 9) Poiana Mioriței — Înfrigurată. 10) Simbolurile... tematice ale trăiniciei și reînnoirii vieții... — ...împrăștie lumină. 11) Înălțată din trunchi — Draga tatii (reg.) — Abia începe. 12) Masiv nordic avînd «Frasinul» drept vîrf — Cofiță din lemn de brad — Drept în sus! 13) Perne! — Metamorfoză de la Brazi.

Sofia BUCURESCU

Dezlegarea jocului «STELE» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) ASTERISCURI — A. 2) STELIN — ELO — EL. 3) TEREN — STELUȚE. 4) RARI — STIA — RAC. 5) OUĂ — STEN — HI — S. 6) NA — STELISOARA. 7) OPT — ELA — ORSON. 8) MO — FLORAR — EMD. 9) ILA — EA — RIP — AR. 10) ALO — ISA — URNI. 11) ERBACEE — OMAT. 12) FAINA — UTAN — AS.

ȘTEFAN BĂNICĂ:

„O VIAȚĂ ARE OMUL"...

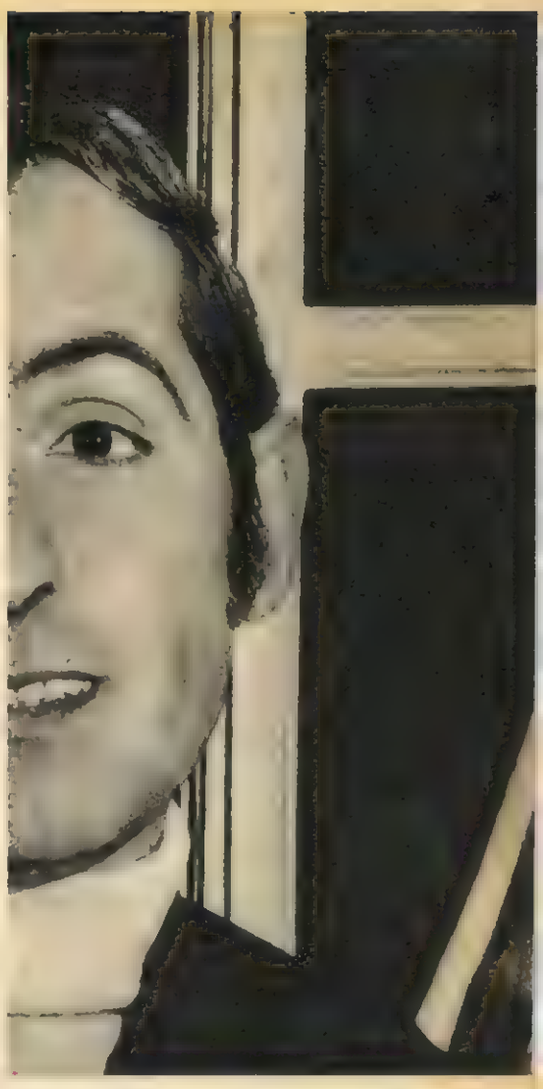

de Sanda FAUR

Fotografii de S. STEINER

— Cum se suportă popularitatea, Ștefan Bănică? Povară grea, nu-i așa? Și care, blestemata asta, concesii, pretinde piața în natură, te împinge Satana până să și vezi moartea de cîteva sute de ori...

— De exact 340 de ori: pe scenă. (În viață, ți-e de-ajuns o dată!...) Cinsprezece turnee. În mai toate orașele. De mai multe ori în același oraș. Bătut țara metru cu metru. Venea lumea la «Omul care a văzut moartea» ca la moaștele sfintei Filofteia. La Galați, orașul în care am debutat, era să fiu linșat de iubire: autografele! O consolare îmi rămînea totuși: planul, îndeplineam și depășeam strașnic planul de spectacole, spectatori și încasări al Teatrului Giulești. E un țel nobil pentru viața de aici, darmite pentru cea de apoi...

Veniserm la această convorbire hotărîtă să discut cu Bănică, pe puncte, despre: categoria estetică a comicului; despre mesajul educativ al rîsului cu ajutorul căruia ne despărțim, orice s-ar spune, mult mai ușor de trecut; despre caracteristicile umorului popular, fie el de la sate ori de la oraș; dar iată că nu am rezistat, am lansat o întrebare provocatoare și acum suport consecințele. Discutăm despre Opelul-Record făcut praf («Chiar pe aici, la Casa Scînteii, sub ferestrele biroului nevesti-mii, o știți poate, e colegă de breaslă cu dv., redactor la Agerpres, era și dînsa, sărăcuța, în mașină, oricît au clevetit invers gurile rele»!); despre vertebra a 5-a tasată și arcada dreaptă spartă, despre minunile sfîntului (profesor) Arsene și ale vitalității nemaipomenite a lui Bănică! Discutăm despre viață și moarte, ce să-i faci, așa-l apucă pe om cîteodată cheful să filozofeze!

— Un ce profit am avut totuși. Mai întîi, coroanele: una albă de la Teatrul din Ploiești, una roșie de la Galați, parcă cea de la Constanța era roză, și uite că mă lasă memoria și nu mai știu nuanța garoafelor de la Arad: «Scumpului nostru coleg, cu toată durerea, în veci neconsolați etc. etc., etc.». Le păstrez pe toate la teatru, mă înduioșează, iar ele se păstrează bine pentru că expeditorii au avut prevederea să le comande din hîrtie imorteală... Al doilea profit ar fi filmul...

— Te referi oare la minunatele «Cîntece ale mării»? Ai o replică acolo cuceritoare prin sinceritate: «Cam în halul ăsta se fac comediile muzicale la noi»...

— Nu. Un film de circulație: «Astă seară mă fac praf».

— Parcă e titlul unui cîntec de pahar pe care îl interpretezi...

— L-am transpus în viață. Și pe peliculă. Să învețe și alții din greșelile mele și să nu mai facă: eu am grijă de semenii mei! Și, pe urmă, mă pun bine și cu Miliția: mai știi cum o încurc vreodată pe culoarul doi... Povestesc acolo totul: cum m-am întîlnit la «Băneasa», după spectacol, cu Nicu Constantin, știți, îi sînt naș de două ori, la cununie și la puști, cum a întîrziat, cum m-am înfuriat pe el, cum am băut un kilogram de vin în patru — eram cu soțiile —, cum am luat-o la vale cu 120 pe oră și mi-a explodat cauciucul din față, cum am stat cu mașina înfășurată pe după un copac (și eu, armonică, înăuntru) între trei fără douăzeci și cinci și un sfert... El, gata, nu pot deconspira chiar tot suspense-ul filmului... După vreo săptămînă, profesorul Arsene m-a întrebat: «Cîți ani ai, Bănică?», «Treizeci și șase, domnule doctor». «Te înșeli: te-ai născut acum șapte zile, Bănică...»

— Tovarășe Bănică, propun să fim tari și să nu mai cedăm setei de senzațional. Gata cu «faptul diverș». Ziceam eu cu perfidie, în subtextul întrebării de la început, dacă Bănică nu-i cedează uneori prea ușor lui Bănică. La varietățile TV, spre exemplu. În cîte-un film mai ușurel. Un zîmbet șmecherit pe față, o poantă aruncată lejer, din colțul gurii, un făcut cu ochiul, complice, spre public, și gata. «Fiara» a fost pusă la pămînt. «Fiara» a fost vrăjită. «Fiara» aplaudă. Ușoară pradă, Ștefan Bănică.

— Da, așa e, Bănică i-a cedat uneori prea ușor lui Bănică: a acceptat și texte slabe, și roluri oarecare, și emisiuni banale. Oameni sîntem, banul nu ne prisosește, e mai ușor să faci un lucru ușor decît unul greu, iar aplauzele sînt muzica la care rezistăm cel mai greu. Dar s-a terminat cu asta: mi-am jurat că în '71 să apar la televiziune foarte puțin și numai în lucruri foarte bune. Și publicul, și tu însuți te simți la un moment dat plictisit de tine... Repet acum, de pildă, cu multă plăcere, într-o schiță caragialiană — «Articolul 214» din ciclul televizat al maestrului Sică Alexandrescu.

— Cînd te-am văzut în «Victimele datoriei» a lui Eugen Ionescu am început să mă îndoiesc, și eu, și alții, că vocația dumitale ar fi exclusiv comică... Ai jucat, în rolul acela absurd și tragic al Poliștului, cu patimă, da, acesta e cuvîntul, patimă, și toată lumea a avut revelația unui nou Bănică. Pe care nimeni nu l-ar fi bănuit...

— Nimeni, în afară de regretatul regizor Crin Teodorescu. Cu ani în urmă, în 1955, cînd mai toată clasa noastră de absolvenți fusese angajată la nou-înființatul teatru gălățean (și ce echipă grozavă eram, unul și unul: Gina Patrichi, Matei Alexandru, Mihai Pălădescu, bașca regizorul Valeriu Moisescu), Crin a vrut să pună drama «Pogoară iarna» cu mine în rolul principal. Proiectul s-a spulberat dar, peste ani, tot dînsul mi-a încredințat primul personaj dramatic din cariera mea. Cînd ieșeam din scenă, după spectacolul acela fără pauză, mă sufiai doar și cădeam la pămînt! Dădeam tot timpul totul, mă cheltuiam tot, nu trișam nici o clipă. Am și făcut după acest rol un nodul pe coardele vocale și a trebuit să mă operez. Ce mai, am fost și eu o victimă a datoriei...

— În rest deci, numai roluri de comedie.

— Numai, ce să-i faci! Scapin, Figaro, Speed...

— Adică Molière, Beaumarchais, Shakespeare. Repertoriu serios, nu glumă.

— Vedeți... Și apoi de două ori Iordache din «D'ale carnavalului» (primul lucrat cu Moisescu, la Galați), de două ori «Mitică Popescu» al lui Camil Petrescu (al doilea, abia pus la cale... musical-ă de Dinu Cernescu în colaborare cu Alecu Popovici și Vasile Veselovski). Acum repet cu Pintilie, în «Revizorul», rolul lui Bobcinski. Sîntem pur și simplu în tranșă cu toții.

— Mi-a spus-o și Toma Caragiu.

— Care e nemaipomenit în rolul Primarului. Ne-mai-po-me-nit! Mă uit la el ceasuri întregi cu gura căscată. Eu cred că o dată cu acest rol Caragiu începe o nouă pagină în cariera lui. Mai strălucitoare.

— Mă emoționezi, Ștefan Bănică. Atîta admirație colegială și atît de frumos expusă mă înduioșează de-a binelea. Și eu care credeam că actorii încearcă să se cam «înghită» pe scenă unul pe altul...

— Vai de mine, n-ai dreptate. De ce nu dă Dumnezeu zece Caragli, zece Ogășeni, zece Rebengiuci...

— ...zece Pintilii...

— Nu, un Pintilie e de ajuns, vă asigur. Mai ales cînd există și un Esrig... Dacă-ți sînt buni parteneri, ești mult mai bun și tu. Asta am învățat-o de la profesorul meu, Alexandru Finți. Mare pedagog! Am și acum scrise pe o hîrtie cele două mari legi ale dumnealui: măsura și fixarea. Să nu depășești niciodată măsura pe scenă, ne repeta domnia-sa la nesfîrșit, și să înveți să fixezi perfect orice nuanță a rolului, altfel nu ești sigur de tine în spectacol.

— Dar de fapt cum ai ajuns la teatru, Ștefan Bănică?

— Via corul de copii Radio. Mama e de vină: ea m-a dorit cu tot dinadinsul mai întîi cîntăreț și apoi actor. Dacă nu era mama energică și insistentă cred că n-aș fi îndrăznit în viața mea să fac un disc.

— L-ai făcut totuși. Și nu unul, ci șase. Îmi plac copiii ascultători. Cum vezi, le merge bine în viață.

— Cînd am îmbătrînit pentru corul Radio, m-a luat tovarășul Traian Stoica, care e acum la dv., la «Flacăra», să joc teatru la microfon. Cînd nu-ți place ce faci în vreun rol, poți să-i reprosezi dumnealui, îl ai la îndemînă, el m-a otrăvit prima oară cu teatrul. Azi un rolișor, mîine altul... În institut însă m-a băgat Radu Beligan. Cu de-a sila, și cu două palme pe deasupra. Eram în ultima clasă de liceu, mă cunoscusem pe la teatrul radiofonic și m-a luat într-o zi pe sus la institut: m-a dat pe mîna secretarei, mi-a zis să mă înscrie, eu am zis nu, el da, poc-poc două palme, m-am lăsat deci convins, mama — tot mama, sărăcuța — a făcut cerere de dispensă la minister (pe atunci se putea), și așa, dimineața student, după-amiaza elev, am ajuns, cum se spune, slujbaș la Thalia.

— Pe viață!

— Pînă la pensie, cum e acum moda... Că de mașini tot nu mă tem. Știi care a fost primul drum după cele șase săptămîni de spital (în loc de șase luni, cum se cuvenea)? Direct la garaj: aveam o «Dacie» nouă de toată frumusețea. Ce să-i faci, dragă tovarășă, o viață are omul, chiar dacă i se pare că are două...

Sculptură în sticlă

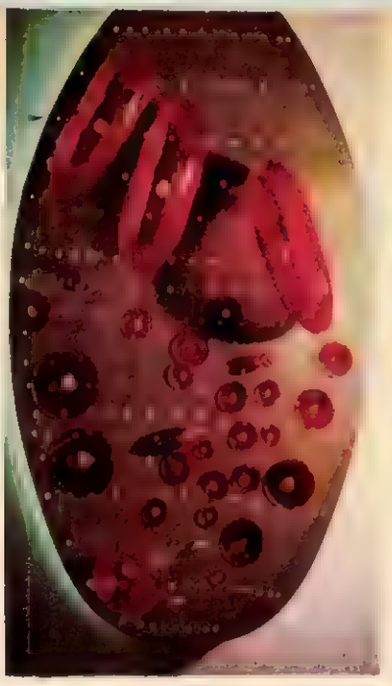

Cocteau şi-l imagina pe Egidio Constantini suflînd sticla cu flautul lui Pan... E un suprem omagiu adus unui artizan care lucrează cu materii atît de contradictorii: nisipul şi focul. Cocteau vede în lucrările lui Constantini melodii ale culorilor şi formei. O vrajă. Şi nu greşeşte de loc.

Veneţia îşi avea printre atîtea tradiţii şi pe cea a prelucrării sticlei, la Murano. Şi sticla de Murano a însemnat totdeauna mai întîi culoare şi apoi formă. Chiar şi atunci cînd invazia tehnologică a impus supremaţia maşinii în prelucrarea sticlei. Murano şi-a avut strălucirile şi decadenţele ei, dar declinul care-l suportă se datorează nu anacronismului meşteşugului, ci mai degrabă desuetudinii materialului, sau, mai exact, convertirii lui spre obiecte practice.

Miracolul lui Constantini nu e decît

Felice Carena: «Exodus».

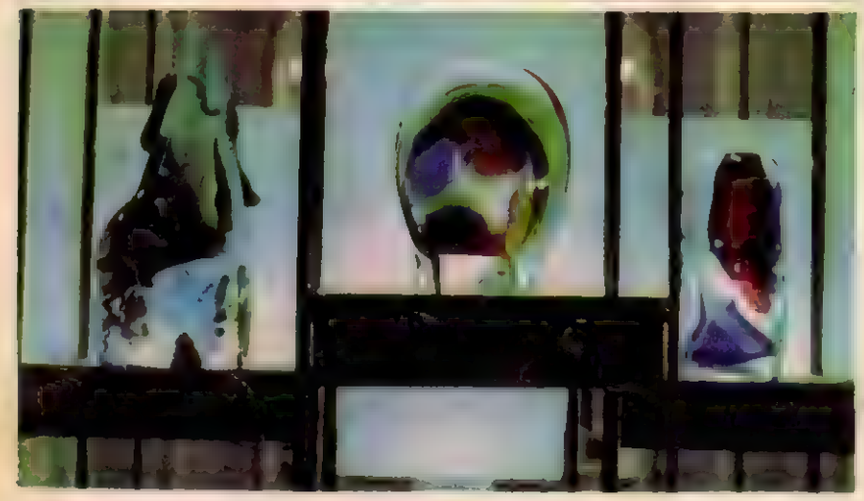

Paul Jenkins: «Fenomen»

Fontana: Concept spaţial.

reînvierea invenției artistice, o mutație în universurile metaforei. Trecut deci în alt imperiu, materialul își descoperă vocațiile milenare și virtuțile ancestrale: luminozitățile interne și autoputerea de a le amplifica, infinitele ape și puterea de a le reproduce în nesfîrșite game, posibilitatea de a exista în multiple ipostaze cromatice, dar mai ales setea sa de a se desăvîrși în forme.

De la Michelangelo încoace sculptorii au afirmat totdeauna că sculptura autentică se face prin cioplirea unui bloc de piatră sau lemn. «Modelarea» au prețuit-o mai puțin. Dar toate tehnicile artistice sînt legitime, și această legitimitate trebuie acordată și sculpturii în sticlă, care se realizează prin tehnicile modelării.

După o eclipsă de cîteva veacuri, sculptura în sticlă a renăscut miraculos în atelierul venetian a lui Egidio Constantini. Și această renaștere n-ar fi fost poate posibilă fără participarea unor mari artiști ai secolului: Picasso, Arp, Chagall, Max Ernst, Matta, Fontana și mulți alții, care, fără să-și facă o credință din acest material care este sticla, au mizat pe puterea lui de fascinație. Această magie a formelor și culorilor este totdeauna o conlucrare între artist și artizanul sticlar, magie deschisă generos tuturor stilurilor și experiențelor, uneori pentru a întruchipa realitatea lucrurilor, alteori doar aspectul lor și cîteodată pentru a crea o nouă ordine a realității. Oricum, toate aceste modalități converg spre același scop: crearea unei noi practici a formelor.

I. CORIBAN

Fotografii de Traian PROSAN

Jean Arp: «Semnalizator» I, II

Matta: «Totemuri».

Chagall: «Țăran»

Picasso: «Nimfa».

Sever Frențiu: «Ploști».

I. FÎNTÎNARU

suveranitatea – o idee-forță și în america latină

«Ecuadorul — *transmitea, laconic, zilele trecute agenția A.P.* — a cerut retragerea misiunii militare a S.U.A.». *De ce? Vase de pescuit nord-americane n-au respectat limitele jurisdicției maritime, așa cum au fost ele fixate de o serie de state latino-americane în scopul de a-și prezerva rezervele vii ale mării* lor. *Drept care, Ecuadorul a dispus sechestrarea vaselor. Washingtonul a adoptat «măsuri coercitive»: suspendarea creditelor, sistarea ajutorului, alte presiuni. Acum, Ecuadorul dădea o replică demnă. În apărarea suveranității sale naționale lezate. Cazul ne apare semnificativ, mai ales în contextul unor tendințe și procese noi conturate pe tot întinsul «continentului vulcanic» Ce fenomene avem în vedere?*

CHILE. *S-a încheiat deunăzi Congresul Partidului Socialist din Chile, partidul d-rului Salvador Allende. Congresul a punctat înfăptuirile a trei luni de guvernare, între care: pregătirile în vederea legiferării naționalizării cuprului, controlul asupra băncilor, ritmul dinamic imprimat reformei agrare, legăturile diplomatice cu Cuba și R.P. Chineză. A reieșit totodată hotărîrea de a înfăptui, pas cu pas, programul «Unității populare» pentru a realiza ceea ce Allende a denumit «propria cale de dezvoltare liberă a țării».*

PERU. *Cu seriozitate, cu consecvență neabătută se înfăptuiesc, sub conducerea juntei formate din militari patrioți, condusă de generalul Velasco Alvarado, ample transformări economice și sociale, începînd cu naționalizarea petrolului și continuînd cu o reformă agrară largă și radicală, cu «legea generală a industriilor», care limitează participarea capitalului monopolist, controlul devizelor. Totul, în scopul — declarat astfel într-un manifest al regimului* — «de a transforma structurile economice și sociale ale țării, a menține o poziție independentă clară și a apăra cu fermitate suveranitatea națională».

BOLIVIA. *Regimul generalului Torres, instalat în octombrie 1970, prin învingerea aripii de dreapta a guvernului Ovando, își propune să dezvolte programul inaugurat prin naționalizarea terenurilor și instalațiilor trustului petrolier Gulf Oil în scopul «valorificării resurselor naționale și scoaterii lor de sub control străin». Măsuri asemănătoare au fost luate sau sînt în curs de adoptare și în* Argentina, *după instalarea juntei conduse de generalul Levingstone, ca și în* Columbia, Venezuela, Nicaragua *etc. Are tot temeiul «U.S. News World Report» să se lamenteze cu privire la «epidemia naționalizărilor în spațiul latino-american».*

Caracteristică mi se pare totodată tendința spre cooperare a unora din țările amintite, pentru a rezista, cu forțe unite, contraofensivei monopolurilor. Această tendință s-a manifestat pregnant la recenta sesiune a așa-numitului «Grup andin» (Bolivia, Columbia, Chile, Peru, Ecuador); sesiunea s-a soldat cu măsuri concrete de promovare a intereselor naționale ale participanților, între care interzicerea achiziționării de către societăți străine a întreprinderilor naționale din ramurile de bază, ca și dreptul de a limita beneficiile obținute de companiile străine.

Am putea continua seria faptelor și a citatelor. Nu e greu de observat cum în cuprinsul acestora revine, ca un laitmotiv, termenul: suveranitate națională. *Fiindcă aceasta a devenit o idee-forță pentru continentul de la sud de Rio Grande, care veacuri și decenii a fost tratat ca «ușă-dosnică» a nordului. «Noul» constă mai ales în aceea că, o dată cu schimbările din Cuba, Chile, Peru, această idee-forță este nu numai aspirație, dar și acționează ca atare în politica statală a unor țări latino-americane. Afirmarea tot mai impetuoasă a voinței popoarelor de a promova interesele lor naționale vitale, de a fi stăpîne pe destinele lor este o trăsătură dominantă a lumii de azi.*

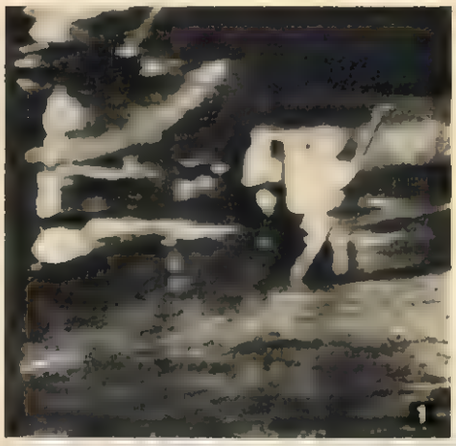

succesul misiunii „apollo 14“

Cînd, în noaptea de 6 spre 7 februarie, la centrul spațial de la Houston se auzea vocea comandantului Alan Shepard comunicînd: «Funcționare normală! Ne aflăm în drum spre casă!» — consemnînd astfel scoaterea lui «Apollo 14» de pe orbita lunară și plasarea pe traiectoria de revenire pe pămînt — se putea spune că lua practic sfîrșit epoopeea celui de-al treilea echipaj uman care a pășit pe Selene. Și dacă din această misiune cosmică albumele specialiștilor vor păstra imaginile transmise de camera de televiziune adusă pe lună o dată cu «Antares» — inclusiv acest moment cînd Shepard joacă golf (foto 1) — albumele de familie ale celor trei exploratori selenari vor cuprinde fără îndoială astfel de secvențe surprinse pe pămînt și oglindind grăitor sentimentele pe care le încercau soțiile lui Mitchell, Roosa și Shepard (foto 2) în momentul cînd reușita lui «Apollo 14» devenise certitudine.

un „mesaj“ pentru anul 6971

Mărturie a preocupărilor și realizărilor locuitorilor planetei Terra la sfîrșitul deceniului șapte al secolului XX, «Capsula timpului» care, cu cele 2 980 obiecte reprezentative pentru actualul mod de viață și nivel tehnic, a constituit punctul de atracție al pavilionului Matsushita la Expoziția mondială de la Osaka, a fost recent îngropată la o adîncime de 15 m în Parcul Castelului din orașul ce a găzduit «Expo '70». Capsula constituie un «mesaj» adresat urmașilor noștri de peste cinci milenii, urmînd a fi deschisă în anul 6971. El i s-a adăugat încă una, similară, care începînd din anul 2000 va fi deschisă la fiecare jumătate de veac.

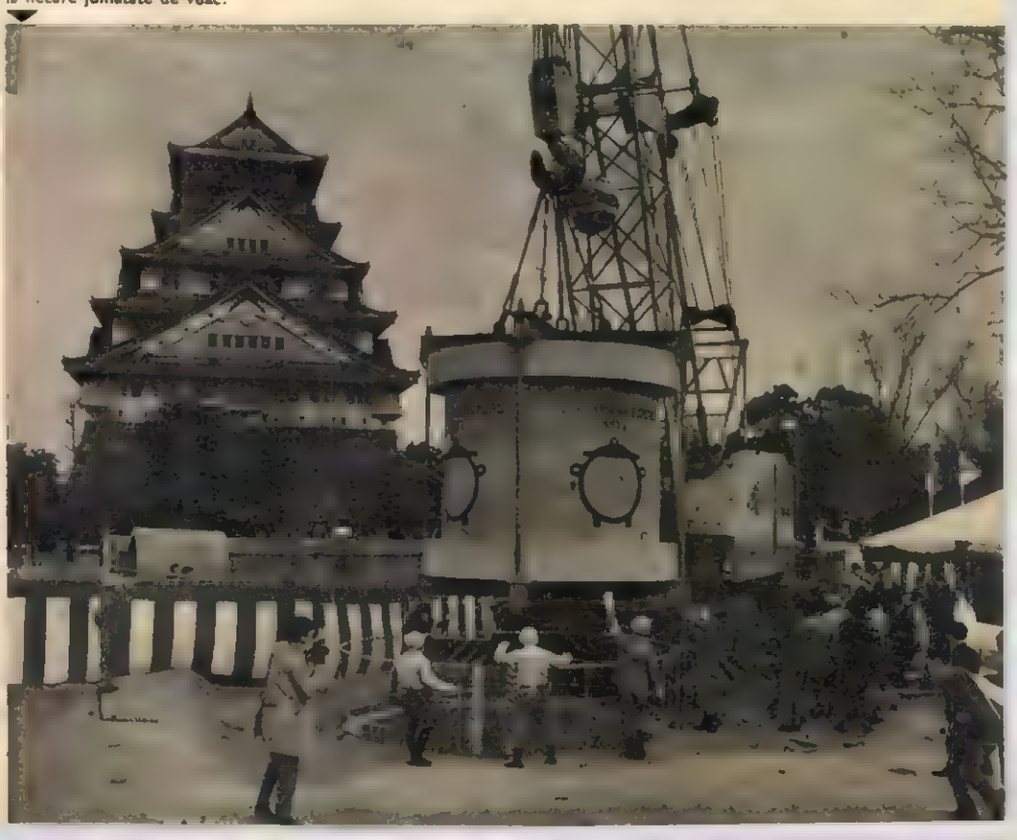

comori de artă românească

«Una dintre cele mai spectaculoase expoziții de vechi tezaure, văzută vreodată la Londra» — astfel caracterizează ziarul «Times» vechile comori de artă românească expuse la «British Museum» din capitala britanică, în cadrul programului de schimburi culturale dintre Anglia și România

documente care acuză

În ciuda repetatelor dezmințiri oficiale în legătură cu prezența unor trupe terestre pe fronturile din Cambodgia, agențiile de presă transmit mereu noi dovezi, în cifre și imagini, care demonstrează participarea unor militari americani, cu titlul de... consilieri, la acțiunile de sprijinire a Administrației din Pnom Penh. Fotografia din stînga, transmisă de agenția *Associated Press*, este însoțită, în ziarul italian «Unita», de o explicație în care se spune că în Cambodgia consilierii americani conduc de fapt operațiunile trupelor lui Lon Nol.

«Bombardamentele de saturație» ale aviației de război americane fac ravagii în Laos, după ce și-au spus «cuvîntul» în Vietnam și Cambodgia. Populația pașnică a unor sate și orașe este supusă unor încercări dintre cele mai grele. Dar, în ciuda așteptărilor Pentagonului, voința de luptă și rezistență eroică a laoțienilor ca și a celorlalte popoare ale Indochinei se dovedește mai puternică decît mașina de război americană. Imaginea acestei femei (fotografia din dreapta) care își vede incendiată casa de bombe americane, constituie un document care acuză intervenția americano-saigoneză.

Dic. BABOIAN

un „război special" unanim condamnat

Opinia publică internațională a întîmpinat cu stupefacție și indignare legitimă noua escaladare a războiului în Indochina de către forțele armate americano-saigoneze, în Laos și prin acțiuni de intervenție în Cambodgia, în sprijinul administrației de la Pnom Penh, ajunsă la capătul puterilor. «Washington post», relatînd faptele, vorbește despre o operațiune masiv sprijinită de aviația S U A Postul de radio și televiziune «C.B.S.» pomenește de bombardamente de saturație, iar însuși ministrul apărării al S.U.A., Laird, recunoaște că 10 000 soldați americani sînt angajați în operațiuni de sprijinire a trupelor saigoneze masate la frontiera cu Laosul.

„ Un sentiment de adîncă stupefacție străbate reacția firească pe care o provoacă în lumea întreagă această forțată «încălzire» și extindere a războiului din Vietnam, De astă dată accentul se pune pe bombardamente aeriene. fără precedent, asupra zonelor eliberate din partea de sud a Laosului. Aviația americană este sprijinită la sol de trupe saigoneze, de unități thailandeze și, cum se vede, și ale S.U.A. Oricare ar fi motivele ce au determinat Pentagonul să întețească ostilitățile, tocmai într-o perioadă cînd la Washington se dădeau asigurări că retragerea din Vietnam va fi grăbită, declanșarea «războiului special» nu poate fi justificată, fiind dezaprobată unanim ca un act ce adîncește mai mult impasul american în Vietnam, După ce în numeroase declarații oficiale Washingtonul a dat repetate asigurări că va evita o nouă intervenție armată americană în Cambodgia și Laos, ministrul de externe al S.U.A. William Rogers a lăsat să se înțeleagă, la o recentă conferință de presă că — citîm relatarea Agenției France Presse — «S.U.A. își rezervă dreptul de a recurge cu întreaga capacitate a aviației lor la acțiuni în ce privește asamblul Indochinei...» Ceea ce se și întîmplă acum în Laos și Cambodgia, unde, sub pretextul «asigurării cu succes a replierii militare americane din Vietnamul de Sud», partea americană încalcă deschis angajamentele asumate prin acordurile de la Geneva, dezminte propriile promisiuni de a contribui la terminarea războiului în Vietnam și împinge lucrurile pe un făgaș considerat unanim drept primejdios. «Recenta activitate militară a S.U.A. — se menționează într-un mesaj adresat de prințul Sufanuvong, președintele C.C. al Frontului patriotic din Laos, șefului guvernului de la Vientiane, prințul Suvanna Fuma — are drept scop să extindă războiul de agresiune în Laos, făcînd situația din țară mai complicată și mai periculoasă, cu consecințe dezastruoase». Faptul că escaladarea americană a conflictului din Indochina a stîrnit o reacție atît de puternică și în Statele Unite este concludent și semnificativ. Personalități marcante ale vieții publice, organizații de masă, sute de ziare dezaprobă intervenția americano-saigoneză în Laos și Cambodgia. Îngrijorare și dezaprobare ce se fac auzite în aceste zile în întreaga lume. Subliniind că noua escaladare a războiului în Indochina «constituie un atentat grav la suveranitatea și securitatea popoarelor din această regiune, un pericol serios pentru pacea lumii», președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta recent: «Ne pronunțăm pentru încetarea imediată a acțiunilor agresive ale Statelor Unite împotriva popoarelor din Indochina, pentru retragerea trupelor americane din această zonă, pentru recunoașterea dreptului sacru al popoarelor vietnamez, cambodgian, laoțian de a dispune în mod nestingherit de propria lor soartă».

pe aici a trecut „felicia"...

Imaginea, dramatică, ilustrează sintetic nenorocirea abătută asupra unei mari părți a Mozambicului, o dată cu ciclonul purtînd denumirea... «Felicia». Potrivit relatărilor piloților ce au survolat zonele calamitate, aproape întreaga parte centrală a Mozambicului și regiunea de frontieră cu Malawi oferă un spectacol dezolant — o vastă întindere de apă (al cărei nivel depășește în unele locuri 8 metri) presărată ici-colo de urmele plantațiilor de ceai, copra și trestie de zahăr, complet distruse, de cadavre și palmieri plutind, și, totodată, de puținii supraviețuitori care nu pot fi aprovizionați cu alimente și medicamente decît pe calea aerului.

kukerii — „stăpîni" ai pernikului

Tradiționalul festival al «kukerilor» are loc la fiecare sfîrșit de ianuarie în orașul bulgar Pernik. Originalele măști, dansurile care simbolizează lupta împotriva forțelor răului, pentru fertilitate și viitoare generații sănătoase constituie un spectacol pitoresc, așteptat și îndrăgit de localnici.

belfast — recrudescența violenței

Capitala nord-irlandeză, Belfast (în fotografie), ca și orașul Londonderry cunosc în ultimele zile o violentă răbufnire a incidentelor dintre grupurile de demonstranți catolici și unitățile militare britanice dislocate în Irlanda de Nord. În urma unor adevărate lupte de stradă a fost omorită o fetiță de 6 ani — lovită de un vehicul blindat — s-au înregistrat numeroși răniți atît din rîndul militarilor cît și civililor, au fost incendiate vehicule militare și deteriorate mai multe imobile. Datorită amploarei luate de recrudescența luptelor, la Belfast se apreciază că ar putea fi aplicată din nou legea ce dă puteri speciale poliției și armatei, lege ce n-a mai fost invocată în ultimii zece ani.

flăcări la saint moritz

Unul dintre cele mai mari incendii izbucnite vreodată în celebra stațiune de vacanță St. Moritz a fost acela declanșat zilele trecute la hotelul «Re Sole». Timp de mai bine de trei ore, puternice efective de pompieri s-au străduit să localizeze, fără succes, focul. Pînă la urmă, hotelul a fost în întregime distrus de incendiu, pagubele fiind de ordinul milioanelor.

Hotelul aparținea organizației turistice Club Mediteranée, *care așteaptă acum rezultatele anchetei pentru a se stabili cauzele incendiului.*

cronica de trei secunde

PRONOSTICURILE

Înaintea celei mai importante curse pentru trăpașii lumii — premiul Americii — unul dintre cei mai competenți cronicari ai turfului francez scria: «O înfrîngere a campioanei «Une de Mai» n-ar constitui doar o răsturnare a logicii sportive (ceea ce s-a mai văzut). Ar fi un fel de negare a valorilor esențiale: demonstrarea că frumosul nu folosește la nimic, că meritele nu au nici o însemnătate în clipele decisive. Dacă totuși «Une de Mai» ar cunoaște înfrîngerea, aceasta nu i-ar putea veni decît de la «Tidalium Pelo»: atunci măcar noțiunea de merit ar fi salvată...» Cît privește șansele celei mai tinere dintre concurenți, «Vanina B.», specialistul aprecia categoric: „Față de «Une de Mai», «Vanina B.» te duce cu gîndul la o laureată a unui cor de fete tinere care ar înfrunta pe scenă o primadonă, o divă, în «Lucia di Lamermoor»...“

Și care a fost rezultatul? Primul a sosit «Tidalium Pelo» — meritul a triumfat asupra frumosului, valorile esențiale au fost negate. Imediat lîngă el, pe locul al doilea, «Vanina B.» — laureata corului de fete... Abia a treia «Une de Mai» — diva, primadona, Lucia di Lamermoor, frumosul s-a dovedit inutil...

...Și mai sînt oameni care se plîng de pronosticurile confuze ale cronicarilor literari, plastici, cinematografici și ale atîtor esteți care — ca orice turfiști — stau și ei zi și noapte cu ochii la jocul valorilor esențiale într-o lume cu nimic mai simplă decît cea patrupedă. Căci dacă nu e o fîntînă — cum zic înțelepții — viața e un hipodrom. Tocmai de aceea un critic foarte inteligent își încheia foarte inteligent o cronică foarte inteligentă la un roman foarte inteligent prin acest strigăt de neuitat: «Pe cai! Pe cai! Pe cai!»

DILEMA

Abcdefghijklmnoprstundoitreipatrucincișaseșapte... — ce zic eu, și o dată cu mine, toți acei care...:

ori mărim dozele de DDT pulverizate peste lume (50 000 tone pe an) și atunci DDT-ul în doze mărite poate fi ingerat de pești și absorbit de păsările marine care vor muri cînd se vor hrăni cu pește, ca să nu ne gîndim la riscurile cancerigene pentru om, căci totul pe lume conține acest risc, oricum am întoarce-o, DDT, tabac, fum, abc sau undoitrei...

ori nu mărim dozele de DDT, rămînem la 50 000 tone pe an, și în aceste condiții țînțarii rezistă la efecte, căci țînțarii s-au obișnuit — și rezistînd țînțarii, malaria are toate șansele să revină în regiunile de unde a fost alungată.

Deci: ori mărim doza, ori n-o mărim!

Din această dilemă nu putem ieși, iar eu — ca să spun drept — nici nu vreau să ies decît dacă sînt luat între baionete, dar de ce să fiu luat între baionete cînd stau atît de bine în sufletul acestei dileme? De ce? Aceasta-i altă căciulă, altă poveste, altă dilemă, alt abc, alt un doi trei.

Radu COSAȘU

În urma valului de proteste manifestate în S.U.A. față de operațiunile aviației americane în Cambodgia, ministrul de externe american WILLIAM ROGERS a fost audiat în Comisia senatorială pentru relații externe, fiind invitat să răspundă ce intenție are guvernul de la Washington în legătură cu această nouă escaladare a războiului. Printre răspunsurile evazive sau ambigue ale ministrului audiat, presa consemnează drept caracteristic următorul: «Avioanele și elicopterele americane nu vor fi angajate în operațiuni directe, în accepțiunea strictă a cuvîntului».

Agențiile de presă au transmis recent știrea că JACOBO ARBENZ GUZMAN, președinte al Guatemalei în anii 1951—1954, a fost găsit înecat în baia locuinței sale din capitala mexicană. Reforma agrară — implicînd și naționalizarea unor mari suprafețe cultivabile — inițiată de Arbenz în timpul guvernării sale a prejudiciat interesele puternicei «United Fruit Company», care avea în Guatemala un important fief — ceea ce a dus în cele din urmă la lovitura de stat militară a colonelului Castillo Armas. Arbenz și-a petrecut ultimii 17 ani ai vieții în exil

SELWYN LLOYD (66 ani), personalitate marcantă a partidului conservator britanic, a fost ales recent în funcția de speaker al Camerei Comunelor. El a deținut în garniturile ministeriale de după război funcții importante, fiind pe rînd ministru de externe, al apărării, al finanțelor, precum și lord al sigiliului privat. Acum, înainte de a se retrage din viața publică, Mr. Lloyd poartă peruca tradițională de speaker.

Într-un interviu acordat rețelei americane de televiziune și reprodus de agenția de presă khmeră, șeful Administrației de la Pnom Penh, generalul Lon Nol, declara cu aplomb că «situația în Cambodgia este de fapt foarte favorabilă». Cît de «favorabilă» — o releva un amplu comentariu transmis în aceeași zi de agenția «France Presse» și în care se sublinia că acțiunile ofensive declanșate recent de către forțele de rezistență populară au demonstrat că regimul Lon Nol nu se află la adăpost nici chiar la Pnom Penh și că «el nu poate supraviețui fără un sprijin masiv din partea S.U.A. și al Administrației de la Saigon».

Declarații senzaționale au fost făcute recent la Washington de către senatorul american CLIFFORD CASE în legătură cu faptul că posturile de radio «Europa liberă» și «Libertatea» funcționează ca sucursale ale Agenției centrale de informații a Statelor Unite (C.I.A.). Declarînd că aceste posturi, specializate în propagandă calomnioasă la adresa țărilor socialiste, sînt finanțate în proporție de peste 90% de către C.I.A., senatorul a arătat că 30 de milioane dolari din cele 34 alocate prin bugetul american provin din subvențiile acordate pe căi directe sau ocolite de C.I.A.

Reamintesc încă de la început că ADAS continuă să expedieze celor interesați, gratuit, calendare de perete și calendare-fluturași pe anul 1971. Poștașul așteaptă așadar solicitările dv., pe adresele redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii nr. 1), a Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) sau prin telefonul 15 42 64, unde se primesc — de altfel — și întrebările celor ce doresc să afle unele amănunte privind asigurările practicate de ADAS.

MARIETA NIȚU, Ioco. Soțul dv. conduce destul de bine autoturismul, dar doriți să luați o măsură de prevedere. Înțelept gînd! Poetul latin Publius spunea: «*Bis dat qui cito dat*». Deci, «*Cine dă la timp, dă de două ori*». Nu așteptați să vină momentul nedorit. Plătiți prima de asigurare și fiți încredințată că ADAS vă va fi de mare ajutor la nevoie. Nu sînt de acord cu cei care afirmă că «așii» nu greșesc niciodată. Este suficientă o singură clipă, o neînsemnată fracțiune de secundă, și regretele nu mai folosesc la nimic. Iată de ce mi-am amintit cuvintele lui Publius și nu voi socoti că am insistat niciodată prea mult îndemnîndu-i — pe toți cei ce doresc un sfat — să se adreseze neîntîrziat lucrătorilor sau unităților ADAS, pentru a concretiza la timp spiritul lor de prevedere într-o asigurare. Vă asigur că primesc destule scrisori în care se exprimă regretul de a nu se fi luat o măsură de prevedere atunci cînd se putea.

VICTOR ZOTA, Oradea. Deoarece afirmați că citiți cu interes această rubrică, cred că ați reținut din numărul trecut diferitele cazuri în care Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri celor ce au încheiat asigurări complexe pentru bunurile din gospodărie, atunci cînd au acest drept. Promiteam, dacă vă amintiți, să indic și alte cazuri în care acționează răspunderea ADAS. Astfel, se mai acordă despăgubiri și pentru pagubele pricinuite la bunurile asigurate, ca urmare a:

— carbonizării totale sau parțiale ori topirii, chiar și fără flacără;

— stricăciunilor accidentale produse la instalațiile de apă, canal sau încălzire centrală;

— dărîmării, demontării sau montării în alt loc a clădirilor sau adăposturilor în care se aflau bunurile asigurate, ori a unor clădiri învecinate, dacă aceasta se face pentru a se opri întinderea unui incendiu sau la o amenințare bruscă de inundație, de prăbușire sau de alunecare de teren;

— acțiunii unor cauze care aú putut dăuna bunurilor asigurate datorită deteriorării sau distrugerii, în cadrul unui risc asigurat, a clădirilor sau adăposturilor în care se aflau bunurile respective;

— pierderii sau dispariției bunurilor asigurate, cauzate direct de riscuri asigurate.

Concluzia este că asigurarea complexă a gospodăriilor este utilă în foarte numeroase situații nedorite. Sper că ați înțeles și dv. aceasta și că veți lua o astfel de măsură de prevedere.

PUBLICITATE

Pe vremea lui Cuza corpul de gardă al Palatului se afla instalat pe Calea Mogoșoaiei (devenită, la 8 octombrie 1878, Calea Victoriei), într-o aripă a casei Crețianu, situată pe locul unde se află astăzi Biblioteca centrală universitară. În anul 1870 sediul acesta mai funcționa încă în același loc. În fotografia alăturată — pe care o găsim în colecția lui Carol Popp de Szathmari, de la cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România — vedem pregătirea schimbării gărzii: un toboșar și treizeci de soldați, cu comandantul lor, s-au aliniat lîngă ghereta modestă de scînduri de la poartă și așteaptă comanda ca să treacă vizavi, în curtea Palatului. Pe stîlpii clădirii se văd două felinare, care la vremea aceea mai ardeau încă în «lampele cu țilindru» petrolul numit «hidrocarbură». Peste un an — la 31 octombrie 1871 — gazul «aeriform» va lua locul petrolului, dînd o nouă strălucire atît Palatului cît și celorlalte clădiri din centrul Capitalei.

Ion MANTA

pe calea mogoșoaiei — acum o sută de ani

...și între dobitoace bună învoire...

De la Belphegor citire: «Măcar de s-ar înțelege lumea la O.N.U. la fel de ușor cum orice om simplu de pe glob pricepe cînd s-a marcat un gol dintr-o transmisie la antipod». Aș putea să jur că dacă vedea fotografia de mai sus, scepticul telecronicar al «Sportului» și-ar fi întregit reflecția: «sau măcar de s-ar înțelege lumea la O.N.U precum leul cu porumbeii».
Dar poate că Belphegor ar fi spus-o mai frumos...

ei drăcie cu pălărie

După fiecare An nou, potrivit unei străvechi datini populare, în comunele de la poalele Alpilor austrieci au loc procesiuni invitînd primăvara să sosească cît mai curînd.
Printre excentricitățile cele mai de efect în materie de costumație ce se pot admira cu acest prilej se numără și aceste pălării «supraetajate» purtate de bărbați, în timp ce pălărioarele consoartelor sînt sobre, discrete și la locul lor. De, o dată pe an e carnaval!

Într-un număr de anul trecut al revistei noastre, tot la această rubrică, o imagine consemna faptul că o femeie din Japonia se «distra» făcînd baie într-un cazan cu apă clocotită.
Pentru reabilitarea sexului tare, îl prezentăm astăzi pe Kotaro Kobayashi, tot din insulele nipone, unul dintre ultimii descendenți ai vechilor «Kaga» din cultul «Nimpo», turnîndu-și pe trup — plin de încîntare și voioșie! — apă clocotită luată dintr-un vas sub care arde focul.

nu numai femeile!

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte), Vlad MUSATESCU (disc), Cornel BOZBICI (plastică), Sanda FAUR (teatru), Magda MIHĂILESCU (cinema), E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

• Prestigioasă apariție editorială: *Zahei orbul* (roman) de V. Voiculescu. Editura Dacia (Cluj), unde s-a tipărit cartea, dă astfel posibilitatea publicului cititor să cunoască încă o lucrare epică a prozatorului excepțional ce s-a dovedit (postum) că e poetul «Destinului».

• La Editura Ion Creangă au apărut, repovestite de Al. Alexianu, *Întîmplările și faptele de pomină ale năzdrăvanului Tîl Buhoglindă*. Cartea se bucură de o remarcabilă prezentare grafică semnată de Val Munteanu. Eleganța formatului, iscusita punere în pagină, ilustrațiile ce împlinesc cum nu se poate mai sugestiv savoarea textului, toate acestea vădesc o viziune grafică de zile mari ce are darul să încînte nu numai ochii copiilor.

• La Editura Kriterion a apărut în limba maghiară cartea *Meditații de căldător* a scriitorului de verificat talent, Sütő Andras.

• Sumarul volumului *Sociologia și practica socială* cuprinde o culegere de studii ai căror autori sînt oameni de știință din domeniul sociologiei, activiști de partid sau de stat. Din «cuvîntul înainte» reținem că această culegere «reprezintă o expresie a primilor pași pe noua pistă a cercetărilor sociologice aplicative în sprijinul activității sociale practice» (Editura politică).

• La Editura științifică a apărut un ghid de conversație — bine compartimentat — *Magyar-Román* de Eva Turcu.

• În colecția Meridiane a Editurii Univers semnalăm apariția cărții de povestiri — evocînd scene și situații din războiul de partizani — *Ferigă și foc* de Antonije Isaković. În românește de Mircea Jivcovici.

• În pagina de început a primului număr pe anul 1971 al revistei *Tînărul leninist* întîlnim, printre altele, următoarea afirmație-angajament: «să ne satisfacem aspirația de cunoaștere, setea de adevăr, de claritate, de sinceritate și raționalitate». Obiectiv major pe care în noua sa formulă revista «se leagă» a-l realiza. Premisele sînt puse făgăduitor chiar în sumarul acestui prim număr care e mai viu, mai direct, mai angajat într-un dialog multilateral cu cele «peste șase milioane de conștiințe tinere».

cinema

Ioana Bulcă

• *Mihai Viteazul*. Cineaștii noștri, regizorul Sergiu Nicolaescu și scenaristul Titus Popovici, dovedesc încă o dată că filmul istoric poate și trebuie să se constituie ca un act de cultură propriu unei cinematografii naționale. Din numeroasa distribuție fac parte: Amza Pellea, Irina Gărdescu, Florin Piersic, Septimiu Sever, Ilarion Ciobanu, Mircea Albulescu, Ion Besoiu, Emmerich Schäffer, Olga Tudorache, György Kovács, Ioana Bulcă, Sergiu Nicolaescu, Maria Clara Sebők, Nicolae Secăreanu, Stelian Cremenciuc, Aurel Rogalski, Colea Răutu. Imaginea, George Cornea. Muzica — Tiberiu Olah.

• *Băieți buni, băieți răi*. Tot mai mulți cineaști se întorc în lumea westernului cu eroi îmbătrîniți. Unii transformă nostalgia în momente de artă, alții, precum Burt Kennedy, autorul acestui film, o exploatează cu modestie. Doi interpreți remarcabili — Robert Mitchum și George Kennedy. În alte roluri — Martin Baltan, Douglas V. Fowley, David Carradine, Tina Louise, Dick Peabody.

• *Ambasador al Uniunii Sovietice*. Reîntîlnire cu Iulia Borsova («Idiotul») într-un film de o rigu roasă autenticitate istorică. Regia — Gheorghe Natanson. În restul distribuției — Anatoli Ktorov, Gunar Țilinski, Ada Lundver, Iuri Puzîrev, Evghenia Kozîreva, Nicolai Timofeev.

• Nu pierdeți aceste filme: *Bătălia pentru Alger*, *Ultimul samurai*, *În arșița nopții*, *Soarele alb al pustiului*

• Geraldine Chaplin și Oliver Reed (Capcana) vor fi parteneri într-un film științifico-fantastic realizat de Mike Campus.

muzică

• Azi la Filarmonica Simfonia nr. 32 (K.V.318) în Sol major de Mozart; Concertul pentru două viori și orchestră de Wilhem Berger; Suita a III-a de P.I. Ceaikovski. Dirijor *Lawrence Foster* (S.U.A.), soliști — violoniștii *Ștefan Gheorghiu* și *Varujan Cozighian* (Ateneu).

• Pentru cel de-al doilea concert de la Ateneu (19 și 20 februarie) dirijorul *Lawrence Foster* și-a alcătuit un program Stravinski: Concertul pentru coarde (în primă audiție); Concertul pentru pian și suflători (solistă *Liana Serbescu*) și Suita de balet «Petrușka».

• Al doilea concert al Festivalului «Mozart-Bruckner» cuprinde Simfoniile nr. 41 de W.A. Mozart și a VII-a de Anton Bruckner. Amintim că dirijorul Orchestrei simfonice a RTV va fi *Erich Bergel* (18 februarie, studioul din str. Nuferilor).

• Sala mică a Palatului va găzdui la 14 februarie Corala «Anjmosi» a Conservatorului sesean, dirijat de *Sabin Pautza*. Un program cuprinzător, variat și reprezentativ pentru creatorii genului, din care amintim pe: Thomas Morley, Palestrina, Gesualdo da Venosa, Orlando Lassus, J. Honterus s.a., iar dintre autorii români: Ioan Bohaciu, Achim Stoia, Sabin Pautza, Tudor Jardea.

• Și orchestra simfonică a Conservatorului «George Enescu» din Iași, sub conducerea dirijorului **Ion Baciu**, dă un concert în Capitală (16 februarie, Ateneu). Program: Preludiu simfonic de Ion Dumitrescu; Trei nocturne de Claude Debussy și poemul «Moarte și transfigurație» de Richard Strauss

• În sfîrșit, tot din Iași, formația camerală «Musica viva», dirijată de **Vicențiu Tașcă**, soliști — mezzosoprana **Maria Jana Stoia** și pianista **Yvonne Piedemonte** (17 februarie, Sala mică a Palatului).

• Un recital de lieduri al mezzosopranei **Martha Kessler** (15 februarie, Sala mică a Palatului) cu lucrări de Mahler, Dvorak, Musorgski, N. Coman

disc

• «Melodii de Florentin Delmar» — titlul unui mic disc ce înmănunchează patru melodii semnate de unul din compozitorii noștri îndrăgiți. Glasurile celor trei soliști (Margareta Pîslaru, Doina Spătaru și Aurelian Andreescu) se integrează excelent în structura cîntecelor «Dacă tu mi-ai spune», «Zboară săniuță», «Orice chitară are o inimă» și «Un pisoi de catifea» (45—EDC—10 163).

• Prelucrările de folclor ale formației vocal-instrumentale «Savoy» vin să mărturisească faptul că se poate ridica, și încă mult, ștacheta genului. Fără a se mărgini la simpla și naiva preluare a unor motive populare, la ritmarea lor pe formule hibride, prelucrările întreprinse de Marian Nistor, animatorul formației, se disting prin firesc și autenticitate. Depășind așa-zisele «Hăulite» twistizate, de tristă amintire, «Ciobănașul», «Melodia din Oaș», «Mîndruliță mea» și «Dorul» reprezintă de fapt rodul unor îndelungi elaborări, înfăptuite cu mult gust și bun-simț artistic (45—EDC—10 161).

• «14 șlagăre din repertoriul lui Tom Jones și al altor cîntăreți englezi» este un titlu cam lung, chiar și pentru un disc de mare format. Fără îndoială însă, este sortit să asigure un succes de public răsunător. Interpreți: Aurelian Andreescu și Al. Sălăjan N-ar fi cazul acum și al unui disc cu șlagăre din repertoriul lui Engelbert Humperdinck? (EDE 0513).

Doina Spătaru

plastică

• Încet, dar sigur, *Semproniu Iclozan* (n. 1938) își construiește o lume metaforică distinctă. Îndepărtîndu-se tot mai mult de canoanele suprarealismului clasic, viziunile sale se îndreaptă spre asocieri vizuale de factură accentuat psihologică, în care neliniștea instalată ca un personaj nevăzut, metamorfozată în ceruri amenințătoare, domină adeseori spațiile tablourilor cu peisaje și fantome mineralizate. Cromatica temperată e adecvată la această sintaxă vizuală echivocă și potențează sensurile intrinsece ale imaginii (Apollo).

• În expoziția din 1969 *Ion Mitrică* (n. 1927) prezenta superbe exerciții optice care își aveau zonele de concentrare și desfășurare pe suprafețe plane. Acum expune patru sculpturi spațiale, construcții din elemente translucide de suspensate la capătul unor fire, balețe ale formelor, care în asociere cu lumina creează imagini care sensibilizează spațiul și produc o adevărată desfătare privirii (Apollo).

• Anomaliile morfologice plasează desenele lui *Damian Petrescu* (n. 1937) în domeniul fantasticului. În spații epurate sînt prezentate viziuni teratologice: un basilisc sau șerpi cu cap de corolă deschisă, eflorescentă, sau cu trupuri de femeie etc., viziuni dintr-un posibil bestiar de inspirație cvasifolclorică, desenate cu rigoarea și minuția miniaturistului, menite să creeze acea atmosferă fascinantă a metamorfozelor (Apollo).

• Toi la Apollo *Ioana Stepanov* (n. 1942) expune o suită de lucrări în ceramică, concepute ca niște statui a căror valoare monumentală le-ar reda-o spațiul urban deschis.

• În holul Teatrului de comedie, *Mircea Nicolau* expune cîteva colaje și o serie de lavisuri, în care virtuozitățile tehnice pun în evidență universurile ciudate ale naturii

• În revista Limba română (nr. 6/1970) M. Bulandra și C. Maneca iau în discuție noțiuni din tehnica picturii și cuvinte folosite de critica și istoria acestei arte. Autorii se opresc asupra neologismelor, paralexemelor compuse tot din neologisme, recomandînd forme care ar fi în spiritul limbii române și ar corespunde evoluției limbajului.

teatru

• *Întunericul* (Teatrul tineretului din Piatra Neamț): piesa lui Iosif Naghiu — rebotezată la «Bulandra» *Gluga pe ochi* — oferind studentului în ultimul an la I.A.T.C Constantin Marinescu ocale posibilități de risc și afirmare artistică. După virtuozitatea actoricească a cuplului Caragiu-Ogășanu, așteptăm cu real interes versiunea pietreană, interpretată de Mitică Popescu, Boris Petroff, Valentin Uritescu, Cornel Nicoară.

• Din nou *Camera de alături* de Paul Everac, de astă dată montată pe scena Teatrului de stat din Sibiu. Indiscutabil cea mai jucată piesă a lui Everac, cu cea mai vinoasă substanță polemică și cea mai bună rețetă de casă, «Camera...» a fost decorată la Sibiu de Traian Nițescu și regizată de Dan Alexandrescu într-o interpretare care ni-i recomandă pe Mircea Hindoreanu, Ovidiu Stoichiță, Valeriu Paraschiv, Maria Magda etc.

• *Premiera* de John Cromwell (sala mică a Ateneului român — sub egida A.T.M): Olga Tudorache în cea mai strălucită formă a sa, jucînd pe sensibilitate lucidă și adevăr psihologic, secondată cu o mare discreție și gingășie de Ica Matache, într-un text dramatic scurt, de mare concentrare dramatică. Unul din cele mai bune spectacole bucureștene la această dată.

• *Play Strindberg* de Dürrenmatt (trupa germană. Münchner Kammerspiele — în turneu bucureștean; sarcasmul lui Dürrenmatt exercitat asupra «Dansului morții» lui Strindberg și demonstrînd cum «dintr-o tragedie casnică burgheză se naște o comedie despre tragediile casnice burgheze». Spectacol excelent, regizat de Hans Schweikart în tradiția solidă a teatrului german realist și interpretat de trei mari actori: Hans Korte, Maria Nicklisch și Heinz Baumann.

Mitică Popescu

• *Mesterul Manole* de Blaga, la Copenhaga: «Spectacol pus în scenă de Dinu Cernescu cu o simplitate și o limpezime exemplară, extrem de bine jucat, cu un evident respect față de spiritul și ideea dramei» (ziarul «Berlingske Tidende»).

televiziune

Aveți o întrebare: în spectacolele de «Varietăți» nu s-ar putea renunța la acei dintre «invitații noștri» (ai noștri, telespectatorii, în nici un caz!) care ne dezinformează despre ce și cum se cîntă în alte părți?

MUZICĂ – COREGRAFIE. Compozitorul Dimitrie Cuclin — o pagină a «Albumului compozitorilor români» (duminică). În cunoscuta versiune interpretativă — Herlea, Magda Ianculescu, Valentin Teodorian, C. Gabor — opera «Bărbierul din Sevilla» (duminică). Intervizziunea difuzează baletul «Priculiciul» de Zeno Vancea, cu Valentina Massini (vineri).

Mihai Fotino

FILM. Western clasic cu Gregory Peck: «Baladă pentru Jimmy Ringo» (duminică). Pregătiți-vă batistele pentru Telecinematecă: «De la Mayerling la Sarajevo» cu Edvige Feuillère (miercuri). Coproducția bulgaro-italiană «Galileo Galilei» (joi). Mai vedem în această săptămînă un film maghiar cu Eva Ruttkay — «Falsa Izabela» (vineri).

TEATRU. În ciclul prezentat de Mihnea Gheorghiu și intitulat «Momente din istoria teatrului universal» — teatrul antic, ilustrat cu tragedia «Alceste» de Euripide (marți). Silvia Dumitrescu-Timică într-un Telerecital, acompaniată de floarea scenei dramatice românești — Radu Beligan, Costache Antoniu, Marcel Anghelescu, Geo Barton, Carmen Stănescu, Septimiu Sever, Sandu Sticlaru, Mihai Fotino, Stefan Bănică s.a. (simbătă).

REPORTAJ. Din cuprinsul monografiilor «România '71», județele Ialomița (duminică), Ilfov (marți), Maramureș (miercuri), Mehedinți (joi), Mureș (vineri), Neamț (simbătă).

EMISIUNI-CONCURS. «Unul din doi» — folclor românesc (duminică). Ocolul țării în opt luni (luni).

SPORT. Schi — Cupa «Tatra» (duminică). Volei — Steaua-Burevestnik (joi).

DIVERTISMENT. Cîțiva fruntași ai teatrului de operetă în studio (duminică). 20 de minute de muzică ușoară cu «Mondial», «Roșu și negru» și formația condusă de Horia Moculescu (marți). Un Teledivertisment prezentat de Stefan Tapalagă (joi). Cîntă Dalida (luni).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 7, etapa din 14 februarie 1971

I. Fiorentina-Catania	1
II. Foggia-Napoli	x
III. Inter-Bologna	1,x
IV. Juventus-Verona	1
V. Lanerossi-Roma	1,x
VI. Lazio-Torino	x,2
VII. Sampdoria-Milan	2
VIII. Varese-Cagliari	x
IX. Casertana-Como	1
X. Catanzaro-Arezzo	1
XI. Massese-Taranto	x
XII. Monza-Palermo	1,x
XIII. Modena-Atalanta	1,x,2

ANUNȚ

Reviste ilustrate și reviste ilustrate de cinema în bunăstare, din perioada 1932—1940 (românești și străine) și 1953—1961 (străine), *CUMPĂRĂ*, cu plata în numerar, revista «Flacăra».

Telefonați în fiecare zi de lucru între orele 9 și 14,30 la 17.78.82.

PLACĂRA-ALBUM

8
'71

FLACARA

ANUL XX
NR. 820
20 FEBRUARIE 1971

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

COMUNICATUL PRODUCĂTORILOR ȘI PROPRIETARILOR

Sentimentul pe care ți-l naște în suflet lectura Comunicatului cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a țării noastre în perioada 1966—1970 este acela al mîndriei. Al mîndriei pentru încununarea unor eforturi de loc ușoare, cu asemenea realizări care definesc cincinalul trecut ca cea mai rodnică etapă, cea mai bogată din istoria luptei și muncii noastre pentru construirea socialismului. Prin demnitatea și rodnicia lor, anii cincinalului au dat noi dimensiuni frumuseților și bogățiilor patriei, au ridicat România socialistă pe o treaptă și mai înaltă a civilizației și progresului. Cincinalul a demonstrat, în mod strălucit, justețea liniei generale a politicii partidului nostru îndreptată spre dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, perfecționarea vieții economice și sociale, creșterea continuă a nivelului de trai al întregului popor, înflorirea multilaterală a României socialiste.

Elementul fundamental al progresului societății noastre îl constituie impetuoasa dezvoltare a industriei, creșterea în anul 1970 a producției globale industriale cu 75 la sută față de anul 1965. Cifrele din comunicat vin să confirme încă o dată dinamismul constant al economiei noastre, strălucit ilustrat și de ritmul mediu anual de 11,8 la sută, ritm superior celui prevăzut. Este un merit al partidului nostru, al conducerii sale, care a știut să imprime ca o caracteristică determinantă a procesului de industrializare a țării dezvoltarea rapidă tocmai a acelor sectoare strîns legate de progresul tehnico-științific contemporan, intensificarea înzestrării industriei cu tehnică și tehnologii avansate, ridicarea gradului de mecanizare și automatizare a producției, realizarea de produse de tot mai mare complexitate și tehnicitate.

Saltul cantitativ și calitativ produs a fost posibil și datorită faptului că, în anii cincinalului încheiat, investițiile din fondurile centrale ale statului au totalizat 287,7 miliarde lei, ceea ce înseamnă o depășire cu 3,3 la sută a prevederilor. Ridicarea la un asemenea nivel a ratei acumulărilor a presupus în mod firesc un mare efort pentru întregul nostru popor. Dar viața, propria noastră experiență au dovedit că aceasta este singura cale în măsură să asigure un progres economic accelerat, creșterea avuției naționale și ridicarea pe această bază a nivelului de viață al întregului popor, apropierii cu pași siguri, a României, de nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

Succesele obținute în anii 1966–1970 în toate domeniile de activitate sînt indisolubil legate de efectele pozitive ale măsurilor stabilite de Congresele IX și X ale partidului, de Conferința națională, de adîncirea democrației noastre socialiste, de participare în mod direct și nemijlocit a maselor la rezolvarea treburilor obștești, la dezbaterea tuturor măsurilor de importanță națională. Experiența complexă dobîndită în acești ani este un bun cîștigat, deosebit de valoros în înfăptuirea noilor obiective ale actualului cincinal. Bilanțul pe care ni-l prezintă Comunicatul este de aceea și un îndemn la muncă și mai avîntată, care să antreneze întreaga noastră energie și capacitate creatoare în direcția înfăptuirii grandiosului program elaborat de Congresul al X-lea al partidului, de dezvoltare multilaterală a societății noastre socialiste.

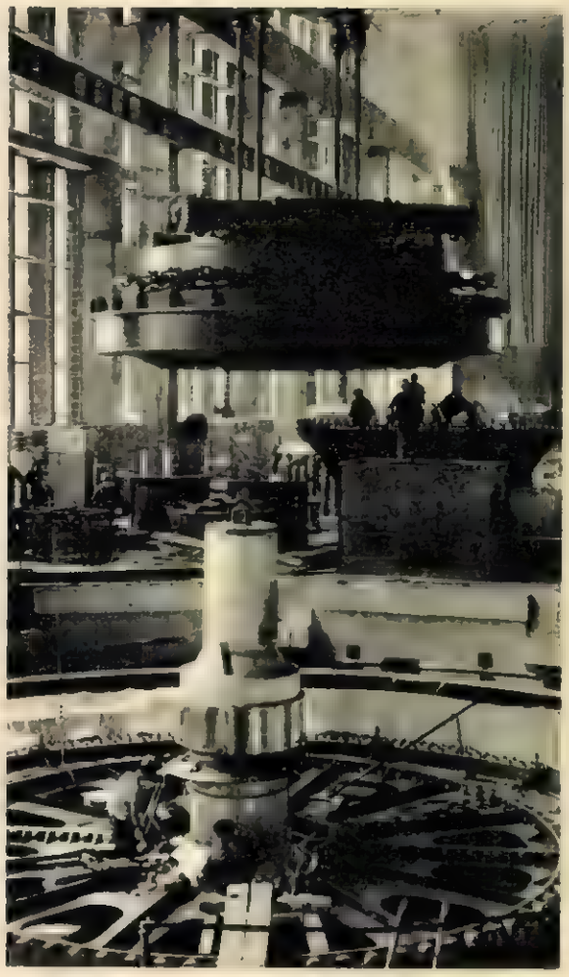

Duminică, 14 februarie, la Porțile de Fier, a intrat în funcțiune cel de-al treilea hidroagregat al hidrocentralei. Prin noua realizare de la Porțile de Fier se încheie o importantă etapă a construcției cetății de lumină de pe Dunăre. În prezent hidrocentrala de pe țărmul românesc dispune de un potențial instalat de peste 500 megawați, iar de la darea în funcțiune a primului hidroagregat și pînă în prezent centrala electrică a vărsat în circuitul energetic național 390 milioane kilowați-oră. În fotografie: montarea celui de-al treilea hidroagregat.

seri de plastică, muzică și poezie

În cadrul manifestărilor culturalartistice închinate aniversării semicentenarului P.C.R., în municipiul Tg. Mureș s-a organizat — din inițiativa forurilor județene de resort — o amplă acțiune menită să pună în valoare preocupările susținute și variate ale creatorilor de artă din localitate.

Sub denumirea: SERI MUREȘENE DE MUZICĂ, PLASTICĂ ȘI POEZIE, acțiunea — inedită prin conținutul său — a debutat în februarie, o dată cu inaugurarea expoziției din sălile Fondului plastic. Aici expun artiștii plastici tîrgumureșeni: Gheorghe Olariu, Balázs Imre, Voica Foișoreanu, Nagy Pal, Ion Pop. Li se alătură clujenii: Alfred Grieb, Olga Maria Pop, Gavril Ședran.

În zilele ce au urmat vernisajului, de un deosebit interes s-au bucurat reușitele seri ale muzicii sau ale poeziei. S-a cîntat muzică de Bach, Corelli, Hindemith, Britten. Amatorii de poezie au ascultat poeții din oraș citind din versurile lor sau, în interpretarea unor cunoscuți actori, lucrări reprezentative din lirica lui Lucian Blaga, Tudor Arghezi, Marin Sorescu și Aprily Lajos.

În clișeu: poeta Viorica Mereuță recitînd din versurile sale.

PARTICIPAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA ADUNAREA GENERALĂ A REPREZENTANȚILOR SALARIAȚILOR DE LA UZINELE „23 AUGUST“ DIN CAPITALĂ

Luni, 15 februarie, constructorii de mașini de la marea uzină bucureșteană «23 August» au avut din nou prilejul și bucuria de a-l avea în mijlocul lor pe tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Întrunită la puține zile de la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, adunarea generală a reprezentanților salariaților de la uzinele «23 August» s-a desfășurat sub semnul adeziunii totale la hotărîrile partidului, al voinței ferme de a transpune în viață sarcinile mobilizatoare cuprinse în cuvîntarea secretarului general.

Sute de muncitori, tehnicieni și ingineri, aleși de colectivele de muncă ale secțiilor și serviciilor uzinelor «23 August», au dezbătut cu această ocazie, într-un spirit de înaltă responsabilitate patriotică și civică, activitatea desfășurată în cursul anului 1970, programul dezvoltării în continuare a uzinei, în lumina sarcinilor de mare răspundere ale actualului plan cincinal.

În încheierea discuțiilor a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Felicitînd colectivul uzinei pentru succese, secretarul general al partidului a analizat totodată cu înalt simț de răspundere nivelul general al activității întreprinderii indicînd cu clarviziune măsurile necesare pentru lichidarea lipsurilor și neajunsurilor care mai persistă, pentru ridicarea nivelului general al activității în producție și îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale tuturor salariaților.

Reîntîlnirea conducătorului partidului și statului cu harnicii constructori de mașini de la uzinele «23 August» a prilejuit o vibrantă exprimare a dragostei și atașamentului față de Partidul Comunist Român, față de secretarul său general, mărturie a legăturilor trainice dintre partid și popor, o emoționantă manifestare de caldă prețuire, stimă și respect față de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

semnificația unor cifre...

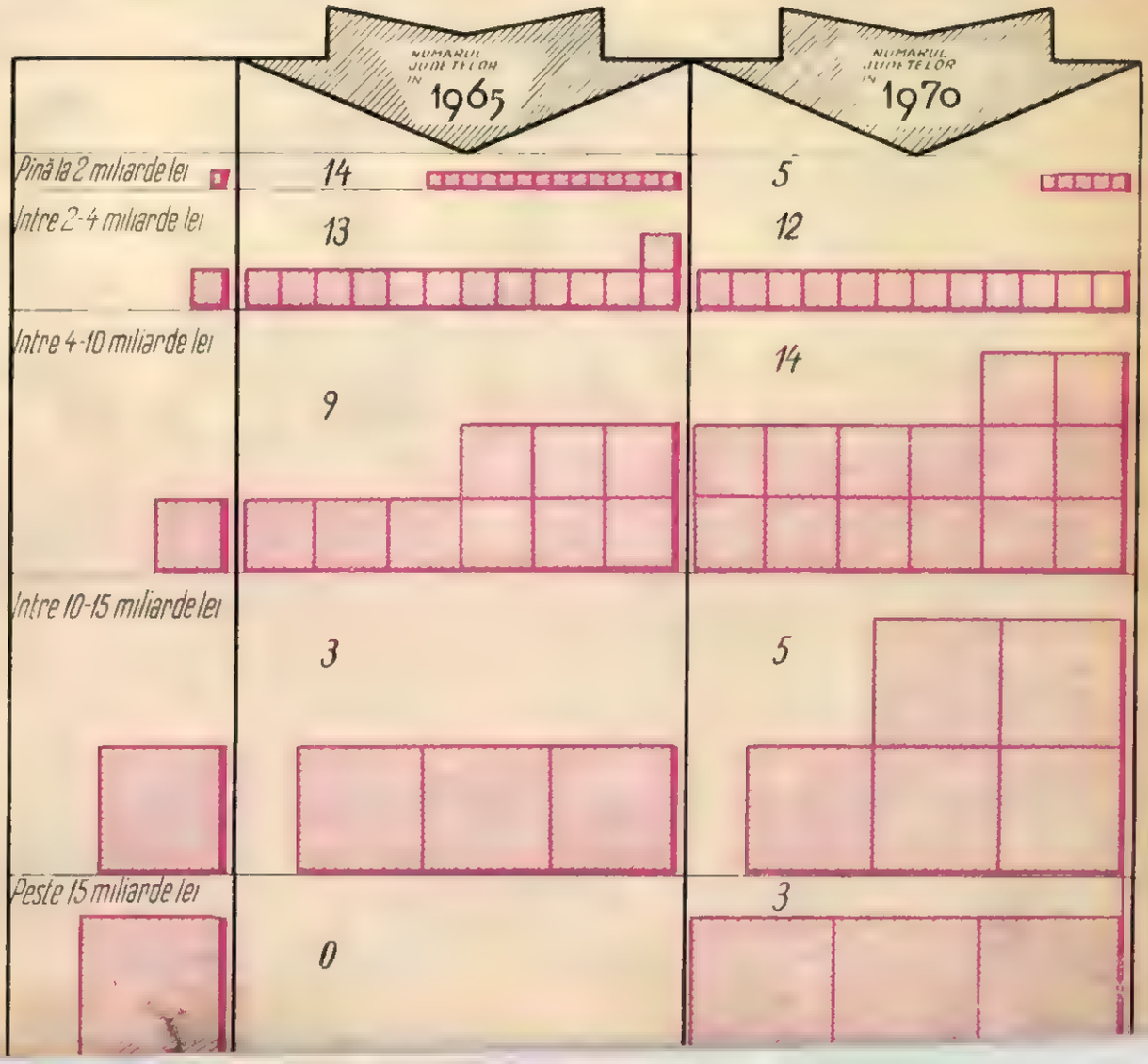

Cifrele graficului pe care vi-l înfățișăm demonstrează cum și cît, în cinci ani, o serie de județe și-au sporit considerabil valoarea producției globale industriale. Ce semnificații ascunde această dinamică? Ce sensuri sînt cuprinse în faptul că în urmă cu cîțiva ani nici un județ nu realiza o producție globală industrială de peste 15 miliarde lei, iar în 1970, 3 județe se pot mîndri cu un asemenea volum realizat? Că alte 5 județe realizează o producție de circa 10—15 miliarde lei față de cele 3 județe care realizau un asemenea volum, în urmă cu cîțiva ani? În sfîrșit, că alte 14 județe (față de 9 în 1965) realizează anual 4–10 miliarde. Sute de uzine și fabrici s-au ctitorit pe întreg teritoriul patriei în acest interval de timp. «Platformă industrială» — iată un termen devenit de largă uzanță. El definește acea concentrare de forță industrială menită să dinamizeze, să modifice profund oameni, regiuni, orașe.

Așa după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa la Plenara Comitetului Central al P.C.R din 10–11 februarie 1971, efortul de dezvoltare economică armonioasă, de ridicare la un nivel de civilizație demnă de epoca în care trăim, a tuturor regiunilor țării, se va continua. Vom fi martorii deci, peste alți cinci ani, ai unor noi modificări pline de semnificații majore pe care cifrele, graficele, cu elocvența lor, nu vor întîrzia să le ilustreze.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

DIALOGUL TINERETULUI CU RĂSPUNDERILE SALE

Timp de șase zile, tineretul țării, prezent în marea sală a Congresului prin reprezentanții săi de frunte, va dialoga despre sine însuși, cu sete de adevăr, cu întreaga capacitate de dăruire, cu nețărmurită dragoste pentru patria socialistă, pentru Partidul Comunist Român.

Pretutindeni, pe întinsul țării, cutezanța și virtuțile ultimului sfert de veac românesc sînt indisolubil legate de activitatea fecundă a celor mai tineri dintre noi. Învățînd cu rîvnă pe băncile școlilor sau muncind nemijlocit în producție, tînăra generație s-a impus ca o prezență dinamică, ardentă, cu un aport fundamental în viața și destinul patriei socialiste. Tocmai de aceea participanții la marea sărbătoare a tineretii sînt posesorii unei investituri de încredere acordate de mase largi, ei aduc în înaltul for al Congresului gîndurile, năzuințele și opțiunile a milioane de tineri.

Cu ce gînduri, în ce atmosferă, cu ce fel de preocupări întîmpină tineretul nostru cel de-al IX-lea Congres al U.T.C.? În rîndurile care urmează vă înfățișăm cîteva opinii, împărtășite redactorilor noștri de către trei tineri bucureșteni.

dacă n-ați fi reprezentant, ci reprezentat...

— În Comitetul de direcție al Uzinei de mașini electrice din București, dv., tovarășe Cornel Bucur, fiind muncitor-controlor, secretar al Comitetului U.T.C., sînteți reprezentant al tineretului, nu?

— Da, însă cu un corectiv: nu numai eu! Și ceilalți membri ai comitetului reprezintă tineretul la fel cum eu reprezint, alături de ei, interesele întregului colectiv de salariați. E o chestiune de muncă colectivă.

— Și totuși reprezentați tineretul din uzină. Ați putea să-mi spuneți, cum? În ce măsură? Ce probleme s-au discutat în comitet din inițiativa dv.?

— Vă răspund cu exemple de ultimă oră. La începutul lunii s-au dezbătut la noi cifrele de plan. Reprezentîndu-i pe tineri, eu am pus pe masa comitetului de direcție trei coli de hîrtie pe care erau consemnate succint angajamentele lor.

— Vorbind deschis, cele trei coli cu angajamente n-au fost cumva întocmite aici, în birou, de către dv. cei din comitetul U.T.C.?

— Dimpotrivă! Noi n-am avut decît rolul, cumva lipsit de glorie, de a centraliza angajamentele asumate chiar de băieți în adunările pe secție.

— Foarte bine, dar invers? Ați avut, în comitetul de direcție, inițiativa discutării unor probleme dintre cele care-i frămîntă pe tineri?

— Bineînțeles. De pildă, aceea a măsurilor care trebuie luate pentru scoaterea din impas a unora dintre tinerii recent absolvenți ai școlilor profesionale, care încă n-au suficientă experiență și nu reușesc să-și îndeplinească norma.

— Sincer vorbind, au fost totuși probleme pe care, pur și simplu, n-ați îndrăznit să le puneți în discuția comitetului?

— Sînt probleme care le vom pune în discuția unor foruri cu mult mai înalte, pentru simplul motiv că ele nu pot fi soluționate la nivelul conducerii uzinei. O astfel de problemă, dacă vă interesează, este aceea a tinerilor absolvenți ai școlilor profesionale de 2–3 ani care sînt încadrați la fel cu cei calificați ca ucenici la locul de muncă, de-a lungul unei durate de numai 6 luni, timp în care sînt și remunerați. Legile însă nu le modifică comitetul de direcție.

— Ca membru în comitet, sînteți un «om care nu tace», un «bătăios»?

— Nu știu cum mă socotesc ceilalți, însă eu nu cred în eficiența agitației, a zarvei. Un membru al comitetului de direcție, fie el și reprezentant al tinerilor, trebuie să gîndească deosebit de matur, deosebit de competent, deosebit de «în cunoștință de cauză». Pe de altă parte, un reprezentant trebuie să fie conștient permanent de importanța încrederii care i-a fost acordată, conștient de răspunderea pe care a acceptat-o. Cred că e obligat să-și pună mereu o întrebare: «Dacă n-aș fi reprezentant, ci reprezentat, aș mai fi mulțumit de munca pe care o duc în numele celor care m-au ales?»

I. NICOLAE

consultarea studenților — o necesitate

Mergînd pe linia unei cît mai largi democratizări, cu puțin timp în urmă, numărul reprezentanților studenților în consiliile profesorale și în senat a crescut considerabil. Reprezentanții studenților în senat sau în consiliul profesoral au dreptul și obligația de a cere rezolvarea problemelor generale și individuale ale studenților.

Ca reprezentant al maselor, studentul membru în senat nu trebuie să fie numai o simplă curea de transmisie, doar cu rolul de a informa colegii despre sarcinile curente sau doar să aducă la cunoștința conducerii doleanțele tinerilor. El trebuie să selecteze și să sintetizeze propunerile făcute de studenți, să aibă curajul și prestigiul susținerii lor și mai ales să intuiască modul în care poate fi soluționată o problemă sau alta.

Iată un exemplu în care studenții și-au spus cuvîntul. Analizînd proiectul Ministerului Învățămîntului pentru acordarea punctajului la seminarii, adunările generale pe an de studii de la Facultatea de limba și literatura română-București au arătat că proiectul nu este aplicabil ad litteram la facultățile cu profil umanistic. De aceea, am propus ca în cazul acesta să se țină seama de calitatea răspunsurilor la seminarii, de modalitatea în care fiecare student participă la dezbateri.

Gh. IVANEȘ, președintele Asociației studențești de la Facultatea de limba și literatura română, membru în senatul universitar

mai aproape de viață

Aș dori în mod deosebit ca mandatarii gîndurilor noastre, delegații la cel de-al IX-lea Congres al Tineretului Comunist, să analizeze cu înalt spirit de răspundere una dintre cele mai arzătoare probleme ale contemporaneității: calificarea și specializarea tinerelor cadre.

Valoarea nu așteaptă scurgerea anilor, spune un proverb. Nu e nevoie, cu alte cuvinte, să ajungi la vîrsta concluziilor pentru a și se acorda suficientă încredere, pentru a fi cotat drept un om capabil. Personal, mă consider pe deplin matură și gata să iau taurul de coarne. E adevărat, în institut mi s-au acordat încă de la început sarcini de răspundere (de curînd am văzut cu ochii materializarea primului meu proiect, un utilaj realizat la Uzinele de utilaj chimic «Grivița roșie»), dar cu toate acestea consider că lucrăm mult prea mult în birou și mult prea puțin pe teren. Aș vrea să văd

COPERTA NOASTRĂ
O delegată la al IX-lea Congres al U.T.C.-ului: ing. Lucia Mihăilescu de la Institutul de studii și proiectări energetice.
Fotografie de Elena GHERA

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12 Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
V. OLAC

la fața locului cum arată un ciopor de coloană, un taler, o gură de vizitare. N-am fost pînă acum nici la Galați, nici la Găești, nici la Brazi. Prea multă dădăceală, prea multă «răbdare» din partea celor mai vîrstnici. Organizația noastră cuprinde 125 de membri, iar numărul celor tineri depășește 40% din totalul salariaților. Consider, tocmai de aceea, că ar trebui să ni se acorde și mai mult credit, că ar fi timpul ca gîndurile și opțiunile noastre să influențeze în mai mare măsură activitatea generală a institutului. Este absolut necesar să învățăm limbi străine, în special engleza, rusa și germana, am cerut cu insistență acest lucru, dar, după un început fructuos, treaba a fost abandonată. Dorim să facem sport, dar nu ni s-au creat condiții în această privință. Despre toate acestea am discutat în cadrul organizației, dar probabil că reprezentanții noștri n-au știut sau n-au putut să-și impună punctul de vedere atunci cînd au avut prilejul să discute cu conducerea institutului. Lipsa de atenție a unora față de tineri mi se pare o atitudine net apolitică. Problema specializării constituie o problemă primordială, legată indisolubil de activitatea noastră profesională. «Să unim elanul revoluționar cu știința și atunci vom construi cu succes societatea comunistă» — a subliniat pe bună dreptate tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Despre toate acestea aș dori să se discute la Congres.

Beatrice MAXIM,
inginer proiectant «Iprochim»

s-a discutat sincer, direct, la obiect

Nu demult, la Combinatul de industrializare a lemnului Pipera, cîteva sute de oameni, reprezentanți ai miilor de muncitori, s-au întîlnit cu comitetul de direcție. Adunarea a discutat gospodărește, la obiect, fără introduceri, fără înfloriturl de prisos, o multitudine de probleme legate de producție, de viața celor cîteva mii de muncitori ai combinatului. Ca niciodată, poate, discuțiile, luările de cuvînt au dezbătut fără menajamente, într-un spirit constructiv, probleme-cheie, au prezentat soluții. Cum e și firesc, în centrul tuturor discuțiilor au stat problemele legate de producție. Astfel, inginerul Gheorghe Hatinger s-a referit la necesitatea reducerii substanțiale a consumului specific de materiale, arătînd printre altele că ar fi necesară selecționarea în prealabil a materiei prime, încît o dată intrată în procesul de fabricație să corespundă din toate punctele de vedere. Timplarul Gheorghe Mihăilă a venit cu propuneri concrete în vederea înlocuirii unor borduri de lemn cu mase plastice, demonstrînd prin cifre cît s-ar economisi dacă o asemenea măsură ar fi pusă rapid în practică. Iar Constantin Petcu, șeful serviciului mecanic-șef, s-a angajat să creeze în cadrul secției un stoc de piese de întreținere suficient, pentru a se evita stagnările de producție din anii trecuți, cînd se pierdeau zile întregi în așteptarea unor piese ce trebuiau să sosească dinafară. Desigur, discuțiile, luările de cuvînt, propunerile au fost infinit mai numeroase. Toate au avut însă o calitate comună: și-au propus concret să îndrepte lucrurile, să perfecționeze și mai mult munca celor din combinat.

Problemele sociale au fost, de asemenea, amplu dezbătute. Zeci de participanți au criticat tărăgănarea, aminarea din nou, fără motiv, a construcției unor grupuri sociale (vestiare, dușuri etc.), aferente fabricii de scaune. Președintele sindicatului, tov. Virgil Strătică, a susținut argumentat în fața conducerii necesitatea înființării unei creșe (în combinat lucrează cîteva mii de tinere muncitoare).

Așa a fost la Combinatul de industrializare a lemnului Pipera, întreprindere de prim rang a cărei producție de mobilă este exportată în proporție de 95%. Aici, unde munca stă sub semnul înaltei, continuei exigențe, oameni gospodari discută, analizează, aduc argumente, prezintă soluții, într-un admirabil efort comun de autodepășire, de perfecționare continuă, atît de caracteristic acestor ani. Un dialog care va continua cu și mai mare intensitate, un dialog care, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., ne permite să muncim mai bine, să ne rezolvăm problemele într-un mod mai eficient.

M.H.

AȘA AU VRUT ȚĂRANII!

ȚINUTĂ ÎN ZIUA DE 11 FEBRUARIE A.C., ADUNAREA GENERALĂ A MEMBRILOR C.A.P.-«BORCEA» DIN COMUNA ROSEȚI, JUDEȚUL IALOMIȚA, S-A DESFĂȘURAT PE COORDONATELE EXIGENȚEI MAXIME ÎN ANALIZA ACTIVITĂȚII COOPERATIVEI ȘI ALE DEPLINEI RESPECTĂRI A DEMOCRAȚIEI INTERNE. LUCRĂRILE ADUNĂRII AU SINTETIZAT EXPERIENȚA DIN PUNCT DE VEDERE ECONOMIC ȘI ORGANIZATORIC CÎȘTIGATĂ PRIN RECENTA CONSFĂTUIRE DE LA SLOBOZIA, ÎN SPIRITUL DE TOTALĂ ANTRENARE A MASELOR LA REZOLVAREA TREBURILOR OBȘTEȘTI DEGAJAT DIN LUCRĂRILE ULTIMEI PLENARE A C.C. AL P.C.R. Luările de cuvînt s-au completat reciproc, rezultatul lor însumînd și însemnînd capacitatea de înțelepciune și forța voinței gospodarului cu o mie de capete. Spicuim din dezbateri:

Gherghina Băltin, membră cooperatoare, în vîrstă de 56 de ani: Degeaba legi sacul la gură dacă e rupt la fund! C.A.P.-ul nostru nu a realizat în anul trecut producția planificată. Dar de ce ne-am strîns abia acum să vorbim și să criticăm? Unde au fost și ce au făcut în timpul anului brigadierii și șefii echipelor? Ce măsuri au luat ei atunci, pe loc, cînd dădeau peste risipă? Votez pentru acordul global. Să vedeți acum ce atenți vor fi membrii formațiunilor de lucru, dacă știu că veniturile lor țin nu de ce lucrează astăzi, ci de ce vor recolta la toamnă! Încă ceva: nu uitați că în comună avem multe femei în vîrstă ori cu copii de îngrijit, care pot participa mai puțin la lucrările obișnuite. Propun să formăm cu vreo 30 dintre ele o echipă pentru creșterea viermilor de mătase. Satul e plin de duzi. Să vedeți ce venituri aduc! Nu ne trebuie pentru aceasta decît un local.

Propunerea a fost acceptată și s-a hotărît afectarea clădirii fostului incubator.

Dumitru Barbu, șeful brigăzii de construcții: Lipsurile din activitatea C.A.P.-ului se datoresc în bună parte și stilului de muncă al tovarășului președinte. E bine ca tovarășul președinte, cînd merge la cîmp, să se dea jos din mașină și să o ia pe teren, să vadă toate lucrările, nu să se oprească la capul rîndului și, cu aceasta, verificarea să se termine și abia toamna să se vadă rezultatele. În ce privește brigada de construcții, atrag atenția că materialele se primesc cu întîrziere. Susțin participarea noastră la asociația intercooperatistă pentru construcția serelor moderne. Vedeți că serele ridicate acum nu au dat rezultate. Vîntul puternic a smuls foliile de polietilenă și le-a dus pînă peste Dunăre. Proiectul e greșit. Să înclinăm pereții laterali ca să primească oblic vîntul. Să se discute cu furnizorii să producă folii mai rezistente, să le supună la probe fizice înainte de a le livra! În ce privește extinderea irigațiilor, să nu semnăm contractul pînă ce nu încercăm toate posibilitățile de a ni se admite un proiect ca cel al I.A.S.-urilor prin conducte subterane.

S-a hotărît modificarea sistemului de construcție al serelor. Conducerea C.A.P.-Roșeți poartă tratative pentru adoptarea tehnicii de irigat prin conducte subterane.

Radu Oprea, șef echipă zootehnică: Trebuie să lichidăm efectivul de vaci neproductive. Dar să nu le sacrificăm decît după ce le-am îngrășat bine, să obținem preț bun pe ele, să fim buni negustori. Chiar dacă animalele nu mai sînt zdravene, să dea mai întîi tot ce pot da! Să avem grijă cînd înlocuim matca, și asta s-o facem cît mai curînd, să alegem o rasă bună și rezistentă, una din Maramureș.

S-a hotărît ca înlocuirea efectivului matcă de bovine să se facă în paralel cu preluarea pentru îngrășat a vițelor compromise de la cooperativele înconjurătoare.

Ion Chițu, membru cooperator: Vinovați de nerealizarea planului se fac și beneficiarii noștri — Fabrica de conserve-Feteșți și centrele de legume și fructe, care n-au ridicat produsele la timp și le-au lăsat să se strice...

Votez pentru acordul global. Parcă văd cum țăranii noștri se vor muta vara lîngă tarlale, păzind plantele să crească și să se coacă. Propun să se rețină un procent din venituri pînă la realizarea planului nu numai nouă, ci și contabilului șef. (...)

Noi ducem lipsă de brațe de muncă, dar în comună există forță de muncă. Noul sistem de retribuire va atrage mai mult țăranii la muncile desfășurate în cooperativă. Tractoarele să nu se mai fiție de la o echipă la alta, să fie repartizat un număr fix de tractoare fiecărei formațiuni de lucru, așa cum indică și partidul. Avem toate condițiile ca anul acesta să îndeplinim și să depășim planul.

Și propunerile lui Ion Chițu au fost acceptate. Reprezentanții unităților beneficiare, prezenți la adunare, și-au recunoscut lipsurile. Luările de cuvînt ale celorlalți vorbitori au fost în aceeași măsură active, pătrunse de simțul responsabilității și drepturilor ce revin adunării generale, ca for suprem de conducere a treburilor cooperativei.

Sergiu ANDON
Fotografii de E. IAROVICI

Gherghina Băltin

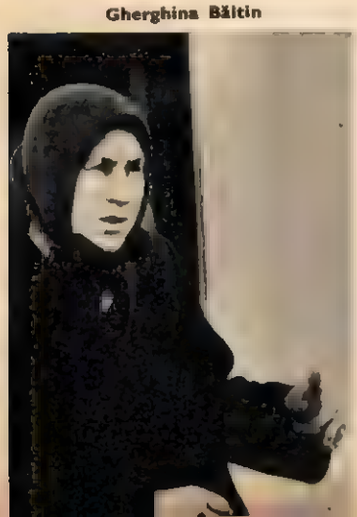

Dumitru Barbu

Radu Oprea

Ion Chițu

CINCI ANI, DINAMICI ÎN PROFUNZIME

La Turnu Măgurele a apărut în cincinalul 1966-1970 un important obiectiv industrial: Combinatul de îngrășăminte chimice.

Cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea la 7 iulie 1967 pe cîmpia Călugărenilor: «Poporul român își construiește viitorul așa cum și-l dorește. Și viitorul sau mai bine-zis însuși prezentul este minunat. Îl vedem întruchipat în minunatele uzine construite prin munca eroicei noastre clase muncitoare, în recoltele din ce în ce mai bogate, smulse pămîntului de harnica noastră țărănime, în rezultatele activității intelectualilor, care-și aduc o contribuție activă la dezvoltarea științei, culturii, la ridicarea nivelului general de civilizație al poporului nostru...», aceste cuvinte confirmau și prevesteau în același timp cea mai fecundă etapă din istoria de pînă acum a națiunii. Rezultatele consemnate de Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a României pe perioada 1966-1970, de care opinia publică din țara noastră a luat cunoștință cu satisfacție și legitimă mîndrie, confirmă în mod convingător că fața țării s-a schimbat uimitor, că s-a consolidat și o civilizație dinamică, în plină dezvoltare și înflorire. Cincinalul 1966–1970 a însemnat continuarea operei de industrializare a României, în ritmuri încă neatinse, după o concepție unitară, în cadrul căreia fiecare opțiune a fost rezultatul unor profunde studii științifice. Iar industrializarea în concepția partidului nostru înseamnă dezvoltarea armonioasă a țării, astfel încît forțele de producție și bogățiile țării să dea randament maximal.

O influență pozitivă, și în același timp hotărîtoare, în dezvoltarea multilaterală a României a avut-o îmbunătățirea organizării administrative a teritoriului.

Ea a fost urmarea participării active a tuturor oamenilor muncii la ample dezbateri și la soluționarea problemelor generale ale localităților unde trăiesc, o adevărată consultare pe plan național, care exprimă în mod pregnant democratismul societății românești actuale. Alături de aceste consultări masive, care reprezintă de altfel și chemarea maselor la conducerea treburilor obștești, organizarea administrativă a teritoriului a fost rezultatul unor temeinice și îndelungate studii științifice la care au conlucrat oameni de știință, istorici și geografi, sociologi, economiști și etnografi. Larga participare a întregii națiuni a reieșit din zecile de mii de sugestii care s-au făcut în adunările publice, prin scrisorile adresate conducerii partidului și statului sau prin dezbaterile care au avut loc în presă. Că zecile de mii de propuneri și sugestii au fost studiate cu temeinicie a reieșit și din faptul că au fost înființate încă patru județe față de cele 35 prevăzute inițial. Organizarea administrativ-teritorială a permis amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg cuprinsul țării și, în același timp, a creat un cadru propice de dezvoltare armonioasă a diferitelor zone și localități, în concordanță cu avîntul continuu al industriei, agriculturii etc. Numeroase județe au ieșit din anonimatul economic, valorificîndu-și potențialul uman și material. Un exemplu semnificativ: județul Argeș. Cu douăzeci sau treizeci de ani în urmă, numeroși argeșeni luau drumurile țării, înregistrînd un fenomen de migrare în masă. Pînă nu demult, de altfel, ramura economică preponderentă a județului era agricultura. Situație total schimbată, cînd raportul s-a inversat, rolul predominant deținîndu-l azi industria. Dar să vedem ce a însemnat cincinalul trecut pentru acest județ. În această perioadă au fost alocate din fondurile statului peste 14 miliarde lei pentru investiții, din care aproximativ 80% pentru industrie. Comparabil cu perioada 1961–1965, fondurile de investiții au fost de 2 ori mai mari. Putem afirma că cei cinci ani precedenți au fost istorici în destinul acestui colț de țară, prin saltul pe care l-a făcut, situîndu-se azi printre județele cu cea mai puternică industrie, fapt atestat nu numai de numărul capacităților de producție intrate în funcțiune (peste 70), dar și de ritmul de dezvoltare (21,8 la sută), care depășește cu mult pe cel realizat pe întreaga economie națională. Consecințele esențiale ale acestei dezvoltări sînt marile mutații sociale, mutații care au loc numai în asemenea perioade de efervescență economică. După cum atestă statisticile, în ultimul an al cincinalului trecut, proporția de ocupare a populației în agricultură a scăzut, față de 1966, de la 60,5 la 51,8 la sută, conturînd în mod accentuat profilul industrial al județului.

Semnificativ este și destinul unor orașe. Zalău, Drăgășani, Fetești, Bistrița, Miercurea-Ciuc, Balș, Odorheiul Secuiesc, Găești și foarte multe alte orășele au intrat în circuitul industrial. Cincinalul a revitalizat localități care pînă mai ieri erau simple aglomerări urbane, pendulînd între o viață administrativă și una semiagrară și care au devenit în acești ani centre urbane cu o activitate economică efervescentă. Oraș al pensionarilor cu cîțiva ani în urmă, Rîmnicu Vîlcea a cunoscut alte tendințe de dezvoltare ca odinioară. Cu patruzeci de ani în urmă cea mai mare parte a populației (30,9 la sută) lucra în agricultură, în instituții publice (21,1 la sută). În ultimii ani se construiește aici unul dintre cele mai moderne combinate chimice ale țării care realizează în 1969 o producție de 775 000 000 lei, influențînd covîrșitor structura ocupațională a populației. În ceea ce privește dinamica numerică a populației ocupate în fiecare oraș și județ, ea cunoaște schimbări și creșteri substanțiale. Ne vom referi doar la un singur județ: Constanța. Din 1965 pînă în 1970 numărul persoanelor ocupate în industrie a crescut de la 31 100 la 38 600 și aceasta datorită noilor capacități de producție care au intrat în funcțiune. Pe de altă parte, modernizarea agriculturii, mecanizarea ei și formele de organizare perfecționate au permis trecerea unui număr de 15 500 persoane în alte sectoare producătoare, ceea ce ilustrează substanțialele transformări care au loc în structura ocupațională a populației din județ, orientarea ei spre sectoarele industriale.

Repartizarea rațională a forțelor de producție a fundamentat premisele unor schimbări radicale nu numai în structura economică a orașelor, ci și în dezvoltarea lor viitoare. În structura economică a multor orașe au apărut ramuri industriale de bază. Dezvoltarea metalurgiei românești este dominată, în perioada 1966–1970, de punerea în funcțiune, an de an, a mari-

După Congresul al IX-lea al Partidului, progresul chimiei românești este marcat de noile cetăți industriale apărute pe harta țării. În fotografie, Combinatul petrochimic din Pitești.

lor capacități de producție în cadrul Combinatului siderurgic de la Galați: în 1966 începe să producă parțial laminorul de tablă groasă, în 1968 intră în funcțiune fabrica de aglomerare a minereurilor (capacitate anuală 3 milioane de tone), primul furnal de 1 700 mc (1 000 000 tone fontă pe an), oțelăria cu convertizoare cu oxigen (2 500 000 tone pe an), laminorul slebing (2 500 000 tone laminate pe an), în 1969 intră în producție al doilea furnal de 1 700 mc și un nou convertizor, în 1970 începe să producă laminorul de benzi la rece (450 000 tone pe an).

Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a României în anii 1966-1970 demonstrează în modul cel mai convingător dezvoltarea armonioasă a țării. Dacă în 1938 existau practic doar două zone — cea a Brașovului și Timișoarei — cu o industrie demnă de luat în seamă și care dădeau 63 la sută din producția industriei de bază și concentrau 55 la sută din forța de muncă ocupată în industrie, fapt care atestă o distribuție teritorială nerațională, astăzi situația e radical schimbată. În anii cincinalului 1966-1970 în fiecare județ al țării s-au făcut mari investiții, ajungându-se ca în cele mai puțin dezvoltate industrial să se realizeze un ritm de creștere a producției globale industriale superior mediei pe țară, după cum atestă și statisticile: între 12 și 15 la sută în Brăila, Sălaj, Vaslui, între 15 și 20 la sută în județele Olt, Buzău, Gorj, Iași, peste 20 la sută în Ialomița și Dolj etc., etc. Cincinalul care a trecut a scos de asemenea în evidență cu mai multă pregnanță aplicarea consecventă a politicii naționale a partidului pentru asigurarea în fapt a deplinei egalități în drepturi a tuturor cetățenilor țării indiferent de naționalitate, profundul democratism al dezvoltării noastre economice. Importante unități industriale au fost implantate în localități altădată fără o bază industrială concludentă: Miercurea-Ciuc, Târgu Secuiesc, Bistrița, Odorheiul Secuiesc etc., unde locuiesc, alături de români, oameni ai muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare.

Peste 1 500 de fabrici și uzine construite pe tot cuprinsul teritoriului, peste 350 500 de noi locuri de muncă, un vast și activ proces de urbanizare, iată fapte care atestă în modul cel mai convingător progresul și dezvoltarea armonioasă a țării în acești ani de profunde transformări a societății românești.

I. CORIBAN

(Continuare în pag. 8)

Slobozia, veche localitate în inima Bărăganului, cunoaște pentru prima oară ritmuri industriale intense.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Entuziasmat — ca și noi — de emisiunile intitulate «Împotriva întunericului verde», difuzate nu demult de televiziune, emisiuni pe care le consideră, pe bună dreptate, drept un model de publicistică politică, cititorul *Nicolae Andreiescu* din București își exprimă părerea că pe micul ecran sînt difuzate prea puține emisiuni «pe teme istorice de interes arzător». «Nu montaje festive, ci documentare, vii și riguroase în același timp, în care concretețea faptului istoric să fie susținută de un comentariu pasionat, militant», sugerează mai departe cititorul nostru. Credem că tov. Andreiescu are dreptate; și noi avem impresia că, în raport cu cerințele publicului și cu ceea ce se întîmplă la alte televiziuni (de exemplu în Franța sau R.F.G.), evocările istorice cu caracter documentar (așa-numitele «dosare») sînt încă puține. Sîntem convinși că în cinstea semicentenarului partidului (care înseamnă, de fapt, o jumătate de veac de istorie românească, în tot ce are ea mai autentic și mai semnificativ) această lacună va începe să fie lichidată; ni se anunță, după cum se știe, un serial de evocări istorice, tot în regia și comentariul lui Eugen Mandric.

Dar să nu privim numai în grădina vecinului; nici în ce ne privește, nu putem fi de loc mulțumiți. Există în opinia noastră publică — ca peste tot, de altfel — o imensă sete de istorie. Pretutindeni în lume, revistele care obțin cel mai mare succes sînt magazinele istorice iar cărțile cu cel mai mare tiraj sînt — nu cele polițiste, cum ar crede unii — ci memoriile și lucrările de istorie popularizată. Nu e locul să analizăm aici cauzele și implicațiile acestui fenomen; el constituie o realitate de care trebuie să ținem seama. Ne propunem deci, ca într-un viitor pe care-l sperăm nu prea îndepărtat, să începem și noi publicarea unor «dosare» asupra istoriei naționale și mondiale, conștienți că o asemenea întreprindere nu e de fel ușoară; e mai simplu, doar, să te ocupi de futurologie decît de istorie.

Într-o scrisoare din Galați, cititorul *N. Simion*, discutînd despre unele deficiențe ale comerțului, se întreabă de ce este neglijată amenajarea unor magazine, eventual cu un singur vînzător, în care cetățeanul să găsească fie un singur tip de produse, în sortimente, mărimi și la prețuri variate, fie o gamă largă de produse de uz curent. «Mă veți considera, desigur, învechit și tradiționalist dar nu prea iubesc marile magazine», mărturisește într-o autocritică preliminară interlocutorul nostru. Nu, nu sînteți învechit, tovarășe Simion ci, dimpotrivă, ultramodernist! Într-adevăr, toate institutele de conjunctură din țările foarte dezvoltate din punct de vedere economic demonstrează că în ultimii ani sistemul marilor magazine a intrat într-o criză profundă. La New York, de pildă, piața a fost zguduită de prăbușirea rețelelor de mari magazine Stern și Best and Co.; la Paris, deficitele de zeci de milioane de franci ale magazinelor Lafayette, Louvre, Printemps, Bazare de l'Hôtel de Ville etc. au alarmat pînă și guvernul. Publicul este din ce în ce mai puțin satisfăcut de halele mari, impersonale, lipsite de căldura contactului direct, în care clientul nehotărît (75% dintre clienți sînt nehotărîți) se pierde în multitudinea și diversitatea obiectelor expuse. Bineînțeles, mari magazine vor trebui să mai existe (mai ales, super marketurile destinate aprovizionărilor săptămînale sau bilunare). Dar consumatorii regăsesc peste tot farmecul și utilitatea micilor magazine. O situație asemănătoare, ba chiar mai acută, întîlnim și în ce privește restaurantele. Și noi împărtășim părerea cititorului din Galați și considerăm că linia gigantomanică în materie de unități comerciale ar trebui revizuită. Dar, despre aceasta vom mai scrie.

Două scrisori de la cititori mai vîrstnici ai revistei. *Maria Bădărău* din Botoșani apreciază un articol apărut la sfîrșitul anului trecut cu privire la soarta bătrînilor și referindu-se la posibilitatea folosirii energiilor pe care le mai posedă cei de o vîrstă înaintată, scrie: «Un cuvînt blînd, un ton cald ar face minuni, punînd în mișcare această mașină uzată». E adevărat, dar ce facem că sînt atîția oameni care, pur și simplu, nu au vocația căldurii sufletești, atîția și atîția oameni uscați care, la rîndul lor, usucă totul împrejurul lor?

Pensionarul *Al. Cristescu* din București ne relatează, în completarea anchetei noastre «Parada timpului pierdut», niște situații întristătoare: pensionari purtați pe drumuri, la o casă de ajutor reciproc pensionari obligați să facă coadă de la ora 5 dimineața etc., etc. Tov. Cristescu propune și unele soluții. După ce ne vom consulta cu cei în drept, vom reveni în coloanele revistei asupra acestor chestiuni.

CINCI ANI, DINAMICI ÎN PROFUNZIME

Ca urmare a organizării administrativ-teritoriale, pe harta țării au apărut numeroase orașe noi, menite să joace un rol însemnat în progresul economic și social-cultural al fiecărui județ. Măsurile adoptate de Conferința națională — ținînd seamă de procesul obiectiv al urbanizării — prevăd creșterea rolului orașelor și centrelor muncitorești. Astfel au fost organizate ca municipii 46 de orașe (în afară de București), dintre care 28 sînt reședințe de județ, și 189 de orașe care nu sînt municipii. Multe dintre acestea au devenit în cincinalul 1966–1970 puternice centre industriale sau li s-au deschis mari perspective de dezvoltare datorită industrializării din următorii ani.

Pe noua și puternica platformă industrială a Iașului, un obiectiv fundamental: Uzina metalurgică.

Orașul Rîmnicu Vîlcea a intrat puternic în circuitul economic al țării în cincinalul care a trecut. În fotografie: aspect panoramic al Combinatului chimic.

Balș. Un orășel care nu spunea prea mult cu cîțiva ani în urmă. Azi el cunoaște o activitate fremătătoare prin intrarea în funcțiune a Fabricii de osii și boghiuri.

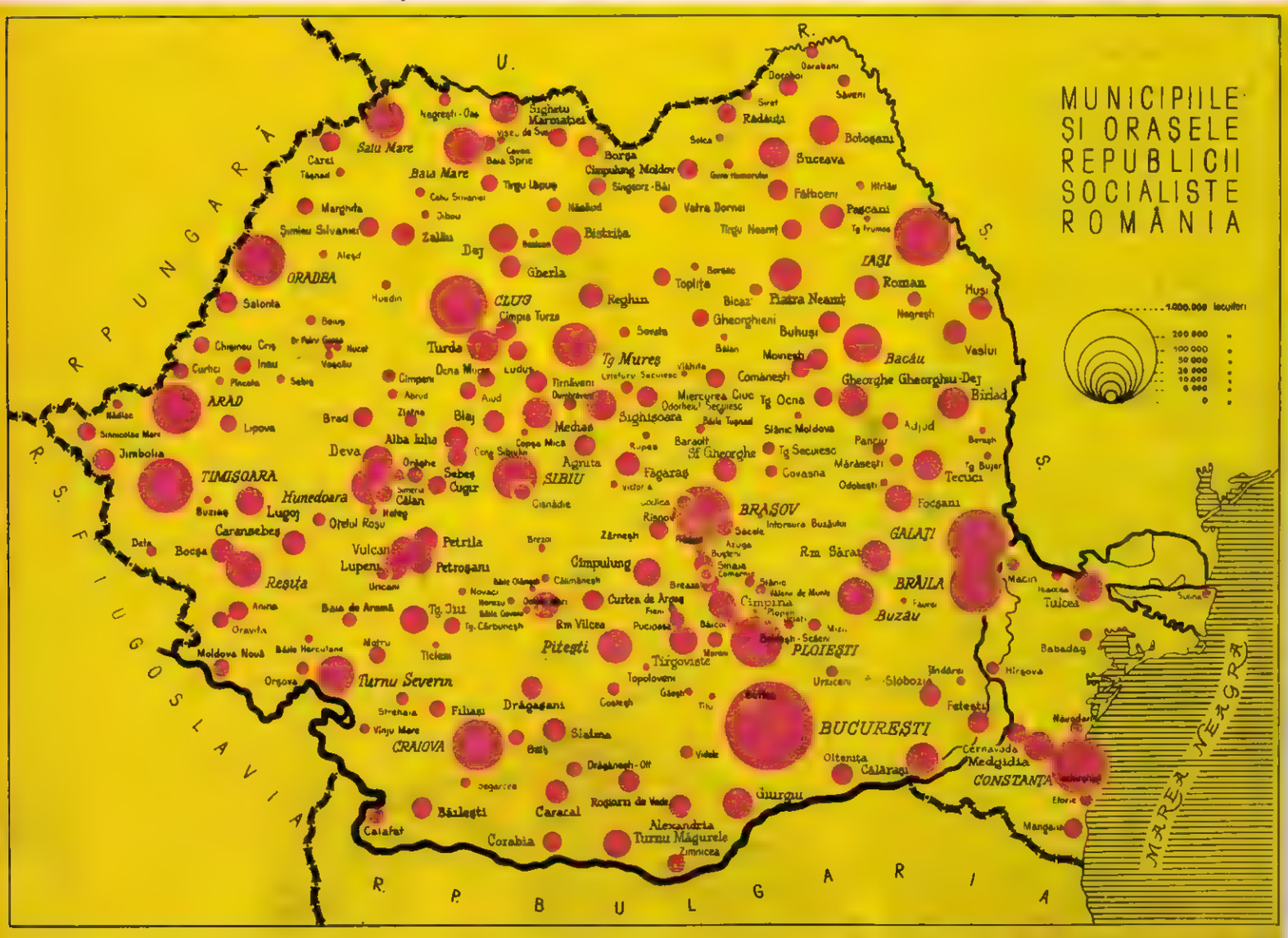
MUNICIPIILE ȘI ORAȘELE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
1.000.000 locuitori
250 000
100 000
50 000
25 000
10 000
5 000
0
U.R.S.S.
R. P. UNGARĂ
R. S. FEDERATIVĂ IUGOSLAVIA
R. P. BULGARIA
MAREA NEAGRĂ
Satu Mare
Baia Mare
Zalău
Bistrița
Dej
Gherla
ORADEA
CLUJ
Turda
Tg. Mureș
IAȘI
Roman
Piatra Neamț
Huși
Vaslui
Bacău
Buhuși
Tg. Ocna
Onești
Comănești
Gheorghe Gheorghiu-Dej
Bîrlad
ARAD
Lipova
Brad
Blaj
Mediaș
Sighișoara
Sînnicolau Mare
Jimbolia
Alba Iulia
Deva
Orăștie
Sebeș
Cugir
SIBIU
Agnita
Făgăraș
Victoria
Cisnădie
TIMIȘOARA
Hunedoara
Lugoj
Orșova Nouă
Caransebeș
Reșița
Bocșa
Oțelul Roșu
Petrila
Vulcan
Petroșani
Lupeni
Uricani
Anina
Oravița
Baia de Aramă
Moldova Nouă
Băile Herculane
Orșova
Turnu Severin
Filiași
Drăgășani
CRAIOVA
Strehaia
Vînju Mare
Tg. Jiu
Tg. Cărbunești
Novaci
Rîmnicu Vîlcea
Curtea de Argeș
Pitești
Tîrgoviște
Topoloveni
Găești
Titu
Slatina
Drăgănești-Olt
Balș
Videle
Caracal
Corabia
Calafat
Băilești
Alexandria
Turnu Măgurele
Zimnicea
Giurgiu
Rogojarn de Vede
Oltenița
Călărași
BUCUREȘTI
Fetești
Slobozia
Urziceni
Țăndărei
Hîrșova
Cernavodă
Medgidia
CONSTANȚA
Mangalia
Eforie
Năvodari
Babadag
Tulcea
Măcin
BRĂILA
Buzău
Rîmnicu Sărat
GALAȚI
Focșani
Tecuci
Bîrlad
PLOIEȘTI
Cîmpina
Cîmpulung
BRAȘOV
Săcele
Zărnești
Rîșnov
Codlea
Victoria
Făgăraș
Mediaș
Sighișoara
Tîrnăveni
Dumbrăveni
Miercurea Ciuc
Odorheiul Secuiesc
Gheorghieni
Toplița
Reghin
Sovata
Bicaz
Borzești
Onești
Adjud
Panciu
Mărășești
Odobești
Vidra
Baraolt
Sf. Gheorghe
Covasna
Tg. Secuiesc
Sînnicolau Mare
Jimbolia
Sînnicolau Mare
Nădlac
Pecica
Curtici
Ineu
Chișineu Criș
Sebiș
Vașcău
Nucet
Beiuș
Salonta
Marghita
Șimleu Silvaniei
Jibou
Cehu Silvaniei
Șimleu
Aleșd
Huedin
Cluj
Cîmpia Turzii
Dej
Gherla
Bistrița
Năsăud
Beclean
Dornelor
Vatra Dornei
Șaru Dornei
Tîrgu Neamț
Tg. Frumos
Fălticeni
Rădăuți
Suceava
Botoșani
Dorohoi
Darabani
Săveni
Siret
Solca
Gura Humorului
Hîrlău
Pașcani
Negrești-Oaș
Sighetu Marmației
Vișeu de Sus
Ocna Șugatag
Borșa
Cîmpulung Moldovenesc
Ocna Șugatag
Baia Sprie
Tîrgu Lăpuș
Șomcuta Mare
Ulmeni
Seini
Negrești
Tășnad
Carei
Livada
Ardud
Micula
Valea lui Mihai
Tarcău
Bicaz
Piatra Neamț
Roman
Huși
Negrești
Vaslui
Bîrlad
Tecuci
Focșani
Adjud
Panciu
Mărășești
Odobești
Vidra
Tg. Bujor
Berești
Galați
Rm. Sărat
Brăila
Măcin
Isaccea
Tulcea
Sulina
Babadag
Hîrșova
Fetești
Slobozia
Țăndărei
Urziceni
Cernavodă
Medgidia
Constanța
Năvodari
Mangalia
Eforie
Techirghiol
Ovidiu
Ciocîrlia
Buzău
Nehoiu
Pătîrlagele
Vintilă Vodă
Rm. Sărat
Focșani
Tecuci
Galați
Brăila
Buzău
Ploiești
Cîmpina
Slănic
Vălenii de Munte
Mizil
Plopeni
Băicoi
Boldești-Scăeni
Cîmpulung
Sinaia
Comarnic
Azuga
Bușteni
Predeal
Zărnești
Rîșnov
Săcele
Brașov
Victoria
Codlea
Ghimbav
Cristian
Prejmer
Hărman
Întorsura Buzăului
Breaza
Slănic Moldova
Tg. Ocna
Onești
Comănești
Gheorghe Gheorghiu-Dej
Bîrlad
Huși
Vaslui
Negrești
Bicaz
Piatra Neamț
Roman
Toplița
Borsec
Gheorgheni
Buhuși
Bacău
Moinești
Tîrgu Ocna
Slănic Moldova
Tg. Secuiesc
Covasna
Mărășești
Odobești
Adjud
Panciu
Tecuci
Focșani
Galați
Rm. Sărat
Brăila
Buzău
Ploiești
Cîmpina
Cîmpulung
Brașov
Făgăraș
Victoria
Codlea
Întorsura Buzăului
Breaza
Sinaia
Comarnic
Azuga
Bușteni
Predeal
Zărnești
Rîșnov
Săcele
Brașov
Cisnădie
Agnita
Mediaș
Sighișoara
Tîrnăveni
Dumbrăveni
Miercurea Ciuc
Odorheiul Secuiesc
Gheorgheni
Toplița
Reghin
Sovata
Bicaz
Borzești
Onești
Adjud
Panciu
Mărășești
Odobești
Vidra
Tg. Bujor
Berești

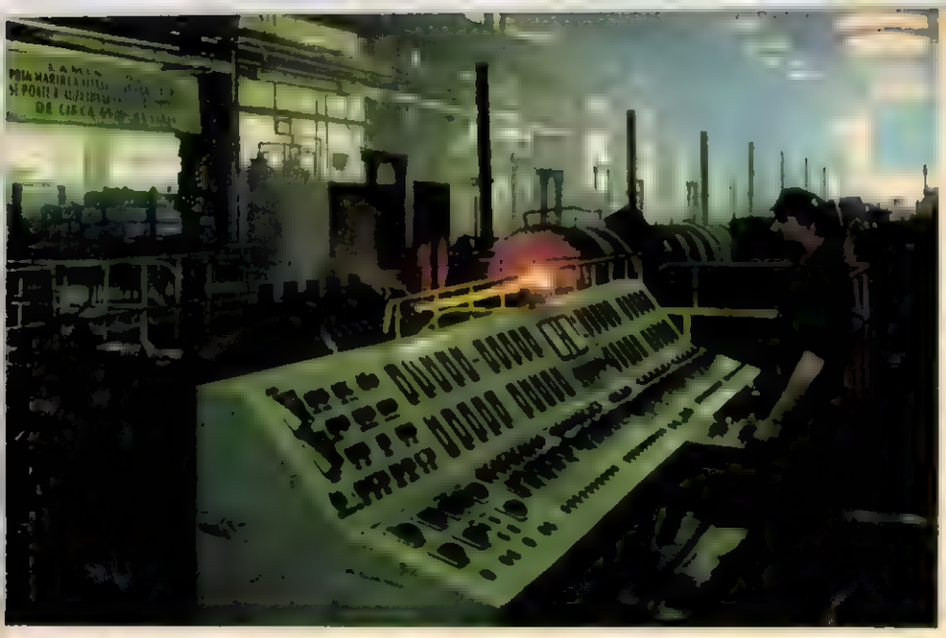

Producția globală industrială realizată în județul Buzău în anul 1970 este de zece ori mai mare ca cea obținută în 1950. Proporțiile procesului de industrializare a județului se reflectă în dublarea volumului producției industriale în cincinalul 1966-1970. În acest interval a fost construit și cel mai important obiectiv industrial al Buzăului: Uzina de sîrmă și produse de sîrmă, care asigură mai mult de jumătate din cantitatea de sîrmă trasă și zincată și de electrozi care se fabrică în țară.

Dezvoltarea metalurgiei românești este dominată în perioada 1966-1970 de punerea în funcțiune an de an a marilor capacități de producție din cadrul Combinatului siderurgic de la Galați.

Cîți au fost? Cinci? Numai cinci? Sau mai mulți, mult mai mulți...

Această masă rotundă nu a avut loc niciodată. Cei cinci interlocutori sînt însă reali, iar replicile lor au fost transcrise fidel. Convorbirile au fost purtate cu fiecare în parte. Un dialog deschis, pasionat, cinstit, despre scurta lor biografie profesională, cu ascensiuni, îndoieli și din nou cu avînturi. Pentru obiectivitate și modestie, pentru ca hîrtia să păstreze garanția frazei spuse din inimă, ochi în ochi, am convenit ca replicile să fie țesute între ele — fiecare putînd fi a oricăruia — iar reporterul să le lege cu propoziții de legătură.

de Sergiu **ANDON**
Fotomontaj de Elena **GHERA**

Am discutat, așadar, cu: Ștefan Pădureanu *de la Uzina «Victoria»-Călan,* Gheorghe Amititeloaiei *și* Bella Bende *de la Combinatul siderurgic-Hunedoara,* C. Cristescu *de la Combinatul siderurgic-Reșița și* Gelu Radu *de la Institutul de cercetări metalurgice. Se cunosc între ei. Au absolvit facultatea între anii 1965 și 1967. După cîțiva ani de activitate în producție, s-au reîntîlnit și i-am întîlnit — în preajma celui de-al IX-lea Congres al U.T.C. — la «Prima sesiune națională de comunicări științifice a tineretului din metalurgie». Fac parte, deci, din elita inginerilor metalurgiști.*

— Să începem cu repartizarea!

— Pentru mine alegerea a fost simplă. Mă simțeam legat de meleagurile hunedorene. Sînt originar de pe acolo și înainte de studenție am lucrat ca instalator-montor la Întreprinderea de constructii siderurgice-Hunedoara. Mi-au plăcut secția de turnătorie, fonta. E o activitate mai frămîntată, este mai bărbătesc, mai... nu știu cum să spun, mie îmi pare mai... fierbinte!

— Am terminat al treilea, din secția mea, în ordinea mediilor. Existau două posturi de asistent. Primul absolvent a ales unul dintre posturi, al doilea a cerut Reșița... Eram singurul care mai puteam alege învățămîntul. Ei bine, am cerut... să merg la Galați. Cînd am ieșit de la comisie, unor colegi le venea să mă bată.

— De ce ați procedat astfel?

— Am avut mai multe motive. Vroiam și producție... M-am gîndit și la un coleg de la deformări plastice, cu medie mare dar foarte bolnav. Postul a fost transferat la acea secție și a putut să fie ocupat de el. Eu eram sănătos.

— Am terminat Facultatea de fizică a Universității din Cluj. Un coleg mai mare cu un an fusese repartizat la serviciul de cercetări al combinatului din Hunedoara. Era foarte încîntat de aparatura de acolo. Spectrografe în premieră pe țară la acea dată. Mi-a povestit și mie și m-a convins să aleg C.S.H.-ul.

— Am ales Reșița pentru că, se știe, are «școală bună».

— Mi-e cam jenă să mărturisesc, dar am terminat ca șef de promoție. Am ales uzina «Electromagnetica» dar ministerul șovăia cu problema buletinului de București. În această incertitudine a «pus mîna» pe mine Institutul de cercetări metalurgice. Operativi.

— Primul contact cu uzina a fost mai rezervat. Cei vechi nu prea aveau încredere în mine. Mă cam neglijau.

— Mie îmi păreau ostili. Aveam prea multe idei noi, vroiam să mecanizez totul.

— N-aș zice chiar ostili, dar am stat cîteva luni fără să fac mai nimic. Apoi mi-au pasat producția cu cele mai multe dureri de cap, cu cele mai multe rebuturi. Asta m-a îndîrjit.

— Mult a fost pînă am trecut ca inginer de schimb. Dimineața ai pe toți specialiștii în jur, dar în schimburile II și III trebuie să te descurci singur. Abia atunci mi-am dat seama ce greu este. Eram atent la fiecare gest, la fiecare vorbă, continuu aveam de rezolvat ceva, o problemă capitală, în fiecare minut puteam da o indicație greșită, cu consecințe grave. În primele zile nu m-am sfiit să telefonez celorlalți ingineri acasă pentru cea mai mică îndoială. Așa că, poate, rezervele lor din perioada acomodării erau firești.

— Firești, pe naiba! Eu și colegii mei de promoție sîntem cei care am pornit oțelăria de la Galați. E drept că tot noi supravegheaserăm montarea, cunoșteam fiecare șurub și fiecare clamă, de ce e acolo și ce rost are... Nu ne putea duce nimeni!

— Totuși, cum ați ajuns la Hunedoara?

— Eh! Față-n față cu cîțiva dintre superiorii mei deveniserăm cantități incompatibile. Cineva trebuia să plece. Or, cum eu eram mai mic, a fost logic să plec eu.

— Spune, măi, că era vorba de casă! Nu i-au dat locuința promisă. L-au tot dus cu vorba un an de zile, în timp ce au satisfăcut pe alții, mai puțin îndreptățiți.

— La Hunedoara mi s-au oferit condiții normale de viață. Și nu numai mie, ci tuturor absol-

venților. În urma mea s-a făcut ordine și la Galați. Dar să revenim la discuție. N-am trecut, deci, prin nici o perioadă de acomodare. Am lucrat de la început, am avut răspunderi și m-am descurcat.

— Și eu am lucrat de la început efectiv.

— Adevărul este că nu poți trece imediat de la manual la șarje. Făcusem practică, știam ce-i oțelăria și totuși în primele săptămîni mi se părea că totul din jur este un infern. Ritmul, flăcările, goana podurilor rulante, părea că totul frige...

— Cine nu știe că ușile cuptoarelor Martin au un sistem de răcire?! Ei bine, eu uitasem! Priveam uimit cum muncitorii se apropiau de ele. L-am întrebat pe un maistru bătrîn cum de nu le e teamă să nu se frigă. Mi-a explicat că ușile sînt reci, dar nu l-am crezut. Nici una, nici două, maistrul mi-a luat mîna și mi-a lipit-o de ușă. Pînă să-mi dau seama cît e de rece, am și slobozit un răcnet.

— Eu m-am păcălit cu lunkeritul. Îi tot auzeam pe topitori: mai dă puțin mălai... încă o lopată de mălai!... Priveam peste tot prin oțelărie, dar în afară de minereuri nu vedeam nimic și să pregătești șarja ca mămăliga mi se părea absurd. N-am întrebat, mă temeam să nu mă fac de rîs. Pînă la urmă m-am dumirit singur că era vorba de argila aceea galbenă.

— Odată s-a oprit mașina de șarjare deasupra cuptorului. L-am întrebat pe macaragiu ce-i lipsește și mi-a răspuns: cîțiva kilowați. Era cît pe aici să fug la magazie, să caut kilowați.

— Să fii mulțumit că nu te-au trimis după unsoare de pilă!

— Folclorul atelierelor este, desigur, pitoresc. Dar nu e mai puțin adevărat că în perioada de acomodare afli lucruri deosebit de simple, la care nu te-ai gîndit. Eu am rămas la început foarte mirat că atunci cînd șarja e rece, trebuie să «dai» fontă. Pe urmă m-am gîndit la reacțiile chimice din cuptor și mi-am dat seama că așa este.

— Dacă te bazezi pe muncitori, te sfătuiești cu ei, îi cunoști și îi iubești, faci minuni. Totul e să te ții apropiat de ei.

— Mă frămîntam cum să recuperez numeroasele rebuturi la radiatoarele din fontă. Era vorba de astupat porii fini ce rămîneau în pereții lor la turnare. Predecesorii mei încercaseră cu lac de bachelită, dar costa scump și metoda nu dădea rezultate. Se obturau canalele. Am cercetat literatura de specialitate și am hotărît să încerc cu soluție apoasă de sticlă solubilă. Experimentele mi-au reușit, dar ceilalți ingineri nu aveau încredere. Se temeau că porii vor ceda la presiunea apei fierbinți și va fi jale cu beneficiarii. Muncitorii însă m-au susținut cu tărie. Erau și direct interesați în recuperarea rebuturilor. Pînă la urmă metoda a fost impusă. Termenul de garanție a trecut de mult și nu s-a primit nici o reclamație. Valoarea rebuturilor recuperate într-un an e de aproximativ un milion de lei.

— Eu am propus adaptarea lingotierelor obișnuite, de oțel necalmat, pentru turnarea oțelului calmat. Studiasem în literatura tehnică posibilitatea folosirii unor plăcuțe termoizolante în locul maselotelor și am proiectat un model de plăcuțe. Mulți se îndoiau de reușită, ba cîte unul insinua că o s-o pățesc, spuneau că cineva trebuie să plătească plăcuțele a căror furnizare fusese comandată, dar care nu vor da rezultate. Vă închipuiți ce emoții aveam. Muncitorii m-au ajutat. Sînt foarte receptivi.

— Și inginerii «gustă» noutățile tehnologice, dar mai puțin cînd se aplică în secția lor. Orice tehnologie nouă presupune o organizare nouă a locului de muncă și pe unii asta îi deranjează...

— Pe unii din comoditate, pe alții din egoism.

— Pe alții din modestie! Eu am un șef capabil, de bună-credință dar... prea moale.

— Eu m-am impus prin insistență.

— Majoritatea colegilor sînt oameni de acțiune, îndrăzneți și buni camarazi.

— Dar dacă nu studiezi continuu, nu faci nimic! Numai de cînd am terminat noi facultatea s-au schimbat o mulțime de lucruri, unele fundamentale în știința noastră. E lesne de închipuit cît de depășit poate fi un inginer mai vîrstnic, dacă nu studiază.

— Eu trag tare pe mecanizarea turnătoriei. Știți ce volum de muncă este! Pentru o tonă de fontă turnată trebuie să manevrezi greutăți de o mie de tone. Pînă una alta, am înlăturat roaba și lopata.

— Dacă eliberezi muncitorul de efort inutil, îți face minuni.

— Nu trebuie să-i ceri plan, ci să-i creezi condiții.

— Acum am prins și eu aripi. Mă bag în toate tehnologiile.

— Pe mine, după un an și jumătate, m-au și trimis la CEPECA. Acum lucrez la centrul de calcul al combinatului.

— Cîte probleme rezolvă calculatoarele astea!

— Da, dar ar trebui legiferat rolul lor. Mai sînt, din păcate, coordonatori tehnici care, în loc să se bucure de ajutorul lor, le consideră ca pe o bătaie de cap în plus.

— Și eu lucrez acum tot la serviciul de cercetare.

— De cînd am trecut la laboratorul de țevi mi s-a încredințat în exclusivitate o temă de cercetare din planul departamental. Se vede treaba că au multă încredere în mine.

— Au încredere, acum au încredere. E minunat să te poți desfășura...

Mărturisiri, frămîntări, năzuințe, realizări, aripi. Replici care nu aparțin numai unui interlocutor sau altuia. Parcă nici n-am discutat numai cu ei. Să fi fost numai 5? Sau 50? Ori 500... 5 000... 50 000? Parc-am vorbit cu o generație!

literare

de **Lucian RAICU**

EUGEN IONESCU: teatru

Masiva antologie Ionescu, apărută la Editura Minerva (b.p.t.), ne dă o imagine aproape totală a personalității marelui dramaturg, o radiografie a conștiinței sale dureros obsedate de condiția umană în toată vulnerabila ei nuditate. Un foarte interesant studiu introductiv (semnat de Gelu Ionescu, care este și autorul selecției) formulează cîteva teme de reflecție cu adevărat esențială pentru o înțelegere cît mai exactă a teatrului ionescian. De pildă, aceasta: «Sinceritatea lui Eugen Ionescu de aici și de pretutindeni este atît de deconcertantă încît are capacitatea de a deveni sau de a redeveni ficțiune; ea ajunge oarecum pînă la impudoare — și m-am întrebat uneori dacă tot «jocul» său, acea luciditate deseori observată, nu este marca unei superioare îndoieli, profundă și dramatică, cea a autorului în fața operei sale».

Această «îndoială» poate explica, pînă la un punct, imensa ezitare critică a scriitorului în fața categoriilor estetice tradiționale, bine delimitate. E un veritabil mister capacitatea teatrului ionescian (o capacitate și nu o slăbiciune!) de a ne sustrage în orice clipă integrării sale în vreuna dintre modalitățile consacrate ale tragicului sau ale comicului și de a fi mereu altceva decît bănuim noi că este și decît am vrea noi (spre a ne liniști spiritul) să fie. De la *Cîntăreața chelă* și *Lecție* la *Victimele datoriei*, *Regele moare*, *Foamea și setea*, evoluția acestui teatru tinde totuși către un tragic din ce în ce mai pur, mai nealterat și esențial. Ultimele piese sînt chiar de un tragic *inconsolabil*, situat dincolo de categoriile fixe ale genului, aspirînd din toate puterile să-l depășească și uneori să-l anuleze: „Eu n-am putut niciodată — mărturisește scriitorul — să înțeleg diferența care se face între comic și tragic. Comicul, fiind intuiția absurdului, îmi pare mai desperant decît tragicul. Comicul nu oferă nici o ieșire. Spun «desperant» dar, în realitate, el este dincolo sau dincoace de disperare sau de speranță".

Ionescu este criticul cel mai profund al propriei sale opere și el fixează în aceste cîteva cuvinte, atît de simple, atît de puțin «profesionale», zona în care se află *suspendat* teatrul său, locul de interferență al tuturor limbajelor posibile, încercate, duse uneori la limită, dintr-un zguduitor scrupul, dintr-o mare voință de *adevăr*.

Dincolo de tragicul inconsolabil, există în teatrul lui Ionescu un «farmec» eliberator, contagios. Tehnica la care se recurge pentru a declanșa acest mecanism al eliberării este aproape univocă, fiecare piesă nefiind altceva decît o nouă revelație asupra unui echilibru extrem de precar, al vieții, al lucrurilor. Devenim dintr-o dată conștienți pînă la perplexitate de «imposibilul» situației de *anomalia* absolută a ceea ce, cu cîteva clipe înainte, ne apărea drept firesc, cu totul și cu totul în ordinea curentă și «bună» a lucrurilor. Această explozivă luciditate, care ne face să vedem *ceea ce este*, este profund eliberatoare. Cu atît mai mult cu cît de fiecare dată avem surpriza, tristă dar și *consolatoare*, de a descoperi că e vorba de nimic altceva decît de omeneasca, suprema dilemă a vieții noastre, de ceva nespus de apropiat, incredibil de familiar.

Dacă teatrul modern (și teatrul mare în genere) cultivă situații la limită, despre piesele lui Ionescu vom spune că descoperă viața însăși, ca pe o situație-limită, oricît de banală ni s-ar părea această viață, oricît lipsită de o deschidere problematică. Existența «normală» devine brusc, sub privirea lui Ionescu, o stare excepțională, de criză acută. Constrîns să se acomodeze, în actele sale cele mai firești, unei situații «imposibile» omul este obligat în același timp să-și acomodeze gîndirea, să o reînnoiască în lumina acestui «imposibil» radical care se confundă cu viața sa. Luciditatea lui Ionescu este de aceea adînc reconfortantă, plină de o imensă compasiune față de situația «ingrată» a omului.

consumați cu încredere ridichile noastre

Mai ales că este vorba de ridichi gigantice, a căror greutate se ridică la peste 20 de kilograme. Au fost obținute într-o fermă din districtul Kagoshima, în insula Kiușiu, iar cultivatoarea care ține o asemenea ridiche în brațe susține că, departe de a constitui un unicat, astfel de legume se obțin în mod curent! Așa o fi?

dragul meu, nu mai fi atît de rece cu mine...

Pînă cînd Mister Sam, robotul politicos și multilateral educat — achiziționat de o firmă britanică în scopuri evident publicitare — își va afla rosturile, rămîne deocamdată doar obiectul unei profunde simpatii din partea secretarei direcției, Filomena Pead. Iar el, Mister Sam, iubește și el cum poate și cît îi permit circuitele, diodele și tranzistorii

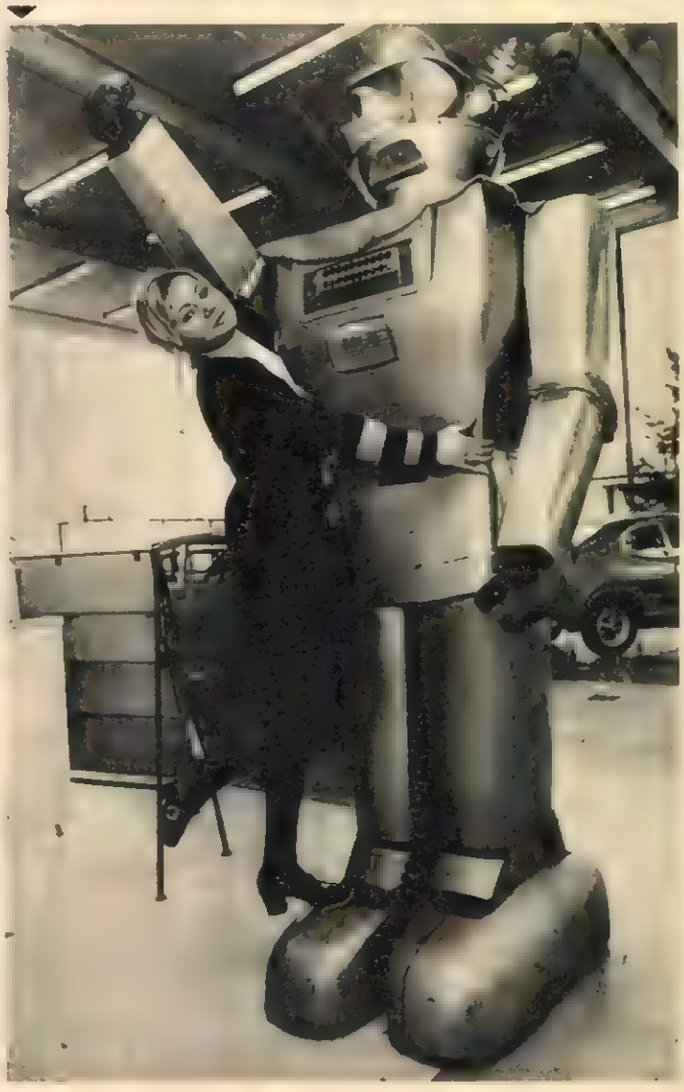

glorie și mizerie

Trăim vremurile tuturor posibilităților și oricăror răsturnări de valori (truismele sînt truisme dar uneori e nevoie și de ele) «Un viermе» — ne-am obișnuit să spunem despre unul care se tîrăște în viață. Ei bine, va trebui să renunțăm și la această metaforă, căzută definitiv în desuetudine. Căci iată ce s-a întîmplat la Brighton. La Brighton s-a întîmplat un concurs de viteză, o întrecere între rime, cu piste și culoare, starteri, cronometrori, bookmaker-i, eventuri și toate celelalte ce țin de turf. Willie este acum — sau mai bine-zis a fost pînă acum cîteva zile — un nume în lumea proaspeților viermi performeri. Willie deține încă recordul pistei de sticlă de la Brighton cu 2'15". Dar Willie nu mai există! Dintr-o tragică și fatală nebăgare de seamă, a fost strivit («ca un viermе» — se spune) de însuși stăpînul și antrenorul său, tînărul Cristopher Hudson. Fie-ți țărîna ușoară, biată tîritoare care ai gustat o clipă de glorie.

cronica satirică

de **Teodor MAZILU**

aroganța

El crede că totul îi este permis... El crede că are și dreptul de a nu plăti chiria, apa, lumina și dreptul de a se scobi în nas. Mai mult decît atît. Are impresia că, scărpinîndu-se cu dezinvoltură în fața ta, îți face o mare favoare. Îți dă prilejul să observi încă o dată cît e el de natural.

De cîte ori are prilejul, arogantul țipă. Țipînd, el se realizează ca om. Cînd țipă, are sentimentul că există, iar dacă mai și rage — e raiul pe pămînt. El socoate că toată lumea trebuie să vorbească în șoaptă, de țipat numai el are dreptul să țipe, ceilalți au dreptul sacru de a-l asculta înfricoșați și respectuoși. Chiar cînd cere un pahar cu apă, arogantul țipă, bate cu pumnul în masă. Arogantul caută să-și demonstreze imediat prezența. Nu suportă anonimatul. De aceea, tropăie, scîrțîie, strănută, miaună, duduie. Dacă își suflă nasul, tot universul trebuie să fie martor al acestui eveniment remarcabil. Arogantul e convins de superioritatea lui fizică, intelectuală, administrativă. Dar, oricît ar fi de convins, el are grijă să-și controleze permanent calitățile, ca să știe «cum stă». De aceea își pipăie încontinuu pieptul ca să fie convins că totul e în regulă, își controlează ideile, tăria morală, puterea masculină, ca nu cumva să se petreacă în secret vreo eroziune. Acest inventar îl satisface mai întotdeauna. După ce a terminat bilanțul devine și mai arogant, tropăie cu și mai multă convingere.

De altfel, totdeauna ajunge el la concluzii dintre cele mai favorabile în ceea ce-l privește. Oricum ar drege-o, tot bine iese.

Dar interesantă nu este aroganța individului, ci mobilul care a născut-o. Căci arogantul este, înainte de toate, laș. El știe cînd să dudue, și cînd să tacă. De cîte ori apare vreo problemă importantă arogantul are grijă să dispară în zare.

El ne privește de sus, cu idioată superioritate. Dar noi știm că de n-ar fi atît de bicisnic, n-ar avea acest curaj.

telepatie, clarviziune, telekinezie...

Considerate cîndva ca «specialitatea» misticilor și șarlatanilor, aceste fenomene formează azi obiect de cercetare științifică. Laureați ai Premiului Nobel, medici eminenți, fizicieni, cadre universitare, scriitori de faimă mondială au abordat cu seriozitate și în spirit științific, materialist, diverse probleme din domeniul unei «discipline» care prezintă încă multe necunoscute dar care oferă și multe promisiuni: parapsihologia.

de conf. dr. docent Victor SĂHLEANU, director adjunct al Institutului de antropologie, președintele Cercului de psihologie medicală al Uniunii societăților de științe medicale

Nimic din ceea ce este omenesc nu trebuie să rămînă în afara cercetării științifice. Dacă în ultimele sute de ani, cercetătorii au explorat tot mai amănunțit trupul sănătos și bolnav, funcțiile psihice de care ne folosim în fiecare zi, ei s-au apropiat cu oarecare rezervă (și încîrcîiere) de studiul unor fenomene aparent mai rare, bizare, care ridicau probleme de interpretare greu de rezolvat și a căror autenticitate putea fi pusă la îndoială pentru că ele nu puteau fi reproduse oricînd, după voie. În adevăr, pentru acei oameni de știință pentru care știința prezentului este cea care «și-a spus ultimul cuvînt», tot ceea ce nu poate fi explicat *deocamdată* este neplauzibil. Pentru cercetătorul optimist, dimpotrivă, ceea ce pare mai ciudat *azi* închide promisiunea unei perspective cu adevărat noi la care vom ajunge *mîine*. Totul este ca faptul să fie real, să fie stabilit cu toată grija, să nu fie o iluzie, o înșelăciune sau o autoînșelare, căci numai faptele bine studiate pot obliga știința să progreseze, adaptîndu-se lor.

Despre ce fenomene ciudate este vorba în parapsihologie? De exemplu despre *telepatie*, care nu înseamnă numai transmiterea la distanță a unor gînduri, ci uneori poate îmbrăca aspectul pseudohalucinatoriu al «vederii» unei rude sau a unui prieten, la mare distanță, în momentul în care această persoană este victima unei întîmplări nenorocite. Este vorba apoi despre *clarviziune*, capacitate neobișnuită de a «simți» ceea ce se petrece altundeva, în prezent sau în trecut, sau (după unele observații uluitoare) chiar ceea ce va avea loc în viitor. În ceea ce privește *telekinezia* (termenul nu este foarte bine ales), ea înseamnă capacitatea de a mișca obiecte fără a le atinge. Limitele cîmpului tuturor acestor fenomene nu sînt clare și nici nu pot fi deoarece, probabil (așa cum spunea un personaj shakespearian), «în cer și pe pămînt se petrec mai multe lucruri decît cele la care visează filozofia noastră».

În secolele XVIII—XIX au existat preocupări pentru *magnetismul animal*, influență interindividuală manifestată prin somn hipnotic, prin alterarea sau îmbunătățirea unor funcțiuni corporale etc. Hipnoza a devenit între timp un capitol clasic al psihologiei și al neurologiei. La sfîrșitul secolului XIX și la începutul secolului nostru s-a vorbit foarte mult despre *mediumnitate*. Într-o stare neuropsihică specială, unii subiecți sînt punctul de plecare al unor fenomene de tipul clarviziunii sau telekineziei, par să «împrumute» personalitatea altor indivizi în viață sau decedați etc. Este ușor de înțeles interesul psihiatric al unor asemenea cazuri, dar și exploatarea credulității oamenilor — pe baza lor — de către mistici sau pur și simplu de către șarlatani.

UN VEAC DE CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE

Cercetarea științifică modernă a acestor fenomene a început acum o sută de ani, simultan la Londra și la Paris. La Londra s-a înființat (1882) o *Societate pentru cercetarea psihică*, care timp de multe decenii a strîns un mare număr de documente și a realizat unele experiențe interesante. În Franța, studiile asupra sugestiei și hipnozei, efectuate de către Liébault, Bernheim, Charcot și apoi de către P. Janet și Ch. Richet, au pus bazele psihologiei inconștientului și a ceea ce Ch. Richet a numit *metapsihică*, termen care a fost înlocuit în ultimele decenii cu cel de *parapsihologie*. La Paris, s-a constituit un Institut metapsihic internațional, iar la universitatea americană Duke-Durham, dr. J.B. Rhine a înființat în 1927 un Institut de cercetări parapsihologice experimentale, care funcționează neîntrerupt de peste patruzeci de ani. Între timp au apărut catedre de parapsihologie la universități din Europa occidentală, o activitate deosebită desfășurîndu-se la Utrecht (Olanda) de către prof. W. Tenhaeff, și la Freiburg (R.F.G.) de către prof. H. Bender.

Este important de subliniat că preocupări intense în acest domeniu au avut savanți de prima mînă. Printre ei amintim pe W. Crookes, fizician al cărui nume figurează printre clasicii științei veacului trecut, și pe medicul și criminalistul italian C. Lombroso. În secolul nostru, trei laureați ai Premiului Nobel pentru medicină (Ch. Richet, Alexis Carrel, H. Berger) i-au acordat o atenție deosebită, de asemeni G. Marconi. Alți oameni de cultură s-au transformat în adevărați experimentatori, pentru a contribui la autentificarea și la lămurirea fenomenelor: Mark Twain a vorbit (1891) despre «telegrafie mintală», Upton Sinclair (1930) despre «radio mintal».

DE CE «PARAPSIHOLOGIE»?

Prefixul *para* vrea să arate că domeniul nu este încă integrat în ramura științifică care se ocupă de fenomenele psihice. Sînt oare, aceste fenomene — cu adevărat — fenomene ale

telepatie, clarviziune, telekinezie...

psihicului? Unele dintre ele aparțin, fără discuție, acestei categorii. Transmiterea la distanță a gîndului nu poate fi studiată decît de cei care cercetează și gîndirea. Și pentru că asemenea comunicații nu intră în conștiință percepțiilor prin organele de simț studiate de către fiziologi și psihologi, ele se mai numesc *percepție extrasenzorială* (E.S.P.). Evident că percepția, chiar extrasenzorială, este de competența psihologilor.

Dar fenomenele de telekinezie pe care, astăzi, preferăm să le numim pe scurt «fenomene psi-kappa» (K de la kinezie)? Ele se petrec uneori *în prezența unor anumite persoane* chiar fără ca acestea să-și dea seama că sînt «cauza» lor. De exemplu, se pot deranja acele unui ceasornic, se poate sparge un geam etc. Sînt însă și în cazul acesta fenomene cu intenții de obicei șicanatoare. Psihologia contemporană, care acordă mare importanță inconștientului, găsește în multe fenomene parapsihologice (pe scurt, «psi») caracteristici ale proceselor psihice cu largă participare a inconștientului.

Para poate să însemne însă și altceva: că aceste fenomene nu sînt *ortopsihice*, adică normale, ci că ele se situează undeva la marginea normalității, poate în vecinătatea bolii. Numeroase sînt observațiile în care capacitatea excepțională a apărut în urma unei maladii cerebrale, a unui «traumatism» afectiv etc. Pe de altă parte, stările de hipnoză sînt considerate, de către neurofiziologi, ca expresia unei stări «parabiotice» a creierului. Apoi stările «excepționale» pot fi induse sau accentuate prin substanțe toxice care atacă sistemul nervos.

Ar fi însă greșit să tragem concluzia că fenomenul «psi» are întotdeauna, sau de obicei, caracter morbid. Fenomenul *spectaculos*, de care se ocupa mai ales vechea «metapsihică», apare în adevăr greu, în condiții neobișnuite. Dar parapsihologia de azi, *experimentală*, descoperă că fenomenul poate fi identificat, în laborator, ca o urzeală a vieții noastre psihice cotidiene. Există o «mică telepatie» de care sîntem influențați în fiecare ceas. Această contribuție a fenomenelor «psi» în psihologia noastră curentă poate fi cercetată pe loturi mari de subiecți sau în experimente repetate, rezultatele fiind interpretate cu ajutorul calculului matematic statistico-probabilistic.

Unii autori (ca R. Sudre de la Paris și ca prof. L. Vasiliev de la Leningrad) susțin că legăturile de tip telepatic, sau un anumit gen de «clarviziune», sînt curent folosite de către lumea animală în orientare, comunicație etc.

Oricum, *parapsihologia de azi se deosebește net de cercetarea psihică de acum o sută de ani prin orientarea sa materialistă*. Acum o sută de ani, mulți studioși ai fenomenelor erau preocupați de măsura în care acestea argumentează credința în nemurirea sufletului! Fr. Engels, în *Dialectica naturii*, a supus unei critici ironice o asemenea investigație. Astăzi, parapsihologii încearcă să stabilească legile producerii fenomenelor și să precizeze substratul lor fizic.

UNDE INTERVINE BIOFIZICA

Introducînd aparate, măsurînd și numărînd, oamenii de știință sînt convinși că se apropie de dezlegarea și stăpînirea fenomenelor studiate. O influență de tip «psi» poate fi pusa — teoretic — pe socoteala unei energii fizice (adică *naturale*), sub formă de cîmp, de unde etc. Pentru telepatie, modelul radiolegăturii se impune cu ușurință imaginației: unii autori au căutat în sistemul nervos structuri celulare și țesulare care să semene cu dispozitivele uzuale de radioemisie și radiorecepție (Kajinski); alții au crezut că pot capta și studia unde electromagnetice emise de creier (Cazzamalli). Dar experiențe (făcute de Leontiev ș.a.) prin care s-a constatat că influența nu poate fi ecranizată prin pereți de fier sau de plumb, ca și cele care au arătat că telepatia are loc și la distanțe mari, producînd efecte în submarine aflate în imersie (cazul navei americane *Nautilus* care a stîrnit vîlvă prin 1960), pun la îndoială natura electromagnetică a intermediarului purtător de informație. S-a emis recent și ipoteza undelor gravitaționale, dar existența lor nu este încă admisă de majoritatea fizicienilor contemporani.

H. Berger, care a descoperit biocurenții cerebrali (și a inventat deci electroencefalografia), se întreba dacă activitatea electrică cerebrală nu este numai un *intermediar* între «energia psihică», care se poate propaga prin spațiu, și funcționarea neuropsihică manifestată prin fenomenele de conștiință.

Există însă și alte probleme, de resortul fizicii, implicate în parapsihologie. Clarviziunea și mai ales premoniția — capacitate de a «vedea» în viitor — pun în discuție modelele actuale asupra spațiului și timpului. Unul dintre cunoscuții fizicieni contemporani, P. Jordan, considera că parapsihologia este mai importantă pentru o eventuală reînnoire a concepțiilor fizicii decît pentru însăși psihologie.

INTERESUL MULTIPLU AL PARAPSIHOLOGIEI

Problema spațiului nu interesează numai pe geometri și pe fizicieni, ci și pe filozofi; problema timpului interesează pe biologi, pe psihologi, pe filozofi. Cînd I. Kant, acum aproape două sute de ani, elabora o teorie despre spațiu și timp, el ținea seama și de relatările despre experiențele parapsihologice ale suedezului Swedenborg. Pentru interesul lor filozofic, fenomenele «psi» s-au aflat o vreme și în centrul preocupărilor unor oameni de cultură umaniști din țara noastră, ca Titu Maiorescu, B.P. Hasdeu și Alexandru Macedonski.

Astăzi filozofia materialistă își îndreaptă privirile spre rezultatele cercetărilor științifice ale parapsihologilor pentru a aduce lumina izgonitoare de superstiții într-un domeniu socotit — prin tradiție — «ocult».

Oricum, cercetările nu se fac numai pentru a satisface curiozități academice sau pentru scopuri de propagandă ateistă. Este limpede că lămurirea unor puncte obscure din acest domeniu,

UN MUZEU AL VRĂJITOARELOR...

Ce-ar trebui să conțină un asemenea muzeu? Dacă ar fi să judecăm după arsenalul celor trei crainice și ursitoare, ce se vîntură prin toate țările și mările, tîrcolind cărările (așa cum le-a văzut Macbeth în visul lui nebun de mărire), din expoziție n-ar trebui să lipsească

Mușchi de șarpe din băltoace,
Ac de șarpe orb și rău,
Limba viperii-nfurcată,
Ochiul gușterului, iată,
Și un deget de brotac,
Lîna de pe liliac,
Din șopîrlă un picior,
Peana cucuvăilor,
Colț de lup și solz de zmeu,
Leș uscat de vrăjitoare,
Rînză de rechin de mare,
De cucută rădăcină,
Smulsă noaptea, nu-n lumină...

Nu știm dacă acest «inventar» este complet în unicul muzeu al vrăjitoarelor existent în lume, dar se pare că exponatele sînt destul de numeroase și de ciudate pentru a menține mereu treaz interesul vizitatorilor.

Originalul muzeu funcționează în micul port Castletown, din Insula Man în Marea Irlandei. El a fost organizat de doctorul Gerald Gardner, călător pasionat și erudit, care l-a lăsat prin testament actualilor proprietari. Doctorul Gardner a adus din călătoriile sale tot felul de amintiri: arme și unelte de farmec, cărți de magie și amulete, în fine tot ce a putut omul să găsească — cum spuneau vrăjitoarele shakespeariene —

Ca să v-ajut, s-arăt ce știe
Slăvita noastră meserie.

Firește, nu toate obiectele au o valoare egală. Alături de curiozități fără valoare, adunate din bazaruri orientale, vizitatorii pot însă vedea vechi volume și manuscrise care — după mărturia unui jurnalist francez, George Langelaan — ar putea fi invidiate de British Museum. De altfel, același gazetar a întîlnit în Insula Man un profesor dintr-o universitate canadiană care a traversat oceanul doar pentru a petrece cîteva săptămîni în muzeu!

Prezența acestui vizitator «academic» este semnificativă. Farmecele care au însoțit — și au înspăimîntat — umanitatea, din preistorie și pînă aproape de zilele noastre, reprezintă azi obiect de studiu pentru un profesor canadian... Muzeul din Insula Man, situată în centrul geometric al străvechii lumi celtice, între Scoția, Irlanda, Cornwall și Bretania, vorbește contemporanilor despre o lume apusă care continuă să trăiască ca prin farmec. Prin farmecul poeziei și prin magia legendei.

Lionel NITESCU

„ANTRENAMENT" PENTRU TELEPATIE?

Stim cu toții că te poți antrena pentru o disciplină sportivă. De asemenea — într-un sens mai larg — pentru o activitate intelectuală sau alta. Dar în cazul telepatiei? Problema nu este încă elucidată. Se pare că este vorba, în primul rînd, de o însușire înnăscută. Dar nu numai. Prof. dr. L.L. Vasiliev, membru corespondent al Academiei de științe medicale a U.R.S.S., în lucrarea sa «Însemnările unui fiziolog» (Editura pentru literatură politică, Moscova, 1962, p. 84) reproduce o serie de diagrame, bazate pe rezultatele obținute de cercetătorul A.K. Cehovski.

Diagramele se referă la trei subiecți diferiți. Pe axa orizontală este notat numărul experiențelor, iar pe axa verticală — reușitele. S-a observat că la toți trei subiecți, pe măsură ce creștea numărul experiențelor la care ei erau supuși (deci pe măsură ce se amplifică «antrenamentul»), sporea simțitor și procentajul reușitelor. Așadar, s-ar părea... Dar este încă prea devreme a trage concluzii. Prima sarcină a oamenilor de știință constă — și în acest domeniu — în acumularea de material faptic, care să servească unor ulterioare interpretări și generalizări.

Ch. Richet, întemeietorul «metapsihicii», ilustru fiziolog francez (1850–1935).

MESAJELE TELEPATICE

Fotografiile înfățișează o remarcabilă experiență efectuată de fiziologul cehoslovac Ștefan Figor în 1958 și expusă în «Journal of the Society for Psychical Research»

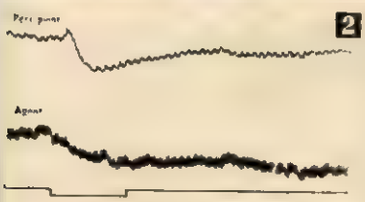

2 *1959, vol. 40, nr. 72, p. 162.*

Doi «subiecți» stau cu spatele, unul față de celălalt, la o distanță de cîțiva metri. În timpul experienței, primul («agentul») primește o hîrtie pe care stă scrisă o problemă simplă de aritmetică, de pildă înmulțirea a două numere, și el trebuie să facă calculul mintal. În acest timp un aparat special (fotografia 1) înregistrează o ușoară scădere a circulației sanguine din mînă, ca urmare a afluxului de sînge spre creier. Fenomenul este perfect normal.

Iată însă că aceeași «reacție» fiziologică s-a observat — după o mică întîrziere — și la «percipient», care nu efectua nici un calcul și care, în general, nu știa nimic despre acțiunile «agentului». Asemenea coincidențe (diagramele din foto 2) s-au observat cam în o treime din numărul experiențelor, procentajul rămînînd deci destul de ridicat pentru a nu se atribui totul unei simple întîmplări. La unele perechi de subiecți coincidența s-a observat în măsură mai mare ca la altele, ceea ce pare să indice anumite predispoziții pentru acest gen de influență reciprocă.

---

despărțirea «grîului» faptelor de «neghina» aparențelor și a mistificărilor vor aduce noi elemente pentru conturarea ceoncepției despre om și despre psihic. În aceasta constă importanța *antropologică* și cea *psihologică* a problemei.

Încă de pe acum știm că fenomenele «psi» pot fi influențate prin substanțe chimice (argument pentru interpretările materialiste!) și că, între anumite limite, ele pot fi dezvoltate prin «antrenament».

Presupunînd că aceste fenomene ar putea fi stăpînite, care ar putea fi aplicațiile lor practice? Între altele, aplicații medicale, cum sînt, de mult, cele ale hipnozei. Dar oare nu constituie ele, poate, baza unui alt fel de comunicații interumane, cum s-au grăbit să afirme unii autori de *science fiction* și de scenarii cinematografice? Militarii nu ascund că telepatia ar putea avea o importanță strategică. Iar cunoașterea substratului fizic al gîndului transmisibil ar putea constitui baza fabricării unor aparate de sugestionare în masă...

Perspectivele sînt și roze, și sumbre; ca întotdeauna, omul poate pune o nouă cucerire în slujba «vechiului» război și al desuetei tiranii....

LA NOI ÎN ȚARĂ

Preocupări mai susținute la noi în țară datează de multe decenii. Din păcate, multe dintre ele nu au dat roadele așteptate, din cauza interpretărilor idealiste și spiritualiste ale promotorilor lor. Astfel de interpretări aparțin și lui B.P. Hasdeu. O activitate publicistică intensă a desfășurat-o pe vremuri scriitorul N. Porsenna, decedat în ianuarie 1971. O lucrare de informare corectă, a lui I.F. Buricescu, apărută în deceniul 3, s-a bucurat de prefața elogioasă a marelui psiholog și filozof C. Rădulescu-Motru, fost președinte al Academiei Române.

O *Societate de studii psihice* a luat ființă încă din deceniul 1921-1930, la inițiativa dr. Levon Mirahorian, care a fost prezent la numeroase congrese internaționale. În 1946-1947, preocupări din acest domeniu au fost cuprinse în activitatea Societății de psihopatologie, întemeiată de dr. I. Popescu-Sibiu.

În prezent, problema este dezbătută mai ales în cadrul Uniunii societăților științelor medicale, care în 1969 a înființat un Cerc de psihologie medicală. Sensibilizarea la aceste probleme datorează mult doctorului Val Mușatescu, care se ocupă de patruzeci de ani de studiul ei, și doctorului Alex. Botta (Brașov), sîrguincios observator de cazuri originale.

Ce putem spune în încheierea acestei scurte informări? Că numai o antrenare largă a oamenilor de știință va face, din această *paraștiință*, un sector bine constituit — și fecund — al științei de mîine. Înarmat cu spirit critic dar și avid de fapte concrete, bine studiate, savantul secolului nostru s-a dovedit un temut adversar al rigidității în gîndire. Rămîne să se arate cît mai receptiv la problemele care privesc Omul — *acest necunoscut*, cum scria Al. Carrel în 1937 — poate, azi, mai plin de mistere decît Selena...

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

sărmanii miliardari! (I)

Cum să nu ți se rupă inima de mila lor? Cum să nu fii emoționat de duioasele lor extravaganțe? În decembrie a fost arestat la Toulon, pentru vagabondaj, un anume Alfred, «clochard» jerpelit, bărbos, păros, jegos, unul dintre acei pitorești pierdevară care, la Paris, trăiesc pe sub podurile Senei, «păsări» ale cerului și milei pămîntului, jalnice căzături care își cerșesc bucata de pîine, aprigi băutori de «molan», filozofi ai rigolei și ai azilurilor de noapte, paraziți umili ai lăzilor de gunoaie din societatea de consum.

Strîns puțin cu ușa «tîrnei de salată» — cum este poreclită duba neagră a poliției — «clochard»-ul fără un document care să-i ateste identitatea, cu vîntul șuflîndu-i prin buzunare, a cerut să fie imediat pus în legătură cu notarul său din Bayeux care să dovedească ordinii publice că pe contul său bancar figura o cifră cu vreo nouă zerouri și că el nu făcea altceva decît că se juca puțin de-a povestea din «Prinț și cerșetor». Din Bayeux s-a confirmat imediat că «Alfred» era unul dintre cei mai bogați proprietari de terenuri din Normandia. Că avea un castel de cincisprezece milioane franci-aur, dar că făcea pe «clochard»-ul deoarece, așa cum declara, „se simțea mai bine printre «păsări» decît printre servitorii de pe domeniul său". Și a fost condus cu temenelele de rigoare, stimulate de zornăitul sacului cu bani, în lumea interlopă de la periferia marelui port.

Cu vreo cîteva săptămîni în urmă, presa occidentală a făcut mare vîlvă în jurul misteriosaei dispariții a lui Howard Hughes, omul cel mai bogat din lume, atotputernicul proprietar al orașului-cazinou Las Vegas, omul invizibil al uneia dintre cele mai stranii enigme americane. Într-adevăr, de douăzeci de ani nimeni nu l-a mai zărit la față pe Howard Hughes. Dar prezența lui se făcea simțită cu promptitudine, printr-o voce, printr-un ordin, printr-o indicație de a se acționa într-un anume fel, ori de cîte ori se punea la cale vreo tranzacție, vreo spectaculoasa lovitură financiară în domeniul care îl interesa. În afară de pasiunea pentru menținerea titlului de cel mai puternic om al planetei, Hughes n-avea alta grijă decît să șteargă orice urmă a existenței sale fizice, pînă la dispariția sa totală. Nimeni n-ar putea explica motivele acestei sistematice escamotări, dar H.H. voia să devină rivalul sau seamănul atotputernicului din ceruri. Să rămînă doar o idee, o voce misterioasă, un «semn» în ambiguitatea de oracol care nu dictează decît cutremurătoare sentințe.

Preasupușii lui îi primesc cu înspăimîntare ordinele, executîndu-le fără crîcnire, neîndrăznind nici măcar să se întrebe dacă Dumnezeul lor, care își semnează cecurile de milioane de dolari cu sacrosancta-i iscălitură, există, într-adevăr, pe pămînt sau este o cutremurătoare abstracție extraterestră. Căci invizibilul Mister H.H. poate orice, ca Dumnezeu. Pentru el nimic nu este imposibil, doar să vrea, ca atotputernicul, și se execută. Trebuie nimicit un concurent? Căile domnului nu sînt de loc întortocheate. Banii lui nu numai că n-au miros, dar sînt și mulți, prea mulți ca să li se poată rezista. Implacabil, intangibil, zeul locuiește într-un Olimp păzit de cerberi înarmați pînă în dinți, de unde își emite sentințele fără drept de apel. Imperiul lui dispune de uzine imense, de tancuri hoteliere, de stații de televiziune, de zeci de cazinouri, de companii aeriene, aeroporturi și sute de mii de hectare de pămînt.

Astăzi, dacă mai trăiește, ar trebui să aibă 64 de ani. Ultima lui fotografie, datată din 1957, ni-l înfățișează ca pe o copie prematur îmbătrînită a lui Tyrone Power, păr brun rărit, cu cărare pe mijloc, un oval perfect al feței, cu mustăcioară mexicană, ochi tulburători, parcă somnolenți, acoperiți pînă la jumătatea pupilelor de linia pleoapelor, un surîs banal, de om obosit. De atunci nu l-a mai putut fotografia nimeni, deși cohorte de reporteri i-au investigat fără încetare urmele fără urmă. El este doar «vocea», el este doar «semnul», el este doar «ordinul». Singurul om care îi cunoaște bîrlogul, administratorul Maheu, a fost detronat luna trecută prin ordinul atotputernicului invizibil și, pentru a-și scăpa pielea, tace. În 1966, zeul a apărut la Las Vegas, descinzînd dintr-un tren personal, escortat de zeci de motocicliști, dar nimeni nu i-a putut vedea chipul acoperit de o glugă. Se spune că umbra aceea misterioasă, bombardată de la distanță de declanșatoarele aparatelor fotografice, nici măcar nu era el, H.H. în persoană, ci o dublură a lui. Că veritabilul H.H., atotputernicul H.H., era deghizat într-un «Forgoten man» pierdut în mulțime. Carnetul lui de cecuri s-a bucurat de favorurile unei duzini dintre cele mai frumoase femei ale lumii, printre care actrițele Ginger Rogers, Lana Turner, Ava Gardner, Hedy Lamarr, Ann Sheridan și Katharine Hepburn. Două își revendică titlul de glorie de a-i fi rezistat: Lollobrigida și Zizi Jeanmaire.

Neînfricatul care nu se teme de nimic n-are decît o spaimă microbii. De aceea, nu trăiește, nu respiră, nu mănîncă, nu atinge, decît după ce totul a fost sterilizat. Pînă să se retragă în cea mai adîncă izolare, a fost un adevărat «play-boy», as al vitezei, mare amator de curse automobilistice sau aviatice. Acum fabrică nave cosmice și gaze asfixiante. Ultimul lui gest nu i-a aparținut. O voce asemănătoare cu vocea lui a telefonat din Bahamas, dînd ordin ca o jumătate din statul major al Las Vegasului să fie destituit. Și pînă să se lămurească lucrurile, zeul a asistat mut la lupta fratricidă dintre dulăii din solda lui. Și doar atunci cînd seismul a trecut, cei rămași au început să-și pună aceeași chinuitoare întrebare care îi terorizează de 20 de ani. O fi existînd H.H.? Sau o fi de mult mort?....

sofismul

de Henri WALD

Prea adesea se confundă sofismul cu simpla falsitate sau, ceea ce este și mai supărător, cu paradoxul.

Distanța cîștigată față de mediul înconjurător, prin făurirea și perfecționarea mijloacelor de producție și de comunicare, îi permite omului să enunțe nu numai adevăruri, banale sau paradoxale, ci și erori: falsul, minciuna, paralogismul, sofismul, nonsensul. Așadar, erorile sînt de mai multe feluri, iar sofismul este numai una dintre speciile genului.

Există, de pildă, o anume deosebire între următoarele propoziții eronate: «ieri a bătut grindina la București», sau «unele minciuni sînt adevărate», sau «cumnata logisticii a mîncat o simfonie». Prima e falsă, a doua e absurdă, iar a treia e lipsită de sens. Falsă este o propoziție care, în anumite împrejurări, poate fi adevărată; absurdă este o propoziție care nu poate fi adevărată în nici o împrejurare; lipsită de sens este o propoziție care nici nu poate fi verificată, deoarece n-are nici un înțeles. Falsul păcătuiește direct față de reflectare, absurdul păcătuiește față de structura logică a gîndirii, iar nonsensul este o combinație arbitrară de cuvinte. Falsul este o greșeală a cunoașterii, absurdul este o greșeală logică, iar nonsensul este o greșeală lingvistică. Falsul privește raporturile dintre idei și lucruri, absurdul privește raporturile dintre idei și idei, iar nonsensul privește raporturile dintre cuvinte și cuvinte.

Absurdul este eroarea care provine din înlănțuirea incorectă, nelogică a ideilor. Deoarece structurile și legile logice reflectă proprietăți și raporturi universale ale lucrurilor, enunțul care se abate de la logică «reflectă» imposibilul. Cînd incorectitudinea logică este neintenționată avem de-a face cu un paralogism (alături de logică), dar cînd este alcătuit cu intenția de a înșela avem de-a face cu un sofism (abuz de inteligență). Minciuna este forma etică a falsului, iar sofismul este forma etică a paralogismului.

De pildă, cînd pragmatiștii își întemeiază concepția lor despre lume pe ideea că orice enunț util este adevărat, ei comit un sofism care provine din răsturnarea incorectă a unei propoziții adevărate: «Orice adevăr este un enunț util». Corect ar fi fost să se spună: unele enunțuri utile sînt adevărate, deoarece noțiunea «enunț util» este mai cuprinzătoare decît noțiunea «adevăr». Absurditatea acestui sofism apare limpede în următorul raționament:

— orice enunț util este adevărat
— unele minciuni sînt enunțuri utile
— unele minciuni sînt adevărate

O «minciună adevărată» este o contradicție în termeni și deci o absurditate. Sofismul este deci modalitatea logică și etică a falsului și ca atare o eroare supremă, definitivă. Eroarea este studiată de teoria cunoașterii, paralogismul este studiat de logică. Minciuna și sofismul sînt de domeniul eticii.

În sfîrșit, este timpul să se renunțe la o veche prejudecată: «sofiștii» din filozofia elină presocratică au fost... sofiști. Nu e chiar așa! Calomnia a fost lansată de reacțiunea aristocratică împotriva acestor reprezentanți ai democrației și umanismului antic. Sofiștii din antichitate au fost mari dialecticieni și nu mici chițibușari. Este adevărat că sofiștii elini se mai distrau din cînd în cînd inventînd anumite sofisme. Dar ceea ce îi face respectabili pînă în ziua de astăzi sînt «paradoxele» lor, nu sofismele. Paradoxele (alături de opinia curentă) prin care au atras pentru prima oară atenția asupra dialecticii realității și a reflectării ei în mintea oamenilor îi mențin actuali și astăzi. În vreme ce sofismul este o *eroare* maximă, paradoxul este, dimpotrivă, un *adevăr* maxim. Prin banalizare, un adevăr nu devine eroare, dar încetează să mai fie informativ. Paradoxul, în opoziție cu banalul, conține o cantitate maximă de informație. Sofismul este o eroare care pare, la început, un adevăr, iar paradoxul este un adevăr care pare, la început, o eroare. În vreme ce sofismele filozofilor din antichitate nu mai au astăzi decît o valoare anecdotică, paradoxele lor, ca, de pildă, mișcarea înseamnă că un lucru este și nu este în același timp și în același loc, sînt și astăzi la fel de dramatice pentru conștiința umană. Matematica modernă este în stare să măsoare *cantitatea* mișcării, dar nu este în stare să explice *calitatea* ei. Calculînd precis momentul în care Ahile va ajunge broasca țestoasă, se răspunde la întrebarea *cînd?*, dar se lasă fără răspuns întrebarea *cum?*... Mișcarea este dialectică și nu se poate vorbi despre ea decît paradoxal.

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CHARISSE Cyd

Actriță americană de film și dansatoare, născută Tula Ellice Finklea, la Amarillo (Texas), la 18 martie 1922. Frecventează din copilărie școala de balet și la 12 ani, ajungînd la Hollywood, devine eleva lui Nico Charisse, unul dintre cei mai reputați dansatori europeni, a cărui soție va deveni mai tîrziu. Danseaza în baletele ruseștı sub pseudonimul Felia Sidarova și debutează în cinema în 1943 cu numele de Lily Norwood în *Something To Shout About*, jucînd mai întîi roluri relativ scurte, de balerină, apoi treptat partituri dramatice, pînă în 1952 cînd devine celebră datorită faimoaselor musical-uri ale lui Stanley Donen și Vincente Minnelli: *Cîntînd în ploaie* și *The Band Wagon*, ca parteneră a lui Gene Kelly și a lui Fred Astaire. Cyd Charisse devine starul nr. 1 al acestor musical-uri care cuceresc lumea, evoluînd,cu eleganță și precizie ritmică, alături de parteneri iluștri. Minnelli și Stanley Donen știu să-i pună în valoare prezența-i spectaculară în filme ca: *Ziegfeld Follies; Brigadoon; It's Always Fair Weather; Deep in My Heart; Till the Clouds Roll By; Two Weeks in Another Town*. Uneori Cyd Charisse știe să treacă pe planul doi performanțele coregrafice pentru cele de ordin dramatic: *The Party Girl* (Nicholas Ray) cu Robert Taylor; *East Side, West Side* (Mervyn LeRoy) cu James Mason; *Wild North* (Andrew Marton) și *Twilight for the Gods* cu Rock Hudson. Alte filme notorii au fost: *Fiesta; Unfinished Dance; The Kissing Bandit* cu Mario Lanza; *The Mark of the Renegates; Sombrero; Silk Stockings* cu Fred Astaire; *Meet Me in Las Vegas* etc

CHARRIER Jacques

Actor francez de film, născut la Metz,la 6 octombrie 1936. După o perioadă dedicată artelor frumoase (ceramica), pare a se dedica teatrului (Jurnalul Annei Frank). Dar veritabila lui revelație are loc în film, ca protagonist în *Les tricheurs* de Marcel Carné (1958) Rolul de «fils à papa» îi convine de minune și creația lui e de o rară autenticitate. De acea în următorul său film, *Les Dragueurs* (J.P. Mocky), deține un rol aproape identic. Farsa militară *Babette pleacă la război* (Christian- Jaque) aduse o fericită diversiune și cuplul lui cu Bardot avea mult farmec cinetesc. Filmul care avea un haz enorm a mai prilejuit.în realitate o farsă cea a mariajului fulger între cei doi protagoniști, încheiat lamentabil după mai puțin de un an. Au urmat filme ca. *La main chaude, Les sept péchés capitaux* (scheciul Chabrol), *Le panier a crabes*, și *L oeil du malin*. în acest ultim film, de Chabrol, J.C. deținea un rol dascul de riscant, un personaj tenebros, malefic, un ratat înrăit, vindicativ. Reușita lui dovedi o neașteptată maturizare a mijloacelor sale de expresie. în alte filme ca: *A cause, à cause d'une femme; Carmen 63; Marie-Soleil*, dar mai ales în *La vie conjugale*, de Cayatte (1963), J.C. se strădui (și uneori reuși) să cîștige galoanele unui veritabil bun actor de film. După un număr de filme inegale a turnat anul trecut la Budapesta un film neobișnuit: *Sirocco*, realizat de un cineast prestigios, Miklos Janco.

CHECCHI Andrea

Actor italian de film, născut la Florența,la 21 octombrie 1916. E una dintre cele mai cunoscute figuri ale filmului italian de ieri și de azi. Cadet la marină, apoi student la Academia de arte frumoase din Florența A.C. renunță la pictură pentru că, după un debut într-un rol episodic în filmul lui Blasetti,*1860*, să rămînă credincios artei filmului. După cîteva roluri de plan secund în: *Amore; Luciana Serra pilota; Piccolo Hotel, Ettore Fieramosca; I grandi magazzini* și *Monte Vergine*, trece în roluri de protagonist în : *Suflete păgîne*, cu Isa Miranda; *Ragazzo che dorme, Ora 9, lecția de chimie*, cu Alida Valli, *Noaptea tragică* (Mario Soldati), cu Doris Duranti, *Singurătate*, cu Carola Hohn; *Lanțuri invizibile*, cu Alida Valli, *Contesa Castiglione*, cu Doris Duranti. Se impune ca un excelent actor de dramă în cîteva (dintre puținele) filme de artă autentică din perioada războiului: *Malombra* (Mario Soldati) după Fogazzaro, cu Isa Miranda, *Fiacăra pasiunii* (*Via delle cinque lune*) de Luigi Chiarini și *Giacomo l'idealista* (Alberto Lattuada) Îl găsim după război în primele cadre ale cinematografului neorealist în cîteva filme notorii: *Due lettere anonime* (M. Camerini); *Vîndtoarea tragică* (G. de Santis); *Atențiune! Banditi* (C. Lizzani). Primește în 1953 premiul «Grolla d'oro» pentru *Altri tempi* de Blasetti. Și joacă în nenumărate filme, dintre care mai amintim: *Mura di Malapaga*, de René Clement, cu Jean Gabin și Isa Miranda; *Doamna fără camelii* de Antonioni, cu Lucia Bosé; *Lunga noapte a lui '43* de F. Vancini, cu Belinda Lee. în ultimii ani joacă roluri de compoziție în: *Ucigașul plătit* (D. Damiani) *Cei 1000 de ochi ai Dr. Mabuse* (Fritz Lang) *Procesul din Verona* ((Lizzani); *Venera imperială* (Delannoy); *Constanța rațiunii* (r: M. Bolognini). *Eu, eu, eu... și ceilalți* (Blasetti); *Made in Italy* (Nanni Loy); *Torpedo Bay* (Charles Frend).Ultimul său rol, în filmul lui S. Bondarciuk *Waterloo*.

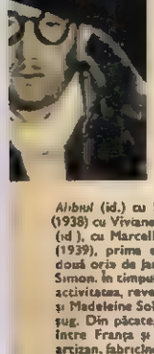

CHENAL Pierre

Regizor francez de film, născut Pierre Cohen, la Paris în 1903. A activat ca zarist și, înainte de a se consacra definitiv cinematografului, scrie o carte *Dramas sur celuloid* (1929). Începe cu o serie de scurt metraje și documentare (1927—1932) pentru a se afirma cu primul său film artistic: *Strada fără nume*, 1933, dramă de cartier, interpretată printre alții de compatrioata noastră, Pola Illery. Următorul său film îl impune definitiv ca un cineast preocupat de căutări estetice. E vorba de ecranizarea romanului lui Dostoievski, *Crimă și pedeapsă* (1935) montat în decoruri expresioniste, cu doi protagoniști de marcă: Pierre Blanchar (Raskolnikov) și Harry Baur (Porfir). Preocupat mai ales de atmosferă, P.C. înclină către dramele de epocă, către filmele de «série noire»,către melodramele cu suspens : *Răsculații de pe Elsinor* (1936) după Jack London, cu Jean Murat; *Mathias Pascal* (1937) după Pirandello, cu Pierre Blanchar, Isa Miranda. *Alibiul* (id.) cu Stroheim, Jany Holt și Albert Préjean; *Casa din Malta* (1938) cu Viviane Romance, Pierre Renoir, Jouvet; *Procesul Marie Lafforge* (id), cu Marcelle Chantal, Pierre Renoir, Stroheim; *Le dernier tournant* (1939), prima ecranizare a romanului «Poștașul sună întotdeauna de două ori» de James Cain, cu Corinne Luchaire, Fernand Gravey, Michel Simon. în timpul războiului se refugiază în Argentina, unde-și va continua activitatea, revenind în Franța în 1946. *Inger și demon* (1946),cu Stroheim și Madeleine Sologne și *Clocheмerle* (1947) reamintesc vechiul său meșteșug. Din păcate, activitatea lui se va desfășura de aici înainte alternativ între Franța și Argentina, cineastul devenind cu timpul doar un abil artizan, fabricînd impecabile filme comerciale: *Raffes sur la ville; Jeux dangereux; La bête à l affût; Les nuits de Raspoutine; L'assassin connait la musique* etc.

film

(Urmare din pag. 16)

după părerea noastră, ne convinge că filmul istoric de astăzi nu are de ales, cu necesitate, doar între mitizare și demitizare, ca între două somații, că el poate înfringe o parte din convențiile amînduror, că poate prelungi tradiția cronicilor și a legendelor noastre, cu savantul lor echilibru între om și personaj, practicat cu mult înainte de a fi descoperite delicatele demitizării. Un domnitor român care vrea să intre în luptă în cămașă («uați de pe mine fiarele astea») nu este, neapărat, demitizat, după cum o mantie neagră ori o mantie albă nu sînt imediat instrumente ale mitizării, ci răsfrîngeri ale unor semnificații. Însăși alegerea lui Amza Pellea și biruința sa actoricească deplină, ardoarea — supravegheată incontinuu de inteligență — cu care joacă deopotrivă *Omul* și *Personajul istoric*, susțin viziunea cineaștilor. De altfel, toți colaboratorii filmului au fost solidari. Armatele văzute de operatorul George Cornea, prim-planurile fixate de el, polemizează cu poncifele superproducțiilor lenețe și ireverențioase. Ar merita un capitol aparte bătăliile din acest film, niciodată scop în sine, peisajele de după război, solemne ca un moment de închinăciune. S-ar cuveni cuvinte de laudă actorilor; mulți s-au întîlnit aici cu partituri de mult meritate, prea îndelung și răbdător așteptate: Ion Besoiu, Kovacs György, Septimiu Sever, Ioana Bulcă, Irina Gărdescu (coboară din tablourile florentinilor), Florin Piersic, Alexandru Herescu, Emmeric Schäffer. S-a verificat și actorul Sergiu Nicolaescu, într-un rol (Selim) creat anume pentru a ilustra una din frumoasele idei ale omului — prietenia virilă. Adeziunea deplină a spectatorilor răsplătește, așa cum se cuvine, covîrșitoarea cantitate de muncă cheltuită pentru a depune încă o mărturie a pildei pe care a lăsat-o în istorie poporul nostru

telegrame

● *Ziarul «Sovetscaia cultura» publică rezultatele unei anchete întreprinse printre criticii de film. Solicitați să numească cele mai bune creații regizorale și actorești ale anului 1970, majoritatea au votat cu· «Începutul» al lui Gleb Pomfilov (îl vom vedea și noi) «Lingă foc» de Gherasimov și, respectiv ,cu actorii Ina Ciurikova («Începutul») și Innokenti Smoktunovski («Ceaikovski», «Crimă și pedeapsă»).*

● *Încă un actor s-a molipsit de patima regiei — Jean-Louis Trintignant. Mai mult decît atît, năzuiește să fie un autor complet drept care de mai multă vreme mijlește asupra scenariului intitulat «O zi plină».*

● *Marcello Mastroianni, despre care pînă nu demult se spunea că ar fi cel mai leneș actor din lume, că nu acceptă nici o coproducție pentru că nu-i place să se deplaseze — ultimii doi ani au dezmințit legenda — va filma în curînd în Statele Unite, unde va rămîne cîteva luni. Mastroianni va fi singurul nume european din distribuția filmului: «îmi dați voie să mă prezint? Rocco Papaleo».*

● *Marisa Mell și Peter Fonda vor fi parteneri în filmul lui Paolo Cavara: «Călătorie plictisitoare».*

● *În nouă săptămîni de exclusivitate parizianâ, filmul Cercul roșu al lui Jean-Pierre Melville (a cărui filmografie nu cuprinde nici un Zid al Atlanticului, cum din grabă, bineînțeles, ne-a informat revista Cinema nr. 1) a întrunit 570 000 de intrări.*

● *Claudia Cardinale și Alberto Sordi sînt capetele de afiș ale unui film inspirat din existența de zi cu zi a emigranților italieni în Austria. Regizor — Luigi Zampa.*

● *Presa italiană anunță consimțămîntul lui Laurence Olivier de a juca în filmul lui Zeffirelli, «Fratele soare, sora lună».*

o *Caroll Baker (în fotografie) va apărea alături de Lee Van Cleef în westernul «Căpitan Apache».*

tv

de Felicia ANTIP

să nu uităm

Lumea fiind una singură, iar televiziunea arătîndu-ne ba unul, ba altul dintre lucrurile care se întîmplă sau se imaginează în această lume, tot ceea ce vedem și auzim la televiziune face parte din această poveste unică, spusă cînd mai expresiv, cînd mai plat. Episoadele ei vesele, triste, indiferente, exaltante sau sfîșietoare, esențiale sau derizorii, se înșiră oarecum la întîmplare, iar atunci cînd ochii noștri surprind coincidențe frapante, de vină sînt poate ochii noștri, mintea noastră întortocheată, predispusă să interpreteze teleologic nu numai simplele înlănțuiri cauzale, ci și fenomene fără nici o legătură între ele.

Două fețe ale acestei lumi: tribul care trăiește sub semnul și în numele eucaliptului și își face chip cioplit din trunchiul de eucalipt și superbolidul «Apollo-14» care pe itinerarul Pămînt-Lună tur-retur leapădă în spațiu ca pe niște văluri netrebuincioase fragmente din propriul său trup valorînd incredibil de multe milioane de dolari și se întoarce acasă minuscul dar încărcat cu pulbere lunară și cu o experiență valorificabilă cîndva, într-un viitor îndepărtat. Vedem aceste două fețe ale lumii în aceeași seară și tot așa, într-un răstimp minim, ascultăm cu răsuflarea tăiată numărătoarea inversă pentru decolarea lui «Apollo-14» cu înnebunitoarea pauză din minutul 08, 02 și apoi avem parte de numărătoarea inversă de la Beatrice Hușțiu (locul 17) pînă la coada listei de patinatoare, cu menționarea precisă a numelui și naționalității fiecăreia dintre rivalele lăsate totuși în urmă. Sîntem simultan înmărmuriți de spectacolul reînsurubării modulului lunar în nava principală la sute de mii de kilometri depărtare de Pămînt și enervați de nestăvilita logoree a acelula dintre comentatorii de la București care ține căștile la urechi de formă, uzează de efecte teatrale ieftine («în cîteva clipe vom intra probabil în legătură cu Houstonul», cînd e evident pentru toți telespectatorii că legătura cu Houstonul s-a stabilit de mult)și îl bruiază continuu pe Andrei Bacalu.

Televiziunea ne mai îngăduie să constatăm cît de diferit receptăm unul și același semnal,dacă se repetă la intervale mari de timp. Programat fără preaviz, filmul «Un minut de adevăr» ne-a apărut săptămîna trecută ca un film bun, dar nu cu totul ieșit din comun. Ne-a încîntat din nou farmecul unic al actriței Michèle Morgan, am reflectat poate, cîteva clipe, la nedreapta așezare a lucrurilor care, nu o dată, determină întemeierea fericirii a doi oameni pe nefericirea sau chiar pe moartea unui al treilea, am admirat bunul meșteșug al regizorului, dar în orice caz nu ne-am speriat. Unii dintre noi și-au amintit însă ce furtună a stîrnit prezentarea aceluiași film într-un cinematograf din Capitală cu 15 ani în urmă. Atunci a fost scos de pe ecran cu scandal, iar un eminent critic care-și exprimase în scris satisfacția de a vedea, după ani de zile de filme de paradă, un film cu oameni reali și cu fapte de viață, s-a ales cu o admonestare severă.

După un serial execrabil («Doamna Bovary»), televiziunea ia un film admirabil («Deșertul dragostei»), îl împarte în două și-l prezintă drept serial.

Așa se scrie povestea. Capitolele plicticoase se întrețes cu cele captivante, ni se vorbește despre dragoste, despre dragostea amestecată cu ură, despre ura în stare pură («Moby Dick», excepțională ecranizare a unei cărți unice consacrate fanatismului în urmărirea unui dușman, poate imaginar, de către simbolicul căpitan Ahab care, de dragul unei răzbunări personale, îi tîrăște spre pieire pe toți cei ce credeau în el).

Așa, ca pe o parte din povestea lumii și a noastră care se carea neapărat spusă, am privit și filmul de montaj «împotriva întunericului verde» realizat de Eugen Mandric. Jurnalele televiziunii prezentaseră, în zilele precedente, imagini ale recrudescenței fascismului în Italia și ale indignării generale provocate de această recrudescență. Filmul ne-a amintit ce este și unde duce fascismul. De la doctrine ca cea a lui Nae Ionescu sau a lui A.C. Cuza — ni s-a explicat — se ajunge obligatoriu la terorism, la pogrom, la oameni arși de vii sau agățați de cîrlige în abator.

Legionarismul a fost o murdară marfă de import. Agenți plătiți ai puterilor care se pregăteau să subjuge Europa, imbecili fanatizați de acești agenți sau golani recrutați din drojdia societății, legionarii au reprezentat un corp străin imous dinafară poporului român. care nu l-a acceptat niciodată. Mistica grandiloventă a «catapetesmelor peste veacuri» nu era decît un paravan pentru împămîntenirea la noi a unei metode de diversiune de multă vreme patentată pe alte meridiane. N-a prins. Cu tot oportunismul oficialităților vremii, în ciuda presiunilor naziste aproape irezistibile într-o țară practic sub ocupație, legionarii au fost priviți ca un abces, în același timp dureros și oribil, care se cerea extirpat în mare grabă. Fascismul nu a fost adoptat niciodată în România ca un mod de viață. Repudiat de un popor format în tradiția dragostei de libertate și de semeni, el a fost respins deopotrivă de toate straturile sociale de care depinde existența unei națiuni.

«împotriva întunericului verde» este un memento necesar și convingător, un document al luptei pentru demnitate națională și umană în condițiile groaznice ale celui mai lipsit de scrupule dictat extern.

UN MOMENT CINEMATOGRAFIC DE PRESTIGIU:

Mihai Viteazul

de Magda MIHĂILESCU
Fotografii de A. MIHAILOPOL

Regizorul Sergiu Nicolaescu și scriitorul Titus Popovici demonstrează încă o dată, cu tărie, că marele film istoric poate să se constituie ca un act de cultură, propriu unei cinematografii naționale. *Mihai Viteazul* este portretul tulburător al unei voințe, al uneia dintre multele voințe de neclintit prin care s-a împlinit destinul poporului nostru. Timp de trei ore și jumătate ni se demonstrează acest adevăr, cu o rigurozitate dincolo de care se pot desluși pasiunea dar și supunerea la obiect a celor doi cineaști. Construcția filmului este aproape silogistică și ne face plăcere să constatăm că Sergiu Nicolaescu își perfecționează o anumită arhitectură care îi este dragă și care conferă unitate celor două filme istorice realizate pînă acum. Strigătul «Victorie!» al soldatului pîndit de moarte, strigăt cu care se deschide filmul, ca și acel prim schimb de vorbe din *Dacii* («Cine sînteți voi?», «Stăpînii lumii», «Veți fi, dacă noi vom pieri») așază întreaga evoluție ulterioară sub semnul unei sinteze severe. Stop-cadrul pe chipul lui Mihai din final — asemănător acelei bătălii abia începute și încremenite în piatra Columnei lui Traian *(Dacii)* — aruncă o punte către viitor. Între un început și un sfîrșit, simbolice, autorii închid, ca într-o carte cu coperte grele, un destin exemplar în care s-au recunoscut oamenii timpului și în care ne recunoaștem și noi, astăzi. Prin acumulări treptate, neostentative, se conturează, din mers, portretul celui care a vrut să înfăptuiască «porunca cea dintr-un veac. Să stea alături toți cei dintr-o singură mamă ». Aceasta este «pohta ce-a pohtit-o el». Dar aceste cuvinte vor fi spuse tîrziu pe ecran, după ce Mihai a învins — la început prin abilități diplomatice, apoi prin luptă dreaptă, prin forța curajului, a inteligenței și a prestigiului — neîncrederea, umilința și atacurile dușmane. De multe ori nu-l vor înțelege nici cei apropiați, familia sau prietenii; autorii au știut însă să evite schematicele «conflicte personale» de altădată. Nedumerirea lui Selim, ciudatul prieten al lui Mihai («Omoară-mă și tot n-am să înțeleg ce-ți trebuie ție domnia acestei țări prăpădite»), opacitatea lui Báthory, sînt două chipuri, diferite, de a nu judeca și pentru *mîine*. Filmul croiește însă drum convingerii că în ochii oamenilor de atunci, ai celor mulți care l-au stat alături, «pohta» viteazului nu a trecut drept dorință de mărire, tiranică și nesăbuită. Noi *vedem* asta: cușma de domnitor al Țării Vlahilor, dată de sultan, nu este luată cu lăcomie, nici cu tremurări de umilință, ci ca un drept ce i se cuvine. La Alba Iulia, după o intrare spectaculoasă, în momentul în care trebuie să-și pună coroana pe cap, i se aduce vestea uciderii lui Andrei Báthory; însemnul proaspetei domnii va fi lăsat deoparte, iar mantia albă va acoperi capul celui omorît în chip laș. Sînt multe astfel de sugestii în filmul *Mihai Viteazul;* dacă le adăugăm pe cele de proporții monumentale — concentrarea cîtorva bătălii faimoase, a atacului asupra rîialelor turcești într-o singură enunțare — vom găsi poate un nume mai adecvat efortului creator al cineastului care,

(Continuare în pag. 18)

Poporul — ca un singur om.

Mihai Viteazul: «Să stea laolaltă toți cei dintr-o singură mamă. Aceasta este pohta ce-am pohtit-o eu».

Sigismund Báthory duce tratative cu divinitatea, înaintea plecării în cruciadă.

Ch. Richet, întemeietorul «metapsihicii», ilustru fiziolog francez (1850–1935).

MESAJELE TELEPATICE

Fotografiile înfățișează o remarcabilă experiență efectuată de fiziologul cehoslovac Ștefan Figar în 1958 și expusă în «Journal of the Society for Psychical Research»

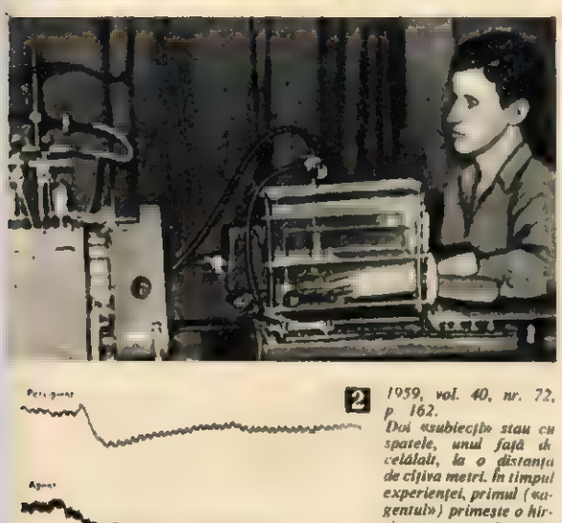

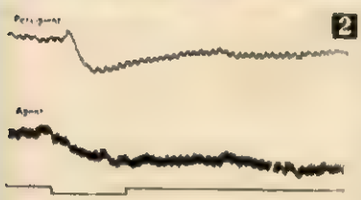

2 *1959, vol. 40, nr. 72, p. 162.*
Doi «subiecți» stau cu spatele, unul față de celălalt, la o distanță de cîțiva metri. În timpul experienței, primul («agentul») primește o hîrtie pe care stă scrisă o problemă simplă de aritmetică, de pildă înmulțirea a două numere, și el trebuie să facă calculul mintal. În acest timp un aparat special (fotografia 1) înregistrează o ușoară scădere a circulației sanguine din mînă, ca urmare a afluxului de sînge spre creier. Fenomenul este perfect normal.
Iată însă că aceeași «reacție» fiziologică s-a observat — după o mică întîrziere — și la «percipient», care nu efectua nici un calcul și care, în general, nu știa nimic despre acțiunile «agentului». Asemenea coincidențe (diagramele din foto 2) s-au observat cam în o treime din numărul experiențelor, procentajul rămînînd deci destul de ridicat pentru a nu se atribui totul unei simple întîmplări. La unele perechi de subiecți coincidența s-a observat în măsură mai mare ca la altele, ceea ce pare să indice anumite predispoziții pentru acest gen de influență reciprocă

---

despărțirea «grîului» faptelor de «neghina» aparențelor și a mistificărilor vor aduce noi elemente pentru conturarea ceoncepției despre om și despre psihic. În aceasta constă importanța *antropologică* și cea *psihologică* a problemei.

Încă de pe acum știm că fenomenele «psi» pot fi influențate prin substanțe chimice (argument pentru interpretările materialiste!) și că, între anumite limite, ele pot fi dezvoltate prin «antrenament».

Presupunînd că aceste fenomene ar putea fi stăpînite, care ar putea fi aplicațiile lor practice? Între altele, aplicații medicale, cum sînt, de mult, cele ale hipnozei. Dar oare nu constituie ele, poate, baza unui alt fel de comunicații interumane, cum s-au grăbit să afirme unii autori de *science fiction* și de scenarii cinematografice? Militarii nu ascund că telepatia ar putea avea o importanță strategică, iar cunoașterea substratului fizic al gîndului transmisibil ar putea constitui baza fabricării unor aparate de sugestionare în masă...

Perspectivele sînt și roze, și sumbre; ca întotdeauna, omul poate pune o nouă cucerire în slujba «vechiului» războiu și al desuetei tiranii....

LA NOI ÎN ȚARĂ

Preocupări mai susținute la noi în țară datează de multe decenii. Din păcate, multe dintre ele nu au dat roadele așteptate, din cauza interpretărilor idealiste și spiritualiste ale promotorilor lor. Astfel de interpretări aparțin și lui B.P. Hasdeu. O activitate publicistică intensă a desfășurat-o pe vremuri scriitorul N. Porsenna, decedat în ianuarie 1971. O lucrare de informare corectă, a lui I.F. Buricescu, apărută în deceniul 3, s-a bucurat de prefața elogioasă a marelui psiholog și filozof C. Rădulescu-Motru, fost președinte al Academiei Române.

O *Societate de studii psihice* a luat ființă încă din deceniul 1921-1930, la inițiativa dr. Levon Mirahorian, care a fost prezent la numeroase congrese internaționale. În 1946-1947, preocupări din acest domeniu au fost cuprinse în activitatea Societății de psihopatologie, întemeiată de dr. I. Popescu-Sibiu.

În prezent, problema este dezbătută mai ales în cadrul Uniunii societăților științelor medicale, care în 1969 a înființat un Cerc de psihologie medicală. Sensibilizarea la aceste probleme datorează mult doctorului Val Mușatescu, care se ocupă de patruzeci de ani de studiul ei, și doctorului Alex. Botta (Brașov), sîrguincios observator de cazuri originale.

Ce putem spune în încheierea acestei scurte informări? Că numai o antrenare largă a oamenilor de știință va face, din această *parașt*iință, un sector bine constituit — și fecund — al științei de mîine. Înarmat cu spirit critic dar și avid de fapte concrete, bine studiate, savantul secolului nostru s-a dovedit un temut adversar al rigidității în gîndire. Rămîne să se arate cît mai receptiv la problemele care privesc Omul — acest necunoscut, cum scria Al. Carrel în 1937 — poate, azi, mai plin de mistere decît Selena...

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

sărmanii miliardari! (I)

Cum să nu ți se rupă inima de mila lor? Cum să nu fii emoționat de duioasele lor extravaganțe? În decembrie a fost arestat la Toulon, pentru vagabondaj, un anume Alfred, «clochard» jerpelit, bărbos, păros, jegos, unul dintre acei pitorești pierdevară care, la Paris, trăiesc pe sub podurile Senei, «păsări» ale cerului și milei pămîntului, jalnice căzături care își cerșesc bucata de pîine, aprigi băutori de «molan», filozofi ai rigolei și ai aziluriIor de noapte, paraziți umili ai lăzilor de gunoaie din societatea de consum.

Strîns puțin cu ușa «tîrnei de salată» — cum este poreclită duba neagră a poliției — «clochard»-ul fără un document care să-i ateste identitatea, cu vîntul suflîndu-i prin buzunare, a cerut să fie imediat pus în legătură cu notarul său din Bayeux care să dovedească ordinii publice că pe contul său bancar figura o cifră cu vreo nouă zerouri și că el nu făcea altceva decît că se juca puțin de-a povestea din «Prinț și cerșător». Din Bayeux s-a confirmat imediat că «Alfred» era unul dintre cei mai bogați proprietari de terenuri din Normandia. Că avea un castel de cincisprezece milioane franci-aur, dar că făcea pe «clochard»-ul deoarece, așa cum declara, „se simțea mai bine printre «păsări» decît printre servitorii de pe domeniul său". Și a fost condus cu temenelele de rigoare, stimulate de zornăitul sacului cu bani, în lumea interlopă de la periferia marelui port.

Cu vreo cîteva săptămîni în urmă, presa occidentală a făcut mare vîlvă în jurul misteriosaei dispariții a lui Howard Hughes, omul cel mai bogat din lume, atotputernicul proprietar al orașului-cazinou Las Vegas, omul invizibil al uneia dintre cele mai stranii enigme americane. Într-adevăr, de douăzeci de ani nimeni nu l-a mai zărit la față pe Howard Hughes. Dar prezența lui se făcea simțită cu promptitudine, printr-o voce, printr-un ordin, printr-o indicație de a se acționa într-un anume fel, ori de cîte ori se punea la cale vreo tranzacție, vreo spectaculoasă lovitură financiară în domeniul care îl interesa. În afară de pasiunea pentru menținerea titlului de cel mai puternic om al planetei, Hughes n-avea altă grijă decît să șteargă orice urmă a existenței sale fizice, pînă la dispariția sa totală. Nimeni n-ar putea explica motivele acestei sistematice escamotări, dar H.H. voia să devină rivalul sau seamănul atotputernicului din ceruri. Să rămînă doar o idee, o voce misterioasă, un «semn» în ambiguitatea de oracol care nu dictează decît cutremurătoare sentințe.

Preasupușii lui îi primesc cu înspăimîntare ordinele, executîndu-le fără crîcnire, neîndrăznind nici măcar să se întrebe dacă Dumnezeul lor, care își semnează cecurile de milioane de dolari cu sacrosancta-i iscălitură, există, într-adevăr, pe pămînt sau este o cutremurătoare abstracție extraterestră. Căci invizibilul Mister H.H. poate orice, ca Dumnezeu. Pentru el nimic nu este imposibil, doar să vrea, ca atotputernicul, și se execută. Trebuie nimicit un concurent? Căile domnului nu sînt de loc întortocheate. Banii lui nu numai că n-au miros, dar sînt și mulți, prea mulți ca să li se poată rezista. Implacabil, intangibil, zeul locuiește într-un Olimp păzit de cerberi înarmați pînă în dinți, de unde își emite sentințele fără drept de apel. Imperiul lui dispune de uzine imense, de lanțuri hoteliere, de stații de televiziune, de zeci de cazinouri, de companii aeriene, aeroporturi și sute de mii de hectare de pămînt.

Astăzi, dacă mai trăiește, ar trebui să aibă 64 de ani. Ultima lui fotografie, datată din 1957, ni-l înfățișează ca pe o copie prematur îmbătrînită a lui Tyrone Power, păr brun rărit, cu cărare pe mijloc, un oval perfect al feței, cu mustăcioară mexicană, ochi tulburători, parcă somnolenți, acoperiți pînă la jumătatea pupilelor de linia pleoapelor, un surîs banal, de om obosit. De atunci nu l-a mai putut fotografia nimeni, deși cohorte de reporteri i-au investigat fără încetare urmele fără urmă. El este doar «vocea», el este doar «semnul», el este doar «ordinul». Singurul om care îi cunoaște biriogul, administratorul Maheu, a fost detronat luna trecută prin ordinul atotputernicului invizibil și, pentru a-și scăpa pielea, tace. În 1966, zeul a apărut la Las Vegas, descinzînd dintr-un tren personal, escortat de zeci de motocicliști, dar nimeni nu i-a putut vedea chipul acoperit de o glugă. Se spune că umbra aceea misterioasă, bombardată de la distanță de declanșatoarele aparatelor fotografice, nici măcar nu era el, H.H. în persoană, ci o dublură a lui. Că veritabilul H.H., atotputernicul H.H., era deghizat într-un «Forgoten man» pierdut în mulțime. Carnetul lui de cecuri s-a bucurat de favorurile unei duzini dintre cele mai frumoase femei ale lumii, printre care actrițele Ginger Rogers, Lana Turner, Ava Gardner, Hedy Lamarr, Ann Sheridan și Katharine Hepburn. Două își revendică titlul de glorie de a-i fi rezistat: Lollobrigida și Zizi Jeanmaire.

Neînfricatul care nu se teme de nimic n-are decît o spaimă microbii. De aceea, nu trăiește, nu respiră, nu mănîncă, nu atinge, decît după ce totul a fost sterilizat. Pînă să se retragă în cea mai adîncă izolare, a fost un adevărat «play-boy», as al vitezei, mare amator de curse automobilistice sau aviatice. Acum fabrică nave cosmice și gaze asfixiante. Ultimul lui gest nu i-a aparținut. O voce asemănătoare cu vocea lui a telefonat din Bahamas, dînd ordin ca o jumătate din statul major al Las Vegasului să fie destituit. Și pînă să se lămurească lucrurile, zeul a asistat mut la lupta fratricidă dintre dulăii din solda lui. Și doar atunci cînd seismul a trecut, cei rămași au început să-și pună aceeași chinuitoare întrebare care îi terorizează de 20 de ani. O fi existînd H.H.? Sau o fi de mult mort?....

sofismul

de Henri WALD

Prea adesea se confundă sofismul cu simpla falsitate sau, ceea ce este și mai supărător, cu paradoxul.

Distanța cîștigată față de mediul înconjurător, prin făurirea și perfecționarea mijloacelor de producție și de comunicare, îi permite omului să enunțe nu numai adevăruri, banale sau paradoxale, ci și erori: falsul, minciuna, paralogismul, sofismul, nonsensul. Așadar, erorile sînt de mai multe feluri, iar sofismul este numai una dintre speciile genului.

Există, de pildă, o anume deosebire între următoarele propoziții eronate: «ieri a bătut grindina la București», sau «unele minciuni sînt adevărate», sau «cumnata logisticii a mîncat o simfonie». Prima e falsă, a doua e absurdă, iar a treia e lipsită de sens. Falsă este o propoziție care, în anumite împrejurări, poate fi adevărată; absurdă este o propoziție care nu poate fi adevărată în nici o împrejurare; lipsită de sens este o propoziție care nici nu poate fi verificată, deoarece n-are nici un înțeles. Falsul păcătuiește direct față de reflectare, absurdul păcătuiește față de structura logică a gîndirii, iar nonsensul este o combinație arbitrară de cuvinte. Falsul este o greșeală a cunoașterii, absurdul este o greșeală logică, iar nonsensul este o greșeală lingvistică. Falsul privește raporturile dintre idei și lucruri, absurdul privește raporturile dintre idei și idei, iar nonsensul privește raporturile dintre cuvinte și cuvinte.

Absurdul este eroarea care provine din înlănțuirea incorectă, nelogică a ideilor. Deoarece structurile și legile logice reflectă proprietăți și raporturi universale ale lucrurilor, enunțul care se abate de la logică «reflectă» imposibilul. Cînd incorectitudinea logică este neintenționată avem de-a face cu un paralogism (alături de logică), dar cînd este alcătuit cu intenția de a înșela avem de-a face cu un sofism (abuz de inteligență). Minciuna este forma etică a falsului, iar sofismul este forma etică a paralogismului.

De pildă, cînd pragmaticștii își întemeiază concepția lor despre lume pe ideea că orice enunț util este adevărat, ei comit un sofism care provine din răsturnarea incorectă a unei propoziții adevărate: «Orice adevăr este un enunț util». Corect ar fi fost să se spună: unele enunțuri utile sînt adevărate, deoarece noțiunea «enunț util» este mai cuprinzătoare decît noțiunea «adevăr». Absurditatea acestui sofism apare limpede în următorul raționament:

— orice enunț util este adevărat
— unele minciuni sînt enunțuri utile
— unele minciuni sînt adevărate

O «minciună adevărată» este o contradicție în termeni și deci o absurditate. Sofismul este deci modalitatea logică și etică a falsului și ca atare o eroare supremă, definitivă. Eroarea este studiată de teoria cunoașterii, paralogismul este studiat de logică. Minciuna și sofismul sînt de domeniul eticii.

În sfîrșit, este timpul să se renunțe la o veche prejudecată: «sofiștii» din filozofia elină presocratică au fost... sofiști. Nu e chiar așa! Calomnia a fost lansată de reacțiunea aristocratică împotriva acestor reprezentanți ai democrației și umanismului antic. Sofiștii din antichitate au fost mari dialecticieni și nu mici chițibușari. Este adevărat că sofiștii elini se mai distrau din cînd în cînd inventînd anumite sofisme. Dar ceea ce îi face respectabili pînă în ziua de astăzi sînt «paradoxele» lor, nu sofismele. Paradoxele (alături de opinia curentă) prin care au atras pentru prima oară atenția asupra dialecticii realității și a reflectării ei în mintea oamenilor îi menține actuali și astăzi. În vreme ce sofismul este o *eroare* maximă, paradoxul este, dimpotrivă, un *adevăr* maxim. Prin banalizare, un adevăr nu devine eroare, dar încetează să mai fie informativ. Paradoxul, în opoziție cu banalul, conține o cantitate maximă de informație. Sofismul este o eroare care pare, la început, un adevăr, iar paradoxul este un adevăr care pare, la început, o eroare. În vreme ce sofismele filozofilor din antichitate nu mai au astăzi decît o valoare anecdotică, paradoxele lor, ca, de pildă, mișcarea înseamnă că un lucru este și nu este în același timp și în același loc, sînt și astăzi la fel de dramatice pentru conștiința umană. Matematica modernă este în stare să măsoare *cantitatea* mișcării, dar nu este în stare să explice *calitatea* ei. Calculînd precis momentul în care Ahile va ajunge broasca țestoasă, se răspunde la întrebarea *cînd?*, dar se lasă fără răspuns întrebarea *cum?*... Mișcarea este dialectică și nu se poate vorbi despre ea decît paradoxal.

nevermore!

Ăștia sînt corbii: țin cu tot dinadinsul să devină eroi de literatură — fie proști și îngîmfați ca în fabula lui La Fontaine, fie sinistri și cobitori ca în poemul lui Poe. Și dacă nu se poate alt fel, măcar ca bețivani care să atragă atenția, dacă nu a unui clasic în viață, a unui fotoreporter. E cazul bătrînului Jackie, corbul familiei John Burkett, care, dacă nu-și primește rația zilnică de bere, face un tărăboi nemaipomenit croncănind pînă cînd îi scandalizează pe vecini.

pe el...!

Criminologia zilelor noastre înțelege să se justifice, teoretic și practic, storcind tot ce se poate stoarce din ceea ce, în două cuvinte, se cheamă tehnică modernă. Iată o ultimă experiență edificatoare: îmbinarea inteligenței, născute și educate, a cîinelui polițist cu posibilitățile tehnice de deplasare rapidă și în orice teren ale elicopterului, a cărui cabină a fost special adaptată pentru a fi și canino-purtătoare.

ce nu v-a dat prin gînd dv.

Știți cum e în Anglia, mai ales acum la vreme de iarnă. plouă mereu, și dacă nu plouă sînt neguri și dacă nu sînt neguri e ceață, adică tot umezeală se cheamă că e. Cu Bubi ce ne facem? Credeți poate că numai bătrînii lorzi suferă de gută și căței nu? Dacă pînă acum nimănui nu i-a trecut prin gînd o asemenea posibilitate, s-a gîndit un fabricant de umbrele care a și brevetat modelul de față. Cumpărătoarele își pot asorta umbrela la culoarea cățelului sau viceversa.

punct și de la capăt

● *Citim în rubrica intitulată «Schimburi» din paginile de mică publicitate ale unui cotidian newyorkez:*

«Nas grec sau sîni venusieni, contra apartament două camere confort. La ziar sub «Chirurg plastic».

● *Edward Kelley din Boston, posesorul unei pisici cu notorii aptitudini șoarecofage, a fost solicitat de directorul unei săli de cinema să-i împrumute vînătorul patruped în vederea unei radicale operații de deratizare. Trimisă în sală să lucreze în timp ce pe ecran rula un film de aventuri asortat supranormativ cu poc-poc și bum-bum, pisica a părăsit terenul de operații, înspăimîntată, lovită de «stress» — cum se spune acum. Iar de la stress la turbare — ca și de la fandacsie la ipohondrie, cum se spunea altădată — nu-i decît un pas. Bineînțeles că a fost și un proces, cu cereri reciproce de despăgubire. «De vină e numai filmul ăla țîmpit» — susținea una din părți. «Aia nu-i felină cutezătoare, cum mi s-a promis, ci mîță degenerată, lașă și nevricoasă» — replica adversarul. Sentința n-o cunoaștem.*

● *Iată cum a completat vizitatorul unei săli pariziene de expoziții de tablouri rubricile nelipsitei «Cărți de impresii»:*

1. Numele vizitatorului — Jean Dupont.

2. Ce v-a plăcut mai mult? — Nu știu. N-am priceput nimic.

3. Ce v-a determinat să vizitați expoziția? — Ploaia torențială de afară.

Am participat de curînd la o conferință organizată de un recunoscut specialist în publicitate: dl. H.E. Reisner, proprietarul firmei «Made in Europe» din R.F. a Germaniei.

După o expunere deosebit de interesantă, d-sa a prezentat un film în al cărui comentariu reveneau foarte des cuvintele: «*Produsele dv., activitatea dv., avantajele oferite de dv. sînt cunoscute de x sau y? Ce întreprindeți în acest scop?*» Mulți dintre auditori au avut prilejul să răspundă imediat la astfel de întrebări. În ce ne privește, considerăm această rubrică, ce apare într-o revistă care ajunge la peste o jumătate de milion de cititori, ca un răspuns concludent. Desigur, nu toate amănuntele privind activitatea instituției românești de asigurare sau avantajele asigurărilor de bunuri și de persoane sînt bine cunoscute. Cei ce vor să afle răspuns la unele întrebări se adresează în scris redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii 1), Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) sau telefonează la 15.42.64. Poștașul ADAS le va răspunde prompt.

RADU GHECIU, loco. Vă recomand Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente. Este, cred, măsura de prevedere care răspunde cel mai bine preferințelor rezultate din scrisoarea dv. Cîteva amănunte despre aceasta: se încheie cu persoane în vîrstă de la 16 la 60 de ani, pe perioade de la 5 la 20 de ani. Administrația Asigurărilor de Stat plătește: la expirarea asigurării — dacă asiguratul se află în viață — suma asigurată înscrisă în poliță; în caz de amortizare — cîte 1 000 de lei pentru fiecare combinație de litere înscrisă în poliță, ieșită la tragerile lunare de amortizare; în caz de invaliditate permanentă din accident — de 5 ori suma asigurată înscrisă în poliță, în total sau în parte (după cum invaliditatea permanentă va fi totală sau parțială); în caz de deces din accident — de 5 ori suma asigurată înscrisă în poliță; în caz de deces din alte cauze — suma asigurată înscrisă în poliță.

Sînt oare suficiente aceste amănunte pentru a vă determina să alegeți măsura de prevedere respectivă? Aștept să-mi scrieți.

ION CAPEȚ, Oradea. Am mai afirmat și altă dată că poștașul ADAS va face public numele oricărui lucrător al Administrației Asigurărilor de Stat care nu a dovedit suficientă solicitudine față de cetățeni sau a creat greutăți în momentul cînd se stabilesc răspunderile ce revin instituției. Conducerea ADAS este intransigentă în astfel de cazuri, luînd măsuri corespunzătoare. Vă rog, deci, scrieți-mi amănunțit despre supărarea dv.

VINTILĂ RÎMBU, Suceava. Primele ce se plătesc la asigurările prin efectul legii (clădiri, animale etc.) nu au nimic comun cu impozitele. Este eronat să se afirme că «*se încasează impozitul ADAS*». Nu există un astfel de impozit. Vă rog să explicați aceasta și tatălui dv., care v-a solicitat să-mi scrieți. Administrația Asigurărilor de Stat gospodărește cu grijă aceste fonduri, plătite de asigurați, și — la nevoie — intervine prompt, plătind despăgubiri celor ce s-au dovedit prevăzători.

ȘTEFANIA DIȚĂ, Craiova. Doriți ca fiica dv. să primească suma de 30 000 de lei în ziua cînd va deveni majoră și nu știți dacă Administrația Asigurărilor de Stat poate să vă ajute în realizarea acestei dorințe. Răspunsul este afirmativ. Solicitați o *Asigurare cu termen fix*. Primele de asigurare se plătesc lunar și sînt cu atît mai mici cu cît asigurarea se încheie pe o durată mai lungă și la o vîrstă mai puțin... matură. Cum dv. îmi comunicați că aveți 37 de ani și că doriți să încheiați asigurarea pe termen de 15 ani, vă pot informa exact asupra valorii primei lunare: 46 de lei pentru 10 000 de lei sumă asigurată. Nu credeți că puteți alege o sumă mai mare de 30 000 de lei?

Chibzuiți și hotărîți!

oamenii și stîncile de la sam neua

ÎNTÎLNIRE CU LAOSUL LUPTĂTOR

de Corneliu VLAD

Departe de a evoca doar numele de rezonanță exotică al unui ținut îndepărtat, Laosul s-a impus în conștiința lumii ca simbol al luptei curajoase a unui popor pentru respingerea agresiunii străine, pentru construirea unui stat independent, democratic, neutru, unificat și prosper. Iar în aceste zile ale rezistenței eroice în fața intervenției militare americano-saigoneze, faptul se confirmă o dată mai mult. Am trăit vreme de aproape două săptămîni în zonele eliberate ale Laosului, printre luptătorii Frontului patriotic, înregistrînd la fața locului aspecte grăitoare despre eroismul în luptă, abnegația în muncă, încrederea fermă în viitorul cauzei lor care îi animă pe patrioții laoțieni.

Pe drumuri tăinuite, pe drumuri sigure iată-ne ajunși în zona eliberată a Laosului S-a lăsat înserarea, și o ploaie măruntă accentuează obscuritatea. Ceea ce se vede, în afara conului de lumină proiectat pe numai cîțiva metri pătrați de farurile jeep-ului cu care călătorim, sînt traiectoriile fosforescente ale rolurilor de licurici zburători, gizele ce conferă spectacolului nopții laoțiene o vrajă unică. Orele nesfîrșite de noapte compun, doar ele, timpul nostru de drum în această regiune supusă în ultimii ani bombardamentelor masive ale aviației americane. Bezna adîncă nu-mi permite decît să admir destoinicia șoferului care ne poartă — cu un calm cum numai în această parte a lumii asiatice poți întîlni — pe drumuri desfundate (mai ales cînd începe sezonul ploilor), sau direct pe cîmp, printre cratere de bombe — atunci cînd șoseaua este impracticabilă — pe povîrnișul unor pante repezi sau prin vadul torentelor de munte dezlănțuite de diluviu.

PORTUL MEO ȘI FOTELE DIN MUSCEL

Dintr-un răstimp într-altul, ghidul nostru, Thong Lun, tînăr combatant în armata de eliberare națională laoțiană, rupe tăcerea. Spusele sale fac pînă la mine cale lungă. El se adresează ziaristului din Hanoi, cu care facem drumul, în vietnameză, acesta reia, pentru cineastul din Tokyo — cel de-al treilea membru al expediției — în japoneză, pentru ca, la rîndul său, japonezul să-mi retraducă în engleză. La capătul acestui drum, replicile sînt de o mare concentrare.

— Tronsonul acesta de șosea a fost intens bombardat de cîțiva ani — spune, de pildă, Thong Lun — dar în tot răul e și un bine O serie de blocuri de stîncă îi gîtuiau înainte pe anumite porțiuni; exploziile au distrus parte din ele și așa s-a putut lărgi șoseaua

Felul său de a se exprima este întotdeauna interesant, inedit.

— Podul peste care trecem a fost bombardat de cincizeci de ori. Costul bombelor aruncate aici, după cum a calculat cineva, ar fi permis construirea a 500 de poduri ca acesta.

Ținta călătoriei, pe care o atingem tîrziu, în noapte, se află undeva în provincia Sam Neua, în profunzimea unui ținut muntos acoperit de păduri. Regiunea — aveam s-o constat în zori — este de un pitoresc remarcabil. Nenumărate grote naturale o împînzesc. Ești înclinat să spui — iată un ținut predestinat destinderii și agrementului, bine cuvîntat pentru turismul de anvergură internațională. Dar vocația naturală a acestui pămînt avea să fie deturnată brutal din evoluția sa firească de raidurile masive de bombardament întreprinse asupra teritoriului eliberat al Laosului de către avioane «US Air Force». Sub ploaia de foc, grotele, multe dintre ele necălcate vreodată de picior omenesc, au devenit nu numai un refugiu sigur, dar, din ce în ce mai mult, însuși cadrul în care își duce traiul cotidian omul laoțian din aceste locuri — cu tot ceea ce implică acest trai. Pe un vast perimetru muntos și silvestru vei întîlni așadar grote-locuință și grote-spital, grote-magazin sau depozit, fabrică, atelier sau sală de spectacol, ființînd ascunse în inima muntelui.

După astuparea craterelor de bombe, munca în prezența continuă.

Sîntem găzduiți într-o grotă-hotel. Cîteva zeci de trepte urcă șerpuind pînă în fața deschiderii unei peșteri pe cît de largă, pe atît de bine ascunsă. Grota naturală aleasă pentru a fi amenajată drept hotel este cum nu se poate mai funcțională. Totul s-a realizat prin modificări minime, prin folosirea ingenioasă a volumelor contorsionate ale galeriilor. Înregistrezi așadar un dormitor și o sală de mese, nelipsitul adăpost antiaerian (deși complexul are, în fond, în întregul său, acest caracter) și chiar un mic vestibul pentru primirea oaspeților. Aici te întîmpină, ca la toate instituțiile hoteliere din lume, un serviciu de recepție. Funcționarii lui te cuceresc din prima clipă prin amabilitate. Un tînăr lao loum se oferă să-ți dea cele dintîi noțiuni de limbă laoțiană pe care le soliciți: *tchiou* — da, *boo* — nu, *sambay* — bună ziua, *hopchay* — mulțumesc, *dilay* — foarte bine, *namlay* — foarte frumos. Împreună cu o fată meo,al cărei port amintește surprinzător de fota muntencelor din Muscel, ei asigură oaspeților de departe toate cele trebuincioase pentru o bună găzduire în condițiile aspre, de război, ale momentului.

DE LA GROTE-HOTEL LA GROTE-CASE DE CULTURĂ

Aflu că hotelul-grotă a fost amenajat, în toiul atacurilor aeriene inamice, în mijlocul

unei păduri de nepătruns. Bombardamentele n-au cruțat însă nici aceste locuri — din pădurea de altădată n-au mai rămas decît cîteva pîlcuri de copaci presărate pe coline. Schijele au retezat și stalactitele ce împodobeau intrarea peșterei.

Cîteva dintre spitalele provinciei Sam Neua funcționează în grote. Vizitez unul dintre ele. În aparență — un masiv stîncos, sălbatic și împădurit. De fapt, o imensă alveolă încastrată în rocă. Cum s-a născut ideea de a instala aici spitalul? Îmi răspunde directorul său, Chansamon. Spitalul ființa înainte în orașul Sam Neua, dar primele bombardamente au impus evacuarea. De trei ori a trebuit să se mute apoi, în numai cîteva luni, pentru că nici unul din locurile alese nu prezenta suficientă siguranță. Atunci cineva s-a gîndit la această grotă; s-a considerat că, în scurt timp și relativ lesne, prin conformația sa, ea ar putea găzdui în bune condițiuni spitalul. În așteptarea lucrărilor de amenajare și instalare, spitalul s-a așezat provizoriu într-o tabără ridicată în apropierea grotei. Dar în august 1965 un bombardament inamic a ucis șase oameni și a rănit trei. Atacurile aeriene aveau să continue și după instalarea în grotă. S-au folosit bombe explozive, cu bile, cu napalm. Oamenii erau însă la adăpost sigur. Singurele pierderi au fost doar cîteva colibe pe piloni ridicate la intrarea în grotă.

Construcția spitalului s-a bazat pe forma grotei. Cele două niveluri ale sale, însumînd o suprafață de 1 400 mp, găzduiesc saloane pentru bolnavi cu o capacitate de 120 de paturi, două blocuri operatorii, o sală de nașteri, cabinete de stomatologie, O.R.L., boli interne, pediatrie, raze X, un laborator de analize, depozite de alimente. Pavilionul de boli contagioase se află puțin mai departe, într-o altă grotă, mai mică.

În saloane și cabinete, pe culoare sau în laborator, totul respiră calmul și tihna proprie spitalelor de pretutindeni. Nimic mai firesc decît această «atmosferă de spital», atît de la locul ei aici, sub platoșa de stîncă. Singurul detaliu care îți aduce aminte de situația singulară a acestui spital este grosimea taieturilor în zid care lasă loc unor ferestre adînci prin care se filtrează în interior o lumină scăzută.

— Ce se va întîmpla cu peștera atunci cînd spitalul va reveni la viața sa dintotdeauna? — l-am mai întrebat pe directorul Chansamon.

— O vom preda autorităților locale. Ele o vor exploata probabil în scopuri turistice — spune el și zîmbește parcă amuzat.

Am cunoscut apoi ceea ce s-ar putea numi, cu o expresie paradoxală dar nu mai puțin adevărată, «grotele culturii». Într-una din ele e instalat Departamentul de propagandă al C.C. al Frontului patriotic din Laos. Într-alta funcționează imprimeria centrală a Neo Lao Haksat, care editează un cotidian și numeroase alte publicații. O grotă găzduiește repetițiile Ansamblului de cîntece și dansuri al zonei eliberate, iar alta este luminată seară de seară de raza aparatului de proiecție — aici ființează unul dintre cinematografele populare frecventate cu asiduitate de locuitorii din împrejurimi. Redacția postului de radio Khaosan Pathet Lao își desfășoară și ea activitatea în peșteră. Aici, ziariștii laoțieni pregătesc emisiunile zilnice pentru armată sau pentru populația meo, pentru locuitorii lao loum și lao theung — două din principalele etnii ale țării — pentru zona ocupată și forțele armate inamice, emisiunile muzicale sau cele destinate ținuturilor mai îndepărtate ale Laosului în cadrul cărora se dictează foarte rar știrile, pentru a permite cadrelor locale să le noteze și să le difuzeze apoi în rîndul populației.

— Cum se prezenta înainte această grotă? — îi întreb pe C. Maysouk, unul dintre notabilii provinciei Sam Neua, pe care-l vizitez în peștera care servește de șase ani drept sediu Comitetului provincial al Frontului patriotic din Laos.

— Înainte? Înainte nu erau aici decît șerpi și lilieci.

Încăperea are lumină electrică, mobilier ușor din bambus, telefon de campanie. Într-o firidă, încadrate de flori, se află portretele lui Lenin și Sufanuvong. Deasupra noastră, pentru a opri scurgerea picăturilor din boltă, planează o calotă din pînză impermeabilă. Provine dintr-una din sutele de parașute lansate cu bombe luminoase de către inamic în nopțile acestor ani, pentru repera rea obiectivelor de bombardat. Atacurile aeriene de zi și de noapte au determinat populația orașului Sam Neua, ca și pe cea a altor localități ale provinciei, să-și evacueze complet așezările, dar viața și munca oamenilor nu pot să nu continue.

ACASĂ LA PRINȚUL SUFANUVONG

Programul ultimei zile pe care aveam s-o petrec în zonele eliberate ale Laosului urma să includă o întîlnire cu prințul Sufanuvong, președintele C.C. al Frontului patriotic din Laos, la reședința sa ascunsă în munții din împrejurimile orașului Sam Neua. Împreună cu cîțiva militari ai forțelor patriotice, pătrundem într-un defileu muntos împădurit. Valea îngustă pe care o străbatem este cultivată pînă unde începe povîrnișul abrupt al pantei. Pășim printre lujeri înalți de porumb și manioc. Unul dintre însoțitori îmi arată pe ogor un bărbat cărunt, bine clădit, îmbrăcat într-o tunică închisă, care prășește, cu mișcări repezi, într-un mic perimetru cultivat cu legume. Este prințul Sufanuvong. O dată schimbate frazele uzuale, domnia-sa ne spune: «Fiecare laoțian din zona eliberată, inclusiv membrii Comitetului nostru Central, participă cel puțin cîteva ore pe zi la munca agricolă. Trăim și luptăm în condiții grele; trebuie să ne asigurăm noi înșine cele necesare muncii și luptei. În marea încercare a acestor ani, lozinca noastră este «Să muncim fiecare cît cinci, cît zece oameni».

Prințul ne invită în biroul său de lucru. Este instalat într-o grotă naturală, aflată nu departe de locul în care l-am întîlnit. «După cum vedeți, ne desfășurăm activitatea chiar și în peșteri. Pămîntul pe care îl locuim, supus de peste 6 ani bombardamentelor masive ale aviației americane, este răscolit adînc de cratere, așezările noastre au fost rase din temelii. Din avion, zburînd deasupra acestui ținut, nu veți vedea nici un sat, nici un oraș. Oamenii însă se află aici, rezistă cu dîrzenie, activitățile lor continuă. Numeroase instituții și ateliere au fost mutate, din fața amenințării bombelor, sub bolțile peșterilor sau în jungla Munca în orezării presupune, mai întîi, astupa rea craterelor. Conducerea noastră își desfășoară, și ea, o mare parte din activitățile sale în grote. Sîntem pregătiți pe deplin pentru a rezista, atîta timp cît va fi nevoie, tuturor încercărilor, pentru a lupta pînă vom asigura triumful idealurilor noastre. Sîntem pentru pace, pentru o pace adevărată, dar, dacă dușmanul ne obligă, nu ne temem să ținem arma în mînă».

Sufanuvong ne detaliază apoi diferite aspecte ale actualei lupte a poporului laoțian. «Problema Laosului, ca și cea a Vietnamului sau Cambodgiei — spune el — este în mod clar problema agresiunii americane. De aceea, pentru a pune capăt războiului din țările Peninsulei Indochineze, se impune ca S.U.A. să înceteze agresiunea, să retragă toate trupele americane și satelite, și să permită ca problemele interne din fiecare țară a peninsulei noastre să fie soluționată de propriul ei popor, fără amestec străin. În Laos, Statele Unite trebuie să înceteze mai întîi toate bombardamentele împotriva teritoriului laoțian, în mod necondiționat, astfel încît să creeze condiții favorabile pentru soluționarea problemei laoțiene pe baza acordurilor de la Geneva din 1962 și a realităților actuale».

EROISMUL COTIDIAN

— De la 17 mai 1964, data primelor bombardamente asupra zonei eliberate — spune Maysouk — am pierdut 472 locuitori, au fost distruse 9 277 case, au fost incendiate 223 de sate și au ars peste 1 000 tone de orez. Și totuși populația provinciei s-a străduit zi de zi și ceas de ceas, chiar și în toiul luptei, să muncească pentru a-și ameliora condițiile de viață.

Pe orezării s-a muncit, ani de-a rîndul, numai noaptea. La capătul fiecărui lot, tranșee adînci, săpate din vreme, ofereau în fiece moment oamenilor de pe cîmp un adăpost la indemînă în timpul alarmelor aeriene.

Aceleași împrejurări care-i făcuseră pe oameni să-și părăsească locuințele pentru a se afunda în adîncul jungliei și la adăpostul peșterilor aveau să le impună prezența continuă în orezării — bastion ce nu putea fi cu nici un preț abandonat.

Exemplar îmi pare, pentru ilustrarea unor asemenea momente de eroism, cazul cătunului Napha. La jumătate de kilometru de vatra satului, se afla îngropată, într-o pădure deasă, o grotă. Înainte vreme, sătenii nici nu cutezau să se apropie de hăul întunecat de unde se așteptau în orice moment să se năpustească asupra lor duhurile rele. Cînd au început bombardamentele și autoritățile Frontului patriotic din Laos au dat directiva evacuării tuturor gospodăriilor sub bolta peșterii, oamenii au cam ezitat, în primele zile, să treacă la croirea drumului prin hățiș.

— Am pornit atunci munca de defrișare împreună cu cadrele FPL — își amintește primarul Boupheng — iar oamenii, văzînd că nu se întîmplă nimic rău, ni s-au alăturat unul după altul.

Astăzi, toate cele douăzeci de familii ale cătunului sînt instalate în grotă. Deschiderea neobișnuit de largă a peșterii și amplasarea ingenioasă a locuințelor permit celor 20 de case pe piloni înălțate sub boltă să beneficieze de lumină naturală în cea mai mare parte a zilei. Seara, alături de lampa cu petrol sau grăsime, se utilizează un sistem de iluminare special. În ținut crește un soi de bambus care, printr-o tratare specială, arde mocnit rămînînd incandescent vreme îndelungată. De la înălțimea celor 100 de trepte care urcă pînă la intrarea în peșteră, cei din Napha îți arată cu mîndrie orezăriile satului lor, care au produs neîntrerupt în toți acești ani. Orezul cel de toate zilele a fost însă, și aici, mai întîi orezul cel de toate nopțile.

Cronica de azi a grotelor de la Sam Neua este pe cît de romantică pe atît de lucidă, pe cît de spectaculoasă și de pitorească, pe atît de realistă și de ingenioasă. Învățăm încă din școala primară despre înfrățirea omului cu natura în lupta împotriva agresorului străin. Oamenii și stîncile de la Sam Neua sînt, în acest sens, un nobil exemplu.

Una dintre «grotele luminii» — școala funcționînd într-o peșteră din împrejurimile orașului Sam Neua

Artiștele Ansamblului de cîntece și dansuri Neo Lao Haksat se pregătesc de spectacol.

Pe poziție, gata de luptă.

SCURT RAID ÎN LUMEA MUZICII UȘOARE (II)

de Octavian URSULESCU

PENTRU BEATLES ȘI MULȚI ALȚII, FRUMOȘII ANI NU SE VOR MAI ÎNTOARCE...

Cînd a convocat presa, după o lungă tăcere, simbătă 11 aprilie 1970, **Paul McCartney** a anunțat că părăsește formația **Beatles...** În ziua aceea, mitul cel mai grandios pe care-l făurise muzica pop, mitul «inseparabilității» celor patru Beatles-i, se sfărîma. Poate că Paul, George, John și Ringo se vor mai reîntîlni, din cînd în cînd. Pentru moment separarea lor e oficială. Există anumite calități de disponibilitate, de spontaneitate, de prospețime ce nu aparțin decît tinereții. Frumoșii ani nu se mai întorc niciodată...

Destrămarea celui mai vechi, mai celebru și mai unit grup muzical din lume pune pe tapet o problemă deosebit de acută a muzicii ușoare: de ce se dizolvă formațiile? În cazul formației Beatles, cauzele **de suprafață** ale dezmembrării ar fi mai multe: dezacordul de opinii dintre cei doi «creieri», John Lennon și Paul McCartney; divergențele născute de viziunea diferită asupra gestiunii casei de discuri ce le aparține, «Apple», între Paul și ceilalți; micile «înțepături» dintre soții; desolidarizarea celorlalți membri de acțiunile contestatare exhibiționiste ale lui John și soției sale, Yoko Ono... Dar cauzele trebuie căutate mult mai în adînc, avînd semnificații **general valabile.** Viața în grup muzical e un lucru delicat. Deși au trăit mereu în modul cel mai separat posibil, Beatles-ii au format un tot pe plan psihologic, artistic și material. Această omogenitate domnea de zece ani, se pare că au fost depășite propriile lor limite. Cîștigînd fiecare o maturitate afirmată pe plan personal, și-au manifestat setea de independență. Așa se explică încercările de singularizare prin discuri, filme și alte opere solitare. De asemenea, faptul că toți sînt astăzi căsătoriți, capi de familie, le-a schimbat starea de spirit. La aproape 30 de ani, a acționa «ca unul singur» devine lesne de înțeles, o problemă. Din textul bătut la mașină, sub formă de întrebări și răspunsuri, pe care Paul l-a înaintat presei la 11 aprilie o frază este edificatoare: «Singurul meu proiect este să mă maturizez, să zbor cu propriile mele aripi...». Într-un lung interviu acordat revistei americane «Rolling Stone», John Lennon situează «începutul sfîrșitului» Beatles-ilor imediat după moartea managerului Brian Epstein (27 august 1967). Pe de altă parte, John susține că, încă cu șase luni înaintea declarației explozive a lui Paul, el fusese primul care hotărîse să părăsească formația. Alte mărturisiri revelatoare ale lui Lennon: el și George sînt cei mai «înțepați» datorită folosirii L.S.D.-ului («Paul și Ringo au luat mai puțin...»), iar turneele grupului semănau cu filmul «Satyricon» al lui Fellini (scandaluri, bețiii, polițiie, nopți albe, orgii fără număr). Destrămarea acestui grup-mit are oricum **semnificații sociale adînci** și vor mai trece ani pînă se va face lumină în această despărțire senzațională.

Destrămarea formației Beatles, ca și a altora, dă într-un fel apă la moară celor care s-au situat încă de la început pe o poziție ostilă muzicii cu rezonanțe noi a formațiilor pop. Din fericire, vom vedea că pe ansamblu se asigură un echilibru prin înființarea sau regruparea unor formații, chiar dacă Beatles nu vor reapărea niciînd...

Încercînd să tratăm exhaustiv problema dezmembrării formațiilor de muzică ușoară, trebuie să pornim de la un caz frecvent: 4–5 tineri încheagă o formație, scot un disc, succesul așteptat nu vine, grupul se destramă. Se încearcă diferite soluții pentru a se găsi formula optimă, se recurge la altă componență — pînă se realizează înțelegerea perfectă sub toate aspectele, care face forța unei formații. În **Yarbirds** («For Your Love») s-au perindat pe rînd trei chitariști solo, unul mai bun ca ceilalt: Eric Clapton, Jeff Beck și Jimmy Page (cu Beck în componență i-am putut admira în filmul «Blow up», cîntînd «Strool On»). Nici chiar Beatles n-au ființat de la bun început în formula care i-a consacrat.

După cum se știe, popularitatea deosebită, vînzările de discuri în tiraje de milioane asigură membrilor formațiilor pop venituri de invidiat. Există adesea disensiuni născute din neînțelegeri financiare. Dar uneori dezacordul dintre componenții unor grupuri celebre nu este cauzat de chestiuni bănești, ci de considerente artistice, pe tărîmul ideilor muzicale (care de multe ori nu sînt chiar atît de originale pe cît cred ei). Este cazul trio-ului **Nice** sau al formației **King Crimson.** Trebuie subliniat faptul că uneori formația continuă să existe sub un nume consacrat, dar a fost părăsită de unul sau doi dintre membri, cei care-i împrumutau «sound»-ul și originalitatea **(Los Bravos, Fairport Convention, Fleetwood Mac).** Alteori intervine plictisul: după sute de spectacole, toate cam de același gen, cu un repertoriu cvasineschimbat... Astfel au plecat Henry Vestine de la **Canned Heat** și Eric Burdon de la **Animals,** așa s-au destrămat **Amen Corner** și **Manfred Mann.** Rapid și foarte ușor se dezmembrează formațiile create forțat, ca niște reclame comerciale în jurul unui nume binecunoscut **(Fat Mattress,** cap de afiș Noël Redding) sau al unor personalități fără afinități deosebite pe plan muzical. În această categorie intră așa-zisele «supergrupuri»: **Blind Faith** (cu celebrități «racolate» de la Cream, Traffic și Family), **Humble Pie** (polarizat în jurul lui Andy Fairweather-Low de la Amen Corner și Steve Marriott de la Small Faces), **Septimus** (doi din Herd, doi din Amen Corner, plus... pînă la șapte). La grupurile compuse din artiști mai puțin exigenți, muzicieni mediocri etc., după primul succes — care aduce bani și faimă — urmează un inevitabil fiasco. Și cum pentru ei banul este totul, se ceartă și se despart; este desigur cazul cel mai frecvent. În greșeala aceasta au căzut, printre alții, **Move** și **Procol Harum** (în «ediția veche»). Alteori, deși situația materială nu este de natură să provoace neînțelegeri și nemulțumiri, intervine orgoliul. Robin Gibb, solistul vocal al formației **Bee Gees,** conștient de valoarea sa și avînd impresia că este «umbrit» de ceilalți, a părăsit grupul, dedicîndu-se unei cariere individuale. La fel, cei trei americani grupați în **Walker Brothers:** după un succes eclatant (inaugurat în 1965 de «Make It Easy On Yourself»), fiecare dintre cei trei «frați» a luat-o pe drumul său (John și Scott înregistrînd succese notabile ca soliști). Există desigur și evenimente obiective, care slăbesc (și uneori destramă) formațiile: boala (Brian Wilson — **Beach Boys);** viața familială (Christine Perfect din **Chicken Shack,** căsătorită cu John McVie din **Fleetwood Mac;** vîrsta «onorabilă», ce nu mai permite poza de muzicant pop — pe lîngă faptul că aparițiile scenice deseori delirante presupun o bună... condiție fizică (cazul lui **Spencer Davis Group** și **Dave Clark Five,** ai căror membri au devenit — ca Muff Winwood la Island — specialiști ai caselor de discuri). Se mai întîmplă ca personalitatea unui membru să fie foarte puternică chiar de la început sau ca o anumită conjunctură (prin compunerea unor piese valoroase etc.) să aureoleze în mod special pe unul dintre componenți. Și atunci premisele pentru un «divorț» în favoarea unei cariere solitare sau diferite sînt create: David Crosby de la **Byrds,** Neil Young și Steve Stills de la **Buffalo Springfields,** John B. Sebastian de la **Lovin' Spoonful,** toți cei trei componenți ai formației **Cream** (Jack Bruce, Eric Clapton, Ginger Baker), Sandy Denny de la **Fairport Convention,** Graham Nash de la **Hollies,** Eric Burdon și Alan Price de la **Animals,** Judith Durham de la **Seekers.** Un prim pas spre destrămare îl putem ghici prin lectura titulaturii, în care «star»-ul apare în prim plan: **Eric Burdon** and the New Animals (și apoi «and the War»), **Peter Noone** and Herman's Hermits, **Brian Poole** and the Tremeloes, Spooky Tooth featuring **Mike Harrison.** Dar să nu vedem totul în negru: există și artiști, de speță rară, care disprețuiesc banul și popularitatea ce le-ar tulbura universul interior. Este cazul lui Peter Green (fostul lider al lui **Fleetwood Mac),** Ian Matthews (care a părăsit **Fairport Convention** pentru a pune bazele lui **Matthews Southern Comfort,** de unde a plecat la scurt timp), Mick Abrahams (care a plecat de la **Jethro Tull** și a înființat **Blodwyn Pig,** pentru a pleca și de aici...), John Mayall. Situația cu acest mare blues-man alb este puțin diferită. Se știe că Mayall își schimbă des formația, ai săi celebri **Bluesbreakers,** dar face aceasta pe fondul unor continue căutări muzicale (cum ar fi renunțarea la baterie). Mayall este un neîntrecut șlefuitor de tinere talente; de fiecare dată cînd grupul său se «destramă», putem fi siguri că în arena muzicii ușoare vor intra 4–5 artiști de prima mînă.

Cert este că paralel cu dispariția sau transformarea a numeroase formații au apărut pe scena mondială numeroși soliști vocali desprinși din rîndul unor «band»-uri. **Jack Bruce** declara într-un recent interviu: «Vreau să fac atît de multe lucruri, vreau să merg în direcții atît de diferite. Nu cred c-aș mai putea vreodată cînta în vreo formație după ce am fost în **Cream.** Ajungi la un moment dat la un punct de unde nu mai înaintezi, nu poți să faci ceva mai bun». Poate că și alții gîndesc ca Bruce. Oricum asemeni lui **Traffic,** și alte formații se refac: **Bee Gees** (cu cei trei frați Gibb), **New Seekers...** Să ne bucurăm și să privim cu încredere viitorul.

Spencer Davis (chitară solo), Pete York (baterie), Muff Winwood (chitară-bas) și Steve Winwood (orgă) — într-un cuvînt: Spencer Davis Group.

Așa arătau celebrii Animals înainte ca Eric Burdon și Alan Price să-i părăsească pe ceilalți partași ai primelor succese (Brian Chas Chandler, John Steele și Hilton Valentine).

Una dintre ultimele fotografii în care celebrii Beatles se află împreună (scenă din filmul «Let It Be» — un documentar înfățișîndu-i pe Beatles creînd).

Love Sculpture (Dave Edmunds, John Williams, Congo Jones), remarcați prin «Sabre Dance», o excelentă prelucrare instrumentală a «Dansului săbiilor» al lui Aram Haciaturian. Apoi...

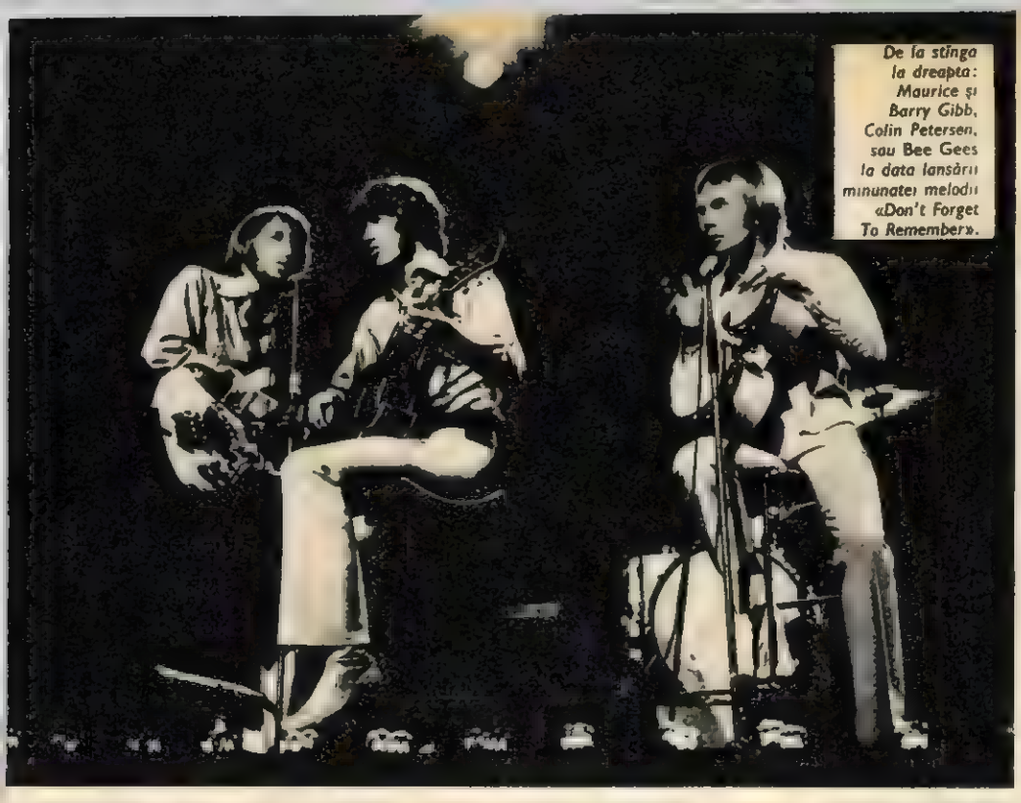

De la stînga la dreapta: Maurice și Barry Gibb, Colin Petersen, sau Bee Gees la data lansării minunatei melodii «Don't Forget To Remember».

sport

de Emanuel VALERIU

REGRETUL

Nu cred să existe vreun amator de sport cu o oarecare «carieră» în urma sa și care să nu-i compare pe campionii zilei cu cei cunoscuți de ei mai înainte. Se pare că, pentru fiecare dintre noi, copilăria sportivă înseamnă un capitol aparte și că imaginația vîrstelor fragede este fecundă într-un raport invers proporțional cu numărul anilor. Din această cauză, asistăm, atît de frecvent, în viața de toate zilele și în presă la controverse dintre cele mai aprinse atunci cînd vrem să comparăm ceea ce se întîmplă azi cu ceea ce s-a petrecut ieri. Se juca mai bine fotbal acum 20 de ani? Și de ce? Campionii de box de altădată au fost mai buni ca cei de azi? Nici chiar atleții, care au spulberat în repetate rînduri recordurile considerate cîndva limite maxime ale posibilităților umane, nu i-au lămurit pe curioși, deoarece aceștia din urmă pot replica oricînd că cei 8,13 m ai lui Owens, la săritura în lungime, sînt mai... mari ca cei 8,90 m ai lui Beamon în condițiile în care au fost realizați de neuitatul și multiplul campion al Olimpiadei din 1936.

Așa încît, aici sau aiurea, pasionații sporturilor, aparținînd unor generații diverse, reunite doar de pasiunea lor comună, cu greu vor accepta superioritatea absolută a campionilor zilei atunci cînd o vor opune amintirii lor din copilărie. Cine, chiar dintre compatrioți, a putut uita acea poezie minunată, scrisă în 11 versuri, care începea cu: Olivieri, Fonni și se sfîrșea cu Meazza? Sau pe o alta la fel de încîntătoare: Pavlovici, Bürger, Albu... Bindea-Dohay?

Pînă și calculatoarele electronice au fost solicitate (în ciuda extraordinarei aglomerații de probleme și interese care le înconjură) să dea răspunsuri nedumeririlor noastre, spunîndu-ne dacă Dempsey ar fi fost superior lui Louis și așa mai departe.

Nu știm însă dacă singură capacitatea de idealizare a copilăriei este unica explicație a regretelor noastre sportive de azi, singura cauză care ne împiedică să acceptăm că Dumitrache (exemplu luat absolut la întîmplare) poate fi mai bun decît a fost Baratki ori dacă, nu cumva, măsura valorii se învață într-un fel misterios, insuficient explicat de date și noțiuni perfect obiective, la îndemîna oricui? Personal, m-am ferit să compar chiar pe Ion Voinescu, cel atît de repede uitat, cu răsfățatul Răducanu-Tamango sau pe Apolzan cu Lupescu ori Dinu, cu toate că, lepădîndu-mi — fie și pentru o singură dată — obiceiul impus de practica meseriei, acela de a nu compara la modul general ceea ce a fost cu ceea ce este, greu aș accepta că avem azi un portar măcar egal cu Voinescu sau Costică Toma ori un stoper de talia lui Pițî Apolzan ori Bella Androvici...

Ce mi-a răscolit totuși incertitudinile? În nici un caz turneele echipelor noastre de fotbal peste hotare, ci campionatele europene de patinaj. La aceste întreceri, pe care televizorul ni le aduce de ani de zile în casă și la care nu reușim să ne afirmăm dincolo de mediocritate (mai ales de cînd Huștiu nu mai este o copilă care să-i înduioșeze pe arbitri și de cînd alți copii de 14—15 ani se dovedesc egali celor mari), putem îndrăzni să fim obiectivi, deoarece vorbim despre alții...

Campionatele din acest an mi s-au părut cele mai triste de pînă acum, deși unele condeie au încercat să ne convingă că am fost reprezentați onorabil. Asta n-o discut fiindcă n-o crede nimeni. Îmi exprim însă uriașa uimire de a o vedea încoronată drept patinatoarea nr. 1 a continentului pe Beatrice Schuba, pe concurenta care a măturat cu fustița ei minusculă de trei ori la rînd gheața elvețiană de la Zürich! Protestez împotriva tuturor calculelor, împotriva tuturor arbitrilor care o pot proclama campioană! Asta nu mai ține de copilăria mea și a dumneavoastră, căci sîntem de mult oameni mari și i-am văzut neputînd să-i uităm pe Gaby Seifert, pe Peggy Flemming și pe alții care ne lăsau, pur și simplu, cu gurile căscate, făcîndu-ne să schimbăm, cu plăcere, nopțile în zile. Atîta vreme cît regulamentele vor permite ca cei care ne dezamăgesc să capete laurii supremației, n-avem de ce să fim fericiți. Regret, regret profund că a trebuit să accept ceea ce doamnele și domnii care au judecat la Zürich va deveni istorie. Fie și istorie sportivă. Regret, de asemenea, că a trebuit să vă întristez de această dată. Aș regreta însă infinit mai mult, dacă n-aș fi în asentimentul dumneavoastră, ceea ce nu cred că este cazul.

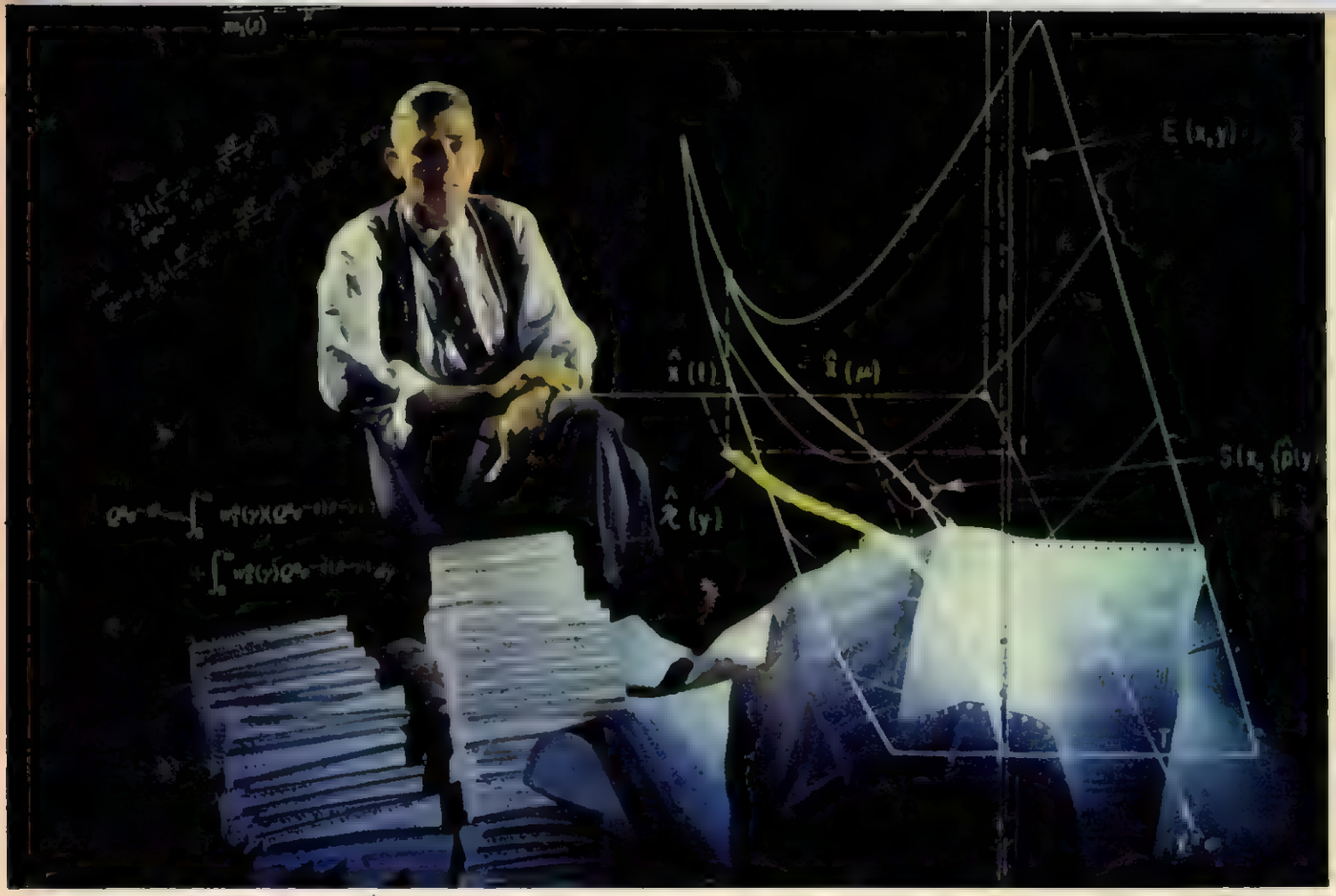

toate minele de cărbuni dintr-o țară „conduse“ de un singur calculator!

ERA COMPUTERELOR ÎN „FOCARUL“ UNUI SIMPOZION BUCUREȘTEAN

Cu prilejul recentului seminar internațional «Pregătirea cadrelor de conducere în vederea utilizării calculatoarelor electronice» organizat la București, la Centrul de pregătire a cadrelor de conducere din economie (CEPECA), cu sprijinul guvernului român, sub auspiciile Biroului Internațional al Muncii și Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, l-am rugat pe d. James S. DEY, expert al B.I.M. și director științific al seminarului, să ne vorbească despre esența «revoluției pe tăcute» pe care o reprezintă introducerea calculatoarelor electronice în economie. Sînt probleme complexe care, după cum se va vedea, surprind pe însuși utilizatorii acestor «mașini minune» cu foarte pămîntene aplicații.

— Din momentul în care calculatoarele au început să fie folosite în conducerea întreprinderilor, adică începînd aproximativ din 1953, această utilizare a crescut într-un ritm fenomenal — ne-a spus d-sa. La începutul anului 1970 funcționau în lume peste 110 000 ordinatoare, multe dintre acestea utilizate în întreprinderi economice, și cifra crește continuu, în special datorită apariției ordinatoarelor ieftine de mare capacitate. Nu mă refer numai la țări ca S.U.A. — unde numărul calculatoarelor sporește anual cu 25%–35% — ci și la statele în curs de dezvoltare care participă și ele, așa după cum a arătat și prezentul simpozion, la «goana după computere».

Acestea sînt datele problemei, dar situația este mult mai complexă decît pare la prima vedere — a continuat d. Dey. În ciuda faptului că numeroase mari întreprinderi au recoltat beneficii substanțiale de pe urma acestei tehnici noi, altele au fost dezamăgite. În publicațiile de specialitate se vorbește adesea de o dezamăgire generalizată în rîndurile oamenilor de afaceri în legătură cu utilizarea ordinatoarelor. De fapt, ce s-a întîmplat? Este un adevărat dezastru să procuri un computer pentru o anumită întreprindere fără a avea o idee clară despre: informațiile pe care el le poate furniza, cine va utiliza informațiile și care sînt avantajele probabile. Să mă explic. Investigația întreprinsă de Plat, Marwick și Mitchell a confirmat impresia generală că ordinatoarele se folosesc în momentul de față în special în lucrări de contabilitate. Firește, este avantajos să dispui de un calculator în loc de o armată de contabili, fiindcă la un mare volum de muncă, mașina te costă mai puțin, posedă o memorie, practic, infailibilă și îți oferă situațiile și datele cerute, practic, instantaneu. Dar miile de întreprinderi mici și mijlocii, care angajează contabili cu un salariu redus, nu cîștigă mare lucru din utilizarea calculatoarelor. Ba, uneori, chiar și pierd.

NU NUMAI UN CONTABIL AUTOMAT!

— În ce condiții și în ce domeniu pot da ordinatoarele maximum de randament?

— Este întrebarea-cheie. Ordinatoarele nu ar trebui folosite numai în calitate de roboți-contabili, așa cum se întîmplă acum, în majoritatea cazurilor. Ele pot să facă mult mai mult: 1) Să avertizeze din timp conducerea unde șchioapătă producția — de pildă informînd despre scăderea calității produselor într-un anumit sector — și să permită remedierea cu mult timp înainte ca elementele negative observate să aibă consecințe greu reparabile. 2) Să facă previziuni, și deci să contribuie substanțial la o planificare rezonabilă. 3) Să «simuleze» diverse situații și să permită testarea pe calculator a diverselor strategii economice. Tocmai în aceste domenii văd specialiștii «viitorul de aur» al computerelor în economie.

— Puteți da cîteva exemple?

— Ordinatorul este un excelent sfătuitor în determinarea amestecului optim de ingrediente într-un produs (calitate maximă, minimum de cheltuieli), în distribuirea punctelor de desfacere pe un anumit teritoriu, în stabilirea de structuri de prețuri, în precizarea momentului cel mai prielnic pentru o investiție.

— Dar, revenind la utilizarea inițială a ordinatoarelor (în contabilitate), înseamnă oare aceasta că mașina va înlocui omul? Că locul contabilului, al economistului, va fi luat de calculator?

— Nicidecum. Mașina va simplifica munca de rutină, preluînd asupră-i efectuarea de largi rapoarte, diagrame, situații, devoratoare de timp și energie, și permițînd astfel «contabilului» să se concentreze asupra esenței activității sale: analizarea informației, rezolvarea problemelor financiare complexe, planificarea, strategia prețurilor, stabilirea de obiective majore și de alternative. Sînt nenumărate probleme care ar trebui să stea în atenția contabililor — a economiștilor, cum le spuneți dv. — și care acum sînt tratate superficial din lipsă de timp.

Este o problemă foarte interesantă, care trebuie bine înțeleasă, căci există încă multe confuzii. Au fost cazuri cînd cadrele de conducere din economie au văzut în ordinatoare un concurent, un pericol, un «atentat» la autoritatea lor. Or, ordinatorul nu stînjenește cu nimic flexibilitatea și inițiativa conducătorilor, ci, dimpotrivă, le mărește posibilitatea de acțiune. În fond, niciodată un calculator nu a luat hotărîri; el prelucrează date în conformitate cu o «logică» furnizată de programator.

O REVOLUȚIE PE TĂCUTE

— După cum vedeți — a încheiat d. Dey — problemele legate de introducerea calculatoarelor în economie sînt numeroase și complexe. Eu n-am făcut decît să schițez cîteva. Și pentru a nu pluti în generalități, aș vrea să vă dau un exemplu de ceea ce poate un calculator. În țara mea, în Marea Britanie, un computer aparținînd Administrației naționale a cărbunelui înmagazinează informații despre *fiecare mină* de pe tot întinsul țării, condițiile din abataj, situația mîinii de lucru, gradul de uzură al fiecărei mașini etc. Totodată calculatorul este «informat» despre piața cărbunelui, despre posibilitățile de desfacere, probleme de transport ș.a.m.d. și propune soluțiile optime. Vă dați seama că, posedînd un asemenea «sfătuitor», conducerea acestui important organism economic de stat poate lua, cu adevărat în cunoștință de cauză, hotărîri care afectează viața a zeci și sute de mii de oameni. Oricît ar părea de curios, cadrele de economiști din întreaga lume, vital interesate în utilizarea pe scară largă a calculatoarelor electronice, nu apreciază încă toată amploarea revoluției pe care, mai devreme sau mai tîrziu, ordinatoarele o vor înfăptui în viața modernă și chiar în felul nostru de a gîndi.

L.N.

decada „mărțișor '71"

Un mărțișor tradițional, dar nu singur.
Puteți alege între:

- *Apa de colonie EVA 1001*
- *Parfumurile*
  DALIA, LIBELUL
  ODICA, DARCLÉE, SANDA
  ROXANA, BASM
- *Ceasornice de damă SLAVA*
- *Broșe, cercei, coliere, mărgele, inele, agrafe, brățări.*

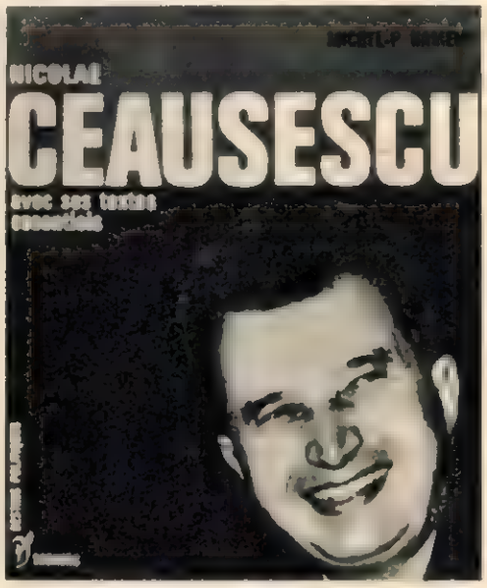

Superlativ omagiu adus României

Evenimentul editorialistic francez asupra căruia ne oprim în aceste cîteva rînduri nu mai este, de mult, o noutate pentru cititorul din Franța și a devenit, se poate afirma cu certitudine, un fapt de notorietate pentru multă lume, pentru mai ales aceia ce urmăresc mișcarea de idei și preocupări în plan politic pe glob și caută să cunoască nu numai opera dar și viața exponenților ei remarcabili. Ca să ne exprimăm în limba în care sînt scrise paginile ce ne stau sub priviri, și încă în termeni prin care autorul o definește într-o dedicație, este vorba «d'un petit livre sur un grand homme». Este vorba de o carte de o acuratețe fără reproș, pe a cărei primă copertă te întîmpină portretul radiind optimism al omului devenit — prin politica de impetuos avînt constructiv pe care o imprimă României, prin stăruitoarea consecvență cu care promovează, în numele României, principiile cele mai nobile și mai cinstite ale dreptului internațional — o personalitate de prim rang în lumea contemporană, Nicolae Ceaușescu. Titlul cărții: «Nicolae Ceaușescu» cu adagio-ul «avec ses textes essentiels».

Lucrarea, apărută luna trecută în editura pariziană «Seghers», se alătură scrierilor biografice ce alcătuiesc colecția «Destine politice». Cuvintele pe care le-am citat ca exprimînd aprecierile autorului însuși asupra propriei scrieri sînt, se înțelege, o caracterizare pătrunsă de suflul modestiei, de vreme ce — și nu numai din acest motiv — numeroși comentatori francezi ai volumului dau acestuia o înaltă, superlativă prețuire. Citățm, pentru edificare, spicuind-o dintre multe altele, doar opinia cunoscutului politolog și om de cultură francez, profesorul de științe politice de la Sorbona, Jean-Baptiste Deroselle: «Publicarea în Franța a biografiei președintelui Nicolae Ceaușescu, scrisă de un talentat publicist (Michel-Pierre Hamelet, comentator la «Le Figaro», n.n.), este salutată ca deosebit de binevenită. Stilul biografic, atît de gustat de publicul francez, autoritatea și originalitatea surselor pe care se bazează lucrarea și care ilustrează viu drumul parcurs de un remarcabil militant revoluționar al epocii se impun cu atît mai mult cu cît este vorba de președintele Ceaușescu pentru care francezii nutresc o profundă admirație. Este un lucru explicabil căci se știe că poporul francez a fost întotdeauna deosebit de sensibil față de marile figuri de luptători pentru cauza libertății».

Aceasta este, concentrată în opinia de mai sus, semnificația pentru francezi a apariției volumului biografic «Nicolae Ceaușescu». Pentru noi, românii, evenimentul publicistic parizian are, evident, și alte dimensiuni. Vedem în apariția cărții un omagiu adus României, țara socialistă de la Carpați și Dunăre, care, înfăptuind o mare operă constructivă înlăuntru, se impune în afară prin demnitate, prin ținuta înaltă cu care promovează și apără ideea de egalitate între națiuni, dreptul inalienabil la suveranitate al statelor, prin fermitatea cu care militează pentru înțelegere, pentru pace între popoare. România se impune în lumea contemporană ca o realitate remarcabilă. Să adăugăm, pentru a completa, și o opinie a autorului: «*Oricare ar fi destinul oamenilor, un lucru apare cert în evoluția actuală a continentului nostru — nu poate exista o Europă liberă fără România independentă*». Iar în statornicirea — adăugăm noi — a acestei poziții pe continentul european, un merit de nemăsurat revine personalității numărul unu a țării noastre, personalitate căreia publicistul Michel-Pierre Hamelet i-a consacrat una dintre cărțile de mare succes în Franța, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al României.

N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI

afacerea „rolls royce"

20 000 muncitori de la «Rolls Royce» și 7000 de la compania americană «Lockheed», în pericol de a fi concediați. Și aceasta datorită grelei situații în care a ajuns (în pragul falimentului) renumita firmă britanică «Rolls Royce», cunoscută de marele public mai mult pentru automobilele de lux pe care le produce. Situație datorată însă stadiului afacerilor cu motoare de avioane. Concret, este vorba de contractul cu firma americană «Lockheed» pentru 600 de motoare RB-211 destinate aerobuzului «Tristar» (în fotografie, în hala de montaj) — la care, datorită sporirii cheltuielilor de producție, s-a și profilat o pierdere de 115 milioane dolari. Pentru a salva cît de cît activitățile principale ale firmei, guvernul britanic a hotărît să cumpere o parte din acțiunile companiei. Ceea ce nu înseamnă însă că soarta firmei «Rolls Royce» a fost limpezită. Rămîne deschisă situația contractului cu «Lockheed», companie pusă la rîndu-i în mare dificultate în cazul cînd firma britanică nu i-ar mai livra motoarele.

la muncă egală...

femeile daneze doresc să fie retribuite în mod egal cu bărbații. Acest deziderat l-au exprimat recent, pe străzile orașului Copenhaga, numeroase reprezentante ale femeilor salariate din capitala daneză.

FOTO

în tuscania...

Italia a trăit din nou tragedia unui cutremur. Circa două treimi din clădirile oraşelului Tuscania, unde s-a situat epicentrul seismului, s-au prăbuşit, îngropînd dedesubtul lor oamenii, aflaţi în acel ceas de seară aproape toţi pe la casele lor. Cutremurul a şubrezit aproape toate celelalte clădiri, făcîndu-le primejdioase pentru locuitorii lor, şi a distrus vestigiile de artă etruscă, altădată mîndria oraşelului. 5000 de oameni au rămas fără adăpost.

... şi la los angeles

Acelaşi peisaj dezolant, aceleaşi tragice dărîmături pe alt meridian, la mii de kilometri depărtare, dincolo de Atlantic. Scoarţa pămîntului s-a zguduit şi în sudul Californiei. Cutremurul, a cărui intensitate a echivalat cu explozia unui milion de tone de trinitrotoluen, a scos pur şi simplu din uz seismografele Institutului tehnologic. Ca şi în Italia, curentul electric, legăturile telefonice au fost întrerupte. Barajul unui lac din apropiere de Los Angeles ameninţă să se prăbuşească. Bilanţul seismului — 62 morţi, sute de răniţi, pagube materiale de circa 300 milioane de dolari. Echipele de salvare operează intens la Los Angeles — în imagine — ca şi în oraşele Newhall şi Saugus. Întreaga regiune a fost declarată «zonă de dezastru».

„lam son - 719" – o nouă escaladare

Cu operațiunea «Lam Son-719» — denumirea de cod sub care s-a încercat să se învăluie în tăcere invadarea Laosului de către trupele sud-vietnameze, cu sprijin logistic și aviatic american, în pofida asigurărilor anterioare date de Administrația de la Washington cu privire la intențiile S.U.A. față de evoluția situației din Indochina — se vădește că războiul, extins în primăvara trecută în Cambodgia, cuprinde în prezent întreaga peninsulă. «Nici o explicație a Washingtonului nu poate să ascundă actul de escaladare din Asia de sud-est, escaladare ce duce nu spre pace și dezarmare, ci spre o lărgire, o prelungire fără sfîrșit a războiului», scrie *New York Times*. «A sosit timpul să se recunoască faptul că pacea în Indochina nu poate fi decît rezultatul acordului dintre popoarele acestei regiuni», declară senatorul George Aiken, membru al Comisiei senatoriale pentru afaceri externe. Cît privește reacția poporului laoțian față de agresiunea americano-saigoneză este elocventă însăși dîrza ripostă dată trupelor intervenționiste de către forțele patriotice laoțiene.

Ambasadorul american la Saigon, Bunker, chemat de urgență la Washington, e asaltat de ziariști la sosirea pe aeroportul Andrews din capitala americană. Prima reacție a oficialităților americane a fost: «No comment». Apoi, în cele din urmă, recunoscîndu-se acțiunea de invadare a Laosului s-a pretins că aceasta nu ar constitui «o lărgire a războiului». Senatorul Harold Hughes a declarat în schimb: «Invadarea Laosului dovedește că președintele nu are nici un plan de încheiere a războiului; s-ar putea spune, de fapt, că el are un plan de extindere a conflictului».

În fața Casei Albe din Washington, demonstranții, cu drapele ale Frontului de eliberare din Vietnamul de sud, cer să se pună capăt intervenției din Laos, să se ajungă la restabilirea păcii în Indochina prin retragerea trupelor americane și o soluție negociată. «Consemnul tăcerii» — pentru a evita repetarea marilor manifestații ce au urmat intrării forțelor americane în Cambodgia — a eșuat, și astfel mari manifestații au avut loc și în alte orașe decît capitala S.U.A. — New York, Boston etc.

Imagine transmisă prin telefoto de agenția «Associated Press»: trupele intervenționiste sud-vietnameze la 20 km în interiorul Laosului.

STOCKHOLM

în noul riksdag

Corespondență specială de la Torbjörn WESSNER

În noul Parlament unicameral, a cărui sesiune de lucru a fost inaugurată recent, în cadru solemn, au avut loc vii discuții pe tema propunerii guvernamentale pentru anul bugetar 1971/1972. Noul buget depășește suma de 50 de miliarde de coroane suedeze (circa 10 miliarde de dolari), fiind comparativ mai mare decît bugetele anterioare. Nu trebuie însă uitat faptul că aceasta se datorează în parte tendințelor inflaționiste, care în ciuda bunăstării economice suedeze, constituie o problemă și o preocupare permanentă, dar — în și mai mare măsură — creșterii cheltuielilor sociale.

O tendință caracteristică a vieții economice suedeze — în care fără să existe multe întreprinderi de stat, statul joacă totuși un rol important în planificarea generală — constă în faptul că partea venitului național ce revine sectorului public a crescut în ultimii 15 ani de la 32% la 48%, procentaj evident mai mare decît în celelalte țări vesteuropene.

Bugetul de stat, prezentat de către ministrul de finanțe Gunnar Sträng, are în vedere o politică economică mai restrictivă, în scopul de a se pune bazele restabilirii echilibrului valutar în schimburile comerciale externe. Acest nou buget se bazează în mare măsură pe un studiu recent publicat asupra posibilităților de dezvoltare ale economiei suedeze pe o perioadă de cinci ani, potrivit căruia echilibrul valutar este necesar pentru a se putea realiza celelalte obiective propuse (expansiune economică, nivelare a decalajelor economice și sociale și o cît mai mare stabilitate a prețurilor), obiective asupra cărora aproape toate partidele politice din Suedia au căzut de mai multă vreme de acord.

Accentul pus pe investițiile industriale, mai ales cele destinate exportului, implică frînarea pentru un timp a investițiilor în «sectorul public», precum și o restrîngere a consumului particular pentru a nu fi amenințat echilibrul economiei suedeze. Deocamdată situația rămîne neclară, deoarece tratativele dintre organizațiile muncitorilor și funcționarilor cu patronatul se anunță anul acesta deosebit de complicate. Nu se poate încă prevedea care vor fi rezultatele lor cu atît mai mult cu cît unele grupări au și anunțat că vor declara greve, dacă nu vor obține majorările de salarii cerute

ripostă provocărilor neofasciste

Recentele acțiuni ale grupărilor de dreapta și neofasciste din Italia, care prin atentate și provocări încearcă să creeze încordare, un climat primejdios vieții politice interne, se lovesc de opoziția hotărîtă a partidelor democratice și a organizațiilor de masă care a determinat luări de poziție din partea guvernului pentru a se pune capăt acțiunilor provocatoare, pentru colaborarea tuturor forțelor politice care sprijină constituția republicii. Fotografia, pe care o publică ziarul «La Stampa», este caracteristică pentru atmosfera ce domnește în aceste zile în întreaga Italie, unde prin mitinguri, manifestații, greve unitare, opinia publică își manifestă hotărîrea de a acționa unită pentru a se pune capăt tentativelor de renaștere a fascismului.

cronica de trei secunde

DESPRE PORTOCALE

Lucrurile par, de multe ori, stranii — dar de cele mai multe ori nu sînt chiar atît de stranii:

pare straniu, de pildă, că Giuseppe Italiano din Reggio Calabria asasinează, la 27 de ani, un tînăr de 19 pe care l-a prins furînd portocale din grădina familiei sale; să omori pentru portocale...

pare și mai straniu că în timpul plimbării sale cotidiene prin curtea închisorii din Palmi — unde e întemnițat după judecată — Italiano e rănit cu cinci gloanțe; cine a tras, de unde, cum?

pare însă mai puțin straniu că exact la două ore după încercarea de a-l împușca pe deținut în închisoare, tatăl și cei doi frați, rămași «afară», la ferma lor, sînt uciși; o vendetta, desigur, care se vroia rapidă, executînd dintr-o singură răsuflare oamenii dinăuntru și dinafară...

Dar nu mai e nimic straniu dacă ne gîndim că azi — în unele puncte ale globului — pentru cei care știu să organizeze bine treburile între închisoare și lumea de afară zidurile au căzut, și sînt tot mai reduse dificultățile în lichidarea simultană a deținuților (care omoară pentru portocale) și a celor liberi (care le culeg).

DESPRE URȘI

Foarte nostim procesul de la Paris (căci mai există și procese foarte nostime), în care trei ursari — sau, mai frumos spus, trei «comedianți animalieri» — sînt aduși în instanță pentru că unul dintre urșii lor a scăpat din cușcă, la moși, și a plecat de unul singur pe ceea ce se numește «drumul strategic» dintre barăci... Un polițist, chemat imediat, s-a speriat rău de tot, s-a retras strategic și a dresat un raport în care descria cum — printre maimuțe și capre urît mirositoare — doi din cei trei inculpați atițau ursul împotriva lui.

— Aiurea, s-au apărat comedianții, polițistul spune baliverne fiindcă oricît e el de polițist s-a speriat de urs. Animalul nostru e blînd, drăguț, n-a mușcat niciodată pe nimeni, de altfel nici nu mai are dinți, din cauza bătrîneții. Îl arătăm la moși, la circ și chiar la televiziune. Dacă l-am îndemnat spre polițistul ăsta slab de înger e tocmai ca să poată aprecia și domnia-sa docilitatea unei fiare care se plimbă liberă...

— Dar — replică președintele — fiara mormăia urît, te puteai aștepta la orice...

— Aiurea, e felul ei de a se exprima...

O lună de închisoare (cu suspendare) pentru a fi folosit ca sperietoare pe drumuri publice un urs scăpat din lanț — dar aceasta nu mă poate împiedica să observ cît de apăsătoare rămîne problema expresiei și a exprimării în relațiile dintre oameni și urși, dintre bipede și plantigrade, fie ele bătrîne, fără dinți...

Radu COSAȘU

agenda

Referindu-se la apropiatele alegeri legislative din India, primulministru INDIRA GANDHI a declarat că principalul obiectiv al actualei politici a guvernului este ridicarea nivelului de trai al populației. Partidul de guvernămînt, Congresul Național Indian, și-a concentrat în acest scop atenția, în cadrul campaniei electorale, asupra mijloacelor de lichidare a șomajului, de realizare a industrializării și a reformei agrare

DANILO DOLCI — scriitor și sociolog italian, militant pe tărîm social care s-a remarcat nu o dată prin acțiuni curajoase, printre care o grevă a foamei împotriva relelor care persistă în sudul Italiei, laureat al Premiului Lenin pentru pace în 1958 — a fost recent distins cu premiul danez «Sonning» pentru contribuția sa la lupta împotriva nedreptății sociale. Printre laureații acestui premiu în anii precedenți s-au numărat Albert Schweitzer, Bertrand Russell, Niels Bohr, Laurence Olivier.

Atitudinea consecventă de militantă pentru pace a cîntăreței americane JOAN BAEZ, faptul că soțul ei a fost condamnat la închisoare pentru a fi refuzat să lupte în Vietnam, au constituit, se pare, factorul care a determinat autoritățile orașului Miami să-i refuze dreptul de a da un concert pe stadionul localității, sub pretextul că se vor ivi dificultăți în controlul numărului prea mare de spectatori. «Este de necrezut, a declarat cîntăreața. N-am avut nevoie niciodată de vreun polițist pentru concertele mele»

Un nou scandal în lumea boxului profesionist. Faimosul boxer spaniol JOSE MANUEL URTAIN, supranumit «regele K.O.-urilor», a fost acuzat că a încercat să-și mituiască unul dintre adversari cerîndu-i să se lase învins... contra cost. Greul Benito Canal, care l-a denunțat în mod public, a declarat: «Trebuia să încasez suma de 400 000 pesetas în cazul că aș fi acceptat propunerea lui Urtain de a-i vinde meciul». Acum Urtain urmează să apară nu pe ring, ci în boxă.

În Statele Unite a făcut vîlvă arestarea fostului ministru de interne STEWART UDALL, care a funcționat timp de 8 ani în cadrul administrației Johnson. Un detectiv al unui mare magazin din Mc Lean (statul Virginia) l-a surprins pe dl. Udall în clipa cînd părăsea magazinul fără a fi plătit o cutie de țigări. Arestatului i s-au luat amprentele la poliție, după care a fost eliberat pînă la proces contra unei cauțiuni de 200 dolari.

EDGAR FAURE, fost primministru și ministru al educației al Franței, a fost desemnat în funcția de președinte al unui nou organ U.N.E.S.C.O. — Comisia internațională pentru dezvoltarea educației. Comisia se va ocupa de studierea problemelor educației în lumea contemporană, va adresa guvernelor diferitelor țări recomandări pentru folosirea noilor modalități de dezvoltare a procesului de educație.

UMOR

DE PESTE HOTARE

— Prin urmare, dacă mămica împlinește 40 de ani și pe tort se află 30 de lumînări, cîte lumînări lipsesc?

— Ultimul asediu a durat mai bine de 3 ani..

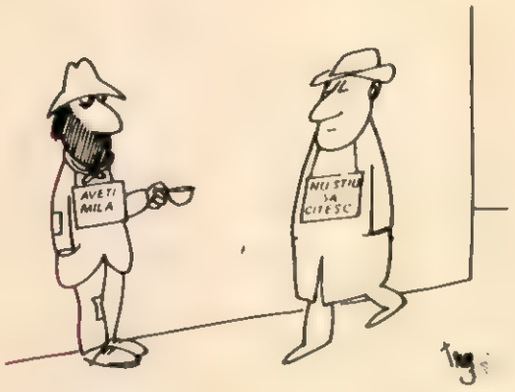

V.TIMOC

— Ca să nu-l uit, soțul meu mi-a lăsat acest portret...

ANTON DRAGOȘ

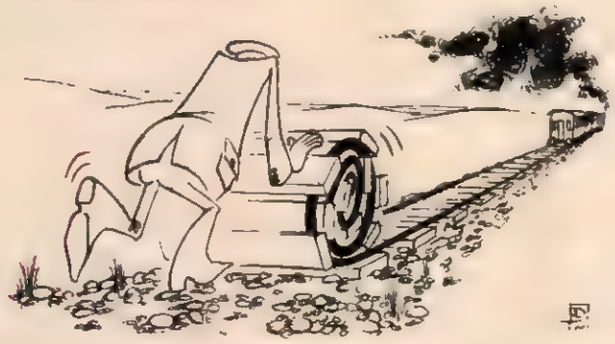

Ultimul tren.

FĂRĂ

ORIZONTAL: 1) Lucrează cu minusuri și plusuri. 2) Fără miros (fem.) — Gaz fără culoare și fără miros. 3) Fără maniere (pl.). 4) Lume de mijloc! — Fără să vrea, a căpătat urechi de măgar (mit.) — Localitate în Danemarca. 5) Fără valuri — Fără reținere — Gafă fără început și fără sfîrșit! — Gît fără sfîrșit! 6) Fără pereche la zar — Întrebare — Fără curaj. 7) Fără conținut (pl.) — Nu sînt în minus — Lăsată în urmă. 8) Fără adresă — Trăsurică englezească. 9) Fără aspect plăcut — și... fără rival — Tari capete! 10) Conflict fără urmări. 11) Cu minus în greutate — Expus. 12) Fără ocolișuri (fem.pl.)... — și fără întîrziere.

VERTICAL: 1) Autorul mai multor poezii intitulate: «Romanțe fără muzică» — Fără as e... plin de apă! 2) Fără viagă — Fără bărbi. 3) Interjecție — Ținuți în frîu — Opere! 4) Două localități în S.U.A. — Stabilesc dacă e cu sau fără. 5) Fără vioiciune. 6) Fără apă — Fără valoare. 7) Sora de la țară — Fără punctualitate. 8) Vechi lucrător agricol din Egipt — Dau din umeri (sing.). 9) Carnet cu plusuri — Fără gust... — ...și rea de gură. 10) Fără accent — Mișcare fără voință — Fără vorbe (pl.). 11) Fără nici un risc — Teu! 12) Fără posibilitatea de a fi imitat.

Doru BĂNCULESCU

Dicționar: NIM, CAB, EDOM, ISAB.

Dezlegarea jocului «PRINTRE BRAZI», apărut în numărul trecut
ORIZONTAL: 1) PRIMAVERI — CON. 2) RASINI — UMBRAR. 3) OMAT — FAGARAS. 4) KU — OZON — SAC — R. 5) ORAS — RIS — ZADA. 6) FIR — TINERI — OF. 7) I — AGATATA — INI. 8) EOL — BAT — CAMIN. 9) VIDRA — ARIPATA. 10) E — OCA — STR — AR. 11) AROMATA — AIN — E. 12) C — LARICE — NOD. 13) ELIN — SURISURI.

memento

Prezentat de. Traian STOICA (carte) Vlad MUSATESCU (disc) Cornel BOZBICI (plastică) Sanda FAUR (teatru) Magda MIHĂILESCU (cinema) E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

● **Generoase** (ba, uneori, chiar prea generoase), editurile au făcut să apară în vitrinele librăriilor și în acest prim trimestru al anului numeroase cărți de poezie. Menționăm cîteva dintre acelea care ne-au reținut în mod mai deosebit atenția: **Imnuri către amurg** de Dan Laurențiu, **Locul soarelui** de Alexandru Miran, **O casetă cu șerpi** de Petre Stoica, și, fără îndoială, **Și alte poezii** de Romulus Vulpescu, toate editate la Cartea Românească.

● Mai dezavantajată editorial în raport cu poezia, proza, în acest interval de timp, s-a strecurat mai greu. Dintre ultimele apariții, notăm romanele: **Drumul spinos al întoarcerii** de Nicolae Țic (Editura Eminescu), **Nu uciderți femeile** de Maria Luiza Cristescu (Editura Cartea Românească).

● La Editura Dacia a apărut a doua ediție a cărții semnate de Dumitru Ghișe: **Existențialismul francez și problemele eticii.** O lucidă și cuprinzătoare privire critică asupra unui complex fenomen spiritual. Concluziile autorului că «intențiile umaniste» ale existențialismului «s-au transformat în contrariul lor» sînt susținute de o strînsă dar nuanțată argumentare. Studiul mai e profitabil și pentru substanțialia informație conținută.

● Tot la aceeași editură a apărut volumul de teatru: **Acești îngeri triști** de D.R. Popescu.

● În Editura Univers notăm, deocamdată, următoarele apariții de real interes:

— O culegere de **Arte poetice** din antichitate întocmită și prefațată de D.M. Pippidi. Traducerea textelor: C. Balmuș, G. Guțu, Ionel Marinescu, Mihai Nasta, Constantin Noica, D.M. Pippidi.

— **Masiva lucrare a eruditului romanist german Ernst Robert Curtius: Literatura europeană și evul mediu latin.** În românește de Adolf Armbruster. Introducere de Alexandru Duțu.

— **Conceptele criticii** de René Wellek, volum constituit dintr-o seamă de studii consacrate principalelor concepte ale teoriei, criticii și istoriei literare. În românește de Rodica Tiniș. Studiu introductiv de Sorin Alexandrescu.

— O cuprinzătoare **Antologie a nuvelei fantastice.** Prefață de Matei Călinescu. Studiu introductiv de Roger Caillais.

cinema

● **Romeo și Julieta.** Franco Zeffirelli («Îmblînzirea scorpiei»), cineast care rezistă cu capul sus sentențioaselor dispute teoretizante despre ecranizări, se aventurează încă o dată în universul shakespearian. Interpreții «poveștii lui Romeo și a Julietei sale» au, pentru prima oară, vîrste apropiate de cele ale eroilor: Leonard Whiting — 17 ani, Olivia Hussey — 15 ani. În alte roluri: Milo O'Shea, Michael York, John Mc Enery. Imaginea: Pasquale de Santiis. Muzica — Nino Rota.

● **Clanul sicilienilor.** Trei generații de **duri** ai ecranului francez, Jean Gabin, Lino Ventura și Alain Delon, într-un film de aventuri ce poartă semnătura lui Henri Verneuil. De la ultimele sale pelicule proiectate pe ecranele noastre, **Pașa** și **Soarele vagabonzilor**, regizorul pare că a mai întinerit. Mai reținem muzica lui Morricone și imaginea lui Henri Decae. În restul distribuției — Irina Demick, Amedeo Nazzari, Yves Lefebvre, Karen Blanguernon, Marc Porel.

● **Ora scorpionului.** Anticipare științifico-politică, sufocată de naivități și presupuneri proprii celor care învață istoria doar din manualele școlare. Regia — Horst Zaeske (R.D.G.). Interpreți — Otto Melles, Günther Schoss, Alfred Strumwe, Karin Schröder.

Irina Demick

Vera Oelschlegel, Peter Ensikat.

● Mari actori pe ecranele noastre: Toshiro Mifune («Ultimul samurai»), Robert Mitchum («Băieți buni, băieți răi»), Iulia Borisova («Ambasador al Uniunii Sovietice»), Innokenti Smoktunovski («Crimă și pedeapsă»).

● Vittorio Gassman și Paolo Villaggio vor fi interpreții unei ecranizări după romanul (neterminat) al lui Flaubert, «Bouvard și Pécuchet». Regia — Mario Monicelli.

plastică

● **Iacob Lazăr** transpune pe pînză peisajele arhitectural. Ceea ce preocupă pictorul în această cristalizare imobilă și rece este ordonarea lor planimetrică în spații și, implicit, contrastul și trecerea spre alte zone de culoare, dislocarea armonică a zonelor cromatice. Referirile la o anume realitate sînt lăsate adeseori pe seama unui simbol: o boltă de arhitectură pentru un baraj, un fascicul pentru un far etc. (Simeza).

● Cu preocupări mai diverse pentru construcția imaginii, **Rodica Lazăr** expune tot la Simeza portrete («P. Comarnescu» etc.), peisaje (printre care o «Pădure» de un lirism cromatic intens), flori și compoziții («Tanagre»), cu o preocupare accentuat figurativă.

● O atmosferă bucolică, de calm și seninătate, iradiază imaginile **Eleaei Vasilescu-Cernăianu.** Pe ecrane saturate de culoare se desfășoară priveliști cvasifolclorice, redate în planuri simple, cu personaje integrate decorativ în compoziții și adesea însumînd simboluri. Desenul viguros delimitează formele, potențîndu-le expresivitatea (Ateneul tineretului, Aleea Alexandru).

● **Gh. Constantinescu** expune la Ateneul tineretului cîteva portrete («Boethoven» etc.) care nu depășesc ponciful. Peisajele în schimb trădează sensibilitate și o anume poezie a sugerării («Pod» I, II).

● Relațiile de continuitate și discontinuitate, efectele de suprapunere și juxtapunere ale petelor de culoare și ale liniilor fac din pînzele lui **Constantin Filimon** cîmpuri de conflicte și dau imaginilor un caracter membranos. Pictorul nu face abstracție de referința exterioară figurativă, care adeseori e evidentă ori sugerată cu abilitate în masa copleșitoare a semnelor («Dumbravă în carnaval», «Căutătorii de timp» etc.) (Ateneul tineretului, Aleea Alexandru).

● **B. Scărlătescu** încearcă o experiență cubistă epurată de excesele analitice. Din cele 6 lucrări, cel puțin două reține atenția: «Marele violonist», pentru expresivitatea personajului, și «Nu vreau să devin obiect», pentru lirismul peisajului din al doilea plan (Ateneul tineretului, Aleea Alexandru).

● La **Casa corpului didactic, Florica Steriade** expune portrete, flori și peisaje, o pictură încărcată de candorile sincerității, care caută frumosul în natură și-l reproduce cu fidelitate.

muzică

● Astă-seară la Ateneu — program Stravinski. Concertul pentru coarde, Concertul pentru pian și suflători, Suita de balet «Petrușka». Dirijor, oaspetele Filarmonicii, **Lawrence Foster** din S.U.A. Solistă — pianista **Liana Șerbescu.**

● Sub conducerea lui **Mircea Basarab** și cu concursul pianistului elvețian **Sebastian Benda,** viitorul concert al Filarmonicii cuprinde în programul său: «Mărturia, schiță pentru un poem, pe versuri de Tudor Arghezi, pentru cor mixt și orchestră» de N. Brîndus; Concertul pentru mîna stîngă (Re major) pentru pian și orchestră de Maurice Ravel: continuarea ciclului integral al simfoniilor schubertiene cu Simfonia a III-a; Trei dansuri slave de Antonin Dvorak (26 și 27 februarie, Ateneu).

● Al treilea (și ultimul) concert din Festivalul Mozart-Bruckner, prezentat de Orchestra simfonică a RTV dirijată de Erich Bergel, se încheie, triumfal, cu simfoniile «Iupiter» de W.A. Mozart și a IX-a (neterminată) de A. Bruckner. Suplimentar: suita pentru orchestră nr. 1 de George Enescu (primele două părți) (25 februarie, Studioul RTV).

● «Întîlnire cu artiștii Filarmonicii» — emisiune dedicată elevilor bucureșteni — cu un program de sonate de Beethoven în interpretarea pianistului **Valentin Gheorghiu** și a violonistului **Varujan Cozighian** (21 februarie, Ateneu).

● Cvartetul «Pro arte»: **Varujan Cozighian** — vioara I, **Avy Abramovici** — vioara a II-a, **George Popovici** — violă, **Alfons Castanovici** — violoncel, într-un concert închinat muzicii camerale românești. Ascultăm cvartete de Wilhelm Berger, Pascal Bentoiu și Radu Paladi (22 februarie, Sala mică a Palatului).

● Interesantă manifestare de muzică de cameră închinată celei mai celebre familii din istoria muzicii universale: «Bach și fiii săi». Cvintetul «Concertino» (**Adrian Semo** — vioară, **Otto Georges Roth** — violă, **Virgil Frînca** — flaut, **Tiberiu Ungureanu** — violoncel, **Nicolae Licareț** — clavecin) și soprana **Emilia Petrescu** (24 februarie, Sala mică a Palatului).

teatru

Dem. Rădulescu

● Din nou, Clujul teatral la înălțime: după turneul de răsunet al Teatrului Național, iată o adevărată microstagiune oferită în Capitală de Teatrul maghiar de stat din Cluj. Cinci spectacole reprezentative pentru orientarea repertorială și nivelul de bună profesionalitate al trupei: **O poveste de iarnă** de Shakespeare (regia: Major Tamas, de la Teatrul Național din Budapesta); **Trei surori** de Cehov (regia: Vlad Mugur, directorul Național clujean); **Camera de alături** de Paul Everac (regia: Otto Rapaport); **Casa cu șapte lăcuțeri** de Meheș György (regia: Horvath Bela) și **Favoritul** de Illyes Gyula și Teleki Laszlo (regia: Szabo Josef). Un turneu organizat cu un prilejuitor simț al răspunderii, cu grijă pentru «obrazul» artistic al teatrului.

● O săptămînă asaltată de turnee: în aceleași zile teatrul gălățean ne punea la dispoziție, în regia lui Traian Ghițescu-Ciurea, o altă **Cameră de alături** (trăim, evident, sub semnul obsesiv al acestei piese a lui Everac; să nu dovedească aceasta și o comoditate a selecției repertoriale, îndreptată, la teatrele din provincie, spre piese cu prestigiul deja consolidat în Capitală ?!).

● **Napoleon... era fată,** de asemeni în trecere rapidă prin București, sosind de pe scena Teatrului de dramă și comedie din Constanța. Vechiul și bunul meșteșug al regizorului Sică Alexandrescu, aplecat asupra adaptării comediioarei lui Margaret Mayo puse în scenă de Ion Maximilian. Dar de ce turneele Clujului, Galațiului și Constanței toate în aceeași săptămînă ? De ce să se repete situația vehement criticată — de la sfîrșitul anului trecut ?

● **Și eu am fost în Arcadia** de Horia Lovinescu (Teatrul «Nottara»): spectacol de elevată ținută artistică, meditație plină de o tulburătoare poezie asupra vieții și morții, transcris scenic de regizorul Dan Nasta cu gravitate și discreție, și excelent interpretat de Alexandru Repan, Gilda Marinescu, Rodica Sanda Țuțuianu, Lucia Mureșan, Dorin Varga.

● **Sicilians** rediviva: mult disputată acum 10 ani, comedia lui Aurel Baranga, din nou pe o scenă bucureșteană (cea a Teatrului «Ion Vasilescu»), din nou gîlgîind de vervă și haz cu o adresă satirică încă în vigoare (de unde și concluzia inevitabilă a perenității comediei lui Baranga), din nou beneficiind de harul comic al lui Dem. Rădulescu, într-un spectacol foarte colorat, foarte ritmat, semnat de Olimpia Varadi-Arghir (regie) și Olga Muțiu (scenografie). O inimoasă și înzestrată trupă de interpreți: Stelian Cremenciuc, Sanda Maria Dandu, Const. Răschitor, Cristina Deleanu, Dunea, Coca Gheorghiu, Dominic Stanca, Dodo Iconomu.

disc

● Îndrăgita interpretă a cîntecului de pe plaiurile Oltului, Jiului și Amaradiei, Maria Lătărețu, consumă să cucerească publicul discofil, înregistrînd un nou recital de zile mari, cu opt cîntece de pomină, printre care «Cîntă, cîntă Gorjule», «Ce frumoasă-i potecuța», «Dulce-i dragostea pe fîn cosit» și «Salcie cu frunza mare». Este bine acompaniată de orchestra lui Constantin Busuioc (EPD-1259).

● Maria Peter, altă cîntăreață populară — la propriu și la figurat — cunoscută interpretă a folclorului transilvănean, imprimă cu orchestra lui George Vancu patru piese: «Dusu-s-o, bădița, dus», «Alelei, frunza viei», «Bădiță din depărtare» și «Dorul meu de l-as cînta» (EPC-10 151).

● Plutonul acordeoniștilor de excepție se întregește cu prezența lui Ștefan Tudorache. Alături de cunoscuții și popularii Budală, Udilă, Nicolae Florian (să nu mai vorbim de Fărămiță Lambru), Ștefan Tudorache își are și el timbrul său, pe care și-l vădește mai cu seamă în «La răscruce, sus în deal» sau în «Sîrba de la nuntă» (EPC-10 148).

televiziune

Conferință de presă TV. Ion Cosma, ministrul turismului, răspunde întrebărilor puse de ziariștii Victor Bănciulescu, Eugen Mandric și Victor Vîntu într-o informare publicului asupra cîtorva probleme esențiale ale turismului românesc. Din partea gazdelor: Manase Radnev (joi).

REPORTAJ. Continuă prezentarea micromonografică «România '71» cu județele Olt (duminică), Prahova (luni), Satu Mare (marți), Sălaj (joi), Sibiu (vineri), Suceava (sîmbătă).

MUZICĂ-COREGRAFIE. Avem prilejul s-o revedem pe unica Galina Ulanova în cîteva momente ale baletului «Romeo și Julieta» de Prokofiev (duminică). O altă ilustră figură a artei interpretative mondiale, tenorul Mario del Monaco, în cîteva dintre rolurile care i-au adus gloria (miercuri).

FILM. Despre filmul — în premieră pe țară — «Key largo», nu vă spunem decît că a fost realizat de John Huston și interpretat de Edward G. Robinson, Lionel Barrymore și Humphrey Bogart (duminică). Telecinemateca ne pune la dispoziție una dintre operele fundamentale ale antologiei filmice sovietice — «Circul» (miercuri). În sfîrșit, comedia franțuzească «Domnul Pipelet» cu Michel Simon, Louis de Funès și Gaby Morlay.

TEATRU. Și rubrica de teatru ne prezintă o premieră: «Stafeta nevăzută» de Paul Everac. Dintre numeroșii (și bunii) interpreți, notăm pe: Tatiana Iekel, Melania Cîrje, Liliana Țicău, Gh. Oancea, Emil Liptac, Matei Alexandru ș.a. (marți). Nineta Gusti — nume de prestigiu al acelei românești — într-un microrecital (sîmbătă).

ROMAN-FOILETON. Strălucita realizare a genului, «Desertul dragostei» de Fr. Mauriac continuă cu «Thérèse Desqueyroux» în care o revedem pe Emmanuèlle Riva («Hiroshima, dragostea mea») (luni).

CONCURSURI. În «Patrium carmen» se întrec reprezentanți ai județelor Maramureș, Covasna, Timiș (duminică). «Steaua fără nume» — muzică ușoară (luni).

Connie Francis

DIVERTISMENT. Vizibile semne că «Cerbul de aur» bate la ușă: recitalurile Charles Trenet — viitor participant — (duminică) și Connie Francis — fostă participantă (marți). Deși la oră cam incomodă, vă semnalăm emisiunea «în reluare» de duminică: Tom Jones, Rika Zaraï, Harry Belafonte. «Eu doinesc, codrul răsună...» adică folclor de bună calitate cu Angela Buciu, Ileana Domuță, Constantin Sofian ș.a. (luni).

SPORT. Dacă încă nu v-ați pictisit de patinaj artistic (la ore cînd de obicei se doarme), vă anunțăm emisiunile campionatului mondial de la Lyon: perechi (joi), bărbați (vineri), dans și femei (sîmbătă).

pronosport

Pronosirurile antrenorului TITUS OZON în concursul pronosport nr. 8 din 21 februarie 1971

I. Atalanta–Bari	1 x
II. Palermo–Brescia	1 x
III. Pisa–Catanzaro	1 x
IV. Arezzo–Mantova	1 x 2
V. Cesena–Livorno	1 x
VI. Como–Monza	1
VII. Novara–Massese	1
VIII. Perugia–Modena (pauză)	x
IX. Perugia–Modena (final)	x
X. Reggina-Casertana (pauză)	1
XI. Reggina-Casertana (final)	1
XII. Taranto–Ternana (pauză)	x
XIII. Taranto–Ternana (final)	x

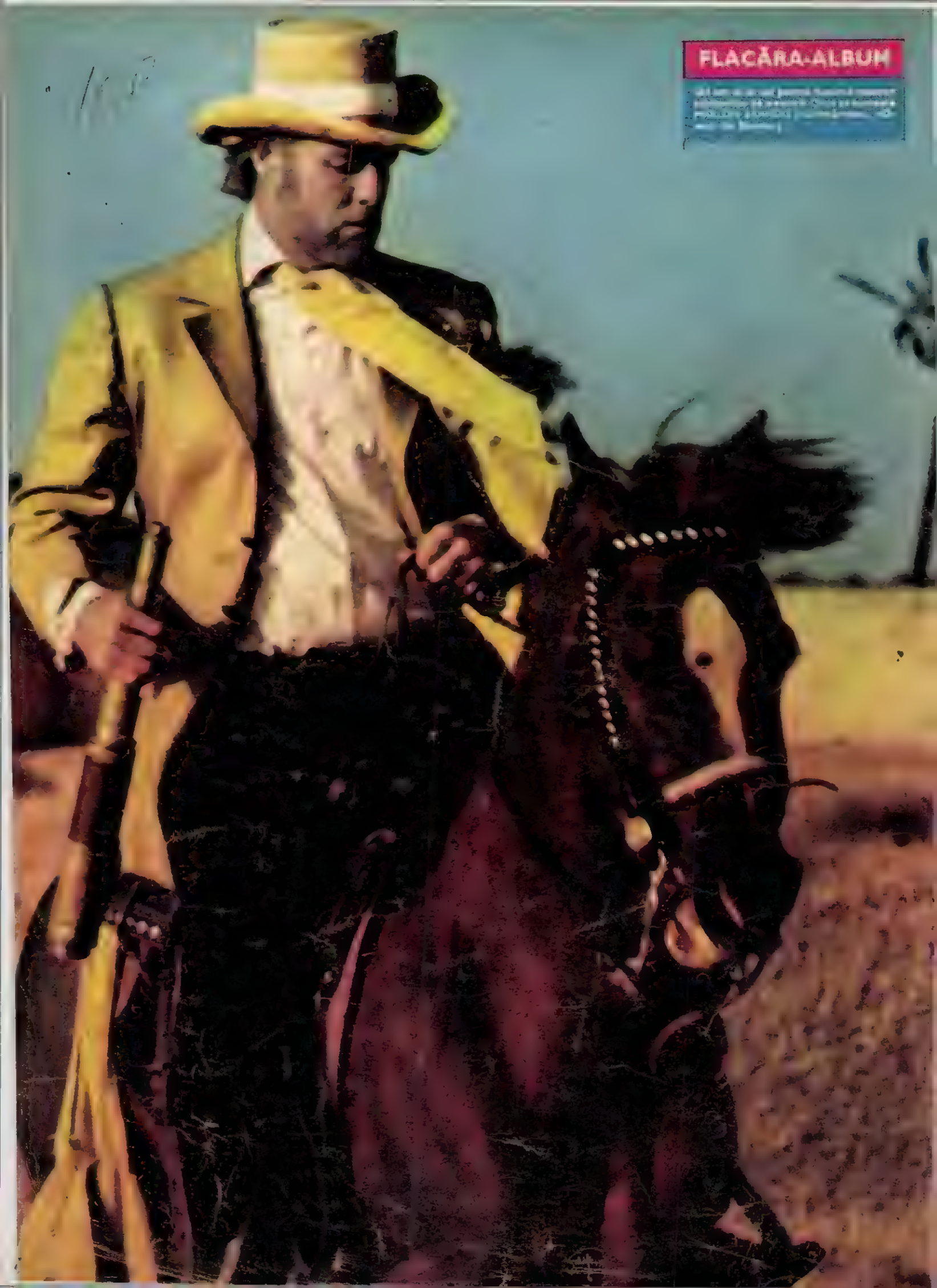
FLACĂRA-ALBUM

FLACARA

9
1971

ANUL XX
NR. 821
25 FEBRUARIE 1971

TINERETUL ȚĂRII A DELIBERAT ÎN CONGRES

Tovarășul Nicolae Ceaușescu se întreține cu delegați străini sosiți la Congres.

Un schimb sincer de păreri, într-o pauză a lucrărilor Congresului.

Între 18 și 21 februarie, 2 000 de tineri, reprezentînd peste 2 400 000 de utecișți din întreaga țară — muncitori, lucrători ai ogoarelor, ingineri, tehnicieni, studenți, elevi, militari, învățători, profesori, cercetători științifici, oameni de artă — s-au întrunit în forul suprem al organizației lor, Congresul Uniunii Tineretului Comunist.

La început de an și la confluența dintre două cincinale, într-o perioadă în care Directivele celui de-al X-lea Congres al partidului anticipează emoționant dezvoltarea destinului colectiv al poporului nostru, actualul Congres al U.T.C. a înscris în rîndul temelor centrale ale dezbaterilor sale măsurile concrete de participare mai activă a tineretului la întreaga viață economică a țării, de creștere a eficienței activității organizațiilor U.T.C., pentru dezvoltarea în sufletul și conștiința tineretului nostru a sentimentului dragostei de țară, al dăruirii fără margini pentru triumful măreței cauze a socialismului și comunismului.

«Este mai presus de orice îndoială — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o amplă cuvîntare rostită cu acest prilej — că bravul tineret al patriei noastre, urmînd neabătut politica internă și externă a partidului, nu va precupeți nici un efort pentru a-și face simțită prezența sa dinamică, tumultuoasă, în realizarea tuturor edificiilor următorului cincinal, în munca pentru făurirea unei vieți îmbelșugate, în conducerea societății socialiste românești, în lupta pentru înflorirea patriei noastre socialiste».

Aprecierile conducerii partidului asupra contribuției pe care tineretul și organizația sa revoluționară o aduc la opera de construcție socialistă au constituit pentru întreg tineretul patriei o puternică îmbărbătare, o înflăcărată chemare spre noi eforturi, pentru a fi în continuare la înălțimea acestor aprecieri și a speranțelor pe care partidul, întregul popor, și le pune în tînăra generație a țării.

O NOUĂ VIZITĂ DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Pe linia tradiției instaurate de conducerea partidului nostru în scopul cunoașterii nemijlocite a problemelor care stau în fața colectivelor de muncă, simbătă, 20 februarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins o nouă vizită de lucru în unitățile industriale din Capitală. Au fost vizitate de data aceasta întreprinderea de panificație «Titan», fabrica «Antrefrig», fabrica de preparate și conserve din carne «Mistrețul», Abatorul, Fabrica de produse zaharoase-București, fabrica de bere «Rahova», Întreprinderea de industrializare a laptelui-Militari.

De la stația Leul și pînă la Întreprinderea pentru industrializarea laptelui-Militari, tovarășul Nicolae Ceaușescu și persoanele care l-au însoțit au mers cu noul tramvai de mare capacitate, construit de Atelierele centrale ale Întreprinderii de transport din București, apreciind condițiile confortabile de călătorit.

Pretutindeni marele dialog dintre partid și popor a prilejuit și de data aceasta o analiză profundă a problemelor actuale ale industriei noastre și o dezbatere vie, dinamică, asupra căilor și metodelor pentru înfăptuirea planurilor de perspectivă.

1

2

UN ÎNALT FORUM AL VIEȚII NOASTRE ECONOMICE

Luni, 22 februarie, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a altor conducători de stat și de partid, s-au deschis la București lucrările Consfătuirii de lucru a conducătorilor centralelor industriale și ai celorlalte unități cu statut de centrală

În cursul dezbaterilor, participanții la discuții au reliefat elementele esențiale care caracterizează activitatea noilor organisme economice și au propus o mai bună delimitare și precizare a atribuțiilor centralelor industriale, formulînd totodată critici asupra unor deficiențe care mai persistă în organizarea și funcționarea acestor organisme, asupra stilului de muncă al unor ministere și organe centrale.

În încheierea dezbaterilor, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a rostit o amplă și atotcuprinzătoare cuvîntare, subliniată în repetate rînduri cu vii și îndelungate aplauze. Secretarul general al partidului a indicat, totodată, metodele și căile pentru perfecționarea activității centralelor și unităților cu statut de centrală, a raporturilor acestora cu întreprinderile componente și cu ministerele.

Consfătuirea de la București (fotografia 1) a reliefat, o dată mai mult, largul democratism al vieții noastre economice.

Vineri, 19 februarie, s-au desfășurat la București lucrările Plenarei Consiliului oamenilor muncii de naționalitate germană din Republica Socialistă România. Cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o amplă expunere a principiilor partidului nostru de întărire a colaborării și frăției dintre toți oameni muncii, fără deosebire de naționalitate (fotografia 2).

Vizitînd fabrica «Antrefrig», pe drept cuvînt numită «cămara Bucureștiului» (fotografia 3).

3

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

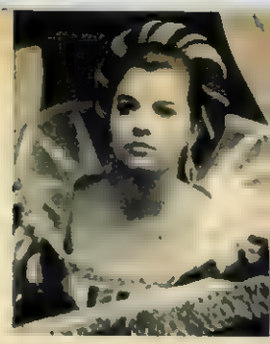

ÎN PREMIERĂ:

LICEUL ROMÂNESC A PĂȘIT ÎN ERA INFORMATICII!

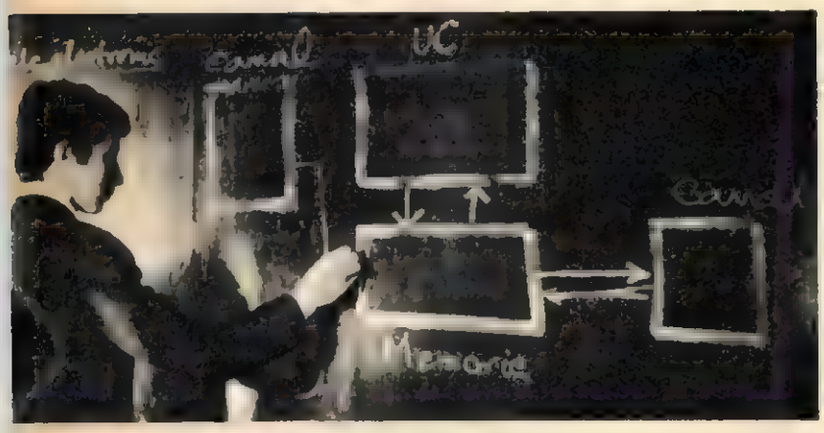

reacțiile elevilor, căci asupra necesității unei asemenea inițieri pentru elevii de școală medie și asupra însemnătății inițiativei Ministerului Învățămîntului toată lumea este de acord.

Dan Romașcanu, Costin Răican și Viorel Ciurea au emis — pe diferite voci, ca să spunem așa — o părere extrem de interesantă. (Îi citez «în bloc» fiindcă aceeași idee a fost reluată, sub o formă sau alta, de toți trei.) Ei au pus punctul pe i, cred eu, afirmînd — cu o maturitate oarecum surprinzătoare la băieți de 16–17 ani — că familiarizarea cu ordinatoarele reprezintă o coordonată a culturii generale a omului zilelor noastre. După cum a spus-o plastic unul din ei:

— Un matematician sau un electronist trebuie să cunoască operele unui Eminescu sau Caragiale. Dar și un literat care se respectă trebuie să aibă habar de calculatoare, căci ele sînt un auxiliar al muncii intelectuale în general.

— În fond — a completat altul — și un filolog trebuie să știe ce este aceea o rădăcină pătrată. La fel, el trebuie să știe cîte ceva despre funcționarea unei mașini electronice de calcul.

— Și apoi — a conchis al treilea — ordinatoarele devin indispensabile în statistică. Și de statistică ce profesiune se poate lipsi?

Un alt interlocutor, Sorin Constantin Zbârcea, de asemenea elev în clasa a XI-a la Liceul «Nicolae Bălcescu», ne spunea:

— Dintre noi, cei care urmăm acest curs, o parte, poate, se vor dedica muncii de cercetare în domenii care nu vor fi neapărat legate de domeniul informaticii, dar este unanim cunoscut că sistemele electronice de programare și-au găsit aplicabilitatea azi în *toate* ramurile științei și culturii. Cunoașterea posibilităților de utilizare a calculatoarelor va permite o exploatare judicioasă a lor de o masă mare de intelectuali.

— Dar în ce privește viitoarea dv. profesiune?

— În domeniul de care sînt legate planurile mele de viitor, energetica, văd o mare aplicabilitate a acestor fantastice creații ale ultimilor 20 de ani. Ele au fost deja introduse în serviciile dispeceratelor și rolul lor va crește continuu. Cred că aria utilizării lor în sectorul energetic se va mări atunci cînd va putea fi posibilă o programare a lor pentru studiul structurii materiei.

În paranteză fie zis, această idee a tînărului nostru interlocutor a prins deja viață, ordinatoarele fiind de acum în mod curent folosite de atomiști în cercetările lor, inclusiv de cei din țara noastră. Dar aceasta este o altă problemă.

— În prezent se formează o a doua grupă de «voluntari» de la același liceu și este demn de subliniat — ne-a spus tovarășa directoare Cosma — că printre ei sînt și mulți «umaniști». Un semn al timpului!

Și acum cîteva cuvinte despre programa analitică. Ea ni se pare cuprinzătoare și echilibrată, inițiind treptat pe elevi în procesele de calcul cu ajutorul schemelor logice, în descrierea sistemelor de calcul (elemente de aritmetică binară, circuite logice, unitatea centrală și echipamentele periferice, programarea automată), în limbajul FORTRAN și — poate lucrul cel mai interesant — în aplicații ale calculatoarelor în calculul algebric, analiza matematică, calculul probabilităților, în fizică și chimie etc.

Firește, cursul este abia la început și nu înseamnă a fi prea pesimist afirmînd că vor apărea, probabil, probleme pe parcurs, greutăți «de creștere». Dar începutul a fost făcut (ne referim la *liceele de cultură generală*, căci clase de informatică mai funcționează și la unele licee economice), și acesta este principalul. Pe de altă parte, cred, nu înseamnă a fi prea optimist exprimînd părerea că același entuziasm real și fără fard pe care l-am văzut deunăzi, la mic și mare, la Centrul de calcul al Universității (fotografiile noastre vă înfățișează aspecte din timpul cursului, care nu necesită comentarii) nu va slăbi pe parcurs. Dimpotrivă, sîntem convinși că de pe acum mulți, foarte mulți elevi din alte licee îi invidiază pe colegii lor de la clasa de informatică nr. 1...

L. N.

Fotografiile de pe această pagină își vor avea poate locul cîndva, într-o istorie a învățămîntului românesc în anii '70, întrucît ele reprezintă aspecte de la primul curs experimental de informatică pentru elevii școlilor medii de cultură generală. Acest curs a început acum trei săptămîni, iar participanții sînt de două ori favorizați: în primul rînd pentru că sînt «pionieri», cei dintîi dintre cei dintîi; în al doilea rînd, pentru că au acces la un calculator puternic, acela aparținînd Centrului de calcul al Universității din București.

«Pionierii» sînt elevi din clasa a XI-a a Liceului «Nicolae Bălcescu» din București, dar, firește, pe măsură ce experiența se va amplifica, ea va cuprinde și alte licee.

În ultimele zile am avut o serie de discuții animate cu cei direct în cauză, cu elevii care, «liberi și nesiliți de nimeni», și-au exprimat dorința de a urma acest curs în cadrul orelor de practică, cu directoarea liceului bucureștean ales pentru experimentare, tovarășa Ioana Cosma, și cu instructori de la Centrul de calcul al Universității. Nu voi ascunde că cel mai mult mă interesau

COPERTA NOASTRĂ

«Mihai Viteazul» a prilejuit IRINEI GĂRDESCU încă o confirmare a autenticului său talent, a unei inteligențe artistice care nu dă greș.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12 Ot. 33, Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Viteii nu mai pot să fie mofturoși! Îngrășătoria de bovine de la I.A.S.-Iernut îi supraveghează cu pricepere pe micii pensionari, care de la vîrsta de 7–15 zile cresc nu numai pînă la respectabila vîrstă de un an, dar și în greutate, ajungînd pînă la 350 kg. Complexul, după cum puteți vedea și în fotografie, este modern echipat și poate să adăpostească în condiții optime pînă la 9 600 de viței.

dialog la a.r.i.a.

A.R.I.A. (Agenția română de impresariat artistic) — fosta O.S.T.A. — ține să-și onoreze cu adevărat titulatura de azi, să ne convingă că dincolo de noul său nume se află strădania unei restructurări de conținut a activității sale, de adaptare la cerințele *impresariatului modern*. «Ce se înțelege, de fapt, prin această noțiune?» Am adresat această întrebare cunoscutului muzicolog și critic de artă **George SBÂRCEA**, directorul artistic al instituției:

— Transformarea impresarului într-un agent dinamic, capabil să mijlocească vehicularea artiștilor, a unor creații estetice de calitate și, deopotrivă, să fie stăpîn pe toate implicațiile specificului spectacolelor. A.R.I.A. trebuie să fie mai mult decît un organizator de spectacole, are datoria de a fi un organ prin care arta românească se afirmă în lume și cu ajutorul căruia, la rîndul ei, arta mondială să fie prezentă la noi prin manifestări de ținută. Cred că A.R.I.A. trebuie să vină în întîmpinarea dorinței oamenilor de a se destinde civilizat și, în același timp, trebuie să răspundă imperativelor unei adevărate educații estetice. Treaba aceasta presupune existența unor elemente capabile, de care instituția noastră dispune și cărora, cu timpul, li se vor alătura noi energii, necesare cantității și calității muncii de impresariat.

M. M.

de trei ori la rampă, liviu ciulei

Astă-seară, pe scena Teatrului «Bulandra», o nouă întîlnire cu Liviu Ciulei, în tripla sa ipostază de regizor, scenograf și actor. De astă dată harul său polivalent se exercită asupra piesei lui Dürrenmatt, «Play Strindberg», o repovestire, din unghi comic, a încrîncenatului «Dans al morții» al lui Strindberg, spectacol care ne stîrnește cu atît mai mult curiozitatea cu cît Ciulei — atras mai mult de monumentalul baroc — nu se lasă în mod obișnuit sedus de virtuțile comicului. Formînd cu Clody Bertola și Victor Rebengiuc un trio despre care putem liniștiți presupune că va fi excelent, Liviu Ciulei și-a luat drept colaborator la regie pe Petre Gheorghiu, care va interpreta totodată, alternativ cu Ciulei, rolul căpitanului Edgar.

mărțișoare, mărțișoare...!

...Iar după ghiocei, mărțișoarele, veritabili, romantici și nelipsiți emisari ai primăverii. În București numărul minicadourilor tradiționale este la ora actuală de ordinul milioanelor. Trei milioane de mărțișoare și șase milioane de șnururi au fost executate numai de membrii cooperativei «Arta aplicată».

CINCI ANI DE MUNCĂ ȘI DE SUCCESE PRESTIGIOASE

TREPTE PE CALEA BUNĂSTĂRII (II)

Hărnicia tradițională a poporului român a căpătat în acești ani noi,nebănuite dimensiuni. Am învățat să muncim mai bine, mai repede, mai inteligent. Căutările creatoare au găsit teren fertil, munca sub semnul exigenței maxime, al continuei autodepășiri, a devenit suprem criteriu de apreciere. Întreaga economie a realizat un impresionant salt calitativ grație preocupării noastre de a ne organiza și perfecționa necontenit activitatea, de a obține o sporire substanțială a productivității muncii. Urmarea acestui efort de mare intensitate o poate constata oricine: un șuvoi impresionant de cele mai diverse produse, care direct sau indirect ne îmbogățesc viața, ne-o fac mai plină. Așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, în expunerea sa la ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a guvernului, din 25 noiembrie 1970: «Rezultatele obținute în sfera producției materiale se reflectă sintetic în sporirea de aproape o dată și jumătate a venitului național, corespunzînd unui ritm mediu anual de 7,7 la sută. Aceasta a permis adoptarea de noi măsuri pentru ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc».

Sigur că în acest domeniu mai sînt încă multe de făcut, mai e loc de mai bine. Un consumator din an în an mai exigent, pe drept cuvînt mai exigent, o cere. Pentru aceasta sînt necesare o perfecționare, un ritm încă și mai intens de muncă, o desfășurare de inteligență în acțiune încă și mai impresionantă. De pe acum, saltul realizat de industria noastră de bunuri de consum este considerabil. Graficele, cifrele, sînt elocvente în a oglindi progresul rapid realizat de națiunea noastră pe scara civilizației. Vă invităm să le parcurgeți, în ipostazele lor cele mai direct legate de bunăstarea individului.

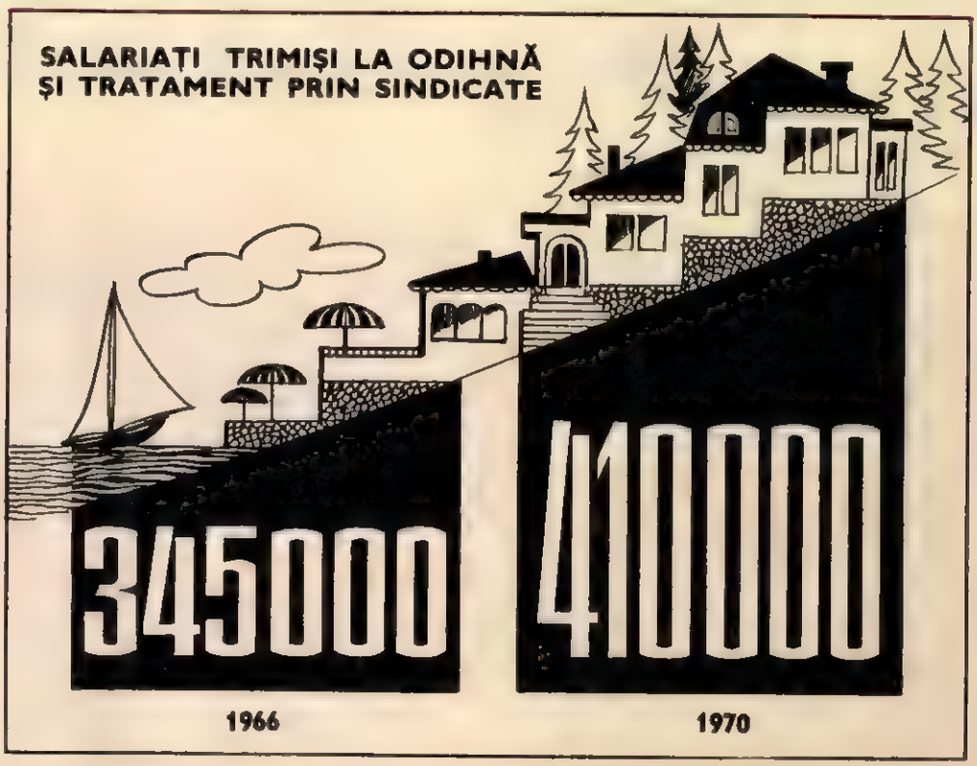

Calitatea unor produse de folosință îndelungată, cum ar fi frigiderele, mașinile de spălat rufe etc., este din ce în ce mai bună.

CONFECȚII, PRODUSE DE UZ CASNIC

Pe bună dreptate pretindem comerțului nostru, industriei noastre ușoare, stofe mai bune, confecții moderne și variate ca modele, încălțăminte în pas cu moda și de calitate, pe scurt, bun-gust și eleganță. Dorim ca televizorul nostru să aibă imaginea cea mai clară, radioul să ne redea nealterate sunetele muzicii enesciene. Toate aceste dorințe și încă nenumărate altele au devenit legitime prin crearea unei puternice și complexe industrii construite și dezvoltate prin efortul cinstit și, adeseori, greu al fiecăruia din noi. Productivitatea acestor noi întreprinderi a asigurat o serie de produse mult superioare atît cantitativ cît și calitativ perioadei 1961—1965. Astfel, numai în 1970 s-au livrat comerțului spre desfacere circa 32 800 000 perechi încălțăminte, aproape un milion jumătate de costume bărbătești, circa două milioane de rochii, 1 600 000 paltoane etc., etc. De asemenea, numai în anul 1970 s-au vîndut 143,4 mii de răcitoare electrice, 109,7 mii mașini de spălat rufe, 66,8 mii aspiratoare de praf, 25,5 mii autoturisme etc., etc.

Comparativ cu anul 1965, aceasta înseamnă cu 122,1% mai multe răcitoare electrice, cu 130,1% mai multe mașini de spălat rufe, cu 134,6% mai multe mașini de cusut etc

TURISM LA MUNTE

Munții, munții noștri atît de pitorești, cunosc în acești ani o adevărată «invazie» de turiști veniți să se fortifice, să se bucure de peisaj, de aerul puternic ozonat al înălțimilor. Statul a alocat importante sume pentru construirea unor hoteluri alpine și cabane, pentru modernizarea celor existente. Renumite stațiuni ca Predeal, Poiana Brașov, Bran etc. au fost dotate cu noi hoteluri, drumuri de acces și alte amenajări turistice. Numai în masivul Bucegilor în ultimul cincinal s-au construit și amenajat 30 restaurante, cabane, campinguri, moteluri etc., s-au înălțat 5 noi hoteluri. De

Orașele țării se îmbogățesc cu adevărate palate de cultură (în fotografie, noua casă de cultură din centrul orașului Suceava).

CINCI ANI DE MUNCĂ ȘI DE SUCCESE PRESTIGIOASE

asemenea au fost date în folosință 2 teleferice și 6 teleschiuri, 2 pîrtii de schi, luminate. Ca urmare, numărul turiștilor a fost de peste 2,4 ori mai mare decît în 1965 în întreaga zonă montană (1 300 000 turiști români și străini găzduiți în hoteluri, cabane, campinguri etc.).

Modernizarea și construcția de noi hoteluri și cabane se realizează și în alte masive muntoase, în Apuseni, Retezat, Făgăraș, vată unui număr atît de impresionant de persoane, în cincinalul care s-a încheiat statul a cheltuit suma de 1 477 700 000 lei. Complexe sanatoriale construite în acest interval de timp sau în curs de construcție la Felix, Herculane, Eforie-Nord și Sud, Costinești, la Singeorz-Băi, Vatra Dornei, Căciulata etc., etc., dotate cu tot confortul și cu baze de tratament moderne — iată materializarea efortului uriaș depus de stat, a grijii sale permanente pentru asigurarea în condiții cît mai bune a concediului de odihnă.

TURISMUL LA MARE

Adevărate perle, stațiunile de odihnă cuprind litoralul românesc, se ramifică din an în an, cîștigă în frumusețe, eleganță, bun-gust. În anii 1966–1970 numărul locurilor la hotelurile de pe litoral s-a dublat (în 1966 existau 88 hoteluri cu 23 990 locuri, în 1970, 187 cu 47 936 locuri!).

Au apărut stațiuni complet noi, concepute modern, asigurînd un confort superior, cum ar fi: Neptun, Jupiter, Venus, Saturn, Mamaia-Nord.

A fost dublată suprafața plajelor, ajungîndu-se la 80 000 mp, iar parcurile și zonele de agrement au crescut, în aceeași perioadă de timp, de la 297 ha la 573 ha.

CONCEDIUL DE ODIHNĂ

În perioada 1966—1970 peste 3 900 000 de cetățeni au beneficiat de cură balneară sau de odihnă în stațiuni. Dintre aceștia, 1 900 000 sînt salariați, trimiși la odihnă și tratament prin sindicate. Dacă adăugăm numărul celor ce și-au petrecut vacanța la mare și la munte pe cont propriu, fiind cazați în hoteluri sau case particulare, a copiilor, cifra globală se ridică la 4 387 000 Ca să se asigure posibilități de cazare adec-

PRODUSE AGROALIMENTARE

Miliardele de lei investite în agricultură de către stat sub forma herghelиilor de cai putere, a mașinilor agricole de tot felul, a milioane de tone de «sare» a pămîntului, îngrășămintele chimice, au permis obținerea unor produse agroalimentare sporite, care au asigurat o aprovizionare îmbunătățită a populației.

Astfel, la lapte, de la o producție de 2 499 mii de tone în 1965, s-a ajuns la 4 152 mii tone în 1970. La carne, de la 156,6 mii tone în 1965, s-a ajuns la 185,6 mii tone. Producția de unt a urcat în același interval de timp de la 10,3 mii tone la 14,7 mii tone. S-au produs, în 1970, 610,3 milioane buc. ouă față de 314,1 milioane bucăți în 1965. Producția de zahăr a urcat la 233,1 mii tone față de 189,6 mii tone în 1965. La ulei a atins în 1970 134,0 mii tone față de cele 114,5 mii tone realizate în 1965

În perioada cincinalului trecut, față de anii 1961–1965, producția a reprezentat 108,3% la cartofi de toamnă, 126% la legume și 127,7% la fructe și struguri

Aceasta înseamnă mai multe produse agroalimentare pentru populație, înseamnă magazine mai variat aprovizionate, o gamă de preparate și semipreparate mai largă Este un domeniu ce necesită o continuă

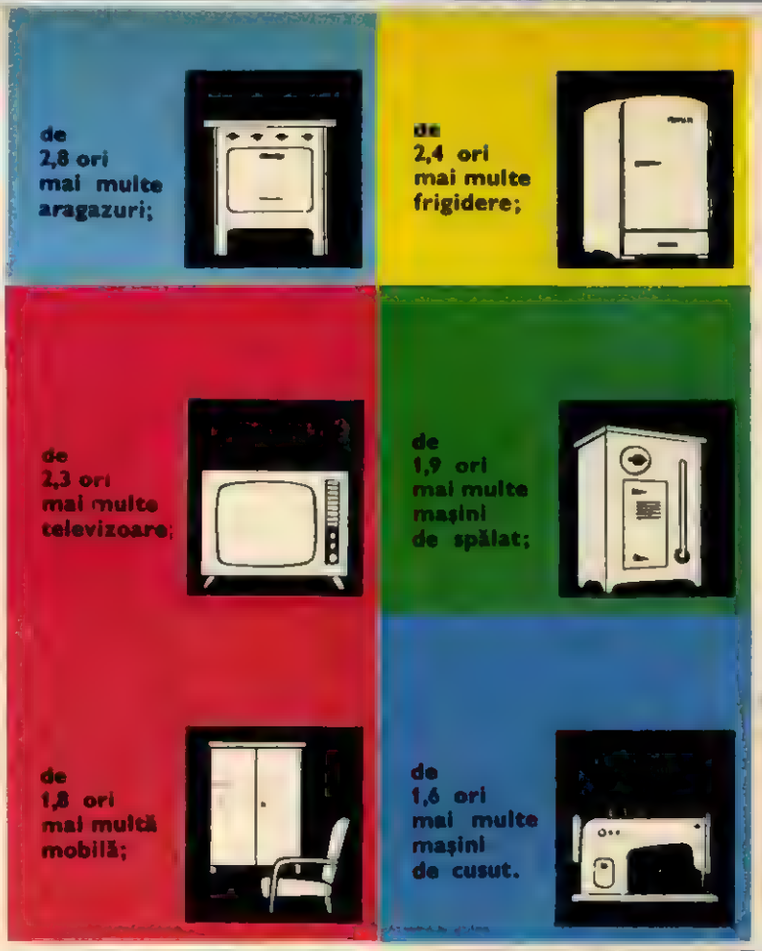

NOUA CIVILIZAȚIE A SATULUI

Numai în 1970 s-au vîndut la sate, prin magazinele cooperației de consum, față de 1965:

Peisajul montan atrage irezistibil mii, sute de mii de turiști.

Litoralul românesc, sursă de bucurie și sănătate pentru sute de mii de oameni ai muncii

Confecțiile — un sector unde s-a făcut mult dar mai este loc pentru mai bine.

perfecționare, pe măsura exigentului cumpărător și consumator care este cetățeanul României socialiste.

INDUSTRIA LOCALĂ

O industrie de fundamentală importanță pentru viața noastră de fiecare zi — industria locală — a luat în ultimii ani o dezvoltare vertiginoasă. «Industria celor 6 001 articole», cum a mai fost denumită, tinde să usureze cît mai mult viața gospodinei, ne face să cîștigăm timp, ne pune la dispoziție o serie de «servicii» pînă în urmă cu cîțiva ani aproape inexistente. Astfel, la sfîrșitul lui 1970 existau în rețeaua industriei locale 29 stații «auto-service» cu o capacitate de 560 000 operațiuni de spălare-gresare pe an, 80 000 revizii și 17 550 reparații capitale. Funcționau de asemenea 5 unități de spălătorie, curățătorie și vopsitorie, cu o capacitate de peste 7 000 tone pe an. Anual sînt livrate populației peste 6 000 articole de uz casnic și gospodăresc din metal, lemn, mase plastice, la care se adaugă peste 500 000 garnituri de mobilă, peste 250 000 corpuri de iluminat, peste 200 000 000 litri de băuturi răcoritoare și ape minerale. Cifrele indică grăitor progresul făcut de industria locală în materie de deservire a populației. În 1966 erau asimilate 198 de noi produse, în 1970, 2 712! O industrie care ne ușurează, ne înlesnește, în ultimă instanță ne înfrumusețează viața.

„CONSUM" DE CULTURĂ

Citim mai mult ca oricînd, sîntem mai avizi de cultură, sub toate aspectele ei. Este un semn cert al creșterilor tonice din civilizația românească de astăzi. În acest domeniu se poate spune că cincinalul care s-a încheiat a fost de-a dreptul extraordinar. Astfel, s-au cheltuit pentru cultură și artă 4 266,7 milioane lei, cu peste 29 la sută mai mult decît în perioada 1961—1965. Este în curs de finisare Teatrul Național din București, precum și teatrele de stat din Craiova și Tg. Mureș. Case de cultură s-au ridicat la Galați, Suceava, Pitești, Baia Mare, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Mediaș, superior dotate, impulsionînd viața culturală din aceste orașe.

În tiraj de masă, cartea a pătruns pînă în cel mai îndepărtat cătun, la ora actuală nu există comună fără bibliotecă!

Volumele intrate în biblioteci în această perioadă au crescut neîncetat, depășind cifra de 111 milioane exemplare. În perioada 1966—1970 s-au editat 19 000 titluri într-un tiraj total de 348 milioane exemplare.

În anul 1970, cele 32 de stații de emisie radio și cele 17 de televiziune au difuzat 37 550, respectiv 3 200 ore-program, față de 28 768 și respectiv 1 667 ore-program, cît au fost difuzate în 1965. Am fabricat în 1970 242,9 mii televizoare, față de cele 159,2 mii produse în 1965.

Construcția noului centru de televiziune, superior dotat din punct de vedere tehnic, asigură emisiuni de o calitate mult îmbunătățită. Pentru milioane de oameni, cartea, radioul, televiziunea au devenit o «hrană» zilnică. Cultura — una din dimensiunile majore ale cincinalului încheiat.

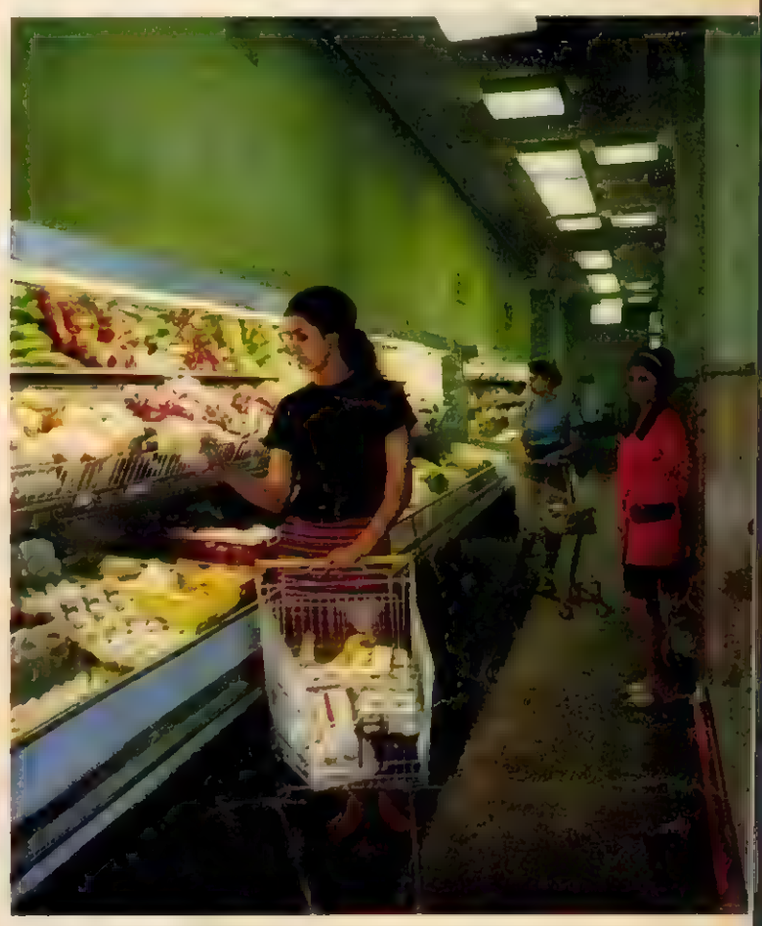

«Fortuna» — un magazin de desfacere a produselor alimentare, pe măsura exigențelor cumpărătorului anului 1971.

Cît s-a cheltuit pentru cultură și artă (în milioane)

1961—1965

1966—1970

BIOLOGII VISEAZĂ...

«DIRIJAREA» SEXULUI... «MAME-INCUBATOR»... NAȘTEREA ÎN AFARA PÎNTECELUI MATERN — IATĂ DOAR CÎTEVA DIN PREOCUPĂRILE UNOR CERCETĂRI ACTUALE DIN ZOOTEHNIE, DE MARE IMPORTANȚĂ ECONOMICĂ ȘI CU TULBURĂTOARE IMPLICAȚII PENTRU MEDICINA UMANĂ DE MÎINE.

Prezența calculatorului electronic în paginile de față, dedicate — în esență — creșterii animalelor, este semnificativă pentru acest sfîrșit de veac. La Institutul național de cercetări agricole din Franța un milion de vaci de pe tot întinsul țării sînt «urmărite» de un calculator-gigant. Și în țara noastră calculatoarele electronice încep să fie folosite în agricultură. Recent s-a anunțat înființarea unui centru de calcul afectat acestui important sector al economiei naționale.

de dr. Vasile OȚEL, membru corespondent al Academiei de științe agricole și silvice

Prima «bancă» europeană de sămînță umană a fost creată la Bremen de dr. Kurt Sokol (în fotografie), unul din pionierii inseminării artificiale în medicina umană, în Republica Federală a Germaniei. Sămînța umană congelată la minus 196 grade Celsius poate fi păstrată timp de decenii. Această tehnică șochează poate la prima vedere, dar aplicațiile ei sînt serios dezbătute de cei mai eminenți oameni de știință. Doctorul Sokol afirmă, de pildă, că ea s-ar putea dovedi singura soluție pentru ca soțiile să devină mame, în anumite cazuri patologice. Numele «donatorului» nu este niciodată dezvăluit cuplului respectiv.

Realizările științifice în domeniul reproducției animalelor s-au îmbogățit considerabil în ultimele decenii, dar rezultate recente obținute în multe țări ale lumii stîrnesc un interes deosebit, căci — firește, în anumite limite — ele pot servi drept modele experimentale sau chiar de aplicare pentru specia umană. Pentru neinițiat, succesele obținute în fiziologia și biologia reproducției la animale au un caracter de-a dreptul fantastic, incredibil și totuși real. Cu atît mai mult cu cît ele au importante implicații economice.

Puțini oameni știu, de exemplu, că la ora actuală s-a pus la punct și a intrat în practica largă o metodă de conservare prin congelare a materialului seminal de taur, berbec și armăsar, la temperaturi foarte scăzute (minus 196°C, temperatura azotului lichid). În aceste condiții, sămînța se păstrează vie *un timp practic nelimitat*. Cu alte cuvinte, după decongelare ea este capabilă să fecundeze și să dea naștere la ființe perfect normale.

Astfel, lîngă București, la Otopeni, la Stațiunea centrală de cercetări pentru însămînțări artificiale și combaterea sterilității la animale există sămînță de taur conservată încă din 1965 și cea de berbec și țap din 1968! Reproducătorii care au «donat» această sămînță sînt de mult sacrificați, și totuși ei continuă să fie... tați.

BĂNCI DE UN FEL DEOSEBIT...

Pentru creșterea animalelor, posibilitatea conservării pe lungă durată a materialului seminal de la reproducători prezintă o însemnătate economică deosebită. Pe această cale de la un singur taur se pot însămînța anual 4 500–5 000 vaci în loc de 80–100, cîte puteau fi fecundate anual prin împerechere naturală. Cu alte cuvinte, un taur ține locul altor 50!

Dar ceea ce este mai interesant este faptul că metoda n-a întîrziat să fie preluată de către medicina umană. Dr. Samuel Behrman, de la Centrul de cercetări medicale din Michigan, a conservat în același mod materialul seminal de om (spermatozoizii) timp de doi ani, în containere speciale. El afirmă că «sămînța (de om) poate

fi conservată un timp nelimitat: *decenii, secole sau chiar milenii*». Și tocmai această posibilitate a dus la ideea creării de depozite de semințe umană pentru protejarea omului de pericolele pe care tehnicizarea lumii o reprezintă pentru fecunditatea lui.

Niciodată n-a fost atît de amenințată fertilitatea speciei noastre ca în această epocă de triumf al tehnicii. S-a constatat astfel că unele condiții deosebite de muncă și de mediu pot avea influențe dăunătoare asupra liniei seminale și, ca urmare, asupra fecundității. Aceste condiții își au corespondentul lor în zootehnie. Experiențele pe animale, la stațiunea noastră de la Otopeni, au demonstrat acest lucru. Astfel, încălzirea artificială timp de numai două zile a testiculelor la berbec a dus la modificări profunde ale liniei seminale. Cînd această «insolație» s-a prelungit la patru zile, modificările s-au accentuat și revenirea la normal a luat vreme îndelungată. Prof. Bonadonna din Italia a ținut cocoși în camere întunecoase și doar după două săptămîni ei au încetat pur și simplu să-și mai manifeste instinctul sexual. Asemenea experiențe sînt multiple.

Avînd în vedere «noxele» privind fecunditatea, Bentley Glass, președintele Asociației oamenilor de știință din S.U.A., arată că este necesar să se popularizeze ideea ca «tinerii, pînă nu mai tîrziu de 20 ani, să facă «depuneri» la băncile de semințe», la fel cum se face azi vaccinarea contra varioleii! Firește, la început ideea șochează, dar trebuie reținut că ea nu provine de la un gazetar în căutare de publicitate ieftină, ci de la un reputat om de știință. În același context, să amintim că la ora actuală trăiesc pe glob și sînt perfect normali 200–300 de oameni proveniți din material seminal congelat. Doar în R.F.a Germaniei—după cum arată o publicație științifică — trăiesc în prezent 11 copii veniți pe lume pe această cale neobișnuită...

FATĂ SAU BĂIAT?

Să ne ocupăm acum de o preocupare veche a oamenilor de știință, care vine în întîmpinarea dorinței fierbinți a părinților: aceea de a «dirija» sexul viitorului copil.

Se lucrează intens în această direcție, și unele rezultate recente merită a fi consemnate. Și în acest domeniu o indicație de viitor o dau studiile făcute pe animale.

Într-o convorbire pe care am avut-o cu doctorul Erich Schilling, șeful Secției de fiziologia reproducției de la Institutul Max Planck din Marlensee, R.F. a Germaniei, acesta m-a informat că a reușit să separe, pe bază de sedimentare, spermatozoizi «masculi», mai grei, de cei «femeli», mai ușori. Cu alte cuvinte, primii, în procesul de fecundare, dau mai mulți masculi, ceilalți — mai multe femele. Experiențele au fost efectuate pe iepuri și au fost comunicate la un simpozion organizat de firma «Hannover Kemikallien».

Cercetări pentru influențarea sexului, legate însă de alt principiu, se desfășoară și în cadrul stațiunii de la Otopeni.

Alți autori au încercat această «alegere» prin metode electrice sau prin centrifugare.

Interesul practic al tuturor acestor experiențe este evident, întrucît pentru zootehnie obținerea mai multor femele decît masculi poate prezenta o deosebită importanță economică. De pildă, în creșterea păsărilor s-a constatat că este rentabil să se sacrifice masculii încă din prima zi. În adevăr, deoarece ponderea economică în acest sector o au femelele, care produc și carne, și ouă, se păstrează doar un număr redus de masculi pentru fecundare. Evident, ar fi însă mult mai simplu să se obțină de la bun început un număr mai mare de femele decît de masculi. Același lucru este valabil și pentru taurine, ovine, porcine și alte specii.

Dar lucrările în domeniul fiziologiei reproducției nu se opresc aici.

MAME «CU CHIRIE»

În domeniul creșterii animalelor nu mai reprezintă ceva deosebit ca un ovul fecundat de la o femelă (scroafă, oaie, capră, vacă) să fie recoltat prin operație și transplantat, «mutat» la altă femelă din aceeași specie, și să se dezvolte normal în aceasta din urmă.

La stațiunea de cercetări de la Otopeni s-au obținut produși perfect normali din asemenea transplantări. Experiențele s-au făcut pe porcine și ovine. Astfel, o scroafă din rasa Bazna, la care s-au transplantat ovule fecundate de la rasa Marele alb, a purtat și a dat naștere la purcei din rasa Marele alb! Experiența inversă a dat aceleași rezultate: o scroafă Marele alb a primit prin transplant ovule fecundate de la o scroafă Bazna și a dat naștere la purcei de rasă Bazna, și ei perfect normali.

La Otopeni experiențele s-au extins și pe oi, transplantarea făcîndu-se între două rase de culori diferite: merinos și caracul.

Astfel, o oaie caracul care a primit prin operație un ovul fecundat de la o oaie merinos a purtat și a dat naștere la un miel merinos curat, care în prezent este berbec pepinier. Aici s-a observat un fapt neașteptat. Părinții adevărați ai mielului dăduseră: tatăl — 9 kg de lînă și mama — 5 kg. Mielul «găzduit» de oaia caracul a dat, în vara anului 1970, 14,5 kg lînă de bună calitate. În știință sînt cunoscute cazuri cînd, prin încrucișare între rase, apare fenomenul «heterosis» — prima generație obținută pe această cale este mai productivă decît părinții. Să fie oare vorba și în cercetările noastre de un asemenea fenomen? Atunci ei ar avea implicații economice. Cercetările sînt în curs.

De asemenea, noi am realizat și procesul contrar: o oaie merinos a primit prin transplant un ovul fecundat de la o oaie caracul și a dat naștere la un miel caracul, care în prezent este pepinier adult. Este interesant de subliniat că produșii obținuți nu se aseamănă în nici un fel cu mama care i-a purtat (mamă-incubator sau «cu chirie», cum îi spun glumeții) și nu se deosebesc prin nimic de părinții adevărați!

Ca și alte metode, se pare că nici aceasta nu va întîrzia să fie utilizată — în anumite limite — în clinicile umane, pentru reproducție.

Studii efectuate printre femei în unele țări apusene au dus la rezultate mai mult decît surprinzătoare. În R.F. a Germaniei, la o anchetă întreprinsă de revista «Stern», fiecare a cincea femeie s-a declarat de acord să-și încredințeze copilul spre a fi purtat de o altă femeie, sau, cu alte cuvinte, să-și «închirieze» o purtătoare pentru propriul copil. «Ați accepta să «purtați» un copil străin?» La această întrebare una din 20 de femei chestionate au răspuns afirmativ, «natural — au precizat ele — cu condiția unei recompense substanțiale».

Desigur, noi nu putem accepta această concepție mercantilă, însă trebuie reținut că în cazul unor afecțiuni care fac imposibilă purtarea sarcinii — și aceste afecțiuni sînt din păcate mult mai răspîndite decît își închipuie profanii — o asemenea «tehnică» ar putea oferi singura speranță pentru femeile doritoare să devină mame.

Specialiștii afirmă că foarte curînd transplantarea de ovule fecundate de la o femeie la alta se va realiza curent în marile clinici, în acele cazuri bine justificate din punct de vedere medical și moral.

UN OM ÎN «EPRUBETĂ»?

În momentul de față biologii lucrează intens pentru realizarea unei noi «minuni» a științei: fecundarea «in vitro» a ovulului, creșterea și dezvoltarea completă a unui fetus în afara pîntecului matern, într-un așa-zis «uter-robot».

Într-un referat prezentat la «Schering Symposium on Mechanisms Involved in Conception» (Berlin — 1969), R.L. Brinster, profesor la Universitatea din Pennsylvania, S.U.A., arăta: «În ultimii zece ani se înregistrează o creștere considerabilă a studiilor în acest domeniu (cultivarea ouălor mamiferelor «in vitro» — N.N.) pentru următoarele considerente:

— dorința de a înțelege mai bine dezvoltarea mamiferelor în general, și a omului în special;

— dorința de a reglementa fertilitatea».

Specialistul american consideră că este doar o problemă de timp ca manipulările de rutină și dezvoltarea «in vitro» într-o perioadă de 10–15 zile a embrionului să fie posibilă la toate mamiferele.

În acest domeniu de cercetare, în multe institute științifice și universități ale lumii se duce o activitate febrilă.

Unii cercetători urmăresc să realizeze fecundația «in vitro» și să prelungească cît mai mult primele faze de dezvoltare a embrionului «în eprubetă». Astfel, Brinster a reușit să crească embrioni de iepure pînă la faza de preimplantare, iar Denis New (Cambridge) a crescut embrioni de șoarece în incubator pînă a început să funcționeze cordul.

Alți cercetători studiază sfîrșitul gestației și intenționează să construiască o «bucătărie maternă» care să asigure creșterea și dezvoltarea fătului ca și în uterul matern, pînă în momentul nașterii.

Totuși, cu toate eforturile care se fac, drumul pînă la creșterea completă a unui fetus într-un «uter-robot» este foarte lung. Pentru atingerea acestui obiectiv sînt necesare anumite substanțe nutritive, oxigen, hormoni, microelemente, vitamine și multe alte elemente într-un dozaj precis, și aceste proporții sînt extrem de greu de realizat «în eprubetă».

Cercetările și experiențele de mai sus au fost efectuate pe animale. Dar medicina umană n-a ezitat niciodată să transpună la om — *mutatis mutandis* — ceea ce s-a observat la animal. Acest lucru este valabil de pildă pentru unele tehnici operatorii de avangardă (transplantarea inimii etc.), pentru investigarea efectului diferitelor medicamente etc. Iată de ce interesul cercetărilor menționate mai înainte depășește cu mult cadrul zootehniei. Multe din problemele enunțate în acest articol și care acum șochează vor fi — poate pînă la sfîrșitul acestui secol — abordate, în anumite condiții și cu anumite precauții, și de medicina umană.

Modelul unor «spirale» de acid ADN (dezoxiribonucleic), care reprezintă fundamentul material al așa-numitului cod genetic. Progresele făcute în ultimii ani pentru descifrarea acestor structuri reprezintă unul din titlurile de glorie ale științei veacului XX, și tot ele deschid posibilități de o amploare încă nebănuită pentru «manipulări genetice». Deocamdată pe animale...

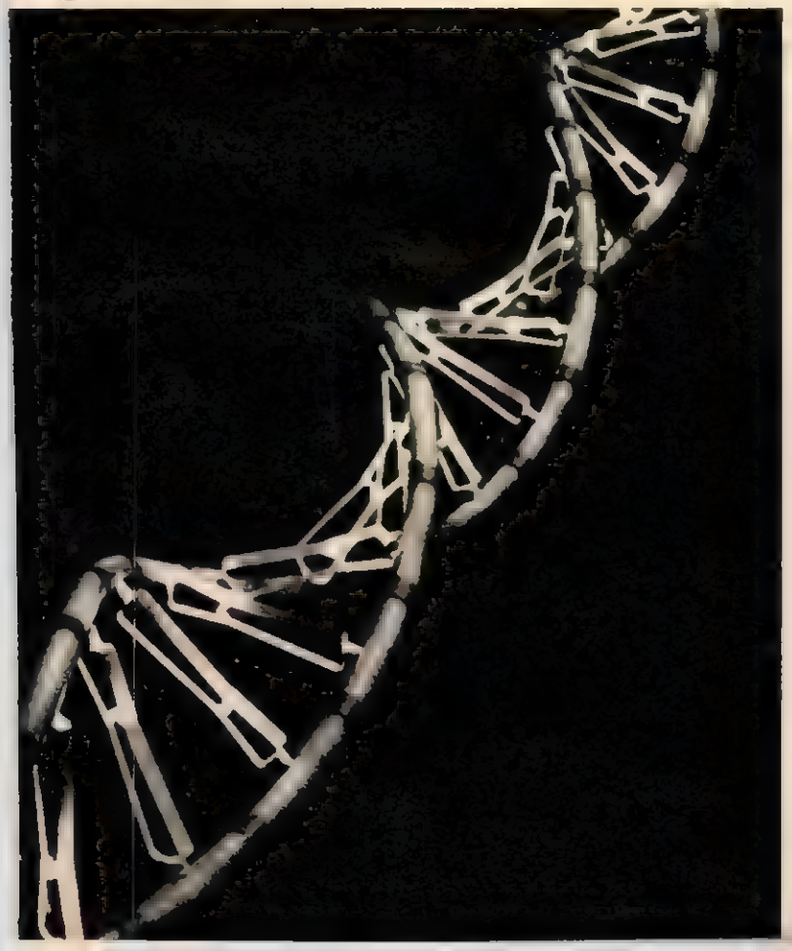

GENETICIENII, «ARHITECȚI» AI MATERIEI VII

de Lionel NIȚESCU

Prea adesea sîntem înclinați să considerăm acest furtunos sfîrșit de secol pe care-l trăim sub prisma mutațiilor tehnologice, a dezvoltării automatizării, a revoluției energiei. Ni se înfățișează imaginea unei civilizații pe care americanii ar denumi-o «push button». O simplă apăsare pe buton și... o uriașă uzină se pune în mișcare, singură. Sau, mai aproape de interesul omului de pe stradă, facem un salt în era «menajului automatizat».

Și totuși una din cele mai tulburătoare perspective pe care le deschide revoluția tehnico-științifică nu o oferă manipularea cu mașini — tot mai numeroase și mai perfecționate — ci manipularea (este chiar termenul folosit de specialiști) cu viața însăși. Ne referim la intervenția activă a omului în probleme de genetică. Și, în acest context, sînt extrem de interesante cercetările de genetică animală, căci mîine... Firește, nu deodată și nu fără discernămînt, dar totuși mîine aceste cercetări își vor putea găsi aplicația, în anumite limite dictate mai ales de morală, și la om. Este de altfel și părerea unui tînăr genetician francez pe care am avut ocazia să-l întîlnim la un recent simpozion de genetică animală care a avut loc la București.

GĂINA MICĂ (RĂS)TOARNĂ OUL MARE

Interlocutorul nostru era în măsură să spună un cuvînt autorizat. În calitate de cercetător principal la Institutul național de cercetări agricole al Franței (INRA), dl. *Louis OLLIVIER* este la curent cu cele mai promițătoare linii de cercetare întreprinse în acest prestigios institut, unul dintre cele mai mari din Europa Occidentală.

«Am identificat gena (substratul material al caracterelor ereditare)... Am izolat-o în stare pură... Apoi am trecut la producția de masă...»

Asemenea propoziții, spuse «în treacăt», cu tonul cel mai natural cu putință, de dl. Ollivier, evidențiază saltul care se înfăptuiește pe tăcute sub ochii noștri și anunță revoluția de mai mare amploare care ne așteaptă.

Exemplul de la care a pornit biologul francez e mărunt în aparență. Cercetătorii de la INRA s-au întrebat de ce să nu «fabrice» găini *pitice* care să producă ouă *obișnuite?* Interesul economic este evident: o găină care cîntărește pe jumătate cît surata sa cu talie normală necesită o hrană, grosso modo, cam tot pe jumătate. Înmulțiți economia rezultată de la o singură găină cu — de pildă — un milion și se ajunge ușor de la o unuță galinacee la sume astronomice.

Problema a fost rezolvată la INRA pe calea genetică indicată de dl. Ollivier. Un calcul preliminar promite aproximativ 50 la sută cîștig suplimentar pe cap de găină pitică. Iată o elocventă dovadă că nu tot ce e supergigant e și superavantajos.

GEMENI LA COMANDĂ

Dar «manipulările biologice» nu fac apel numai la gene — adică la intervenția directă în mecanismul genetic — ci și la hormoni.

Gîndiți-vă la doi gemeni drăgălași. Nu. Nu la Vasilică și Marinică sau Pierre și

(Continuare în pag. 18)

LEOPOLDINA BĂLĂNUȚĂ: «TOTUL E SĂ CREZI»

de Sanda FAUR
Fotografii de Elena GHERA

— Leopoldina Bălănuță, dă-mi te rog o mînă de ajutor...

— Ce s-a întîmplat?

Nu s-a întîmplat nimic. Dar în fața lui Poldi, meseria de intervievist ți se pare, la început cel puțin, stingheritoare, o întrebare nevinovată sună a indiscreție, un șir de întrebări se adună într-o sumă de brutalități; cum să dialoghezi calm și profesional despre teatru cu o actriță care îți transmite de pe scenă senzația unor trăiri aproape dureroase?

— De asta te refuzi de obicei interviurilor? Din pudoare? Din discreție?

— Nu, din sentimentul inutilității. Pur și simplu, mi se pare că dincolo de personaj nu mai am ce comunica. Cuvintele sînt tardive. Dar interviurile nu mă îngrozesc întotdeauna, precum vezi. De altfel, e și în funcție de interlocutor...

— Îți mulțumesc, adevărul e însă că ne facem, amîndouă, o obligație, hai să-i zicem onorabilă. Spectatorii sînt însetați să afle cît mai multe despre actorii pe care îi plac, mai bine le furnizăm noi înșine adevărul, nu-i așa? Oricum, trebuie să-ți confirm și eu că ai un «box-office» foarte ridicat: l-au dovedit și rezultatele concursului organizat, la sfîrșitul lui '70, de revista noastră.

— Lucrul acesta mă sperie. Mă întreb dacă oamenii nu se înșală. Am jucat, de fapt, foarte puțin, fă și dumneata socoteala și ai să vezi că pentru cei 36 de ani ai mei bilanțul e trist. Am fost o actriță de plan. E trist să fii o actriță de plan. Am jucat, pînă la epuizarea piesei, «Doi pe-un balansoar». Joc, pînă la epuizarea mea, «Fata care a făcut o minune». Se pare că dl. Gibson e destinul meu. Nu am jucat nici un rol mare, o «Electra», de pildă; n-am jucat nici Ibsen, nici Cehov, în Shakespeare nici n-am dat cu nasul. Relațiile mele cu domnia-sa sînt protocolare și distante, de la cititor la autor... Chiar dacă aș suferi o înfrîngere într-un asemenea rol, tot ar merita, zic eu; merită să cazi de pe cai mari, nu crezi?

Acestea fiind zise, sper că n-ai înțeles că-mi plîng cumva soarta... Nu mă plîng. Nu mă socot o nedreptățită. Mă întreb numai dacă spectatorii nu-mi acordă mai mult credit decît mi se cuvine, atîta tot.

— Dă-mi voie să nu te cred chiar pînă la capăt. De altfel, prea multă îndoială strică, nu e chiar dătătoare de curaj.

— Poate. Dar de fiecare dată te îndoiești totuși, cu fiecare rol o iei de la început. Parcă nici nu contează ce-ai agonisit. De fiecare dată recreezi lumea. Și te temi că, toi scociorînd în tine, biet actor, să nu secie izvorul. Te temi să nu se usuce puterea de inspirație, te temi să nu-ți se împuținеze forța de concentrare. Te temi să nu se stingă focul. E o spaimă continuă, care vine numai din tine. Cînd se stinge focul, nu mai ai ce căuta în teatru. Gata, s-a terminat.

— Vezi, oamenii simt că dumneata arzi pe scenă, de aceea te iubesc și cred în talentul dumitale, chiar și fără aprobarea Electrei... Dar cum se poate trăi într-o asemenea cumplită și continuă tensiune?

— Greu. Și fericit. Adevărul e că meseria noastră e dramatică. Pînă intri în scenă trebuie să străbați drumul acela bolovănos de la tine la persona), iar ca să te părăsești pe tine trebuie să stai la început numai cu tine, singur, izolat; cred că sînt greu de suportat atunci. Cînd ieși din scenă, ai alte clipe înfricoșitoare: nu te regăsești, nu știi cum și de unde să te apuci de tine, te prăbușești sleit. Și se deconectează cum pot, bieții actori. Eu mă mulțumesc cu o insomnie. Mai ales după «Fata care a făcut o minune»...

— Cum te simți în spectacolul acesta? Publicul vine, lăcrimează, criticii îl neagă violent, deși respins a fost mai curînd textul acesta melodramatic cu iz clinic decît spectacolul lucrat, evident, cu devoțiune...

— Știu eu ce să-ți spun? Adevărul e că la început am respins piesa. Pentru cabotinajul ei scriitoricesc. Pentru indiscreția ei. Pentru morbiditea cazului: poate că, totuși, se cere tăcere în jurul unei situații atît de tragice — un copil orb, surd și mut e o eroare gravă a naturii, chiar dacă pînă la urmă e recuperat spiritualmente. Dar m-a cucerit înversunarea Anniei Sullivan, tenacitatea ei nebunească, credința ei. Mi-am zis că un personaj care are o *credință* poate salva și un text mediocru.

— Și crezi că ai avut dreptate?

— Nu știu. Oricum, eu plătesc: urc, seară de seară, această Golgotă, pentru că așta nu e un rol ci o Golgotă, și ies stoarsă de puteri din scenă. Noroc de publicul care răspunde dăruirii noastre cu mare generozitate. Că altfel, numai bobîrnace am primit. Ce ne-au mai certat unii... Și iarăși nu pot să-i condamn, pentru că gîndesc așa cum am gîndit eu la început despre text. Sper totuși că din spectacol străbate o undă de umanitate, că se simte cum dăm fiecare, de fiecare dată, totul, și noi, actorii, și fetița asta formidabilă care e Dalila Gall.

— Se lucrează ușor cu o parteneră de 12 ani?

— La început ne era milă una de alta: ne maltratăm doar de-a binelea, două acte întregi. Apoi, fetița asta se prinde atît de sîncer în joc, încît uită totul, uită că e pe scenă, că e și diriginta în sală, că mama o așteaptă în cabină cu tartinele, și trei ceasuri ea se crede cu adevărat oarbă, trei ceasuri nu aude și nu poate vorbi realmente. N-am prins-o niciodată trișînd, e foarte cinstită pe scenă. Și îmi place că e și ambițioasă: cred că aici e și meritul mamei ei. E învățătoare de meserie și-și ține bine copilul în mînă. Altfel i-ar fi și greu Dalilei: de la școală vine, cu servieta sub brat, direct la teatru. Apropo: nu-mi plac mie coincidențele spectaculoase între viața actoriului și rolurile sale, dar poate că am acceptat-o pe Annie Sullivan pentru că și eu am fost o vreme învățătoare.

— Cînd ai avut timp și pentru profesia asta?

— După terminarea liceului: am dat de patru ori examen de admitere pînă am reușit să intru la institut. Așa că am avut vreme: întîi am fost vînzătoare la un magazin din Focșani — de fapt înregistram pe niște coli lungi bonurile de atunci mi-e groază de cifre; apoi am predat româna și istoria la școala din Jariștea, un sat din apropierea Focșanilor. Aveam elevi aproape de vîrsta mea — eu am terminat liceul la 16 ani — și experiența a fost formidabilă... Era și sora mea cu mine, ea preda chimia și științele naturii, stăteam amîndouă într-o casă părăsită, ne gospodăream singurele, cum puteam; zău, a fost grozav. Făceam treaba asta de profesor cu pasiune, mi se părea că are ceva comun cu teatrul.

— Ce anume?

— Cred că tot credința. Credința că trebuie să comunici un adevăr.

— Crezi în focul inspirației?

— Cred că sînt seri în care-l ai pe Dumnezeu în tine, și seri în care, cu toată bunăvoința ta aprinsă, el absentează. Dar fără o pregătire meticuloasă, pînă la milimetru, a fiecărei scene, a fiecărei replici, eu nu sînt bună de nimic pe scenă. Eu nu pot juca cu sufleor, dacă nu știu perfect vorbele și tot ce am de făcut, pur și simplu nu pot trăi situația respectivă. Numai cunoașterea desăvîrșită a rolului îmi dă senzația libertății, numai după aceea rămîne loc și pentru mariile inspirații ale clipei... Știi, eu vin la teatru cu o oră și jumătate înaintea începerii spectacolului, am nevoie de acest răgaz să mă machiez, să-mi fac exercițiile de dicție, de descleștare a maxilarelor...

— ...n-ar strica dacă ți-ar urma pilda cît mai mulți actori: se vorbește atît de prost pe scenele noastre, se înțelege uneori atît de greu ceea ce rostesc...

— ...și ca să pot ieși în întîmpinarea personajului, să mă las în completa lui stăpînire. Se întîmplă uneori să-mi urăsc rolul, să nu găsesc nici un punct de interferență între mine și el. Pe Lia Pogonat din «Iertarea» lui Băieșu am detestat-o: sincer vorbind, mi s-a părut la început chiar un cinism, o perversitate, să mi se dea să interpretez un personaj asemănător celor care m-au lovit pe mine și pe unii oameni dragi mie, un asemenea «făcător de fericire» care ucide și otrăvește totul în jur. O vreme, refuzam pînă și ideea unei arte care vorbește despre asemenea monstruozități. Preferam tăcerea.

— Nu cumva din comoditate spirituală?

— Mai curînd din oboseală. Pe Lia Pogonat am făcut-o împotriva intimii, a naturii, a credinței mele, poate de aceea a și ieșit atît de rea, mai rea decît și-a dorit-o autorul. Îți dai seama cum plecam de la teatru după o seară în care jucam «Iertarea»?... Poate de aceea resping ideea ocupării ceas de ceas și seară de seară a actorului pe scenă. Are nevoie de timp pentru a se regenera, pentru a se umple la loc. Are nevoie de timp pentru lecturi, pentru prieteni, pentru călătorii. Nu poți fi actor de cursă lungă dacă te uzezi toată ziua, dacă sari din papucii unui rol în ai altuia. Un rol bun pe stagiune e absolut suficient...

— Parcă începusem convorbirea noastră cu constatarea dezolată că ai jucat prea puțin.

— Și totuși nu lipsa rolurilor mă îndurerează în primul rînd. Cred că ducem cu toții, în teatrul nostru, dorul unui climat artistic mai ferm, mai bine organizat, mai stabil, al unui climat în care oamenii să fie puternic și îndelung legați între ei: or, la noi, la Teatrul Mic, unde directorii se schimbă din patru în patru ani, lucrul devine practic imposibil, oscilațiile repertoriale ne clatină pe toți, și iată-ne acum sub focurile aprige ale condeielor de specialitate. Cred că și o «Fată care a făcut o minune» ne-ar fi fost iertată dacă venea, ca o mică pată de culoare, într-un repertoriu mare, serios, de prestigiu. Și care să folosească bine actorii excelenți pe care-i are trupa noastră.

— Te-ar tenta să joci comedie? Îmi povestea Stela Popescu — ați fost colege de institut, nu? — că ai făcut în timpul studenției o Veta formidabilă...

— Mă interesează orice rol — fie și de comedie — care te poate scoate din făgașul tău, din deprinderile tale, din ticurile tale. Oricît de muncitor ai fi, nu poți să te lepezi de înfățișarea ta, de vocea ta, și atunci rolul trebuie să te împingă în altă direcție. Nu-mi plac actorii care sînt mereu aceiași, chiar dacă mă conving total de ceea ce fac. Efortul de diferențiere de la un rol la altul mi se pare cel esențial, și-l prefer, chiar dacă îi zăresc pe undeva urzeala, gîndul, intenția... Sincer să-ți spun, nu știu dacă aș putea juca o comedie de caracter, un personaj comic, nu știu dacă am haz, n-am încercat. Dar într-o comedie de situație — un Wilde, un Marivaux, un Molière — poate m-aș descurca. În fond, Veta era un personaj dramatic, ea era sincer îndrăgostită și nefericită, numai situațiile în care se afla erau comice... Cine însă m-ar vedea pe mine, azi, într-un rol de comedie?

— Cine ar vedea în Leopoldina Bălănuță o gospodină excelentă? Și iată, mi-ai dovedit-o totuși din plin că ești (nu dam detalii gastronomice, să lăsam spiritele aprinse de curiozitate, nu?).

— Bieții oameni își fac iluzii asupra vieții noastre, a actorilor, dar ștergem și noi praful zilnic, facem și noi zilnic cumpărături la Alimentara, mai profităm de faptul că măcelarul te-a văzut la televizor (deși te doare inima că joci o viață pe scîndură și că te știe tot omul abia după ce-ai jucat o dată pe micul ecran) și accepți — n-ai ce face — favorul antricoatelor fără os.

— Spune-mi, te rog, ce te întristează cel mai mult la oameni?

— Ce mă dezgustă, vrei să spui? Cred că cei mai tare mă dezgustă oamenii care se așază pe alte picioare decît ale lor, care își confecționează alte idealuri decît ale lor, care se «construiesc» altfel decît sînt, prin relații și credințe de moment. Poate că i-aș lăsa în pace dacă destinul meu n-ar depinde, cîteodată, de cîte unul din aceștia... Da, sînt sigură, așta e cel mai jalnic lucru: idealuri confecționate, relații confecționate, capete confecționate, picioare confecționate.

— Și ce te bucură cel mai mult?

— Frumusețea. De oriunde vine, mai ales dinăuntru, dar și din afară. Cred că frumusețea lăuntrică și exterioară e o condiție a profesiunii noastre.

— Îmi dai voie să te cert?

— Cearta-mă. Știu de ce. Ai dreptate. Dar sînt incorigibilă: n-am fost niciodată o cochetă, nu m-au interesat niciodată rochiile, nu m-am omorît niciodată cu cosmeticalele. Și știu că nu mai merge... Dar sînt prea leneșă în direcția asta: prefer să tricotez acasă decît să merg la coafor.

— Ce ți se pare esențial în feminitate, Leopoldina Bălănuță?

— Discreția. Nu suport feminitatea agresivă, deși ador franchețea. Cred că cea mai antipatică treabă îmi este totuși «știința-de-a-fi-femeie», «tactica», «rafinamentele»...

— Feminitatea confecționată, cu alte cuvinte.

— Da. Totdeauna mă întreb, uluită, cînd mai au oamenii timp să-și confecționeze alte firi, alte valori, alte vieți, cînd avem de fapt atît de puțină vreme să ne trăim din plin și adevărat singura și scurta noastră viață...

UMOR

PRĂPĂSTII de CRĂIȚĂ MÎNDRĂ Vasile

CE MAI FETE!

— fantezie festivă —

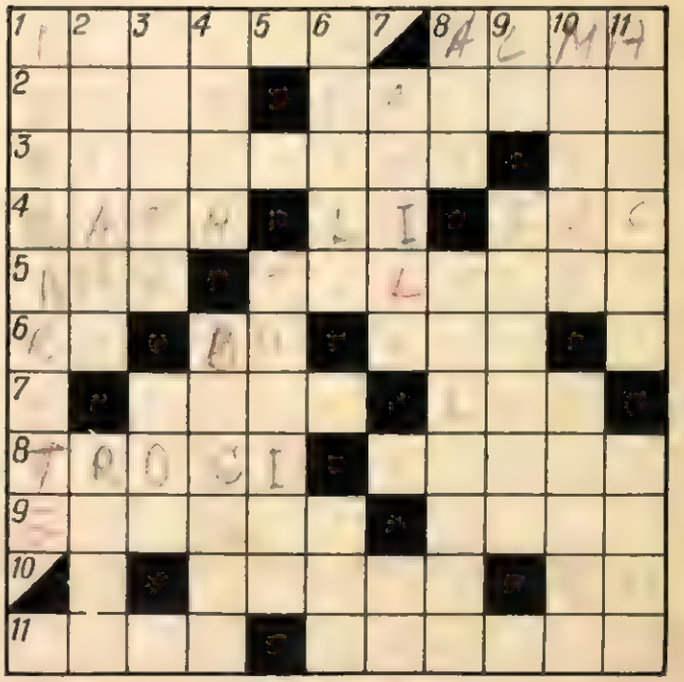

ORIZONTAL *(fără fete)*: 1) Personajul titular al unui cunoscut roman sadovenian — ... Mater, alt nume dat universităților. 2) Mulțime de oameni, la ceremonii — Subțiat în apă, slăbit. 3) Trăiește din dobînzi (fem.) — Nu. 4) S-a terminat! — Lei! — Articol... din celofan! 5) Frînghie pentru plasele pescarilor sau lac în Carpați — Arbori orientali din care se extrage un ulei aromat. 6) Soarele Egiptului antic — Bea! — Aur... vechi. 7) Fructele tufelor de la munte — Spațiu. 8) Jgheaburi pentru adăpat animalele — Puternic. 9) Vechea vioară — La intervale mari (fem.). 10) Lăzi mari, ornamentate — Con fără centru! 11) Bună de ras — Acestea (pop.).

VERTICAL: Ia te uită ce mai fete! (Începe cu Margarete...).

Neiu CARAIMAN

Dicționar: ALMA, AOR.

Dezlegarea jocului «FĂRĂ» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) MATEMATICA — I. 2) INODORA — ETAN. 3) NEPOLITICOSI. 4) UM — MIDAS — NIM. 5) LIN — IA — AF — GI. 6) EC — CE —ABĂTUT. 7) SECI — AM — DIRA. 8) C — ANONIM — CAB. 9) URIT — UNIC — TI. 10) A — APLANAT — L. 11) USOR — ARATAT. 12) DIRECTE — ACUM.

UN BIET SUFLET AMĂRÎT: RECLAMA COMERCIALĂ

Un cuvînt nou la ordinea zilei: marketing. Vom încerca să delimităm sfera acestei noțiuni adresîndu-ne tovarășului conf. dr. **Constantin PINTILIE** de la Academia de studii economice.

— Se pot da mai multe definiții. De pildă, P. Drucker, un mare specialist american, îl definește drept «un complex de activități economice care concură la realizarea fluxurilor de mărfuri și servicii de la producător la consumator».Un autor francez include în marketing studiul pieței, publicitatea, promovarea vînzărilor, distribuția, serviciile, relațiile cu publicul, deci tot ce se află în jurul ideii de comercializare. Reținînd ceea ce este esențial din definițiile date, se poate spune că marketingul este «ansamblul activităților întreprinderii al cărui obiect este crearea și descoperirea necesităților consumatorului și satisfacerea necesității cu produse și servicii care prin caracteristicile lor interne și externe, prin prețurile și disponibilitățile lor în timp și locul necesar pot oferi un ansamblu de avantaje competitive ce vor asigura cumpărarea repetată de către consumator și rentabilitatea întreprinderii».

Neglijarea studiilor de marketing înseamnă incertitudini în privința vînzării produselor, pericolul de a rămîne cu marfa nevîndută sau comercializată în condiții nerentabile. Toate acestea implică cercetarea produsului sub multiple aspecte: natura întrebuințării posibile sau neașteptate, prezentarea termenelor de livrare, preț de vînzare, virsta produselor concurente sau inlocuitoare.

— Ce condiții reclamă distribuția produsului, ansamblul de operații care permit ca acesta să ajungă la utilizatorul final?

— Așa cum rezultă din cele de mai sus, în primul rînd studiul prealabil de marketing. Apoi, cunoașterea produsului de către cumpărătorii potențiali, folosindu-se în mod corespunzător publicitatea și reclama.

La ce rezultate regretabile se poate ajunge prin nesocotirea relației producție-comerț-piață, prin necunoașterea clientelei actuale sau potențiale, și mai cu seamă prin subestimarea reclamei comerciale? Exemplele care urmează sînt, credem, concludente în această privință.

CINE TREBUIE SĂ FACĂ RECLAMĂ?

Bineînțeles că atunci cînd o fabrică lansează un produs, ea este aceea care are datoria — și, mai ales, interesul — să bată cît mai mult «tam-tamul» în jurul noii sale mărfi, să o facă cunoscută încă înainte de a se afla în magazine, așteptată, dorită, căutată.

Nimic nefiresc sau inutil în treaba aceasta. Ceea ce e rău e faptul că, încetățenindu-se ideea că industria trebuie să-și facă reclamă pentru produsele ei, comerțul uită să-și mai facă reclamă pentru ceea ce reprezintă interesele sale cele mai directe. O să dăm un exemplu: în urmă cu un an, și tot în luna februarie, mă aflam în R.F. a Germaniei, la München. Pe orice stradă din oraș unde se afla vreun magazin mai mare, dar mai ales în centrul său comercial — pe Bayerstrasse și pe străzile înconjurătoare — în care mariile magazine se învecinează literalmente unul cu altul, te ciocneai la tot pasul de panouri, afișe, firme în care jocul nuanțelor luminescente îți lua ochii, în care predomina cuvîntul: «Winterschlussverkauf» — vînzările sfîrșitului de iarnă. Sau, ceea ce în comerțul nostru a devenit cunoscut sub numele de «Tîrgul de iarnă» — acele 2–3 săptămîni cînd confecțiile, tricotajele, încălțămintea și alte articole de sezon se vînd cu prețuri reduse, comerciantul preferînd să renunțe la cîștigul său obișnuit decît să ocupe spații de depozitare și să țină închiși banii în mărfuri care se vor vinde (sau nu) abia peste 10 luni.

Ei bine, în aceleași zile ale anului — sfîrșitul lui ianuarie, începutul lui februarie — se organizează și la noi, în comerț, «Tîrgul de iarnă». Respectiv, anul acesta între 1 și 20 februarie. Numai că la 30 ianuarie pe Lipscani încă nu se vedea nimic. În ziua de 1 februarie au apărut cîteva panouri cu «aluzii» la tîrgul de iarnă, și acestea doar la 3 magazine (unul de articole pentru copii, unul de confecții și unul de tricotaje). Am revizitat Lipscanii în zilele de 2 și 3 februarie: nimic în plus, cu excepția literelor din carton decupat agățate de-a latul întregii străzi, la ieșirea din pasajul subteran, și care anunțau: «1–20 februarie — Tîrgul de iarnă — pe str. Lipscani». Atît!

Bineînțeles că, apelînd la o atît de slabă publicitate, succesul acțiunii a fost dinainte compromis.

Aceasta constituie doar o mostră din ceea ce afirmam mai sus: comerțul nostru nu s-a obișnuit încă cu reclama, nu o consideră nici necesară, nici măcar utilă.

MAGAZINE NOI

Comerțul nostru s-a obișnuit ca, într-un anume fel, să i se facă reclamă «pe gratis». Consemnînd realizările din toate sectoarele de activitate economică, presa — nu numai ziarele și revistele, dar și radioul, televiziunea și cinematografia — informează publicul, uneori prin note sumare, alteori prin reportaje mai largi, asupra tuturor noutăților din industrie și din comerț. Acest lucru, pozitiv în esența sa, are și o urmare negativă: comerțul nu se mai consideră obligat să se gîndească el însuși la forme atractive de reclamă și să pună la dispoziție fondurile bănești necesare efectuării acestei reclame. Exemple se pot da cu ghiotura. Iată cîteva:

Sub coordonarea I.D.M.S. s-a deschis recent, pe str. Batiștei, lîngă hotelul «Intercontinental», un magazin modern de accesorii și cosmetică auto. Magazinul are circa 120 de sortimente de accesorii și produse de cosmetică auto, este deservit de personal de înaltă calificare (șeful unității e inginer, iar printre cei ce deservesc cumpărătorii se află și alți posesori de diplome universitare, cunoscători de limbi străine), care stă la dispoziția cumpărătorilor dînd lămuriri cu caracter de specialitate, dispune — spre deosebire de unitățile comerciale de profil de pînă acum — de accesorii pentru **TOATE** mărcile de automobile ș.a.m.d. Ei bine, acestui magazin nu i s-a făcut pînă acum nici un fel de reclamă. Vorbim de reclamă în sensul cel mai propriu al acestui cuvînt, și nu de o informație oarecare, strecurată într-un cotidian (și care, conținînd și o greșeală, a făcut mai mult rău decît bine) sau de două cadre apărute în jurnalul de actualități TV. Cine e vinovatul? Bineînțeles, organizația căreia îi aparține magazinul — în cazul de față Întreprinderea de difuzare a materialului sportiv.

SECTORUL CEL MAI URGISIT: INDUSTRIA LOCALĂ ȘI COOPERAȚIA MEȘTEȘUGĂREASCĂ

Generația mai virstnică își amintește, desigur, de una dintre cele mai cunoscute reclame comerciale de acum 30–35 de ani: «Johny e băiat de treabă/ Toată lumea se întreabă/ Cum de e atîta de lucios»... etc. Era textul — destul de stupid — al unui cîntec ce făcea reclamă unei creme de ghete. O banală cremă de ghete. Dar reclama era atît de susținută că nu era copil în țara aceasta care să nu fredoneze cîntecul lui Johny.

Mi-am amintit de această reclamă privind în vitrina unui magazin de produse chimice. Acolo am văzut zeci de articole de mare utilitate, casnică mai ales, aproape cu totul necunoscute marelui public: tot felul de paste, prafuri sau lichide pentru curățat și întreținut suprafețe metalice cromate sau nichelate, altele pentru lustruit geamuri și oglinzi, ori altele pentru protejarea acestora împotriva înghețului, aburirii, pentru scos pete, pentru impermeabilizarea tălpii la încălțăminte, pentru întreținerea hainelor și a altor obiecte din piele, pentru întreținerea covoarelor, pentru curățirea aragazurilor etc., etc.

Majoritatea lor sînt produse de întreprinderi ale industriei locale sau de cooperația meșteșugărească.

Am vizitat la rînd și trei magazine de prezentare a unor asemenea produse, toate trei pe str. Smîrdan: «Menajul» (cooperația meșteșugărească), «Metalux» (I.I.L. «Metalurgica») și «Superutil» (I.I.L. «Victoria»). Trei magazine de prezentare, care desfac produse utile și apreciate de prea puținul public care a izbutit să le cunoștință de ele. Aceasta din cauză că în jurul lor s-a făcut prea puțină — sau de loc! — reclamă. Știți dv., de exemplu, că cooperativa «Tehnometalica» produce și desface prin magazinul «Menajul» un tip de grătar pentru aragaz care nu scoate, în timp ce se frige carnea, nici fum, nici miros? Nimeni n-a făcut reclamă acestui produs atît de util în special în apartamentele din blocuri. O facem noi (de data aceasta fără plată!). Sau că tot această cooperativă realizează niște noi tipuri de cutii pentru corespondență ce ne vor scăpa de rușinile din tinichea de un singur tip pe care le găseam pînă acum!

După cum nimeni nu a făcut pînă acum reclamă luminărilor decorative produse de I.I.L. «Victoria», care pe lîngă aspectul lor estetic apreciabil mai au două calități: nu scot nici un fel de miros cînd ard, și în același timp absorb fumul de țigări din încăperea respectivă.

Cum e posibil faptul că acestor luminări nu li s-a făcut reclamă? — l-am întrebat pe șeful magazinului de prezentare «Superutil». Lămuririle primite au depășit așteptările mele: luminările au fost lansate pe piață abia acum, o dată cu deschiderea magazinului de prezentare al fabricii, «Victoria»; dar, de fapt, ele nu sînt un produs nou: fabrica le produce de cîțiva ani... Unde au fost? — veți întreba. Nicăieri!

RECLAMA STUPIDĂ — APARENȚĂ ȘI REALITATE

Am amintit de textul stupid al unui cîntec-reclamă de pe vremuri. Ei bine, efectul lui era, așa cum am spus, contrariu aprecierii de «stupid». Ceea ce înseamnă că reclama comercială își are legile ei, mai puțin cunoscute multora care lucrează în comerț. Nu mai amintim de vestitele reclame ce au continuat atîția ani — și mai continuă și astăzi — să fie calul de bătaie al umoriștilor, gen: «Dați copiilor dulciuri». Adică reclame care nu popularizează în mod special o marcă a unui produs sau un magazin anume, ci un sortiment de produse «în general»! Asemenea reclame se mai practică, și nu demult ne-am ciocnit din nou de ele în recenta «Lună a cadourilor».

Dar cum trebuie făcută o reclamă pentru a-și atinge cu adevărat scopul? La acest lucru pot da răspuns destui specialiști și de la noi. Numai că ei nu sînt consultați.

Se cunoaște sub ce slogan publicitar a izbutit «Volkswagen» să se introducă, cu destul succes, pe piața americană, concurîndu-i pe «Ford» și pe «General Motors» chiar la ei acasă. El sună cam așa: «Ce nevoie aveți de o mașină atît de mică, încît s-o băgați în hoiul blocului, lîngă căruciorul copilului?!»

Desigur că în comerțul nostru nu avem de luptat cu concurenți ca «Ford» și «Volkswagen». Dar reclama inteligentă n-ar avea ce să ne strice!

V. SAVIN

Pe întregul Lipscani, doar 2-3 asemenea anemice placarde aminteau, la începutul lui februarie, că există și un «Tîrg de iarnă»!

Magazinul «Menajul» din str. Smîrdan 20 prezintă produsele cooperației meșteșugărești. Dintre noutățile cărora nu li s-a făcut publicitatea cuvenită amintim: noile cutii pentru corespondență, frumos finisate, cu aspect într-adevăr civilizat, individuale și de bloc; grătarele pentru aragaz, care nu scot nici fum, nici miros; noile modele de lustre, cu ornamente din mase plastice.

MAGAZINUL CU ȘARADE

O vitrină cu cutii și sticle colorate. Pe ambalajul articolelor putem citi: Clor, Floravit, Decongelin, Siclin, Derminol, Transpar și multe altele, dar nici un cuvînt despre calitatea și mențiunea acestor mărfuri. Pentru dezlegarea șaradei ne-am adresat tovarășului **Nicolae PĂTULEANU**, economist la OCL-Tehnometal. Am avut prilejul astfel să consultăm o listă cu mai bine de zece produse nevandabile, produse cărora li s-a redus pentru a doua oară prețul cu 50%. Între acestea, și cutiile misterioase menționate mai sus.

Și, încetul cu încetul, izbutim să dezlegăm șarada. Dar să începem cu începutul: cineva, undeva, într-o întreprindere, preia în mod mecanic cerința de a lărgi sortimentele. Hai să producem și «Luxoclororeflexial». Ideea este aplaudată, parcurge un labirint birocratic, se aprobă, se fac investiții, se produce, se umplu magazinele și rafturile magazinelor. În tot acest circuit a fost însă uitat tocmai consumatorul, care, după o vorbă veche, este cel mai bun recepționer. Produsul nu se vinde. Stă și se depreciază. Diferite organe care se simt cu musca pe căciulă caută să «impulsioneze» vînzările, dar degeaba. Se reduc prețurile, o dată, de două ori...

— Care este părerea dv.? — l-am întrebat pe tov. Pătuleanu.

— După părerea mea, cred că trebuie bine sondată piața atunci cînd se scoate un nou articol a cărui necesitate nu a fost observată prin cererile clienților. După ce s-a scos produsul, el trebuie să fie bine popularizat printr-o reclamă eficientă. Să nu se scoată prea multe produse cu aceeași întrebuințare. Calitatea produselor să fie corespunzătoare scopului pentru care s-au creat

Sau, pe scurt, unul din principiile de bază ale marketingului.

Întrebîndu-l pe responsabilul magazinului «Metalocasnica» din Bd. 1848 pentru care din produsele magazinului ce-l conduce consideră că reclama făcută pînă acum e deficitară, mi-a răspuns: «Însuși magazinul este, dintr-un anumit punct de vedere, necunoscut publicului. Oamenii aleargă prin tot Bucureștiul pentru a găsi piese de schimb pentru aspiratoare, mașini de spălat rufe, mașini de cusut și alt utilaj electrocasnic, pe care noi le ținem la dispoziția cumpărătorilor în atocuri ce pot satisface toate cererile». În magazin am aflat însă și unele produse ce nu au cunoscut popularizarea necesară. Astfel, dacă despre boilerul pentru bale «Elmet», produs la Timișoara, au mai aflat unii, despre celălalt boiler, «Fametn», produs la Buzău, nimeni n-a citit nimic. E vorba de un boiler mai mic, dar și mai ieftin. Și cîți n-or fi avînd nevoie de așa ceva!

PROLOG TRIST LA O POVESTE CU FULGI

Fulgi de porumb-cornflakes, un produs indigen nou, fabricat de o întreprindere nouă din țara noastră. Acest aliment, extrem de solicitat în alte țări, permite valorificarea superioară a porumbului, este un produs ieftin și cu o mare încărcătură energetică, nu îngrașă, este ușor de digerat, se poate prepara cu cea mai mare ușurință într-o largă varietate de feluri, poate fi consumat la toate vîrstele. Pe scurt, aliment modern, adaptat nevoilor omului modern.

...Dar despre toate acestea reclama comercială n-a suflat aproape nici un cuvînt. Cîteva afișe scrise de mînă și cîteva anunțuri sumare publicate în trei cotidiane din București.

Fabrica modernă, nou-nouță, cu utilaje de import de o înaltă tehnicitate, poate produce 4 tone de fulgi pe zi. E mult? E puțin? Nici acum, după ce s-a început producția, nu se știe, deoarece nu s-a făcut nici o prospectare științifică a pieței. Ni s-a spus că dacă e mult, fabrica nu va lucra la întreaga capacitate, dacă e puțin, se va mai construi încă o aripă cu alte utilaje! E foarte simplu... dar oricine s-ar fi obosit să ceară o scurtă consultație despre marketing și-ar fi dat seama că acest sistem este cel puțin băbesc.

Ne întrebăm în bună dreptate dacă fulgii de porumb-cornflakes nu vor împărtăși soarta altor produse alimentare, ca supco, sticks, checiup și altele, dispărute meteoric de pe piață tocmai din lipsa reclamei comerciale, sau a căror calități s-a deteriorat, pentru ca «economiile» astfel realizate să acopere pierderile comerciale.

E. IAROVICI

literare

de Valeriu CRISTEA

DEMONII

Nikolai Stavroghin, personajul principal, copleșitor, al romanului *Demonii* de Dostoievski (apărut de curînd la editura «Cartea românească» în traducerea lui Marin Preda și Nicolae Gane, cu un aparat critic semnat de Ion Ianoși) este efectiv prezent într-un număr relativ mic de scene, în comparație cu dimensiunile uriașe ale naratiunii și cu rolul *determinant* al eroului. În edificarea lentă a caracterelor sale titanice, de obicei «negative», autorul acordă întotdeauna o importanță deosebită înfățișării indirecte, prin intermediul unor personaje colportoare ce difuzează o cantitate respectabilă de informații *incerte*. Procedeul ține de o întreagă tehnică a echivocului. Intrarea în scenă propriu-zisă e precedată de o rumoare înfricoșată, de zvonuri teribile. Afirmațiile care se fac trebuie însă să fie primite întotdeauna — și scriitorul are grijă de a ne preveni mereu asupra acestui lucru — cu *rezervă*. Pînă la apariția tîrzie a lui Stavroghin, care se produce de-abia spre sfîrșitul părții întîi a romanului (capitolul cinci, secțiunea a VII-a), urechile cititorului sînt impuiate cu cele mai extravagante povești referitoare la trecutul petersburghez al personajului sau la trecerea sa meteorică prin orașul de provincie în care se petrece acțiunea, trecere marcată de un lanț de scandaluri. Reputația rea deschide drumul personajelor dostoievskiene «negative», reputație pe care, înfățișîndu-se, aceștia o confirmă *numai în parte*. Trebuie să vedem în această surdină pe care autorul o pune zvonurilor defăimătoare, supozițiilor compromițătoare, un scrupul realistic și o dovadă a tactului său artistic, care îl ferește să îngroașe prea tare trăsăturile, dar și o portiță de salvare pe care scriitorul o lasă deschisă în fața personajului său. Poate că eroul nu e atît de negru pe cît se spune — își șoptește cititorul, îngrozit de antecedentele protagonistului. Poate că mai are o șansă...

«Nikolai Stavroghin e un ticălos!» — va exclama în chinurile nașterii soția lui Șatov, sedusă și abandonată, în străinătate, de erou, care justifică prin unele din faptele sale porecla de «fiară» și de «șarpe subtil». Și totuși... Ochii lui se mai pot lumina pentru o clipă «de o duioșie neobișnuită» (ca atunci de pildă cînd în salonul mamei sale de la Skvoreșniki se apleacă prevenitor spre Maria Timofeevna) și sufletul lui se mai poate pătrunde de strălucirea unui adevăr: *«Îți închipui cumva, domnule Kirillov, că-mi bat joc de ea* (e vorba de aceeași Maria Timofeevna Lebeadkina — n.n.); *te rog să mă crezi că o respect cu adevărat, pentru că ea e mai bună decît noi toți»*. Cu prilejul duelului, pe teren, Stavroghin are noblețea de a trage de trei ori la rînd în aer (deși neinduplecatul său adversar țintește de tot attea ori drept în el). Pălmuit în public de Șatov, el are teribila tărie de a se stăpîni. Tărie supraomenească, singura în stare să înfrîneze orgoliul diabolic al personajului. Într-un cuvînt, Stavroghin caută — după cum observă Kirillov — «poveri». El încearcă un mod de a expia, tatonează o cale de răscumpărare. Premisele acesteia există: într-o după-amiază, în Germania, eroul reface în vis, animîndu-l într-un chip cinematografic, tabloul lui Claude Lorrain, *Acis și Galateea: «Am visat ceva cu totul neașteptat pentru mine, fiindcă niciodată nu visasem ceva asemănător. Visurile mele erau întotdeauna prostești sau teribile În muzeul din Dresda există un tablou al lui Claude Lorrain care în catalog figurează sub titlul* Acis și Galateea, *cred. Eu l-am denumit, nu știu de ce,* Virsta de aur. *Îl remarcasem de mult și îl mai revăzusem cu trei zile în urmă. Poate chiar că m-am dus la Dresda numai pentru asta. Acesta era tabloul pe care l-am văzut în vis, dar totuși nu ca un tablou, ci ca o realitate. Se făcea că există, la fel ca în tablou, un colț din arhipelagul grecesc și eu, pare-se, mă întorsesem cu trei mii de ani în urmă. Valuri albastre și mînglietoare, insule și stînci, țărmuri înfloritoare; în depărtare o priveliște încîntătoare, chemarea soarelui care apune... Cuvintele nu pot descrie totul. Aici era leagănul omenirii, și acest gînd îmi umplea sufletul de dragoste frățească. Era paradisul pe pămînt; zeii coborau din cer și se uneau cu oamenii; aici se desfășurau primele scene din mitologie. Aici trăia un neam de oameni frumoși. Oamenii se trezeau și adormeau fericiți și nevinovați; pădurile răsunau de cîntecele lor vesele; prisosul forțelor lor abundente se revărsa în dragoste, în bucurie naivă. Și eu îl simțeam, în timp ce discerneam și viitorul nemărginit care îi aștepta și pe care nici nu-l bănuiau, și inima mea se înfiora la aceste gînduri. Oh! Cît eram de fericit că inima se înfiora și că fusesem în sfîrșit în stare să iubesc»* (s.n.). Dar ca și în cazul lui Raskolnikov, și în cel al lui Stavroghin zăgazurile milei și ale dragostei se desfac *numai în vis*. În straturile cele mai adînci ale ființei, ei află o sugestie de mîntuire. Starea de veghe aparține însă demonilor. De aceea și în cazul lui Stavroghin premisele favorabile rămîn fără rezultat. În sufletul caicinat de orgoliu al personajului nu mai poate încolți nici o nădejde. Eșecul lui Stavroghin reprezintă falimentul supraomului. Faliment pe care, în final, scriitorul îl punctează cu o nimicitoare ironie: *«Cetățeanul cantonului Uri atîrna spînzurat chiar în spatele ușii»*.

«COUNT-BACK» LA BRAȘOV

Între Bambino *și* Dirladada *au trecut 15 ani de meserie, de voință și curaj.*

Trei — doi — unu, adică azi, mîine și poimîine. Atît a mai rămas. Răspoimîine începe șirul celor șase zile ale Brașovului. N-are rost să facem pronosticuri. Va fi destul timp pentru bilanțuri, pentru eseuri pe marginea coarnelor de cerb.

Cum și anul acesta vor fi prezenți, printre vedetele festivalului, cîțiva dintre cei care ocrotesc tenace valorile cîntecului, ne propunem să vi-i readucem în memorie cu un ceas mai devreme.

ALAIN BARRIÈRE

Aznavour, marele Aznavour i-a făcut un loc în familia sa spirituală. Coquatrix mărturisește că cele «trei șocuri» întîlnite de-a lungul carierei sale de boss la Olympia (și a văzut ceva în viața lui) se numesc Brassens, Bécaud, Barrière. Și totuși «acest fanatic al ordinului mai bine, tot mai bine» — cum îl numește un publicist — pășește parcă în vîrfuri picioarelor în lumea cîntecului, succesul se joacă cu el de-a v-ați ascunselea. Atunci cînd nu se arată, nu îl caută cu dinadinsul. Îl așteaptă cu îndîrjire, cu perseverență, cu uriașa sa putere de muncă ce corespund perfect originii sale bretone — și, am adăuga noi, profesiunii sale de bază, ingineria. Între timp își șlefuiește cîntecele compuse și scrise în întregime de el; cu un astfel de succes, cucerit treaptă cu treaptă, Barrière se alătură acelor cîțiva trubaduri singuratici ai generației de mijloc — Jean Ferrat, Leny Escudero, Hugues Aufray — cărora odată va trebui să le mulțumim pentru încăpățînarea cu care apără demnitatea cîntecului sfidător de mode. «Elle était si jolie», «Ma vie», «Toi», «Cathy», «L'aveugle du Pont au Change», «La ballade des amours» «Je reviendrai d'Al Cantara», «Les matins bleus», «Mon cerisier» și atîtea altele — sînt numele schimbătoare ale unei confesiuni în care se pot recunoaște deopotrivă și *liricii*, și *durii* acestor ani bătuți de toate valurile.

SERGIO ENDRIGO

Cîntăreții italieni ne-au obișnuit cu vedeta-vulcan, cu idolul năprasnic care se ridică peste noapte iar în zori își cere drepturile sale în atenția opiniei publice. Spre deosebire de mulți alții, Sergio Endrigo a așteptat ani la rînd consacrarea, răbdarea sa neputîndu-se compara decît cu cea a unui Hugues Aufray. Succesul din 1968 de la San Remo cu «Canzone per te» a fost precedat de 14 ani de muncă trudnică prin baruri, de-a lungul turneelor modeste dintr-un oraș în altul. Cum «nici un compozitor nu dădea un ban pe vocea sa» (mărturisire), cîntărețul a hotărît să-și scrie singur melodiile și versurile; așa s-au născut «Adesso sì», «Canzone per te», «Dove credi di andare», «Arca di Noe», «Mariannе», «Oriente», adică toate acele cîntece melancolice dar nu plîngărețe, duioase dar ostile sentimentalismului ce nu știe să se învîrtească decît în jurul cuvintelor *fiore-amore-cuore*. Ele rămîn dovezi ale sensibilității unui artist în stare să vorbească, cu glas șoptit, despre «singurătatea dăruită, ce trebuie cultivată ca o floare», despre o altă Arcă a lui Noe în care nu vor încăpea decît «cîinele, pisica, eu și cu tine». (Premiul la San Remo '70 pentru «cel mai bun text literar»)

DALIDA

Pe cît ne seduce vocea celei care în 1956 a recreat *Bambino*, pe atît ne doboară cifrele-record ce dau năvală în biografia cîntăreței. Cine te-ar putea rezista? 15 ani de carieră, 20 de milioane de discuri vîndute numai pentru casa Barclay, un repertoriu alcătuit din 300 de piese în franceză, 150 în italiană și 120 în alte limbi (printre care japoneza), 5 Oscaruri Radio Monte Carlo, recitaluri la Olympia cam la trei ani o dată, 40 de locuri I în diferite clasamente, un Oscar mondial al succesului, o medalie «Présidence de la République» oferită de generalul De Gaulle, un premiu *Le Bravo du Music-hall* în 1958; la toate acestea s-ar mai putea adăuga vreo trei iubiri celebre, o încercare de sinucidere și o curajoasă împăcare cu viața. Dalida — acest nume cu adieri exotice i-a fost sugerat de către romancierul Alfred Machard — a moștenit, se pare, tenacitatea străbunilor săi calabrezi. Faimosul critic de teatru Jean-Jacques Gauthier, căruia rar i se întîmplă să-și strice cuvintele pentru cîntăreți, este convins că «ea posedă aceste virtuți devenite rare: curajul, conștiința profesională, voința..» Mare meșteră în a-și însuși toate ritmurile, Dalida ne va dărui la această reîntîlnire cîteva din succesele ei mai noi: «Darda Dirladada», «Si c'était à refaire», «Lady d'Arbanville», «Une jeunesse», «Les jardins de Marmara».

Cu trei ani în urmă pleca în Belgia luînd cu el primul Cerb de aur. *Astăzi,* JACQUES HUSTIN *se întoarce ca membru al juriului celui de-al IV-lea Concurs internațional.*

SERGIO ENDRIGO — unul dintre puținii cîntăreți italieni care au avut puterea să aștepte consacrarea ani la rînd.

THÉRÈSE STEINMETZ — ieri concurentă, azi vedetă. Așa se scrie istoria — uneori — în materie de muzică ușoară.

ENRICO MACIAS

Ne vom reîntîlni cu un Macias mult mai zvelt decît în 1968, cînd ne-a vizitat (între timp a slăbit 10 kg), dar tot atît de dispus ca și acum 5 ani, ca și acum 11 ani — cînd a debutat — să ne legene cu ritmurile cîntecelor sale, mici lamentouri cu parfum oriental. Pe cînd era învățător în localitatea algeriană Aïn Frain, Macias își răsplătea elevii sîrguincioși cîntîndu-le la chitară. Tînguitoarele melodii de astăzi sînt o astfel de răsplată, adusă celor mari, care își fac timp să se oprească o clipă în preajma lui, să-i asculte nostalgiile ce se cheamă «Adieu mon pays», «Ma maison», «Oh, guitare, guitare», «Ma patrie», «La femme de mon ami», «Les filles de mon pays», «L'île du Rhone». Și, judecînd după succesul discurilor sale, după cele două treceri la Olympia și Carnegie Hall (criticul lui New York Times îi numea «un minunat amestec de culturi mediteraneene»), nu puțini sînt aceia cărora le place chitara lui Macias: «toți cei care au o inimă», cum spune chiar el.

Magda MIHĂILESCU

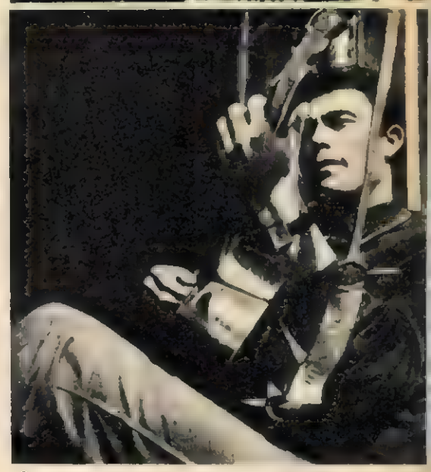

ALAIN BARRIÈRE — «un fanatic al ordinului mai bine tot mai bine»

O concurentă asupra căreia se va opri în mod sigur atenția noastră: cîntăreața cehoslovacă HELENA VONDRACZKOVA.

GENETICIENII, „ARHITECȚI" AI MATERIEI VII

(Urmare din pag. 11)

Pierrette, ci la doi gemeni fără nume, doi viței. Nu sînt necesare cunoștințe de matematici superioare pentru a calcula ce avantaje ar obține agricultura dacă vacile ar putea fi convinse să fete doar gemeni. Firește, prin viu grai ar fi cam greu să se ajungă la o înțelegere mutual avantajoasă (pe drept sau nedrept, se spune: proastă ca o vacă), dar specialiștii de la INRA au recurs la un mijloc de convingere mai eficace: injecții cu hormoni gonadotropi, care favorizează superovulația.

Metoda este încă în curs de experimentare la Stațiunea de fiziologie animală de la INRA, dar rezultatele sînt încurajatoare. «Promițătoare și pentru om» — a adăugat dl. Ollivier. Și tot cu posibile — deși nu imediate — aplicații sînt și cercetările efectuate la INRA pentru dirijarea sexului viitorului nou-născut. Specialiștii francezi recurg în acest scop la centrifugare, pentru a separa spermatozoizii «masculi» de cei «femeli», precum și la metode imunologice, care urmăresc să «imunizeze» femela față de un tip sau altul de spermatozoid. Cercetările sînt destul de avansate. «Dar unde s-ar ajunge dacă s-ar pune la punct o asemenea metodă și pentru om? Este știut că părinții doresc în general băieți. Și atunci...» Dl. Ollivier oftează. Și de altfel aceasta ar fi pericolul cel mai mic pe care-l ascund pentru Homo sapiens crescîndele posibilități de manipulare biologică pe care ni le pune la dispoziție știința acestui sfîrșit de veac XX.

JOIANA ÎN ERA COMPUTERELOR

Dar să revenim de la ceea ce este deocamdată *science fiction* la realitatea de azi. Unul din cele mai interesante domenii de cercetare de la INRA ni se pare a fi cel vizînd la aplicarea calculatoarelor electronice la creșterea animalelor.

Știm cu toții că startul rachetelor cosmice este asigurat de computere; că drumul lor dus și întors este supravegheat, corectat și îndrumat grijuliu de aceleași calculatoare; că ordinatoarele și-au făcut intrarea în marile uzine automatizate: că de la mii de kilometri poți rezerva un bilet de avion în decurs de o secundă, tot grație ordinatoarelor etc., etc. Dar există și alte obiective la fel de demne de atenția creierelor electronice.

Știați că un milion din cele aproximativ șapte milioane de vaci cu care se fălește Franța sînt «înregistrate» în calculatorul-gigant de la INRA? Nu este greu de răspuns la întrebarea de ce păsnicele Joiane normande sau bretone și-au făcut intrarea — pe poarta principală, ca să spunem așa — în era computerelor. «Banca de date» de la INRA permite detectarea individilor (patrupezi, se înțelege) excepționali. Fermierii înscriu pe cărți perforate «randamentele» animalelor lor (operația tehnică este extrem de simplă) și apoi cartelele sînt centralizate și prelucrate pe ordinator. În felul acesta se realizează, la scara întregii țări, o selecție a taurilor foarte... dotați. Firește, cifra de un milion este doar un început. Numărul «abonaților» la calculator crește continuu.

Și acum, în încheiere:

— Ce credeți că se va realiza peste 20 de ani în domeniul geneticii animale, domnule Ollivier?

— Cel puțin trei lucruri: manipularea la scară moleculară *(molecular engineering)*, controlul sexului, uniformizarea materialului animal. Să explic ultima remarcă. Animalele de aceeași rasă — după cum știți prea bine — nu cresc cu aceeași viteză, au dimensiuni diferite, într-un cuvînt, se adaptează cu greu la industrializare, care implică și noțiunea de standardizare. Dar inseminarea artificială și transplantarea de la o mamă la alta (de pildă, la scroafe) deschid și în acest domeniu perspective cu totul noi — a subliniat biologul francez.

Încheiem aceste rînduri cu convingerea că am sugerat scriitorilor de romane științifico-fantastice (personal nu nutrim ambiții în acest domeniu) cîteva subiecte «tari». Căci ce poate fi mai «tare» decît pătrunderea, fie și prin intermediul scroafelor sau al vacilor gestante, în sanctuarul sau — mai exact, deși mai prozaic — în bucătăria vieții?

PĂSTORITUL ÎN ERA COSMICĂ

Exemplarul ovin din fotografie, echipat după cum se poate vedea, cu aparatură radiotelemetrică specială, nu este pregătit totuși pentru vreo experiență cosmică senzațională. «Participă» în schimb la cercetări științifice care, chiar dacă sînt eminamente terestre, apar tot atît de interesante ca și cele spațiale. Este vorba de studii și experiențe întreprinse «pe viu» de Institutul unional de cercetări pentru creșterea oilor caracul, cu sediul în orașul Samarkand (R.S.S. Uzbekistan), institut pe care autorul acestor rînduri a avut ocazia să-l viziteze de curînd.

Oamenii de știință de aici, beneficiind de mijloace moderne de investigație, au instituit un «dialog» sui-generis cu reprezentanți ai nobilei rase caracul aflați pe întinsele pășuni din deșert. Aceste exemplare, purtînd în spinare mici stații de radioemisie, furnizează, fără voia lor, rapoarte complete, amănunțite, asupra activității zilnice. Semnalele-cod transmise de sensibila instalație sînt recepționate la o stație centrală de supraveghere, unde sînt «traduse» în limbaj clar și înscrise în fișe individuale. În acest mod devine cunoscută orice mișcare și schimbare a modelului testat, măsurîndu-se cu exactitate timpul dedicat păscutului, cantitățile de hrană îngurgitate, sînt sesizate preferințele pentru un anumit fel de iarbă, de pe o anumită pășune, apoi durata deplasărilor, ca și timpul consumat cu activități statice. Deocamdată nu au putut fi dirijate de la distanță mișcările animalului, dar în viitor...

Experiențele desfășurîndu-se în condițiile specifice ale regiunii cuprinse între Samarkand și Buhara, patria caracului, sînt urmărite cu viu interes de crescătorii de oi din alte țări, unde există climă și pășuni întrucîtva asemănătoare. Datele obținute servesc institutului amintit în definitivarea cercetărilor sale aplicative, care urmăresc în esență ameliorarea continuă a rasei caracul. Pe baza constatărilor de pînă acum s-au putut lua măsuri pentru mărirea productivității pășunilor de deșert, pentru o mai bună amplasare a adăposturilor și adăpătorilor automate etc.

Convingerea specialiștilor din Samarkand este că blîndele mioare caracul nu sînt de loc refractare cercetării și aplicării metodelor moderne de cercetare...

Mihai CORUȚ

sport

de Emanuel VALERIU

INTRAREA ÎN NORMAL

Recent, Ministerul Învățămîntului a luat hotărîrea de a extinde — în grădinițe, la clasele I–IV — și de a studia înmulțirea orelor de educație fizică în licee etc. Evenimentul a fost, cum era și de așteptat, salutat cu un oarecare interes de către presa de specialitate, în ciuda unor rezerve, întemeiate după părerea noastră, privind mai ales răstimpul care va trebui să treacă pînă la aplicarea în practică a unor măsuri aflate, deocamdată, în stadiu de studiu.

Reluăm această discuție deoarece, pe de o parte, ne surprinde întîrzierea cu care s-a trecut la o punere în drept a unui «obiect de studiu» vitregit îndelung și pe nedrept. În fond, nu văd de ce am face abstracție de unele realități românești cu o vechime respectabilă în domeniul pregătirii fizice a tinerelor generații, atîta vreme cît astfel de preocupări nu constituie secrete, ele găsindu-și loc în paginile cărților din ce în ce mai numeroase privind izvoarele culturii fizice și sportului în România. În 1863 se introducea, obligatoriu, în armată, practica gimnasticii, după ce, cu un an mai înainte, luase ființă prima asociație sportivă de la noi, «Societatea de dare la semn»; în 1861, Ministerul Învățămîntului înființase primele posturi de profesori de gimnastică la cîteva licee din București, Craiova și Iași; în 1860, în manualul doctorului Antonio Velini, destinat profesorilor școlilor primare, era inclus și un capitol privind educația fizică; în 1859, înființîndu-la București două școli de gimnastică și scrimă cu profesori francezi; în Moldova, fusese introdusă obligatoriu gimnastica în școlile de toate gradele încă din 1851. Tot la Iași, la Academia Mihăileană, anul 1841 marchează o prevedere interesantă: în după-amiezele de joi și duminică elevii vor executa șase ore de gimnastică! La București, școala de la «Sfîntul Sava» include în regulamentul său de funcționare exerciții de gimnastică pe timpul recreațiilor. Mă opresc la un ultim exemplu: în școlile românești de la Năsăud și Orlat se practică obligatoriu educația fizică.

Desigur, exemplele, nu lipsite de surprize, ar putea continua.

Le-am dat numai pentru a demonstra existența unor prelungi preocupări pentru sănătatea copiilor, pentru dezvoltarea lor armonioasă și pentru a atrage totodată atenția asupra unor întreruperi ce s-au produs în acțiunile de introducere a educației fizice în școli, spre regretul, desigur, sincer al copiilor, cel puțin, ca să nu mai facem legăturile firești între coeficientul atît de precar al sănătății publice, în trecut, și abandonarea unor inițiative extrem de valoroase chiar și în retrospectiva timpului.

Prin urmare, dacă astăzi este reluată nobila preocupare pentru valoarea biologică a poporului, este bine să se țină seama de tot ceea ce a fost bun și rău în trecutul atît de îndepărtat al educației fizice, vizavi de școlari. Acum, Institutul de educație fizică, facultățile și liceele specializate produc cadre de profesori cu calificări corespunzătoare, dar care sînt prea repede atrași de viața sportivă, de performanță, de unele sectoare administrative ale mișcării sportive, neproductive, lipsindu-i pe școlari de aportul de care aceștia ar trebui să se bucure din partea dascălilor de educație fizică. Nu ar fi cazul ca cineva competent să mediteze și asupra acestui aspect de loc neglijabil al vieții din școli? Și încă ceva: chiar cei care au făcut sport cîndva nu sînt prea încîntați să-și știe copiii intrați pe mîna unor astfel de profesori-antrenori, fără prea mare experiență pedagogică și care «trag» de copii spre a le verifica posibilitățile de performeri, reținîndu-i doar pe cei mai dotați, iar de ceilalți refuzînd, practic, să se mai ocupe.

Desigur, cauzele și efectele care au condus la o revizuire oficială față de educația fizică în școli sînt încă și mai numeroase. Noi am arătat doar cîteva aspecte mai puțin cunoscute, dorind să servim ideii majore a sănătății copiilor aflați la vîrstele școlare. Fie ca istoria care se va scrie după noi în acest domeniu să înregistreze la activul său perpetuarea definitivă a unei excelente deprinderi cum este practica regulată a exercițiului fizic. Aceasta ni se pare normal și pe măsura epocii noastre.

Un instantaneu de zile mari, ar spune colegii noștri fotoreporteri. Asemenea căderi — frecvente la întrecerile hipice — sînt imortalizate numai atunci cînd obiectivul este îndreptat acolo unde în aceeași fracțiune de secundă se întîmplă evenimentul.
Probabil că jocheul B. Scott este mai puțin încîntat, deoarece a căzut după parcurgerea ultimului obstacol, în cursa desfășurată luna trecută la Windsor, atunci cînd se și credea cîștigătorul întrecerii.

FANTOMA CU PICIORU-N GHIPS

Reîntors în Capitală, marele detectiv El Ponko tocmai dezlega enigma unei traiste de nasturi adunați de prin autobuzele întreprinderii de transporturi-Pitești, cînd, țîrr, soneria telefonului sparse liniștea.

— Alo, zise maestrul după ce a măturat cioburile (cioburile liniștii, evident).

— Maestre, maestre, veniți urgent la spitalul de imediantă!

— Ei drăcie, n-am înțeles nimic! Dacă sînteți amabil, repetați mesajul.

— Huuooo!

Un vacarm de huiduieli și fluierături umplu receptorul. Maestrul răsturnă telefonul pe-o parte, îl goli de vacarm și îl puse din nou tacticos la ureche:

— Vă ascult.

— Veniți urgent, ăăă, invers, veniți imediat la spitalul de urgență.

— Adineauri parcă ați mai adăugat ceva!

— Huuooo!!

— Merci, mulțumi maestrul politicos și cu sedilă, așezînd receptorul la loc.

Ajuns în fața spitalului, El Ponko s-a certat mai întîi un sfert de oră cu șoferul taxiului care nu voia să primească bacșiș, apoi își rupse o mînă și-un picior. Fracturile făceau parte din stratagemele lui, ori de cîte ori voia să se strecoare neobservat într-un spital.

Cu ochii-n patru, detectivul începu să adulmece. Nimic suspect. Medicii erau la vizită, alții operau, surorile își vedeau de treburile lor și asistentele de asistențele lor.

— Ferește!

El Ponko se culcă dintr-o mișcare la pămînt și scoase pistolul. Dar pe deasupra-i nu trecu vreo săgeată, cum se aștepta, ci 4 brancardieri cu tărgile lor. Maestrul s-a ridicat și își scutura ghipsul, cînd în spatele lui auzi din nou:

— Ferește!

Aceiași brancardieri se întorceau cu tărgile ocupate de oameni congestionați, lac de nădușeală. Ponko simți un val de abur și porni în întîmpinarea lui, spre spălătorie. N-a reușit să ajungă pînă acolo, deoarece aburul năvălea dintr-o încăpere pe a cărei ușă scria: «Radiologie-4». Tocmai căuta un fir de păr ca să poată dezlega misterul, cînd alți oameni au fost introduși în cabinetul radiologic. Erau vineți și cu promoroacă la gură.

— De unde îi aduceți? De la Polul Sud?

— Nu, de la «Radiologie-3». Dar cu ăștia nu-i nimic. Să vedeți ce-i la rezervele postoperatorii!

Din ce în ce mai contrariat, detectivul ajunse și la rezerve. Bolnavii tocmai icneau și se văitau cuprinși de spasme gastrice.

— Am înțeles! Otrăviți!

Drept răspuns, o asistentă i-a arătat din priviri mai întîi noptierele și după aceea gura de ventilație.

— Nu pricep!

La fel de laconică, fata în alb puse un deget pe limbă.

— N-au voie să mănînce?

— Tț!

— Și?

Fata arătă cu degetul spre nas. El Ponko pricepu. Proaspeții operați, lihniți de foame, primeau prin ventilatoare vești olfactive despre întreaga activitate a bucătăriei spitalului.

— Ei bine, cine-a făcut toate astea?

— I.C.M.-1.

— Ăia cu colectarea metalelor?

— Nu, ăia cu construcții-montaje.

— Rrraahhh!, se auzi un răcnet dinspre sălile de operații.

Detectivul dădu să fugă într-acolo.

— Nu vă deranjați, îi spuse asistenta. Nu s-a întîmplat nimic. S-au opărit doar. Iar au apă fiartă și n-au apă rece.

— Mereu se întîmplă așa?

— Nu. Uneori au apă rece și n-au apă caldă. Alteori n-au de loc.

Echipa de pompieri voluntari trecu în goană tîrînd o pompă roșie după ei.

— Incendiu!?!

— Aș! Nu merg hidrofoarele, și ne cîrpim și noi cum putem. Dar, la urma urmei, dumneavoastră cine sînteți?

— Eu? Eu... sînt... matematician.

— Matematician! Mană cerească! Mergeți, dragă domnule, la ortopedie. De cînd caută cei de-acolo un matematician care să-i ajute să împartă 100 de paturi la 130 de pacienți.

În drum spre secția de ortopedie, Ponko se rătăci și nimeri într-o aripă a spitalului, ce aducea a castel scoțian. Saloane pustii, paturi goale, săli de operații prin care — tocmai se însera — începuseră să circule stafiile. Mirat de atîta risipă de spațiu, detectivul s-a așezat la pîndă. Nu reuși decît să numere 60 de paturi libere și să surprindă următorul dialog între strigoi:

— Krrantz, zise prima fantomă. Cînd trebuia să ne evacueze de aici?

— Krrontz, răspunse a doua, o stafie cu picioru-n ghips. La 1 septembrie anul trecut.

— Și cît ne mai ține?

— Mult și bine. Instalatorii au abandonat lucrarea.

— Dar e aproape gata!

— Trebuie să dea drumul la apă și să conecteze rețeaua electrică. Se pare însă că va mai dura cîteva luni.

— Krrintz, conchise interlocutoarea, semn că se bucura.

Edificat, Ponko se îndreptă spre ieșire. Ajuns la ușă și-a amintit de convorbirea telefonică. În logica lui stăruia o pată albă, și s-a adresat portarului:

— Nu știi matale cine m-a huiduit la telefon?

— Se vede că era vreun meci pe stadionul Dinamo. În spital se aude tot ce se întîmplă pe gazon, pe piste și în tribune.

Liniștit, cu onoarea împăcată, maestrul s-a înapoiat în cabinetul său și mi-a dictat noul capitol al păpăniilor sale.

Sergiu ANDON

Continuăm publicarea rubricii «Parada timpului pierdut», folosind și de data aceasta sugestiile și propunerile cititorilor noștri.

În viitor vom da curs și celorlalte sesizări primite, analizînd la fața locului cauzele care determină proasta organizare a unor servicii publice, dezordinea, birocrația, lucrul făcut de mîntuială sau tot ceea ce pune cetățeanul nostru pe drumuri, înecîndu-i viața în hîrtii și omorîndu-i ore scumpe.

NU ESTE, DAR PRISOSEȘTE...

Am citit deseori, în restaurante și bufete, anunțuri prinse la vedere, cu același text ritos: «Nu-i servim pe cei în stare de ebrietate». Foarte bine, foarte frumos, dar oare cei în cauză citesc avertismentul? Din cîte am băgat eu de seamă, niciodată...

Să-mi fie cu iertare dacă v-am indus în eroare (n-am făcut-o anume) prin observația de mai sus: n-am de gînd să vorbesc despre... alcool. Deși subiectul este tot o băutură. Consumată, zilnic, în proporție de masă. Dat fiind acest argument imbatabil, comersanții în materie au prins și ei pe pereți afișe liniștitoare: «Vindem lapte toată ziua». În cazul de față, lumea citește, cu egală luciditate. Dar nu și cu același folos. Pentru că, nu arareori, cumpărătorii descoperă ceea ce se zice într-o zicătoare: «Fală goală-n traistă ușoară». Încercați să găsiți lapte, în timpul prînzului ori după-amiază, la magazinele de lactate din Șoseaua Mihai Bravu, din Drumul Taberei sau chiar la «Leonida». N-o să găsiți. Soluția, dacă o puteți adopta, este tot sculatul de (foarte) dimineață și rîndul de rigoare, adeseori afară, în frig, compătimind cu vînzătorul sau vînzătoarea.

În complexul comercial Pajura (stația Dridu) se vinde lapte în două locuri: la oprozar și pescărie. În primele ore ale dimineții, sticlele îmbuteliate nu se epuizează la ambele adrese dar, din păcate, navetele pline pot fi privite numai prin geam între orele 10 și 16. O hîrtie lipită pe ușă anunță că programul pescăriei (deci și accesul la lapte fixat între 6 [30] și 21 s-a redus cu 6 ore și jumătate (6–10 și 16–20) deoarece un salariat este... în concediu. Cetățenii din Pajura (întîrziații!) se uită cu năduf la sticlele pline cu lapte și iau troleibuzul vreo șapte stații să-și încerce norocul în Piața Chibrit. Alți bani, altă distracție, adică timp cheltuit de pomană.

La «Alimentara» de pe strada Povernei laptele se epuizează dimineața cît ai clipi. În schimb, la foarte mică distanță (pe căi cam întortocheate, ce-i drept — str. Căderea Bastiliei, colț cu bd. Ilie Pintilie) stau pe trotuar, de la o zi la alta, stive întregi de sticle pline.

Era o vreme, nu prea îndepărtată, cînd la vastul magazin de pe bd. Gh. Gheorghiu-Dej (colț cu Calea Victoriei) găseai, într-adevăr, lapte, iaurt etc. la orice oră din zi și din seară. Dar, întru gospodărirea spațiului comercial (evident!), nu se mai vînd aici decît fulgi de porumb și înghețată (pe un perete larg, investit cu tejghele și rafturi?!). În rest, monumentalul magazin desface conserve de tot felul, renunțînd și la cașcaval, și la brînză, și la prăjituri. Deci, în centrul geografic al Bucureștiului singurul loc pentru lapte în tot cursul zilei rămîne «Mioriță». Dar nici aici nu e cazul, totdeauna... Sticle goale — sticle pline, iată o veche dilemă a planificării distribuției «alcoolului alb». Să fie oare chiar atît de încurcată această cale a... laptelui?

V. COSTEA

varietăți

lipește călcîiul, sergent!

Era prin luna februarie a anului 1913. Prefectura poliției Capitalei ceruse fonduri noi pentru echiparea sergenților de stradă, dar onor consiliul comunal se pornise pe economii, deci nici vorbă de sporirea bugetului. Și atunci s-a operat, la capitolul «încălțăminte», o inovație: introducerea opincilor, care erau de cinci ori mai ieftine, chiar dacă aveau și nojițe de rezervă. Așa se face că, în acel an binecuvîntat, bravii păzitori ai ordinii publice din București au fost dotați cu minunatele opinci pe care le vedem în fotografie.

la ce nu renunță un șoim... dacă este șoim

Pe toate le-a acceptat mîndrul și inteligentul Stevie, șoimul familiei Matthews: să călătorească în automobilul stăpînilor și să-și respecte locul ce i s-a fixat pe banchetă; să recunoască — oriunde s-ar afla — cel mai scurt drum spre casă și să ajungă acolo punctual ca un englez la ora ceaiului; să doarmă cu stăpînii în dormitor, într-o colivie special amenajată; în fine, e dispus să accepte multe alte lecții și indicații de dresaj. Un singur drept și-a rezervat Stevie: atunci cînd are poftă, să-și înfigă ghearele și ciocul în primul iepuraș, fazan sau veveriță întîlnit în cale.

Cînd este întrebată ce calități deosebite posedă acest pieptene confecționat din ciocul unui fioros pește-fierăstrău, tînăra din fotografie, prezentatoare la o expoziție de viață marină, răspunde: «E simplu! În timp ce-ți aranjezi coafura, e suficient să-ți amintești de unde provine pieptenele pentru ca să ți se facă părul măciucă și să-l aranjezi apoi după voie.

grădina lui dumnezeu e mare și plină de idei

cavaleri fără prihană

Pașnice și nevinovate jucărioare, realizate cu virtuozitate din roți dințate, burghie, cuțite de strung, șuruburi și pinioane, de către strungarii Leonid Vinokurov și Iuri Golovin de la laboratorul Institutului unional de studii și cercetări asupra sculelor din Moscova.

înțelepții printre noi ■ DEFINIȚII APROXIMATIVE (III)

• *DECENȚA — conspirația tăcerii organizată de indecență.*
Bette Davis

• *VILEGIATURA — odihna cea mai obositoare.*
Norman Wisdom

• *PROMISIUNE — o datorie pe care ca să poți s-o achiți e bine să n-o faci.*

• *FRUMUSEȚEA — o scrisoare de recomandare pe care natura o dă favoriților săi.*
Voltaire

• *SCHIMB DE PĂRERI — te duci la director cu părerea ta și te întorci cu a lui.*
Fernandel

• *BĂRBATUL IDEAL este cel care întrunește cele mai bune însușiri feminine: hotărîrea, curajul, ingeniozitatea, rezistența, stăpînirea de sine și, desigur, spiritul de sacrificiu.*
Brigitte Bardot

• *MODA — o formă a urîțeniei, atît de greu de suportat încît trebuie schimbată la fiecare șase luni.*
Oscar Wilde

• *EXPERTUL — un specialist care știe totul despre ceva și nimic despre tot.*
Tristan Bernard

• *VIAȚA — o poartă care se deschide și se închide numai o singură dată.*
Tudor Mușatescu

• *AVOCAȚII sînt ca tăișurile unei foarfeci: nu se taie niciodată una pe alta, dar vai de acela ce s-ar pune între ele.*
Anton Cehov

cronica satirică

de Teodor MAZILU

TENE-BROȘII

Nu mi-au plăcut niciodată indivizii tenebroși, nici afacerile tenebroase. Indivizii înconjurați de prea mult mister m-au plictisit de moarte. Cînd viața e atît de scurtă, ce rost are să fim atît de misterioși?

Cu sau fără voia mea, misterioși și tenebroși există Unul mai misterios ca altul De altfel, am văzut oameni care transformă în mister lucruri dintre cele mai normale. Sînt capabili să înconjoare cu mister chiar cea mai firească întîmplare, să găsească enigme și tîlcuri sacre chiar și într-o ciorbă de pește. Nevoia lor de mister e atît de mare încît scot mister și din piatră seacă Am auzit discuții despre iaurt care luau aerul unui ceremonial sacru, de parcă n-ar fi fost vorba despre iaurt ci despre cine știe ce ocultе inițieri. Fiecare eveniment ia proporții, fiecare lenjerie se încarcă de mister, nu poți să duci furculița la gură ca să nu aibă pînă la urmă o semnificație tenebroasă De atîta mister îți vine să lași totul baltă

Toate veștile vin parcă din altă lume, transmise de ființe bizare.

— Ai auzit?.

— Ce s-aud?

— X s-a mutat...

O asemenea veste sigur că te crucește. Un om s-a mutat? Ciudat, foarte ciudat Și faptul că X a reușit un schimb de locuință ia amploarea unui eveniment încărcat de mistere, de parcă ar fi vorba de o crimă pasională, nu de o cameră în plus...

Sigur, sînt destule lucruri misterioase în univers... Nu de mistere ducem lipsă. Atunci de ce să mai transformăm în mister și lucrurile cele mai clare din lume? De ce să preschimbăm ciorba de pește într-o enigmă de ne pătruns?

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

SĂRMANII MILIARDARI (II)

Numai din cauza justificatei frici în fața piraților aerului care, în plin zbor, sub amenințarea pistoalelor, pot schimba ruta unui avion, respectabilul bogătaș american C. Munn, ca să se depiaseze de la Paris în Florida, a închiriat doar pentru el un «Boeing 707», cvadrireactor de mare tonaj, cu un echipaj de 14 persoane și o capacitate de 160 de pasageri. Avionul a decolat pe 20 ianuarie de la Orly, și cursa de numai nouă ceasuri de zbor l-a costat pe unicul ei pasager un «fleac» de 18 000 de dolari, adică aproximativ venitul unei familii medii americane pe trei ani. Singura marfă încărcată la bordul Boeingului au fost 12 sticle de lapte american, căci doar aceasta este mîncarea cu care se poate hrăni sărmanul domn Munn. S-a spetit muncind pe brînci pînă la bătrînețe, tot numărîndu-și și răsnumărîndu-și milioanele și, cînd să ajungă să se bucure de agoniseală, nu i-a mai rămas decît laptele.

Jean-Paul Getty, al doilea mare bogătaș al Americii, n-are alt țel în viață decît să-l detroneze pe Howard Hughes și să se situeze în fruntea listei potentaților lumii. Venitul său zilnic este de numai 30 000 de dolari scoși prin exploatarea capitalurilor sale (de un miliard și jumătate) investite în bună parte în acțiunile societății petroliere «Getty Oil Company».

Locuiește lîngă Londra, într-un castel ridicat pe un domeniu de trei sute de hectare. Castelul său are 72 de încăperi și este înconjurat de ziduri înalte, păzite cu strășnicie. Pe aleea care duce de la porțile blindate pînă la ușa castelului se înșiruie un întreg harnașament de dispozitive electronice, celule fotoelectrice, semafoare, avertizoare de alarmă, declanșatoare automate de tir mortal. Impresia este că te afli într-un decor pe cît de ridicol, pe atît de fantastic pentru un episod din «Răzbunătorii».

Getty are 76 de ani dar, ca toți oamenii prea bogați, arată mult mai în vîrstă. Se vede că expresia românească «putred de bogat» se referă pe drept cuvînt nu numai la volumul avuției, dar și la starea fizică și morală a înavuțitului. Portretul lui de bogătaș este banal pînă la schematism Acrit, îngrozit de pericolul contaminării vreunor boli care să-i zdruncine și mai mult fragila-i sănătate, ipohondru, nu bea decît limonadă, nu roade decît morcovi, nu respiră decît aer purificat, sterilizat, de incubator. Cît au trăit, l-a pizmuit din toată forța măruntei sale inimi pe Aga Khan și pe nizamul de Hyderabad care aveau mai mulți bani «lichizi» decît el. Cînd i-a văzut în groapă, a răsuflat ușurat. Nu mai rămînea decît Hughes pe care să-l îngroape, dar acela se făcuse invizibil și, după toate investigațiile lui, se ferea și mai abitir de microbi, călcînd numai pe șervețele igienice pe care un valet i le așternea întotdeauna înaintea pașilor. După socotelile lui Getty, ar mai fi vreo cîțiva potentați de doborît printre șeicii Kuweitului, din Arabia Saudită, dar aceștia rămîn prea misterioși și prea discreți cu avutul lor real pentru a se supune unei concurențe deschise.

Întrebat cîți bani are, Getty răspunde derutant. Nu știe. Într-adevăr, nimeni n-ar putea calcula cu exactitate la cît se ridică averea sa. Majoritatea valorilor lui reprezintă acțiuni, și cursul acestora este într-o continuă mișcare. Fluctuația lor poate ridica sau coborî cu cîteva sute de milioane de dolari debitul lui Getty, dar asta n-are o prea mare importanță. El a trecut de mult «capul» unui miliard, în vreme ce bătrînul John D. Rockefeller n-a reușit niciodată să depășească nouă sute de milioane.

De cinci ori însurat, de cinci ori divorțat, Getty nu cunoaște un mariaj mai durabil decît cel cu afacerile petroliere. În cartea sa «My Life and Fortunes» (Viața și averile mele), cele cinci episoade matrimoniale nu ocupă decît cîteva pagini. În realitate, nici unul n-a durat prea mult. Un miliardar în căutarea fericirii nu lasă în urma sa decît un lung lanț de nefericiri. El însuși rămîne cu pizma, cu invidia, cu gelozia față de cel ce nu mănîncă decît cu o lingură dar iubesc din toată inima. Lîngă Napoli și-a cumpărat o vilă de vis, cu o vedere de uluitoare frumusețe, dar pe care nu și-o cunoaște decît din fotografii, deoarece la ea nu poate ajunge decît cu elicopterul, și domnului Getty nu-i plac aparatele de zbor. Nu-i place nici risipa, de aceea nu dă niciodată recepții, participînd în schimb cu bucurie la galele cinematografice gratuite. Pentru că este frecventat de mulți oameni de afaceri care își manifestă deseori dorința de a telefona subalternilor lor din cine știe ce colțuri îndepărtate ale lumii, și-a instalat în castel o cabină telefonică de unde prietenii lui pot vorbi cu orice capitală — plătindu-și singuri nota de convorbire. În jurnalul său intim există astfel de notații: «Reparatea conductei de apă de la W.C., inclusiv mîna de lucru, a costat 5 dolari și 41 de cenți».

Gobseck? Hagi Tudose? Nu, Getty. Nimeni nu l-a văzut scoțînd vreodată din buzunar un ban pe care să-l dea de pomană. A cumpărat cîteva sute de tablouri celebre pe care le ține în seifuri blindate. Un *Rafael*, «Madona de Lorette», achiziționat în 1938 contra a numai 200 de dolari, este asigurat astăzi la valoarea de 2 milioane. Colecția lui de artă cuprinde opere de Rembrandt, Tizian, Tintoretto, Veronese, dar numai cîțiva inițiați le-au văzut. În toată viața lui n-a muncit decît o lună de zile. Moștenindu-și tatăl, un proprietar de terenuri petrolifere care «agonisise» vreo 15 milioane de dolari, n-a făcut tot restul vieții decît să-și fructifice capitalul prin loviturl «de geniu». De la cele cinci căsătorii «fulger» a rămas cu cinci fii. Cel mai mare dintre ei, George, șeful firmei tatălui său la Los Angeles, mărturisește că nu și-a mai văzut tatăl altfel decît în trecere prin hotelurile internaționale, de la vîrsta de zece ani. Unicul său nepot, băiatul lui Paul, fiul care îi dirijează afacerile în Italia, a fost botezat cu numele Tara Gabriel Galaxy Gramofon Getty! Bunicul său nu l-a putut vedea niciodată deoarece, deși fusese în Italia la puțin după nașterea acestuia, n-a avut timp să parcurgă cei 30 de kilometri, din locul unde avusese o întîlnire de afaceri, pînă la Roma.

Sărman bunic, sărman Gramofon!

dialog cu cititorii

de H. DONA

Într-o lungă și interesantă scrisoare cu privire la ceea ce este îndeobște numit «cultură de masă», cititorul **N. AURELIAN** din Arad ridică o problemă care, chiar dacă nu este nouă, continuă să suscite discuții pasionante. Pentru tov. Aurelian (și în această privință sîntem în întregime de acord cu dumneasa) unul dintre elementele fundamentale ale culturalizării este promovarea respectului pentru opera de artă, așa cum a fost ea concepută și realizată de către artist. Cititorului nostru i se pare ca acest respect e datorat mai cu seamă operelor clasice. Principiile fiind admise, să trecem acum la practică. «Cu stupoare am citit în ziare, scrie tov. N. Aurelian, că din «Steaua fără nume», piesa regretatului Mihail Sebastian, s-a făcut la București un fel de comedie muzicală sau chiar revistă, intitulată «Alcor și Mona». E o blasfemie! Începem să mergem și noi pe urmele acelor negustori americani care transformă opere de valoare din patrimoniul literaturii într-un amestec de cîntece și țopăituri». Nu vrem să discutăm aici despre calitățile «musicalu»-ului inspirat din piesa lui Sebastian — critica n-a prea fost favorabilă — ci despre procedeu în sine. Or, în această privință ne permitem să nu fim într-o totul de acord cu corespondentul nostru. Sîntem și noi împotriva oricăror vulgarizări ale operelor de artă, împotriva folosirii unor creații scumpe conștiinței omenești în scopuri mercantile, în contexte de prost-gust și bagatelizare (vezi de pildă Gioconda, folosită ca reclamă pentru sutiene, sau Coloana infinită, ca emblemă pentru bomboane). Dar să nu uităm că o operă mare încetează în bună măsură să mai fie exclusiv proprietatea celui care a creat-o, intră într-un fel în conștiința publică, care o folosește liber, ca pe o ființă vie ce poate fi interpretată, transformată, regîndită, și nu ca o piesă de muzeu de care nu mai ai voie să te atingi. Ecranizările realizate după romane, nuvele și piese celebre s-au îndepărtat totdeauna, într-o măsură mai mare sau mai mică, de opera inițială, dar ele au contribuit la implantarea acestei opere, la familiarizarea unor mase foarte largi cu creații care altfel ar fi avut o circulație mult mai restrînsă. Desigur, obiectivul este să nu se rămînă la această etapă și cel care a văzut la cinema «Război și pace», «Roșu și negru», «Moby Dick» să simtă nevoia de a merge la textul inspirator. În fapt, chiar așa se petrece cu milioane de oameni, și în aceasta constă, printre altele, imensa forță culturalizatoare a cinematografului. Succesul colosal al unor musicals-uri ca «Kiss me, Kate» («Femeia îndărătnică») sau «West Side Story» («Romeo și Julieta») a apropiat, de asemenea, milioane de oameni de universul shakespearean, ceea ce este, fără discuție, un lucru pozitiv. Și multe alte musicals-uri au avut un asemenea rol: «The Man from Mancha» (după «Don Quijote» al lui Cervantes), «My Fair Lady» (după «Pygmalion» de G.B. Shaw), «Fiddler on the Roof» (după «Tevie, lăptarul» al lui Ș. Alehem) etc. Ce credeți, tovarășe Aurelian, punerea pe note, transformarea în romanțe a multor poezii de M. Eminescu a fost un act totalmente negativ? N-a contribuit el la familiarizarea unui public extrem de larg — mai puțin pregătit în a sesiza profunzimile artei și gîndirii eminesciene — cu versurile poetului nostru național? Să nu aruncăm deci cu piatra în asemenea «profanări» (care, în treacăt fie spus, au cel puțin — unele dintre ele — și o valoare artistică proprie). Căile educației estetice sînt numeroase și adesea întortocheate.

La o anchetă publicată cu multe luni în urmă în legătură cu «mîștocarii» și alți propagatori ai limbajului golănesc, continuă să ne sosească ecouri. Din scrisoarea cititorului **MIRCEA PELEA** din Sebeș, jud. Alba, reținem în special pledoaria pentru cultivarea și apărarea frumoasei noastre limbi românești. Desigur, aceasta nu se poate face prin mijloace administrative ci numai prin cultură. Și fiindcă veni vorba de mijloace administrative, să ni se permită să ne distanțăm de opiniile cititorului **GH. BĂLAN** din Ploiești, care, auzind un elev folosind într-o conversație un cuvînt «nepermis», l-a reclamat la școală dar, apre surprinderea și indignarea sa, profesorii nu i-au aplicat «sancțiunea foarte aspră pe care o merita». Să-i lăsăm pe pedagogi să-și facă meseria și să cîntărească ei, ținînd seama de circumstanțe și de context, gravitatea unor exprimări. Dar, apropo de cuvîntul «nepermis» care l-a indignat pe cititorul ploieștean: ne-am adus aminte cu cîtă puritate, cu cîtă poezie este el încărcat în suavele versuri argheziene: *O fi fost mă-ta vioară,/Trestie sau căprioară*. În graba de a stabili liste de cuvinte nepermise, să nu ajungem a-i sili pe tineri să-și reducă vocabularul la cel folosit în ordonanțele municipale.

Casa de modă «VENUS» din Oradea **pune la dispoziția consumatorilor o gamă întreagă de produse de înalt nivel calitativ și asigură prestări de servicii ireproșabil executate de specialiști cu excelentă calificare.**

Datorită sistemului de organizare, a posibilităților create, a ariei largi de prestări, Casa de modă «VENUS» din Oradea **răspunde nu numai cerințelor orădenilor, ci și tuturor categoriilor de turiști din țară și din străinătate, vizitatori ai frumosului oraș de pe malul Crișului.**

Deși înființată abia de doi ani, Casa de modă «VENUS» din Oradea **și-a dobîndit un frumos prestigiu în rîndul clientelei sale, prestigiu pe care dorește să-l mențină și să-l ridice pe noi trepte.**

Adresați-vă deci cu încredere
Casei de modă «VENUS»—Oradea
Piața Republicii nr. 2
Tel. 1 86 38

UNIUNEA JUDEȚEANĂ A COOPERATIVELOR MEȘTEȘUGĂREȘTI BIHOR

ORADEA — str. Avram Iancu nr. 4
telefon 1 32 43

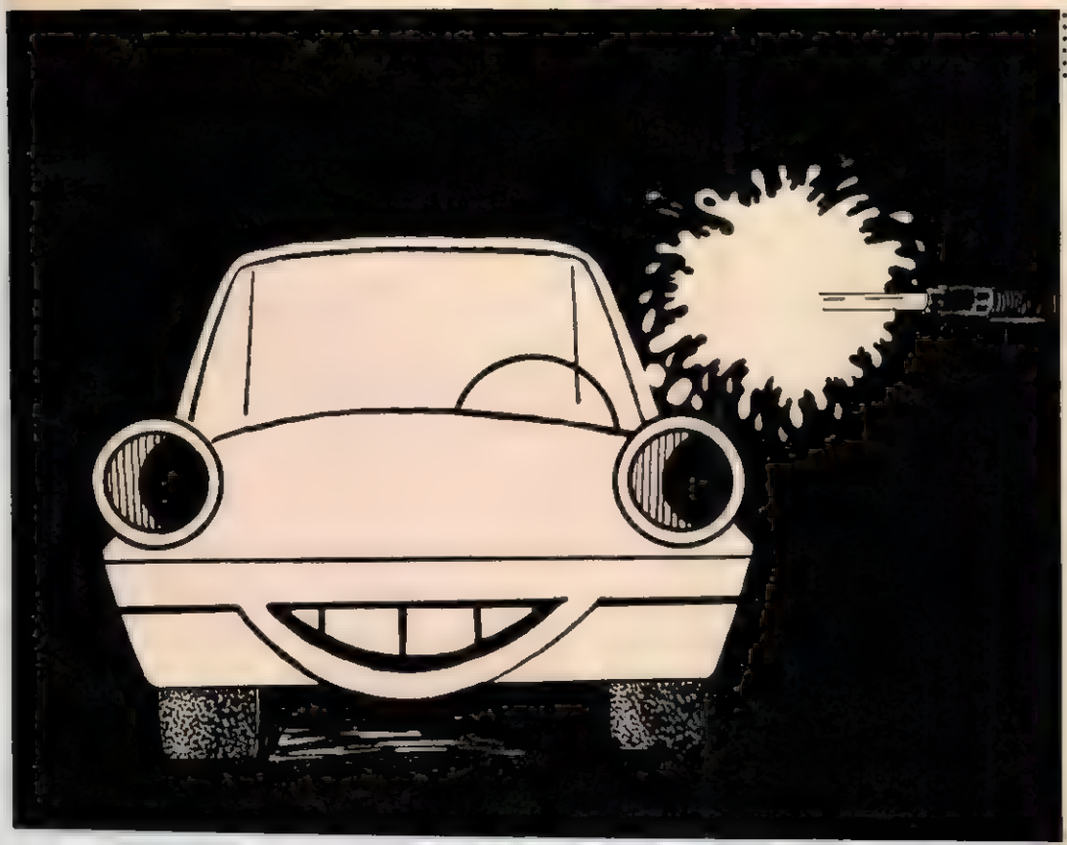

Auto-service-Oradea **asigură posesorilor de autoturisme reparații ireproșabile, de orice natură, ale stricăciunilor datorate accidentelor sau uzurii normale. De asemenea, execută lucrări de întreținere, spălat-gresat, reglare etc.**

AUTO-SERVICE-ORADEA
Calea Clujului nr. 281
Tel. 1 64 26

tv

de Felicia ANTIP

CU INIMA PE MASĂ

O lege numită aproximativ «ambalajele să spună adevărul» încearcă de cîtiva ani să-i ferească pe americani de abuzurile firmelor dispuse să le vîndă ciori vopsite la preț de papagali. Sînt însă și cazuri de ambalaje flatante, cu un efect psihologic destul de benefăcător pentru a compensa mica exagerare. Nu voi reproșa, de pildă, televiziunii gluma cu «Deșertul dragostei». O săptămînă întreagă, toți cei care nu citiserăm în prealabil romanul lui François Mauriac am nutrit iluzia — inocentă, ca toate iluziile menite să fie «pierdute» — că vom avea parte de un serial magnific. Cineva își exprimase chiar în scris credința că a asistat la primul act al unei noi «Forsyte Saga». Prelungind ipotetic într-un viitor cu dimensiune necunoscută satisfacția estetică prilejuită de prima (și întrucît a fost astfel — arbitrar — împărțit, ne vom îngădui să spunem «și cea mai bună») jumătate a filmului, ne promiteam nouă înșine un șir de începuturi de săptămînă de așteptat cu nerăbdare. N-a fost să fie. Păcat.

Am plonjat direct într-o familie catolică structurată așa cum sînt toate familiile din romanele lui Mauriac, am pătruns în atmosfera apăsătoare a provinciei bordeleze, am recunoscut educația rigidă și ritualurile din casele «bine» (indiferent de confesiune), am văzut oameni vii, vulnerabili, așa cum sînt toate personajele acestui scriitor care a descris de-a lungul întregii sale opere un singur mediu, un singur mod de viață, și de aceea le-a descris desăvîrșit.

Ocolind fără greș și primejdia ecranizării mecanice, a reproducerii unor acte și fapte despuiate de semnificațiile lor adînci, și primejdia literaturizării, regizorul ne lasă să auzim gîndurile care nu se întîlnesc, sentimentele care rămîn neexprimate și care, chiar dacă ar fi exprimate, nu i-ar apropia pe oameni, ci dimpotrivă, i-ar face să se îngrozească unul de celălalt.

Ah, oamenii aceștia ne iubesc fără ca noi să-i iubim și simt nevoia de a ne mărturisi despre ei lucruri care nu ne interesează, gîndește Maria Cross. Doctorul n-o aude, dar toți cei care s-au dezvăluit la fel ca el, febril, fără rușine, unui ascultător indiferent sau chiar plictisit, primesc lovitura în plin.

Bătrînul doctor își reproșează infidelități consumate doar în imaginația sa de bărbat puternic și senzual, legat pe viață de o femeie uscată, mărginită, lipsită de fantezie. Cîți asemenea păcătoși meschini (sau poate sublimi?) s-au simțit împinși în clipa aceea să-și privească în ochi falsa virtute (sau incapacitatea de a-și urma propriile înclinații), sau un sentiment al datoriei atît de covîrșitor încît nici nu mai conteză impasul în care ajungi)?

Tînărul Raymond, orbit de dorință, indus în eroare de proasta faimă a femeii la care rîvnește, la simpatia ei camaraderească, izvorîtă dintr-o intolerabilă singurătate, drept cochetărie perversă. Cît de ridicoli se vor fi simțit retrospectiv, văzîndu-l, toți cei ce s-au pus cîndva într-o asemenea situație falsă!

Înțelegem, ca și cînd le-am fi trăit noi înșine, și zbuciumul doctorului, și tandrețea lui infinită pentru Maria Cross, și seninătatea lui finală. Înfiorarea rece de puști blazat prematur a lui Raymond, aflat la vîrsta cînd cinismul (scut fragil) nu exclude refuzul oricărei concesii, al oricărei resemnări, ne este și ea familiară. Străină de tot ceea ce nu este căminul ei și de tot ceea ce nu încape în prejudecățile ei înguste, soția doctorului trăiește o dramă a însingurării care de obicei nu ne emoționează: e soarta celor ce nu vor sau nu pot să se adapteze la ritmul existenței celor din jur, nu intuiesc sensurile acestei existențe, soarta soțiilor și mamelor-cloșcă, atît de devotate bărbatului și copiilor încît sînt în stare să-i înăbușe corcolindu-i. Maria Cross, înrudită cu Thérèse Desqueyroux prin dezgustul față de sex, curtezană-madonă ciudată, capricioasă, pare mai curînd un pretext, obiectul față de care se definesc celelalte personaje ale cărții sau ale filmului.

Am vorbit despre «Deșertul dragostei» nu așa cum se vorbește despre un film, și nici măcar așa cum se vorbește despre o carte, ci ca despre întîmplări trăite de oameni apropiați, ca despre o poveste adevărată. De ce? Poate pentru că un film și chiar o carte îți dau rareori acest sentiment de participare la fiecare mișcare sufletească a eroilor lor. Sigur, pentru că așa mi-a venit să scriu.

Cam așa ar fi trebuit de altfel să scriu și despre zguduitoarele întîmplări din filmul «Sînt un evadat». Să scriu amănunțit despre înverșunarea cu care statul urmărea să se răzbune pe fostul deținut transformat în acuzator al sistemului penitenciar. Despre lipsa de ecou a scrisorilor personalităților proeminente care cereau cruțarea unuia dintre cei mai valoroși cetățeni ai respectivului stat. Despre cinismul cu care autoritățile aceluiași stat și-au călcat cuvîntul, zdrobindu-l și distrugîndu-l pe cel ce-și pusese încrezător soarta în mîinile lor. Despre asociațiile de idei stîrnite de această înlănțuire de fapte. Dar în cronica respectivă am căzut într-o greșeală de care promisesem de multe ori că mă voi feri: am ales calea mai întortocheată a ironiei și, ca de obicei, cîțiva cititori s-au rătăcit, au înțeles de-a-ndoaselea ceea ce încercasem să le comunic. Vina este, totdeauna, a călăuzei. N-am strigat: «atenție, glumesc amar»! M-am mulțumit cu formulări prea eliptice, sperînd că ne vom înțelege cu toții dintr-o privire. Pentru cei ce au luat de bune vorbele mele, mă întorc acum și zic: nu, nu cred că faptele prezentate în filmul «Sînt un evadat» și-ar fi pierdut actualitatea și tocmai această persistență absurdă a lor mă doare. Să lucrăm cu inima pe masă.

PE ECRANE

AMBASADOR AL UNIUNII SOVIETICE

Cinematograful are, fără îndoială, slăbiciunile și cota sa parte de superficialitate. După ce-am văzut acest film, ne-au venit în minte toate peliculele inspirate din viața spioanelor celebre (cu *Mata Hari* ori *Domnișoara doctor* s-au făcut cîteva remake-uri) și am adăugat acestei rememorări părerea de rău de a nu ști vreun film închinat femeilor-oameni politici, celor cîteva inteligențe bătăioase și suple care au silit cronica vremii să nu le treacă cu vederea. Trebuie să fie la mijloc o anumită teamă în fața unei eventuale monotonii ori a ispitei de a specula insolitul unei activități rezervate îndeobște bărbaților. Meritul regizorului Gheorghi Natanson, autorul filmului «Ambasador al Uniunii Sovietice», este tocmai acela de a nu se fi lăsat acaparat nici de una, nici de alta. Alegîndu-și o eroină care a avut nu numai o identitate precisă — este vorba de Alexandra Kollontai, prima femeie-ambasador din lume — ci și o personalitate izbitoare, cineastul și-a asumat toate riscurile. Cu un simț al echilibrului — pe care i-l știm și din alte filme — sprijinit și de scenariul semnat de Adriana și Piotr Tur, a compus portretul unei inteligențe fermecătoare și tenace, care i-a obligat pe contemporani s-o ia în seamă. Trimisă a Uniunii Sovietice peste hotare într-o perioadă de grele încercări — anii celui de-al II-lea război mondial — Kolțova (acesta este numele din film) s-a impus prin cutezanță, prin forța argumentelor sale și, deopotrivă, prin aleasa sa spiritualitate.

Deșteptăciunea sa nu este scăpărător-feminină, înzorzonată și parfumată, nici nu tinjește după așa-zisa agresivitate a minții bărbătești; pur și simplu, este luciditatea în acțiune, dar luciditatea unei ființe care știe, pe lîngă altele, că posedă și un zîmbet cuceritor. Confruntarea ambasadoarei cu regele țării neutre, înfrîngerea rezistenței acestuia, desfășurarea unor tratative diplomatice și economice elastice, favorabile Uniunii Sovietice într-o epocă în care fiecare pas era pîndit de nenumărați ochi de dinafară sînt cîteva din împrejurările în care s-a verificat personalitatea eroinei, împrejurări devenite în film momente de vîrf. Este greu de despărțit, în această realizare cinematografică, rigurozitatea regizorului de marele talent al actriței Iulia Borisova, cîndva o neuitată Nastasia Filipovna în ecranizarea după *Idiotul*. N-am văzut-o de mult, de la turneul Teatrului Vahtangov cu *Poveste din Irkutsk* (unde juca alături de un alt interpret covîrșitor, Mihail Ulianov); reîntîlnind-o acum, nici n-am mai stat să socotim cîți ani au trecut de atunci, într-atît este de cuceritor spectacolul-recital al acestei actrițe de o desăvîrșită distincție.

Ambasadoarea Iuliei Borisova este o intelectuală cu grație interioară, la ani-lumină distanță de femeile cu pumni de fier pe care le onora cîndva cinematograful.

M. MIHAIL

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CHEVALIER Maurice

Actor și cîntăreț de film și music-hall, născut la Paris, la 12 august 1888. Lunga și glorioasa carieră de peste 60 de ani a acestui artist-legendă al spectacolului este povestită în pagini pline de savoare, de către el însuși, în volumul de memorii: «*Ma route et mes chansons*». E odiseea unui artist popular, în cea mai frumoasă accepție a cuvîntului, a unuia dintre cele mai sărbătorite vedete ale ecranului și scenelor de music-hall. A cunoscut ca actor de varietăți zilele de splendoare ale cabaretelor Moulin Rouge, Folies Bergère și Casino de Paris. Apare și în filme, în epoca eroică a filmului mut (1911–1923), în comedii bufe și vodeviluri. Dar gloria ecranului o va cunoaște de-abia după apariția sonorului, o dată cu voga urmată a filmelor muzicale, și nu în patrie, ci peste Ocean, unde e invitat să turneze pentru casa Paramount. La început este «gavroche»-ul de faubourg parizian în *Romanța Parisului* și *Cofenaous cea mică*, apoi eprintul șarmant al operetelor lui Lubitsch: *Parada dragostei*; *O oră cu tine*; *Locotenentul surîzător* (*Farmecul unui vals*) și *Văduva veselă*, alcătuind cu Jeanette MacDonald unul dintre cele mai armonioase cupluri din istoria ecranului, în Franța realizează doar cîteva filme: *Surîsul seducător* (1936) de M. Tourneur; *Idolul Parizului* (id.) de Julien Duvivier, cu Elvira Popescu; *Vagabondul nemuritor* (id.) de Kurt Bernhardt, cu Betty Stockfeld, și *Copcana* (1939) de Robert Siodmak, cu Marie Déa și Stroheim. După o lungă pauză în anii războiului, M.C. revine pe ecran în celebrul film al lui René Clair: *Tăcerea e de aur* (1947). De atunci și pînă azi M.C revine anual cu admirabil actor de compoziție în filme ca: *Ariane*, *Gigi*, *Olympia*, *Can-Can*; *Fanny*, *Pépé*; *Jessica*; *Panic Button*, *The Castaways*, *Black Tights*, *A New Kind of Love*; *I'd Rather Be Rich*; *Monkeys Go Home*...

CHIUARU Angela

Actriță română de film și teatru, născută la București, la 6 iulie 1928. Debutează pe ecran încă înainte de a absolvi institutul (1950) în filmul, cu valoare istorică pentru cinematografia noastră socialistă, *Răsună valea* (1949) de Paul Călinescu. Era unul dintre tinerele elemente promițătoare ale într-adevăr tinerei noastre cinematografii de atunci. O debutantă lipsită de experiență, dar care știa să joace cu sinceritate și multă sensibilitate. Între 1949 și 1961 a fost o actriță solicitată, și ne amintim desigur de frumoasele sale creații din filmele: *Directorul nostru* (1955 — r: Jean Georgescu); *Viața nu iartă* (1958 — r: Iulian Mihu-Manole Marcus); *Secretul cifrului* (1959 — r: Lucian Bratu); *Celebrul 702* (1961 — r: Mihai Iacob); *Poveste sentimentală* (1961 — r: I. Mihu). Actualmente angajată a Teatrului «C. Nottara», A.C. a desfășurat și în trecut o susținută activitate teatrală, abordînd un repertoriu variat, care i-a dat posibilitatea să evolueze de la clasici la moderni, de la Machiavelli și Gorki la Vasiliev și Mircea Ștefănescu. Avînd încă vii în memorie succesele de ieri, sperăm într-o revenire pe ecranele noastre a acestei merituoase actrițe.

CHRISTIAN-JAQUE

Regizor francez de film, născut Christian Maudet, la Paris, la 4 septembrie 1904. Studiază artele decorative și, atras de cinematograf, creează mai întîi afișe de film, apoi decoruri. Cu timpul face asistență de regie și scrie, paralel, articole de critică și teorie în diverse publicații. Debutează în regie de film cu 3 scurtmetraje. Cineast decodat de fecund, a realizat pînă azi un număr de peste 70 de filme. Dintre ele cea mai mare parte au fost incontestabile succese comerciale, cu subiecte captivante, vedete populare și o tehnică impecabilă. Din grupul lor reținem: *François premier*; *Ernest, le rebelle* (1936–1937) și *Legea e lege* (1958) cu Fernandel; *Perlele coroanei* (1937 — în colaborare cu Sacha Guitry); *Orientul în flăcări* (id.) cu Ivkinjonff; *Primul bal* (1941) cu Marie Déa; *Carmen* (1942) cu Viviane Romance și Jean Marais; filmele soției sale Marcine Carol: *Adorabilă creătură*; *Lucrăcia Borgia*; *Lysistrata* (*Destinées*); *Madame Du Barry*; *Nana*; *Nathalie*; *La Française et l'amour* (1952–1960); *Barbă-Albastră* (1951) cu Pierre Brasseur; *Babette pleacă la război* (1959) cu Bardot; *M-me Sans-Gêne* (1961) cu Sophia Loren; *Lalaoua neagră* (1963) cu Alain Delon; *Gentlemanul din Cocody* (1964) și *Sfîntul la pîndă* (1966) cu Jean Marais; *La seconde vérité* (1966) și *Lady Hamilton* (1968) cu Michèle Mercier. Dar C.J. este și regizorul care ne-a dăruit cîteva opere de prestigiu care fac onoare filmului francez: *Infernul îngerilor* (1939); *Cine a ucis pe Moș Crăciun?* (1941) cu Harry Baur; *Simfonia fantastică* (*Berlioz*) (1942) cu J.L. Barrault; *Voyage sans espoir* (1943) cu Jean Marais; *Sortilèges* (*Farmece*) (1944) cu Renée Faure; *Boule de suif* (1945) cu Micheline Presle; *Un revenant* (1946) cu Louis Jouvet; *Mănăstirea din Parma* (1947) cu Gérard Philipe; *D'Homme à Hommes* (1948) cu J.L. Barrault *Singoalla* (1949) cu Viveca Lindfors; *Fanfan-la-Tulipe* (1951); *Dacă toți tinerii din lume* (1955); *Cauze drepte* (1962) cu Bourvil și Marina Vlady.

CHRISTIE Julie

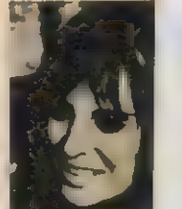

Actriță britanică de teatru, film și TV, născută la Assam (India), la 14 aprilie 1940. După 3 ani de studii la Central School of Speech and Drama, din Londra, este angajată la TV pentru serialul *A for Andromeda* și, paralel, își formează stilul de joc și ucenicie dramatică în cadrul lui «Royal Shakespeare Theatre Company», jucînd între altele rolul Luciannei în *Comedia erorilor*. Pentru film este descoperită de regizorul Ken Annakin, care-i dă ocazia să-și valorifice talentul de comediană și frumusețea insolită, de factură modernă, în două comedii satirice: *Crooks, societate anonimă* și *The Fast Lady* (1962). Ne apare apoi, sensibilă dar voluntară și plină de feminitate, în comedia amară: *Billy mincinosul* de John Schlesinger (1963) și, mai ales, în *Darling* (1965) al aceluiași regizor, film crud, violent, despre o femeie care vrea să parvină pe scara socială fără a se preocupa de riscuri. Pentru rolul din acest film obține premiul Oscar pe 1965, recompensă binemeritată pentru talentul ei, acum în plină maturitate. Filmele următoare, total diferite ca gen, ambianță și epocă, sînt: *Young Cassidy* (Jack Cardiff-John Ford); *Doctor Jivago* (David Lean); *Fahrenheit 451* (Fr Truffaut); *Departe de mulțimea dezlănțuită* (J. Schlesinger); *Tonite Let's All Make Love in London* (doc.); *Petulia* (Richard Lester); *A la recherche de Gregory* (Peter Wood), *The Go-between* (Joseph Losey)

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

În recenta «Săptămînă a filmelor străine inedite în Franța», organizată de către revista de cinema *Positif*, au fost incluse — alături de alte realizări relativ noi — *Reconstituirea* de Lucian Pintilie și romantica povestire a lui John Huston, *O plimbare cu dragostea și moartea*. În scena pe care o reproducem din cel de-al doilea film, poate fi recunoscut însuși bătrînul cineast, căruia îi place — ca și altor mari regizori, se știe — să apară din cînd în cînd în propriile sale creații.

De altfel, familia Huston mai are un reprezentant în acest film: protagonista este fiica cineastului, Anjelica, în vîrstă de 20 de ani.

● **Dany Carrel** — urmînd exemplul Machei Méril — a devenit producătoare. Primul film în care își va investi banii va fi o comedie, *Fata bătrînă*, a debutantului Jean-Pierre Blanc. Întreprinzătoarea actriță a oferit rolurile principale actorilor Annie Girardot și Philippe Noiret.

● **Noul film al lui Federico Fellini** poartă numele cetății eterne, *Roma*. Marele cineast va începe lucrul în prima săptămînă a lunii martie, finanțat fiind de compania cinematografică *Leone*. Interioarele vor fi turnate în studiourile Cinecittà.

● **Vedeta feminină** numărul unu a cinematografiei iugoslave, Milena Dravici («Kozara», «Bătălia de pe Neretva»), va fi protagonista filmului *Primăvara în agonie*, realizat de regizorul maghiar Lajos Zilahy.

● **Marele premiu** al criticii de film din Belgia a fost acordat creației lui Sidney Polack *Și caii se împușcă, nu-i așa?*. Reamintim că acest film ne-a fost făgăduit și nouă pentru 1971.

● **După doi ani de absență**, Elizabeth Taylor se află din nou pe platouri. Este vorba de filmul *Zee and Co*, realizat după un scenariu al scriitoarei irlandeze Edna O'Brien. Parteneri îi vor fi Michael Caine (l-am văzut de curînd în spectacolul TV «Bărbați aleși») și Susannah York («Un om pentru eternitate»).

● **De la fotoreportaj la filmul documentar** nu este decît un pas, și Gina Lollobrigida — a cărei pasiune pentru aparatul de fotografiat este binecunoscută — a hotărît să-l facă. Deocamdată duce tratative cu

te

le

gra

me

RAI — TV și cu o mică vedetă de 5 ani, Francesco Baldi, copilul-minune al televiziunii italiene.

● **La Teatrul Odeon** din Londra a avut loc premiera filmului *Războiul lui Murphy*, cu Peter O'Toole și Philippe Noiret. După spectacolul de gală — ale cărui fonduri au fost înmînate Societății pentru ajutorarea orbilor — marele actor englez a fost felicitat de prințesa Alexandra. În stînga lui Peter O'Toole: soția sa, actrița Sian Phillips, și Philippe Noiret (foto).

BĂRBAȚI, MAGAZINELE VĂ AȘTEAPTĂ !
mărțișor '71
PODOABE · COSMETICE · TRICOTAJE
CONFECȚII · ÎNCĂLȚĂMINTE · DULCIURI
"FOCSANI"

Dic. BABOIAN

PASUL NECESAR

Rareori în ultimul sfert de secol eforturile europenilor îndreptate spre normalizare și destindere pe continentul nostru s-au concentrat în asemenea măsură și cu atîta pregnanță asupra unui proiect concret de salvgardare a păcii, ca acum în jurul propunerii privitoare la convocarea Conferinței general-europene lansate de țările socialiste

După un îndelungat proces de maturizare, opinia publică europeană se află în fața opțiunilor. Diferite proiecte, planuri și propuneri avansate de-a lungul anilor în vederea găsirii acelei «chei» care să deschidă poarta spre destindere în Europa au fost supuse filtrului rațiunii. În prezent, după o decantare lentă dar concludentă, în atenția generală se află ideea atît de realistă și realizabilă a conferinței pentru securitate și colaborare în Europa. Desigur, nimeni nu pretinde că aceasta ar fi singura cale de instaurare a destinderii în Europa, dar, în orice caz, convocarea unei conferințe general-europene este considerată de popoarele continentului nostru ca o etapă importantă pe calea întăririi păcii și securității în Europa, a statornicirii unei colaborări multilaterale și reciproc avantajoase între țările europene, așa cum apreciază comunicatul recentei consfătuiri de la București a miniștrilor afacerilor externe ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

Faptele demonstrează că ideea Conferinței general-europene s-a impus cu atîta acuitate încît concretizarea ei nu mai este decît o chestiune de timp. Un timp care trebuie să fie însă cît mai scurt posibil, pentru a se înlesni culegerea, cu un ceas mai devreme, a roadelor unei inițiative unanim recunoscute ca prețioase și salutare. Într-un amplu articol intitulat «O etapă importantă pe planul consolidării păcii în Europa», comentatorul iugoslav Piotr Iaroszewicz scrie în «Medjunarodna Politika»: «Se poate constata cu satisfacție, încă de pe acum, că ideea convocării conferinței și-a obținut un drept de cetățenie trainic. De aceea considerăm că nu există nici un fel de bază pentru amînarea convocării conferinței și nici pentru stabilirea vreunor condiții prealabile». Aluzia la adresa anumitor cercuri occidentale care urmăresc să abată pregătirile reuniunii, menite să consolideze nemijlocit relațiile intereuropene, pe făgașul unor tergiversări și condiții artificial create, este evidentă. Opinia publică europeană, atît de receptivă la inițiative constructive, concrete, de menținere a păcii, se pronunță fără rezervă pentru grăbirea Conferinței general-europene.

La Consfătuirea de la București, miniștrii afacerilor externe ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia au subliniat în acest sens că în actualele condiții nu numai că este posibil dar este și necesar să se abordeze într-un spirit practic, constructiv, problemele, pentru a se accelera organizarea conferinței. Da: a se grăbi, a nu se întîrzia trecerea directă la faza nouă și activă, care oferă condiții pentru discutarea liberă și punerea de acord a tuturor problemelor ce decurg din convocarea întîlnirii la nivel general-european. Orice așa-zise condiții prealabile nu ar face decît să acționeze ca impediment în calea conferinței, ca frînă a dezvoltării proceselor favorabile ce se conturează evident în Europa, procese active în care sînt deopotrivă interesate toate popoarele acestui continent. În răspunsul pozitiv al guvernului țării noastre la Aide-mémoire-ul guvernului Finlandei (țara-gazdă a proiectatei conferințe general-europene) care sugerează inițierea unor schimburi de vederi în cadrul unor reuniuni multilaterale, la Helsinki, se arată că abordarea «într-un spirit realist a problemelor existente va permite soluționarea lor treptată în interesul tuturor popoarelor europene...» Ceea ce presupune implicit participarea directă și activă a tuturor statelor interesate, în condiții de deplină egalitate, în toate fazele pregătirii, organizării și desfășurării primei Conferințe general-europene și ale celor ce vor urma. Important este să se țină seama de primatul realismului și, pornindu-se de la ideea fundamentală că o conferință general-europeană este posibilă, imperios necesară, să se accelereze, adecvat, organizarea ei.

300 milioane de alegători

Luni, 1 martie, au loc în India alegeri generale. Este una dintre cele mai mari operațiuni electorale, în fața urnelor urmînd să se prezinte 300 milioane de alegători. Votarea va dura cîteva zile, iar rezultatele finale vor putea fi cunoscute oficial abia după 10 zile. Importanța acestui scrutin — al cincilea de la alegerile generale din 1947 — constă în faptul că el are loc în condițiile unor aprige înfruntări politice între Partidul Congresului și opoziția nemulțumită de reformele inițiate de guvernul prezidat de Indira Gandhi. Criza politică a fost precipitată de hotărîrea luată în decembrie de guvernul din New Delhi de a dizolva parlamentul și de a convoca noi alegeri generale. În imagine, aspect de la un mare miting popular la Bombay.

FOTO

fără invitație

Multe le-a fost dat să vadă și să trăiască patrupedelor cornute, dar pățania a trei surate belgiene le întrece pe toate. Bietele de ele, obișnuite cu staulele lor — fie ele cît de moderne, dar tot staule — cu drumul de țară sau, cel mult, cu asfaltul șoselelor, s-au văzut dintr-o dată într-un adevărat palat (Palatul Congreselor din Bruxelles) și au încercat strania senzație — nemaicunoscută, pare-se, pînă la ele de alte semene ale lor, neexistînd în istorie vreo referire la un fapt similar — de a-și menține echilibrul urcînd și coborînd lucioasele scări de marmură. Dar dac-ar fi fost numai atît... Căci iată-le pătrunse chiar și într-o sală de ședințe — și încă a unui solemn consiliu ministerial.

Martorii oculari ai neobișnuitei scene afirmă că respectivele patrupede nu s-au arătat însă prea stingherite de prezența unor asemenea înalți demnitari. Mai curînd aceștia — titularii departamentelor agriculturii din țările Pieței comune — după primul moment de stupefacție nu s-au prea simțit la largul lor, dar în special datorită... lozincilor aflate pe spinările vacilor, ca și a prezenței celor cîteva zeci de agricultori belgieni ce le aduseseră acolo pentru a protesta împotriva acelor aspecte ale politicii agrare comunitare care-i defavorizează.

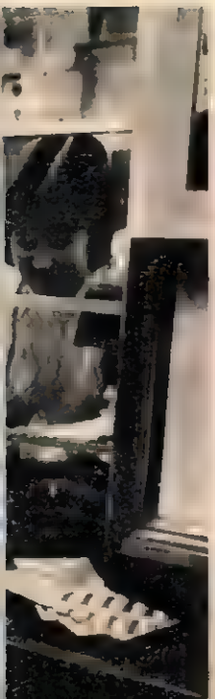

și a fost „ziua d"

Nici o campanie electorală din istoria Angliei n-a avut vreodată amploarea și intensitatea operațiunii desfășurate pe întreg teritoriul Marii Britanii pentru pregătirea și popularizarea introducerii sistemului zecimal și ingroparea tradiționalului șiling. Ziua de 15 februarie, denumită «Ziua D», a fost întîmpinată ca un moment de cotitură în înseși destinele Marii Britanii: 14 000 de bănci cu sucursalele respective, 25 milioane de conturi convertibile, 150 milioane de lire sterline cheltuite în operațiunile de emitere a noilor monede, iată cîteva coordonate ale introducerii noului sistem monetar.

Și a fost «Ziua D». Șilingul a murit pentru ca lira să trăiască odată a 100-a diviziune a sa, răzbătătorul pence.

În fotografie, proprietarul unei cafenele de pe vestita Fleet Street, asigurîndu-și grijuliu rezerve de monede noi la Banca Barclay, unde predă în schimb un «stoc» de șilingi.

exodul continuă

După puternicul cutremur care a avut loc la Tuscania, o atmosferă de panică domnește în rîndurile populației acestui oraș care a suferit și în trecut de pe urma unor mișcări seismice catastrofale. «Ceea ce îi neliniștește acum pe supraviețuitorii cataclismului — scrie «Unità» — este perspectiva cumplită de a rămîne fără un acoperiș, fără posibilitatea de a trăi în condiții cît de cît civilizate».

Deși autoritățile italiene depun eforturi pentru ajutorarea sinistraților, mulți locuitori părăsesc în masă Tuscania stăpîniți de teama că urgia s-ar putea repeta. În fotografie, unul dintre sinistrații care pleacă din oraș purtînd în spinare tot ceea ce i-a mai rămas din avutul său, după cutremur.

I. CIOARĂ

„EXISTĂ FOARTE PUȚIN TIMP...“

O lună trece repede — s-a spus cînd a fost anunțată prelungirea încetării focului (a treia oară din august '70) pînă la 7 martie, și iată-l, într-adevăr, pe observatorii conflictului din Orientul Apropiat aflați de-acum în situația de a încerca să discearnă, din unghiul celor trei săptămîni scurse, perspectivele ce se degajă pentru puținele zile ce au mai rămas pînă la data scadenței. Se exprima speranța, atunci, după 5 februarie, că noua perioadă de tăcere a armelor va oferi posibilitatea unei activități mai intense pe «frontul» diplomatic, în sensul unui impuls dat misiunii Jarring pentru a permite părților în cauză să depășească faza sondării intențiilor, să treacă la declarații de intenții. Au evoluat lucrurile pe acest făgaș? După cum se știe, o dată cu anunțarea acceptării prelungirii încetării focului, președintele R.A.U., Anwar Sadat, a propus începerea lucrărilor în vederea deschiderii Canalului de Suez, în schimbul retragerii parțiale a Israelului de pe malul răsăritean, propunere reluată și explicitată ulterior într-un interviu acordat săptămînalului american «Newsweek». Subliniind că, dacă retragerea parțială a trupelor israeliene va fi realizată, «voi garanta redeschiderea Canalului în decurs de 6 luni pentru comerțul internațional și voi prelungi încetarea focului pînă la o dată anumită pentru a da timp lui Gunnar Jarring să elaboreze detaliile», președintele R.A.U. s-a referit totodată la perspectiva unui tratat de pace, menționînd că acesta va prevedea «inviolabilitatea și independența politică a fiecărui stat din regiune, inclusiv a Israelului, dacă, conform rezoluției Consiliului de Securitate (din 22 noiembrie 1967 — n.n.), acesta va restitui teritoriile noastre». Cît privește problema palestiniană, Anwar Sadat a declarat că rămîne să decidă palestinienii înșiși — printr-un referendum — dacă vor un stat separat, o federație sau o confederație cu Iordania, sau dacă vor să rămînă parte integrantă a acesteia. După un discurs în Knesset, destinat evident a fi răspuns la propunerea R.A.U., primul ministru israelian, Golda Meir, a arătat, într-o conferință de presă, că guvernul său «nu a respins propunerea președintelui R.A.U., Anwar Sadat, privind redeschiderea navigației pe Canalul de Suez, ci numai condițiile care însoțesc această propunere, adică retragerea forțelor israeliene de pe malul răsăritean al Canalului». Au intervenit totodată propunerile preliminare adresate părților interesate de către Gunnar Jarring, legate de modalitățile de aplicare a rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967, propuneri considerate în cercurile diplomatice de natură «să permită ca negocierile inaugurate la începutul anului să facă un progres decisiv» (purtătorul de cuvînt al guvernului francez). După înmînarea răspunsului R.A.U. la memorandumul Jarring, secretarul de stat în Ministerul de Externe al R.A.U., Salab Gohar, a declarat că «răspunsul este pozitiv». Atitudinea adoptată de guvernul israelian, așa cum reiese după ședința acestuia din 21 ianuarie, vădește «propria sa dorință de a participa la negocieri fructuoase» dar totodată și punctele de vedere diferite de cele ale R.A.U., în mod special în problemele frontierelor și refugiaților. Precum se vede, prea puțini pași înainte...

Asupra unui fapt există o convergență de păreri în rîndul observatorilor scenei politice din Orientul Apropiat, și anume că — așa cum sublinia «The Guardian» — «există foarte puțin timp pentru progres în negocieri. Ambele părți trebuie să acționeze rapid pentru a folosi ceea ce a mai rămas». Căci această situație, nici de război, nici de pace, acest «război al cuvintelor» în curs de desfășurare sînt desigur preferabile unei încercări de forță. Dar singura cale cu adevărat sigură pentru evitarea reluării ostilităților, despre care nimeni nu știe ce amploare pot lua, este îndreptarea eforturilor pentru ajungerea la o reglementare politică, pe baza rezoluției Consiliului de Securitate din 1967.

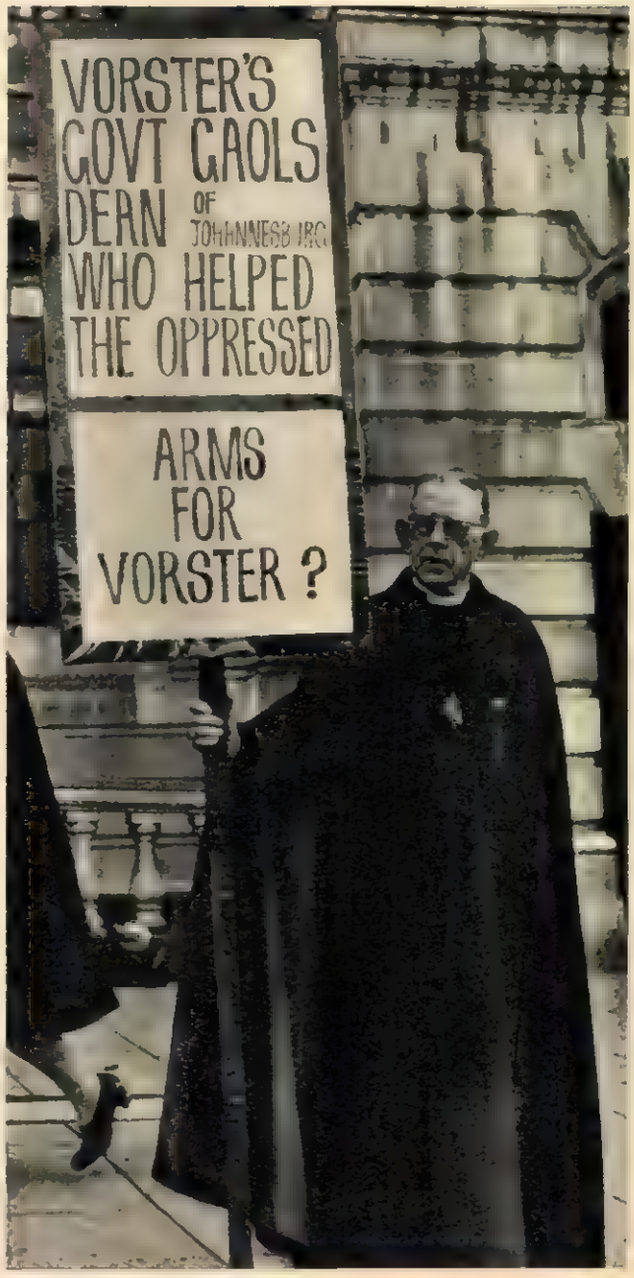

episcopul demonstrează

În fața ambasadei din Londra a Republicii Sud-Africane au loc numeroase manifestații de protest împotriva politicii rasiste și a acțiunilor represive ale autorităților sud-africane. Printre purtătorii de sutană care au demonstrat zilele acestea împotriva sentințelor capitale pronunțate la un proces intentat unor clerici, între care și reverendul Gonville, s-a aflat și fostul episcop de Johannesburg, dr. Ambrose Reeves, expulzat de guvernul din Pretoria. În fața ambasadei sud-africane, episcopul protestatar poartă o pancartă cu o inscripție prin care cere ca rasiștii să nu fie sprijiniți prin furnituri de armament.

BERNA

FEMEILE AU CUVÎNTUL

Corespondență specială de la Pierre LACREUSE

După 75 de ani de dispute, Elveția a recunoscut femeii calitatea de cetățean responsabil, acordîndu-i dreptul de vot pe plan federal cu 621 403 voturi contra 323 596. Rezultatul scrutinului este considerat aici drept un mare pas înainte pe drumul perfecționării instituțiilor existente. Și dacă cetățenii elvețieni au primit vestea cu ușurare și mîndrie, a fost și pentru că au simțit îndreptate asupra lor privirile lumii întregi. În caz de eșec, cum și-ar fi ascuns jena? Era vie încă în amintirea tuturor respingerea unui proiect asemănător în urmă cu șase ani. Cifrele au fost atunci, comparativ cu cele actuale, invers proporționale — 655 000 voturi contra și 323 000 pentru.

Pe ce căi s-a ajuns la acest «da» național? Se pare că acțiunea perseverentă a femeilor, sprijinul luminat al numeroase personalități politice, precum și o stare de spirit mai receptivă a populației au jucat rolul determinant. Dar să acorzi dreptul de vot e una și să-l folosești e alta. Trebuie așadar ca femeia elvețiană să devină conștientă de angajamentul pe care și l-a asumat pe plan național. Partidele vor trebui să organizeze cursuri de instruire cetățenească și reprezentantele fostului «sex slab» vor fi puse în situația de a se încadra în diversele grupări politice. Abia atunci votul în favoarea lor va dobîndi adevărata sa semnificație. Femeile nu vor avea de altfel prea mult de așteptat pînă cînd se vor prezenta pentru prima dată în fața urnelor: pe 5 și 6 iunie vor participa la scrutinul în legătură cu noul proiect al bugetului federal.

Nu ne mai rămîne decît să dorim ca sufragiul feminin cantonal să fie adoptat la fel de ușor ca și cel federal în cele douăsprezece cantoane și semicantoane care nu l-au acordat încă.

Cu prilejul scrutinului elvețian care a avut loc recent, bărbații au votat pentru ultima oară singuri și s-au pronunțat pentru repararea unei vechi nedreptăți. La proximul scrutin femeile elvețiene vor fi și ele prezente la urne.

moartea pe ring

Un knock-out banal? Nu: un pumn fatal! Un pumn necruțător, care a pus capăt subit carierei și vieții tînărului boxer italian Umberto Torcolacci. Cazul nu este nici primul, nici ultimul în analele boxului profesionist. De astă dată însă, fiind vorba de o speranță a sportului cu mănuși, presa din cercurile sportive italiene s-a scandalizat cerînd să se întreprindă o anchetă serioasă. «Un alt tînăr moare pe ring — scrie Aldo Santini în «L'Europeo» — și publicul vrea să știe de ce boxul se află din nou sub acuzare». O acuzare legitimă, certă: pugilistul decedat avea 20 de ani și se afla la a treia întîlnire pe ring, era student la filologie și avea o inteligență ce depășea media obișnuită. Ziarele italiene consideră că sînt necesare modificări substanțiale în regulamentele întîlnirilor de pugilism, pentru a se evita alte tragedii pe ring.

mămica sandie shaw

Hotărît lucru, «moda maternității» s-a instalat temeinic și în lumea artistică occidentală. A avea unul sau mai mulți copii înseamnă a cîștiga un plus de simpatie și de... încredere din partea spectatorilor. După o perioadă de reflux a popularității sale necontestate, cunoscuta cîntăreață de muzică pop Sandie Shaw a reintrat în unghiul de lumină al reflectoarelor TV și al flash-urilor. Numai că de astă dată nu lansează un nou șlagăr de succes, ci se prezintă pentru prima oară publicului în calitate de mamă, cu micuța Grace în brațe.

cronica de trei secunde

VIITORUL ZERO

Iată ce ni se va întîmpla dacă... — și aș vrea să capăt deodată vocea sumbru-voioasă a lui... — dar să povestesc ce ni se va întîmpla dacă. Voi povesti exact cum am citit, ca să nu lasă vorbe și să se spună că am pus de la mine: un ordinator al companiei britanice de electricitate — prost programat, desigur — a trimis unui gospodar o notă de plată în valoare de 0 (zero) lire sterline. Omul ridică din umeri și nu plăti. Ordinatorul — constatînd că nu apare nimic — se supără și trimise două somații. Plictisit, omul trimise un cec în valoare de 0 (zero) lire și ordinatorul se liniști. Dar cînd cecul ajunse la bancă, ordinatorul băncii turbă în fața monstruoasei erori. «Și-a ars de minie toți transistorii» — a declarat directorul băncii.

Această poveste — care ne deschide perspective atît de clare în ce privește «proasta programare» — trebuie citită cu glasul sumbru al voiosului Hitchcock cînd vrea să ne sperie (și nu izbutește).

PREZENT ZERO

Niciodată această cifră zero nu mi s-a părut mai fascinantă,
niciodată n-am înțeles mai bine de ce denumește ea toate începuturile
— de la începuturile întunericului, mîncîunii și pustiei pînă la acelea ale celor mai feerice porcării —
niciodată n-am prețuit mai adînc forța ei vitală,
niciodată nu am asociat mai strîns și mai binefăcător
imaginea ei cu un cap omenesc
și niciodată nu m-am întrebat mai ațițat:
«dar ce se găsește în acest cap de om
care poate visa la zero oameni ca la cea mai năprasnică bucurie?»
Niciodată n-am găsit un răspuns mai lămuritor — și mai lămurit ca niciodată am înțeles de ce pe termometre zero este cifra care indică
înghețarea apei, fiorul pustiului de gheață,
fiorul frigului, fiorul morții.
Niciodată zero nu mi s-a părut mai înfricoșător ca în clipa cînd am citit această telegramă «France Presse»:

«Referendumul organizat la 31 ianuarie în Haiti pentru a ratifica hotărîrea președintelui François Duvalier de a-l desemna ca succesor pe fiul său, Jean-Claude, a dat, conform unui comunicat guvernamental, următoarele rezultate: 2 391 916 voturi pentru și 0 contra».

În acea zi, bătrîn explorator al junglelor și deșerturilor somptuoase care sînt ziarele lumii, mi-am dat seama, contemplînd acel zero opus milioanelor, că, în sfîrșit, am atins polul frigului absolut.

Radu COSAȘU

agenda

Deputatul englez ENOCH POWELL, cunoscut pentru pozițiile sale de frondă extremistă în rîndul partidului conservator, întreprinde un turneu politic într-o serie de țări din Europa Occidentală, avînd ca obiectiv combaterea eventualei aderări a Marii Britanii la Piața comună. Printre argumentele invocate de politicianul britanic în favoarea punctului său de vedere se află și acela că majoritatea categorică a englezilor (între 70 și 90 la sută) se opun alăturării Angliei la C.E.E. Powell încearcă totodată să convingă guvernele țărilor membre ale Pieței comune că nici ele n-ar avea de cîștigat de pe urma aderării Angliei.

FERNANDEL — bolnav, iată o știre care întristează și neliniștește pe toți acei spectatori — în număr de milioane pe care marele comedian francez i-a înveselit în atîtea filme și în atîtea roluri interpretate pe scenă.

Actorul s-a îmbolnăvit grav în timpul turnării filmului «Don Camillo» și, deși a suferit două intervenții chirurgicale, nu se observă o ameliorare a stării sănătății sale. Cu toate acestea, Fernandel (68 de ani) a acceptat să onoreze invitația adresată de colegii săi de a asista la Galamarilor vedete care a avut loc zilele acestea la Paris.

Scena politică pakistaneză se află din nou în plină agitație. Faptul că au trebuit să treacă aproape trei luni de la alegerile din 7 decembrie 1970 pentru ca Adunarea națională să fie convocată la data de 3 martie 1971 este el însuși semnificativ. În prezent, președintele Pakistanului, YAHYA KHAN, depune eforturi insistente pentru realizarea unei coaliții între Liga Awami, cîștigătoarea alegerilor din Pakistanul de Est, și Partidul poporului, care a învins în Pakistanul de Vest. Numai pe baza unui acord între aceste partide pare să fie posibilă adoptarea noii constituții pakistaneze, care trebuie să aibă loc la cel mult patru luni de la ultimele alegeri.

S-a anunțat eliberarea consulului brazilian ALOYSIO DIAS GOMIDE, răpit la 31 iulie 1970 în Uruguay de către membri ai organizației ilegale Tupamaros. Mai eficiente decît amplele cercetări întreprinse de poliție s-au dovedit, se pare, tratativele dintre răpitori și soția diplomatului brazilian, care le-ar fi oferit ca preț al eliberării soțului ei suma de 250 000 dolari.

La Manila se judecă procesul împotriva pictorului bolivian BENJAMIN MENDOZA, acuzat de tentativă de asasinat împotriva papei Paul al VI-lea, cu ocazia vizitei acestuia în Filipine. Apărarea încearcă să schimbe încadrarea juridică a faptei lui Mendoza, declarat anterior, de către medici, bolnav mintal.

În legătură cu procesul inscenat împotriva militantei de culoare Angela Davis, care urmează să înceapă la începutul lunii martie, filozoful american HERBERT MARCUSE a declarat în cadrul unui interviu televizat: «A fost cea mai bună sau una dintre cele mai bune eleve ale mele... Era una dintre persoanele cele mai puțin înclinate spre violență pe care le-am cunoscut... Nu pot concepe că ar fi conspirat sau participat la acte de violență».

DIREȚIA GENERALĂ ADAS
STR. SMÎRDAN 5 BUCUREȘTI
22

POȘTA ADAS

rubrică redactată de Aurel CRIȘAN

Sînt întrebat telefonic (la 15 42 64) sau prin scrisori adresate revistei «Flacăra» (Piața Scînteii nr. 1) și direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) dacă se mai pot solicita calendare de perete și calendare-fluturași promise în mod gratuit tuturor cititorilor, încă din primele zile ale acestui an. Răspund afirmativ, precizînd că nu se vor expedia materialele de popularizare amintite decît celor care vor indica adresa scrisă, astfel încît să poată fi... citită. Aceasta deoarece unele plicuri s-au întors cu mențiunea caragialesca: «*adresant necunoscut*».

Iată acum cîteva răspunsuri care se referă — exclusiv — la asigurările de persoane practicate de ADAS.

TATIANA ILIE, Peretu — Teleorman. Doriți să știți dacă *Asigurarea viageră de deces cu plata primelor pe timp limitat* este mai avantajoasă decît Asigurarea viageră de deces *cu primă unică*? Este mai greu să răspund direct la o astfel de întrebare, deoarece condițiile asigurărilor respective, avantajele oferite etc. sînt întrucîtva diferite. Oricum, suma maximă ce poate fi asigurată nu poate fi mai mare de 5 000 de lei. Cum dv. scrieți că doriți să plătiți dintr-o dată prima, vă recomand să solicitați *Asigurarea viageră de deces cu primă unică*

ANCA FLORUȚA, Timișoara. Da, combinațiile de litere înscrise în polița de *Asigurare mixtă de viață* pot fi schimbate la cererea asiguraților. Nu cred că un lucrător al Administrației Asigurărilor de Stat a refuzat să vă satisfacă o astfel de dorință. Trebuie să fie vorba de o neînțelegere care s-a și rezolvat — probabil — de cînd mi-ați scris.

ANDREI BOIU, Florești. Nu socotiți necesar să încheiați o asigurare de accidente deoarece, după cum scrieți, norocul v-a ajutat să nu aveți nevoie de o astfel de măsură de prevedere. De, poetul spune că... «norocul este o fată ușuratică».

ALEXANDRU DINA, Cluj. Asigurarea mixtă de viață nu poate fi încheiată de persoane în vîrstă de peste 60 de ani. Ce se poate face avînd în vedere cei 62 de ani ai dv.? Puteți încheia, de exemplu, o asigurare de accidente (limita de vîrstă: 70 de ani) sau o asigurare de economie și invaliditate permanentă din accidente. Desigur, avantajele nu sînt identice cu cele ale asigurării mixte de viață. Aveți totuși posibilitatea să luați o măsură de prevedere care vă poate fi foarte utilă.

LUCA VLADIMIR, Galați. Doriți să aflați care este suma maximă pe care o plătește Administrația Asigurărilor de Stat celor care au rămas cu o invaliditate permanentă ca urmare a unui accident de circulație automoto și au avut prevederea să încheie o Asigurare «Turist». Suma respectivă este: 25 000 de lei.

GHEORGHE DINU, Pașcani. Dumneavoastră, care predați limba franceză, ați auzit desigur cunoscutul proverb «*A bon entendeur, salut!*» Vi se cuvin aceste cuvinte deoarece m-ați ascultat și ați încheiat o *Asigurare cu termen fix*, beneficiar fiind fiul dv. Era firesc să se bucure, deși nu este la o vîrstă cînd să înțeleagă profunzimea unui astfel de gest. Peste ani va înțelege grija dv. părintească și — cine știe? — îi va fi o bună povață, un bun îndemn.

DUMITRU PREDA, Ioco. Administrația Asigurărilor de Stat practică într-adevăr și o asigurare mixtă de viață cu caracterul dorit de dv. Este vorba de *Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente*. Cum despre această măsură de prevedere am mai scris în rubricile precedente, voi menționa azi numai amănuntul că, în caz de invaliditate permanentă totală sau de deces din accident, ADAS plătește de 5 ori suma asigurată înscrisă în poliță. Este o particularitate care poate interesa pe oricine.

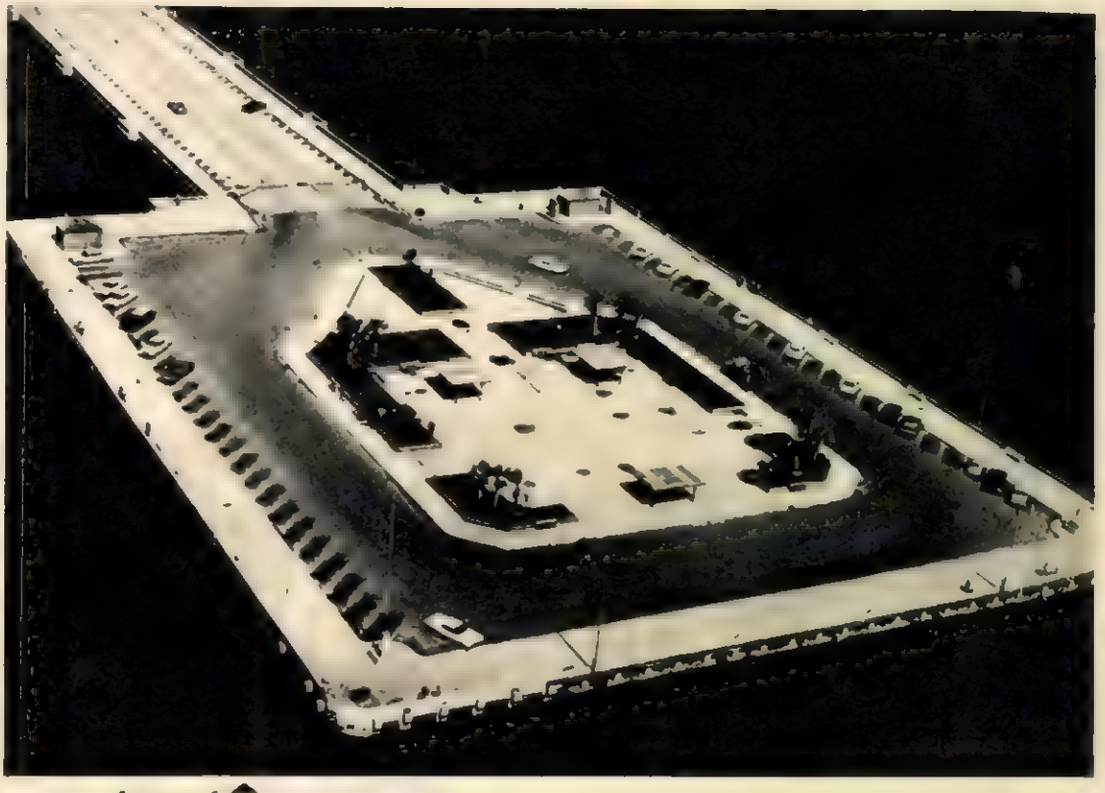

înapoi la perioada lacustră?

Ca și în multe alte orașe și centre, la St. Petersburg problema parcării autovehiculelor devenise sufocantă. Pînă cînd într-o bună zi cineva a citit, sau poate că și-a amintit din anii de școală, despre construcțiile lacustre pe care strămoșii noștri le ridicau atunci cînd se aflau în criză de spațiu locativ. Edilii orașului de pe coasta Floridei au preluat deci soluțiile străvechi pentru construirea de parcaje și, precum se vede, le-au adăugat și ceva tehnică nouă.

Spre a nu-și pierde — eventual — nici unul din clienții săi, firma Master Blenders Ltd din Londra a inițiat — după doi ani de studii — o nouă formă de satisfacere a gustului băutorilor de whisky. Astfel, orice cumpărător al unei casete de 5 sticle (4 cu whisky de malț și 1 cu whisky din grîu) primește și cele necesare pentru ca să-și facă amestecul de băutură preferat, ca tărie și savoare, după dorință, și apoi, comunicînd firmei dozajul, să primească, la o comandă mai importantă, băutura aleasă, purtînd pe etichetă numele său propriu.

whisky self-service

Momentul 1. Un bondar uriaș și zgomotos apare pe cerul Arcticu și tulbură liniștea stăpînului alb al întinderilor albe, aținînd-i curiozitatea

Momentul 2. Fatală curiozitate! Viclean ca nici o altă ființă cunoscută pe continentul liniștii, bondarul își întinde o gheară lungă-lungă, înțeapă și... Și nimic! Bătrînul urs, care pentru o fracțiune de secundă și-a pierdut înțelepciunea și prevederea proverbiale, a adormit. Somn greu și suficient de lung pentru a fi învăluit într-o rețea și dus să-și petreacă restul zilelor într-o grădină zoologică. Nu va mai flămînzi, nu va mai suferi de frigul cumplit. Dar nici nu se va mai bucura de gustul incomparabil al vînătoarei libere în apele înghețate.

cum e mai bine: sătul sau flămînd?

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte), Vlad MUȘATESCU (disc), Cornel BOZBICI (plastică), Sanda FAUR (teatru), Magda MIHĂILESCU (cinema), E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

«Iar cînd lumini în zigzag
Tremură prin giurgiuvele,/ Tot
ce mi-e mai drag/ Este să pîlpîi
ca ele». Aceste patru versuri sînt desprinse dintr-un grațios poem al lui **Miron Radu Paraschivescu**, scris într-un moment de beatitudine sufletească. Sîntem înclinați a vedea în această strofă nu numai mărturisirea unei stări pasagere, ci ea, ca atîtea din lirica poetului, ne vorbește — în graiul ei simplu și direct — de însăși structura autorului **Cîntecelor tîrgănești**. Așa l-avem în față pe Miron Radu Paraschivescu: ca unul dintre cei hărăziți să se identifice cu lumina, să se facă una cu ea. Poetul, care de curînd a rămas numai spirit pur, a fost un fanatic al luminii, a tot ce — metaforic — semnifică ea. A iubit și s-a dăruit numai părții luminoase din viață. A iubit și s-a dăruit cu un permanent și sublim sentiment fratern omeniei. A fost într-o continuă căutare a frumosului. L-a captat în creația sa și l-a adus nealterat în graiul nostru din creația altora. L-a căutat în tinerii artiști generații, sprijinindu-i cu extraordinara lui generozitate. A iubit — din toată inima sa mare — comunismul și a militat pentru iradierea luminii lui. Tot în numele luminii a urît tot ce-i era potrivnic acesteia. A descurajat egoismul, impostura, falsitatea. De pe barricada luminată a vieții lui a înfierat, în anii împotrivirii, misticismul, fascismul. Lumină va fi mereu pentru noi exemplara lui amintire.

● Recentul roman al lui Nicolae Țic: **Drumul spinos al întoarcerii**, se înscrie ca preocupări și factură artistică în cunoscuta sferă de creație pe care prozatorul — negălăgios dar tenace — continuă s-o rotunjească distinct și personal. Și în acest roman elementele sociale trăiesc în bună vecinătate cu acelea ale unei subtile analize psihologice (Editura Eminescu).

● În volumul **Engleza americană** autoarea lui, Edith Iarovici, studiază, bazată pe un solid aparat științific, particularitățile limbii vorbite și scrise în Statele Unite ale Americii (Editura științifică).

● Tot la aceeași editură a apărut cartea lui André Martinet: **Elemente de lingvistică generală**. Traducere și adaptare la limba română de Paul Miclău.

● André Gide e prezent în librăriile noastre cu **Călătorie în Congo** (note de drum). Traducere de Iulia Soare (Editura Univers).

● În colecția «Poesis», **Micile poeme în proză** ale lui Charles Baudelaire se bucură de frumoasa traducere semnată de G. Georgescu și de o substanțială prefață datorată lui Vladimir Streinu (Editura Univers).

● La Editura Academiei, în colecția «Biblioteca economică» a apărut **Modelul economic optim** de dr. Marcu Horovitz.

cinema

● **Îngerii negri**. Vlio Radev (**Hotul de piersici**, **Țar și general**), reprezentant de prestigiu al cinematografiei bulgare, conturează fără prejudecăți portretul unei generații romantice, deplin angajate în viitoarea evenimentelor sociale. În distribuție — Ștefan Danailov, Dorotheea Tonceva, Violeta Ghindeva, Dobrina Stankova, Iosif Surchadjiev, Marin Mladenov. Filmul a fost distins cu Premiul II la Festivalul de la Karlovy-Vary 1970.

● **Strada lăturalnică**. Cîteva destine umane urmărite cu o insistență ce amintește de voluptatea proprie stilului cineaștilor cehoslovaci. Regizorul filmului de față este însă maghiar: Tamás Rényi, aflat, de mai mulți ani, într-o nehotărîre prelungită. Interpreți — Mari Töröcsik, Gábor Koncz, Sándor Horváth, Istvan Dégi.

● Cinemateca închină un ciclu unui alt clasic al cinematografiei — Aleksandr Dovjenko: **Zvenigora** (1927), **Arsenal** (1929), **Pămînt** (1930), **Ivan** (1932).

● Pe ecrane se află un nou documentar-eseu din ciclul închinat lui Brâncuși: **Ovoidul**, în regia lui Pavel Constantinescu.

● Marele actor japonez Toshiro Mifune (**Ultimul samurai**) este protagonistul unui film de război realizat în studiourile Toho de către Hiromichi Harikawa.

● A început cursa pentru Oscarul pe 1970. Printre filmele propuse atenției Academiei americane de artă și știință cinematografică sînt: **Love Story**, **Aeroportul**, **Catch 22**, **M.A.S.H.**, **Fiica lui Ryan**, **Jurnalul unei logodnice nebune**.

muzică

● Azi, simbătă, la Filarmonică: «Mărturie» — schiță pentru un poem pe versuri de Arghezi pentru cor mixt și orchestră — de N. Brînduș; Concertul pentru mîna stîngă (Re major) pentru pian și orchestră de Ravel; Simfonia a III-a de Schubert; Trei dansuri slave de Dvorak. Dirijează **Mircea Basarab**, solist — pianistul elvețian **Sebastian Benda**.

● Evenimentul al vieții muzicale: Integrala concertelor brandenburgice ale marelui Johann Sebastian Bach. În interpretarea Orchestrei de cameră a Filarmonicii dirijate de **Mircea Cristescu**, ascultăm: brandenburgicele nr. 6, 2 și 5 și Cantata nr. 51 (soprană și trompetă obligato). Soliști: soprana **Emilia Petrescu**, violonistul **Avy Abramovici**, flautistul **Virgil Frîncu**, clavecinistul **Nicolae Licareț**, trompetistul **Edmond Buschinger** (Ateneu, 28 februarie).

● Recital **Franz Xaver Dressler** în ciclul «Muzica de orgă de-a lungul veacurilor»: Frescobaldi, J.S. Bach, Mozart, N. Raznicek, Fr. X. Dressler. Atragem atenția asupra unui punct inedit al programului: improvizație liberă pe o temă propusă din public (3 martie, Ateneu).

● Un oaspete din Cuba: violonistul **Evelio Tieles** într-un recital (acompaniat la pian de **Victoria Ștefănescu**): J.S. Bach, Beethoven, Brahms, Fauré (2 martie, sala mică a Palatului).

● În studioul din strada Nuferilor, un oaspete din Spania — dirijorul **Enrique Garcia Asensio** la pupitrul Orchestrei simfonice a RTV, Program: Simfonia a IV-a «Italiana» de Felix Mendelssohn-Bartholdy; Concert pentru vioară și orchestră de Pascal Bentoiu; Suita a II-a din baletul «Daphnis și Chloe» de Ravel. Solist, violonistul **Ștefan Gheorghiu** (4 martie).

● Viitorul simfonic al Filarmonicii (5 și 6 martie, Ateneu) este dirijat de **Mircea Basarab** și include în program două interesante prime audiții: «Transmutanți» de E. Wendel și Concertul pentru vioară și orchestră de B. Britten.

disc

● «Jocuri de pe Valea Bistrei», în interpretarea Orchestrei de muzică populară din Caransebeș dirijată de Nicolae Perescu, vin să completeze discoteca de muzică populară bănățeană cu cîteva piese de antologie: «Jocuri de doi», «Ardelene», «Sorocul» și, mai ales, «Jocuri bătrînești din Borlova» (EPC-10 154)

● Al patrulea microrecital al Mihaelei Mihai, editat de «Electrecord», cuprinde patru notabile cîntece, creații ale unor compozitori îndrăgiți de publicul nostru: «Dacă iubești fără să speri» de Florin Bogardo, «Mă vei iubi» și «Același tango» de George Grigoriu, «Sub un petic de cer» de Alexandru Mandi. Glasul solistei pare să fi cîștigat mult în expresie, ceea ce și explică, de altfel, larga audiență de care se bucură (EDC-10 159).

● «Cosîna cea frumoasă și neascultătoare», frumoasa poveste zămislită de condeiul lui George Niculescu-Mizil, va stîrni bucuria multor mici ascultători. Lectura întreprinsă de artista Irina Răchițeanu-Sîrianu izbutește să reliefeze, emoționant și pregnant, valorile artistice ale textului (EXC-10 166).

plastică

● Tapiseriile **Lucreziei Pacea** sînt dominate de cîteva motive care revin: pasărea, copacul. Dar nu e vorba de o repetare, ci mereu de o reevaluare metaforică, de o altă ipostază expresivă a motivului. Ambianța cromatică e unitară prin sobrietatea ei, dominanta griurilor sporind atmosfera de tensiune a imaginilor. Există la cîteva dintre piese tentativa de a sparge canoanele suprafețelor unitare prin expansiunea în relief și în spațiu a materialului («Ceasul» etc.) sau prin abolirea formei dreptunghiulare, semne ale unei deschideri spre preocupările moderne ale tapiseriei (galeriile «Orizont», bd. Bălcescu 23).

● Monocromă — albul lăptos fiind instalat tutelar pe suprafețe — ceramica lui **George Tlatlin** păstrează originalități ancestrale, de sorginte populară: linia curgătoare și fluxul de puncte. Stilizarea formelor ține de fantezia și gustul ceramistului. Imaginația e fertilă și în asamblarea și gruparea acestor forme, artistul fiind un creator de ambianțe decorative de o plasticitate care depășește locul comun («Păsări», «Cinci mirese» etc.) (galeriile «Orizont», bd. Bălcescu 23).

● Ceramica lui **Vasile Craioveanu** e o proliferare de forme, tipare după natură («Fruct», «Floare» etc.) sau secvențe anatomice, redimensionări de obiecte («Ghioagă»), sau montaje simbolice («Vasalin», «Vîrste»), lucrări investite adeseori cu glazuri sonore și expresive. Artistul mai expune și o serie de guașe («Amfora», Mihai Vodă 2).

● **Zamfir Dumitrescu** «vizualizează asamblînd coerența și incoerența gestului», după cum remarcă și prefațatorul expoziției din holul Teatrului de Comedie. Și, citîm mai departe: «Din genuni către lumina zenitală, din amorf, cu ajutorul mereu înnoitelor încercări ale gestului, se străpunge informul, haoticul, arătîndu-ne o luptă dintre forme evasiperfecte cu necunoscute asimilabile drept asimetrii».

● În sala de expoziții a Ateneului român sînt expuse tablouri de Tonitza, Pallady, Petrașcu, Iser s.a., din colecția muzeului dobrogean de la Topalu.

teatru

● **Pisica în noaptea Anului nou** de D.R. Popescu (Teatrul Național din Cluj): spectacol de distincție regizorală (Vlad Mugur), echilibrînd prin atmosferă și finețea portretizării senzaționalul cazurilor piesei, excelent interpretat de Ionescu-Gion (în reprezentație), Rodica Daminescu, Valentino Dain, George Motoi, Anca Neculce-Maximilian, Miluță Lapteș etc.

● **Măsură pentru măsură** de Shakespeare (Teatrul de stat din Arad): ginditea regizorală profundă și atît de aparte a lui Ivan Helmer, știutele sale mijloace de ascezã regizorală, exercitate asupra marelui text shakespearean și a unei idei justițiare foarte dragi nouă, astăzi, într-un spectacol căruia i-ar trebui totuși o picătură de vitalitate în plus. Distribuția pe măsură: Const. Adamovici, Boris Olinescu (oaspete ieșean), Zoe Muscan, Gelu Bogdan Ivașcu etc.

● **Arca bunei speranțe** de I.D. Sîrbu (Teatrul Național din Timișoara): poate cea mai bună versiune regizorală a acestei mult călătorite, pe scenele țării, arce, semnată de un tînăr regizor, Sergiu Savin, talent în impetuoasă afirmare. Spectacol de poezie gravă și naratie densă, bine susținută dramatic, cu ingenioase soluții regizorale și scenografice (Emilia Jivanov), și bine jucat de Ștefan Iordănescu, Florina Cercel (prezență scenică clocotind de vitalitate), Florin Tănase și alții.

● **Zîmbetul Monei Maria** de Claude Magnier (Teatrul de stat maghiar din Timișoara): spumoasă dar mai puțin substanțială, comedioară franțuzească cu virtuți deconectante și... contabilicești, făcînd deci rețetă de casă dar folosind sub posibilitățile lor cîțiva actori de real talent precum Vértes Iózef, Kiss Erzsébet, Szabó Lájos etc.

● **Un om — un om** de Bertold Brecht (Teatrul Național Craiova): regizorul televiziunii, Petre Sava-Băleanu, afirmînd un nou punct de vedere asupra textului care a oferit Teatrului de Comedie bucureștean unul din marile sale succese. În distribuție: Vasile Cosma, Ion Pavlescu, Rodica Radu, Pavel Cîșu, Victor Fuiorea etc.

Kiss Erzsébet

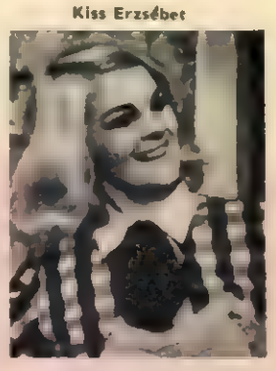

televiziune

TELEEVENIMENTUL SĂPTĂMÎNII: Concursul și festivalul **internațional de muzică ușoară** «Cerbul de aur» Brașov-România, ediția a IV-a. Iată programul pe zile:

MARȚI: Deschiderea Festivalului și prezentarea concurenților ● Prezentarea juriului internațional ● Concurs ● Recital **Doina Badea** ● Recital **Alain Barrière**.

MIERCURI: Concurs ● Recital **Lola Iovanovici** ● Recital **Charles Trenet**.

JOI: Concurs ● Recital **Enrico Macias**.

VINERI: Concurs ● Recital **Massiel** ● Recital **Sergio Endrigo**.

SÎMBĂTĂ: Microrecitale **Doina Spătaru**, **Angela Similea**, **Therese Steinmetz** ● Recital **O.C. Smith**.

Angela Similea

Din celelalte programe ale săptămînii mai recomandăm:

REPORTAJ: Micromonografiile «România '71» continuă cu județele: Teleorman (duminică), Timiș (luni), Tulcea (marți), Vaslui (miercuri), Vîlcea (joi), Vrancea (vineri), municipiul București (simbătă).

MUZICĂ: Pentru iubitorii de operă: «Traviata» cu Eugenia Moldoveanu, Octav Enigărescu, Cornelu Finățeanu (duminică). O seară de romanțe cu Teodora Lucaciu și Valentin Teodorian (simbătă).

Octav Enigărescu

FILM: Din seria ecranizărilor marilor romane pentru micul ecran: «Jane Eyre» după Charlotte Brontë. Scenariul e semnat de Aldous Huxley, iar dintre interpreți notăm pe Joan Fontaine și Orson Welles (duminică). Mai consemnăm două reluări: westernul «Destry» (joi) și «Sînt un evadat» cu Paul Muni (simbătă).

EMISIUNI-CONCURS: Închinată Semicentenarului partidului, întrecerea plină de tinerească fervoare «Ocolul țării în 8 luni» a intrat în etapa a doua. În prima repriză — județele Suceava și Galați (luni).

SPORT: Sentimentele noastre fotbalistice, îndelung încercate, ne sînt aițate în continuare de o înregistrare de la meciul F.C. Sao Paulo–Dinamo București (duminică).

pronosport

Pronosticul autrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 9, etapa din 28 februarie 1971

I	Bologna–Foggia	1
II	Cagliari–Inter	1 x
III	Catania–Sampdoria	1 x
IV	Milan–Juventus	1
V	Napoli–Fiorentina	1
VI	Roma–Varese	1
VII	Torino–Lanerossi	1
VIII	Verona–Lazio	1
IX	Livorno–Atalanta	x 2
X	Mazzese–Cesena	1
XI	Monza–Novara	1
XII	Reggina–Brescia	1 x 2
XIII	Casertana–Pisa	1

FLACĂRA-ALBUM

10
'71

FLACARA

ANUL XX
NR. 822
6 MARTIE 1971

ŞAPTE ZILE ÎN IMAGINI

În primele zile ale acestui an au început probele tehnologice la Fabrica de osii şi boghiuri din Bals. În prezent, putem consemna cu satisfacţie producerea primelor osii de o calitate ireproşabilă. Fabrica, proiectată să producă anual circa 37 500 bucăţi osii, îşi va spori în continuare în mod considerabil producţia, diversificîndu-şi-o în aceeaşi proporţie. Astfel, unitatea va produce în următorii ani o producţie dublă de osii faţă de cea planificată iniţial, circa 9 000 piese forjate, 2 000 bucăţi boghiuri. O oţelărie cu o capacitate anuală de 82 000 t oţel va întregi armonios profilul fabricii, proiectînd Balşul, pînă nu demult o anonimă localitate provincială, în rîndurile centrelor cu industrie de primă mînă.

pe batiştei, colţ cu arghezi...

Cei ce trec mai des pe strada Batiştei s-au obişnuit desigur, de mult, ca din imobilul de la nr.15 să audă permanent zvon de glasuri, să vadă intrînd şi ieşind necontenit oameni. Şi e firesc: aici se află una din cele mai active instituţii de cultură din Capitală: Casa de cultură «Fr. Schiller» a oamenilor muncii de naţionalitate germană.

Stînd de vorbă cu tov. Ernst Molling, directorul instituţiei, am putut afla încă o serie de activităţi, cu caracter de permanenţă, ale Casei de cultură «Friedrich Schiller». În primul rînd trebuie să amintim biblioteca, dispunînd de un fond de circa 10 000 volume de beletristică şi literatură social-politică, frecventată de 550 cititori. Apoi sînt cercurile şi cursurile cu activitate permanentă: cercul de teatru, cel de desen artistic, grafică şi pictură, cel filatelic, grupul de balet şi dansuri folclorice, cursurile de limbi străine cu o durată de 3 ani, cursurile de croitorie, cele de gimnastică ritmică şi balet pentru copii etc.

Asupra cărora dintre aceste numeroase manifestări — şi sîntem încă departe a le fi înşirat pe toate — să te opreşti în mod deosebit? Alegerea este foarte dificilă. Vom menţiona, totuşi, ca fiind de o deosebită însemnătate, masa rotundă ce a avut loc la 12 ianuarie cu tema: «Rezolvarea marxist-leninistă a problemei naţionale în R.S. România», la care au făcut expuneri Erich Wayand, redactor-şef adjunct la ziarul «Neuer Weg», Franz Storch, redactor-şef al revistei «Volk und Kultur», şi juristul Paul Schuster-Stein, atrăgînd în vii discuţii pe cei circa 50 de participanţi, în marea lor majoritate tineri intelectuali şi studenţi germani.

Legăturile casei de cultură cu Liceul nr. 21 (cu limba de predare germană) din Bucureşti, cu Facultatea de limbi germanice din cadrul Universităţii bucureştene, cu ziarele şi revistele în limba germană, cu secţiile germane ale caselor de cultură şi ale unor teatre de stat — iată alte şi alte căi de întărire a activităţii acestei case de cultură, ce şi-a cîştigat un binemeritat prestigiu, expresie a deplinei egalităţi şi libertăţi de care se bucură în ţara noastră oamenii muncii de naţionalitate germană, a nemărginitelor posibilităţi de dezvoltare a culturii lor naţionale, ce le-au fost create de partid şi guvern.

V. SAVIN

În fotografie, aspecte din cursurile şi cercurile cu activitate permanentă ale Casei de cultură «Friedrich Schiller».

cursuri universitare inedite

După conferinţa «Matematica în arheologie şi ştiinţele istorice», organizată anul trecut la Mamaia de Academia Republicii Socialiste România, în colaborare cu Royal Society of London, sfîrşitul primului trimestru al lui 1971 va marca o iniţiativă similară. La Facultăţile de filozofie şi de limba şi literatura română au fost inaugurate, în 25 februarie, primele cursuri de matematici pentru studenţii din învăţămîntul superior umanistic. Destinate viitorilor filozofi, lingvişti, istorici, arheologi, juristi, ele pun la îndemîna cursanţilor noţiunile necesare atît utilizării metodelor matematice în aceste domenii de activitate, cît şi mînuirii calculatoarelor. Cursurile sînt predate de reputatul matematician român, acad. Grigore Moisil.

Recent s-a deschis, în clădirea Grupului şcolar al Ministerului Industriei Uşoare, o expoziţie a realizărilor elevilor de la şcolile profesionale şi tehnice de pe lîngă ministerul mai sus-amintit. Vitrine sugestive prezintă o mare varietate de produse industriale de largă utilitate, unele necesitînd chiar un proces de elaborare foarte complex, rod al inteligenţei tehnice a viitorilor muncitori cu înaltă calificare, tehnicieni, maiştri.

La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în seara zilei de 2 martie a.c. au sosit la București, într-o vizită neoficială, de prietenie, tovarășii Gustav Husak, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, și Vasil Bilak, membru al Prezidiului, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia.
În fotografie: tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, întîmpinîndu-l, la aeroportul Otopeni, pe tovarășul Gustav Husak.

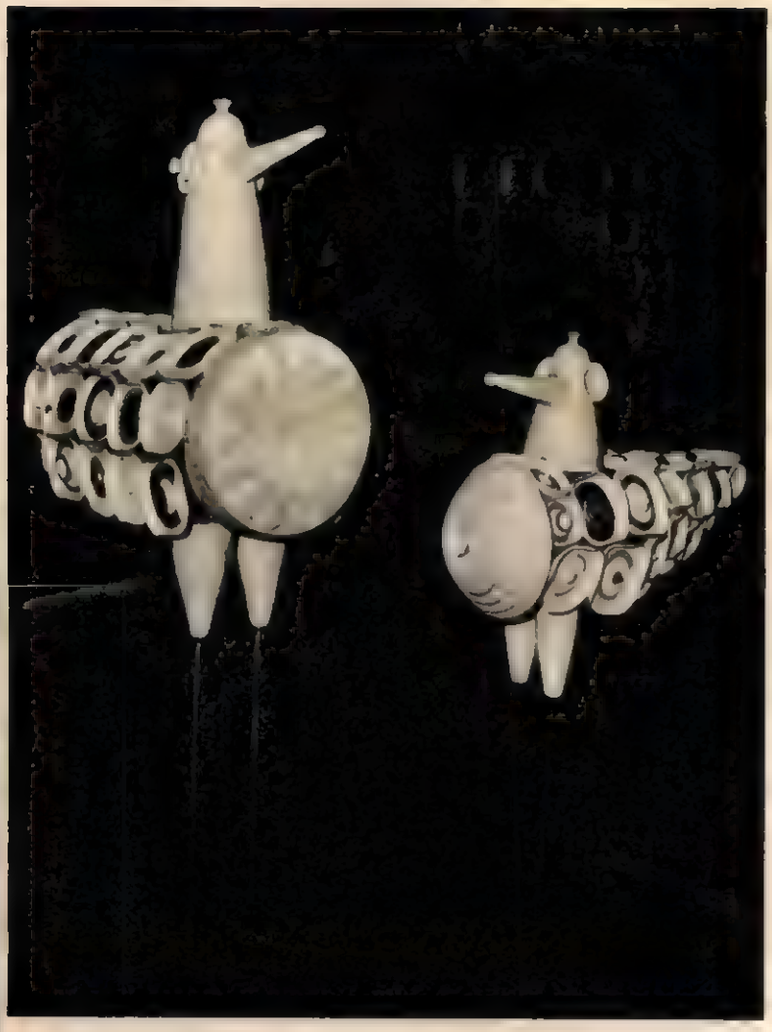

Flori de sticlă, pahare, vaze ornamentale... Totul, aici, la «Vitrometan»- Mediaș, stă sub semnul măiestriei, a sticlei incandescente, contorsionate în fel și chip, obligată, grație unui meșteșug de mare tradiție, să se metamorfozeze în adevărate opere de artă. Nu-i de mirare deci că peste 50% din producția uzinei ia drumul exportului. Pentru anul în curs — primul an al noului cincinal — colectivul întreprinderii anunță o premieră absolută pe țară: trecerea la producția de cristaluri.

Alături de funcționalitate, o altă constantă majoră a creației în zilele noastre este și organizarea unui mediu ambiant cît mai agreabil. «Păsările» lui George Tiutin, montaje ceramice, expuse la galeriile «Orizont», întrunesc acest rol decorativ.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

i.t.b. promite

În unele stații I.T.B. (Piața Operetei — foto 1; Piața 1848 — foto 2 ș.a.) au apărut scheletele metalice ale unor viitoare construcții menite a asigura călătorilor, până la venirea autobuzului sau troleibuzului așteptat (și uneori cam mult așteptat!), un adăpost împotriva intemperiilor. S-au adus materialele metalice, au venit lucrătorii, le-au montat și cu asta... basta! Acoperișuri, pereți — ioc! E drept că iarna aceasta, atît de aspră pe alte meridiane (ba chiar și pe unele paralele, situate mult mai la sud decît cea a Bucureștiului), ne-a scutit pînă acum de prea mari necazuri. Totuși parcă tot mai bine ar fi, chiar dacă încă n-a suflat prea aprig crivățul și n-a viscolit, să poți aștepta autobuzul scutit de vîntul și umezeala specifice sezonului. Ce-ar fi dacă I.T.B.-ul — care nu cunoaște prea bine proverbul cu corul și sania și deci nu le-a construit încă din vară — ar lua măcar acum măsuri pentru terminarea lor urgentă?

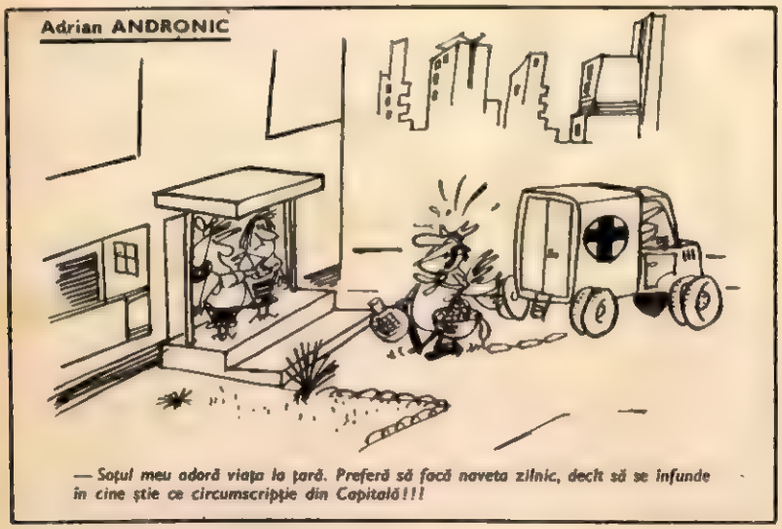

— Soțul meu adoră viața la țară. Preferă să facă naveta zilnic, decît să se înfunde în cine știe ce circumscripție din Capitală!!!

Se numesc:
Margareta (2,900 kg),
Dan (3,100 kg)
și Elena (2,400 kg)
sînt gemeni
și au văzut
lumina zilei
pe data
de 17 februarie
la maternitatea
Polizu din Capitală.
Fericita mamă,
Irina Klabacs,
mai are un băiețel
de 3 ani —
Gheorghiță.
Cît despre tată,
tinichigiul-auto
Adalbert Klabacs,
ce să mai vorbim?
Le dorim lui,
soției,
celor 4 odrasle,
sănătate,
vigoare și multă,
multă fericire!

Pentru constructorii de la Uzina de mașini agricole «7 Noiembrie»-Craiova îndeplinirea exemplară a sarcinilor de export a devenit o obișnuință. Zilele trecute, conform graficului de livrare, un lot masiv de mașini a părăsit porțile uzinei îndreptîndu-se spre granițele țării. Fotografia noastră vă înfățișează un lot de remorci gata să fie livrate, de data aceasta, beneficiarilor interni.

COPERTA NOASTRĂ

UN ZÎMBET DE 8 MARTIE
Actrița Melania Ursu, creatoarea remarcabilă a unor importante roluri pe scena Naționalului ciujean, interpretează în prezent unul din ciudatele personaje din piesa lui D. R. Popescu «Pisica în noaptea Anului nou».
Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

CERBUL DE AUR

Ziua liniștii aparente

Corespondență specială de la Brașov

Relatînd cu sînge rece — este prea multă emoție aici, la Brașov, ca să o mai sporim și noi prin fraze — am spune că astăzi este ziua liniștii aparente, a deliberărilor, a pronosticurilor și a amintirilor.

Juriul, retras undeva, mai departe de agitația vieții festivaliere (în unele părți juriații sînt duși pe o insulă), hotărăște soarta concurenților și a cerbilor, căci acestora din urmă nu le este indiferent pe ce mîini încap.

Spectatorii și telespectatorii se îndeletnicesc, ca de obicei, cu pronosticurile. Dar munca juriului, ca și pasionanta activitate de emis presupuneri a publicului, par a fi, de data aceasta, mai anevoioase decît acum un an sau doi, dat fiind marele număr al concurenților de înaltă clasă. «Prestigiul întîlnirilor de la Brașov — ne spune Jerry Rix, cîntărețul olandez — a determinat televiziunile participante să-și trimită reprezentanți de elită; de aceea, competiția a avut un caracter foarte strîns».

Un membru al juriului, vechi prieten al nostru, Jacques Hustin, deținătorul primului «Cerb de aur», declară, mai în glumă, mai în serios, că era mai ușoară viața de concurent, cu toate emoțiile și strîngerile de inimă, decît această permanentă obsesie de a nu nedreptăți pe cineva. Olivia Molina (RFG) socotește, cu înțelepciune, că, la urma urmei, experiența acumulată cu fiecare concurs, chiar dacă el nu-ți aduce lauri, este un bun cîștigat. Vom mai verifica această înțelepciune mîine, cînd cerbii își vor fi găsit stăpînii. Pînă atunci, mai trăim din presupuneri și cu amintiri. Căci, diseară, trei din laureatele ultimei ediții, Therese Steinmetz, Doina Spătaru și Angela Similea, vor urca pe podium cu pas de vedetă. Parcă mai ieri... Dar așa se scrie uneori istoria prin acest ținut al muzicii ușoare: pe nerăsuflate.

M. MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

Deținătorul primului «Cerb de aur», Jacques Hustin, acum în juriul concursului, cînd emoțiile concurentului s-au cristalizat într-o frumoasă amintire, ne spune că «era mai ușoară viața de concurent»...

Concurentele țării noastre: Cătălina Marinescu, Corina Chiriac, Ruxandra Ghiață, cu zîmbetul pe buze și cu emoția în inimă, în ajunul decernării prestigiosului trofeu.

În holul hotelului Carpați: muzica, un bun prilej de-a lega noi prietenii...

În cele cîteva ore de dinaintea deciziei, o singură certitudine. frumusețea orașului de la poalele Tîmpei...

Concurenta cehoslovacă Helen Vondrackova. în așteptarea — sîntem siguri — c-un calm aparent, a pronunțării juriului.

1921 1971 50

CINCI ANI DE MUNCĂ ȘI DE SUCCESE PRESTIGIOASE

NOI, OAMENII EPOCII

«...succesele cele mai însemnate pe care le-am obținut sînt legate de formarea omului nou, de transformările adînci care au loc în conștiința cetățenilor patriei noastre, atît ca rezultat al dezvoltării forțelor de producție, cît și ca urmare a extinderii învățămîntului, propagării științei și culturii, activității educative desfășurate de societatea noastră».

Nicolae CEAUȘESCU

Privind în urmă și meditînd asupra ultimilor noștri cinci ani, asupra anilor cincinalului '66-'70, v-ați pus întrebarea în ce măsură am fost noi oameni ai epocii noastre?

Bun sfătuitor, Mihail Kogălniceanu îi ura, la început de domnie, alesului națiunii, domnitorului Alexandru Ioan Cuza, să fie omul vremii sale, al epocii sale; înțelegînd prin aceasta să fie omul celor mai înaintate aspirații ale epocii în care trăia.

Dar noi? Am fost noi — în acești cinci ani de muncă și de edificare economică socialistă — oameni ai timpului nostru? Adică ai frămîntatei și ambițioasei epoci a revoluției științifico-tehnice? Am fost — în sensul cel mare al cuvîntului — contemporani cu noi înșine?

«Că să știți cu adevărat — ne învață Neagoe Basarab — că tot omul... orice va sămăna, aceia va și secera și cine cum își va lega sarcina, așa o va și duce».

unelte de înaltă tehnicitate

Între 1966 și 1970 am alocat din vistieria țării, pentru investiții, 289,7 miliarde lei. Deci, mai mult decît în cele două cincinale precedente (decada 1956–1965) la un loc. Ca urmare, în acești cinci ani ne-am mărit patrimoniul obștesc, alături de alte realizări, cu circa 1 500 de capacități și obiective industriale noi.

Dar n-am făcut numai cheltuieli mari, ci și inteligente. Mai precis, ne-am investit banii în tot ce e mai nou, mai modern. Cu alte cuvinte, am pus apăsat accentul pe latura calitativă a procesului dezvoltării economiei noastre.

Grăitoare în această privință sînt schimbările de structură pe care le-am imprimat evoluției economiei în general și industriei în special. Pe de o parte, ramurile industriale de bază, adică energia electrică și termică, metalurgia, construcția de mașini și chimia, au ajuns să cuprindă, în ultimul an al cincinalului, 52,4 la sută din întregul producției industriale; amintim că în 1965 în dreptul aceluiași indicator era trecut coeficientul de numai 43,2 la sută, iar pe de altă parte au început să capete contur, vigoare și proporție, mereu și rapid crescînde, sub-

Uzina de mașini grele din București este un copil al cincinalului pe care azi, în aceste pagini, îl comentăm. Însă un copil uriaș, nu numai pentru noi, ci și pentru continentul nostru. Un puștan ca vîrstă, însă în toată firea ca putere. În halele sale au fost făurite, printre altele, faimoasele turboagregate de mare putere pentru Sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier. În imagine aveți cumulate și «unealta» și produsul de înaltă tehnicitate.

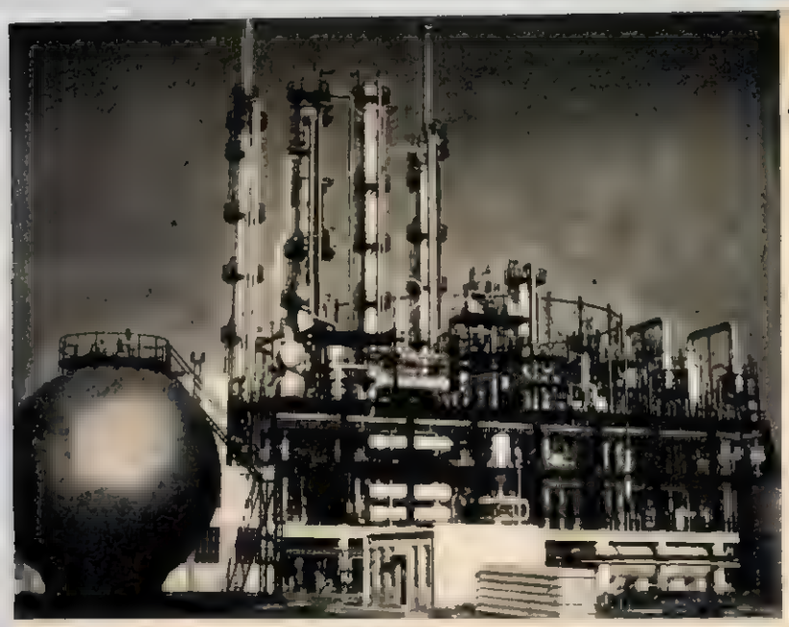

Chimia și mai ales petrochimia sînt, cum s-ar spune, dragi inimilor noastre. În 1970 ponderea acestor ramuri industriale în producția globală industrială a ajuns de 12 la sută. Uriașele ei cetăți, folosind tehnologii de ultim ceas, valorifică superior bogățiile naturale pe care — să nu cîrtim, că-i păcat — le avem din belșug.

tre». La Bruxelles, Viena, Paris, Nürnberg, Oberhausen, gîndirea noastră tehnic inventivă a fost distinsă cu 27 de medalii de aur și 16 de argint fără a mai vorbi de mențiuni! Tot în acest cincinal specialiștii noștri și-au consolidat serios prestigiul peste granițe. Ei au fost solicitați să întocmească proiecte și documentații, să asiste tehnic ori să construiască în cooperare diverse obiective, în 42 de țări. S-au răspîndit în lume ducînd, împreună cu competența lor, și dorința de prietenie și colaborare a poporului nostru.

Am obținut în acești cinci ani — o putem spune fără reticențe — reușite de seamă, succese. Însă, de asemeni, trebuie spus că ele n-ar fi fost posibile dacă, alături de

produse de înaltă tehnicitate

Uneltele moderne și munca de un profesionalism de mare calitate ne-au făcut în stare să dăm noi și noi produse de o tot mai înaltă tehnicitate și ampiă complexitate.

Apreciindu-ne cu onestitate munca, n-are rost să ne facem că nu știm că multe din produsele noastre încă n-au atins parametrii de calitate ai produselor similare din țările cele mai avansate industrial. Cum n-are rost să ne spunem că eforturile din cincinalul pe care l-am «absolvit» cu calificative cevă mai bune decît ne promisesem au fost sufici-

Observați grinzile care susțin acoperișul halei acestei întreprinderi textile? Ei bine, ele — grinzile — merită toată atenția și toată lauda. Sînt concepute de noi și răspund unor pretenții foarte «secolul 20, deceniul 8».

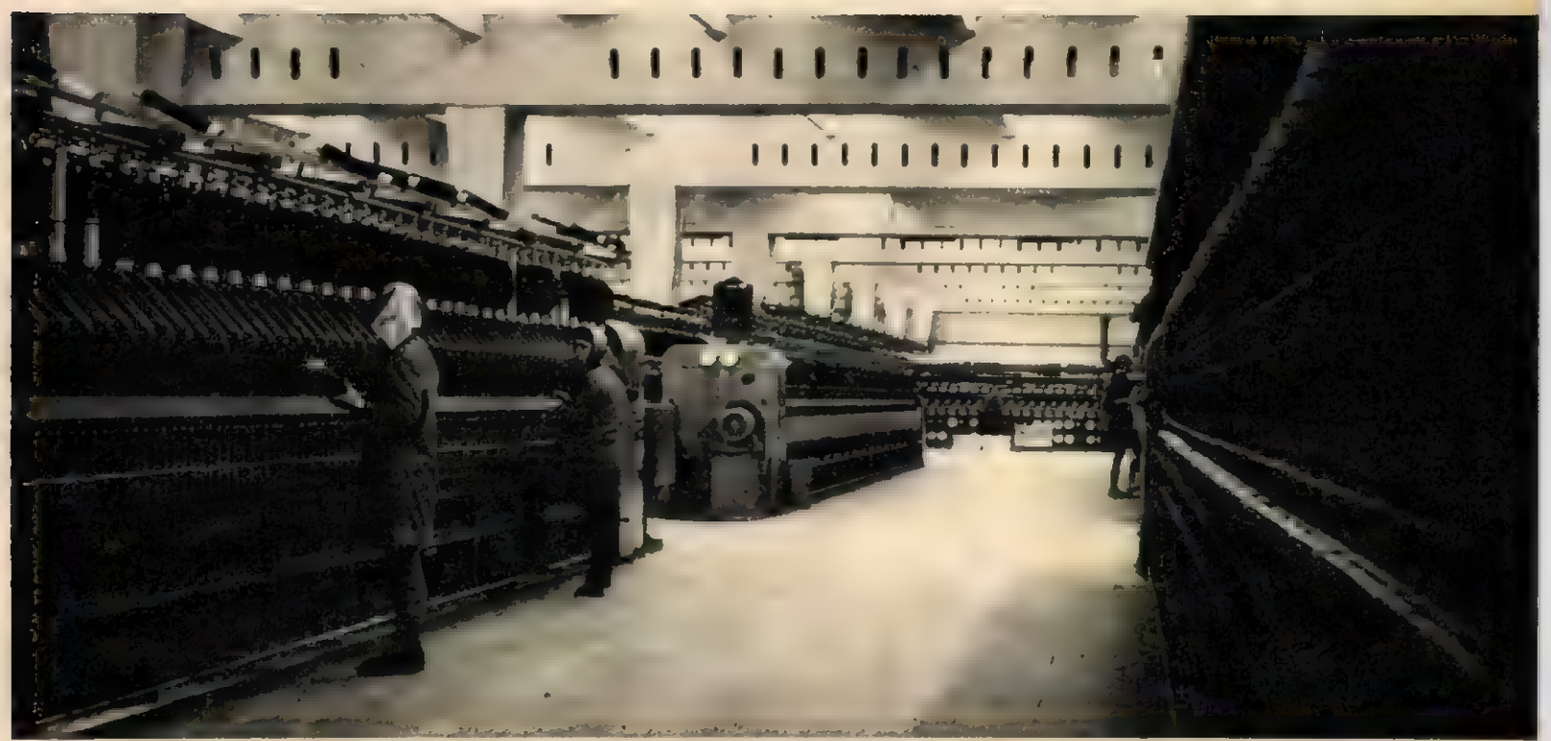

ramurile industriale pe care revoluția științifico-tehnică le-a evidențiat ca sesam al viitorului: electronica și electrotehnica, mecanica fină și optica, petrochimia și producția de mașini-unelte și instalații complexe.

Investind pentru înzestrarea economiei cu tehnică și tehnologii avansate, am dat dovadă că de-a lungul celor cinci ani trecuți am avut o gîndire deosebit de lucidă și deosebit de potrivită cu mersul ultimului pas al dezvoltării civilizației contemporane.

Am făcut investiții mari, care, sincer vorbind, au însemnat pentru noi un efort, dar altă cale n-aveam și nu avem. Numai așa, muncind calificat, cu unelte scumpe însă numeroase și ultramoderne, ne putem valorifica superior resursele naturale, ne putem asigura în economie o reproducție lărgită, putem face să ne progreseze știința și cultura, putem ajunge la mai multă bunăstare și civilizație.

muncă și gîndire... de înaltă tehnicitate

Cele 86 de procente dintr-o sută, care, din totalul volumului de investiții ale cincinalului trecut au fost orientate spre sfera producției materiale, au «spart» această sferă și, depășind economicul, au influențat puternic și socialul.

Un aspect: cele peste 1 500 de noi capacități și obiective industriale date în folosință între 1966 și 1970 au implicat crearea a peste 350 500 de noi locuri de muncă în acest sector modern de activitate. Încă 350 500 dintre noi au venit în contact direct, productiv, să spunem, cu revoluția tehnico-științifică concretizată. Pătrunzînd în societate și în viața socială, industria modernă obligă la o muncă profesională modernă, la o gîndire profesională modernă, potrivite epocii.

Din acest punct de vedere, cincinalul '66–'70 înseamnă o perioadă de creștere a gradului de competență și calificare a celor ce muncesc, a spiritului lor de inițiativă, înseamnă o perioadă de puternică afirmare a personalității creatoare a oamenilor noștri. A acestor oameni minunați care, tot ei, au proiectat și edificat cele 1 500 de capacități și obiective industriale de care am vorbit mai sus.

Am muncit harnic și calificat, am inovat și am inventat. Între '66 și '70 s-au înregistrat 14 676 de invenții. Deci, în acești cinci ani s-a inventat mai mult decît în cei 16 ani anteriori lor în total (12 824 invenții). Aplicarea invențiilor și inovațiilor de-a lungul cincinalului, pur și simplu, ne-a produs, sub formă de economii, 4 391 000 000 lei.

Dar inteligența noastră tehnică nu s-a afirmat numai «acasă». În timpul, aș spune frumos, al cincinalului, au fost brevetate în străinătate 431 de invenții «de-ale noastre».

Participarea nemijlocită, mereu mai largă, a oamenilor muncii la conducerea și organizarea întregii activități a întreprinderilor, promovarea cu consecvență a metodelor de conducere colectivă, într-un cuvînt, permanenta adîncire a democrației economice — în aceasta constă cheia succeselor noastre.

Am acționat în acești ani ca adevărați stăpîni ai mijloacelor de producție. Am administrat, cu simț de răspundere, bunurile materiale și financiare încredințate nouă, colectivelor noastre de muncă, de către stat și societate. Ne-am purtat, am acționat mai mult ca oricînd, ca producători și proprietari ce sîntem. Prezența activă și plină de autoritate a reprezentanților noștri în conducerea colectivă a întreprinderilor este doar una din formele de manifestare care relevă trecerea noastră la o fază superioară a democrației socialiste, relevă participarea tot mai largă a întregului popor la conducerea tuturor domeniilor vieții economice și sociale.

«Mersul nostru înainte — remarca aparține tovarășului Nicolae Ceaușescu — se va asigura prin aceea că toți oamenii muncii se identifică cu politica de construcție socialistă, acționînd ca unul singur pentru transpunerea ei în viață».

Muncă calificată cu devotament și calificare, alături de gîndirea tehnică, competentă și ageră, alături de investițiile masive și judicioase, nu ne-am fi preocupat și de perfecționarea conducerii și organizării economiei și întregii vieți sociale.

Aceasta a fost, în esență, cincinalul pe care l-am încheiat. Un cincinal în care, cu mijloacele tehnicii moderne, am făcut să crească, în ritmuri impresionante, avuția națională, bunăstarea și civilizația.

1921 1971 50

NOI, OAMENII EPOCII

Unităţile industriei electronice (Uzina de cinescoape, Fabrica de elemente pentru automatizare etc.) sînt dotate cu utilaje de mecanică fină şi electronice, de subtilă tehnicitate şi cumulează cele mai pretenţioase şi mai variate tehnici specifice acestei industrii.

Asimilarea în fabricaţia de serie a noi produse de înalt nivel tehnic este o regulă a electronicii noastre. Nomenclatorul de produse electronice şi pentru automatizare a cuprins la sfîrşitul cincinalului peste 8 000 de sortimente şi produse diferite.

Maşinile de calcul de birou ori calculatorul «Felix 256» sînt doar cîţiva dintre numeroşii paşi făcuţi de electronica noastră spre viitor.

Industria transmite caracterul său modern şi agriculturii. Din lipsă de spaţiu, invocăm doar un singur exemplu doveditor al nivelului utilajului agricol pe care îl producem: în 1970, la Tîrgul de la Budapesta, semănătoarea SPC-6 a fost distinsă cu Medalia de argint.

În loc de orice alte argumente, o singură informaţie: România se situează pe locul II în lume în producţia de utilaj petrolier.

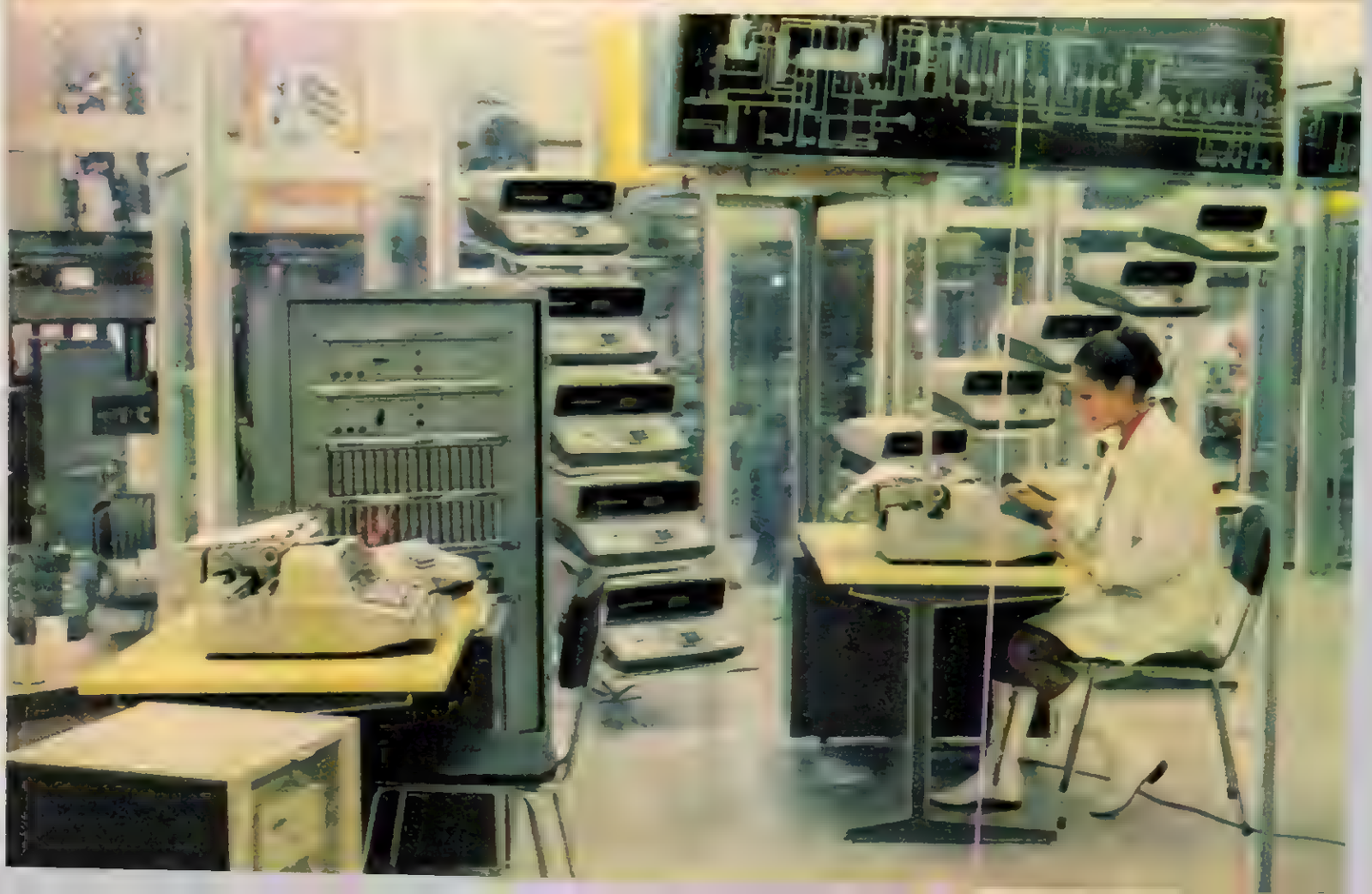

GEAMURI SECURIZATE — rezistente la şocuri termice şi mecanice — cu multiple utilizări în industria constructoare de maşini pentru parbrize auto, geamuri protecţie. În industria construcţiilor pentru glasvanduri, uşi, ghişee, panouri despărţitoare, plăci placare pereţi.

Geamurile securizate se pot oferi din geam tras, geam şlefuit (cristal) şi geam laminat.

La indicaţia beneficiarilor, geamurile securizate se pot livra emailate într-o gamă variată de culori şi de dimensiuni pînă la 1800/2500.

ÎNTREPRINDEREA DE GEAMURI – BUZĂU

Produsele Întreprinderii de geamuri-Buzău satisfac cele mai înalte şi variate exigenţe ale cumpărătorilor, oferindu-le o gamă largă de articole din geamuri.

OGLINZI DIN GEAM TRAS ŞI CRISTAL — garantate calitativ avînd o durată de utilizare îndelungată, păstrîndu-şi proprietăţile optice datorită unei protecţii suplimentare prin cuprare chimică şi lac plastic. Oglinzile se produc la dimensiunile şi formatele solicitate de beneficiari.

publicul și televiziunea

UN TEST: PREFERINȚELE

de dr. Pavel CÂMPEANU,
șeful Oficiului de studii și sondaje
al Radioteleviziunii române

DE CE SONDAJE?

Citim și scriem de multe secole — la televizor ne uităm însă doar de cîțiva ani. De aci pornesc în șiruri necunoscutele: ce avantaje și ce primejdii aduce cu sine această nouă deprindere? Cum putem elabora un mecanism care să blocheze primejdiile și să consolideze avantajele?

Este agreabil, dar și nițeluș amețitor, să ne închipuim acel tablou care — cu toată vîrsta fragedă a televiziunii — a căpătat prin întrebuințare o tentă ușurel patriarhală: milioane de oameni, împrăștiați pe un spațiu incomensurabil (care acum poate însemna și toată planeta), în grupuscule infime, extrem de neasemănători între ei, care nu numai că nu se cunosc unii pe alții dar nici nu-și bănuiesc reciproc existența, dar care alcătuiesc toți împreună un fel de comuniune pulverizată care este o comuniune de acțiune: căci toți fac în același moment exact același lucru — privesc aceeași imagine, participă de la distanță la același eveniment. E o forță omogenizatoare pe care nu avem cu ce o compara și pe care este foarte greu să o înțelegem în manifestările și consecințele sale tocmai pentru că are tradiție.

Cel mai firesc ar fi să se urmărească efectele acestor mesaje sub formă de imagini asupra celor care le recepționează. Aceștia sînt însă atît de mulți, de împrăștiați și de diferențiați încît identificarea tendințelor principale devine foarte dificilă. La toate acestea se adaugă specificul comunicării prin televiziune, faptul că ea se desfășoară în sens unic.

PRIMA NECUNOSCUTĂ: SUCCESUL

Directorul unui teatru prezintă o nouă premieră. El își măsoară succesul (sau eșecul) după anumite date, mai mult sau mai puțin obiective:

1. afluența publicului la noul spectacol, tradusă în nivelul încasărilor (ceea ce s-ar putea numi controlul cu leul al succesului artistic);
2. reacția publicului prezent în sală (aplauze, aclamații, entuziasm, răceală, indiferență etc.);
3. cronicile.

Directorul unei stații de televiziune prezintă o nouă emisiune. Oricît ar fi de mare succesul sau eșecul ei, pulsul încasărilor de la abonați nu se schimbă, reacția imediată a publicului și afluența lui în fața aparatelor rămîn în genere necunoscute.

În primul caz publicul e cel care-și alege spectacolul, în al doilea — spectacolul e cel care-și alege publicul. Aici e originea a ceea ce se numește de către specialiști «pasivitatea» telespectatorului.

Așa cum reieșea ceva mai sus, gradul de satisfacție sau insatisfacție al publicului rămîne — cum se spune în algebră — o necunoscută. Desigur, nu poate fi vorba despre faptul că publicul ar rămîne indiferent în fața programului urmărit. Întotdeauna se produce o reacție, dar ea se consumă într-un cadru mai mult sau mai puțin intim. Pentru realizatorii programului de televiziune — singurii vital interesați în aflarea acestor aprecieri — această reacție rămîne ca atare nedetectată. Problema este: cum s-ar putea construi un canal cu o rețea atît de vastă, încît să poată colecta milioanele de reacții personale pentru a le aduce la cunoștința celor interesați și pentru a transforma necunoscuta în cunoscută?

Totul pornește de la faptul că televiziunea e un mijloc de comunicare în sens unic. În genere, comunicarea individuală (interpersonală), realizată prin diferite tehnici, se poate reprezenta sub forma următoarei scheme:

```
        I . . . . . . .> I
A       II<. . . . . . . II      B
        III . . . . . .> III
```

în care avem: doi factori ai comunicării — A și B — și trei timpi ai acestei comunicări — I, II și III. Timpul I e mesajul lui A către B; II răspunsul lui B comunicat lui A; III noul mesaj al lui A către B elaborat pe baza acestui răspuns ș.a.m.d.

După cum se poate lesne observa din această schemă ultrasimplificată, A și B participă la procesul comunicării alternînd fiecare pe rînd calitatea de emițător cu cea de receptor. În cazul comunicării prin radio sau televiziune, funcția emițătorului e riguros despărțită de a receptorului. A (respectiv emițătorul) se află astfel în ciudata situație în care el nu cunoaște.

1. dacă mesajul său a ajuns la B (căruia îi e destinat);
2. B fiind un receptor multiplu, nu individual, în ce măsură mesajul a fost sau nu înregistrat;
3. dacă mesajul a fost asimilat sau nu;
4. care este reacția — sau care sînt reacțiile lui B față de acest mesaj.

Funcția de emițător a lui A neîncheindu-se cu difuzarea unui mesaj, ci fiind continuă, răspunsul la întrebările de mai sus nu are ca scop satisfacerea unei curiozități abstracte, ci constituie o condiție hotărîtoare pentru perfecționarea mesajelor ulterioare, și deci pentru sporirea eficacității lor.

Necesitatea cercetării opiniei telespectatorilor cu privire la programele ce le sînt oferite decurge astfel nu din dorința cuiva, ci din însăși natura comunicării prin radio și televiziune care este o comunicare fără reciprocitate.

Iată temeiurile datorită cărora, în anul 1967, a luat ființă Oficiul de studii și sondaje al Radioteleviziunii române, organism științific investit cu unica misiune de a studia publicul (radioului și televiziunii). Echipa de cercetători a acestui oficiu cooperează cu numeroase instituții științifice, laboratoare și centre universitare, specialiști din domenii interesate: statisticieni, psihologi, pedagogi, matematicieni, sociologi, economiști, ingineri, filologi, esteticieni, semiologi, filozofi ș.a.

O mare însemnătate în desfășurarea acestei activități sistematice de cercetare o are contribuția activă a publicului. Zeci de mii de oameni au răspuns astfel la anchetele lunare prin corespondență. Un exemplu mișcător al acestei disponibilități s-a produs recent cînd la un apel al Oficiului de studii și sondaje care invita pe radioascultători și telespectatori să contribuie la realizarea unor investigații, s-au oferit să lucreze lunar, fără nici o retribuție, în calitate de anchetatori voluntari, aproape 4 000 de persoane. Cred că această disponibilitate impresionantă exprimă o nevoie reală a publicului de a dobîndi o conștiință de sine tot mai limpede, în această calitate a sa.

CE PLACE TELESPECTATORILOR?

În fiecare țară, telespectatorilor le place altceva pentru că în fiecare țară există alte programe și alt public. Ce place publicului nostru?

Răspunsul la această întrebare se poate obține pe diverse căi și cu diferite semnificații. De exemplu, oficiul nostru a întrebat în fiecare lună a anului trecut un mare număr de telespectatori ce emisiuni le-au plăcut mai mult din întregul program al unei săptămîni. Într-o săptămînă se transmit de obicei între 80 și 90 de emisiuni — deci întrebarea separă pînă la urmă o emisiune care a plăcut celui mai mare număr de persoane în comparație cu oricare alta dintre celelalte.

Dar acest rezultat este valabil pentru săptămîna respectivă și — după cum știe toată lumea — o emisiune nu este egală cu sine nici măcar de două ori. Un film ne place mai mult decît altul — episodul unui serial mai mult decît alt episod al aceluiași serial, o emisiune de varietăți mai mult decît alta etc. Deci ceea ce am aflat formulînd această întrebare este ce a plăcut cel mai mult *într-o anumită săptămînă*.

Desigur, dacă procedeul se repetă lună de lună, apar anumite regularități. Așa încît la sfîrșitul anului ne-am putut da seama că principalele satisfacții pe care publicul nostru le obține din partea televiziunii se datoresc cu o anumită regularitate unui grup oarecum restrîns de emisiuni. În acest grup apăreau sistematic filmele artistice (și îndeosebi telecinemateca), Teatrul TV, Steaua fără nume, serialele (mai ales cel de simbătă seara), Varietățile, Teleenciclopedia, Mai aveți o întrebare.

Dar pentru că programul unei săptămîni nu coincide cu al altei și pentru că regularitatea, dar și fermitatea cu care unele emisiuni erau indicate drept cele mai îzbutite, variau și ele (pe săptămîni și pe emisiuni), am simțit cu toții nevoia să facem un pas mai departe în descifrarea preferințelor publicului nostru.

O ÎNTRECERE ÎNTRE GIGANȚI

Desigur că termenul este pretențios. Dar chiar fără să fie niște giganți, emisiunile cu cel mai larg și statornic succes de public reprezintă fenomene sociale și comunicaționale remarcabile. Ele conțin și vehiculează valori specifice care plac unor oameni foarte neasemănători — ele au deci un efect de omogenizare pe un teren neomogen prin însăși natura lui. Pe de altă parte, substanța și modul de organizare ale acestor valori ne pot permite să înțelegem ceva mai limpede un lucru esențial pentru producătorii de emisiuni: cum este alcătuit și funcționează mecanismul atît de misterios al succesului de public.

Iată de ce, într-o anchetă de foarte mari proporții, noi am aplicat următorul test: s-a imaginat o situație fictivă, în care pe două canale de televiziune (un canal denumit A, celălalt denumit B) se transmit concomitent următoarele emisiuni:

Pe canalul A	Pe canalul B
1. Varietăți	— Film artistic
2. Incoruptibilii	— Steaua fără nume
3. Varietăți	— Steaua fără nume
4. Film artistic	— Incoruptibilii
5. Teleenciclopedia	— Mai aveți o întrebare
6. Teatru	— Mai aveți o întrebare
7. Steaua fără nume	— Teleenciclopedia

Sînt 7 perechi de emisiuni — fiecare pereche presupunîndu-se deci că este transmisă în același timp: Varietățile cu filmul artistic, Incoruptibilii cu Steaua fără nume etc. Subliniez — dacă mai este necesar — că aceasta este o situație absolut artificială, imaginată pentru nevoile investigației și că nu există nici un pericol ca ea să apară în realitate.

Testul de mai sus a fost aplicat la mii de persoane din toate părțile țării, din orașe și sate, femei și bărbați, tineri și virstnici, muncitori, țărani, studenți, elevi, funcționari, intelectuali, pensionari, casnice etc. Poate n-ar fi fost lipsit de interes să închei articolul în acest punct solicitînd cititorilor «Flacării» să participe la un soi de Pronoteleviziune privind rezultatele acestor șapte confruntări bilaterale. Căci...

. . .SURPRIZELE NU LIPSESC

Înainte de a vorbi despre rezultatele propriu-zise ale acestei neobișnuite competiții imaginare, aș dori să subliniez că mii de persoane care ne-au răspuns au fost selectate după anumite principii. Ele constituie împreună o colectivitate în bună măsură reprezentativă pentru întregul public al televiziunii. Iată de ce rezultatele care urmează merită atenția și reflecția noastră, a tuturor.

În prima confruntare dintre Varietăți și Film artistic, 43,4% dintre cei întrebați au ales Varietățile și 55,1% Filmul. Dacă avansul filmului artistic asupra varietăților reprezenta mai curînd o incertitudine decît o surpriză, dimensiunile acestui avans — de 12 procente — sînt impresionante. Pentru a avea un termen de comparație subliniez că în Anglia o emisiune urmărită de 12% dintre telespectatori este socotită ca o emisiune cu succes de public.

Pentru a avea o oarecare suită în expunere am să trec peste ordinea perechilor prezentată mai sus și am să urmăresc ce se întîmplă mai departe cu filmul. Pe poziția a 4-a el este pus să concureze cu Incoruptibilii. Întrecerea pare echilibrată — dar rezultatul este foarte puțin agreabil pentru Elliot Ness și compania: 71,9% dintre persoanele consultate aleg filmul — și numai 24,0% Incoruptibilii. O diferență de 48 de procente — o înfrîngere zdrobitoare a eroilor prohibiției.

Continuînd pe același făgaș — de urmărire a unei emisiuni — constatăm că o altă confruntare a Incoruptibililor a fost aceea cu juvenilii concurenți ai Stelei fără nume. Nici aici puterea de atracție a luptei cu gangsterii nu s-a dovedit suficient de rezistentă: au optat pentru Steaua fără nume 61,2% — pentru Incoruptibilii numai 35,1%. Scoruri astronomice!

În consultările lunare pe care le-am amintit, Steaua fără nume se situa invariabil în prima poziție a preferințelor. Această glorie tenace și-a dovedit însă o anumită fragilitate în condițiile confruntării directe, simulată de testul nostru. În întrecerea cu Varietățile, Steaua fără nume a fost preferată de 46,0% — dar Varietățile de 49,9%. O diferență strînsă — dar o diferență în cealaltă confruntare, cu Teleenciclopedia, strălucirea Stelei a pălit și mai mult: pentru Steaua 42,1% — pentru Teleenciclopedia — 53,7%. De astă dată diferența e de aproape 12 procente.

Teleenciclopedia a mai avut de înfruntat asaltul colegei sale mai tinere, dar la un moment dat cu o considerabilă pradă la public: Mai aveți o întrebare. Rezultatul — dintre cele mai categorice: pentru Teleenciclopedie 78,6% (cea mai largă adeziune obținută de oricare emisiune în cele șapte confruntări) iar pentru Mai aveți o întrebare, 14,5% (cea mai restrînsă adeziune). Diferența: 64 de procente.

În sfîrșit, Mai aveți o întrebare și-a încercat șansele și față de Teatrul TV, dar prestigiul ei s-a dovedit insuficient de consolidat pentru astfel de tentative. Au ales Teatrul 73,5% — Mai aveți o întrebare, 19,8% diferența: aproape 54 de procente.

IMPLICAȚII

Acesta este graiul sever și tranșant al cifrelor. Ele nu scad cu nimic nici valoarea, nici capacitatea de a atrage mari audiențe și de a oferi consistente satisfacții, pe care le dovedesc «învinșii».

Și atunci ce putem reține din rezultatele acestui test? În această competiție au fost introduse șapte emisiuni pe care investigațiile anterioare le desemnaseră ca cele mai populare. Ele nu s-au confruntat în mod direct toate cu toate — pentru aceasta testul ar fi trebuit să fie incomparabil mai extins și deci prea obositor (în loc de 10 perechi, 21). Iată de ce confruntările directe au fost stabilite ținînd seama în special de diferențele sau asemănările de gen — ceea ce nu exclude însă cu totul o anumită doză de subiectivism. Iată de ce dintre cele 7 emisiuni de frunte 5 au participat la cîte două asemenea confruntări, una la trei (Steaua fără nume), una la una (Teatrul TV).

Trei dintre ele au avut cîștig de cauză, indiferent de numărul confruntărilor și de emisiunea concurentă. Acestea sînt Filmul artistic, Teleenciclopedia și Teatrul TV. Altele două au avut numai rezultate defavorabile — acestea sînt: Incoruptibilii și Mai aveți o întrebare. În sfîrșit, restul de două au alternat rezultatele avantajoase cu cele dezavantajoase (Varietățile și Steaua fără nume).

Considerațiile retrospective pot porni însă și de la o altă premisă: cea a structurii emisiunilor pe genuri. Aceasta este în mod inevitabil o operație care se bazează pe un anumit convenționalism, ceea ce nu anulează însă utilitatea ei. Într-o asemenea clasificare am avea un grup de emisiuni care — cu toate diferențele dintre ele — aparțin genului divertisment: Varietăți, Steaua fără nume și Incoruptibilii. Un alt grup ar reprezenta genul cultural (într-o accepție largă): Teatrul TV, Teleenciclopedia, Mai aveți o întrebare. Undeva, între aceste două grupuri, s-ar plasa filmul, care în programele Televiziunii pare a fi în orice caz mai atașat la ceea ce se numește în mod tradițional cultură decît la divertisment. Să dăm primei grupe denumirea 1, celeilalte 2. După aceste coduri, cele șapte confruntări dau următorul tablou:

2 (Film artistic) cîștigă față de 1 (Varietăți)
1 (Steaua fără nume) cîștigă față de 1 (Incoruptibilii)
1 (Varietăți) cîștigă față de 1 (Steaua fără nume)
2 (Film artistic) cîștigă față de 1 (Incoruptibilii)
2 (Teleenciclopedia) cîștigă față de 2 (Mai aveți o întrebare)
2 (Teatru TV) cîștigă față de 2 (Mai aveți o întrebare)
2 (Teleenciclopedia) cîștigă față de 1 (Steaua fără nume)

Pe aceste grupe confruntările arată astfel: de două ori 1 cu 1, de două ori 2 cu 2, de trei ori 2 cu 1. În confruntarea directă dintre cele două grupe (deci de 3 ori) emisiunile culturale au cîștig de cauză față de cele de divertisment.

Testul nu furnizează decît unele indicii după care, în raport cu actualele programe ale televiziunii, publicul din țara noastră manifestă un grad mai înalt de satisfacție pentru emisiunile culturale (de factură artistică sau științifică) decît față de cele de divertisment. În comparație cu publicul din alte țări, telespectatorii noștri se particularizează prin cîteva trăsături specifice:

— fidelitatea de lungă durată față de o emisiune de informare științifică — Teleenciclopedia;

— un interes foarte puternic pentru filmul artistic;

— o reținere originală față de un serial polițist care pe alte meridiane produce adevărate psihoze sociale.

Cît despre mecanismul misterios al succesului — cu alt prilej.

---

sport

de Emanuel VALERIU

Impuse și... libere

Starea vremii a început să zgîndărească pasiunile pentru fotbal. Cu cît miroase mai puțin a zăpadă și mai mult a iarbă, cu cît echipele noastre își string rîndurile, revenind din țările mai calde (?!) la locurile de baștină, unde le întîmpină teste de tot felul (parcă într-o încercare pînditâ de anemie de a preludia sezonul propriu-zis), cu atît mai încinse sînt și pasiunile ce se redeșteaptă din hibernarea ciudat de dulce a unei ierni îngăduitoare pînă la neființă. Și — ca de obicei — uvertura temperaturii maxime la care vom ajunge este cîntată tot de cronicari. Val. Mironescu, uitînd că fusese amenințat să devină selecționer unic al națiunalei, se amuză și ne amuză cu ideile sale prea bune — firește — spre a fi luate și în considerație de cei în drept, dar nu se gîndește, totuși, să dezerteze, ca orice profet care știe că înaintea sa se întinde... deșertul. «Săptămîna» se rodează, pînă la începerea sezonului de fotbal, lansînd între timp un nou cronicar «de cerneală»: pe Cristian Țopescu. Acesta și-a lăsat graiul dulce care i-a adus atîția admiratori fideli și — ascuțindu-și sculele abia luate din tipografie — a ieșit pe Cîmpul lui Marte. Fănuș Neagu — în schimb — ne desfață cu metafore pure. Ioan Chirilă și-a dat la călcat roba de avocat perpetuu și din oficiu al jucătorilor și la curățat zîmbetul său mucalit, de om care le știe pe toate și nu se mai miră. «Mache» Ionescu, izgonit de amatorii de poze à la Foto-Studio de pe ecranul de sticlă, și-a redeschis mai vechiul său «comerciu» cu «Magazinul», completînd o tripletă de publiciști de 18 carate. «Belphegor» își ține echilibrul nervilor personali și pe cel al altora dînd unora apă la moară cu autocritica. Probabil că și Gigi Mitrol, pe care — spre regretul meu — nu-l mai citesc atît de regulat ca pe vremea cînd îmi trimitea (regulat) «Viața studențească», ține, în continuare, spatele F.R.F. sperînd să-i vadă, odată și odată, pe studenții bucureșteni în programul cuplajelor de «A» din Capitală, Ovidiu Ioanițoaia și ceilalți din presa de specialitate se luptă pentru unele reabilitări morale și ne uimesc cu știri... bombă de genul: „Patru jucători de la «Faru»i peste baram" sau Fotbaliștii de la «Steaua» vor repeta alergarea pe 3 200 m doar-doar or realiza standardul acordat de dl. Cooper (cel cu testul ce-i poartă numele, dar nu în titluri ci, mult mai discret, în text). În fine, serios și bazat pe date imbatabile, ca de obicei, dr. Miron Georgescu ne îndeamnă parcă să ne apucăm de fotbal din moment ce internaționalii noștri nu ne întrec decît cu 20 de procente la capitolul posibilităților fizice pe noi, muritorii de rînd. Din colțul său, T. Mazilu meditează, meditează ironic și foarte... contemporan.

Asist la această pregătire de artilerie grea care va exploda la 14 martie, cînd va începe returul campionatului de fotbal, și constat că ai mei confrați nu înțeleg ori se fac că nu înțeleg comandamentul zilei. Nici unul aproape, în afară de cei cu minutele și kilometrii lui Cooper, nu pricep lecțiile arbitrilor campionatelor europene și mondiale de patinaj: prioritatea programului impus. Ce-i obligatoriu contează, dragi tovarăși. Ceea ce vine de la noi se notează mult mai slab. Uneori chiar de loc. Prin urmare: nota obținută la «impuse» ori «obligatorii», cum vreți să le ziceți, este cea care se la în seamă. Cu ala se cîștigă primul loc. Cu ala se face carieră! Ai executat corect «8-ul», ai înscris cît mai aproape de geometrie curbele cerute la «impuse», cu atît vei fi decretat mai mare. Așa, ca Beatrix Schuba. Degeaba vin, după acest program, de-alde Sonia Morgenstern, Julie Holmes, Jeanet Lynn ori Karen Magnussen și entuziasmează publicul și pe unii dintre «cavalerii de gheață». Dacă au fost slabe la «obligatorii», zadarnic se dovedesc apoi formidabile la «libere».

Ce fel de regulament o mai fi și ăsta?! Fantezia, originalitatea, riscul, personalitatea, adevărul-sportiv în două vorbe, care din astfel de calități se țese, nu intră în calculul celor puși să judece «jocul» și ei rămîn tot la ale lor dinainte știute: cîștigă cine-i mai cuminte, mai ascultător, mai tocilar și mai lipsit de personalitate, ca și cum la sport — și încă la niște campionate europene și mondiale — sîntem în primele zile de școală. Ce timpane surde trebuie să fi avut acești demnitari ai dreptății sportive de la Zürich și Lyon încît opinia comună a publicului, strigată din mii de piepturi și din tot atîtea palme, înmulțite cu doi, ori protestele lor fluierate, să nu le fi zdruncinat măcar oarba lor încăpățînare?

Iată de ce nu-mi arde să intru acum în hora comună și să scriu despre fotbal ori măcar despre excelentul handbal al jucătorilor de la «Steaua»-București, și de ce mă gîndesc la confrații mei și la programul «impus» artiștilor gheții. Felicitîndu-i că au tăria să ignoreze ceea ce cu toții am văzut și ceea ce pe mine m-a șocat în aceste ultime săptămîni de telerecepție elvețiană și lyoneză, le adresez un sincer «Bravo» și-mi rezerv un... vai de mine!

În mai 1921 se împlinește o jumătate de veac de la crearea Partidului Comunist Român, continuatorul luptei seculare pentru eliberare națională și socială, al celor mai bune tradiții ale mișcării muncitorești și socialiste din România, exponentul intereselor vitale ale clasei muncitoare, ale întregului nostru popor. Pentru a întîmpina acest eveniment, revista noastră începe publicarea unei suite de articole, bogat ilustrate — primul apare în numărul de față — evocînd lungul drum de lupte și victorii pe care oamenii muncii din țara noastră l-au străbătut, sub conducerea partidului, pentru edificarea unei Românii prospere, libere și independente.

Articolele noastre vor oglindi atît lupta revoluționară a proletariatului, a forțelor democratice și progresiste din patria noastră pentru eliberarea socială și națională, cît și activitatea creatoare multilaterală pe care o desfășoară azi poporul nostru pentru înfăptuirea mărețului program de înflorire a patriei. Căci trecutul glorios al partidului nu poate fi desprins de lupta de azi, de împlinirile de mîine...

Iubește a ta țară, iubește umanitatea,... Iubește adevărul, iubește libertatea !

Aceste versuri ale lui Bolintineanu, pe care C. Dobrogeanu-Gherea le-a pus în fruntea studiului său «Ce vor socialiștii români?», ilustrează spiritul unei epoci, elanul primilor socialisti români, premergători și deschizători de drumuri.

de Vasile NICULAE
de la Institutul de studii politice și social-istorice de pe lîngă C.C. al P.C.R.

Filele îngălbenite ale documentelor de arhivă și ale presei muncitorești din țara noastră constituie emoționante dar veridice dovezi ale unui trecut zbuciumat, încărcat de momente și evenimente glorioase, pe care constructorii de azi ai României socialiste trebuie să le cunoască pentru a aprecia mai bine, mai exact, dimensiunile zilelor pe care le trăim.

De la primii săi pași, clasa muncitoare s-a afirmat ca luptătoare pentru rezolvarea intereselor fundamentale ale poporului român. În toate marile probleme social-economice și politice ale țării — problema agrară, a desăvîrșirii statului național unitar român, a dezvoltării țării pe temeliile industriei, a cuceririi de drepturi și libertăți democratice — ea a expus puncte de vedere înaintate, corespunzătoare imperativelor maiore ale progresului social.

Apariția pe arena istoriei a proletariatului în țara noastră a adus cu sine probleme specifice ale acestei clase. În condițiile exploatării capitaliste, cu tot cortegiul ei de mizerii — ziua de muncă îndelungată, salariile scăzute, lipsa măsurilor de protecție și securitate a muncii — se va dezvolta curînd lupta clasei muncitoare pentru impunerea propriilor revendicări economice și politice. Pentru aceasta însă muncitorii au simțit nevoia organizării și a luptei unite contra exploatării.

Un pas important pe linia organizării clasei muncitoare a fost făcut în 1872 prin crearea «Asociației generale a tuturor lucrătorilor din România», care își propunea drept scop organizarea profesională a muncitorilor la scara întregii țări. O contribuție de seamă în procesul de formare a asociațiilor profesionale și-au adus primele gazete muncitorești: «Tipograful român» (1865), «Analele tipografice» (1869), «Uvrierul» și «Lucrătorul român» (1872).

La rîndul său, mișcarea grevistă ia un caracter din ce în ce mai organizat, cuprinzînd mase din ce în ce mai largi de muncitori de la șantierele de construcții ale căilor ferate, din porturile Galați și Brăila, de la București și din Valea Jiului

Treptat, pe baza propriei experiențe, muncitorii vor trece la constituirea lor în organizații profesionale avînd la bază principiul luptei de clasă. Astfel de organizații s-au creat în 1873 (muncitorii tipografi din București), în 1880 (curelarii și cizmarii din Iași), în 1884 (muncitorii portuari din Brăila) etc.

DE LA FALANSTERUL DIN SCĂIENI LA PRIMELE CERCURI SOCIALISTE

Paralel cu dezvoltarea mișcării muncitorești, în țara noastră apare și se dezvoltă și mișcarea socialistă. Ideile socialiste au pătruns în România încă în faza lor utopică, iar în anii 1835—1836 Teodor Diamant a încercat chiar transpunerea lor în practică prin constituirea falansterului din Scăieni-Prahova.

Tradiția democratică și progresistă din gîndirea românească, activitatea multilaterală desfășurată pe tărîm teoretic și publicistic de gînditori revoluționari ai generației pașoptiste — Nicolae Bălcescu, Cezar Bolliac, C.A. Rosetti, Mihail Kogălniceanu — au contribuit la crearea cadrului favorabil răspîndirii ideilor socialismului

O dată cu întemeierea Internaționalei I și cu proclamarea Comunei din Paris, ideile socialiste au pătruns din ce în ce mai mult în România. Mircea C.A. Rosetti, Gh. Panu, Vasile Conta, Zamfir Arbore au făcut parte din secțiile Internaționalei, iar în 1868 s-a constituit, din inițiativa muncitorilor Carol Farcaș și Gh. Ungureanu, «Asociația generală a muncitorilor din Timișoara», secție a Internaționalei I. Asociații similare iau ființă apoi la Arad, Sibiu, Brașov, Reșița, Anina și în alte orașe transilvane.

La începutul deceniului al VIII-lea al veacului trecut se creează la București și Iași, apoi și în alte orașe din țară, cercuri socialiste secrete, din care făceau parte tineri intelectuali ca Eugen Lupu, V. Gh. Manicea, I. Stănceanu, cărora li se vor adăuga în anii următori Nicolae Codreanu, Constantin Dobrogeanu-Gherea, Zamfir Arbore, Sofia și Ioan Nădejde, Constantin Mille și alții. Aceste cercuri au jucat un rol însemnat în procesul de răspîndire a ideilor socialiste, mai ales prin publicațiile «Contemporanul» (1881), «Dacia Viitoare» (1883), «Emanciparea» (1883), «Revista socială» (1884), «Drepturile omului» (1885), în care apar atît traduceri din cele mai reprezentative scrieri ale întemeietorilor comunismului științific, cît și lucrări originale de interpretare marxistă.

«CE VOR SOCIALIȘTII ROMÂNI?»

În anii 1883-1884 cercurile socialiste trec pe pozițiile ideologice ale marxismului, iar

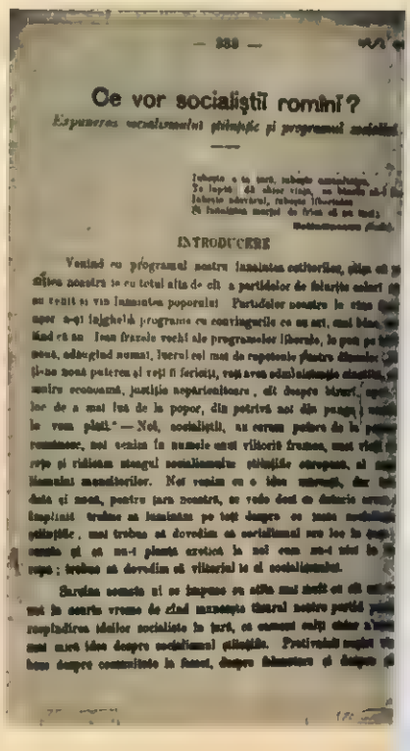
— 339 —

Ce vor socialiștii români?

Expunerea socialismului științific și programul socialist

INTRODUCERE

Venind cu programul nostru înaintea cetitorilor, știm că ni se zice nouă în cu totul alta de cît a partidelor de felurite culori ce au venit și vin înaintea poporului. Partidelor noastre le este dator apoi a-și înșirui programe cu cuvintele ce ne aud, mai bine, mai rău pe Ioan frazele vechi ale programelor liberale, în care pe [illegible] nouă, odorul nostru, bucuriei mai de repetate pentru dînsele [illegible] și-au noua putere și voi fi fericiți, voi avea odihnă [illegible] pentru economică, justiție neparticitoare, cît despre libertăți, [illegible] loc de a mai lua de la popor, din potrivă aci din pungă [illegible] le vom plăti." — Noi, socialiștii, nu cerem parale de la [illegible] românesc, noi venim în numele unui viitoriu frumos, unui viitor [illegible] rog și ridicam steagul socialismului științific european, al [illegible] lismului muncitorilor. Noi venim cu o idee mărețe, dar [illegible] dată și nouă, pentru țara noastră, ne vedem deci de datoria [illegible] împlinit trebue ca înaintea pe toți dușmanii [illegible] științific, trebue să dovedim că socialismul nu loc în [illegible] cunoștințe și că noi-i pierde cuviința în noi cum zice [illegible] rupe; trebue să dovedim că viitoriul e al socialismului.

Înainte noastră ni se înșiruie cu atîta mai multă cît ele [illegible] mai în scurtă vreme de cînd mișcarea țărani noștre pentru [illegible] răspîndirea ideilor socialiste în țară, ce oameni culți chiar [illegible] mai mare idee despre socialismul științific. Prejudecăți negre [illegible] despre comunismo în fumet, despre falansteru și despre [illegible]

UN STRĂLUCIT TEORETICIAN SOCIALIST

C. Dobrogeanu-Gherea (1855–1920), strălucit teoretician socialist, figură proeminentă a mişcării muncitoreşti din România de la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi din primele două decenii ale secolului al XX-lea. De numele şi activitatea sa teoretică se leagă în mod nemijlocit procesul de răspîndire a marxismului în ţara noastră, de trecere a mişcării socialiste din România pe poziţiile socialismului ştiinţific, precum şi multe dintre succesele obţinute de mişcarea noastră muncitorească pe plan politic, ideologic, propagandistic, timp de mai bine de patru decenii.

O VIAŢĂ ÎNCHINATĂ IDEALURILOR PROLETARE

I.C. Frimu (1871–1919), militant de seamă al mişcării muncitoreşti din România. Talentat organizator şi conducător al acţiunilor muncitoreşti, membru în organele conducătoare socialiste şi sindicale, el a militat întreaga viaţă pentru izbînda idealurilor proletare.

UN NEOBOSIT AGITATOR ŞI PROPAGANDIST SOCIALIST

Ştefan Gheorghiu (1879–1914), figură luminoasă a mişcării muncitoreşti din ţara noastră neobosit agitator şi propagandist socialist, orator talentat şi convingător, el a reprezentat în cel mai înalt grad un exemplu de dăruire pentru cauza clasei muncitoare, a întregului popor român.

în 1885-1886, C. Dobrogeanu-Gherea scrie şi publică în «Revista socială» studiul «Ce vor socialiştii români?», în care este menţionată ideea dictaturii proletariatului şi a necesităţii partidului politic al clasei muncitoare, şi unde se formulează primul program marxist al cercurilor socialiste din România.

O etapă nouă în procesul de organizare a clasei noastre muncitoare a marcat-o constituirea, în 1887, a cercurilor muncitoreşti — primele organizaţii cu caracter politic ale proletariatului din România — în cadrul cărora s-a realizat întrepătrunderea elementului socialist cu cel muncitoresc, ceea ce a reprezentat începutul procesului unirii mişcării muncitoreşti cu socialismul ştiinţific. Ele şi-au editat organe de presă proprii, cum au fost «Dezrobirea» la Bucureşti sau «Muncitorul» la Iaşi. Din anul 1890 aceste cercuri se transformă în cluburi muncitoreşti, al căror scop era de a pregăti terenul în vederea făuririi partidului politic al proletariatului român.

Creat în 1893, Partidul social-democrat al muncitorilor din România (P.S.D.M.R.) a desfăşurat o bogată activitate organizatorică, propagandistică, politică şi ideologică. În programul său s-au oglindit, de pe poziţiile înaintate ale proletariatului, toate marile probleme ale României de la sfîrşitul veacului trecut: problema agrară, problema unirii naţionale, a dezvoltării industriale a ţării, a luptei pentru drepturi şi libertăţi democratice.

În tot timpul existenţei sale P.S.D.M.R. s-a afirmat ca un partid internaţionalist, solidar cu lupta exploataţilor din lumea întreagă. Delegaţi ai partidului au luat parte activă la congresele Internaţionalei a II-a şi au întreţinut legături cu reprezentanţii partidelor socialiste dintr-un mare număr de ţări.

În anul 1899 P.S.D.M.R. s-a dezorganizat vremelnic, datorită acţiunii elementelor aşa-numite «generoase» din conducerea sa, care au trecut în partidul liberal. Deşi actul în sine a avut repercusiuni negative asupra dezvoltării ulterioare a mişcării muncitoreşti din România, respingerea de către masele de muncitori a acestor elemente a însemnat un real cîştig pentru mişcare în ansamblul său, ea evoluînd în perioada următoare pe o traiectorie nouă, calitativ superioară.

ORGANIZARE

Mişcarea muncitorească din România din primul deceniu al secolului al XX-lea a avut ca obiectiv esenţial lupta pentru refacerea partidului politic al proletariatului român, pentru temeinica organizare politică şi profesională a clasei noastre muncitoare.

În anul 1902 se constituie la Bucureşti, apoi şi în alte oraşe din ţară, cercurile socialiste «România Muncitoare», continuatoare ale vechilor cluburi muncitoreşti. Concomitent cu aceasta, în condiţiile luptei muncitorilor împotriva corporaţiilor — asociaţii patronale menite a abate proletariatul de la organizarea sa pe principii de clasă — ia un puternic avînt activitatea de reorganizare a sindicatelor, a căror centralizare, la scara întregii ţări, va avea loc în 1906, prin crearea Comisiei generale a sindicatelor din România. În fruntea acţiunilor muncitoreşti găsim elemente proletare înaintate, ca I.C. Frimu, Ştefan Gheorghiu, Dumitru Marinescu, Alecu Constantinescu, precum şi intelectuali socialişti ca M. Gh. Bujor, Ecaterina Arbore, dr. C. Racovski, dr. O. Călin, alături de marele teoretician C. Dobrogeanu-Gherea.

În Transilvania, mişcarea muncitorească se afla de asemenea într-o perioadă de puternic avînt. În anul 1903 se formează Secţia română a Partidului social-democrat, cu organul de presă «Adevărul», sub conducerea căreia muncitorii români vor lupta pentru înlăturarea dublului jug — social şi naţional — la care erau supuşi.

ALĂTURI DE TRUDITORII DE PE OGOARE

Anul 1907, anul marii răscoale ţărăneşti... Clasa muncitoare a reprezentat singura forţă socială care a susţinut drepturile cereri ale ţărănimii răsculate şi s-a solidarizat cu multe dintre acţiunile revoluţionare ale acesteia. Cercurile socialiste «România Muncitoare» şi sindicatele muncitoreşti au protestat cu hotărîre împotriva cruntei represiuni îndreptate contra celor care se ridicaseră la luptă pentru pămînt şi o viaţă mai bună.

Pentru mişcarea noastră muncitorească anul 1907 a reprezentat un moment de mare însemnătate: la conferinţa socialistă de la Galaţi din iunie 1907 s-a luat hotărîrea unificării cercurilor socialiste în cadrul Uniunii socialiste din România, pas important pe calea refacerii partidului politic al proletariatului din ţara noastră. În anul 1908, cu prilejul Conferinţei de la Bucureşti a Uniunii socialiste, s-a aprobat statutul acestei organizaţii şi s-a discutat proiectul său de program.

În zilele de 31 ianuarie, 1 şi 2 februarie 1910 s-au ţinut la Bucureşti lucrările congresului de refacere a P.S.D. din România. «Vlăstar al vechii rădăcini socialiste», P.S.D., refăcut în 1910, reprezenta rezultatul obiectiv al dezvoltării mişcării noastre muncitoreşti din anii anteriori, dovada concretă a aspiraţiilor de luptă ale clasei noastre muncitoare.

În cadrul congreselor partidului şi ale sindicatelor, la întruniri şi demonstraţii, prin articole publicate în «România Muncitoare», «Viitorul social» şi alte organe de presă, P.S.D. din România a demascat exploatarea capitalistă, a înfierat politica partidelor de guvernămînt faţă de ţărănime, a mobilizat masele de muncitori la lupta pentru apărarea intereselor lor vitale, a organizat şi condus numeroase acţiuni greviste, a mili-

„NOI VENIM CU O IDEE MĂREAŢĂ"

Apărut în numerele 8, 9, 10, 11 din anii 1885–1886 ale publicaţiei teoretice socialiste «Revista socială», apoi în broşură separată în cursul anului 1886, studiul lui C. Dobrogeanu-Gherea intitulat «Ce vor socialiştii români?» expune pe larg şi cu multă claritate principiile socialismului ştiinţific şi formulează, în spirit marxist, primul program concret de acţiune al cercurilor socialiste din România. Citind acest studiu şi alte lucrări teoretice ale socialiştilor români, Fr. Engels avea să remarce într-o scrisoare trimisă la 4 ianuarie 1888 lui Ioan Nădejde: «Cu mare plăcere am văzut că socialiştii din România primesc în programul lor principiile de căpetenie ale teoriei care a izbutit a aduna într-un mănunchi de luptători mai pe toţi socialiştii din Europa şi America — e vorba de teoria prietenului meu, răposatul Karl Marx».

În introducerea la studiul său, Gherea scria: «Noi venim cu o idee măreaţă, dar totodată şi nouă, pentru ţara noastră, se vede deci ce datorie avem de împlinit: trebue să luminăm pe toţi despre ce ieste socialismul ştiinţific, mai trebue să dovedim că socialismul are loc în ţara aceasta şi că nu-i plantă exotică la noi cum nu-i nici în Europa; trebue să dovedim că viitorul ie al socialismului.»

CONGRESUL DE REFACERE A P.S.D. DIN ROMÂNIA

Grup de participanţi la Congresul de refacere a P.S.D. din România din 1910, momentul culminant al intensei activităţi organizatorice şi de clarificare ideologică depuse de mişcarea socialistă din România în primul deceniu al secolului nostru.

**Iubește a ta țară,
iubește umanitatea,...
Iubește adevărul,
iubește libertatea!**

ANUL DE FOC 1907

Grup de muncitori din Tîrgoviște, participanți la răscoala din 1907

ZI DE SĂRBĂTOARE, ZI DE LUPTĂ

1 Mai 1917 la Iași.

RĂSFOIND „ROMÂNIA MUNCITOARE"

Ziarul «România Muncitoare» din 7 ianuarie 1910 reda stenograma dezbaterilor din prima zi a Congresului de refacere a P.S.D. din România

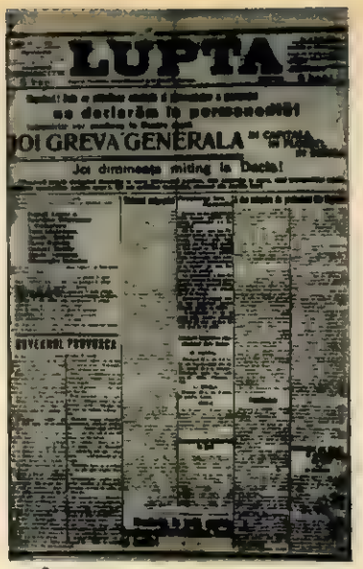

GREVĂ!

Facsimil din cotidianul socialist «Lupta zilnică», numărul din 10 iunie 1916, cuprinzînd chemarea la grevă generală în semn de solidaritate cu cei nouă muncitori uciși cu prilejul marii manifestații antirăzboinice de la Galați din 13 iunie 1916 — manifestație care a exprimat în modul cel mai hotărît poziția clasei muncitoare din România împotriva războiului imperialist.

tat pentru drepturi și libertăți democrate, a susținut lupta pentru desăvîrșirea statului național unitar român.

«CA SOCIALIȘTI ROMÂNI, INTERNAȚIONALIȘTI, SALUTĂM CU BUCURIE DEZROBIREA NAȚIONALĂ A POPORULUI ROMÂN»

Atunci cînd a izbucnit primul război mondial, P.S.D. și întreaga clasă muncitoare din România au demascat caracterul imperialist al conflagrației ce cuprindea tot mai multe țări și popoare.

Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a fost salutată cu entuziasm de clasa muncitoare din țara noastră, care s-a situat alături de tînărul stat sovietic atît prin ample acțiuni de solidarizare, cît și prin participarea directă pentru apărarea sa.

Primul război mondial a ascuțit într-o măsură fără precedent contradicțiile sociale, economice și de clasă, a dat un nou impuls mișcărilor sociale.

Astfel s-a afirmat cu o forță impresionantă voința proletariatului, a oamenilor muncii de a impune, pe cale revoluționară, satisfacerea năzuințelor lor vitale, *de a imprima o orientare nouă dezvoltării social-economice a României*. Salutînd mărețul eveniment al Unirii Transilvaniei cu România Partidul Socialist din România declara: «Ca socialiști români, internaționaliști, salutăm cu bucurie dezrobirea națională a poporului român... România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mîine». Legămînt istoric, ce va fi împlinit sub conducerea Partidului Comunist Român, continuatorul celor mai valoroase tradiții de luptă ale poporului român, ale mișcării socialiste și muncitorești din țara noastră.

În anii 1918—1921 clasa muncitoare s-a ridicat la luptă cu o vigoare nemaiîntîlnită în țara noastră. Sînt ani de puternic avînt revoluționar, de intensă clarificare ideologică în mișcarea noastră muncitorească. Muncitorii nu se mai mulțumeau cu revendicări limitate, ci treceau la acțiuni de amploare, la greve pe ramuri de producție, pe orașe, pe regiuni. Înfruntările și manifestațiile de stradă evidențiau forța vie a idealurilor revoluționare, hotărîrea maselor muncitoare, încrederea lor într-un viitor mai bun, cucerit prin luptă.

La 13 decembrie 1918 a curs sînge de muncitor în București, dar însăși represiunea sălbatică a autorităților a dovedit proletariatului necesitatea pregătirii complexe în vederea viitoarelor bătălii de clasă, care au culminat cu greva generală din octombrie 1920. Această grevă ocupă un loc de frunte în istoria României contemporane. «Acțiunile desfășurate de clasa muncitoare în perioada avîntului revoluționar, greva generală din octombrie 1920 — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — au scos totodată în evidență necesitatea creării unui partid revoluționar capabil să organizeze și să conducă proletariatul în lupta pentru îndeplinirea sarcinilor sale istorice».

Acesta avea să fie Partidul Comunist Român, partid născut și crescut o dată cu proletariatul și al cărui destin este strîns legat de cel al întregului popor.

CEFERIȘTII...

Grup de muncitori de la atelierele C.F.R. București (mărfuri) 1890

BIOSFERĂ ȘI NOOSFERĂ *)

de Henri WALD

Sînt firești eforturile antropologilor contemporani de a spori obiectivitatea cunoștințelor noastre despre om. Însă aplicarea în științele despre om a metodelor folosite în științele naturii amenință să reducă omul la organismul său natural.

Numai că omul, prin ceea ce are el cel mai omenesc — individualitatea, subiectivitatea, spiritualitatea, libertatea — nu mai face parte din natură, ci din cultură, s-a ridicat deasupra biosferei și a reușit să-și construiască o noosferă. Prin structura fizico-chimică a organismului său, omul face parte din natură, însă prin creativitatea sa, el a izbutit să iasă din natură și să inaugureze istoria culturii.

În discutata sa carte «Le hasard et la nécessité» (Paris, Seuil, 1970), Jacques Monod, laureat al Premiului Nobel pentru importante descoperiri în genetica moleculară, se apropie de mai multe ori de înțelegerea deosebirii calitative dintre om și celelalte ființe ale naturii, dar nu ajunge niciodată pînă la capăt.

În concepția lui Monod «probabilitatea *apriori* ca să se producă un eveniment particular dintre toate evenimentele posibile în univers este vecină cu zero» (p.191). El insistă de mai multe ori asupra faptului că «hazardul pur, numai hazardul, libertatea absolută, dar oarbă, se află la însăși rădăcina prodigiosului edificiu al evoluției...» (p. 127). Pentru el, necesitatea nu este decît «hazard captat, conservat, reprodus prin mașinăria invariantei (genetice) și astfel convertit în ordine, regulă, necesitate» (p. 112). De aceea, referindu-se la specie nu la individ, Monod ajunge la concluzia că «destinul se scrie pe măsură ce se împlinește, nu înainte. Al nostru nu există înainte ca să se ivească specia umană, singura în biosferă în stare să utilizeze un sistem logic de continuare simbolică» (p. 161). În evoluția biologică, individul este predestinat, dar specia nu, de vreme ce își are sursa în «imprevizibilul esențial» (p. 130). Noul individ nu este decît «revelația» informației genetice, în timp ce noua specie este «creată» de hazard, de greșelile de traducere a *mesajului genetic*. Însă «greșelile de traducere» nu determină apariția unei noi specii decît dacă sînt captate, conservate și convertite în ereditate, în decursul unui timp biologic care se măsoară în sute de milioane de ani. Selecția naturală nu acționează prin «lupta pentru existență», ci prin «proporția diferențială a reproducției» în cadrul unei specii. Propunînd un apriorism relativ în opoziție atît cu empirismul absolut cît și cu apriorismul absolut, Monod admite că «totul, la ființele vii, vine din experiență, inclusiv ineitatea genetică, fie că este vorba de comportamentul stereotip al albinelor sau de cadrele înnăscute ale cunoașterii umane. Dar nu din experiență actuală, reînnoită de fiecare individ, în fiecare generație; din aceea acumulată de întreaga ascendență a speciei în decursul evoluției" (p. 169).

Monod este agasat că oamenii se despart atît de greu de prejudecata animismului, finalismului și antropocentrismului. «Încă astăzi — regretă el — multe minți distinse par să nu poată accepta și nici înțelege că dintr-o sursă de zgomot, selecția, prin ea însăși, a fost în stare să scoată toată muzica biosferei» (p. 135). După părerea sa, o concepție științifică despre lume trebuie să înceapă cu acceptarea hazardului inițial. La început, nu a fost «Cuvîntul atotștiutor», ci hazardul orb.

Monod nu neglijează faptul că «aportul performanțelor teleonomice în orientarea selecției devine din ce în ce mai mare pe măsură ce se ridică nivelul de organizare, deci de *autonomie* a organismului față de mediu» (p. 142) și nici că «în specia noastră, comunicarea simbolică cea mai rudimentară, prin posibilitățile radical noi pe care le oferea, a constituit unul din acele «alegeri» inițiale care angajează viitorul speciei» (p. 145). Îi scapă însă din vedere deosebirea fundamentală dintre biosferă și noosferă: în biosferă este posibilă numai transformarea hazardului în necesitate, în vreme ce, în noosferă, este posibilă și transformarea necesității în libertate. Trecînd prea ușor peste această deosebire, el deplînge faptul că în cadrul speciei umane există luptă intraspecifică, dar nu observă că acest fenomen este doar umbra marelui relief uman: omul este singura ființă care a depășit situația de exemplar al unei specii și a devenit o individualitate într-o societate. Prin forța sa creatoare, omul nu poate învinge definitiv entropia crescîndă a naturii, dar o poate contracara necontenit. Destinul lui Sisif este să urce veșnic panta entropiei...

După ce constată că «în trei secole, știința, întemeiată pe postulatul obiectivității, și-a cucerit locul său în societate: în practică, dar nu în suflete» (p. 185), Monod conchide totuși că «Omul știe, în sfîrșit, că este singur în imensitatea indiferentă a Universului din care a țîșnit întîmplător. Nu mai mult decît destinul său, datoria sa nu este înscrisă nicăieri. El este acela care poate alege între Împărăție și tenebre» (p.195).

Dar ce altceva poate să însemne astăzi «antropocentrismul» dacă nu puterea omului de a se așeza pe sine în centrul mediului înconjurător și în fruntea valorilor pe care le creează?... Nici un punct de vedere despre om nu trebuie să neglijeze că orice om este deja un punct de vedere

*) *Biosferă = lumea vieții; noosferă = lumea ideilor.*

tv

de Felicia ANTIP

Psihoterapie

La «Poșta televiziunii» ni s-a citit odată scrisoarea unui telespectator care cerea ca, atunci cînd sînt două programe paralele, fiecare dintre ele să fie prezentat pe o jumătate de ecran. Nu se precizează cum ar fi urmat să se procedeze cu sunetul. Presupun că telespectatorul respectiv n-ar fi văzut nici un inconvenient în a asculta simultan întrebări și răspunsuri despre viața pe alte planete și monologul lui Hamlet. Iată, mi-am spus atunci, un specimen unic, un teleintoxicat căruia nu-i mai ajunge drogul, rîvnește la el în doze supraomenești, ucigătoare. Era, în fond, un exemplu interesant de fixație mergînd pînă la obnubilare, la uitarea a ceea ce reprezentase inițial plăcerea provocată de obiectul dorit acum maniacal. După cităva vreme am citit că, în Franța, domnul Jean Descoureaux, negustor de biciclete într-un orășel de provincie, și-a asasinat propriul televizor cu o rafală de gloanțe: televizorul se dovedise a fi o amantă infidelă, îl înșelase, nu-i oferise programul dinainte anunțat și, probabil, dorit cu patimă. Schimbările se datorau îndelungatei greve a slujbașilor de la ORTF, care dăduse peste cap toate programele, dar domnul Descoureaux nu avea nimic nici cu greviștii, nici cu patronatul. Pentru el nu exista decît televizorul său, dator să se țină de cuvînt, să-și îndeplinească menirea, să-i ofere ceea ce era în drept să aștepte. Tare singur, tare amărît trebuie să fie sărmanul domn Jean Descoureaux dacă a ajuns să se împrietenească în asemenea măsură cu emițătorul de imagini și de sunete din sufragerie, să-l iubească și să-l urască pînă la crimă!

Cine e vinovat de aceste două cazuri-limită, aberante? Televiziunea? Insuficiența celorlalți stimuli intelectuali și afectivi care îi ajută pe oameni să trăiască omenește? Sau propria lor incapacitate de a se adapta la mediu, de a-i stăpîni, de a se înconjura cu ceea ce dă sens și farmec zilelor și nopților noastre?

O recentă emisiune «Mai aveți o întrebare?» ne-a lămurit parțial: ne suprasolicită oare ritmul vieții de azi? Aceasta să fie cauza nevrozei astenice? Nu, nu există suprasolicitare externă. Sîntem într-adevăr solicitați, chiar foarte solicitați, dar ne adaptăm acestei solicitări. Numai atunci cînd clacăm, cînd nu sîntem în stare să facem față solicitărilor, medicul vorbește despre suprasolicitare. Ea stă deci în neputința noastră, nu în exigențele exterioare. Cît despre «nevroza astenică», termenul e pleonastic. Ajunge să spui nevroză. Sau astenie. (Pentru că denumirea neurastenie, folosită la sfîrșitul secolului trecut, sună astăzi prost.) Nevroticul este un psihiastenic și, așa cum l-a descris cîndva Pierre Janet, e un om blînd, excesiv de corect, continuu aplecat asupra propriei sale persoane, preocupat și îngrijorat de ea și temător să nu aducă, prin slăbiciunea sa, vreun prejudiciu altora. Nevroza nu trebuie confundată cu surmenajul. Amîndouă țin însă de capacitatea noastră de reacție. Iar această capacitate de reacție ține, la rîndul ei, de atîția factori încît pentru a aprecia cînd se transformă stimulul în traumă și trauma în noxă, subiectul trebuie să se cunoască foarte bine pe sine și să fie cunoscut foarte bine de medic. Unul dintre medicii care au îndrăznit să aducă și la noi în țară psihoterapia (cuvîntul psihanaliză este încă supărător pentru urechile sensibile rănite pînă mai acum cîțiva ani și de vorbe de ocară ca genetică sau cibernetică) încerca să ne spună cît mai multe despre suferințe reale și destul de răspîndite, dar încă superficial cunoscute de publicul larg. Cuvintele nu-l mai ajungeau, frazele se amestecau, emisiunea a fost prea scurtă. Îi așteptăm deci din nou pe profesorii Brînzei și Dimitriu. Întîlnirea se cere continuată. Și, aș sugera, continuată fără prezența filozofilor care mai cred că digresiunile despre societăți superioare netraumatizante trebuie să țină și de acum înainte locul analizei științifice a unor fenomene incontestabile și nu totdeauna euforizante.

În aceeași emisiune s-a vorbit și despre «Migrena de duminică», durerea aceea de cap care ne demonstrează unora dintre noi cît de greu este să-ți ieși din ritm, să treci de la muncă la o deconectare rapidă, cu perspectiva reconectării la fel de rapide la circuitul uzual. «Incoruptibilii» de sîmbătă seara ne ajută să ne scoatem mai repede din prizi. Cu două săptămîni în urmă am regretat numai pe jumătate că am renunțat, după «Incoruptibilii», la reușitul serial «Aghiotantul excelenței sale». I-am preferat întîlnirea cu Silvia Dumitrescu-Timică, actriță pe care o revăd totdeauna cu plăcere. Și de data aceasta, Silvia Dumitrescu-Timică a fost în formă. Dar recitalul ei de comedie ar fi putut să fie conceput mai bine. Admirabilă în ecranizarea schiței lui Caragiale și în rolul de compoziție din «Micul infern», artista a fost dezavantajată de compoziția inversă din «O noapte furtunoasă». Ar fi fost de preferat reluarea unui fragment din cunoscuta ecranizare a piesei. Cred, de asemeni, că nu era neapărat necesar ca Silvia Dumitrescu-Timică să răspundă gentilețel lui Sică Alexandrescu de a-i fi aranjat recitalul prin gentilețea de a interpreta fragmente din memoriile lui. Rolul coanei-mari a fost jucat de ea cu autoritatea unui excelent profesionist al scenei, dar fragmentele, prea lungi, au dăunat unității spectacolului care ar fi trebuit să se concentreze fără echivoc asupra personalității Silviei Dumitrescu-Timică.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Vrem, dintru început, să mulțumim cititorului *I. Ciubotaru* din Suceava, pentru cele cîteva inimoase pagini pe care ni le-a trimis în legătură cu apropiatul centenar al Comunei din Paris. Din păcate, aveam mai dinainte pregătit un amplu documentar, bogat ilustrat, pe aceeași temă și care va apărea, probabil, săptămîna viitoare. Așa cum bine subliniază și cititorul nostru, deși nu atît de îndepărtată în timp, Comuna a și intrat pe deplin în legendă și a devenit pentru oamenii de pretutindeni un simbol al puității revoluționare, al puterii populare neîntinate de compromisuri. Pentru prima dată în istorie, ca să reluăm un vers al lui Rimbaud scris în acele luni încandescente, «primăvara era evidentă»...

Primăvara este evidentă — în primul rînd, în sens meteorologic — și acum. Drept care, am primit nu puține scrisori legate de tema primăverii, mărțișorului și a zilei femeii. Bineînțeles, sîntem de acord cu toate cele scrise cu acest prilej. Cu o mică rezervă la adresa tov. *V. Roșu* din Slatina, care caracterizează ziua de 8 martie drept «ocazia de a ne exprima sentimentele alese pe care le purtăm femeilor». Vai de aceia care-și exprimă sentimentele (alese sau nu) față de femei numai o dată pe an! Pentru asemenea exprimări credem că o medie de 10-15 pe zi este perfect rezonabilă.

De la femei să trecem la tineret, ca în dările de seamă just construite. Cititorul *T. Papadopol* din București este de părere — ca și mulți alții — că televiziunea exercită, în bună măsură, o influență nocivă asupra tinerilor pentru că-i îndepărtează de lectură, de sport, de activități dinamice etc., etc. «Mulți copii — scrie dumneasa — își pierd de pomană multe ore în fața televizorului». În sprijinul acestei afirmații, tov. Papadopol citează o știre publicată într-o revistă britanică, în care se arată că sondajele au demonstrat că în Anglia cei mai mare procent de ascultători ai telejurnalelor îl dă categoria de vîrstă cuprinsă între 10 și 13 ani. «Ce înțeleg acești copilandri din telejurnale?», se întreabă corespondentul nostru. Totul — răspundem noi. Totul, dar nu același lucru pe care-l înțeleg omologii britanici ai tov. Papadopol. Informațiile pe care le recepteză cei mai juni telespectatori contribuie la conturarea unui univers cu nimic mai puțin real decît al maturilor dar, în orice caz, mai plin de prospețime, de farmec, de insolit. «Lăsați copiii să urmărească telejurnalele» este, deci, concluzia noastră.

La redacție a sosit din nou o scrisoare de la cititorul *P. Gh. Vasilescu Lăpușnean* din București. Se pare că reușim tot mai greu să ne înțelegem cu dumneaza. Un singur exemplu: pentru a recuza cuvintele admirative pe care le-am scris despre filmul cehoslovac «Lumina intimă», cititorul nostru invocă autoritatea revistei «Cinema» care, în nr. 1/1971, ar fi cîntat «prohodul acestui film lipsit de o adevărată valoare artistică». Alci chiar că tov. Lăpușnean a nimerit-o în bară; articolul din «Cinema» era cel mai entuziast, mai pasionat elogiu pe care l-am citit la adresa filmului în chestiune (pentru convingere, ar face bine să se adreseze și revistei respective). În ce îl privește, am ajuns la concluzia că stimabilul nostru corespondent nu numai că nu înțelege filmele, dar nu înțelege nici cronicile. Poate ar fi bine să se recicleze și să treacă la lectura lui «Arici Pogonici», oricum mai facilă.

Animat de nobile sentimente umanitariste, cititorul *R. Mureșan* din Deva se arată indignat de marea cantitate de lupte, crime și alte nelegiuiri care apar pe ecranele cinematografelor și televizoarelor, pe scenele teatrelor și în paginile cărților. În consecință, dumneasa propune instituirea unui «an al curățeniei» (spirituale, desigur), în care nici o asemenea acțiune delictuoasă să nu-și mai găsească locul. Foarte frumos, dar ce se va reprezenta și ce vom citi în tot acest timp? După cum se știe, de la Homer și pînă la ultimul înscris la «Fondul literar» (ca să nu mai vorbim de asemenea ași ca Dante, Shakespeare, Racine, Dostoievski), crima — sub diferitele ei înfățișări — a constituit, alături de dragoste — altă temă dubioasă pentru ultramoraliști — materia primă a celor mai multe dintre operele literare de valoare. Gîndiți-vă că în «anul curățeniei» nu vom putea nici măcar recita «Mioriță»! N-ar fi mai bine să ne întrebăm dacă nu cumva artiștii au ales cu predilecție asemenea situații paroxistice, dramatice, nu animați de niscaiva porniri sîngeroase, ci pentru că asemenea situații permit o explorare mai profundă a condiției umane, a complexelor raporturi dintre oameni, dintre individ și societate? Cu părere de rău (pentru tov. Mureșan) trebuie să constatăm că lucrările clădite pe bune sentimente și pe «descrierea» vieții pașnice nu s-au ridicat niciodată la înălțimea unor opere «sîngeroase» ca «Hamlet», «Fedra» lui Racine sau «Demonii» lui Dostoievski. Pînă și bătrînul Goethe, încercîndu-și forțele, atît de rodnice în zeci și zeci de opere, într-un poem idilico-familist, «Hermann und Dorothea», a reușit să dea un monument de plictiseală de toată măreția. Așa că, aș propune să ne îndreptăm eforturile (și, eventual, detergenții) împotriva operelor lipsite de valoare sau caracterizate prin prost-gust. Vom scăpa, cu această ocazie, și de multe dintre producțiile care l-au supărat pe cititorul nostru.

Fotografie de album: Henri Verneuil (dreapta) și cei trei duri: Jean Gabin (locul de onoare), Alain Delon și Lino Ventura.

PE ECRANE

CLANUL SICILIENILOR

O fantomă cutreieră Europa cinematografică din ultima vreme: fantoma *polițist*-ului american din anii '40–'50, cu încărcătura lui umanistă, cu înțelepciunea lui amară. Tînjesc după ele mari cineaști, un Melville bunăoară și, deopotrivă, meseriași onești, uneori inspirați, precum Verneuil, cu care ne întîlnim acum. Forța acestui autor al *Clanului sicilienilor* nu-l mină atît de departe încît să vadă în existența aventurierilor, a condamnaților, împlinirea unui destin ineluctabil, a cărui traiectorie să fie, dincolo de dezlegarea misterelor, un prilej de cunoaștere umană. Dar, oricum, după atîtea surogate james-bondiste, ridicol de serioase, se urmărește cu plăcere un film de aventuri «absolut sincer» — cum îl numea un pretențios cronicar al lui «Films and filming», David Austen — bine articulat pe aproape tot parcursul său, un film ce respectă contractul moral pe care orice autor, cît de cît onorabil, trebuie să-l încheie cu spectatorii. Verneuil nu trișează. Chiar dacă hold-up-ul — nucleul povestirii — ca și deznodămîntul se sprijină prea mult în noroc și în coincidențe, spectatorul acceptă convenția, cu atît mai mult cu cît, ceea ce numim noi de obicei *regula jocului* este dublată de o altă regulă, cea a jocului de-a tandrețea. Nu este vorba aici de inocularea unei doze de umanism mărunt, de circumstanță, fantoșelor cu pistoale ci de revitalizarea unor personaje simbolice, uzurpate de-a lungul anilor din urmă. Iată-l pe cel numit, în bună tradiție americană «the long suffering comisair», «comisarul care îndură de multe», omul care pindește de atîta vreme un vinovat ce mereu îi fuge printre degete, încît aproape i s-a făcut lehamite. Morocănos, dezabuzat, cu țigara mereu neaprinsă, Ventura joacă aici unul din rolurile de seamă ale carierei sale. Scena de la bar (atinsă, în treacăt, de aripa influenței melvilliene), cu plictisul tuturor, inclusiv al comisarului care parcă a venit să ia o gustare ca tot omul, nu să culeagă informații, este un adevărat moment de virtuozitate.

Personajului interpretat de Lino Ventura îi ține o cumpănă dreaptă bătrînul gangster al lui Jean Gabin care, ca orice venerabil bandit ce se respectă, nu-și mai dorește decît o ultimă mare lovitură după care s-ar putea apuca de muncile pămîntului, împreună cu fiii și nepoții. Cum aminteam, regizorul se joacă de-a tandrețea, drept care insistă asupra familiei siciliene, cu tradițiile, legile și ticurile sale aparte. Cei care le violentează, plătesc. Și, bineînțeles, cei care trebuie să moară are, ca de atîtea alte ori, chipul lui Alain Delon, ajuns acum la vîrsta la care cutele încep să însemne ceva pe obrazul unui actor. Delon — cu cît trec anii cu atît ne dăm mai bine seama de profesionismul său desăvîrșit — este astăzi una din metaforele filmului francez de aventuri. *Mortile* sale nu sînt simple finaluri de film, ci o idee vizualizată: moartea poate însemna prețul greșelii, al cutezanței nesăbuite, ea poate fi preferată singurătății. Toate aceste sugestii nu sînt, din păcate bine susținute de scenariul filmului de față, dar simpla prezență a actorului pune în mișcare rotițele simbolului.

Irina Demick, o actriță sensibilă, destul de rar prezentă pe ecranele noastre («Vizita», «Tiffany Memorandum»).

ROMEO ȘI JULIETA

Ecranizările au fost judecate, de atîtea ori, cu învățătura lui Platon ca îndreptar, au fost privite — de-a valma — drept copii imperfecte, «palide», în care abia mai pîlpîie amintirea modelului prim ce nu va părăsi niciodată zonele transcendentale. De la un timp se aud voci mai jandarmeresc-categorice, după care orice transpunere pe ecran nu este altceva decît un «act informațional», bun să emoționeze pe profani, adică un fel de operă de alfabetizare pentru uzul celor care n-au aflat încă despre ce este vorba în *Hamlet* sau în *Frații Karamazov*. Noroc că, din cînd în cînd, cîte un cineast se încăpățînează să demonstreze că o ecranizare poate fi o lectură inspirată, în timpul căreia unele cuvinte se aprind, devin torțe ce luminează pînă departe iar la flacăra lor se pot întrezări înțelesurile depuse de cunoașterea și sensibilitatea acumulate de către fiecare epocă. Pentru Zeffirelli «marele clasic (Shakespeare — n.n.) este ca trandafirul lerihonului, care, pentru fiecare generație, reînflorește cu culorile pe care acea generație știe să i le atribuie». Cineastul italian atribuie piesei «Romeo și Julieta» culorile unei stări fundamentale: starea de grație a unei tinereți ce nu s-a desprins încă din epoca jocului văzut ca o libertate supremă. După un panoramic liniștit, tradiționalist, asupra Veronei, pe ecran izbucnesc hîrjonelile băieților lui Mercutio și Tybalt care, departe de a fi cavaleri ai onoarei, par mai degrabă liceeni în recreație, puși pe năstrușnicii, ori, dacă vreți, mici bufoni shakespearieni. Se încaieră într-o doară, schimbă săbiile cu furca, își dau cu tifla, în timpul duelului pufnesc în rîs, își taie cîte o șuviță de păr. Mercutio este vedeta străzii, un fel de saltimbanc de geniu în a cărui moarte nimeni nu crede. Zeffirelli l-a inventat sfîrșitul lucrînd, într-adevăr, în spiritul lui Shakespeare: băiatul moare așa cum a trăit, între două glume. Cineastul nu desacralizează tradiția, cum i-au strigat unele voci, pe ici, pe colo (indignarea de genul «Acesta nu e Shakespeare!» este veche... de cînd lumea, am zice noi, și ea funcționează și astăzi), ci propune o existență posibilă, încărcată de adevăr. După cum nici celebra scenă a balconului — altfel decît o vrea teatrul — mutată aici în plină natură, cu un Romeo ce se cațără prin copaci ca Tarzan, nu înseamnă violentarea ireverențioasă a legendei, ci doar un alt chip al ei, de asemeni posibil. Alergia celor ce cred că simpla scoatere în aer liber a lui Shakespeare este o infamie, este soră bună cu consternarea anumitor turiști tomnatici care, o dată ajunși în fața casei Julietei din Verona, privesc dezamăgiți balconașul modest, lipsit de somptuozitate; Zeffirelli se răfuiește cu cei care privesc și cultura cu ochi de turist înarmat doar cu ghiduri ilustrate. Pentru cineast, *Romeo și Julieta* este, dincolo de tragedia unei mari iubiri strivite de prejudecăți, și tragedia inconștienței care, în orice împrejurare, aduce moarte. joaca băieților se termină cu două cadavre (Mercutio și Tybalt), ura familiilor dușmane ucide viața însăși. Această viață o apără Zeffirelli cu voluptate, o scaldă în culorile toamnei și ale primăverii. Tot de dragul ei, probabil, a ales interpreți cu vîrste apropiate de cele ale eroilor. Modalitatea este discutabilă, desigur, dar dacă acceptăm neîndeminarea ca pe un atribut al candorii, atunci vom trece peste o anumită neștiință de a rosti marele vers shakespearian, cei puțin cu aceeași înțelepciune cu care privim Julietele de 40 de ani.

Magda MIHĂILESCU

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CHYTILOVA Vera

Regizoare cehă de film, născută la Ostrava, la 2 februarie 1929. Urmează cursurile Facultății de Înalte Studii Cinematografice, realizînd, ca lucrare de diplomă, filmul de metraj mediu. *Piafonul* (1961), care obține premiul Uniunii Internaționale a Cineclubu-rilor la Oberhausen. Turnează apoi un alt film de metraj mediu: *Un ac cu puricl* (1962), care obține medalia de bronz la Festivalul Internațional al filmului documentar de la Veneția. Primul său film de lung metraj: *Despre altceva* (1963), cucerește marele premiu al festivalului de la Mannheim, precum și premiul criticii de film din Polonia. El este caracteristic pentru tendințele noii școli de film ceha, care aliază un realism integral, de tip clasic, cu căutările și îndrăznelile avangardei mondiale în film — destinele paralele ale două femei — ideea este mai degrabă schițată decît exprimată și adevărurile esențiale care se spun sînt uneori înăbușite în suprasbundența truvaurilor. În brio-ul procedeelor formale. Pe aceeași linie — mergînd încă mai departe cu aceste tendințe către o totală emancipare a formei, atingînd uneori anarhia stilistică — se situează următoarele sale filme: *Micile perle* (1965 — schițul *Univers de cafenea*), *Micile Margarete* (1966), unul dintre cele mai discutate filme (pe plan mondial), satiră de copioasă fantezie, și *Fructele paradisului* (1970).

CIOBANU Ilarion

Actor român de film, născut în 1931, în 28 octombrie. A copilărit la Constanța, unde mai tîrziu a lucrat ca muncitor în port, ca pescar și marinar pe mare și Dunăre, ca șofer, apoi ca redactor al unui ziar de șantier. În 1951 este trimis la București la Facultatea muncitorească, pe care o absolvit-o în 1953. A vrut să studieze geologia, geografia, mecanica navală dar a remarcat la toate pentru că a descoperit ceva nou, care-l atrăgea încă mai irezistibil: teatrul. În 1958 se înscrie la I.A.T.C., iar după numai doi ani, e solicitat să interpreteze rolul principal în filmul lui Mircea Drăgan: *Setea* (1960). Se pare că pentru rolul lui Mitru Moț, soldatul întors de pe front, cea mai bună școală i-a fost viața dură pe care a trăit-o. Modul autentic în care a dat viață acestui personaj îl consacră definitiv ca actor ideal pentru rolurile de oameni vigu-roși. Așa l-am întîlnit de-a lungul întregii sale cariere: de la *Lupeni '29* la *Înaintea unei ploi de vară*, filmul său cel mai recent, trecînd prin: *Omul de lîngă tine; Cinci oameni la drum, Cartierul veseliei; Răscoala; Vremea zăpezilor* (premiul pentru interpretare la Mamaia 1966), *Apa a-o născut legenda; Columna, Baltagul; Doi bărbați pentru o moarte; Războiul domnițelor; Mihai Viteazul*. Dar I.C nu se limitează doar la rolul de actor. Apare de mai multă vreme la cel de regizor de filme documentare, pentru care a început de mult să pregătească printr-o asiduă activitate de asistent.

CITTI Franco

Actor italian de film, născut la Ostia (Roma). Cînd Pier Paolo Pasolini l-a întîlnit în 1961, era un simplu zugrav, ca și fratele său Sergio (care la rîndu-i avea să devină regizor, tot sub influența lui Pasolini). Pe atunci, Pasolini, care voia să turneze un film de atmosferă de suburbie romană, l-a avut ghid pe Sergio Citti pentru a-l iniția în argoul, viața și obiceiurile tinerilor din cartier. Cînd Pasolini a turnat *Accattone* (1961) și-a amintit de Franco, care avea exact chipul și ținuta eroului imaginat de el. Succesul filmului a răsfirit fireața și asupra lui F.C., amintind de vremurile cînd De Sica și Rossellini își alegeau interpreții de pe străzi. F.C. interpretează apoi alt personaj de Pasolini, într-un film semnat de Paolo Heusch și Brunello Rondi: *Una vita violenta* (1962) și, în același an, confirmă speranțele celor care au întrevăzut talentul său, într-un nou film de Pasolini: *Mamma Roma* (alături de marea Anna Magnani) Apare apoi în filme variate ca: *Terrain vague* (Franța – r: Marcel Carné); *Dietro la facciata* și *Requiescant (Răzbunătorul)*, western de Carlo Lizzani. Influențat de Pasolini, F.C., în ciuda ambiției sale de a se depăși, intră cu greu în pielea altor personaje. Tot Pasolini e însă cel care-l ajută să-și iasă din limitele pe care i le impusese cîndva. El îi încredințează rolul lui Edip în impresionanta sa versiune din *Edipo Re* (1967) Urmează poate cea mai zguduitoare creație din scurta lui carieră *Seduto alla sua destra*, scrisă și realizată de Valerio Zurlini (1968), urmată în 1969 de: *Ammazzati tutti e torna solo*; *Porcile* (r: Pasolini); *La legge dei gangsters*; *La ragazza di Praga* (filmul de reintrare al marii Francesca Bertini); 1970: *Ostia*, realizat de fratele său, Sergio Citti; 1971: *L'idoletto*, datorat aceleiași colaborări: Sergio—Franco Citti.

CIUBOTĂRAȘU Ștefan

Actor român de teatru și film, născut la Lipovăț (Vaslui), la 21 martie 1910; mort la 27 august 1970. Și-a făcut studiile la Conservatorul de artă dramatică din Iași și după ce a jucat o vreme la Teatrul Național de acolo, vine, după război, în Capitală, unde va face o prodigioasă carieră la teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra». Actor de mare suflu dramatic, el se afirmă în special în piese de Ostrovski, de Pogodin, în piesele dramaturgilor noștri, de la Hasdeu la Horia Lovinescu. Cinematograful îl descoperă în 1954, în *Dacă n-aș fi (Spurama* (Paul Călinescu). Creația nu îi impune ca pe o (foarte rară) personalitate autentică a tinerei cinematografii românești socialiste. Independent de valoarea filmelor (foarte inegale) în care e distribuit ulterior, Ș.C. reușește să aducă cu el acea caldă tinerețe a sufletului, care alungă rutina și fereștele de cabotinaj. Era uman, simplu, autentic, așa cum au fost toți marii actori ai ecranului. Cînd evocăm filmele în care a jucat, ne amintim aproape numai de el, de figura lui jovială, franc, de vigoarea lui, de duioșia și hazul lui cu parfum moldovenesc. Așa l-am cunoscut în filmele lui Ciulei: *Valurile Dunării* și *Pădurea spînzuraților*, în filmele lui Mircea Drăgan: *Setea, Lupeni '29; Neamul Șoimăreștilor* și *Columna*, în filmele lui Francisc Munteanu: *Cerul n-are gratii, La vîrsta dragostei* și *Cerul începe la etajul III*, în filmele lui A. Blaier *A fost prietenul meu* și *Duminicile unui băiat cuminte*. Așa era cînd a încrucișat pe marele nostru Creangă în *Amintiri din copilărie* al Elisabetei Bostan. A oficiat cu devotament și noblețe în lăcașul cinstirii și în lumea filmului acest autentic artist al poporului». Moartea l-a surprins la datorie, în plină activitate pe cînd turna în filmul *Așteptarea* de Șerban Creangă.

monopolurile la ora
MEGABUSINESS-ULUI

de Irina VIANU

Dacă în 1968 bogăția deținută de cele mai mari 6 000 companii a fost de o mie de miliarde de dolari, de treizeci de ori mai mult decît bugetul Franței, în 1984 numai 60 de trusturi vor deține aceeași bogăție. Folosind forța de muncă a mai puțin de unu la sută din populația lumii, ele vor produce un sfert din bunurile sale. Cifra lor de afaceri va reprezenta 60 la sută din produsul național brut al Statelor Unite, față de 30 la sută în 1968 și va crește anual cu 100 miliarde dolari.

Aceste previziuni aparțin lui Robert Lattès, autorul unei cărți intitulate «1 000 miliarde de dolari». Avertismentul este reluat în ultimul timp de numeroase alte personalități și organizații politice sau economice, alarmate de amploarea nemaiîntîlnită a mișcării spre concentrare, spre formarea de trusturi supranaționale, care dispun de o forță financiară și politică uriașă ce amenință grav independența fiecărei țări, în parte, și uneori și pacea lumii.

RACHETE ȘI CRENVURȘTI

Principalii protagoniști ai acțiunii de împînzire a lumii sînt coloșii business-ului care operează în aproape toate țările lumii, împărțindu-și piețele de desfacere peste granițele naționale, prin unica optică a profiturilor pe care le pot obține. Atunci cînd dl. Lewis din Washington închiriază un automobil de la firma «Avis», pentru a face duminica o plimbare; cînd d-na Brown din Pittsburgh telefonează la unul din hotelurile «Sheraton» pentru a rezerva o cameră; cînd dl. Green din Denver se asigură pe viață la «Hamilton Life Insurance» sau se asigură împotriva incendiilor la «Hartford Fire Insurance»; cînd d-na Lebrun din Paris își cumpără un televizor, dl. Macedo din Madrid comandă radiatoare electrice pentru birourile sale și chiar cînd d-na Olivier din Bruxelles cumpără biscuiți, firma cu care toți aceștia au de-a face este în realitate «International Telephone and Telegraph Co» (I.T.T.) din New York. Aceasta, pentru că I.T.T., care ocupă locul 9 printre cele mai mari firme din S.U.A., deține 200 întreprinderi în cele mai diferite ramuri, între care și cele amintite, în 67 de țări. Cifra sa de afaceri anuală a fost în 1969 de 5,5 miliarde dolari.

În structura sa actuală I.T.T. este rezultatul unei forme deosebit de răspîndite de concentrare din ultimii ani, în special în S.U.A. — aceea a conglomeratelor. Firmele respective nu se rezumă la fuzionarea cu întreprinderi similare, ci înghit tot ce le iese în cale, combinînd uneori producția unor bunuri atît de diferite, ca biscuiții și telecomunicațiile, crenvurștii și rachetele.

Printre astfel de coloși ai business-ului, General Motors ocupă locul I în lume. Compania posedă 119 uzine în S.U.A., 7 în Canada și 23 în alte țări. Cifra sa de afaceri anuală depășește bugetul oricărei alte țări în afara Statelor Unite și U.R.S.S. După cum se știe un fost președinte al societății a declarat la un moment dat: «Tot ce e bun pentru General Motors e bun pentru America». În măsura în care exprimă o mentalitate arogantă, proprie trusturilor, declarația a indignat la timpul său mulți americani. Astăzi însă nu mai puțini vest-europeni se întreabă dacă nu cumva afirmația ar putea fi reformulată astfel: «Tot ce e bun pentru General Motors (sau pentru trusturile americane în general) trebuie să fie bun pentru Europa». Aceasta deoarece Europa occidentală este, mai ales în ultimul deceniu, un teren preferat al pătrunderii capitalului american.

ATACUL LUI «G.E.» ȘI «WESTINGHOUSE» ȘI RIPOSTA VEST-EUROPEANĂ

«Peste 15 ani a treia putere industrială a lumii, după S.U.A. și U.R.S.S., ar putea să nu fie Europa, ci industria americană în Europa», avertiza cu patru ani în urmă Jean-Jacques Servan Schreiber în cartea sa «Le défi américain». Evenimentele din acești ani nu au făcut decît să confirme pericolul. Un raport secret al comisiei Pieței comune, ale cărui date s-au strecurat totuși în presă la mijlocul anului trecut, scotea în evidență gradul în care industria americană controlează sectoarele-cheie ale dezvoltării economiei țărilor din Europa occidentală, depășind în afara granițelor naționale puterea de decizie în probleme vitale pentru țările respective. Astfel, după ultimele date disponibile, firmele americane controlează 95 la sută din producția europeană de circuite integrate, 80 la sută din aceea de calculatoare electronice, 30 la sută din industria de automobile.

Dintre giganticele bătălii care se desfășoară în ultimul timp pentru piața vest-europeană au suscitat atenția publicului cele din industria electromecanică și din informatică. La 27 ianuarie anul trecut, președintele Comisiei Pieței comune, Jean Rey, prezenta spre aprobare Consiliului ministerial un voluminos document, mercat «secret» cu titlul «Restructurarea industriei electromecanice în Comunitate». Cele 25 de pagini denunțau vastele planuri de ofensivă ale giganților americani pentru acapararea industriei electromecanice vest-europene și propuneau un plan de apărare.

Față în față se aflau: pe de o parte General Electric, care ocupă locul 4 pe lista celor mai mari întreprinderi americane, cu o cifră de afaceri de 8,5 miliarde dolari, și Westinghouse Electric, pe locul 17, cu vînzări de 3,5 miliarde dolari; pe de altă parte — industria electromecanică vest-europeană, grupînd firme de dimensiuni net inferioare și dependente aproape toate prin brevete și licențe de industria americană (AEG și Siemens în R.F.G., Brown Boveri în Elveția, Compagnie Générale d'Electricité Alsthom în Franța).

Westinghouse pornise atacul încă în 1969, achiziționînd 67,8 la sută din capitalul celei mai mari firme de electromecanică din Belgia — Ateliérs de Construction Electrique Charleroi — crelndu-și astfel un important cap de pod în interiorul Pieței comune. Apoi Westinghouse a oferit familiei belgiene Empain — proprietară a 61 la sută din activele firmei franceze Jeumont-Schneider — să-i vîndă pachetul său de acțiuni la Schneider. A făcut de asemenea oferte unor firme italiene: Franco Tosi și Ercole Marelli. Firmele italiene au temporizat răspunsul, așteptînd reacția IRI (Institutul pentru reconstrucție industrială), organism de stat pentru coordonarea dezvoltării economice. Acesta a frînat cu succes atacul american cumpărînd firmele Ercole Marelli și Tosi și constituind astfel un singur grup național în domeniul electromecanicii. În ce privește tentativa de cumpărare a unui pachet de acțiuni în vederea controlului lui Jeumont-Schneider, chiar guvernul francez a opus un veto pătrunderii grupului american. O ripostă imediată au dat-o și firmele vest-germane. AEG și Siemens au constituit Kraftwerk Union care, în actuala situație, este de departe cea mai puternică firmă din Europa occidentală în domeniul electromecanic și nuclear, fiind de asemenea singura care nu depinde de brevetele americane. Noul grup speră chiar să fie în curînd în măsură să pornească la o contraofensivă pe piața americană.

O.P.A. — O ADEVĂRATĂ DECLARAȚIE DE RĂZBOI

Tot în anul trecut a avut loc un episod important în bătălia pentru industria informaticii, un sector cel puțin tot atît de vital pentru configurația industrială a Europei. Or, tocmai în acest domeniu decalajul dintre S.U.A. și restul lumii capitaliste apare cel mai pregnant. Numai I.B.M. controlează 60 la sută din piața mondială a calculatoarelor. Este de înțeles în acest context emoția stîrnită anul trecut în Franța atunci cînd firma americană General Electric a vîndut unei alte firme americane — Honeywell — toate participațiile sale în industria informaticii, inclusiv pe acelea în societatea din Franța Bull-General Electric. Dosarul Bull a fost redeschis — scriau ziarele franceze, deplîngînd o dată mai mult înstrăinarea unui sector vital al economiei naționale. După cum se știe, în 1964, după numeroase dezbateri, guvernul francez a permis achiziționarea firmei franceze de ordinatoare Bull de către General Electric, hotărîre care a provocat atunci o furtună de proteste și este considerată astăzi a fi fost o greșeală serioasă. Pentru a remedia situația creată, statul francez a pus ulterior în aplicare așa-numitul «Plan-calcul» menit să doteze Franța cu o capacitate de producție de ordinatoare independentă de Statele Unite. Dar La Compagnie Internationale pour l'informatique (C.I.I.), creată cu acest prilej, controlează doar 10 la sută din piața franceză, pe cînd «G.E.-Bull» controlează 30 la sută din această piață. De aceea guvernul francez nu exclude posibilitatea constituirii unui «club» de constructori de ordinatoare, la-olaltă cu firme din alte țări vest-europene, de exemplu International Computer Ltd. din Anglia, Siemens din R.F.G. și Philips din Olanda.

Trecerea pachetului de acțiuni (în proporție de 66 la sută) ale firmei franceze din mîinile unei firme americane în mîinile alteia a prilejuit o reexaminare dureroasă a implicațiilor înstrăinării proprietății asupra unor importante firme naționale.

De altfel, această trecere a pachetului de acțiuni sub controlul «giganților» dinafară a devenit o metodă adesuzitată de aceștia în vremea din urmă pentru înghițirea de noi societăți și de «mamutizare» a conglomeratelor. Una din formele de atac cele mai temute pe acest plan este O.P.A. (ofertă publică de achiziționare) — cuvînt ce alarmează pînă și pe managerii cei mai experimentați. O.P.A. echivalează cu o adevărată declarație de război: atunci cînd directorii firmei, a cărei achiziționare se urmărește, resping oferta făcută, trustul interesat se adresează direct acționarilor, peste capul conducătorilor, propunîndu-le să-și vîndă acțiunile la un preț mai ridicat decît cel de la bursă în acel moment. Tocmai de aceea împotriva

practicii O.P.A. se fac auzite numeroase proteste în cercurile financiare, afirmîndu-se că se creează un climat de nesiguranță generală, dăunător întregii economii a țării de unde provine firma vizată.

«ÎI PLĂTIM CA SĂ NE CUMPERE»

Comentînd acordul mai sus-amintit, *Le Monde* se întreba: «După ce am văzut în ultimii ani cum întreprinderile americane obțin controlul asupra societăților europene, ne putem întreba dacă tranzacția G.E. — Honeywell nu deschide o nouă eră în care grupările achizitoare își vor vinde una alteia societățile cumpărate. Ce cuvînt va mai rămîne de spus în acest caz guvernelor?»

La un simpozion despre «Viitorul raporturilor între societățile multinaționale și statele naționale», organizat de publicația franceză SEDEIS și prezidat de Bertrand de Jouvenel, se arăta că principalele domenii de fricțiune între statele occidentale și principalele pericole pentru interesele naționale ale țărilor țin în primul rînd de strategia de dezvoltare industrială, căci firmele străine nu țin seama de obicei de obiectivele și prioritățile stabilite de guverne prin prisma intereselor țării lor.

Dezvoltarea industrială a țărilor vest-europene este, de asemenea, impietată de scurgerea de capitaluri spre portofoliile americane. În loc să servească unor investiții în țările respective, capitalurile din Europa, în special așanumiții eurodolari, servesc din ce în ce mai mult la finanțarea întreprinderilor multinaționale. «Îi plătim ca să ne cumpere», remarca cu amărăciune J.J. Servan Schreiber, arătînd cum invazia Europei de către americani se realizează cu fonduri vest-europene. Ca urmare, efortul de industrializare a țărilor respective este frînat de insuficiența de capitaluri, remarca *Le Figaro*, concluzînd: «A sosit perioada societăților multinaționale. Relațiile lor cu statele care nu dețin controlul asupra activității lor vor constitui una din cele mai grele probleme ale deceniilor viitoare». Iată deci cum pînă și economiștii burghezi trag — asemeni lui Robert Lattès — semnalul de alarmă împotriva pericolului grav pe care-l implică pentru economiile naționale ale unor state, pentru suveranitatea acestora, maleficul proces de concentrare și centralizare a capitalului întruchipat de aceste conglomerate multinaționale.

Colosii din Manhattan — cartierul newyorkez al marii finanțe americane — pe măsura intereselor financiare ale giganticelor trusturi ce-și au aci sediile.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

ȘOBOLANII

Cred că cea mai stranie amintire pe care mi-a lăsat-o Niagara au fost șobolanii. Închipuiți-vă imensa cascadă scăldată în luminile clind albastre, clnd verzi, clnd roșii ale proiectoarelor puse să spargă întunericul nopții sub acordurile «Eroicei» de Beethoven, și o turmă de șobolani grași escaladînd în panică versanții de dincolo de prăvălirea apelor, în locurile unde se prăbușeau cataractele de gunoaie revărsate de invazia turistică. Clnd șobolanii nu se mai tem de apă, nici de lumină, nici de foc, e grav. Căci de oameni nu se mai tem de mult.

Un individ din Texas a întreprins o afacere care trebuia să-i aducă milioane. Ca să lanseze o industrie de blănuri fine, a făcut o creșcătorie de șobolani și una de pisici. Hrănea șobolanii cu pisici moarte, și pisicile cu șobolani vii. Iar el le jupuia pieile și le tăbăcea. Dar pînă la urmă șobolanii au biruit pisicile, înmulțindu-se mai rapid decît puteau fi uciși și devorați, iar abilul afacerist din Texas a ajuns vînzător de pui de cloșcă. O singură concluzie: niciodată pisicile nu se vor prăsi într-un ritm egal cu al șobolanilor, nici șerpii, nici mangustele, nici vulpile, animale mîncătoare de șoareci pe care omul le-a stîrpit ca să facă loc șobolanilor.

Căci cel mai fidel complice al șobolanului e omul. Din Everest pînă în Pacific. Din calele avioanelor pînă în burduhănoasele pîntece ale transatlanticelor. Mus Decumanus, sau șoarecele, cu care ne împărțim astăzi pîinea, a invadat Europa, năvălind din Asia, într-o imensă maree cenușie, imediat după primul pătrar al secolului XVIII. Doi ani i-au trebuit ca să ajungă de pe malurile Volgăi pînă la Tamisa. Pînă atunci, bătrînul nostru continent convietuise în tihnă cu șoarecele negru, ceva mai puțin prolific, mai puțin rapace, dar nu mai puțin infect. Au năvălit șobolanii gri și au dat iama în șobolanii negrii. Și s-au pus pe fătat. De patru ori pe an. De fiecare dată fericind lumea cu cîte o prăsilă între șapte și optsprezece șoricei, care mai de care mai ghiduș, mai căcărez, mai rontăitor și mai iubăreț. La numai trei luni de la naștere, micul rozător este în stare să procreeze. În același an în care s-au născut, pruncii dau părinților nepoți, făcîndu-i stră-străbunici în anul următor. Socotindu-le puirea, te apucă amețeala. Perechea care s-a cuplat la revelion are la crăciunul următor 22 000 de descendenți, adică 11 000 de perechi. Dacă acestea se pun pe treabă, clnd le vine sorocul înmulțesc osul șoricăresc al părinților într-atîta încît în anul următor ajung la 242 000 000 de suflete. După încă un an vor fi două trilioane 662 milioane de rozătoare, ieșite dintr-o singură pereche. Mai departe, pentru a calcula, ne trebuie un creier electronic. Noroc că mama natură îi mai stîrpește trimițîndu-le cîte o boală care îi seceră, sau îi răpune în războaie fratricide, decimîndu-le cohortele. Oamenii nu mai au nevoie de Malthus pentru a deveni conștienți de explozia lor demografică, ci de un contabil-șoricar care să-i învețe tabla înmulțirii.

În 1959, închisoarea Dannemora din statul New York a trebuit să fie evacuată din pricina șobolanilor. Fojgăiala lor pe acele coclauri era atît de intensă încît, din depărtare, colina pe care se afla închisoarea părea mișcătoare ca suprafața unei mări cenușii mereu agitate.

Dacă omul nu s-ar fi amestecat în treburile naturii să-i dezechilibreze balanța biologică, Mus Decumanus ar fi rămas o specie animală ca toate celelalte, nici mai numeroasă, nici mai virulentă. Se spune că astăzi fiecare parizian își hrănește propriul șobolan. Recensămintele rozătoarelor sînt imposibile, calculele rămîn aproximative. Dacă în India, țara tristelor recorduri ale foamei, s-ar stîrpi numai o jumătate din numărul șobolanilor, s-ar putea salva cincizeci la sută din recolte. În Insulele Nicobar, Laquedive și Maldive din Oceanul Indian revin cam o sută de șobolani pe cap de locuitor. Statele Unite numără patru sute de milioane de șobolani, membri cu parte egală ai societății de consum. Spre deosebire de oameni, șobolanii negri americani trăiesc «la înălțime», prin poduri și mansarde, iar cei gri, «la subsol», prin beciuri și canale. După naturalistul S.A. Barnett din Glasgow, șobolănimea masculină este împărțită pe clase. Numai cea feminină cunoaște egalitatea deplină. Masculii fac parte din categoriile «sociale» Alfa, Beta și Omega. Primii sînt «aristocrații» cei cu drept de viață și de moarte asupra semenilor lor, față de care cei din Beta sînt aserviți, iar Omega, vai de capul lor, rămîn gunoiul societății șobolănești. Atacați de Alfa, aceștia nici măcar nu îndrăznesc să se apere. Crapă de bunăvoie într-un fel de harachiri mental. Beta se salvează prin slugărnicie. Și toate trei, și Alfa, și Beta, și Omega, n-au decît un dușman comun: șobolanul negru. Unde o fi învățat Mus Decumanus această preaomenească «orînduire» socială?

«Altruismul» șobolănesc seamănă cu dărnicia celor care, în perioadele de supraproducție, decît să scadă prețul mărfurilor sau să le dea flămînzilor, preferă să le arunce în mare. Tot ce nu mai poate înghiți, șobolanul murdărește infectînd cu fetida-i urină. În grînar, rontăie anual 15 kg de pîine, dar spurcă 75. Prin estimații minime, populația șobolănească ar fi astăzi de șapte miliarde cinci sute de milioane de suflete. Hrana lor, 700 de milioane de tone de grîne, ceea ce înseamnă că fiecare al șaselea țăran de pe pămînt ară, seamănă și culege pentru a ghiftui rozătoarele. În schimb, șobolanul îl răsplătește cu ciumă, turbare, tifos, dizenterie și alte vreo șapte boli și blestemății care mai de care mai păcătoasă.

Era un om în copilăria mea care, meșterindu-și un fluier al lui, nu știu cum făcea, nu știu cum dregea, că, scoțînd niște sunete ciuitoare, trăgea de prin găuri toți șobolanii cartierului și pleca înaintea lor ca un ciudat păstor al rozătoarelor, pînă ajungea la o apă, unde îi îneca. Nu știu unde o mai fi acum omul acela și nici care îi era taina. Dar mult bine a mai făcut și tare ar mai fi nevoie să se întoarcă și să-și tragă fluierul de la brîu și să-l ducă la buze. Am trăi mai omenește.

DIRECȚIA GENERALĂ ADAS
STR. SMÎRDAN 5 BUCUREȘTI

POȘTA ADAS

23

rubrică redactată de Aurel CRIȘAN

Este firesc faptul că mulți cititori preferă să afle amănunte despre asigurările ADAS telefonînd la 15 42 64, în loc să scrie redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii 1) sau Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5).

Iată de ce astăzi voi răspunde unora dintre cei care au preferat să ni se adreseze prin telefon.

ROMEO NICOLAU, Ploiești. Din motive de... economie, nu ne-am putut «întreține» prea mult prin telefon. V-am expediat o scrisoare și voi consacra cîteva rînduri problemei abordate de dv. în cadrul acestei rubrici. Desigur, la unele asigurări, printre care și cea menționată de dv., *Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente*, se acordă scutire pentru plata primelor. Aceasta se întîmplă cînd invaliditatea permanentă ca urmare a unui accident — survenită în cursul duratei contractului de asigurare — este mai mare de 50 la sută. Scutirea se face începînd de la cea dintîi scadență de primă, următoare lunii în care s-a plătit suma cuvenită în urma invalidității permanente. Menționez că, pînă la acordarea scutirii, asiguratul este obligat să plătească primele la termenele prevăzute în polița de asigurare, dar neplata primelor după accident nu conduce la pierderea de către asigurat a dreptului la scutirea de plata primelor și nici a celorlalte drepturi rezultate din asigurare, dacă se va stabili de către ADAS că asiguratul nu a putut să plătească primele la termen, din cauza urmărilor accidentului. Un amănunt important: o dată cu acordarea scutirii de plată a primelor, asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente — pentru că ne-am referit la aceasta — se desființează, polița rămînînd în vigoare pentru toate drepturile corespunzătoare asigurării mixte de viață obișnuite.

DUMITRU MAZILIU, Ioco. Nu, nu se pot asigura pentru riscul de furt prin spargere bunurile aflate pe balcoane sau terase deschise. Folosesc acest prilej pentru a informa pe cititori că nici bunurile aflate sub șoproane sau sub cerul liber nu pot fi asigurate pentru riscul respectiv.

ELISABETA STOIAN, Ioco. *Asigurarea facultativă globală* poate fi încheiată pentru autoturisme cu orice capacitate cilindrică. Asigurarea cuprinde și riscurile de accidente ce se pot întîmpla conducătorului autoturismului sau celorlalte persoane aflate în interiorul acestuia.

ION ZAHIERNIC, Brașov. Orice probleme pe care nu le pot rezolva organele de teren ale Administrației Asigurărilor de Stat se analizează cu atenție la direcția județeană ADAS. Adresați-vă, așadar, contabilului șef al direcției respective, Popa Zeno. Sediul este în Brașov, bd. Lenin nr. 46.

PETRE MARICA, Ioco. «*Amicus certus in re incerta cernitur.*» Aceste cuvinte se potrivesc foarte bine la cele ce-mi relatați cu privire la despăgubirea primită de la ADAS. Da, «*Pe prietenul sigur îl cunoști într-o împrejurare nesigură*». De ce vă îndoiați că veți încasa prompt despăgubirea cuvenită pentru pagubele ce vi le-a produs un incendiu? ADAS s-a dovedit și în cazul dv. — ca și în cazurile altor zeci de mii de asigurați — un prieten sigur.

LUCA ADRIAN, Craiova. Nu este prima oară cînd cer scuze cititorilor pentru că telefonul 15 42 64 este atît de ocupat. S-au luat unele măsuri, dar ce te faci cu... «*vorbă lungă?*» Aveți dreptate afirmînd că telefoanele ar trebui folosite numai și numai pentru convorbiri scurte, concrete. Adevărul este însă mai greu de materializat.

povești cu copaci

Mîndrul și — la propriu — înfumuratul copac din fotografie face parte din specia așa-numită *șiling*, recunoscută de botaniști ca fiind cea mai atractivă pentru păianjeni. Fumul care-l înconjură nu este altceva decît țesătura cîtorva sute de mii — poate milioane — de păianjeni domiciliați în coroana sa. Ziua, nici unul dintre acești chiriași nu poate fi văzut în copac, toți fiind plecați la vînătoare. În schimb, noaptea, «apartamentele» sînt ocupate pînă la refuz. Ciudatul arbore, care-și cam periclitează viața găzduind puzderia de gîngănii, crește numai în India.

jertfe pe altarul artei

Miss Toni Anderson, vedetă-aspirantă, turna într-o bună zi în Cypress Gardens din Florida o scenă cu totul și cu totul benignă: într-o rochiță albă «fin du XIX-ème siècle», pură și încîntătoare, ședea pe o bancă așteptîndu-și iubitul. Așa hotărîse scenaristul. Cerul senin, mireasmele îmbătătoare ale parcului, calmul și armonia care domneau peste tot, nimic din toate acestea nu lăsa să se întrevadă vreo iminentă dramă. Așa o hotărîse regizorul. Și totuși... Cu un minut sau două înainte de a apărea iubitul au apărut, în locul lui, trei crocodili de toată frumusețea. Așa a hotărît-o întîmplarea. Ce s-a întîmplat mai departe? Ca să știm, trebuie să ne amintim că miss Anderson nu e încă vedetă, ci doar aspirantă-vedetă. Ea a fost prima care și-a dat seama de acest lucru și că, în consecință, nu-i este îngăduit să strice nici un metru de peliculă. Teama de a nu-și rata cariera i-a dat tăria — Doamne, și ce tărie! — să se stăpînească și să rămînă imperturbabilă pe bancă. E drept, atunci cînd turnarea s-a întrerupt, viitoarea vedetă s-a răzbunat, apucîndu-se să răcnească... ca din gură de crocodil.

perspectivă neobișnuită

Kjell Isaksson este un tînăr sportiv din Stockholm, căruia i-a venit ideea ingenioasă să monteze, pe prăjina cu care obișnuiește să sară, un aparat fotografic (foto 1), ceea ce-i permite să se autofotografieze pe parcursul desfășurării săriturii, în posturi deosebit de spectaculoase (foto 2).

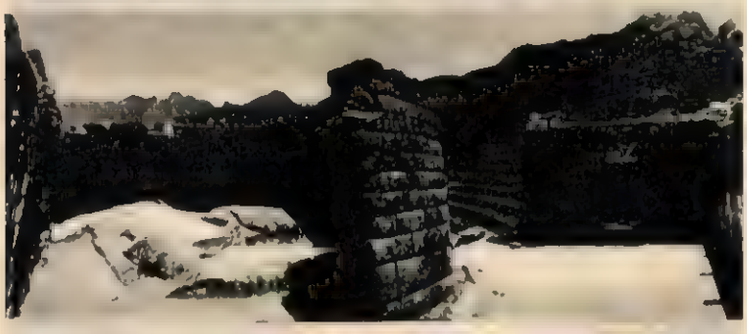

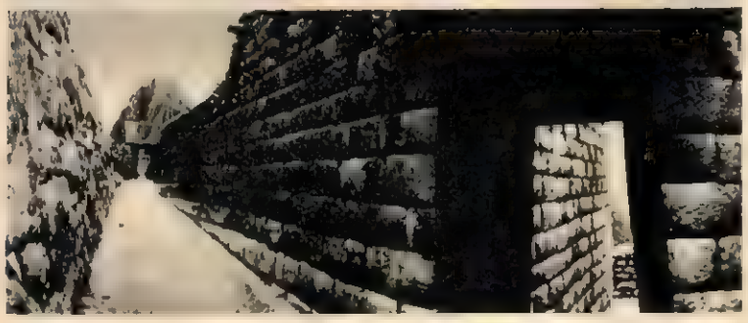

machu picchu fost tampu tocco

În anul 1911, profesorul Hiram Bingham făcea o extraordinară descoperire într-o regiune sălbatică din apropierea orașului chilian Cusco. Descoperirea consta, nici mai mult, nici mai puțin, în aceea că fusese scos la iveală ultimul oraș al incașilor. După unele teorii incașologice, acesta ar fi însuși legendarul Tampu Tocco, leagănul străvechii și încă discutatei civilizații incașe.
De curînd, lucrările de consolidare a acestui adevărat muzeu arheologic sub cerul liber și la o altitudine de 2 700 metri, denumit Machu Picchu, au fost terminate, iar locul a devenit, cum era și firesc, un atractiv centru turistic.

și logic, și psihedelic

Coafură psihedelică, ciubote psihedelice, maniere psihedelice...
Dacă totul e psihedelic, că așa se poartă, de ce n-ar fi și mașina? Ce e mai ciudat e că o asemenea întrebare logică s-a născut în capul atît de psihedelic al domnișoarei Yvonne Freeman.
Și, precum se vede, i s-a dat și răspuns.

cîțiva dolari pentr-un icar

Cînd mister Frank Brierley, proprietarul unui supermagazin din Peterborough, promite ceva, e sfînt! Și ce a promis domnia-sa? A promis că va acorda un premiu săptămînal de 5 lire, circa 12 dolari (bineînțeles că nu în bani, ci în mărfuri din hiperprăvălia sa), primului om care va trece în zbor rîul Nene, din apropierea magazinului, cu forțe propulsive proprii, precum Icar
În fotografie îl vedem pe Perry Whincup (27 de ani), candidat la glorioasa traversare și la premiu, antrenîndu-se în acest scop.
Și dacă nu?... Dacă nu, Icarul nostru se va alege eventual cu o baie în rîu, iar mister Brierley cu un plus la beneficii de 12 dolari săptămînal.

pe sfîntul absurdus, jur că am să protestez

Să protesteze împotriva cui? Păi, împotriva profesorilor, a notelor din catalog, a sculatului de dimineață, a temelor la latină, a recreației prea scurte și a orelor de studiu prea lungi, mă rog, împotriva a tot ce se poate protesta.
Să protesteze cum? Așa: cu cămașa încheiată la spate și cravata de-a lungul șirei spinării. Să se învețe minte regulamentele școlare să mai facă mizerii elevilor din Miami-Florida.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

GREOI ȘI TRÎNDAV

X așteaptă încontinuu. În această privință are o răbdare de fier. Nici măcar de mîncat nu mănîncă din propria lui inițiativă. Așteaptă un sfat, o sugestie. E ca o masă amorfă care așteaptă mereu un brînci ca să fie împins de colo pînă colo. X așteaptă numai ordine și dispoziții. Astea sînt plăcerea și vocația lui. Și dacă ordinele nu sosesc, stă cu brațele încrucișate, nu se agită, nu se tulbură. Situația e — din punctul lui de vedere — avantajoasă: nici nu muncește și are și sentimentul că e un funcționar disciplinat... Lene și disciplină — trai neneacă. Împușcă doi iepuri dintr-o dată. Dacă-l întrebi de ce n-a făcut cutare sau cutare lucru, te privește deschis cu ochii lui mirați de copil. Privirea e — ca să fim drepți — înfricoșător de curată.

— Dacă nu mi-a spus nimeni...?

A apela la capul lui i se pare o enormitate.

— Cum o să fac ceva de capul meu?

Vegetează încontinuu și mereu trebuie să-l zgîlțîi. El nu muncește decît zgîlțîit și — culmea — i se pare firesc să fie așa. De aceea chiar și cere să fie zgîlțîit.

— Dacă vedeți că bat pasul pe loc, trăgeți-mă de mînecă... Și se întoarce liniștit pe partea ailaltă în așteptarea brînciului mobilizator.

S-a consolat cu ideea că doarme încontinuu și crede că datoria celorlalți e să-l trezească pe el din somn. Numai că starea de trezire nu-l ține prea mult. Dacă nu e încontinuu îmbrîncit, criticat, scuturat, adoarme la loc. E ca un om beat care se împleticește și e nevoie de-o armată întreagă de oameni ca să-l țină pe picioare. Crede că treaba colectivului e să-l tot reeduce pe el, să aibă grijă colectivul de onoarea lui.

Dacă-l întrebi de ce n-are «spirit de inițiativă» el se sperie de parcă ai vrea să-i întinzi o cupă de otravă.

— Inițiativă? Nu mi-a spus nimeni să am spirit de inițiativă. Așa, de capul meu?

Și iarăși se împleticește și iarăși e nevoie de-o armată de oameni ca să-l țină pe picioare și să-i redea demnitatea.

REGAL LA MADISON

DOI PRETENDENȚI LA ACEEAȘI COROANĂ: TITLUL DE CAMPION MONDIAL ABSOLUT

CLAY-

În vara lui 1889, la Richburg, pentru ultima oară cu pumnii goi, John Sullivan s-a chinuit timp de 75 de reprize să-l învingă pe Jake Kilrain. Trei ani mai tîrziu, la New Orleans, pentru prima oară cu mănușile inventate de un barcagiu londonez, James Corbett (ajuns la noi sub titlul cinematografic «Gentleman Jim» și purtînd figura lui Errol Flynn) a avut nevoie doar de 21 de reprize pentru a-l face knock-out pe același John Sullivan. De atunci, timp de aproape 90 de ani, de peste o sută de ori, cîte doi boxeri au urcat ringurile lumii — de la Paris la Havana și de la Detroit la Sydney — pentru a obține titlul de campion mondial absolut. Aproape de tot atîtea ori presa a reinventat expresia: «meciul secolului». Jack Dempsey și Gene Tunney, Joe Louis, Rocky Marciano și Floyd Patterson, Sonny Liston și Cassius Clay — toate aceste nume, legate de istoria sportului pugilistic, dar și producătoare de legende, exercită asupra publicului o fascinație evidentă, pe cît de inexplicabilă. Ce determină acest miraj?

Dincolo de frumusețea sau dramatismul efortului sportiv din ring, publicitatea este hotărîtoare. La începutul secolului,un texan intrepid, George Lewis Rickard, a părăsit saloon-urile căutătorilor de aur și jucătorilor de pocher din Klondike, dedicîndu-se unei afaceri inventate de el: industria pugilistică sau *box-big-business*-ul. În 1910 a cumpărat cu 125 000 de dolari meciul negrului Jack Johnson cu îmbătrînitul ex-campion alb James Jeffries, presat de o jenă financiară să urce din nou pe ring. Pentru a economisi măcar onorariul arbitrului, Tex Rickard a oficiat el însuși printre corzi. În înfloritoarea industrie inaugurată cu acel prilej au intrat ulterior bandele de gangsteri și chiar Mafia americană. În 1915, Jack Johnson și-a cedat titlul, sub amenințarea colților din umbră, în repriza a 26-a, atunci cînd s-a asigurat că soția sa a părăsit arena cu cei 30 000 de dolari primiți pentru a se lăsa învins de Jess Willard. Pînă în zilele noastre, mai ales în epoca lui Sonny Liston, se știe că numele șefilor de bandă Blincky Palermo sau Frank Carbo sînt intim legate de succesele sau insuccesele mai mult sau mai puțin surprinzătoare ale boxerilor.

Nu-i mai puțin adevărat că și în acest domeniu se înregistrează o anumită evoluție. Astăzi, interesele lui Clay sînt apărate de «Main Bout Inc», iar acționarii lui «Cloverlay Inc» se ocupă de Joe Frazier. În 1970, cînd Clay a vrut să revină, după trei ani de absență din ring, și cînd 72 de orașe americane i-au întors spatele, avocatul newyorkez Robert Kassel și-a amintit că socrul său este negustor influent într-un oraș care cunoaște pe primul senator negru în parlamentul statului Georgia. Așa s-a aranjat meciul cu albul Jerry Quarry, la Atlanta, în ciuda guvernatorului rasist Lester Maddox, care — dispus să-i boicoteze — a decretat doliu în ziua meciului. Cîștigînd prin k.o.tehnic în repriza a treia, Clay a îndrăznit să răspundă: «Da, a fost o zi neagră pentru guvernatori»

Obrăznicia lui Clay e proverbială, deși după fiecare meci spune că totul n-a fost decît manevră publicitară. El își ocărăște, își jignește, își batjocorește adversarii. Lui Liston i-a zis «urs hidos», pe Patterson l-a făcut «iepuraș», nu l-a iertat nici pe Bonavena care i-a ținut totuși piept. Scrie poezii în care se flatează, i se spune «regele lăudăroșilor» pentru că pretinde a fi «cel mai mare». După ce a lichidat lista candidaților americani și a trecut în 1966, la fel de imbatabil, prin Europa, a declarat: «Trebuie să-mi caut un adversar pe planeta Marte».

Biografia lui Cassius Clay — devenit Muhammad Ali, prin convertire la secta musulmanilor negri — acoperă harta Statelor Unite. Născut la Louisville (în Kentucky), locuiește acum, cu cea de-a doua soție și cele trei fetițe, la Philadelphia, acolo unde publicitatea se oprește pe pragul casei lui; în ciuda tentantelor oferte, revistele «Life» și «Look» nu au primit permisiunea de a-i stinjeni viața privată. Zboară, pentru slujbele sectei, la Chicago. Tabăra de pregătire o are la Miami Beach, în sala antrenorului său, Angelo Dundee. Banii i-a investit într-un trust de restaurante din Florida. Iar la 8 martie, într-o luni seara (cum e acum obiceiul în boxul profesionist), va încrucișa mănușile cu Joe Frazier la New York, pe ringul instalat la Madison Square Garden. «Meciul secolului» ar fi putut avea loc și la Coliseumul din Seattle sau la Astrodomul din Houston (cu 55 000 de locuri, cea mai mare sală de sport din lume), dar newyorkezii au oferit mai mult, garantînd celor doi boxeri cîte un gaj de 2,5 milioane dolari. Oferta aceasta are acoperire nu numai în încasările de la intrarea în sala cu 20 000 de locuri (biletele de 250 de dolari la fotoliile de ring au fost de mult epuizate), ci mai ales în veniturile rezultate din transmisia televizată și retransmisia în cerc închis în numeroase săli de cinema. Milioane de spectatori vor urmări meciul pe ecrane în S.U.A., Canada, Europa, Australia și Africa. Încasările totale au fost evaluate la 35 milioane dolari.

Cei ce manevrează asemenea sume știu precis ce valoare are «meciul secolului». Cînd i s-a imputat lui Clay nesupunerea la încorporare, organizatorii au încercat — fără succes — paleativul unui turneu cu 8 boxeri pentru titlul de campion mondial.

Dar cine cunoștea pe Terrel, Ramos, Spencer? Singurul care nu a acceptat mediocritatea a fost Joe Frazier, devenit campion olimpic pentru că titularul (Buster Mathis) și-a rupt un deget la antrenament. Harry Markson, directorul sportiv al lui Madison Square Garden, a intuit calitățile ce zac în acest băiat modest din Carolina de Sud, i-a dat o șansă în 1967 și după un singur meci cu George Chuvalo îl investește campion mondial. Dar titlul acesta îl revendică și cîștigătorul turneului organizat de World Boxing Association, Jimmy Ellis, fostul sparring-partner al lui Clay. Lucrurile se clarifică abia în februarie 1970, cînd Frazier îl scoate din luptă pe Ellis în repriza a patra.

În tot acest timp, Clay își poartă cu trufie aura de erou. Revista «Time» îl numește «martirul problemei negrilor». Coretta, văduva lui Martin Luther King: «boxerul dreptății, al păcii și al demnității umane». Urmașul lui King, Ralph Abernaty: «Tu ești un adevărat marș asupra Washingtonului». Scriitorul Eldridge Cleaver îi dedică un eseu, consacrîndu-i «adevăratul revoluționar negru al boxului». Truman Capote, actorul Henry Fonda și văduva lui Hemingway, Mary, au intervenit pentru grațierea care nu s-a pronunțat. Așa că Muhammad Ali va urca ringul avînd teoretic un picior încă în închisoare. Din această pricină se vorbește mai puțin de decernarea oficială a titlului de campion al lumii la toate categoriile (de fapt la categoria grea), titlu pierdut de Clay la «masa verde» — situație de care a profitat Joe Frazier, succesorul destul de provizoriu la aceptrul boxului profesionist mondial. Dar organizatorii au știut că, fără Clay, afacerile sînt blocate. Și așa cum altădată l-au declarat inapt a trece testele de inteligență pentru a-i scuti de recrutare, acum se străduiesc din nou a-l scoate basma curată și plătesc cu largheță cauțiunile pretinse de tribunalul din Houston.

Niciodată, pînă la acest 8 martie, nu au stat față în față, pe ring, doi campioni mondiali neînvinși, doi campioni olimpici (Clay la Roma, 1960, la cat. semigrea, iar Frazier la Tokyo, 1964, la cat. grea) de asemenea neînvinși. Dincolo de partea extrem de lucrativă a meciului, se apreciază că întîlnirea va fi foarte interesantă din punct de vedere tehnic. Calitățile lui Clay sînt cunoscute,

Mănușile de box și chitara în balanța perpetuă a preferințelor lui Joe.

În halatul de mătase sau în smoching, totdeauna la fel de degajat.

- Cine va cîștiga totuși «meciul secolului»?
- Joe Frazier mai are o șansă: cîntăreț de balade rock
  Cota book-maker-ilor: 50—5
- Se boxează cu casa închisă

de Victor BĂNCIULESCU

SQUARE GARDEN

FRAZIER

deși în ultima sa partidă, cu Bonavena, a manifestat oarecare slăbiciuni și a primit mai mulți pumni decît este obișnuit să recepționeze. Pe de altă parte, Joe Frazier, la o masă corporală similară, este aproape la fel de rapid în mișcări ca adversarul său, și posedă un redutabil croșeu de stînga, are adică toate însușirile care-l pot pune în dificultate pe un stilist.

În duelul acesta se înfruntă pe de o parte robotul cu brațe scurte și picioare scurte, plin de hotărîre în loviturile seci date mai ales la corp, iar pe de altă parte felina grațioasă, rapidă în deplasări și în explozia brațelor, care-și supune adversarii. Frazier — întocmai ca și Rocky Marciano — nu va putea niciodată țopăi pe ring precum Clay. «Dar vai de oponentul pe care-l va martela la rinichi; aceluia i se vor muia curînd și genunchii» — prezice antrenorul său, Jancey Durham. Nimeni nu le poate însă judeca mai bine șansele decît Oscar «Ringo» Bonavena, argentinianul care a boxat în ultimii 5 ani cu amîndoi. Celui căruia înainte de meci îi spusese «găinușă lașă» și care l-a umilit apoi în ring, Bonavena l-a declarat în vestiare: «Tu, campion. Frazier nu învinge pe tine». Și argentinianul știe ceva, pentru că în două meciuri (pierdute) cu Frazier, timp de 25 de reprize, nu a pus niciodată măcar genunchiul la pămînt, ba l-a trimis de două ori la podea pe actualul campion. Numai Bob Foster — evident impresionat — îl preferă pe Frazier, de care a fost învins prin k.o. înainte de încheierea rundei secunde, cu trei luni în urmă. Dar Foster nu-l cunoaște pe Clay decît din vedere.

Joe Frazier, al 13-lea copil al unui biet fermier negru, a ajuns la apogeul carierei sale. În 1965, grupul financiar din Philadelphia care-i protejează îi plătea 100 de dolari pe săptămînă; azi — o mie. De pe acum se antrenează cu fonograful alături, cîntă el însuși balade în ritm de rock și vrea să parvină în industria spectacolului, împreună cu formația, semnificativ numită, «The Knockouts». S-ar putea ca acest tată de cinci copii să reușească acolo unde Clay a eșuat: regele boxerilor, rămas fără coroană, și-a încercat șansa pe Broadway, în musicalul «Buck White»... scos de pe afiș după două reprezentații!

Deocamdată, mult mai importantă este însă confruntarea lor directă din ring. Palmaresul arată pentru Cassius Marcellus Clay (alias Muhammad Ali) 31 meciuri — tot atîtea victorii (din care 25 înainte de limită), iar pentru Joe Billy Frazier 26 meciuri — nici o înfrîngere (și 23 victorii prin k.o.).

Cine va învinge totuși? Book-maker-ii sînt prudenți și oferă șansele la 50–50, ceea ce nu s-a mai întîmplat pînă acum. Optăm pentru steaua acestui copil teribil al boxului, pentru acest extraordinar fenomen care-și începe a doua carieră, pentru gurailivul genial și simpatic, care nu s-a putut abține, nici de data asta, să declare cu insolență: «Va fi un meci inegal, între un amator și un profesionist Eu sînt campionul și-l voi snopi în bătaie pe Frazier»! Bietul Joe, modest, a răspuns: «Ali pălăvrăgește, eu lupt. Îl voi lichida în șapte reprize».

Adversarii și-au făcut curaj. Biletele s-au vîndut. «Meciul secolului» poate începe.

literare

de Traian STOICA

Ioan GRIGORESCU:
FENIX INFLAMABIL

Există în cartea de relatări nipone: *Fenix inflamabil* (Ed Eminescu) a lui Ioan Grigorescu un pasaj, discret strecurat, în care autorul își expune, succint dar cu semnificație, opinia lui despre reportajul de călătorie sau, mai precis, despre *elaborarea* reportajului. «Chiar și în scrierea unor note de călătorie — spune scriitorul — sentimentul distanței mi se pare definitoriu». De aici funcția de «filtru» ce-i revine timpului și spațiului în vederea stratificării acelor elemente «demne de memorare». Datorită procesului de retrospecție se produce, «acea confruntare... dintr-o stare de spirit pasageră, cu evenimentele și trăirile posterioare și, la această confruntare, rezistă doar esențele. Restul nu este decît jurnalism banal». Iar mai departe ni se spune: «N-am crezut niciodată în pagina de literatură extrasă aidoma din blocnotes. Instantaneul nu poate produce artă decît în fotografie».

Am insistat, la începutul acestor rînduri, asupra părerilor despre reportaj ale lui Ioan Grigorescu, deoarece ele sînt aplicate, lucid și inspirat, la înseși lucrările sale de reporter. Vedem, așadar, aici o conștiință superior estetică a reportajului ce caută a-i înscrie net în sfera artei. Trăsătură ce caracterizează activitatea de reporter a autorului *Zigzag-ului pe mapamond*, care cu vocație și abilitate se menține întotdeauna în zonele artisticului. Ioan Grigorescu face parte din seria puțin numeroasă a reporterilor la care tentativa de ridicare în estetic a genului nu ratează tocmai pentru că sînt evitate suprapunerile ostentative ale «literaturii», operațiile mortale de literaturizare. Evitarea, deci, a practicilor facile care suplinesc prezența observației adînci și continue. La Ioan Grigorescu spiritul de observație are o deosebită acuitate. Reporterul e într-o perpetuă febrilitate. Capacitatea de receptare nu slăbește, el nu-și permite prea multe răgazuri de a «filana». Depozitînd cu maximă intensitate atîtea și atîtea impresii, reporterul simte «vital» nevoia de a le comunica. Dar nu o face oricum, la întîmplare. De aici necesitatea distanțării. Nu în sensul răcirii impresiilor, ci în acela de opțiune pentru ceea ce merită a fi destăinuit. Alegerea, o dată făcută, se folosesc resurse autentic scriitoricești pentru a ne face cît mai relevante semnificațiile evenimentului. Ceea ce găsim și în recentul volum: *Fenix inflamabil*.

Observațiile de ordin politic, economic, social-cultural ca și descoperirea peisajului, toate acestea sînt pregătite și organizate cu ajutorul unor instrumente ce le pun într-o lumină edificatoare. Prin mijloacele unei expresii adecvate, Ioan Grigorescu adoptă mai puțin tonul povestirii, el fiind preocupat de *reconstituirea* faptelor pe care le crede demne de a fi redate tiparului. Datorită acestui lucru, scrierea sa poartă amprenta unui prezent viu, nemijlocit. Relatarea atacului asupra orașelor Hiroshima și Nagasaki, la baza cărela stau constatări și documente de ordin politic, militar, strategic, psihologic, are un caracter dinamic, e susținută de ritmul alert al unui film ce-și derulează *acum* secvențele. Tensiunea în care sînt scrise paginile de evocare a sinistrului bombardament, dar și urmărirea și interpretarea lucidă a genezei și etapelor acestuia, fac să trăiască halucinant de viu tragica «premieră mondială» a războiului atomic.

Scrisă alert, de o acaparatoare cursivitate, cartea sublimează bogăția informației în fragmente esențiale, de o mare sinteză. Din acest punct de vedere ne gîndim la condensatele referințe istorice, din care se desprind coordonatele psihologice sau sociologice ale unui popor, modul său de a gîndi și trăi. Vom da un singur exemplu doar: „Judecînd după numărul magilor și al ghicitorilor în palmă, specializați într-o chiromanție, deosebit de rafinată, japonezul acordă multă încredere prezicătorilor... Un soi de confesionale ca acelea din bisericile catolice, mici cît niște cabine telefonice, în care la lumina unui felinar cu hieroglife, magul așezat deoparte, vorbește încet, privind cu atenție palma întinsă cu un argint pe ea, și contra acestui preț i se poate citi «viitorul». Asta, în țara celor mai desăvîrșite creiere electronice, a celei mai ambiționate futurologii, a celor mai precise planuri de dezvoltare".

Excluzînd pitorescul facil la care poate fi împins vizitatorul imensului arhipelag nipon, cartea nu prezintă ariditățile și locuri cenușii. În afară de tabloul sintetic al unor complexe și contrastante realități, paginile din *Fenix inflamabil* conțin multă culoare, dar nu întîmplător, ci pentru a se conferi cît mai multă expresivitate oamenilor și locurilor vizitate. Portretizarea unui fost Kamikaze, făcută cu mijloacele de expresie ale acției, demontează, moral și social, mecanismul faimoasei instituții. Un străfulcitor «tablou vivant», executat cu multă grație, îl oferă «filicele mării», acele femei «îmbrăcate în alb, ca niște preotese ale unei misiuni sacre», ce se afundă în adîncul apelor de zeci de ori zilnic pentru a culege sticlele constrînse la nașterea perlelor. Gingășia tabloului nu estompează însă duritățile și pericolele unei activități săvîrșite de aceste decorative «fete ale mării».

Carte de reportaj sau memorial de călătorie, *Fenix inflamabil* se încadrează ferm în succesele genului.

U.M.M.U.M.-

BAIA MARE PE DRUMUL DEPLINEI AFIRMĂRI

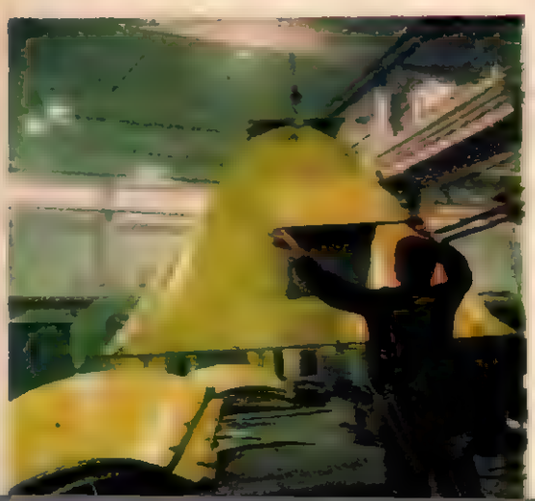

Atunci cînd în peisajul industrial al țării au început hotărîtoare transformări, rudimentarele și simplele ateliere de întreținere a utilajului minier ce funcționau pe lîngă fiecare din cele douăzeci de exploatări ale bazinului minier maramureșean s-au reunit, în 1952, într-un singur atelier central, profilat pe reparația și producerea pieselor de schimb necesare utilajului minier din zona bazinului băimărean. După cîțiva ani, datorită dezvoltării impetuoase a acestui sector, întreprinderea a început să funcționeze sub titulatura, de mult familiară nouă U.M.M.U.M — Baia Mare (Uzina mecanică de mașini și utilaj minier).

Necesitatea imperioasă ce o reclamă prezența unei astfel de uzine o găsim în linia ascendentă de dezvoltare a exploatărilor miniere din această zonă a țării.

De la piesele de schimb — prezente în cîteva mii de sortimente, pentru utilajul minier — și pînă la celulele de flotare, nomenclatorul uzinei, pentru a putea fi studiat, ne solicită timp îndelungat. Nu putem însă să omitem pe cele mai importante, adevărate «cărți de vizită» ale uzinei băimărene. Noua denumire U.M.M.U.M. — acordată în 1960 — avea să aducă și primul produs nou — pompa A.C. de 4 toli, destinată extragerii apei din exploatările miniere. Ei i se adaugă, în același an, celulele de flotare 2,8 × 3 și 2,8 × 2 — MC — expediate uzinelor de preparare a minereurilor, ciururile tip Kallos și vagonetii de funicular.

Diversificare, iată unul din criteriile de creație ale colectivului uzinei băimărene. Așa ne putem explica aparița pe parcurs — asimilarea făcîndu-se în timp record — și a multor produse cum ar fi: filtrele de vid de 5 și 10 mp, clasoarele spirale și cu greblă, amestecătoarele, agitatoarele, vibratoarele, transportoarele, culbutoarele electrice și automate, diversele pompe antiabrazive, acelele de perforare minieră, bilele pentru mori.

Reliefînd, în prim plan, produsele mai recente, care figurează pe lista realizărilor cincinalului 1966—1970 (încheiat în luna iulie anul trecut) remarcăm filtrul-presă 100 mp destinat exploatării miniere Aghireș, Dunărul cu bena și platformă de 0,75 mc, concasoarele destinate sfărîmării pietrei din carieră, podul de nisipator utilizat în industria chimică.

O parte din producția uzinei este axată pe fabricarea de utilaje destinate industriei construcțiilor: descărcătoare, transportoare, amestecătoare cu paiete, sfărîmătoare de bulgări, diverse silozuri (dintre care unele se și exportă) și ciururi.

Anticipînd o viitoare vizită la U.M.M.U.M. —Baia Mare, am fost informați că vom găsi noi capacități intrate în producție: o nouă turnătorie care va permite realizarea a 5 500 tone diferite piese anual; o nouă hală de montaj, care va ajunge la o capacitate de producție anuală de 6 600 tone utilaje de construcții, cu darea în funcțiune a ultimei deschideri cu instalații de sablaj și vopsit, începîndu-se în același timp construcția a încă două deschideri care însumează circa 4 000 mp; modernizarea forjei. Toate acestea vor reprezenta materializarea a multe milioane lei, alocate investițiilor din 1971.

Centrul de documentare al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini va trebui să editeze un nou catalog de produse — reactualizat — întrucît celor vechi li se vor adăuga încă multe altele din care menționăm: aeratoarele mecanice cu rotor, pentru oxigenarea apelor reziduale, Dunărul hidraulic, instalații complexe pentru fabricarea cărămizilor, un nou tip de concasor, diferite tipuri de transportoare elicoidale, noi tipuri de ciururi vibratoare, screpere pentru drenaje ș.a.

Indiscutabil că despre eforturile care se depun aici pentru lansarea cu succes a produselor uzinei, și a uzinei însăși, pe orbita industrială a țării, se poate vorbi infinit mai mult. Încercarea noastră de a schița, fie și sumar, realizările ce ni s-au părut mai reprezentative, a fost făcută cu scopul de a vă prezenta încă o unitate a industriei noastre, care de la an la an înregistrează succese îmbucurătoare, răspunzînd astfel încrederii ce i-a fost acordată

Emil CIULEI

PE SCARE

UMOR COLOR

KIRAZ

— E o doamnă cu un accent, hm... foarte conjugal...

FAIZANT

— Da ce? Scrie undeva că n-am voie să mă îmbrac în alb??..

TETSU

— Poți intra, dar să știi că șefu' are gripă... Dacă ai norocul să te molipsești, te-ai învârtit : două săptămâni concediu medical...

— E ceva în neregulă?... O ușoară erupție?...

LAOS

contralovitura fără... embargo

Invazia în Laos trebuia să se desfășoare fulgerător și în cel mai strict secret. Cel puțin așa sperau comandanții militari americani. Embargoul total asupra telegramelor de presă constituia scutul de fum al Washingtonului împotriva reacției opiniei publice americane și internaționale.

Iată însă că, mai devreme decît se așteptau și cei mai pesimiști strategi ai Pentagonului, s-a produs efectul de bumerang: trupele intervenționiste saigoneze, sprijinite pe uscat și în aer de mașina de război americană, cunosc acum gustul amar al noilor înfrîngeri. Contralovitura fără embargo a forțelor patriotice administrează în fața lumii întregi o teribilă lecție de istorie invadatorilor. Ei sînt bătuți în junglă, pe șosele și poteci de munte, în adîncul văilor și în înaltul cerului. Și nici un embargo nu mai ține sub obroc veștile succesive despre impasul vecin cu dezastrul în care se găsesc. Corespondenții agenției «France Presse» comunică laconic: aproape 20 000 de militari saigonezi sînt blocați într-o zonă acoperită de junglă; un batalion al trupelor intervenționiste a fost nimicit, iar altul constrîns să părăsească Laosul și să revină în Vietnamul de Sud. Alte telegrame anunță scoaterea din luptă a unui număr de 4 000 de militari invadatori și distrugerea a aproape 200 de avioane și elicoptere americane.

Și nu trebuie uitat că riposta fermă a Laosului luptător este abia la începutul ei, pe cînd operațiunea militară dirijată de comandamentul american în această țară are toate șansele să se sfîrșească prin una din cele mai grave înfrîngeri ale S.U.A. în Indochina.

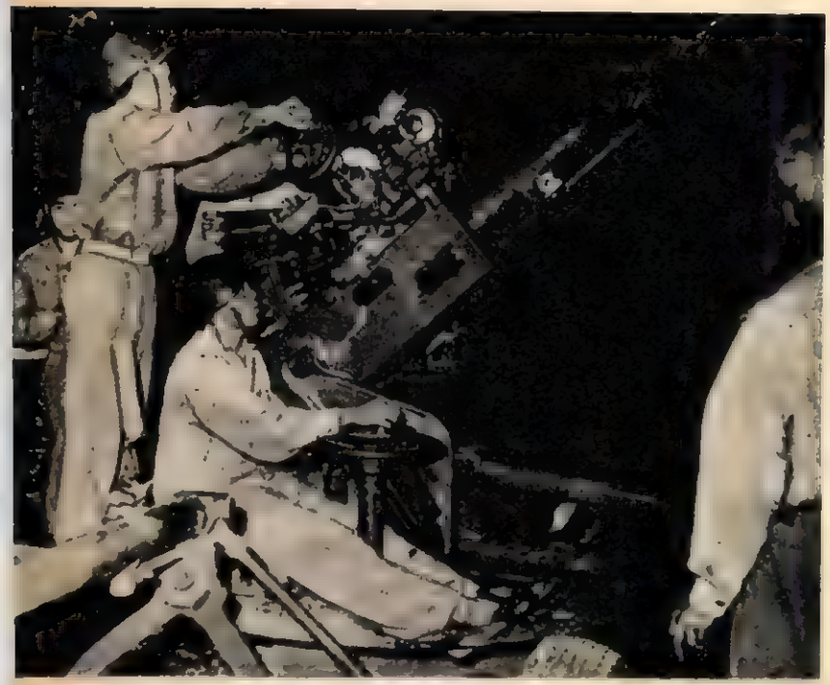

În timp ce în Laos trupele intervenționiste sînt obligate să cunoască reversul propriei lor invazii, pe fronturile din Vietnamul de Sud și Cambodgia forțele populare de rezistență și de eliberare hărțuiesc inamicul pînă la exasperare. Generalul Dao Cao Tri, care a comandat primăvara trecută corpul expediționar saigonez în Cambodgia, a fost ucis în elicopterul cu care inspecta o zonă de operațiuni. După un atac cu rachete patrioții sud-vietnamezi au pătruns în perimetrul de apărare al unei baze saigoneze și au provocat importante distrugeri. În fotografie, se poate vedea cu ce s-a soldat «vizita» unui detașament al Frontului Național de Eliberare la o bază militară americană situată chiar în Saigon.

«Nici un elicopter american n-a mai putut ateriza în acest sector» (France Presse). Artileria antiaeriană laoțiană se află în acțiune.

Există un drum de întoarcere, care pentru mulți dintre cei ce au invadat Laosul este ultimul.

FOTO

«Le Figaro» publică această fotografie cu un comentariu semnificativ: «Doi militari americani de culoare, participînd la operațiunea Lam Son 719, la frontiera laoțiană, au scris pe un panou ceea ce toți soldații din toate războaiele se străduiesc să calculeze: distanța care-i desparte de casă». Cei mai mulți militari americani angajați în luptele din Indochina se întreabă cu legitimă indignare: Ce caută ei aici? De ce trebuie să moară într-un război inutil și fără perspectivă?

„CONCORDE" verde sau roșu la stop?

Aveți în imagine un hangar al uzinei de la Farnborough al firmei Royal Aircraft Establishment. Pe bancul de încercare, un prototip al faimosului avion supersonic anglo-francez «Concorde», în legătură cu care s-a scris de-atîtea ori în presă. Acum, se fac o serie de probe de verificare a rezistenței la variațiile de temperatură. Alte teste vor trebui să demonstreze dacă avionul va răspunde altor performanțe. Probele sînt cu atît mai necesare cu cît n-au lipsit surprizele. La 26 ianuarie, prototipului «Concorde 001», asamblat la Toulouse, a înregistrat un incident tehnic, pierzînd piese ale motorului în timp ce zbura deasupra Atlanticului. Admițînd însă că toate examenele tehnice vor fi trecute cu bine, va ajunge «Concorde» să fie dat în exploatare în 1973, așa cum s-a prevăzut? Greu de răspuns, căci nu este vorba numai de probleme tehnice, dar și de factori de ordin economic și politic. Tocmai asemenea considerente au determinat întîlnirea de la 18 februarie, la Paris, a ministrului britanic al aviației, Fr. Corfield, cu ministrul francez al transporturilor, J. Chamant. Ei au examinat, între altele, implicațiile pe care faimentul firmei «Rolls Royce» le are asupra proiectului de avion franco-englez, ținînd seama că în această problemă are un cuvînt de spus și trustul american «Lockheed». Întîlnirea nu a dus la concluzii concrete, hotărîrea definitivă fiind amînată pentru 29 martie. Atunci se va putea, poate, spune dacă construirea aparatului «Concorde» va dobîndi cale liberă sau va fi iremediabil sistată, ca urmare a unui mare joc de interese contradictorii.

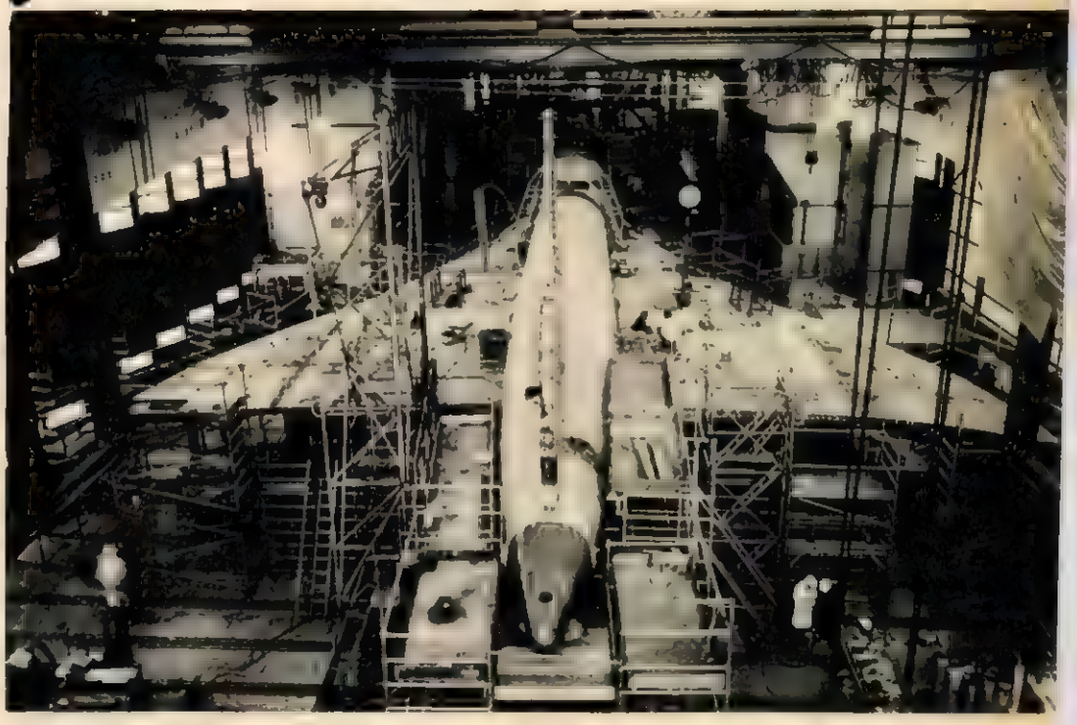

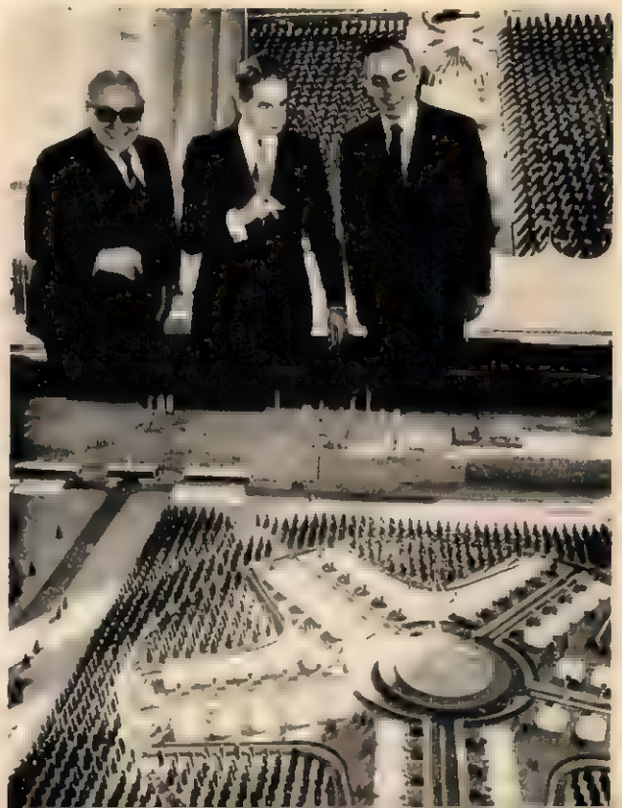

... acolo unde cirus a pus temeliile imperiului

Cele două milenii și jumătate ce se vor împlini anul acesta de la întemeierea imperiului persan vor fi sărbătorite la Persepolis — ca în basmele orientale — trei zile și două nopți. Festivitățile se vor desfășura chiar pe locurile unde Cirus a pus temelia imperiului, în apropierea mormîntului lui Darius. Și pentru că acest punct istoric se află în plin pustiu, problema găzduirii înaltilor oaspeți ai festivităților (sînt așteptați 50 de șefi de state) face obiectul a tot felul de proiecte. Cel mai recent și fără îndoială cel mai original a fost înfățișat reprezentanților presei la Paris, în prezența ambasadorului iranian. Este macheta unei imense tabere de corturi ce s-ar întinde pe o suprafață de 64 hectare. S-a calculat că pentru «construirea» acestei așezări efemere va fi nevoie de 37 kilometri pătrați de țesături, 11 kilometri de pasmanterie, 22 kilometri de pînză impermeabilă și ignifugă. Tabăra ar urma să fie ridicată în mijlocul unei păduri de brazi.

Nicolae LUPU

În contratimp

S-a hotărît oare guvernul britanic să-şi sfideze partenerii din Commonwealth, ţările Africii independente, propria sa opinie publică şi să furnizeze armament Africii de Sud? Se pare că da.

În urma declaraţiei făcute în Camera Comunelor de ministrul de externe englez Douglas Home, embargoul asupra vînzării de arme britanice Africii de Sud a fost ridicat. Ministrul de externe englez a anunţat că nimic nu stă în calea livrării de elicoptere, precizînd că în privinţa unor vînzări ulterioare de armament Anglia va lua în considerare «interesele sale superioare».

A trecut abia o lună de la încheierea Conferinţei Commonwealthului în cadrul căreia se ajunsese la o formulă de compromis în sensul creării unui grup de studiu în această problemă, grup de studiu care urma să facă un raport. Or, acest grup de studiu nici n-a apucat să-şi ţină prima sa reuniune şi Anglia a anunţat ceea ce poate fi echivalat cu o hotărîre de a livra arme Africii de Sud. Observatorii politici nu au întîrziat să sublinieze că această hotărîre va provoca vii proteste în Anglia, în alte ţări, mai ales în ţările Commonwealthului. Evident, se pune întrebarea: ce rost a avut crearea Comitetului de studiu, dacă rolul său e egal cu zero? Din Londra se anunţă că guvernul britanic a lansat o campanie avînd drept obiectiv prevenirea dezintegrării grupului. Se ştie că India a anunţat că nu va participa la activitatea acestuia dacă Anglia nu-şi modifică hotărîrea de a ridica embargoul. Nigeria şi-a anunţat la rîndul său hotărîrea de a acţiona în acest sens. Toată această încurcătură nu poate avea decît o singură explicaţie: Anglia era hotărîtă de la bun început, încă înainte de Conferinţa Commonwealthului, să nu ţină seama de părerea partenerilor săi, dar a acceptat o formulă de compromis doar pentru a asigura condiţii în vederea anulării embargoului fără presiunea unei reuniuni a Commonwealthului şi a evita o ruptură spectaculoasă în urmă cu o lună. Din primele reacţii se poate spune că, dacă acest răgaz a avut un astfel de ţel politic, el nu pare să fie încununat de succes întrucît şi fără Conferinţa Commonwealthului consecinţele se anunţă a fi asemănătoare. De altfel acest lucru a devenit evident în urma faptului că oficialităţile de la Londra au simţit nevoia unei campanii de explicare. Deputatul laburist Williams Hamilton sublinia în Camera Comunelor că această hotărîre va avea urmări pentru Anglia atît politice cît şi economice, avîndu-se în vedere reacţia ţărilor africane. Corespondentul agenţiei «France Presse» în capitala Etiopiei subliniază că hotărîrea guvernului britanic este «în totală contradicţie» cu tezele exprimate de către principalii săi adversari africani la Conferinţa Commonwealthului, conform cărora «primul ministru Heath are obligaţia morală să aştepte lucrările Comitetului de studiu înainte de a lua o hotărîre».

Guvernul indian, prin purtătorul său de cuvînt, a declarat că livrările de armament britanic către regimul sud-african «vor accentua primejdia la adresa păcii şi securităţii popoarelor nu numai din Africa de Sud ci şi din zona Oceanului Indian». Poate tocmai conştiinţa acestor primejdii explică rezultatele sondajului de opinie publică întreprins în Anglia la sfîrşitul lunii ianuarie, care arată că majoritatea populaţiei din Marea Britanie se opune reluării livrării de armament englez către regimul rasist de la Pretoria. Diferitele luări de poziţie împotriva acestor livrări nu fac decît să spulbere pretextele invocate pentru a justifica măsurile anunţate. Pentru oricine este evident că armele servesc întăririi unei politici rasiste retrograde în momentul cînd în întreaga lume se exprimă cu putere avîntul mişcării de eliberare împotriva regimurilor colonialiste şi rasiste. Nu este nici primul, nici ultimul act în contratimp cu această tendinţă a epocii, dar persistenţa într-o direcţie contrară cerinţelor vitale ale popoarelor nu-i conferă acestei politici mai multă viabilitate. Dimpotrivă.

escalada agitaţiilor sociale

«O adevărată escaladă a agitaţiei sociale...», scria mai deunăzi «Le Figaro», referindu-se la valul de mişcări greviste, revendicative, ce au loc în ultima vreme în Franţa — de la grevele salariaţilor de la poştă şi radiotelevizIune pînă la demonstraţiile viticultorilor din sudul Franţei, greva metalurgiştilor de la Blatignoles şi, în sfîrşit, revendicările personalului navigant de la «Air France», «Air Inter» şi «U.T.A.», în urma cărora conducerile celor trei companii aviatice au reacţionat printr-un clasic *lock-out*. În Anglia au loc acţiuni de luptă împotriva proiectului guvernamental de reformă, care înăspreşte legislaţia sindicală — iar grevei personalului de la poştă, declanşată în urmă cu şase săptămîni, nu i se întrevede un punct final grabnic. În Italia puternica centrală sindicală C.G.I.L. a lansat o chemare la unitate sindicală organică, în lupta pentru îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi de trai şi pentru apărarea şi întărirea instituţiilor republicane, democratice, ale ţării. Reţin în mod deosebit atenţia şi frămîntările sociale din Suedia. *«Cu mai bine de un an în urmă, în decembrie 1969, un mit murea în Suedia»* — scrie «Le Monde», citînd lunga şi dîrza grevă a minerilor din Laponia. De atunci «modelul suedez» al apăzisei păci sociale a fost zguduit de alte 150 acţiuni muncitoreşti şi în prezent ţara este confruntată cu altele — ultima dintre acestea fiind intrarea în grevă a piloţilor portuari, fapt care a determinat paralizarea activităţii principalelor porturi, după situaţia similară din domeniul căilor ferate şi al organelor de stat centrale şi locale. Mai mult chiar, în afara a 25 000 membri ai corpului didactic universitar, au fost suspendaţi şi 3 500 de ofiţeri din cele trei arme, fiind consideraţi potrivit ministrului apărării, «funcţionari ca oricare alţii».

Mişcarea revendicativă din Suedia cunoaşte forme din cele mai variate. În fotografie: cîţiva dintre cei 21 de muncitori dintr-o mică localitate din nordul ţării, concediaţi, care au declarat o grevă a foamei. Într-o scrisoare adresată primului ministru Olof Palme, ei declară că nu vor înceta greva decît atunci cînd toţi vor căpăta din nou de lucru.

«Orice speranţă de reluare a dialogului în vederea încetării grevei personalului din poşta britanică este prematură» — au transmis agenţiile de presă. Ceea ce pare să exprime şi gestul secretarului general al Sindicatului lucrătorilor din poştă, Tom Jackson, surprins de fotoreporter în timpul unui discurs ţinut în faţa greviştilor.

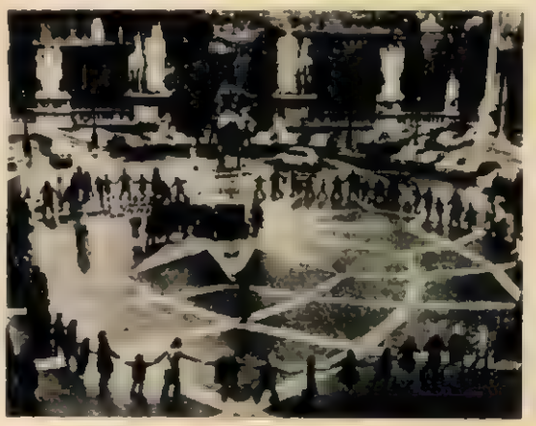

Hora aceasta insolită a avut loc în Piaţa Campidoglio din Roma. Şcolari din diferite cartiere ale marelui oraş s-au adunat aici pentru a cere autorităţilor să asigure condiţii mai bune de învăţămînt, locuri în şcoli şi parcuri de sport şi distracţii.
Acţiunea a avut loc sub egida Uniunii Femeilor Italiene şi a găsit ecou în cercurile politice şi sindicale.

agenda

Transmițînd această imagine a aeroportului Orly, paralizat în urma lock-outului, agenția «France Presse» o însoțea de aceste cuvinte: «Un conflict de o extremă gravitate. Pentru prima dată în istoria transportului aerian, toate avioanele comerciale ale unei țări sînt blocate la sol pentru o durată nedeterminată...»

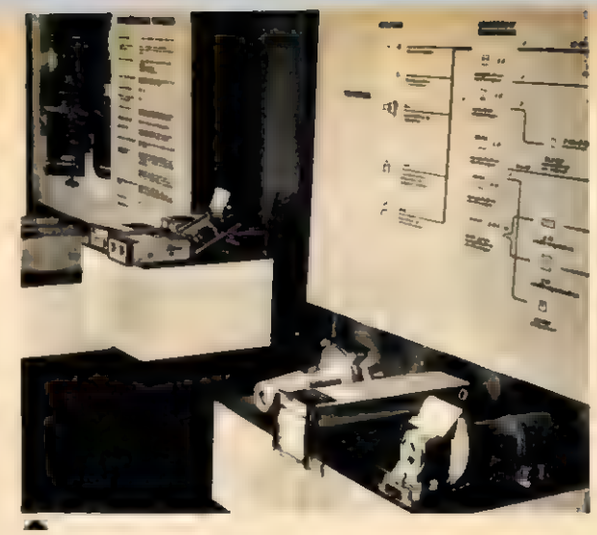

„electronum" la varșovia

Peste 2 000 de specialiști au vizitat prima expoziție românească de elemente de automatizare, organizată la Varșovia. Interesul față de exponatele prezentate în capitala Poloniei de întreprinderea română de comerț exterior «Electronum» s-a concretizat revelator în semnarea unor contracte.

tancuri la reggio calabria

«Comitetul de acțiune pentru Reggio — capitală de regiune», formație de tendință neofascistă, a profitat de decizia Consiliului regional al Calabriei de a menține centrul administrativ la Catanzaro pentru a provoca noi dezordini, a lansa apeluri la rezistență și acte de sabotaj. A fost din nou necesară intervenția poliției, ale cărei coloane motorizate au pătruns în oraș pentru a demola barricadele.

Într-o inscenare judiciară pe care unii comentatori au caracterizat-o drept «un Burgos portughez», «un act guvernamental de intimidare», autoritățile de la Lisabona au acuzat un grup de patrioți angolezi de «activitate subversivă împotriva securității statului». Printre cele zece persoane aflate pe banca acuzării — dintre care două femei se află și pastorul **JOAQUIM PINTO DE ANDRADE**, *președinte de onoare al Mișcării populare pentru eliberarea Angolei.*

Dificultățile serioase ce stau încă în calea aderării Norvegiei la Piața comună au determinat inițierea unor negocieri directe la nivel înalt, la Oslo. Președintele Comisiei C.E.E., **FRANCO MARIA MALFATTI**, *a făcut o vizită de trei zile în capitala Norvegiei pentru a purta tratative cu premierul norvegian și cu alte personalități oficiale. Vizita s-a desfășurat în condițiile unor vehemente acțiuni de stradă ale opoziției, care se opune intrării Norvegiei în Piața comună.*

Deveniți cunoscuți prin luările sale de atitudine ca un adevărat tribun al «deschiderii bisericii către lumea oprimaților», ca un luptător pentru rezolvarea problemelor de ordin social, împotriva represiunilor față de cei cu vederi progresiste, **DOM HELDER CAMARA**, *arhiepiscop de Recife și Olinda, se află pe lista celor 38 de candidați la Premiul Nobel pentru pace pe anul 1971.*

Frecventele lovituri de stat ce au loc în diferite state africane care și-au căpătat independența, obligă la vigilență. Președintele Tanzaniei, **JULIUS NYERERE**, *a anunțat recent crearea unei* **miliții populare**, *tocmai pentru prevenirea și jugularea oricărei încercări de răsturnare a puterii sau de invazie, așa cum s-a întîmplat în Guineea.*

Știrea a făcut senzație: **GRETA GARBO**, *azi în vîrstă de 66 ani, reapare pe ecran. După atîția ani de «izolare totală», celebra stea de odinioară ar intenționa să interpreteze rolul episodic al reginei Napoleonului în filmul mult așteptat al regizorului italian Luchino Visconti, «În căutarea timpului pierdut», după celebra carte a lui Marcel Proust. Artista,care s-a retras de pe platourile de filmare în 1941, ar fi solicitat ea însăși să joace în acest film, care va fi turnat în Franța.*

Procesul de la Fort Benning (S.U.A.) a fost reluat. Principalul acuzat pentru oribilul masacru săvîrșit de trupele americane în satul sud-vietnamez Song My, locotenentul **WILLIAM CALLEY**, *a prezentat în fața Curții Marțiale aceleași argumente inconsistente în legătură cu crimele comise* **propria mana**. *Sfătuit de avocații săi, Calley a declarat cu sînge rece că a ucis din ordin superior.*

cronica de trei secunde

MODESTIE

Ignorant plin de bune intenții, credeam că fiind de 6 ori mai ușori decît pe pămînt — viața oamenilor pe Lună va fi mai ușoară, mai liberă în mișcări, mai simplă, poate chiar mai frumoasă. Credeam că va fi o mare plăcere să sari pe Lună, să dansezi, să te plimbi, să joci golf, să-ți faci de cap — scăpat de gravitația plicticoasă a Terrei. Aș! Să mergi doi kilometri și ceva pe pămînt e un moft. Sus, acolo, după doi kilometri, Shepard și Mitchell erau epuizați și au renunțat să mai urce pe creasta craterului investigat, înălțime derizorie de 120 metri. Firește, vina nu e a lor ci a mea, a ignoranței mele bine intenționate — cea mai blestemată nuanță de ignoranță. Totuși nu mă dau bătut...

Medicul astronauților, Charles Berry, a declarat răspicat că dificultățile trăite de Shepard și Mitchell dovedesc că există limite aspre în activitatea omului pe Lună. Limite care nu pot fi încălcate; Luna e ostilă omului, omul nu-și poate face de cap nici acolo — a adăugat Robert Dittman, asistent la centrul de cercetări medicale.

Mă întorc spășit și zic: bine și așa. Chiar mai bine. Dacă și pe Lună «există o limită în toate» — ca și pe pămînt — mă simt mai liniștit. Mult mai liniștit decît dacă aș fi aflat marea bucurie că pe Lună îți poți face de cap. Firește, și această liniște de pămîntean are limitele ei. Limitele vieții pe Terra le cunosc prea bine, în acest domeniu nu sînt de loc ignorant — căci noi am învățat plătind scump, mult mai scump decît costă un zbor Apollo.

VIAȚA ȘI OPERA...

Născut într-o familie țărănească, Antoine Meilland a iubit de tînăr florile și îndeosebi trandafirii.

La 16 ani, în anul 1900, el a intrat în slujbă la un florar din Lyon și s-a căsătorit cu fata acestuia. El i-a dedicat specia de trandafiri «Madame Meilland» care a cucerit un renume mondial. Printre cele mai celebre specii de trandafiri create de Meilland, citîm: «Bethina», «Prințesa Margareta», «Maria Callas», «Champs-Elysées» și «Papa Meilland».

Din 1948, el și-a instalat negoțul și laboratoarele pe Coasta de Azur, unde și-a continuat lucrările trandafirești, spre întreprinderea sa «Universal Rose Selection Meilland» îndreptîndu-se pașii tuturor marilor profesioniști și amatori ai florilor din lume, într-un lung pelerinaj.

Pînă în ultimii ani ai vieții, Antoine Meilland a avut bucuria să-și vadă trandafirii plasați pe primele locuri în palmaresurile expozițiilor florale.

Antoine Meilland era cavaler al Legiunii de Onoare.

Antoine Meilland a murit tîrziu, la 87 de ani.

Citeodată, moartea e neverosimil de respectuoasă și de corectă cu viața și opera unor florari.

...Dar cine mai poate fi florar?

Radu COSAȘU

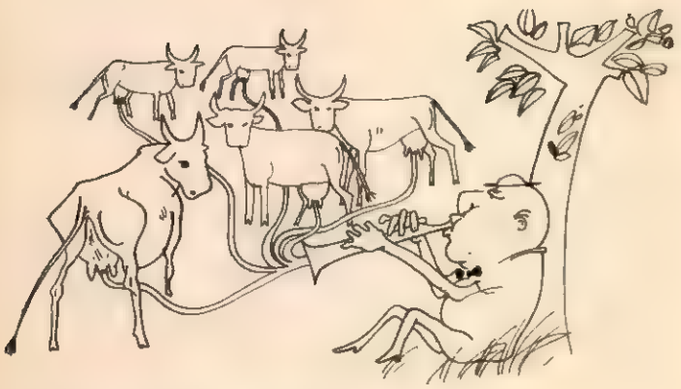

SIMFONIE ALBĂ

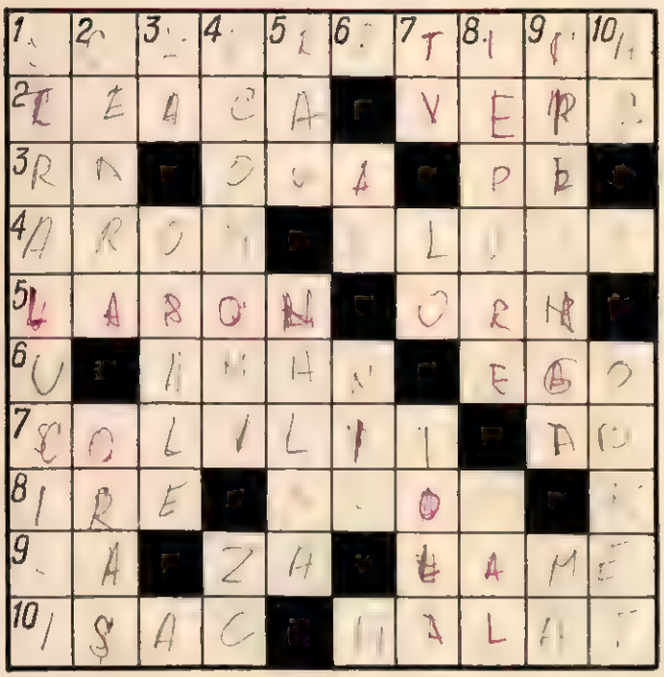

ORIZONTAL: 1) Albul ochiului. 2) În apărarea armei albe — Creație poetică, uneori albă (sing.). 3) Pură pe jumătate! — Cu albuș (pl.) — Deasupra. 4) Rival al lui Ștefan cel Mare la tronul Moldovei — Crescut in albie. 5) Băștinaș al meleagurilor albe — Ornament neterminat! 6) Autorul pînzei «Transport de buți iarna» — Pronume latin. 7) Albi — Alb pe margini. 8) Cureluță de meșină — Construcții în Balta Albă, de plidă (sing.). 9) Un soare din anticul Egipt — Puțină zăpadă! — Prezentă la arma albă (pl.). 10) Poet clujean din lirica căruia cităm «Calul alb» — Ținuta în alb a sorei.

VERTICAL: 1) Luciul alb al zăpezii (pl.). 2) Înlocuite cu succes de parafina albă la fabricarea luminărilor — Alba Iulia. 3) Nota diapazonului — Piatră semiprețioasă avînd o varietate albă ca laptele (pl.). 4) String bani albi pentru zile negre — Zece! 5) Timp cu zăpezi mari și ninsori abundente — Erbacee întrebuințată în medicină avînd varietăți cu flori albe. 6) Ana Albu — Fluviu cu unul din izvoare denumit «Alb». 7) Televiziune! — Un unghi și un cerc! — O pînză albă în depărtare! 8) Rozător crescut și pe lîngă casă, pentru minunata lui blăniță albă — Cel breaz are o pată albă-n frunte. 9) Părintele lui «Harap Alb» — Apelativ. 10) Da de unde! — Pește mic de culoare albă-argintie.

Dezlegarea jocului «CE MAI FETE!», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) MITREA — ALMA. 2) ALAI — DILUAT. 3) RENTIERA — BA. 4) GATA — LI — CEL. 5) ANA — SANDALI. 6) RA — BA — AOR — A. 7) E — MURE — LOC. 8) TEICI — SOLID. 9) ALAUTA — RARA. 10) S — RACLE — CN 11) LAMA — AISTEA.

UMOR

DE PESTE HOTARE

— Teribil iluzionist, nu?!.

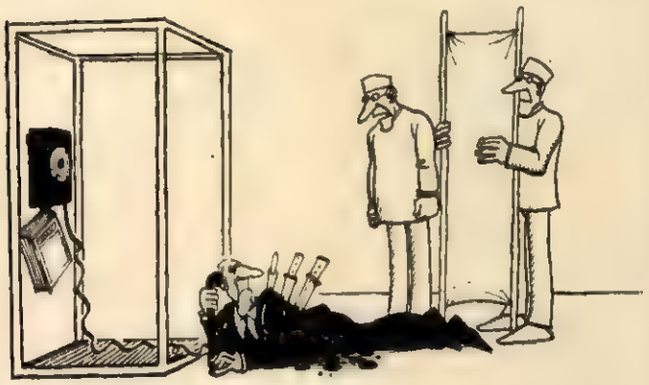

— E cineva care a chemat Salvarea?

— Măr sau pară, Sir?...

— Cred că e Adam. Îi lipsește o coastă...

memento

Prezentat de. Traian STOICA (carte) Vlad MUȘATESCU (disc) Cornel BOZBICI (plastică) Sanda FAUR (teatru) Magda MIHĂILESCU (cinema) E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

• Chiar de la primul său număr, publicația trimestrială **Manuscriptum** s-a dovedit a fi de un real interes și utilitate. Cel de-al doilea număr vine să justifice din plin prezența indispensabilă a proaspătului periodic în peisajul nostru publicistic. **Manuscriptum**, prin felul cum e conceput, satisface cerințele publicului larg, iubitor de literatură, el fiind, în același timp, un instrument de lucru și referință și pentru specialist.

• La Editura Cartea românească a apărut un volum de **Teatru** de Teodor Mazilu. Fără a avea caracterul exclusiv al unui teatru de lectură, tipărirea lui oferă cititorului prilejul de a zăbovi asupra replicii surprinzătoare și cu tîlc, dîndu-i-se astfel posibilitatea să deguste și literar o operă complexă și originală.

• În cartea **Tinerii**, autorul ei, A.I. Zăinescu, își propune, după propria lui mărturisire, nu o definiție ci o dezbatere asupra condiției de ființare a tînărului. O face cu pasiune, cu răspundere, cu talent (Editura politică).

• La Editura Eminescu a apărut o carte de **Versuri** (în limba maghiară) semnată de Kiss Jenö.

• După ce face, în capitolul de început al cărții **Probleme de psihologia muncii**, o incursiune în organizarea științifică a producției și a muncii, Ion Holban analizează, în două mari secțiuni, problemele fundamentale și speciale ale psihologiei muncii (Editura științifică).

•Al treilea volum de **Probleme de logică** însumează studii semnate de acad. Ath. Joja, Anton Dimitriu, Crizantema Joja, Virgil Stancovici, Sorin Vieru, Valeriu Streinu, Alexandru Surdu, Mircea Tîmoveanu, Eduard Seiler, Tudor Ristea (Editura Academiei R.S.R.).

• În colecția «Savanți de pretutindeni» a Editurii științifice a apărut lucrarea monografică asupra vieții și activității marelui savant olandez **Christiaan Huygens** de cunoscuții oameni de știință sovietici V.I. Frankfurt–A.M. Frenk. Traducere prescurtată de Dan Răutu și Marcel Sand.

• Paginile ultimului număr al revistei **Secolul 20** prilejuiesc cititorilor varii întîlniri cu numele unor scriitori ca Giorgio Bassani, Claude Simon, Milan Kundera, Harold Pinter, James Thurber, John Updike, Ambrose Bierce, Dino Buzzati, François Mauriac, Erich Maria Remarque, John Dos Passos, Julian Przyboś. După cum se vede, irezistibile motive pentru a fi parcurse.

cinema

• Zîmbetul lui **Fernandel** era unul din punctele de sprijin ale comediei cinematografice franceze și un prilej de bucurie pentru spectatorii de pretutindeni. Moartea marelui comic ne întristează cu atît mai mult cu cît deținătorii secretelor de stîrnit hazul adevărat sînt tot mai rari în lume.

• **Începutul.** Un cineast sovietic înzestrat cu o tulburătoare forță de dominare a imaginii și de sfidare a convențiilor psihologice, Gleb Pamfilov — autorul unui remarcabil film văzut pe micul ecran, «Prin foc nu se trece» — se impune atenției noastre prin această creație considerată de către critică drept cea mai bună dintre realizările cinematografice sovietice pe 1970. În rolul principal — o actriță excepțională, Inna Ciurikova.

• **Trandafiri roșii pentru Angelica.** Acest suav titlu cu rezonanțe din Sean O'Casey («Red roses for me») și cu trimiteri la marchiza îngerilor, n-are nici o legătură nici cu unul, nici cu alta. Aventurile sînt din Alexandre Dumas, vizualizate de așa-zisul regizor Steno (coproducție franco-italo-spaniolă). În rolurile principale — Raffaella Carrà și Jacques Perrin.

• Cinemateca aduce un binemeritat omagiu marelui actor André Bourvil, programînd cîteva din creațiile sale esențiale — **Străbătînd Parisul, Plăcerile orașului, Cauze drepte, Un eșarfe ciudat.**

• Nu pierdeți aceste filme: **Ultimul samurai, Romeo și Julieta, Îngerii negri, Soarele alb al pustiului.**

plastică

• La Apollo, graficianul **Marcel Chirnoagă** într-o nouă ipostază artistică, aceea de sculptor. El expune 11 lucrări. Dacă lucrările în lemn («Figură de înțelept», «Homunculus»), de o expresivitate remarcabilă, nu aduc totuși nici o noutate, în schimb montajele sculpturale vin cu ineditul lor să uimească publicul. Aceste «Sperietori» sînt de fapt transpunerea pe alt plan a unor constanțe în creația lui Chirnoagă, acele alegorii ale răului și metafore ale spaimei, întîlnite mereu în grafica autorului, realizate de astă dată în alte tehnici, dar nu mai puțin impresionante prin mesajul lor.

• Ordonate pe registre, imaginile grafice ale lui **Radu Dragomirescu** sînt succesiuni ale unor posibile evenimente rămase în stadiul improbabilității și analizei. Fixarea simbolică a siluetelor, transferul lor discontinuu pe un cîmp, sistemele de legătură și analiza speculativă a formei grafice țin de o algoritmie intimă, dar încifrată (Apollo).

• **Valentin Th. Ionescu** expune la Apollo opt lucrări de mari dimensiuni în acvaforte. Simbolurile pe care le propune sînt ambigue și uneori literaturizante («Perfecțiune»). Remarcabil însă este rafinamentul incizilor care constituie imaginea și cîmpul grafic.

•Cele 24 de litografii color ale lui **Radu Stoica** propun o altă privire asupra omului. De fapt, un pretext pentru planificarea aleatorie a unor trasee de oscilograf, diagrame simbolice realizate cu virtuozitatea rece a unui ordinator indiferent (Apollo).

• Tot la Apollo, **Iosif Teodorescu** expune zece lucrări în acvaforte și acvatinta pe care le-a intitulat «Motiv 73».

disc

• Pentru realizarea celui de-al treilea disc din ciclul «Istoria muzicii universale în exemple», remarcabilă lucrare a muzicologului și compozitorului Zeno Vancea, s-a recurs la soliști, formații orchestrale și dirijori de cea mai verificată reputație: Semion Snitkovski (vioară), Ina Kolegorskaia (pian), Aldo Ciccolini (pian), Conrad Klemm (flaut), Loredana Franceschini (clavecin), Radu Aldulescu (violoncel), Ștefan Ruha (vioară), Lola Bobescu (vioară), Angelica Tuccari (soprană), acompaniați de orchestre dirijate de Mircea Basarab, Mircea Cristescu, Richard Schumacher și Bohdan Warchal (EXE-0504).

• «Concertul pentru vioară și orchestră» de Paul Constantinescu, operă din ultima perioadă de creație a regretatului muzician, izbutește să ne redea integral strălucirea muzicii sale. Solistul concertului, violonistul Ștefan Ruha, aduce un prestigios omagiu uneia dintre cele mai personale opere ale compozitorului (ECE-0490).

• «Trei piese pentru orchestră de coarde, op. 4, nr. 2», precum și «Preludiu și fugă (Toccata), op. 17, nr. 2» de Constantin Silvestri, atestă preocupările componistice întemeiate pe surse folclorice, ocupînd un loc esențial în prodigioasa sa carieră. Orchestra simfonică a Filarmonicii din Cluj, dirijată de Mircea Cristescu, realizează o interpretare corespunzătoare (ECE-0490/2).

muzică

Dina Schneidermann

• Reamintim programul de azi de la Ateneu: prima audiție «Transmutanțe» de E. Wendel; Concertul pentru vioară și orchestră de Benjamin Britten (tot în primă audiție); Simfonia nr. 88 de Haydn; Uvertura la opera «Cenușăreasa» de Rossini. Dirijează **Mircea Basarab.** Solistă, violonista bulgară, binecunoscută la noi, **Dina Schneidermann.**

• Violonistul **Ștefan Ruha** și violoncelistul **Iacob Dula** își aduc contribuția la succesul viitorului concert al Filarmonicii (12–13 martie). Ei vor fi interpreții Concertului pentru vioară, violoncel și orchestră de Brahms. În restul programului: «Motive maramureșene» de C.D. Georgescu și un opus de Gustav Mahler, în premieră la noi — Simfonia a IX-a.

• Concert închinat creației corale românești (D.G. Kiriac și G. Cucu). Corul Filarmonicii, dirijat de **Vasile Pîntea** — soliști, **Aurelia Diaconu** și **Florian Dumitrescu** (8 martie, Ateneu).

• În studioul din strada Nuferilor: concertul Orchestrei simfonice a RTV, dirijate de **Emanoil Elenescu.** Programul cuprinde «Șase cîntece și o rumbă» de Mihail Jora — în versiunea orchestrală a lui Pascal Bentoiu; Concertul în Do major pentru vioară și orchestră de Haydn; Simfonia în Re minor de César Franck. Un excelent solist — violonistul **Mihai Constantinescu** (11 martie).

• Formația orchestrală clujeană «Ars Nova» condusă de **Cornel Țăranu** — la București, cu un program de muzică contemporană (Pierre Boulez, Luciani Berio, John Cage, Edgar Varèse, Cornel Țăranu, Vasile Herman, Roman Vlad, Aurel Stroe). Își dau concursul soprana **Agneta Krizsa,** baritonul **Ion Budoiu** și trombonistul **Gheorghe Lungu** (10 martie, Sala mică a Palatului).

teatru

• **Play Strindberg** de Dürrenmatt (Teatrul «Bulandra»): «Dansul morții» al lui Strindberg, trecut prin rînjetul sarcastic al lui Dürrenmatt, despuiat de literatură dar și de tragismul său monumental, cu personaje devenite derizorii tocmai datorită unghiului lucid și ironic din care sînt privite. Liviu Ciulei, autor total (regizor, scenograf, actor) al unui spectacol în care strălucește mai ales arta actoricească, cea de mare subtilitate și rafinament a lui Clody Berthola, cea de farmec și dezinvoltură a lui Victor Rebengiuc și propria sa artă, dar mai ales **știință,** a compoziției minuțioase și inteligente. Așteptăm să-l vedem în rolul căpitanului Edgar și pe Petre Gheorghiu, coregizorul spectacolului.

• **Schimbul** de Paul Claudel (Teatrul «Nottara»): spectacol îmbibat de o poezie tragică, dar iradiind și o anume lumină și forță stenică, bine articulat regizoral de Ion Oiteanu și jucat pe patimă, tensiune și liniște de un cvartet actoricesc de zile mari: Liliana Tomescu (absolut memorabilă în rolul Marthei — senzualitate pură, căldură umană, echilibru, toate ținute sigur în mîna unei mari actrițe), Ștefan Iordache (ghem de contradicții, joc nervos, straniu, mișcare acrobatică), Gilda Marinescu (sensibilă și mult mai frumoasă ca altădată), Val Săndulescu (de o discreție puțin prea distinsă). Decoruri și costume, cu vagi aluzii hippy, semnate de arh. Teodora Dinulescu.

• **Să ne iubim, copii** (Teatrul de stat din Oradea, secția maghiară) program muzicalo-voios de cabaret, cum se autointitulează, realizat, cu gust și măsură, în buna tradiție a revistei de limbă maghiară, regizat și prezentat cu un umor discret de Halasi Gyula. Dirijor, Boros Zoltan. Am reținut prezența dezinvoltă a actriței Halasi Erzsebet, precum și pe Papp Magda, Belenyi Ferenc, Csiky Ibolya, Guiacsy Albert, Cseke Sandor și alții.

• **Pisica în noaptea Anului nou** (Teatrul dramatic-Brașov): după marea vogă a «Camerei de alături» se pare că «Pisica...» lui D.R. Popescu va ocupa primul loc pe afișele teatrale ale țării. Înainte chiar de spectacolul Naționalului clujean, o versiune scenică semnată la Brașov de regizorul Eugen Mercus (regia și scenografia) și interpretată de Virginia Marcu, Mircea Andreescu, Ion Jugureanu, Mada Florian, Geta Groapă, Angela Costache și alții.

• **Patru oameni fără nume** de Radu Bădilă: Teatrul tineretului din Piatra Neamț ne anunță premiera spectacolului omagial pe care îl închină semicentenarului P.C.R. Regia — Gabriel Negri, scenografia–Mihai Mădescu. În distribuție: Corneliu Dan Borcia, Cornel Nicoară, Sibila Oarcea, Eugen Apostol, Const. Manea și Ion Muscă.

televiziune

ACTUALITATE-REPORTAJ. Ciclul monografic «România '71» se încheie cu prezentarea Municipiului București (duminică). Sub genericul «Cincinalul 1966–1970 în cifre și imagini» vor fi evidențiate alte însemnate realizări ale societății românești din ultimii cinci ani (luni, marți, vineri). Tema documentarului «Planeta se grăbește» de Paul Anghel și Sergiu Verona: tehnica vieții umane (joi) De 8 martie, un reportaj pentru «ele» (luni).

MUZICĂ-COREGRAFIE. O pagină a «Albumului compozitorilor români» este închinată lui Achim Stoia (duminică). Difuzat prin Intervizione, concert al unor laureați ai concursurilor muzicale și coregrafice internaționale: Elena Duma, Emil Gherman, Gh. Crăsnaru, Eugenia Moldoveanu, Andrei Agoston, Marinel Ștefănescu (miercuri). Emisiunea «Studio dans» prezintă două lucrări coregrafice inspirate din capodoperele lui Brâncuși «Poarta sărutului» și «Coloana infinitului» — dansează Irinel Liciu și Sergiu Stefanschi (sîmbătă).

FILM. Revedere cu inteligenta actriță Rita Tushingham în filmul ei de debut «Gustul mierii», realizat de «furiosul» Tony Richardson (miercuri). O «Lungă vară fierbinte» de-adevăratelea: ilustrul roman al lui Faulkner, ecranizat în 1958, cu Paul Newman în rolul lui Ben Quik, Orson Welles — Will Varner, Jeanne Woodward — Clara (vineri). În ciclul «Istoria filmului» al lui D.I. Suchianu: mari regizori sovietici — Eisenstein, Pudovkin , Dovjenko (joi). Să nu uităm romanul-foileton, tot cu Emmanuelle Riva și Philippe Noiret — al treilea roman din seria Mauriac — «Sfîrșitul nopții» (luni).

TEATRU. Cam ciudată structura programelor de teatru ale săptămînii. Nu că nu ne-ar plăcea teatrul englez, dar... Vedem: «Hedda Gabler», cunoscuta dramă a lui H. Ibsen în interpretarea unor celebrități ale teatrului (și filmului) britanic: Michael Redgrave, Ralph Richardson, Trevor Howard, plus Ingrid Bergman (marți). În reluare: «Bărbați aleși» — un scenariu după proza lui Alun Owen, cu alte celebrități ale teatrului (și filmului) britanic: Laurence Olivier, Anna Calder-Marshall, Catharina Page, Paul Scofield, Sean Connery (sîmbătă). Așteptăm cu interes și plăcere Telerecitalul lui Carmen Stănescu, «asistată» de Mihai Fotino (sîmbătă).

ȘTIINȚĂ. «Giganții mării și vapoarele uscatului» este titlul emisiunii «Univers XX» (joi). A doua emisiune științifică, «Mai aveți o întrebare», este dedicată bolii ulceroase. Poate o și vindecă! (vineri).

SPORT. Un meci de box (fie și înregistrare!) echivalent cu o mare finală mondială de fotbal: Cassius Clay — Joe Frazier (marți) Și un interesant meci de fotbal, transmis de la Katowice: Gornik Zabrze — Manchester City în C.C.E. (joi).

DIVERTISMENT. Căci totu-i trecător... La ora cînd apare revista noastră, a IV-a ediție a «Cerbului de aur» e pe sfîrșite. Nu ne rămîne decît să-i mai ascultăm o dată pe cei mai buni în «Gala laureaților», iar în încheiere — pe Dalida (duminică). Nu uitați: «Steaua fără nume», în versiunea ei cea mai reușită — folclorul (luni).

Irinel Liciu

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 10, etapa din 7 martie 1971

I. Crișul – Polit. Iași (Cupa României)	1
II. C.S.M. Sibiu – Progresul (Cupa României)	1
III. Polit. Timiș. – Steagul roșu (Cupa României)	1, x
IV. Corvinul – Steaua (Cupa României)	2
V. C.F.R. Arad – F.C. Argeș (Cupa României)	2
VI. Progresul Brăila – Jiul (Cupa României)	2
VII. Inter – Milan	1, x, 2
VIII. Juventus – Napoli	1
IX. Fiorentina – Torino	1
X. Lazio – Bologna	1, x
XI. Sampdoria – Roma	1
XII. Foggia – Cagliari	1, x
XIII. Lanerossi – Verona	1

FLACĂRA-ALBUM
Vă reeditu Clay succesele anterioare? Aflați amănunte în paginile 22—23.
SPARTAN

FLACARA

11
'71

ANUL XX
NR. 823
13 MARTIE 1971

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

Sîmbătă, 6 martie 1971, a avut loc dezvelirea monumentului ce imortalizează figura dr. Petru Groza. La solemnitate au participat tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU și alți conducători de partid și de stat, precum și membri ai familiei marelui dispărut. Solemnitatea a coincis cu împlinirea a 26 de ani de la instaurarea primului guvern democratic al României, eveniment memorabil în istoria poporului nostru și strălucită victorie a maselor populare conduse de Partidul Comunist Român. Cu acest prilej, secretarul general al partidului a rostit o cuvîntare omagială, evocînd viața și activitatea dr. Petru Groza, eminent om de stat, fiu devotat al patriei noastre, luptător de frunte pentru democrație și progres social, pentru propășirea țării.

Miercuri, 10 martie, în prezența tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, a avut loc Consfătuirea de lucru a activului de partid și cadrelor de bază din industrie, construcții și transporturi din municipiul București. Participanții la discuție au analizat cu acest prilej rezultatele obținute în cincinalul precedent, precum și sarcinile ce revin economiei bucureștene în 1971, pentru înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R., de documentele Plenarelor C.C. al P.C.R.
În încheierea dezbaterilor a luat cuvîntul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU. Aplauzele cu care a fost subliniată în repetate rînduri cuvîntarea secretarului general al partidului au exprimat aprobarea unanimă a participanților la consfătuire a ideilor și indicațiilor valoroase date de conducătorul partidului și statului, hotărîrea și voința de a participa cu toate forțele la realizarea exemplară a sarcinilor de plan.

Muzeul de istorie a partidului comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România cunoaște acum, în preajma celei de-a 50-a aniversări de la crearea P.C.R., o afluență tot mai mare de vizitatori.

ÎN TOATE JUDEȚELE AU LOC CONSFĂTUIRI DE LUCRU ale activului de partid și cadrelor de bază din industrie, construcții și transporturi, în cadrul cărora se dezbat sarcinile ce revin și măsurile ce se impun pentru asigurarea din timp a îndeplinirii planului economic al primului an al cincinalului.

La consfătuiri participă membri ai Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Dezbaterile consfătuirilor ținute pînă în prezent au analizat cu înaltă competență, în spirit de lucru, critic și creator, munca în industrie, construcții și transporturi și au exprimat hotărîrea tuturor colectivelor de muncă de a-și consacra întreaga lor capacitate și inițiativă pentru înfăptuirea programului măreț elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R.

SAPTE ZILE ÎN IMAGINI

pe zalomit, la „petöfi sándor"

Ne aflăm la Casa de cultură «Petöfi Sándor». Într-o clădire deosebit de originală de pe strada Zalomit din Capitală, acest așezămînt are, prin activitatea ce se desfășoară aici, menirea de a contribui la întărirea continuă a prieteniei dintre tineretul român și cel de naționalitate maghiară, cît și la cunoașterea tradițiilor culturale comune. Spectacolele, concertele, multiplele activități culturale din cele mai diverse domenii au adus anul trecut în sălile Casei de cultură aproape 300 000 de persoane, iar acum, în primele două luni ale lui '71, peste 40 000. În fiecare lună, de pildă, funcționează aici un club de jaz; marți — intelectual-clubul; miercuri — clubul muzical «Bela Bartok; joi — seară cultural-distractivă; vineri — acțiuni ale Universității populare; simbătă — seară de cerdaș; duminică — matinee distractive, spectacole etc. Tot aici au loc cercuri și cursuri de inițiere în cinematografie, dans modern, balet, cercuri practice (croitorie, radio, televiziune). Într-un cuvînt, foarte multe acțiuni care fac din Casa de cultură de pe strada Zalomit un loc de mare atracție pentru tineret. Ce acțiuni se vor întreprinde în cinstea aniversării semicentenarului partidului? În primul rînd, s-a inițiat un concurs intitulat «50 de ani, 50 de întrebări, 50 de premii» — concurs ce se va desfășura în fiecare joi și care va avea drept temă lupta Partidului Comunist Român. Printre alte manifestări consacrate semicentenarului, la 25 martie va vorbi prof. dr. Lorincz Ladislau despre Rezolvarea problemei naționale, reflectare a politicii P.C.R., iar cîteva zile mai tîrziu, la 28 martie, vicepreședintele Consiliului oamenilor muncii de naționalitate maghiară, Vincze János, va vorbi despre Doftana. Se vor recita versuri de către scriitori și se vor citi de către actori diverse scrieri legate de lupta clasei muncitoare. În aceeași zi se vor inaugura expoziții de artă, de fotografii și de documente.

F. URSEANU

succese hunedorene

Întreprinderile industriale din județul Hunedoara au încheiat sarcinile de plan pe primele două luni ale anului cu un bilanț rodnic. Toți indicatorii de plan au fost îndepliniți și depășiți, realizîndu-se o producție globală suplimentară în valoare de 43 000 000 lei. În acest răstimp industria hunedoreană a pus la dispoziția economiei naționale 7 300 tone fontă, 5 200 tone oțel, 1 200 tone laminate, 750 tone minereu, 19 200 tone cărbune, 4 650 mc cherestea, bușteni, lemn de mină și celuloză, 2 300 mc prefabricate din beton pentru construcții și alte bunuri materiale. Planul producției-marfă vîndute și încasate a fost depășit pe ansamblul industriei județului cu 45 300 000 lei.

«Inflație» la Zoo-Băneasa. Numărul leilor s-a înmulțit peste noapte. Sînt totuși lei veritabili, originali, chiar dacă instinctele sălbatice dormitează provizoriu sub înfățișarea unor jucării nestilizate.

COPERTA NOASTRĂ

Încă un omagiu adus DOVEI, cîntăreața spaniolă ovaționată de publicul nostru minute în șir.

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1, Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

ura, reîncepe campionatul!

Începînd cu ziua de mîine, sute de mii de pasionați ai sportului cu balonul rotund vor popula din nou stadioanele, vor dezlănțui pasiuni, vor cunoaște decepții ori se vor îmbăta de pe urma succeselor.
Fotbalul a fost și va rămîne sportul-rege. Pentru a oficia momentul, revista noastră publică o senzațională fotografie care dezvăluie, o dată în plus, de ce iubim cu încăpățînare sportul acesta, în speranța că asemenea momente de adevărat balet vor putea fi văzute cît mai des și pe stadioanele noastre.

Să nu-ți faci prăvălie cu scară. *Sîmbătă seară, cu toată concurența fatală a Cerbului de aur, Naționalul a făcut sală plină (și entuziastă!) la premiera lui Eugen Barbu, «Să nu-ți faci prăvălie cu scară». Spectacolul Sandei Manu, bine articulat regizoral și susținut cu nerv, în pofida unui final care ne-a găsit și pe actori, și pe noi, spectatorii, nepregătiți, se remarcă în primul rînd prin compozițiile actoricești, fiecare în parte de mare strălucire: Eugenia Popovici, Raluca Zamfirescu, Ilinca Tomoroveanu, Ileana Stana-Ionescu, Matei Alexandru, Dem. Rădulescu, Petre Gheorghiu, George Paul Avram, Rodica Popescu ..*

Marele meci «al secolului» a luat sfîrșit. Rezultatul este cunoscut. Probabil că filmul întîlnirii va fi de multe ori reluat «la ralenti» de ambii boxeri.
Fără discuție, victoria a revenit lui Frazier, dar marele învins, marele nedreptățit de soartă rămîne — după părerea noastră — Clay, care a arătat de-a lungul întîlnirii calități de excelent pugilist. A lovit variat, a gîndit tot timpul, căutînd loviturile cu adresă. Din păcate prea lunga inactivitate pugilistică și ghionțul de a întîlni în ring «o forță a naturii» au determinat înfrîngerea sa. Iată alăturat patru secvențe ale ultimei reprize care au pecetluit soarta meciului.

ÎMPLINIREA UNUI GÎND STRĂVECHI

Ce a însemnat pentru viața mea, pentru destinul colectiv al poporului nostru, era civilizației prospere și a demnității umane, deschisă de lupta grea a comuniștilor? Ce au însemnat, pentru viitorul patriei, activitatea eroică, sacrificiile revoluționarilor comuniști? Iată cîteva gînduri împărtășite, redactorilor noștri, de cinci cetățeni ai patriei, oameni de vîrste și profesiuni diferite, cinci dintre martorii și beneficiarii celui mai tulburător, pasionant și hotărîtor capitol din istoria socială și națională a poporului român.

AM AJUNS SĂ DEVENIM NOI ÎNȘINE

Acum aproape 50 de ani, în mai 1921, am avut prilejul, cinstea și marea bucurie de a participa, în calitate de delegat al secțiunii București a Partidului Socialist, la crearea Partidului Comunist Român.

După cum se știe, Congresul din 8 mai 1921 și-a început lucrările în localul redacției ziarului «Socialismul», deoarece clubul din str. Sf. Ionică — unde se afla sediul partidului și al sindicatelor — fusese închis de către autorități în urma grevei generale din 20 octombrie 1920.

În cea de-a patra zi a Congresului, în urma unor însuflețite dezbateri, marea majoritate a delegaților au votat aflilierea la Internaționala a III-a Comunistă.

A doua zi, 12 mai, după-amiază, cînd lucrările Congresului își urmau cursul, ne-am trezit cu localul clubului înconjurat de armată, iar în sala de ședință — cu întregul aparat al Curții Marțiale în frunte cu generalul Nicoleanu, prefectul poliției din acea vreme

Comisarul regal — colonelul Georgescu — a oprit, din ordinul guvernului, lucrările Congresului și a cerut să i se prezinte procesul-verbal care a consemnat afilierea la Internaționala leninistă. Apoi am fost somați să părăsim sala de ședințe. Am coborît scările clubului cîntînd «Internaționala», iar în stradă am fost urcați în autodube și transportați la închisoarea Văcărești, unde totul fusese pregătit pentru încarcerarea noastră.

După cîtva timp au fost aduși în mijlocul nostru, în lanțuri, tovarășii Pavel Țcacenco și Solomon Scheiu, care fuseseră prinși după evadarea de la Jilava. Toate cererile făcute la conducerea închisorii pentru scoaterea lanțurilor au fost respinse.

În urma consfătuirilor ținute, s-a hotărît începerea grevei foamei, singura armă care ne mai rămăsese.

Într-o seară, în timp ce ne aflam în curtea închisorii împreună cu mai mulți tovarăși, între care Tiri Ion, Gh. Stoica, Iacob Scheiu, am început să cîntăm «Internaționala», refuzînd să intrăm în camere dacă nu se scot lanțurile celor doi tovarăși, extenuați după atîtea zile de foame.

Prin 1935, împreună cu soția mea, Ana, și cu trei băieți ai noștri: Alexandru, Mircea și Cristian

Pe la ora nouă seara, întreg aparatul Curții Marțiale și generalul Nicoleanu, prefectul poliției, erau la Văcărești, însoțiți de un detașament de soldați.

Maiorul Cernat, comisar regal, ne ordona să părăsim curtea, avertizîndu-ne că se vor face trei somații cu trompeta: «Dacă nu plecați, vom deschide focul».

Și, într-adevăr, se fac cele trei somații cu trompeta, dar nimeni nu se mișcă din fața plutonului aliniat pe două rînduri. A fost un moment de mare tensiune pe care cred că nimeni dintre cei ce l-au trăit nu-l vor uita pînă la moarte.

Peste cîteva zile am fost transferați cu toții la închisoarea militară, amenajată în cazarma Regimentului 6 infanterie, în vederea procesului, cunoscut în analele mișcării muncitorești sub denumirea de procesul din «Dealul Spirii». Aici am fost și eu condamnat sub acuzația de «crimă de primejduire a siguranței statului».

De atunci au trecut, așadar, aproape 50 de ani. Victoria socialismului s-a născut și a prins împlinire sub ochii noștri. Ce au însemnat pentru mine și pentru familia mea, pentru întregul nostru popor, lupta și triumful comuniștilor? Ei bine, eu consider că, între altele, revoluția și construcția socialismului au asimilat și au sintetizat magistral tocmai însușirile tradiționale ale poporului român: omenia, stima și respectul pentru ființa și crezul omului, de la noi și de pretutindeni, opțiunea lui pentru un climat de pace, hărnicie, curajul și înaltul său patriotism, voința de colaborare frățească cu toate popoarele lumii.

Benedict ȘTEFAN
veteran al mișcării muncitorești

...Și 30 de ani mai tîrziu, împreună cu alți veterani ai mișcării muncitorești, cînd am participat cu toții la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român. Cu această ocazie mi s-a înmînat înalta distincție Ordinul Muncii clasa a II-a. Ce mi-au devenit între timp feciorii? Primul a ajuns șef de serviciu la Ministerul Industriei Chimice, mezinul, procuror la Procuratura generală, iar prislea, doctor în științe, șef de secție la Muzeul de artă al R.S.R.

UMANISM LUMINOS ÎN ANII DE BEZNĂ

La cîteva zile după eliberarea din lagăr.

Noi toți, cei care ne pregătim să sărbătorim cincizeci de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, ne aducem aminte și de o altă aniversare, una mai personală, una mai intimă. Ne aducem aminte de prima noastră întîlnire cu comuniștii, ne aducem aminte — noi, cei mai în vîrstă — de prima întrezărire a unor alte orizonturi, a posibilității unui alt destin colectiv și personal, a unei alte lumi cu alte legi și alte coordonate ale existenței: coordonatele rațiunii, ale echității sociale și ale demnității umane.

Într-o operă literară simbolurile se construiesc pe baza unor legi foarte precise. În viața particulară a fiecăruia ele sînt determinate, însă, de multe împrejurări. Ele pot fi mai mult sau mai puțin nimerite, dar ești obligat să le accepți așa cum sînt. Așa, de pildă, pentru mine simbolul umanismului este strîns legat de... un castron cu lapte.

Era prin 1943, cînd am fost internat în lagărul de la Tîrgu Jiu. Abia împlinisem 19 ani și trebuie să recunosc deschis că nu aveam nici un fel de vină politică; mai mult chiar: ideile mele despre lumea în care trăiam erau foarte aproximative. Dar acest lucru conta prea puțin în acea vreme. Milioane de tineri în tranșee, sute de mii după gratii sau sîrmă ghimpată — zeița justiției nu s-a prea ostenit să cîntărească soarta individului în marea învălmășeală a celui mai crunt război din cîte a cunoscut istoria.

Am muncit în tunelurile din Valea Jiului — zece ore pe zi, subnutrit și îmbrăcat ca vai de lume — sau în praful sufocant al atelierului din lagăr. Am rezistat cît am putut, cam un an și jumătate, cînd m-a doborît o dublă pneumonie. Maladie mortală într-o vreme în care antibioticele erau practic necunoscute iar resursele de apărare ale organismului, vlăguite din pricina alimentației insuficiente.

Am zăcut trei săptămîni între viață și moarte, cu febră, cu tratament medical mizerabil, beneficiind doar de ajutorul modest al unor prieteni internați, dar am scăpat — ca prin minune — cu viață. A urmat o lungă perioadă de convalescență. Despre ea vreau să vorbesc.

M-am întors în atelierul de frînghii — mediu excelent pentru plămînii mei slăbiți! — și țin minte că în fiecare zi la prînz, cînd mă întorceam în baracă, găseam pe policioara de la capătul patului castronul cazon aproape plin cu lapte. Orice investigație a fost zadarnică. Nimeni nu m-a putut lămuri cum a ajuns jumătatea de litru de lapte în castronul meu.

Am fost foarte tînăr și știam încă foarte puține. N-am știut, de pildă, că internații comuniști sînt sprijiniți de tovarășii lor de afară prin solicitudinea Ajutorului Roșu. N-am știut că această organizație este strict secretă, interzisă, urmărită și aspru pedepsită de către autoritățile antonesciene. Nu știam pe vremea aceea că laptele este rezervat bolnavilor, iar eu, fiind bolnav, beneficiez de el, dar, ca necomunist, nu am voie să aflu pe ce căi secrete intră în lagăr, pe ce căi ascunse ajunge la mine. Conspirația riguroasă nu permitea ca cineva dinafara rîndurilor comuniștilor să afle nici măcar cel mai mic amănunt despre organizația de întrajutorare, dar, în schimb, umanismul comuniștilor nu permitea ca o viață tînără să se prăpădească fără nici o vină atunci cînd ea putea fi salvată.

Mai tîrziu mi s-a oferit și mai mult: conștiința situației și posibilitatea luptei, speranța și certitudinea, demnitatea datoriei și dreptul la sacrificiu. Mai tîrziu am fost primit în rîndurile celor care știu pentru ce suferă, celor care știu ce au de făcut. Dar mie, copilului de atunci, poetului de mai tîrziu, comunistului de azi, mi-a rămas nesters în memorie acel bîld de lapte, simbol poate prea simplist și facil al umanismului într-o epocă cît se poate de inumană — dacă vorbim despre simboluri ca o categorie estetică.

Dar a salva viața fizică a cuiva și a clădi viața morală a cuiva nu are de-a face cu categoriile estetice.

Erik MAJTÉNYI
scriitor

Poetul Majtényi Erik în zilele noastre, fotografiat la una dintre ședințele Uniunii scriitorilor din România

O POVESTE OBIȘNUITĂ

„Aveam 13 ani în fotografia aceasta. Tocmai intrasem ucenic la «Vulcan». Parcă mă văd: subțirel, slăbuț, cam sperios, dar hotărît încă de pe atunci să-mi văd de treabă...“

«Cum să nu-i iubești pe băieții aceștia? Și cum să nu cauți să le transmiți dragostea de meserie, ambiția de a lucra din ce în ce mai bine, de a învăța? În ei mă descopăr puțin pe mine cel de acum douăzeci de ani».

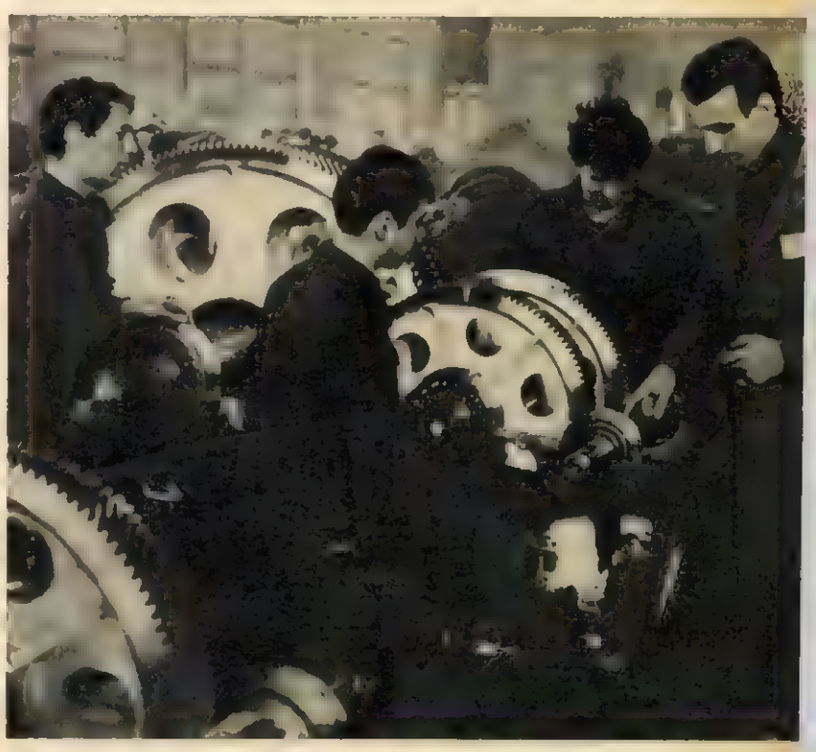

Reușesc să-l prind cîteva clipe pe inginerul Ion Oprea în momentul cînd turul prin secția strungărie se apropie de sfîrșit. Ne retragem într-un colț și începem să discutăm. Dintr-o dată, severul, exigentul profesor se metamorfozează într-un tînăr vesel, comunicativ. Lecțiile, predarea, l-au deprins cu rigoarea, cu argumentația logică. Amintirile-i sînt vii, le deapănă cu precizie, așa că n-am altceva de făcut decît să le înregistrez.

— ...Cînd am venit aici, la uzinele «Vulcan», aveam cam 13 ani. Era prin '50—51. M-a adus de mînă taică-meu să învăț meserie. «Băiete, mi-a zis, strungăria e meserie sigură, vezi de-o prinde bine. Ascultă de maistru, cum ai ascultat de mine, vezi cu cine te împrietenești. Să nu primim de la tine decît vești bune. Gîndește-te la mine, gîndește-te la maică-ta».

M-am gîndit la ei, la părinții mei, țărani — sînt de fel din comuna Moldoveni, de lîngă Urziceni — m-am gîndit la ei și mi-am învins timorarea, descurajarea de care mă simțeam cîteodată cuprins. Prin '50, la doi ani după naționalizare, «Vulcanul» era umbra uzinei de azi. Hale vechi, întunecoase, curți interioare și alei nepavate. Mergeam toamna și iarna la cantina care era în alt colț al uzinei pe picioroange, așa era noroiul de mare. De multe ori mai bine renunțam la masă. Doi ani am dormit în barăci. Dar, cum vă spuneam, mă gîndeam la ai mei și răbdam. Învățam, eram ascultător. După cîtva timp aud: «Mă, știi, puștiul are stofă, e serios. Poate iese ceva din el». Vorbeau între ei maiștrii. Asta mi-a dat aripi. Peste cîteva zile mă cheamă la el maistrul Lazăr Stan: «Ioane, cîte clase ai?» «Șapte». «Păi nu crezi că e timpul s-o faci și pe a opta?» Și m-am înscris la seral. A fost greu, tare greu. Lucram ziua, seara învățam. Dormeam puțin. În concediu, cînd mergeam acasă, dormeam de dimineața pînă seara, de intra-seră ai mei la idei. «Ce face băiatul nostru de-i așa de obosit? Unde-și petrece timpul?!» Am terminat liceul și devenisem tehnician. Într-o zi, iată-mă iar chemat. «Ei?» «Păi...». «Ce mai aștepți?» «De fapt, eu am și început să mă pregătesc». «Bravo, să te vedem!» Am dat examenul și-am reușit la Politehnică, la seral. Alți cinci ani de muncă, alte nopți albe. Cînd am luat examenul de stat, am telegrafiat acasă. Alor mei nu prea le spusesem nimic. Într-un timp mi-era teamă că n-am să rezist. Cînd au aflat că am ajuns inginer — mama a plîns. Probabil că a fost cea mai frumoasă zi din viața mea. Și cred că și din viața mamei...

...Îmi iau rămas bun de la inginerul Ion Oprea. Omul este chemat cu insistență într-o secție. Da, cam asta e tot. O poveste obișnuită despre un om obișnuit. Nimic senzațional în biografia sa.

Și cu toate acestea, povestea copilului de țăran adus de mînă în uzină și ajuns pe rînd tehnician, inginer și profesor mă face să mă întreb ce-i cu adevărat senzațional în lumea asta și ce nu.

Mihai HETCO

1921 1971 50

PRIETENUL NECUNOSCUT AL ZIARIȘTILOR

Ucenicul de acum 30 de ani (stînga) rîvnea, în secret, la o bogăție...

...pe care a dobîndit-o acum din plin și din care împarte, cu dărnicie, și altora.

Strada nu mai există... A fost desființată din rațiuni de aliniament pentru noile blocuri de pe Colentina. Acolo însă, la colțul fundăturii, cu ani în urmă, un băiat slăbuț pindea, cu invidie și neputință, desfățarea jucătorilor de rișcă și barbut. Tatăl lui, muncitor la fabrica «Stela», îi interzicea cu strășnicie să se amestece printre derbedei.

Băiatul acesta timid, firav, dar extrem de studios, a devenit o dată cu trecerea anilor unul dintre cei mai devotați amici ai gazetarilor.

— De douăzeci de ani doar asta fac. Fără mașini și materiale din import. Și cînd mă gîndesc ce obligații mari mai am față de dv.!

Anatol Terna (maistru, șef de atelier la Uzina de mecanică fină) ne ajută pe noi, gazetarii, să scoatem în lume gîndurile și impresiile noastre în chip de cuvînt tipărit. Mai pe înțeles, de 20 de ani se ocupă cu confecționarea matrițelor de linotip pentru tipografii.

— Acum, că s-au înființat noi ziare județene, planul nostru a sporit substanțial. În paralel, mă muncește o idee...

Și ascultîndu-l cum își vorbește, îi apreciez în gînd fraza elegantă, limbajul concis, îngrijit, specific omului inteligent și cultivat.

— Cînd eram ucenic la patron, murdar, și rupt, și neînsemnat, tot îmi dădeam seama că «stăpînii» mei nu sînt mai inteligenți decît mine. Doar că argumentul îngîmfării lor era banul. Averea pe care mi-o doream eu pe atunci am agonisit-o mult mai tîrziu: abia la 32 de ani am terminat liceul seral. Și încă n-aș fi știut mare lucru dacă nu citeam într-una. Meseria mea, adică pasiunea mea cu matrițele de linotip, ridica și ea pretenții tot mai mari. Așa că trei ani am urmat, după liceu, cursurile Universității populare de limbă engleză. Îmi prind grozav de bine pentru parcurgerea literaturii de specialitate.

Nu știu dacă mai pot să vă spun ceva în plus despre maistrul Anatol Terna. Evoluția lui... Îmi vine să parafrazez întrebarea dintr-o cunoscută piesă clasică românească: E departe din Colentina pînă în Vatra Luminoasă? (acolo stau maistrul și familia lui acum). Și nu pot răspunde decît aidoma replicii: Dacă e departe?

E o viață de om!

De altfel și între șoseaua Colentina și șoseaua Colentina este, azi, aceeași distanță!

V. COSTEA

Iată-l pe Helfried Weiss împreună cu criticul Wilhlem Beneș, studenți la Cluj în anul 1931, într-o cameră în care pictorul și-a valorificat talentul pe măsura necesităților: pe peretele din spate a fost pictată o fereastră, deoarece încăperea nu avea nici una.

CREAȚIA CONȘTIENTĂ

Despre pictorul român de naționalitate germană Helfried Weiss, cataloagele expozițiilor din țară sau de peste hotare ne oferă următoarele date biografice: s-a născut în 1911 la Brașov și a urmat cursurile Academiei de arte frumoase din Cluj și București. Din 1954 începe să expună la toate expozițiile regionale de artă plastică organizate de filiala Brașov a U.A.P., și în multe expoziții anuale de grafică la București. Urmează apoi participarea artistului la diverse expoziții de peste hotare: în 1957, R.P. Chineză; în 1959, la Stockholm; în 1965, la Berlin și în 1970, la o expoziție colectivă deschisă la Wiesbaden.

— Ce ne poate spune însă profesorul de desen Helfried Weiss despre începuturile meseriei sale?

— După ce am absolvit Academia de arte frumoase din București (destul de greu, de altfel, căci tatăl meu era un simplu profesor de limba germană, iar taxele erau foarte mari), m-am dus cu diploma în buzunar într-un sat din Moldova, la o școală confesională. Acolo, noi, profesorii, eram atît de prost plătiți, încît nu o dată sătenii organizau din filotimie colecte colective pentru a ne suplimenta modestul cîștig. Aș mai dori să arăt că taxele școlare pe care trebuiau să ni le plătească țăranii erau atît de ridicate, încît nu e de mirare că în anii cu recolte slabe nu aveam nici lefuri, dar nici elevi.

— Cînd ați «ieșit în lume» cu lucrări de artă?

— Am debutat în 1951 cu lucrări de gravură în lemn. Gravura îmi permite mai ușor transfigurarea sintetică a realului, geometrizarea formelor. Dar chiar atunci cînd am căutat să mă găsesc pe mine în descifrarea sensurilor realității, angajarea față de momentul istoric a fost o concluzie firească. A te găsi pe tine în datele momentului istoric și social pe care îl trăiești, iată sensul creației. Or, era socialistă atît de tulburătoare, de pasionantă, numeroasele evenimente care prefigurează marea reînnoire istorică pe care o trăim nu pot fi exprimate decît printr-o creație subordonată conștient unui scop.

Grafica militantă (o parte din lucrări cu acest caracter au participat la expoziția țărilor socialiste de la Berlin, «Intergrafica»), ca de altfel întreaga operă a lui Helfried Weiss, în care relațiile omului cu lumea înconjurătoare transpar cu claritate, reprezintă tocmai această adeziune conștientă a artistului la idealurile epocii sale.

Iuliana POP

Și o fotografie recentă în atelierul pictorului

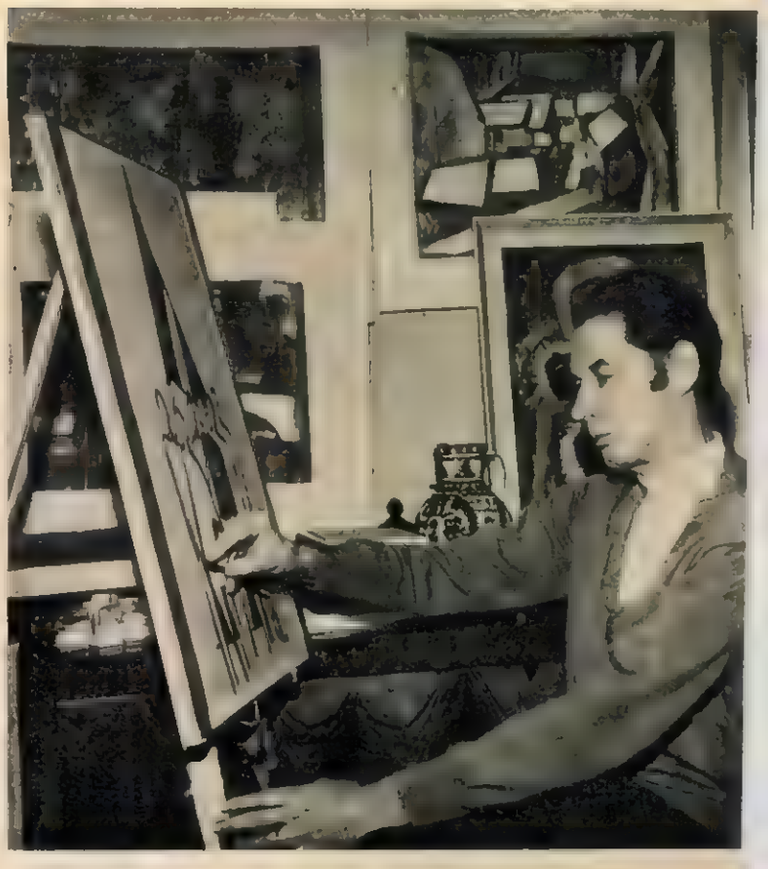

dialog cu cititorii

de **H. DONA**

O curioasă și, în același timp, dificilă întrebare ne este adresată de către cititorul **Stan Domide** din Craiova. Referindu-se la o discuție pe care a avut-o cu cîțiva prieteni, dumneasa ar vrea să știe și părerea noastră cu privire la conținutul noțiunii de «provincialism». După cîte știm, nu există o definiție unanim acceptată; în orice caz, nu trebuie să punem semnul egalității între viețuirea în provincie și provincialism. Există foarte mulți locuitori ai Capitalei care au mentalitate provincială și viceversa. Provincialismul ar putea fi caracterizat prin incapacitatea de a te ridica la idei generale, prin frica sau jena în fața noului și prin supunerea necritică (sau chiar complacerea) în mentalități, obiceiuri, prejudecăți moștenite, prin atenția exagerată acordată reacțiilor celor din jur (indiferent de justețea acestor reacții), prin retragerea în cochilie în fața a tot ce pare străin (în înțelesul larg al cuvîntului), într-un cuvînt, printr-un anume imobilism spiritual. Unii filozofi contemporani au apreciat (nu fără dreptate) că certificatul de maturitate al unei culturi este dat nu numai (sau nu în primul rînd) de crearea unor opere de valoare universală, ci de dezbărarea de spiritul provincialist.

Cîteva rînduri ale noastre consacrate violenței contemporane și apărute acum cîteva săptămîni l-au determinat pe cititorul **Al. Trandafir** din Botoșani să ne trimită o frumoasă și inteligentă scrisoare, din care ne vom permite să citățm un pasaj. După o serie de aprecieri amabile, tov. Al. Trandafir scrie: „Nu pot fi întru totul de acord cu afirmația dumneavoastră, după care violența de azi n-ar fi cu nimic mai copleșitoare decît cea de altădată, diferența constînd doar într-o mai largă luare la cunoștință. Nu cred că aceasta este esențialul. Gradul în care o societate este impregnată de violență nu se măsoară după numărul și ferocitatea violențelor concrete, ci după felul în care violența, brutalitatea, duritatea sînt apreciate ca valori sau nonvalori. Or, de la apariția fascismului încoace, lucrurile nu stau bine în lumea contemporană. S-a ajuns, în unele locuri, ca sentimentalismul, gingășia, toleranța, bunătatea să fie apreciate ca un fel de calități ridicole, proprii ființelor slabe, calități pe care cine le are caută să le camufleze cît mai bine. Ba mai mult, asemenea trăsături de caracter sînt apreciate de mulți nu numai drept caraghioase, ci chiar drept nocive din punct de vedere social. În multe sisteme educaționale, omul adevărat, omul «de tip deosebit», este considerat insul dur, care n-are tată, n-are mamă, nu cunoaște prieteni, nu se lasă înduplecat nici de durerea cea mai mare, e gata să calce și pe cadavre pentru a-și atinge țelurile. Orice abdicare de la duritate, de la brutalitate, e considerată, în cel mai bun caz, drept «lipsă de realism». Credeți că e bine așa?" Ceea ce credem noi are prea puțină importanță, deși e indiscutabil că observațiile tov. Trandafir conțin mult adevăr. Demonul contradicției ne obligă însă și la formularea cîtorva rezerve.

În primul rînd, cultul omului dur, neînduplecat, brutal, nu este propriu numai anumitor societăți contemporane; el s-a transmis din generație în generație chiar dacă, în răstimpuri, o anumită frazeologie religioasă sau filozofică reușea să-i facă mai puțin vizibil.

În al doilea rînd, aderarea la «modelul dur» sau la «modelul uman» (ca să nu-i spunem «moale») nu este o chestiune de opțiune liberă. Violența există ca un dat obiectiv și ea însoțește de cele mai multe ori manifestarea nedreptății (sociale, politice, morale etc.). Într-o lume a violenței, a răspunde nedreptății prin violență apare aproape ca o necesitate. Rămîne abia de demonstrat (exemplele în această privință sînt încă puține) că se poate lupta eficace pentru dreptate și prin mijloace nevioiente, generoase, umane. Cu alte cuvinte, într-o vreme ca a noastră, în care eficiența pare a deveni zeul suprem, trebuie dovedit că nu numai violența e eficace, că violența nu e totdeauna eficace. Acest deziderat e încă, în bună măsură, o problemă a viitorului. Ne aducem aminte de fraza lui Brecht din «Galilei»: «Vai de societatea care are nevoie de eroi». Dar care societate, pînă acum, s-a putut dispensa de eroi? Nu cumva problema reală, actuală, este aceea de a ne păstra umanitatea într-o lume obiectiv aspră și necruțătoare?

Cititorul **A. Predescu** din Brăila se plînge că n-am acordat expediției «Apollo-14» un număr mai mare de pagini (ilustrate și cu fotografii color). Adevărul este că, cu excepționala lor capacitate de a uita, de a digera orice noutate, contemporanii noștri au și început să considere zborurile cosmice drept niște evenimente banale care nu reține prea mult atenția. Nu numai noi, dar nici o revistă din lume (inclusiv cele americane) n-a acordat ultimului periplu lunar un spațiu prea mare. E trist, poate, dar așa e viața.

Cititorul din Ștefănești, județul Botoșani, care ne cere un sfat medical, e rugat să ne indice adresa exactă. La asemenea întrebări nu se răspunde prin revistă, ci prin scrisoare personală.

UMOR

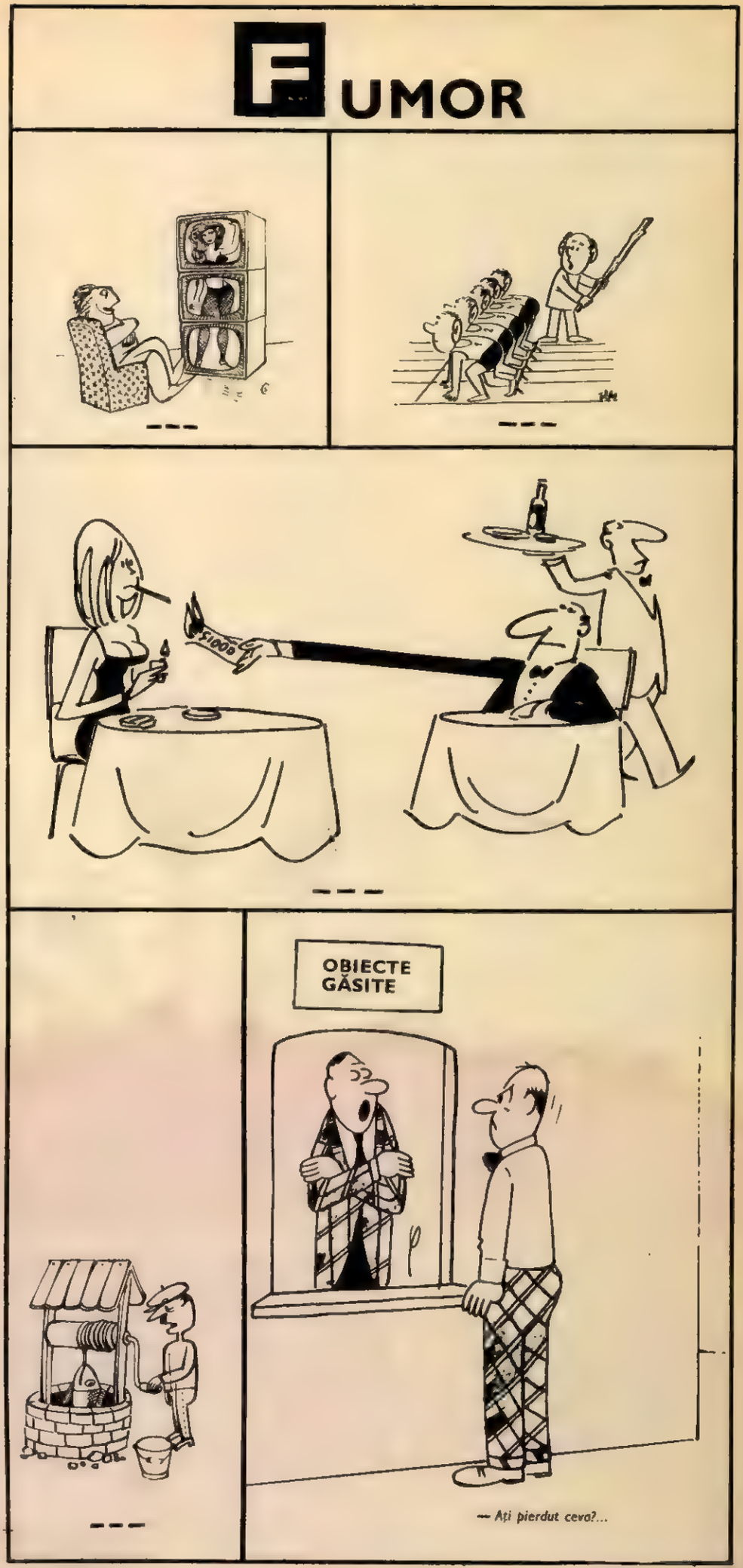

DRUMUL CERBILOR

de Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

Singura dată cînd concurenții au stat umăr lîngă umăr: în seara deschiderii.

Susținătorii Helenei Vondrackova i-au dorit mai mult decît un cerb de argint.

Fostele «Stele fără nume» au noroc la Brașov. Dovada cea mai proaspătă — cerbul de bronz al Corinei Chiriac.

Un premiu rîvnit — cel al popularității. De data aceasta el a revenit olandezului Jerry Rix.

Kiki Dee a plecat de la Brașov cu o mențiune acordată de Televiziunea română

Charles Trenet sau lungul drum al şansonetei.

Alain Barrière, trubadurul singuratic.

Lala Jovanovici — un spectacol dinamic.

Cerbii se vor fi odihnind la ora aceasta (fiecare pe unde l-a mînat soarta şi juriul), dar nu fără o oarecare umbră de mihnire; nu din alte pricini, ci doar pentru neagra singurătate la care i-au condamnat cei care au regizat premierea.

De ce nu au lăsat frumoasele animale sclipitoare să se întîlnească cu toatele, măcar o clipă, pe scenă? Să vadă şi Cerbul de aur '71 cum arată la faţă cel de bronz şi invers. Cui i-ar fi stricat? De ce s-or fi dat trofeele într-un cadru (scenic) atît de restrîns, fără părtaşi de bucurie pe podium, ca şi cum premiile ar fi fost un anunţ de concediere înminat de şeful de birou? De ce n-au stat sărbătoriţii la rampă, umăr lîngă umăr şi zîmbet lîngă zîmbet, spre bucuria noastră şi a fotoreporterilor? Cine l-o fi fugărit? Răspunsul nu poate fi decît unul. Cineva nutreşte o nemiloasă pasiune pentru **suspens.** Cineva şi-a pus în gînd să-l umilească pe Hitchcock, drept care a tocat suspens-ul ca pe un pătrunjel verde: Valeria Gagialov anunţa numele premiului, apoi îi pasa lui Andrei Magheru traducerea în franceză şi pînă la urmă se ajungea la fericitul posesor. În timp ce cînta, să spunem, Dickie Rock, omul din sală trebuia să plesnească de emoţie şi curiozitate, preţ de două melodii, pînă la pronunţarea altui nume. Într-un fel, totul a mers pînă cînd a apărut Dova. De îndată ce a început să cînte, şi după aceea, lumea n-a mai avut chef de această comedie cu boabe de suspens. Publicul îşi dăduse adeziunea supremă şi ovaţiona autenticitatea, cu un discernămînt

(Urmare în pag. 12)

Păcat că **Arca lui Noe** *este atît de strimtă, că nu încap în ea decît El, Ea, cîinele şi pisica. Cu Sergio Endrigo am merge bucuroşi oriunde, convinşi că peste tot vom întîlni cîntecul adevărat.*

emoţionant, care începuse să încolţească încă de la trecerea lui Dickie Rock şi a lui Jerry Rix, deci mult înainte de sclipirea coarnelor de cerb. Ultimele bravo-uri erau păstrate în gînd Helenei Vondrackova. Restul este literatură de specialitate, iar încîntarea de a fi auzit şi văzut concurenţi unul şi unul este mult prea mare pentru a găsi de cuviinţă să întoarcem pe o parte şi pe alta deciziile juriului. Desigur, judecat în mare, este îmbucurător să vezi că valorile, aproape toate, au plecat aureolate de la Braşov, că nu a fost nevoie să se repare, în pripă, greşeli apăsate de genul celei cu Frida Boccara; dacă vrem să ne îndeletnicim însă cu nuanţele — şi cei din sala braşoveană au oferit o înaltă lecţie în acest sens — atunci vom băga de seamă că o menţiune pentru Dickie Rock sau un Premiu special pentru Dova sînt tot nişte gafe, ce-i drept ceva mai poleite.

Televiziunea noastră, gazda concursului, se mîndreşte, pe bună dreptate, cu cei care, în semn de înaltă cinstire, răspund chemării sale. Ne amintim că acum doi ani, la conferinţa de presă, numele Fridei Boccara a fost citat ca un argument al soliditătii concursului. Anul acesta, la aceeaşi întîlnire cu presa, Dova a fost prima amintită. Ceea ce pentru noi constituie o onoare, pentru juriu — mereu acelaşi — devine un criteriu întors pe partea cealaltă. Există suspiciuni în faţa profesionismului (cuvîntul acesta a ajuns un fel de vorbă de ocară), dar nimeni nu i-a stabilit limitele, semnificaţiile lui în cadrul unui concurs. La urma urmei ce înseamnă el, un număr de alte premii luate la alte concursuri, celebritate în ţara proprie sau, pur şi simplu, ştiinţa de a cînta, de a-ţi susţine sensibilitatea, calităţile vocale, personalitatea?

Dacă televiziunile lumii ne preţuiesc şi trimit mulţi tineri porniţi pe calea desăvîrşirii, este mai greu de priceput paradoxala tendinţă a juraţilor — ce reprezintă aceleaşi onorabile instituţii — de a nu încuraja «profesioniştii». Să se facă în acest caz un concurs al internaţionalelor **stele fără nume**, căci sînt şi prin alte părţi emisiuni asemănătoare, inclusiv cîte un mucalit de Dan Deşliu şi cîte o steluţă prea năvalnic adorată de cei care,

Derek John Tilley — tînărul frenetic.

O echipă a televiziunii olandeze a urmărit fiecare mişcare a Theresei Steinmetz, începînd cu repetiţiile, cu conferinţa de presă (în fotografie) şi terminînd cu intrarea triumfală în restaurant. Telespectatorii din patria cîştigătoarei de anul trecut vor afla totul despre «Therese în România».

într-un elan intelectual, se lasă convinşi că din «voi schimba dealul cu valea» trebuie făcut un fel de «a fi sau a nu fi». O dată cuvintele ajunse aici, îmi exprim nedumerirea în faţa acelor preparatori care au învăţat-o pe studenta în teatru Corina Chiriac — şi nu numai pe ea — că ori de cîte ori aminteşti în cîntec despre soare trebuie să te uiţi în sus, iar cînd vine vorba de roata vieţii — să descrii nişte cercuri.

Între profunzime şi candoare există, în muzica uşoară, toate treptele necesare. Pe fiecare se poate sta cu eleganţă şi egală eficacitate artistică şi emotivă.

Toţi cei care au colaborat cu sextetul **Cantabile** *condus de Smaranda Toscani au ţinut să mulţumească celor 3 fete şi 3 băieţi pentru desăvîrşitul lor acompaniament (în fotografie — concurenta Nicole Jacquemin).*

DRUMUL CERBILOR

Cutările Oliviei Molina sînt bucuria fotoreporterilor

◀ O fericire — probabil neașteptată — pentru reprezentanta Suediei, Ann Louise Hannson: Marele trofeu.

Șăgălnicia nu înseamnă neseriozitate, după cum mimata «răceală suverană» nu este egală cu gravitatea. Totul este să nu confundăm una cu alta — iată ce au dovedit excelenții interpreți-concurenți din acest an; posesori ai unor glasuri strălucite dar și ai unei ținute de pe acum remarcabile, Dova, Jerry Rix, Vondrackova, Dickie Rock, Nicole Jacquemin, Zsuzsa Koncz, Ann Louise Hannson, Olivia Molina. Lea Laven, Lili Castel — au fost și autorii unor mici spectacole de viitoare mari stele. Fie ca Brașovul nostru să le poarte noroc și talentului lor să li se adauge ceva din perseverența, din răbdarea unui Endrigo sau Barrière, cu care s-au întîlnit acum în treacăt, ori din vitalitatea de copac neclintit a lui O.C. Smith. Dar despre cei care au venit să ne spună cîtă permanență și cîtă uitare se află în fiecare melodie vom mai avea prilejul să revenim. Oricum, cîntecul are o viață mai lungă decît pumnii lui Cassius Clay.

Un Belmondo al cîntecului — Dickie Rock. ▶

«FACEȚI LOC POPORULUI, FACEȚI LOC COMUNEI!»

O SUTĂ DE ANI DE LA PROCLAMAREA COMUNEI DIN PARIS

de N. COPOIU—doctor în istorie

INTRODUS ÎN TREBURILE POLITICE...

«Iată-mă — scria părinților săi marele pictor Courbet într-un stil familiar — introdus de către poporul din Paris în treburile politice, pînă la cot. Președinte al Federației artiștilor, membru al Comunei, delegat la Primărie, delegat la Instrucțiunea publică... Mă spăl, mănînc, stau în ședințe și prezidez 12 ore pe zi. Încep să am capul ca un măr încărcat. Cu toate aceste bătăi de cap, cu care nu eram obișnuit, sînt fermecat. Parisul este un adevărat paradis. Fără poliție, fără înjurături, fără impozite de orice fel, fără încăierări.. Într-un cuvînt, este o adevărată încîntare».

MODESTIE

Simbolul modestiei și corectitudinii care a domnit în timpul Comunei este socotit a fi Jourde, trezorierul Comunei, a cărui soție a continuat să spele rufe la spălătoria publică, în timp ce el era ministrul finanțelor.

«UNICA SALVARE A POPORULUI»

«Afișul roșu redactat de Jules Vallès și Gustave Tridon, în numele Comitetului celor 20 de arondismente, arăta că francezii erau în stare să învingă în război, dar că guvernanții, prin «incetineala, nehotărîrea și inerția lor ne-au adus pe marginea prăpastiei...» În partea a doua a afișului, guvernul era somat a se retrage și a lăsa poporul Parisului să se ingrijească el singur de eliberarea sa. «Municipalitatea sau Comuna, oricare ar fi numele ce i s-ar da, constituie unica salvare a poporului, singurul său recurs impotriva morții... Faceți loc poporului, faceți loc Comunei!» (7 ianuarie 1871)

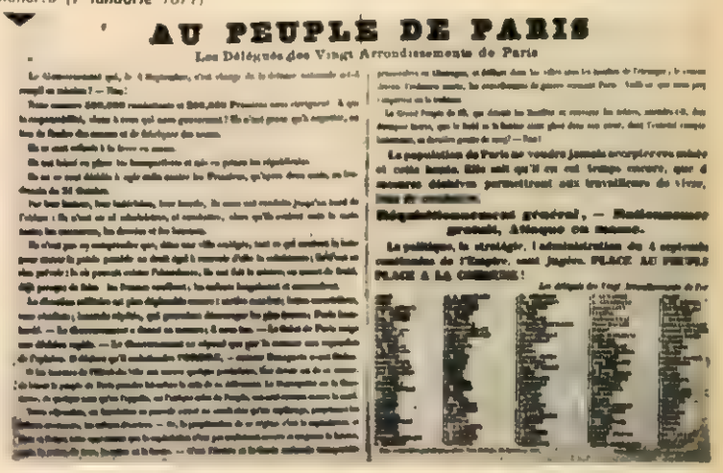

AU PEUPLE DE PARIS

Les Délégués des Vingt Arrondissements de Paris

«ÎN NUMELE POPORULUI, COMUNA ESTE PROCLAMATĂ»

'roclamarea Comunei — la 18 martie 1871 — i fața primăriei a prilejuit o uriașă mani estație populară, la care au participat a roape 200 000 de parizieni. O pagină de ntologie, scrisă de Lissagoray, unul dintre omunarzii cei mai viteji, ne-a imortalizat tmosfera din timpul festivității proclamării omunei. «Batalioane cu surle și cu tobe, cu oneta frigiană în virful steagurilor, cu eșarfă oșie la pușcă, cu rîndurile îngroșate cu oldați de linie, artileriști și marinari cre inciosi Parisului, coborîră pe toate străzile pre Piața Grevei, asemenea afluenților unui uviu uriaș. La Hôtel de Ville (primărie), hiar în mijloc, în fața porții centrale, se ri icase o mare estradă. Bustul Republicii, cu șarfa roșie încrucișată pe piept strălucind in cauza mănunchiului de steaguri roșii. omina și apăra. În timp ce batalioanele se un în ordine, răsună cîntece, muzica into ează Marseilleza și Chant du départ, trimi itele sună atacul, tunul Comunei din '92 zbuie pe Chei.

'gomotul încetează, toată lumea ascultă lembrii comitetului central și ai Comunei, u eșarfa roșie încrucișată pe piept, apar u această clipă pe estradă. Ranvier anunță Comitetul central predă imputernicirile sale omunei. Cetățeni, mi-e inima prea plină e bucurie pentru a putea ține un discurs ermiteți-mi doar să preamăresc poporul pen u mărețul exemplu pe care îl dă lumii» n membru al comitetului central, Boursier. ii proclamă pe cei aleși. Tobele bat tare luzicile și 200 000 de glasuri reiau Mar illeza... Ranvier abia poate să anunțe, in o clipă de liniște: «În numele poporului, omuna este proclamată»

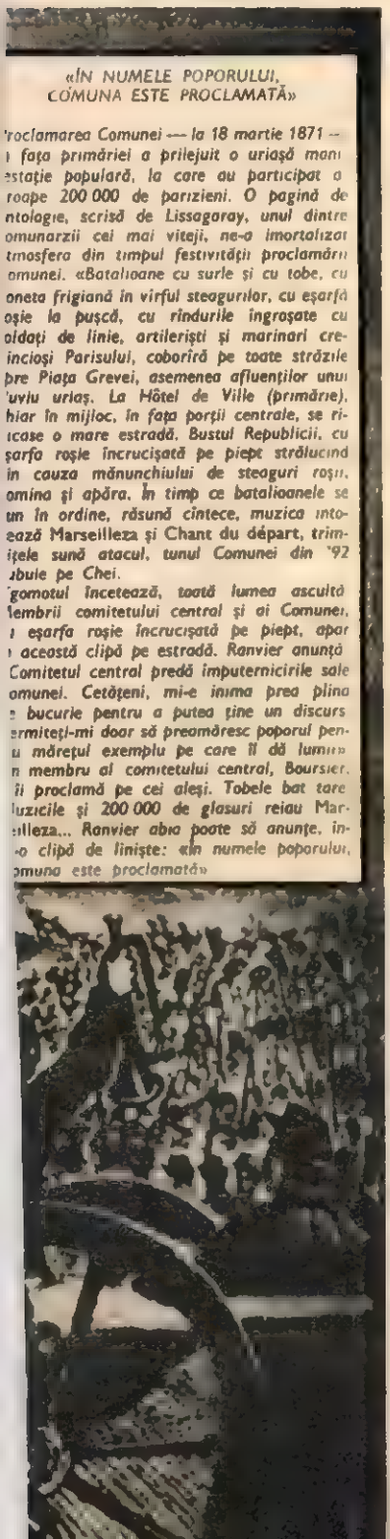

Cu o sută de ani în urmă, la 18 martie 1871, în Parisul înconjurat de armatele prusiene s-a produs un eveniment care a crestat o săpătură adîncă pe răbojul istoriei universale. În această zi, după o confruntare de forțe în care masele populare și-au dovedit superioritatea — dar o superioritate generoasă — guvernul burghez al unei *mari puteri* era nevoit să fugă din capitala sa, în derută...

Ce s-a întîmplat de fapt la 18 martie 1871? În ce raport s-au aflat evenimentele din această zi cu cele din zilele și săptămînile anterioare și mai ales ce urmări a avut pentru Paris, pentru Franța, pentru Europa, epopeea pe care o inaugura ziua de 18 martie și care avea să reziste, timp de 72 de zile, dușmăniei întregii lumi burgheze?

Iată cîteva întrebări la care vom încerca să răspundem în rîndurile de față.

PRĂBUȘIREA UNUI IMPERIU

Oricît de nouă, ca fenomen social-politic, a fost Comuna din Paris, trebuie să spunem că proclamarea ei s-a înscris în ordinea cea mai firească a evenimentelor care au precedat-o. Comuna a marcat saltul calitativ al unor acumulări de evenimente desfășurate succesiv, începînd, mai ales, de la 4 septembrie 1870, data prăbușirii imperiului lui Napoleon al III-lea și a proclamării republicii. Doi factori au influențat în mod decisiv evoluția evenimentelor — dezvoltarea mișcării muncitorești din Franța și războiul franco-prusian.

Înfrînt în revoluția de la 1848, proletariatul francez a reluat lupta împotriva burgheziei, luptă pe care el a intensificat-o în mod deosebit în ultimii ani ai regimului imperial al lui Napoleon al III-lea. Crearea Internaționalei I, în care un rol important l-au avut chiar muncitorii francezi, a impulsionat atît luptele muncitorești, revendicative, cît și procesul de organizare a clasei muncitoare.

Spre sfîrșitul deceniului al 7-lea, imperiul lui Napoleon al III-lea nu avea însă de făcut față numai nemulțumirilor clasei muncitoare și activității secțiilor Internaționalei. Împotriva lui s-au ridicat cu tot mai multă vehemență grupuri ale burgheziei radicale.

Pe acest fond, al unei nemulțumiri generale împotriva imperiului, a cărei expresie majoră o constituiau acțiunile clasei muncitoare, a izbucnit războiul franco-prusian, încercare disperată a lui Napoleon «cel mic» de a prelungi existența regimului său printr-o diversiune externă. Dar războiul, marcat prin înfrîngeri răsunătoare, a avut cu totul alte consecințe pentru Napoleon III: după ce acesta a căzut prizonier la Sedan, a urmat rapida prăbușire a imperiului.

O FORȚĂ NOUĂ: GARDA NAȚIONALĂ

Proclamarea republicii, la 4 septembrie 1870, a dat iluzia maselor că, după alungarea lui Napoleon III, noul guvern, intitulat «al apărării naționale», va alunga și trupele prusiene, ajunse deja în vecinătatea Parisului. Caracteristica principală a luptelor de clasă, care au dus în cele din urmă la proclamarea Comunei, a constat în faptul că masele populare, prin cererile lor, exprimau *interesele generale ale națiunii*.

După 4 septembrie, poporul francez ducea o luptă dreaptă împotriva cotropitorilor prusieni. El se opunea încheierii păcii și cerea mobilizarea tuturor forțelor naționii în războiul contra armatelor care îi ocupau teritoriul național. Însuflețit de prezența tot mai viguroasă în viața publică a organizațiilor muncitorești, guvernul dorea să grăbească sfîrșitul războiului, acceptînd înfrîngerea.

Confruntarea dintre cele două forțe — guvern și organizații populare — s-a concentrat în capitala țării. Între 4 septembrie 1870 și 18 martie 1871 nu s-a desfășurat un război civil, cum se va întîmpla în timpul existenței Comunei, dar a avut loc o aprigă luptă de clasă, care a cunoscut formele cele mai variate, ajungînd și la ciocniri violente.

În timp ce confruntările politice căpătau un caracter tot mai ascuțit iar războiul aducea parizienilor numai nenorociri și umilințe, o nouă forță apare la orizontul vieții existenței Comunei, dar a avut loc o aprigă luptă de clasă, care a cunoscut formele cele mai variate, ajungînd și la ciocniri violente.

În timp ce confruntările politice căpătau un caracter tot mai ascuțit iar războiul aducea parizienilor numai nenorociri și umilințe, o nouă forță apare la orizontul vieții sociale a Parisului: Garda Națională. Formată din batalioane constituite pe străzi, cartiere și arondismente, Garda Națională număra la începutul anului 1871 aproape 300 000 de combatanți. Tocmai pe această forță militară se bazau reprezentanții maselor cînd cereau cu insistență guvernului să organizeze lupta de eliberare, să alunge mai repede asediatorul prusian de la porțile Parisului. Formată în cea mai mare parte din muncitori constituiți în «batalioanele federate», Garda Națională s-a organizat ca o forță politică, alegîndu-și, la începutul lunii martie 1871, un comitet central în fruntea ei. Din comitetul central făceau parte și membri ai Internaționalei, ca Varlin, Pindy, Arnold.

Așadar, după șase luni de neîntrerupte confruntări și amenințări, cele două forțe principale de *clasă*, care se aflau în luptă, ajunseseră în ajunul zilei de 18 martie la o asemenea situație încît ciocnirea devenise inevitabilă: guvernul nu *putea* să mai existe fără dezarmarea Gărzii Naționale, care la această dată întruchipa mina înarmată a maselor populare, a muncitorimii pariziene, iar Garda Națională era o forță prea puternică pentru a se lăsa dezarmată.

În ajunul zilei de 18 martie raportul de forțe dintre guvern și Garda Națională, condusă de un comitet central, era net în favoarea acesteia din urmă, încît o acțiune a guvernului contra Gărzii părea «un lucru absurd», o «aventură».

TRUPELE GUVERNAMENTALE SÎNT «DIGERATE DE MULȚIME»

Începută la 3 dimineața (18 martie), acțiunea de preluare a artileriei Gărzii, amplasată pe colina Montmartre, s-ar fi putut încheia cu succes dacă din cauza uneia dintre neglijențele tehnice «de care comandamentul francez a dat dovadă în tot cursul războiului» nu s-ar fi uitat să se prevadă pregătirea atelajelor care trebuiau să transporte tunurile... Întîrzierea provocată de această defecțiune a fost plină de consecințe, deoarece a dat posibilitatea Comitetului de vigilență al arondismentului XVIII să intervină. Însuflețit de Ferré și Louise Michel, Comitetul a reușit, avînd sprijinul populației și al Gărzii, să determine trupele guvernamentale (Batalionul 88) să refuze executarea ordinelor, să-și dezavueze ofițerii și să-l aresteze pe generalul Lecomte.

La ora 9, în timp ce «deruta forțelor versailleze este totală», își face apariția batalionul 128 din Garda Națională, comandat de Bergeret, care reintră în posesia tunurilor.

O înfrîngere asemănătoare au suferit trupele guvernamentale și pe colinele Chaumont, unde se aflau, de asemenea, amplasate tunuri ale Gărzii Naționale.

Spre amiaza zilei de 18 martie, în timp ce trupele guvernamentale erau «literalmente digerate de mulțime», Thiers decide evacuarea Parisului, recunoscînd în felul acesta incapacitatea guvernului său de a exercita atribuțiile puterii în capitală. Parisul se afla astfel, începînd din această zi, sub conducerea comitetului central al Gărzii Naționale. Timp de o săptămînă, pînă la organizarea alegerilor pentru COMUNĂ, comitetul central a condus efectiv Parisul, adoptînd măsuri necesare bunei desfășurări a vieții orașului. El a ridicat starea de asediu, a desființat consiliile de război, a amnistiat pe toți condamnații politici, a interzis proprietarilor evacuarea chiriașilor, a plătit solda Gărzii Naționale cu banii ridicați de la Banca Franței etc.

Cu toate greșelile comise de comitetul central sau atribuite lui, membrii acestuia puteau, cum spune Lissagaray, să coboare cu capul sus treptele de la Hôtel de Ville, deoarece, mai presus de toate, ei «a ancorat în port revoluția de la 18 martie».

PRIMUL STAT MUNCITORESC DIN ISTORIE: PACE, MUNCĂ ȘI REPUBLICĂ

Și iată-i pe cei 84 de membri ai Comunei inaugurînd opera de guvernare a primului stat muncitoresc din istorie. În marea sală a primăriei, ei încep să dezbată cele mai grele, dar și cele mai omenești probleme. Una dintre primele lor hotărîri a fost aceea de a acorda, în cadrul Comunei, cetățenilor străini aceleași drepturi ca și cetățenilor francezi. Comuna răspundea în felul acesta dorinței numeroșilor revoluționari străini refugiați în Franța de a fi alături de nobilul proletariat francez în marea sa luptă de eliberare. În rîndul acestora, după cum vom vedea, s-au înrolat și un număr de români, recrutați în special dintre tinerii care își făceau studiile în centrele universitare din Franța și Belgia.

Cuvintele care au revenit cel mai des în dezbaterile Comunei au fost: *Pace, Muncă* și *Republică*.

Activitatea cea mai importantă a Comunei ca stat al oamenilor muncii s-a desfășurat în cadrul Comisiei pentru muncă, industrie și schimb, formată aproape în exclusivitate

«FACEȚI LOC POPORULUI, FACEȚI LOC COMUNEI!»

din cunoscuți membri ai Internaționalei, ca Frankel, Malon, Theisz, Avrial, Dupont, E. Gérardin. Această comisie a lucrat direct cu sindicatele, al căror rol în timpul Comunei, ca exponente ale maselor muncitorești, a fost de cea mai mare însemnătate. «Faimosul decret» (cum l-a denumit V.I. Lenin) din 16 aprilie 1871, prin care comisia urmărea organizarea producției industriale pe baze cooperatiste, acorda sindicatelor un rol primordial în această acțiune. Acestora le revenea misiunea de a întocmi o statistică a atelierelor părăsite, de a elabora măsuri practice în vederea reluării activității pe baza constituirii unor «societăți cooperatiste muncitorești», care în ultimă instanță puteau să preia în patrimoniul lor întreprinderile respective.

Dacă în cadrul activității Comisiei pentru muncă, industrie și schimb s-au prefigurat elemente ale viitorului clasei muncitoare, în comisia pentru învățământ s-au anticipat, de asemenea, experiențe prețioase pentru învățământul și cultura societății secolului nostru, cum a fost, de pildă, enunțarea principiului învățământului laic, gratuit și obligatoriu. Pare de necrezut, totuși, în mijlocul atâtor frământări și greutăți, Comuna a găsit timpul necesar și oamenii corespunzători pentru a se ocupa de problemele culturii, astfel încît activitatea în acest domeniu să se desfășoare aproape normal. Biblioteca Națională a fost reorganizată datorită devotamentului și talentului lui Élie Reclus și Benjamin Gastineau. E probabil că și datorită prezenței în rîndurile membrilor Comunei a mai multor pictori, artele plastice s-au bucurat de o atenție specială în timpul Comunei. «Parisul, scria celebrul pictor Courbet, membru al Comunei, cucerindu-și în sfîrșit libertatea sa de acțiune și independență, invită pe artiști de a lua ei înșiși conducerea muzeelor și a colecțiilor de artă...».

RĂZBOIUL CIVIL

Este probabil că absența unor militari de carieră în rîndurile membrilor Comunei a determinat nu numai o lipsă de competență în problemele războiului, ci și o lipsă de interes. *Comunarzii nu doreau războiul.* Ei căutau să cîștige timp și autoritate în dauna guvernului de la Versailles. Așa ne putem explica neglijarea, de către Comună, a problemelor militare în momentul cînd la porțile Parisului se pregătea puternica ofensivă a armatei lui Thiers, formată în cea mai mare parte din prizonierii francezi eliberați de Bismarck, oameni aproape total neinformați sau, mai exact, dezinformați asupra evenimentelor din capitală.

Parisul avea un aspect calm la 21 mai 1871, în ciuda bombardamentelor la care îi supuneau porțile tunurile versaillezilor. Chiar în duminica de 21 mai, la sfîrșitul unui mare spectacol dat în folosul văduvelor și orfanilor, un ofițer de stat-major a anunțat publicului organizarea spectacolului următor în duminica viitoare.

Această stare de spirit «pașnică» a locuitorilor Parisului s-a extins, din păcate, și asupra acelor puncte ale orașului care aveau nevoie să fie bine păzite și întărite. Astfel, un punct a rămas, nu se știe prin ce imprejurare — trădare sau neglijență — complet fără pază, încît a fost suficient ca un picher să facă semn soldaților versaillezi pentru ca Parisul Comunei să fie invadat de trupele lui Thiers *fără luptă*. Invadat dar nu ocupat.

În noaptea de 21 spre 22 mai Comitetul salvării publice, în frunte cu Delescluze, a lansat o proclamație către «poporul Parisului» și ostașii Gărzii Naționale, în care chema la «războiul revoluționar»: «La arme! Cetățeni, la arme! Trebuie, o știți bine, să învingem sau să cădem în mîinile necruțătoare ale reacționarilor și clericalilor de la Versailles, ale acestor ticăloși care au vîndut cu bună știință Franța prusienilor și care ne fac să plătim prețul trădării lor!... Împuterniciții voștri vor lupta și vor muri împreună cu voi, la nevoie».

Fără îndoială, nu numai conținutul înflăcărat al acestor manifeste, ci în primul rînd *conștiința cauzei drepte pe care o apăra*, au insuflețit în așa măsură populația muncitoare a orașului, încît în ciuda acalmiei care domnea în ajunul zilei de 21 mai, în numai cîteva zeci de ore, la unele intersecții principale s-au și ridicat baricade. Războiul a încetat să mai fie «clasic»; alături de comandanți militari ca Dombrowski (care va fi împușcat în seara zilei de 23 mai), La Cécilia și Wroblewski, au apărut pe baricade fruntașii proletariatului francez: Varlin, Malon, Assi, Vermorel, Ferré, dintre care unii vor muri eroic cu strigătul «Trăiască Comuna» pe buze.

«Federații» — cum se numeau membrii Gărzii Naționale — luptătorii Comunei, conduși de Wroblewski, de Vermorel, de Lisbonne, de Frankel, apărau cu strășnicie fiecare stradă, fiecare baricadă, uneori chiar fiecare casă. La 25 mai au căzut în lupte Delescluze și Vermorel.

În ciuda marilor pierderi înregistrate la 26 mai, un grup de membri ai Comunei, între care și Varlin împreună cu mai mulți membri ai comitetului central, aflați în arondismentul XX, au mai avut optimismul necesar pentru a delibera și a hotărî rezistența pînă la capăt în arondismentele XIX și, XX. Ei au tipărit și *ultimul* afiș al Comunei, în care se spunea «Belleville va triumfa din nou. Înainte... Trăiască Republica!» Dar «insula» de rezistență a federaților se micșorase mult. Zilele Comunei erau numărate...

■

Comuna din Paris — nașterea, existența ei glorioasă și înfrîngerea ei tragică — a fost unul dintre cele mai mari evenimente din istoria modernă a omenirii. Deși a trăit numai 72 de zile, Comuna și-a prelungit existența, aproape într-un chip mitic, în conștiința a milioane și milioane de oameni ai muncii, a proletariatului internațional, luptătorul cel mai hotărît pentru idealurile Comunei. Așa cum a prevăzut Marx, amintirea Comunei a fost și va fi totdeauna cinstită ca vestitoare a noii societăți, clădită pe principiile socialismului.

ÎN APĂRAREA COMUNEI

În albumul «Les Communeaux de Paris», publicat în 1871 de către graficianul Bertoll (pe adevăratul său nume Albert d'Arnoux), este înfățișat și «Un citoyen moldo-valaque». Este unul dintre tipurile cele mai interesante din album, un bărbat înalt, bine legat, impunător ca ținută. Avem astfel — în acest document grafic unic — imaginea unui român luptător pe baricadele Comunei. În al doilea plan al gravurii este schițat un comunard francez, care îl privește cu interes admirativ. Dintre străinii care au luat parte la insurecție, în album nu mai este înfățișat decît un garibaldian, ceea ce dovedește locul de cinste ocupat de români printre comunarzii străini.

Acest album — care se găsește la cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei R.S.R. — are și o valoare artistică deosebită, fiind format din gravuri litografice colorate de mînă, înfățișînd scene și tipuri de conducători și luptători ai Comunei. Sînt imagini prinse «pe viu» de autor, redactor și ilustrator al publicației satirice «Le Grelot», care a apărut în tot timpul cît a durat Comuna.

Pompiliu VOICULEȚ-LEMENY

ECOUL COMUNEI ÎN ROMÂNIA
Români în apărarea Comunei

Războiul franco-prusian și proclamarea Comunei din Paris, în anii 1870–1871, au coincis în timp, pe planul istoriei României, cu începutul perioadei de treptată instaurare a regimului burghezo-moșieresc care avea să dăinuie zeci de ani. Atît războiul din Apus cît și Comuna au avut un răsunet puternic în țara noastră, influențînd chiar, într-o anumită măsură, evoluția unor evenimente interne. Faptul s-a datorat unei serii întregi de factori: sprijinul Franței în formarea statului modern român, prezența unui prinț german, începînd din 1866, în fruntea țării, existența unui puternic curent republican în opinia publică ș.a.

Simpatia cercurilor progresiste din România față de proclamarea republicii, la 4 septembrie, s-a exprimat, îndeosebi, prin înrolarea de voluntari români în armata franceză. În fruntea acestei acțiuni s-a situat însuși C.A. Rosetti, care în septembrie 1870 a mers la Paris (iar apoi la Tours, noul sediu al guvernului) pentru a stabili legături cu forțele republicane din Franța. C.A. Rosetti spera că revoluția care adusese proclamarea republicii franceze se va putea extinde în toată Europa.

Ținînd seama de această stare de spirit în rîndurile poporului francez, de evoluția evenimentelor din Franța care au dus la proclamarea Comunei din Paris, participarea voluntarilor români la războiul Franței republicane a fost un act progresist, în deplin consens cu aspirațiile maselor populare din Franța, ale viitorilor comunarzi, luptători cei mai hotărîți pentru eliberarea țării de trupele prusiene. Voluntarii străini, inclusiv cei din România, nu au sărit în ajutorul lui Napoleon al III-lea, ci al Franței republicane. Iată cît de clar era exprimată această idee de unul dintre voluntarii români: «*După ce se înmormîntă imperiul în Franța* (subl. n. — N.C.) și reînvie republica, îndată începură a alerga acolo cei mai nobili fii ai națiunilor... Polonii, unguri, americani, greci, spanioli, români nu au lipsit de a nu fi înrolați sub drapelul diferitelor corpuri de armate franceze, dar mai cu seamă în armata generalului Garibaldi, și a suporta cu cea mai mare bucurie toate greutățile dezastruoase, numai și numai spre a putea *realiza marile idei ale republicii franceze*» (subl. n.).

În timp ce sutele de români se distingeau în luptele pentru apărarea Republicii franceze, la București mocnea o nemulțumire generală împotriva prințului Carol, ca reprezentant al militarismului german și al ideii dinastice. Nemulțumirea a răbufnit violent la 21 martie 1871, cînd bucureștenii, socotind o sfidare la adresa lor serbarea fastuoasă organizată de colonia germană cu prilejul zilei împăratului Wilhelm I, au atacat localul (Slătineanu), ceea ce a avut ca urmare încăierări soldate cu cîțiva răniți. Petrecut în contextul conflictului franco-german, incidentul de la București a avut un ecou puternic în opinia publică europeană care vedea în manifestarea de la București un nou focar revoluționar.

«CAPII REVOLUȚIUNII DIN PARIS DE LA 18 MARTIE ERAU TOȚI UVRIERI»

Ziarele Comunei din Paris au consemnat pe larg evenimentele de la București, «Journal Officiel» apreciind că criza de guvern din România «ar putea reanima ideile despre abdicarea prințului Carol». Ziarul comunard «La Nouvelle République» atrăgea atenția că manifestațiile antigermane de la București se aflau în strînsă legătură cu originea conflictului franco-german, deoarece Carol era «fratele mai în vîrstă al Hohenzollernului (Leopold — n.n.) pe care Bismarck voia să-l instaleze pe tronul Spaniei».

O caracteristică importantă a ecoului evenimentelor din Franța anului 1871 în România, a fost informarea opiniei publice de către presa românească, chiar cu o anumită promptitudine, asupra unor date și fapte din timpul Comunei. Un exemplu concludent în această privință îl constituie reproducerea în «Gazeta Transilvaniei» din 10 mai a cunoscutului manifest al Comitetului Central al Uniunii femeilor pentru apărarea Parisului și îngrijirea răniților din 6 mai 1871.

Un amplu articol publicat în ziarul «Românul», în prima parte a lunii mai, dovedea însă nu numai o bună cunoaștere a războiului civil din Franța, ci și receptivitate, la o parte din opinia publică românească, pentru ideile comunarzilor. Spiritul republican care anima elementele de proveniență pașoptistă le-a apropiat de Comună, în ciuda și în mijlocul calomniilor proferate de întreaga presă burgheză europeană. Chiar în timpul războiului civil, ziarul «Românul» a îndreptat acuzații puternice împotriva guvernului de la Versailles de a fi inițiat acest război. «Capii revoluțiunii din Paris de la 18 martie erau toți uvrieri... *Primele lor cereri erau drepte mai în întregul lor* (subl.n. — N.C.). Cine dar a provocat rezbelul civil, în fața străinului? Cel neînvățat, care fu necontenit lovit? Sau cel învățat, care menținea instituțiile cele mai despotice și mai ruinătoare pentru interesele publice?»

SOLIDARITATE

În condițiile existenței unei asemenea stări de spirit în opinia publică românească nu este de mirare că unii tineri aflați la Paris s-au alăturat direct Comunei, românii fiind printre străinii cei mai frecvent citați a fi participat la Comună. Explicația acestui fapt stă într-o anumită comunitate ideologică — între care spiritul progresist, republican, trebuie amintit în primul rînd — care a existat între idealurile Comunei și aspirațiile cercurilor progresiste românești. Prezența unor români în Comună a fost facilitată de sosirea în Franța a sute de voluntari români pentru a participa la războiul împotriva prusienilor și de prezența la universitățile din Apus a zeci de studenți români.

Printre aceștia din urmă s-au numărat și mai mulți studenți în medicină care în timpul Comunei s-au aflat în serviciile ambulanțelor acesteia. La numele lui I. Cernătescu și C. Haralambie, menționați în «Journal Officiel de la République Française», s-au adăugat Gh. Roșnițâ — care a stat încarcerat cîteva luni — Alexandru Cociu, deținătorul unui certificat de recunoștință din partea Comunei ș.a. Semnificativ a fost și faptul că ministrul Instrucțiunii din guvernul de la Versailles a acuzat într-o circulară pe studenții români pentru participarea lor la Comună.

Participarea unor români la apărarea și sprijinirea primului stat al clasei muncitoare a inaugurat glorioasa pagină a tradițiilor internaționaliste ale mișcării revoluționare din țara noastră.

Trusa doctorului M.V. Georgescu, participant la luptele pentru apărarea Comunei din Paris.

UN CITOYEN MOLDO-VALAQUE

de Ioan GRIGORESCU

MADAME SOLEIL ÎN ECLIPSĂ

Adio griji, adio incertitudini! Adio teamă de viitor, adio disperare! Pe cerul astrologiei a apărut, strălucind ca o rotundă plăcintă cu brînză, Madame Soleil! O voce reconfortantă, mîngîietoare, ca o rază de soare. Undele hertziene n-au fost niciciînd mai optimiste. Madame Soleil vine prin radio. De două ori pe zi, către amiază și spre apus, Madame Soleil vrăjește microfoanele postului «Europe No. 1», răspunzînd telegrafic celor mai chinuitoare întrebări puse de ascultătorii și ascultătoarele ei. «Nu mă mai iubește. Ce să fac?» Și Pitia răspunde prin eter: «Aveți răbdare. De la 4 martie pînă la sfîrșitul lunii, Venus se află sub semnul Vărsătorului favorizînd pe rînd cele trei decade ale Gemenilor și Balanței, Berbecului și Săgetătorului. Din contră, se recomandă prudență sentimentală zodiilor următoare: Scorpionul, Leul și Taurul. Îngrijiți-vă fizicul și fiți cochetă, dacă vreți să vă păstrați bărbatul...»

Madame Soleil nu este o ficțiune. Ea există în carne și oase, în cantități mai mult decît apreciabile pentru cineva care recomandă semenelor ei să-și îngrijească fizicul și să fie cochete. Scurtă, îndesată ca un dop de saca, rotofeie ca o butelie de aragaz, Madame Soleil nu aduce laptele în bidoane, ci viitorul. Și cine n-are nevoie de viitor cînd el este servit ca un sandviș între două discuri de muzică pop de către antenele unuia dintre cele mai puternice posturi de radio vest-europene?

Are 57 de ani și s-a născut la Paris sub zodia Cancerului. A început să prezică după o «revelație cosmică» pe care a avut-o mai de mult, nu se știe cînd, și după ce a buchisit cîteva cărți de astrologie. Vreți să faceți la fel? Solicitați documentarea No. 4 A (cu testele respective) d-lui G. Bozet. Librăria specializată I.P.S. vinde: globuri de cristal, cărți de joc pentru prezicătoare, pendule magice. Toate lucrările de astrologie și ocultism. Catalog și tarif la cerere. Puneți în plic trei timbre de un franc.

De obicei oamenii apelează la astrologie cînd se tem de ziua de mîine. Cînd viața lor este un lung lanț de incertitudini, cînd trecutul nu i-a învățat nimic și cînd prezentul li se pare precar. După marile cataclisme apare apetența de spiritism. După fărădelegile diurne, teama de viitor și credința oarbă în harul prezicătorilor. Credulitatea naivilor este copios exploatată de cei ce se cred dotați cu harul ceresc al cititului în stele și cu cel pămîntesc al stoarcerii banilor din nădejde sau din disperare. La Paris se vînd ca pîinea caldă cîteva publicații consacrate în exclusivitate astrologiei și horoscoapelor. «Astres» apare lunar pe 200 de pagini. «Horoscope», 300 de pagini, 250 de numere scoase pînă acum. Mai mult de jumătate, anunțuri publicitare cu adresele, prețul și faima cîtorva sute de magicieni și prezicători care «garantează» deplina reușită în dragoste, în afaceri, în vindecarea bolilor incurabile, în jocurile de noroc. «Miraculy — medalia fericirii. Forță vitală prin puterea ei supranaturală și prin originea divină. Unică și suverană pentru: Dragoste (întoarcerea afecțiunii, farmec, seducție, înțelegere conjugală, atracție, succes, tandrețe); Avere (prosperitate, beneficii, moșteniri); Șansă (cîștiguri, loterie, curse de cai); Somn (coșmaruri, nopți albe, nervozitate, angoase, melancolie); Virilitate (ardoare sexuală). Cincizeci de franci».

«Mercur în Pești. Caracterizează o personalitate plină de bunătate, cu trăsături mistice și cu spirit foarte subiectiv... Luna în Cancer. Indică un caracter conservator, tenace, simpatic și de o mare sensibilitate...»

«În ciuda opoziției parțiale dintre Saturn și Neptun, în ciuda careului lui Jupiter, Soare, Mercur și Pluton, să sperăm o îmbunătățire a temperaturii, înțelegere și alianțe care să compenseze anumite nebunii. Marte este conjunct cu Dragonul, în trigon cu Luna și cu Venus, în vreme ce Soarele și Mercur sînt în semisextil cu Saturn, Neptun și Iupiter. Așa că... pace să fie cu voi și cu toți îndrăgostiții din lume și puțin să vă pese de scîrțani și de toți căpățînoșii care vi se opun. Dar cerul nu va fi niciodată absolut senin pentru prea mult timp, mai ales din cauza bădăranului (vilain) de Saturn!»

Cu alte cuvinte, na-ți-o frîntă că și-am dres-o. Sfîntă Madame Soleil, vino în ajutorul nostru. Altfel ne lăsăm de astrologie și ne luăm de astronautică. I-ați răspuns domnului care v-a întrebat dacă voiajul lui în străinătate se află în momentul acesta sub o zodie bună: «Desigur, îl aveți pe Saturn în casa 9». Aiurea! Saturn în casa 9 se opune categoric deplasărilor. Ce ne facem, Madame Soleil? Confrații dumneavoastră spun că nu prea aveți dreptate și, derutați de concurența cam neloială pe care le-o faceți, vă prevăd în globul de cristal un viitor cu cai mascați și tulumbe jalnice.

Nu, domnilor, astrologia trebuie luată în serios. Ea e mama înțelepciunii în cele mai mari șarlatanii din istoria lumii, și cu ea nu e de glumit. «Marele medium Spirit vă va ajuta să reciștigați amorul ființei iubite, va reîntări și îl va provoca sentimentele față de dumneavoastră. El vă va da tot ce vă doriți: fericire, noroc, iubire, reușită socială și profesională pentru numai 10 franci plus cinci mărci poștale. Manzanares-service 4, B.P. 141, Paris».

Nu vă convine? E suspect de ieftin? Luați-o pe Silvia de Saavedra, prezicătoare de tradiție egipteană, «consilier psihic cu diplomă, 84, rue de Ranelagh, telefon 288-40-84, primește zilnic între 14,30 și 19,30, sau prin corespondență, cu fotografia, data și ora nașterii, 20 de franci de întrebare, autobuz 22 și 52, metro—Ranelagh...»

Sînteți și mai exigent? Serviți tabloul astral pe zile și pe ore: «Miercuri 4, ora 0,55: Semisextil Soare-Uranus la unsprezece grade de Scorpion și Balanță. Proiectele cele mai intime vă pot reuși... Ora 6,55: Contra-paralelă Soare-Saturn, la 15 grade sud-nord: Atenție la erorile de calcul!... Ora 15 și 13 minute (fix!). Sextil Lună-Mercur: Veți rezolva o problemă pînă acum impenetrabilă!... Ora 16 și 11 minute. Paralelă Soare-Iupiter la 16 grade sud: Interesați-vă de natură și de misterele ei. Ora 22 și 7 minute. Sextil Lună-Venus. Satisfaceți-vă bucuriile de moment. Oferiți un cadou soției...»

Doamne, cît de încurcate sînt căile tale, Madame Soleil!

Oare ne-a apucat numai o eclipsă parțială sau ne amenință una totală?

de G. DIMISIANU

ION BĂIEȘU:

TEATRU

Risipindu-se mulți ani în foiletonistica jurnalieră, activitate căreia, de altfel, i se mai dăruie și astăzi cu o prea nedescurajată generozitate, evoluînd apoi în cîmpul nuvelisticii unde ne-a dat un volum remarcabil *(Sufereau împreună*, 1965), Ion Băieșu a ajuns destul de tîrziu să-și precizeze vocația profundă care nouă ni se pare a fi *teatrul*. Alături de Teodor Mazilu, de Marin Sorescu și de alți cîțiva autori din serile următoare, Băieșu este astăzi unul dintre factorii de refortificare a dramaturgiei noastre, ilustrată multă vreme de talente incerte și de o producție fragilă, neînstare să configureze un curent de creație autentic și un stil diferențiat. Ultimii ani schițează și în acest domeniu un început de redresare ce merită a fi încurajat, fără îndoială, iar Băieșu e unul dintre protagoniștii săi cei mai interesanți.

Volumul pe care îl comentăm (apărut la Editura Cartea Românească) însumează patru lucrări, dintre care numai una a cunoscut reprezentarea scenică: *Iertarea* (la Teatrul Mic din București). Indiferent dacă într-o piesă sau alta predomină registrul comic ori dramatic, vom observa în toate prezența problematicii morale, aceasta constituind invariabil substanța dramaturgiei lui Băieșu. El observă deteriorări ale spiritului și ale relațiilor umane, forme detracate de viață sufletească decurgînd din strîmba aplicare a unor precepte sau din invocarea lor abuzivă. *Dresoarea de fantome* (comedie într-un act) exemplifică un asemenea caz (sub formă parabolică, bineînțeles) de inadecvată supunere la rigorile unui principiu valabil în sine (acela al «educabilității») împins însă în absurd prin supralicitare («Ultima oară am dresat un client care nu mai avea poftă de viață. Poate o să mă întrebați cum l-am dresat. Simplu. L-am bătut cu biciul pînă i-a revenit pofta de viață»). Ideea e obsedantă pentru Băieșu, urmărindu-l și în alte lucrări. O regăsim în *Vinovatul*, poate că tratată cam sumar, dar expusă în termeni decișii, revelatorii pentru conflictul de factură morală pe care îl întreține, un conflict derivat din relația vinovăție-pedeapsă, inspiratoare, cum se știe, a unei mari teme literare. Eroina din *Vinovatul* întruchipează inflexibilitatea ideii de dreptate ca principiu absolut ce acționează pedepsitor, indiferent de circumstanțe. Această aplicare oarbă, această neînduplecare de a îndeplini un act justițiar al cărui mobil nu e totuși deplin elucidat (e vorba de o crimă săvîrșită în urmă cu douăzeci de ani în împrejurări ce rămîn incerte fiindcă nu știm limpede dacă a fost omor premeditat sau din imprudență), această rigidă plasare, deci, într-un unghi imobil primește reflexele dezumanizării, oricît de nobilă ar fi fost poziția eroinei în punctul de pornire.

În *Iertarea*, lucrarea cea mai importantă de pînă acum a lui Băieșu, procesele dezumanizării prin înghețarea în țepene concepte, nepăsătoare față de manifestările individului și ale concretului, ating limita monstruozității. Un terorism moral, practicat cu dăruire patetică, exercită Lia, eroina piesei, asupra traumatizatului George, supus unui asediu care sfărîmă repede fragilul echilibru interior realizat de erou. Deviza fanatică a Liei: «Nefericitule! O să te fac iar fericit» produce efecte dezastruoase căci introduce un regim de constrîngere deopotrivă inavuabil cînd țintește binele ori răul individului. *Iertarea* e o piesă puternică prin axarea pe un conflict de adîncime, prin amestecul de grotesc și de dramă. În alte părți, efectele sînt scoase din sublinierea absurdului unor situații cu tîlc simbolic, cum ar fi pelerinajul căutătorilor de sensuri (piesa *În căutarea sensului pierdut*), din exploatarea unui comic bogat ale cărui surse sînt de aflat în inteligența foarte vie a autorului. Furat de propria-i vervă, este adevărat că Băieșu rătăcește și în zone mai joase ale umorului, fără a rămîne totuși captivul definitiv al acestora. Volumul cuprinde lucrări reprezentative pentru momentul de ascensiune parcurs de dramaturgia actuală.

VI-I FRICĂ SĂ FITI TINERI?

Consemnări de la grupul de șantiere — Govora

de Viorica CIORBAGIU
Fotografii de Elena GHERA

— Mă ocărau...
— Cine?
— E-e-e-h...

Strădania mea de a-l scoate din muțenie s-a dovedit inutilă. La un moment dat mi-a venit să-l iau de guler și să-l zgîlțîi, poate se trezește. Fiindcă avea un aer de om adormit, de om care doarme un somn dureros și fără împotrivire. Ochii plecați se mișcau, de la dreapta spre stînga, rar, cu clipiri speriate. Intrase în birou fără să-și scoată de pe cap închipuirea de șapcă mototolită. De altfel, toate veșmintele stăteau pe el ca puse cu furca, încît părea, chiar, că are în spate un gheb. Un tînăr bătrîn, de douăzeci de ani, așa arată Nicolae Florescu din comuna Muereasca. De bine,de rău, am scos de la el aceste date biografice și alte cîteva. Din 1969 lucrează pe șantierul combinatului chimic de la Govora. Zice că-i zidar, dar nu e. Ar fi vrut să se facă, însă nu l-au lăsat... Cine? Aceia cu ocara... Nicolae n-are mamă, frații de acasă, mai mulți, sînt mai mici ca el. Voia să fie zidar... Acum intrase la sediul Comitetului U.T.C. ca să mai capete o semnătură pentru... eliberarea cărții de muncă. Se transferă pe un șantier oarecare din Rîmnicu Vîlcea. De ce? Așa... Secretarul U.T.C. încearcă să-l convingă: «În curînd se deschid cursurile de calificare. O să fii un om cu meserie...» Degeaba. «Ești utecist?» Sigur, este. Dar lasă... El, de fapt, a plecat de pe șantierul ăsta din septembrie. Acuma se mută de-a binelea. O vedea, după armată...

Și de îndată ce capătă semnătura, tînărul cu aer de bătrîn pleacă tîrîndu-și ghebul acela nedrept din spinare.

*

Despre șantieriști se știe că umblă mereu și mereu, mutîndu-se «cu cortul». Dar instabilitatea lor are, totuși, o stabilitate. Orice constructor veritabil îți va spune că a stat trei ani la Onești, alți doi-trei la Craiova și așa mai departe. Chiar aparent fragmentată, viața constructorului este un întreg care reclamă împlinire în meserie, nevoi de trai și de suflet. Și pe șantiere au fost și sînt mulți tineri. Cea mai mare parte, de formație rurală, inaugurînd un mediu, prin excelență eterogen. Cine se îngrijește de evoluția lor? Maistrul, șeful de echipă, colegii mai vechi sau mai noi. Cam așa se formulează, de obicei, răspunsul. Desigur, organizația de partid, sindicatul au un rol important în formarea tinerilor. Dar U.T.C.-ul? Mai încape vorbă?! Ei bine, da, mai încape.

Grupul de șantiere ale chimiei de la Rîmnicu Vîlcea-Govora nu s-a înfiripat nici azi și nici ieri. De cînd s-a ridicat «Soda-I», construcțiile mari de aici s-au ținut lanț și amploarea lucrărilor, începînd cu acest cincinal, sporește, încă, substanțial. Coroborînd aceste argumente cu cele privind numărul de tineri, mi s-a părut că am dreptul să mă mir, aflînd că aici, pe acest șantier de importanță națională, Comitetul U.T.C. s-a constituit abia de două luni. «Am avut și pînă acum cîteva organizații de tineret, cu tradiție (?),cea a I.M.B.-ului, de exemplu...» — mă înștiințează proaspătul secretar al comitetului, tovarășul Vasile Botea. Și-mi mai mărturisește că e foarte greu să-i cuprinzi în viața U.T.C. pe cei aproape 1 000 de tineri uteciști (16 organizații), răspîndiți pe un șantier atît de vast.

Cel de-al IX-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist trasează tuturor organizațiilor U.T.C., ca obiectiv central al activității lor, consolidarea politică și organizatorică, participarea activă a tuturor uteciștilor la întreaga viață a organizației.

Ce ar trebui să fie deci «viața U.T.C.», care de-abia se inaugurează (?!) pe acest șantier? Păi, în primul rînd, planul, problemele de producție. Numai în acest an valoarea lucrărilor bate către 500 milioane lei. Bine-bine, de acord, planul mai întîi. Dar asta implică o mulțime de condiții; și, fiindcă însuși secretarul nu știa exact cam ce așteaptă uteciștii de la U.T.C., am pornit împreună pe șantier să-i întrebăm.

La baza de confecții metalice a I.M.B. (Întreprinderea de montaj, dacă nu știți) i-am cunoscut, printre alții, pe Constantin Catrinescu — lăcătuș-mecanic — și pe Marin Bușe — sudor. Despre amîndoi, maistrul ne-a spus că sînt băieți foarte buni. Calificativul cuprindea, în primul rînd, aprecieri profesionale. Dar «băieții buni» nu credeau despre ei înșiși că sînt tocmai așa. Pentru că, ziceau ei, lucrările sînt tot mai complicate și ce au învățat la școala profesională ori la cursurile de calificare nu mai este de ajuns. Ar vrea să se ocupe Comitetul U.T.C. de organizarea unor lecții de desen tehnic. Montorii lucrează după schițe și planuri pe foiță de calc. Și trebuie să le citească repede și bine, altfel...

Pe Constantin Stoica — tot sudor, 22 ani — l-am întîlnit în alt colț al șantierului. L-am întrebat la ce obiectiv sudează. Habar n-avea. (Și e constructor «cu vechime» la Govora!) Ne-a trebuit mult ca să aflăm, cu ajutorul altora, că lucrează la estacada tehnologică de la produși clorurați.

— Ești utecist?
— Da, de șapte ani.
— Îl cunoști pe secretarul U.T.C.?
— Nu.

Tovarășul Vasile Botea se simte, evident, jignit și intervine ca atare:

— Pentru că nu vii la ședințe!
— ?

Îmi iau libertatea să reînnod firul întrerupt al discuției:

— Și cu ce te ocupi, în afară de sudură?
— Construiesc acvarii. Sînt la al doilea. Am și pești rari acasă.
— Unde acasă?
— În Vîlcea. Mi-a dat șantierul locuință.

Pentru pești, eu, personal, l-am iertat că nu știe la ce obiectiv lucrează. Deși mi-a părut rău. Am fost oarecum mîhnită și fiindcă nu-l cunoaște pe secretarul U.T.C. Dar oare numai el era de vină?

«Ar trebui făcut ceva ca tinerii să fie mai uniți, să se cunoască mai bine, mai adevărat — ne spunea tînărul inginer Nicolae Pușcariu. Eu cred că și pe șantierul nostru asta este perfect posibil. Se pot găsi liante, de fapt ele există, dar cineva trebuie să le acționeze»...

Ne-am încrucișat în drum cu un băiat, îmbrăcat în cojocel, din Buletea. Purta subsuoară o pline și avea un aer voios. Eu cred că se simțea «cineva», și era normal. Are 17 ani, e instalator calificat, a ieșit «pe leafă» și...

— Ce faci cu banii?
— Îi cheltuiesc.
— Știi cum?
— Pă-ă-ă-i...

Îmi povestise, mai înainte, secretarul U.T.C. că, în blocul-cămin unde locuiește, băieții tineri (ca cei întîlniți, probabil) ridică în sus casa cu chiote și scandaluri în ziua de leafă. Dar bine, aceștia erau salariații uzinei de sodă, adică ai beneficiarului. Trebuie să cred că așa ceva la constructori nu se întîmplă? Secretarul nu știa sau nu voia să-mi spună...

Mulți dintre interlocutorii uteciști mi-au spus că simt nevoia unui teren de fotbal. Alții (și nu puțini) nu știau ce ar dori. În orice caz, noțiunea de «viață U.T.C.» îi umplea pe toți de uimire. La clubul (improvizat) din colonia «Nucii» a avut loc, anul acesta, un concurs între tinerii fierar-betoniști. Un concurs luat foarte în serios. Am parcurs procesul-verbal și am dat cu ochii de o cifră — 18 lei — valoarea unui premiu. Și iar m-am întristat...

Tot în iarna aceasta s-a organizat o excursie la Peștera Muierii și complexul muzeistic Mălăiești. Au fost în excursie 40 de uteciști din 900 și ceva... («Știți, O.N.T.-ul...»)

Ce-o mai fi de-acum încolo are să se vadă. Tovarășul secretar al Comitetului U.T.C. de la grupul de șantiere mi-a spus că, așa cum o căsnicie tînără începe de la lingură... Comparația, în sine, e valabilă. Dar cînd mă gîndesc la Nicolae Florescu, tînărul acela bătrîn, care voia să fie zidar... Da, cînd mă gîndesc, simt că trebuie să se alcătuiască și să se închege repede-repede familia aceasta a tinerilor constructori de pe șantierul chimic. Să nu mai fie nevoie de ani, pentru ca și sudorul cu pești rari să învețe ce este o estacadă. Asta înseamnă și plan de producție, și luminarea minții omului. Or, fără cea din urmă, tinerețea se sărăcește pe nedrept.

Proaspătul instalator calificat nu și-a lepădat încă insemnele rurale Și mai departe, cine îl învață să-și cheltuiască leafa?

«...Cu desenul tehnic om putea s-o ducem mai bine...» (Marin Bușe)

Din 1930 cînd a apărut pentru prima oară pe ecran, Fernandel a fost unul din stîlpii comediei cinematografice franceze și europene. Zîmbetul lui de om care nu vrea să stingherească pe nimeni — nici măcar o muscă — cunoscut din zeci și zeci de creații (acest actor, unul dintre cei mai harnici, turna cam trei filme pe an), a încălzit generații de spectatori. A murit așa cum a trăit, cu zîmbetul pe buze.

ACTORI ȘI ROLURI

Prezentat la Festivalul de la Veneția — fără prea mult succes — filmul «Verigheta» al lui Christian de Chalonge se bucură, în schimb, de o bună primire din partea publicului și a criticii franceze. Printre altele, comentatorii relevă sensibilitatea, lirismul interpretei Anna Karina.

FILME DESPRE CARE SE VORBEȘTE

un anonim venețian

Corespondență specială de la Michele RUBINI

Tot mai mulți actori italieni prind gustul libertății totale, drept care trec în spatele aparatului, dirijînd de acolo propriile lor creații regizorale. În ciuda mofturilor criticii, nu există nici un semn că bravii noștri actori s-ar fi speriat. Lotul lor este din ce în ce mai mare. Lui Tognazzi, Sordi, Manfredi, Gassman, li s-a adăugat acum reputatul Enrico Mario Salerno, al cărui film, «Un anonim venețian», a înregistrat un record al încasărilor. Se pare că lirica — pe alocuri chiar patetica — poveste a doi soți despărțiți și reuniți de... concertul tulburător al unui «anonim venețian» a impresionat mult sensibilitatea celor cărora nu le este teamă că vor fi considerați învechiți dacă vor fi surprinși cu lacrimile pe față. Această atitudine brav-sentimentală este susținută și de jocul remarcabil al celor doi interpreți principali — Florinda Bolkan și Tony Musante. La rîndul său, Salerno se dovedește un destul de abil analist al stărilor delicate. De altfel, filmul a fost distins cu unul dintre cele mai simpatice premii — «Lo scarabocchio d'oro» (Piticul de aur), acordat unor personalități din cinematografie și literatură.

Un alt bărbat și o altă femeie se împacă într-o gară
El — Tony Musante
Ea — Florinda Bolkan.

telegrame

● *Doi tineri cineaști mexicani, Arturo Ripstein și Rafael Corkedo, au ținut din partea lui Buñuel aprobarea de a-i dedica un scurt metraj documentar. Consimțămîntul marelui artist a fost condiționat însă de respectarea dorinței de a nu fi filmat decît în viața de toate zilele, în mijlocul distracțiilor sale preferate (plimbările prin grădină însoțit de cîinele său... neandaluz, taclale cu familia). A refuzat categoric să se lase filmat în timpul lucrului pe platou.*

● *Luna viitoare Gérard Oury va da primul tur de manivelă al filmului* Nebunia celor mari, *o adaptare foarte-foarte liberă după «Ruy Blas». În rolurile principale — Yves Montand și Louis de Funès.*

● *În viziunea insolită a cineastului american Corey Allen, năstrușnicele întîmplări ale lui Pinocchio vor constitui miezul unei povestiri erotice, cu un Geppetto transformat într-o domnișoară ce se îndrăgostește de un prea frumos cavaler cu trup de lemn. Nimic nu scapă valului de revizuiri și interpretări moderne, nici măcar poveștile copilăriei.*

● *Robert Hossein va prelua direcția Casei de cultură din Reims, pe a cărei scenă intenționează să monteze cîteva spectacole teatrale experimentale.*

● *Ziarele anunță că, după cîțiva ani buni, Louis Jourdan («Can-Can», «Scrisoare de la o necunoscută», «Puricele în ureche») se întoarce în Franța, dezamăgit — ca atîția alți actori europeni — de Hollywood.*

● *Filmul lui Eric Rohmer,* Genunchiul Clarei, *a obținut Premiul Delluc.*

de la A la Z

de **Constantin POPESCU**

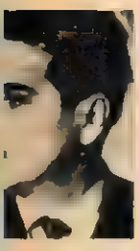

CIUHRAI Grigorii Naumovici

Regizor sovietic de film, născut la Melitopol, la 23 mai 1921. În 1953 obține diploma de regie la Institutul cinematografic de stat, unde studiase cu M. Romm și S. Iutkevici, al căror asistent va deveni ulterior. Primul său film, un remake (în culori) al lui *Al 41-lea* (1957) după nuvela lui B. Lavreniov, e premiat la Cannes pentru originalitatea scenariului, umanismul și inalta sa poezie». Nota de noutate pe care o aduce G.C. este dorința sa manifestă de a se debarasa de anumite convenții și clișee, de o anumită retorică, de a se feri de un maniherism ce duce, fatal, la simplism. Pentru următorul său film, *Balada soldatului* (1959), obține 4 premii la Cannes, la San Francisco și 2 premii Lenin. Filmul e un fierbinte manifest antirăzboinic și un emoționant omagiu adus eroismului anonim. O mișcătoare poveste de dragoste amplifică mai mult oroarea unui război impus unor oameni care iubeau pacea. Cel de-al treilea film al său, *Cer senin* (1961), premiat la Festivalul de la Moscova, e încă mai ferm pe linia lui de demitizare, de înlăturare a rămășițelor culturii personalității, prin setea de adevăr și modul lucid de a privi viața de după război a eroilor săi. Următorul film, *A fost odată un moș și o babă* (1963–1964), este o melancolică și patetică viziune a unui sat siberian, cu oameni adevărați, cu multă sinceritate și autentică emoție. Filmul s-a bucurat de succes la Cannes în 1965. Strălucit reprezentant al cineaștilor sovietici postbelici, G.C. a turnat de curînd un alt film, un documentar de lung metraj, intitulat *Amintiri*, dedicat zilelor de groaznă ale Stalingradului.

CIULEI Liviu

Regizor și actor român de teatru și film,arhitect și scenograf (de teatru și film), născut în București, la 7 iulie 1923. Absolvent al Facultății de arhitectură și al Conservatorului de artă dramatică, își începe cariera sa teatrală în triplă calitate de actor, regizor și pictor-scenograf în 1945. Joacă și pune în scenă în îndrăznețe viziuni, memorabile (și aprig discutate), spectacole teatrale, de la Shakespeare la Büchner, trecînd prin Shaw, Cehov, Ibsen, Gorki. Personalitate polivalentă, L.C. și-a adus contribuția sa originală și în sectorul filmului, îmbogățind patrimoniul cinematografiei românești cu cîteva opere valoroase. Vom trece peste participarea sa ca scenograf *(Mitrea Cocor)* sau asistent de regie *(Moara cu noroc)* și peste interpretările sale întotdeauna remarcabile prin sobrietate, realismul și forța lor dramatică *(Nepoții gornistului; Răsare soarele; În sat la noi; Alarmă în munți)*. Ne vom opri doar la cele trei realizări ale sale: *Erupția* (1958), la *Valurile Dunării* (1960) — prețios aport la istoria rezistenței românești în anii negri ai războiului fascist, film onorat cu Marele premiu al Festivalului de la Karlovy Vary, în care deținea dublul rol de regizor și actor — și, mai ales, la *Pădurea spînzuraților* (1965), unde al recompunea universul tragic al cărții lui Rebreanu, afirmîndu-se ca un «cineast de talie mondială» (este exact termenul folosit de cronicarul lui «Lettres Françaises»). Filmul avea să primească, în același an la Cannes, Marele premiu pentru regie. După cîțiva ani de absență în cinematografie, L.C. revine anul acesta în dublă calitate de actor și scenograf în filmul *Focarea lumii*, realizat de *Gh. Vitanidis*, după romanul lui Eugen Barbu.

CLAIR René

Regizor și scenarist francez de film, poet, critic, teoretician, membru al Academiei Franceze din 1960, născut René Chomette, la Paris, la 11 noiembrie 1898. Unul dintre maeștrii cinematografului mondial. Un cineast dublat de un mare scriitor, poate cel mai mare creator (alături de Chaplin) în domeniul comediei cinematografice. Debutează ca poet, scriitor, apoi ziarist și treptat (mai întîi ca actor amator, apoi ca regizor-scenarist) se impune ca un cineast de avangardă. Filmele sale de debut — *Parisul care doarme; Antract; Fantoma de la Moulin Rouge; Voiajul imaginar* — uimesc, șochează, farmecă. Adevăratul său stil apare însă strălucitor în cele două comedii inspirate din Labiche. *Pălăria florentină* și *Cei doi timizi* și, mai uman, mai plin de vervă satirică, de poezie în primele sale filme sonore: *Sub acoperișurile Parisului; Milionul; A nostră e libertatea; 14 iulie; Ultimul miliardar*. Un scurt intermediu englez, cu două comedii de inaripată fantezie: *Fantome de vinzare* și *Știri false*, este urmat de altul american, ceva mai lung, plin de opere valoroase: *Frumoasa din New Orleans; Soția mea, vrăjitoarea; S-a întîmplat mîine; Zece negri mici*. Perioada postbelică e mai bogată în opere autentic franceze, de o clasică desăvîrșire, fie că evocă cu melancolie trecutul: *Tăcerea e de aur, Marile manevre*, fie că propun sclipitoare speculații ale inteligenței: *Frumoasele nopți; Frumusețea diavolului*, grațioase balete satirice: *Sărbătorile galante* sau drame de atmosferă populară: *Porte des Lilas*. De un umor enorm: *Tot aurul din lume*, tandru: *Les deux pigeons* (scheci din *Les 4 vérités*) sau malițios: *La française et l'amour*, aceste scene din viața pariziană contemporană întregesc o operă sfredelind prin unitatea ei, opera unui autentic creator, a unui artist fidel mai ales lui însuși.

CLEMENT René

Regizor francez de film, născut la Bordeaux, la 18 martie 1913. Renunță la arhitectură pentru film, scrie mai întîi scenarii, făcînd apoi operatorie și turnînd o serie de documentare în care semna în triplă calitate de regizor, scenarist și cameraman. Primul său lung metraj, filmul semidocumentar *Luptători din umbră* (*La bataille du rail* — 1946), care obține la Cannes Premiul pentru cea mai bună regie și Premiul jurnalului, se petrece în Franța din preajma eliberării (1944) și descrie un atentat asupra unui convoi german, fiind interpretat de feroviari autentici. Urmează trei filme de mare succes care-i consolidează reputația: *Les maudits* (*Blestemații* — 1947), premiat la Cannes, cu Henri Vidal; *Au delà des grilles* (1949), premiul Oscar, cu Jean Gabin, Ina Miranda; *Castelul de sticlă* (1950), după romanul lui Vicki Baum, cu Michèle Morgan și Jean Marais. Pe un plan mai elevat găsim filmul *Jocuri interzise* (1952), gravă meditație asupra unei copilării intimate de război. Un neașteptat *Monsieur Ripois* (1954), cu Gérard Philipe, poveste cvasipicarescă a unui Don Juan cinic, va fi urmat de alte două opere pe aceeași linie satiric-amară: *În plin soare* (1959),cu Alain Delon, M. Ronet; și *Les félins* (1963), cu Alain Delon, Jane Fonda. Din bogata sa filmografie mai desprindem: *Gervaise* (1956), dublă reușită: pe plan emoțional și al reconstituirii epocii Zola, performanță dramatică a Marlei Schell (Premiul cel mare la Veneția); *Barrage contre le Pacifique* (1957) după romanul Margueritei Duras, dramă de atmosferă exotică, cu Silvana Mangano, Anthony Perkins; *Ce bine-i să trăiești* (1961), cu Alain Delon; *Le jour et l'heure* (1962), cu Simone Signoret, *Paris brûle-t-il?* (1966) cu o impresionantă distribuție; *Le passager de la pluie* (1970),cu Charles Bronson, Marlène Jobert.

film

Un mare actor, Donatas Banionis, se încumetă să-i întruchipeze pe Goya (în fotografie — alături de actrița Verico Adjaparidze, interpreta mamei artistului).

PE PLATOURILE LUMII

GOYA

SAU DRUMUL SPINOS AL CUNOAȘTERII

Corespondență specială de la Maria RACEVA

Goya — o creație cinematografică ambițioasă și dificilă i-a unit pe Konrad Wolf, cunoscutul regizor din R.D.G. și pe scenaristul bulgar Angel Wagenstein, colaborator prestigios al cîtorva filme prezente în memoria noastră — *Alerta*, *Eroii din septembrie* și, în special, *Stelele*, distins în 1959 cu Premiul special al juriului la Festivalul de la Cannes. Ecranizarea după romanul lui Feuchtwanger se apropie de sfîrșit, și în această etapă, a lucrurilor mai certe, l-am rugat pe Wagenstein să răspundă cîtorva întrebări.

— Ce reprezintă pentru dv. Goya?

— E greu să găsești argumente raționale (între altele, ele nici nu ar fi cele mai importante) pentru a înțelege de ce Goya rămîne mereu o figură vie, mereu «la modă» și de ce fiecare secol îl descoperă — pentru sine — în mod invariabil, contemporan. Eu văd în Goya simbolul cel mai armonios al artei politice, militante, iar opera sa este o întruchipare perfectă a artei angajate. Filmul urmărește destinul individual al lui Goya și marile sale teme: artistul și poporul, artistul și puterea, artistul și libertatea de creație.

— De ce ați ales, drept punct de plecare, romanul lui Feuchtwanger și nu un altul, sau pur și simplu o biografie în sensul strict al cuvîntului?

— Feuchtwanger și-a intitulat cartea «Goya sau drumul spinos al cunoașterii». El a izbutit să dea contur legăturii organice dintre factorii subiectivi și cei obiectivi ai fenomenului Goya, să-i juxtapună în cadrul unei realități artistice. Istoria burgheză a artei a subestimat frecvent — ba chiar a disprețuit uneori — importanța politică a lui Goya; cheia operei sale a fost căutată, adeseori, în accidentele și întîmplările vieții sale nefericite: surzenia, crizele de epilepsie, dragostea tragică pentru ducesa de Alba. Pe de altă parte, unii cercetători au exagerat lăsînd complet la o parte factorii individuali, prezentîndu-l ca pe un luptător pe deplin maturizat și conștient de rolul claselor sociale în evoluția omenirii. Feuchtwanger stabilește proporțiile judicioase, analizează contradicțiile interne ale artistului, ale gîndirii sale; el descrie drumul spinos către adevărurile ce-și dovedesc puterea numai după ce au fost descoperite.

— La urma urmei, de ce v-ați lăsat atras de o temă cu un atît de pronunțat specific național? Nu vă e teamă că filmului i-ar putea lipsi ceea ce se cheamă «ambianța spaniolă»?

— Intenția noastră inițială a fost de a nu căuta o astfel de atmosferă, căci orice tentativă n-ar fi făcut decît să ducă la o catastrofă. Am încercat să ne eliberăm de servitutile etnografice și de a conferi lucrurilor o rezonanță universală; ambiția noastră a fost de a analiza fenomene ce depășesc granițele unei peninsule. În acest sens am fost ajutați și de compoziția internațională a autorilor și a actorilor. După cum știți, regizorul Konrad Wolf și scenograful Alfred Hirschmaier sînt din R.D.G., muzica aparține compozitorilor sovietici Kara Karaev și Arkadie Karaev (fiul său). Protagonist este marele actor lituanian Donatas Banionis *(Nimeni nu voia să moară, Sezon mort* — n.n.). Alături de el vor apărea: actorul polonez Gustaw Holoubek, actrița iugoslavă Olivera Vuco *(Am întîlnit țigani fericiți* — n.n.), actorii sovietici Tatiana Lavrova, Ludmila Ciursina, cîntăreața spaniolă Carmela. În timpul turnărilor se vorbeau pe platou opt limbi. Turnul Babel...

— Să admitem că, într-un fel sau altul, orice film ce se respectă trebuie să reflecte tendințele fructuoase, vitale ale cinematografului timpului său. Care ar fi, după părerea dv., raporturile cu filmul de astăzi ale creației la care ați lucrat?

— Aș raporta *Goya* mai degrabă la realitatea politică a lumii contemporane decît la tendințele formale ale cinematografului. *Goya* reprezintă o atitudine ce are mai multă legătură cu Vietnamul decît, să zicem, cu Antonioni.

tv

de **Felicia ANTIP**

CERBII TREC, CADRUL RĂMÎNE

Atîta s-a vorbit prin toate casele și în afara lor, prin toate instituțiile și la toate cozile, atîta s-a scris prin toate ziarele și revistele despre «Cerbul de aur», încît mă întreb dacă mai există vorbe de laudă sau de neaderare care să fi rămas nespuse. Desfid pe oricine să-mi arate o manifestare artistică, sau de altă natură,care să unească în asemenea măsură într-un cuget și-o simțire scriitori și gospodine, copii și babe, pictorițe și frizeri, fani și afoni. E bine? E rău? E palpitația paroxistică a unei vieți bogate sau, dimpotrivă, o breșă într-o îndelungată plictiseală? Semn de frivolitate, de tinerețe sufletească, sau de lipsă de imaginație? Participare intensivă sau evaziune? Să răspundă psihologii, sociologii, muzicologii. Telecronicarul constată doar că acest interes general, pasionat, este un fapt.

Tot ca pe un fapt — atît de categoric încît nu mai încape nici o discuție — privește telecronicarul și structura festivalului.

Organizatorii îl doresc promotor al unui singur tip de muzică, iar toate abaterile — în repertoriul și maniera unor concurenți sau ale unor invitați — sînt simple accidente inevitabile. Ca atare, reușitele și insuccesele trebuie judecate în cadrul prestabilit, nu oficînd zadarnic după o improspătare, după o adaptare la gusturile generației din care se recrutează majoritatea imensă a amatorilor de muzică ușoară. Așa cum în epoca valsului se mai dansa și menuet — iar oamenii care apucaseră în tinerețea lor numai menuetul aveau să-l găsească, pînă la sfîrșitul vieții lor, infinit superior valsului — în jurul cuplurilor de vîrste diferite vals-tangou, tangou-foxtrot, foxtrot-cha-cha s-a repetat mereu vechea dispută dintre clasicizanți și moderniști. Pentru a nu bate apa în piuă militînd eventual pentru o cauză dinainte și pare-se pe veci pierdută, îmi cer deci îngăduința de a spune ce mi-a plăcut și ce nu mi-a plăcut nu în raport cu vreun model exterior,ci în perimetrul dat, cunoscutul perimetru Doina Badea — «Nici o lacrimă».

Mi-au plăcut concurenții. Aproape toți. S-a cîntat mai bine decît la a doua și la a treia ediție. Fete frumoase și foarte frumoase, voci agreabile și voci admirabile, interpretări care puneau neașteptat în valoare melodii românești banalizate prin repetare monotonă, stiluri diferite. De data aceasta, lungirea listei de onoare s-a justificat pe deplin. Ba parcă au mai rămas pe dinafară, dintre cei realmente talentați, o iugoslavă, vreo două portugheze și niște băieți. Oricum, juriul n-a repetat gafa de a trece cu vederea o cîntăreață de talia Fridei Boccara. Publicul din sală a înțeles perfect că adevărata stea a concursului a fost micuța spaniolă Dova. (Și încă o mențiune de onoare pentru acest public: spontaneitatea cu care l-a oferit cîntărețului O.C. Smith o participare frenetică, refuzată anterior lui Massiel, deși aceasta o solicitase insistent.)

Pe Corina Chiriac aș fi preferat-o așa cum era pe vremea cînd m-a entuziasmat la «Steaua fără nume» (înainte deci de episodul «My Fair Lady»). Propusesem chiar, anul trecut, înscrierea ei imediată printre concurenții de la Brașov, fără prea multă pregătire prealabilă. După cum s-a văzut încă o dată, această «pregătire prealabilă» face o apă și-un pămînt din toate stilurile, din toate personalitățile, elimină orice spontaneitate, înțepenește concurentele, le reglează gesturile în limitele primei lecții de gimnastică suedeză — mîinile înainte, inspirați adînc, mîinile lateral, expirați zgomotos — și aliniază toate vocile (pe ale concurentelor ca și pe ale celor ce dau recitalurl) pentru a intona parcă fragmente din aceeași litanie, ca și cum muzica ușoară românească ar fi numai tînguire lentă, oftat, bocet și recitativele lui Alexandru Mandy.

Dacă despre concurs toată lumea e de acord că a fost foarte izbutit (Lili Castel pare totuși să se fi supărat...), în materie de recitaluri părerile sînt împărțite. Să mi-o spun și eu pe a mea.

Cu riscul de a-i supăra pe cei ce-i consideră bătrîn și depășit pentru că în loc să-i asculte îl caută la dinți, voi mărturisi că mi-a făcut plăcere întîlnirea cu Charles Trenet: șansonete spirituale, interpretate de un domn distins, cu voce tînără. Mai tînără, în orice caz, decît a lui Alain Barrière și emisă cu mai puțin efort aparent.

Fără să-mi pese că-i voi contraria pe cei ce detestă tipul oriental întruchipat de Enrico Macias, mă declar partizană a muzicii lui calde, a repertoriului lui desmétèques etern rătăcitor.

L-am preferat pe cîntărețul Sergio Endrigo întregii specii de bărbieri à la Claudio Villa, dar totodată l-am preferat pe Sergio Endrigo prezentator al propriilor sale cîntece lui Sergio Endrigo interpretul.

Știind că-i voi supăra pe unii și pe alții, voi spune totuși că pentru mine Massiel nu e decît un fel de Sarita Montiel, adică foarte puțin.

Și,în sfîrșit, perfect conștientă de blasfemia pe care o comit, voi susține că O.C. Smith a fost sufletul ediției a patra a festivalului.

Am petrecut șase seri simpatice, uneori peste așteptări. Sincere mulțumiri celor ce mi le-au și ni le-au prilejuit. Nu-mi cereți însă să folosesc cuvintele extaz, desăvîrșire, triumf, sublim. Permiteți-mi să le păstrez pentru alt fel de sărbători.

UMOR

ANTON DRAGOȘ

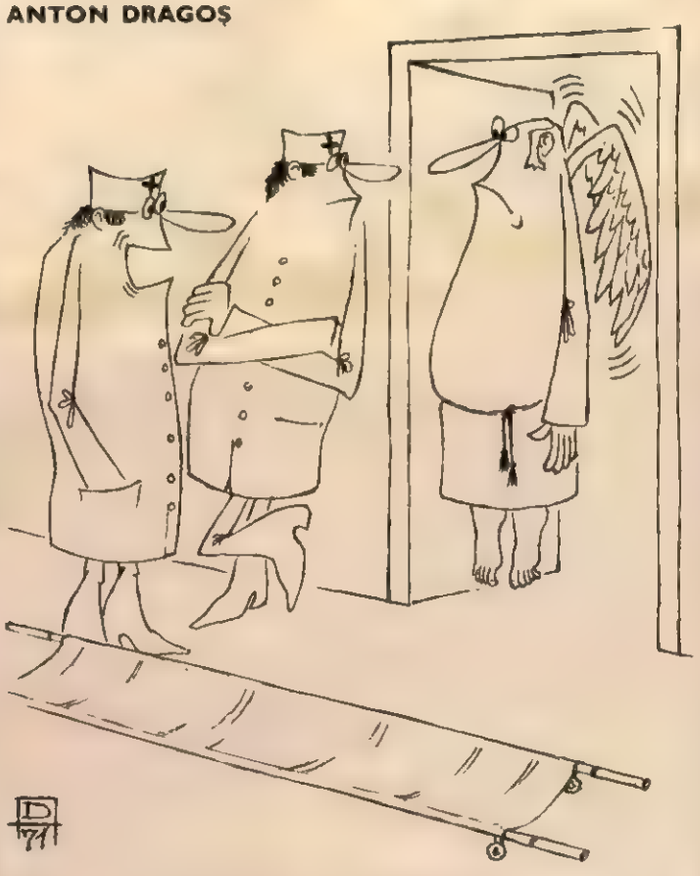

– Dumneavoastră ne-ați chemat urgent?

PUNCTE

ORIZONTAL: 1) Punct... de vedere — Construcție încheiată cu punct. 2) Punct cu punct — Punct la un cub. 3) Trei puncte muzicale — Puse la punct! — A îmbina. 4) Punct agricol cu rezonanțe muzicale — A pune punct. 5) Punctați în final! — Cu puncte negre... pe cerul gurii — În punctișoare! — Țepe! 6) Acu (reg.) — Pus la punct. 7) Punct final — Poet ardelean. 8) Punct pe Lună — O bilă mică cît un punct. 9) Distantate — Punct esențial — Acut! 10) Aparțin trecutului îndepărtat — Așa (reg.). 11) Pusă la punct — Are același număr de puncte cu altul. 12) Cu punct de înghețare la zero grade (pl.) — Punct de vedere. *VERTICAL:* 1) Au puncte negre — Oferă frunzelor și fructelor puncte de susținere. 2) Puncte anatomice de sprijin — Punct de plecare într-o poveste — Început de epocă! 3) Puncte de sprijin — Punct defensiv. 4) Întrerupt în anumite puncte. 5) A-și însuși ceva — Săli universitare — Rumegător cu cioc. 6) Se scurge între două treceri consecutive ale soarelui prin același punct echinocțial — Seu! — Punctul în care este fixat globul ocular. 7) Strat de calcar depus în apă — George Georgescu — Muncitor la puncte de intersecție feroviară. 8) A pune la punct — Dată curentă. 9) Curte! — Se învîrtește în jurul unui punct fix — În termen! 10) De sus jos! — Punct pe carte (pl.) — Interjecție pentru minat iezii. 11) Punct opus nadirului — Punct de revenire. 12) În acest punct — Punctișoare.

Nic. AMARIEI

Cuvinte rare: TUF, AGE.

Dezlegarea jocului «SIMFONIE ALBĂ», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) SCLEROTICA. 2) TEACA — VERS. 3) RA — OUA — PE 4) ARON — ALUAT. 5) LAPON — ORN. 6) U — AMAN — EGO. 7) COLILII — AB. 8) IRE — BLOC — L. 9) RA — ZA — LAME. 10) ISAC — HALAT.

Careul «Simfonie albă» din ultimul număr al revistei a apărut — dintr-o regretabilă eroare — nesemnat. Autorul jocului este **Dumitru Iacobescu.**

BELLUS și CIRCULAȚIA

F umor de peste hotare

— Hei, cine naiba dă ordine aici?!...

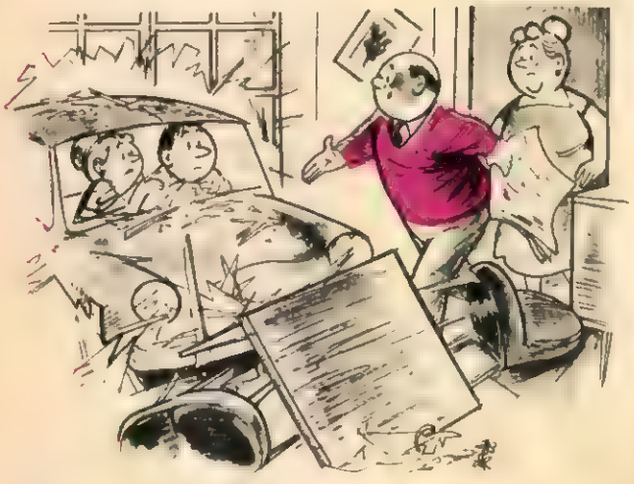

— Vai, ce surpriză!... Vă așteptam de-abia peste două zile...

— Ce tot povesteai despre mecanica ondulatorie?...

— Nu ți-e rușine? La ora asta se vine?!...

— Poate că nu seamănă cu un bizon, dar dacă așa îl «văd» eu?

— Doamna a lătrat?!...

TURNEUL N-A MAI AVUT LOC

S-au cunoscut la Predeal. EL era civil și soț, iar EA era civilă și soție. El s-a dat drept ofițer, ceea ce nu era, dar ea l-a crezut și aventura de vacanță s-a consumat. S-au reîntîlnit peste cîțiva ani. El divorța, ea divorța. S-au întîlnit din nou. El divorțase și «avansase» la gradul de căpitan, ea divorțase și aștepta să avanseze în inima altuia. Așa că mai departe au trăit împreună. El avea chiar un revolver pe care-l purta înfipt ostentativ sub betelia pantalonilor civili. Și se numea Mihai Teodor Dima.

Iar ea, ea avea o mătușă, solistă de muzică populară. Intenția noastră fiind de a-i păstra anonimatul, facem totuși precizarea că mătușa nu apărea pe scenele obișnuite. Cînta prin localuri, destul de renumite și, nu prea rar, se deplasa în același scop și în străinătate. Falsul căpitan a aflat aceste amănunte și la prima întîlnire cu mătușa a pus problema sigur:

— Ce părere ai, te-ar aranja un turneu de trei luni prin Elveția și Austria?

Ar fi aranjat-o, cum să nu! Întrebarea e cum și-a închipuit cîntăreața că de asemenea treburi se ocupă căpitanii, chiar cei adevărați?

M.T. Dima a lăsat să se înțeleagă că poate organiza foarte ușor turneul, iar pentru a fi mai convingător, mai arăta cîte un pic revolverul înfipt sub curea. Așa că solistei nu i-a rămas decît să caute urgent un dirijor.

L-a găsit. Omul avea gata perfectată o deplasare de 20 de zile la Londra. S-a consultat cu «căpitanul» și a dat drumul vrabiei din mînă. Foarte consternați au rămas cei de la impresariatul artistic de faptul că dirijorul a revocat brusc angajamentul pentru Anglia, dar n-au primit nici o explicație, pentru că M.T.D. pretinsese două lucruri: discreția absolută și 5 000 de lei ca să-și «ungă» șefu!

Au început pregătiri febrile. Dirijorul a încropit un taraf (două viori, acordeon, țambal și contrabas), și-au cumpărat costume noi (solista — inclusiv năframă de borangic), au alcătuit un repertoriu reprezentativ și — sub conducerea «căpitanului», care avea veleități de regizor — au început repetițiile în Sala mică a Palatului (cedată de administrație de hatîrul dirijorului). Mihai Dima se arăta foarte exigent. Le-a anunțat și componența comisiei de vizionare, iar artiștii au fost foarte impresionați de sonoritatea numelor ce urmau s-o alcătuiască. A venit mult așteptata zi de 7 decembrie 1970, cînd tînăra formație urma să-și demonstreze aptitudinile. Muzicanții s-au prezentat, comisia nu. «Vizionarea» — afirma Dima — fusese amînată cu trei zile. A venit și ziua de 10 decembrie, solista, dirijorul și orchestra s-au costumat din nou, au fost aprinse iarăși toate reflectoarele, dar «comisia» întîrzia să apară. Trei ceasuri au așteptat candidații pe scenă, luptînd cu tracul și reflectînd pentru ultima oară cum vor face ei praf scenele Europei. Cel mai mîndru era țambalagiul, care-și cumpărase un instrument nou. Mihai Dima, prezent în sală, le susținea moralul. Pe la prînz și-a pierdut și el răbdarea și a «dat» un telefon. S-a întors radios:

— Comisia nu mai vine! Au încredere în mine. Se vor întocmi formele fără nici o vizionare. Dacă vă întreabă cineva, spuneți însă că vizionarea a avut loc în ziua de 7.

A urmat un lung seminar cu fiecare *turne*-ist în parte. Cine a fost la vizionare, ce au cîntat... Cinic, M.T.D. a mai «telefonat» o dată și s-a întors cu propuneri pentru îmbunătățirea repertoriului. Alt seminar, alte asigurări...

Sătul de repetiții și promisiuni aminate, dirijorul s-a gîndit să încalce discreția impusă. A consultat un ofițer, maior adevărat. Acesta l-a îndrumat la un căpitan, căpitan adevărat.

Consecința a fost că la următoarea vizită a lui M.T.D. acasă la dirijor, acesta mai avea un musafir, care învîrtea absent păhărelul de țuică din față, în timp ce Dima perora, lăsînd să i se vadă revolverul. Cînd M.T.D. s-a îndreptat spre ușă, omulețul cu paharul l-a imobilizat brusc și l-a spus:

— Uite ce e: eu sînt căpitan de miliție, iar tu ești un escroc!

— Așa este!

Dialogul e reprodus exact, căpitanul II — căpitanul adevărat — se numește Gheorghe Vasiliu, iar revolverul escrocului era de alarmă, pentru gloanțe oarbe.

Sergiu ANDON

1 — 31 martie 1971

LUNA PREPARATELOR CULINARE

La restaurantele din București, prezentări de preparate, expoziții cu vînzare.

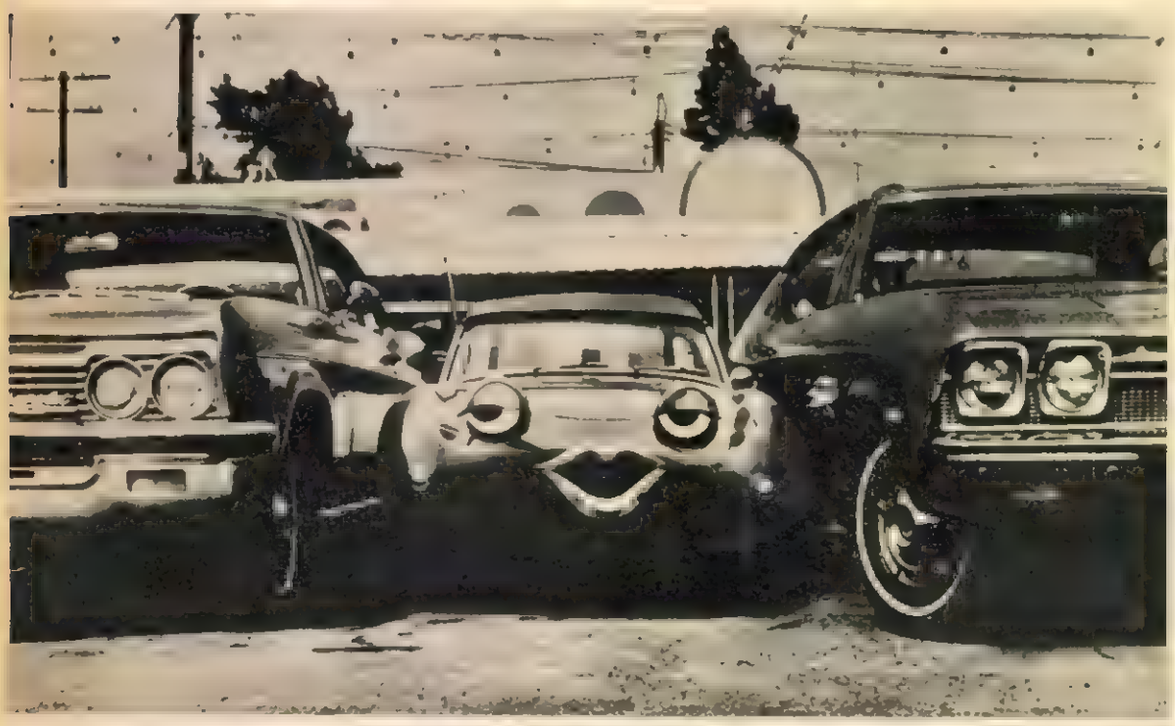

comedia cu înaltă cifră octanică

Iar anii trec, copiii cresc
Se schimbă tot ce-i omenesc
Și noi îmbătrînim

...spune poetul. Și ce, n-are dreptate poetul? Hai să ne amintim de pildă cine erau eroii animați de Walt Disney și ai săi în anii copilăriei noastre: fetițe — adevărate domnișoare precoce — ca Betty Boop, șoricei isteți ca Mickey, marinari musculoși și cutezători ca Popeye, răsfoi scandalagiu ca Donald, dulăi cam prostănaci ca Pluto...! Și care sînt eroii de azi ai urmașilor lui Walt Disney? Ne-o spune fotografia de față, reprezentînd o scenă dintr-un recent film de animație. Precum se vede, eroii sînt niște automobile dintre care unul încearcă să schițeze din tinichelele sale un zîmbet (unde ești tu Betty Boop cu zîmbetul plin de ceea ce pe vremea aceea se chema «sex-appeal»?). Titlul filmului, inspirat și el din tehnică, este «La cea mai înaltă cifră octanică»

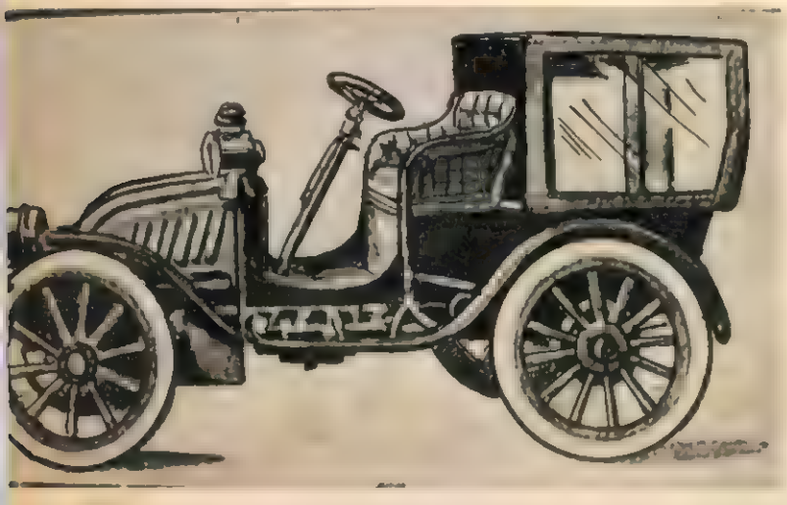

n-aveau șah pe portieră

Reproducerea alăturată — interesant document tehnic de epocă — reprezintă unul dintre cele cîteva taximetre care circulau cu regularitate pe străzile orașului Tîrgu Mureș, încă în anul 1912. Imaginea a apărut într-un anunț de reclamă publicat în același an în lucrarea «Lexicon tîrgumureșean», din care s-au mai păstrat doar cîteva exemplare.

Taximetrele își aveau stația permanentă în centrul orașului (azi: Piața Trandafirilor). Ca și acum, puteau fi comandate și prin telefon la nr. 372 și făceau și curse extravilane (în împrejurimile orașului).

Costul transportului însă nu era stabilit de un contor, ci în funcție de calitatea străzilor, respectiv a șoselelor, la o capacitate de 1-4 persoane, în incinta barierelor de la limita orașului.

Proprietarul primelor taximetre de la noi înființase chiar și un «autoservice» pentru reparații de motoare cu benzină și de piese, dotat cu «pneuri de toate dimensiunile» și deservit de un «maestru de garaj». La cerere, reparațiile se executau și la domiciliul solicitanților...! Și să ne reamintim: toate acestea, în anul 1912.

Ștefan IZSÁK

Despre Bob McNab, faimosul fundaș al nu mai puțin faimoasei echipe londoneze «Arsenal», așa mai auzit vorbindu-se. Ceea ce am vrea să adăugăm acum e că are faima de «cel mai frumos fotbalist al lumii». Poate că e aici ceva exagerare fiindcă, la urma urmei, mai există pe lume și Flaviu Domide al nostru. Dar, în fine... Se pare că această calitate extrasportivă a lui McNab a cîntărit greu în desemnarea lui ca antrenor al echipei feminine de fotbal «The Lumley Lovers». Iar McNab — rețineți: e scoțian — a primit cu plăcere această sarcină... neremunerată.

frumos să fii, noroc să ai!

ne grăbim

Fotografie de Koncz FRANCISC (Gherla)

Alicia, junincă madrilenă în vîrstă de unsprezece luni, este purtătoarea primei inimi artificiale din Europa. Doctorul Domingo Liotta i-a implantat cu succes o inimă din material plastic, care — cel puțin deocamdată! — își îndeplinește misiunea.

inimă de vacă

nu strică la casa omului...

Vă amintiți de cartea de citire «dintr-a doua»? Scria acolo cam așa: pe lîngă casa omului trăiesc animale domestice, adică boul, calul, oaia, capra, curcanul, porcul și altele. Va trebui să modificăm și cartea de citire de-a doua! Să scriem acolo că pe lîngă casa unor oameni — ca d-na Pat Deller din Lemsford (Anglia) — trăiesc, pe lîngă porci, rațe etc., etc., și elefanți. Adică nu chiar elefanți, ci doar o elefăntiță de 6 luni, pe nume Ele, care, pînă cînd va consuma un car de fîn pe zi, se mulțumește deocamdată cu cîteva duzini de sticle cu lapte.

Unii cititori, telefonînd la 15 42 64 sau scriind redacției revistei «Flacăra» (Piața Scînteii 1) sau Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5), întreabă dacă pot reveni cu diferite probleme, dacă «au voie» să solicite lămuriri mai ample. Tuturor, un răspuns comun: desigur, stimați tovarăși. Încrederea pe care o acordați poștașului ADAS este un îndemn să continue să așternă aceste rînduri.

VIRGINIA MAHU, Constanța. Ați devenit posesoarea unui autoturism? Împărtășesc bucuria dv. Îmi scrieți că nu aveți probleme cu conducerea, știindu-se că femeile sînt mai prudente, mai atente decît bărbații. Doriți totuși să luați o măsură de prevedere cît mai completă, astfel încît să fiți sigură că în cazul cînd s-ar întîmpla un accident veți putea primi sprijinul Administrației Asigurărilor de Stat. Ce vă recomand? Să încheiați o *Asigurare globală*. Am scris ceva despre aceasta chiar în numărul precedent al revistei. Deoarece și alți cititori au solicitat amănunte în plus, revin asupra asigurării respective. Aceasta cuprinde: asigurarea pentru avarii, asigurarea pentru răspundere civilă și asigurarea pentru cazurile de accidente întîmplate conducătorului autoturismului și altor persoane aflate în interior.

Mai ezitați? O astfel de măsură de prevedere nu trebuie să vă lipsească. Urmați sfatul unui... pieton convins!

GHEORGHE RUSCU, Pitești. Părerea dv. cu privire la asigurarea «Turist» nu este întemeiată. Aceasta este — într-adevăr — valabilă numai o lună. Cine vă împiedică însă să-i prelungiți valabilitatea pe toate cele 3 luni cît veți fi plecat din localitate? În acest scop veți plăti 45 de lei. Este prima corespunzătoare pentru 3 asigurări. Și sînt sigur că veți accepta că nu este o cheltuială prea mare. Dimpotrivă!

MIRCEA VORNIC, Topliță. Nu, nu mă supăr să repet, deși dacă urmăriți cu atenție rîndurile acestei rubrici, cum afirmați, nu se poate să nu fi observat că am menționat de cîteva ori valoarea primei ce se plătește la asigurarea bunurilor din gospodăriile cetățenilor: 2 lei pentru fiecare 1 000 de lei. Întrucît dv. doriți să asigurați bunuri în valoare de 60 000 de lei, va trebui să plătiți 120 de lei pentru un an.

GEORGETA CHIRIC, Costești. Mulțumesc pentru informațiile ce-mi oferiți. Voi rezerva curînd o rubrică în care vor avea cuvîntul cei ce au avut prilejul să se convingă de avantajele asigurării. Rugați-l și pe fratele dv. să ne scrie.

DIANA BĂNUȚĂ, Bacău. Aveți dreptate criticîndu-mă pentru lipsa de atenție pentru unele asigurări ce pot fi încheiate de locuitorii satelor: asigurarea paușală, asigurarea animalelor etc. Relevați faptul că printre sutele de mii de cititori ai revistei «Flacăra» sînt numeroși locuitori ai satelor, unii avînd, ca și dv., abonamente de ani și ani. Voi ține seama de observație. La întrebarea privind asigurarea motocicliștilor vă comunic prima ce se plătește pe 6 luni: 130 de lei. Ținînd seama că doriți să vizitați întreaga țară, o astfel de asigurare este absolut necesară. Cine știe ce se poate întîmpla de-a lungul miilor de kilometri pe care doriți să-i parcurgeți, deși eu nu vă doresc decît lucruri plăcute.

PUBLICITATE

PIPERA

PREZINTĂ

noul program de bucătării Ruxandra

oferă publicului consumator ultimele noutăți în materie — garnituri utilate cu cele mai moderne accesorii din metal și mase plastice, cu sertare pentru legume, suport pentru capace etc. din plasă de sîrmă nichelată, de asemenea ceas și priză.

Noile bucătării au un preț convenabil, sînt de calitate excepțională și extrem de practice: un număr mic de elemente, fabricate după o tehnică modernă, permit o gamă largă de combinații, concepute pe multiplu de 45 cm cu o adîncime de 55/33 și o înălțime de 178 cm.

Șoseaua Pipera nr. 48, sectorul 1, București

330080

sport

de Emanuel VALERIU

OXIGEN PENTRU FOTBAL

Mă declar învins! Nu la puncte, nu prin K.O. ci — vai mie! — prin abandon. Abandonez ignorarea fotbalului și-i dedic cronica de azi. Ce mai pot face? Degeaba am implorat natura să mă ajute și degeaba m-a ajutat trimițîndu-și omătul apos peste terenurile de fotbal: mîine se va relua campionatul. Zadarnic i-am criticat pe cei de la F.R.F. că nu respectă legile sacre ale informării presei: vineri seară, în loc să asist la «Cerbul de aur», am participat, cu încă 18 confrați, la o conferință de presă conformă cu cele mai bune tradiții, inclusiv cafelele. Președintele federației a fost o gazdă care nu s-a lăsat așteptată iar faptul că venea în fața «plutonului presei» încărcat cu întrebări cel puțin indiscrete, singur și direct dintr-o altă ședință, cea a biroului federal, special spre a ne pune la curent cu cele abia discutate și hotărîte, mi-a lăsat impresia că — uneori — se mai poate face și la sport ceva meserie. Diversele informații cu care am fost alimentați si-au și găsit loc în presa cotidiană (se vor juca sistem tur-retur meciurile din sferturile de finală și semifinalele «Cupei României», se vor putea transfera acei jucători din formațiile de tineret care n-au apucat să intre practic în echipă, Boc și Mureșan au drept de joc etc.), dar faptul cel mai important a fost un altul, după părerea mea: modul deschis în care s-au abordat toate problemele fotbalului, și cele pe care le-a sugerat președintele F.R.F. dar și cele aduse în discuție de către cronicari. Acest for sportiv încearcă de mai multă vreme să-și dobîndească un statut de oarecare libertate în acțiuni, dar — așa cum a reieșit și din recenta conferință de presă — fiecare pas înainte pe acest drum firesc se obține cu mari dificultăți, cerînd depășirea unor obstacole de birocratism, încrîncenări crunte pe pozițiile mai vechi, forțarea unor limite înguste de mentalitate. Succesele federației conving greu pe cei care văd în ele doar gestul sublim al copilului care — din patru labe — se ridică la verticală, fericit că se poate ține pe propriile sale picioare. Asta se cheamă, pentru cei la care mă refer, autonomie. Ce cuvînt teribil! Ce încărcătură de spaime pentru «părintele» obișnuit să-și privească veșnic odrasla drept un apendice propriu și care nu lasă loc mulțumirii firești atunci cînd vine vremea celor mai normale împliniri, considerîndu-se frustrat de un drept al său: absurdul drept de a-și ologi propriul copil!

Nu spun că federația aceasta, ca și altele, nu comite sau nu va comite și de-aci înainte erori. Dar nu cred că altcineva în afara celor de la federație și din cluburi poate evita curbele unui drum care nu întotdeauna merge drept înainte. Toate aceste gînduri, pe care nu le mărturisesc acum pentru prima oară, își cer dreptul la tipar încă o dată, deoarece fotbalul, prin larga sa popularitate, prin demonstrația capacității sale de a se autofinanța, prin numărul mare de cluburi, trebuie să fie lăsat să se miște pe picioarele sale. Aș risca, cu bună-știință, conștient că nu greșesc, să zic că fotbalul nostru poate ieși în față înaintea altor discipline sportive, acum cînd noțiunea *democrație* este avansată cu curaj în toate sectoarele societății noastre actuale, pe poziții noi, mai îndrăznețe.

Poate că reluarea oficială a sezonului de fotbal care nu are acum nici o aureolă, părînd mai curînd o ședință de lucru în mai multe etape, să se poată mîndri, cîndva, că a marcat începutul unor primeniri de care fotbalul în special simte o imperioasă nevoie.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

MESCHINUL

X e un individ care știe să ia de unde poate și, evident, e incapabil de a dărui... un pahar cu apă. Nici măcar bună ziua nu ți-o dă, și pe aia trebuie să i-o smulgi. Dacă odată, dintr-o întîmplare, ți-a dăruit un pahar cu apă, apoi e-n stare să-ți amintească asta pînă la sfîrșitul vieții.

Dar ce e al lui, e al lui. X știe să ia... În toate împrejurările, în orice cantitate, la orice oră din zi sau noapte. E veșnic prezent la datorie. În privința asta n-are prejudecăți. E capabil să se repeadă asupra prăzii ca un vultur... E de asemeni capabil să se apropie de interes tiptil-tiptil, nici să nu-i auzi pașii.

Ceea ce îl caracterizează pe X e modestia. El se mulțumește și cu puțin. Dacă nu curge, pică... Dacă a ratat o mare afacere, e gata oricînd să se ocupe de o găinărie, cu aceeași tinerească energie. Viața l-a învățat să se mulțumească și cu puțin. Dacă n-a reușit să te escrocheze de o mie de lei, se mulțumește și cu o bere. Dacă te-a tapat și de o bere, tot are sentimentul că ziua nu s-a scurs fără rost. Principalul e să iasă ceva...

Arta lui X este arta de a tapa. Știe de la fiecare ce se poate obține, de la unul o bere, de la altul o călătorie cu mașina... X are impresia că toți oamenii îi sînt datori cu cîte ceva, de aceea de cîte ori te tapează îți lasă impresia că-ți plătești impozitele... Principiul lui, așa cum am spus și mai înainte, e unul îngrozitor de simplu. Dacă nu curge, pică... X are răbdare. Așteaptă să-i pice ceva... Poate pică vreo femeie, poate pică vreo bețe, poate pică o călătorie în interes de serviciu, poate pică o primă, poate pică un disc, un pix, un bilet de favoare, mă rog, ceva tot trebuie să pice. Tot timpul stă cu ochii la streașină și așteaptă să-i pice ceva... Nici măcar nu se zbate. Ticăloșia lui e grațioasă, spontană, lipsită de eforturi. El nu se zbate să obțină nu știu ce... El n-are planuri tenebroase, nu, în privința asta are un suflet de copil. El nu se zbate. El așteaptă. El nu vrea un banchet. El vrea resturile unui banchet. El nu vrea o femeie care să fie numai a lui. N-are ambiții metafizice. El se mulțumește cu ce dă Dumnezeu.

Dacă nu curge, pică... Dar de unde, Doamne, atîta diavolească răbdare?

Signor sindaco Angiolino Pacchi

ÎNTRE PRIMĂRIE ȘI PAROHIE SE AFLĂ STADIONUL

Angiolino și Silvano.

Că ficțiunea literară se inspiră (cel mai adeseori) din viață și nu invers, o știe oricine. Ei bine, ca multe alte certitudini ale noastre, va trebui s-o punem și pe aceasta sub semnul îndoielii.

Dar mai întîi să ne amintim de seria de cărți — notorii best-sellers — și filme al căror eroi erau Peppone, primarul comunist al unei localități italiene, interpretat de Gino Cervi și Don Camillo, preotul paroh al așezării, interpretat de Fernandel. Și acum iată cum viața este cea care se inspiră din ficțiunea literară. În provincia italiană Toscana, în apropierea orașului Pontedera, se află o mică localitate, Laiatico, cu circa 1 800 de locuitori. Ca orice orășel italian ce se respectă, Laiatico are o echipă de fotbal — care activează cu succes în cea de-a treia ligă — un stadion cuviincios și, bineînțeles, cam tot atîția suporteri-tifosi cîți locuitori numără orășelul, mai puțin sugarii. Să vă prezentăm pe doi dintre jucătorii formației «Sport Club Laiatico»: fundaș de bază, un tip solid și impenetrabil, este Angiolino Pacchi, de 32 de ani. Angiolino Pacchi, sau simplu Angiolino, nu i se spune însă decît pe stadion fiindcă altfel i se spune, cu tot respectul care i se cuvine, signor sindaco Pacchi, adică domnul primar Pacchi, ales în această funcție de pe lista propusă de Federația toscană a Partidului Comunist Italian. Atacantul central și goal-getter-ul echipei este abilul și pătrunzătorul Silvano Ticciati, de 28 de ani. Silvano Ticciati, sau simplu Silvano, i se spune însă doar pe stadion fiindcă altfel i se spune, cu tot respectul cuvenit, Don Silvano, care nu este altul decît părintele paroh al bisericii din Laiatico.

«Nu te lăsa Angiolino! Hai Silvano!» — îi încurajează deopotrivă, ajutați de cele mai meridionale mijloace sonore, concetățenii lor. Iar cei doi fotbaliști, fără să uite o clipă răspunderile lor din viața publică, încearcă și pe terenul de sport să aducă obștii lor o frîntură de bucurie.

Don Silvano Ticciati.

MARILE CURSE:

• CE SE ȘTIE ȘI CE NU SE ȘTIE DESPRE CURSELE ȘI RALIURILE AUTOMOBILISTICE • PROGRAM COMPETIȚIONAL FĂRĂ PAUZE • CAMPIONATUL MONDIAL AL CONDUCĂTORILOR, AL MĂRCILOR, CURSE DE 1 000 KILOMETRI, DE 24 DE ORE, «MARI PREMII» NAȚIONALE, RALIURI TRANS ȘI INTERCONTINENTALE • SUTE DE MII DE KILOMETRI PRIN ARȘIȚĂ SAU VISCOL, PE PISTELE ÎN CIRCUIT, PE ȘOSELELE LUMII ÎNTREGI • TRIUMFURI ȘI TRAGEDII, VICTORII ȘI MOARTE ÎNTR-O ÎNTRECERE ÎN CARE CEI MAI BUNI NU-ȘI DEMONSTREAZĂ NUMAI PROPRIA MĂIESTRIE, PROPRIUL CURAJ, CI ȘI CALITĂȚILE AUTOMOBILULUI PE CARE-L PILOTEAZĂ • O FABULOASĂ ÎNCLEȘTARE SPORTIVĂ PE FONDUL UNOR URIAȘE INTERESE FINANCIARE

În competițiile automobilistice sînt adesea prezentate prototipuri — ținute în strict secret pînă în momentul intrării în concurs și lansate ulterior pe piață. Iată un prototip creat de firma italiană Ferrari, ce urmează a fi prezentat abia în ianuarie 1972. «Surprizele» tehnice nu sînt, bineînțeles, vizibile în această fotografie — așa că nici revista italiană care a publicat-o, nici noi, care o reproducem, nu ne facem vinovați de deconspirarea vreunui secret de fabricație

Cine mai poate pune la îndoială calitatea unui automobil care depășește limitele-record de viteză și rezistență sub ochii a sute de mii de spectatori? Cursele de automobile sînt o mare afacere publicitară — spunea Henry Ford-jr. — chiar dacă cheltuielile depășesc patru miliarde pe an... Pentru o perioadă de timp mașina victorioasă devine o vedetă, prestigiul și vînzările automobilelor produse de firma respectivă înregistrează salturi sensibile. Ceea ce justifică pe deplin cheltuielile pe care fiecare raliu, fiecare cursă le implică pentru firmele industriei constructoare de automobile. Valoarea mașinilor aliniate la startul celor «24 de ore» de la Le Mans de pildă — mașini care întrunesc fiecare chintesența inovațiilor tehnice de ultimă oră — depășește suma de 20 de milioane de franci. Pentru a obține anul acesta victoria în raliul Monte Carlo, echipa firmei «Alpine Renault» și-a asigurat asistența a 14 echipe de mecanici cu șase mașini însoțitoare, plus opt camioane pentru transportul celor 1 200 de cauciucuri de toate tipurile și pentru orice condiții atmosferice. Așa stînd lucrurile, e lesne de înțeles de ce șansele unui concurent individual sînt astăzi (aproape) nule și de ce firmele își asigură concursul celor mai faimoși și mai verificați piloți de curse.

DOAR ULTIMELE FETE BĂTRÎNE?

A trecut vremea eroică cînd automobilistul era un explorator, un cuceritor al necunoscutului — cum spunea un ziarist francez — vremea cînd, pentru a te aventura cu acele mașini pline de o «personalitate misterioasă» pe drumurile acoperite de gropi și de praf ale timpului, aveai nevoie, pe lîngă o mare pasiune, și de foarte mult curaj. Astăzi conducerea automobilului este la îndemîna oricui. Și totuși automobilismul, mai cu seamă cel de performanță, nu a încetat nici un moment să fie un sport. Unul dintre cele mai dificile și mai pline de riscuri. Unul dintre cele mai populare, cu «microbiști» pasionați. Dacă primele curse atrăgeau în stradă aproape întreaga populație a unui oraș, la marile întreceri automobilistice în S.U.A. asistă în prezent 50 de milioane de persoane pe an. Încă zece ani — scria, poate exagerînd, Didier Mer-

(Continuare în pag. 32)

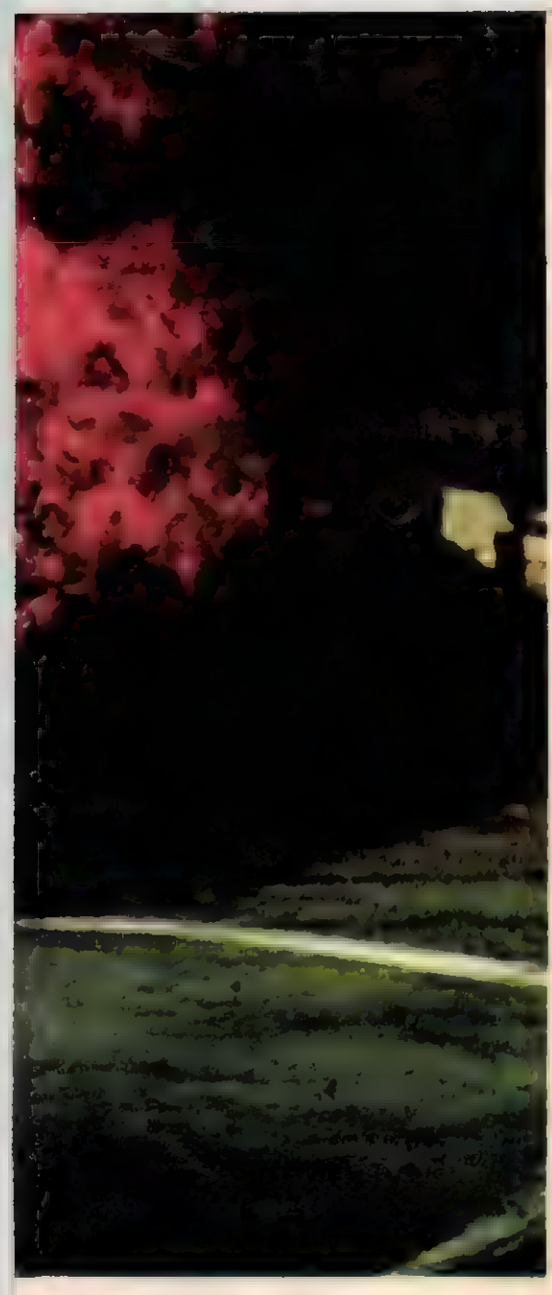

Mașinile de curse poartă — fiecare — o încărcătură de peste 200 litri de benzină. Și mai mult decît de orice, piloții se tem de foc: cel mai mic șoc, prima scînteie îi transformă în torțe vii. Combinezonul de azbest se dovedește de multe ori neputincios să-i apere. Fotografia noastră vă înfățișează unul dintre înfricoșătoarele incendii pe pistă — în timpul disputării Marelui Premiu al Spaniei pe anul 1970. Automobilistul belgian Jacky Ickx a reușit să iasă la timp din mașina în flăcări și — astfel — să se salveze.

«Dușul» exaltant al victoriei. Clipele de euforie cînd, la capătul cursei, coechipierii își cinstesc colegul învingător, revărsînd pe capul și pe umerii lui sticle de șampanie, merită orice sacrificii.

•VITEZE •VICTORII •VENITURI •VICTIME

de **Nestor F. IGNAT**

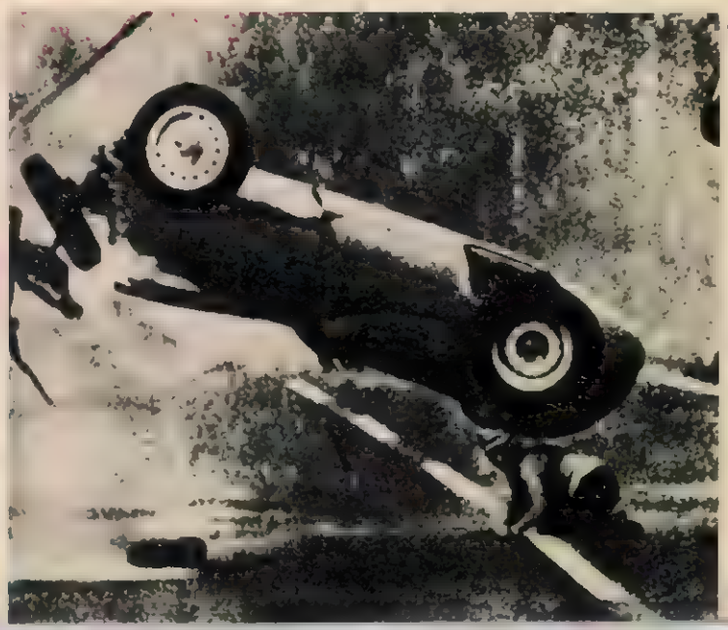

Instantaneul surprinde ceea ce automobiliștii numesc «o minune». Mașina se dă peste cap, pilotul Hans Herrmann — îl vedeți jos pe pistă — scapă într-adevăr ca prin minune. În aceeași cursă, disputată în Berlinul de vest, în care a murit francezul Jean Behra.

MARILE CURSE

lin în «Paris Match» — și meciurile de fotbal nu vor mai atrage decît ultimele fete bătrîne, în timp ce masele se vor îndrepta spre cursele de automobile.

...Trecuseră numai cîțiva ani de la apariția «trăsurilor fără cai» cînd, în 1894, «Le Petit Journal» organizează prima cursă pe distanța Paris-Rouen: 126 km. Succesul este enorm. În anii care urmează, numărul curselor crește în același ritm cu interesul pentru automobil. Milioane de spectatori urmăresc cu sufletul la gură fiecare dintre aceste întreceri, considerate evenimente ale timpului. Era începutul marii competiții în care automobilul avea să cucerească, kilometru după kilometru, vitezele fantastice ale prezentului. De la cei 61,137 km/h obținuți în 1898 de Chasseloup-Laubat pînă la cei 1 051,860 km/h ai recordului actual, realizat pe o pistă de sare de Gary Gabelich, se așterne un drum pe care au strălucit nume de mari alergători ca D. Campbell, G.E.T. Eyston, J.R. Cobb și mulți alții. Și dacă dintre diversele tipuri de mașini care au participat în decursul timpului la aceste întreceri, cele dotate cu motor cu benzină s-au impus pe parcursul unui număr mare de ani — să ne amintim că recordul din 1898 a fost deținut de o mașină «Jeantaud» electrică, iar cel de azi aparține mașinii «Blue Flame» alimentate cu propan...

PARIS-MADRID, CURSA INTERZISĂ...

24 mai 1903. E ora trei noaptea și «tot Parisul» e pe stradă. Peste cîteva minute se va da plecarea în cursa Paris-Madrid și nimeni nu vrea să piardă marele eveniment. La start, peste 250 de participanți, reprezentînd diferite firme, așteaptă cu nerăbdare semnalul de începere. Cele mai renumite automobile ale timpului — «Ader», «De Dion», «Dietrich», «Renault», «Mors», «Mercedes», «Wolseley» — pornesc spre Bordeaux. După șapte ore de la plecare, primul accident: Tourand, încercînd să evite o femeie, intră în mulțime — trei morți. Alt accident provocat de un cîine: Lorraine-Barrow pierde controlul mașinii care explodează, ciocnindu-se de un copac. Mecanicul moare pe loc, iar Lorraine-Barrow — după cincisprezece zile, la spital. Cursa continuă: Marcel Renault, încercînd să-l depășească pe Thery, se răstoarnă la un viraj. Moare a doua zi. Record de spectatori: peste trei milioane între Paris și Bordeaux. Record de viteză: media orară înregistrată pe distanța de 552 de kilometri de primul concurent, Gabriel Renault, 98 de km. Dar și record de accidente. Paris-Madrid, poate cea mai celebră cursă din istoria automobilismului, a fost întreruptă la jumătate: cei unsprezece morți — patru piloți și șapte spectatori — impresionează puternic autoritățile vremii, care interzic continuarea întrecerii. Dar pot fi interzise cursele de automobile? Paris-Madrid nu s-a mai alergat niciodată. Dar cincizeci de ani mai tîrziu, o cursă comemorativă Paris-Madrid desfășurată în... America, dă naștere la coincidențe tulburătoare: își pierd viața patru concurenți și șapte spectatori.

O MESERIE PERICULOASĂ...

Interzicerea cursei nu s-a dovedit cea mai potrivită măsură. În secolul vitezei, goana după performanțe automobilistice nu putea fi interzisă. Se puteau lua în schimb măsuri suplimentare pentru micșorarea riscurilor unui sport care nu duce lipsă de așa ceva. Dar care sînt măsurile cele mai bune? Ce se poate face pentru securitatea deplină a sportivului ferecat în bolidul care gonește cu viteze fantastice? După fiecare accident specialiștii fac cercetări amănunțite și, de multe ori, nu le rămîne decît o singură explicație: concurs nefericit de împrejurări, fatalitate. Oricum, din anul 1949 și pînă astăzi, 33 de piloți și-au găsit sfîrșitul pe pistele din diferite țări. Cu explicație sau fără. Cu siguranță, cursele de automobile sînt o meserie periculoasă — ca luptele cu taurii, ca boxul profesionist, ca alergările de cai cu obstacole, ca multe altele... Și cei ce o practică îi cunosc primejdiile.

Dar nu numai piloții își riscă viața. În pofida măsurilor de protecție, accidentele cu urmări tragice nu au putut fi evitate nici printre spectatori. Nu vom aminti decît de catastrofa petrecută în anul 1955, în timpul desfășurării cursei de 24 de ore de la Le Mans, cînd «Mercedesul» pilotat de Pierre Levegh, ciocnindu-se de o altă mașină, explodează, iar motorul proiectat în tribună face 86 de victime și un număr mult mai mare de răniți. Dar dacă mașinile contemporane de serie sînt echipate cu frîne pe disc, faruri cu iod și multe altele, dacă mașinile de astăzi sînt mult mai sigure și mai ferite de accidente, acest lucru se datorează și celor 13 piloți morți, cu începere din anul 1923, pe circuitul de la Le Mans, precum și tuturor piloților care și-au pierdut viața în cursele automobilistice, de la începuturile lor și pînă astăzi.

«NU VREAU SĂ MOR CA CEILALȚI»

După victoria obținută anul trecut în cursa de 24 de ore de la Le Mans, cunoscutul pilot Hans Herrmann declara că va renunța la curse: «Nu vreau să mor ca toți cei pe care i-am văzut murind pe pistele din lumea întreagă timp de douăzeci de ani. Am o soție și doi copii care au nevoie de mine. Faptul că mai sînt în viață — recunoștea Hans Herrmann — este într-adevăr o minune». Adevărat, numai o minune l-a salvat pe Hans Herrmann în august 1959, în Berlinul de vest, cînd mașina pe care o pilota a derapat la peste 290 kilometri pe oră, sfărîmîndu-se după un zbor de șaptezeci de metri. Mai tîrziu, Piers Courage, coechipierul lui Hans Herrmann, a ars de viu într-un accident survenit în anul 1970 pe circuitul de la Zandvoord, în Olanda. Echipele de salvare au încercat totul, dar...

Vorbind despre accidente, marele campion al anilor 1930, Nuvolari, spunea: «O dată are să ne vină rîndul la toți...» Totuși Nuvolari a murit în patul său în 1963, de o

O rachetă în adevărata putere a cuvîntului, dotată cu un motor de 53 000 cai putere și rezervoare de gaz lichid: «Blue Flame» (stînga). Gary Gabelich a realizat la bordul ei pe pista de sare de la Bonneville, S.U.A (jos), viteza fantastică de 1051,860 km/h. Asemeni celebrului său predecesor, Donald Campbell, și a altor mari recordmeni, Gary Gabelich a obținut performanța nu în cadrul unei competiții, ci în întrecere numai cu cronometrul și cu sine însuși. În cursul acestui an el va încerca să depășească cu «Blue Flame» zidul sonic — 1 200 km/h.

„Între automobilul «Alpine» și «Renault»-ul dv. de serie, diferențele reprezintă viitorul... «Renault»-urile dv. de toate zilele n-ar mai fi ceea ce sînt dacă «Alpine Renault» n-ar alerga, de 10 ani, pe toate rutele lumii. «Alpine», «Renault» și «Elf» au cîștigat la Monte Carlo. Dumneavoastră, de asemenea"

„Încă una dintre reclamele — de data aceasta e vorba de un facsimil din ziarul vest-german «Süddeutsche Zeitung» — care merg pe același binecunoscut principiu. Mașina «Porsche», campioană mondială a mărcilor de sport și prototipurilor, campioană mondială a raliurilor în grupele 1-4 etc. n-a realizat numai succese sportive — spune textul. În 1970 s-a vîndut al 150 000-lea «Porsche 911». «VW Porsche 914» a fost cea mai cumpărată mașină vest-germană. «Aproximativ fiecare a zecea mașină sport din lume este vîndută de noi».

anghină pectorală. Dar ceilalți? Ce-i împiedică să renunțe? În 1963 mașina «Ferrari» condusă de Willy Mairesse ia foc, pilotul suferind grave arsuri la față. Ceea ce nu-l împiedică să reia cursele pînă cînd, în 1968, un alt accident îi produce o nouă rană la cap. Mairesse nu va mai putea alerga niciodată. Un an mai tîrziu se sinucide.

La un an după ce cîștigase dificila cursă de 24 de ore de la Le Mans, Lucien Bianchi își găsește moartea pe același circuit. Mașina sa «Alfa Romeo» «sare» de pe pistă și se izbește de un stîlp telegrafic. Ancheta care urmează nu reușește să dea nici o explicație. Dar Bianchi nu se afla la primul accident. Dacă ar fi să-l amintim numai pe cel suferit în celebra cursă Londra-Sydney cînd, cu 150 de km înainte de sosire, Bianchi s-a ciocnit de o mașină care făcea o manevră interzisă. Accidentul l-a costat atunci pierderea cursei și multe luni de spital. Dar nu l-a făcut să renunțe. «Fără curse nu pot să trăiesc — declara Jochen Rindt, singurul campion mondial post-mortem din istoria automobilismului. Nu banii mă interesează ci satisfacția sportivă, viața plină de agitație și strălucire a alergătorului de curse». În anul 1970, la 17 august, după ce cîștigase cinci din cele nouă curse la care participase și se afla în fruntea clasamentului mondial al piloților de automobil, mașina pe care o conducea pe circuitul de la Monza părăsește pista. Pentru totdeauna.

«Nici măcar un moment nu m-am gîndit să renunț la curse — declara pilotul francez Jean-Pierre Beltoise după ce, în 1963, un accident grav l-a silit să rămînă imobilizat șase luni într-un spital — pentru mine automobilismul este viața». Anul trecut Beltoise cîștiga cursa de «1 000 km» de la Buenos Aires, obținînd o răsunătoare victorie. Anul acesta cursa de la Buenos Aires are cu totul alte rezultate pentru pilotul francez. Acuzat de a fi purtat vina accidentului mortal suferit de italianul Ignazio Giunti, este amenințat cu retragerea definitivă a licenței de alergător. Să recapitulăm faptele. Mașina pilotată de Beltoise se oprește din lipsă de carburant. Pilotul francez coboară și, după cîteva momente de ezitare, începe să-și împingă mașina de-a lungul pistei spre boxele echipei Matra. Celelalte automobile îl depășesc pe stînga și pe dreapta, evitînd cu greu accidentul. Neobservînd obstacolul, Giunti se ciocnește la 240 km la oră de mașina lui Beltoise. Orice intervenție este inutilă. Arsuri grave pe tot corpul și fractura bazei craniului. Giunti moare în drum spre spital. Dar accidentul are și alte urmări. De data aceasta nu mai este vorba de defecțiuni mecanice sau erori de pilotaj. O susținută campanie de presă readuce în actualitate problema securității curselor de automobile Cum a fost posibil ca pilotul francez Jean-Pierre Beltoise, unul dintre cei care au combătut vehement lipsa de securitate pe

În această mașină carbonizată se află cea mai recentă dintre victimele curselor de automobile, Ignazio Giunti. Moartea sa avea să readucă în actualitate problema lipsei de securitate a mașinilor și circuitelor, a riscurilor — utile sau inutile? — pe care și le asumă piloții

circuitele lumii, să nesocotească o regulă elementară de desfășurare a cursei? Dar este Beltoise singurul vinovat? Se pare că nu. Pentru că nimeni nu poate explica cum a fost posibil ca mașina pilotată de Beltoise să rămînă în pană de benzină. Cum au permis organizatorii ca Beltoise să-și împingă mașina, cînd pericolul era cu atît mai mare cu cît acțiunea se petrecea în apropierea unei curbe cu vizibilitate redusă? Un asemenea accident — comentează ziarele italiene — nu ar fi fost posibil pe un circuit ca Monza, unde concurenții ar fi fost imediat avertizați și mașina scoasă de pe pistă Și totuși se moare chiar pe un circuit ca Monza, ultimul dispărut nefiind altul decît campionul mondial Jochen Rindt...

UN RISC NECESAR?

Putea fi oare evitat accidentul în care Giunti a ars de viu? Răspunsul este și da, și nu. În pofida măsurilor de precauție, a mijloacelor rapide de intervenție de care dispun organizatorii, piloții continuă să moară — de multe ori sub ochii neputincioși ai acelora care ar trebui să-i salveze. Și totuși — se întreabă specialiștii — de ce mor atîția piloți pe circuitele automobilistice ale lumii? În orice moment al cursei poate interveni ceva neprevăzut. Mașina solicitată la limita de rezistență poate ceda în ciuda tuturor probelor amănunțite la care a fost supusă în prealabil. Cea mai mică greșeală de pilotaj poate costa viața Cu atît mai mult cu cît viteza mașinii atinge peste 350 km pe oră. Este oare vorba de o limită de viteză dincolo de care orice siguranță dispare? Dar întrebarea s-a pus încă de la apariția primelor accidente, la o viteză accesibilă azi fără pericol, oricărui automobilist începător... Fostul pilot Gigi Villoresi este de părere că principala vină o poartă actualele regulamente care au permis constructorilor, în goană după rezultate cît mai spectaculoase, să reducă automobilul la un motor pe patru roți și multă benzină — o «baie de benzină» — care la foc la prima scînteie. O mașină de 5 000 cmc nu cîntărește mai mult de 600 kilograme. A promova un automobil cu o caroserie sigură dar greoaie ar însemna pentru firma producătoare să-și oblige piloții să nu mai cîștige niciodată. Alți specialiști afirmă însă că raliurile și cursele de automobile nu prezintă mai multe riscuri decît cele la care este expus orice automobilist în condiții normale de circulație. Moartea unui pilot de curse renumit atrage însă atenția lumii întregi, iau naștere dispute aprinse în presă, la televiziune. «Banalul» dar atît de frecventul accident de stradă trece în schimb aproape neobservat. Să ne amintim însă de cele 1 510 000 de persoane care au murit în accidente de circulație între anii 1900 și 1965 numai în S.U.A...

Fără îndoială, cursele de automobile au adversari și susținători în egală măsură pasionați. Cei dintîi pun sub acuzare sacrificiile de vieți omenești — unii propunînd chiar sistarea competițiilor pentru un număr de ani, pînă cînd constructorii vor putea oferi garanții sporite de siguranță — precum și factori ca preponderența intereselor publicitare, economice, asupra celor sportive, stimularea interesului morbid al publicului pentru un gen de spectacol ce ar putea fi asemănat cu luptele de gladiatori. Susținătorii au la rîndul lor argumente solide, dintre care cel mai de greutate pare a fi necesitatea curselor de automobile pentru progresul tehnicii de specialitate. Tot ce se realizează nou în laboratoarele de cercetări ale firmelor — spun ei — tot ce se experimentează pe pistele complexe de probă nu-și capătă confirmarea deplină decît în condițiile marilor competiții, cînd, în frenezia întrecerii, piloții forțează mașina pentru obținerea unor performanțe record, cînd materialele și sistemele mecanice sînt supuse unor solicitări maxime, revelatoare pentru rezistența lor în cele mai dificile condiții. Privite din acest unghi, cursele sînt un suprem banc de probă pe care fiecare inovație tehnică este experimentată pe cele mai diverse tipuri de mașini pentru a spori, în cele din urmă, performanțele și securitatea automobilelor de serie.

Sub bombardamentul argumentelor «pro» și «contra» competițiilor automobilistice, rolul arbitrului ar fi — să recunoaștem — extrem de dificil. După cîte știm însă,nu există deocamdată nici un «judecător» suprem în această problemă. Se poate prevedea că — înconjurate de aprige dispute contradictorii — cursele de automobile vor continua, spre satisfacția piloților pentru care ele «înseamnă viața», a milioanelor de spectatori pasionați de acest sport și a firmelor capitaliste producătoare, atît de interesate de beneficiile ce le revin prin intermediul marilor întreceri dintre bolizii pe patru roți.

Florica ȘELMARU

37 708 PRIMARI

Mîine și duminica viitoare, 27 milioane de cetățeni francezi sînt chemați să desemneze, pentru o durată de șase ani, 532 000 de consilieri municipali și comunali. Aceștia, la rîndul lor, vor alege dintre ei 37 708 primari, însărcinîndu-i să conducă gestiunea a tot atîtea localități. Cu excepția Parisului, deși, ca toate localitățile urbane și rurale din Franța, capitala alege un consiliu municipal, primar nu are. Ci doar un președinte pe care consilierii și-l aleg în fiecare an și căruia îi revin mai cu seamă obligații de reprezentare, în timp ce cu autoritatea reală este investit în fapt prefectul orașului Paris, numit de guvern.

În jurul constituirii listelor s-au purtat de cîteva luni, începînd deci cu mult înainte de deschiderea campaniei electorale propriu-zise, discuții și negocieri între reprezentanții diferitelor formații politice, în rîndurile majorității ca și în acelea ale opoziției.

La majoritari — partidul gaullist UDR, republicanii independenți ai ministrului economiei și finanțelor, Giscard d'Estaing, centriștii guvernamentali ai noului ministru al culturii (fost al agriculturii), Duhamel — se manifestă îndeobște, în preajma consultărilor electorale, tendința, mai ales a «giscardienilor», de a se distanța cumva de UDR, anunțînd, de pildă, că vor prezenta la primul tur de scrutin liste separate. În general, reconcilierea se produce, în unele locuri, chiar înainte de primul scrutin, pretutindeni la al doilea; de data aceasta, la regrupare au contribuit, pare-se, într-o măsură, frămîntările generate în sînul UDR de apariția unor tendințe autoritare, «dure», al căror exponent s-a făcut însuși secretarul general al formației gaulliste, Tomasini. Criticînd unele orientări ale politicii de stat, acesta a determinat o anumită reactivare a sentimentului de solidaritate guvernamentală.

În rîndurile stîngii, drumul către unitate, oricît de accidentat i-ar fi parcursul, definește un proces de durată cu incontestabile perspective. El comportă două aspecte: evoluția relațiilor dintre partidele comunist și socialist, principalele organizații politice ale stîngii; proiectul de fuziune al socialiștilor, principala organizație a stîngii necomuniste, cu Convenția Instituțiilor Republicane, formație numeric modestă și destul de eterogenă, condusă de François Mitterrand. În cursul negocierilor dintre P.C.F. și P.S.F. s-a putut observa că, în timp ce la comuniști nu există opoziție față de cooperarea cu socialiștii, la socialiști se manifestă două tendințe: una, de a amîna progresele în relațiile cu partidul comunist pînă după fuziunea cu C.I.R. pentru ca noul partid socialist astfel constituit să se prezinte în fața interlocutorului caeo singură organizație, structurată și omogenă»; cealaltă care recunoaște fățiș că factorul fundamental al succesului stîngii este asocierea leală cu comuniștii. Acest din urmă punct de vedere a precumpănit în actuala etapă. La începutul anului, era dată publicității platforma comună a comuniștilor, socialiștilor și C.I.R. Ceva mai tîrziu, tot în ianuarie, cele trei formații încheiau un acord în vederea competiției municipale în sectoarele capitalei. În fine, recent se făcea cunoscut mai întîi că în toate cele 14 sectoare pariziene Uniunea de Stînga va prezenta liste comune, apoi că la fel se va întîmpla în 124 de orașe din provincie, că în altele — deși P.C.F. și P.S.F. vor candida pe liste separate la primul tur de scrutin — se vor asocia la al doilea. Și, fără îndoială, nu este doar tactică electorală. O îndelungată experiență a demonstrat că numeroasele consilii în care reprezentanții celor două partide sînt majoritari și își conjugă eforturile se fac remarcate prin activitatea lor inteligentă, cinstită, democratică, eficace. Virtuți de gestiune cu atît mai apreciabile cu cît consiliile ce vor fi alese în aceste două duminici vor avea a-și exercita mandatul într-o perioadă de transformări: regionalizarea (repartiție mai echitabilă a centrelor industriale, desconcentrare administrativă) este doar la ordinea zilei și, sub forme diverse, în preocupările tuturor formațiilor politice.

golful persic: dublu avantaj

23 companii petroliere occidentale, dintre care 17 americane, au capitulat în fața condițiilor ferme ale celor zece state grupate O.P.E.C. (Organizația țărilor exportatoare de petrol), cărora le revin 40 la sută din producția de petrol a lumii capitaliste. Petrolul din zona Golfului Persic va fi furnizat acum la prețul majorat și cu încasarea impozitului fixat asupra beneficiilor respective, potrivit aranjamentului încheiat la Teheran. Printre beneficiarii acestei înfrîngeri a marilor companii petroliere se numără emiratele bogate în surse de aur negru și fabulosul exportator: Kuweitul. Cîștigătorii acestui prim și substanțial avantaj au acum toate motivele să celebreze încă o victorie, o dată cu hotărîrea guvernului conservator englez de a-și reconsidera așa-zisa politică *la est de Suez* și de a declara că, pînă la sfîrșitul acestui an, trupele britanice staționate în regiunea Golfului Persic vor fi retrase. În fotografie — emirul Kuweitului, Sabah Al-Salim Al Sabah (al doilea din stînga), însoțit de cîțiva membri ai parlamentului țării.

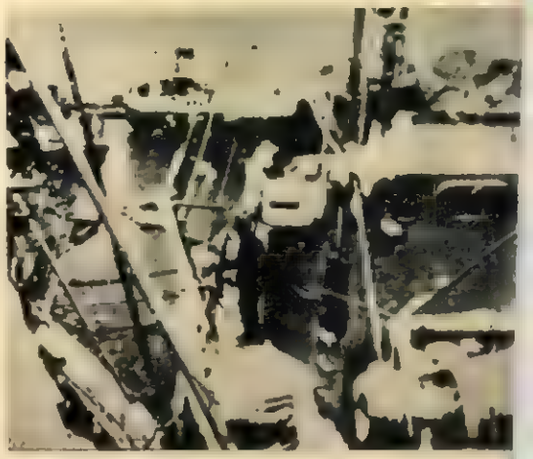

iarna tîrzie

După o perioadă de «retragere strategică», iarna și-a reluat — tîrziu, dar eficient — ofensiva. S-a instalat și în Italia, cu furtuni de zăpadă, troiene de cîte trei metri înălțime și geruri care ajung pînă la 24 grade sub zero; a nins pînă și în Sicilia, unde zăpada e o raritate meteorologică. În portul Pescara, pe țărmul Adriaticei (în fotografie), iarna a blocat în radă vasele pescărești.

armura represiunii

Așa ar putea fi denumit costumul acesta de... protecție confecționat pentru uzul polițiștilor suedezi. Ceea ce pînă de curînd părea cu totul absurd și inutil în Suedia, ar putea să devină o... necesitate imediată. Mai ales de cînd frămîntările sociale au devenit explozive și în această țară. De altfel, așa cum reiese din telegramele de presă, greviștii suedezi se arată la fel de dîrji — și chiar violenți — în susținerea revendicărilor lor. Un institut militar suedez de cercetări a experimentat armura de protecție ce va intra în dotarea forțelor polițienești, spre a fi folosită în caz de... dezordini.

Aspect de la impunătoarea demonstrație a tineretului și muncitorimii care a avut loc la Roma.

Fragment din coperta unui număr recent al revistei «Vie Nuove». Fotografio-document este însoțită de chemarea legitimă: «Să barăm calea fascismului care ucide!»

Iată altă imagine demascatoare: un grup de huligani fasciști înarmați cu bîte și lanțuri, surprinși de fotoreporter la Universitatea din Roma. Senatul universitar, reunit sub președinția rectorului, prof. D'Avack, a emis o ordonanță prin care interzice cu desăvîrșire introducerea sub orice formă în incinta facultăților a obiectelor folosite ca arme de către huligani. Totodată au fost efectuate ample percheziții în toate facultățile.

il fascismo che uccide...

Întreaga Italie este cuprinsă de indignare împotriva recrudescenței subite a provocărilor neofasciste care au căpătat în ultimele săptămîni forme dintre cele mai virulente și violente. După ce s-au dedat la numeroase acte huliganice pe străzi și în piețe publice, în diferite instituții și întreprinderi publice, murdărind zidurile cu zvastici și sloganuri ultrareacționare, elementele neofasciste au declanșat, sub diferite pretexte, tulburări în diferite orașe italiene, împingînd provocările pînă la ciocniri sîngeroase, la Reggio Calabria și în alte localități. Huliganii fasciști s-au dedat la dezordini și în universități, unde au pătruns înarmați și agitînd bîtele. Valul de subversiune neofascistă s-a izbit însă de rezistența fermă a forțelor democratice, progresiste. Riposta lor organizată, sub forma unor puternice manifestații populare de protest și acțiuni concrete de reprimare a provocărilor, s-a transformat într-o demonstrație a voinței unite a maselor de a zdrobi complotul neofascist. 700 000 de persoane au luat parte numai la impunătoarea manifestație pentru apărarea ordinii republicane, care a avut loc la Milano. La Roma și în alte orașe acțiunile de luptă contra neofasciștilor continuă.

GLOB COMENTAR FOTO

AUTOROUTE A1 **LE CARAMBOLAGE DE L'ANNE**

supercarambolaje '71

Mai spectaculos şi mai dramatic decît în cel mai fantezist film de aventuri, cu urmăriri palpitante de automobile ce se termină clasic cu salt în prăpastie sau carambolaj la intersecţie. Cum nu o dată realitatea depăşeşte ficţiunea, iată-ne în faţa unui accident de circulaţie de proporţii cu totul neobişnuite, redat de «Paris-Match» pe două pagini întregi cu titlul: «CARAMBOLAJUL ANULUI». Locul acţiunii: autostrada A 1 — Paris Lille, punctul Fresnes les Montauban. Eroii turnirului automobilistic: 42 de limuzine, autocamioane, autocisterne, autobuze (foto 1). Victime omeneşti: 3 morţi şi 2 răniţi grav. În aceeaşi zi, la interval de cîteva ore, din cauza norului dens de ceaţă, s-au produs în lanţ, pe aceeaşi autostradă, alte cîteva ciocniri. Dar în istoria accidentelor de circulaţie supercarambolajul celor 42 rămîne de pomină.

De astă dată şi-au pierdut viaţa 28 de pasageri (foto 2). Accidentul de cale ferată s-a produs pe linia München–Zürich. Două garnituri, dintre care unul expresul «Bavaria», s-au ciocnit în plină viteză la Allgău, adăugînd încă un punct la palmaresul, şi aşa destul de încărcat, al accidentelor care au avut loc în primele luni ale acestui an — pe uscat, în aer şi pe apă.

călugăriţa cu... pistol la centură

De necrezut, dar adevărat. Fotografia nu minte. Provine din Ponton Beach (Illinois–S.U.A.). Prezintă o călugăriţă-poliţist. Este vorba de sora Maria Cornelia, membră a ordinului «Divina providenţă». Dîndu-şi seama probabil că nici un fel de rugăciune nu ajută la combaterea criminalităţii în rîndurile tineretului american, sora Cornelia a hotărît să treacă la acţiune, oferindu-şi serviciile organelor poliţieneşti din Ponton Beach pentru reprimarea activităţii bandelor de minori infractori. La vîrsta de 45 de ani, o călugăriţă americană este gata să facă uz de armă ca să aducă delincvenţii pe calea cea bună. Şeriful local, Rosewell Benett, pretinde de altfel că, de la început, călugăriţa-poliţist a adus reale servicii, fiind supranumită pentru discreţia şi ingeniozitatea cu care acţionează: «Sora invizibilă».

execuție în hyde park?

Iarna fierbinte pentru guvernul Heath n-a fost un pronostic gratuit. Ceea ce se petrece de cîteva săptămîni pe frontul social britanic, încins pînă la incandescență, este expresia unui puternic val de nemulțumiri care pune la grea încercare garnitura guvernamentală conservatoare. Aproape două milioane de muncitori declară grevă într-o singură zi; greva salariaților de la P.T.T. durează opt săptămîni; 50 000 muncitori de la uzinele «Ford» refuză să reia lucrul după cinci săptămîni de grevă; milioane de englezi ies în stradă pentru a protesta împotriva noii legi antisindicale, care urmărește interzicerea grevelor. Și totul desfășurat *le cold*, fără urmă de... «calm englezesc». Mișcarea de luptă pentru apărarea drepturilor celor mulți este considerată drept una dintre cele mai importante acțiuni muncitorești care au avut loc în Anglia în ultimii 45 de ani.

Imaginea acestei insolite execuții simbolice, transmisă de agenția engleză «Keystone», oferă măsura stării de spirit ce a domnit în rîndurile greviștilor de la oficiile poștale britanice.

Ca un avertisment la adresa conducerii serviciilor poștale, în sensul că un compromis este exclus, greviștii demonstranți au inscenat în vestitul Hyde Park londonez această spînzurătoare, atîrnînd de funie un mulaj de ghips, reprezentîndu-l pe Mr. Ryland, directorul general al poștelor (fotografia 1).

„one-day strike"

În fotografia 2 aspect de la marele marș prilejuit de «One-Day Strike» (Greva de o zi) împotriva legii antisindicale elaborate de guvernul conservator.

Celebrul poet și militant progresist PABLO NERUDA a fost numit ambasador al Republicii Chile la Paris. Cercurile politice și diplomatice din capitala Franței apreciază că hotărîrea președintelui Allende de a fi reprezentat de o personalitate de asemenea prestigiu într-un «post-cheie constituie nu numai un act simbolic dar și „o alegere inspirată"».

Cea de-a XVI-a sesiune a Consiliului ministerial al Organizației Unității Africane (O.U.A.), care a avut loc zilele acestea la Addis Abeba, a prilejuit luări de poziție ferme împotriva livrărilor de arme regimului rasist din Africa de Sud. În cuvîntarea pe care a rostit-o împăratul Etiopiei, HAILE SELASSIE, a fost condamnată energic hotărîrea guvernului britanic de a furniza elicoptere militare guvernanților din Pretoria. Participanții la sesiune au fost invitați să se opună categoric inițierii oricărui dialog cu rasiștii sud-africani.

DAVID KENNEDY, fost ministru de finanțe al S.U.A., care deține în prezent titlul de ambasador special american la dispoziția Casei Albe, a primit misiunea de a întreprinde un turneu de 20 de zile prin mai multe țări din Asia, pentru a studia aspecte esențiale ale problemelor economice care interesează S.U.A. În cursul voiajului său, trimisul Washingtonului va face escale la Bangkok și Saigon, după care va întocmi un raport detaliat.

Problema aderării Angliei la Piața comună continuă să fie obiectul unor interminabile tratative și tergiversări. În seria convorbirilor preliminare pe care le-a avut cu reprezentanții unor țări membre ale C.E.E., ministrul britanic pentru problemele europene, GEOFFREY RIPPON, urmează să răspundă invitației guvernului italian de a vizita Roma, pentru un schimb de vederi oficial.

Toate încercările poliției din Uruguay de a obține eliberarea ambasadorului britanic la Montevideo, GEOFFREY JACKSON, care se află ca ostatic în mîinile răpitorilor aparținînd unei organizații ilegale, continuă să rămînă infructuoase. Eliberarea recentă a consilierului american Claude Fly, care fusese răpit în august anul trecut, nu a fost însoțită de nici un indiciu că ambasadorul englez ar putea să fie de asemeni eliberat. Un mesaj provenit pe căi ocolite comunică doar că diplomatul ținut ca ostatic este sănătos.

După ce, timp de mai bine de un an, a funcționat ca secretar de stat adjunct al S.U.A. pentru relațiile publice, fostul astronaut american MICHAEL COLLINS (unul dintre participanții la prima expediție selenară, «Apollo-11» în 1969) a demisionat din acest post, urmînd să fie numit director al Muzeului național spațial și de aeronautică din capitala S.U.A. — Washington.

cronica de trei secunde

CONVOIUL

Primit solemn la Academia Franceză, Eugen Ionescu — purtînd sabia ornată cu un cap de rinocer lucrat în filde; — a ascultat la fel de solemn elogiul pe care i-l aducea profesorul Delay. Acest elogiu începea prin definirea noului academician ca «un scriitor imposibil de clasat în vreo școală literară»: «Sînteți un om singur»...

Curios — cînd e vorba de a preamări un scriitor i se ridică ode și sociu doar pentru el și se acceptă că, de bună-seamă, creatorul e un unicat. Cînd e vorba însă de a-l umili sau de a-l arunca la lada cu gunoi a istoriei literare sau pur și simplu a istoriei (fiindcă există și asemenea evenimente), cioclii îi găsesc sistematic un tovarăș de drum de care îl încătușează ca în«Vidocq»,ca în «Lanțuri», ca în Dostoievski. Cine-l urăște de moarte (estetică) pe Balzac, îl leagă de Zola. Cine îl adoră pe Faulkner și visează la dictatura lui peste întreaga literatură a veacului — îl detestă pe Hemingway și-l ferecă lîngă Scott Fitzgerald. Amîndoi — nu separat — au distrus analiza, amîndoi sînt deci îmbarcați în acel vagon plumbuit al uitării. Multă vreme, chiar Eugen Ionescu a fost în convoi cu Beckett, după cum groparii care înmormîntează pe dreapta l-au fixat pe Sartre lîngă Camus. Altădată — în cazuri mult mai violente — e adus în boxă chiar Dostoievski pentru a împărtăși și el soarta blestemată a vreunui gidian, într-o altă zi e chemat Gide pentru a i se lega lanțul de un tolstoian... Imbecil spectacol!

Și exaltant — căci nici unul dintre temniceri, nici unul dintre gropari nu-și dă seama că tocmai aceste convoaie de doi cîte doi nasc obscur și misterios acea solidaritate în suferință, acea fraternitate în umilință din care zi de zi, la fel de obscur și de misterios, se hrănește forța sfîntă și întotdeauna revoluționară a creației. Numai așa, luați doi cîte doi, înlănțuiți împreună pe galera imbecilității — marii scriitori devin și se simt unici, fără moarte, murind de obicei singuri și cu atît mai liberi.

PROTEST

Dacă protestul unui individ vă mai spune astăzi ceva dacă revolta unui singur cetățean ai lumii mai merită o oarecare atenție, dacă avertismentele unei singure puteri, fie ea puterea derizorie dar sălbatică de a ride la cinema, mai au vreo valoare serioasă — atunci permiteți-mi să protestez, să mă revolt și să urlu cerînd cu toată vehemența, cu toată indignarea, să înceteze agresiunea josnică și mercantilă la care sînt supuși Stan și Bran.

O mare agenție de asigurări — călcînd în picioare cele mai sfinte legi ale artei — a cumpărat cu cîteva milioane de franci dreptul de a folosi pe larg, cît vrea și cum vrea, secvențe din sacrele lor filme pentru a ilustra cît mai caraghios și convingător accidentele și pericolele vieții zilnice față de care nu ne putem apăra decît prin polițe de asigurări. Tehnicienii agenției au vizionat, timp de 55 de ore, 90 de kilometri-peliculă pentru a alege din gagurile și scenele divine, fără moarte, ale celor doi mari comici, acele imagini care le-ar putea servi lozincilor lor publicitare, șabloanelor lor stupide. Trebuie să notez că unul dintre tehnicieni a fost de părere că gagurile lui Stan și Bran sînt în general prea lente și ar trebui accelerate... Mizerie a mizeriilor! Cînd mă gîndesc că schecuri lor în care de la vînzarea unui brad se ajunge la distrugerea unei case și a unei civilizații — scheci cu care eu unul aș pleca liniștit în lumea cealaltă — ar putea fi o exemplificare la necesitatea de a te asigura împotriva vagabonzilor agresivi, îmi vine să pun mîna nu pe bici, cum s-ar cuveni cînd vrei să alungi negustorii din templu, ci direct pe revolver sau pe tun — ca protestul meu să sune serios în secolul XX. Mă reprim însă și, măsurîndu-mi cuvintele, spun doar atît, cu toată ura acumulată din copilărie și pînă azi:

«Jos labele de pe Stan și Bran!»

Radu COSAȘU

ROMCHIM

ÎNTREPRINDERE DE STAT PENTRU COMERȚ EXTERIOR

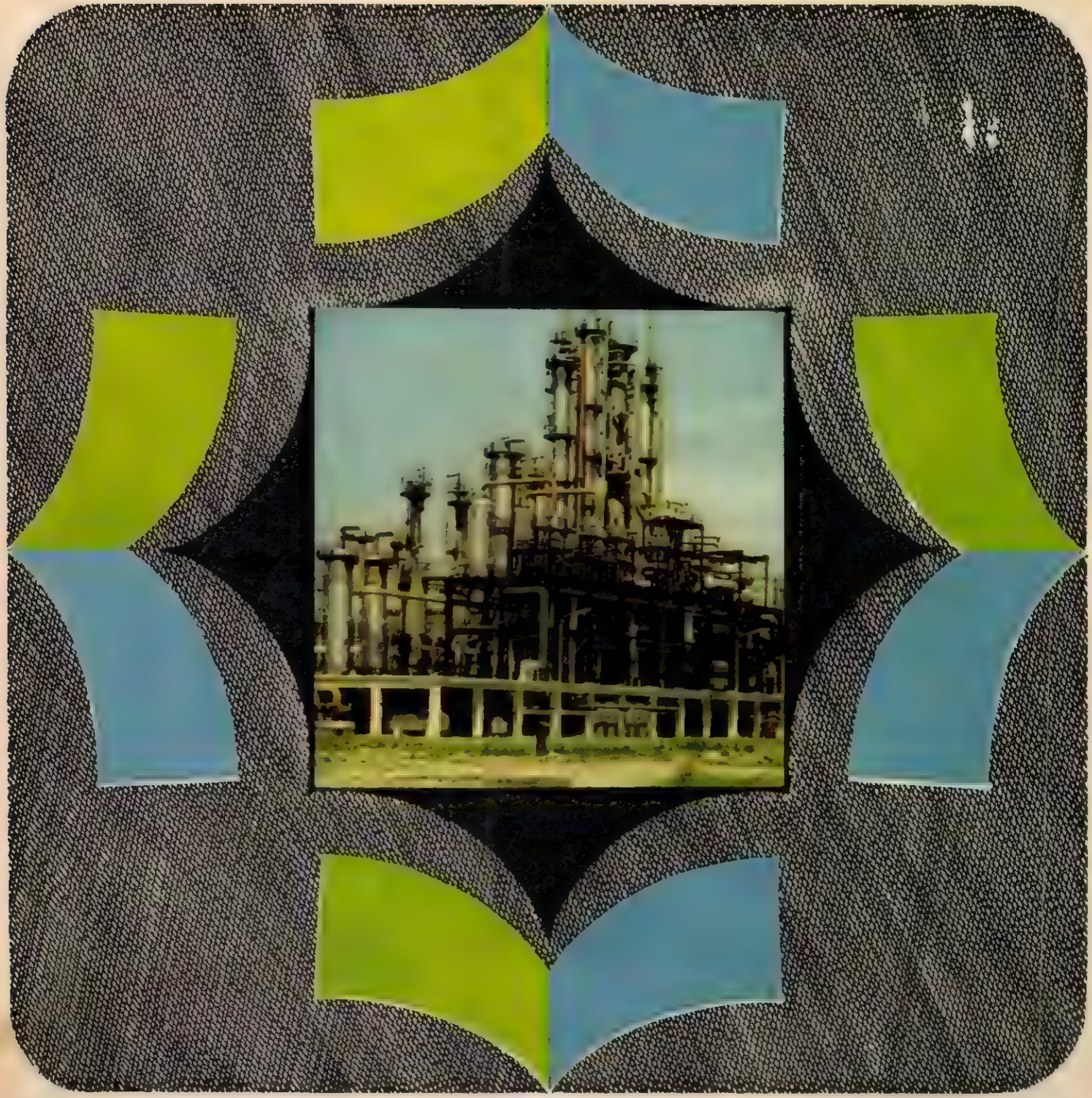

MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE

Romchim

București — România
Bd. Ana Ipătescu nr. 51
Telefon : 12.85.10 12.35.31
Telex : 01183728
Căsuța poștală : 4654

— Exportă și importă instalații chimice, lucrări de inginerie chimică
— Importă utilaje și echipamente pentru industria chimică
— Oferă la export licențe privind invenții brevetate și know- how în domeniul industriei chimice
— Efectuează studii de fezabilitate, procese și proiecte tehnologice, proiecte de construcții, instalații și montaj în domeniul industriei chimice
— Acordă asistență tehnică pentru montaj și punerea în funcțiune a instalațiilor chimice
— Școlarizează personalul necesar instalațiilor chimice exportate

Prezentat de. Italian STOICA (carte) Vlad MUSATESCU (disc) Cornel BOZBICI (plastică) Sanda FAUR (teatru) Magda MIHĂILESCU (cinema) E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

● În întîmpinarea aniversării celor 50 de ani eroici de la crearea Partidului Comunist Român, Editura politică — sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. — a scos de sub tipar prima lucrare filozofică de după 23 August, elaborată în lumina materialismului dialectic de luminatul cărturar și strălucit militant al partidului nostru Lucrețiu Pătrășcanu: **Curente și tendințe în filozofia românească.**

● Tot la aceeași editură a apărut ediția a doua a **Antantei Balcanice** de Cristian Popișteanu. Noua ediție a cărții se bucură de o postfață semnată de cunoscutul istoric englez prof. Arnold J. Toynbee care spune printre altele: «Ea (cartea — n.n.) constituie o lucrare de istorie recentă, revelatoare pentru problemele actuale ale relațiilor internaționale».

● La Editura Univers, Vera Călin, în recenta sa carte: **Romantismul**, evidențiază cu claritate tipologia romantică, reușind o sinteză edificatoare a unui vast material.

● La Editura Cartea Românească apare volumul de teatru: **Și eu am fost în Arcadia** de Horia Lovinescu.

● La Editura Ion Creangă, noi cărți de versuri pentru cei mici: **Poezii pentru copii** de Violeta Zamfirescu, **Circul** de Adrian Munțiu.

● La aceeași editură, scriitorul Sütő András traduce în limba maghiară **Povești** de Ion Creangă.

● În cartea **Ferestre spre azur**, poetul Mihai Stănescu își strînge versurile «la amiaza vieții», cum spune Șerban Cioculescu într-un comprehensiv Cuvînt înainte. «Sînt uneori adînc sentimental», se mărturisește poetul într-un semnificativ «Autoportret» (Editura Litera).

● Subtilului prozator care a fost Anton Holban (1902-1937) i-a apărut în colecția Biblioteca pentru toți o culegere de schițe, nuvele, note de călătorie purtînd titlul de **Bunica se pregătește să moară**. Ediția e îngrijită și prefațată de Elena Beram (Editura Minerva).

cinema

Raffaella Carra

● **Lokis.** Janusz Majewski — o speranță a cinematografiei poloneze — riscă pe cont propriu atunci cînd încearcă să urnească nuvela lui Mérimée pe urmele lui Hitchcock. În distribuție — Edmund Fetting, Josef Duriasz.

● **Banuit e mortal.** Un actor bun, care merită să fie urmărit chiar și într-un mediocru film de spionaj, Leon Niemczyk. În alte roluri — Alfred Rücker, Uta Schram, Alfred Struwe. Regia — Rainer Bür (R.D.G.).

● **Dacă inima nu vă îmboldește** să intrați în sălile unde s-au instalat premierele săptămînii, în orice caz nu ocoliți sala unde se află **Începutul** (Gleb Pamfilov) Nu vă uitați că este cam marginașă.

● Mari actori și vedete simpatice pe ecranele noastre: Toshiro Mifune («Ultimul samurai»), Inna Ciurikova («Începutul»), Robert Mitchum, George Kennedy («Băieți buni, băieți răi»), Alberto Sordi, Vittorio de Sica («Un italian în America»), Raffaella Carra, Jacques Perrin («Trandafiri roșii pentru Angelica»), Jean Gabin, Lino Ventura, Alain Delon («Clanul sicilienilor»).

● Robert Hossein și Charles Aznavour vor fi parteneri în filmul lui Jean Lariago, «Partea leilor»

plastică

● Sculptorul **Cristea Grosu** expune 26 de lucrări în teracotă și ceramică glazurată. Fără sofisticări, arta lui Cristea Grosu este de un realism direct, adeseori cu accente simbolice și tinde spre grandios și monumental. Influența artei populare e perceptibilă, dar nu dominatoare, artistul operînd disocierile necesare pentru a evita decalcurile («Orizont», bd. N. Bălcescu, 23).

● În spații restrînse, în care migala primează, ceramistul **Mihai Gheorghe** inventează o lume plină de frumusețe. Desenul e delicat și fantezia abundentă pe aceste plăci și platouri de faianță, decorate cu oxizi și glazuri mate pe care artistul le expune în holul Teatrului de Comedie.

● **Maria Antonescu** expune la galeriile «Simeza» peste 30 de lucrări: peisaje și portrete, naturi moarte și flori. O pictură care explorează fără echivoc realul, o sinteză între rigoarea desenului și lirismul culorii.

● Tot la «Simeza» tînărul pictor **Teodor Moraru** expune 12 lucrări. Nu descrierea unei realități imediate, ci analiza unor stări cerebrale îl preocupă pe artist, după cum el o declară programatic în prefața expoziției: «Structura și formele lucrărilor transpun dorința de completitudine din spațiul originar al relației om-natură cu obsesia elucidării și catharsisului».

● **Margareta Stahl** privește lumea cu sensibilitatea unui artist decorator. Ea stilizează epurînd spațiul pînă la purificare. În afara cîtorva portrete și nuduri, M. Stahl expune în holul Universității populare (Dalles) numeroase «maternități», temă care revine insistent și care a dominat și ultima sa expoziție.

disc

● Micuțul disc «Patru șlagăre mondiale» stîrnește interesul nu numai prin popularitatea pieselor incluse în repertoriul său, ci, mai ales, prin prospețimea interpretativă a solistului: Octav Zemlicka, cunoscut, de altfel, și din participarea sa la manifestările formației «Cantabile». Acompaniat de orchestra «Electrecord», dirijată de Al. Imre, Octav Zemlicka ne cîntă în engleză: «Sugar, Sugar», «Baby», «Pretty Belinda» și «Sergeant Pepper's lovely hearts club band» bucăți din urmă aparținînd lui John Lennon din fosta formație Beatles (45-EDC-10 165).

● Ultima înregistrare a interpretei de muzică populară Angela Buciu, acompaniată de formația orchestrală a lui George Vancu, cuprinde cîteva piese folclorice de mare valoare emoțională: «Inimă, inima mea», «Tot așa zic oamenii», «Bată-vă focul, bărbați», «Mi-o poruncit cucu mie» și «Mîndru-i steagul» (EPC-10 153).

● Tita Bărbulescu, o altă stea a folclorului românesc, adaugă an de an noi succese în discografia interpretărilor ei. Acompaniată de orchestra lui Constantin Busuioc. Tita Bărbulescu ne dăruiește, pe actualul disc, noi nestemate folclorice, dintre care notăm: «Dete frunza, dete iarba», «Mîndruliță de pe grui», «De ce, Gheorghe, nu te-nsori?» și «Dimineața mă sculai» (EPD-1 260).

muzică

Ion Voicu

● Reamintim programul de azi al Filarmonicii: «Motive marameșene» de C.D. Georgescu; Concert pentru vioară, violoncel și orchestră de Brahms; Simfonia IX de Mahler. Dirijează, **Paul Popescu**, soliști, **Ștefan Ruha** și **Iancu Dulu**.

● În viitorul concert al Filarmonicii ascultăm: «Umbre și lumini» de Ludovic Feldman, o lucrare în primă audiție pe care autorul a definit-o «frescă simfonică»; Concertul pentru pian și orchestră nr. 3 de Beethoven; o altă primă audiție — 6 monoloage din «Jedermann», pentru voce și orchestră de Frank Martin; Variațiuni și Fugă pe o temă de Purcell de Benjamin Britten. Remarcabila personalitate artistică a solistului-pianist **Cristoph Eschenbach** din R.F.G. Solista vocală e **Martha Kessler**. Dirijează, **Mircea Cristescu** (19-20 martie, Ateneu).

● Programul concertului săptămînal al orchestrei simfonice a RTV are în vedere gustul marelui public al sălilor de concert: «Serbări romane» de Ottorino Respighi; Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Niccolò Paganini; Poemul simfonic «Till Eulenspiegel» de Richard Strauss. Valoarea concertului este subliniată și de personalitatea solistului, violonistul **Ion Voicu**. Dirijează, **Iosif Conta** (18 martie, Studioul RTV).

● Un recital extraordinar al pianistului sovietic **Dimitri Baykirov**, interpret al unui valoros program Mozart, J.S. Bach, Schumann, Prokofiev, Brahms (14 martie, Ateneu).

● Concertul Corului Filarmonicii, dirijat de **Vasile Pântea** și cu soliștii **Aurelia Diaconu** și **Florian Dumitrescu** (lucrări de D.C Kiriac și G. Cucu), a fost aminat pentru 15 martie, Ateneu).

teatru

● **Zadarnice jocuri de iubire** de Shakespeare (Teatrul Mic): bine intenționate dar, vai, zadarnice dăruiri actoricești, zadarnică și frumusețea actrițelor, și fantezia picantă a costumației (Mioara Buescu), zadarnică și străduința regizorală (Sorana Coroamă) de a ne amuza cu o comedie de tinerețe a marelui Will (excelent tradusă pentru lectură, dar nu și pentru rostire scenică), într-un spectacol căruia îi lipsesc hazul, suflul, picătura de har divin. Cele cîteva momente de satisfacție artistică le datorăm — totuși — lui Dan Nuțu și Dumitru Furdui.

● **Maxi-revista '71** (Teatrul muzical din Brașov): bunul meșteșug de textier al lui Mihai Maximilian îmbinat de astă dată și cu o elegantă abilitate regizorală, exersate într-un spectacol în care calitatea muzicii (Vasile Veselovski), fantezia coregrafici (Adriana Dumitrescu) și rafinamentul scenografic (Puiu Ganea și Andrei Ivănescu-Damaschin) își întind frățește mîna.

● Cu spectacolul **Gaițele** de Al. Kirițescu, teatrul ploieștean sărbătorește 50 de ani de activitate scenică a actriței **Nelly Constantinescu**, membră fondatoare a acestui teatru, pe care nu l-a părăsit de-a lungul a 22 de ani. Înconjurată de dragostea și simpatia publicului, de prețuirea întregii trupe, Nelly Constantinescu își încheie activitatea, în acest ceas de sărbătoare, cu un bilanț plin de roade bogate.

● **Joaca** de Alexandrina Davidescu (Teatrul de stat de păpuși din Oradea); un nou spectacol-studio, montat de inventiva și harnica trupă orădeană, încercînd noi formule păpușărești și soluții regizorale. Realizatori și interpreți Mioara Diaconu, Kilin Ildiko, Traian Buda, Amariței Ștefan (ultimii doi fiind și autori ai muzicii).

● **Duelul** («Domnișoara de Belle-Isle») de Al. Dumas-tatăl. Din nou, doi oaspeți de seamă pe scena Teatrului de Nord din Satu Mare: Septimiu Sever, în ipostaza de regizor al spectacolului și de interpret al rolului ducelui de Richelieu, și Liviu Ciulei, creator al decorurilor. Din distribuție: Marian Georgescu, Violeta Berbiuc, Viorica Suciu, Petre Moraru, Nicolae Popenciu etc.

Septimiu Sever

televiziune

ACTUALITATE-REPORTAJ «50 de ani în 50 de zile» este titlul unui ciclu de reportaje de Al. Stark. Titlul definește și conținutul emisiunii: evocarea anilor de luptă, de aprigă rezistență și de glorioase victorii, ani hotărîtori pentru destinul poporului nostru, pentru prezentul și viitorul patriei (emisiunea se transmite zilnic). Constantin Berteanu și Tudor Vornicu sînt autorii telereportajului cu titlu adus din cultura strămoșilor romani «Despre natura lucrurilor» cu obiectiv:

Maria Pietraru

Ilinca Tomoroveanu

magistrala construcțiilor industriale din Moldova de sus (duminică)

MUZICA. «Così fan tutte», vaporoasa operă mozartiană, cu distribuția: Magda Ianculescu, Dorothea Palade, Elena Simionescu, Valentin Teodorian, C. Gabor, Ludovic Konya (duminică). Ionel Perlea, Zubin Mehta, Sergiu Celibidache, în fața partiturii «Tablouri dintr-o expoziție» de Musorgski-Ravel (marți). «Seara melomanului» inaugurează ciclul «Mic ghid al simfoniei» cu exemplificări din Vivaldi, Haydn, Mozart (simbătă).

FILM. «Jocul de cuburi», un film polițist (dar nu numai) cu Jean Seberg (duminică). Telecinemateca își onorează obligațiile: «Salvatoare Giuliano», povestea tragică și adevărată a unui bandit sicilian, în viziunea artistică a lui Francesco Rosi care și-a realizat filmul fără actori profesioniști (miercuri). În premieră pe țară, un film de James B. Clark — «Clinele din Flandra» (joi). În fine, «Prințesa tristă», un film (ceh) și o surpriză: în rolul principal — Helena Vondrackova, frumoasa cerboaică de argint (vineri).

TEATRU. «Titanic vals» în haină nouă. O ecranizare TV, în premieră, după cunoscuta comedie muștăteciană. Distribuție distinsă din care notăm: Radu Beligan, Ileana-Stana Ionescu, Angela Costache, Melania Cîrje, Ilinca Tomoroveanu, Florian Pittiș, Ion Lucian, Mircea Constantinescu (marți).

LITERARE. Emisiunea «Viața literară» încearcă să prindă în obiectiv scris și scriitori clujeni (joi).

EMISIUNI CONCURS. «Unul din doi», cu tema «Exploratori celebri» (duminică). «Ocolul țării în 8 luni», pasionanta întrecere a tinerelor inteligențe în onoarea semicentenarului partidului: județul Brăila, municipiul București (luni).

DIVERTISMENT. Din mai multe emisiuni de muzică ușoară reținem doar pe cea intitulată «Muzica ușoară în... ediție specială» cu Marina Crilovici, Teodora Lucaciu, Dan Iordăchescu, Valentin Teodorian, Corneliu Fînățeanu. Ce se întîmplă, de fapt? Se întîmplă că «Cerbul de aur» deschide apeturi (luni). Notăm și o promițătoare emisiune de folclor. Garanții: Maria Lătărețu, Irina Loghin, Maria Pietraru, Raveca Săndulescu, Elisabeta Toth, Petre Săbădeanu, Ion Dolănescu (joi).

SPORT. Afară ninge liniștit, în casă-i cald și fotbal: Steaua-Farul (duminică).

pronosport

Pronosticurile antrenorului TITUS OZON în concursul Pronosport nr. 11, etapa din 14 martie 1971

I	Steaua-Farul	1
II	Polit. Iași-Petrolul	1
III	S.C. Bacău-Dinamo	x, 2
IV	C.F.R. Cluj-Progresul	x, 2
V	U.T.A.-Jiul P.	1
VI	Steagul Roșu-F.C. Argeș	x, 2
VII	«U» Craiova-C.F.R. Timiș.	1
VIII	Bologna-Varese	1
IX	Cagliari-Juventus	x
X	Catania-Foggia	x, 2
XI	Napoli-Lanerossi	1
XII	Roma-Lazio	x
XIII	Torino-Inter	1, x, 2

FLACĂRA-ALBUM

Toate anchetele ultimilor ani îl indică pe JEAN GABIN drept o mare dragoste constantă a publicului francez. Spectatorii noștri își dau adeziunea.

12
'71
FLACARA
ANUL XX
NR. 824
20 MARTIE 1971

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

omagiul celor mai mici cetățeni

Sub semnul aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român, pionierii și școlarii bucureșteni iau parte, săptămînal, la diferite activități cultural-artistice și științifice, dedicate glorioasului jubileu, la Palatul din Dealul Cotrocenilor. «Partidul, făurar de frumusețe» se intitulează o recentă manifestare la care celor mai mici cetățeni li s-a vorbit despre activitatea partidului de-a lungul unei jumătăți de secol de existență. În ansamblul acelorași acțiuni, ei au participat și la simpozionul «Succesele secolului nostru», unde au fost prezentate copiilor, cu ajutorul unui bogat material audio-vizual, importante cuceriri ale științei contemporane. Tot în cursul lunii acesteia ei vor avea posibilitatea să participe la concursurile «Recunoașteți opera și autorul?» (pentru cei ce îndrăgesc literatura), «Vreți să aflați din tainele tehnicii de realizare a unui film?» (pentru iubitorii celei de-a șaptea arte), ca și medalionul științific «Retortele magice» (pentru cei cu aptitudini în domeniul chimiei).

Martie, prima lună a primăverii, oferă elevilor de 9–14 ani prilejul să asiste la un interesant simpozion cu tema «Republica Socialistă România în cuvinte și imagini», unde sînt expuse principalele succese ale oamenilor muncii în cincinalul precedent, la o «Întîlnire cu instrumentele orchestrei», atractivă audiție de sonate celebre, ca și la o întîlnire cu pionierii de acum două decenii, astăzi cunoscuți ingineri, profesori, medici, muncitori fruntași, ofițeri, actori.

De asemenea, pe lîngă creațiile cinematografice înfățișînd episoade din activitatea Partidului Comunist Român în decursul celor 50 de ani de existență, cei mai mici cetățeni ai Capitalei vor mai putea viziona o retrospectivă a aviației noastre, cu ajutorul proiecțiilor de diafilme și al filmelor documentare.

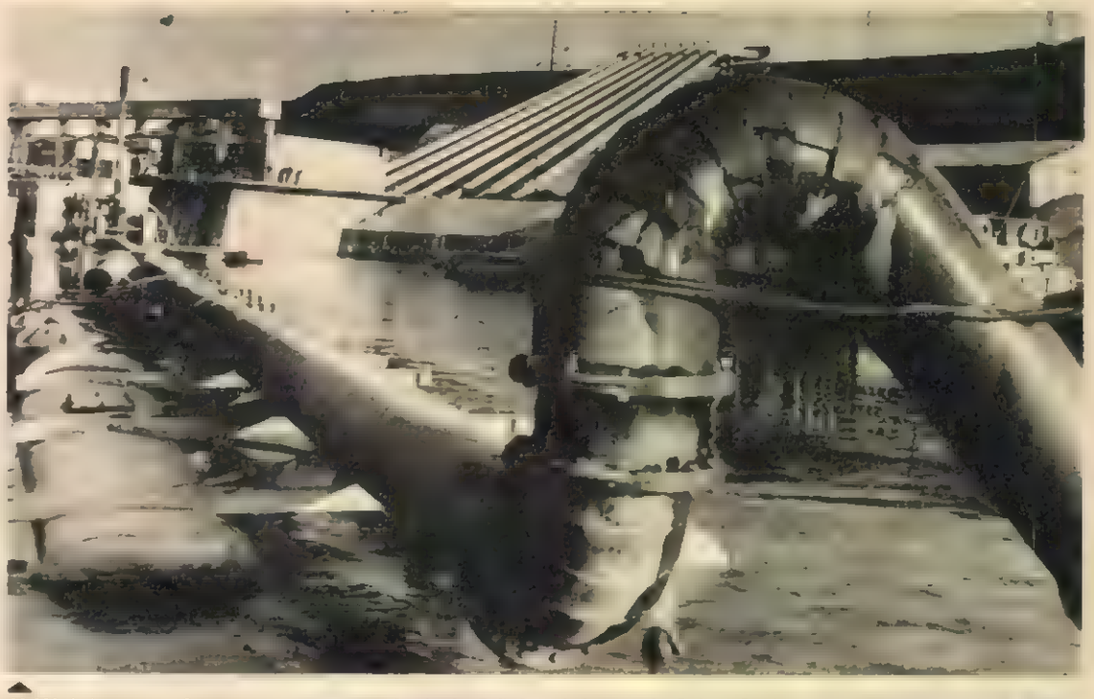

55 000 de hectare vor fi irigate numai pe teritoriul județului Dolj, în cadrul sistemului Sadova–Corabia, ce totalizează peste 79 000 hectare. Conducta principală a acestui uriaș sistem, construită din oțel, are un diametru de 3,65 m, permițînd unui autocamion să meargă în voie în interiorul ei!
Pentru deservirea acestui sistem a fost necesară construirea unei fabrici de conducte metalice și a unei fabrici de dale. Pînă în prezent s-au realizat deja primii 800 m din magistrala principală.

CRONICĂ JUDICIARĂ

ofertă respinsă

De mai mulți ani Șantierele navale-Oltenița au contractat cu o întreprindere de construcții (I.I.C.R.-Chitila) execuția vopsirii navelor nou construite.

Nu știm ce inspirație a avut șeful Postului de miliție transporturi navale — plutonier adjutant Marin Alecu — să asiste într-o zi la plata salariilor. Prezența milițianului cu un aer absent nu trăda cu nimic vreun interes deosebit față de activitatea casierului. Iată însă că plățile s-au încheiat. Aproximativ 30 de muncitori nu se prezentaseră să-și ridice banii.

— Ce e cu aceștia? — l-a întrebat subofițerul pe șeful de echipă Stelian Ardeleanu. De ce nu vin la casierie?

— Probabil că nu se grăbesc.

Intrigat de apatia presupușilor beneficiari, milițianul a întocmit un proces-verbal și a ridicat actele de plată. Ardeleanu a devenit dintr-o dată lingușitor și i-a promis 4 000 de lei ca să lase totul baltă. Subofițerul a respins oferta și a întocmit raport despre încercare de mituire. Era de presupus că șeful de echipă va insista. Într-adevăr, acesta a apărut într-una din zilele următoare cu 250 de bancnote de cîte o sută de lei înfășurate pe gambe, pe sub pantalon, în chip de jambiere. Procurorul, sesizat din timp, a constatat flagrantul delict.

Mituitorul a fost reținut. Cei 30 de «muncitori» nu se prezentaseră la casierie pentru că... nu existau. Pînă una-alta s-a descoperit că avutul obștesc era să fie păgubit cu suma de 40 mii lei. Cercetările continuă.

S.A.

noi spații comerciale

În baza programului de măsuri aprobat de Comitetul Executiv al Consiliului Popular al Municipiului București, în 1971 urmează a fi redate comerțului aproximativ 90 spații comerciale cu o suprafață totală de 11 000 mp. Fotografia noastră vă prezintă noile unități comerciale de pe strada Batiștei nr. 17. Este vorba de un magazin de cafea-dulciuri, un magazin alimentar cu autoservire și un centru de pîine, toate înființate prin redarea în circuitul comercial a unui spațiu de 220 mp, ocupat pînă de curînd de un laborator de analize medicale.

În prezența tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU *și a celorlalți conducători de partid și de stat, miercuri, 17 martie, au început lucrările celei de-a VI-a sesiuni a actualei legislaturi a Marii Adunări Naționale. În dezbaterea deputaților sînt aduse documente de mare importanță pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a activității economice și sociale a României. Expresie a profundului democratism ce caracterizează întreaga activitate politică, economică și socială a țării, proiectele principalelor legi supuse discuției au fost publicate în prealabil în presă, au fost discutate de mase largi de cetățeni, devenind astfel rezultatul unor largi consultări cu oameni ai muncii, cu specialiști din diverse domenii de activitate*

Politica consecventă
de industrializare socialistă a patriei,
a arătat recent tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU,
dezvoltarea armonioasă
a tuturor județelor țării
reprezintă singura cale
pentru accesul oamenilor muncii
la cuceririle civilizației,
ale științei și culturii,
singura bază a asigurării
adevăratei egalități în drepturi
pentru toți cetățenii patriei,
fără deosebire de naționalitate.
«Trebuie să ne fie clar —
a precizat secretarul general al partidului,
în cuvîntarea rostită
la plenara Consiliului oamenilor muncii de naționalitate maghiară —
că dacă nu am industrializa în mod armonios întreaga țară,
dacă am menține vechea stare de înapoiere a unor zone,
oricît am vorbi de egalitate în drepturi,
de faptul că în școală se învață
mai mult sau mai puțin limba maghiară,
germană sau română —
inegalitatea, de fapt, tot ar rămîne»!
Fotografia noastră vă înfățișează
o secție a noii și modernei Fabrici de șuruburi
din Tg. Secuiesc, jud. Covasna,
intrată parțial în funcțiune.
În acest județ,
aflat într-o continuă expansiune economică,
în special în răstimpul ultimului cincinal,
volumul de investiții prevăzut pentru perioada 1971–1975
se cifrează la circa 2,8 miliarde lei,
aici urmînd a se construi alte 7 noi întreprinderi.

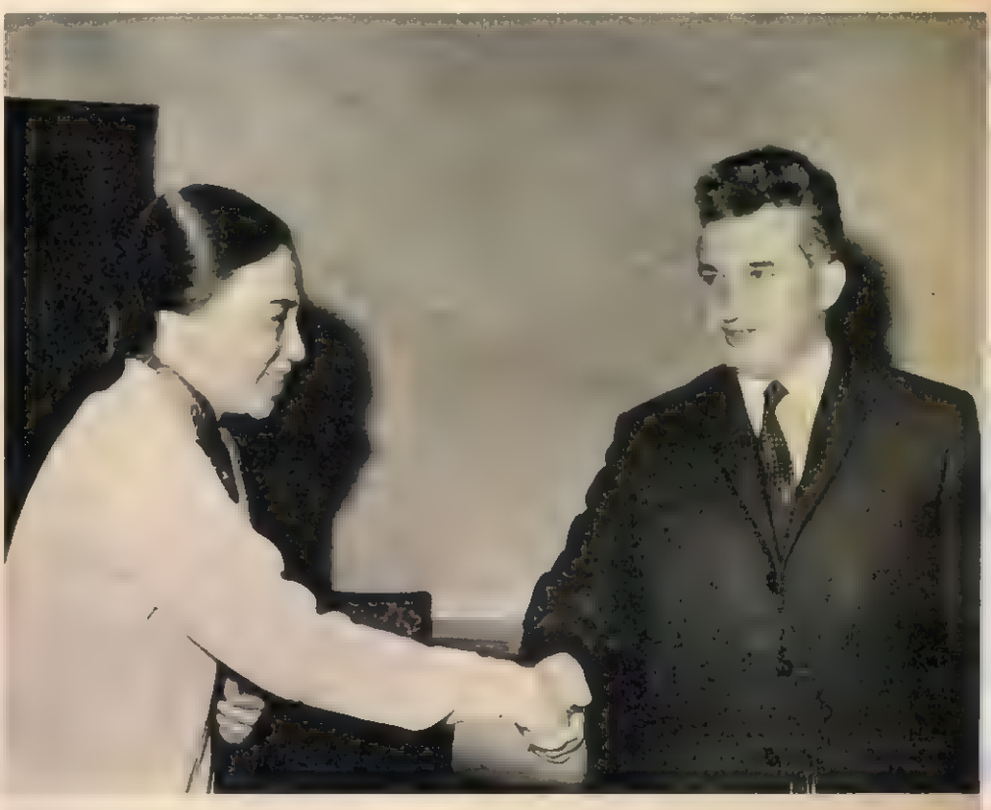

Luni, 15 martie, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU,
secretar general al Partidului Comunist Român,
președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România,
împreună cu tovarășul Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv,
al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri,
a primit la sediul C.C. al P.C.R.
delegația Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud,
condusă de ministrul afacerilor externe, doamna Nguyen Thi Binh.
În cadrul convorbirii care a avut loc,
au fost abordate probleme legate de dezvoltarea relațiilor de prietenie
dintre cele două țări, dintre popoarele român și vietnamez,
precum și probleme privind situația actuală în Indochina.
Întîlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă deosebit de cordială.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

PRIMĂVARA ÎN AVANPREMIERĂ

După o iarnă fantezistă cu zile și nopți primăvăratice, anotimpul florilor și-a făcut apariția folosind din plin întreaga recuzită polară: frig, zăpadă, îngheț. Un qui-pro-quo de sezon, atît de obișnuit pentru ultimele decenii ale planetei noastre, aici, sub brîul temperat al emisferei nordice, unde zilele calde și reci curg de-a valma, descurcîndu-se anevoie.

Cu toate acestea, calendaristic vorbind, mîine, o dată cu echinocțiul de primăvară, la miezul nopții de 21 spre 22 martie, anotimpul tinereții își va face intrarea oficială. Îl așteptăm cu nesaț și... resemnare cerul limpede și gastritele de sezon, aerul tare și avitaminozele fatale, aromele îmbătătoare și asteniile cochete.

V-o prezentăm în avanpremieră, prin cele cîteva fotografii alăturate. O primăvară adevărată, anticipată nu numai prin jocul orb al naturii, ci, mai mult ca oricînd, prin fantezia, migala și înțelepciunea omului.

O primăvară de laborator la ferma Sîrbi, I.A.S.-Mihăilești. Aici, sub acoperămîntul transparent al serelor, pe cele cîteva zeci de hectare smulse anotimpului rece, gospodarii prefigurează viitoarea recoltă de legume. Ei au obținut pînă în prezent 12 milioane fire de răsaduri, din care 6 milioane pentru roșii timpurii.

Fără zarvă, fără șovăială, locatarii noilor blocuri au pus mîna-vîrtos pe lopată. Umbrele firave ale copăceilor prefigurează răcoarea mult căutată atunci cînd soarele va fi în putere. La vară.

Iar cu «babele», cu toate nouă la rînd, am avut și de data aceasta o întîlnire dezagreabilă Martie, luna începutului de primăvară, a debutat gătită în veșminte de autentică iarnă. În compensație — amintirea zilelor de primăvară din lunile ianuarie și februarie.

...Floricele pe cîmpii *(mai mult sau mai puțin)*, dar Mieii zburdă... la Stațiunea experimentală Pătrăuți. Zburdă voioși și conștienți că întrunesc cele mai alese calități ale rasei caracul. Pentru același motiv, zootehniștii unităților beneficiare din întreaga țară abia îi așteaptă.

COPERTA NOASTRĂ

Frumoasa HELENA VONDRACKOVA nu este doar o cîntăreață excelentă, ci și o dansatoare grațioasă.

Fotografie de S. STEINER

Prezentarea artistică:
V. OLAC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1, Căsuța poștală 41-12, Of. 33, Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

lionel hampton la București

Lionel Hampton, «regele swingului», este, incontestabil, unul din cei mai iluștri reprezentanți ai artei muzicale sincopate, muzică a secolului nostru. Din datele lui biografice (e născut la Louisville în anul 1913) aflăm că formarea artistică a lui Hampton s-o făcut în contactul cu tot ceea ce a produs mai strălucit jazul american. Vom cita, doar dintre cei mai cunoscuți în țara noastră, pe: Louis Armstrong, Benny Goodman, Gene Krupa, Teddy Wilson.

Lionel Hampton and his all stars jazz-band vor concerta la București iată — după părerea noastră — una din plăcutele surprize ale acestei primăveri, pe care ne-o face A.R.I.A.

Fluturi și flori doar pe panouri deocamdată. Să sperăm însă că magazinele vor fi cu adevărat asortate cu mărfuri de sezon.

Mărțișoarele au fost urîte. De opt martie a viscolit. Primăvara s-o lăsat urnită cu greu. Dar o bucurie tot ne-a fost hărăzită. Mare. Neașteptată — armonioasa, rafinata colecție de modă prezentată de Centrul de creație al U.C.E.C.O.M. Prezentată în fața noastră, a cîtorva zeci de aleși ai soartei, ceea ce nu e prea important. Prezentată în fața meșterilor din cooperative (bucureștene și nu numai!), ceea ce e foarte important: eleganța noastră se află, în ultimă instanță, în mîinile lor. Creatorii de la U.C.E.C.O.M. au venit, în acest moment, cînd bate un vînt de nebunie în moda lumii, și ne-au povestit, calm, frumos, echilibrat, cum ne putem îmbrăca fără a ne travesti: lunguț, dar nu băbește, nostim, dar nu șocant cu orice preț. Iată și o fotografie-mostră prin care vă anunțăm paginile color de modă ce le vom publica într-un număr viitor.

ghioceii teatrului,

gest de pregătire a primăverii teatrale, inițiat, cum se și cuvenea, de Teatrul «Ion Creangă»: club al celor mai tineri iubitori de teatru, «Ghioceii» adună în sala, culisele și pe scena teatrului, la repetiții, spectacole și lecții practice, pionieri și școlari interesați avid de secretele scenei, dornici să le afle cu un ceas mai devreme. Directorul teatrului, Ion Lucian, secretara literară Natașa Gheorghiu, regizorii teatrului sînt, pare-se, foarte hotărîți să se ocupe cu seriozitate de pepiniera acestor eventuali viitori actori. Pînă una-alta, o pază de amintire, făcută de fotoreporterul nostru la una din primele întîlniri ale clubului.

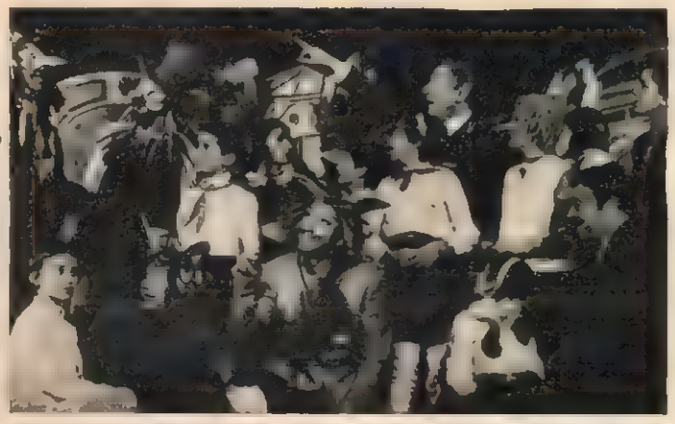

CIVISM ȘI PROFESIONALISM-1971

«Trăind numai cu ceea ce am învățat în trecut nu putem conduce societatea! Pentru a conduce cu succes construcția socialistă și comunistă trebuie să învățăm continuu!»

Nicolae CEAUȘESCU

Mă simt obligat să-mi încep rîndurile acestea cu un avertisment. În esență, veți găsi aici, consemnate pașnic și curgător, părerile a 5 specialiști, a 5 ingineri, care au răspuns rugămintii revistei noastre de a-și spune părerile despre problema, în cel mai acut sens, arzătoare la ordinea zilei: perfecționarea pregătirii profesionale a salariaților din unitățile socialiste de stat sau, potrivit unui cuvînt care odată lansat a intrat în circulația celor mulți cu o rapiditate demnă de o mare vedetă — reciclarea.

Ceea ce însă nu veți putea găsi, nu veți putea «vedea», în textul de față este felul în care s-au purtat discuțiile în jurul acestei mese rotunde ad-hoc. De aceea m-am simțit dator să încep cu un avertisment. Pentru că discuțiile de la Institutul de proiectare pentru uzine și instalații din industria construcțiilor de mașini (I.P.C.M.) au fost creatoare,aprinse, belicoase chiar, au fost purtate de niște bărbați creator «furioși»; în ultimă instanță, dacă vreți, de niște oameni conștienți că viața lor profesională se desfășoară contemporan cu mult exigenta epocă a revoluției științifico-tehnice. Și se pare că oricine — chiar structurile cele mai apatice, mai blazate — din clipa în care dobîndește această conștiință, devine intim interesat, devine un pasionat. E firesc, realizează că-i o chestiune de existență.

Mai am ceva de spus despre cauzele pasiunii cu care a fost abordat subiectul propus de noi, dar deocamdată să vedem înseși gîndurile care au fost emise — în acord sau în dezacord — de către tovarășii: inginer **Nicolae MIRONESCU,** președintele comitetului sindical, consilier în consiliul tehnico-economic; inginer **Emil PIETRĂREANU,** șef atelier de proiectare, responsabil cu cursurile de ridicarea calificării din institut, de vreo 7–8 ani încoace; inginer **Petre ȘERBAN,** șef de colectiv și secretar al Comitetului U.T.C. din institut; inginer **Dragoș SIMIONESCU,** șef de proiect coordonator; inginer **Aristică POPESCU,** șeful comisiei tehnico-economice pentru utilaje din institut.

*

Au fost păreri unanime și păreri de-a dreptul contradictorii. Să începem cu cele unanime.

Nevoia împrospătării și îmbogățirii continue a cunoștințelor profesionale se face simțită practic, concret, din ce în ce mai acut. Tempoul nervos de dezvoltare a științei și tehnicii obligă la o perfecționare pe aceeași măsură. De asemenea, se face simțită nevoia lărgirii orizontului profesional prin dobîndirea de cunoștințe și din alte ramuri de activitate, din alte meserii. De pildă, inginerul «strict tehnic» are nevoie de un bagaj de cunoștințe economice mereu mai mare

În aceste condiții de fapt, legea privind perfecționarea pregătirii profesionale este realmente binevenită. S-au făcut și pînă acum multe pentru îmbunătățirea profesionalismului, dar cadrul legal va generaliza această pregătire, o va sistematiza, o va coordona și îi va da un caracter de obligativitate.

Certificarea absolvirii formelor de perfecționare prin documente constituie o măsură la care cei conștiincioși și muncitori au din plin dreptul. Se naște însă, potențial, pericolul apariției unui nou «sistem de hîrtii». Or, cunoștințele trebuie dovedite prin fapte, nu prin țiduie. Activitatea profesională practică este aceea care reflectă fidel adevăratul grad de informare.

În fine, tot unanimă a fost și opinia că acoperirea cheltuielilor implicate de activitatea de perfecționare trebuie făcută din beneficiile unității și nu pe seama prețului de cost.

Dar, după cum am mai spus chiar de la început, au fost și opinii separate, dintre care unele chiar contradictorii. Ele vizau mai ales marele capitol, marea problemă a formelor prin care perfecționarea pregătirii salariaților ar fi — potrivit specificului profesional — optimă. S-au subliniat virtuți și defecte ale diferitelor forme preconizate de proiectul de lege.

Instruirea la locul de muncă este un fel de bătălie în marș care are un mare avantaj: progresele individuale și eficiența lor se văd imediat. Este o formă care rezolvă serioasa problemă a celor mulți și neinstruiți sau instruiți, în sens de școlarizați, dar fără experiență (inginer Petre Șerban).

Forma cursurilor organizate în cadrul unităților ori în afara lor trebuie extinsă, însă este necesar ca orele de curs, pentru a fi cu adevărat eficiente, să fie comasate în timp. Cursurile să se desfășoare potrivit unor programe întocmite în urma propunerilor pornite de jos, de la locul de muncă. Problemelor urmînd însă, bineînțeles, a li se da o rezolvare la nivelul tehnicii mondiale. Forma cursurilor organizate în cadrul unității este bună pentru cei cu o pregătire medie. Pentru cei care au o pregătire superioară ar fi indicată o formă de învățămînt de tipul cursurilor postuniversitare Căci cursurile organizate chiar în unitate, în cazul de față în institut, ar fi, într-un fel handicapate din pricina sarcinilor de producție corespunzătoare programelor de investiții, adică mari (inginer Emil Pietrăreanu).

Cadrele superioare, pe lîngă o pregătire generală teoretică și aplicativă, în sensul cunoașterii rostului aplicării unei teorii, ar trebui să mai beneficieze de avantajele unor informări făcute reciproc în cadrul unor întîlniri (eventual anuale) între specialiștii din aceeași ramură, precum și de niște cursuri de informare pe specialități, corespunzătoare celor postuniversitare (inginer Aristică Popescu).

Reciclarea cadrelor superioare trebuie să aibă loc sub egida asociațiilor profesionale și nici într-un caz a ministerelor deja supraaglomerate cu sarcini. Învățămîntul nu trebuie să fie «la obiect» ci teoretic, pentru că rostul este «să ne deschidem capul». La institutele de proiectare — despre care proiectul de lege nu vorbește nimic — ar fi necesar să se opereze o reciclare de o categorie specială, și anume, prin producție O reîntoarcere în producție de circa jumătate de an la fiecare perioadă de 5 ani Însă, bineînțeles, nu pentru controlarea realizării proiectelor proprii (inginer Dragoș Simionescu).

Cunoștințele profesionale trebuie să fie la fel de «tinere», indiferent de vîrsta pe care o avem
Cine vrea să fie contemporan, «la zi» cu epoca, e obligat să-și dubleze la fiecare 12 ani cunoștințele pe care le are. Asta înseamnă că, după ce am terminat facultatea, dacă nu acceptăm să fim depășiți, trebuie să fim pregătiți sufletește să mai repetăm, pînă la ieșirea la pensie, încă de vreo patru ori «tocceala» din anii studenției.

Un mijloc de a ține pasul cu vremea este «prospectoteca». La I.P.C.M. există așa ceva, însă, ciudat, această prospectotecă este pusă la punct mai bine cu informațiile privind străinătatea decît cu cele privind produsele autohtone. Vina este a întreprinderilor care pur și simplu nu informează asupra soartei propriilor lor produse. Or, proiectanții de uzine sînt cei care ar trebui anunțați imediat dacă un produs nu se mai fabrică ori dacă se fabrică unul nou. Ei sînt cei care ar trebui să știe pînă și intențiile de viitor ale întreprinderilor. Acestea însă nu prețuiesc încă valoarea unui «catalog de produse» bine pus la punct, adică «la zi» (inginer Nicolae Mironescu).

▪

Ca orice gazetar care se respectă cît de cît, am lăsat pentru încheiere, pentru final, aspectul socotit de mine cel mai forte, cel mai semnificativ, al discuțiilor relatate aici. Este vorba tot de pasiunea cu care au participat la discuție interlocutorii noștri; este însă vorba de o altă cauză a ei, a pasiunii. Și anume, sentimentul profund civic al responsabilității individului față de destinele națiunii de care aparține. Pentru că nu trebuie uitat că, de fapt, toate aceste discuții, aceste dezbateri se poartă în jurul unui proiect de lege, al unui ansamblu de norme care, după ce va fi definitiv stabilit și adoptat, va fi obligator pentru noi toți și — ceea ce e mai important — va influența într-o nebănuit de mare măsură progresul economiei noastre, al țării noastre.

Din acest punct de vedere convorbirea mea nu a fost cu 5 salariați, nu cu 5 ingineri, ci cu 5 cetățeni obișnuiți cu drepturile și responsabilitățile unei vieți sociale democratice.

I. NICOLAE
Fotografii de Eugen IAROVICI

CE ÎNSEAMNĂ SĂ FI „MODERN" ÎN ELECTRONICĂ?

Inginerul-șef **Eugen STATNIC** îmi arată o cutie metalică minusculă, împînzită toată cu fire și lămpi cît boaba de linte. Era răspunsul domniei-sale la întrebarea mea legată de necesitatea studiului continuu, indiferent la ce vîrstă, indiferent în ce domeniu. Cutia cu pricina este un selector pentru televizoare, conceput și realizat de specialiștii uzinei «Electronica». Exista o licență similară străină, era pe punctul de a fi achiziționată. Specialiștii din uzină au hotărît însă că o asemenea aparatură poate fi realizată și la noi. După luni de zile de eforturi și studii s-a reușit în cele din urmă fabricarea unei aparaturi cu performanțe tehnice superioare. N-a mai fost necesară achiziționarea licenței. S-a economisit cu acest prilej o jumătate milion lei valută.

— Este un exemplu, printre multe altele, care demonstrează, cred, elocvent ce înseamnă preocuparea continuă pentru perfecționare, pentru obținerea unor produse cu înalte calități tehnice în contextul unei ramuri atît de dinamice cum este electronica, îmi spune inginerul-șef.

Așa a început discuția noastră avînd ca temă arzătoarea problemă a reciclării. În domeniul electronicii, noutățile pur și simplu irump, și a nu ține cont de ele, a le ignora, este de-a dreptul o aberație. De aceea, iminența legiferare a obligativității studiului, a reîmprospătării periodice a cunoștințelor de specialitate, nu face decît să consfințească în acest domeniu o situație de fapt. Electronica progresează cu pași gigantici, aparatura se miniaturizează, se trece la transistorizarea tuturor circuitelor electronice, circuitele integrate sînt la ordinea zilei etc., etc. Toate acestea presupun cunoaștere, studiu continuu, rapidă conlucrare între cercetare și producție.

— Cum realizăm această racordare la tot ce este nou în domeniul nostru? În primul rînd, prin studierea «la zi» a documentației și literaturii de specialitate. În sectorul concepție al uzinei, sîntem circa 50 de specialiști. Toți, absolut toți încercăm să fim cît mai informați în domeniul electronicii. Bineînțeles, cei care cunosc cîteva limbi străine au un avantaj în plus (de unde obligativitatea, după mine, a studiului limbilor de mare circulație, mai ales în domenii atît de dinamice ca cel de care ne ocupăm).

Căutăm apoi să achiziționăm aparatură de ultimă oră. Să o studiem, să încercăm să o reproducem în laboratoarele noastre. Astfel cunoaștem «pe viu» noutățile de pe piața electronicii, tendințele, reușind nu o dată, după o cunoaștere amănunțită a procesului de fabricație respectiv, să-i aducem chiar îmbunătățiri.

— O muncă de cercetare într-un asemenea domeniu presupune, fără îndoială, calități profesionale înalte, inventivitate, pasiune. Cum se «descurcă» un tînăr absolvent de facultate în acest context?

— Din capul locului vreau să vă spun că proaspătul absolvent de facultate nu poate lucra imediat într-un sector de concepție. La noi cel puțin este o regulă. Va trebui un an sau doi să lucreze în producție, să cunoască la perfecție aparatura, și de-abia după ce s-a rodat, în cazul că are aptitudini deosebite pentru cercetare și proiectare, îl chemăm. Una a învățat el la Politehnică, altceva întîlnește în secțiile «Electronicii».

— Fiindcă veni vorba. Ca factor care vă ocupați direct de perfecționarea cadrelor din întreprinderea dv., cum apreciați nivelul cunoștințelor absolvenților de Politehnică (secția «Electronică», evident)?

— Bun din punct de vedere teoretic, încă deficitar la capitolul practică. În facultate, după părerea mea, lipsește încă o aparatură adecvată. Proaspătul inginer e departe de noutățile zilei, de producție. Sosit în uzină, este uimit peste măsură, trebuie să începem cu el de la A. Asta înseamnă timp pierdut, timp care ar fi fost altfel utilizat dacă încă din timpul facultății tînărul ar fi avut un contact permanent cu producția, lucrînd în laboratoare sau uzine care țin pasul cu tehnica mondială. Așa, ne transformăm în profesori, cînd de fapt noi înșine avem de învățat în permanență, indiferent de vîrstă, indiferent de calificare.

— Cu alte cuvinte, a fi «modern», în electronică este sinonim cu înalta calificare profesională.

— A fi modern înseamnă a învăța, a-ți perfecționa necontenit cunoștințele. Numai așa te poți menține în infinit de subtilul univers al circuitelor electronice. Numai cu asemenea oameni vom putea crea aparate de radio ultraperfecționate, televizoare cu imagini de o claritate de cristal, într-o mare varietate, la un preț de cost tot mai scăzut.

O condiție sine-qua-non pentru toate domeniile de activitate. În veacul nostru grăbit, reîmprospătarea continuă a cunoștințelor reprezintă nu numai un atribut al specialistului pasionat, activ, dăruit meseriei sale, ci însăși condiția de existență, un veritabil modus vivendi al oricărui contemporan, producător de bunuri materiale sau spirituale. Admițînd că ritmul creșterii volumului de informații tehnico-științifice are totuși o rată constantă, va trebui să admitem însă că aceasta este mare, întrecînd 7 la sută anual. Aceasta înseamnă cu alte cuvinte o dublare a cunoștințelor de specialitate în circa 12 ani și o învechire a lor în 50 de ani, cît presupunem că durează în medie viața activă a unui om de știință. «Uzinele de azi — a arătat pe bună dreptate tovarășul Nicolae Ceaușescu — cer oameni pricepuți, care să știe să mînuiască tehnica modernă. Și, cum se știe, dezvoltarea științei și tehnicii a ajuns foarte departe și merge mereu înainte. Dacă vrem să construim socialismul și comunismul, trebuie să avem oameni pricepuți, stăpîni pe cuceririle științei moderne, capabili să mînuiască tehnica avansată. Toți trebuie să ne însușim cunoștințele noi! Firește, nu ne gîndim — și proiectul de hotărîre nu are în vedere — ca fiecare să-și însușească cunoștințe în toate domeniile. Trebuie însă ca fiecare, în specialitatea lui, să se preocupe de temeinica cunoaștere a tot ce e modern».

M. HETCO

A fi modern înseamnă a învăța continuu, a-ți perfecționa necontenit cunoștințele. Numai așa te poți menține în infinit de subtilul univers al circuitelor electronice.

HARLEM '71

„NEGRU E FRUMOS“

de Delia ȘTEFAN

O lume stranie — mărturisesc ziariștii europeni care s-au aventurat în Harlem — mizeră și fastuos colorată, veselă și disperată, indolentă și explozivă, o lume în care femei elegante, cu trupuri superbe, pășesc pline de grație printre mormane de gunoaie, clădiri odinioară impozante cad în decrepitudine, șobolanii sînt mai numeroși decît oamenii, se joacă cărți și se dansează în plină stradă, clocotesc dragostea, ura și speranța. O lume în care, aib fiind, nu te simți la îndemînă, dacă nu chiar în primejdie.

Această lume aparte — Harlemul, «insula neagră» a New Yorkului, una dintre cele mai mari aglomerări urbane ale oamenilor de culoare americani — se află în chiar inima metropolei, la nord de Central Park. E un ghetou, chiar dacă zidurile tradiționale lipsesc, un oraș de un sfert de milion de locuitori în care singurii albi sînt institutoarele și profesoarele care vin, în timpul zilei, să predea în cele 18 școli primare și 5 licee. E unul din acele «Negrevilles» care s-au format la Washington, Newark, Detroit, Baltimore, Cleveland, Chicago, Los Angeles, Philadelphia... Procesul constituirii lor e comun. Dar numai pînă la un punct. Harlemul are și o istorie aparte.

ILUZIA DE A TRĂI CA CEILALȚI

În primii ani ai secolului, 90% din populația de culoare a Americii, foștii sclavi, munceau în fermele din «centura neagră» a sudului. Azi majoritatea negrilor americani se află în marile orașe, masați în ghetourile de la periferii. Ei au părăsit regiunile sudice și munca pămîntului în primele decenii ale secolului, îndreptîndu-se, într-o uriașă mișcare de migrare, spre industriile ce căutau mînă de lucru mai cu seamă în citadelele nordului și ale vestului.

Cei care au ajuns la New York au reușit, datorită unui concurs de împrejurări, să se instaleze într-unul dintre cele mai luxoase cartiere ale metropolei.

...În 1880, prelungirea liniei metroului aerian newyorkez pînă la suburbia rezidențială Harlem determină un uriaș boom imobiliar. Se construiește enorm, prețurile clădirilor, și pînă atunci mult mai ridicate decît în restul orașului, se dublează, se triplează. Survine însă o perioadă de recesiune economică și clădirile nu mai găsesc cumpărători, proprietarii încearcă să le vîndă la prețuri care nu reprezintă decît o mică fracțiune din aceea cu care le cumpăraseră. Acesta e momentul cînd apar în Harlem primii negri. Proprietarii le opun un timp o rezistență înverșunată și solidară. E de ajuns însă ca doi sau trei sau cinci să cedeze tentației de a-și vedea apartamentele închiriate, ca albii — refuzînd o vecinătate pe care o consideră inacceptabilă — să părăsească Harlemul, lăsînd loc negrilor, care vin de pretutindeni, din ce în ce mai numeroși, spre acest cartier select, spre aceste clădiri cochete, cu speranța secretă că aici vor putea trăi la fel de bine, la fel de confortabil ca burghezia albă în ale cărei case se instalau. Nu era, nu putea fi, decît o iluzie.

Copiii — și Harlemul e plin de copii — se joacă, încă veseli și nepăsători, pe lîngă cutiile de gunoaie, ca în această imagine care a interpus, parcă simbolic, între obiectiv și personaje o rețea de gratii.

CERCUL VICIOS

Călătorul care pătrunde azi în marea citadelă neagră a New Yorkului este frapat de ruina frumoaselor clădiri de altădată. Neîngrijite, nereparate de decenii, supraaglomerate (s-a calculat că în Harlem locuiesc 23 866 oameni pe kmp), insalubre, ele poartă pecetea evidentă a mizeriei. Și, asemeni lor, strada. «Proporția enormă a șomerilor — remarca ziaristul francez Jack Garofalo — face ca majoritatea străzilor și bulevardelor să semene cu niște imense săli de așteptare, înțesate cu sute de oameni, cu copii și adolescenți fără ocupație». Cunoscutul cerc vicios, definitoriu pentru situația negrului american — sărăcie din cauza șomajului, șomaj din lipsă de calificare, lipsă de calificare datorită dificultății accesului la învățămînt — funcționează din plin. Procentul șomerilor ajunge în Harlem pînă la 20% din totalul locuitorilor. Mocnește continuu, ca în toate cartierele negrilor din marile orașe americane, «disperarea ghetourilor». Disperare născută din toate dezamăgirile, durerile și nedreptățile acumulate timp de sute de ani, transformată nu o dată în revoltă și violență. Toate marile răscoale ale negrilor, «verile fierbinți» și singeroase ale ultimului deceniu au izbucnit în ghetouri. Dar dacă Harlemul este o lume a revoltei împotriva condiției impuse negrului, e și pentru că aici se afirmă, cu glas din ce în ce mai tare, mîndria.

MÎNDRIA DE A FI NEGRU

În Harlem moda e la ora africană. Femeile nu mai merg la coafor ca să-și întindă părul, după model europeano-american, ci ca să și-l încrețească și mai mult, pînă la a semăna cu un balon care le înconjoară capul. «Coafura africană» se întreține greu, prin permanente des repetate, dar e modernă — și asta e principalul. În prăvăliile Harlemului imprimeurile cele mai căutate sînt cele specific africane.

Elegantele preferă rochiile lungi, viu colorate, inspirate din portul femeilor din țările africane. Moda, în Harlem, are un suport politic. Ea este un omagiu adus străbunilor și totodată expresia unei noi conștiințe de sine, a orgoliului de a fi negru. «Black is beautiful» (Negru e frumos), sloganul lansat de artiștii Harlemului, e o lozincă politică, un strigăt de luptă împotriva unui sentiment de inferioritate vechi de secole, a rușinii de a fi negru, o chemare la afirmarea valorii și originalității culturii negre. Poate în aceeași măsură ca abandonarea doctrinei integrării pașnice, nonviolente, în societatea americană, ca prestigiul unei organizații radicale ca partidul Panterelor negre, care proclamă violența împotriva violenței, aceste manifestări exprimă noua stare de spirit a negrilor americani. În lumea clocotitoare și diversă a Harlemului activează tot felul de grupări politice. Unele predică reîntoarcerea la Africa-mamă și înființează centre în care se învață limbi și dansuri africane; altele se declară pentru autonomia și autoguvernarea populației de culoare sau se pronunță ferm pentru «africanizarea» prin forță a teritoriului Statelor Unite. Există, bineînțeles, și categorii privilegiate printre locuitorii Harlemului. Mai sînt încă destui acela care încearcă să imite modul de viață al burgheziei albe, dar se pare că numărul celor care trăiau cu speranța că se va descoperi într-o bună zi o substanță care să le albească pielea, să-i facă asemenea albilor, și vedeau în leacul acesta miraculos singura salvare, devine din zi în zi mai mic. Sloganul «Black is beautiful» cucerește treptat conștiințele. În Harlem, în Watts, la Washington, la Newark.

Într-unul din sediile «Panterelor negre», formația politică care pune în aplicare principiul «ochi pentru ochi și dinte pentru dinte» luptînd împotriva violenței cu armele violenței.

Ca într-un sat hipertrofiat, viața Harlemului se desfășoară în stradă, sub ochii tuturor. Aici se adună familiile și vecinii să mai schimbe o vorbă, să joace cărți, aici se ascultă radioul și se dansează.

Și tot în stradă se pregătește friptura ce va fi oferită oaspeților, invitați la prînzul de duminică.

dialog cu cititorii

de H. DONA

Nu încape îndoială că tema reciclării, pusă pe primul plan al actualității de către recentele documente de partid pasionează un număr tot mai mare de oameni. Mărturie stau și ecourile care ne parvin la redacție (ca să fim drepți, în legătură cu aceste chestiuni am primit și înainte destul de numeroase scrisori, ceea ce subliniază încă o dată — dacă mai era nevoie — caracterul actual al problemei). La unele dintre aceste ecouri ne vom referi în materialele pe care le elaborează secțiile de specialitate ale redacției. Astăzi vom vorbi doar de o scrisoare a cititorului *C. Mirean* din Făgăraș — în care este ridicată o chestiune ceva mai deosebită. «Am citit în mai multe rînduri — ne scrie corespondentul făgărășean — în articole și studii serioase, și am putut observa eu însumi că perimarea, transformarea rapidă a cunoștințelor în vremea noastră îmbracă și o formă, să-i zicem, extremă: dispariția sau scăderea considerabilă a ponderii unor profesiuni și apariția sau trecerea pe primul plan a altor profesiuni. S-a socotit chiar că tinerii care intră acum în viața activă vor trebui, pînă la pensionare, să-și schimbe de cîteva ori meseria. Nu vreau să pretind că la noi, astăzi, lucrurile se pun în acest fel. Dar că există oameni care vor și trebuie să-și schimbe profesiunea, e indiscutabil. De aceea consider că ar fi bine să se fixeze un cadru instituțional, adecvat atît intereselor persoanelor în cauză cît și cerințelor majore ale societății, în care să se poată face această schimbare de profesie. Ar fi o completare utilă la legea privind reciclarea». Problema ni se pare interesantă și importantă, și o supunem ca atare celor în drept.

La ora cînd redactăm această rubrică, au și început să sosească scrisori exprimînd observații, critici și comentarii cu privire la recent încheiatul Festival și concurs «Cerbul de aur». Nici nu se putea altfel; experiența anilor trecuți ne-a pregătit pentru această ofensivă epistolară. Iar cine a văzut Bucureștii primei săptămîni de martie, în care, începînd de la opt seara, străzile erau pustii, autobuzele, tramvaiele, troleibuzele circulau mai mult goale, telefoanele nu sunau, și-a putut da seama «de visu» de ceea ce înseamnă un fenomen de psihoză colectivă. Nu încape deci îndoială că despre «Cerb» va mai trebui să scriem. Deocamdată ne vom mulțumi doar să citîm din două scrisori.

Cititoarea *Fl. Muguraș* din Iași ne scrie: «Anumite critici pe care le-am auzit vehement exprimate în rîndurile noastre, ale tinerilor, nu mi se par întemeiate. Festivalul de la Brașov nu este nici un festival de tip general, în care se înfruntă diferite curente și tendințe, nici un festival de avangardă, la unison cu ultimele orientări din lumea cîntecului. El și-a cristalizat un anume profil, și aceasta este foarte bine, indiferent dacă acest profil corespunde gusturilor unora sau altora. Pe linia acestui profil, prezența unor cîntăreți din generația veche, ca Joséphine Backer sau Charles Trenet, sau aproape veche, ca Dalida, este perfect justificată. Ar trebui continuat pe această linie, și invitați în anii viitori să cînte Maurice Chevalier, Bing Crosby, Nilla Pizzi, Claudio Villa, Marika Röck ș.a. Există un public — și nu puțin numeros — și pentru acești cîntăreți». E un punct de vedere asupra căruia merită să se reflecteze.

Cititoarea *Maria Stolper* din Galați își anunță de la început culoarea: «Dalida nu face parte dintre preferatele mele, nici ca repertoriu, nici ca interpretare». Pentru ca după aceea să continue: «Cu riscul de a fi considerată o sentimentală, trebuie să mărturisesc că momentul neplăcut în care a trebuit să-și întrerupă un cîntec din cauza tusei m-a emoționat. Era, într-un fel, prezența unei slăbiciuni omenești într-o demonstrație perfect, prea perfect pusă la punct. Din aceleași motive, din cauza acelorași trăsături umane, m-au impresionat ultimele două zboruri cosmice «Apollo» mai mult decît primele două. Ca să mă întorc la muzica ușoară, vreau să spun că mă îngrijorează puțin evoluția Corinei Chiriac, care parcă tinde să se transforme într-o impecabilă mașină de cîntat».

Un cititor din Bistrița, *N. Blejan*, ne povestește cu mult haz cum, citind mai deunăzi «una dintre cărțile fundamentale ale gîndirii secolului nostru», apărută anul trecut într-o impecabilă traducere românească, a fost inoportunat tot timpul, ca «de bîzîitul unei muște sîcîitoare», de comentariile simpliste, «de o platitudine întristătoare», cu care un cineva, după cît se oare străin de problemă și în orice caz «nebucurîndu-se nici de a mia parte din notorietatea autorului» și lipsit de orice «cunoaștere directă a fenomenelor îndelung studiate de același autor», a găsit de cuviință să însoțească (sub formă de note la subsol) textul cărții. Concluzia tovarășului Blejan: «Acum, cînd se vorbește atîta de promovarea competenței, ar fi cazul să se renunțe la aceste comentarii și precizări penibile, destinate parcă unor cititori analfabeți și întîrziați mintal. Dacă vrem domnia competenței, să ne procurăm și cîteva panglici de hîrtie lipicioasă de care să se prindă mușchii specialiste la arat». După o asemenea concluzie mîinioasă, ne dăm seama că nu mai avem voie să spunem nimic.

„NEGRU E FRUMOS"

Scenă frecventă în Harlem. Datorită șomajului și sărăciei, asemeni lor, criminalitatea și toxicomania îmbracă forme acute. Și, tot așa, brutalitatea poliției.

Vedere panoramică a «citadelei negre» — uriașul ghetou din inima New Yorkului.

...ar fi putut rămîne o excepție

Manifestările în sprijinul militantei de culoare Angela Davis cresc în amploare și intensitate, în Statele Unite și în întreaga lume. Deși judecat în modestul tribunal local din San Raphael, o suburbie a orașului San Francisco, «procesul statului California împotriva Angelei Davis» este considerat unul dintre cele mai răsunătoare și mai controversate cazuri judiciare ale timpului. Angela Davis este comparată cu legendarul Joe Hill, înscenarea îndreptată împotriva sa e alăturată celei care l-a dus la scaunul electric pe Sacco și Vanzetti.

De cîte ori a avut prilejul, Angela Davis s-a declarat, cu fermitate și calm, nevinovată de acuzațiile ce i se aduc. După cum se știe, ea e învinuită de complicitate la crimă, fiind proprietara armelor de care s-a făcut uz într-o tentativă de evadare soldată cu o canonadă în care au murit patru persoane: un judecător, doi dintre cei trei negri care încercaseră să evadeze și tînărul Jonathan Jackson, care introdusese armele în incinta tribunalului din San Raphael, unde a avut loc schimbul de focuri.

Apărarea a cerut scoaterea tinerei militante negre de sub acuzare, relevînd lipsa probelor care să ateste că ar fi dat voluntar acele arme lui Jackson sau altcuiva. Faptul că dovezile împotriva ei sînt insuficiente pare să fie confirmat și de dezvăluiri făcute de presă în legătură cu presiunile exercitate asupra lui Ruchell Magee — singurul dintre cei trei negri care a supraviețuit încercării de evadare — judecat în prezent alături de Angela Davis și pasibil, ca și ea, de pedeapsa cu moartea. Magee a declarat că i s-ar fi făcut, prin intermediul avocatului său, promisiuni de clemență din partea tribunalului dacă va depune o mărturie formală împotriva Angelei Davis. În cadrul unui mare miting în apărarea Angelei, cunoscutul jurist american John Abt a arătat că învinuirile ce i se aduc sînt absolut neîntemeiate constituind o provocare fățișă. «Vor s-o trimită la camera de gazare — a declarat John Abt — pentru că a chemat oamenii la luptă pentru echitate socială, împotriva războiului din Vietnam».

Provenită din burghezia mijlocie, excepțional dotată intelectual, Angela Davis a fost una dintre excepțiile fericite de la condiția generală a negrilor americani. Și-a putut face studiile superioare în universități europene de mare prestigiu. A reușit să se specializeze în literatura și filozofia vechiului continent. A fost angajată în corpul didactic al Universității din San Diego, unde cursurile ei s-au bucurat de aprecierea studenților și a colegilor. Ar fi putut rămîne o excepție fericită. Angela Davis s-a angajat însă în lupta pentru apărarea drepturilor civile ale negrilor, împotriva agresiunii militare a Statelor Unite în Indochina. Și lupta aceasta a condus-o în cele din urmă pe banca acuzaților din tribunalul de la San Raphael.

ENTROPIE ȘI CONTRA-ENTROPIE

de Henri WALD

Aparent, antropocentrismul a primit lovituri din ce în ce mai grele. Copernic a demonstrat că pămîntul nu se află în centrul lumii, Darwin a explicat că omul nu e de origine divină ci se trage din maimuță, Freud a arătat că ideile n-au o origine spirituală ci una sexuală, Wiener a argumentat că succesele oamenilor în lupta cu natura nu pot fi decît slabe, vremelnice și locale, deoarece «Niagara entropiei crescînde» va șterge de pe planeta noastră toate diferențele dintre cald și frig, dintre adevăr și eroare, dintre natură și cultură, «pentru a forma focul alb al unei noi stele»...

După cum se știe, entropia este o cantitate termodinamică prin care se măsoară nivelul de degradare a energiei unui sistem; o mărime statistică proporțională cu logaritmul probabilității de realizare a unei anumite stări a sistemului. După cum entropia este o măsură de dezorganizare și de uniformizare, informația, furnizată de diversele mesaje, este o măsură de organizare și de diferențiere, este deci contraentropie. Legea creșterii ireversibile a entropiei, sau, cum se mai numește, cel de-al doilea principiu al termodinamicii, este astăzi transportat din fizică în biologie. Jacques Monod crede că «este legitim să se considere ireversibilitatea evoluției ca o expresie a celui de-al doilea principiu în biosferă. Al doilea principiu, neformulînd decît o predicție statistică, nu exclude, bineînțeles, ca un sistem macroscopic oarecare... să suie vremelnic panta entropiei, să se întoarcă în timp».

Extinzînd legea entropiei crescînde de la natură la cultură, Claude Levi-Strauss observă că «fiecare vorbă schimbată, fiecare linie imprimată, stabilește o comunicare între doi interlocutori, făcînd staționar un nivel care se caracteriza mai înainte printr-o deosebire de informație, deci printr-o organizare mai mare». El ajunge la concluzia că «antropologia» ar trebui să fie de fapt o «entropologie», adică o știință care să studieze pleiresa omului.

Numai că poziția centrală a omului în univers nu depinde nici de locul pămîntului în sistemul solar, nici de originea divină a spiritului uman, nici de puritatea ideilor, nici de suspendarea entropiei, ci de puterea crescîndă a omului asupra mediului său înconjurător.

Inventînd «a doua unealtă a muncii», cu ajutorul căreia poate să perfecționeze producția la infinit, și «a doua articulație a vorbirii» — fonemele și fonogramele — cu ajutorul căreia poate să perfecționeze comunicarea la infinit, omul a devenit un izvor permanent de contraentropie. Istoria omenirii este istoria creșterii plusprodusului și a plusinformației. Cu ajutorul celei de-a doua uneîte, oamenii pot produce mai mult decît consumă, iar cu ajutorul celei de-a doua articulații, oamenii pot crea mai multă informație decît primesc.

Dacă omul n-ar fi nimic altceva decît o ființă mai inteligentă decît celelalte, atunci gîndirea s-ar reduce la starea pragmatico-afectivă care întovărășește minuirea unui sistem de semnale. Însă omul, prin energia metaforică a vorbirii sale, prin capacitatea sa inductivă, poate abstractiza și generaliza la infinit, sporind necontenit cantitatea de informație. Inventivitatea *culturală* de organizare și diferențiere se opune mereu tendinței *naturale* de dezorganizare și uniformizare. Omul devine capabil să evite și «moartea informațională» a societății, și «moartea biologică» a vieții, și cine știe dacă nu chiar «moartea termică» a sistemului nostru solar.

«A doua unealtă a producției» și «a doua articulație a comunicării» contracarează «al doilea principiu al termodinamicii». Antropologia este, de fapt, o «contraentropologie», știința creșterii informației, fundamentul științific al antropocentrismului.

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

POD PESTE MARE...

Zicala spune că pod peste mare nu s-ar putea face, așa cum nici scară la cer n-ar fi posibilă. Dar înțelepciunea străbunilor a fost dezmințită de ingeniozitatea nepoților. Scara o trimitem spre cer pe treptele unei rachete iar podul peste mare nu mai este de mult o imposibilitate. L-am călcat în Zeeland, acolo unde pămîntul a fost dintotdeauna un capriciu al mării, pămînt-fantomă pe care oamenii s-au îndîrjit să-l transforme în certitudine. Cine nu-și amintește povestea micului păstor din satul olandez care a acoperit cu trupul lui fisura din zidul ridicat de oameni în calea puhoaielor ca să le apere viața? Și poate că numai datorită absenței acelui mic erou, într-o noapte din februarie 1953, stihia și-a putut face de cap, digurile s-au prăbușit sub furia valurilor, marea și-a întins balele înspumegate peste așezările oamenilor din Țara de Jos, nimicind în cîteva ceasuri aproape cincizeci de mii de clădiri și ucigînd vreo două mii de suflete. În lupta lor cu apele, olandezii nu sînt cei mai puțin încercați oameni de pe pămînt, și, în privința aceasta, țara lor este un adevărat miracol. I s-a zis din vechime Nederland, adică Țara de jos, dar acolo, la ei, «jos» nu înseamnă mai la vale, ca la noi, ci undeva, la limita posibilului, de unde începe imposibilul. Adică la nivelul «zero» și, uneori, sub acest nivel. Palma de pămînt este mulsă apelor metru cu metru și apărată cu diguri de piatră. Sînt locuri unde, în timpul fluxului, apa urcă șase metri pe piepții digurilor, marea umflată amenințînd să se reverse pe verdele pămîntului ca dintr-o oală prea plină. Probabil că, fără olandezi, pămîntul acesta ar fi fost de mult abandonat, lăsat în plata Domnului, căci încercarea este prea peste puterile omului.

Zeeland înseamnă «pămîntul mării». O regiune de perpetuu conflict între om și ape, întinsă peste gurile fluviilor Rin și Escaut, delte nordice cu smîrcuri și pămînt de sărătură, de-a pururi chinuite de balansul sufocant al fluxului și refluxului unei mări reci și opace. Apa înfige adînc ghiara în acest pămînt, forfecîndu-l, rupîndu-l de trupul țării, prefăcîndu-l în insule și peninsule amenințate permanent de inundații. Și, ca să pună o dată pentru totdeauna capăt conflictului milenar dintre ceea ce îi aparține lui și ceea ce aparține mării, olandezul a ticluit un plan demn de marile minuni ale lumii: să închidă intrarea apelor în Zeeland, să unească insulele dintre Walcheren și Overflakkee cu diguri și poduri, ridicînd astfel o nouă și durabilă frontieră între uscat și apă. Gigantica operațiune supranumită «Planul Delta» a fost lansată în 1953, după teribila furtună care a devastat a douăzecea parte din teritoriul Olandei. La vremea anunțării sale, acest plan părea mai curînd o splendidă utopie decît o realizare posibilă. Dar pentru olandezi el era o chestiune vitală. După 17 ani a devenit o realitate aproape desăvîrșită.

În puține locuri de pe pămînt am călcat cu atîta mîndrie și admirație pentru opera omului. Străbăteam adevărate poduri peste mare, nu unul singur, ci două, trei, patru, în total aproape douăzeci de kilometri de baraje încălecate de șosele pe care se scurgeau șiraguri de mașini pierzîndu-și începutul și sfîrșitul în linia tremurătoare a orizontului. Parcă trăiam un vis. Sau întruchiparea unei povești. Și dacă n-aș fi văzut cum se construiau acele diguri-pod peste mare, aș fi înclinat să cred că ele erau numai opera buldozerelor și a screperelor pahidermice folosite la tăierea drumurilor de către lumea modernă. Dar smîrcurile deltei, nisipurile mișcătoare, balansul pe verticală al mareelor și adîncimea apei nu permiteau folosirea mașinilor grele. Și atunci se construia ca în antichitate, trudă de furnici, ca într-o demonstrație a credinței că pînă și noile minuni ale lumii moderne nu pot fi decît opera palmelor omului, și mai puțin a mașinilor. Procedeul era de o simplitate genială. Închipuiți-vă patru limbi de pămînt, despărțite prin kilometri de ape în fața unei mări care, de patru ori pe zi, la ore precise, înghite mii de hectare de teren, restituindu-le de fiecare dată miloase, sterpe, pîngărite de sare bălosă. Pentru a le scăpa de coșmar și a le face să rodească, trebuiau ferecate deschiderile acelea blestemate de hîrțoana unui creator nebun, zăgăzuite cu piatră ca un hotar nou între ceea ce a vrut Dumnezeu și ceea ce voia omul. Și atunci, lecția înțelepților de demult, care dintotdeauna au fost nevoiți să lupte cu stihia, să învingă sau să se lase învinși pentru a învinge din nou, s-a dovedit cea mai înaintată tehnică. Mai întîi, s-au împletic niște plute uriașe de nuiele. Apoi, pe plutele acelea au început să fie rostogoliți bolovani, unul cîte unul, luați cu mîna și așezați cu grijă, mii de vagoane, pînă cînd stratul de nuiele începea să se scufunde cu încărcătura lui și să se așeze pe fundul mării. Apoi alt strat, altul și altul, înălțîndu-se prin suprapunere pe o verticală de zeci de metri pînă cînd zidul dintre pămînt și mare începea să capete consistență și să poată ține piept valurilor. Abia după aceea, înaintînd încet, apăreau mașinile. Dar greul era dus de mîna omului, de cutezanța și de îndîrjirea lui în a învinge. Parcă asistam la fasonarea munților de loess din China, transformați în gigantice piramide cu trepte forțate să rodească. Olandezii cu toată tehnica lor, făceau cam același lucru. Și digul înainta palmă cu palmă, pipăind fundul mării și înrădăcinîndu-se în el, înspăimîntat doar de teroarea furtunilor. Iar cînd acestea se abăteau cu stricătura lor, omul le aștepta să treacă și își lua migala de la capăt.

A învins. Mașinile care alunecă cu toată viteza pe această coloană vertebrală înălțată din mare de pașnicii și blînzii locuitori ai Țării de Jos calcă sub roțile lor întruchiparea unui vis milenar. Dincoace de podul peste mare, pămîntul a devenit pămînt. Îl binecuvîntează balele vacilor care îi rumegă iarba grasă și apa îndulcită în care puiesc șalăii. Iar blajinul stă pe digul lui și privește cu tristețe marea învinsă. Căci știe că orice victorie asupra naturii implică o parțială înfrîngere a sa însuși.

sport

de Emanuel VALERIU

CE-AR MAI FI DE SPUS?

După disputarea unei întîlniri sportive, o dată cu aflarea rezultatului, se pare că nimic nu ar mai putea să intereseze, pentru că se crede și se acceptă, în general, ca scopul oricărei confruntări de acest gen este stabilirea celui mai bun, a învingătorului. Personal, nu mă împac cu acest mod de a privi sportul, fiindcă el sărăcește, uneori pînă la desființare, universul atît de variat și bogat al arenei. Dovezi în favoarea punctului meu de vedere există cu duiumul, dificultatea constînd doar în alegerea unora sau a altora. Desigur, combatanții antrenați în luptă trebuie să încerce cucerirea victoriei uzînd de inteligență, pregătire fizică, experiență, și de tot ceea ce-i poate departaja de partener fără a devia de la regulament.

Tot la fel de sigur este că, uneori, inteligența sau capacitatea tactică seamănă a șiretenie, că surplusul de forță este privit drept brutalitate și așa mai departe. Tocmai de aceea sportul recurge la arbitri și se desfășoară în public, astfel ca unele corecții să se poată produce pe loc, dacă cumva legile nobile ale înfruntării corecte sînt în pericol de a fi ocolite ori chiar înfrînte.

Ce-ar mai fi de spus deci după meciul Frazier—Clay? A cîștigat campionul, cel mai modest dintre cei doi, cel care a substituit talentului și imaginației calculată seriozitatea și perseverența. A pierdut Clay, infatuatul, veșnicul nesupus, circarul. Toată lumea a acceptat verdictul celor trei judecători, chiar dacă unii credeau că fără acel K.D. dintr-a 15-a repriză Clay n-ar fi fost declarat învins. Însuși Cassius a afirmat după meci că Frazier este o valoare.

Am urmărit meciul într-un hotel din provincie, împreună cu boxerii echipei locale, antrenați de un medaliat olimpic, cu argint și păr argintat, fără ca ei să mă vadă, deoarece spectacolul cu Ingrid Bergman nu-i interesase, așa că mă aflam în întuneric la sosirea lor. Las la o parte exclamațiile și comentariile lor spontane, de mult bun-simț, ca ale oricărui om care a suit pe ring și a încasat sau a dat pumni. Pentru mulți, datorită unor cunoscute antecedente din boxul profesionist de peste Ocean, acest meci a stat sub semnul unei mari suspiciuni. Se crede că cel care trebuie să vîndă nu poate fi decît cel care are ce vinde, adică Joe, omul cu centura, pentru ca astfel el să și-o poată ulterior reclama făcînd ca revanșa să apară drept o sabie a dreptății. Așa se petrecea de obicei în lumea boxului profesionist, ca și în viața de toate zilele. Cine nu știe azi că schimbarea regelui este doar bucuria nebunilor? Cînd i-am văzut însă în ring, cînd Clay întindea acel braț, ca un trunchi de pom, spre Joe și cînd în clinciurile lor părea că negrul cel mare îl strînge pe cel mic la pieptul său, oarecum... patern, am zis că el nu poate pierde — jocul de-a șoarecele și pisica, cunoscut din întîlnirea cu Bonavena se repeta și Clay privea peste capul lui Frazier undeva, în public, ori cine știe unde, mai departe, părînd că nu participă de fapt la meci, ci numai la... joc. Iar cînd Joe încasa cu stoicismul apreciat drept eroism incasabil pumnii (cei 300 de pumni), jocul mi se părea foarte bine interpretat. Dar lupta atît de dură și — mai ales — victoria campionului au risipit suspiciunile tuturor. Spectacolul ne-a răsplătit pe toți din plin cu frumusețea unui sport adeseori pe nedrept criticat. Merite au avut ambii combatanți. Cîteva lucruri au urîțit totuși «meciul secolului»: prefăcătoria lui Clay care mima starea de grogy fără s-o aibă și vestea că Frazier ar abandona (la 28 de ani!) și în plină glorie mai înainte de a-i acorda lui Clay revanșa. Iar acum, cînd forul internațional îl desemnează pe Foreman drept challenger și nu pe Clay și cînd Frazier absentează de pe micul ecran, la întîlnirea la care Clay s-a prezentat, punîndu-se la adăpostul unei boli, calitatea meciului de la 8 martie începe să pălească.

Pentru că, retrăgîndu-se Joe, se va deschide posibilitatea mai mult ca sigură a unui turneu pentru desemnarea succesorului său cu includerea lui Clay printre pretendenți. Frumoasă afacere! Dar s-ar mai putea ca diferite state și asociații să-și declare campioni proprii și de această zăpăceală să profite — cine se știe că profită mai ales în boxul profesionist. Ne-am reîntoarce, așadar, la situația de după descalificarea lui Clay de pe urma căreia profitase tocmai Frazier. El are deci datoria să-și apere centura și să demonstreze că titlul suprem se află în mîna celui care-l merită și care știe și poate să-l apere prin luptă.

În perioada dintre cele două războaie mondiale, P.C.R. a condus masele muncitoare în nenumărate bătălii pentru satisfacerea revendicărilor lor economice și sociale–

pentru respectarea demnității omenești

de Ion IACOȘ
doctor în istorie

Sărbătorirea semicentenarului Partidului Comunist Român prilejuiește tuturor oamenilor muncii din patria noastră retrospectiva unor importante etape din istoria revoluționară a poporului român. Creat acum cinci decenii, Partidul Comunist Român, detașament de avangardă al clasei muncitoare, s-a dovedit exponentul fidel și apărătorul consecvent al intereselor *întregului popor*, spunîndu-și cuvîntul în toate evenimentele importante ale țării, situîndu-se în fruntea luptei pentru progres social, pentru înfăptuirea societății socialiste. Afirmîndu-se pe arena politică din România ca cea mai înaintată forță revoluționară, Partidul Comunist Român, înfruntînd prigoana claselor exploatatoare, a înscris, de-a lungul anilor, pagini glorioase de eroism în lupta pentru condiții mai bune de muncă și de viață, pentru drepturi și libertăți democratice, pentru răsturnarea rînduielilor burgheze și făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

*

Încă de la crearea sa, partidul comunist a acordat o atenție deosebită îmbunătățirii nivelului de trai al clasei muncitoare, luptei împotriva exploatării capitaliste, aceasta fiind unul dintre elementele esențiale de polarizare a maselor în jurul partidului. Preocuparea permanentă a comuniștilor față de problemele economice și sociale ale clasei muncitoare reprezenta în fond preocupare și grijă pentru destinele înseși ale țării, pentru perspectiva de dezvoltare pe drumul progresului social și înfăptuirea unor transformări de natură să asigure condiții mai bune de viață, dar și să creeze premise obiective pentru schimbarea radicală a relațiilor sociale și făurirea societății socialiste.

Se știe că desăvîrșirea unității statului național român în 1918 a favorizat creșterea potențialului economic al țării. O dată cu unirea proletariatului pe scara întregii țări, crește capacitatea sa de manifestare, iar înmănuncherea energiilor revoluționare dă noi dimensiuni acțiunilor inițiate de partidul comunist. În acest cadru statal unitar, împlinire a aspirațiilor de veacuri ale poporului român, se dezvoltă într-un ritm destul de rapid industria, care, cu toate sinuozitățile determinate de criza economică din 1929–1933, cunoaște perioada de vîrf, în cadrul orînduirii burgheze, în anul 1938. Cea mai evidentă creștere se înregistrează în ramurile metalurgică, chimică, materiale de construcții, energetică, textile — industria împreună cu transporturile și construcțiile participînd, în 1938, cu peste 50 % la produsul social și cu aproape 43% la venitul național. Aceasta a dus la creșterea numărului total al muncitorilor industriali (peste 800 000), la concentrarea lor în fabrici și uzine, deși continuau să existe numeroase ateliere și fabrici mici cu un număr însemnat de lucrători.

Datorită naturii relațiilor de producție, evoluția în ansamblu a economiei s-a repercutat totuși într-un sens negativ asupra situației materiale a maselor, în rîndurile cărora s-a accentuat pauperizarea, concomitent cu polarizarea bogățiilor în mîinile unui număr tot mai restrîns de mari exploatatori.

Înăsprirea exploatării capitaliste, condițiile vitrege de viață au menținut masele muncitoare într-o permanentă agitație, care exprima, în fond, nu numai dorința lor de ameliorare a situației momentane, ci și o orientare progresivă dar tot mai marcată spre țelurile luptei dezrobitoare duse de partidul nostru. Meritul istoric al comuniștilor este acela că, în activitatea de organizare și mobilizare a clasei muncitoare pentru înfăptuirea unor deziderate economice și sociale de acută stringență pentru dezvoltarea fizică și morală a muncitorilor, au avut perspectiva transformării revoluționare a societății. Numeroasele acțiuni greviste, de mai mică sau mai mare intensitate, erau tot atîtea momente de luptă pentru îmbunătățirea vieții, prilejuri de dezvoltare a conștiinței de clasă a proletariatului, de extindere a manifestărilor de solidaritate, de pregătire a cadrelor și a maselor înseși pentru asaltul general asupra capitalismului. În această viziune de largă perspectivă, partidul a organizat mari bătălii de clasă, care exprimau interese, năzuințe, aspirații ale întregului popor. După marea ridicare generală a proletariatului din 1920, în preajma creării partidului, puternica încleștare de la Lupeni din 1929, eroicele lupte ale ceferiștilor și petroliștilor din 1933 evidențiază pregnant capacitatea P.C.R. de a organiza și mobiliza masele, de a lupta pentru înfăptuirea revendicărilor lor vitale, cu mari sacrificii și jertfe, pentru înflorirea patriei, pentru idealul socialist.

GREVA GENERALĂ

Perioada avîntului revoluționar (1918-1921), caracterizată prin creșterea organizatorică, politică și ideologică a mișcării muncitorești, prin ample și multiple manifestări ale clasei muncitoare pentru dezvoltarea progresistă a țării, pentru transformarea revoluționară a societății, se încheie prin Congresul de la 8 mai 1921, cînd delegații, în unanimitatea lor, au hotărît transformarea Partidului socialist în Partidul Comunist Român și afilierea sa la Internaționala a III-a comunistă, făurită de V.I. Lenin. În cadrul luptelor de clasă din acei ani, greva generală din octombrie 1920 a demonstrat forța și vigoarea revoluționară a proletariatului român, capacitatea sa de a lupta pentru deziderate corespunzătoare năzuințelor întregului popor român.

(Fotografia reprezintă un grup de muncitori ceferiști din București, participanți la greva generală)

„GRIVIȚA ROȘIE"

Partidul Comunist Român, îmbinînd exigența revoluționară cu o largă elasticitate și adoptînd forme diverse de organizare a muncitorimii, mobilizează sub steagul său de luptă, în spiritul frontului unic, clasa muncitoare, alte categorii sociale în impresionante bătălii de clasă care au culminat cu eroicele lupte ale ceferiștilor și petroliștilor din ianuarie-februarie 1933.

(Fotografia reprezintă un aspect de la greva demonstrativă a ceferiștilor bucureșteni de la 28 ianuarie 1933)

LUPENI 1929...

În timpul crizei economice din 1929-1933 luptele de clasă ale muncitorimii au luat o mare dezvoltare, antrenînd zeci de mii de proletari. Numărul grevelor atinge cifra de 377, ele afectînd 1 054 întreprinderi. Se impun a fi amintite grevele metalurgiștilor din București, Reșița, Arad și Brașov, cele ale minerilor din Valea Jiului și Anina, ale forestierilor din Bucovina și Valea Mureșului, ale ceferiștilor din București, Timișoara, Cluj și Iași, ale muncitorilor portuari din Brăila, Galați și Constanța, ale textiliștilor, constructorilor, tipografilor etc. În memoriile de revendicări apăreau frecvent aceleași deziderate: ziua de muncă de 8 ore, mărirea salariilor și plata lor cu regularitate, încetarea concedierilor și reprimirea la lucru a muncitorilor concediați, abolirea sistemului amenzilor, respectarea demnității omenești, măsuri de protecție a muncii și altele.

(Aspect de la manifestația de protest a muncitorilor din Lupeni împotriva reprimării sălbatice a grevei din august 1929)

„C.F.R. VREM LUCRU. JOS CINE FURĂ MUNCA!"

Alături de clasa muncitoare, care se află în fruntea manifestărilor de protest împotriva înrobirii economice a țării de către capitaliștii străini, pentru respingerea «curbelor de sacrificiu», pentru apărarea dreptului la viață, se ridică la luptă funcționarii, învățătorii, micii meseriași, șomerii, invalizii, orfanii și văduvele de război, pensionarii, crunt loviți de politica antipopulară a guvernelor burgheze.

(Aspect de la demonstrația ceferiștilor și sotebiștilor din București, din 31 ianuarie 1931, împotriva reducerii salariilor)

PENTRU CONDIȚII MAI BUNE DE VIAȚĂ

Sub semnul Frontului Unic Muncitoresc, al unității sindicale, clasa muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist, a inițiat numeroase acțiuni greviste, întruniri și manifestații atît pentru condiții mai bune de viață, în raport cu dezvoltarea industrială a țării, cît și pentru apărarea dreptului de organizare în sindicate. Între 1934 și 1938 au loc circa 1 400 conflicte colective de muncă, care afectează un număr de aproximativ 7 000 întreprinderi cu peste 550 000 salariați români, maghiari, germani și de alte naționalități. Sub semnul unității de acțiune s-au desfășurat o serie de importante greve ale muncitorilor de la întreprinderile «Malaxa», «Hang», «Talpă», «Gr. Alexandrescu», «Norma», «Parcomet» din București, de la fabricile textile din Buhuși, Arad, Iași, Timișoara, Pitești, de la fabrica de mașini «Schiel» din Brașov, uzinele de vagoane «Astra»-Arad, de la fabrica de încălțăminte «Dermata din Cluj, ale minerilor de la Anina, Doman, Secul, Comănești, ale forestierilor din Vatra Dornei, de la unele fabrici din Mediaș, Tg. Mureș, Galați, Oradea, Constanța, Satu Mare etc.

(Manifestația minerilor din bazinul carbonifer Schitu Goleşti-Mușcel, din 1 octombrie 1936)

pentru respectarea demnității omenești

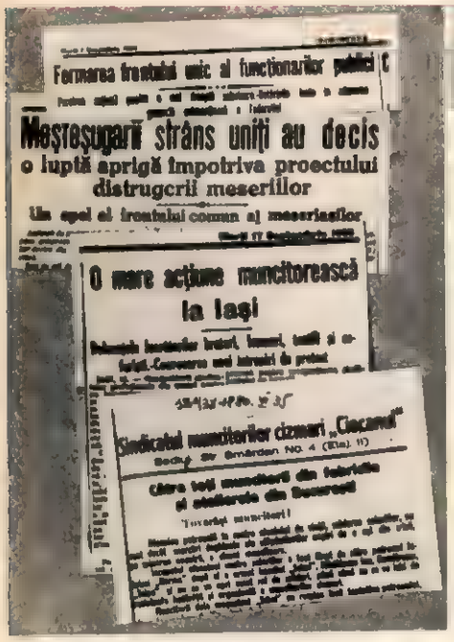

ALĂTURI DE MUNCITORI — FUNCTIONARI, MESERIAȘI...

UMĂR LA UMĂR ▲

▲ Facsimile oglindind preocupări ale sindicatelor sau ale altor organizații aflate sub influența P.C.R. pentru apărarea intereselor muncitorilor, funcționarilor, meseriașilor, în anii 1934-1936.

O amplă activitate a desfășurat Partidul Comunist Român în direcția realizării Frontului Unic Muncitoresc — condiție esențială pentru impunerea revendicărilor de zi cu zi. Numeroase documente stau mărturie a inițiativei comuniștilor, a colaborării lor cu muncitorii socialiști unitari și social-democrați în luptele revendicative ori în manifestările pentru apărarea libertăților democratice.
(Facsimile din presa editată de P.C.R. sau aflată sub influența sa)

SINDICATE ȘI COMITETE CETĂȚENEȘTI

Lupta maselor muncitoare pentru un raport cît de cît stabil între salarii și costul vieții, împotriva scumpirii traiului, a speculei și speculanților cunoaște o multitudine de forme, cu o sferă largă de cuprindere în toată țara.
(Acțiuni inițiate de sindicate și comitetele cetățenești din București în toamna anului 1935)

UNITATE SINDICALĂ ▲

Partidul Comunist a manifestat o preocupare permanentă nu numai pentru îndrumarea sindicatelor — cea mai largă organizație de masă a muncitorimii — pe un făgaș revoluționar, ci și pentru dezvoltarea acțiunilor comune, a unității sindicale înseși. Congresele uniunilor sindicale (metalurgiști, ceferiști, mineri, portuari, textiliști, constructori, lemnari, tipografi etc.) din 1935-1936 au reprezentat însemnate tribune de afirmare a politicii P.C.R. în domeniul unității sindicale, pentru apărarea intereselor economice, sociale și politice ale muncitorimii.
(Aspect de la congresul muncitorilor metalurgiști, București, 30-31 mai 1936)

literare

de Valeriu CRISTEA

Petre STOICA:

O CASETĂ CU ȘERPI

Oferind cititorului, prin recentul său volum de versuri («Cartea românească», 1970), *O casetă cu șerpi*, Petre Stoica îi oferă în același timp și un *tilc* al poeziei pe care o practică. Darul e perfid: în frumoasa lucrătură a versurilor se împletesc șerpii întrebărilor neliniștitoare, menite să ne înlănțuie. În perspectivă ideală cititorul ar fi deci un Laokoon tragic. Lirica lui Petre Stoica reprezintă un fenomen de stratificare a sentimentelor. Poetul e un elegiac cu zvîcniri de revoltă, un melancolic din alte vremuri, care sfidează modern. O poezie se încheie pe nepregătite printr-un bobîrnac *(Solitar printre imprecisele hărți)*, în alta tristețea difuză, «dureros de dulce», specifică lirismului lui Petre Stoica, lasă locul dezolării, dezorientării, disperării: «Plouă argintiu și toate se înnegresc/ Și lemnul crucii, și chipul tău de fecioară/ perdeaua atîrnînd afară putrezește — e steag/ de doliu, albinele au băut polen otrăvit/ vine seara cu lumini de mucegai și rugină/ cresc negri bureți pe indicatoarele drumurilor/ și bîjbîind intrăm deodată în somn/ ploaia ne întunecă pînă și stelele din vis/ dormim îmbrățișați ca să nu rătăcim/ și cînd ne trezim e iarnă de mult/ memoria noastră neagră naște pietre albe/ ești încă tu și foarte palidă mă întrebi/ de ce acum» *(Și cînd ne trezim)*. Ca Esenin, poetul a rămas cu un picior în trecut, dar cu celălalt pășește ferm în epoca noastră. Petre Stoica e un cavaler medieval pe care expedițiile sale-solitare l-au dus prea departe; printre zgîrie-nori și rampe de lansare regele Arthur întoarce vizita yanchelului (mult transformat în rău, între timp). Două evuri se juxtapun și se întrepătrund mereu în versurile lui Petre Stoica în care «tinerele castelane» «urmăresc turnirul» «cu măști de gaze mulate pe față»: «Nu mai există gîște sălbatice, nu mai există/ zîne cu bucle de aur, casa de turtă dulce/ a pierit în bombardamentul atomic...» În lumea idilică a copilăriei prezentul pătrunde brutal. Crimpeiul de basm stă alături de faptul divers oribil: «Scufița roșie e violată de parașutiști». Cuvinte ca: Hiroshima, radioactivitate, iradiație, atomic, se repetă frecvent în versurile acestui volum, indicînd direcția primejdiei. În raport cu aceasta, trecutul, în care poetul sapă nu o dată adînc de tot, devine un refugiu. Motivul retrospecției se împletește cu cel al interioarelor protectoare: «Lăsați în pace imorteleie și tabla înmulțirii/ zăpada acoperă pădurea copilului blînd/ iar vîntul ascute satirele gerului/ deci nu ne mai ducem cu jertfe bogate/ la templul zeiței, rămînem la gura sobei/ unde mîncăm semințe de dovleac și citim/ legende sumeriene, trezit din somn cineva/ plînge din flaut silabe de șerpi, deci/ rămînem închiși în urechea istoriei/ și ascultăm foșnirea urzicilor vesele/ din anul fatidic cinci mii».

În aparență ușor descifrabilă (pentru că se refuză unui ermetism lingvistic din ce în ce mai la modă), poezia lui Petre Stoica conține în adînc tulburătoare «mesaje scrise cu cerneală simpatică» pe care, neîncrezător în virtuțile criticilor, autorul le adresează posterității: «După moartea mea dați piatra la o parte/ veți găsi mesaje scrise cu cerneală simpatică/ veți spune totuși: a fost un poet, un cărturar a fost/ un beție cu premii la academia păsărilor, dar/ purta cunună de paie, ura delicatețea ștampilelor/ și umbla printre noi călare pe diavol, de ce, de ce/ în secetoasele zile dirija un triciclu cu abur/ din goană binecuvîntînd tămîia, măgarii și lacrima/ noi eram dirijori, el un biet acar pe linii secundare/ în sfîrșit a plecat și după ploile de primăvară/ din craniul său va crește un soi de lăcustă/ va mîna însă conopida altora deci/ să-l primim».

O casetă cu șerpi de Petre Stoica este un volum remarcabil, care merită «premiu» nu numai la «academia păsărilor»...

REFLECȚII

De ce a fost schimbat președintele?
De ce nu a fost schimbat președintele?

Aveam o singură nedumerire. Comuna Ciocănești e o comună întinsă. Unde anume ar fi trebuit să cobor mai aproape de sediul C.A.P.? Am studiat tovarășii de călătorie, pasagerii autobuzului I.T.A., și am ales la întîmplare un țăran

— La care C.A.P. doriți să coborîți? — m-a întrebat omul.

— Sînt mai multe?

— Au fost patru. Acum s-au unificat și sînt două.

— La aia la care a fost schimbat președintele.

Mi-a spus. Apoi m-am gîndit că pot începe documentarea pe loc:

— Dar de ce a fost schimbat președintele?

— Păi... uite-așa... NU L-AU MAI VRUT OAMENII

Terminasem documentarea.

Faptul că Popel Constantin a fost revocat din funcția de președinte al consiliului de conducere de adunarea generală a membrilor C.A.P. «Steagul lui Lenin», județul Ialomița, nu mi s-a părut un capăt de țară. Cooperativa a mers prost; planul nu a fost realizat; vitele n-au ce mînca iar produșii lor sînt rahitici. Nu schimbarea președintelui rezolvă totul, dar trebuie început cu schimbarea.

Altceva am reținut. Popel Constantin a fost mulți ani președinte și cam de tot atîta vreme au dăinuit și lipsurile. Un om moale, un rău gospodar. Reconstitui, pe documente și prin discuții, dezbaterile adunărilor generale din anii trecuți. Aceleași acuzații, concluzii diferite

Într-o ședință ținută în luna ianuarie 1970, spre exemplu, țăranul Nicolae L. Ene adresa o întrebare cu mult subînțeles: cine răspunde de producția care se pierde din vina cadrelor cu muncă de răspundere? S-a răspuns: cine strică, să plătească!? Nicolae Nica arăta că nu poate să realizeze sarcinile de plan la vaci, de vreme ce nu există furaje concentrate. I s-a răspuns că nu există furaje suficiente în C.A.P. Și cu asta — punct.

În adunarea generală din 19 februarie anul trecut întrebările au fost cu adresă mai exactă: dacă președintele a folosit fără plată mijloace de transport pentru a-și aduce araci de la pădure, dacă a luat din grădina cooperativei, tot fără plată, 2–3 purcoaie de fîn cosit de ceilalți țărani, dacă a cedat Ocolului silvic, fără preț ferm, tractorul și 6 căruțe, dacă a fost cu mașina cooperativei la Pitești în interes personal, dacă i-a dat brînci lui Gheorghe Berevoescu și dacă l-a lovit pe Gheorghe Dudu? C. Popel a răspuns că da, a transportat araci, a luat fînul pentru cositul căruia fuseseră înregistrate zile-muncă, a cedat mijloacele de transport, a fost la Pitești, la școală, s-a îmbrîncit cu Berevoescu, l-a lovit cu bățul peste picior pe Gheorghe Dudu... Și cu asta, din nou punct.

Tirul criticilor, parcă oprit în trecut la jumătatea traiectoriei, a atins acum țința. Și țința a căzut. Rezultatul ultimei adunări generale, diferit de al precedentelor, se explică — desigur — și prin valoarea de avertisment a primelor ședințe. Nimeni nu pretinde să se adopte de la început, în toate cazurile, măsuri extreme. Anul care s-a scurs a putut conta pentru președintele din Ciocănești un an al ultimei încercări, un ultim termen de îndreptare acordat de cei care votaseră pentru menținerea lui în funcție. Dar nu este mai puțin adevărat că nu poți compara gradul de exigență al adunărilor generale fără să ajungi la concluzia că, prin cazul președintelui, însuși forul suprem al cooperativei agricole a parcurs un proces de maturizare. Este procesul întăririi încrederii în sine a masei, este procesul cîștigării depline a conștiinței de responsabilitate și autoritate colectivă, este însăși dobîndirea convingerii că ea, adunarea generală, numai ea și nimeni altcineva poartă răspunderea și competența rezolvării treburilor interne ale unității

Un malițios, necunoscător al situației din comună, comenta că explicația rezultatului diferențiat al adunărilor generale de anul trecut și de anul acesta trebuie căutat în rolul cuiva din prezidiul adunărilor. I-am găsit replica potrivită la C.A.P.-Giurgeni. Întîmplarea face ca cele două cooperative să aibă condiții asemănătoare, putere economică apropiată, sînt egal depărtate de centre urbane etc. Amîndouă se înscriu printre puținele cooperative agricole din județul Ialomița în care rezultatele sînt sub așteptări. Dar nu situația economică a C.A.P.-Giurgeni vrem s-o punem în discuție, ci modul în care s-a desfășurat ultima adunare generală

Față de randamentul necorespunzător al cooperativei, orientîndu-se și după unele voci din comună, organizatorii ședinței deduseseră că țăranii vor cere schimbarea președintelui Gheorghe Stamate Pentru orice eventualitate, fusese pregătită o soluție. Un salariat al întreprinderii agricole de stat din apropiere, priceput agricultor, care participa din cînd în cînd și la muncile din C.A.P., fusese invitat la lucrările adunării generale. De regulă, perspectiva schimbării șefilor produce o oarecare euforie, așa că presupusul candidat a fost luat cu mașina mică de la I.A.S., dus acasă să se schimbe și a apărut la locul de desfășurare a adunării cu o mică suită, bărbierit și spilcuit. Seara, același candidat, respins, își îneca amarul la bufet, declarînd, mai în glumă, mai în serios: să mai poftească cei de la C.A.P să le acord 3,5 procente de grăsime la lapte (domnia-sa recepționează laptele la I.A.S.)! M-au invitat numai ca să rîdă de mine!

Nu. Nimeni nu-l invitase ca să rîdă de el, ci, pur și simplu, țăranii nu l-au ales.

— NOI ÎL VREM PE STAMATE.

Și Gheorghe Stamate a rămas președinte.

S-ar putea pune întrebarea dacă o asemenea opțiune nu este subiectivă. Uneori pasiunile de grup lasă această impresie Și totuși, continui să cred că o sumă de păreri «subiective», care coincid, corespund obligatoriu unor realități obiective. Cu atît mai mult în cadrul relațiilor de producție cooperatiste — și mai ales în împrejurările perfecționării lor, ale noului sistem de retribuire a muncii — este de neconceput ca țăranii, gospodari prin sorginte, să nu-și dorească în fruntea lor un bun gospodar. Iar dacă decizia lor se va în condițiile analizei unor posibilități alternative, între un bun gospodar simpatizat și un bun gospodar nesimpatizat, este firesc să li se recunoască preferința pentru primul

Cu tot aspectul diferit (prin deznodămîntul lor), adunările generale ale membrilor cooperatori din Ciocănești și Giurgeni (exemple alese de noi oarecum la întîmplare, în orice caz, necăutate cu luminarea) sînt două ipostaze ale aceluiași proces. Opțiunea liberă, democratică, neinfluențată și neinfluențabilă, obiectivă, sub aspectul legării ei de interesele imediate ale obștii, justifică — pe de o parte — un cadru organizatoric deja creat, îi sporește consistența și vitalitatea, dar — pe de altă parte — și preia de la acest cadru, de la această formă, explicit conturată și definită de partid, conștiința fermă a răspunderii sale.

Întărirea rolului adunărilor generale este nu numai o etapă *necesară*, ci și o etapă intervenită *la timp*, adică după un prealabil proces de maturizare, am zice chiar de *exersare* a atributelor conducerii. E limpede că măsura competenței este strîns legată de *responsabilitate* nu numai sub aspectul consecințelor, ci și ca spirit prezent în timpul activității de deliberare. Un for care se știe consultat formal va chibzui în egală măsură superficial, chiar arbitrar Un for colectiv care se simte luat în serios, care e convins că *decide*, se va strădui cu toată forța înțelepciunii colective, cu pasiune chiar, nu numai să nu greșească, ci să adopte hotărîrea optimă În aceste condiții, devine un rezultat prețios nu numai *decizia*, ci și *considerentele* ei, argumentele pro și contra apărute în timpul dezbaterilor, sursă prețioasă de învățăminte și metodă principală de cură și profilaxie obștească, așa cum au fost luările de cuvînt ale țăranilor din Ciocănești și Giurgeni.

Sergiu ANDON
Fotografie de D. CONSTANTINESCU

„PUTEREA" și „ADEVĂRUL"

...Pe masă, merele s-au zbîrcit, plăcintele cu brînză s-au stafidit, vinul s-a uscat pe fundul paharelor. De cinci zile nimeni n-a golit scrumierele pline vîrf, nimeni n-a scuturat un fir de scrum de pe fața de masă, e nevoie și de mere, și de scrum pentru racordul cu secvența următoare, de cinci zile se filmează petrecerea care va dura în film preț de cîteva minute. În încăperea strîmtă și scundă, cu perdele croșetate din ață pescărească și tablourile bunicilor atîrnate deasupra patului dublu, în încăperea adevărată, cu atmosferă foarte adevărată, de pe str. Arionoaiei 52, pe care d-na Hilt, o bătrînică cochetă, o închiriază mereu și cu plăcere, în pofida deranjului, cineaștilor, s-au strîns vreo 30 de oameni, răsuflarea lor fierbinte se amestecă cu căldura insuportabilă a reflectoarelor, toată lumea vorbește deodată, machiajul se topește pe fețele actorilor, un copil mic, de-adevăratelea, țipă într-un pătuc, telefonul zbîrnîie. E infern. Calm e numai Manole Marcus. Regizorul. **«E o plăcere să lucrezi cu Marcus,** îmi spune Amza Pellea. **Creează o atmosferă de calm, de liniște, cînd nici nu gîndești. Și știe să scoată din tine,actor, ceea ce nici nu bănuiai că există pe-acolo».** Dar Amza Pellea nu e acum aici

Amza Pellea și-a ras barba, și-a scos din creștet căciula cu pană a lui Mihai Viteazul și va apărea în rolul inginerului Petre Petrescu, ilegalist și el, ca mulți din eroii celor două filme ale lui Titus Popovici (scenariu) — Manole Marcus (regie).

Ion Besoiu va face un cuplu (legitim!) cu Irina Gărdescu

Mircea Albulescu va parcurge, în filmele «Puterea» și «Adevărul», trei vîrste. În jurul eroului său, Pavel Stoian, prim-secretar al regiunii de partid, se polarizează întreaga acțiune a filmelor.

de la A la Z

de Constantin POPESCU

CLIFT Montgomery

Actor american de teatru și film, născut la Omaha (S.U.A.), la 17 octombrie 1920, mort la München, la 23 iulie 1966. Debutează la 11 ani pe scenă și, după serioase studii de artă dramatică, devine un apreciat actor cu va cunoaște (între 1938 și 1948) onorurile marilor teatre newyorkeze. În 1947 acceptă, fără entuziasm, o invitație a regizorului Howard Hawks, care insista să-l aibă ca protagonist în filmul său *Red River*. Deși ulterior va cuceri publicul american, el va rămîne pînă la moarte un intrus în lumea filmului, fiindcă prefera muzica și cărțile, zgomotoaselor party-uri și premierelor de gală hollywoodiene. De la primul rol se afirmă ca un actor nonconformist, imposibil de încadrat în vreunul din vechile clișee, jucînd numai roluri grele, complexe, uneori echivoce. A fost primul arsbel fără cauză și unul dintre ultimii cavaleri singuratici ai Hollywoodului. A turnat cu toți marii cineaști ai timpului său: cu Fred Zinnemann — *From Here to Eternity* și *The Search*, cu William Wyler — *Mostenitoarea*; cu George Stevens — *A Place in the Sun*, după *O tragedie americană*, de Dreiser; cu Hitchcock — *I Confess* cu John Huston — *Suddenly Last Summer*, *The Misfits* și *Freud*; cu Victorio de Sica — *Stazione Termini*; cu Edward Dmytryk — *The Young Lions* și *The Raintree Country*; cu Elia Kazan — *Wild River*; cu Stanley Kramer — *Procesul de la Nürnberg*. A murit la München pe cînd turna *The Defector* de Raoul Lévy, doborît de o ocluzie coronariană. Avea doar 46 de ani.

CLOUZOT Henri Georges

Regizor de film, scenarist și autor dramatic francez, născut la Niort (Deux-Sèvres), la 20 noiembrie 1907. Studiază matematicile, dreptul și științele politice. Începe ca cinematograf, devine asistent de regie pe lîngă Anatole Litvak și E.A. Duponc, făcînd apoi scenarii și dialoguri pentru casa Osso în primii ani ai sonorului și regie la Berlin (între 1932 și 1933) pentru versiunile franceze ale unor filme germane, cu Anny Ondra, Jan Kiepura ș.a. și unele coproducții franco-germane, pentru care scrie și dialogurile. Internat, din motive de sănătate, într-un sanatoriu din Elveția, între 1934 și 1938, își reia ulterior activitatea de scenarist, adaptînd pentru ecran două romane polițiste: *Au fost șase*, de Steeman, și *Cărări întunecoase*, de Simenon (realizat de Decoin, cu Raimu). În 1942 debutează ca regizor, în Franța, cu *Asasinul stă la nr. 21* (tot de Steeman), un film de suspans de o rară măiestrie. Următorul film, *Le corbeau* (*Scrisori anonime* — 1943), cumplit portret al unui oraș de provincie francez, destăinuie aprige polemici și un val de calomnii (care l-au costat pe Clouzot după eliberare, cîțiva ani de macutivate forțată). Revine în 1947 cu un alt roman de eserie neagră de Steeman: *Quai des Orfèvres*, dramă polițisto-psihologică de obsedantă atmosferă (premiul pentru regie la Veneția). Filmografia lui Clouzot acumulează de-atunci pelicule prestigioase care cuceresc trofeele multor festivaluri: *Manon* (1948), *Retour à la vie*; *Miquette et sa mère* (1949) *Brazil* (1950); *Salonul grozav* (1953); *Les diaboliques* (1955); *Le mystère Picasso*; *Dacă noi ucidem flăcările* (numai scenariul) (1956); *Les espions* (1957); *La vérité* (1960); *L'enfer* (1964); *La prisonnière* (1968)

COBURN James

Actor american de film, născut la Laurel (Nebraska) a 31 august 1928. Unul dintre cei mai originali actori ai Hollywoodului de azi. Scapă oricărei catalogări, putînd interpreta personajele cele mai derutante cu putință. S-a născut o dată cu cultul violenței ce bîntuie în un deceniu prin filmele americane. Este interpretul ideal pentru eroii eduri, pe care-i umanizează însă printr-un zîmbet neașteptat, prin mîini de nuanțe psihologice, prin detaliile de joc (contribuție personală). A debutat în filmul cu titlu semnificativ: *Rude Lonesome* (1958), în care era vorba de un călăreț singuratic, și a fost apoi unul dintre *Cei 7 magnifici*. A abandonat westernul pentru filmul de război (*Hell Is For The Heroes*; *The Great Escape*; *Americanization of Emily*; *What Did You Do In The War Daddy?*) și, după ce s-a plictisit, l-au atras: aventura polițistă — *Șarado*, aventura pe mare — *High Wind in Jamaica*; balada eroică — *Major Dundee*; *western-ul* — *Dead Heat On A Merry-Go-Round* sau filmul de spionaj de mușchi subțiri — *Our Man Flint* și *I Like Flint*. Poate fi protagonist al unor filme stranii, noncomformiste ca: *The Loved One* de Tony Richardson; *Duffy*, *Hard Contract*, *The Last of the Mobile Hotshots* și *Candy*, filmul de mare îndrăznească turnat la Hollywood de Christian Marquand, în care mai apar: Richard Burton, Aznavour și Marlon Brando. A turnat în 1970 două filme variate la stil dar egale în violență: *Dve Boss*, *And Dve Quickly* și *Duck, You Sucker*, realizat de un maestru al westernului italian — Sergio Leone, proaspăt importat la Hollywood.

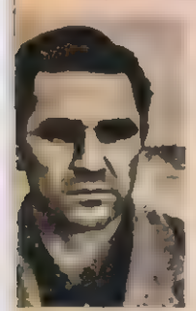

COCHRAN Steve

Actor american de film, teatru și TV, născut la Eureka (California), la 25 iulie 1917; mort la 15 iunie 1965. A fost pe rînd cow-boy, împiegat la căile ferate, balerin, tîmplar, pompier detectiv și lucrător la șantierele navale. Între o meserie și alta, încearcă în repetate rînduri să devină actor, și finalmente reușește. După ce New Yorkul îl consacră drept un bun interpret de comedie, se îndreaptă către Hollywood, unde bate în zadar la porțile studiourilor, pînă ce în sfîrșit este angajat la Samuel Goldwyn pentru roluri secundare. Se remarcă cu greu în filme ca: *Wonder Man*, *Cei mai buni ani din viață*, *The Kid from Brooklyn* etc, unde, în mod fatal, era eclipsat de marile staruri ce-și disputau primatul pe generic. Șansa face ca rolul său să intereseze pe cei de la Warner Bros, unde este consacrat vedetă în cîteva filme de clasă: *A Song is Born* (1948 — Howard Hawks), cu Danny Kaye; *The White Heat* (1949 — Raoul Walsh), cu James Cagney; *The Victim* (1950 — V. Sherman), cu Joan Crawford; *Storm Warning* (1951 — Stuart Heisler), cu Ginger Rogers. Între timp S.C. merge la New York pentru a interpreta, alături de Mae West, pe scenă, comedia scrisă de ea, *Diamond Lil*, după care Warner îl recheamă, de astă dată cu un contract de lungă durată. Va fi văzut și admirat ca unul dintre actorii de real talent ai Hollywoodului postbelic, în filme ca: *Jim Thorpe*, *All American* (M. Curtiz), *Carnival Story* (K. Neumas); *Desert Song*, *Come*, *Next Spring*, cu Ann Sheridan; *The Slander* (Roy Rowland), *The Wheapon*; *Quentrill's Raiders*; *I*, *Mobster* (Roger Corman); *The Beat Generation*; *The Deadly Companions* (Sam Peckinpah); *Of Love and Desire* cu Merle Oberon; *Tell Me in Sunlight*; *Zanzibar*, cu Hildegarde Neff. Marele rol al carierei sale este, după opinia criticilor, cel al lucrătorului din *Strigătul* (1957), filmul lui Antonioni. A apărut în multe filme TV, printre care *Incoruptibilul*. A murit pe mare, în împrejurări tragice, în timp ce mergea să turnească un documentar ca producător.

Echipa de filmare la lucru: Manole Marcus, regizor, Nicu Stan, operator.

„PUTEREA" și „ADEVĂRUL"

(Urmare din pag. 16)

personajul lui, ing. Petrescu, e arestat, sub stare de cercetare. La masă e Besoiu cu Irina Gărdescu de-a dreapta lui sînt soții și-și sărbătoresc băiatul nou-născut, în casa socrului Matei — Nucu Păunescu — maistru bătrîn, vechi ilegalist, cu o casă de copii, care degeaba așteaptă, de ani și ani, să i se repartizeze un apartament mai încăpător. Besoiu e acum prin 1954—1955, secretarul doi al regiunii de partid; primul e Mircea Albulescu. Nu-l recunosc pe Albulescu. A slăbit zece kilograme, și-a ras barba, mustața i-a încărunțit, e falnic, plin de vitalitate și iradiază un farmec greu de definit: Pavel Stoian, eroul pe care-l interpretează, polarizează în jurul lui, magnetic, întreaga acțiune a filmului. A filmelor: Manole Marcus toarnă concomitent ambele serii ale scenariului lui Titus Popovici — «Puterea» și «Adevărul». Mai încolo, cu paharul în mînă, ușor congestionat la față, e Manu, șeful cadrelor de la regiune: Cotescu. Privește adesea, cu credință, spre tovarășul «prim», Albulescu. Închină în cinstea lui. Vrabie poartă uniformă de colonel de securitate. O fetiță, foc de frumușică și dezghețată, spune o poezie: **«Pe drumul tău, mereu-nainte Vom merge ferm./ Jurăm, jurăm».** Aplauze. În film e fetița lui Vrabie. De-adevăratelea, minunăția asta de vreo 7—8 ani e a lui Amza. În secvența aceasta eroii filmului petrec. Veseli. Liniștiți. Un copil vrea să se joace cu pistolul Să omoare dușmanul de clasă. Îi dă Manu un pistol, după ce i-a scos încărcătorul. Copilul îl ochește pe Albulescu **«Mîinile sus!» «Dacă a rămas un glonț pe țeavă?»** — se întreabă Vrabie. Da, a rămas. I se taie răsuflarea. Suspense. Manu-Cotescu transpiră de groază. Regizorul nu-mi dă voie să povestesc cum se termină secvența. Are dreptate. Nu povestesc...

*

Discut cu Manole Marcus despre scenariu. E foarte mulțumit de colaborarea sa — prima — cu Titus Popovici. Scenariul l-a captivat. Și nu numai pe el. **«E un film politic prin excelență. Un film politic declarat** — îmi spune Marcus. **Se numește, pe față, «Puterea», «Adevărul». Și are puterea de a spune adevărul. Îmi place mai ales prin cantitatea de adevăr pe care o comunică».** Eroii filmului sînt aproape toți comuniști, activiști de partid Pe ecran vor fi anii noștri, viața noastră, zbaterile noastre. bucuriile și greșelile noastre. Aproape 20 de ani... **«O frescă a acestor ani?» «Într-un fel. Încerc să surprind, reflectat în psihologia unor eroi, acel proces de clarificare pe care documentele de partid l-au relevat opiniei publice cu mult înainte de realizarea filmului nostru». «Va fi un film dramatic?» «Va fi un film puternic. Recunoașterea adevărului e totdeauna semn de putere... În activitatea de construcție socialistă n-au fost excluse** — alături de mari biruințe — și greșeli, poticneli, dezamăgiri. **O știm bine cu toții».**

Manole Marcus nu e dispus să-mi ofere vreun amănunt al subiectului. **«Material epic dens, conflicte puternice, eroi bine conturați».** Atît. Îl înțeleg și respect din nou consemnul, deși, mărturisesc, eu am citit scenariul și acuma știu tot. L-am citit pe nerăsuflate. O poveste plină cu ședințe, lupte de stradă, scene de șantier, pe care o citești fără să o lași din mînă. Eroii parcurg cam trei vîrste, filmul e un amestec de azi și ieri, retrospecțiile se interferează și acuma aici și știi ce se va întîmpla mîine, înainte de a fi deslușit trecutul. **«Și care va fi stilul filmului?»** — îl iscodesc pe Marcus. **«Realist, simplu, nesofisticat». «E cumva o învățătură trasă după Canarul și viscolul?» «Nici vorbă. E stilul pe care îl cere scenariul. Adevărul lui». «Și... puterea lui»** — adaug eu, tentată iar de jocul cuvintelor. Mă bucur că-i revăd pe Amza, Albulescu, Besoiu, Irina Gărdescu, dar oare nu-i o distribuție comodă, cea mai la îndemînă? **«Dimpotrivă** — spune Marcus. **Îi cer fiecăruia altceva decît a făcut pînă acum. Am descoperit un Amza liric, timid, închis în sine. Nu veți zîmbi niciodată la vederea lui Cotescu. Iar Albulescu e în culmea maturității sale artistice. E formidabil...» «Și lucrezi cu aceeași echipă dintotdeauna** (în afară de cunoscutul operator Nicu Stan, **cu care colaborez abia a doua oară** (dar cu cîtă bucurie!), **da, o echipa mea, alcătuită din excelenți profesioniști, e același director de film, Vlad Nicolau, care mă scoate cu geniu din toate încurcăturile posibile și imposibile, același regizori secunzi — Silviu Dimitrovici și Lidia Slavu, aceeași monteuză — Lucia Anton, același scenograf — Nae Drăgan, același creator de costume — Dimitrie Ivancenco...»**

Mi-au plăcut pardesiul din gabardină gri și pălăria din fetru plușat în care Ivancenco l-a îmbrăcat pe Albulescu

*

Albulescu e în stare febrilă. Ce-i drept, nu lasă să se vadă. Dar Pavel Stoian îl obsedează, îl ocupă în întregime, a pus stăpînire pe el. **«În popa Stoica din «Mihai Viteazul» am fost nevoit să string, să concentrez, să sintetizez, să «spun» personajul în cîteva scene. Acum trebuie să mă desfășor. Am la dispoziție două filme, am în mîini un rol întreg, de la A la Z. Un personaj care deține puterea. Și care este el însuși o putere. O forță vitală. O forță morală. O forță politică. O forță care fascinează oamenii și stîrnește nevoia de a-i semăna: unii îl imită, vorbesc ca el, se mișcă ca el, fac gesturile lui. Puterea, la Pavel Stoian, nu e pumn trîntit în masă, dar poate fi și asta, nu e asceză, deși cere și asceză, e convingere neclintită în cauză, dar și capacitatea de a recunoaște cînd a greșit. Cel mai frumos, la Pavel Stoian, e că învață să piardă. Demn și cinstit. E un comunist adevărat...»**

Mircea Albulescu e un interlocutor de zile mari. Dar vai, eu nu mă aflu în asemenea zile, nu-i pot ține piept în spațiul pe care-l am la dispoziție: îmi făgăduiesc un interviu făcut pe îndelete, în care — cu voia secretarului de redacție — să pot transmite pînă și teoriile domniei-sale despre drumul idee-actor-idee pe care-l parcurge orice personaj de film...

*

Amza Pellea și-a scos căciula cu pană a Viteazului, și-a ras barba, a îmbinerit cu zece ani, și-a pus ochelari și chipul a căpătat o spiritualitate pe care nu i-o știam din filmele sale istorice. Da, are ceva sfios. Da, are ceva încăpățînat. Da, are și o undă de lirism. **«E reconfortant să trăiești în zilele tale. Să mai lași sabia din mînă și calul din hățuri. E pasionant să faci un personaj cum n-ai mai făcut. Deși comunistul Petrescu are și el eroismul lui: pătimește pentru ideile sale, plătește pentru adevărul lui — adevăr verificat științific — prețul cel mare. Deci, tot un împătimat, tot un om al marilor credințe. Care are satisfacția că pînă la urmă și i se recunoaște dreptatea... Aveam nevoie ca de aer de un asemenea rol: pătimim și noi, actorii, din cauza fixațiilor de distribuție. Am speranța, dacă nu chiar credința, că filmul acesta al lui Marcus va marca** — precum «Mihai Viteazul» în filmul istoric — **momentul de maturizare a filmului nostru de actualitate...»**

Îmi plac și mie credințele, îmi plac profețiile luminoase. Îmi plac vorbele aurite ale lui Amza Pellea

Sanda FAUR

Fotografii de Const. DABIJA

spre meritată aducere aminte

Reproducem aici patru fotografii care rar mai pot fi întîlnite azi în paginile unei reviste și care au valoare de originale documente din istoria cinematografului.

mormîntul lui rudolph valentino

«A apărut, a strălucit și a dispărut dintre noi cu viteza unui meteor» — spunea Douglas Fairbanks despre acela care fusese consacrat drept prima mare vedetă a filmului mut Rudolph Valentino (în medalion). Neuitatului actor, prietenii și admiratorii i-au ridicat acest impresionant monument numit «Aspirație». Alături de monument a fost fotografiat calul preferat al lui Valentino care, multe zile după moartea acestuia, de cum era lăsat liber, venea singur la mormînt, unde rămînea ore întregi, trist și nemișcat.

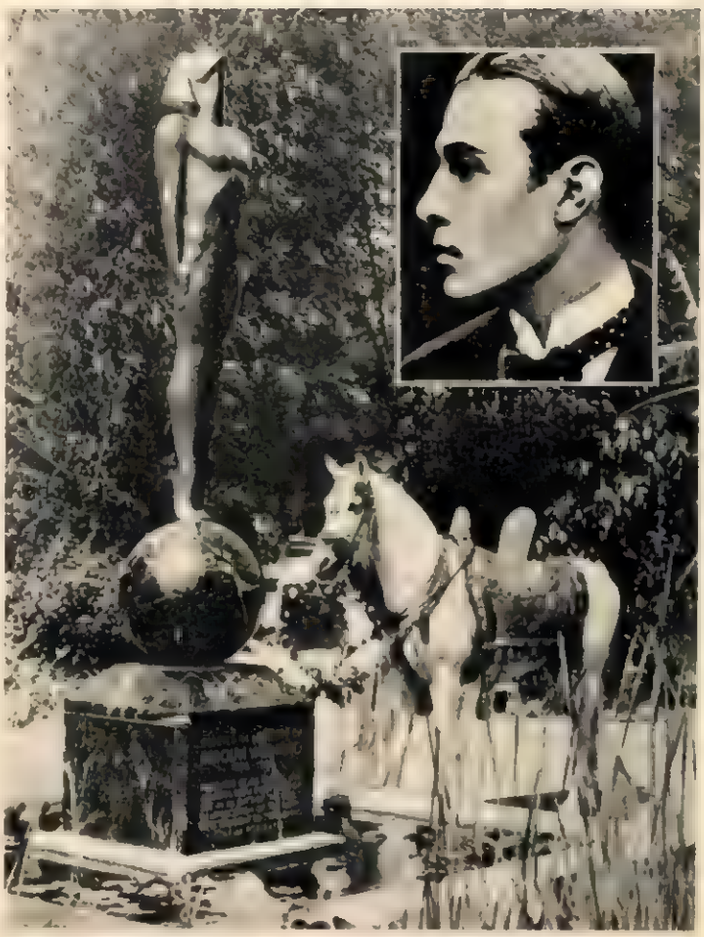

Un patruped devenit vedetă de cinema de prim-plan a fost calul Rex Animalul acesta se dovedea de o inteligență fenomenală și a fost folosit în multe filme americane — majoritatea de genul «western» — drept cap de afiș Era asigurat pentru o sumă fabuloasă și păzit cu strășnicie, deoarece contractele semnate pentru folosirea lui îi aduceau stăpînului mii de dolari pentru fiecare zi de filmare

calul-vedetă: rex

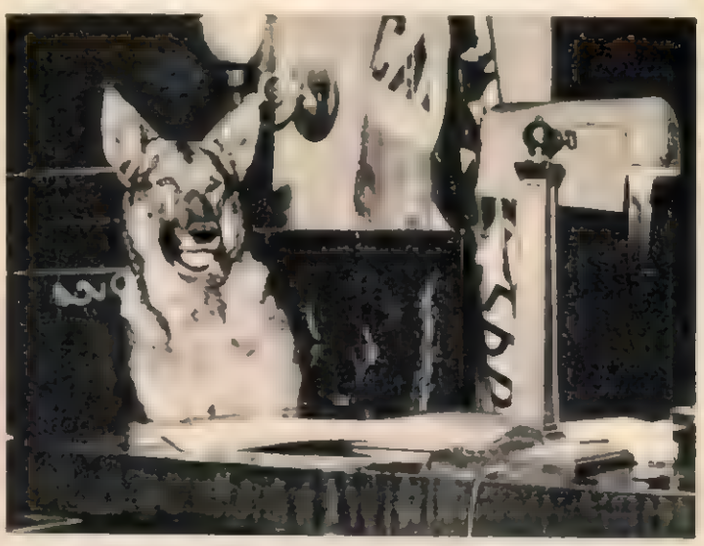

...și cîinele-vedetă: rin-tin-tin

Dintre toți cîinii dresați pentru circ sau pentru alte spectacole, nici unul n-a putut întrece pînă acum în popularitate pe Rin-Tin-Tin, vedetă de mare atracție a cinematografului de odinioară. Îl vedem în fotografie în momentul cînd i se semnează contractul pentru un nou film. Priviți-l numai ce poză a luat pentru acest moment.

Iată-ne, stimați cititori, în a doua jumătate a lunii martie. De mai bine de 6 luni de cînd ne întîlnim, la fiecare sfîrșit de săptămînă, în paginile revistei, am putut delimita mai bine, mai pe larg, avantajele pe care le oferă asigurările încheiate la ADAS. Mulți dintre cei ce ne scriau acum o jumătate de an au încheiat diferite asigurări, au devenit propagandiști ai ideii de prevedere, ai formelor de asigurare pe care le oferă Administrația Asigurărilor de Stat pentru materializarea dorințelor cetățenilor. Scrisorile continuă să sosească pe adresa redacției revistei «Flacăra» și a Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5), ceea ce înseamnă că activitatea Administrației Asigurărilor de Stat este urmărită cu interes, asigurările pe care le practică sînt pe măsura dorințelor și preferințelor cetățenilor. Aceasta rezultă de altfel și din rîndurile primite de la cititorii cărora le voi răspunde azi.

IONEL ANTON, Deva. Remarcați numeroasele strădanii pe care le face Administrația Asigurărilor de Stat pentru diversificarea continuă a asigurărilor și întrebați de ce au fost necesare atît de multe asigurări pentru posesorii sau conducătorii de autoturisme. Fie-mi permis, tovarășe Anton, să vă răspund cu o întrebare: aveți mașină? Sînt aproape convins că răspunsul este negativ. Altfel ați înțelege că riscurile legate, într-un fel sau altul, de circulația motorizată pe șosele sînt foarte variate, foarte deosebite ca natură și număr, iar situația celor de la volan nu este aceeași. Iată de ce era necesar să se satisfacă diferite preferințe, felurite interese. Sînt de acord cu dv. că *«Pe cei îndrăzneți îi ajută norocul»*, cum a scris, cu foarte mulți ani în urmă, Vergiliu, dar nu uitați nici cunoscutele vorbe românești: *«Norocul e uneori orb»* Oricum, asigurările oferite de ADAS pentru automobiliști sînt apreciate de toți cei care le-au înțeles utilitatea.

AURELIAN DOBRESCU, Filipeștii de Pădure. Vă felicit! Aveți un fiu și vreți să-i faceți un dar mai deosebit, încă de la naștere. V-ați gîndit la o *Asigurare cu termen fix*, pe termen de 25 de ani. Atenție! Astfel de asigurări se încheie pe cel mult 20 de ani. Doriți ca fiul dv. să primească suma respectivă cînd va împlini 25 de ani? Țineți seama de precizarea de mai sus.

ION BĂDILA, Medgidia. Și dumneavoastră sînteți dintre cei care apreciază asigurările ADAS. Ați încheiat o *Asigurare complexă pentru bunurile din gospodărie* și doriți să știți dacă aveți dreptul să mai încheiați și o *Asigurare de rentă*. Desigur. Administrația Asigurărilor de Stat nu îngrădește nicicum astfel de dorințe. Dimpotrivă. Mai multe feluri de asigurări încheiate înseamnă posibilități sporite de a obține ajutor în caz de nevoie. Nu vă dorim, desigur, astfel de situații. Dar fiecare clipă aduce ceva ce nu se poate prevedea. Și — uneori — survin situații care ne întristează, ne supără. Un ajutor primit în momentele respective valorează foarte mult. Cred că astfel de considerente ați avut în vedere cînd v-ați exprimat dorința de a încheia încă o asigurare...

ALEXANDRU CIOBANU, Videle. Lucrătorii din exploatările de petrol se încadrează în categoria a II-a tarifară, nu în a III-a, așa cum vi s-a spus. Prima ce o veți plăti la asigurarea de accidente, pe care doriți să o încheiați, este de 12 lei pe 3 luni. Contractul poate fi prelungit oricît veți dori, plătind, desigur, la primirea poliței, prima cuvenită. Suma asigurată este de 10 000 de lei pentru invaliditate permanentă totală și 5 000 de lei pentru deces. Asigurarea se poate încheia însă și pentru dublul sau triplul acestor sume.

RADU TEODORESCU, Sascut. Iată cîteva din bunurile ce se cuprind în *Asigurarea complexă a gospodăriei:* mobilier și obiecte casnice, instrumente muzicale, îmbrăcăminte, lenjerie, încălțăminte, produse agricole, unelte unelte, stupi de albine, materiale de construcții, furaje etc. Practic, aproape toate bunurile din gospodărie pot fi cuprinse în asigurare, ceea ce justifică aprecierea de care se bucură.

Timișoreanul, om cu gust subțire și consumator pretențios de artă, nu este un spectator comod. Exigențele sale artistice, se știe, nu sînt ușor de satisfăcut, fapt care nu poate decît stimula pe acei creatori aflați în neobosită străduință de a se depăși și înnoi. Iubitor de teatru, timișoreanul are la dispoziția sa rodul activității celor trei teatre — român, maghiar și german — cu cele 20-25 de premiere anuale, dintre care unele de foarte bună calitate. Recent, recunoscîndu-se eficiența artistică a Teatrului «Matei Millo», i s-a conferit acestuia titulatura de Teatru Național, al cincilea din țară, primul creat în anii socialismului. Paginile de față, fotografiile și interviul luat directorului Național-ului, Gh. LEAHU, se străduiesc să vă ofere cîteva imagini din bogata activitate teatrală a orașului de pe Bega.

GHEORGHE LEAHU:

„totul e să ții spectatorul lîngă mine"

de Sanda FAUR

— Știu bine, stimate tovarășe Gheorghe Leahu, că stările de spirit festiviste nu sînt cele mai prielnice unei convorbiri ce se dorește confesivă. Sinceră. Presărată cu nostalgice amintiri. Chiar și cu ecourile unor rateuri (ni le putem permite, nu?)... Știu bine, și totuși vin către dv. în pas sărbătoresc, ca să zic așa, pe fundal sonor de fanfare, cu mîna întinsă a felicitare, către directorul celui mai tînăr Teatru Național al țării, cel din Timișoara. Primul Național creat în anii socialismului. Sînt oare lipsită de tact dacă vă întreb tocmai pe dv. cu ce a binemeritat teatrul timișorean, anume, această înaltă prețuire?

— La asemenea întrebare mi-ar plăcea să-mi răspundeți dv., spectatori și critici. Mie mi s-a spus că în fiecare stagiune am avut spectacole care au intrat în marele concert al mișcării noastre teatrale cu un repertoriu ce s-a întins de la Euripide la Shakespeare, de la Caragiale la Dürrenmatt și Eugen Ionescu, că din cele 200 de premiere ale noastre peste jumătate au fost cu piese originale românești și că din cei 3 milioane de spectatori, cu mult peste jumătatea lor au venit la piese românești.

— Argumentele cifrice mă intimidează întotdeauna: au un «ce» patetic. Și sfîrșesc prin a mă convinge. Nu rezist la patetisme. Dincolo de asta, da, aveți dreptate și în aceea că Banatul, cu secularele sale tradiții culturale, cu marele său număr de instituții de artă create în anii noștri, cu intensa viață spirituală a populației sale românești, germane, maghiare, sîrbe, avea dreptul la un Național al său... I se cuvenea.

— O fericită coincidență făcea ca aniversarea a 25 de ani de la înființarea primului teatru profesionist de limbă română din Banat să se suprapună cu atestarea primului spectacol, «Fantasma» se numea, jucat de timișoreni, în românește, acum 100 de ani, în sala «Tigru» din cartierul Fabric. Drept care, ambele aniversări au fost încununate — exact în perioada premergătoare sărbătoririi semicentenarului partidului — cu acest înalt gest de prețuire... Pentru care sîntem realmente recunoscători conducerii de partid și de stat.

— Mult-prețuite tovarășe Leahu, ard de nerăbdare să aflu: acum, după ce sărbătoarea s-a consumat, după ce ați rostit și ascultat discursurile festive, după ce directorul Naționalului bucureștean v-a strîns, protector, după umeri și v-a numit drăgăstos fratele mezin, iar directorul Naționalului ieșean v-a trimis în dar ciubotelele în care Matei Millo l-a jucat pe Barbu Lăutaru, acum ce aveți de gînd? Care e problema nr. 1 a Naționalului timișorean?

— Să-și sporească forța de înrîurire asupra spectatorilor. O altă rațiune de a fi nu văd pentru un teatru.

— Asta presupune, oare, creșterea numărului de spectatori?

— Dacă v-aș lua drept organ financiar, pentru că lor le răspundem la acest fel de întrebări, v-aș putea raporta disciplinat: în cei 15 ani de cînd sînt director la Timișoara, teatrul și-a îndeplinit întotdeauna planul la toți indicii. Dar dv. ați reținut, cred, că vorbeam despre înrîurire. Spuneam și cuvîntul forță. Asta înseamnă, cîteodată, și altceva.

— Altceva, dar care se petrece tot în prezența spectatorilor, după umila mea părere.

— Dar nu în ceea ce reprezintă ei ca număr, ci ca receptivitate, ca sensibilitate.

— Dacă îmi dau bine seama, această forță de înrîurire de care vorbeați s-ar putea obține prin existența unor spectacole foarte bune.

— Nu știu ce înseamnă spectacole foarte bune.

— Serios? Păcat!

— Pentru cine?

— Poate pentru noi, spectatorii, în primul rînd, aș zice eu, răspunzînd cu o glumă rea la gluma dv. vag provocatoare.

— Dar eu nu pot ignora diversitatea mare a gusturilor și formației culturale a spectatorilor, nu pot ignora faptul că există diferite categorii de spectatori, pentru care noțiunea de spectacol bun e absolut diferită. De aceea vă spuneam că nu știu ce înseamnă spectacole foarte bune; cred, în schimb, că știu bine care și cum trebuie să fie spectacolele interesante, adică acelea care reține atenția sălii, nepermițîndu-i să se scufunde în plictis. După aceea, părerile despre spectacol pot fi oricît de deosebite: totul e să țin spectatorul lîngă mine, să dialoghez, încordat și intim, cu el.

— Ați reușit totdeauna aceasta?

— Vai, Doamne, ne credeți supraoameni? În provincie se joacă mult, și de aceea sînt ocazii multe de ratare. Ca și de reabilitare, de altfel.

— Ați aruncat cuvîntul provincie. Există, după dv., o diferență între teatrul practicat în țară și cel jucat în Capitală?

— Provincialismul artistic e ceva care poate circula foarte bine și în centrul Capitalei. I se întîmplă, slavă Domnului. Și vă jur că și invers. Însă condiția actorului rămîne încă (din păcate pentru noi!) net în avantajul actorului din București.

— Prin ce anume?

— Prin volumul său mai redus de muncă, ceea ce îi permite să se concentreze mai mult asupra unui rol, a unui spectacol. N-are atîtea premiere pe stagiune, atîtea deplasări, condiții atît de grele de repetiții, în spații împărțite cu alte instituții artistice. Ce să mai vorbim de faptul că în provincie te cunosc mai puțini spectatori și te știu mai puțini cronicari (iar noi, actorii, tot niște biete ființe orgolioase rămînem!), că aici vezi mai puține spectacole și că sînt mai puține coproducții între teatre, că, în sfîrșit, dar nu pe ultimul loc, aici nu ai avantajele artistice (și materiale!) ale prezenței tale la televiziune, radio sau cinematografie. Ceea ce e eroic — notează, te rog, cuvîntul, nu e de loc deplasat — e că în aceste condiții inegale provincia teatrală a silit nu o dată Bucureștiul să-i recunoască superioritatea unor spectacole. Ni s-a întîmplat și nouă, poate cu «Fizicienii», poate cu «Regele moare» sau cu «Troienele», deși teatrul nostru nu dă — iarăși, poate — cele mai convingătoare exemple. Oricum, puteți fi sigură, n-am făcut niciodată complexe de provincial. De director de teatru din provincie.

— Ce calitate nr. 1 trebuie să aibă, după dv., conducătorul unei trupe, oriunde ar fi ea plasată geografic?

— Dacă e actor, să uite cît mai des lucrul acesta... Nu voi muri, dragă Sanda Faur, pînă nu voi scrie o carte despre bolile profesionale ale actorilor. Dacă-i cunoști și-i iubești, scoți cu ei apă din piatră seacă. Dacă nu-i cunoști, e nenorocire, frînezi activitatea teatrului și te autotransformi într-o victimă irecuperabilă. Ce-mi place cel mai mult la actori — și ceea ce mă sperie cel mai tare! — e acea stare permanentă de copilărie, de labilitate a umorilor, de irascibilitate (irritabile genus!), de vibrație și năzuință permanentă.

— Astea ar fi «bolile profesionale» de care vorbeați?

— Și ele...

— Ca să revin la afirmația dv.: ați uitat vreodată, condu-

«Lovitura» lui Sergiu Fărcășan a fost, în versiunea maghiară urcată pe scena timișoreană de regizorul Eugen Mercus, un spectacol plin de nerv, de vigoare și ritm. Iată-i pe Bosy Anna, Rappert Károly, Fábián Ferenc, Szélyes Imre și Szabo Lájos într-o scenă din spectacol.

«Arca bunei speranțe», spectacolul montat de tînărul regizor Sergiu Savin pe scena Naționalului timișorean, a fost socotită ca cea mai bună versiune scenică a piesei lui I.D. Sîrbu.

Priviți fotografia și veți înțelege care sînt marile «Probleme ale lui Adam și Eva» comentate de Rudi Stahl în piesa sa jucată de actorii trupei germane din Timișoara. Cuplul tinerilor căsătoriți — interpretat de Luise Pelger și Raimund Binder. Regia: Hans Pomarius.

cînd teatrul timișorean, că sînteți actor? De fapt, cum se împacă directorul Leahu cu actorul Leahu?

— Nu se prea împacă. Unul îl suspectează pe celălalt. Directorul îi reproșează actorului, cînd dorește un rol, că se ocupă prea mult de el însuși, actorul îl acuză pe director de lașitate («ce-or să zică ceilalți?»), de demagogie («toți actorii trebuie să joace»), de formalism («chiar și tu trebuie să-ți îndeplinești norma — ah, normele!»).

— De fapt, ce gîndește directorul despre actor? Îl prețuiește mult, nu-l așa?

— Cred că prețuiesc munca de actor mai mult ca pe cea de director. Dă mai multe satisfacții, din cele adevărate.

— Spuneți-mi, dragă directore, întrețineți relații amicale cu colegii actori?

— Nu cred că-i absolut necesar în toate cazurile. De altfel, nu uitați că teatrul nostru are mulți tineri (o echipă excelentă, cu care s-ar putea mîndri, sînt sigur, multe scene, fie ele și din Capitală!), și cu tinerii — se știe — nu e util să fii excesiv de familiar. Mi-ar face plăcere să notați numele celor doi tineri regizori ai noștri, Nicoleta Toia, o fată inteligentă și cu talent, și Sergiu Savin, un tînăr de har și reală finețe intelectuală, în care-mi pun mari nădejdi.

— Și eu...

— De la Cluj ne-a venit regizorul Ion Taub, om de înaltă profesionalitate și cu un simț pedagogic rar întîlnit. De tinerii noștri actori cred că ai auzit vorbindu-se: Florina Cercel, Mihaela Buta, Irene Flaman, Lucia Doroftei, Florin Măcelaru, Ion Cocieru, Traian Buzoianu, Miron Șuvăgău.

— I-am și văzut jucînd pe unii dintre ei. Sper că am notat toate numele, nu de alta, dar să nu iscăm «boala profesională» a susceptibilității... Tovarășe Leahu, nu ați scăpat, iată că a sunat ceasul unei întrebări de o banalitate exasperantă: ce v-a îndemnat spre teatru?

— Dacă ar fi fost după mine, nu l-aș fi sfătuit niciodată pe Leahu să facă teatru.

— Vai, de ce sînteți rău?! Și de ce anume?

— Poate pentru că-i plăceau prea mult matematicile. Poate pentru că, atunci cînd se ducea la Naționalul ieșean să vadă spectacole, i se părea că cel mai mare actor e cel mai înalt și cu vocea cea mai groasă. Poate unde Leahu era orfan și, în sărăcia lui de copil de pripas, nu-și putea imagina c-ar putea avea și el loc în lumea aleșilor.

— Considerați actorii niște aleși, niște favoriți ai zeilor?

— Profesiunea mi se pare aleasă. Oricum, eu am nimerit în ea printr-un joc al întîmplărilor, pe care nu avem nici eu timpul, nici dv. spațiul ca să-l povestim aici și acum; și ar suna, pe deasupra, și cam melodramatic. Și cu toate că unul din debuturile mele (că am avut mai multe, unul chiar în limba franceză, în «Cidul», la cercul ieșean «Lutenția», sub îndrumarea maestrei mele. Gina Sandri-Bulandra) a fost la Teatrul «Muncă și lumină» din Iași în piesa lui Herz intitulată «promițător» «încurcă lume», sper că n-am încurcat prea rău lumea în teatru.

— Dv., tovarășe Leahu, ați fost numit director la 24 de ani. Mai întîi în București, apoi la Pitești și în cele din urmă la Timișoara. (Să nu uit o întrebare suplimentară: cum v-au adoptat timișorenii pe dv., moldovean, cu limbă dulce și accent îndărătnic, pe care l-ați păstrat pînă acum, după 15 ani de bănățenie?).

— Cu ospitalitate serioasă. E mai bună ca cea expansivă. Oferă mai puține dezamăgiri.

— Deci, revin la subiect: dumneavoastră ați încredința azi un teatru unui tînăr de 24 de ani?

— Nu știu. Aș sta să mă gîndesc. E o profesiune grea. Rețineți: o profesiune. Care cere cunoaștere și experiență. Cred că am greșit de multe ori în anii tineri.

— De greșit se greșește toată viața... Tovarășe Leahu, ultimii 15 ani ai activității dv. au fost foarte rodnici, i-ați încununat ca animator al primului Național creat în lumea noastră nouă. Ce vă doriți pentru, să zicem, pentru următorii 15?

— Dacă am reușit să fac ceva, cea mai mare dorință a mea e să păstrez ce am făcut. Și, banal, să îmbunătățesc. Asta ar însemna: să fiu sănătos, să conving pe oamenii din jurul meu că am învățat și învăț zi de zi să mă dezbăr de egoismul care împiedică comunicarea și dăruirea, că știu din ce în ce mai bine cît de frumoase lucruri se pot face cu oamenii și că în fiecare artist există deschideri de cer. Să reușesc, într-un cuvînt, ca peste 15 ani, cînd voi fi, vai, la pensie, să-mi fie rușine de cît mai puține lucruri.

tv

de Felicia ANTIP

CE ROTIȚĂ S-A STRICAT?

La Londra, piesa se joacă în aceste zile în regia lui Ingmar Bergman. La New York, actrița Claire Bloom este, se spune, o Hedda Gabler ușor colorată de reflexele stridente ale tendinței «lib», mișcarea care vrea să ducă emanciparea femeilor pînă la eliberarea lor de orice feminitate. Nimeni dintre noi n-a văzut aceste spectacole, dar sînt gata să accept ideea că ele ar fi avantajate de o tentă inovatoare care lipsește versiunii realizate de Alex Segal pentru BBC. În schimb — și ce schimb! — versiunea de care am avut parte noi este luminată de strălucirea artistei Ingrid Bergman: strălucirea frumuseții ei inteligente, strălucirea realizării unui rol complex, straniu, strălucirea prezenței ei incomparabile. Iar Ibsen însuși, chiar și în cea mai conservator «teatrală» interpretare, este tulburător de nou. Despre «Hedda Gabler», un cronicar american scria că este «prima explorare modernă a acelui vid lăuntric, a acelei alienări radicale de la traiectoria «firească» a vieții, care a devenit tema secolului nostru la Kafka, în «Greața» lui Sartre, la Beckett». Hedda nu este doar o femeie dezamăgită de viața ei alături de un plicticos soț cumsecade, geloasă nu din dragoste, ci din invidie pe rivala care a avut darul și fericirea de a inspira unui bărbat deosebit o operă genială, lacomă de bucurii ce nu-i vor fi accesibile niciodată pentru că însăși firea ei i le interzice, «antimuza» gata să distrugă un om numai pentru că acel om nu are nevoie de ea. Hedda este conul de umbră al vieții noastre sufletești. Ea este o proiecție geometrică, întruchiparea a ceea ce îndeobște nu se vede din impulsurile abjecte pe care oamenii civilizați s-au învățat să și le refuleze. Ele apar în coșmaruri, îi îmbolnăvesc uneori, psihanalistul îi ajută să le scoată la lumină și atunci se îngrozesc singuri de ceea ce zăcea necunoscut în ei. Ibsen le transformă în reacțiile deschise, la vedere, ale unei femei frumoase, senzuale și frustrate, care-și permite să spună cu voce tare (episodul cu pălăria mătușii, discuțiile cu judecătorul) și să facă (declanșarea procesului de distrugere morală a lui Lovborg, culminînd cu arderea manuscrisului și cu instigarea la sinucidere) ceea ce nu se spune, nu se face și nici măcar nu se dorește deschis. Continuul joc duplicitar al Heddei deconspiră o luptă care se duce de obicei în semiobscuritatea subconștientului. Grotescul epilog al iluziilor ei grandomane este demascarea rece, crudă, a prăpastiei dintre ceea ce ne place să credem că sîntem și ceea ce sîntem în mod obiectiv.

Teatrul TV a programat în aceeași săptămînă această piesă de mare profunzime și subtilitate psihologică și reluarea unei capodopere de interpretare dramatică, «Bărbați aleși». Cum se raportează însă teatrul nostru de televiziune la asemenea realizări remarcabile? Cum apare el în comparație cu ceea ce dau, anul acesta, cele mai bune teatre din Capitală și din provincie? Și, mai ales, cum se prezintă față de ceea ce era el însuși pînă mai anul trecut? «Ciuta» a fost o creație de excepție, o apariție meteorică într-un peisaj tern, lipsit de relief. De luni de zile, teatrul TV a intrat într-o inexplicabilă eclipsă. Ne învățasem ca fiecare premieră să fie nu numai consemnabilă, ci și demnă de cele mai calde elogii. Teatrul părea un teren privilegiat, căruia televiziunea îi acorda cea mai mare atenție. Succesele deveniseră regula. Acum ele sînt excepția. Ce rotiță s-a stricat? E un defect de organizare, o carență în îndrumare, în exigență, o deteriorare a gustului celor ce se ocupă de acest sector? N-am scris despre «Nemaipomenita pantofărească» pentru că Lorca nu merita o tratare atît de vulgarizatoare. Spectacolul cu «Ștafeta nevăzută» a fost conceput parcă anume pentru a pune în evidență cusururile piesei și pentru a face «nevăzute» calitățile care vor fi justificat reluarea. A intenționat oare televiziunea să aducă un argument în favoarea criticilor proferate de Paul Everac la adresa maltratării unor piese românești de către unii regizori? Recitalurile de comedie au — afară de cel al lui Carmen Stănescu — un aer provincial, desuet, calitățile actorilor cărora le sînt consacrate fiind insuficient puse în valoare.

Scriu aceste rînduri înainte de a fi văzut noua montare a comediei «Titanic vals». Sper să constituie o nouă excepție.

Am salutat ciclul inaugurat de Mihnea Gheorghiu, dar structura lui îmi pricinuiește o oarecare nedumerire. De ce numai 12 «momente» care sînt de fapt 10–11? De ce nu o istorie nediscriminatorie a teatrului universal, eșalonată eventual pe trei ani? Ion Marin Sadoveanu avea o temă — «Teatrul, artă realistă» — și deci un criteriu. «Momente» din istoria teatrului pot fi considerate însă toate piesele prezentate de televiziune.

Teatrul TV are repertoriu, are slujitori prețuiți, are un public credincios. Ar trebui să știe însă, din nou, ce anume vrea să fie.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

OSCIORUL DIN COPILĂRIE

Sînt oameni care trăiesc cu ce au adunat în adolescență, rod pînă la bătrînețe același oscior cultural. Au, ce e drept, o scurtă perioadă în care acumulează cu frenezie idei, cărți, experiențe, își îndeasă capul cu toată convingerea Apoi deodată obosesc și încep să trăiască din ce-au agonisit. Nu mai citesc nimic, într-o bună zi și-au luat adio de la acest viciu. Socotesc că au citit destul, și în loc să deschidă o carte preferă să debiteze paragrafe din lecturile acumulate de pe vremea cînd erau de-o șchioapă. Și-au ferecat capul și nu mai lasă nici o idee nouă să pătrundă. Cu ideile strînse în adolescență încearcă să se descurce și acuma, cînd au început să albească. Folosesc mereu aceleași idei. Bietele idei, de atîta amarnică utilizare s-au făcut zdrențe. Asta nu-i deranjează. Ei fluturâ c-un aer glorios aceste zdrențe. Au două-trei idei, și pe alea le folosesc și pe ploaie, și pe vînt.

Dar nu și-au blocat numai capul, au avut grijă să-și stopeze și experiența de viață. Nu mai trăiesc — au închis obloanele, sînt în lichidare — ca să ne exprimăm cu un termen comercial. Dacă pe plan intelectual rod idei, pe plan sentimental rod amintiri. Două-trei amintiri... Una din copilărie, una din facultate, una din armată. Trei amintiri — mari și late. Ei bine, pe astea le povestesc pînă la saturație, o dată și încă o dată....

— Eu cînd eram mic...

Pentru a mia oară îți povestește ce i s-a întîmplat lui cînd era mic...

Aceste idei și aceste amintiri aproape că s-au pulverizat de atîta abuzivă folosire. Osciorul din copilărie a dispărut... Și cu toate astea îl rod cu seriozitate și cu mari speranțe de viitor.

Deși inexistent, osciorul din copilărie continuă să li se pară al dracului de gustos.

ne-am liniștit!

Pînă de curînd eram încă serios îngrijorați de viitorul faimosului turn din Pisa, amenințat — după cum se știe — să vină grămadă la pămînt Privind imaginea alăturată, ne-a mai venit întrucîtva inima la loc: în cel mai rău caz, vom rămîne cu replica sa realizată din simburi de măsline de către un inspirat cetățean madrilen, don Pablo Oromendra.
«Replica» are înălțimea de 3,3 metri, diametrul de 85 cm, unghiul de... periclitate aidoma cu originalul. A necesitat 5 620 ore de muncă și un consum de 1 500 000 unități de materie primă. Nu posedăm nici un fel de date cu privire la liantul folosit.

o dată cu zeul a apărut și dracul...

În vara anului 1911, cînd existau în România peste... o mie de automobile (790 numai la București), s-a înregistrat primul accident mortal pe șoselele noastre Un as al volanului — Leon Leonida, deținătorul recordului național de viteză — și-a pierdut viața, în apropiere de Brașov, mașinii pe care o conducea rupîndu-i-se bara de direcție și lovindu-se de un copac. Cîteva luni mai tîrziu — în noaptea de 21 iunie 1912 — s-a petrecut un accident și mai grav. O mașină dintre cele mai moderne (modernă pe atunci), pe care o vedem în fotografie după accident, a fost surprinsă pe linia ferată de un tren accelerat, lîngă stația Pielești de pe linia Craiova—Tr. Severin. Trei dintre persoanele aflate la bord au fost omorîte, printre care profesorul francez Chillot, care conferențiase în ziua aceea la Craiova. Accidentul a produs o puternică impresie în toată țara, stîrnind o vehementă campanie împotriva automobilului. Zadarnic însă — cine mai putea opri avîntul luat de noul zeu al tehnicii moderne?

nu că aș fi megaloman, dar...

Asta-i situația (cum filozofa, încă de la vîrsta de 5 ani, amicul meu Bogdan): Tolly, bassetul, e un cîine de treabă și, în fond, modest. Mănîncă cu măsură, e antialcoolic și antidrog, latră cînd trebuie, nu face pe liberalul cînd e vorba de zgardă, își alege discret copacul trebuincios... Ce-i el de vină dacă, după toate astea, la expozițiile canine la care a participat a primit atîtea medalii cît zece mareșali de-ai lui Napoleon la un loc și mai multe cupe decît în cele mai roze visuri ale rapidiștilor?

de trei ori zdup!

Dacă s-ar fi organizat anume un concurs dotat cu mari premii în bani, pentru simultaneitatea acestui triplu salt de pe schiuri în valuri, este sigur că organizatorul concursului ar fi rămas cu gologanii în buzunar. Dar ceea ce nu e în stare premiul, o poate face hazardul...

să nu încurcăm istoria

Dacă vreun năstrușnic cercetător al evului mediu ar pretinde, cu ajutorul documentului de față, că în perioada Robin Hood se cunoștea fotografia, ar trebui să admitem că cel mai celebru haiduc din istorie juca și fotbal cu prietenii săi. Dar după verificări meticuloase, s-a stabilit că de fapt fotografia a fost făcută recent de un fotoreporter al agenției britanice Keystone și că eroul din poză nu este altul decît fotbalistul Geoff Hurst, înaintaș al echipei West Ham, un tip poate că nu cu mult mai puțin celebru decît Robin Hood. În această ținută apare el la televiziunea londoneză, într-un vesel serial pentru copii.

TEȘĂTURI MODERNE

pentru primăvara 1971

Orice idee nouă pentru garderoba dv. de primăvară poate fi realizată alegînd țesătura corespunzătoare din bogatul sortiment de stofe (lînă, lînă în amestec cu celofibră, din fire cardate, lînă în amestec cu poliester) în desene și culori moderne.

PUBLICITATE

„OCHII" INTERCONTINENTALULUI

Roșii, galbene și... ochi albaștri.

Înscrisă, de nici un an, pe orbita industrială a județului, Întreprinderea de geamuri-Buzău reprezintă astăzi una dintre unitățile-etalon ale industriei materialelor de construcții

Evident, la această plasare concură o serie de factori — înzestrare tehnică ultramodernă, procedee noi de fabricare a geamurilor și oglinzilor, dorința tînărului colectiv al întreprinderii de a se afirma plenar, încă de la elaborarea primelor produse, de a-și valorifica din plin cunoștințele profesionale pe care le posedă

Debutind — la 13 martie 1970 — cu primul mp de geam securit, Întreprinderea de geamuri-Buzău prefigura un nou capitol în istoria milenară a industriei sticlei Utilajele moderne au oferit posibilitatea colectivului buzoian să obțină cel mai bun geam emailat securizat

Propus, la concurență cu alte materiale similare, constructorilor grandiosului complex hotelier Intercontinental-București, produsul buzoian a ieșit învingător. Au triumfat calitățile: rapiditatea în montare, coloritul și aspectul plăcut, economii pe mp în montare, întreținere ușoară. Coloritul viu și variat pe care îl prezintă geamurile emailate securizate oferă posibilitatea obținerii unor combinații dintre cele mai reușite, ridicînd valoarea arhitectonică a clădirilor Folosite în diverse locuri — fatade și interioare decorative, fatade în construcțiile civile și industriale, montate direct pe perete și în rame metalice — geamurile emailate securizate cîștigă din ce în ce mai mult teren, încît într-un viitor apropiat va fi de neconceput să realizezi un reușit efect arhitectural fără a face o comandă pe adresa Întreprinderii de geamuri-Buzău

Multiplele-i domenii de utilizare fac să-i fie remarcată prezența și în bucătării, băi, cabine de dușuri, coridoare, holuri de magazine, edificii social-culturale și sanitare etc

Paletă coloristică: oliv, roșu — diverse tente — galben, oranj, albastru, negru, verde închis. Dimensiuni: 5–12 mm — grosime, 2 m — lățime, pînă la maximum 3 m lungime. V-am extras cîteva date din «fișa personală» a produsului înregistrat sub titulatura GEAM EMAILAT SECURIZAT

40 400 mp geam tras obținut în nici o lună de zile. Neavizaților această cifră nu le spune mare lucru Dar dacă ținem cont că cifra respectivă reprezintă PRIMII 40 400 mp realizați la data cînd fabrica producea doar cu 30% din întreaga ei capacitate, rezultatul ne apare cu atît mai îmbucurător. E drept, spectaculos va fi cînd fabricanții de geamuri din Buzău vor fi «milionari» — aici urmînd a se produce anual 5 300 000 mp (în actualul cincinal) — cînd acest produs va putea satisface toate domeniile care-i reclamă prezența — construcții civile, social-culturale și industriale, industria electrotehnică (geam protector), magazine, mobilier pentru industria alimentară etc. Dar pînă atunci să ascultăm părerile unui beneficiar de peste hotare al geamurilor românești. Iată ce ne

Între obiectivul fotoreporterului nostru și silueta tînărului e un obstacol de sticlă. Observă cineva ceva?

Cel care se privește în oglindă zilnic cîte 8 ore, adică mai mult decît cea mai cochetă vedetă de cinema, vrea să demonstreze că oglinzile realizate la Veneția se pot produce și la Buzău.

spune domnul Josef Alexandroni, reprezentantul firmei Glass-import, prezent aici în vederea perfectării unui nou contract, în aceeași zi cînd și noi eram oaspeții întreprinderii

— De cît timp, domnule Alexandroni, durează cunoștința dv. cu produsele realizate de unitățile Centralei industriale a geamurilor și materialelor izolatoare din Ploiești — de care aparține și unitatea din Buzău?

— *Sîntem vechi cunoștințe — mergem pe-al patrulea an. Faptul că astăzi consemnăm un eveniment de o deosebită semnificație — triplarea comenzii acestor produse — vă formulează încă un răspuns: colaborarea a fost fructuoasă. Sperăm să o continuăm*

— V-am ruga să acordați un calificativ produselor realizate la Întreprinderea de geamuri-Buzău și la alte unități ale centralei

— *Foarte bune, comparativ cu ale altor țări. Nu complezența mă face să le apreciez astfel, ci convingerea mea personală. Am renunțat la colaborarea cu alte firme pentru a oferi întîietate produselor dv. Credeți că acest fapt mai trebuie comentat?*

— Evident că nu. Încă o întrebare, v-am ruga. De fapt, două: care sînt punctele vulnerabile ale produselor, dacă există .

— *Vulnerabile? Nu v-aș putea spune! Calitatea, această cheie de boltă fără de care nici un produs nu poate trece examenul cel mai greu — recepția — reprezintă punctul imbatabil al produselor centralei. Practic, nu am ce reprosa. Prin calitate faceți cea mai bună propagandă. Un cuvînt despre fabrica din Buzău. E formidabil ritmul în care a fost construită ținînd seama că e vorba de una din-*

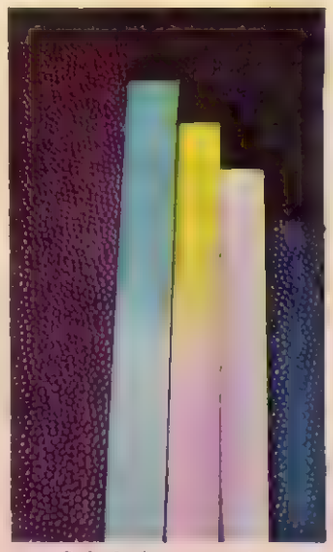

Culori și ornamente.

tre cele mai moderne fabrici de acest fel din Europa!

— Și chiar nu aveți nici o revendicare?

— *Dacă stăruiți, fie: aș recomanda fabricii o atenție sporită la finisaj și modul de ambalare și mai multă punctualitate la onorarea termenelor contractuale. Împlinirea acestor deziderate, și pe viitor, se va răsfrînge asupra unor indiscutabile avantaje reciproce pentru producător și beneficiar.*

Mulțumindu-i domnului Alexandroni, ne-am îndreptat pașii spre «sala (a se citi secția) oglinzilor», urmărind indicațiile furnizate de ing. Nedelcu Dumitru, șeful serviciului tehnic al întreprinderii, cu privire la complexul proces de fabricare a lor. Am cercetat cu interes instalația de înaltă tehnicitate care permite aplicarea uniformă a unui strat de argintare și a altor straturi de cupru și lacuri speciale, contribuind la obținerea unui produs de o calitate superioară — imagine clară, nedeformată, rezistență deosebită la intemperii, agenți organici; am luat cunoștință de faptul că cei 62 500 mp cîți au fost produși în perioada 2 III—31 XII 1970 s-au bucurat de aprecieri dintre cele mai bune, atît pe plan intern cît și internațional.

La ora cînd apar aceste rînduri, la Întreprinderea de geamuri-Buzău se află deja începută construcția secției de geam termopan (destinat industriei construcțiilor); se definitivează lucrările la instalațiile producătoare de geam duplex-triplex (premieră industrială românească), folosite în industria automobilelor; se cercetează posibilitățile de execuție a cărămizilor din sticlă cu goluri (modern, util, plăcut!); sînt analizate măsurile ce se impun pentru ca în prezentul cincinal întreprinderea să realizeze un nou produs — geam tras fără debiteză — în cantități de pînă la 6 500 000 mp anual.

Într-un viitor, pe care îl sperăm cît mai apropiat, dorim a alătura «vechilor» (de pe acum) realizări pe cele «noi» (deocamdată în perspectivă), pentru a putea reda o imagine a eforturilor vizibile care se depun pentru ca «geam sau oglindă de Buzău» să consemneze realitatea unor produse de înalt prestigiu.

Emil CIULEI
Fotografii de
Dumitru RĂDULESCU

PUBLICITATE

Florin HERA

INDIA: vot împotriva dreptei

Victoria categorică a Partidului Congresului condus de primul ministru Indira Gandhi survine într-un moment de maximă importanță pentru evoluția Indiei. Miza alegerilor generale pentru Camera Populară — Lok Sabha — a Parlamentului Uniunii Indiene era enormă: în joc, cu o neobișnuită claritate, în condiții de acută polarizare a forțelor în conflict, a fost pusă însăși calea de dezvoltare a unei țări care va depăși, înainte de sfîrșitul acestui secol, 600 de milioane de locuitori. Coalizate sau nu, dreapta și extrema dreaptă — de la «vechiul Congres» dizident (condus de așa-numitul «sindicat» al politicienilor care s-au separat în 1969 de partidul Indirei Gandhi) și pînă la ultraconservatorii partidului «Swatantra» sau hinduiștii șovini din «Jan Sangh» — și-au propus, în esență, același lucru: blocarea reformelor structurale, înlăturarea actualei conduceri politice a Indiei, aducerea la putere a unei coaliții retrograde, favorabilă marii finanțe, latifundiarilor și ligii celor 278 de maharadjahi.

În manifestul electoral al Congresului Național Indian lansat sub cuvîntul de ordine «jos sărăcia!» se avertiza că dreapta s-a grupat pentru o bătălie disperată în jurul unor opțiuni fundamentale, dar că ofensiva ei practică — mergînd nu arareori pînă la atacul fizic — se îndreaptă asupra acelor persoane care se identifică, în Partidul Congresului, cu orientarea democratică. La sfîrșitul unei întruniri electorale la Hyderabad, în statul Andhra Pradesh, unde fusese amenințată cu moartea și bombardată cu pietre de cei din «Jan Sangh», premierul Indira Gandhi, fiica lui Jawaharlal Nehru (numele de Gandhi provine de la soțul ei, Feroz Gandhi, decedat în 1960), declara: «Ceea ce vrem noi — este să scăpăm din strînsoarea mizeriei. Ceea ce vor ei — este să scape de Indira...»

Stînga indiană, și în primul rînd partidele comuniste care au întrunit și cu prilejul ultimelor alegeri un număr însemnat de voturi, a arătat că promovează și sprijină programul progresist de industrializare, de naționalizare a marilor bănci, de consolidare a sectorului de stat, de înfăptuire eficientă a reformei agrare, de combatere a șomajului manual și intelectual, de reducere a macilor inechități sociale, de desființare a privilegiilor princiare. India este o țară imensă, cu mari perspective, dar și cu dificultăți fără număr. În cele 18 state și 9 teritorii care alcătuiesc Uniunea Indiană, întinsă pe un întreg subcontinent, 80 la sută din populație este formată din țărani. Atunci cînd au votat semnul electoral care înfățișează alăptarea unui vițel — emblema noului Congres — cei mai mulți dintre ei s-au gîndit la o fîșie de pămînt, la o mînă de orez, la o sursă de apă pentru ogor. India nu reușește să hrănească 20 de milioane de șomeri, și numai în Bengalul de Vest 200 de întreprinderi și-au închis porțile în ultimii trei ani, concedînd 300 000 de muncitori.

Sînt doar cîteva din problemele uriașe care își cer rezolvarea într-o țară în care milioane nenumărate de oameni, vorbind 1 652 de dialecte, trebuie să găsească limbajul comun al propășirii lor sociale și naționale. Reușita forțelor democratice în alegerile desfășurate între 1 și 10 martie aduce o vie rază de soare pe cerul Indiei. Depinde însă de unitatea și de eficiența acestor forțe democratice, de stînga — într-un viitor care nu se arată de loc simplu — ca drumul înainte spre echitate socială și hrană pentru cei mulți să devină o realitate.

Exponate românești la Tîrgul internațional pentru bunuri de consum de la Frankfurt pe Main (R.F.G.).

la frankfurt pe main și la cairo

Afluență de public la pavilionul României, deschis în cadrul Tîrgului internațional industrial din capitala egipteană, la care au fost reprezentate peste 20 de țări din Europa, Asia și Africa.

buenos aires — avenida de mayo

În timpul recentelor incidente ce au avut loc ca urmare a intervenției poliției împotriva salariaților oficiilor telefonice argentiniene, care, aflați în grevă, au ieșit în stradă pentru a-și susține revendicările.

SOLIDARITA

Există o zi de primăvară — 19 martie — care pe toate meridianele lumii este întîmpinată de mai mulți ani ca *Ziua internațională de solidaritate cu lupta poporului vietnamez*. Anul acesta acțiunile de solidarizare și cele de sprijin activ față de Vietnamul eroic se desfășoară cu amploare sporită și sînt mai dinamice, ca urmare a extinderii focului agresiunii imperialiste în Cambodgia și Laos. Împotriva războiului purtat în Indochina de trupele S.U.A. și cele saigoneze se înalță pretutindeni un baraj masiv de proteste vehemente, concretizate sub cele mai variate forme de acțiune de masă. Pe toate continentele, în toate țările și chiar acasă la ei, imperialiștii americani sînt înfierați pentru continuarea vărsărilor de sînge în Indochina.

Înfrîngerile suferite de corpul expediționar al S.U.A. și de trupele saigoneze demonstrează, pe de altă parte, cît de lipsit de perspectivă este acest război american. Popoarele Vietnamului, Cambodgiei și Laosului îi înfruntă eroic pe cotropitori, administrîndu-le o usturătoare lecție de istorie, care confirmă, încă o dată, că nici un popor nu poate fi înfrînt atunci cînd își apără cu fermitate dreptul sfînt la libertate și independență națională, atunci cînd este hotărît să fie stăpîn pe propriul destin.

Cu prilejul vizitei sale în București, doamna Nguyen Thi Binh, ministrul afacerilor externe al Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, a exprimat sentimente de profundă recunoștință pentru aportul efectiv al țărilor socialiste, subliniind *«sprijinul și ajutorul prețios în toate domeniile, politic, moral și material»* acordat de România socialistă Vietnamului luptător.

FOTO

:U LUPTA DREAPTĂ A VIETNAMULUI EROIC

Pe tot cuprinsul Statelor Unite au loc asemenea demonstrații prin care se cere curmarea războiului inutil și sîngeros din Indochina. În fotografie, la Los Angeles manifestanții cer ca vietnamezii să fie lăsați să hotărască ei înșiși asupra destinului țării lor.

Una dintre cele mai impresionante manifestări de solidaritate cu popoarele Indochinei a avut loc zilele acestea la Sorbona, în cadrul unui mare miting organizat de Uniunea Națională a Studenților din Franța.

Pe una din principalele străzi comerciale ale capitalei japoneze se string semnături în semn de protest împotriva intervenției militare americano-saigoneze în Indochina. «Protestăm împotriva escaladării războiului agresiv în Indochina» — scrie pe pancarta din fotografia pe care o publicăm. Valul de revoltă și de elinițe stîrnit în întreaga lume de intervenția armată a S.U.A. în Laos continuă să se amplifice.

GENEVA

la masa verde: dezarmarea

Corespondență specială de la Corneliu VLAD

La Geneva, ca în fiecare din primăverile ultimului deceniu, lucrările Comitetului pentru dezarmare sînt în plină desfășurare. Rațiunea de a fi și obiectivul final al acestui organism, ce se întrunește periodic în Palatul Națiunilor din apropierea lacului Léman, constă în realizarea dezarmării generale și complete. Delegațiile a 25 din cele 26 de state membre ale Comitetului, între care și România, au luat loc la mesele acoperite cu postav verde și dispuse în cadru rectangular în sala consiliilor. Franța, membră a Comitetului, ca și Republica Populară Chineză, o altă putere a lumii, stat nuclear, nu sînt prezente, dintr-o rațiune sau alta, nici în acest an la negocieri, fapt care nu este, evident, de natură să contribuie la abordarea problemelor dezarmării în cele mai bune condiții. Din primele intervenții ale delegaților n-a lipsit prealabila retrospectivă a procesului de dezarmare. Referindu-se la progresele realizate într-o serie de domenii legate de limitarea cursei înarmărilor și măsurile parțiale și colaterale adoptate în acest sens, unul dintre oratori evoca cuvintele rostite cîndva de Martin Luther King care arăta că victoria finală este rezultatul mai multor progrese înregistrate pe mici porțiuni. Un adevăr se impune atunci cînd este vorba de aprecierea în ansamblu a stadiului de azi al procesului de dezarmare — și numeroși delegați au ținut să sublinieze aceasta: faptul că, deși însemnătatea dezarmării generale, prioritatea absolută a dezarmării nucleare sînt larg recunoscute și consacrate în documente importante, negocierile în materie evoluează în domenii marginale, se concentrează adesea asupra unor probleme de importanță redusă, colaterale. Elocvent e faptul că problema dezarmării generale și totale nu a mai fost abordată în aspectele sale majore încă din 1965.

Luarea în considerare a întregului dosar al dezarmării, fixarea subiectelor prioritare în funcție de importanța și caracterul lor se degajă și din scrisoarea adresată de către secretarul general al O.N.U. copreședinților Conferinței.

Aportul României la realizarea unor progrese pe calea dezarmării se remarcă, și la actualele lucrări, prin realism și eficacitate — elemente subliniate de numeroși membri ai delegațiilor și comentatori de presă după cuvîntarea reprezentantului țării noastre, ambasadorul Ion Datcu. Citînd cuvintele președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, la sesiunea jubiliară a O.N.U.: «*Este, în sfîrșit, timpul să se treacă de la vorbe la fapte, de la discuții la măsuri concrete în direcția dezarmării*», reprezentantul țării noastre a relevat că propunerile avansate, la 5 martie 1970, de guvernul român, privind realizarea neîntîrziată a unor măsuri efective de încetare a cursei înarmărilor și de dezarmare, țintesc tocmai către obținerea unor progrese reale în direcția înlăturării primejdiei atomice, pe calea dezarmării generale. Oprindu-se asupra mai multor măsuri concrete propuse de țara noastră, ambasadorul Ion Datcu a arătat, în încheierea intervenției sale, că o acțiune majoră, destinată să canalizeze eforturile și contribuția tuturor statelor lumii în direcția dezarmării, ar reprezenta-o convocarea unei conferințe mondiale de dezarmare.

Într-o ultimă și disperată încercare, țărănci bătrîne s-au legat cu lanțuri de copacii din fața caselor Nu se vor mișca de aici decît atunci cînd poliția va tăia lanțurile cu ferăstrăul sau va scoate arborii, cu rădăcini cu tot, din pămînt.

Vom lupta pînă la ultimul, cu orice fel de armă vom avea la îndemînă — au declarat fermierii și studenții.

Grupuri compacte blochează căile de acces spre ultimii 33 de acri necesari prelungirii uneia dintre pistele principale ale viitorului aeroport.

narita — bătălia pentru 33 de acri

Istoria construirii noului aeroport internațional de la Narita va rămîne pentru mult timp legată de un episod dramatic, care ține în aceste zile capul de afiș al presei și televiziunii nipone. Nereușind să ajungă la o înțelegere cu ultimii 73 de fermieri care aveau casele, ogoarele de orez și pășunile pe o porțiune de teren afectată construirii aeroportului, autoritățile au trimis împotriva lor 3 500 de polițiști cu misiunea de a-i evacua cu forța. Rezistenței opuse de fermieri, cărora li s-au alăturat peste 1 000 de studenți din Tokyo, i s-a răspuns cu gloanțe. Ultimii 33 de acri ce trebuiau expropriați au fost prefăcuți de fermieri într-o adevărată fortăreață înconjurată cu șiruri de sîrmă ghimpată, baricade improvizate din butuci, turnuri de observație, străbătută de o rețea deasă de tranșee și tuneluri și presărată cu capcane. Salvelor poliției li s-a răspuns cu tir de pietre și sticle, înaintarea buldozerelor trimise de autorități a fost oprită de oameni care s-au așezat pe jos în fața lor. Ciocnirile au durat zile în șir. S-au înregistrat sute de răniți din ambele tabere. Violența de care s-a făcut uz în evacuarea ultimei porțiuni de teren necesare construirii noului aeroport internațional din Tokyo a tulburat și revoltat opinia publică niponă.

capitoliu: recompensa — 100 000 de dolari

100 000 de dolari se oferă drept recompensă persoanei ce va putea furniza informațiile necesare care să ducă la arestarea celor care au comis recentul atentat cu bombe în incinta clădirii Capitoliului din Washington, în care funcționează cele două Camere ale Congresului S.U.A. Pagubele pricinuite de explozia produsă se ridică la 300 000 dolari, iar suma importantă atribuită pentru prinderea atentatorilor provine — se afirmă — din «surse particulare». În fotografie, aspect al pazei întărite cu câini polițiști, în jurul Capitoliului.

s.o.s. la cota 3 984

O adevărată tragedie alpină a putut fi prevenită în ultimul moment printr-o curajoasă acțiune de salvare... din aer. Patru alpiniști italieni — Alessandro Gogna, Gianni Calcagno, Guido Machetto și Bruno Allemand, care fuseseră dați dispăruți undeva, pe înălțimile albe ale masivului Mont Blanc, au putut fi descoperiți între ghețuri, la 3 984 m înălțime, cu ajutorul unei miraculoase legături prin radio și salvați de un elicopter Alouette III aparținînd Serviciului de protecție civilă din Chamonix. În imagine, cei patru își sărbătoresc salvarea de la o moarte aproape sigură.

din stradă pînă în cabinetele ministeriale

60 000 de reprezentanți ai agricultorilor vest-germani au venit la Bonn pentru a-și exprima neliniștea și împotrivirea față de măsurile comunitare pe plan agrar, de natură să accentueze procesul de ruinare a gospodăriilor țărănești mici și mijlocii, concretizat în anii postbelici în dispariția a 695 000 de asemenea ferme. Acțiunea a determinat dezbateri în Bundestag, iar după opinia unor observatori a influențat în bună măsură însăși atitudinea guvernului de la Bonn față de planurile comunitare Frămîntări ale agricultorilor au loc însă, precum se știe, și în alte țări ale Pieței comune Și poate tocmai de aceea miniștrii agriculturii din aceste țări, întruniți recent la Bruxelles pentru fixarea prețurilor la produsele agrare, n-au putut hotărî decît... amînarea discuțiilor.

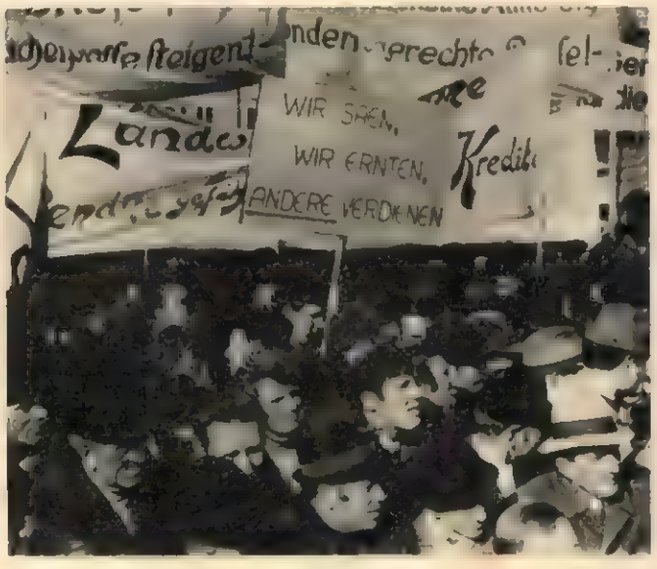

cronica de trei secunde

MICUȚA INDIGNARE

Într-adevăr, micuța indignare internațională după mondialele de patinaj artistic nu merită trecută cu vederea, deși apare derizorie față de marile revolte ale epocii noastre atît de bogate în nedreptăți strigătoare la cer și indignări pe măsură. Izbinda domnișoarei Schuba n-o fi chiar cea mai zguduitoare porcărie din cîte se petrec pe glob — dar dacă lumea ar sări în sus numai la nedreptățile zguduitoare, viața ar fi foarte monotonă. Valul de antipatie și dispreț cu care telespectatorii din lumea întreagă au răspuns sfidătoarei conștinciozități a noii campioane, triumfătoarei ei lipse de fantezie și grație, are, firește, îndreptățirea lui: lumea nu mai e impresionată de corectitudine, de munca tenace, de îndeplinirea strictă a figurilor impuse, de premierea sistematică a celor ce execută cu sîrg ce scrie la carte. Lumea, deodată, la patinaj artistic, s-a trezit să pretindă geniu și nu numai exactitate, nebunie și nu numai mediocritate; lumea — în fața domnișoarei Schuba — a asimilat conștiinciozitatea cu platitudinea, a egalizat talentul aplicat cu lipsa de talent, a confundat «figura impusă» cu plictisul mortal. Lumea are îndreptățirea (și ipocrizia) ei, după cum și victoria domnișoarei Schuba are aceeași îndreptățire (și ipocrizie). În furia argumentelor, s-a propus desființarea «impușelor», organizarea a două campionate separate și multe alte idei, doar-doar vom scăpa de nenorocirile gen Schuba. S-au auzit și glasuri resemnate care și-au permis cîteva accente sarcastice pentru a da mai multă demnitate resemnării. Cea mai înțeleaptă dintre propuneri mi se pare însă aceea a ziaristului francez François Janin de la «Le Monde»: «Figurile impuse» — fiindcă fără executarea lor nici un campion nu are valoare, ce să ne înșelăm? — să urmeze în programul campionatelor după cele «libere». După fantezie — rigoarea. După nebunie — disciplina cea mai severă. După deplina libertate a mișcării — teroarea literei regulamentare. Cred că ar trebui încercat: campion al lumii să fie cel care știe să facă față acestei probe supreme, trecerea rapidă de la libertate la supunere, și nu invers, ceea ce se știe e mult mai ușor. Eu, personal, aș avea o mare încredere într-un asemenea campion.

LUNI ȘI ANI

S-au împlinit la 17 martie 1971 doi ani de cînd Loris Guizzardi s-a prezentat la procuratura din Brescia și a cerut să fie primit de procuror. Doi ani — de cînd Guizzardi, intrînd în biroul procurorului Agostino Pianta, a descărcat 4 gloanțe în magistrat, ucigîndu-l. La 17 martie 1969 — Guizzardi împlinea aproape un an de cînd fusese eliberat din închisoare, după o condamnare de 25 de ani pentru o crimă din 1939 pe care el a susținut ani și ani că n-a comis-o. Judecătorul care-l condamnase nu era Pianta, ci Zambelli, care murise la doi ani după sentință. Guizzardi știa că Pianta nu avea nici o legătură cu procesul său: «N-am avut nimic împotriva lui Pianta dar am vrut să mă răzbun și să ucid, prin el, Justiția»... S-au cerut analize psihologice: s-a constatat irefutabil că Guizzardi, în clipa omorului, era în toate facultățile mintale. Guizzardi nu acceptă să fie socotit nebun.

Se împlinește azi o lună de cînd, la Milano, Loris Guizzardi a fost condamnat la 30 de ani închisoare pentru uciderea procurorului Pianta.

Guizzardi are 66 de ani. Adunați, anii lui de închisoare vor da un total de 55.

Restul e aritmetică.

Radu COSAȘU

Agenda

Ministrul de interne al Marii Britanii, REGINALD MAUDLING, a declarat, după vizita sa de trei zile la Belfast, că, după opinia sa, actuala tensiune din Irlanda de Nord va mai dura încă mult. Între timp premierul nord-irlandez James Chichester-Clark a anunțat în parlamentul din Belfast că noi contingente de trupe britanice urmează să fie trimise în Ulster pentru a preveni ciocnirile dintre catolici și protestanți.

După o vizită de cinci zile în U.R.S.S., cu care prilej a semnat, ca trimis al papei Paul al VI-lea, Tratatul cu privire la interzicerea amplasării armelor nucleare și a altor arme de distrugere în masă pe fundul mărilor și oceanelor și în subsolul lor, monseniorul CASAROLI, secretarul Consiliului pentru afaceri publice al Vaticanului, a întocmit un raport detaliat asupra convorbirilor politice avute la Moscova

Generalul sud-vietnamez DO CAO TRI, care a comandat anul trecut trupele saigoneze trimise să invadeze — alături de cele americane — Cambodgia, și-a găsit moartea în această țară. După cum se știe, elicopterul care îl transporta pe general în timpul unei inspecții aeriene a zonei de operațiuni Tay Ninh a fost doborît de artileria forțelor populare de rezistență.

Aflată în mai multe rînduri în conflict cu autoritățile franchiste din cauza criticilor pe care le-a adus politicii regimului de la Madrid — fapt pentru care în 1970 a suferit și o condamnare la șase luni închisoare — ISABEL ALVAREZ DE TOLEDO, DUCESĂ DE MEDINA SIDONIA, supranumită în cercurile de presă și «ducesa roșie», stabilită în prezent la Paris, este pusă din nou sub acuzație de autoritățile spaniole, fiind învinuită de «propagandă antiguvernamentală».

Printre candidații care figurează pe listele electorale prezentate de Partidul Comunist Francez la alegerile municipale și comunale din Franța ce se încheie mîine, 21 martie, figurează și preotul GABRIEL AMBLARD. Prezența acestuia, ca independent, pe o listă a stîngii a determinat pe arhiepiscopul de Avignon să emită un comunicat prin care precizează că preotului Amblard îi revine personal întreaga răspundere pentru acest act politic.

După demisia guvernului norvegian cvadripartit condus de Per Borten și eșecul lui Kjel Bondevik, reprezentant al Partidului creștin-popular, de a reface coaliția guvernamentală, regele Olav al V-lea l-a însărcinat pe TRYGVE BRATTELI, liderul Partidului muncitoresc, cu formarea noului guvern. Constituirea acestuia, prezidat de Bratteli, pune capăt crizei guvernamentale declanșate la 2 martie și readuce la putere, după 6 ani, acest partid care deține 74 din cele 150 mandate din Storting

UMOR DE PESTE HOTARE

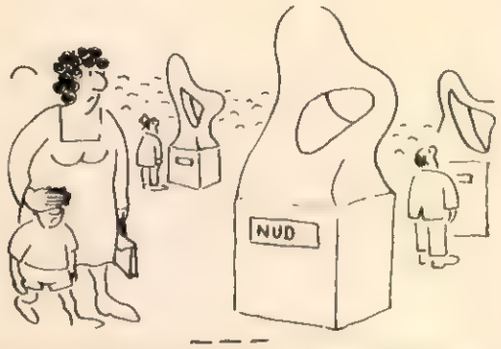

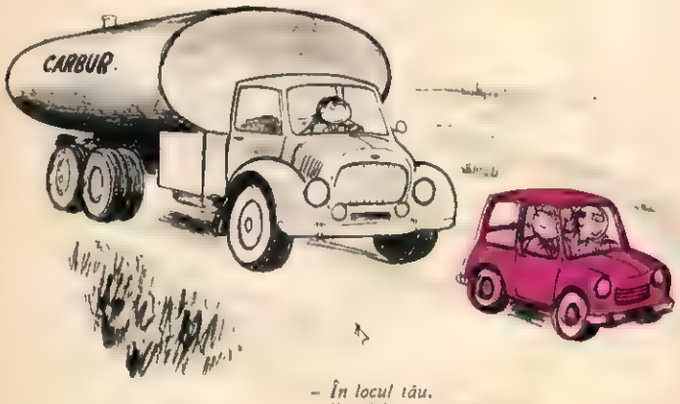

— *În locul tău,*
îl zvîrleam în șanț...

V. TIMOC

— *Cînd ți-am spus că*
am pierdut bucheței
de lămîiță s-a dus să-l caute !...

THEODOR AMAN (1831-1891)

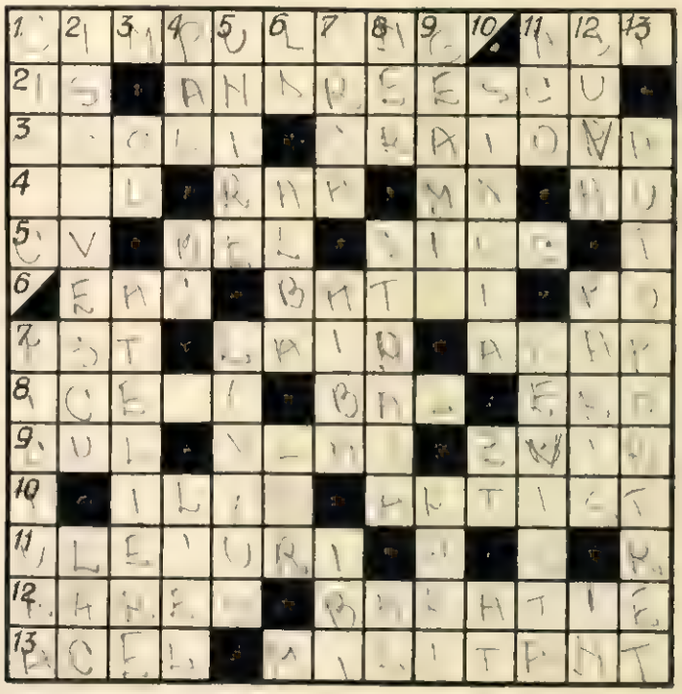

ORIZONTAL: 1) Localitate în care la 20 martie 1831 se naște Theodor Aman — Document. 2) Sînt — Mare pictor român. 3) Instituție culturală, de proporție națională, a Bucureștilor anilor 1864, condusă cu pricepere de către Th. Aman timp de 25 de ani (pl.) — Oraș în care Th. Aman urmează cursurile Școlii centrale. 4) Zeu al vînturilor — Lac în Scoția — Semn final! — Simbolul aurului. 5) Cavei — Frumos (arh.) — Un fel de «grand-père» în familia pinzelor. 6) Judecător în intern — Domn al Țării Românești, ai cărui «sluițori răzvrătindu-se împotriva unor boieri» apar într-un tablou al lui Th. Aman — Fluviu italian. 7) Atrage atenția (interj.) — Agronom francez (1769—1853) — Negru (fig.). 8) Popor care a trăit cîndva pe teritoriul Marii Britanii — «... costumat în atelier», ulei de Th. Aman — Specie de arahnide. 9) Iute, aprig (reg.) — Alt domn al Țării Românești, înfățișat într-o pînză primind solii turci (1863) — Zgomotul... aruncării. 10) Prenume masculin — «Atelierul mare al...», ulei aflat la Muzeul Aman (neart.). 11) Creații picturale ca «Izgonirea turcilor la Călugăreni», «Petrecere cu lăutari», «Piață cu turn de afișe» etc. 12) Domnul pescar — Biserica catolică din orașul Cîmpulung-Muscel, care apare într-o pînză a lui Th. Aman. 13) Acela — Th. Aman, înflăcăratul artist și pedagog care a introdus pictura românească în arta universală.

VERTICAL: 1) Scriitor și critic de artă de limbă germană, autor al rîndurilor: «Aman rămîne mai mare decît opera lui și va fi socotit întotdeauna ca atare de către cei conștienți...» — Arta lui Aman. 2) Pictor contemporan cu Th. Aman, cu care acesta poartă o vastă corespondență, împărtășindu-și reciproc părerile și experiența — Prim-plan în uleiul pe lemn «În grădină». 3) Vas — Locuri de muncă și creație ale tînărului Th. Aman de la Paris, care apar și în două dintre tablourile sale. 4) Un galben... natural — Beci — Riu în Uganda 5) Actul istoric înfăptuit în anul 1859, căruia Th. Aman îi închină trei lucrări — Nume roman. 6) Caldei — «Bătălia de la...», tablou cu care Th. Aman se prezintă în cadrul Expoziției universale din Paris în 1855 — Refren din colindele noastre. 7) A tinde spre înălțimi — Asociația internațională de box amator — A iubi (old.). 8) Pictor olandez (1603—1677) — «Pe o... în Cîmpulung», ulei pe lemn, aflat în Galeria națională — Aluminiu. 9) Tuș exotic, de dimensiuni mai reduse, nesemnat și nedatat, actualmente în Muzeul de artă din Craiova — Pe ici, pe colo (pl.). 10) Oraș carpatin, unde poposim cu pictorul pe o terasă cu perspectivă senină, într-un tablou din anul 1888 — Zeț! — Cal dobrogean. 11) Localitate în Peru — «... Carpaților», publicație în care Th. Aman apare în 1860 cu articolul-program «Despre pictură». 12) Vas tehnic — Capitala artistică a lumii secolului XIX, unde trăiește un timp și tînărul Th. Aman — Element de... interiori 13) Serie de opere înfățișîndu-l pe artist la diverse vîrste, dintre care amintim tabloul foarte favorabil primit de critică la Salonul din Paris 1853 și un acvatorte cam de prin 1876, semnat jos, în mijloc, «Theodore Aman, sculpsit».

Toma MICHINICI

Dicționar: RAA, SIAC, EAC, LAIR ERO, CUL, LIEL, IBI, NER, ACO.

Dezlegarea jocului «PUNCTE» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) PUPILA — FRAZA. 2) AMANUNTIT — EC. 3) TERTA — UN — UNI. 4) ARIE — SFIRSI. 5) TI — RAU — SO — TP. 6) I — AMU — CATA — I. 7) EPILOG — ISAC. 8) CRATER — ALICA. 9) RARE — BAZA — AT. 10) A — ANTICI — ASE. 11) CERTATA — EGAL. 12) APE — PARERE — E.

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte), Vlad MUȘATESCU (disc), Cornel BOZBICI (plastică), Sanda FAUR (teatru), Magda MIHĂILESCU (cinema), E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

● O altă carte scoasă de Editura politică în întîmpinarea aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român poartă titlul de **Reprezentanțele diplomatice ale României**. Cartea — care constituie al doilea volum (primul a apărut în anul 1967) dintr-o serie de trei — cuprinde o seamă de studii referitoare la înființarea primelor misiuni diplomatice ale României, într-un șir de țări, între anii 1911 și 1939. Prezentînd volumul, Mircea Maliță spune printre altele: «...pentru o viitoare istorie a diplomației române, volumul de față, ca și cel precedent și un al treilea aflat în pregătire, va constitui o documentare care nu poate fi omisă în explorarea unui fenomen social din ce în ce mai mult absorbit de receptivitatea marelui public — diplomația».

● Presa literară consemnează împlinirea unui an de la înființarea Editurii **Cartea românească**. Remarcăm și noi cu acest prilej preocuparea susținută a colectivului editorial pentru promovarea cu eficiență a literaturii noastre originale contemporane, o deosebită grijă pentru ținuta grafică a apariților, operativitatea cu care e străbătut drumul de la manuscris la prezența cărții în librării.

● La Editura Univers, Eugen Cizek prezintă avizat, cu numeroase notații inedite, **Evoluția romanului antic**.

● Tot la această editură semnalăm apariția, în frumoasa și utila colecție «Orfeu», a ediților bilingve de poezii: **Balada închisorii din Reading** de Oscar Wilde (în românește de N. Porsena; ilustrații de Vasile Kazar); **Patru cvartete** de T.S. Eliot (Notă introductivă și în românește de Sorin Mărculescu); **Poezii** de Valéry Larbaud (traducere și prezentare de Demostene Botez).

● La Editura Kriterion a apărut în limba maghiară volumul de teatru **Dialoguri—drame** de Páskándi Géza.

● Eugeniu Speranția: **«Păpilionul» de Schumann** (replica la «Laokoon de Lessing»). Al. Dima, prefațatorul cărții poetului, memorialistului, eseistului Eugeniu Speranția, spune, pe drept cuvînt, că reeditarea acestei lucrări e «un act editorial de vădită necesitate» (Editura Minerva).

● Jean Giono e prezent în librăriile noastre cu romanul **Să-mi rămînă bucuria**, tradus de Șerban Bascovici și Marcel Gafton (Editura Univers).

cinema

● **Secretul din Santa Vittoria.** Stimulat de romanul lui Robert Chrichton, cineastul Stanley Kramer nu-și economisește umorul pe care, de data aceasta, îl folosește pentru a realiza un portret al curajului de fiecare zi. În distribuție — Anthony Quinn, Anna Magnani, Virna Lisi, Hardy Krüger, Sergio Franchi, Renato Rascel, Giancarlo Gianini, Patrizia Valturri, Valentina Cortese, Leopoldo Trieste.

● **Renegata.** Încercare modestă de înțelegere a unui destin uman. Regia — Wolfgang Luderer. Interpreți — Angelica Domröse, Horst Schülze, Dietrich Körner, Gerhard Bienert, Inge Keller.

● **Prețul puterii.** Western cu trimiteri străvezii și simplificatoare a unele împrejurări politice din istoria americană a ultimului deceniu. Regia — Tonino Valerii. Interpreți — Giuliano Gemma, Warren Vanders, Benito Stefanelli, Maria Cuadra, Ray Sanders, Van Johnson.

● Filmul lui André Cayatte **Să mori de dragoste** — cu Annie Girardot — se bucură de un remarcabil succes la Paris. Unii îl consideră drept cea mai bună realizare de pînă acum a cineastului.

Virna Lisi

● Italia va participa la Festivalul de la Cannes cu ecranizarea lui Visconti **Moartea la Veneția** (după Thomas Mann).

● Nu pierdeți aceste filme: **Romeo și Julieta, Incineratorul, Ultimul samurai, Îngerii negri, Începutul.**

disc

● Albumul (al III-lea) din «Antologia muzicii populare românești» este dedicat în întregime colindelor. Aportul Institutului de etnografie și folclor al Academiei R.S.R. conferă o deosebită valoare științifică exemplelor înregistrate pe cele două discuri ale albumului. Cităm dintre cele mai semnificative: «Pițărăii», «Țurca», «Ursul», «Capra» (colinde de Anul nou), apoi colindele mari «O-ale cui sînt cestor curți» și «Ieu-n caste curți», colindele de băiat «La lină fîntînă», «Ostrov verde, mere negre» etc. Celor de mai sus li se adaugă colinde de logodiți, de tineri însurați, de negustor, de fereastră, de intrarea în casă, de zori etc., etc. O amplă prezentare, semnată de Emilia Comișel și Ovidiu Birlea. Însoțește această apariție de inestimabilă valoare (EPD-1257-1258).

● Solista de muzică populară Delia Musunea, posesoarea unui glas bogat înzestrat, ne oferă, acompaniată de orchestra George Vancu, patru melodii mai puțin cunoscute: «Tinerețe ce-am avut», «Mult mă-ntreabă lumea-n sat», «Bate vîntul, frunza pică» și «Bade-al meu e din Banat». (EPC-10155).

● «Melodii de Radu Șerban», recenta apariție din apreciatul serial editat de «Electrecord», apelează la colaborarea soliștilor Anca Agemolu, Ion Dichiseanu, Doina Badea și Aurelian Andreescu, precum și a dirijorilor Sile Dinicu, Gelu Solomonescu și Iosif Hastreiter, pentru înregistrarea celor patru piese compuse în ultima vreme de Radu Șerban: «Băiatul care duce flori», «Poate că-ți cer prea mult», «Drum pustiu», «Și ploua...» (45-EDC-10158).

muzică

● Azi la Ateneu: concertul Filarmonicii, dirijat de **Mircea Cristescu**; soliști — pianistul vest-german **Cristoph Eschenbach** și mezzo-soprana **Martha Kessler**. Lucrări de Ludovic Feldman, Beethoven, Frank Martin și Benjamin Britten.

● Mîine, duminică, la Ateneu: recitalul extraordinar al lui **Cristoph Eschenbach** cu piese de Alban Berg, Schumann, Beethoven.

● Luni, tot la Ateneu, al doilea din **Integrala concertelor brandenburgice** ale ilustrului cantor Johann Sebastian Bach. Programul este alcătuit din concertele brandenburgice nr. 1,3 și 4 și concertul în La major pentru orgă și orchestră. Dirijează **Mircea Cristescu**. Soliști: **Avy Abramovici**—vioară, **Nicolae Maxim** și **Virgil Frîncu**—flaut, **Ion Bădănoiu** și **Erwin Gesswin**—corn, **Elena Mihai, Petre Iancu** și **Augustin Batea**—oboi, **Mihai Tănăsilă**—fagot. Organistul concertului este **Horst Gehann**.

● Joi, în studioul din strada Nuferilor: concert extraordinar al Orchestrei simfonice a RTV, condusă de **Iosif Conta**. Ascultăm Simfonia a VI-a, Patetica, de Ceaikovski și «Missa încoronării» — grandioasa operă vocal-simfonică a lui W.A. Mozart — prilej fericit de a ne reîntîlni cu inegalabilul nostru «Madrigal» condus de **Marin Constantin**.

● Vineri, la Ateneu: sub conducerea lui **Mircea Cristescu**, Orchestra simfonică a Filarmonicii interpretează: «Trei piese pentru orchestră de coarde» op. 4 de Constantin Silvestri; Concertul pentru pian și orchestră nr. 1 de Franz Liszt; din ciclul «Integrala simfoniilor de Schubert — Simfonia a IV-a, Tragica. Solist — pianistul francez **André Gorog**.

teatru

● **Săptămîna patimilor** de Paul Anghel (Teatrul Național): Ștefan cel Mare coborît din icoanele votive pe pămînt, azi, aici, printre noi, spectacol de măreție sobră și de adevăruri fruste (regia, George Teodorescu), într-un excelent cadru scenografic (Ion Popescu-Udrițe). Îngemănînd eleganța și clipa — cele două mari idei între care se zbate piesa și eroul ei. Gh. Cozorici în cea mai strălucită formă a sa și, poate, în rolul vieții sale. Foarte buni: Const. Dinulescu, Emanoil Petruț, Costel Constantin, Silvia Popovici, Dorel Iacobescu.

● **Freddy** de Robert Thomas, la Teatrul Giulești: comedie polițistă, realizată după bunele rețete ale genului de acest abil meșteșugar francez (care scapă totuși în mojar doi stropi de melo în plus). Piesa a fost scrisă pentru regretatul Fernandel, fără ca autorul ei să știe că clovnul Freddy va întîlni și la București un interpret de zile foarte mari: Șt. Mihăilescu-Brăila. Spectacol viu, cu ritm și dezinvoltură cîștigate abia pe parcurs de regie (Geta Vlad), cu două actrițe deștepte și fermecătoare (Teodora Mazanitis-Fugaru și Dorina Lazăr), cu un Corado Negreanu bun, ca totdeauna, și cu o figurație de acrobați-circari care ne-au strecurat un fior de jale în suflet.

● **O noapte furtunoasă** de Caragiale, transformată, pe scena Teatrului de stat din Oradea (cu curaj și succes!), într-un spectacol aproape muzical: cuplete muzicale (compozitor, M. Vasilescu) și scurte momente coregrafice sînt intercalate printre replicile — păstrate întocmai — ale textului, dînd satisfacții publicului orădean, vechi susținător al operetei. Regia, Mihai Raicu. În distribuție: Oct. Uleu, Marcel Segărceanu, Ion Mîinea, Grig Dristaru, Olimpia Mîinea, Anca Mere-Chiriță, Gh. Stana.

Gheorghe Cozorici

● **Să nu-ți faci prăvălie cu scară** de Eugen Barbu (Teatrul «M. Eminescu»-Botoșani): în aceeași seară cu premiera Naționalului bucureștean, trupa botoșăneană și-a dat, sub bagheta regizorului Eugen Traian Bordușanu, propria premieră, investind toată bunăvoința și harul avut la îndemînă pentru o dă viață scenică suculentei piese a lui Barbu. În distribuție: Silvia Brădescu, Al. Anghelescu, Mircea Gheorghiu, Despina Prisăcaru etc.

● **Vremea Hiliaculei** (Timp și adevăr) de Eugenia Busuioceanu: premiera cea mai proaspătă a teatrului sibian, urcată pe scenă de cunoscutul cuplu de realizatori ai televiziunii, Petre Sava-Băleanu (regie) și Doina Levința (scenografie).

plastică

● **Trienala de scenografie** (circa 90 de participanți) prezintă publicului concepțiile și realizările actuale ale scenografilor români. Renunțînd la expunerea monotonă a obiectelor, ca în precedentele ediții, montînd decoruri chiar în sala de expoziție, intenționînd realizarea unor minispectacole în această ambianță nouă, trienala stîrnește un interes legitim (Dalles).

● **Hans Mattis Teutsch** (1884-1960) e un nume care poate fi alăturat artiștilor proeminenți ai expresionismului european. Opera sa e o sinteză între lirismul temperat, dar cu efecte simfonice ale cromaticii, austeritatea pură a formelor și căutările pasionante ale relațiilor om-natură. Expoziția de la Casa de cultură «Friedrich Schiller» (Batiștei 15) are ca obiect grafica. Lucrările expuse aparțin colecției scriitorului Claus Stephani.

● Nu fidelitatea reproducerii realului trebuie căutată în peisajele lui **Copilaș Romeliu**, ci capacitatea de a le reimagina în ipostaze feerice, în care culoarea captează retina. Pictorul se supune doar exuberanței cromatice, dar se simte încorsetat în compoziții unde rigorile interiorului închid orizontul naturii (Galateea).

● Pictura lui **George Filipescu** e un dialog tăcut al culorilor care ascund uneori imagini posibile. Sînt ecrane miraculoase pe care privindu-le așteptăm o revelare a formelor, ca un punct de sprijin, care întîrzie; ambiguitatea creează mister și farmec. Cînd formele sînt prezente prin acele chipuri expresive («Icoană» etc.) totul se împlinește printr-o atmosferă stranie, care ne amintește de o confesiune intimă (Amfora).

● **Albrecht Dürer și orașul său, Nürnberg.** O succintă istorie în imagini a Nürnbergului, a meșteșugurilor și meșteșugarilor săi, o călătorie în trecut, dar și în prezent, completată de o concentrată prezentare, prin reproduceri, a unora din operele lui Dürer (Ateneul român).

televiziune

ACTUALITATE-REPORTAJ. Continuă, zilnic, la ora 20.00, secvențele ciclului de reportaje închinate aniversării partidului: «50 de ani în 50 de evocări». Documentarul lui Eugen Mandric «Împotriva întunericului verde» este reluat luni, la cererea telespectatorilor. Tot luni, o dezbatere publică despre rolul sindicatelor în țara noastră, prilejuită de apropiatul Congres al U.G.S.R. Centenarului «Comuna din Paris» îi este închinat filmul «Paris — cînd se coc cireșele» realizat de televiziunea franceză (miercuri). Dionisie Șincan și Mircea Gherghinescu prezintă telenotele lor de călătorie prin U.R.S.S. (joi).

MUZICĂ. Stagiunea lirică TV reia amuzanta operă-parodie «Geamgiii din Toledo» de Tiberiu Olah, cu Vali Niculescu, Valentin Teodorian, C. Gabor, Valentin Loghin ș.a. (luni). Marți — două emisiuni muzicale: «Ateneu» — actualitate muzicală și o emisiune de cîntece populare cu tematică socială închinată aniversării partidului. Împlinirii a 90 de ani de la nașterea lui Béla Bártok îi sînt dedicate o secvență a emisiunii în limba maghiară (joi) și emisiunea Amfiteatru muzical (duminică).

FILM. Frumoasa Claudia Cardinale în comedia polițistă «Cu ochii legați» (duminică). Cînd pe generic-ul unui film se întîlnesc asemenea nume: Marlon Brando și Anthony Quinn, John Steinbeck și Elia Kazan, de alte recomandări nu mai e nevoie; așadar — «Viva Zapata» (miercuri). Filmul mut — o artă desăvîrșită, e părerea pe care D. I. Suchianu și-o va susține la respectivul capitol din «Istoria filmului» (joi). «Doi bărbați pentru o femeie» se intitulează ecranizarea nuvelei lui Sütö András, «Demeter stegarul» (vineri). Se reia (oh, mult prea degrabă!) filmul «Jane Eyre» (sîmbătă).

Vali Niculescu

TEATRU. Un singur spectacol, dar, ce e drept e drept, un spectacol care se numește «Apus de soare», cu George Calboreanu în rolul lui Ștefan cel Mare (marți).

EMISIUNI-CONCURS. Cercurile din județele Caraș-Severin, Buzău și Constanța în întrecerea «Cîntare patriei» (duminică). «Steaua fără nume» (și din ce în ce mai fără atractivitate) — seria muzică ușoară (luni).

ȘTIINȚĂ. «Univers — XX» Meteorologia, sateliți și calculatoare (joi). Acad. Cornel Oprițescu și profesorii Aurel Denischi și Agripa Ionescu răspund la întrebarea: cum corectăm unele defecte fizice, urmări ale unor boli, accidente sau înnăscute? (vineri).

SPORT. Un meci de fotbal, foarte probabil fierbinte: Progresul — UTA. «Studioul N» își consacră și el orele de emisiune sportului, mai precis unor mari sportivi: Ilie Năstase și Ion Țiriac (duminică).

DIVERTISMENT. Cîntă Eva Pilarova (vineri). Un program de romanțe pe versuri de Victor Eftimiu, cu Constanța Cîmpeanu, Lucia Țibuleac, Ion Stoian, Alex. Bojescu, Lucian Marinescu, Maria Teclu-Nemțeanu — la harpă (sîmbătă).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 12, etapa din 21 martie 1971

I.	«U» Cluj-Steaua	1,x
II.	Progresul-UTA	1
III.	Farul-Steagul roșu	1
IV.	C.F.R.-Timiș-Polit	1,x,2
V.	Petrolul-S.C. Bacău	1
VI.	F.C. Argeș-«U» Craiova	1
VII.	Dinamo-C.F.R. Cluj	1
VIII.	Jiul-Rapid	1,x
IX.	Inter-Napoli	1
X.	Juventus-Torino	1
XI.	Lanerossi-Milan	x,2
XII.	Sampdoria-Bologna	1,x
XIII.	Fiorentina-Cagliari	1

FLACĂRA-ALBUM

FLACARA

13
'71

ANUL XX
NR. 825
27 MARTIE 1971

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

În cadrul manifestațiilor dedicate semicentenarului partidului, organizate la Sibiu de către Comitetul județean al U.T.C. în colaborare cu Comitetul județean pentru cultură și artă, se înscrie și festivalul cultural-artistic al pionierilor și școlarilor. În fotografie: seară de poezie la Școala generală nr. 1.

o prețioasă investiție de gîndire

La capătul unor asidue cercetări, prof. ing. V. Harnaj, de la Centrul de cercetări al Institutului de petrol, gaze și geologie din București, a elaborat un procedeu pentru rambleiajul hidrodinamic dirijat, a cărui importanță a fost pe deplin dovedită la construcțiile edilitare de pe litoral. Prin utilizarea acestui procedeu, care constituie o invenție, într-un singur an s-au obținut economii care depășesc 18 milioane lei. În ceea ce privește aria de aplicabilitate, invenția amintită își găsește, de asemenea, utilizare în domeniul rambleurilor pentru platformele necesare construcțiilor și porturilor, în procesul asanării unor zone insalubre, al înnobilării nisipurilor de pe plaje și pentru confecționarea hidraulică a nisipurilor necesare amenajării plajelor artificiale.
Procedeul stabilit de prof. ing. V. Harnaj a fost de curînd distins cu medalia de aur a Salonului internațional al invențiilor de la Oberhausen — R.F. a Germaniei.

la craiova, un spital cu 1620 paturi

Peisajul urbanistic al Craiovei s-a îmbogățit cu o nouă construcție, pe cît de impunătoare arhitectural, pe atît de folositoare: I.S.C.M.-Craiova a predat beneficiarului în ziua de 13 martie 1971 noul spital modern, a cărui investiție se ridică la circa 120 de milioane lei.
Avînd o capacitate de spitalizare de 1 620 de paturi, noua unitate sanitară dispune de 13 secții de specialitate (chirurgie generală, chirurgie plastică, cardiologie, O.R.L., neurologie, balneo-fizioterapie, boli interne, terapie intensivă, pediatrie, maternitate și nou-născuți etc.), un centru de recoltare și conservare a sîngelui, serviciu județean medico-legal și o policlinică. În prezent se află deja internați în secțiile noului spital peste 1 200 bolnavi.
Acest edificiu sanitar este cel mai mare spital construit în țara în anii regimului nostru și reprezintă o importantă bază tehnico-materială pentru acțiunile de asistență medico-sanitară a populației din această zonă geografică și pentru tînăra facultate de medicină craioveană.

Încă un artist fotograf expune la Galeriile de artă fotografică din str. Brezoianu.
La prima sa confruntare cu publicul, Adrian Szasz, tehnician la întreprinderea «Electromontaj», ne prezintă roadele pasiunii sale de zece ani. Nume mai puțin cunoscut, expozantul a obținut însă cu unele lucrări ale sale distincții atît la expoziții din țară cît și la cele de peste hotare.
Expoziția cuprinde mai toate genurile de fotografie, dar e evidentă predilecția pentru instantaneu, pentru fotografia de serial-reportaj, unde autorul se dezvăluie un fin observator. («Trei generații», «Bunicii», «Direct de la sursă» etc.). «Pe unde au trecut anii», și încă altele, ne arată că în spatele aparatului a stat un om de mare sensibilitate, de la care putem aștepta într-un viitor apropiat lucrări încă și mai valoroase.

„După vizita la nepoți"
(fotografie din expoziție).

În zona de răsărit a municipiului Turnu-Severin încep să prindă contur halele Combinatului de hîrtie și celuloză, unul dintre cele mai mari obiective de acest gen din țară. Intensificîndu-și eforturile pentru darea în folosință înainte de termen a primelor trei din cele opt fabrici, constructorii de la I.S.C.E.M.-Craiova raportează lună de lună depășiri față de graficele de producție.

În prezența tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU și a altor conducători de stat, marți, 23 martie a.c., în marea Sală a Palatului Republicii s-au deschis lucrările Congresului Uniunii Generale a Sindicatelor din România, eveniment cu semnificații majore în viața clasei muncitoare, a țării.

La acest forum al democrației muncitorești au luat parte delegați veniți din toate colțurile țării, tineri și vîrstnici, români, maghiari, germani și de alte naționalități, aleși în conferințele uniunilor pe ramuri de activitate. Dezbaterile Congresului au fost urmărite de asemenea de numeroși invitați, precum și de reprezentanți ai Federației sindicale mondiale și a numeroase organizații sindicale naționale și internaționale.

În dimineața zilei de 23 martie, într-o vibrantă atmosferă de entuziasm, a luat cuvîntul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat. Aplauzele cu care a fost subliniată în repetate rînduri cuvîntarea secretarului general au exprimat aprobarea unanimă a delegaților la Congres a ideilor și indicațiilor valoroase date de conducătorul partidului și statului, hotărîrea și voința de a traduce în viață sarcinile trasate de partid.

În continuare, timp de cinci zile, Congresul a făcut bilanțul activității desfășurate în ultimii ani și a stabilit rolul și atribuțiile ce revin sindicatelor în înfăptuirea hotărîrilor trasate de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. Precedat de o amplă dezbatere publică, Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor se înscrie în procesul de reînnoire profundă a întregii noastre vieți, de adîncire a democrației muncitorești, a democrației socialiste, proces inițiat și promovat cu consecvență de Partidul Comunist Român.

În acest prim an al noului cincinal, o dată cu cea de-a douăsprezecea bătaie a echinoxului, mai punctuală ca niciodată, primăvara a izbucnit parcă mai însorită decît eram obișnuiți. Și o dată cu trecerea echinoxului, așa cum consemna la începutul săptămînii «Scînteia», «Primele semne autentice de primăvară le constituie prezența masivă a cooperatorilor și mecanizatorilor în cîmp». Pentru că în deceniul opt al secolului XX anotimpurile se caracterizează nu numai după schimbările climatice, ci mai des după peisajul naturii, pe care îl schimbă munca și inteligența omului. Primăvara aceasta e mai însorită ca niciodată, pentru că lucrătorii ogoarelor au condiții de muncă și viață pe care nu le-au avut niciodată în trecut. Și e vorba nu de trecutul îndepărtat. Organizarea consiliilor intercooperatiste, reorganizarea întreprinderilor de mecanizare a agriculturii, introducerea măsurilor de îmbunătățire a sistemului de cointeresare a cooperatorilor și mecanizatorilor sînt tot atîtea elemente care-i determină pe lucrătorii agricoli să lucreze cu și mai multă hărnicie, cu și mai multă încredere în forțele lor, cu și mai mult spor. Zi de zi, lucrările agricole de primăvară se intensifică. S-a trecut de acum la însămînțările culturilor din prima etapă, care cuprind: orzul, ovăzul, mazărea, trifoiul și altele. Le vor urma sfecla de zahăr, floarea-soarelui și porumbul. Din cele peste 6 000 000 de hectare care vor trebui însămînțate în această primăvară, 3 300 000 sînt destinate porumbului și de pe ele se preconizează a se obține o recoltă medie de 2 730 kg la hectar. Prevederile de roade sînt mai mult decît realizabile dacă ținem seama că la perfecționările inițiate în ultimul timp pentru ridicarea pe o treaptă superioară a eficienței în agricultură se adaugă mijloacele materiale acordate pe linie de stat, în conformitate cu politica economică a partidului nostru. Numai în perioada ultimului plan cincinal baza materială a agriculturii a crescut la tractoare cu 29 la sută, s-au folosit cu 70 la sută mai multe îngrășăminte chimice, iar cultura porumbului, pe suprafețe irigate, s-a extins de la 89 000 ha la 184 000. Consfătuirile ținute la timp au fixat tehnologiile la principalele culturi care se însămînțează în această primăvară, dar *cooperativa* este aceea care adaptează aceste tehnologii la condițiile ei concrete. Ea răspunde de momentul, modalitatea și condițiile în care trebuie executate lucrările care îi revin. Marea bătălie pentru recolta acestui an a început din plin în condiții de bun augur. Natura a debutat cu generozitate, mijloacele tehnico-materiale există, totul depinde de cum vom lucra. Răspunderea și mai ales responsabilitatea în tot ceea ce se face *acum*, de fiecare cooperativă agricolă, de fiecare unitate de mecanizare, este adevărata primăvară, primăvară ce stă la temelia succesului.

ȘAPTE ZILE ÎN IMAGINI

se filmează „clopotele“

Vizitatorii Muzeului de la Doftana au avut săptămînile acestea surpriza de a găsi acolo nu numai zidurile reci și umbrele grele ale celulelor ci și o imagine a lumii care a populat cîndva cumplita închisoare: deținuți politici, gardieni brutali, director de închisoare crud și arogant, preot smerit,cu toții înviind sub ochii vizitatorilor scene teribile din fosta Doftană. Un grup de actori, printre care Ion Marinescu, Ovidiu Schumaker, G. Gheorghiu, sub conducerea regizorului El. Voiculescu (operator M. Stancovici), realizează, în cadrul Doftanei, filmul «Clopotele», o evocare emoționantă a luptei comuniștilor și antifasciștilor întemnițați

trienala de scenografie

Liviu Ciulei *despre Trienala de scenografie de la sala Dalles: «Expoziția, la care participă toate instituțele de spectacol din țară, inclusiv cinematografia și televiziunea, a fost concepută pe ideea îmbinării actului dramatic cu actul plastic. Personal, cred că atît oamenii de artă, cît și publicul larg, pot avea acum o privire de ansamblu asupra unui fenomen demn de semnalat. Faptul că la Dalles sînt prezenți cu lucrări peste 90 de expozanți din toată țara mă îndeamnă să afirm că scenografia a devenit, și din punct de vedere geografic, o disciplină artistică realmente cuprinzătoare. Important mi se pare că expoziția noastră e sinceră și nu vrea să mimeze.*

memento-fotografie

... Iar cu cel de-al 401-lea, cooperatorii din Uivar, jud. Timiș, au hotărît să realizeze acest memento-fotografie. Iată și cele cîteva rînduri care însoțesc fotografia: «Am dori foarte mult să publicați această amintire de primăvară, deoarece ciobanii cooperativei noastre au obținut și în acest an rezultate remarcabile!» Cu plăcere!

COPERTA NOASTRĂ

ANDA CĂLUGĂREANU, cîntăreața tenace care de cîțiva ani se străduiește să ne convingă că poate fi și actriță.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București. Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Recent, Uzina de piese auto din Sibiu a asimilat producția unor numeroase repere necesare în construcția autoturismului «Dacia» și a autocamioanelor și tractoarelor de fabricație românească. Astfel, pînă la sfîrșitul actualului cincinal capacitatea de producție a acestei mari unități va fi de 65 000 de tone. Vă prezentăm un aspect din secțiile de producție.

Adrian ANDRONIC

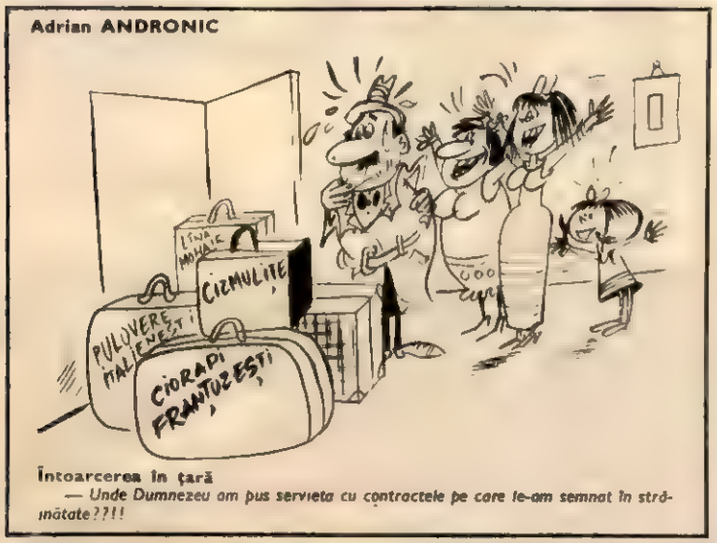

Întoarcerea în țară
— Unde Dumnezeu am pus servieta cu contractele pe care le-am semnat în străinătate???!

Ne găsim la Școala generală nr. 198 din București, aici, unde a luat ființă de curînd un cerc de mozaicari. Micii artiști, îndrumați de profesorul Ion Șușala, lucrează în prezent la un triptic închinat semicentenarului partidului. Prima componentă, intitulată «Omagiu», desfășurată pe o suprafață de 20 mp, a fost definitivată.

Cooperatorii de la C.A.P.-Branițe, Vînători, Valea Anilor, Punghina, din județul Mehedinți, au început construirea unei mari sere solare, în cadrul asociației intercooperatiste. Celor 20 de hectare solar care vor produce primăvara aceasta li se vor adăuga în anii următori alte zeci de hectare. Pentru producerea răsadurilor necesare s-a hotărît de asemenea construirea unei sere înmulțitor pe o suprafață de 10 000 metri pătrați.

GASTRONOMICĂ

ÎN ACTUALITATE

Mare lucru și Rațiunea. Datorită ei a descoperit omul utilitatea focului și a inventat, înainte de fundarea Romei, mămăliga la grătar; a pătruns în adîncul pădurilor virgine pentru a ajunge astăzi să culeagă ciupercile în cutii de conserve; a cercetat nemărginirea cerului și a început a folosi balanța pentru a putea da lipsă la cîntar etc. Dar cea mai mare cucerire a animalului rațional numit om a fost aceea de a mînca celelalte animale neraționale, consumînd și pe semenii săi, dar numai la figurat (de unde și expresia literară «L-a mîncat fript»). Deci se poate spune că Rațiunea a făcut din om o viețuitoare superioară. Și multe a reușit Rațiunea în lumea noastră. Un singur lucru nu: să-l facă pe om — așa ființă superioară cum se află — să nu fie lacom. Dacă Mc.Luhan ar fi fost un băiat de treabă, decît să-și piardă mass-timpul acuzîndu-l pe Gutenberg de halul de civilizație în care am ajuns, ar fi trebuit mai bine să scrie «Galaxia lăcomiei». Așa că, ce mai încoace și încolo, e momentul să facem puțină ordine. Ia să vedem. Ar mai fi făcut-o Alain Delon pe samuraiul dacă umbla toată ziua prin zahanale după ciorbă de burtă, cotlete, mușchiuleți și alte părți de animale nevinovate sacrificate pe altarul lăcomiei? Ar mai fi, săraca (că nu prea are ce îmbrăca), Raquel Welch a mai prima «Sex symbol» dacă ar hali cîte o oală de sărmăluțe în foi de viță pe săptămînă și s-ar căina pe la măcelării că-i carnea prea slabă pentru jumări și că-i dă măcelarul prea puține oase cu măduvă pentru «zupă»? Ba! Gîndiți-vă cîte zeci de tone de carburanți în plus și ce problemă ar avea N.A.S.A. dacă fiecare cosmonaut ar cîntări de la o sută de kilograme în sus! Sau luați exemplul Mariei Callas, care, ca să-și mențină postul, a făcut un efort de voință și și-a aruncat o dată cu lăcomia și vreo cîteva zeci de chile de pe ea de se prezintă acum ca o silfidă ce stîrnește pînă și invidia tinerelor balerine.

Exemplele de mai sus cred că sînt destul de convingătoare. Așa că trebuie să militați — măcar din cînd în cînd — împotriva lăcomiei atît de răspîndite printre semenii noștri.

Invitați dar vreo 3—4 hulpavi la dv. și țineți-le o lecție pe această temă. (Puteți să vă completați argumentația teoretică și cu pilde medicale, arătîndu-le cît de dăunătoare este lăcomia pentru sănătate: boli de inimă, de ficat, de stomac, de rinichi, ateroscleroză ș.a.)

Și în loc de aperitiv picant însoțit de țuică, serviți-le la început cîte un păhăruț de suc de portocale. Felul doi poate fi un ou fiert însoțit de o sălățică de andive proaspete, la care ați adăugat cîteva picături de ulei de măsline și de lămîie. Felul trei (mai consistent): cîte două felii subțiri de pîine prăjită, unse cu unt, și o felie de șvaițer deasupra. La acestea se mai pot adăuga 2—3 felioare de castravete verde, la fiecare feliuță de pîine cu șvaițer. Ca parte lichidă, cîte o jumătate de pahar de suc de roșii. Încheierea e fără desert (dulcele îngrașă și duce la diabet!) și se rezumă la cîte o cafea amară, peste care se adaugă o linguriță de frișcă.

Puteți susține cu toată convingerea că meniul de mai sus e mai mult decît suficient, dacă înainte cu circa 30 de minute de venirea oaspeților luați ca vorspeis, de unul singur, un puișor de circa 500—600 de grame, copt natur la cuptor, frecat înainte cu puțin unt sărat (fără usturoi, că se simte) și pe care îl împingeți pe gîtlej cu un pahar de 1/4 vin negru. Pîine cît mai puțină: amintiți-vă de Alain și Raquel.

P.P. NAȘU

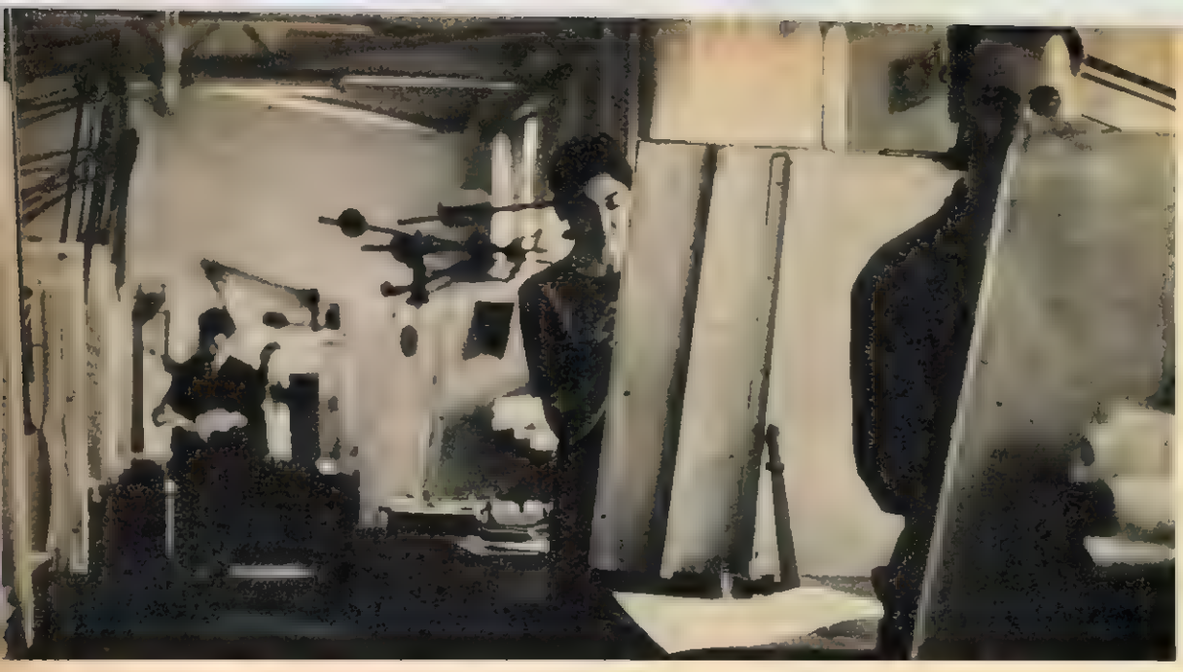

Serviciul de proiectare al uzinei nu va întîrzia să-şi arate utilitatea. Cîteva cifre sînt edificatoare: numai prin reproiectarea capacului şi a fundului la maşina-cisternă PCU-4 se va obţine o economie de 137 kg. Şi asta la fiecare remorcă în parte! Reproiectarea suportului rezervor va uşura remorca cu 166 kg. În întreg anul 1971 se va realiza la «7 Noiembrie» o economie de peste 316 tone faţă de anul trecut. Numai în cinstea aniversării semicentenarului partidului se va obţine o reducere de metal de 50 de tone. Cantităţi însemnate se vor obţine prin debitarea profilurilor prin fricţiune, prin eliminarea adaosurilor de prelucrare. Extinderea folosirii înlocuitorilor va înregistra o economie finală de 600 tone metal. Alte 30 de kg se vor reduce numai în construcţia maşinii de amendamente. La fel la maşina de împrăştiat îngrăşăminte prin centrifugare, produs foarte bine cotat pe piaţa internaţională şi premiat cu medalia de aur la Leipzig. Inginera Adriana Stăncescu, responsabila normelor de consum din uzină, ne-a precizat faptul că în vederea reducerii cheltuielilor la mia de lei s-au luat măsuri concrete care să conducă la o gospodărire mai judicioasă a materialelor. Iată o experienţă care merită reluată şi de alte uzine: în sectoarele fabricii au fost lansate albumuri de deşeuri. Simplu şi eficient! Tehnologul se uită în album şi,în loc să dea drumul deşeurilor la I.C.M., hotărăşte unde anume se pot folosi. Numai pe această cale uzina va realiza în anul în curs o economie de peste 9 tone metal. În total această «înconjurare» din toate părţile a metalului, ce trebuie folosit cît mai judicios, va aduce uzinei o economie de peste un milion lei.

BĂTĂLIILE UNEI MII DE LEI

Prima surpriză: străbătînd halele vechi, mi-a fost greu să-mi închipui că aici se născuse cu adevărat «bijuteria» de care-mi vorbea îndrăgostit un mecanizator cu luni în urmă. «Merge ca ceasul», îmi rămăseseră în minte cuvintele...

Dar pentru conducerea uzinei, pentru colectivele de muncitori şi ingineri, cuvintele pe care le-am transmis erau, se pare, un compliment obişnuit. Se pleca nu de la realizări, nu de la ce se înfăptuise, ci de la ceea ce mai rămăsese de străbătut de aici înainte. «Ce-am făcut, se ştie — îmi vorbeşte inginerul şef — trebuie căutate căi spre mai bine».

Şi s-au căutat. Iar ceea ce e demn de relatat e amănuntul esenţial că s-au şi găsit. În anul care a trecut, uzina «7 Noiembrie»-Craiova a înregistrat cheltuieli neeconomicoase de milioane de lei. Drept care s-a trecut la o bătălie frontală care să ducă la reducerea cheltuielilor la mia de lei, în anul acesta,sub 832. La sfîrşitul cincinalului, în aceeaşi uzină, cheltuielile vor coborî la 700 lei.

Oameni obişnuiţi, aplecaţi asupra maşinilor, într-o uzină ce nu are nimic excepţional în înfăţişare. I-am surprins uniţi într-un singur gînd: reducerea cheltuielilor materiale şi a preţului de cost. I-am urmărit în lupta lor lipsită de senzaţional, *mia de lei* concretizată într-un produs pentru care urmăresc să cheltuiască cît mai puţin. Şi nu ştiu dacă tocmai elementul acesta nu trebuie considerat, pe bună dreptate, senzaţional.

de **Petre ANGHEL**

Fotografii de Elena GHERA

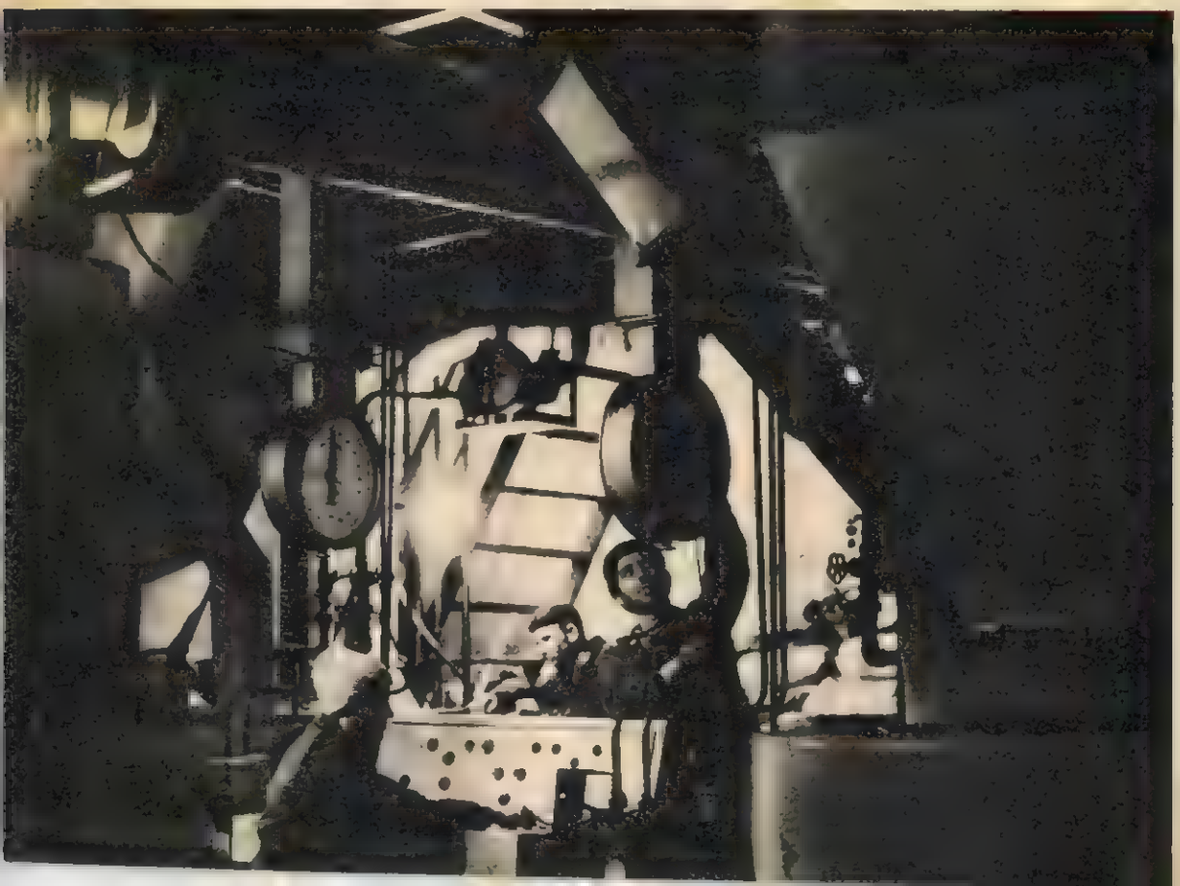

În vederea asigurării unui cît mai judicios control, începînd cu anul acesta s-a trecut la acordul individual sau pe echipe de maximum trei muncitori. În felul acesta, fiecare muncitor în parte se interesează de reducerea rebuturilor şi munca fiecăruia nu poate fi confundată, nici cantitativ şi nici calitativ. Totodată s-a reorganizat controlul interfazic în cele două schimburi de lucru. De altfel, prin instalarea unei staţii centralizate şi mecanizate pentru prepararea amestecului de forme s-a ajuns la o reducere substanţială a rebuturilor şi la eliminarea forţei de muncă.

Prin instalarea staţiei de preparare a amestecului de forme (din fotografie) s-a înlăturat una din cauzele de bază care generau o mare cantitate de rebuturi.

Şi acum, am fost pentru a doua oară surprins. Printre oamenii aceştia simpli, anonimi, pe care la început îi bănuiam doar, există minţi creatoare, în înţelesul cel mai deplin al cuvîntului. Altfel n-aş putea înţelege realizările lui Florea Frăţilă şi David Nicolae. Lăcătuşi, simpli lăcătuşi, în stare însă să realizeze dispozitivul de bordurat ce înlocuieşte munca manuală şi duce la o creştere a randamentului cu 30%. Sau ce să cred despre instalaţia hidraulică pentru prese care măreşte de circa 2,5 ori randamentul?

REFLECTII

CEL MAI BUN STRUNGAR SE FACE AVOCAT!?...

Sensibilitatea artistică a moldovenilor rămîne nedezmințită, chiar atunci cînd ei mînuiesc lingura topitorului și privesc prin vizete de cobalt. Colectivul Uzinei de utilaje și piese de schimb din Suceava a avut o inițiativă unică în țară, pînă acum: instituirea unei colaborări permanente cu filiala locală a Uniunii artiștilor plastici. Colaborarea vizează valorificarea pieselor dezafectate prin lucrări de artă ornamentală modernă, crearea unei ambianțe cît mai plăcute și demne în perimetrul uzinei, rezolvarea unor probleme de estetică industrială, decorarea principalelor artere de circulație din județ etc. În imagine: o lucrare a sculptorului Vigh Istvan, expusă în parcul uzinei.

Chiar dacă te-ai obișnuit, cititorule, cu miracole economice la tot pasul, eu îți propun să zăbovim o clipă asupra a ceea ce s-a întîmplat și se desăvîrșește la Suceava. Vom găsi cîteva învățăminte, ori, cel puțin, prilejuri de reflecție.

Sînt vreo unsprezece luni de cînd în Țara de Sus au descălecat moldovenii plecați cu cităva vreme înainte, prin alte județe, să deprindă tainele unei profesii noi pentru meleagurile acestea — siderurgia. Zică cine ce-o vrea, dar ca să realizezi semnificația acelor transformări pe care le suferă oamenii în fața primelor șarje trebuie să cunoști o oțelărie, indiferent de dimensiunile ei, alt fel decît prin mijlocirea celor mai izbutite redări descriptive. Trebuie să vezi șerpii de foc nu în filme, ci să simți îndeaproape dogoarea cuptoarelor, să te bucuri nu de fotogenia jerbelor cu solzi incandescenți, ci să tresari la răbufnirile fiecărei lopeți de cocs aruncate pe gura cuptorului, să urmărești nu numai goana podului rulant pe deasupra capetelor, cu oalele uriașe al căror conținut, o dată revărsat, ar volatiliza orice materie vie, ci să auzi duduitul fierelor vechi care fierb și se așază, să percepi nu numai cu ochii și cu urechile, ci să simți cu pielea și cu frica ta că totul din jur e fierbinte. Atunci te vei întreba cînd s-a plămădit la Suceava nu oțelul, ci oamenii lui.

Vei zice că adaptarea se impunea, că cei mai mulți dintre noi avem ocupații înainte necunoscute acestei țări, că Suceava însăși a lepădat mai de mult vegetarea patriarhală. De acord. Numai că oțelarii aceștia, molcomi prin ereditate, au pășit de la început dezinhibați în fața cuptoarelor. Profilul uzinei — cuptoarele electrice aparțin Uzinei de utilaje și piese de schimb din subordinea Ministerului Industriei Materialelor de Construcții — este prin el însuși dificil, în sensul că întreprinderea furnizează nu produse de serie (ceea ce ar ușura familiarizarea cu o tehnologie mai mult sau mai puțin stabilă), ci unicate sau piese în serii mici. Mai mult, destinația pieselor turnate pretinde nu orice fel de metal, ci oțeluri refractare și înalt aliate. Cu toate acestea, activitatea turnătoriei, a uzinei în general, «merge bine» încă de la intrarea ei în funcțiune.

În acest «amănunt» mi se pare că se însumează efectele devotamentului muncitoresc cu rezultatele chibzuitei recrutări și pregătiri a noilor cadre.

Poate crede cineva că, pînă una, alta, s-a apelat la siderurgiști cu experiență din alte colțuri ale țării. Ei bine, nu! Efectivul uzinei este format din tineri — media de virstă pe întreprindere este 23 de ani — recrutați din împrejurimi și recalificați în perioada edificării obiectivului. Dar CUM s-a făcut această recrutare și recalificare?

Cu toată duritatea profesiei, afluxul de candidați a fost mare. Îl menționăm pentru că el indică și un anumit grad de entuziasm; or, entuziasmul nu poate lipsi dintr-un proces de schimbare radicală. Indiferent de motivele imediate ale unuia sau altuia dintre candidați, alegerea soluției celei mai bărbătești, tot entuziasm presupune. Mă refer la deosebirile de «interese» dintre Mihai Plămadă, spre exemplu — ajuns șef de echipă în atelierul oțel-formare pentru că asta a fost *plăcerea* lui de cînd a văzut o micuță turnătorie de fontă la Rădăuți — și fostul șofer Dumitru Ghiuță — care în urma unui accident de circulație, petrecut independent de atenția lui, s-a hotărît să dea naibii volanul — dintre Gheorghe Rusu — care a părăsit șantierul de construcții în căutarea unei munci mai ritmice — și Vasile Dochia — fost timplar «de lux», ajuns *șef* de echipă la modelărie din pură tentație spre autodepășire.

În fața valului de entuziasm, alimentat de cele mai diferite ocupații, coordonatorii viitoarei uzine (ei înșiși recrutați din timp — un alt amănunt prețios) au chibzuit rece și au examinat lucid. Formal, concursul de admitere putea fi ținut la limba română, matematică și asupra mai știm noi cărei bibliografii de specialitate, cu verificări practice apropiate de siderurgie. Beneficiarii-examinatori au procedat exact invers. Și-au încrucișat *curiozitatea* cu *abilitatea* candidaților «în deplasare», pe propriul teren al acestora. Adică, au verificat nu ce *nu știau* candidații, ci ceea ce *știau ei*, i-au ascultat nu probleme din viitoarea profesie, ci *din meseria pe care o practicaseră*.

— Nici unul nu avea idee de siderurgie, ne declară Ion Nemțișor, inginerul șef al uzinei. Așa că era firesc să le depistăm aptitudinile de bază, simțul profesional, gîndirea tehnică, originalitatea ei, capacitatea de efort, aderența la nou, nemulțumirea de sine.

Interlocutorul își amintește stupoarea cu care l-a întîmpinat comisia pe Vasile Prisăcaru, pe atunci parchetar. Distanță cam mare pînă la turnarea oțelului. Și totuși a fost examinat din tainele meseriei pe care o stăpînea atunci. Cineva l-a întrebat cum elimină rosturile parchetului. Tînărul a dat un răspuns ingenios. A fost admis, iar acum e unul dintre cei mai buni muncitori.

Pe lîngă experiența pozitivă a acestei metode legate de recrutarea cadrelor, găsesc că ea nu face decît să corespundă, păstrînd proporțiile, la ceea ce reprezintă modernul în învățămînt și în verificarea cunoștințelor. Căutarea căilor verificării profunde denotă și o mentalitate nouă și necesară. Este vorba de interesul factorului responsabil de a nu se mulțumi numai cu declarații de bune intenții, ci de a vedea și posibilitățile de traducere a lor în fapt.

Dar *selecționerii* suceveni nu s-au rezumat la atît. Ei n-au uitat că tinerii pe care i-au ales s-au orientat către o profesie sau alta din cele care urmau să fie practicate în — pe atunci — viitoarea uzină, mai mult din auzite. Contactul cu realitatea urma să se petreacă la locul calificării — o uzină bucureșteană cu profil similar. Era firesc ca o dată cu «dumirirea» să apară și schimbări de «gusturi». Pe lîngă grupul de practicanți a fost delegat un împuternicit, care să le asculte doleanțele, competent să aprobe, de la caz la caz, inversări de opțiuni, pînă nu era prea tîrziu.

Această *atenție* a conducerii viitoarei uzine are — pe lîngă un indiscutabil aspect democratic și uman — și valoarea a încă unei măsuri chibzuite. Recalificarea radicală a viitorilor muncitori a fost așezată astfel, de la început, pe baze stabile. Devine aproape de prisos să mai remarcăm că școlarizarea și practica noilor siderurgiști au fost programate și încheiate din timp, astfel încît să le rămînă vreme pentru a participa la montarea utilajelor și la probele tehnologice.

Recalificarea are, deci, rosturile, regulile, dar și limitele ei. Vrem să spunem că nu am dori să se interpreteze reușitele experiențe ale uzinei sucevene ca o pledoarie pentru schimbarea repetată, *capricioasă*, a meseriei. Există momente cînd societatea, progresul tehnic, industrializarea, o cer. Recunoaștem și dreptul reașezării profesionale a individului, care nu și-a găsit de la început *locul potrivit*. Căutările unui asemenea om nu se pot însă prelungi la infinit fără a cădea în aventură.

Lăsăm lui E.M. libertatea de a-și alege viitorul. Dorim să nu aprecieze aceste rînduri ca o imixtiune în viața lui. Nu întîmplător divulgăm doar inițialele numelui. Dar nu putem trece peste calitățile și talentul care vor fi făcut din acest tînăr, provenit dintr-o regiune fără tradiție industrială, laureatul ultimei ediții a «Olimpiadei strungarului», concurs organizat de Uniunea Tineretului Comunist, U.G. S.R. și Radioteleviziunea română. E.M. a cîștigat «strungul de aur» la mama industriei acasă, în lupta cu secundele, cu milimetrii, cu întrebările încuietoare, cu o mașină nouă pentru el, cu detaliile unei piese necunoscute, cu suporterii localnici, cu partialitatea organizatorilor chiar (ultimul *rival*, din cîteva sute, s-a «întîmplat» să fie chiar din uzina-gazdă). Cîtă mîndrie, pasiune și ce siguranță profesională ascunde acest succes!

Iată de ce am fost contrariați aflînd că tînărul, evident dotat intelectual, s-a înscris la cursurile fără frecvență ale Facultății de... drept. Subscriem la tentativa sa către dobîndirea unei pregătiri «superioare». Ea se înscrie chiar, formal, în imperativul epocii. Dar, oare, nu a ales ei, după succese evidente și greutăți evidente, calea cea mai ușoară? Nu știm dacă tagma juriștilor va cîștiga un pledant eminent, dar corpul tehnicienilor — al inginerilor, eventual — va pierde o speranță.

Poate că E.M. nu va abandona metalurgia. Poate că urmează dreptul doar așa, pentru cultură generală. Îi cerem scuze pentru intervenție. Dar am făcut-o, după cum spuneam, din dorința de a nu se înțelege că dacă sîntem partizanii recalificărilor necesare, bine organizate, susținem și operațiile de acest gen, gratuite, ca scop în sine.

de Sergiu ANDON
Fotografie de Mihai ALEXE

Ministerul Industriei Lemnului lansează cea mai modernă garnitură de bucătărie — **TOMIS**.

Fabricată de **CIL-PIPERA**, după concepții și tehnologii evoluate, din materiale de cea mai bună calitate și înzestrată cu numeroase accesorii de confort, bucătăria **TOMIS** oferă largi posibilități de adaptare la spațiul culinar al apartamentului dv., avînd corpurile superioare suspendate pe perete, mască pentru chiuvetă și dimensiuni judicios calculate.

O masă cu taburete elegante, suple, completează funcționalitatea acestei bucătării cu posibilitatea servirii mesei în același cadru.

Finisajul îngrijit și culorile pastelate conferă garniturii de bucătărie **TOMIS** — și implicit apartamentului dv. — o notă de confort și eleganță nemaiîntîlnită pînă în prezent.

PIPERA

ȘOSEAUA PIPERA NR. 48, SECTOR 2, BUCUREȘTI, TELEFON 33 00 80

UMOR DE PESTE HOTARE

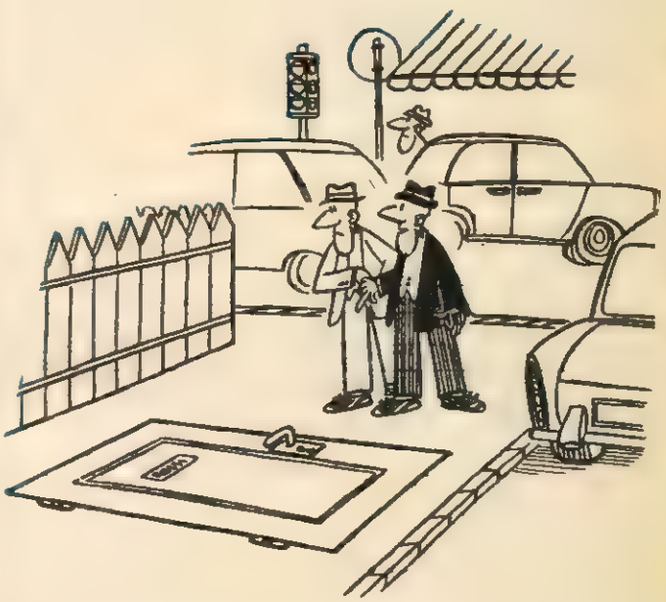

– Aici locuieşte ilustrul speolog, doctor Rossi.

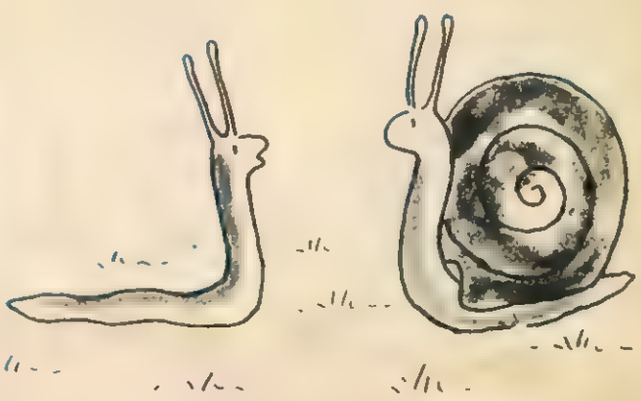

– Am fugit de acasa

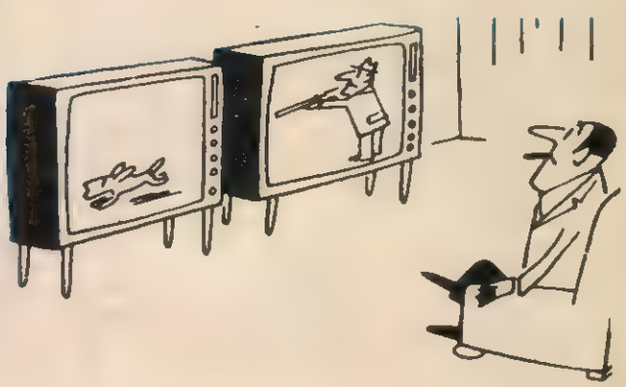

1921 1971 50

ÎN SPIRITUL INTERNAȚIONALISMULUI PROLETAR

FILE DE ISTORIE ÎN IMAGINI

de conf. univ.
I. ARDELEANU

SE ÎMPLINESC 50 DE ANI DE LUPTĂ ȘI ACTIVITATE CREATOARE A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN. AFIRMAREA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN DIN MOMENTUL FĂURIRII SALE — ISTORICUL CONGRES DIN MAI 1921 — CA DETAȘAMENT AL MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI INTERNAȚIONALE A FOST O CONTINUARE FIREASCĂ A TRADIȚIILOR INTERNAȚIONALISTE ALE MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI DIN ROMÂNIA. DE LA ÎNCEPUTURILE SALE, MIȘCAREA MUNCITOREASCĂ DIN ȚARA NOASTRĂ S-A AFIRMAT CA UN DETAȘAMENT ACTIV AL PROLETARIATULUI MONDIAL, PARTE INTEGRANTĂ A MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI INTERNAȚIONALE, ÎNTREȚINÎND LEGĂTURI STRÎNSE CU ORGANIZAȚIILE MUNCITOREȘTI ȘI SOCIALISTE, NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE, CU CONDUCĂTORII EMINENȚI AI PROLETARIATULUI.

În iulie 1919, muncitorii români au participat la greva generală internațională de solidaritate pentru apărarea Rusiei Sovietice și a revoluției proletare din Ungaria. Iată relatarea despre desfășurarea grevei reprodusă din ziarul «Chemarea», 24 iulie 1919.

În rîndurile batalioanelor internaționale pentru apărarea revoluției proletare din Ungaria s-au aflat și numeroși militanți români. În fotografie: un batalion internațional, avînd în frunte militanți români, înainte de plecarea pe front — 1919.

Proletariatul și-a spus cuvântul

Greva generală internațională

La mișcarea de rezistență a poporului francez împotriva ocupanților hitleriști au participat, în multe unități de franctiurori, militanți români — așa cum se vede și din această imagine, înfățișând defilarea unui grup de franctiurori la Marsilia (august 1944).

În lupta pentru apărarea Spaniei republicane au participat pe diferite fronturi și militanți români. Fotografia, datînd din 1936, înfățișează pe membrii români ai brigăzii de artilerie

Broșură editată de P.C.R în ilegalitate, în care au fost popularizate succesele revoluției chineze — mai 1934

REVOLUȚIA SOVIETICĂ ÎN CHINA

MAI 1934

ISTORIA

Primele organizații profesionale ale proletariatului român continuau la o altă scară interesul și dorința de cunoaștere ale muncitorilor români față de ideile înaintate din acea epocă, tot astfel cum, la începutul secolului al XIX-lea, oameni înaintați din țara noastră, ca Theodor Diamant, Ion Eliade Rădulescu, Cezar Bolliac, au stabilit legături cu reprezentanți ai socialismului utopic francez. Carol Farcaș, conducător al Asociației generale a muncitorilor din Timișoara, filozoful Vasile Conta, scriitorul Gheorghe Panu au fost membri ai Internaționalei I. Este cunoscut că pe teritoriul țării noastre — la Timișoara, Anina, Oravița, Oradea — au existat secții ale Internaționalei I. Socialiștii români de la sfîrșitul secolului al XIX-lea au avut legături cu Friedrich Engels. Scrisorile lui Friedrich Engels către socialiștii români oglindesc interesul viu și simpatia cu care acesta urmărea dezvoltarea mișcării revoluționare și muncitorești din țara noastră. «Cu mare plăcere — scria Engels în 1888 — am văzut că socialiștii din România primesc în programul lor principiile de căpetenie ale teoriei care a izbutit a aduna într-un mănunchi de luptători pe mai toți socialiștii din Europa și din America. Este vorba de teoria prietenului meu, răposatul Karl Marx».

Organizațiile politice ale clasei muncitoare din România — începînd cu Partidul social-democrat al muncitorilor din România, înființat în 1893 — au participat la dezbaterea marilor probleme care au stat în diferite etape în fața mișcării muncitorești internaționale, și-au afirmat solidaritatea și sprijinul activ față de luptele proletariatului mondial. Numeroși combatanți români ca I. Cernătescu, C. Haralambie, Gh. Roșnită au luptat în 1871 pe baricadele Comunei din Paris, apărînd primul stat al muncitorilor. În 1905 muncitorii din București și din alte orașe ale țării s-au solidarizat cu lupta proletariatului rus împotriva țarismului, au desfășurat o largă acțiune de sprijinire morală și materială a echipajului revoluționar de pe crucișătorul «Potemkin», debarcat la Constanța.

O pagină vie a spiritului internaționalist al proletariatului și maselor muncitoare din țara noastră o constituie largile acțiuni în sprijinul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, lupta batalioanelor revoluționare române, cu arma în mînă, pentru apărarea primului stat socialist. Clasa muncitoare din țara noastră și-a manifestat solidaritatea cu revoluția proletară din Ungaria și Germania. Proletariatul român a participat, la 21 iulie 1919, la greva generală internațională de solidaritate pentru apărarea cauzei muncitorilor din Rusia Sovietică și Ungaria.

Aceste tradiții nobile au fost ridicate la un nivel mai înalt, prin crearea Partidului Comunist Român, care a condus cu pricepere și curaj lupta clasei muncitoare, a maselor muncitoare din țara noastră pentru răsturnarea puterii exploatatorilor, pentru apărarea, alături de muncitorimea de pretutindeni, a cauzei libertății popoarelor, progresului social și păcii în lume.

Partidul Comunist Român a cultivat cu consecvență în masele oamenilor muncii spiritul internaționalismului proletar. În anii grei de la începutul activității sale și apoi în cei ai ilegalității, partidul a chemat clasa muncitoare, forțele progresiste ale poporului să se solidarizeze cu marea răscoală populară din Bulgaria, cu lupta tinerelor partide comuniste din diferite țări din Europa, a sprijinit marea grevă generală din 1926 din Anglia, s-a ridicat cu hotărîre în apărarea militanților mișcării muncitorești ce fuseseră arestați — ca E. Thälmann, Gheorghi Dimitrov. În perioada premergătoare celui de-al doilea război mondial o largă simpatie și sprijin a acordat Partidul Comunist Român răscoalei din Austria, luptei poporului din Etiopia. Cu viu interes a fost urmărită lupta revoluționară a poporului chinez. În anii 1936—1939, aproape 500 de voluntari români au participat la luptele pentru apărarea Spaniei republicane.

În perioada de cumpănă pentru întreaga omenire a luptei antifasciste, comuniștii și patrioții români s-au solidarizat cu popoarele iugoslaviei, Poloniei, Greciei, Austriei, Albaniei și ale celorialte țări cotropite de hitleriști. În epopeea rezistenței antifasciste și-au înscris numele mulți comuniști și patrioți români care au luptat în detașamentele de partizani din Uniunea Sovietică, Franța, Cehoslovacia, Belgia.

Istoria și drumul eroic de luptă al partidului nostru consemnează de asemeni în paginile sale solidaritatea și simpatia cu care au fost înconjurați partidul comunist și clasa muncitoare din România de către comuniștii de peste hotare, ceea ce a reprezentat un imbold puternic în lupta lor.

În anii construcției socialiste, Partidul Comunist Român a dezvoltat puternic legăturile sale cu toate partidele comuniste și muncitorești din țările socialiste și capitaliste, cu mișcările de eliberare națională. Continuarea consecventă a tradițiilor internaționaliste ale Partidului Comunist Român își găsește expresie în lupta pentru construirea socialismului pe pămîntul României, în întreaga politică pe care partidul și statul nostru o desfășoară în domeniul vieții internaționale.

Muncitori, soldați români înrolați în batalioane revoluționare au luptat pentru apărarea cuceririlor Revoluției din Octombrie
În fotografie Secția politică a frontului Turkestan (X) Dic Dicescu și Ghiță Moscu (XX), militanți români.

PENTRU REVOLUȚIA DIN 1917

Anul revoluționar 1917 m-a găsit recrut la Bîrlad împreună cu un grup de tovarăși din mișcarea muncitorească, cu care aveam legături încă din 1909.

Evenimentele din 7 noiembrie 1917, în urma cărora a fost instaurată Puterea sovietică, au stîrnit în rîndurile noastre un imens entuziasm. La scurt timp după revoluție, Comitetul de acțiune al grupului social-democrat a trecut la înfăptuirea unei dorințe fierbinți a masei muncitorilor și soldaților români: crearea unor batalioane revoluționare române care să lupte cu arma în mînă, alături de poporul rus, pentru apărarea cuceririlor revoluției socialiste

Era nevoie însă de cadre militare corespunzătoare, fiindcă batalionului nu i s-au alăturat decît vreo doi-trei ofițeri din fosta armată regală, aflați la Odessa. Eu eram agitator politic al batalionului, avînd totodată sarcina să recrutez elemente bune în acest batalion, al cărui efectiv era în continuă creștere.

După mai multe lupte, cîțiva ostași din regimentul internațional au fost puși la dispoziția departamentului de agitație și propagandă din Petrograd. Printre aceștia mă găseam și eu.

Ajunși aici, am fost primiți de Urițki, șeful acestui departament. Apoi am fost trimis la Moscova, unde m-am prezentat doctorului C. Racovski.

— Avem o problemă importantă de rezolvat pentru care este nevoie de doi oameni curajoși — mi-a spus el.

— Eu unul sînt gata să mă duc.

— Foarte bine, dar mai caută-ți un tovarăș.

L-am găsit în persoana lui Ioniță Dumitrescu, un vechi tovarăș de luptă care făcuse și el parte din batalionul revoluționar român

A doua zi, conduși de Racovski, ne înfățișăm la Kremlin. Am intrat într-o sală și ni s-a spus să așteptăm. După cîteva clipe apăru Lenin — pe care noi îl mai văzusem la mitingul de la 1 Mai 1918 la Moscova.

Vine vioi, cum era întotdeauna, ne strînge mîna — mie și tovarășului Dumitrescu — și ne spune, prin doctorul Racovski, ceea ce aveam de făcut. Trebuia să plecăm la Feodosia pentru a aduce documentele batalionului revoluționar român de la Odessa, precum și unele valori.

Am ajuns cu greu la Feodosia, după un drum de vreo 8—9 zile.

Ne-am prezentat Sovietului local, de la care am primit un plic sigilat și o sumă foarte mare de bani, în bancnote, cîteva sute de milioane.

După alte 9 zile de călătorie, pline de primejdii, ne-am înapoiat la Moscova și ne-am prezentat doctorului Racovski. Ne-a condus din nou la Kremlin, la Lenin, care ne-a întrebat cum am îndeplinit misiunea și care e situația prin părțile Feodosiei.

I-am povestit tot ce s-a întîmplat pe drum și tot ce am văzut pe acolo.

Lenin ne-a ascultat, ne-a felicitat, ne-a bătut pe umăr, a rîs cu noi. Cînd să ne despărțim, s-a întors de la ușă, și ne-a întrebat unde dormim. I-am spus că avem unde dormi, avem schimburi, echipament.

— Dar unde mîncați?

— Mîncăm în oraș.

Dar Lenin nu s-a mulțumit numai să ne întrebe despre toate acestea, ci a chemat un tovarăș și i-a cerut să aibă grijă de noi.

În toamna anului 1918, după misiunea aceasta, despre care am aflat pe urmă că se numea «misiunea morții», m-am înapoiat în țară.

Ajuns la București, în noiembrie 1918, am luat legătura cu Alecu Constantinescu și am continuat activitatea revoluționară...

Anatol CREȚEANU

(din volumul «Lenin văzut de români» — 1970, Ed. politică)

Manifestație a batalionului revoluționar român pe străzile orașului Odessa, în ianuarie 1918

literare

de Lucian RAICU

MARCEL MARCIAN:

TEATRUL OPERAȚIUNILOR

E bine să spunem de la început că lectorul neavizat riscă să-și facă o falsă imagine despre această carte a lui Marcel Marcian (un nume care nu-i spune probabil prea mult), să bănuiască și să vadă în ea cu totul altceva decît este în realitate.

«Sezon la Mamaia» se intitulează prima parte a volumului (care este un roman de idei concentrat); cartea abundă de altfel în trimiteri la o pseudorealitate mondenă, la un cadru fals cotidian și fals monden. Vorbeam, de aceea, de riscul unei înțelegeri greșite. Voita inducere în eroare a cititorului superficial se manifestă și în materie de stil. Nu rareori stilul își îngăduie cu ironică ostentație accente de falsă frivolitate.

Substanța cărții se difuzează într-o diversitate de planuri. În stratul imediat vizibil — scriitorul își exercită însușirile de prim observator al psihologiilor, în urmărirea unei relații umane originale (de o rară delicatețe și suavitate) între două personaje, doi bărbați, unul aproape în vîrstă, celălalt, tînăr prin biologie, dar și prin vocație, dacă se poate spune așa, de o tinerețe excesivă, aproape stridentă.

Dar relația dintre cele două personaje, angajate parcă într-un joc pur, de o autentică și poetică elevație, nu e, la urma urmei, cum vom descoperi în curînd din ce în ce mai interesați, decît reflexul ciudat, jocul de umbre proiectate în exterior de conflictul, mai real încă, al *ideilor*. Această descoperire are loc dincolo de suprafața imediat vizibilă, care alcătuiește, spunem, primul strat al romanului. Contrastul dintre planul ideatic, extrem de filtrat, de abstract, și materialitatea atît de concretă a cotidianului, cu toate detaliile unui «real» imediat, conferă prozei lui M. Marcian nota unei vibrante modernități.

Mai ales că în lumea ideilor, în sfera abstracțiunilor, scriitorul valorifică resurse de lirism, urmărindu-și cu o uimire inocentă, plină de bucurie, propriile construcții fantastice; cu o dezinvoltură copilărească, el le înalță și apoi le distruge pe rînd. «Tînărul disperat», obsedat de teatru pînă la paroxism, se complace în a construi cele mai fantastice (și fantasmagorice) formule de teatru posibile, ocazie pentru scriitor de a-și manifesta spiritul foarte inventiv, fantezia lirică și gustul pentru jocul pur, seducător, al ideii. Fiindcă formulele de teatru, cum le imaginează autorul, nu sînt decît expresia unor tipare, structuri și categorii existențiale.

Fascinat de acest *joc al ielelor*, scriitorul este capabil în același timp să-i surprindă caracterul dramatic.

În cele din urmă *Teatrul operațiunilor* este confesiunea, uneori tulburătoare, a unui obsedat al artei, care încearcă să-și depășească obsesiile, să se elibereze de propriile impasuri, printr-o reprezentare a lor cît mai exactă din perspectiva unei detașări ironice.

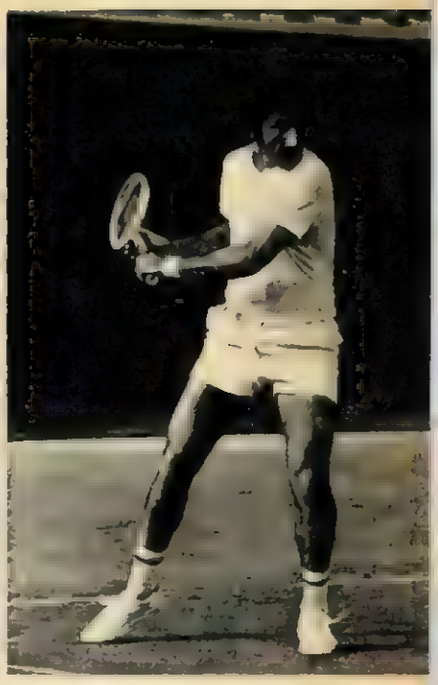

cu Țiriac despre NĂSTASE și viceversa

Ilie Năstase reprezintă astăzi, în nomenclatorul sportiv românesc de circulație internațională, fără nici un dubiu, poziția fruntașă. Datorită succeselor sale într-un sport de o mare popularitate pe toate continentele, Ilie face să se vorbească deseori, și la modul superlativ, despre țara noastră, dovedind încă o dată cît de valoros poate fi sportul atunci cînd este investit cu acte de ambasador și — mai ales — cînd «servieta diplomatică» este purtată nu de un oarecare, ci de un alt maestru al rachetei, inseparabilul său partener Ion Țiriac.

În trecerea lor prin Capitală, cei doi supercampioni ne-au vizitat la redacție, punîndu-se la dispoziția curiozității cititorilor noștri pe care am încercat să-i reprezentăm.

— Cum s-a născut cuplul Țiriac-Năstase?

— Printr-un complex de împrejurări — răspunde Țiriac — explicat, mai ales, de calificarea noastră în finala de la Paris, doar la două luni de zile de cînd jucam împreună. Pînă atunci, cu Pietrangeli și Gulyas, cu care făceam pereche, avusesem rezultate de valoare medie, să zicem.

— Nu sînteți prea diferiți ca vîrstă? Mai există un astfel de decalaj la alte cupluri?

— Niciodată încă nu mi-am pus această întrebare, intervine Ilie Năstase, și nu știu măcar dacă sîntem singurul cuplu atît de diferențiat ca vîrstă. Dar nu anii contează, ci mai curînd stilul de joc. Nu, nu vreau să-i fac lui Țiri un compliment. Mă refer la un aspect pur tehnic. Stilurile noastre sînt foarte diferite. El este ceea ce se cheamă un «pregătitor», mie revenindu-mi sarcina să «realizez». Dar unul fără altul nu merge. Poate părea curios nespecialiștilor, dar forța noastră stă tocmai în diferențele manierei de joc, proprii fiecăruia — Rosewall și Stolle nu vor fi niciodată mari ca «dublu»; ambii vor să-și pregătească mingi și să-și realizeze puncte. Evoluția lor apare unora mai spectaculoasă decît a noastră. În schimb, eficacitatea ne avantajează.

E, cred, pentru prima oară de cînd îl cunosc pe Ilie (și de cînd mă interesează ce spune) cînd îl aud vorbind despre Țiriac. O întrebare mă tentează:

— Ai fost vreodată gelos pe Țiriac?

— Îmi cucerește toate simpatizantele, glumește (sau, știu eu?) Ilie. Cred că prin 1965 cînd mă bătea la tenis eram gelos.

— În 1965 nu cred să te fi bătut, rectifică Ion.

— Nici să fiu gelos cînd vreau nu-mi dai voie?

— Ilie crește necontenit și foarte rapid, intervine Țiriac. Pentru el asta este problema. Pentru mine — menținerea. El nici n-a prea încercat un alt partener, cu excepția lui Franulovici.

— Zeliko nu este un om de dublu, intervine Năstase. Aici trebuie să creezi. Uite, Franulovici nici cu Kodes, cu care încearcă, nu face un «dublu» teribil. La «simplu», amîndoi sînt foarte buni. Împreună, își pierd din valoare. Cu Țirel (asta este forma de răsfăț maxim pentru Ilie–n.a.) trag de 6 ani și ne merge bine.

— Păi eu sînt «căsătorit» cu familia Năstase. Acum 6 ani m-a «lăsat» Costică, frate-su și «m-a luat» Ilie. Parcă pot să scap de ei...

— Cum priviți partidele de dublu? Ce preț le dați vizavi de cele de simplu?

— Prefer «simplul», afirmă Ilie, oarecum pe gînduri, poate și din cauza obsesiei unei oglinzi în care se simte parcă obligat să se privească mereu.

— Pentru mine și «simplul» și «dublul» sînt jocuri de tenis și le tratez ca atare, adică perfect egal. Uneori, chiar, pentru un «dublu» sînt capabil să renunț la un «simplu».

— În cazul acesta, de ce Ilie a abordat dublul mixt cu toate că, după informațiile mele, marii jucători au cam ignorat această probă?

Ilie cade puțin pe gînduri și oarecum nesigur:

— Cred că și Laver și Newcombe și alții au jucat mixt.

Îl salvează partenerul său care devine acum «realizator».

— E poate cel mai frumos rezultat al lui Ilie, cel de la Wimbledon, chiar la proba de «dublu mixt». Nu uita: Wimbledonul rămîne Wimbledon și Ilie este primul dintre noi care și-a înscris numele acolo. Asta îl scuză pentru altele...

— Atunci, cum să apreciem Clevelandul, finala «Cupei Davis» din 1969?

— Asta a fost, să ne ierte cei care ne-ar putea crede îngîmfați — răspund aproape simultan cei doi — cea mai importantă realizare a unor sportivi români, deși scorul cu care am pierdut a fost dur.

— Deci, punctați mai mult un rezultat al echipei decît oricare alt rezultat individual, în ceea ce vă privește, deși Ilie este de două ori campion internațional al S.U.A. în turneele indoor, iar Țiriac a reușit în 1968 să intre în 19 finale (în unele cu Ilie, la «dublu») din cele 25 de turnee la care a participat.

— Evident. Pentru mine cel mai valoros rezultat individual a fost cel de la Salisbury, din 1970, unde am cîștigat finala. Fuseseră prezenți toți profesioniștii. Țiri crede că victoria mea la Ashe a reprezentat și cel mai bun joc făcut de mine.

— Poți să adaugi și înfrîngerea lui Newcombe, în 1971.

— Mi-e greu, Țiri. Nu știu de ce... Poate fiindcă 1970 a însemnat pentru noi succese la Roma, Paris, adevărate campionate mondiale pe zgură, victorii la Bruxelles, la Philadelphia, în sală, semifinala de la Wimbledon...

Îi ascult pe cei doi pasîndu-și replicile ca și cum ar trece mingea peste fileu și refac, în minte, extraordinarele trasee și succesele lor presărate pe atîtea terenuri din atîtea țări, în care ei par să se fi încurcat de-a binelea, ca într-o piesă foarte-foarte largă din care, vrînd să scapi, mai rău te înnozi.

— Cum priviți acțiunea de separare a profesioniștilor?

— Drept firească. Condițiile lor sînt superioare celor oferite de concursurile de amatori.

— Ne pare rău. Îmi plăcea să joc cu ei, indiferent de rezultat, completează Năstase. Dar, la marile competiții, vor fi totuși prezenți și ei. «Openul» nu s-a desființat. Îi vom reîntîlni la Roma, la Paris, la Wimbledon, probabil. Mulți amatori sînt la fel de buni ca și ei.

— Ilie a demonstrat-o cel mai convingător, după ce s-a acomodat cu terenurile rapide. Acum, dacă aș fi întrebat pe ce fel de teren joacă ei mai bine, n-aș putea răspunde. După părerea mea, Năstase este jucătorul cel mai rapid în deplasare din cîți cunosc și — în orice caz — cel mai plăcut de privit cînd joacă. Dar, în același timp, și cel mai dezechilibrat în ceea ce privește capacitatea sa de concentrare.

— Eu simt că am devenit mai serios, de cînd am mai îmbătrînit...

— Cînd ai să fii cu adevărat serios nu vei mai avea adversari.

— Mă judeci după turneele din America. Recunosc, am fost cam nervos.

— Hoopman ți-a mai spus-o: totul depinde doar de tine.

— Are dreptate. Dar cu toate astea am cîștigat, de obicei, doar în situații disperate. Ți-amintești? Chiar cu Franulovici și Graebner.

— Cam așa e. Franulovici a avut 4–0 în setul decisiv. Gimeno 4–1, Newcombe 5–3, Ashe 4–2.

Dar Țiriac dă bine... returul.

— Pe Graebner l-ai condus însă cu 2–0 la seturi și-ai pierdut...

— Păi, ce-ți spuneam? Și din nou privirile umblă printre firele bătute de lînă ale covorului. Joc mai bine cînd vin din urmă.

— Ilie se autoderanjează.

— Și ceilalți profită. Îmi dau seama.

— Toți au învățat să aștepte momentul cînd începi să te... autodepășești.

— Uneori este o cursă. Cînd sînt calm, rareori cîștig.

— Poate tocmai de aceea are Țiriac dreptate zicînd că ești cel mai plăcut de urmărit cînd joci.

— Ca să fiu pînă la sfîrșit sincer, dacă joacă Laver cu Stolle nu mă duc. N-am ce să văd. Doi care dau tare în minge. Dacă joacă Ilie, am totdeauna ce vedea...

— Nervi...

— Nu te răsfăța

Am trecut, în fine, hopul. Mai încerc o diversiune: ce-i real în chestia cu fotbalul și ratarea unui alt talent?

— N-am jucat niciodată într-o echipă organizată. Ci doar pe maidan. Îmi place jongleria cu mingea.

— Fiindcă poți s-o faci. Frate-tău, Costică, e mai netalentat chiar decît mine, dacă poți să-ți închipui așa ceva. Dar ce voință!

— Nu te mai plînge, că tu și patinezi.

— Da, dar dacă ție îți pun rotile, tu mergi imediat; dacă-ți dau mingea de baschet, o bagi dintr-o dată în coș. Dacă te arunc în apă, înoți. Cred că dacă începi să joci tenis cu mîna stîngă cîștigi campionatul categoriei a II-a din primul an. Eu nici nu ating mingea dacă trec racheta în cealaltă mînă. Ce să mai vorbim? Pe undeva cred că ești chiar inconștient de talentul tău. Joacă zilnic 5 seturi și la meciuri fugi și după aut-uri!

— Îmi place să joc, ce vrei?

— Nimic, decît să subliniez tocmai asta. Îți iubești meseria.

— Există pentru tine un complex Graebner? Sau te-a lăsat... norocul?

— Pînă acum el conduce în întîlnirile directe. În 1970 avea 2–0, acum am redus la 2–1. Nu știu de ce, dar chiar dacă-l conduc mi-e frică de el.

— Cu ce l-ai întrecut, totuși?

— Cu calmul.

— Care îți este cel mai puternic adversar?

— Laver și Rosewall. «Dau» foarte bine returul și sînt de o regularitate de metronom.

— Cît slăbești la un meci greu?

— Nu știu. Cred că pînă la 2 kg. Nu prea transpir.

— El nu depune efort cînd joacă. El zboară. Face balet, spune — fără a glumi — Țiriac, chiar puțin posac.

— Vei trece la racheta de «sîrmă»?

— Nu renunț la lemn. Așa simt mingea mai bine. Și ceilalți care au adoptat metalul, sau «sîrma», cum îi zicem noi, au făcut-o pentru publicitate, din interes material. Puțini sînt cei care n-au revenit, încă, la lemn. Țiriac flirtează cu «sîrma». Zice că nu opune rezistență la aer, avînd minerul bifurcat. Se poate...

— Ce faceți în timpul liber?

— Vedem tot ce este sport, frecventăm concertele de muzică ușoară.

— Ce sportiv străin preferați?

— Merckx — zice Năstase.

— Clay — răspunde Țiriac.

— Dar dintre români?

— Răducanu, Tamango — zîmbește pe sub mustăți Țiriac.

— Țiriac — spune fără să clipească Ilie. Chiar și dincolo de teren prietenia celor doi pare să înregistreze victorii

Emanuel VALERIU

varietăți

și uite că nu știam unde zace idealul...

Așa cum se obișnuește, cu o zi înainte de deschiderea expoziției londoneze cu titulatura «Căminul ideal» exponatele au fost recomandate reprezentanților presei cu tam-tamul cuvenit. Deși n-am avut onoarea să fim invitați la vernisaj, simțim în măsură să vă împărtășim și dv., cu ajutorul colegilor de la agenția fotografică Keystone, cîteva din minunile expoziției.

1. Saltea din material plastic transparent, cu droturi de oțel. Miss Fiona Curzon, care prezintă noutatea, poartă la gît niște colțare tot din oțel. Deducem de aici că s-ar putea ca onorata firmă «British Steel Corporation», autoarea produselor, să treacă printr-o oarecare jenă financiară dacă nu și-a putut permite să angajeze decît un singur model pentru ambele exponate.

2. Miss Alice Matlak poartă o perucă din oțel, tot din oțel «British Steel Corporation». Veți fi de acord că pentru a mingiia posesoarea unei asemenea coafuri e nevoie neapărat de mănuși.

3. Surpriza surprizelor: în expoziția «Căminul ideal» poate fi văzut și acest personaj pe nume George Palmer, un indian kiowa sută la sută. La ce e el bun la casa omului, care-i utilitatea lui într-un cămin „și încă ideal, din păcate nu ni se spune.

Portret-studiu la Grădina zoologică din Stuttgart (R.F. a Germaniei). Să nu ne întrebați însă cum a fost convinsă foca să pozeze, ca un model de meserie, fiindcă nu știm. Acesta rămîne un bine păstrat secret profesional al fotografului

secret profesional

un tînăr, o chitară și încă ceva!

înțelepții printre noi

● *Omenirea ar fi fost de multă vreme fericită dacă întreg geniul pe care ea îl folosește pentru a-și repara greșelile l-ar întrebuința pentru a le evita.*

G.B. SHAW

● *Oamenii binecrescuți contrazic pe alții. Cei înțelepți se contrazic pe sine.*

OSCAR WILDE

● *Experiența trebuie să ne învețe două lucruri: primul, că trebuie să corectezi mult; al doilea, că nu trebuie să corectezi prea mult.*

EUGÈNE DELACROIX

● *Sinceritatea nu înseamnă să spui tot ce gîndești, ci să gîndești tot ceea ce spui.*

H. DE LIVRY

● *Nu există situații disperate; există numai oameni disperați într-o anumită situație.*

MARK TWAIN

● *Trebuie să înveți permanent din greșelile altora, deoarece nu ai suficient timp să le comiți singur pe toate.*

PETER VAN EYCK

● *O carte pe care ai scris-o poate fi un adevărat succes de librărie atunci cînd o critică și cei care n-au citit-o niciodată.*

ALBERTO MORAVIA

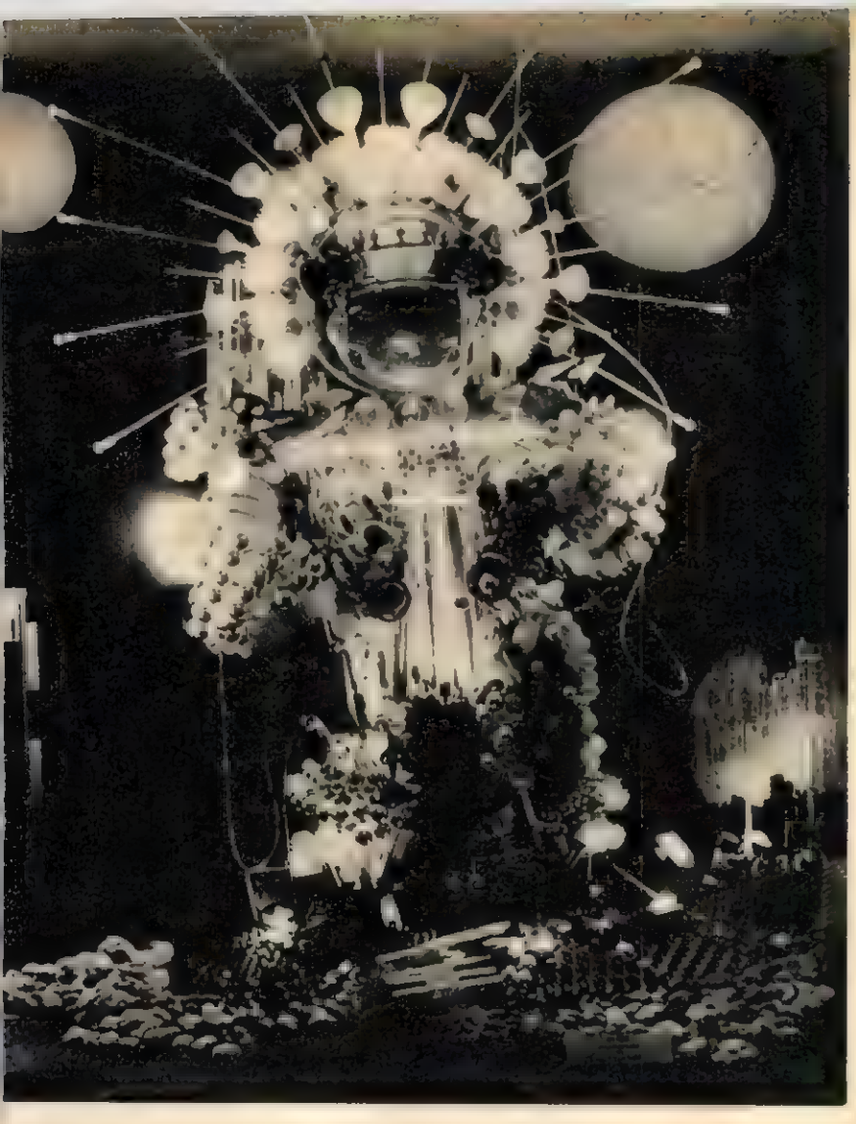

cosmosul inspiră, artiștii transpiră...

Paginile noastre de «Varietăți neîngăduindu-și abateri de la profilul stabilit, ne vom abține de la orice comentariu sau apreciere de ordin estetic cu privire la această operă plastică cosmică, denumită «Cavalerul spațiilor». Ne mărginim, prin urmare, să arătăm doar că sculptorul Jeane Renucci-Convers și a gîndit opera timp de trei luni și a realizat-o într-un an; că în structura lucrării au fost incluse 2 000 de becuri electrice de 300 tipuri diferite, precum și 25 km de conductoare. Mai cunoaștem că numitul cavaler al spațiilor este înalt de 5 m și cîntărește 1 350 kg și că a fost expus în vitrina unui magazin de prezentare din Paris al concernului Philips. Repetăm: magazin de prezentare și facem această precizare pentru ca nu cumva să-i punem zadarnic pe drumuri pe eventualii amatori.

elefanții, poluarea sonoră și drogurile

Ostergard Andersen (15 ani) este chitaristul unei formații daneze de muzică pop. Pînă aici, nimic neobișnuit.

Tînărul chitarist are însă și o mascotă, un pui de șarpe boa, care, deși n-a împlinit încă nici vîrsta de un an, măsoară 1,5 metri lungime.

«Micuțul se comportă liniștit și prietenos, ascultă cu plăcere muzică pop și se încolăcește cu o cordială amiciție, cu sinceră pasiune, în jurul gîtului chitarei.

Deocamdată...!

(Amintim, ca chestie, că un șarpe boa adult depășește 5 metri lungime; despre ce e capabil să facă, preferăm să nu mai amintim nimic!).

Dumnealor sînt frați. Au fost aduși de curînd din junglele Thailandei și instalați ca vedete noi la Grădina zoologică din Londra; dar au supărări mari. Îi enervează zgomotele produse de marile turboreactoare care decolează de pe aeroportul învecinat. Pentru a-i feri de neurastenie, s-a găsit o soluție de moment: li s-au pus căști ocrotitoare pe urechi și se pare că viața le este din nou plină de farmec și de... liniște.

Iar dumnealui, sălbaticul care trăiește în libertate în junglele Africii de Sud, este o ființă pierdută; a prins gustul stupefiantelor. Îl vedem asupra faptului; s-a ridicat, cît e de greoi, pe piciorușele din spate și rupe cu trompa fructele copacului marula, *care conțin substanțe afrodiziace, ce-l vor face să zburde apoi, ca un nebun, prin desișul junglei.*

Promiteam, într-o rubrică precedentă, să mă opresc asupra unor exemple de asigurați care au avut prilejul să se convingă de utilitatea măsurii de prevedere luate. Promisiunea mi-a fost reamintită prin cîteva scrisori sosite pe adresele revistei «Flacăra» (Piața Scînteii 1), a Direcției generale ADAS (str. Smîrdan nr. 5) sau la telefonul 15 42 64.

Iată, așadar, diferite situații în care Administrația Asigurărilor de Stat a dovedit că înțelege să se achite prompt de obligațiile ce-i revin.

IOAN REȘTEA, Oradea. Este unul dintre locuitorii de pe str. Gh. Asachi nr. 8. Cînd a încheiat asigurarea complexă a gospodăriei nu s-a gîndit nici o clipă că va fi în situația să se felicite pentru o astfel de idee. Încheiase asigurarea «așa,... *să fie!*»

Iată însă că inundații neprevăzute i-au păgubit avutul. Riscul respectiv este, după cum vă amintiți, desigur, cuprins între cele pentru urmările cărora ADAS plătește pagubele rezultate. La foarte scurtă vreme după constatarea daunei, asiguratul Ioan Reștea a primit suma de 15 000 de lei. «*Supărarea a trecut mai ușor*», acestea sînt cuvintele sale. Le socotim firești, pentru că an de an mii de asigurați au prilejul să le rostească.

DEZSO SZILAGHI, Aleșd. Am mai scris despre asigurările de accidente, am prezentat și particularitățile acestora. Cînd se încheie, mai sînt unii care plătesc prima cu o oarecare părere de rău, deși ea revine doar la cîțiva lei lunar. Nu știu dacă Dezso Szilaghi, din Aleșd, str. Părîului nr. 1, a fost dintre aceștia. Cert este că, în decursul asigurării, s-a întîmplat ce nu dorea nimeni: un accident cu urmări destul de grave. Medicii au apreciat gradul de invaliditate permanentă și, avînd în vedere suma asigurată, Administrația Asigurărilor de Stat i-a plătit 15 000 de lei. Comentariile mi se par de prisos.

GHEORGHE CIULEA din Timișoara, afirma în dreapta și în stînga măiestria sa în conducerea autoturismului. Nici prin gînd nu ne trece să-i contestăm asemenea merite. Din păcate însă există și un neprevăzut. Gheorghe Ciulea a avut «ghinionul» să avarieze grav autoturismul. Pagubele? Peste 30 000 de lei. Ținînd seama însă de faptul că autoturismul era asigurat la ADAS, paguba s-a redus la zero. ADAS a plătit 30 085 lei, întreaga valoare a daunei.

GHEORGHE VÎNTU, Sibiu. Sînteți — și dv. — un posesor de autoturism... norocos. Da, norocos! În ciuda accidentului ce vi s-a întîmplat, se poate afirma că Fortuna a fost totuși, pe undeva, prin preajma dv. Dacă nu aveați asigurarea ADAS, cum puneați pe picioare autoturismul «Dacia» pe care l-ați cumpărat nu demult? Asigurat fiind, ADAS a preluat paguba respectivă plătind 13 185 lei. Este o sumă pe care nu o puteați primi de nicăieri, chiar dacă Fortuna vă ocrotește.

Nu afirm că asigurații care au fost accidentați sau au avut diferite pagube sar într-un picior de bucurie, siguri de ajutorul acordat de ADAS. Supărarea rămîne, uneori, supărare. Momentul neplăcut, rămîne — orice s-ar face — moment neplăcut! Dar, de astfel de momente s-a trecut și se trece mai ușor datorită asigurării.

* * *

Exemple de acest fel sînt numeroase. Priviți în jurul dv., stimați cititori. Le veți remarca. Sigur.

PUBLICITATE

UN FILM DE GLEB PANFILOV:

«Începutul»

Credeam că numai după un bal de Milos Forman nu-ți mai vine să te duci imediat acasă. Dar iată că și după «Începutul» lui Gleb Panfilov apuci pe prima stradă singuratică, acolo unde te poți cutremura în voie la gîndul că, prin indiferența noastră, chipurile admisibilă, grotescul umilește tandrețea de fiecare zi. Mai puțin rău decît Forman, dar tot atît de mihnit, Panfilov pîndește clipa rotundă, precisă, în care adevărurile blînde, ce țin de cald, se topesc, lăsînd în urmă un fum înecăcios. Povestea fetei nearătoase, dornică de dragoste, de împlinire, este și povestea de fiecare zi a sensibilității obligate să înfrunte mereu un nou atac, în aparență inofensiv, al urîtului.

La urma urmei, ce sînt glumele stupide ale băieților de la bal, cumsecădenia bărbatului însurat — ispitit de aventură — care invitat în casa femeii îndrăgostite înfulecă un pui dintr-o clipire și pe urmă doarme buștean? Ce alt nume s-ar putea da nepăsării regizorilor cu pataiama de studiu «nevizată pe ultimul trimestru» care după ce iau «o fată din popor» pentru rolul Ioanei D'Arc, o dată filmul terminat, o uită ca pe un căței lăsat în ploaie? Micul lor umanism de circumstanță avea, desigur, acoperire, căci dumnealor nu au pierdut din vedere să-i «pregătească fetei foaie de drum» pentru întoarcerea în satul natal. Nu de frumoasele sentimente de circumstanță avem nevoie — afirmă cu forță Panfilov — ci de curajul de a ne descotorosi de ele înainte de a deveni un pericol. Fericirea personală poate însemna și o invitație la dans, și «un abonament la operele lui Dickens», și un «la desert vom servi șampanie și fructe». Celor cărora viața nu le-a scos încă în cale altceva, să nu le otrăvim însă candoarea cu lozinci aduse de departe; să lăsăm ca adevărul de astăzi să se înfrunte cu cel de ieri și atunci urîtul se va strecura mai puțin în viață. Este îndemnul la reflecție și neliniște adresat de un cineast îndrăgostit de frumos și de o actriță — Inna Ciurikova — care-și împinge eroina către un colț mai binecuvîntat de lumină, cu același curaj cu care unele flori se chinuiesc să răzbată printre pietrele caldarîmului.

P.S. Programînd acest film — după o săptămînă de viețuire la Central — la unul din cele mai insalubre cinematografe ale Capitalei, *Rahova*, Întreprinderea cinematografică a municipiului București a izbutit unul din cele mai anticulturale gesturi din activitatea sa. Nu este prima dată cînd filme de excepție, lansate fără nici o pregătire prealabilă (nici un afiș, nici o trimitere, nici un cuvînt suflat), din cauza insuccesului de casă sînt batjocorite pur și simplu, osîndite să-și trăiască ultimele clipe în săli reci și rău mirositoare, vad sigur al mîncătorilor de semințe. Să ne amintim doar de soarta *Asului de pică*, în toamna trecută.

Subliniem că acelor critici de film care și-au exprimat dorința de a susține prin avancronici *Începutul*, filmul nu le-a fost pus la dispoziție în timp util. Este păcat. Abia începusem să trăim cu impresia că difuzarea s-a hotărît să meargă pe același drum cu politica culturală.

Magda MIHĂILESCU

ACTORI ȘI ROLURI

De mai multe luni tînăra actriță France Anglade se pregătește pentru rolul unei fete invalide din filmul «Șchioapa». Regizorul Jacques-Paul Bertrand, care a tot amînat primul tur de manivelă, a anunțat că va începe filmările în a doua jumătate a acestei luni.

O vom vedea pe Jane Fonda într-unul din cele mai dramatice roluri ale carierei sale. «Și caii se împușcă, nu-i așa?» de Sidney Polack.

Cow-boy-ul misterios din seria westernurilor italiene cu dolari în titlu, Clint Eastwood, actor cu apreciabile resurse dramatice (Richard Burton este unul dintre marii săi admiratori), turnează în Louisiana un film dur — «Înșelatul» — inspirat din anii războiului civil. Producător și regizor este Donald Siegel, prezent și el în fotografia de față.

de la A la Z

de **Constantin POPESCU**

COCTEAU Jean

Poet, dramaturg, romancier, pictor, muzician, regizor de teatru și film, scenarist și scenograf, actor de film născut la Maisons-Laffitte (Seine-et-Oise) la 3 iulie 1889; mort la Milly-la-Forêt la 11 octombrie 1963. Geniul multilateral al lui J.C. și-a găsit în cinematograf una dintre formele cele mai fericite de exprimare, un mijloc în plus de a face poezie: în imagini mișcătoare. A găsit aci formula magică de a-și vedea închegate aievea visurile, obsesiile, temele favorite ale mitologiei sale personale. Așa am avut, în 1930, un prim poem suprarealist: *Le sang d'un poète*. Așa au fost cu ani mai tîrziu: *Le baron fantôme* (1942), de un romantism violent (parțial regie, dialog și interpretare); *L'eternel retour* (1943), mitul lui Tristan și Isolda, retrăit peste veacuri de alt cuplu de amanți nefericiți (deși semnat Delannoy, totul îi aparține aci); *La belle et la bête*, somptuos balet feeric în decoruri de pictură flamandă (1946), inspirat dintr-o povestire a d-nei Leprince de Beaumont; *Ruy-Blas*-ul adaptat de el (1947) poartă marca geniului său, în viziunea sa plastică, în romantismul său exacerbat. *L'aigle a deux têtes*, în același climat spiritual, schimbă doar Spania medievală cu Austro-Ungaria sfîrșitului veacului al XIX-lea. *La voix humaine*, sfîșietorul monolog dramatic, ecranizat de Rossellini (în 1948) spre gloria marii Anna Magnani, va fi urmat în același an, de *Les parents terribles*, unde poetul-pictor găsește pentru dramaturg cadrul miraculos al casei-rulotă, arenă a atrocelor confruntări familiale. Doi ani mai tîrziu, Melville îi va pune în scenă un roman aproape biografic: *Les enfants terribles*, după scenariul și cu dialogurile rescrise de poet. Culminația operei sale cine-poetice va fi însă *Orphée* (1950), urmat la 10 ani interval de *Testament d'Orphée* (1960), testament spiritual și sinteză a întregii sale arte. O seamă de colaboratori prețioși i-au stat alături: Jean Marais, Edouard Dermit; pictorii Christian Bérard și Wakhewitch, actrița Yvonne de Bray, compozitorul Georges Auric; operatorii: Roger Hubert, Alekan.

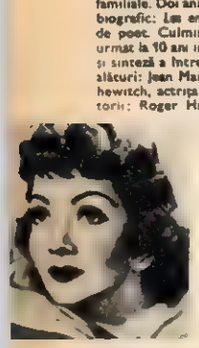

COLBERT Claudette

Actriță americană de teatru și film de origine franceză născută la Paris, la 13 septembrie 1905. Stabilită, de la 8 ani, cu familia în S.U.A., devine decoratoare, desenatoare de modele și profesoară de franceză, dar renunță la toate pentru teatru și iat-o în 1923 aprinzînd pe o scenă newyorkeză. Succesul o urmărește de la debut și o va însoți pe parcursul carierei teatrale care precede cu 6 ani pe cea cinematografică. Deși debutează în 1927 într-un film al lui Frank Capra: *For the Love of Mike*, veritabila ei afirmare cinematografică are loc o dată cu cea a filmului vorbitor, pentru care se va dovedește actrița ideală. Dicțiunea ei perfectă, jocul modern, de loc tributar stilului filmului mut, eleganța, farmecul, grația spirituală, fantezia și umorul foarte personal, o clasează de la început printre marile comediene ale Hollywoodului anilor '30. Stăpînă pe mijloacele ei dramatice, C.C. se transpune, cu degajare, în cele mai variate roluri oferite vreodată unei vedete, de la comedia de salon: *Milionar peste noapte*, cea satirică: *Președintul fantomă* sau cea muzicală: *Locotenentul surîzător* (Lubitsch), la melodrama modernă *Secretul secretarei*; *Serenada tinerelor*; *Omul de fier* sau la drama istorică *Semnul Crucii*; *Cleopatra* (Cecil B. de Mille). În 1934 C.C. obține Premiul Oscar pentru comedia *S-a întîmplat într-o noapte* (Frank Capra) și un imens succes cu drama *Parada vieții* (după Fanny Hurst). De aci înainte se va împărți continuu între comedie și dramă, cu egală dăruire și competență. Va fi neîntrecută însă în domeniul comediei unde va dărui creații memorabile în filme ca: *Fata care spune nu*; *Soțul meu, patronul*; *L-am întîlnit la Paris*; *A opta nevastă a lui Barbă Albastră*; *Miezul nopții*, *Palm Beach Story*; *The Egg and I* etc. Să nu uităm însă și dramele: *Egoista*; *Fata din Salem*; *Își amintește?* *Legiunea albă* etc... A turnat în peste 60 de filme, ultimul datînd din 1960. Joacă actualmente teatru și TV. A jucat de curînd cu imens succes la Londra în musicalul *Coco*, în rolul faimoasei Chanel.

COLMAN Ronald

Actor american de film de origine engleză născut la Surrey (Richmond-Anglia), la 9 februarie 1891; mort în mai 1958. Studiază arta dramatică și cunoaște primele succese teatrale la Londra. Rănit pe front în primul război mondial, este silit să renunțe la o carieră începută sub auspicii fericite. După o îndelungată pauză de restabilire, descoperă însă cinematograful și din 1919 devine actor de film (britanic). Dar veritabila sa ascensiune și notorietatea mondială datează din 1923, cînd Samuel Goldwyn îl invită la Hollywood și îl lansează ca star masculin al casei United Artists. Întruchipează chintesența gentlemanului britanic, cu tot ceea ce comportă acest tip ca distincție, cultură și rafinament. Dar R.C. e mai ales un mare actor, care într-o carieră prodigioasă de peste 50 de filme, pe parcursul a 40 de ani, a lăsat în urmă creații de neuitat, din care este realmente dificil să putem opera o selecție. Amintim doar: *Sora albă* și *Romola*, ambele de Henry King, cu Lilian Gish, cele 5 filme jucate împreună cu Vilma Banky; *Îngerul întunericului*; *Barbara, fiica deșertului*; *O noapte de dragoste*; *Flacăra amorului*, *Amanții*, subtila comedie a lui Lubitsch: *Evantaiul d-nei Windermere*; *Stella Dallas* sau *Beau Geste*. O dată cu filmul vorbitor, R.C. ne apare sub diverse înfățișări: detectiv: *Raffles*; *Bulldog Drummond*; medic: *Arrowsmith*; aventurier: *Singuraticul*; *Condamnatul*, *Marchizul de St. Evremont*; *Inimile se revoltă*; *Sub două drapele*; diplomat: *Orizontul pierdut*; poet (François Villon) în *De-aș fi rege*. Joacă în comedii: *Tovarăș la drum*, în feerii: *Kismet*, în drame sociale: *Orașul în fierbere*, psihologice: *Recoltă la întîmplare*; *Cynara*; *Masca diavolului*; *Othello* (*A Double Life*), istorice *Prizonierul din Zenda*. În ultimul său film *Story of Mankind* (1957) dădea viață unui personaj simbolic: *spiritul uman*, în care se concentrau înțelepciunea și inteligența acumulate de umanitate în decursul istoriei sale.

COLPI Henri

Regizor francez de film născut la Brig (Elveția) la 15 iulie 1921. Licențiat în litere, se înscrie la I.D. H.E.C., pe care-l va termina în 1946. Din 1955 lucrează ca monteur pe lîngă o serie de regizori ca Agnès Varda (*La pointe courte*; *Du coté de la côte*), Alain Resnais (*Noapte și ceață*; *Hiroshima, dragostea mea* și *Anul trecut la Marienbad*), Clouzot (*Le mystère Picasso*) și Ch. Chaplin (*Un rege la New York*). În 1956 debutează ca documentarist cu un scurt metraj: *Matériaux nouveaux*, *demeures nouvelles* și diverse alte filme publicitare. (*Opéra-Boeuf*). În 1961 realizează primul său lung metraj artistic: *O absență îndelungată*, operă amplă, de gravă rezonanță umană, cu o utilizare magistrală a cinemascopului, de-abia introdus în Franța. Și o mare performanță dramatică a cuplului Alida Valli-Georges Wilson. Filmul obține Premiul Delluc și Marele premiu al Festivalului de la Cannes 1961. Următorul său film *Codin* este realizat la noi în țară în 1962. Universul baroc al lui Panait Istrati, pitorescul delt și al Brăilei de-acum un veac, erau imortalizate cu o mînă de maestru în Eastmancolor. Deficiențele filmului trebuie căutate în inegalitățile distribuției. Căci filmul, apreciat pentru calitățile lui formale de către critică (recompensat și cu unele distincții internaționale), nu a reușit să redea pe plan uman patosul cărții lui Istrati. Nici *Steaua fără nume*, următorul lui film, realizat cot la cot, în 1965, nu a avut mai multe șanse de reușită. O distribuție cosmopolită (Marina Vlady, Claude Rich), o evidentă neaderență la mediul descris au făcut din film un eșec, atît la noi cît și în afară. A mai turnat în 1969 o comedie cu Fernandel: *Heureux qui comme Ulysse*. H.C. mai este și autorul unor interesante lucrări de teorie și documentare *Le cinéma et ses hommes* și *Défense et illustration de la musique dans le film*.

F film

EVENIMENT CINEMATOGRAFIC

ROMA VĂZUTĂ DE FELLINI

— Corespondență specială de la Michele RUBINI —

Înainte de a porni la lucru, Fellini s-a întîlnit cu ziariștii și — bineînțeles — a încins atmosfera sălii prin frazele sale scăpărător-paradoxale, pe care iubitorii marelui cineast le gustă de mult ca pe un adevărat spectacol fellinian. Ascultați-l cum își prezintă filmul «Roma», pe care îl va începe peste cîteva zile: «Intenția mea este să fac un portret al Romei, delimitat de raporturile mele autobiografice cu orașul; de fapt, va fi o flecăreală haotică, fără cap și fără coadă. Se vor distinge totuși trei puncte de vedere: primul va fi concentrat în jurul unei evocări fantastice a Romei, așa cum am văzut-o eu la 19 ani, cînd am venit din provincie, însoțit de o anumită idee despre capitală, idee condiționată și falsificată de lecturi și de cele auzite. Al doilea punct de vedere va fi mai intim și voi înghesui în el amintirile primelor mele întîlniri cu oamenii din Roma, cu psihologia lor; în practică, va arăta ca o galerie de personaje, fapte, situații, împrejurări. În sfîrșit, al treilea punct va fi o anchetă pe teme de actualitate, desfășurată în stil Don Quijote, în care mă voi povesti pe mine însumi. Aceste secvențe vor alterna cu cele realizate de o echipă de savanți care își propun să vadă Roma din punct de vedere științific». Pe colegii de presă, doritori de amănunte mai limpezi, Fellini i-a liniștit astfel: «Filmul va fi subîmpărțit în opt episoade, printre care voi intercala — pentru mai multă armonie — o masă rotundă, un interviu cu scriitorul american Gore Vidal și, desigur, alte situații care îmi vor veni în minte în timpul lucrului, pe măsură ce filmul va prinde contur. Mă simt stingherit cînd trebuie să vorbesc cu precizie despre film; pentru mine el este ca o călătorie în care impresiile, emoțiile, se acumulează treptat».

Filmările vor avea loc în întregime la Cinecittà, cu excepția unei scene pe care cineastul o are deja gata; este vorba de un panoramic asupra unui cimitir din Roma, realizat anul trecut la 2 noiembrie, în ziua comemorării morților.

În ceea ce privește interpreții, cineastul a declarat că va apela la cîtiva profesioniști cunoscuți, dar nu pentru a face mai verosimilă povestirea, ci pentru că cei aleși de el se integrează atmosferei romane. Actorii în cauză sînt Alberto Sordi, Anna Magnani, Marcello Mastroianni, Aldo Fabrizzi, Renato Rascel și Nino Manfredi. Comentatorul filmului va fi Fellini însuși.

Cîteva întrebări și răspunsuri fulger au pus capăt euriozităților profesionale a celor prezenți la întîlnirea cu marele artist:

— De fapt, ce vă propuneți cu această operă?

— Să fac un film, așa cum un pictor își propune să realizeze un tablou.

— Care va fi tonul sau atmosfera filmului?

— Tonul va fi apocaliptic și imaginativ.

— Cît va costa filmul?

— Sper că ceva mai puțin decît a costat construirea adevăratei Rome.

Monica Vitti va depăși recordul deținut de Shirley Mac Laine care a fost doar de «Șapte ori femeie»; regizorul Dino Risi a oferit actriței italiene 12 roluri diferite în filmul «Femeia '71», aflat acum în lucru în studiourile Cinecittà. Din duzina de ipostaze nu va lipsi, bineînțeles, nici cea cosmică.

PARTENERI...

Danielle Darrieux și Jean Richard, după ce au încercat delicitile Casei de la țară (regia — Jean Girault) și ale existenței bucolice de rigoare, s-au întors în decorurile citadine funcționale în care se pare totuși că se simt mai bine.

Sophia Loren și Marcello Mastroianni într-o comedie de Dino Risi, care s-ar putea rezuma astfel: cum a salvat o frumoasă pămînteană un biet popă necăjit.

Annie Girardot și Michel Piccoli dezleagă împreună misterele filmului cu titlu polițist «Dilinger a murit».

mapamond'71

de Ioan GRIGORESCU

CIOCANUL DE FILDEȘ

Nu știu dacă «turnul de fildeș» a fost vreodată ceva mai mult decît o metaforă, dar ciocanul de fildeș este, la bursele de valori artistice, o realitate sacrosanctă. Parcă inima ezită să-și urmeze pulsul între cele trei loviturl ale lui. «Rembrandt, autoportret, 5 790 000 de franci, o dată... Rembrandt, autoportret, 5 790 000 de două ori... Rembrandt, 5 790 000 de trei ori! Adjudecat!» Și ultima lovitură a ciocanului de fildeș cade implacabil pe masa licitației,sunînd calp, ca o monedă falsă... În 1656 Rembrandt a fost declarat insolvabil și și-a sfîrșit zilele într-o neagră sărăcie. Trei secole mai tîrziu, autoportretul său, vîndut la o licitație din Londra depășea cota de un milion de dolari. Nu, artistul n-a zîmbit ironic de pe pînza aceea care a dispărut în seif, a fost doar o părere...

Daumier a fost înmormîntat în cimitirul sărăcilor, dus cu dricul primăriei, Van Gogh n-a reușit niciodată să-și vîndă un tablou pe mai mult de o sută de franci, Gauguin a crezut că l-a apucat pe Dumnezeu de-un picior cînd a căpătat pe o pînză 160 de franci, iar Modigliani își ceda desenele pe o sticlă de vin, iar proprietăreasa unei taverne din Montmartre adunase atîtea cartoane semnate de el, încît, iarna, le răsucea șomoiog și aprindea focul cu ele...

La Paris există două locuri celebre pentru vînzarea prin licitație a operelor de artă: Hotel Drouot și Palatul Galiera Ambele prosperă cîștigînd mai abitir ca tripourile: cumpărătorul plătește între 10 și 16 la sută taxe de înregistrare, comisioane de vînzare, onorarii de licitație; vînzătorul, cam tot atîta pentru expertiză, publicitate, depozitare etc. Chiar și atunci cînd își retrage «marfa», din cauza cotelor prea joase, vînzătorul plătește casei un procentaj de 3 pînă la 8 la sută din prețul menționat în catalog, pentru că ciocanul de fildeș n-a ajuns să bată niciodată. Cam aceleași procente încasează și alte «burse» de valori artistice cum sînt Galeriile Motte din Geneva, Galeriile Stuker din Berna, Paul Brandt din Amsterdam, Sotheby din Londra, Brera din Milano, Weinmüler din München, Dorotheum din Viena sau Park-Bernet din New York. O «natură moartă cu mere», de numai 66 pe 76 centimetri, semnată de Gauguin, a fost vîndută la Paris, în 1957, pe 1 040 000 de franci. Un Rubens, «închinarea magilor», a atins la Londra, în 1959, cota de 3 800 000 franci, iar «Aristotel contemplînd bustul lui Homer» de Rembrandt a trecut în patrimoniul lui Metropolitan Museum contra unui cec de peste două milioane de dolari, sau, mai exact, după cum precizează analele licitațiilor, 11 500 000 franci. Același pictor, care n-a mai avut cu ce să-și plătească lăptăreasa a fost cotat, patru ani mai tîrziu, la Londra, pentru tabloul «Titus» (60×65 cm),la 11 720 000 franci. L-a vîndut Francis Cook și l-a cumpărat miliardarul american Norton Simon, care se fălește cu el ținîndu-l ferecat sub șapte lacăte, căci banii plătiți l-a cîștigat prin muncă grea la belciuge. Un carton de Leonardo da Vinci, vîndut unui particular, a fost răscumpărat în 1962 prin colectă publică în favoarea Academiei Burlington contra a 800 000 lire sterline, adică vreo 12 milioane de franci. De data aceasta, ciocanul de fildeș a trebuit să-și retragă cele trei loviturl și să spele obrazul iubitorilor de artă din Anglia care, altfel, s-ar fi văzut deposedați de una dintre cele mai frumoase opere ale Renașterii italiene. Tot un Leonardo da Vinci a provocat cea mai «scumpă» bătaie a ciocanului de fildeș de pînă acum: în 1967 «The National Gallery of Washington» a cumpărat pentru fabuloasa sumă de 27 500 000 franci presupusul portret al Ginevrei dei Benci, pictat pe o scîndură de plop și rămas în istoria licitațiilor ca tabloul care a atins cea mai ridicată cotă din lume.

O zi la Galiera este pasionantă ca o cursă de cai, tristă ca o înmormîntare, exuberantă ca o nuntă, plină de suspens ca un roman polițist. Cînd comisarul licitațiilor întinde mîna după ciocan parcă și-ar apuca inima. O singură lovitură nu înseamnă decît o invitație la supralicitare. Febra crește pe fracțiuni de secundă, și o voce gîtuită lansează provocarea. O mie de franci mai mult... Două mii... Zece mii... O sută de mii... Monet, «Pe faleză», 2 500 000 de franci! O lovitură! Două loviturl!... 2 600 000, se aude transpirația emoției. 2 700 000! 2 750 000!.. 2 770 000! O lovitură! Două loviturl! Plus două mii, țipă disperarea, ascunzîndu-și înapoia sobrietății teama că altul va oferi mai mult. Monet, «Pe faleză», 2 772 000 de franci, o dată!... 2 772 000, de două ori!... 2 772 000, de trei ori! Adjudecat! Pînza «Pe faleză» a fost pictată de Monet cînd pictorul avea 27 de ani. A vîndut-o în 1867, ca să-și cumpere vopsele, pentru 400 de franci, adică vreo mie două sute de franci de astăzi.

Doamne, că mulți s-au mai îngrășat din talentul și din sărăcia artiștilor! Nu-i nimic, o să vină și ziua cînd ciocanul de fildeș va fi scos la licitație ca o relicvă a rușinii.

tv

de Felicia ANTIP

RESPECT ACEASTĂ FURIE

Cu ceva mai multă precizie în formularea întrebării buclucașe — s-ar fi putut, de pildă, spune: «Muncitorii tipografi din Brăila au declarat atunci o grevă de solidaritate cu Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și cu Revoluția socialistă din Ungaria. Ei se solidarizau totodată cu o importantă acțiune politică a muncitorimii române. Care a fost această acțiune?» — s-ar fi evitat incidentul. Tinerii bucureșteni n-ar mai fi contestat decizia juriului cu atîta furie încît cu greu au mai reușit să se concentreze pentru a urmări concursul pînă la capăt. Nu discut temeiul real al nemulțumirii lor. Presupun că juriul a procedat așa cum era just să procedeze, căci întrebarea, deși aparent eliptică, era corectă. Respect însă această furie. Admir siguranța de sine pe care se întemeiază. Este unul dintre semnele distinctive ale generației care tinde să nu mai accepte nici o nedreptate, nici un act discriminatoriu. Nici ostilitatea presa aparentă a publicului brăilean (nesportiv s-a purtat acest public interesat doar ca echipa sa să iasă victorioasă cu orice preț), nici prezența îndeobște inhibantă a camerelor de luat vederi, nimic nu l-a intimidat pe concurenții bucureșteni. Convinși că au dreptate, și-au strigat dreptatea pînă la capăt.

Spiritul de competiție, refuzul de a te da bătut sînt semne ale unei sănătăți trupești și spirituale pe care cei ce se certau cîndva nu pentru puncte într-o întrecere, ci pentru condamnarea sau absolvirea unor eroi literari, trăind cu fervoare în planul ideilor o viață intensă la care, în realitate, nu aveau pe atunci nici un drept, nu pot decît s-o invidieze.

Ce știu tinerii de azi despre tristele auspicii ale primei noastre tinereți sau despre speranțele enorme ale unei adolescențe austere și intransigente? Pregătind, în primul rînd pentru ei, un film de montaj cum este «Împotriva întunericului verde», televiziunea le-a oferit un sistem de referință absolut necesar pentru a-și înțelege locul în lume și în timp. Cu «50 de ani în 50 de evocări», pagini de istorie de mult scrise și rescrise, tind să reînvie amintirile cîtorva, ce devin amintirile tuturor. Aștept de la acest ciclu, pentru noi toți, restituiri cît mai depline, cît mai substanțiale, precizări și clarificări care să-l transforme în cea mai prețioasă piesă de arhivă a televiziunii române.

Pe de altă parte însă îmi îngădui să mă întreb: oare stofa din care sînt croiți adolescenții se schimbă din 20 în 20 de ani? Numai cei ce cad în eterna greșeală de a ofta «ehei, pe vremea mea...» pot să-și închipuie că apetitul pentru schimbul de opinii filozofice, literare, artistice, ar fi fost apanajul lor. Dreptul la concret, la viață propriu-zisă, la bucurii tangibile, sporește vitalitatea fără a diminua însă capacitatea de a gusta ciocnirile de idei, dialectica argumentării și a contraargumentării. Prin ce stimulează însă televiziunea această înclinație spre jocul liber, vivace, al spiritului? Concursurile — s-a spus de sute de ori — nu apelează decît la memoria mecanică. Nici măcar cei mai reușit dintre ele, și anume «Ocolul țării în opt luni», care a prilejuit înfierbîntatul episod amintit în primele rînduri ale acestei cronici, nu se aventurează dincolo de granițele unei bibliografii de «însușit» pe de rost.

Misiunea ar reveni, e drept, nu emisiunilor pentru tineret, ci emisiunilor culturale. Acestea par însă a fi abandonat orice ambiție de a fi interesante. O recentă anchetă a «României literare» a demonstrat ce proastă părere au oamenii de cultură despre structura și despre caracterul așa-ziselor dezbateri literare de la televiziune. De fapt, unii dintre ei criticau forma și nivelul unor discuții de mai demult. Inițiativele cît de cît promițătoare au fost lăsate în părăsire una cîte una. Acum nu se mai discută practic nimic. Ce corespunde la televiziune meselor rotunde sau consfătuirilor cu cititorii organizate sistematic de «România literară»? Nici un telespectator — tînăr sau mai puțin tînăr — nu poate fi atras de adormitoarele «recenzii» prin care cei ce se ocupă de cartea românească și străină cred, probabil, că-și acoperă obligația de a o prezenta și dezbate. Curios lucru: chiar și unii publiciști, care obișnuiesc să scrie despre fenomenul literar cu miez și cu vervă, devin, în studiourile televiziunii, impersonali, se mulțumesc să comunice cîteva generalități convenționale, trași parcă în jos de cuvîntul de ordine al casei: plictisiți, plictisiți, nimeni nu va asculta nimic.

Această situație demoralizantă a «Vieții literare» (programată pare-mi-se de două ori pe lună) mă determină să adresez redacției emisiunilor pentru tineret, care s-a dovedit a fi mai vioaie, mai receptivă la necesități, mai activă, următoarea rugăminte: supliniți dv., cel puțin pentru publicul căruia vă adresați, serioasele carențe ale sectorului literar.

Un tei situat pe locul unde, potrivit tradiției păstrate printre descendenți, Tudor și-a însușit primele cunoștințe

Pictură de Theodor Aman

ACUM 150 DE ANI, LA 21 MARTIE, «DOMNUL TUDOR» INTRA ÎN BUCUREȘTI, ACLAMAT DE MULȚIME ȘI PURTÎND ÎN MÎINI PÎINEA CA SIMBOL AL BELȘUGULUI. ERA APOGEUL MARII MIȘCĂRI REVOLUȚIONARE DIN ZORII EPOCII MODERNE A ROMÂNIEI, CARE TINDEA SĂ ÎNLĂTURE DOMINAȚIA STRĂINĂ, SĂ DESFIINȚEZE EXPLOATAREA ȘI NEDREPTATEA, AȘEZÎND ÎN ȚARĂ LIBERĂ RÎNDUIELI NOI.

UN MARE FIU AL POPORULUI ROMÂN

tudor vladimirescu

de **S.I. GÂRLEANU**
de la Institutul de studii sud-est europene al Academiei de Științe Sociale și Politice
Fotografii de **S. STEINER**

„SPRE FOLOS DE OBȘTE"

Acum un veac și jumătate, în anul 1821, avea loc unul din cele mai de seamă evenimente din istoria poporului român: răscoala condusă de Tudor Vladimirescu, pe care Nicolae Bălcescu a numit-o la vremea sa «revoluție».

Această mișcare revoluționară a tins să înlăture dominația otomană, să restabilească drepturile din vechime ale țării, să desființeze exploatarea și nedreptatea, așezînd în țară liberă rînduieli cuvenite «spre folos de obște».

Regimul turco-fanariot accentuase, în decurs de un veac, decăderea economică a Principatelor Române și obidise marea masă a poporului. Dar în cadrul prefacerilor sociale și economice accelerate, caracteristice fazei de destrămare a feudalismului, începea a se resimți tot mai mult dinamismul unei pături sociale mijlocii care-și spunea cuvîntul în lumea satelor. În cele din urmă, poporul luă arma în mînă pentru a rupe lanțul stăpînirii străine și tirania celor aserviți ei.

Pornită din Oltenia și apărată de armele pandurilor și ale țăranilor, vîlvătaia revoluționară se întinse pînă la București. De aci, Tudor Vladimirescu ocîrmui țara, fiind cel dintîi băștinaș din pătura de jos a poporului ridicat la această treaptă de către o Adunare a norodului.

Mișcarea n-a avut însă aliați de nădejde. Regimurile reacționare din Europa i se ridicară, firește, împotrivă și ea căzu sub loviturile împărăției otomane, fără ca năzuințele supreme ale poporului răsculat să se fi putut împlini.

Cauzele obiective ale eșecului răscoalei se găsesc în insuficienta dezvoltare a relațiilor capitaliste și deci în lipsa de maturitate a unei pături sociale noi care ar fi putut duce pînă la capăt sarcinile mișcării sociale, misiunea istorică a acesteia.

Dar această răscoală antifeudală și antiotomană care nu a izbutit nici să înlăture jugul otoman, nici să desființeze relațiile feudale, nici să cucerească independența politică sau să instaureze libertatea și egalitatea în drepturi, a avut totuși unele consecințe pozitive. Mai întîi, datorită ei au fost instaurate din nou domniile pămîntene în locul celor fanariote. O dată cu aceasta, Principatele Române au fost eliberate de unele sarcini împovărătoare față de Poartă. Apoi, au căpătat circulație tot mai largă o serie de idei liberale, exprimate sub forma diverselor proiecte de reforme, făcîndu-se chiar auzite și opinii pentru organizarea țării în chip de republică.

După 1821 spiritul revoluționar nu va mai putea fi domolit. Se constată, într-un document al vremii, că datorită mișcării din 1821 poporul român «a pierdut cu totul supunerea față de bici și față de despotism». De aci «luase o putere mare» spiritul național și patriotic care a însuflețit pe revoluționarii de la 1848 și, mai tîrziu, pe cei care au făurit «libertatea și unitatea națională», după cum a prevăzut Nicolae Bălcescu.

Începută astfel în zorile epocii moderne a istoriei României, revoluția și-a urmat mersul înainte pînă cînd mișcarea muncitorească și Partidul Comunist Român au dus-o la bun sfîrșit, înfăptuind «binele obștesc» pentru care se ridicase eroul de la 1821, Tudor, omul din Vladimiri.

Pe cîmpia netedă și liniștită de lîngă satul Padeș, județul Gorj (liniștea apărea atunci așternută pretutindeni pe meleagurile țării...), într-o zi cînd firea și lucrurile stăteau încremenite sub apăsarea gerului deosebit de aspru din iarna acelui an 1821, răsună chemarea de revoltă de mult clocotindă în suflete. Se auzi strigătul aprig:

«Pînă cînd să-i suferim a ne suge sîngele din noi? Pînă cînd să le fim robi?»

Așa se aprinse flacăra marii răscoale. Ea țintea «cu rău» să întîmpine răul care nu mai putea fi îndurat, să nimicească acel rău «ce ni-l pun peste cap căpeteniile noastre» Aceste chemări înflăcărate răsunau într-o Proclamație adresată poporului obidit.

Omul care citea Proclamația, vestind cu însuflețire slobozenia întregului «norod românesc», chemînd la făurirea dreptății pentru toți, era sulgerul Tudor Vladimirescu, binecunoscutul vătaf la plaiul Cloșani, comandir viteaz al pandurilor. El rostea o chemare nemaiauzită pînă atunci: Adunarea norodului, a «obștii folositoare», să pornească imediat la luptă, să doboare tirania nesuferită, să ia pentru «folosul de obște» averile «rău agonisite».

Tudor Vladimirescu a cunoscut bine poporul și păsurile lui, iar răul ce apăsa norodul îi umpluse și lui inima de revoltă. El își dădea seama că răul nu poate fi înlăturat altfel decît recurgînd la mijloace radicale. Iată de ce în numele patriei celei adevărate, al norodului, Tudor ridică spada cu îndrăzneala conștientă a viteazului și a generosului apărător al unei cauze drepte. «Patrie să chiamă norodul, iar nu tagma jăfuitorilor!» — proclama el.

MAI ÎNTÎI PE ROUĂ A SCRIS...

Cum a ajuns Tudor să cugete și să făptuiască isprava sa temerară? În articolul de față, la datele deja cunoscute, vom adăuga unele informații noi pentru descifrarea personalității sale.

Gîndul și fapta lui purced din Vladimiri, în județul Gorj, nu departe de apa Gilortului. Partea de sat unde a văzut Tudor lumina zilei se numește pînă astăzi Negroaia și e situată pe dealul Țuțuveia. De secole (Vladimiri apare menționat în documente în 1617, dar, desigur, ființase de mai multă vreme) sătenii de aici au trebuit să-și ducă existența în condiții vitrege. Solul nu era prea darnic pe acele coline din jur ce se ridicau pe ambele părți ale pîrîului Matca.

Tradiția locală din Vladimiri și din alte localități legate de viața lui Tudor Vladimirescu, precum și unele mărturii scrise,

arată că acesta simțise de mic o puternică dorință de a învăța carte, de a-și îmbogăți cunoștințele. El nu se mulțumea numai cu lecțiile luate de la popa Pîrvu Ciuhoiu, lîngă teiul care se vede și astăzi pe pămîntul ce a aparținut părinților lui Tudor, ci «fugea de acasă» retrăgîndu-se în Pădina Viorelelor, și acolo făcea singur îndelungate exerciții de scris pe scoarță de copac, pe frunză de nuc sau pe «călcîie» de iască. O variantă a tradiției spune că Tudor exersa scrierea literelor pe iarba cu rouă... Cînd se trage cu bățul pe iarbă, roua se scutură, dispare, și rămîn clare urmele liniilor desenate. Așa l-ar fi observat pe Tudor boierul craiovean Ioniță Glogoveanu. Plăcîndu-i istețimea și sîrguința micului vladimirean, boierul l-a luat cu sine și l-a dus la conacurile sale din Craiova și din Glogova.

Pe rouă începînd să scrie, Tudor Vladimirescu a ajuns să stăpînească cu o remarcabilă siguranță condeiul. Caracterul literelor executate de el, modul de exprimare și redactare a actelor, a scrisorilor și, ulterior, a proclamațiilor, ne dezvăluie o personalitate puternică, energică, temeinic formată.

«DIN COPILĂRIE AM SLUJIT PATRIEI MELE»

Nu s-a știut decît în ultimul timp că fiul săteanului Constantin Ursu din Vladimiri, apoi negustorul de la Balta și Cerneț, și pandurul Tudor Vladimirescu, își extinsese lectura asiduă și asupra cărților de istorie a românilor. Acestui fapt se datorează, desigur, în bună parte, acea plasticitate pe care Tudor știa s-o dea ideilor sale atunci cînd era în joc destinul patriei.

Toată viața sa, Tudor Vladimirescu a fost animat de puternice sentimente patriotice conștient fiind că lui anume îi revine o misiune și o îndatorire față de popor.

Din fragedă tinerețe, Tudor a intrat în rîndurile pandurilor, ostași apărători ai țării. «Din copilărie am slujit patriei mele», a scris el odată. «Eu sînt fiu bun al patriei mele», a zis altădată. Prin asemenea cuvinte el își definea atitudinea față de interesele superioare ale țării și ale poporului.

Tudor a participat activ la apărarea țării în perioada deselor incursiuni devastatoare la nord de Dunăre, săvîrșite de către «pazvangii», «manafi», «cîrjalii» și alte hoarde turcești pustiitoare, spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea și în anii 1800–1802. În decembrie 1806, îl găsim printre primii apărători ai Bucureștilor împotriva trupelor lui Mustafa Bairactar, care atacaseră Capitala înainte de declararea oficială a războiului ruso-turc.

PANDUR ȘI COMANDIR

De îndată ce se ivi primejdia cea mare a atacului otoman Tudor alergă acolo unde era mai necesară priceperea sa la meșteșugul armelor: în munții Mehedințului și ai Gorjului. În anii 1807–1812 el săvîrșește numeroase fapte de bravură. În calitate de comandant a peste o mie de panduri, Tudor apără cu succes linia de la Cerneț la Vîrciorova, la sud de o serie de lupte care se dau la Cerneț, apoi pe insula Poreci și dincolo de Dunăre, la Cladova (Fetislam) și la Birza-Palanka.

În decursul acestui război îndelungat surveneau perioade de hărțuiri locale, cînd cete mai mici de-ale turcilor ostroveni și oameni devotați lor făceau incursiuni în munții Olteniei. Cunoscînd bine drumurile preferate de inamici, Tudor știa cînd și unde să-i atace, combătîndu-i cu mult succes. Animat de sentimente patriotice, el nu precupețește jertfe materiale personale și finanțează o întreagă rețea de informații, surprinzînd astfel din timp acțiunile dușmanului. În această luptă deschisă și secretă, cad oameni devotați; dar și inamicul simte că are în față un comandant dîrz și destoinic.

În ochii pandurilor, Vladimirescu se bucura de o autoritate absolută. Unul dintre ei a povestit mai tîrziu că Tudor, «care nu rîdea niciodată, cînd auzea că vin turcii... de bucurie începea să cînte și să joace ca un copil».

Către sfîrșitul războiului, Tudor era comandir peste toate forțele pandurilor (6 000 de combatanți). Legăturile dintre pandurime și comandir s-au sudat atît de trainic, încît Tudor putea spune mai tîrziu cu toată îndreptățirea: «Numai cu pandurii țării, fără de nici un ostaș străin, voi face că nu se va mișca o iarbă din pămîntul țării». Iar în 1821, la semnalul comandirului de altădată, pandurimea va alerga în întregime sub steagul lui. Atunci, își va da el seama încă o dată că prin serviciile aduse patriei din trecut și-a cîștigat «iubire și jertfire din partea Norodului».

Ani de-a rîndul, pînă în ajunul răscoalei, Tudor deține postul de vătaf de plai, adică subprefect, la Cloșani.

Stînca Picuii ce se ridică acolo, în susul apei Motrului Mare, nu departe de locuința lui Tudor, amintea printr-o legendă vremurile cînd femeile se aruncau în prăpastie numai pentru a nu deveni roabe la turci. Pînă tîrziu înspre zilele noastre, prin peșterile din munții Cloșanilor s-au găsit arme ascunse de pe vremea lui Tudor!

După cum atestă chiar și izvoare scrise — la care se adaugă bogatele tradiții locale — locuitorii se adresau lui Tudor cu încredere pentru a le face dreptate. La Glogova se relatează, de exemplu, că Tudor i-a apărat pe săteni față de însuși boierul Glogoveanu. Tradiția de aci se referă și la un procedeu caracteristic lui Tudor de a face dreptate. Astfel, constatînd că doi preoți au jurat strîmb în favoarea boierului și în dauna țăranilor, Tudor i-a pedepsit să tragă o căruță pînă la Tarnița, lîngă Baia de Aramă...

Tudor Vladimirescu era foarte solicitat de săteni și ca hotarnic, adică inginer geometru, în rezolvarea litigiilor de proprietate, el fiind socotit «om drept și cu știință de trebile moșiilor». În agromensură Tudor rivaliza cu cei mai calificați boieri, ba chiar a întocmit mai multe hărnicii, prima de care știm fiind făcută tocmai la Padeș, de unde va lansa chemarea la răscoală.

EUROPA RÎDE DE BOIERI — «OCARĂ MARE!»

Aceste cuvinte îi aparțin lui Tudor Vladimirescu. Le-a scris într-un moment cînd încă o dată constatase că simțul patriotic al boierilor era cu totul atrofiat. Tudor le-a purtat o ură neîmpăcată, accentele lui de revoltă răbufnind cu vigoare în multe rînduri încă înainte de răscoală.

Sentimentele de ostilitate contra «tiranilor boieri» (cum se va exprima el) poate că își au geneza tocmai în casa lui Glogoveanu, cînd un boier trufaș l-a tratat pe Tudor cu dispreț și apoi l-a și pălmuit. În acele clipe, Tudor «și-a tocat inima în dinți de necaz» și a spus că l-ar fi «mîncat nefript» pe persecutor. O viață întreagă, după cum va mărturisi Tudor însuși, el nu cunoaște din partea boierilor decît «zăticniri» în treburile politice și ale lui personale.

Cu prilejul călătoriei sale la Viena, în cea de-a doua parte a anului 1814, Tudor constată că «slava cea mare ce au avut-o românii, boierii au stricat-o». Ce se întîmplase? În acel timp avusese loc o teribilă incursiune a turcilor în Oltenia, însoțită de prădăciuni, omoruri și tăieri de mîini. Într-o atare împrejurare, singura măsură pe care a înțeles s-o ia cîrmuirea țării a fost aceea de a aduce în țară... o altă oștire turcească, care adaugă noi prădăciuni la cele deja efectuate.

Miopia politică a dregătorilor fu comentată cu multă ironie în cercurile din metropola de atunci a Europei, Viena. Tudor sintetizează această atitudine într-o singură frază, arătînd că de boierii români «rîd toate stăpînirile în toată lumea Europei», și adaugă: «Ocară mare!» Cînd văzu în muzeele Vienei animale împăiate, Tudor gîndi (iar mai tîrziu scrise) că acolo, «lîngă hiarele sălbatice», ar fi locul potrivit pentru boierii de Divan, pe care el i-ar scurta de o palmă, i-ar umple cu paie și i-ar trimite «piocon din partea țării» ca să fie «puși în muzee».

Aceste rînduri erau așternute într-un moment cînd în țară birnicii săraci erau spînzurați cu capul în jos deasupra fumului de arderi iute sau erau legați spate la spate, dezbrăcați, pe un ger cumplit. Ba se mai turna și apă pe ei pentru a-i îngheța de tot. La asemenea cazne recurgea stăpînirea cu scopul de a stoarce omului și ultime lețcaie...

Nicidecum nu e de mirare că, după cum se va exprima Tudor Vladimirescu în 1821, locuitorii au rămas, din cauza exploatării, «mai goi decît morții cei din mormînturi».

ADUNAREA NORODULUI

La sfîrșitul lui decembrie 1820 și în ianuarie următor, Tudor Vladimirescu se afla în București și aci iarăși se lovi de nedreptele orînduieli, cu prilejul unui proces.

În noaptea de 18 spre 19 ianuarie el porni spre Oltenia în fruntea unei «soțite», adică a unui grup de oameni înarmați. În Gorj îl așteptau alți oameni credincioși: la Tîrgu Jiu, Tismana și Padeș se strînseseră laolaltă primele sute de luptători. Și astfel se constitui Adunarea norodului «pentru binele și folosul a toată țara». Proclamația de la Padeș se adresa direct tuturor obidiților: «Că ne ajunge, fraților, atîta vreme de cînd lacrimile noastre nu s-au mai uscat».

Avalanșa porni. Oamenii se adunară cu arme, cu furci, cu lănci, și-l urmară pe Tudor strigînd: «Trăiască libertatea!» Și astfel oastea poporului porni biruitoare pe meleagurile Olteniei.

Ostașii stăpînirii trimiși împotriva «tîlharului» (adică: a haiducului) treceau de partea lui Tudor, înfrățindu-se cu oamenii din

Astfel arătau casele moșnenilor din Vladimiri pe vremea lui Tudor.

tudor vladimirescu

„PÎNĂ CÎND...?“

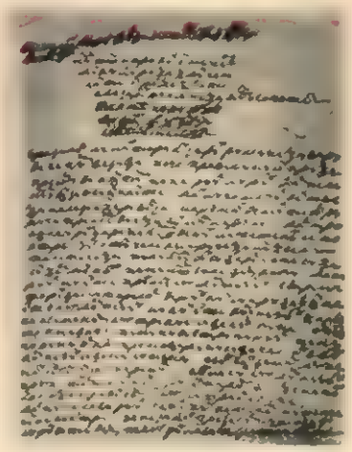

«Fraților lăcuitori ai Țării Românești, veri de ce neam veți fi! Nici o pravilă nu oprește pe om de a întîmpina răul cu rău! Șarpele cînd îți iasă înainte, dai cu ciomagul de-l lovești ca să-ți aperi viața, care mai de multe ori nu să primejduiește din mușcătura lui! Dar pe balaurii care ne înghit de vii, căpeteniile noastre zic, atît cele bisericești, cît și cele politicești, pînă cînd să-i mai suferim a ne suge sîngele din noi? Pînă cînd să le fim robi?» Înflăcărata proclamație de la Padeș (fotografia redă un fragment) chema poporul la lupta de eliberare prin forțe proprii. Ea dădea glas năzuințelor «gloatei», aspirațiilor ei seculare la libertate și dreptate socială.

„ULMUL LUI TUDOR“

Stau mărturie pînă astăzi vestigiu grăitoare ale prezenței lui Tudor Vladimirescu și a pandurilor săi din vremea de apărare împotriva incursiunilor otomane în primii ani ai secolului XIX. «Castanul lui Tudor de pe dealul Braniște de lîngă Gornovița indică locul unde își așezau pandurii tabăra și observau ținutul pînă la mari depărtări. «Ulmul lui Tudor» (azi a rămas doar tulpina din fotografie), pe un platou de lîngă Vladimiri, servea ca loc de observație și întîlnire al pandurilor. În pivnița de lîngă ulm au avut loc multe sfătuiri tainice asupra «folosului de obște». «Cula lui Tudor», situată pe Poiana Hoțească, în apropierea satului Piatra Albă, era un punct întărit de unde se puteau controla mișcările inamicului. Aici își găseau pedeapsa meritată spionii, trădătorii și inamicii prinși. Pe vîrful Natamenia, nu departe de Balta, făcuse Tudor o circiumă, de fapt un loc de întîlniri secrete și de pîndă. De aici se urmăreau mișcările lui Paul Nicolicescu, ale Rogobeților, Trocanilor, Paloșanilor și Răieștilor, ciraci ai turcilor, dușmani ai țării.

Adunarea norodului. Trimișii acesteia difuzează peste tot proclamația, iar la auzul chemării de a «jertfi averile rău agonisite», locuitorii care nu puteau intra în oaste întreprindeau alte acțiuni: atacau conacurile, izgoneau pe arendași, zapcii și ispravnici, pe cei înrăiți trimițîndu-i lui Tudor. Meritã subliniat aci cã ideile din proclamație au stîrnit agitație și printre iobagii români din Transilvania.

Dirijată din tabăra stabilită la Țînțăreni, mișcarea puse stăpînire pe toată Oltenia, iar în primele zile ale lunii martie Adunarea porni spre București unde, Tudor Vladimirescu știa, locuitorii «cugetă la fel cu tot norodul».

UN OM DIN POPOR LA CÎRMA ȚĂRII

În drum spre capitala țării, Adunarea se mări pînă la 16 000 de suflete. Boierii din cîrmuire — căci domnul murise — făcuseră pînă atunci tot posibilul ca să oprească puhoiul revoluției: trimiseseră trupe împotriva lui Tudor; îl acuzaseră de a fi un antipatriot care «se ridică mai mult decît ce firea l-a făcut»; încercaseră să-l asasineze; ceruseră turcilor ajutor militar. La apropierea lui Tudor de București, cei mai mulți dintre boieri fugiră peste graniță, iar cei rămași socotiră oportun să cedeze și să depună jurămînt în fața lui, hotărînd în sinea lor să-l lovească pe la spate la prima ocazie.

În ziua de 21 martie, Tudor Vladimirescu intră în București în fruntea a o mie de panduri aleși, călare pe armăsarul său «Aripaș» și purtînd în mîini pîinea, ca simbol al belșugului. Era aclamat cu entuziasm de locuitorii Capitalei.

O Adunare a norodului avea acum puterea în mîini și pentru prima dată un om din popor, Tudor Vladimirescu, se afla la cîrma țării! Purta pe cap căciulă de hîrșie neagră cu fundul alb — semn al domniei.

Iată-l însă în fața unor sarcini copleșitoare, pîndit de mari primejdii. Împărăția turcească îl considera un «hain», adică apostat. La Dunăre se adunau oștiri de intervenție... Cît despre monarhii europeni, legați prin «Sfînta Alianță», menită să apere regimurile reacționare, combăteau și ei orice mișcare revoluționară. De la Laybach (Ljubljana), ei condamnară mișcarea din Țara Românească. Boierii fugiți peste granițã unelteau și cereau intervenție străină, iar cei rămași în țară erau gata oricînd să se alăture intervenționiștilor.

«CHIVERNISITOR» AL TREBURILOR OBȘTEȘTI

Se ivi și o altă primejdie, mai puțin așteptată: aristocrația grecească, aflată în fruntea mișcării eteriste, nu se dovedea un aliat de nădejde. Eteria declanșase răscoala pentru eliberarea grecilor la o lună de zile după începerea mișcării românești în Oltenia, și Tudor acceptase să încheie o convenție de alianță în lupta antiotomană, dar conducerea eteristă se arăta șovăitoare, chiar intrigantă.

La întrevederea lui Tudor cu Alexandru Ipsilanti, conducătorul mișcării grecești în Principatele Române, acesta din urmă se comportă cu aroganță și mistifică realitatea, pretinzînd că este urmat de o mare oștire rusească; totodată el se eschivă să precizeze dacă va trece Dunărea cu destinația Grecia. Din toate acestea, Tudor conchise că eteriștii «nu se vor bate cu ispravă». Înșiși grecii mai lucizi își dădură seama de caracterul aventurier al planurilor eteriste și, după cum notează un cronicar al lor, «au început să-și deplîngă neamul». Urmarea fu că eteriștii puseră mîna pe o parte din administrația țării și grupuri ale lor se dedară la jafuri.

Așadar, Tudor avea să facă față unei situații interne și externe complicate.

Timp de două luni, cît domni la București, el făcu dovadă că este un bun «chivernisitor» al treburilor obștești. Printre altele a redactat un program («Cererile norodului») de organizare viitoare a țării, în care se punea problema înlăturării oricărei forme de jaf, a reducerii dărilor, desființării vămilor interne și abrogării legiuirii lui Caragea, aflată în vigoare, dar care nu fusese «făcută din dorința a tot norodul». Tudor lansă și ideea unei acțiuni comune cu Moldova și luă măsuri sistematice pentru preîntîmpinarea invaziei turcești.

«...M-AM ÎMBRĂCAT ÎN CĂMAȘA MORȚII»

Opera lui Tudor fu curmată însă de evoluția precipitată a evenimentelor.

Poarta, edificîndu-se asupra poziției monarhilor din Europa, în loc de «om împărătesc» pentru cunoașterea situației la fața locului, cum ceruse Tudor prin demersuri scrise, trimise în Țara Românească o oaste numeroasă.

În această situație, cînd speranța în ajutorul țarului Rusiei se dovedise absolut zadarnică, fruntașii eteriști nu acționară în direcția unirii forțelor antiotomane, ci găsiră necesar să urzească intrigi, să caute, prin mijloace neloiale, a-și subordona forțele răsculaților români. În acest scop, după «rețeta» de totdeauna a intrigilor politice, trebuia înlăturată căpetenia...

De aceea, cînd Tudor se văzu obligat să se retragă din București, țintind să ajungă în Oltenia, la punctele întărite în vederea apărării, eteriștii îi ațînură calea.

Tudor, care aflase că eteriștii au mituit pe unii panduri și căpitani ca să-l trădeze, aplică niște măsuri drastice de disciplină, menite să anihileze urzelile eteriștilor, dar aceasta nemulțumi pe unii dintre capitanii săi, care nu vegheară cum se cuvine în ceasul marii primejdii. Eteriștii, care reușiseră să plaseze în jurul foișorului oameni de-ai lor, pătrunseră în foișor nestingheriți, dezarmară pe conducătorul răscoalei române, îl scoaseră din Golești și-l duseră la Tîrgoviște. Acolo l-au ucis în mod mișelesc, noaptea, iar trupul l l-au aruncat într-un laz.

În această căsuță și-a petrecut copilăria Tudor Vladimirescu

Tudor nu s-a temut de moarte. El avea un înalt simț al misiunii sale istorice și al riscului angajării sale în luptă. Era conștient că «înainte de a ridica steagul spre a cere dreptățile patriei mele, m-am îmbrăcat în cămașa morții».

«SĂ NE SCAPI DE STRÎMBĂTATE»

Moartea tragică a lui Tudor inspiră pe unul dintre panduri, rămas anonim, să alcătuiască un cîntec alegoric despre el, cu următoarele versuri de început:

Pom, pom, pom eram io, pom!
Pom eram cu frunză verde
Și verdeața mi se pierde.
Om, om, om eram io, om!

Cîntecul făcu înconjurul tuturor meleagurilor unde se grăiește limba română într-o variantă a lui, Tudor este chemat:

Vii, vii, vii, Tudore, vii,
Să ne scapi de strîmbătate.

În cîntec, în povestiri, memorii scrise și în documente, în conștiința poporului se păstrează în veac amintirea figurii luminoase a lui Tudor Vladimirescu. Gîndul și fapta lui patriotică dăinuie nestirbite după un secol și jumătate și vor rămîne pentru totdeauna înscrise cu litere de foc în istoria poporului român.

dialog cu cititorii

de H. DONA

O scrisoare, conținînd mai multe propuneri, am primit din partea cititorului *M. Hutanu* din Cîmpulung Moldovenesc. Vom încerca să răspundem pe scurt: 1) Ideea de a consacra în fiecare număr cîte două pagini tineretului nu ni se pare prea reușită din punct de vedere publicistic, în primul rînd pentru că o compartimentare prea strictă a revistei pe pagini tematice i-ar știrbi unitatea și ar putea genera monotonie, iar în al doilea rînd pentru că tinerii constituie majoritatea absolută a cititorilor noștri și e necesar, deci, ca *tot* ce apare în coloanele noastre să fie în așa fel redactat și prezentat încît să-i intereseze. 2) Propunerea de a ne îndrepta în acest an atenția și spre zone turistice mai puțin popularizate (cititorul nostru se gîndește, probabil — și bine face — la Munții Dornelor), ni se pare îndreptuită și ne vom strădui să-i dăm curs; 3) La fel de judicioasă este și sugestia de a consacra o suită de documentare conservării, apărării și înfrumusețării mediului înconjurător, luptei împotriva poluării și degradării. Deși am mai scris despre aceste lucruri, este vorba, totuși, despre o problemă fundamentală a vremii noastre și o reabordare a ei la un nivel mai ridicat credem că se impune.

Mai puține avem să-i răspundem cititorului *Vasile Anta* din orașul Gh. Gheorghiu-Dej, jud. Bacău. Probabil că observația dumisale cu privire la faptul că există numere din «Flacăra» foarte bune și alte numere mai slabe este întemeiată; cîteva exemple concrete ne-ar fi ajutat să ne descurcăm mai bine. Propunerea de a se prezenta în revistă cîteva mari șantiere este și ea, bine înțeles, justă; a fost o preocupare a noastră încă de la apariția «Flacării» și ea s-a concretizat, recent, în mod deosebit, în ciclul de materiale consacrate realizării cincinalului 1966–1970. Desigur, despre marile șantiere ne vom ocupa și în continuare cu aceeași stăruință; realitățile patriei noastre și convingerile pentru care militățm ne obligă la aceasta. Cît privește rubrica de curiozități, credem că, ținînd seama de specific, accentul trebuie pus pe ilustrații; reluarea unor curiozități filologice publicate nu demult ni se pare mai puțin importantă. Nu ne angajăm nici să publicăm corespondentele în limbile chineză și japoneză ale numelor Ion, Vasile, Gheorghe ș.a. Or fi existînd oare asemenea corespondente? Și dacă da, ce importanță are?

Așa cum am prevăzut, grosul scrisorilor primite săptămîna trecută se referă la Cerbul de aur. Deoarece sperăm că între timp spiritele s-au mai calmat, ne permitem să trecem mai repede peste multe dintre înțepăturile risipite cu generozitate de către cititorii noștri și vrem să reținem cîteva observații de ordin mai general. Majoritatea cititorilor sînt de părere că nivelul concurenților din acest an a fost net superior celor din precedenții doi ani. Criza prin care a trecut concursul în urma rezultatului absurd, revoltător, din 1969, pare să fi fost depășită. Multe scrisori ne cer amănunte cu privire la metoda prin care juriul alege cîștigătorii și foarte multe scrisori cer ca în această privință să intervină îmbunătățiri radicale (majoritatea celor ce ne-au scris cer publicitatea notărilor «ca la patinajul artistic, la Steaua fără nume sau la Euroviziune»). Cu privire la festival, în afara aprecierii unanime față de recitalul lui O.C. Smith și a numeroase elogii la adresa lui Sergio Endrigo, părerile sînt împărțite. O cititoare (*Liliana Datcu* din com. Poienarii Burchii, jud. Prahova) ne întreabă de ce, în pofida unor promisiuni, n-a fost invitată la festival și Margareta Pîslaru. Ne întrebăm și noi.

Cîteva scrisori se referă și la meciul Clay–Frazier, mulțumindu-ne pentru reportajul premergător și pentru imaginile de la întîlnire publicate în revistă. Nu avem intenția să intervenim, așa cum ne invită unii, în înfruntarea diferitelor puncte de vedere, recunoscîndu-ne cinstit incompetența. Cronicarul nostru sportiv, tov. Emanuel Valeriu, și-a expus părerea, așa că «Flacăra», ca atare, nu «s-a sustras de la comentarii».

Un cititor din Cluj, *N. Paulian*, ne critică pentru că nu ne-am ocupat de multă vreme de problema farfuriilor zburătoare. Așa este. Nici de Sfîntul Sisoe nu ne-am ocupat de mult. Și cauza este aceeași: nici într-un domeniu, nici în celălalt n-au intervenit elemente noi. Se pare că piloții (extratereștri, bineînțeles) ai farfuriilor zburătoare, după ce au citit raportul comisiei de oameni de știință americani, s-au supărat și au hotărît să nu ne mai viziteze, spre mîhnirea amatorilor de gazetărie (ne)științifico-fantastică. Ca să fim sinceri, și noi sîntem mîhniți. E păcat că o poveste atît de romantioasă, care mai îndulcea asperitățile lumii noastre tehnicizate și prea riguroase, s-a terminat. Așteptăm, deci, cu nerăbdare ca mintea oamenilor să născocească alt basm. Promitem că vom scrie despre el și în «Flacăra».

cronică satirică

de Teodor MAZILU

VESELIE CU FORȚA

Sînt zile în care nu ești bine dispus. Mai mult decît atîta. Sînt zile în care nu vrei să fii bine dispus. Ai impresia că poți să-ți rumegi singur mîhnirea. Ei bine, nu. Se găsesc imediat binevoitori, gata să te înveselească și să te înzdrăvenească... Sînt în stare să suporte ei toate cheltuielile, numai să te vadă iarăși cu surîsul pe buze. Pînă nu te-au pus iarăși pe picioare, n-au nici un pic de liniște.

Tu nu vrei să bei, și iată că unul te invită insistent, cu un dulce amestec de duioșie și amenințare.

— Hai să bem ceva împreună... Văd că ești prost dispus.

Proasta ta bună dispoziție i se pare un bun pretext pentru un chef minunat, așa că îi mulțumește cerului pentru necazul care a dat peste tine. Poate să și bea pînă cade sub masă, poate să-și și valorifice concepțiile umaniste... Un asemenea amestec de spumă de drojdie și încredere în om nu se ratează cu una cu două. Refuzul tău îl jignește profund. El are idei atît de generoase și tu nu vrei să bei cu el un păhărel de spumă de drojdie...

— Cum adică, nu vrei să bei cu mine?

Dulceața se topește pentru o clipă și timbrul vocii devine din nou dur și tăios ca lama unui cuțit. Sfioasa dorință se transformă în poruncă.

— Te rog să iei un loc și să te... simți bine...

Vrînd-nevrînd, trebuie să te simți bine... E limpede că dacă nu rîzi cu gura pînă la urechi de glumele lui stupide îți dă cu scaunul în cap... Îți pîndește expresia feței și la fiecare semn de oboseală te trage de mînecă.

— Ce faci? Nu te înveselești? Așa ne-a fost vorba?

Din instinct de conservare, n-ai ce face, rîzi, te bucuri de prezența lui și, deși te doare capul, mai ceri un păhărel cu spumă de drojdie.

După ce te-a înveselit pe tine cu forța, se întristează brusc.

— Mă simt foarte prost... Aș vrea să mă sinucid...

O, să nu exagerăm... Nu e copleșit de gînduri fatale. Cînd spune că ar vrea să se sinucidă vrea să spună de fapt că are de gînd să mai bea și în altă parte.

sport

de Emanuel VALERIU

PENITENȚA

Hocheiștii noștri au reintrat în grupa B a turneelor mondiale, adică în rîndul formațiilor de categoria a II-a, după ce, cu un an în urmă, ne mîhniseră profund părăsind aceeași grupă, aci, la București, în fața privirilor noastre nepunincioase. Să ne bucurăm?

Desigur, dar cu o măsură croită pe bună-cuviință, deoarece rezultatul lor recent, din Olanda, se cere apreciat nu ca un succes, ci ca o reparație pe care mînuitorii crosei pe gheață o datorau opiniei publice românești. Nu știu cum au privit turneul grupei C jucătorii, antrenorii și federația, dar știu că iubitorii sinceri ai celui mai dinamic sport de la noi, cei dezinteresați sub aspect material, adică cei care nu profită nici de călătorii peste hotare, nici de premii, ci doar de frumusețea pură a spectacolului, de calitățile etalate de compatrioții lor angajați direct în lupta de pe gheață, nu stat ascunși în ei înșiși timp de un an de zile și și-au consumat amarul cu care îi dăruiseră reprezentanții lor cei mai autorizați. Acești oameni, demni de toată admirația, care au venit zilnic la patinoarul «23 August» vor uita cu greu eșecul de anul trecut Pentru ei penitența la care i-au supus idolii lor va mai dura încă mult timp.

Dar pentru echioă?

Aceasta, după părerea noastră, n-a făcut altceva decît să repare într-o măsură eroarea generală a anilor trecuți. Am trecut deci la o privire ceva mai îndepărtată decît limita unui singur an, fiindcă retrogradarea s-a datorat unor cauze mai vechi și unor repetate greșeli. În loc să-i lăudăm pe hocheiști — nu avem de ce, întrucît ei nu și-au îndeplinit acum decît o datorie neachitată la vreme — vrem să împiedicăm alte posibile poticniri, mă refer la două aspecte subiective, lăsînd la o parte singurul argument obiectiv: acela al lipsei bazei materiale corespunzătoare (în parte remediată prin noile patinoare artificiale construite) și cea care rezultă de aici, a insuficientei răspîndiri a hocheiului, deoarece printr-o muncă susținută și competentă ea poate fi — la rîndul ei — simțitor remediată.

Ridic două chestiuni de mentalitate, ambele privind echipa națională: una de sorginte pur sportivă, cealaltă civică. Întîi, cea sportivă: dorința de a nu progresa în grupa A a vechii echipe și a conducerii sale. Considerînd că între posibilitățile ei și cele ale primei categorii sînt mari diferențe, jucătorii noștri, vinovat încurajați, au «luptat» să se mențină în B, pentru a nu deveni, în A, ciuca bătăilor! Urîtă mentalitate. Nesportivă în esență și care i-a dus pe aceiași oameni în C! A doua: goana după căpătuială a celor mai mulți componenți ai formației, care transformaseră turneele de hochei în veritabile expediții comerciale. Sperăm că din penitența celor 365 de zile jucătorii și conducerea tehnică a echipei să fi tras concluziile cele mai juste. Revenirea lui M. Flamaropol la națională să însemne și mai multă încredere acordată antrenorilor noștri, dar în același timp să nu se uite nevoia de întinerire a echipei (anul acesta — practic — doar Axinte a fost promovat). Cît despre nivelul aspirațiilor, el se cere mereu înălțat, țintind permanent fruntea ierarhiei, chiar dacă, teoretic, ea nu poate fi cucerită. Altfel, nu se poate în sport. Recentul succes al hocheiștilor americani, promovați în turneul de la București în categoria A, în fața cehoslovacilor, este un bun exemplu. Dar mai puternic mi se pare acela al companiei de care ne-am detașat atît de clar, în grupa C, tot în această iarnă, alături de adversari care, sub raportul valorii, nu ne puteau stimula spre un joc de calitate superioară. E bine și frumos să cîștigi, dar trebuie să te mai întrebi și împotriva cui?

În cunoscuta sală londoneză «Crystal Palace» s-au întîlnit, la începutul lunii, șapte campioane de gimnastică din șapte țări europene, în cadrul unui turneu neoficial al celor mai bune gimnaste.

Folosind — de această dată — bîrna drept recuzită fotografică, cele șapte fete au zîmbit de la stînga la dreapta, după cum urmează: Rani Parrika (Finlanda), Erna Havelka (Iugoslavia), Ans Van Gerwen (Olanda), Hanne Nielsen (Danemarca), Pamela Hopkins (elevă din Cardiff, Anglia), Ulla Holman (Norvegia) și Pia Frederiksson (Suedia).

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ-HUNEDOARA
Stația Autoservice, str. Sîntuhalm, telefon 19.40

EXECUTĂ:
prompt și la înalți indici de calitate — pentru toate tipurile de autoturisme — lucrări de spălare, gresare, întreținere, revizii și reparații capitale, rectifică arbori cotiți, alezează cilindri motor.
Lucrările se execută cu piesele unității sau ale posesorilor de autoturisme.

AUTOMOBILIȘTI,
APELAȚI CU ÎNCREDERE LA SERVICIILE PRESTATE DE UNITATEA NOASTRĂ.

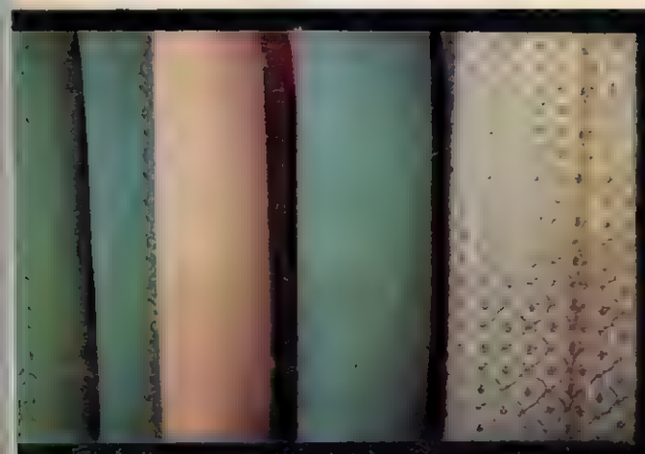

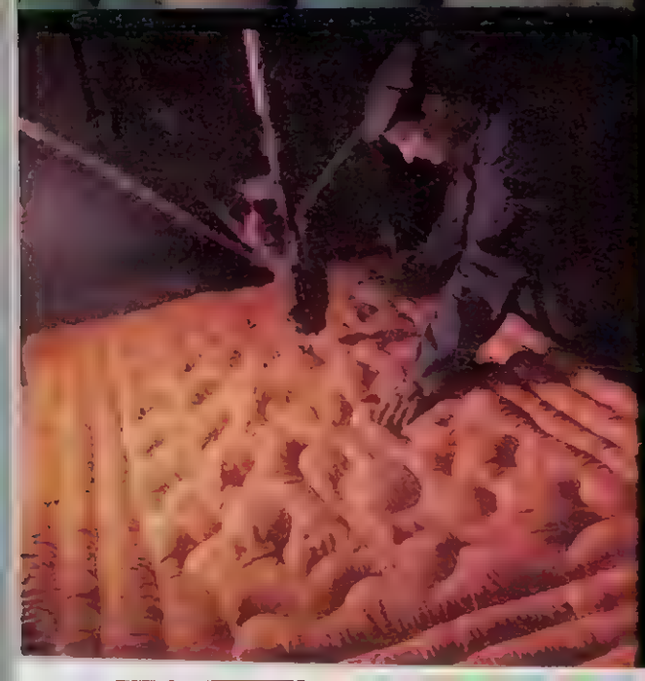

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ PETROȘANI

produce și livrează:
- **vată croitorie**
- **vată industrială**
- **plăpumi de mătase și stambă**
- **saltele cioboțite**
- **confecții metalice — tîmplărie metalică, macaze CFI, piese turnate din fontă**

PEȘTE CONGELAT

are mare valoare nutritivă

Se poate prepăti într-o gamă largă de preparate culinare

DE VÎNZARE LA TOATE MAGAZINELE „ALIMENTARA"
ȘI UNITĂȚILE SPECIALIZATE DIN ÎNTREAGA ȚARA.

RECOM

Silviu BRUCAN

războiul și boala

Observatorul politic care străbate în aceste zile imensul teritoriu al Statelor Unite înțelege destul de repede accentul care se pune acum acolo asupra efectelor pernicioase ale războiului din Indochina în interiorul societății americane. Efectele în exterior în politica internațională sînt deseori trecute pe plan secundar.

Cadrul obiectiv al problematicii americane rămîne impresionant: colosale forțe de producție cu o eficiență și productivitate care situează industria și agricultura pe primul loc în lume, o piață internă al cărei dinamism este ilustrat de consumul a 8—9 milioane de automobile pe an. Și totuși, așa cum relevă editorialul lui «New York Times» din 14 martie, «o boală a cuprins întreaga țară», iar președintele Nixon, într-un interviu acordat cu o zi înainte, vorbește și el despre «o boală ciudată, fundamentală, care pare să se fi răspîndit», o boală ale cărei simptome le constați în economie, în școli și universități, în criza rasială, inclusiv în mașinăria de stat pe care se sprijină sistemul american. Dacă efectele asupra economiei, pricinuite de hemoragia de dolari scursă pentru război, și asupra tineretului, pricinuite de distrugerile și atrocitățile comise în Vietnam, sînt relativ mai binecunoscute, ceea ce a alarmat în ultima vreme au fost semnele de dezintegrare și indisciplină în armată și poliție ale acestei «boli».

Statistici recente relevă că soldații din Vietnam dețin recordul în materie de consum de narcotice, iar ziaristul Anderson releva în «Washington Post» că ofițerii dorm cu revolverul sub pernă de teama soldaților, că fricțiunile rasiale au atins o violență neobișnuită și că tribunalele militare nu mai prididesc cu judecarea cazurilor de indisciplină. Dovada crimelor oribile săvîrșite în satul My Lay împotriva a peste o sută de țărani vietnamezi a fost pe deplin prezentată în fața Tribunalului din Fort Benning. Acum, colonelul Herbert, decorat cu cele mai înalte ordine militare, a dat în judecată pe generalul Barnes și pe colonelul Franklin — ambii ocupînd poziții superioare în armata din Vietnam — acuzîndu-i că au cocoloșit grave crime de război săvîrșite de soldați americani și saigonezi. În fiecare seară, pe micul ecran poți vedea ostași americani de pe front care-și exprimă amărăciunea și dezgustul față de război. Greva polițiștilor din New York, un spectacol de necrezut, cu polițiști în uniformă sau civil demonstrînd pe stradă cu pancarte, strigînd lozinci și refuzînd să se prezinte la serviciu, în pofida deciziei Tribunalului, a fost de asemenea apreciată de comentatori ca o ilustrare a procesului de eroziune a puterii, care a fost accelerat de războiul din Indochina.

Observatori politici cunoscuți, ca James Reston, examinînd consecințele acestor fenomene pe plan politic, trag concluzia că s-a ajuns la o situație similară celei din 1968, cînd fostul președinte Johnson atinsese un nivel de popularitate extrem de scăzută și înregistrase o deficiență de credibilitate din cauza contradicției dintre vorbe și fapte.

Faptul că scena publică americană nu cunoaște demonstrațiile și protestele violente din anii trecuți împotriva războiului poate induce în eroare pe observatorul neavizat. În realitate, insuccesele militare succesive au lărgit considerabil sfera nemulțumirii și dezamăgirii în opinia publică, extinzîndu-se și asupra unei părți a «majorității tăcute» care a devenit vocală, așa cum arată ultimele sondaje de opinie.

Boala pricinuită de războiul din Indochina cere un tratament radical și urgent.

LAOS: INVADATORII ÎN DERUTĂ SINGURA SALVARE: FUGA

Operațiunea «VICTORIA TOTALĂ», declanșată prin invazia trupelor saigoneze în Laos, cu sprijinul masiv al forțelor armate americane, este pe cale să se transforme în inversul ei: «ÎNFRÎNGEREA TOTALĂ». Dezmințirile inițiale și asigurările ulterioare date de comandanții americani și subordonații lor sud-vietnamezi nu au fost în măsură să ascundă faptul că întregul plan de operațiuni elaborat de statul major american a fost răsturnat pe cîmpurile de luptă din Laos, unde, sub loviturile necruțătoare ale forțelor populare ale rezistenței se prefigurează, încă de pe acum, un adevărat dezastru militar pentru trupele invadatoare. Telegramele și comentariile de presă sînt în această privință mai mult decît elocvente. «Le Monde», într-un articol de fond intitulat sugestiv: „«VIETNAMIZAREA» ÎN EȘEC", constată incapacitatea mașinii militare americane și a trupelor saigoneze de a-și realiza obiectivele în Laos. «După ce nu au obținut nici un succes, scrie ziarul, trupele invadatoare riscă să fie decimate». Observatorii militari consideră că, în fapt, cea mai mare parte a unităților saigoneze se află prinse într-o adevărată cursă, fiind încercuite în mod virtual. Situația lor este atît de gravă, încît ziarul «Le Figaro» nu-și ascunde temerea că ar putea avea loc un nou DIEN BIEN PHU. Agenția de presă a forțelor populare laoțiene a anunțat că numai în cursul operațiunilor militare din luna februarie au fost scoși din luptă aproape 8 000 de soldați și ofițeri inamici. Atacate din toate direcțiile, hărțuite, bătute și cuprinse de panică, trupele saigoneze se retrag în dezordine spre frontiera sud-vietnameză, încercînd să se salveze cum pot și cu ce pot. Haosul de nedescris ce domnește în rîndurile invadatorilor este reflectat cu fidelitate în zeci de imagini înregistrate pe peliculă fotografică și dintre care reproducem aici cîteva, concludente.

Elicopterele americane care i-au lansat în valuri succesive pe invadatori pe teritoriul Laosului s-au «reprofilat» acum în mașini zburătoare de... salvare. Cum însă panica de care sînt cuprinși fugarii din Laos este atît de mare, cei care nu reușesc să găsească loc într-un elicopter se agață cu disperare și cu riscul vieții de «libelula metalică», așa cum a făcut acest militar saigonez care a ținut să scape cu orice preț din iadul de pe front.

Citind o statistică a Pentagonului, agenția «Associated Press» comunica zilele trecute că Statele Unite continuă să piardă în războiul din Indochina în medie trei elicoptere militare pe zi, fiecare din ele costînd aproximativ 230 000 de dolari. În fotografie, unul din cele aproape 300 de elicoptere americane doborîte.

FOTO

PROTEST DE... JOS ÎN SUS

Una din formele de protest dintre cele mai frecvente și eficiente folosite în țările capitaliste de participanții la acțiuni deschise pentru echitate socială și satisfacerea unor revendicări legitime este, se pare, statul pe caldarîm. În urmă cu cîțiva ani, participarea filozofului octogenar englez Bertrand Russell la asemenea forme de luptă a avut — se știe — un puternic ecou în lume. Cele trei fotografii pe care le publicăm indică nu numai perpetuarea unei tradiții, ci și virulența rezistenței aparent pasive.

1) La Milano, puternice detașamente polițienești încearcă zadarnic să «disloce» masa compactă de muncitori, tehnicieni și funcționari de la societatea de telefoane «SIP», care au ocupat clădirea palatului administrativ pentru a obține aplicarea integrală a contractului colectiv încheiat. Demonstrația de jos în sus a obligat direcțiunea să promită satisfacerea revendicărilor.

2) Dîndu-și seama că nici un memoriu adresat autorităților nu a determinat luarea unor măsuri împotriva traficului excesiv pe autostrada care traversează orașul Bridge, situat în apropiere de Canterbury (Anglia), locuitorii au recurs la un mijloc de protest mai direct: au barat pur și simplu cu trupurile lor autostrada la intrarea și ieșirea din Bridge. Și aici protestul de jos în sus s-a dovedit salutar; curînd va trebui să se construiască o variantă rutieră care va ocoli localitatea dornică să-și recapete liniștea.

3) Mii de studenți și elevi din orașul industrial Medelin (Columbia) au ieșit în stradă pentru a înfiera uciderea în cadrul unei represiuni polițienești a unui număr de 15 persoane care au luat parte la o demonstrație cu caracter revendicativ. În fotografie, unul dintre elevii participanți la acțiunea de rezistență pasivă prin statul pe jos este maltratat de polițistul înarmat cu bîtă.

FUGA. O fotografie-document care redă, cu fidelitate de ciné-verité, retragerea în debandadă a armatelor trimise de S.U.A. să invadeze Laosul. Revista americană «Time» a publicat în foto-color această imagine, împreună cu altele reflectînd dezastrul militar americano-saigonez, tocmai în zilele cînd la Washington ministrul american al apărării, Melvyn Laird, vorbea despre... succesul operațiunilor militare întreprinse de trupele invadatoare în Laos.

RETRAGEREA. Înaintea unui nou Dien Bien Phu, gustul amar al înfrîngerii. Invadatorii saigonezi fac cale întoarsă, purtînd cu ei răniții. Iată cu ce s-a soldat pentru ei operațiunea «victoria totală».

I. CIOARĂ

caracas-teheran-tripoli

Fără îndoială, numele celor trei capitale s-au înscris în ultimele săptămîni ca tot atîtea importante etape ale uneia din marile bătălii ale decolonizării — avînd drept miză această materie primă majoră care este petrolul. Din capitala venezueleană au fost afirmate răspicat, în decembrie trecut, revendicările membrilor Organizației țărilor exportatoare de petrol, cuprinse în rezoluția, devenită azi notorie, purtînd numărul 120. În baza prevederilor acesteia s-au desfășurat, începînd de la 12 ianuarie, încordatele tratative de la Teheran între reprezentanții țărilor producătoare de petrol din Golful Persic, pe de o parte, și ai 23 companii occidentale, pe de alta — soldate, precum se știe, cu satisfacerea în bună măsură a revendicărilor celor 6 state: Abu-Dhabi, Iran, Irak, Arabia Saudită, Kuweit și Qatar. Abia încheiat acordul din 14 februarie de la Teheran, reprezentanți ai Libiei, Algeriei, Irakului și Arabiei Saudite s-au întrunit la Tripoli pentru a se pune de acord asupra unei poziții comune în vederea unei alte runde de negocieri cu companiile occidentale vizînd, potrivit unor surse informate, obținerea — în afara sporului cîștigat la Teheran — a unei așa-numite prime de proximitate, adică diferența dintre prețul petrolului livrat în Golful Persic și cel al petrolului livrat în porturile mediteraneene. Libia, în ceea ce o privește, a și început să poarte tratative cu societățile petroliere în acest sens. Iată, deci, o adevărată «reacție în lanț». Care nu s-a oprit însă aici. Venezuela a anunțat la rîndu-i că intenționează să aducă prețurile de referință ale țițeiului la nivelul celor fixate de «rezoluția 120»; Nigeria și-a afirmat hotărîrea de a angaja negocieri cu societățile străine ce operează pe teritoriul ei, în legătură cu prețul petrolului nigerian, care reprezintă în prezent jumătate din cel fixat de O.P.E.C.; iar Algeria a naționalizat 51% din capitalul societăților petroliere franceze concesionare, acest fapt permițîndu-i să exercite controlul asupra activității lor.

Față-n față se află, am putea spune, două forțe, tratînd de la egal la egal: cea a companiilor occidentale, care exploatează aproximativ 3/4 din resursele petroliere ale lumii capitaliste, și cea a țărilor Orientului Mijlociu și Maghrebului care, numai ele, furnizează 30% din petrolul lumii. Țările posesoare de resurse petroliere fac astăzi front comun împotriva «celor 7 mari» tocmai pornind de la conștiința faptului că problema petrolului înseamnă mult mai mult decît sporirea costului petrolului brut și consacrarea depășirii fazei «fifty-fifty» în împărțirea beneficiilor. «Experiența afirmării dreptului de suveranitate — scria ziarul tunisian «Al Anal» — nu constă numai în a întreprinde acțiuni pe plan extern, a ocupa un loc la O.N.U. sau a instala drapelul oficial pe clădirile oficiale, ci ea înseamnă mai ales adoptarea de măsuri reclamate de interesele majore ale națiunii...» Iar un corolar al ideii fundamentale că fără suveranitate economică decolonizarea ar rămîne numai un simulacru de independență îl constituie concluzia că numai prin utilizarea în interesul țării a bogățiilor naționale poate fi realizată politica de dezvoltare economico-socială multilaterală. Iată de ce, pe bună dreptate, referindu-se la faptul că în urma acordului de la Teheran țărilor producătoare din Golful Persic le vor reveni peste 1 miliard de dolari numai în acest an — respectiv echivalentul «ajutorului» american dat țărilor în curs de dezvoltare — Bechir Ben Yahmed scria în «Jeune Afrique»: «Lumea a treia s-ar putea lipsi de ajutor dacă n-ar mai fi spoliată».

pentru a 37-a oară

România a fost prezentă la Tîrgul de la Leipzig — ediția de primăvară 1971 — la care au participat 9 500 firme din 67 de țări, reprezentînd 25 ramuri tehnice și 22 ramuri ale industriei bunurilor de larg consum. Exponatele românești — elemente de automatizare, aparate ale industriei electrotehnice, rulmenți, produse ale industriei de construcții, tractoare, motoare diesel etc — au stîrnit un deosebit interes atît din partea personalităților și specialiștilor care au vizitat pavilionul românesc, cît și din partea publicului larg.

„piața comună? nu!"

*Efervescența mișcării greviste din Anglia, în semn de protest împotriva legislației antisindicale proiectate de guvernul conservator, este însoțită de un puternic val de opinie publică, care se opune intrării Marii Britanii în Piața comună. Un număr din ce în ce mai mare de englezi consideră că o eventuală aderiune la C.E.E. va agrava și mai mult situația economică în detrimentul maselor de consumatori britanici. Agenția engleză «Keystone», care transmite această fotografie, menționează că la marea demonstrație publică «**Anti-Piața comună**», care a avut loc zilele acestea în Trafalgar Square din Londra, au luat parte atît deputați laburiști cît și conservatori. Gospodinele care au venit aici cu coșuri și sacoșe goale au demonstrat simbolic sub lozinca: «PIAȚA COMUNĂ? NU!»*

toulouse: atac gangsteresc

Două secvențe ale atacului asupra băncii «Société Générale» din Toulouse, considerată una dintre cele mai senzaționale acțiuni gangsterești ale ultimilor ani. Fotografia 1 vă prezintă momentul cînd, după darea alarmei, cei cinci bandiți s-au baricadat în clădirea băncii, luînd zece ostatici. În schimbul eliberării acestora ei cereau poliției 300 000 franci (pe lîngă cei 120 000 de franci pe care îi furaseră), precum și două automobile cu care să poată părăsi — nestingheriți — orașul.
Temîndu-se pentru viața ostaticilor, poliția n-a intrat deschis în acțiune decît după eliberarea ultimului dintre aceștia, la 250 km de Toulouse, pe șoseaua spre Nîmes. Cu începere din acest moment a fost declanșată o vastă acțiune care a dus în scurt timp la depistarea membrilor bandei. Fotografia 2 vă prezintă prima arestare în cadrul acestei operațiuni.

submarinul galben... pe uscat

Cunoscut europenilor mai mult din vestitul cîntec al Beatles-ilor, submarinul galben, sub pavilion american, a părăsit, din motive de circumstanță, oceanul și s-a instalat, alături de exponate oceanice engleze, japoneze, sovietice, vest-germane și altele, într-unul din pavilioanele expoziției oceanografice deschise la Bordeaux. «Oceanexpo '71» a prilejuit timp de cîteva zile o amplă confruntare de programe și tehnici de explorare și exploatare a oceanelor.

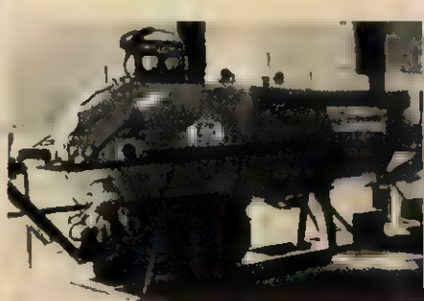

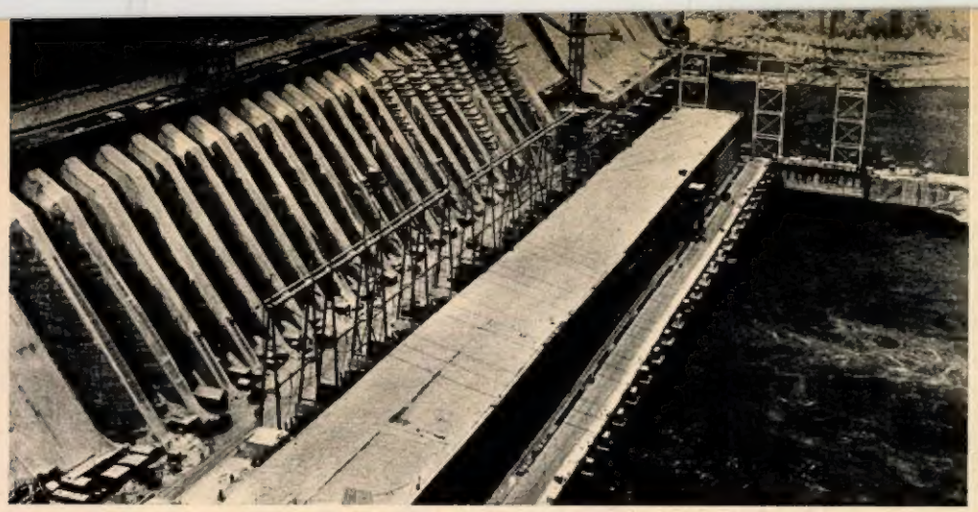

nou gigant pe enisei

În cinstea Congresului al XXIV-lea al P.C.U.S. a fost dat în folosință ultimul dintre cele zece agregate ale centralei hidroelectrice Krasnoiarsk. Funcționînd cu întreaga sa capacitate, noul gigant energetic de pe Enisei are în prezent o putere instalată de 5 000 000 kilowați.

brazilia: inundații catastrofale

Sute de morți, zeci de mii de sinistrați, un număr încă neprecizat de persoane dispărute și pagube de milioane, iată bilanțul inundațiilor catastrofale care au avut loc în Brazilia. Zone întregi din statele Guanabara, Rio de Janeiro și Sao Paulo au fost acoperite de apă, în urma unor ploi torențiale succesive. În fotografia nr. 1: aspect de la operațiunile de salvare a supraviețuitorilor dezastrului și de pescuire a cadavrelor. Foto 2: podul care lega orașul Rio Bonito de Rio de Janeiro a fost rupt în două de puhoi.

cronica de trei secunde

NOILE BASME

Pe scurt, foarte pe scurt, «rivoluția» la care lucrează «Frontul pentru eliberarea femeilor din Anglia» propune: o revizuire radicală a basmelor. Firește, cînd se restructurează atîtea istorii, cînd oamenii maturi au atîtea bătăi de cap cu redactarea istoriei — de ce nu s-ar schimba și basmele? Omul matur se definește și prin capacitatea de a se adapta fiecărei noi redactări a istoriei. El o reredactează, el o crede. Numai că de data asta, cu basmele, lucrurile vor fi mult mai complicate. Albă-ca-Zăpada — de pildă. «Frontul» propune ca ea să nu mai spele vase, să nu mai stea acasă, să fie activă social, iar cînd va fi trezită de prinț, Albă-ca-Zăpada să descindă cu el în mină nu pentru a extrage pietre prețioase, ci cărbune. Albă-ca-Zăpada va munci fericită. Nu se va mai pune accentul pe frumusețea și bogăția eroinelor, ci vor fi scoase în evidență alte calități — precum inteligența și personalitatea, calități care vor permite în primul rînd să-și decidă propriul destin. Finalul basmului va rămîne neschimbat: «Și au trăit fericiți pînă la adînci bătrînețe», dar se va adăuga: «... muncind împreună, împărțind laolaltă viața și dragostea». Nu e încă sigur dacă cei doi — în noua versiune — se vor căsători legitim, asta rămîne o altă poveste, dar, oricum, «Frontul» caută un editor pentru «restructurarea acestui gen de literatură»...

Cred că editor se va găsi, dar copii care să creadă în noile basme restructurate — ioc!

NOILE OBSTACOLE

Fiindcă într-o singură reuniune la hipodromul Auteuil, 30 de cai din 85 de concurenți au căzut la trecerea obstacolelor și 4 jochei au ajuns la spital, cronicarii au rămas, firește pe gînduri. Concluziile nu se leagă armonios: iarna a fost clementă, caii sînt bine antrenați, pista de alergări a fost admirabil refăcută, și atunci de ce cad bipezii și patrupedele? E de vină pista? Ea a fost atît de bine reamenajată încît «oferă cailor un teren admirabil pentru a le permite să atace obstacolele cu o periculoasă impetuozitate». Să stricăm atunci pista? Nu. «Mult mai realist ar fi — scrie un specialist, și termenul de «realism» atinge aici savoarea suprarealistă — să se redimensioneze obstacolele, să li se dea eventual și o nouă formă, care, asigurînd caracterul selectiv și spectacular al parcursului, să diminueze riscurile»... Redimensionarea obstacolelor e o idee la care lumea muncește de cînd s-a născut. A fost chiar o vreme cînd se credea că cu cît obstacolele sînt mai grele cu atît viața e mai frumoasă. N-a ținut. Acum vrem ca obstacolele să nu se schimbe dar să se modifice, cursa să rămînă și selectivă, și spectaculoasă și cît mai puțin riscantă... Poate caii să ne înțeleagă!

Eu revin la ideea că ar trebui stricată pista pentru ca patrupedele să nu mai fie atît de impetuoase, devenind deci mai înțelepte. Totdeauna pistele prea bune au fost mai periculoase pentru înțelepciune decît obstacolele cele mai grele.

Radu COSAȘU

Agenda

Sfidînd parcă vîrsta respectabilă de 82 ani, MAURICE CHEVALIER continuă să fie o prezență activă, agreabilă și prestigioasă. Zilele acestea i-a apărut la Londra volumul de memorii intitulat «Remember It Well». Cu acest prilej a avut loc o recepție la Dorchester Hotel, unde Maurice Chevalier a fost sărbătorit ca un veritabil autor de best-seller.

Actrița americană JANE FONDA, care în ultimii ani s-a distins prin curajoase acțiuni de luptă pentru pace, democrație și progres, a ținut să-și demonstreze simpatia față de militanta de culoare Angela Davis, petrecînd Ziua femeii în celula acesteia, la închisoarea din San Rafael. După acest gest simbolic, Jane Fonda a declarat presei: «Angela este o femeie minunată, dăruită cu totul cauzei pentru care luptă. Nu Angela Davis, ci cei care o țin în temniță sînt criminali». După cum anunță presa, Jane Fonda se pregătește acum să interpreteze pe ecran rolul vestitei militante revoluționare Rosa Luxemburg.

ROCKWELL KENT, cunoscutul pictor american progresist, a încetat din viață la New York, în vîrstă de 89 ani. Laureat al Premiului Lenin «Pentru întărirea păcii între popoare», Kent a fost pînă în ultima clipă a vieții sale un adversar declarat al politicii S.U.A. de agresiune în Indochina. Multe din lucrările sale din ultimii ani sînt consacrate eroismului Vietnamului luptător.

Criza politică australiană declanșată în urma demisiei cabinetului prezidat de John Gordon a luat sfîrșit prin formarea unui nou guvern prezidat tot de un exponent al partidului liberal — WILLIAM McMAHON (63 de ani). Se pare că rocada a fost necesară nu atît pentru abordarea unei noi politici, cît pentru refacerea unității precare din sînul partidului guvernamental. McMahon, care a deținut în fostul guvern portofoliul de ministru de externe, nu se arată dispus să renunțe la politica, atît de criticată în Australia, de angajare a țării în conflictul din Indochina.

Evocînd «surse demne de încredere», mai multe ziare britanice, între care Daily Telegraph și Daily Express, menționează că de mai multe luni au loc convorbiri secrete anglo-rhodesiene la Pretoria, prin intermediul ambasadorului englez în R.S.A. Dacă aceste tratative se soldează cu succes, nu este exclus ca să aibă loc o întîlnire directă între premierul britanic Edward Heath și șeful regimului rhodesian — IAN SMITH. Observatorii politici consideră că o asemenea orientare a guvernului londonez ar fi de fapt «continuarea logică» a unei politici în favoarea acelor forțe care îi sprijină pe rasiștii de la Salisbury.

La procesul de la Fort Benning, căpitanul american ERNEST MEDINA a fost denunțat de principalul acuzat, lt. W. Calley, că a ordonat personal executarea masacrului din satul My Lay, în care trupele americane au ucis 102 bătrîni, femei și copii lipsiți de apărare. Deși procesul durează de multe luni și este punctat de aminări succesive, opinia publică americană urmărește cu interes desfășurarea lui, înfierînd orice încercare de a-i disculpa pe ucigașii în uniformă.

UMOR DE PESTE HOTARE

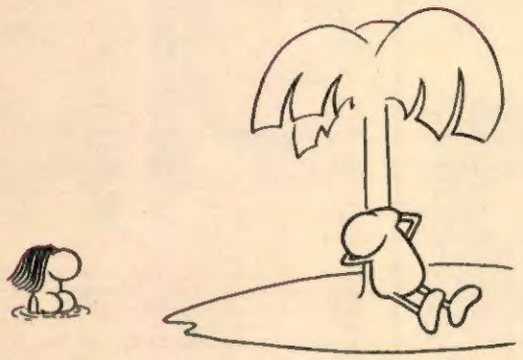

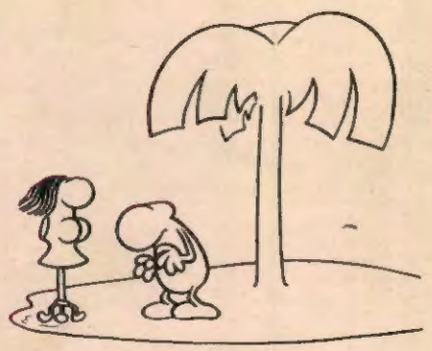

— — —

PĂCĂLICI!

T	R	A	P	A		A	V	U	T
R	A	M	A	S	A	G	U	R	I
I	T	A	C	A				S	C
S	A	G	A				F	I	L
A	C	E					A		U
	I	L	A			E	R		I
O	R	I		C	U	R	S	A	
R	E		N	A	S		A		
		T	A	L		S		I	V
		C		D		M			

ORIZONTAL: 1) Păcăleală... în pardoseală — Cade-n plasă. 2) Iadeș! (pl.) 3) Reședința celui amăgit de sirene (mit.) — Sec! 4) Glumă moldovenească — Ușor de păcălit (fig.). 5) Demonstrativ pentru femei! 6) Refrenul oltenilor plecați la coasă — Nu-i păcăleală! (masc. pl.) 7) Trișat pe jumătate sau... de trei ori — Păcăleală pentru șoareci. 8) Nota doi! — Suport pentru dus... credulii — Intră la apă! 9) Prinsoare cu păcăleala uitucului — Aprilie, în cifre. 10) Farse cu cărți.
VERTICAL: 1) A înșela la joc — Păcăleală... cinematografică. 2) Autoînșelare... pe parcurs. 3) Atrageri în cursă — Pană. 4) Isteț autor de farse din literatura noastră populară... — ...și un vestit bărbier creat de pana lui Caragiale. 5) Astfel — Te ispitește... să intri la apă. 6) Aici e rost de învârteli. 7) E la pământ! — Șmecher la urmă... — ...și la început! 8) Cap de vulpoi — Păcăleală pescărească. 9) Păcăliți — Instabil. 10) A pregăti cu grijă întinderea mrejelor (fig.) — Niște plase și... salut!

I. CARAIMAN

Dezlegarea jocului «THEODOR AMAN (1831-1891)», apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) CIMPULUNG — ACT. 2) IS — ANDREESCU. 3) SCOLI — CRAIOVA. 4) EOL — RAA — MN — AU. 5) KV — BEL — SIAC — T. 6) EAC — MATEI — PO. 7) PST — LAIR — ARAP. 8) ICENI — BAL — ERO — 9) CUL — VLAD — ZVIR. 10) T — ILIE — ARTIST. 11) ULEIURI — A — S — R. 12) RARES — BARATIE. 13) ACEL — MILITANT.

memento

Prezentat de: Traian STOICA (carte), Vlad MUȘATESCU (disc), Cornel BOZBICI (plastică), Sanda FAUR (teatru), Magda MIHĂILESCU (cinema), E. DASCĂLU (muzică și televiziune)

carte

● În întîmpinarea semicentenarului Partidului Comunist Român a apărut la Editura politică, sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., volumul al III-lea, partea I (septembrie 1917 — iunie 1919) din **Presa muncitorească și socialistă din România.** Volumul, care numără peste șapte sute de pagini, constituie — ca și celelalte — un instrument de lucru indispensabil pentru cercetarea istoriei luptelor revoluționare ale clasei noastre muncitoare.

● Viața și creația lui **Octavian Goga** au găsit în criticul I.D. Bălan un exemplar exeget. Recenta monografie despre marele poet se înscrie, prin capacitatea evocatoare și rigurozitatea științifică, în realizările de vîrf ale genului.

● În colecția Clasicii literaturii universale a Editurii Univers a apărut romanul **Călătoriile lui Humphrey Clinker** de Tobias Smollett. Traducere și note de Costache Popa.

● Tot la aceeași editură în colecția Meridiane mai semnalăm următoarele apariții: **Din sălbăticie** (nuvele) de James Baldwin (în românește de Corina Cristea și Petru Popescu); **Cerul deasupra tribunelor** de Giuseppe Brunamontini (în românește de Mircea Fodoreanu); **Antonia mea** de Willa Cather (în românește de Vera Berceanu și Cezar Radu).

● Nu e o regulă generală, dar unele coincidențe ne fac să presupunem că actorii buni declamatori de poezie sînt, în același timp, ei înșiși creatori lirici. Exemple: A. Pop Marțian, Ștefan Ciubotărașu, Ludovic Antal, Emil Botta, Ionescu Gion, Cristina Tacoi. Recent, lui Dinu Iancu lescu, un alt actor excelent recitator de poezie, i-a apărut la Editura Eminescu o carte de poeme: **Argintatul pește și alte poezii,** care ne descoperă un miniaturist de gingașă sensibilitate și proaspătă expresie.

● O mică surpriză a trecutei săptămîni literare: **Eugen Barbu** și-a mutat «spiralele» în paginile Magazinului. Începutul e făcut cu «ereticul cultivat» cu «barbă de diac», **Vulpescul.**

● La Editura Junimea a apărut primul volum din **Scrieri în proză** de Otilia Cazimir. Studiu introductiv de Const. Ciopraga.

● Trei doctori: P. Penciu, V. Pavlid, I. Dorobanțu semnează la Editura medicală cartea **Educația sanitară** (teorie și metodă). Elaborată pe baza unei literaturi la zi referitoare la această disciplină științifică de intersecție, lucrarea aduce o contribuție valoroasă la îmbogățirea mijloacelor educativ-sanitare.

cinema

● **Haiducii lui Șaptecai.** Furtunoasele personaje ale lui Eugen Barbu și Dinu Cocea ne solicită din nou atenția în săptămîna ce vine. De data aceasta, în rolul căpeteniei haiducilor — Florin Piersic. Lîngă el, mereu neobosită — Marga Barbu (Anița). În alte roluri — Colea Răutu, Toma Caragiu, Florin Scărlătescu, Nucu Păunescu, Aimée Iacobescu, Constantin Codrescu, Nicolae Gărdescu, Jean Constantin, Mariella Petrescu. Imaginea — George Voicu.

● **Los Tarantos.** Romeo și Julieta în versiune hispano-gitano-pitoresc-dansantă. Merită totuși suportat pentru arta marelui dansator Antonio Gades. Regia — S. Rovira Beleta. În distribuție — Sarita Lezana, Daniel Martin, Margarita Lozano.

● **Ultima relicvă.** Alte isprăvi haiducești, pe fondul unei frumoase balade nordice. Regia — Gheorghi Kromanov. Interpreți — Aleksandr Goloborodko, Ingrid Andrino, Elsa Radzinia, Rolan Bîkov, Eve Kivi, Raino Trass, Peter Iacoki. O producție a studiourilor din Tallin.

Ilinca Tomoroveanu

● Mari actori pe ecranele noastre — Anna Magnani, Anthony Quinn («Secretul de la Santa Vittoria»), Toshiro Mifune («Ultimul samurai»), Jean Gabin, Lino Ventura, Alain Delon («Clanul sicilienilor»), Inna Ciurikova («Începutul»), Rudolf Hrușinsky («Incineratorul»).

● Pentru apropiata vacanță de vară a elevilor, întreprinderea cinematografică a municipiului București va oferi tinerilor spectatori cîteva medalioane cinematografice închinate unor actori români de prestigiu.

● Iubitorii filmului, chiar și cei mai pretențioși, vor avea cîteva cuvinte de bine ce se cuvin expediate Direcției difuzării filmelor (str. Iulius Fucik 25) care a programat, în luna aprilie, filmele: **«Și caii se împușcă, nu-i așa?»** (Sidney Pollack), **«Domiciliul conjugal»** (François Truffaut), **«Butch Cassidy și Sundance Kid»** (George Roy Hill), **«Poienile roșii»** (Emil Loteanu).

disc

● «Melodii din toată lumea» (al VIII-lea din serie) se va bucura desigur de același succes ca și celelalte șapte, în pofida ritmului cam lent de apariție în raport cu viteza cu care șlagărele mondiale străbat hotarele. Vedete: Adele Maffina, Reinhold Kast, Margareta Pîslaru, Aurelian Andreescu, Ana Széles, Dan Spătaru. Orchestre acompaniatoare: «I Michelangeli», «Electrecord», Cornel Popescu și Iosif Hastreiter. Din repertoriul discului: «Stasera mi butto», «Azi vreau să rid» (cazacioc-ul lui Ruskin), «Das Mädchen Karina», «Strengarul», «Release me...» (EDE-0512).

● Ion Radu, un dăruit cîntăreț de muzică populară, ne prilejuiește cîteva momente de reală satisfacție artistică. Acompaniat de Orchestra de muzică populară a RTV (dirijor George Vancu), Ion Radu interpretează: «Mîndra mea-i frumoasă tare», «Pe Munții Cindrelului», «Mînce-te focu de dor». «Cum n-aș mere la mîndra» (EPC-10 152).

● «Murgule, șezi binișor», «Bujorel de primăvară», «Și-are mîndra și-are, măi», «Mulți mai au pe mine ciudă», «Din Bacău pîn-la Sascut», cele cinci piese folclorice de pe plaiurile Moldovei, dau ocazia lui Ionel Schipoancă să se confirme ca autentic solist de muzică populară. Acompaniază Orchestra Florian Economu (EPC-10 150).

plastică

● Pictorul maramureșean **Vasile Gh. Bud** expune la Casa Centrală a Armatei circa 50 de lucrări. O pictură idilică, de o factură devenită clasică, inspirată fără echivoc din natură, cu drumuri de sat și privelești pitorești pe care pictorul le așterne pe carton cu sinceritate și credință.

● **Spiru Vergulescu** caută colțul citadin pitoresc («Calea Victoriei 202», «Kalinderu», «Monument istoric» etc.), ca și Utrillo, descifrîndu-i cromatic farmecul, repetînd aceeași experiență cu priveliști le marine («Balcic», «Marină») sau receptînd liric impresiile unor amurguri buzoiene («Solitar», «Peisaj din Buzău») în care spiritul lui Andreescu stă ascuns tainic în culoare. Portrete și peisaje... Două domenii pe care pictorul le abordează fără prejudecăți și fără să caute aventuri ale corespondențelor.

● În sculptura epocii moderne E.A. Bourdelle (1861–1928) este un clasic întîrziat, care mai cultivă echilibrul și frumusețea apolinică a corpului omenesc, dar care prin deschiderea spre conținutul spiritual și poetic sugerează noi căi în sculptură. Studiul Adinei Nanu este o pertinentă monografie a marelui sculptor francez (Editura Meridiane).

● În colecția de succes a Editurii Meridiane: «Țări și mari orașe ale lumii», ghiduri ilustrate pentru iubitorii de călătorii, două noi apariții: **Mexic** de Hans Leuenberger și **Suedia** de Dorin Iancu.

teatru

● **Să nu-ți faci prăvălie cu scară** (Teatrul Național): comedia tragică a lui Eugen Barbu, mult jucată de teatrele din provincie, ajunsă pe prima scenă a țării în viziunea Sandei Manu, într-un spectacol de mare strălucire actoricească, apăsînd mai ales pe virtualitățile comice ale textului. De neuitat, Eugenia Popovici, într-o creație de o savoare și o măiestrie neîntrecute, secondată de Raluca Zamfirescu, Matei Alexandru, Ilinca Tomoroveanu, Dem Rădulescu, Petre Gheorghiu, Ileana Stana-Ionescu, Rodica Popescu.

● **Mockinpott** de Peter Weiss (Teatrul Național din Timișoara): personalitatea tumultuoasă a tinerei regizoare Anca Ovanez — oaspete al teatrului timișorean — exercitată asupra textului violent protestatar al lui Weiss, pledînd pentru o condiție umană demnă și liberă, într-un spectacol ce folosește bine arsenalul scenic «la zi» — improvizația, grotescul, mișcarea bogată — și care a beneficiat de dăruirea și înțelegerea totală a tinerei trupe a teatrului.

● **Patru oameni fără nume** de Radu Bădilă (Teatrul «Al. Davila» din Pitești): piesă de debut care a irupt dintr-o dată pe foarte multe scene ale țării, piesă de incandescență a mesajului și de fină portretizare, închinată forței morale și de acțiune a comuniștilor. Spectacolul pitestean — realizat de regizorul de film Virgil Calocescu — în cheie cinematografică, pe tensiune și neliniște încordată, e dominat de creația actorului Ștefan Moisescu. În celelalte roluri: Dora Cherteș, Dimitrie Dumitru, Petre Dinuliu.

● **Pe placul tuturor** (Teatrul evreiesc de stat): revistă muzicală, autori: Harry Eliad și Iulian Schwartz, care au făcut tot ce se putea pentru a răspunde profesiunii de credință din titlu, pretențiilor de sus ale genului și dorinței unei trupe pline de har de a juca în fața unor săli pline. Drept care: scenografie și costume sclipitoare (Puiu Ganea), coregrafie «la zi» (Sandu Feyer), o conducere muzicală plină de tinerețe (Haim Schwartzman), o distribuție cu adevărate și polivalente talente și un regizor (Harry Eliad) care a știut să folosească bine și din plin toate aceste atuuri.

● Săptămîna aceasta s-au desfășurat în țară, la Cluj, Craiova, Timișoara și Iași, fazele zonale ale Festivalului și concursului «Zilele dramaturgiei românești», a cărui etapă finală va avea loc în București, între 15 și 25 aprilie. Patruzeci și opt de piese originale, unele în premieră absolută, iată recolta acestei mari acțiuni omagiale pe care teatrul românesc o închină aniversării semicentenarului partidului.

Toma Caragiu

muzică

● Astă-seară la Ateneu, concertul Filarmonicii, dirijor **Mircea Cristescu,** solist pianistul francez **André Gorog.** Program: Trei piese pentru orchestră de coarde de Constantin Silvestri; Concertul pentru pian și orchestră nr. 1 de Franz Liszt; din ciclul integral al simfoniilor schubertiene — a IV-a, «Tragica».

● La pupitrul orchestrei simfonice a RTV, dirijorul sovietic **Maxim Șostakovici,** cu: «Uvertura de concert» de George Enescu; Concert pentru pian și orchestră nr. 1 de Johannes Brahms; Simfonia a IV-a de P.I. Ceaikovski. Solistă, pianista **Maria Fotino** (1 aprilie, Studioul RTV).

● Sala mică a Palatului găzduiește, mîine, 28 martie, concertul cvartetului «Philarmonia» **(George Nicolescu** — vioara I, **Teodor Tincu** — vioara II, **Gheorghe Jalobeanu** — violă, **Marius Suciu** — violoncel) cu concursul pianistului **Jan Sykora** din Cehoslovacia. Lucrări de Dussek, Haydn și Brahms.

● Viu interes în lumea iubitorilor de jaz: **Lionel Hampton and his all stars jazz-band,** pe scena sălii Palatului, în două concerte, la 29 martie.

● Noua întîlnire între artiștii Filarmonicii și elevii din Capitală cuprinde recitalul de pian al lui **Alex. Demetriad** (Chopin, Brahms, Enescu, Rahmaninov) și recitalul de lieduri, arii și duete susținut de soprana **Emilia Petrescu** și mezzo-soprana **Martha Kessler,** pianistul **Nicolae Rădulescu,** organistul **Horst Gehan** (Haendel, Bach, Mozart, Brahms, Dvorak, Mendelssohn-Bartholdy, Hugo Wolf, Paul Constantinescu, Felicia Donceanu — 28 martie, Ateneu).

● Un concert de muzică de cameră cu lucrări românești ne oferă cvartetul «Contemporan» alcătuit din soprana **Virginia Manu,** harpista **Maria Teclu-Nemțeanu,** oboistul **Ionel Radovici,** clarinetistul **Ștefan Prallea-Blaga.** Ascultăm lieduri de Florica Dimitriu, Adrian Rațiu, Dan Constantinescu, Doru Popovici, precum și piese pentru cvartet (soprană, harpă, clarinet, oboi) de Carmen Petra-Bassacopol, Mihai Moldovan, Mansi Barberis și Felicia Donceanu (31 martie, Studio Ateneu).

● Viitorul concert al Filarmonicii (2 și 3 aprilie) este condus de dirijorul francez **Jean Martinon.** Ascultăm: Suita de balet «Dardanus» de Rameau, Simfonia nr. 4 «Înălțimii» de Martinon (primă audiție) și Simfonia III de Camille Saint-Saëns — la orgă **Joseph Gerstenengst.**

televiziune

REPORTAJ. Pasionante pagini de istorie contemporană cu portretele vii ale oamenilor care le-au scris, concizione și forță evocatoare — iată ce ne oferă, seară de seară, excelenta emisiune «50 de ani în 50 de evocări».

MUZICĂ. Una din cele mai desăvîrșite formații camerale, Cvartetul Juillard, interpretează cvartetul K.V. 464 de Mozart (miercuri). Trecerea lui Lionel Hampton prin București, deși meteorică, n-a rămas «neînregistrată». Așadar, regele swingului pe micul ecran (sîmbătă). Trei mari creatori de muzică, despărțiți de timp și spațiu: Wagner, Debussy, Gershwin, la «Seara melomanului» (simbătă).

FILM. În această săptămînă, pelicule (relativ) multe și (relativ) bune: «100 de băieți și o fată», premiera pe țară a unei comedii muzicale, situată în timp pe vremea lui... Adolphe Menjou și Deana Durbin (duminică); tot în premieră pe țară — «Martorul principal», după Cehov (luni); Telecinemateca își onorează din nou firma cu «Marele Gatsby», după celebrul roman al lui Scott Fitzgerald (miercuri); un film cehoslovac — «Colonia Lanfieri» — cu subiect din lumea aventuroasă a căutătorilor de aur (joi); în fine, un film cu Nöel-Nöel — «Bună ziua, doctore!» (vineri)

TEATRU. «Discurs pentru o floare» de Paul Everac, în reluare (duminică); și un telespectacol cu o piesă pirandelliană — «Viața ce ți-am dat», cu o bună echipă actoricească: Dina Cocea, Olga Tudorache, Doina Tuțescu, Ica Matache, Dan Nuțu ș.a. (marți).

LITERATURĂ. Două emisiuni, și amîndouă joi (?!): «Viața literară», cu participarea lui George Macovescu, Ion Dodu Bălan, Szasz Janos și «Biblioteca pentru toți» — Nicolae Filimon, cu participarea prof. Paul Cornea și Teodor Virgolici.

STIINȚĂ. Un «Panoramic științific» (vineri); instincte și reflexe educate la animale — secvență a Teleenciclopediei (sîmbătă).

EMISIUNI-CONCURS. Reprezentanții tineretului dîmbovițean și doljean în pasionata întrecere închinată semicentenarului partidului: «Ocolul țării în opt luni» (luni).

SPORT. Fotbal: S.C. Bacău — C.F.R. Timișoara. Bună alegere! (duminică). Va fi sau nu va fi Steaua campioană europeană de handbal? Răspuns, pe micul ecran, vineri.

DIVERTISMENT. Dintre emisiunile de gen, recomandăm: «O întîlnire pe platou», cu întîlniri într-adevăr neașteptate: Nicolae Herlea și Dorin Anastasiu, Ion Voicu și Stela Popescu, Ștefan Bănică și Emil Gavriș ș.a.m.d. (duminică).

Doina Tuțescu

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la concursul pronosport nr. 13, etapa din 28 martie 1971

I Poli.-Dinamo	1, x, 2
II Rapid-Petrolul	1
III U.T.A.-«U» Cluj	1
IV C.F.R. Cluj-F.C. Argeș	x, 2
V Steaua-Jiul	1
VI «U» Craiova-Farul	1
VII Steagul roșu-Progresul	1
VIII S.C. Bacău-C.F.R. Timiș	1
IX Catania-Inter	2, x
X Roma-Juventus	1, 2
XI Torino-Sampdoria	1
XII Napoli-Lazio	1
XIII Bologna-Fiorentina	1, x

FLACĂRA-ALBUM

Temperatura maximă a serilor de la Brașov a fost înregistrată în seara cînd a cîntat O.C. SMITH.

Fotografie de S. STEINER